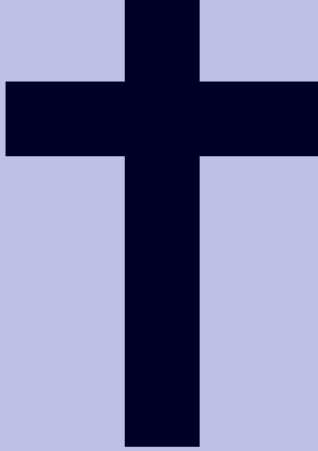

Amenan pe paapaya
uyetato'kon

New Testament in Macushi (BR:mbc:Macushi)

Amenan pe paapaya uyetato'kon New Testament in Macushi (BR:mbc:Macushi)

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Macushi

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Macushi [mbc], Brazil

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Macushi

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
677467a0-0559-5466-b865-742352ca2032

Contents

Mateus	1
Marcos	56
Lucas	86
João	144
Atos	175
Romanos	224
1 Coríntios	247
2 Coríntios	270
Gálatas	284
Efésios	293
Filipenses	300
Colossenses	305
1 Tessalonicenses	311
2 Tessalonicenses	316
1 Timóteo	319
2 Timóteo	326
Tito	331
Filemom	334
Hebreus	336
Tiago	355
1 Pedro	360
2 Pedro	367
1 João	371
2 João	376
3 João	377
Judas	378
Apocalipse	380

JESUS CRISTO YEKARE MATEUS NĪMENUKA'PĪ

Sīrīri kaareta ese' wanī Mateus pe maasa pra mīikīri Mateusya imenuka'pī. Mīikīri Mateus wanī'pī Jesus nenupa'pī pe. Mīikīri asarī'pī Jesus yarakkīri moropai imaimu eta'pīya. Moropai mīikīriya Jesus Yekare menuka'pī.

Sīrīri kaareta wanī e'mai'non pia'pī, manni' amenan Paapa kaaretarī pī', maasa pra moro awanī, asakī'ne Paapa kaaretarī, penaro' moropai amenan. Moropai sīrīri kaareta wanī, e'mai'non pia'pī amenan Paapa kaaretarī po. Mīikīri Mateus pī' teeseurīmasen tiaron kaaretarī ya', itese' wanī Levi pe, maasa pra asakī'ne itese' wanī.

Sīrīri kaareta menuka'pīya 75 kono' Jesus Cristo esenpo'pī tīpo. Erenka ya, epu'tī Judeuyamī' ton pe imenuka'pīya. Jesus Cristo wanī Judeuyamī' esa' pe, rei pe manni' yarīma tūya Paapaya taasa' epu'to'pe to'ya imenuka'pīya. Tu'ke ite'ka sīrīri kaareta ya' penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan nuri'san nīmenuka'pī pī' eeseurīma era'maya'nikon. Moropai ī' kai'ma Jesus Cristo iipī'pī rei pe, inkamoroya ekareme'sa' yawīri.

Moropai Judeuyamī' pī' Mateus eseurīma'pī Jesus Cristo iipī'pī inkamoro pīka'tīnen pe neken pra tūse tamī'nawīronkon pemonkonyamī' ton pe aaiipī'pī. Moropai amenan pe tīpemonkonoyamī', Judeuyamī', Judeuyamī' pepīn ko'mannī'nen pe aaiipī'pī. Ī' kai'ma inkamoro ko'mannī'pīya ekaremekīya. Moropai ī' kai'ma tīnenupa'san yarīma'pī Jesusya tamī'nawīri pata pona tekare ekareme'se ekaremekīya. Tamī'nawīri mīrīri'pī' teeseurīmasen mīrīri, Mateus kaaretarī.

*Jesus Cristo Tamorī'san
(Lc 3.23-38)*

¹ Sīrīri wanī penaronkon Jesus Cristo rawīronkon pī' teeseurīmasen pe. Jesus Cristo wanī Abraão nuri'tī pa'rī pe moropai Davi nuri'tī pa'rī pe ekareme'nen pe awanī.

² Pena Abraão wanī'pī.

Mīikīri wanī'pī Isaque yun pe.

Moropai Isaque wanī'pī Jacó yun pe.

Moropai Jacó wanī'pī Judá yun pe moropai itonpayamī' yun pe.

³ Moropai Judá wanī'pī monoi' pe esenpo'san yun pe, to' ese' wanī'pī Perez moropai Zerá. Inkamoro yankon wanī'pī itese' Tamar.

Moropai Perez wanī'pī Esrom yun pe.

Moropai Esrom wanī'pī Arão yun pe.

⁴ Moropai Arão wanī'pī Aminadabe yun pe.

Moropai Aminadabe wanī'pī Naassom yun pe.

Moropai Naassom wanī'pī Salmom yun pe.

⁵ Moropai Salmom wanī'pī Boaz yun pe. Mīikīri yan wanī'pī Raabe.

Moropai Boaz wanī'pī Obede yun pe. Mīikīri yan wanī'pī itese' Rute.

Moropai Obede wanī'pī Jessé yun pe.

⁶ Moropai Jessé wanī'pī Davi yun pe, pata esa' pe tīwe'sen.

Moropai Davi wanī'pī Salomão yun pe. Mīikīri yan wanī'pī Urias no'pī rī'pī pe.

⁷ Moropai Salomão wanī'pī Roboão yun pe.

Moropai Roboão wanī'pī Abias yun pe.

Moropai Abias wanī'pī Asa yun pe.

⁸ Moropai Asa wanī'pī Josafá yun pe.

Moropai Josafá wanī'pī Jorão yun pe.

Moropai Jorão wanī'pī Uzias yun pe.

⁹ Moropai Uzia wanī'pī Jotão yun pe.

Moropai Jotão wanī'pī Acaz yun pe.

Moropai Acaz wanī'pī Ezequias yun pe.

¹⁰ Moropai Ezequias wanī'pī Manassés yun pe.

Moropai Manassés wanī'pī Amom yun pe.

Moropai Amom wanī'pī Josias yun pe.

¹¹ Moropai Josias wanī'pī Jeconias yun pe moropai itonpayamī' yun pe. Mīrīri yai Babilônia pata pona Israelponkon yaapitī'pī Babilônia ponkonya tīpoitīrīkon pe to' e'to'pe itarumai'pī pe.

¹² Babilônia pona to' yarī'pī to'ya tanne Jeconias wanī'pī. Mīikīri Jeconias wanī'pī Salatiel yun pe.

Moropai Salatiel wanī'pī Zorobabel yun pe.

- ¹³ Moropai Zorobabel wani'pi Abiúde yun pe.
 Moropai Abiúde wani'pi Eliaquim yun pe.
 Moropai Eliaquim wani'pi Azor yun pe.
¹⁴ Moropai Azor wani'pi Sadoque yun pe.
 Moropai Sadoque wani'pi Aquim yun pe.
 Moropai Aquim wani'pi Eliúde yun pe.
¹⁵ Moropai Eliúde wani'pi Eleazar yun pe.
 Moropai Eleazar wani'pi Matã yun pe.
 Moropai Matã wani'pi Jacó yun pe.
¹⁶ Moropai Jacó wani'pi José yun pe. Míikírí José wani'pi Jesus Cristo yan Maria niyo pe.
 Míikírí Jesus wani' Paapa nimenka'pi pe, Cristo pe tesa'sen pe.
¹⁷ Sirírí warantí Abraão nuri'ti payani'san wani'pi. Inkamoro wani'pi asakíríri pu' pona tũmo'tai (14) kaisari. Moropai Davi nuri'ti payani'san wani'pi Babilônia pata pona Israelyami' yari to'ya pikírí to' wani'pi asakíríri pu' pona tũmo'tai (14) kaisari nírí. Moropai mirírí típo Cristo esenpoto' weiyu pikírí asakíríri pu' pona tũmo'tai (14) kaisari nírí to' wani'pi.

Jesus Cristo Esenpo'pi
 (Lc 2.1-7)

- ¹⁸ Jesus Cristo esenpoto' wani'pi sirírí warantí. Maria tũse maasa tũnyotapa tũyo ton José yarakkírí. Tũse irawírí more yan pe eenasa' wani'pi Mori Yekaton Wanní winípai. ¹⁹ Míikírí José yarakkírí Maria e'to' warayo' wani'pi Paapa maimu yawírí tũko'mansen pe. Mirírí ye'nen yarakkírí tiwani namai José esenumenka'pi teesepanto'kon yareti'ka pi', tũse aní'ya epu'ti pra yu'se awani'pi. Maasa pra tewasírí Maria winíkí imakui'pi pe aní' eseuríma namai. ²⁰ Mirírí pi' José esenumenka ko'mannípi tanne Uyepotoríkon narima'pi inserí esenpo'pi José pia iwe'ne'. Moropai ta'píiya ipí': —José, Davi nuri'ti paari'pi, eranne' pe pra e'ki. Ano'pi pe Maria yapi'ki. Maasa pra míikírí more yan pe Maria wani'manní, míikírí man Mori Yekaton Wanní winípainon pe. ²¹ Moropai míikíríya more warayo' yenko pe man. Moropai míikírí ese'tiya pe nai Jesus pe itese'. Maasa pra míikíríya tĩpemenkonoyamí' píika'ti pe man, to' níkupí'pi imakui'pi winípai —ta'píiya ipí'.
²² Tamí'nawírí mirírí e'kupí'pi maasa pra awe'kupí kupí sirírí ta'pi Uyepotoríkonya tĩmaimu ekareme'nen profeta nuri'ti pí'. ²³ Ta'píiya see warantí.
 Auríno'pi, warayo' yarakkírí si'pi pepín ena pe man more yan pe.
 Moropai tĩnre ton yenkoiya warayo' pe.
 Míikírí ese'ti to'ya pe man Emanuel kai'ma
 ta'píiya. Uurí'níkon yarakkírí Paapa wani' taato' mirírí Emanuel.
²⁴ Moropai José paka'pi tĩwetun ye'ka pe. Moropai í' kai'ma ta'pi Uyepotoríkon narima'pi inseríya yawírí ikupí'píiya. Moropai Maria yari'píiya tewí' ta tĩno'pi pe. ²⁵ Tũse yarakkírí awani' pra José wani'pi. Tĩnre yenkoiya tĩpose aako'mamí'pi yarakkírí tĩwe'se pra. Moropai Joséya míikírí inre ese'ti'pi Jesus kai'ma.

Is 7.14

2

Jesus Esenposa' Era'mapi'se Iti'san Ipíkkukon

- ¹ Jesus esenpo'pi Judéia pata po tĩwe'sen cidade itese' Belém po. Mirírí yai Judéia pata ponkon ko'manní'nen pe Herodes wani'pi. Miarí ya warayo'kon epu'nenan pe tĩwe'sanon witi'pi kaiwano' era'ma tũya'níkon wenairí wei epa'kapí'to' winípai Jerusalém pona. ² Moropai miarí teerepansa'kon pe ekaranmapo'pi to'ya: —O'non pata Judeuyamí' yepotorí pe esenpo'pi more nai? —ta'pi to'ya. —Anna yi'ní pi' man yapurí maasa pra kaiwano', manni' Uyepotoríkon esenpo ekareme'nen era'ma pí' anna man wei epa'kapí'to' winíkí —ta'pi to'ya.
³ Mirírí taa to'ya eta tũya ye'nen, pata esa' Herodes atasi'sirunpa'pi. Moropai tamí'nawíronkon pemonkonyamí' Jerusalém ponkon esi'nípi'pi mirírí pí'. ⁴ Taatasi'sirunpai tiwani ye'nen, míikíríya teepíremasanon esanon muurukuntí'pi. Moropai Moisés nuri'tiya yenupantó' pi' yenupatonkon eperepi'pi. Moropai inkamoro ekaranmapo'píiya o'non pata míikírí Cristo, Paapa nimenka'pi esenpo e'painon kai'ma. ⁵ Míikírí maimu yuuku'pi to'ya: —Judéia pata po tĩwe'sen Belém po. Maasa pra mirírí warantí Paapa maimu ekareme'nen profeta nuri'tiya imenukasa' man —ta'pi to'ya.
⁶ —See warantí awe'menukasa' man:
 “Judéia pata po tĩwe'sen, Belém wani' si'míríki pe.
 Míiwini tũse ipíku pe pu'kuru awani' tiaronkon cidade yentai.
 Maasa pra mirírí Belém cidade winípai ipíku pe tĩwe'sen esenpo pe man pemonkonyamí' esa' ton.

Miikiri wani pe man upemonkonoyami' Judeuyami' ye'mai'nori pe' ta'pi Paapaya" Mq 5.2;
2Sm 5.2

ta'pi profeta nuri'tiya.

⁷ Miriri eta tiuya tiyo, pata esa' Herodesya aminke pai iipi'san yanno'pi tiipia, tami'nawironkonya epu'ti pra tiise. Moropai to' ekanmapo'piya: —I' pensa pu'kuru see miriri kaiwano' esenposa' era'ma'piya'nikon? —ta'piya. ⁸ Moropai to' yaiponti'piya to' witi'pe Belém pona. Ta'piya to' pi': —Atiti moropai miikiri more miwati mori pe epu'tikonpa. Moropai miikiri more esenposa' eposa'ya'nikon ya, upi' ekareme'se maai'ti, uuri'niri uttito'pe yapuri —ta'piya to' pi'.

⁹ Miriri taasa' pata esa'ya tiyo inkamoro epu'nenan witi'pi. E'ma taawiri tuutikon ye'ka pe, inkamoro ya wei epa'ka wini tinera'ma'pikon kaiwano' era'ma'pi. Miriri kaiwano' witi'pi to' rawiri, moropai eemi'pami'pi witi, ita miikiri more e'to' yepoi. ¹⁰ Inkamoro wani'pi marari pra taatausinpai miriri kure'nai kaiwano' era'masa' tiuya'nikon ye'nen. ¹¹ Teerepansa'kon pe to' ewomi'pi witi ta moropai miikiri more epori'pi to'ya. Isan Maria pia awani'pi. To' e'sekunka'pi irawiri moropai miikiri yapuri'pi to'ya. Miriri tiyo iipia tintikon pe tinari'pikon yettapurika'pi to'ya. Miririkon wani'pi ouro pe moropai a'pusin pe moropai kara' pe. Miririkon tiri'pi to'ya iipia.

¹² Moropai Paapaya ta'pi inkamoro epu'nenan pi' to' we'ne'pi'to' ya', to' wetun tanne. Tiwenna'pokon pe pata esa' Herodes poro to' enna'po namai. Miriri ye'nen inkamoro enna'po'pi tipatakon ya' tiaron e'ma taawiri.

Jesus Yen Pe Iyunmanenya Egito Pata Pona.

¹³ Inkamoro epu'nenan, aminke pai iipi'san enna'po'pi tanne Uyepotrikon narima'pi inseri esenpo'pi José pia, iwetun tanne iwe'ne'. Moropai ta'piya ipi': —Epeki more isan yarakkiri epeki Egito pata pona. Miar mako'mami, api' i' tauya pikiri. Maasa pra Herodesya miikiri more yuwa pe man iwipa kai'ma —ta'pi inseriya ipi'.

¹⁴ Miriri ye'nen José paka'pi moropai more isan yarakkiri eepe'pi ewaron ya' Egito pata pona. ¹⁵ Moropai to' ko'mami'pi miari Herodes sa'manta tiyose. Miriri e'kupi'pi pena awe'kupi kupi siriri ta'pi Uyepotrikonya yawiri, timaimu ekareme'nen profeta nuri'ti pi'.

Uuriya unmu yanno'pi Egito pata poi eepa'kato'pe

Os 11.1

ta'pi profeta nuri'tiya.

¹⁶ Inkamoro epu'nenan aminke pai iipi'san warayo'konya tenku'tisa' epu'ti tiuya ye'nen pata esa' Herodes ekore'ma'pi marari pra. Miriri ye'nen tami'nawironkon moreyami' warayo'kon ti'ka me'po'piya asaki'ne kono' ma'rankon Belém po. Moropai iwoi tiiko'mansenon. Inkamoro moreyami' asaki'ne kono' ma'rankon ti'ka me'po'piya maasa pra inkamoro warayo'kon aminke pai iipi'sanya, i' pensa kaiwano' era'ma'pi tiuya'nikon ekareme'sa' ye'nen. ¹⁷ Miriri waranti awe'kupi'pi pena Paapa maimu ekareme'nen profeta Jeremias nuri'tiya ta'pi yawiri.

¹⁸ Entaimepi'nito' eseta pe man Ramá pata po.

Miriri wani karawannito'.

Miriri wani Raquel nuri'ti payani'san karau tinmukuyami' sa'manta pi'.

Marari pra to' karau pe man ani'ya to' ti'napanni'pi eserike pra.

Maasa pra tami'nawironkon to' munkiyami' e'ti'ka'pi ye'nen

Jr 31.15

ta'pi Jeremiasya.

Egito Pata Yapai To' Enna'po

¹⁹ Pata esa' Herodes sa'mantasa' tiyo Uyepotrikon narima'pi inseri esenpo'pi José pia iwe'ne' Egito pata po. ²⁰ Moropai ta'piya: —Apakaki, enna'poki. More isan yarakkiri taripai enna'poki Israel pata pona. Maasa pra manni'kan more wii'yu'se si'san sa'manta'pi man.

²¹ Miriri ye'nen José paka'pi. More moropai isan yarakkiri to' enna'po'pi Israel pata pona.

²² Tiise itekare eta'piya Herodes munmuri'pi Arquelau wani Judéia pata ko'manni'nen pe tiyun pata'pi ya'. Miriri ye'nen eranne' pe awani'pi, miari ya iko'manse itipai pra. Moropai tiwe'ne' ini'ri Paapa esurima eta'piya atti namai Judéia pata pona. Miriri ye'nen José witi'pi Galiléia pata pona Judéia pata pona pra. ²³ Moropai miikiri ko'mami'pi Galiléia pata pon cidade itese' Nazaré po. Miriri waranti awe'kupi'pi maasa pra pena awe'kupi kupi siriri ta'pi Paapa maimu ekareme'nenya. Miikiri profeta nuri'tiya ta'pi yawiri awe'kupi'pi. See waranti ta'piya:

Miikiri esati to'ya pe man Nazaré pon kai'ma
ta'piya.

Is 11.1

3

*João Batistaya Paapa Maimu Ekaremeki
(Mc 1.1-8; Lc 3.1-18; Jo 1.19-28)*

¹ Mírírí yai Jesus arentasa' tanne, João Batista nuri'ti erepami'pi keren pona Judéia pata po. Miarí Paapa maimu ekareme'piti'pi João Batistaya. ² Ta'piya: —Paapa yeseru yapisi'pi esenumenkatí imakui'pi ayaserukon tūrumakai. Maasa pra aminke pra tamí'nawíronkon esa' pe Paapa ii'to' weiyu eseponi'pi man! Típemonkonoyami' pika'tiia kupi síriri —ta'piya.

³ Míikírí João pi' pena Paapa maimu ekareme'nen Isaias nuri'ti eseuríma'pi. Moropai míikíríya imenuka'pi see warantí:

Pemonkon entaimepi'ni pi' man keren po.

Taiya: “Uyepotorikon erepami ye'mari ton konekatí.

E'ma yarakkanmokati to'sari eerepanto'pe”, taiya

Is 40.3

ta'pi Isaiasya. Mírírí warantí Joãoya ta'pi pemonkonyami' ekonekato'pe Jesus Cristo erepami rawíri.

⁴ Míikírí João pon wani'pi camelo si'poti'pi pe. Moropai iworomi wani'pi paaka pi'pi pe. Míikírí João ya're' wani'pi. Moropai ito' wani'pi kaira pe. Moropai wan wani'pi iwuku pe. ⁵ Mírírí yai Jerusalém po tūko'mansenon moropai tamí'nawíronkon Judéia pata po tūko'mansenon, moropai iren Jordão ri'pikírí tūko'mansenon witi'piti'pi João pia imaimu etai. ⁶ Inkamoroya imakui'pi pe tūwe'to'kon ekaremeki'pi miari. Moropai inkamoro yepatakona'pi Joãoya iren Jordão ka.

⁷ Mírírí yai Joãoya marari pra fariseuyami' moropai saduceuyami' iipi era'ma'pi tūpia esenpatakoni. Inkamoro pi' ta'pi Joãoya: —Amírí'nikon wani nari' ikiiyami' ye'katonkon warantí. Maasa pra imakui'pi pe awe'to'kon ayaserukon tūrumakai pra Paapa ekore'mato' yapai e'pika'tipai awanikon. Tūse mírírí warantí awe'pika'tikon eserike pra naati. ⁸ Mírírí ye'nen ayaserukon imakui'pi pe awe'to'kon rumakati. Morí ayaserukon ton yapiti' tamí'nawíronkonya ayaseru ri'pikon rumakasa'ya'nikon epu'to'pe. ⁹ Moropai kikatí Paapaya utaruma'tikon pepin ipemonkono pe anna wani ye'nen, maasa pra Abraão payanyami' pe anna wani kikatí. Í' pe pra ri mírírí taaya'nikon manni' wani. Maasa pra Abraão payani'san pe Paapaya seeni' ti', miakanma e'painon ayentakon. ¹⁰ Ak'i, wa'ka moro man, yei ya'tito' ton ikara kí'pi yapí'. Manni' yei morí pe teperu tūnen pepin ya'tito' ton tamí'nawíri. Moropai mírírí yenumi to'ya apo' ya' aaranto'pe.

¹¹ Tūse uuriya amírí'nikon yepatakona síriri tuna ke neken, ayaserukon imakui'pi ku'to'ya'nikon rumakasa'ya'nikon ekareme'nen pe. Tūse uye'ma'pi pi' tiaron iipi. Míikírí wani uuri yentai meruntí ke. Ipi'ku pe awani ye'nen míikírí pisa'sa' yewa yeukauya eserike pra awani, uyentai awani ye'nen. Míikíríya amírí'nikon yepatakona pe man ayesa'kon pe Morí Yekaton Wanní e'to'pe moropai apo' ke amírí'nikon yepatakona pe man. Mírírí warantí ikupíya tamí'nawíri imakui'pi mo'kapa kai'ma. ¹² Maasa pra míikírí yenyá' trigo sururukato' wani. Mírírí ke isururukaiya. Ipi'pi kore'tapai imenkaiya. Mírírí sururukasa' tūya yara'tiia itense' ya'. Mírírí pi'pírí'pi yannukuiya moropai ipo'tiia apo' ya' eesi'nipi neporiton pepin ya' —ta'pi Joãoya to' pi'.

*Jesus Yenpatakona Joãoya
(Mc 1.9-11; Lc 3.21-22)*

¹³ Mírírí yai Jesus witi'pi Galiléia poi iren Jordão ka, João Batistaya tenpatakonato'pe kai'ma. ¹⁴ Tūse Joãoya tesoru miakanma'pi ka'ne' pe. Ta'piya: —Uuri neken yepatakonyaya e'pai tūse uyepatakonaki taaya mírírí upi' —ta'pi Joãoya.

¹⁵ Tūse Jesusya imaimu yuuku'pi: —Tiwíri mírírí warantí ikupí e'pai awani. Maasa pra mírírí warantí ikupíya yairí itu'se Paapa e'to' yawíri awani. Moropai —Í' wani' pra man —ta'pi João Batistaya.

¹⁶ Mírírí pe ri tenpatakonasai'ya tipo, tuna kapai Jesus eseu'ka pe, ka' esettapuruka'pi. Moropai Jesusya Paapa winipainon Morí Yekaton Wanní auti era'ma'pi tūpona waku'ka warantí. Moropai tūpona eereuta era'ma'piya. ¹⁷ Moropai kai' poi Paapa eseurímato' eta'piya. Ta'pi Paapaya: —Miseri unmu, uwakíri pu'kuru. Kure'ne ipi' uuri atausinpa —ta'pi Paapaya.

4

*Imakui'pi Kupi Jesusya Yu'se Makui Wani
(Mc 1.12-13; Lc 4.1-13)*

¹ Mírírí tipo Jesus yari'pi Morí Yekaton Wanníya keren pona Makuiya yonpato'pe kai'ma. ² Míikírí ko'mami'pi miari keren po. Asakí'ne pemonkon wei (40) moropai asakí'ne pemonkon ewaron kaisari Jesus epiremapiti'pi Paapa pi' tekkari tonpai pra. Mírírí tipo

Jesus wani'pî emi'ne. ³ Mîrîrî tanne Makui, pemonkonyamî' yeka'nunukanen, iipî'pî iipia. Moropai ta'pîiya ipî': —Innape see Paapa Munmu pe awani. Mîrîrî ye'nen seeni' tî' miakanmakî ayu pe —ta'pîiya Jesus pî'.

⁴ Jesusya mîkîrî maimu yuuku'pî: —Paapa maimu e'menukasa' man see warantî: “Tiyu pî' neken pemonkon ko'mamî pepîn.

Tiise tamî'nawîrî î' taasa' Paapaya manni' yawîrî aako'mamî”,

Dt 8.3

⁵ Mîrîrî tîpo Makuiya Jesus yari'pî Jerusalém cidaderî pona. Moropai yanu'nîpî'pîiya kawînan panpî' epîremanto' yewî' neka'ta pona. ⁶ Moropai ta'pîiya Jesus pî': —Innape Paapa munmu pe awani ye'nen, arapunkî tarîpai. Maasa pra Paapa maimuya taasa' man:

“Paapaya inseriyamî' yarima amîrî piika'tîi to' ii'to'pe.

Inkamoroya ayapisi tenyakon ke tî' pona a'pu pa'tîya namai”,

Sl 91.11,12

taasai'ya man —ta'pî Makuiya.

⁷ Jesusya imaimu yuuku'pî: —A'kî, Paapa maimu e'menukasa' man see warantî: “Ayepotorî Paapa tonpai pra e'kî”,

Dt 6.16

taasa' Paapa maimuya man —ta'pî Jesusya.

⁸ Moropai inî'rî Makuiya Jesus yari'pî kawînan wî' pona. Miarî si'ma tamî'nawîron patakon yenpo'pîiya, morî pe pata wani' moropai ipîkku pe awani yenpo'pîiya Jesus pia.

⁹ Moropai ta'pîiya Jesus pî': —Tamî'nawîrî sîrîrî tîrîuya e'painon aapia amîrî pe ipîkku pe awanîpa, sîrîrî uyapurîi awe'sekunka ya —ta'pî Makuiya.

¹⁰ Jesusya mîkîrî maimu yuuku'pî. Ta'pîiya Makui pî': —Uyeyaton, atarimakî uupiapai. Maasa pra Paapa maimu e'menukasa' man see warantî:

“Ayepotorî neken Paapa yapurikî.

Mîkîrî maimu yawîrî neken ako'mankî”,

Dt 6.13

taasai'ya man —ta'pî Jesusya Makui pî'.

¹¹ Mîrîrî tîpo Makuiya Jesus rumaka'pî. Moropai inseriyamî' iipî'pî Jesus pia. Inkamoroya

ipîika'tî'pî.

Jesus Esenyaka'ma Pia'tî Galiléia Po

(Mc 1.14-15; Lc 4.14-15)

¹² João Batista yarakkansa' to'ya yekare etasa' tîuya pe, Jesus wîti'pî Galiléia pata pona.

¹³ Nazaré po aako'mamî pra awani'pî. Tiise Cafarnaum cidaderî pona iko'manse attî'pî. Mîrîrî wani'pî Galiléia ku'pî ena po tîwe'sen pe. Zebulom pata po tîwe'sen pe, moropai Naftali pata pon pe nîrî awani'pî. ¹⁴ Mîrîrî poro attî'pî maasa pra pena attî pe man ta'pî Paapa maimu ekareme'nen profeta Isaías nuri'tîya yawîrî.

¹⁵ Miarî Zebulom pata pona moropai Naftali pata pona moropai iku'pî rî'pîkîrî pata pona moropai iren Jordão ratai pata, manni' pata Judeuyamî' pepîn pata'se' pona a'ka erepamî kupî sîrîrî. Mîrîrî patakon wani' Galiléia pe itese'.

¹⁶ Miarî pemonkonyamî' ko'mamî ewaron ta.

Tiise inkamoroya kure'nan a'ka era'ma kupî sîrîrî.

Eranne' pe inkamoro ko'mamî tîisa'mantato'kon pî',

tîise kure'nan a'ka erepamî kupî sîrîrî to' pia

ta'pî Paapa maimu ekareme'nen Isaías nuri'tîya.

Is 9.1,2

¹⁷ Mîrîrî pata pai Jesusya Paapa maimu ekaremekî pia'tî'pî. Taapîti'pîiya see warantî to' pî': —Paapa yeseru yapisi' pî' esenumenkati, imakui'pî ankupî'pikon tîrumakai sîrîrî pata pai. Maasa pra aminke pra tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' eseponi' pî' man. Tîpemonkonoyamî' piika'tîiya kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya pemonkonyamî' pî'.

¹⁸ Mîrîrî pata pai Jesusya Paapa maimu ekaremekî pia'tî'pî. Taapîti'pîiya see warantî to' pî': —Paapa yeseru yapisi' pî' esenumenkati, imakui'pî ankupî'pikon tîrumakai sîrîrî pata pai. Maasa pra aminke pra tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' eseponi' pî' man. Tîpemonkonoyamî' piika'tîiya kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya pemonkonyamî' pî'.

Moro'yamî' Yapi'nenan Yanno Jesusya Asakîrîronkon

(Mc 1.16-20; Lc 5.1-11)

¹⁸ Mîrîrî yai Galiléia ku'pî rî'pîkîrî tuutî ye'ka pe, asakî'nankon takon yarakkîronkon moro'yamî' yapi'nenan era'ma'pî Jesusya. Tarrafa ke inkamoro wani'pî Simão, tîaron itese' Pedro. Moropai itakon André wani'pî. Moro'yamî' yapisi' pî' to' wani'pî mîrîrî iku'pî ka.

¹⁹ Jesusya ta'pî to' pî': —Aase'nîkon upkîrî ayenupato'peuya'nîkon. Î' kai'ma upemonkono pe pemonkonyamî' kupîkonpa. Moro'yamî' yapisi'ya'nîkon manni' warantî to' maakonpa —ta'pîiya.

²⁰ Inkamoroya ka'ne' pe teesemi'tapai moro'yamî' yapi'to' tîuya'nîkon rumaka'pî moropai to' wîti'pî Jesus pîkîrî.

²¹ Inî'ri miarî ya panpî' tuutîi, tiaronkon takon yarakkîronkon nîrî era'ma'pî Jesusya. Inkamoro wanî'pî Zebedeu munkiyamî' pe. Tiago moropai itakon João, inkamoro wanî'pî tîyunkon pokonpe kanau ya'. Titarrafarikon rumentannî'pîti pî' to' tîise Jesusya to' yanno'pî. ²² Moropai inkamoroya tîyunkon nîmî'pî moropai tikanaukon nîmî'pî to'ya. Moropai to' wîti'pî Jesus pikîrî.

Itekare Ekaremekî Pinunpa Jesusya
(Lc 6.17-19)

²³ Mirîrî yai Jesus asarî'pî tamî'nawîrî Galiléia pata poro to' epere'to'kon yewî' tapi'. To' yenupa pinunpa'pîiya morî itekare pî'. Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî kupî ekareme'pîti'pîiya. Moropai pri'yawonkon pepîn yepî'tî pinunpa'pîiya tamî'nawîron to' yeparankon yapai. ²⁴ Mirîrî warantî ikupî Jesusya yekare eseta'pî tamî'nawîrî Siria pata poro. Mirîrî ye'nen pemonkonyamî'ya tonpakon pri'ya pra tîwe'sanon enepî'pî to'ya. Timoronkon epu'nenan tamî'nawîron pî' o'ma'kon yarakkîrî tîwe'sanon moropai asakoi'kon pepîn eke'nepami'san enepî'pî to'ya to' yepî'tîto'pe Jesusya kai'ma. Moropai inkamoro yepî'tî'pîiya tamî'nawîrî. ²⁵ Arinikon pemonkonyamî' wîtipîti'pî Jesus pikîrî Galiléia pata ponkon Decápolis pata ponkon Jerusalém pata ponkon Judéia pata ponkon moropai iren Jordão ratai ponkon wîtipîti'pî Jesus pia.

5

Wî' Po Si'ma Jesusya Itekare Ekaremekî

¹ Arinikon pemonkonyamî' era'ma tîuya pe Jesus enuku'pî wî' pona. Moropai eereuta'pî. Eereutasa' tanne inenupa'san ipemonkonoyamî' iipî'pî iipia aminke pra. ² Moropai inkamoro yenupa pia'tî'pîiya. Ta'pîiya to' pî':

Morî Pe E'nîto' Pî' Jesus Eseurîma
(Lc 6.20-23)

³—Morî pe pu'kuru mannankan î' ton pra tîwe'sanon wanî. Mannankan Paapa pia tîntîrîkon ton pra awanî epu'nenan.

Morî pe to' wanî maasa pra inkamoro esa' pe Paapa wanî moropai ipemonkono pe to' ko'mamî.

⁴ Morî pe pu'kuru mannankan tîkaruwasenon wanî.

Imakui'pî pî' to' karau tanne, Paapaya to' pîika'tî taatausinpai to' e'to'pe.

⁵ Morî pe pu'kuru mannankan moo tîwe'sanon, tiwinarî teekore'masanon pepîn wanî.

Morî pe to' wanî maasa pra sirîrî pata tîrî Paapaya to' pata'se' ton.

⁶ Morî pe pu'kuru mannankan wanî kure'ne Paapa yeseru anku'pî tîwe'sanon.

Inkamoro wanî mannankan emi'ne tîwe'sanon moropai tuna aninnîpai tîwe'sanon warantî.

Maasa pra kure'ne yairî e'pai to' wanî ye'nen.

Morî pe to' wanî maasa pra inkamoro pia Paapaya teseru ku'to'pe to'ya itîrî to' pia.

⁷ Morî pe pu'kuru mannankan pemonkonyamî' sa'namanenan wanî, maasa pra to' sa'nama Paapaya.

⁸ Morî pe pu'kuru mannankan imakui'pî ton pra tîwe'sanon wanî,

maasa pra inkamoroya Paapa era'ma.

⁹ Morî pe pu'kuru mannankan pemonkonyamî' ekore'ma'san mana'pokanenan wanî.

Maasa pra inkamoro mana'pokanenan esatî to'ya Paapa munkî pe.

¹⁰ Morî pe pu'kuru mannankan tîwe'taruma'tisanon wanî.

Yairî Paapa yeseru kupî to'ya wenai to' taruma'tî to'ya.

Inkamoro awanî taatausinpai maasa pra Paapa, tesa'kon pia to' ko'mamî ipemonkono pe, —ta'pî Jesusya to' pî'.

¹¹ —Morî pe pu'kuru amîrî'nîkon wanî teuren amu'tunpakon to'ya tanne. Moropai awinîkî'nîkon to' eseurîma seru'ye' pe. Moropai tu'ke imakui'pî kupî to'ya awinîkî'nîkon upemonkono pe awanîkon wenai. ¹² Mirîrî ye'nen taatausinpai pu'kuru e'tî mararî pra. Maasa pra aapia'nîkon tîntîrî ton konekasa' Paapaya man ka' po. Mirîrî warantî nîrî pena amîrî'nîkon rawîronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nuri'san taruma'tî'pî to'ya, ataruma'tîuya'nîkon manni' warantî —ta'pîiya.

Jesus Eseurîma Pan Pî' Moropai Uweiyukon Pî'
(Mc 9.50; Lc 14.34-35)

¹³ Jesusya to' yenupa ko'mannî'pî. Ta'pîiya: —Amîrî'nîkon yeseru wanî pan warantî morî pe pemonkonyamî' pîka'tîton pe. Tîise inî'mîra pan enasa' ya, morî pe awanî pepîn. Ipo'mîra awanî. Pan pe awanî pepîn. Moropai mîrîrî wanî î' pe pra rî. Moropai mîrîrî papo to'ya poro pona pemonkonyamî'ya mîrîrî yaki'tapapîti' tuutîkon kaisarî.

¹⁴ Moropai tiaron ekaremeki'piya. Ta'piya: —Amiri'nikon yeseru wani pata weiyu waranti tami'nawironkon nera'maton pe. Aki, cidade konekasa' wi' po tiwe'sen era'ma tami'nawironkonya e'painon. Teesera'masen pepin eena eserike pra awani, kawine tiwani ye'nen aronne eesera'ma ko'mannipi. ¹⁵ Moropai ani'ya ti'kuma'tu yawittanipi pepin e'painon waikira'pi yo'ko itiripa. Tiise yawittanipiya itaponse' pe tinkoneka'pi pona itiripa. Tami'nawironkon witi ta tiwe'sananya era'mato'pe to' weiyu'mato'peya. ¹⁶ Miriri waranti niri amiri'nikon yeseru e'pai awani aweiyukon waranti. Tiaronkonya ayeserukon era'mato'pe mori pe pu'kuru. Moropai miriri ayeserukon wenai inkamoroya niri Paapa ka'pon yapurito'pe —ta'piya.

Jesus Eseurima Moisés Nuri'tiya Yenupanto' Pi'

¹⁷ Iniri Jesus eseurima'pi. Ta'piya: —Moisés nuri'tiya ayenupato'kon moropai pe-naronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' nuri'tiya ayenupato'kon yareti'kai uui'sa' kai'ma kisenumenkati. Miriri yareti'kai uui'sa' pra wai. Tiise uui'pi'pi i' taato'pe awani ekareme'se api'nikon. Moropai miriri unku'pi ekareme'sai'ya yawiri iku'to'peuya uui'pi'pi. ¹⁸ Maasa yairon pi' tauya etati. Ka' moropai pata atareti'ka pikiri, Moisésya yenupanto' atareti'ka pepin. Tiise tami'nawiri aako'mami itonpa emo'ka pepin. Tiise tami'nawiri taasai'ya yawiri awe'kup'i e'to' yawiri tami'nawiron atareti'ka pikiri. ¹⁹ Tiise ani'ya Moisésya yenupanto' yawiri ikupi tanne tiise tiwin miriki ipureme'sai'ya ya, moropai miriri ke tiaron yenupaiya ya, ikupi tiuya manni' waranti. Paapa pia miiki'ri wani tiaronkon ipemonkonoyami' ma're awani. Tiise ani'ya Moisésya yenupanto' yawiri pu'kuru ikupi ya moropai miriri ke tiaronkon yenupaiya ya innape kupi tiuya manni' waranti, miiki'ri wani ipikku pe pu'kuru Paapa pia, tiaronkon ipemonkonoyami' yentai. ²⁰ Maasa pra tauya siriri api'nikon. Mori ayeserukon awani ya, manni'kan Moisés nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonkon yeseru kaisari moropai fariseuyami' yeseru kaisari, ipemonkono pe aako'mamikon pepin Paapa pia. Tiise mori panpi' to' yeseru yentai ayeserukon e'pai awani aako'mamikonpa Paapa pia ipemonkono pe —ta'pi Jesusya to' pi'.

Jesus Eseurima Esewanmirinto' Pi'

²¹ Jesusya ta'pi: —Pena atamokon ri'san pi' i' ta'pi epu'ti pi' naati? Ta'pi see waranti: “Pemonkon ki'witi. Ani'ya pemonkon wiisa' ya miiki'ri yari e'pai awani ipikku tiwe'sen juiz pia”. Êx 20.13; Dt 5.17
²² Tiise uuriya taa siriri api'nikon. Ani' ekore'masa' ya tonpa yarakkiri miiki'ri yari to'ya e'pai awani ipikku pe tiwe'sen juiz pia. Moropai ani'ya taa ya tonpa winiki “i' epu'ten pepin amiri”, taiya ya ipi', miiki'ri yari to'ya ipikku pe tiwe'sanon to' yepurukon pia itaruma'tito'pe to'ya. Moropai ani'ya tonpa esati ya, “Imakui'pi amiri, pakko”, taiya ya, nari' pe awani. Tiwari e'pai awani miiki'ri yenumi Paapaya namai apo' ya' aaranto'pe.
²³ Miriri ye'nen Paapa yapuri pe antiri tiriya yai tiise awenpenata ayonpa awiniki ekore'ma'pi moro awani pi'. ²⁴ Miriri tanne, moro antiri nimiki moropai atiki e'mai' pe ayonpa pia. Yarakkiri ayeseru konekata. Moropai tami'nawiri mori pe teekonekai enna'poki Paapa yapuri pe antiri tiripa.
²⁵ Miriri waranti ayeyatonya ayari ya juiz pia, ka'ne' pe ayeserukon konekati ayeyaton yarakkiri api' eeseurima rawiri. Miriri kupiya pra awani ya, ayariya ipikku pe tiwe'sen pia. Moropai miiki'ri juizya amiri rumaka surara yenya'. Moropai miiki'riya ayarakkamo atarakkannito' ta. ²⁶ Tauya siriri api' miriri atarakkannito' tapai eepa'ka pepin ka'ne' pe. Tami'nawiri miriri anku'pi'pi ye'maya pikiri aako'mami —ta'pi Jesusya.

Jesus Eseurima Imakui'pi Pe Uno'pikon Tirumakai Tiaron Yarakkiri E'nito' Pi'

²⁷ —i' taasa' to'ya epu'ti pi' naatii.
 “Tino'pi ke si'ma wiri'sanyami' yarakkiri tiwe'se pra e'ti. Moropai tino ke si'ma tiaron warayo' yarakkiri tiwe'se pra e'ti”. Êx 20.14; Dt 5.18
²⁸ Tiise uuriya taa siriri api'nikon ani'ya wiri' era'ma ya, moropai yarakkiri e'pai tiwani pi' eesenumenka ya, yarakkiri miiki'ri e'sa' miriri tewan ya'. ²⁹ Miriri ye'nen wiri' era'maya ya ayenu merunti winon ke imakui'pi kupiya emapu'tiya. Miriri namai imo'kaki, yenuki imakui'pi kupiya namai. Maasa pra asaki'ne ayenu tiise, imakui'pi ku'sa'ya ya, atti apo' ya' anku'pi'pi wenai. Miriri ye'nen mori pe panpi' awani itenu pra aako'mami ya imakui'pi tiku'se pra. ³⁰ Moropai ayenya merunti winonya imakui'pi kupiya emapu'ti ya, miriri merenki'ki moropai yenuki imakui'pi kupiya namai. Maasa pra ayenya merenki'sa'ya ya, aako'mami enen ipatikari. Miriri wani mori pe panpi', asaki'ne ayenya tiise apo' ya' atti yentai —ta'pi Jesusya.

Imakui'pi Pe Awani

*Tino'pi Rumaka Pi' Teesenumenkasen Pia
(Mt 19.9; Mc 10.11-12; Lc 16.18)*

³¹—Taasa' to'ya man niri see waranti:
“Ani'ya tino'pi rumaka ya, irumaka tiuya kaaretari tiriya e'pai awani iipia”, *Dt 24.1*
taa to'ya. ³²Tiise uuriya taa siriri api'nikon, ani'ya tino'pi rumaka ya tiaron warayo' yarakkiri
awe'sa' pra tiise, miikiriya imakui'pi kupi tino'piya emapu'ti miriri. Maasa pra tiaron warayo'
yarakkiri awani emapu'tiya aaniyotasa' ya. Moropai manni' warayo' yarakkiri awani
manni'ya niri imakui'pi kupi—ta'pi Jesusya.

Seru' Pe Unkupikon Ton Pepin Pi'

Eseuriman E'pai Pra Awani

³³—Epu'nenan niri amiri'nikon pena atamokon nuri'ti pi' i' kai'ma ta'pi.
“I' taasa'ya'nikon ya Paapa pi', ta'piya'nikon yawiri iku'ti, seru'ye' pe tiwe'se pra”, *Lv 19.12;*
Nm 30.2

taa to'ya. ³⁴Tiise uuriya taa siriri api'nikon. Amiri'nikon esenumenka see waranti. Paapa
winiki pra tauya ya, i' wani' awani pepin i' ta'piuya yawiri pra ikupiuya, taaya'nikon.
Tiise ka' winiki teeseurimai pra e'ti. Maasa pra Paapa yaponse' pe awani miriri muto'pe.
³⁵Moropai pata winiki tikai pra e'ti. Maasa pra Paapa puu yaponse' pe awani miriri
muto'pe. Moropai Jerusalem cidaderi winiki tikai pra e'ti. Maasa pra Paapa pata'se' pe
awani miriri muto'pe. ³⁶Moropai apu'pai winiki tikai pra e'ti. Maasa pra apu'pai si'po
miakanmaya pepin e'painon aimutun pe awe'to'pe. Moropai aimutun miakanmaya pepin
irikkutun pe awe'to'pe. ³⁷Miriri ye'nen i' winiki takai pra e'ti, innape amaimukon wani
ekaremekikonpa. Tiise amaimukon e'pai awani see waranti: Inna, kaane, kai'ma. Maasa
pra tu'kan i' taato'ya'nikon amaimukon wani makui winipai tui'sen pe.

*Tiaron Pi' Ese'man E'pai Pra Awani
(Lc 6.29-30)*

³⁸Jesusa ta'pi: —I' ta'pi to'ya epu'nenan amiri'nikon:
“Ani'ya ayenu pona apa'ti ya, miikiri ayenu yai apa'titiponya timoron epu'ti e'pai awani
akaisari. Moropai miriri waranti aye pona apa'titiponya timoron epu'ti e'pai awani
akaisari aye'mapa”, *Ex 21.24; Lv 24.20; Dt 19.21*
taa Moises nuri'tiya yenupanto'. ³⁹Tiise uuriya taa siriri api'nikon, amiri winiki imakui'pi
ku'nen pi' teese'mai pra e'ki. Ani'ya ayenpata pona apa'ti ya, iratai wini era'tiki
apa'tito'peiya. ⁴⁰Moropai ani'ya ayari ya ipikku tiwe'sen juiz pia apon ke ye'mapa, tiwi apon
mo'kaiya. Tiwi aya'san niri yariya i' ri ki'kupii miikiri yarakkiri. ⁴¹Moropai ani'ya taa
ya api': “Uyemanne yaaki aminke pu'kuru pra tiwin quilometro kaisari”, taiya ya, itipai
pra awani tanne, tiise yaaki asaki'ne quilometros kaisari yariya e'pai awani, tu'se awani'pi
yentai. ⁴²Moropai ani' erepami ya aapia i' ri esa'se. Miikiri pia inesati'pi tiki. Moropai ani'
erepami ya aapia tiniru esa'se, a'noko'pi pe era'maki tiwi tiku'se pra —ta'pi Jesusya.

*Uyeyatonkon Pe Tiwe'sen Sa'nama E'pai Awani
(Lc 6.27-28,32-36)*

⁴³—I' ta'pi to'ya epu'nenan amiri'nikon:
“Ayonpa awakirikon pu'kuru sa'nama e'pai awani. Moropai ayeyaton ku'ti ayewanma pe”,
Lv 19.18

taa to'ya. ⁴⁴Tiise uuriya taa siriri api'nikon, ani' ayeyatonkon pe tiwe'sen wani ya, miikiri
sa'namati kure'ne. Moropai epiremati miikiri ataruma'tinenkon pona. ⁴⁵Miriri waranti
ikupiya'nikon ya, ayunkon ka' pon munkiyami' pe awanikonpa. Maasa pra miikiriya
tami'nawironkon ton pe wei tiri, morikon ton pe moropai imakui'san ton pe. Miikiriya
kono' tiri, mori ku'nenan ton pe moropai imakui'pi ku'nenan ton pe. ⁴⁶Tiise amiri'nikonya
awakirikon neken ayonpakon sa'nama ya tiaronkon tisa'namai pra. Tiise i' ton pe miriri
waranti si'ma “Paapa winipainon yapisuuya”, kai'ma eesenumenkakon? A'ki, miriri waranti
niri imakui'sanya, tiniru yapisi pi' teesenyaka'masanonya ikupi. ⁴⁷Moropai eeseurimakon
ya awakirikon neken ayonpakon yarakkiri, tiaronkon yarakkiri teeseurimai pra, i' pe pra ri
awani. Miriri waranti Paapa epu'nenan pepinya niri ikupi. ⁴⁸Miriri ye'nen yairi pu'kuru
e'ti e'to' yawiri. Yairi pu'kuru ayunkon Paapa, ka' pon awani manni' waranti awanikonpa
—ta'pi Jesusya.

6

¹ Jesusya taa ko'mannîpi: —Aka! tiwarî panpî' e'ti Paapa yapuri yeseru pi'. Tiaronkonya ayera'mato'kon pe pra neken. Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, Paapa, ayunkon ka' pon nîtîrî, iwinîpainon yapisiya'nîkon pepîn.

² Mîrîrî ye'nen anî' tiwe'taruma'tîsen pia î' rî tîsa'ya'nîkon ya, “Mîrîrî kin tîrî pi' wai koo iipia rî”, kikatî, manni'kan seru'ye' pe teesenku'tisanonya ikupî warantî pra. Maasa pra inkamoroya iku'pîti Judeuyami' epere'to'kon yewî'kon kaisari. Moropai pemonkonyami' wîtîto'kon, e'makon kaisari pemonkonyami'ya tapurîto'kon pe kai'ma. Ayenku'tiuya'nîkon pepîn, maasa Paapa winîpainon yapisi to'ya pepîn. Maasa pra aasîrî pemonkonyami' piapai yapisi'pî to'ya. ³ Tîise amîriya î' rî tîri ya, tiwe'taruma'tîsen pia itîiki ama' pe, anî' ayonpa pi' teekareme'se pra, î' ku'sa'ya epu'tiuya namai. ⁴ Mîrîrî antîrî'pî epu'tî anî'ya e'pai pra man. Tîise ayun, tamî'nawîron era'manenya î' ku'sa'ya era'ma. Mîrîrî wenai aapia tîntîrî tîriya.

Jesusya Yenupan Epîremanto' Pî'
(Lc 11.2-4)

⁵ —Eepîremakon ya, manni'kan seru'ye' pe tiwe'sananya ikupî warantî kî'ku'tîi. Maasa pra inkamoro epîremapîti Judeuyami' epere'to'kon yewî'kon tapi' satippe si'ma. Moropai to' epîremapîti e'makon, pemonkonyami' wîtîto', e'makon era'tîto'kon ta pi' si'ma. Tamî'nawîronkon pemonkonyami'ya tera'mato'kon pe kai'ma, mîrîrî kupî to'ya. Ayenku'tiuya'nîkon pepîn. Inkamoroya tamî'nawîrî tînapisikon yapisi'pî pemonkonyami' winîpai, Paapa winîpai î' yapisi to'ya pepîn. ⁶ Tîise mîrîrî warantî pra amîrî'nîkonya ikupî e'pai man. Eepîremakon ya, ayewî'kon ta ewontî. Moropai ayewî'kon mana'ta yarakkantî, anî'ya ayera'makon namai. Moropai epîrematî, manni' anî' nera'ma pepîn, Paapa pi'. Moropai mîikîrî tamî'nawîrî î' konekaya'nîkon era'manenya tîntîrî tîrî aapia'nîkon.

⁷ Eepîremato'kon yai, eepîremakon ya, se' tapairî mai tinna'popî'se pra e'ti, manni'kan Paapa epu'nenan pepinya ikupî manni' warantî. Maasa pra inkamoro epîrema kusan pe tiwinan mana'popîti pi' to' ko'mamî. Mîrîrî warantî neken Paapaya teepîremanto'kon eta kai'ma to' esenumenka. ⁸ Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî, inkamoro warantî pra e'ti. Maasa pra Paapa ayunkonya tamî'nawîron î' itu'se awe'to'kon epu'tî pi' man, maasa esatiya'nîkon rawîrî epu'tî pi' man. ⁹ Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî, epîrematî see warantî:

“Paapa anna yunkon, amîrî ka' po tîiko'mansen.

Tamî'nawîronkonya morî pe pu'kuru amîrî wani epu'tî yu'se wai.

¹⁰ Amîrî wani tamî'nawîronkon esa' pe.

Asî'kî anna pia, anna esa' pe awanîpa.

Itu'se awe'to' yawîrî ikupî annaya yu'se wai,

tarîni' sîrîrî non pona, morî pe pu'kuru ka' po awanî manni' warantî.

¹¹ Sîrîrîpe itu'se anna e'to' tîiki, anna yekkari ton.

Itîiki anna pia î' ton pra anna wani namai, Paapa.

¹² Moropai Paapa, anna nîkupî'pî imakui'pî awinîki iku'kî aawanmîra,

anna wanmîra tamî'nawîronkon nîkupî'pî imakui'pî anna winîki kupî annaya warantî.

¹³ Moropai anna piika'tiki, imakui'pî ena namai anna yentai.

Moropai Makui mo'kakî anna piapai, Paapa.

Maasa pra amîrî wani anna esa' pe.

Meruntî ke amîrî wani tamî'nawîronkon yentai ipatîkarî.

Morî pe aako'mamî iki'pî ton pra.

Mîrîrî warantî awanî pe man”.

Sîrîrî warantî epîrematî —ta'pî Jesusya.

¹⁴ —A'kî, tauya sîrîrî apî'nîkon. Anî'kan nîkupî'pî imakui'pî awinîki'nîkon kupîya'nîkon ya aawanmîra'nîkon, Paapa ka' ponya nîrî tîwanmîra ikupî, imakui'pî ankupî'pîkon. ¹⁵ Tîise aawanmîra'nîkon imakui'pî to' nîkupî'pî kupîya'nîkon pra awanî ya, mîrîrî warantî nîrî Ayunkonya ankupî'pîkon imakui'pî kupî pepîn tîwanmîra.

Yekkari Wani Tonpai Pra Epîreman Pî'

Jesus Eseurîma

¹⁶ Moropai ayekkarikon tonpai pra eepîremakon ya, yairî ma're ayenpatakon tîku'se pra e'ti, manni'kan teesenku'tisanonya ikupî manni' warantî. A'kî inkamoroya mîrîrî warantî ikupî maasa pra tamî'nawîronkonya tekkarikon tonpai pra teepîremakon era'mato'pe kai'ma. Ayenku'tiuya'nîkon pepîn, aasîrî tamî'nawîronkon pemonkonyami' tera'matîpono san winîpai yapisi'pî to'ya. Inî' panpî' yapisi to'ya pepîn Paapa piapai. ¹⁷ Tîise amîrî'nîkon epîrema ya, ayekkarikon tonpai pra, ayenpatakon ronatî. Moropai apu'paikon yakinatî, ¹⁸ tiaronkonya ayekkarikon tonpai pra eepîremakon epu'tî namai. Tîise Ayunkon neken, Paapa anî' nera'ma pepînya ayepu'tikon ayekkarikon tonpai pra eepîremakon. Moropai mîikîriya, ama' pe î' kupîya'nîkon era'manenya tîntîrî tîrî aapia'nîkon.

*Uyemannekon Pi' Jesus Eseur'ima
(Lc 12.33-34, 11.34-36, 16.13, 12.22-31)*

¹⁹ Moropai ta'piya: —Tari non po ipikku pe awanikon pi' teesenumenkai pra e'ti. Maasa pra tari miriri ayemannekon, aponkon yaku o'ma'konya. Moropai tari ama'ye'konya ayama'runkakon. ²⁰ Miriri waranti awani namai, ayemannekon ton konekaya'nikon yuwati ka' po. Miari o'ma'ya aponkon yaku pepin. Miari ayemannekon karau pepin, aatareti'ka pepin. Moropai miari ama'ye'konya ayama'runkakon pepin. ²¹ Miari ikonekat, maasa pra o'non pata po ayemannekon konekasa'ya'nikon ya, manni' pata eesenumenkato'kon wani aako'mamikon pi' —ta'pi Jesusya.

²² Jesusya ta'pi: —A'ki, i' kai'ma esenumenkan wenai yairi, yairi pra uyeserukon wani epu'ti, u'kuma'tuya itu'na uweiyu'makon waranti. Yairi esenumenkan ya, anne' pe pra si'ma esenku'tin pepin. ²³ Tiise yairi pra esenumenkan ya, anne' pe e'ni ye'nen, esenku'tin miriri. Miriri ye'nen uwariri'nikon esenku'tinsa' ya, kure'ne pu'kuru esenku'tinsa' miriri, ewaron ta e'ni waranti.

²⁴ Moropai ini'ri ta'pi Jesusya: —Ani' wani eserike pra man, asaki'ne tika'raiwar ke. Maasa pra tiaron yapuriya mori pe tiaron yentai. Moropai tiaron mu'tunpaya tiaron maimu yawiri awani. Tiise tiaron pinama'ya pepin. Miriri waranti Paapa poitiri pe e'ni eserike pra man, ini' panpi' tiniru yu'se eseka'nunkan ya —ta'pi Jesusya.

Tari Ko'mannito' Pi' Eesenumenkato'

²⁵ —Miriri ye'nen tauya siriri api'nikon, ayekkarikon ton pra awani pi' teesenumenkai pra e'ti, moropai awukukon ton pra awani pi'. Moropai aponkon ton pra awani pi' kisenumenkat. Maasa pra tauya siriri api'nikon, ipikku pe panpi' Paapa nitiri'pi uuko'mannito'kon wani uyekkarikon yentai. Moropai intiri'pi uyesa'kon wani ipikku pe panpi' uponkon yentai. [Manni' ipikku pe tiwe'sen tiisa'ya ya, ima're tiriya niri.] ²⁶ Maasa esenumenkati toronyami' pi'. To' esenyaka'ma pepin tekkarikon ton pimi pi'. Moropai tekkarikon mo'ka pi' to' esenyaka'ma pepin. Moropai tekkarikon yewi' ton koneka to'ya pepin. Tiise Ayunkonya inkamoro ko'mannipi' miriri. To' ya're' ton tiriya. Amiri'nikon kanan? I' kai'ma eesenumenkakon? Inkamoro toronyami' ko'mannipi' tiuya yentai aako'mannipikon Paapaya, maasa pra toronyami' yentai awanikon ye'nen. ²⁷ Miriri waranti teesenumenka wenai ani'ya ini' panpi' tiiko'manto' ton kupi pepin tari non po. Miriri ye'nen kisenumenkat miriri pi'.

²⁸ Tiise i' ton pe aponkon ton pra awani pi' eesenumenkakon miriri? Maasa esenumenkati pari' yari'ku, kono' waiyi keren pon pi'. To' esenyaka'ma pepin miriri eporipa moropai tiponkon ton si'pimi to'ya pepin. ²⁹ Tiise tauya siriri api'nikon, to' yari'kukon wani mori pe pu'kuru. To' waranti ani' eponti pepin. Teuren Salomao nuriti' ipikku pe tiwe'sen eponti mori tipon ya'. Teuren tiise to' waranti awani pepin. ³⁰ Paapaya pari' keren pon yari'kutannipi'. Tiise manni' pari' ko'mami pepin kure'ne. Siriripe eesera'ma moropai penane awa'pi'ta. Miriri kupi tiuya yentai pu'kuru Paapaya amiri'nikon eponti mori pe awanikonpa. I' ton pe marari mirikki innape ikupi'ya'nikon miriri?

³¹ Miriri ye'nen tauya siriri, miriri aako'manto'kon pi' teesenumenkai pra e'ti. Kikati aawariri'nikon: "O'non pata uya're' ton moropai uwuku ton moropai upon ton eporiuya e'painon?" kikati. ³² Manni'kan Paapa epu'nenan pepinya miriri waranti taa ko'mannipi' maasa pra itu'se tiwe'to'kon pi' to' esenumenka kure'ne. Miriri waranti pra amiri'nikon e'pai awani. Maasa pra ayunkon Paapa ka' ponya tami'nawiri i' itu'se awe'to'kon epu'ti pi' man. ³³ Tiise e'mai' pe Paapa yeny'a' eturumakati, ayepotorikon pe awe'to'pe. Moropai i' itu'se Paapa e'to' yawiri iku'ti. Miriri kupi'ya'nikon ya, tami'nawiri manni' itu'se awe'to'kon tiriya aapia'nikon. ³⁴ Miriri ye'nen penanan wei pi' teesenumenkai pra e'ti. Tiise siriripan pi' neken esenumenkati. Maasa pra penanan weiyu yainon ton moro man. Moropai wei kaisari moro man miriri weiyu yainon ton. Miriri ye'nen eerepami' rawiri kisenumenkat miriri pi' —ta'pi Jesusya.

7

*Tiaronkon Pi' Atako'menkan Namai, Taa Jesusya
(Lc 6.37-38,41-42)*

¹ Jesusya ta'pi: —Tiaronkon nikupi'pi pi' taatako'menkai pra e'ti, ani' atako'menka namai anukupi'pikon pi'. ² Maasa pra tiaronkon pi' aatako'menkakon waranti tiaron atako'menka api'nikon. Tiaronkon pi' anukupi'pikon waranti ikupi'ya api'nikon. ³ Moropai ta'piya ini'ri: —I' wani' awani ye'nen kin ayonpa nikupi'pi, iteseru era'maya miriri mori pe, ayeseru itentai anukupi'pi nura tera'mai pra. ⁴ Tiise i' ton pe miriri waranti taaya ayonpa pi'. "Maasa ayenu yawon mo'kato'peuya", taaya si'mirikki pe tiwe'sen pi'. Tiise i' wani' awani ye'nen kure'nan

yei warantí tiwe'sen ayenu ya' era'maya pepín? ⁵ Amírí'níkon seru'ye'kon teesenku'tisanon aawarírí'níkon. E'mai' pe ayeserukon era'matí, ikonekatí morí pe. Mírírí ayeseru tikonekai ayonpa yeseru konekai atápa.

⁶ Moropai ta'píya: —Paapa maimu etatíponkon tíise innape iku'nenan pepín, inkamoro ye'ka pí' kíkerekeme'tí. Inkamoro waní sokoro' pe arinmarakayamí' warantí. Mírírí yu'se pra títanikon wenai awiníkí'níkon to' ekore'ma. Moropai morí epe'ke pe tiwe'sen diamante itese' yenumí e'pai pra awaní porcoyamí' kore'ta. Maasa pra inkamoroya yaki'tapapítí. Mírírí warantí inkamoro Paapa maimu yu'sankon pepín pemonkonyamí' waní porcoyamí' warantí —ta'pí Jesusya.

Paapa Pí' Esa'to' Pí' Jesus Eseuríma
(Lc 11.9-13)

⁷ —Tíise tauya sírírí apí'níkon esatí pí' ako'mantí teeseta'kai pra, moropai yapísíya'níkon. Moropai yuwa pí' aako'mantí moropai eporíya'níkon. Moropai mana'ta pa'tí pí' ako'mantí moropai wítí esa'ya yarakkanmoka. ⁸ Maasa pra tamí'nawíronkon esa'nenanya tinesatí'píkon yapísí. Moropai yuwanenanya títuwakon eporí. Moropai mana'ta pa'tínen pia mana'ta atarakkanmoka.

⁹ A'kí, anmukukonya tiyu ton esatí ya apí'níkon, inesatí'pí pepín tí' tíriya'níkon e'painon iipia, ikei esa'sai'ya tanne? ¹⁰ Moropai tiyo' ton moro' esa'sai'ya tanne, inesatí'pí pepín íkí tíriya'níkon pepín iipia? Kaane, inesatí'pí tíriya'níkon e'painon. ¹¹ Amírí'níkon waní imakuí'pí ku'nenan pe teuren. Tíise anmukukon pia morí títinenan amírí'níkon, imakuí'pí títinenan pepín. Mírírí morí tíriya'níkon manni' yentai, Paapa ka' ponya manni'kan típí' esa'nenan pia morí tíri —ta'pí Jesusya.

¹² —Mírírí ye'nen tíaronkon yarakkírí morí ku'tí, inkamoroya níri morí kupí yu'se awaníkon yawírí. Mírírí warantí iku'to'pe Moisés nurí'tíya yenupantó' waní mírírí. Moropai penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamí'ya yenupantó' waní mírírí.

Asakí'nan E'ma
(Lc 13.24)

¹³ Moropai ta'pí Jesusya: —E'ta'ka mana'ta yai ewontí. Maasa pra awene' mana'ta moropai awene' e'ma, mírírí waní ataka'manto' ya' yaaton pe. Mírírí waní sa'me pra. Mírírí ye'nen tu'kankon pemonkonyamí' esenku'tísa' wítí mírírí ataka'manto' ya'. ¹⁴ Tíise mana'ta e'ta'ka tauya manni' moropai e'ma síururu mírírí waní yaaton pe ípatíkari ko'manníto' pata pona. Mírírí waní sa'me. Mírírí ye'nen tu'kankon pepín pemonkonyamí' wítí mírírí e'ma taawírí —ta'pí Jesusya.

Seru'ye'kon Profetayamí'
(Lc 6.43-44)

¹⁵ Moropai Jesusya ta'pí: —Tíwarí panpí' e'tí seru'ye' pe yenupatonkon pí'. Inkamoro iipí Paapa pemonkonoyamí' yenku'tí innape tímaimukon waní kai'ma to' e'to'pe. Tíise mírírí to' yeseru to' níkupí waní kaikusiyamí' yeseru warantí nari' uurí'níkon pia. ¹⁶ Mírírí ye'nen amírí'níkonya epu'tí to' níkupí wenai. Maasa sírírí epu'tí —ta'píya. —Mí'ní ye' epeta pepín e'painon uva pe. Moropai figo pe mí'ní ye' epeta pepín e'painon. ¹⁷ Tíise tamí'nawíron yei moríya morí pe teperu tíri. Moropai yei pakkorí'tasa'ya teperu tíri imakuí'pí pe. ¹⁸ Mírírí ye'nen yei moríya imakuí'pí pe teperu tíri pepín. Moropai yei pakkorí'tasa'ya morí pe teperu tíri pepín. ¹⁹ Mírírí ye'nen tamí'nawírí yei morí pe pra teperu títinen ya'tí to'ya. Moropai mírírí yenumí apo' ya' aaranto'pe. ²⁰ Mírírí warantí inkamoro seru'ye' pe tiwe'sanon yeseru epu'tíya'níkon í' to' níkupí wenai. Mírírí warantí to' epu'tíya'níkon —ta'pí Jesusya.

Aní' Ewomí Pe Nai Paapa Pia
(Lc 13.25-27)

²¹ Ta'pí Jesusya: —Tamí'nawíronkonya taa kupí sírírí upí': “Anna yepotorí”, taa to'ya. Tíise tamí'nawírí inkamoro mírírí taatípono'san wítí pepín Paapa pia. Tíise manni'kan neken í' itu'se uyun Paapa e'to' manni' yawírí ikonekanenan, inkamoro neken wítí iipia, ipemonkono pe. ²² Í' pensa mírírí taa to'ya weiyu erepamí yai, tu'kankon pemonkonyamí'ya taa kupí sírírí. “Anna yepotorí, anna eseuríma'pí Paapa maimu ekaremekí pí' ayese' wenai tíaronkon pí'. Moropai amírí anna yepotorí ese' pí' pemonkonyamí' ya' ewomí'san imaríwa'yamí' yempa'ka'pí annaya tu'ke. Moropai tu'ke íte'ka aní' níkupí eseríkan pepín ku'pítí'pí annaya ayese' pí'”, taa to'ya kupí sírírí. ²³ Inkamoro maimu yuuku-uya kupí sírírí see warantí: “Aní'kan pe awaníkon epu'tíuya pra wai. Atarimatí uupiapai. Umaimu yu'nenan pepín amírí'níkon. Imakuí'pí kupí pí' títíko'mansenon amírí'níkon”, tauya to' pí' —ta'pí Jesusya.

*Asakí'nankonya Tewi'kon Koneka
(Lc 6.47-49)*

²⁴ Tamí'nawírí mírírí taa yaretí'ka tíuya pe, Jesusya ta'pí: —Mírírí ye'nen o'non ye'ka pe umaimu etanen neken pepín tíise iku'nen waní? Míikírí waní epu'nen pe pu'kuru. Awaní manní' warayo' epu'nen pe tíwe'sen warantí. Míikíríya tewí' ton koneka'pí sa'man po eesenumí namai. ²⁵ Tewí' konekasai'ya tanne, kono' rena'pí mararí pra. Tuna kuma'pí kure'ne ipona erepamí'pí. Moropai a'situn erepamí'pí ipona yenumípa kai'ma. Tíise yenumíya pra awaní maasa pra sa'man pona ikonekasa' pe awaní ye'nen.

²⁶ Tíise manní' umaimu etanen tíise iku'nen pepín pemonkon waní, manní' yairí pra teesenumenkasen warantí. Yairí pra teesenumenka ye'nen, tewí' ton koneka'píya sa'man pepín kasapan pona. ²⁷ Tewí' konekasai'ya tanne, kono' rena'pí mararí pra. Tuna kuma'pí kure'ne ipona. Moropai a'situn erepamí'pí meruntí ke ipona. Aapítato' ton pra awaní ye'nen yenumí'píya tamí'nawírí. Í' e'nímí pra awaní'pí —ta'pí Jesusya.

Meruntí Ke Jesus Maimu Waní

²⁸ Mírírí warantí teeseurímato' yaretí'ka Jesusya tanne tu'kankon pemonkonyamí' esenumenka'pí mararí pra teesewankono'mai tenupatoi'ya'níkon pí'. ²⁹ Maasa pra míikírí yeseru era'ma'pí to'ya Moisés nuri'tíya yenupanto' pí' yenupatonkon warantí pra. Tíise epu'nen pe tenupatoi'ya'níkon epu'tí'pí to'ya, meruntí ke tíwe'to' ke tenupaiya'níkon epu'tí'pí to'ya.

8

*Jesusya Ereki'pan Warayo' Yepi'tí
(Lc 1.40-45; Lc 5.12-16)*

¹ Mírírí típo Jesus autí'pí wí' poi. Moropai ariníkon pemonkonyamí' wítí'pí ipíkírí. ² Mírírí ya pri'ya pra tíwe'sen e'rennuku'pí iipia. Míikírí sa'ne waní'pí paran, ere' pí' tíwe'sen pe. Moropai míikírí e'sekunka'pí Jesus rawírí. Míikíríya ta'pí Jesus pí': —Yepi'títon amírí, Uyepotorí. Uurí anepi'típai awaní ya, uyepi'tíkí —ta'píya.

³ Mírírí taiya ye'nen, Jesusya tenya kainumí'pí yapípa kai'ma. Moropai ta'pí Jesusya ipí': —Inna, esepi'tín pí' nai. Mírírí taa Jesusya pe rí, eesepi'tí'pí. Iní'ri ere' ton pra ena'pí. ⁴ Míikírí pí' ta'pí Jesusya: —A'kí, esepi'tín pí' nai tíise aní' pí' eesepi'tísa' kísekaremekí —ta'píya. —Tíise atíkí teepíremasen pia í' kai'ma amírí esepi'tísa' era'mato'peiya iipia matí. Moropai mírírí típo, Moisés nuri'tíya yenupanto' yawírí teepíremasen pia antírí ton marí, í' kai'ma eesepi'tísa' ekaremekípa tamí'nawírí —ta'pí Jesusya.

*Surara Poitírí Yepi'tí Jesusya
(Lc 7.1-10)*

⁵ Pemonkonyamí' yeuríma yaretí'ka típo, Jesus wítí'pí Cafarnaum cidaderí pona. Miarí Cafarnaum po surarayamí' yepotorí waní'pí Roma pata pon. Míikírí poitírí kure'ne inapurí enasa' waní'pí pri'ya pra. Aasa'manta eseríke awaní'pí. Mírírí ye'nen Jesus ponaya attí'pí eporípa kai'ma. Moropai eposa' tíuya pe ta'píya Jesus pí' típoitírí yepi'títo'peiya. ⁶ Ta'píya Jesus pí': —Uyepotorí, upoitírí sa'ne man mararí pra pri'ya pra uyewí' ta. E'mí'sa'kakoi pepín kure'ne tímoron epu'tí pí' aako'mamí mírírí —ta'píya.

⁷ Míikírí maimu yuuku'pí Jesusya: —Uutí moriya yepi'tí —ta'píya ipí'.

⁸ Mírírí yuuku'pí surarayamí' esa'ya: —Kaane Uyepotorí, uurí sa'ne waní Judeu pepín. Mírírí ye'nen uyewí' ta eewomí eseríke pra nai, Judeu pe awaní ye'nen. Tíise amaimu ke neken taaya yu'se waní sírírí upoitírí enato'pe pri'ya, eewomí pra tíise —ta'pí surarayamí' esa'ya. ⁹ —Epu'tí pí' wai seru' pepín. Kure'ne uurí waní tíise uyesanon moro to' man, uyentainokon. Inkamoro maimu yawírí tíwe'sen uurí. Moropai mírírí warantí níri upe-monkonyamí' moro to' man, surarayamí', umaimu yawírí tíwe'sanon. Tauya ya tíwinan pí' "atíkí" tauya ya, attí umaimu pe. Tiaron pí' "Así'kí" tauya ya, aapí uupia umaimu pe. Moropai "seení' ku'kí" tauya ya upoitírí pí', umaimu pe ikupíya. Mírírí warantí níri ikupíya ya, epu'tí pí' wai awe'kupí sírírí. Uyentai pu'kuru awaní ye'nen, amaimu pe awe'kupí sírírí —ta'pí surarayamí' yepotoríya.

¹⁰ Mírírí warantí taa surarayamí' yepotoríya pí' Jesus esenumenka'pí mararí pra teesenumenka'. Moropai ta'píya típíkírí tíwe'sanon pemonkonyamí' pí': —Tauya sírírí apí'níkon, kure'ne innape ukupí pí' nai. Mírírí ye'ka eporíya pra wai Paapa pemonkonyamí' Judeuyamí' kore'ta —ta'píya. ¹¹ —Enpenatatí maasa sírírí pí'. Maasa tamí'nawíronkon esa' pe tíwaní Paapaya yepoto' weiyu erepansa' yai, tu'kankon pemonkonyamí' iipí kupí sírírí wei epa'ka winípai, moropai wei ewomí winípai. Inkamoro Judeuyamí' pepín ereuta kupí sírírí Abraão nuri'tí, Isaque nuri'tí, moropai Jacó nuri'tí yarakkírí kure'nan entamo'kanto' ya. ¹² Tíise Judeuyamí', Paapa pemonkono pe awanítonkon teuren, ereuta e'pai tíise

Paapaya to' yenumi kupi siriri ewaron ta. To' ewomi pepin Paapa pia. Iliapai to' ko'mami. Miari to' karau marari pra. "Ane" taapiti to'ya teekon tipa'tii.

¹³ Moropai ta'pi Jesusya surarayami' esa' pi': —Enna'poki ayewi' ta, innape pu'kuru uku'to'ya yawiri awe'kupi siriri —ta'pi Jesusya. Moropai surarayami' esa' poitiri esepi'ti'pi ka'ne' pe Jesus maimu pe.

Tu'kankon Pri'yawonkon Pepin Yepi'ti Jesusya
(Mc 1.29-34; Lc 4.38-41)

¹⁴ Miriri tipo Jesus witi'pi Pedro yewi' ta. Moropai miikiri yawo'pi era'ma'piya tette' ta pri'ya pra. Eekomi'masa' awani'pi marari pra. ¹⁵ Miikiri yena'pi Jesusya yapisi'pi moropai miriri pe ri eekomi'makapi'pi, pri'ya eena'pi. Moropai miikiri e'mi'sa'ka'pi moropai miikiri yekkari ton koneka pia'ti'piya.

¹⁶ Ko'mamiya pata enasa' tanne, pemonkonyami'ya o'ma' yarakkiri tiwe'sanon pemonkonyami' yari'pi Jesus pia o'ma'kon yempa'kato'peiya. Moropai timaimu ke neken to' yempa'ka'piya. Moropai tami'nawiri insamoro pri'yawonkon pepin yepi'ti'piya. ¹⁷ Jesusya ikupi'pi miriri waranti, maasa pra awe'kupi siriri ta'pi penaro' Paapa maimu ekareme'nen Isaias nuri'tiya yawiri. Ta'piya see waranti: Miikiriya uyeparankon yaasa' man tipona, moropai ne'ne' pe e'nito' mo'kasai'ya man ta'pi Isaias nuri'tiya pena.

Is 53.4

Jesus Wenairi Itipai Tiaronkon Wani
(Lc 9.57-62)

¹⁸ Miriri taa tipo, Jesus era'ti'pi tu'kankon pemonkonyami' tiwoi tiwe'sanon era'mai moropai timenka'san yaiponti'piya to' witi'to'pe iku'pi ratai pona. ¹⁹ Miriri taa Jesusya tanne, Moises nuri'tiya yenupano' pi' yenupaton erepami'pi Jesus pi' kai. Moropai ta'piya: —Uyenupanen, uuri wani siriri tari, o'non pata atti ya, awenairi utti —ta'piya. ²⁰ Miikiri maimu yuuku'pi Jesusya. Ta'piya: —A'ki, maikanyami' yeutta mororon, to' yewi'. Moropai toronyami' ti'moikon yempo yaponse' niri mororon. Tiise uuri, ka' poi iipi'pi pemonkon pe uyewi' ton pra man —ta'pi Jesusya.

²¹ Moropai tiaron Jesus wenairi tuutisenya ta'pi ipi': —Uyepotori, maasa awenairi uutito'pe e'mai' pe enna'po tanne uyun pia aasa'manta pikiri —ta'pi tiaronya ipi'. ²² Jesusya imaimu yuuku'pi: —Tiwi inkamoro innape umaimu ku'nenan pepinya isa'manta'san yu'na'tii —ta'piya. —Tiise amiri witi yu'se wai upikiri —ta'piya ipi'.

Jesusya A'situn Tinapanapi
(Mc 4.35-41; Lc 8.22-25)

²³ Miriri tipo Jesus asara'ti'pi kanau ya' moropai atti'pi tinenupa'san pokonpe. ²⁴ To' witi tanne tiwinari ka'ne' pe kure'nan sipa sipa erepami'pi, a'situn wani'pi marari pra. To' kanau yeuronkaiya eserike sipa sipa wani'pi nari' pe. Miriri tanne Jesus we'nasa' ko'mami'pi miari kanau ya'. ²⁵ Miikiri yempakai inkamoro imenka'san witi'pi ka'ne' pe teesi'ni'se. Ta'pi to'ya: —Uyepotori, apakaki e'ti'kan pe man. I' pi' awetun miriri anna piika'tiki —ta'pi to'ya Jesus pi'.

²⁶ Moropai Jesus e'mi'sa'ka'pi moropai ta'piya to' pi': —I' wani' awani ye'nen eranne' pe awanikon miriri? Innape ukupi'ya'nikon pepin miriri? —ta'pi Jesusya to' pi'.

Miriri taa tipo awe'mi'sa'ka'pi moropai ta'piya a'situn pi' moropai tuna pi': —Ati'napanki. Moropai tami'nawiri aati'napami'pi Jesus maimu pe.

²⁷ Miriri waranti Jesusya ikupi era'ma tiuya'nikon ye'nen, tami'nawironkon wani'pi kure'ne teesenumenkai. Moropai inkamoro ya ta'pi tiwariri'nikon: —O'non ye'ka see warayo' miseri imaimu yawiri a'situn moropai tuna e'to' —ta'pi to'ya tiwariri'nikon.

Asaki'nankon Warayo'kon Yepi'ti Jesusya
(Mc 5.1-20; Lc 8.26-39)

²⁸ Moropai Jesus witi'pi Galilea ku'pi rataipon pata Gadara pona. Miari Jesus eseu'ka tanne, kanau yapai asaki'nankon imariwa'ka'pankon warayo'kon witi'pi Jesus ponaya epose. Inkamoro iipi'pi uuruwai kore'tapai maasa pra inkamoro ko'manto' wani'pi uuruwai kore'ta. Inkamoro e'piti'pi merunti ke o'non ye'ka pe ikupi eserike pra nari' pe to' wani'pi. To' ri'pikiri e'ma taawiri witin eserike pra to' e'piti'pi. ²⁹ Inkamoro entaime'pi. Ta'pi to'ya: —Amiri Paapa ka' pon munmu. I' ku'se aai'sa' siriri anna pi'? Anna taruma'tii ka'ri aai'sa'? Anna ki'taruma'tii maasa e'taruma'tinto' weiyu erepami pra tiise —ta'pi warayo'konya Jesus pi'.

³⁰ Miari, aminke panpi' porcoyami' wani'pi tu'kankon, tekkarikon yena'nenan. ³¹ O'ma'konya Jesus pi' esati'pi teeseka'nunkai inkamoro porcoyami' ya' teewomikonpa

kai'ma. —Anna yenpa'kaya ya, inkamoro porcoyamí' ya' anna ewonto'pe —ta'pí to'ya. ³²— Inna moriya, atíti —ta'pí Jesusya to' pí'. Míriri ye'nen inkamoro o'ma'kon epa'ka'pí warayo' yapai. Moropai to' ewomí'pí porcoyamí' ya'. Tíise míriri pe rí porcoyamí' eka'tumí'pí irama yai, to' e'soroka'pí tuna ka, moropai to' e'tí'ka'pí tíina'se.

³³ Warayo'kon porcoyamí' pí' teesenyaka'masanonya míriri e'kupí era'ma'pí. Míriri ye'nen inkamoro e'tíríka'pí, moropai to' wítí'pí cidade pona. Miarí míriri tinerama'pikon ekaremekí'pí to'ya tamí'nawírí. Moropai inkamoro asakí'nankon warayo'kon imariwa'ka' pe si'san esepi'tisa' yekare pí' nírí to' eseuríma'pí. ³⁴ Míriri yekare eta tíuya'níkon ye'nen, tamí'nawíronkon míriri cidade po tíiko'mansenon wítí'pí Jesus epose. Moropai míikírí eposa' tíuya'níkon pe, típatakon yapai Jesus wítíto'pe esatí'pí to'ya.

9

Jesusya Warayo' Eke'nepamí'pí Yepi'tí

(Mc 2.1-12; Lc 5.17-26)

¹ Moropai Jesus asara'tí'pí kanau ya' tuutípa iku'pí ratai pona. Moropai atti'pí, eerepamí'pí típata ya'. ² Míriri yai tiaronkon pemonkonyamí'ya Jesus pia pri'yawon pepin warayo' asakoi pepin enepí'pí tette' ta tíise. Jesusya innape pu'kuru tíkupí to'ya epu'tí'pí. Míriri ye'nen ta'píiya míikírí pri'yawon pepin pí': —Mooyi, merunti ke e'ki. Maasa pra imakui'pí anukupí'pí kupí pí' wai uuanmíra —ta'píiya.

³ Míriri warantí taa Jesusya eta tíuya'níkon ye'nen, warayo'kon Moisés nuri'tíya yenu-panto' pí' yenupatonkon eseuríma'pí tíiwarí'pí'níkon. —Iseruku míriri. Aní'ya imakui'pí pe warayo' e'to' mo'ka pepin, Paapa pe pra si'ma. Tíise Paapaya neken imo'ka —ta'pí to'ya.

⁴ Míriri warantí tewankon ya' to' esenumenka epu'tí'pí Jesusya. Míriri ye'nen ta'píiya to' pí': —Í' ton pe see míriri warantí esenumenkakon míriri imakui'pí pe? —ta'píiya.

⁵ —Imakui'pí anukupí'pí rona pí' wai taa pí' wai míserí pri'yawon pepin pí'. Tíise innape iku'sau'ya epu'tíya'níkon eserike pra awaní. ⁶ Míriri ye'nen uuríya, pemonkon pe ka' poi iipí'píya anera'makon ton kupí síriri. Merunti ke wai imakui'pí ronato'peuya, seru' pe pra eseuríma epu'tíkonpa, míikírí pri'yawon pepin yepi'tíuya. I'mí'sa'kauya, tette' yanmako'mato'peiya aasato'pe —ta'pí Jesusya.

⁷ Míriri pe rí míikírí warayo' e'mí'sa'ka'pí. Moropai atti'pí tewí' ta. ⁸ Míriri warantí ikupí Jesusya era'ma tíuya'níkon ye'nen, pemonkonyamí' esi'nípi'pí mararí pra ipí'. Moropai Paapa yapurí'pí to'ya inamai'ma mararí pra. —Tíise síriri warantí merunti tíisa' Paapaya era'ma síriri pemonkon pia —ta'pí to'ya.

Jesusya Mateus Eta Tíipikírí Attíto'pe

(Mc 2.13-17; Lc 5.27-32)

⁹ Míriri típo Jesus epa'ka'pí moropai atti'pí. Tuutí ye'ka pe e'ma taawírí warayo' era'ma'pí Jesusya itese' Mateus. Míikírí ereutasa' waní'pí tíniru tíri to'ya yaponse' pia. Maasa pra míikírí waní'pí tesanonkon pia to' nítiri tíniru yapisi pí' teesenyaka'masen pe. Míikírí pí' ta'pí Jesusya: —Aase uwenairí —ta'píiya. Míriri ye'nen Mateus e'mí'sa'ka'pí moropai atti'pí Jesus pikírí.

¹⁰ Míriri yai tu'kan entamo'kanto' waní'pí Mateus yewí' ta. Miarí Jesus entamo'ka tanne, tiaronkon tíniru yapi'nenan erepamí'pí to' kore'ta. Moropai tiaronkon pemonkonyamí' Moisésya yenu-panto' yawírí pra tíwe'sanon nírí erepamí'pí. Inkamoro waní'pí to' entamo'kato' yaponse' pia Jesus pokonpe moropai Jesus nenu-pa'san pokonpe. ¹¹ Míriri yai tiaronkon fariseuyamí'ya to' yeseru era'ma'pí. Míriri ye'nen Jesus nenu-pa'san ekaranmapo'pí to'ya: —Í' waní' awaní ye'nen kin amírí'níkon yenupanenya tekari yonpa míriri, inkamoro Moisésya yenu-panto' yawírí pra tíwe'sanon pemonkonyamí', moropai tíniru yapisi pí' teesenyaka'masanon pokonpe si'ma?

¹² Inkamoro ténupa'san ekaranmapo to'ya eta'pí Jesusya. Moropai yuuku'píiya: —A'kí, pri'yawon pemonkonya tepi'tinen ton yuwa pepin. Tíise pri'ya pra tíwe'senya tepi'tinen ton yuwa e'painon —ta'pí Jesusya. ¹³ Moropai ta'píiya: —Paapa maimuya taasa' see warantí: “Paapa yapurí pe anpo'tikon po'tíya'níkon yu'se pra wai.

Tíise eeti'noko'mato'kon yu'se wai anpo'tikon yentai”, Os 6.6
ta'píiya. Míriri ye'nen í' taato'pe awaní epu'tí. Maasa pra uui'sa' pra wai morí pe tíwe'ku'sanon yannoi, tíise imakui'pí pe tíwaníkon epu'nenan pemonkonyamí' yannoi uui'sa' síriri —ta'píiya.

João Batista Nenu-pa'sanya Jesus Ekaranamapo

(Mc 2.18-22; Lc 5.33-39)

¹⁴ Míriri típo João Batista nenu-pa'san erepamí'pí Jesus pia ekaranmapoi. Inkamoroya ta'pí ipí': —Í' waní' awaní ye'nen anna moropai fariseuyamí' nenu-pa'san epíremapítí tu'ke

ite'ka tekkarikon tonpai pra, tîise anenupa'sanya mîrîrî warantî ikupî pra awanî? —ta'pî to'ya Jesus pî'.

¹⁵ Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya: —Tînetas'an pokonpe tîwe'marimasen wanî tanne ta're'kon tonpai pra to' wanî pepîn. Tîise to' entamo'ka moropai to' atausinpa mararî pra. Tîise tiwin wei mîkîrî tîwe'marimasen mo'kato' weiyu erepamî kupî sîrîrî. Mîrîrî yai tekkarikon yonpa to'ya pepîn kupî sîrîrî teesewankono'makon ye'nen —ta'pî Jesusya.

¹⁶ Inî'rî to' nepu'tî ton ekaremekî'pî Jesusya. Ta'pîiya: —A'kî, anî'ya amenan kamisa wanî poi'pî iipia'pî ya'tî pepîn e'painon, ipoi'pî pon e'karakasa' irumentanî'to'pe. Maasa pra amenan emo'ka ipoi'pî poi moropai inî' panpî' awe'karaka. ¹⁷ Moropai ta'pîiya inî'rî: —Anî'ya amenan wo' yara'tî pepîn e'painon, ipoi'pî pe tîwe'sen itense' ya'. Maasa pra wo' mai'taya tense' ya'morikka. Moropai wo' eti'kamo, aama'ta. Mîrîrî namai wo' amenan yara'tî e'pai awanî amenan itense' ya' —ta'pî Jesusya. Mîrîrî ta'pîiya amenan esenupanto' pî' tenupaiya'nikon epu'to'pe to'ya.

Jesusya Wîrî Yepî'tî

Moropai Maasaron Wîrî' Pîmî'sa'ka (Mc 5.21-43; Lc 8.40-56)

¹⁸ Miarî Jesus eseurîma ko' mannîpî tanne pemonkonyamî' pî, to' epere'to'kon esa' Judeu erepamî'pî Jesus pia. Moropai awe'sekunka'pî irawîrî. Moropai ta'pîiya Jesus pî': —Uyensi sa'mantan pî' man. Mîrîrî ye'nen aase uyewî' ta uyensi pona ayenya tîitane'kî awennapanto'pe.

¹⁹ Mîrîrî ye'nen Jesus wîtî'pî iwenairî moropai inenupa'san nîrî wîtî'pî ipîkîrî.

²⁰ Mîrîrî yai wîrî' wanî'pî asakî'ne pu' pona tîimo'tai kono' kaisarî mîn i'kamo pî' tîlko'mansen. Mîkîrî iipî'pî Jesus mopai winî moropai mîkîrîya Jesus pon ye'pi pî' yapî'pî. ²¹ Mîkîrî wîrî' esenumenkasa' wanî'pî see warantî: —Ipon ye'pi pî' yapîsau'ya ya, esepî'tî —kai'ma esenumenkasa' wanî'pî.

²² Jesus era'tî'pî mîkîrî wîrî' era'mai, moropai ta'pîiya ipî': —Eranne' pe pra e'kî, ma'non. Innape ukupîya ye'nen esepî'tîn pî' nai —ta'pîiya. Moropai mîrîrî pe rî esepî'tîsa' wanî'pî. ²³ Mîrîrî tîpo Jesus wîtî'pî to' epere'to'kon esa' yewî' ta. Teerepamî pe, pemonkonyamî'ya wîrî' sa'mantasa' yeremu ye'nunpa eta'pîiya. Moropai pemonkonyamî'ya mararî pra “waawa” ta'pî, tîkaraukon ye'ka pe. ²⁴ Inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —Tamî'nawîrî epa'kati tarîpai. Maasa pra mîserî more sa'mantasa' pra man iwe'nasa' neken man —ta'pîiya. Mîrîrî warantî taasai'ya ye'nen, Jesus pî' to' o'ma'ta pia'tî'pî. ²⁵ Miarî pai inkamoro pemonkonyamî' epa'ka'pî tanne, Jesus ewomî'pî, o'non pata mîkîrî wîrî' isa'manta'pî e'to' ta. Moropai mîkîrî yenya pî' Jesusya yapîsî'pî, moropai mîkîrî e'mî'sa'ka'pî. ²⁶ Mîrîrî ku'sa' Jesusya mîkîrî wîrî' yarakkîrî yekare eta'pî tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya, mîrîrî pata ponkonya.

Asakî'nankon Enkaru'nankon Yepî'tî Jesusya

²⁷ Moropai Jesus wîtî'pî mîrîrî pata poi. Attî tanne, e'ma taawîrî asakî'nankon warayo'kon enkaru'nankon iipî'pî ite'ma'pî pî', tîwentaimepîtikon ye'ka pe. Ta'pî to'ya ipî': —Amîrî Davi paarî'pî, pemonkonyamî' pîika'tîton, anna era'maki a'noko'pî pe sa'ne —ta'pî to'ya ipî'.

²⁸ Wittî ta Jesus ewomî'pî, moropai inkamoro enkaru'nankon erepamî'pî Jesus pia aminke pra. Moropai inkamoro ekanamapo'pî Jesusya: —Innape ayepî'tiuya'nikon kupî pî' naatî? —ta'pîiya. —Inna, anna yepotorî —ta'pî to'ya ipî'. ²⁹ Jesusya to' yenukon yapî'pî. Moropai ta'pîiya: —Innape pu'kuru ukupîya'nikon ye'nen, ayepî'tiuya'nikon sîrîrî. ³⁰ Moropai inkamoro yenu esepî'tîsa' wanî'pî. Inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —Anî'kan pî' sîrîrî eesepî'tîsa'kon manni' kîsekareme'tî —ta'pîiya.

³¹ Tîise inkamoro esepî'tîsa' wîtî'pî. Moropai inkamoro ya tepî'tîsa'kon Jesusya ekaremekî'pî tamî'nawîronkon mîrîrî pata poronkon pî'.

Eseurîmakoi Pepîn Eseurîma Emapu'tî Jesusya

³² Inkamoro wîtî'pî tanne, tiaronkon pemonkonyamî'ya warayo' eseurîmakoi pepîn yari'pî, Jesusya yepî'tîto'pe. Mîkîrî wanî'pî ya' o'ma' tîwe'sen pe. Mîrîrî ye'nen eseurîma pra awanî'pî. ³³ Mîkîrî o'ma' yenpa'ka'pî Jesusya pata'pî pe warayo' eseurîma pia'tî'pî. Mîkîrî eseurîmakoi pepîn era'ma tîuya'nikon ye'nen tamî'nawîronkon pemonkonyamî' wanî'pî kure'ne teesenumenkai mîrîrî pî'. Inkamoro ya ta'pî: —Sîrîrî ye'ka e'kupî era'masa' pra man tarî Israel pata po.

³⁴ Tîise fariseuyamî'ya ta'pî: —Mîkîrî wanî mîrîrî o'ma'kon yepuru pe tîwe'sen winîpai meruntî yapî'nen pe. Mîrîrî ye'nen ikupîya mîrîrî meruntî ke. Maasa pra mîkîrî o'ma'kon yepuruya iipia meruntî tîisa' iku'to'peiya —ta'pî to'ya.

Jesusya Tî'noko'pî Pe Pemonkonyamî' Era'ma

³⁵ Jesus asarí'pí cidadekon poro tamí'nawírí moropai pemonkonyamí' ko' manto'kon poro aasarí'pí. To' yenupa pinunpa'píya Judeuyamí' epere'to'kon yewí'kon tapí'. Moropai morí itekare ekaremekí'píya, tamí'nawíronkon esa' pe Paapa iipi kupí ekaremekí'píya. Moropai tamí'nawíronkon pemonkonyamí' yepi'tí'píya. Tu'kan parankon winípai to' yepi'tí'píya. ³⁶ Ariníkon pemonkonyamí' era'ma tíuya pe, Jesusya tí'noko'pí pe to' era'ma'pí. Maasa pra inkamoro pemonkonyamí' waní'pí itesa' pínon carneiroyamí', ata'ka'ma'san warantí to' era'ma'píya. To' e'taruma'tísa', to' píika'tínen ton pra era'ma'píya. ³⁷ Mírírí ye'nen ta'píya tínenupa'san pí': —Maasa era'matí. Esenyaka'manto' man mararí pra, tíise teesenyaka'masen ton pra man. Tu'ke pra teesenyaka'masonon man —ta'píya. ³⁸ —Mírírí ye'nen Paapa pí' esa'tí iní' panpí' teesenyaka'masonon tonkon yarimato'peiya, mararí pra esenyaka'manto' pí' to' esenyaka'mato'pe —ta'pí Jesusya to' pí'.

10

Jesusya Típemonkono Ton Warayo'kon Yanno

(Mc 3.13-19; Lc 6.12-16)

¹ Jesusya warayo'kon asakí'ne pu' pona tíimo'tai'níkon yanno'pí típia. Moropai inkamoro pia meruntí tírí'píya, o'ma'kon yarakkírí tíwe'sanon yapai to' yenpa'kato'pe to'ya tímaimu ke. Moropai tamí'nawíronkon paran winípai to' yepi'títo'pe to'ya to' yeparankon winípai. ² Inkamoro asakí'ne pu' pona tíimo'tai'níkon ese' waní'pí see warantí. E'mai'non waní'pí Simão, tíise Pedro kai'ma esatí'pí to'ya moropai itakon André. Tiago moropai itakon João Zebedu munkíyamí'. ³ Moropai Filipe moropai Bartolomeu moropai Tomé moropai Mateus manni' tesanonkon pia to' níírí tíniru yapísí pí' teesenyaka'masen. Moropai Tiago Alfeu munmu moropai Tadeu. ⁴ Moropai Simão, manni' teepísen Zelote taato', moropai Judas Iscariotes manni' Jesus rumakatípon iteyatonon pia.

Jesus Nenupa'san Esenyaka'mato'

(Mc 6.7-13; Lc 9.1-6)

⁵ Inkamoro warayo'kon yaipontí'pí Jesusya to' wítíto'pe. Tímaimu tírí'píya to' pia see warantí: —Attíkon ya, katíí Judeuyamí' pepín pata ya'. Moropai Samaria cidaderí pona kewontí —ta'píya. ⁶ —Tíise aminke Paapa piapainokon Israel ponkon kore'ta itesa' pínon carneiro wainonkon muwatí —ta'píya to' pí'. ⁷ —Atíí inkamoro pí' “Aminke pra tamí'nawíronkon esa' pe Paapa iito' man”, makatí to' pí'. “Típemonkonoyamí' píika'tíya kupí sírírí”, makatí. ⁸ Moropai ere'kípankon mepi'títí, moropai tiaron paran pí' tíwe'sanon mepi'títí. Moropai isa'manta'san mí'mí'sa'katí. Moropai o'ma'kon yarakkírí tíwe'sanon yapai menpa'katí. Mírírí warantí níri itííti antíríkon itepe'pí tuwai pra. ⁹ Attíkon ya í' rí kísatí asakuníkon ya'. Ouro moropai prata moropai tíniru ena'pí kísatí itense' ya'. ¹⁰ Attíkon ya aponkon ton kísatí moropai a'sa'sakon ton kísatí. Moropai ame'sipukon kísatí aapitato'kon ton. Maasa pra teesenyaka'masanonya ta're'kon ton yapísí e'pai awaní —ta'píya to' pí'.

¹¹ —Eerepamíkon ya cidade pona pemonkonyamí' kore'ta, eewomíkon ya amírí'níkon anapí'pai tíwe'sen pemonkon muwatí. Moropai míkírí pia mako'mantí attíkon píkirí. ¹² Míikírí pemonkon yewí' ta eewomíkon ya makatí tíwanmíra e'níto' waní pe man sírírí wítí ta. ¹³ Aní' amírí'níkon yapí'nen waní ya morí pe míkírí pia morí tíwanmín waní yarakkírí. Tíise amírí'níkon yapísíya pra awaní ya, atíí iipiapai, iipia tíwe'se pra. Mírírí ye'nen tíwanmín waní pepín iipia, tíise aapia'níkon neken awaní. ¹⁴ Moropai miarí tewí'kon ta cidade po ayapísíkon to'ya pra to' waní ya morí pe, moropai amaimukon anetapai pra to' waní ya, miarí pai mepa'katí to' kore'tapai. Moropai eepa'kakon pe miarípai a'sa'sakon pí' atapísí'pí non pa'tíya'níkon e'pai awaní. Mírírí kupíya'níkon ya, Paapa pia morí pe pra to' waní, amaimukon anetapai pra to' waní ekaremekíya'níkon. ¹⁵ Ayenku'tíuya'níkon pepín. Í' pensa pemonkonyamí' yenumí Paapaya weiyu erepamí yai to' e'taruma'tí pe man. Mírírí yai to' e'taruma'tí pe man mararí pra, manni'kan Sodoma cidaderí ponkon nurí'tí moropai Gomorra cidaderí ponkon e'taruma'tí'pí yentai —ta'pí Jesusya.

Epu'níto' Moropai E'taruma'tínto'

(Mc 13.9-13; Lc 21.12-17)

¹⁶ —Maasa í' tauya etatí. Amírí'níkon yarimauya sírírí nari'kon kaikusiyamí' warainonkon kore'ta attíkonpa. Amírí'níkon waní carneiroyamí' warantí. Mírírí ye'nen tíwari e'tí, epu'nen pe eesenku'tíkon namai. Tíise eranmíra e'tí tiaronkon pí' í' imakuí'pí tíku'se pra nari' pe pra waku'kaimíyamí' warantí. ¹⁷ Moropai tepu'se e'tí, ayaríkon to'ya ya to' epere'to' yewí'kon ta, apí'níkon teeseurímakonpa. Mírírí yai tiaronkonya apo'pítíkon mírírí to' epere'to'kon yewí' tapi' po'pínníto' ke. ¹⁸ Uurí wenai mírírí warantí akupíkon to'ya. Pata esa' pia ayaríkon to'ya moropai pata esanon esa' pia ayaríkon to'ya. Mírírí yai inkamoro

pî' umaimu ekaremekiya'nikon. Moropai manni'kan Judeuyami' pepîn pî' nîri umaimu ekaremekiya'nikon. ¹⁹ Î' pensa amîri'nikon yari to'ya yai e'taruma'tinto' ya, kîsewankono'mati î' kai'ma amaimu ton pra awani pî'. Maasa pra uuriya amaimukon ton tîri î' kai'ma epu'nen pe awanikonpa. To' maimu yu'toyakon ton tîriuya mîrîri pe rî —ta'pî Jesusya. ²⁰ —Mîrîri amaimukon yu'to'ya'nikon wani pepîn aawarîri'nikon aneporî'pikon pe. Tîise awani Paapa yekaton winîpainon pe. Mîrîri ye'nen mîkîri eseurîma amîri'nikon pe.

²¹ Mîrîri ye'nen tepu'se e'ti maasa pra amîri'nikon rumaka tiaronkon pepîn rî ayonpakonya aasa'mantakonpa. Moropai to' yunkonyami'ya tînmukukon rumaka to' sa'mantato'pe nîri. Moropai to' munkiyami' ena tîyunkon yeyaton pe moropai tîyunkon wîi me'po to'ya. ²² Moropai tamî'nawîronkon pemonkonyami' yewanma pe amîri'nikon ena uyese' wenai. Tîise anî'ya yapitanîpi ya, e'taruma'tinto' meruntî ke tîisa'manta pîkîri, mîkîri e'pîka'ti pe man. ²³ O'non pata amîri'nikon yewanmîri to'ya ya, moropai amu'tunpakon to'ya ya, cidade poi mepetî tiaron pata pona. Maasa pra tauya sîrîri apî'nikon. Eesenyaka'mato'kon yaretî'kasa'ya'nikon eserîke pra naatîi, tamî'nawîri cidadekon poro Judeuyami' pata poro, uuri, ka' poi îipi'pî erepami rawîri.

²⁴ A'kî, teesenupasen wani pepîn tenupanen yentai. Moropai tîkaraiwarî yentai ipoitîri wani pepîn. ²⁵ Tîise teesenupasen wani ya tîenupatîpon kaisarî, morî pe awani. Moropai tîkaraiwarî kenan poitîri wani ya tîkaraiwarî kaisarî, morî pe awani. Itentai awani eserîke pra. Mîrîri ye'nen Belzebu winîpai meruntî yapisiya taa to'ya ya upî' itentai panpî' taa to'ya awinîkî'nikon, maasa pra uwenaironkon pe awanikon —ta'pî Jesusya.

Anî' Nama E'pai Awani
(Lc 12.2-7)

²⁶ —Mîrîri ye'nen eranne' pe pra e'ti inkamoro ye'kakon warayo'kon seru'ye'kon pî'. Maasa pra tamî'nawîri uyeserukon teesera'mai pra si'pî, esera'ma kupî sîrîri aronne. Moropai tamî'nawîri î' ta'pî uuri'nikonya ama' pe, umaimukon esepu'ti kupî sîrîri. ²⁷ Mîrîri warantî î' tauya manni' apî'nikon tiaronkonya eta pra tîise mîrîri mekareme'tîi tamî'nawîronkon pî' epu'to'pe to'ya. Moropai uwinîpai aneta'pikon tiaronkon neta'pî pepîn, mîrîri mekareme'tîi aronne tamî'nawîronkonya epu'to'pe. ²⁸ Mîrîri ye'nen tauya sîrîri apî'nikon. Eranne' pe pra e'ti manni' amîri'nikon wîinen pî'. Awîtipo'nokon ayekatonkon wîiya eserîke pra man. Tîise tauya sîrîri eranne' pe e'ti Paapa pî'. Maasa pra mîkîriya awîkon tarî moropai ayekatonkon yenumîiya e'painon apo' ya' —ta'pî Jesusya. ²⁹ Moropai ta'pîiya: —A'kî, îriwo'yami' ke to' e'repa epe'mîra tiwin prata ena'pî. Tîise inkamoro kore'ta tiwin ena ya non pona, Paapa, Uyunkonya epu'ti. Iwanmînon pepîn inkamoro. To' ko'mannîpiya. ³⁰ Mîrîri warantî amîri'nikon pu'pai si'po wani tu'ke teuren, tamî'nawîri Paapaya epu'ti, maasa pra iku'ne'tîsai'ya ye'nen. ³¹ Mîrîri ye'nen eranne' pe pra e'ti. Maasa pra inkamoro toronyami' ko'mannîpi tîuya yentai Paapaya amîri'nikon ko'mannîpi tamî'nawîri —ta'pî Jesusya.

Innape Cristo Kupî Kaane
(Lc 12.8,9)

³² —Pemonkonyami'ya taa ya aronne tiaronkonya eta tanne, upemonkono pe tîwani taiya ya. Mîrîri warantî nîri tauya Paapa ka' pon rawîri si'ma upemonkono mîserî tauya ipî'. ³³ Tîise anî'ya tiaronkon rawîri si'ma “Uuri kaane, ipemonkono pepîn uuri”, taiya ya, uuriya nîri mîrîri warantî taa Paapa ka' pon rawîri si'ma. “Upemonkono pepîn mîkîri”, tauya —ta'pî Jesusya.

Tîwanmîn Pepîn Tîise Eseyaton Pî' E'nîto'
(Lc 12.51-53; 14.26,27)

³⁴ —Tîise kîsenumenkatî morî tîwanmîn enepîuya kai'ma sîrîri non pona uupî pî'. Tîise tauya sîrîri apî'nikon, morî tîwanmîn ene'sau'ya pra wai. Eseyaton pî' pemonkonyami' wani kupî sîrîri uwenai.

³⁵ Maasa pra tîyunkon yarakkîri to' munkiyami' wani pe man teekore'mai. Moropai to' munkiyami' wîri'sanyami' wani pe man tîsankon yarakkîri teekore'mai. Moropai to' pa'setnon wani pe man tawo'pikon yarakkîri teekore'mai.

³⁶ Mîrîri warantî ayonpakon rî wani pe man ayeyatonkon pe, tiaronkon pepîn Mq 7.6
—ta'pî Jesusya.

³⁷ —Anî'ya tîyun, tîsan yapurî ya, uyapurî tîuya yentai mîkîri wani eserîke pra awani upemonkono pe. Moropai anî'ya tînmukuyami' yapurî ya, uyapurî tîuya yentai, mîkîri wani eserîke pra awani upemonkono pe. ³⁸ Mannî' uyapurînen wani ya, mîkîriya uwenai tamî'nawîri tîwe'taruma'tîto' yapitanîpiya pra awani ya, upemonkono pe eserîke pra awani. Moropai uwenairî aaiipî eserîke pra awani. ³⁹ Anî'ya tîwe'taruma'tîto' yapitanîpi pra awani ya, kure'ne tîiko'manto' pîninmaiya ye'nen tarî non po, mîkîriya ipatikarî tîiko'manto' ton eporî

pepîn tîise aasa'manta pe man. Tîise anî'ya tîwe'taruma'tito' nama pra awanî ya uwenai, mîikîriya enen tîko'manto' ton eporî ipatîkarî —ta'pî Jesusya.

*Paapaya Uye'mato'kon
(Mc 9.41)*

⁴⁰ —A'ki, anî'ya amîrî'nîkon yapîsî morî pe, mîikîrî ayapîsîtîponkonya morî pe uyapîsî nîrî. Moropai mîikîrî uyapîsîtîponya uyarimatîpon Paapa yapîsî nîrî. ⁴¹ Moropai morî pe Paapa maimu ekareme'nen yapî'sa' anî'ya ya tewî' ta, morî eporîya pe man. Maasa pra yapîsî'pîiya Paapa maimu ekareme'nen pe awanî ye'nen. Mîikîrî repa Paapaya, tîmaimu ekareme'nen repa tîuya warantî. Moropai anî'ya morî ku'nen yapîsî ya tewî' ta, morî eporîya pe man. Maasa pra yapîsî'pîiya, morî pe mîikîrî wanî ye'nen. Moropai mîikîrî repa Paapaya, morî ku'nen repa tîuya warantî. ⁴² Anî'ya tuna tîri ya, i'nî' kenan tiwin copo kaisarî upemonkonyamî' ya'mî'pî pia, si'mîrikki pe tîise iwo'paiya ya, mîikîrî wanî upemonkonya pe. Ayenku'tîuya pepîn, mîikîrî nîrî repa Paapaya. Iwa'kaiya pepîn —ta'pî Jesusya.

11

*João Batista Yekare Pî'Jesus Eseurîma
(Lc 7.18-35)*

¹ Mîrîrî warantî tînenupa'san yeurîma tîpo, Jesus epa'ka'pî miarî pai. Moropai attî'pî. Pemonkonyamî' yenupa pia'tî'pîiya. Paapa maimu ekaremekî pinunpa'pîiya mîrîrî cidadekon poro aminke pra.

² Mîrîrî yai João Batista wanî'pî atarakkannîto' yewî' ta. Miarî si'ma Cristoya î' kupî yekare eta'pî Joaoya. Mîrîrî ye'nen tînenupa'san yarîma'pî Joaoya. ³ Jesus ekaranmapoi to' wîtito'pe taato'pe to'ya: —Amîrî manni' tarîwaya aaipîton anna nînimîki, kaane ka'rî tiaron moro nai aaipîton? —ta'pî to'ya ipî'.

⁴ Jesusya inkamoro maimu yuuku'pî: —Enna'potî moropai João pî' anera'ma'pîkon moropai aneta'pîkon mekareme'tîi —ta'pîiya to' pî'. ⁵ —Tarî enkaru'nankonya era'ma pî' man. Moropai asakoi'kon pepîn asanî pe man. Moropai pri'yawonkon pepîn erekî'pankon esepî'tîsa' man. Moropai pana'tî'pankonya eta pî' man. Moropai isa'manta'san e'mî'sa'kan pî' man. Moropai Paapa maimu esekareme'nî pî' man manni'kan pemonkonyamî' tîwe'taruma'tisanon pî'. Tamî'nawîrî mîrîrî makatî João pî'. «Pena Paapa nîmenka'pî pî' teeseurîmasen profeta warantî eesekareme'sa' man.» —ta'pî Jesusya. ⁶ —Taatausinpai pu'kuru manni' innape pu'kuru uku'nen, tîwî tîku'se pra moropai teesenumenka yawîrî pra unkupî pî' teesewankono'mai pra mîikîrî wanî —ta'pîiya.

⁷ Inkamoro João nenupa'san wîtî'pî tanne, tîpiapai Jesusya pemonkonyamî' yeurîma pia'tî'pî, João Batista yekare pî': —Keren pona attîsa'kon yai, João yarakkîrî esepose î' era'ma'pîya'nîkon? Konoi' yepu yarîmapîtî a'situnya ka'rî? —ta'pîiya. ⁸ —Î' era'ma'pîya'nîkon kin, warayo' morî pe epontî'pî ka'rî morî tîpon ya' era'ma'pîya'nîkon? A'ki, tauya sîrîrî apî'nîkon. Warayo' morî pe tîpon ya' epontî'pî wanî ya, mîikîrî ko'mamî e'painon morî pu'kuru wîtî ta, ipîkku pe tîwe'sen yewî' ta —ta'pîiya. ⁹ —Moriya ka'tî upî' î' era'ma'pîya'nîkon? Paapa maimu ekareme'nen penaron profeta ka'rî? Inna, seru' pepîn tauya sîrîrî apî'nîkon. Paapa maimu ekareme'nen profeta yentainon era'ma'pîya'nîkon. ¹⁰ Maasa pra mîikîrî João wanî manni' Paapaya ta'pî yawîrî.

“A'ki mîserî umaimu ekareme'nen yarîmauya kupî sîrîrî arawîrî attîto'pe.

Aye'marî ton konekai e'mai' pe attîto'pe”.

Ml 3.1
ta'pî Paapaya —ta'pî Jesusya. ¹¹ —Ayenku'tîuya pepîn. Mîikîrî João wanî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' yentai tîwe'sen pe. Tîise anî' wanî ya innape uurî ku'nen ipîkku pe pra si'ma, mîikîrî esa' Paapa wanî moropai mîikîrî wanî João yentai —ta'pîiya. ¹² Jesusya taa ko'mannî'pî: —Joaoya pemonkonyamî' esa' pe Paapa i'to' ekaremekî pia'tî'pî patapai, sîrîrî tîpose Paapa pemonkonya pe enapai arînikon pemonkonyamî' wanî'pî. Mîrîrî anetapei to' wanî kure'ne. ¹³ Maasa pra tamî'nawîronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nurî'san moropai Moisés nurî'tîya yenupanto'ya taasa' pîikatîton iipî pe man. Moropai mîrîrî ekareme'se João iipî'pî. ¹⁴ Mîikîrî João wanî mîrîrî Elias pe, manni' Paapa maimu ekareme'nen profetaya aaipî ta'pî. Mîikîrî ku'tî innape anku'pai awanîkon ya. ¹⁵ Sîrîrî itekare anepu'pai awanîkon ya, etatî morî pe —ta'pîiya.

¹⁶ Mîrîrî ye'nen ta'pî Jesusya: —Anî'kan warantî see sîrîrî pankon pemonkonyamî' kupîuya e'painon? Inkamoro wanî moreyamî' poroyî'pî po si'ma tîsu'minansenon warantî. Tiaron moreyamî' entaimepîto' pî' to' pokonpe tîsu'minkonpa. ¹⁷ Ta'pî to'ya:

“Tîwe'marîmasen waiyi ye'nunpa'pî annaya amanunukonpa tîise amanunukon pra awanî'pîkon.

Moropai isa'manta'pî kararunpato' yeremu kupî'pî annaya, tîise akaraukon pra awanî'pîkon”.

ta'pí to'ya. ¹⁸ Tonpakonya ikupí warantí pra João Batistaya tekkari yonpa pra awaní'pí tui'sa' yai. Moropai tiwuku eníri'ya pra awaní'pí. Miikíri pí' tamí'nawíronkonya o'ma' yarakkíri tiwe'sen pe awaní míriri ta'pí. ¹⁹ Moropai uurí, ka' poi iipi'pí entamo'ka pí' moropai uwuku eníri'ya pí' taa to'ya upí: “A'kí miikíri warayo' wani kure'ne ta're' yonpanen pe moropai kure'ne tiwuku ení'nen pe awaní”, taa to'ya. “Moropai tesianonk pia to' nítiri tíniru yapi'nenan yonpa pe awaní míriri”, taa to'ya. “Imakui'san pemonkonyami' yonpa pe awaní”, taa to'ya. Tiise tauya aní'ya Paapa winípainon epu'nen yapisi ya, miikíri yeseru wani morí pe —ta'pí Jesusya.

*Innape Jesus Ku'nenan Pepin Cidadekon Ponkon
(Lc 10.13-15)*

²⁰ Míriri yai Jesusya míriri cidadekon po, eserikan pepin kupi tiuya era'matíponkon yeka'nunka'pí mararí pra, maasa pra timakuyikon rumakasa' to'ya pra to' wani ye'nen. Míriri ye'nen ta'piya to' pí': ²¹ —Aka sa'ne, amírí'nikon Corazim cidaderí po tiiko'mansenon. Aka sa'ne, amírí'nikon Betsaida cidaderí po tiiko'mansenon. Maasa pra míriri ikupí eserikan pepin apatakon ya' e'kupí e'ku'sa' ya, Tiro cidaderí po moropai Sidom po, miari tiiko'mansenonya imakui'pí pe tiwe'to'kon rumaka'pí to'ya e'painon pena. Moropai imakui'pí rumaka tiuya'nikon ekaremekí'pí to'ya e'painon, moropai saaku ya' yeka'ma'pí to'ya e'painon, urunu'pí tiri'pí to'ya e'painon tipu'paikon pona, teesewankono'makon ekaremekíkonpa. ²² Ayenku'tiuya'nikon pepin. Tamí'nawíronkon yenumí Paapaya weiyu yai, eesewankono'makon kupi síriri mararí pra, Tiro cidaderí ponkon pemonkonyami' esewankonoma'pí yentai. Moropai Sidom ponkon e'taruma'ti'pí yentai, amírí'nikon e'taruma'ti' kupi síriri. Maasa pra innape imaimu ku'sa'ya'nikon pra awanikon ye'nen. ²³ Amírí'nikon kanan Cafarnaum ponkon, ka' pona atikon kai'ma esenumenakon. Tiise ka' pona ayanu'ní'pikon Paapaya pepin amakuyikon wenai. Tiise Paapaya ati'kakon kupi síriri. Maasa pra míriri í' ikupí eserikan pepin apatakon ya' e'kupí'pí e'ku'sa' ya Sidom cidaderí po, moro tiiko'mansenon tí'ka'pí Paapaya pepin e'painon síriri típose —ta'pí Jesusya. ²⁴ —Ayenku'tiuya'nikon pepin. Paapaya amírí'nikon taruma'ti' kupi síriri mararí pra, Sodoma ponkon taruma'ti' tiuya yentai, pemonkonyami' yenumí tiuya yai —ta'pí Jesusya.

*Eri'ka'tane'ti Uupia Taa Jesusya
(Lc 10.21-22)*

²⁵ Míriri yai Jesus epirema'pí Paapa pí': —Paapa, tamí'nawíron yepotorí amírí. Ka' konekatípon amírí, moropai non konekatípon. Morí pe man tauya api'. Maasa pra epu'nen pe awe'to' anenomí'pí yenposa'ya epu'nenan pepinya ayepu'to'pe. Epu'nen pe tiwe'sanonya epu'ti namai yenomí'piya moropai pakko pe tiwe'sanon pia yenposa'ya epu'to'pe to'ya. ²⁶ Inna Paapa. Síriri kupi'piya itu'se awani yawírí ikupí'piya.

²⁷ Iní'ri ta'pí Jesusya: —Uyunya tamí'nawíron tiisa man uupia. Aní'ya uurí, Paapa munmu epu'ti pra man tiise uyunya neken epu'ti. Moropai aní'ya uyun epu'ti pra man. Tiise uurí, inmuya neken epu'ti. Moropai manni'kanya níri epu'ti, epu'ti to'ya yu'se uurí e'to'ya. Inkamoro pí' ekaremekíuya —ta'pí Jesusya.

²⁸ Moropai ta'piya to' pí': —Asi'ti uupia tamí'nawíronkon amírí'nikon api'kapí'san. Amíi'ne pe imakui'pí wani ye'nen aapi'ka'sa'kon. Eturumakatí uupia moropai ipata'pí ya eerí'ka'to'kon ton tíriuya. ²⁹ Uuriya ayenupato'kon yapi'ti. Esenupati' uyeseru pí' maasa pra uurí eranmíra tiwe'sen mípan pepin. Míriri warantí eerí'ka'to'kon eporíya'nikon uupia. ³⁰ Maasa pra sa'ma pra uyeseru wani, ikupíkonpa. Moropai aapia'nikon meruntí tíriuya amíi'míra awe'to'pe —ta'pí Jesusya.

12

*Jesus Wani Eri'kamíto' Weiyu Esa' Pe
(Mc 2.23-28; Lc 6.1-5)*

¹ Tiise tiiko'manse pu'kuru pra eri'ka'níto' weiyu yai Jesusya mararon pepin trigo ye'ka rukku'níti'pí iratai winípai tiaron iratai pona tinenupa'san pokonpe si'ma. Míriri yai emi'ne to' wani'pí kure'ne. Míriri ye'nen inkamoro'ya trigo pikka pia'ti'pí moropai míriri yaku'pí to'ya. ² Míriri kupi to'ya era'ma'pí fariseuyami'ya. Inkamoro'ya ta'pí Jesus pí': —A'kí, anenupa'san esenyaka'man pí' man eri'ka'níto' weiyu yai. Moisés nuri'tiya uyenupa'pikon yawírí pra, yairi pra to' wani míriri. Eri'ka'níto' weiyu yai to' esenyaka'ma —ta'pí to'ya.

³ Inkamoro maimu yuuku'pí Jesusya. Ta'piya to' pí': —Awenpenatakan pra naati, pena e'menuka'pí kaareta pí', í' kai'ma Davi nuri'ti pí' teeseurímasen? Pena emi'ne awaní'pí moropai itonpayami' níri wani'pí emi'ne. ⁴ Míriri ye'nen miikíri ewomí'pí Paapa yewí' ta. Moropai Paapa pia to' nítiri'pí trigo puusa' mo'ka'piya Moisésya yenupanto' yawírí pra. Moropai tonpayami' pia itíri'piya. Míriri yaku'pí to'ya. Teepíremasan neken naku to' nítiri'pí yaku'pí to'ya. [Tiise míriri pí' Paapa ekore'masa' pra awaní'pí.] ⁵ Moropai Moisés

nuri'ti kaaretariya taasa' erenkasa'ya'nikon pra naati? Eri'ka'nito' weiyu yai teepiremasanon esenyaka'ma Paapa pia tintirikon po'ti pi' epiremanto' yewi' ta. Miwini tiise Moises nuri'tiya yenupanto' yawiri pra to' wani pepin. ⁶ Tauya siriri api'nikon. Miriri epiremanto' yewi' era'maya'nikon manni' yentainon tari man —ta'pi Jesusya. Tipi' eeseurima'pi epiremanto' yewi' yentai tiwani pi'.⁷—Paapa maimu e'menukasa' see waranti:

“Uuri wani siriri itu'se mori pe e'sa'namanto'kon tiaronkon yarakkiri anpo'tikon pe antirikon yu'se wani yentai,”
Os 6.6

ta'pi Paapaya. Miriri epu'tiya'nikon ya, i' taato'pe awani, i' ku'nenan pi' aatako'menkakon pepin e'painon. ⁸ Maasa pra uuri ka' poi iipi'pi wani eri'ka'nito' weiyu yai, tami'nawironkon nikupi ton ekareme'nen pe —ta'pi Jesusya.

Jesusya Warayo' Itenya Apita'pi Yepi'ti
(Mc 3.1-6; Lc 6.6-11)

⁹ Jesus epa'ka'pi miari pai moropai atti'pi to' epere'to'kon yewi' ta. ¹⁰ Miari to' epere'to'kon yewi' ta tiwin warayo' wani'pi pri'yawon pepin itenya apita'pi. Miriri yai miari manni'kan fariseuyami' wani'pi i' kupi Jesusya anepu'pai, tesorukon yawiri pra, “A'ki, yairi pra awani,” taakonpa kai'ma. Miriri ye'nen ekaranmapo'pi to'ya: —Mori pe awani e'painon? Moises nuri'tiya yenupanto' yawiri pra pemonkon yepi'tito'pe eri'ka'nito' weiyu yai? —ta'pi to'ya.

¹¹ Inkamoro maimu yuuku'pi Jesusya. Ta'piiya to' pi': —Amiri'nikon kore'ta tekIn kenan wani ya, itekin carneiro enasa' ya, itu'nakan ya' eri'ka'nito' weiyu yai, itesa'ya kin imo'ka pepin e'painon, eri'ka'nito' weiyu pe awani ye'nen? —ta'piiya. ¹² —Moriya pemonkon wani miriri ipikku pe, carneiro yentai. Miriri ye'nen Moises nuri'tiya yenupanto' yawiri pemonkonyami' piika'tito'pe awani miriri eri'ka'nito' weiyu yai. ¹³ Moropai Jesusya ta'pi miiki'ri warayo' pi': —Aenyua kainunk —ta'piiya. Moropai temekon kainumi'piiya. Miiki'ri esepi'ti'pi. Tiaron itenya ratai waranti, mori pe eena'pi. ¹⁴ Tiise miriri tipo fariseuyami' epa'ka'pi to' epere'to'kon yewi' tapai. Moropai inkamoro ya tesorukon koneka'pi i' kai'ma Jesus wi' tiuya'nikon pi'.

Paapa Nimenka'san Ipoitirtonon

¹⁵ Miriri waranti taasa' to'ya yekare epu'ti tiuya pe, Jesus witi'pi miari'pai. Arinikon pemonkonyami' witi'pi ipikiri. Tami'nawironkon pri'yawonkon pepin yepi'ti'piiya miari. ¹⁶ Moropai inkamoro pi' ta'pi Jesusya teese'pi'tisa'kon ekaremeki to'ya namai. ¹⁷ Siriri waranti awe'kupi'pi maasa pra awe'kupi pe man taasa' Paapa maimu ekareme'nen profeta Isaias nuri'tiya yawiri.

¹⁸ Ta'pi Paapaya: —Miseni' upoitiri wani umenka'pi pe, unsa'nama pe.

Kure'ne uuri atausinpasa' pu'kuru wani ipi'.

Miiki'ri pia uyekaton tiruya.

Moropai miiki'riya i' kai'ma Judeuyami' pepin piika'ti kupi yekare ekaremeki, yairi to' e'to'pe.

¹⁹ Miiki'ri wani teesiyu'pi'sen pe pra tiaron yarakkiri, moropai tiwentaimepi'sen pe pra.

Moropai e'ma tapi' miiki'ri maimu eta pemonkonyami'ya pepin.

²⁰ Itarumai'san pemonkonyami' wani a'tu'mira mana ye' yaki'tapapi'sa' waranti to' wani.

Tiise iwaiki' tu'kaiya pepin.

Moropai apo' iparu e'ti'ka'pi ye'nen a'tu'mira tiwe'sen yi'nipiya pepin.

Tiise inkamoro yapitanipiya pemonkonyami' yenumi Paapaya pikiri. Miriri yai yairi ku'nenan wani imakui'pi ku'nenan yentai.

²¹ Miriri yai Judeuyami' pepinya innape ikupi pe man.

Moropai miiki'ri wani tiwe'piika'tito'kon nimiki pi' to' ko'mami pe man,

Is 42.1-4

ta'pi Isaias nuri'tiya pena.

Jesus Pi' Makui Poitiri Taa To'ya
(Mc 3.20-30; Lc 11.14-23)

²² Miriri yai warayo' enkaru'nan moropai imaimu pin yari'pi to'ya Jesus pia. Maasa pra imariwa'ka' pe awani'pi. Miiki'ri yepi'ti'pi Jesusya moropai miiki'riya era'ma pia'ti'pi moropai eeseurima'pi niri. ²³ Miriri kupi Jesusya era'masa' tiuya'nikon pi', arinikon pemonkonyami' wani'pi marari pra teesewankono'mai. Moropai inkamoro esekaranmapo'pi. Ta'pi to'ya: —Piika'titon, Davi nuri'ti paari'pi, Paapa nimenka'pi manni' pepin kin miseri warayo'? —ta'pi to'ya.

²⁴ Miriri taa to'ya eta tiuya'nikon ye'nen, fariseuyami'ya yuuku'pi: —Inkamoro ye'kakon imariwa'yami' yenpa'kaiya, merunturi ton tiisa' imariwa'yami' yepotoriya miriri iipia Belzebuya, maasa pra makui miiki'ri Belzebu —ta'pi to'ya.

²⁵ Tiiise i' kai'ma tii'pi' to' esenumenkato' epu'ti'pi' Jesusya. Moropai ta'piiya: —A'ki, tiwinan pata ya' tii'ko'mansenon wani ya eseyaton pi', inkamoro eseya'nama. Moropai to' e'ti'ka tami'nawiri. Moropai tonpakon pokonpe timurukun pe tiwinan witti ta tii'ko'mansenon wani ya, inkamoro ko'mami teesiyu'pitikon pi' mori ton pra. Moropai to' ekore'ma tu'ka. To' e'ti'ka tami'nawiri. Miriri waranti merunti ke to' wani pepin e'painon. ²⁶ Miriri waranti makui ko'mami ya, tipemonkoyami' pokonpe teesiyu'piti pi'. Merunti ke awani pepin tipemonkoyami' pokonpe. Miriri ye'nen Makuiya tipoitiritonon yenpa'ka pepin pemonkoyami' yapai. ²⁷ Tiiise taaya'nikon upi': "Belzebu meruntiri ke o'ma'kon yenpa'kaiya miriri", taaya'nikon upi' —ta'piiya. —Tiiise miriri waranti awani ya, ani'ya merunti tiri anenupa'sankon pia o'ma'kon yenpa'kato'pe to'ya? Inkamoroya taa e'painon api'nikon: "Esenku'ti'san pe awanikon", taa to'ya, Maasa pra inkamoroya merunti yapisi waranti yapisi'uya niri —ta'piiya. ²⁸ —Tiiise Paapa yekaton meruntiri ke o'ma'kon yenpa'kauya ya, Paapa ii'sa' man epu'tiya'nikon ayesa'kon pe.

²⁹ A'ki, tauya ani' ewomi pepin e'painon, warayo' tiyurapai kenan tewi' era'manen pe tiwe'sen yewi' ta yama'runpai. Maasa pra merunti ke awani ye'nen. Tiiise e'mai' pe miikiri yewa'tipiti'yu'se wani moropai i' ri itemanne yama'runpato'pe.

³⁰ Miriri ye'nen ta'pi' Jesusya: —Ani'ya innape ukupi' pra awani ya, uveyaton pe awani miriri. Moropai ani' esenyaka'ma pra awani ya uuri ton pe, uuri esenyaka'mato' taruma'tiya miriri —ta'pi' Jesusya. ³¹ —Miriri wenai tauya siriri api'nikon. I' ri imakui'pi warayo'kon nikupi'pi' miriri kupi Paapaya tami'nawiri tiwanmira. Moropai imakui'pi pe Paapa winiki to' eseurimato'kon, miriri kupiya tiwanmira. Tiiise ani' eseurima ya Mori Yekaton Wann winiki, Makui pe awani miriri kai'ma, imakui'pi pe miriri kupi Paapaya pepin tiwanmira. Tiiise aako'mami ipatikari imakui'pi pe Paapa winiki. ³² Moropai ta'piiya: —Ani' eseurima ya uuri ka' poi iipi'pi' winiki imakui'pi pe, miriri imakui'pi inkupi'pi' kupi Paapaya tiwanmira. Tiiise ani' eseurima ya Mori Yekaton Wann winiki imakui'pi pe, miriri kupi Paapaya pepin tiwanmira siriri pata po tiiise aako'mami ipatikari —ta'pi' Jesusya.

Yei Teperu Tiinen Esepui'ti Iteperu Pikinsa'
(Lc 6.43-45)

³³ Moropai Jesusya ta'pi: —A'ki, amiri'nikon pi' tauya i' kai'ma yei, teperu tiinen wani esepu'ti iteperu wenai. Mori pe iteperu wani ya, eesepu'ti mori pe ite wani. Moropai imakui'pi pe iteperu wani ya, eesepu'ti imakui'pi pe ite wani niri. ³⁴ Amiri'nikon wani imakui'pi pe ikiiyami' munkiyami' wani imakui'pi pe waranti. Tiiise o'non ye'ka pe mori pe eesurimakon, imakui'pi pe si'ma? Maasa pra ayewankon tiwe'sen yawiri eesurimakon. ³⁵ Tiiise warayo' mori pe tiwe'sen eseurima mori pe, maasa pra mori pe itewan wani ye'nen. Miriri waranti niri warayo' imakui'pi pe tiwe'sen eseurima imakui'pi pe, maasa pra imakui'pi pe itewan wani ye'nen, —ta'piiya.

³⁶ —Miriri pi' tauya —ta'pi' Jesusya. —Tiwin wei Paapaya tami'nawironkon yenumi'yai i' ta'pi' tiuya'nikon ekareme'se to' e'mi'sa'ka kupi siriri Paapa rawiri. Miriri tami'nawiri i' ta'pi' tiuya'nikon, se' tapairi ekareme'to'pe to'ya Paapa pi' —ta'pi' Jesusya. ³⁷ —Maasa pra amaimu'pikon wenai Paapaya taa kupi siriri: "Imakui'pi pe naatii. Ayenumi'uya'nikon siriri", taiya. Miwini pra awani ya, mori amaimu'pikon wenai Paapaya taa kupi siriri api'nikon: "I' wani' pra man, mori pe naatii", taiya kupi siriri.

Tinera'makon Ton Esati To'ya Jesus Pi'
(Mc 8.11-12; Lc 11.29-32)

³⁸ Miriri yai tiaronkon Moises nuri'tiya yenupatu' pi' yenupatonkonya, moropai fariseuyami'ya ta'pi' Jesus pi': —Anna yenupanen, anna nera'maton ani' nikupi' eserikan pepin kupiya yu'se anna man —ta'pi' to'ya.

³⁹ Tiiise inkamoro maimu yuuku'pi' Jesusya: —I' waranti see siriri pankon pemonkoyami' wani siriri imakui'pi pe pu'kuru. Anera'makon ton esatiya'nikon innape uuri kupikonpa. Tiiise ikupiyu'ya pepin anera'makon ton. Tiiise penaron Paapa maimu ekareme'nen Jonas nuri'ti yekare neken epu'tiya'nikon yu'se wai. ⁴⁰ Maasa pra Jonas ko'mami'pi seuriwi'ne wei moropai seuriwi'ne ewaron kaisari kure'nan moro' ro'ta ya'. Miriri waranti niri uuri ka' poi iipi'pi' ko'mami kupi siriri seuriwi'ne wei moropai seuriwi'ne ewaron kaisari non ya'. ⁴¹ A'ki, tiwinano'pi' wei yai, Paapaya apo' ya' pemonkoyami' yenumi'yai Niniveponkon pemonkoyami' nuri'ti e'mi'sa'ka pe man. Moropai inkamoroya taa kupi siriri api'nikon: "I' wani' awani ye'nen amakuyikon rumakaya'nikon pra awanikon?" taa to'ya. "Maasa pra pena Jonasya itekare ekaremeki yai, umakuyikon rumaka'pi' annaya," taa to'ya. Miriri ye'nen tauya siriri api'nikon. Uuri tari awani manni' akore'ta'nikon, uuri wani Jonas yentai, tiiise amakuyikon rumakaya'nikon pepin —ta'piiya. ⁴² In'i'ri ta'piiya: —Miriri yai niri pata esa' pe tiwe'sen nuri'ti wiri' Sabá pionon e'mi'sa'ka kupi

sírírí. Moropai mîikíríya taa kupí sírírí apí'níkon: “Í' wani' awaní ye'nen innape ikupíya'níkon pra awe'sa'kon”, taiya. Maasa pra mîikírí wírí' nurí'tí iipítí'pí aminke pai epu'nen pe tíwe'sen Salomão nurí'tíya tenupato'pe kai'ma etai. Mírírí ye'nen tauya sírírí apí'níkon. A'kí, uurí waní akore'ta'níkon manní' Salomão epu'nen pe sí'pí yentai —ta'pí Jesúsa.

O'ma' Enna'po Iní'ri Warayo' Ya'
(Lc 11.24-26)

⁴³ Jesus eseuríma'pí. Ta'píya: —Pemonkon yapai teepa'ka típo, o'ma' asarí ko'mannípi tuna ton pín yapí', teerí'ka'to' ton yuwa pí'. Tíise eporí tíuya pra tíwaní ya, taiya: ⁴⁴ “Kaane, enna'poi ya'ta yapai epa'ka ne'tíkini ya'rí” taiya. Moropai mîikírí enna'po. Mîikíríya yapai teepa'ka'pí eporí yawon pra tíise, morí yeka'maiya pra tíise. ⁴⁵ Moropai mîikírí o'ma' wítí iipiapai tiaronkon o'ma'kon etai tarakkírí to' ko'manto'pe kai'ma. Mîikíríya tiaronkon o'ma'kon enepí asakí'ne mia' pona tímo'tai kaisarí. Iní' panpí' imakuí'san enepíya mîikírí warayo' ya' inkamoro ko'manto'pe. Inkamoroya mîikírí taruma'tí mararí pra. Pena e'mai' pe imakuí'pí tíwaní'pí yentai mîikírí warayo' yeseru waní. Maasa pra inkamoro waní ye'nen itewan ya'. Mírírí warantí awaní pe man, imakuí'pí sírírí pankon pemonkonyamí' yarakkírí —ta'pí Jesúsa.

Jesús Yan Moropai Itonpayamí'
(Mc 3.31-35; Lc 8.19-21)

⁴⁶ Mírírí yai Jesús eseuríma ko'mannípi tanne pemonkonyamí' pí', isan moropai itonpayamí' ita'mí'san erepamí'pí. Inkamoroya poro po sí'ma yanno me'po'pí yarakkírí teeseurímakonpa. ⁴⁷ Tiaronya ta'pí ipí': —A'kí, asanya moropai ayakontononya ayanno pí' man, ararakkírí eseurímapai to' waní —ta'píya ipí'.

⁴⁸ Mírírí taiya yuuku'pí Jesúsa: —Aní' ye'ka see pemonkon pí' maama' moropai mooyi tauya e'painon? ⁴⁹ Moropai tínenupa'san winíkíi era'ma'píya, moropai ta'píya: —Tará tiaronkon man uupia —ta'píya. —Insamoro pí' maama' moropai mooyi tauya e'painon. ⁵⁰ Uyun Paapa ka' pon yeseru ku'nenan pí' mooyi moropai ma'non moropai maama' tauya. Maasa pra Paapa maimu yawírí tíwe'sanon waní uyonpa pe pu'kuru —ta'pí Jesúsa.

13

Tínmíri Pínnen Warayo'
(Mc 4.1-9; Lc 8.4-8)

¹ Mírírí weiyu yai Jesús wítí'pí wítí'pí tapai Galiléia ku'pí yena pona. ² Aríníkon pemonkonyamí' iisa' waní'pí típatakon yapai. Inkamoroya mararí pra Jesús woima'tísa' waní'pí. Mírírí ye'nen Jesús asara'tí'pí kanau ya'. Mîikírí e'tukka'pí tuna ka. Moropai eereuta'pí. Moropai pemonkonyamí' e'nímí'pí kasapan po. ³ Mîikíríya to' yenupa pia'tí'pí tu'kan panton ke. Ta'píya:

—Warayo' wítí'pí tínmíri pínse. ⁴ Tínmíri ya' tínpímí'pímí'píya tísorokai'ma. Moropai tiaron inpímí'pí yonpa ena'pí e'ma ena po. Mírírí era'ma'pí toronyamí'ya moropai yenko'mapítí'pí to'ya tamí'nawírí, maasa aaro'ta pra tíise —ta'píya. ⁵ —Moropai tiaron inpímí'pí yonpa ena'pí mararon non ya' tí' parappa pe tíwe'sen pona. Moropai ka'ne' pe aaro'ta'pí tíise aakarata'to' pata'se' ton pra awaní'pí. ⁶ Mírírí inpímí'pí yonpa aro'ta'pí tíise a'ne' pe pu'kuru wei a'na'pí. Míríríya ya'pí'tanípí'pí maasa pra kure'nan ikara wítíto' ton pra awaní ye'nen. ⁷ Moropai tiaron inpímí'pí yonpa ena'pí mî'ní ye'kon kore'ta. Mírírí aro'ta'pí mî'ní ye'pokonpe. Mírírí mî'ní ye'ya itaruma'tí'pí teperu tíríya pra tíise. ⁸ Moropai tiaron inpímí'pí yonpa ena'pí morí pe tíwe'sen non pona. Mírírí aro'ta'pí, aarenta'pí moropai eepeta'pí. Tiaron epeta'pí 30 kaisarí moropai tiaron epeta'pí 60 kaisarí. Moropai tiaron epeta'pí 100 kaisarí. Sírírí warantí morí non pona ena'pí epeta'pí, mararí pra e'mai' pe awaní'pí yentai pu'kuru —ta'pí Jesúsa.

⁹ Moropai Jesúsa ta'pí to' pí': —Anepu'pai awaníkon ya, etatí, epu'tí —ta'píya.

Í' Tonpe Jesúsa Panton Ekaremekí'
(Mc 4.10-12; Lc 8.9-10)

¹⁰ Mírírí pe rí Jesús nenupa'san erepamí'pí iipia. Inkamoroya ekaranmapo'pí. —Í' waní' awaní ye'nen pemonkonyamí' yenuyapa mírírí panton pe —ta'pí to'ya ipí'.

¹¹ Jesúsa to' maimu yuuku'pí: —Paapa yekare aní' nepu'tí pepín ekaremekíuya sírírí apí'níkon. Í' kai'ma pemonkonyamí' esa' pe Paapa ípí ekaremekíuya sírírí epu'tíkonpa. Tíise inkamoro Paapa yu'sankon pepín pí' aronne ekaremekíuya pepín. Tíise panton pe neken ekaremekíuya epu'tí to'ya namai. ¹² Tíise mararí Paapa maimu epu'tí aní'ya ya, iní' panpí' epu'nen tíri Paapaya iipia. Moropai epu'tíya itu'se tíwaní píkirí. Tíise Paapa maimu yu'san pepín awaní ya, tamí'nawírí imo'ka Paapaya iipiapai. Mararí epu'tí tíuya kai'ma mîikírí

esenumenka. Tîise Paapaya imo'ka iipiapai —ta'pi Jesusya. ¹³Ta'pi Jesusya: —Mîrîrî ye'nen panton pe neken to' yenupapîtiyua.

Maasa pra uyera'ma to'ya tîise anî' pe wanî epu'ti to'ya pepîn.

Moropai umaimu eta to'ya tîise î' taasai'ya pe awanî epu'ti to'ya pepîn —ta'piya.

¹⁴ —Mîrîrî ye'nen to' wanî Paapa maimuya taasa' yawîrî, penaro' Paapa maimu ekareme'nen profeta Isaías nuri'ti kaaretariya taasa' yawîrî. Ta'pi Paapaya pena:

“Etaya'nikon apanakon ke

tîise î' aneta'pikon epu'tiya'nikon pepîn.

Moropai era'maya'nikon ayenukon ke.

Tîise î' anera'ma'pikon epu'tiya'nikon pepîn.

¹⁵ Maasa pra inkamoro pemonkonyami' yewan ena'pi sa'man pe pu'kuru.

Tu'ke î' eta to'ya tîpanakon ke.

Tîise epu'ti to'ya pepîn.

Moropai tenukon yepinnuku'pi to'ya,

mîrîrî ye'nen î' era'ma to'ya pepîn.

Tîise eta to'ya ya,

moropai era'ma to'ya ya,

epu'ti to'ya e'painon.

Mîrîrî wenai tîmakuyikon rumaka to'ya e'painon.

Moropai inkamoro piika'tiuya e'painon”,

ta'pi Paapaya —ta'pi Jesusya.

Is 6.9,10

¹⁶ —Tîise amîrî'nikon wanî taatausinpai pu'kuru epu'tiya'nikon ye'nen. Maasa pra era'maya'nikon. Moropai etaya'nikon ye'nen, epu'tiya'nikon —ta'piya tînenupa'san pi'. ¹⁷ —Ayenku'tiuya'nikon pepîn. Inna pi' pu'kuru tauya sîrîrî. î' anera'ma'pikon uwinîpai, anera'mapai arinikon penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' nuri'ti wanî'pi. Moropai yairî tîwe'sanon arinikon pemonkonyami' wanî'pi nîrî. Tîise mîrîrî yai uyera'ma to'ya eserike pra awanî'pi. Moropai î' aneta'pikon uwinîpai anetapai nîrî to' wanî'pi. Tîise eta to'ya eserike pra to' wanî'pi nîrî —ta'pi Jesusya.

Jesusya Panton Ekaremekî

Epu'to'pe To'ya Î' Taato'pe Awani (Mc 4.13-20; Lc 8.11-15)

¹⁸ Jesusya ta'pi to' pi': —Maasa etatî. Î' taa mîserî warayo' tînmîri pînnen pantoniya ekaremekîyua sîrîrî apî'nikon. ¹⁹ Inpîmî yonpa enasa' e'ma ena pona warantî pemonkonyami' wanî. Paapa maimu eta to'ya. Î' kai'ma Paapa iipi tesa'kon pe kupî yekare eta to'ya. Tîise mîrîrî pîinama to'ya pra awanî. Mîrîrî ye'nen Makui iipi ka'ne' pe itekare to' neta'pi mo'kai. Mîkîriya to' neta'pi itekare mo'ka in'ri ipi' to' esenumenka namai —ta'piya. ²⁰ —Moropai tiaronkon pemonkonyami' wanî tî' parappa pona ena'pi warantî. Itekare eta to'ya moropai inkamoroya yapîsî mararî pra taatausinpai. ²¹ Tîise inkamoroya sa'me pu'kuru yapîsî pepîn tewankon ya'. Tîise Paapa maimu yapî'sa' to'ya wenai tiaronkonya tîmu'tunpakon ya, irumaka to'ya ka'ne' pe. Maasa pra ikara ton pra, yei wanî manni' warantî tî' parappa po to' apîtato' ton pra awanî. Mîrîrî wenai itekare etato' tiuya'nikon rumaka to'ya. ²² Moropai tiaronkon wanî mî'ni ye'kana' ena'san warantî. Itekare eta to'ya. Mîrîrî pi' to' atausinpa. Tîise tiaron pensa Paapa maimu yawîrî ikupî to'ya pepîn. Maasa pra kure'ne inkamoro esenumenka tarîron non yeseru pi'. Moropai inkamoroya teesenku'tî kure'ne temanekon yapurî Paapa yapurî tiuya'nikon yentai. Mîrîrî ye'nen inkamoro arenta pepîn Paapa munkiyami' pe —ta'piya. ²³ —Moropai tiaronkon wanî morî non pona ena'san warantî. Inkamoroya Paapa maimu eta to'ya moropai epu'ti to'ya. Î' kai'ma inpîmî epeta'pi warantî eepeta'pi. Mararî panpi' eepeta'pi warantî tiaronkonya Paapa maimu kupî mararî. Kure'ne panpi' eepeta'pi warantî tiaronkonya Paapa maimu kupî kure'ne panpi'. Moropai tiaron epeta'pi mararî pra warantî tiaronkonya innape Paapa maimu kupî mararî pra —ta'pi Jesusya.

Jesusya Kansipu'kurai Yekare Ekaremekî

²⁴ Jesusya inî'ri panton ekaremekî'pi. Î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' wanî ekaremekî'piya. Ta'piya: —See warantî awanî, warayo'ya tekkari yena'pi pîmî'pi ipapoi'ma tînmîri ya. Moropai ipîmî tîpo eemikku'pi tewî' ta. Moropai iwe'na'pi ewaron ya' teseru ta. ²⁵ Tîise tamî'nawîronkon wetun tanne, iteyaton wî'tî'pî inmîri ya'. Mîkîriya inpîmî'pi trigo ye' kore'ta kansipu'kurai ena'pi pîmî'pi. ²⁶ Inpîmî'pi arenta'pi moropai eepeta winikî kansipu'kurai ye' nîrî arenta'pi ipokonpe. Ikore'ta awanî'pi.

²⁷ Mîrîrî ye'nen umî esa' poitîrîtonon wî'tî'pî iipia. Moropai ta'pi to'ya ipî': “Anna karaiwarî, amîriya morî pîmî'piya innape nai?” ta'pi to'ya ipî'. Inkamoro maimu yuuku'pi

to' karaiwarīya. “Inna morī pīmī'pīuya”, ta'pīya. “Tīise o'non pata pai kin kansipu'kurai erepansa' mīrīri ikore'ta?” ta'pī to'ya.

²⁸ Moropai to' maimu yuuku'pī warayo' umī esa'ya. “Uyeyatonya mīrīri ku'sa” ta'pīya. Moropai ipoitīrītononya ta'pī ipī: “Mīrīri kansipu'kurai yaro'ka annaya yu'se nan?” ta'pī to'ya.

²⁹ “Kaane kīsarokatī maasa” ta'pīya. “Maasa pra yarokaya'nīkon ya trigo ye' yarokaya'nīkon nīri ipokonpe” ta'pīya. ³⁰ “Tīwī narentai tūmurukun pe. Trigo ya'tito' weiyu eseposa' yai, tauya ya'tīnenan pī'. E'mai' pe kansipu'kurai ya'tīti moropai mīrīri yaironpī'ti apo' ya' aaranto'pe. Tīise trigo konekatī uyewī' ta aako'manto'pe tauya to' pī'”, ta'pī warayo'ya —ta'pī Jesusya. —Mīrīri warantī awanī, tamī'nawīronkon esa' pe Paapa iipī yai.

Mostarda Ena'pī Yekare
(Mc 4.30-32; Lc 13.18-19)

³¹ Moropai tiaron panton ekaremekī'pī Jesusya tīnenupa'san pī'. Ta'pīya: —Ī' kai'ma tamī'nawīronkon esa' pe Paapa i'to' wanī ekaremekīuya sīrīri. Awanī see warantī: Warayo'ya tīnpīmī mostarda ena'pī pīmī'pī tīnmīri ya' —ta'pīya. ³² —A'ki, mīrīri inpīmī mostarda ena'pī wanī si'mīrikki pe pu'kuru. Tiaronkon umī ya' tīpīnsenkon yena'pī ma're awanī. Tīise aarenta yai, kure'ne aarenta tiaronkon yentai. Mīrīri ena kure'ne yei pe. Mīrīri ye'nen tu'ke toronyamī' erepamī ipona. Inkamoro'ya taponse'kon ton konekapītī ipanta pona —ta'pī Jesusya. —Mīrīri warantī awanī, tamī'nawīronkon esa' pe Paapa iipī yai —ta'pīya.

Trigo Yai'meto' Fermento Yekare
(Lc 13.20-21)

³³ Tiaron panton ekaremekī'pī Jesusya ĩ' kai'ma tamī'nawīronkon esa' pe Paapa iipī ekaremekīpa kai'ma. Ta'pīya: —See warantī awanī. Wīri'ya kīsere'na kore'ta fermento tīri'pī moropai mīrīri yai'me'pīya. Mīrīri ye'nen tamī'nawīri kīsere'na sa'mo'pī fermentoya —ta'pī Jesusya. —Mīrīri warantī awanī, tamī'nawīronkon esa' pe Paapa iipī yai —ta'pīya.

Ī' Ton Pe See Panton Pe Jesusya Ekaremekī
(Mc 7.33-34)

³⁴ Tamī'nawīri mīrīri ekaremekī'pī Jesusya panton pe. Ī' rī ekaremekīya pra awanī'pī panton pe pra. Tīise panton pe neken to' yeurīma'pīya. ³⁵ Mīrīri warantī awe'kupī'pī maasa pra penaro' Paapa maimu ekareme'nen profeta nūrī'tīya taasa' yawīri awe'ku'to'pe. Pena ta'pī profeta nūrī'tīya:

Paapa maimu ekaremekīuya panton pe.
Pena sīrīri pata koneka'pī tūya pata pai
anī' nepu'tī'pī pepīn ekaremekīuya kupī sīrīri
ta'pī profeta nūrī'tīya.

SI 78.2

Ī' Taato'pe Kansipu'kurai Yekare Wanī

Ekaremekī Jesusya

³⁶ Mīrīri tīpo arinīkon pemonkonyamī' nīmī'pī Jesusya. Moropai attī'pī wītī ta. Miarī tīise inenupa'san erepamī'pī iipia. Inkamoro'ya ta'pī ipī: —Ī' taato'pe mīrīri kansipu'kurai pantoni wanī ekareme'ki anna pī' —ta'pī to'ya.

³⁷ Jesusya to' maimu yuuku'pī: —Uurī ka' poi iipī'pī wanī tīnpīmī morī pīnnen pe —ta'pīya. ³⁸ —Mīrīri umī wanī tamī'nawīri pata pe sīrīri non po. Inpīmī wanī Paapa pemonkonyamī' pe, manni'kan tesa'kon pe awe'to'pe Paapa pia eturumaka'san pe. Tīise kansipu'kurai wanī Makui pemonkonyamī' pe —ta'pīya. ³⁹ —Moropai kansipu'kurai pīnnen wanī Makui pe. Trigo ya'tito' weiyu tauya manni' wanī tamī'nawīron ataretī'kasa' pe. Inkamoro ya'tīnenan wanī inseriyamī' pe —ta'pīya. ⁴⁰ —Umī esa' poitīrītononya kansipu'kurai ya'tī'pī moropai apo' ya' yenumī'pī to'ya aaranto'pe. Mīrīri warantī ikupī inseriyamī'ya kupī sīrīri tīwinano'pī weiyu yai tamī'nawīron ataretī'kasa' yai —ta'pīya. ⁴¹ —Mīrīri weiyu yai uurī, ka' poi iipī'pīya inseriyamī' yarima upemonkonyamī' kore'ta. Tiaronkonya imakui'pī kupī emapu'tīnenan menka to'ya. Moropai pemonkonyamī' imakui'pī ku'nenan menka inseriyamī'ya tamī'nawīri —ta'pīya. ⁴² —Moropai inkamoro imakui'pī ku'nenan pemonkonyamī' yenumī inseriyamī'ya apo' kure'nan ya'. Miarī apo' ya' si'ma to' karau mararī pra teekon tīpa'tīi ne'ne' pe apo' wanī ye'nen —ta'pīya. ⁴³ —Tīise manni'kan yaironkon Paapa maimu yawīri si'san wanī kupī sīrīri ipīku pe, Paapa, to' yunkon pata ya'. Ipīku pe weiya tamī'nawīron weiyu'ma warantī to' wanī kupī sīrīri —ta'pīya. —Umaimu anepu'pai awanīkon ya, mīrīri epu'tīya'nīkon —ta'pī Jesusya.

Epe'ke Tīwe'sen Yenonsa' Yekare

⁴⁴Tiaron panton ekaremeki'pi Jesusya. Ta'pfiya: —Í' kai'ma tamí'nawíronkon esa' pe Paapa iit'o' waní see warantí: Pena epe'ke tíwe'sen yenonsa' eporí'pi warayo'ya umí ya'. Mírírí eposa' tíuya ya, iní'rí yenomí'pfiya. Moropai taatausinpai attí'pí. Tamí'nawíronk temanne ke awe'repa'pí. Moropai mírírí yepe'pí ke manní' umí, o'non pata epe'ke tíwe'sen yenomí tíuya ya, mírírí yenna'pfiya —ta'pí Jesusya. Moropai ta'pfiya: —Mírírí warantí awaní, tamí'nawíronkon esa' pe Paapa iit'o' —ta'pfiya.

Epe'ke Diamante Yekare

⁴⁵—Moropai tiaron panton ekaremeki'uya sírírí, í' kai'ma tamí'nawíronkon esa' pe Paapa iipi epu'tíkonpa —ta'pí Jesusya. —Awaní see warantí: Warayo' waní'pí diamante yennanen. ⁴⁶Kure'nán diamante, epe'ke eposa' tíuya ya, tamí'nawírí temanne ke mükírí e'repa'pí, mírírí yepe'píkon ke kure'nán diamante epe'ke pu'kuru eposa' tíuya yennapa —ta'pí Jesusya. —Mírírí warantí awaní, tamí'nawíronkon esa' pe Paapa iipi ya —ta'pfiya.

Moro'yamí' Wíríríkato' Yekare

⁴⁷Jesusya ta'pí: —Iní'rí tiaron panton ekaremeki'uya sírírí, í' kai'ma pemonkonyamí' esa' pe Paapa iipi epu'tíkonpa. See warantí awaní: Moro'yamí' atawí'to'pe iku'sa' yenumí'pí warayo'konya iku'pí ka. Inkamoroya moro'yamí' yapisi'pí tu'ke sí'ta —ta'pfiya. ⁴⁸—Mírírí moro'yamí' yapi'to' ya' moro'yamí' atapi'sa' yai tu'ke intapkirí. Mírírí woroka warayo'konya a'mun pona. Mírírí yai warayo'kon ereuta moro'yamí' era'mai. Moropai inkamoroya moríkon moro'yamí' menka. To' yense' ya' to' yara'tí to'ya. Tíise tiaronkon moro'yamí' moríkon pepín inkamoro papo to'ya poro pona —ta'pfiya. ⁴⁹—Mírírí warantí awaní pe man, tiwin wei tamí'nawíron ataretí'ka ya. Mírírí yai moro'yamí' yapi'nenan warayo'kon warantí ikupí inseriyamí'ya kupí sírírí. Inkamoro wítí imakui'pí ku'nenan pemonkonyamí' menkai yairí tíwe'sanon kore'tapai. ⁵⁰Moropai inkamoro tímenka'sankon yenumí inseriyamí'ya kure'nán apo' ya'. Miarí inkamoro imakui'pí ku'nenan karau ko'mannípi mararí pra teekon típa'tí ne'ne' pe tíwanikon ye'nen —ta'pfiya.

Amenan Waní Yairí Moropai Penaro'

⁵¹Jesusya tínenupa'san ekaranmapo'pí: —Tamí'nawírí umaimu epu'tí pí' naatí, mírírí tauya manní'? —ta'pí Jesusya tínenupa'san pí'. —Inna, epu'tí pí' anna man —ta'pí to'ya.

⁵²Mírírí yai ta'pí Jesusya to' pí': —Moisés nuri'tíya yenupanto' pí' esenupa'san esenupa ya, uyesa'kon pe Paapa iipi kupí yekare pí' esenupa'san, inkamoro waní unekaremekí pí' esenupa'san waní wítí esa' pe tíwe'sen warantí. Maasa pra mükíríya miarí pai temannekon amenan pe tíwe'sen mo'ka. Moropai amenan pe pra tíwe'sen mo'kaiya nírí —ta'pí Jesusya.

Jesus Waní Nazaré Pon Pe

(Mc 6.1-6; Lc 4.16-30)

⁵³Moropai mírírí pantonkon ekaremekí típo, Jesus epa'ka'pí moropai attí'pí. ⁵⁴Mírírí yai Jesus enna'po'pí tarenta'pí pata pona. Miarí pemonkonyamí' yenupa'pí Jesusya to' epere'to'kon yewí' ta. Moropai arínikon imaimu etanenan esenumenka'pí kure'ne teesewankono'mai. Inkamoro esekaranmapopítí'pí. Ta'pí inkamoroya: —O'non pata epu'nen pe tíwanípa Jesus esenupa'pí mírírí ye'ka aní' níkupí eseríkan pepín ku'to'peiya? —ta'pí to'ya. ⁵⁵—Maasa pra mükírí Jesus waní pepín kin manní' wítí konekanen munmu pe? Maria more pepín kin mükírí Jesus? Moropai Tiago, José, Simão, Judas ruinankon pepín mükírí? —ta'pí to'ya ipí'. ⁵⁶—Moropai iwírísitonon tarí to' man tíise í' kai'ma tamí'nawírí ikupí mükírí Jesusya? —ta'pí to'ya.

⁵⁷Mírírí wenai Jesus maimu anetapai pra miaríronkon pemonkonyamí' waní'pí. Tíise ta'pí Jesusya to' pí': —Morí pe pu'kuru tamí'nawíronkonya Paapa maimu ekareme'nen eseuríma eta. Tíise tonpayamí' ipata yawonkon neken waní imaimu anetapai pra —ta'pí Jesusya.

⁵⁸Mírírí yai Jesusya tu'ke aní' níkupí eseríkan pepín kupí eseríke pra awaní'pí miarí Nazaré po. Maasa pra innape ikupí miaríronkon pemonkonyamí'ya pra awaní ye'nen.

14

João Batista Wíi To'ya

(Mc 6.14-29; Lc 9.7-9)

¹Mírírí yai Galiléia pata esa' pe Herodes waní'pí. Mükíríya tamí'nawírí í' kupí Jesusya yekare eta'pí. ²Moropai mükíríya ta'pí típemonkonoyamí' teesenyaka'masanon pí': —Seru' pepín see João Batista nuri'tí mükírí. Awe'mí'sa'kasa' mírírí. Mírírí wenai mükíríya aní' níkupí eseríkan pepín ku'pítí mírírí meruntí ke —ta'pfiya.

³Mírírí ta'pí mükírí pata esa' Herodesya maasa pra João yarakkamo me'posa' tíuya ye'nen atarakkanníto' ta. Mírírí kupí'pí Herodesya, maasa pra takon Filipe no'pí Herodias yarakkírí awaní pí' João eseurímasa' ye'nen. ⁴Tu'ke ite'ka João Batistaya taapítí'pí pata esa' Herodes pí': —Paapa nekaremekí'pí unkupikon ton pe yairí pra, imakui'pí ku'sa'ya

mîrîrî, ayakon no'pî Herodias yarakkîrî tîwe'se —ta'pîiya. ⁵ Mîrîrî wenai pata esa' Herodes ekore'ma'pî. João Batista anwîpai awanî'pî. Tîise eranne' pe awanî'pî Judeuyamî' pî'. Maasa pra Paapa maimu ekareme'nen pe awanî kai'ma to' esenumenka'pî.

⁶ Tîise pata esa' Herodesya teesenpo'pî weiyu yai, entamo'kanto' mararon pepîn koneka'pî. Moropai pemonkonyamî' eta'pîiya mararî pra entamo'kai to' wîtîto'pe. Mîrîrî yai Herodias more, maasaron wîrî' aurîno'pî mananu'pî, tamî'nawîronkonya tera'ma tanne. Mîikîrî mana'to' pî' pata esa' Herodes atausinpa'pî mararî pra. ⁷ Mîrîrî ye'nen ta'pîiya mîikîrî maasaron wîrî' pî': —Seru' pe pra tauya sîrîrî apî'. Upî' î' rî itu'se awe'to' esatîya ya, tamî'nawîrî itîrîuya —ta'pîiya.

⁸ Moropai wîrî' wîtî'pî tîsan Herodias pia. Ekaremekî'pîiya. Moropai ta'pî isanya João pu'pai mesatîi. Ta'pî tîsanya yawîrî esatî'pîiya. —João Batista pu'pai'pî yu'se wai sunpa po —ta'pîiya.

⁹ Mîrîrî taiya ye'nen, pata esa' Herodes ena'pî yairi ma're. Tîise tamî'nawîronkon tînetas'anya eta tanne, î' itu'se awe'to' esatîya ya itîrîuya, taasa' tîuya ye'nen, maasaron wîrî' nesatî tîrî tîuya ta'pîiya, seru' pe tîwanî namai. ¹⁰ Mîrîrî ye'nen João Batista pu'paraikkîtî me'po'pîiya atarakkannîto' ta. ¹¹ Mîikîrî pu'pai'pî enepî'pî to'ya sunpa po. Mîrîrî tîrî'pî to'ya maasaron aurîno'pî wîrî' pia. Moropai mîikîrîya tîsan pia yari'pî. ¹² Mîrîrî yekare etasa' tîuya'nîkon pe João Batista nuri'tî nenupa'san iipî'pî iipia itesa'rî'pî era'mai. Moropai mîikîrî yu'na'tî'pî to'ya. Moropai mîrîrî ekareme'se to' wîtî'pî Jesus pî'.

Jesusya 5.000 Kaisaronkon Pemonkonyamî' Yekkari'tî

(Mc 6.30-44; Lc 9.10-17; Jo 6.1-14)

¹³ Tamî'nawîron mîrîrî e'ku'sa' yekare etasa' tîuya tîpo, Jesus moropai inenupa'san wîtî'pî kanau ya' miarîpai keren pona tuutîpa tiwînsarî. Tîise o'non pata awanî epu'tî'pî arinîkonya. Mîrîrî ye'nen to' epa'ka'pî tîiko'manto'kon yapai. Moropai to' wîtî'pî a'mun poro Jesus epose. ¹⁴ Moropai miarî Jesusya to' yeporî'pî. To' erepansa' wani'pî irawîrî, kanau yapai tawautî pe. Jesusya kure'ne to' era'ma'pî tî'noko'pî pe, inkamoro itî'san. Mîrîrî ye'nen prî'yawonkon pepîn sa'ne yepî'tî'pîiya, miarî tîwe'sanon.

¹⁵ Pata ko'mamî tanne, Jesus nenupa'san erepamî'pî iipia. Moropai inkamoroya ta'pî ipî': —Insamoro arinîkon pemonkonyamî' wîtîto'pe ka'kî wîtîkon ta. Maasa pra ko'mamîiya pata enasa' man, î' ton pra e'nî tanne tarî keren po. To' wîtisa' ya, morî pe awanî tekkarikon ton yennato'pe to'ya —ta'pîiya.

¹⁶ Tîise Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Insamoro pemonkonyamî' wîtî e'pai pra man —ta'pîiya. —Tîise amîrî'nîkonya to' yekkari'tî e'pai man —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

¹⁷ Tîise inkamoroya yuuku'pî. Ta'pî to'ya: —Î' kai'ma see, anna pia mia'taikin neken pāo man. Moropai asakî'ne neken moro'yamî' man —ta'pî to'ya. —Tamî'nawîronkon pia itîrîiya pepîn —ta'pî to'ya.

¹⁸ —Ene'tî moriya uupia —ta'pî Jesusya to' pî'.

¹⁹ Moropai pemonkonyamî' eretato'pe parî' pona ta'pîiya to' pî'. Moropai mîikîrîya mia'taikinan pāo yapîsî'pî moropai asakî'nankon moro'yamî'. Moropai tenu yanumî'pîiya ka' ekaya. Moropai eepîrema'pî yekkari wani' pona. —Morî pe pu'kuru man Paapa —ta'pîiya. Mîrîrî tîpo pāo pirîkkapî'tî'pîiya. Mîrîrî tîrî'pîiya tînenupa'sanya itîto'pe pemonkonyamî' pia. ²⁰ Mîrîrî pî' tamî'nawîronkon esekkari'tî'pî itu'se tîwanîkon pîkîrî. Moropai inkamoro yekkari yonparî'pî yannuku'pî Jesus nenupa'sanya asakî'ne pu' pona tîimo'tai waikara'pî kaisari. ²¹ Inkamoro pemonkonyamî' esekkari'tî'san wani'pî 5.000 yairî warayo'kon, wîrî'sanyamî' moropai moreyamî' tîku'ne'tî pra to' tîise.

Jesus Asarî Tuna Poro

(Mc 6.45-52; Lc 6.15-21)

²² Mîrîrî tîpo Jesusya tînenupa'san pî' ta'pî kanau ya' to' asara'tîto'pe. Moropai to' wîtîto'pe tîrawîrî iku'pî ratai pona. To' wîtî tanne Jesusya arinîkon yaipontî'pî to' emî'to'pe. ²³ Pemonkonyamî' emî'to'pe to' yaipontî tîpo Jesus enuku'pî wî' pona eepîrema' pîiya. Miarî tîise pata ewaronpamî'pî tiwînsarî tîise. ²⁴ Mîrîrî tanne, inenupa'san wani'pî iku'pî arakkita kanau ya'. Miarî to' tîise a'situn pe eena'pî. Mararî pra sipa sipa pe awanî'pî. Kanau pona eerepamî'pî meruntî ke.

²⁵ Anoinna pata tîise, maasa erenmapî rawîrî, tuna poro Jesus asarî era'ma'pî inenupa'sanya tîponaya'nîkon. ²⁶ Tuna poro mîikîrî asarî era'ma' tîuya'nîkon pe, inenupa'san wani'pî mararî pra teesi'nî'se. Inkamoroya ta'pî: —Katonpî mîikîrî! To' entaime'pî teesi'nî'se mararî pra. ²⁷ Inkamoro pî' Jesus e'pamî'pî ka'ne' pe. Ta'pîiya to' pî': —Meruntî ke e'tî, eranne' pe pra. Uurî mîikîrî, Jesus —ta'pîiya.

²⁸ Moropai Pedroya ta'pî ipî': —Uyepotorî, amîrî pe pu'kuru awanî ya, o'non pata awanî manî' pata uutîto'pe ka'kî tuna poro —ta'pîiya.

²⁹—Asi'ki see —ta'pí Jesusya Pedro pí'. Moropai Pedro autí'pí kanau yapai moropai mĩkĩrĩ asarĩ'pí tuna poro Jesus ekaya. ³⁰ Mĩkĩrĩ asarĩ tanne, a'situnya ipuma'pí. Mĩrĩrĩ ye'nen eranne' pe eena pia'ti'pí. Moropai eeseuronka pia'ti'pí. Mĩrĩrĩ ye'nen teesi'nĩpĩ pe awentaime'pí Jesus pí'. —Uyepotorĩ, upiika'tikĩ! —ta'pĩya.

³¹ Ka'ne' pe Jesusya tenya kainumĩ'pí Pedro yapisi'pa moropai ta'pĩya Pedro pí': —Innape ukupĩya pra awanĩ mĩrĩrĩ. Í' wani' awanĩ ye'nen innape uurĩ kupĩya pepĩn?

³² Mĩrĩrĩ típo inkamoro asara'ti'pí kanau ya'. Moropai kure'nan a'situn atĩ'napannĩpĩ'pĩya. ³³ Moropai inenupa'sanya Jesus yapurĩ'pí. Yapurĩ ye'ka pe inkamoroya ta'pĩ: —Innape see, Paapa munmu pe amĩrĩ wani sirĩrĩ —ta'pĩ to'ya.

Jesusya Genesaré Pon Yepi'ti
(Mc 6.53-56)

³⁴ Iku'pí ratai pona teerepansa'kon pe, inkamoro auti'pí. Genesaré pata pona to' erepami'pí. ³⁵ Miarĩ mĩrĩrĩ pata po, mororonkon pemonkonyami'ya Jesus epu'ti'pí. Moropai inkamoroya pri'yawonkon pepĩn, tamĩ'nawĩrĩ mororonkon moropai tíwoi'nĩkon tíko'mansenon ene'to'pe to'ya to' yepi'tito'peiya. ³⁶ Moropai pri'yawonkon pepĩnya Jesus pon ye'pi pí' yapĩto'pe to'ya esatĩ'pĩ to'ya. Maasa pra ipon ye'pi pí' yapitĩponkon esepi'tisa' wani'pí mĩtĩ'pe. Mĩrĩrĩ warantĩ to' esepi'ti'pí.

15

Jesus Yeseru Moropai Judeuyamĩ' Yeseru
(Mc 7.1-13)

¹ Mĩrĩrĩ yai fariseuyamĩ' moropai Moisés nuri'tiya yenupanto' pí' yenupatonkon wĩtisa' wani'pí Jerusalém poi Jesus yarakkĩrĩ eseurĩmai. ² Inkamoroya ta'pĩ Jesus pí':

—Í' wani' awanĩ ye'nen kin anenupa'san wani pepĩn utamokonya uyenupa'pĩkon yawurĩ pra to' wani? Tenyakon rona to'ya pepĩn tekkarikon yonpa tíyua'nĩkon rawurĩ. Mĩrĩrĩ yawurĩ kupi to'ya pra awanĩ ye'nen upanama'pĩkon utamokonya yawurĩ pra to' wani mĩrĩrĩ —ta'pĩ to'ya.

³ Jesusya to' maimu yuuku'pí. Moropai ta'pĩya to' pí': —Í' wani' kin awanĩ ye'nen Paapa maimuya taasa' yawurĩ ikupiyu'nĩkon pra, atamokonya ayenupa'pĩkon yawurĩ ikupĩ pí' aako'mamĩkon? —ta'pĩya. ⁴—Maasa pra Paapaya ta'pĩ anukupĩkon ton pí'.

“Ayunkon yapurĩtĩ moropai asankon yapurĩtĩ”, Éx 20.12; Dt 5.16
ta'pĩya. Moropai ta'pĩya nĩrĩ:

“Anĩ' eseurĩma ya imakui'pí pe tun winĩkĩ moropai tisan winĩkĩ, mĩkĩrĩ wĩ e'pai awanĩ”, Éx 21.17; Lv 20.9

ta'pĩ Paapaya —ta'pĩya. ⁵—Tĩise tiaronkon yenupaya'nĩkon yairĩ pra. Amĩrĩ'nĩkunya taa to' pí'. Tiaron moro awanĩ tíyun anpiika'tipainon tíise taaya'nĩkon: “Kaane, untĩrĩ ton pra man uyun pia ipiika'tito' ton, maasa pra Paapa pia untĩrĩ pe seeni' mo'kasau'ya sirĩrĩ taato'pe to'ya”, taaya'nĩkon seru' pe. ⁶ Moriya mĩrĩrĩ warantĩ taaya'nĩkon ya, ayunkon yapuriya'nĩkon pepĩn mĩrĩrĩ. Mĩrĩrĩ warantĩ Paapa maimu yu'se pra awanĩkon esera'ma mĩrĩrĩ, ayeserukon neken yawurĩ ikupĩkonpa. ⁷ Seru'ye'kon teesenku'tisanon tíiwarĩrĩ'nĩkon. Apĩ'nĩkon penaro' Paapa maimu ekareme'nen profeta Isaías nuri'ti eseurĩma'pí yairĩ.

⁸ “Morĩ pe eseurĩmakoi'kon insanan pemonkonyamĩ' upi'” taa Paapaya.
“Tĩise to' yewan wani aminke upi'” taiya.

⁹ “Mĩrĩrĩ ye'nen uyapurĩto' to'ya wani' í' pe pra rĩ.
Penaronkonya típanama'pĩkon yawurĩ tonpakon yenupa to'ya,
uurĩya típanama'pĩkon pe tíku'se' ta'pĩ Paapaya,
ta'pĩ profeta Isaías nuri'tiya —ta'pĩ Jesusya to' pí'.

Is 29.13

Imakui'pí Pí' Jesus Eseurĩma
(Mc 7.14-23)

¹⁰ Mĩrĩrĩ taa típo Jesusya arinĩkon yanno'pí moropai ta'pĩya to' pí': —Maasa umaimu etatĩ moropai epu'tiya'nĩkon yuwatĩ —ta'pĩya. ¹¹—Imakui'pí pe e'nĩ pepĩn uya're'kon unenapĩkon wenai. Tĩise imakui'pí pe e'nĩ imakui'pí pe eseurĩma wenai, imakui'pí pí' esenumenkan wenai. Mĩrĩrĩya imakui'pí pe ukupĩkon —ta'pĩya.

¹² Mĩrĩrĩ taasai'ya típo, Jesus nenupa'san witi'pí iipia. Moropai inkamoroya ta'pĩ ipi': —Uyepotorĩ, í' taaya manni' pí' fariseuyamĩ' atasi'sirunpasa' man amaimu pí' —ta'pĩ to'ya.

¹³ Jesusya ta'pĩ: —Tamĩ'nawĩronkon tínpĩmĩ'pí pepĩn aro'tasa' yaroka umĩ esa'ya. Mĩrĩrĩ warantĩ tamĩ'nawĩronkon Paapa pemonkono pe pra tíwe'sanon mo'kaiya típemonkonoyamĩ' kore'tapai —kai'ma to' maimu yuuku'pí Jesusya. ¹⁴—Inkamoro ye'kakon típĩnamai pra e'ti. Maasa pra to' wani enkaru'nankon warantĩ. Mĩrĩrĩ ye'nen tiaronkon yenupa to'ya eserĩke

pra to' wanî. Enkaru'ne si'ma enkaru'nanya tiaron yarî eserîke pra awanî. Yarî yu'se tiwanî ya to' e'soroka itu'nakan ya' sa'nîrî.

¹⁵ Mîrîrî taiya ye'nen, Pedroya Jesus pî' esatî'pî. —Mîrîrî panton ekareme'kî anna pî' —ta'pîiya.

¹⁶ Jesusya ta'pî: —Sîrîrî tîpose pakko pe aako'mamîkon mîrîrî? —ta'pîiya. ¹⁷ —A'kî, uya're'kon unenno'makonya imakui'pî pe ukupîkon pepîn. Maasa pra uyewankon ya' eewomî pepîn, uro'takon ya' neken yenko'ma moropai yempa'ka. ¹⁸ Tîise eseurîmanto' wanî uyewankon yapai teepa'kasen esenumenkanto' wenai. Mîrîrîya ukî'pakon imakui'pî pe. ¹⁹ Maasa pra uyewankon ya' tîlko'mansen imakui'pî wenai esenumenkan imakui'pî pe, pemonkon anwîpai e'nî, moropai tiaron no'pî yarakkîrî e'nî, moropai se' tapairî wîrî'sanyamî yarakkîrî e'nî. Moropai ama' pe e'nî, moropai seru'ye' pe e'nî, imakui'pî pe eseurîman tiaronkon winîkî. ²⁰ Sîrîrîkon imakui'pî uyewankon ya' tîlko'mansen wenai, imakui'pî kupî pî' ko'mannî. Mîrîrî tîise uyenyakon tîronai pra uya're'kon yonpasa' wenai, imakui'pî pe e'nî pepîn —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

Judeupa' Pepîn Wîrî' Pî' Jesus Eseurîma
(Mc 7.24-30)

²¹ Mîrîrî pata yapai Jesus ese'ma'tî'pî. Attî'pî Tiro pata poro aminke pra cidade pî'. Moropai Sidom pata poro attî'pî. ²² Miarî wîrî' wanî'pî Cananeu pon. Judeupa' pepîn. Jesus erepansa' tanne, mîikîrî iipî'pî iipia. Moropai ta'pîiya tîwentaimepîti ye'ka pe: —Uyepotorî, amîrî wanî Davi nuri'tî paari'pî pe. Pîika'tîton amîrî. A'noko'pî pe sa'ne uyera'makî. O'ma' ewonsa' man unre wîrî' ya'. Mîikîrîya tone' ikupî pî' man —ta'pîiya.

²³ Tîise Jesusya imaimu yuuku pra awanî'pî. Mîrîrî tanne, inenupa'san erepamî'pî iipia aminke pra. Moropai inkamoro'ya ta'pî: —Mîikîrî wîrî' wîtîto'pe ka'kî, uwenairî'nîkon aai'pî ko'mannî'pî mîrîrî taa enepîiya. Moropai awentaimepîti ko'mannî'pî —ta'pî to'ya.

²⁴ Jesusya yuuku'pî: —Paapaya uyarimasa' man upemonkonyamî' neken pîika'tîto'peuya, Judeuyamî' ataka'ma'san, carneiro wanî itesa' pra warantî tîwe'sanon —ta'pîiya.

²⁵ Tîise mîikîrî wîrî' iipî'pî Jesus rawîrî moropai awe'sekunka'pî moropai mîikîrîya ta'pî: —Uyepotorî, upîika'tîkî sa'ne —ta'pîiya.

²⁶ —A'kî —ta'pî Jesusya ipî'. —More ya're' tîrî ya arinmaraka pia, morî pe pra awanî. Mîrîrî warantî awanî apîika'tî tîuya ya, Judeupa' pe pra awanî ye'nen.

²⁷ Tîise wîrî'ya ta'pî Jesus pî': —Innape man, Uyepotorî. Mîrîrî ye'ka pe tîise tesa'kon ya're' ya'punu'pî e'soroka enapî arinmarakayamî'ya itaponse' yo'koi si'ma. Mîrîrî ye'nen mararî mîrikî itîkî uupia.

²⁸ Jesusya ta'pî ipî': —Mîrîrî taaya ye'nen, innape ukupîya epu'tî pî' wai, ma'non —ta'pî Jesusya. —Mîrîrî ye'nen i' taaya manni' mîrîrî kupîuya. Moropai mîrîrî taa Jesusya pe mîikîrî wîrî' more o'ma' yarakkîron esepî'tî'pî.

Tu'kankon Pemonkonyamî' Yepî'tî Jesusya

²⁹ Miarî pai Jesus ese'ma'tî'pî moropai attî'pî Galiléia ku'pî rî pikîrî. Moropai mîikîrî enuku'pî wî' pona moropai eereuta'pî miarî. ³⁰ Miarî nîrî arinîkon pemonkonyamî'ya pri'yawonkon pepîn yarî'pî. Asakoi'kon pepîn, moropai ma'tîkî' pankon, moropai enkaru'nankon, moropai imaimu pînon moropai tu'kan paran pî' tîwe'sanon yarî'pî to'ya Jesus pia to' yepî'tîto'peiya kai'ma. Moropai inkamoro yepî'tî'pîiya. ³¹ Mîrîrî kupî Jesusya era'ma tîuya'nîkon pî' pemonkonyamî' esenumenka'pî mararî pra teesewankono'mai, maasa pra imaimu pînon eseurîma ye'nen, moropai ma'tîkî' pankon esepî'tîsa' ye'nen, moropai asakoi'kon pepîn asarî ye'nen, moropai enkaru'nankonya era'ma ye'nen. Mîrîrî pî' Judeuyamî' yepotorî Paapa yapurî'pî to'ya mararî pra.

Jesusya 4.000 Kaisaronkon

Pemonkonyamî' Yekkari'tî
(Mc 8.1-10)

³² Jesusya tînenupa'san yanno'pî tîpia to' yeurîmapa kai'ma moropai ta'pîiya: —Eseurîwî'ne wei kaisarî insanan pemonkonyamî' ko'mansa' man uupia. U'noko'pî pe to' era'ma pî' wai to' ya're' ton pra tîise —ta'pîiya. —To' anaipontîpai pra wai tekkarikon yonpa to'ya pra to' tîise. Maasa pra yai to' wîti eserîke wanî e'ma taawîrî emî'ne tîwanîkon pî' —ta'pîiya.

³³ Inenupa'sanya Jesus ekaranmapo'pî: —O'non ye'ka pe insanan mararonkon pepîn pemonkonyamî' yekkari ton eporî e'painon tarî keren po si'ma? Î' ton pînon ya' e'nî tanne —ta'pî to'ya.

³⁴ Inkamoro ekaranmapo'pî Jesusya: —Î' warapo kaisarî trigo puusa' nai? —ta'pîiya. —Asakî'ne mia' pona tîimo'tai kaisarî moropai moro'yamî' mîrikî —ta'pî to'ya.

³⁵ Moropai tamí'nawíronkon pí' ta'pí Jesusya: —Non pona ereutatí —ta'píya. ³⁶ Moropai Jesusya asakí'ne mia' pona tímo'tai kaisaron trigo puusa' yapisí'pí, moropai moro'yamí' nírí. Mírírí típo eepírema'pí Paapa pí'. —Morí pu'kuru amírí, anna ya're' ton tínen —ta'píya Paapa pí'. Mírírí típo trigo puusa' pírikkapítí'píya. Mírírí tírí'píya tinenupa'san pia itíto'pe to'ya pemonkonyamí' pia. ³⁷ Mírírí pí' tamí'nawíronkon entamo'ka'pí teese'pí'tíkon píkirí. Mírírí yonparí'pí yannuku'pí inenupa'sanya asakí'ne mia' pona tímo'tai kaisarí waikara'pí. ³⁸ Inkamoro Jesus nekkarí'tí'san waní'pí warayo'kon 4.000 kaisarí wírí'sanyamí' tíku'netí pra moropai moreyamí'.

³⁹ Mírírí típo Jesusya pemonkonyamí' yaipontí'pí to' wítíto'pe. Moropai Jesus asara'tí'pí kanau ya', moropai atí'pí Magadá pata pona.

16

Tínera'makon Ton Esatí To'ya

(Mc 8.11-13; Lc 12.54-56)

¹ Jesus yarakkírí eseurímai tiaronkon fariseuyamí' moropai tiaronkon saduceuyamí' wítí'pí iipia. Jesus anaka'mapai to' waní'pí míto'pe. Paapa winípaino pe míkírí waní pepín kai'ma to' esenumenka'pí. Mírírí ye'nen ka' winípainon, tínera'makon ton esatí'pí to'ya Jesus pí'. ² Tíise Jesusya to' maimu yuuku'pí: —Wei ewomí tanne suuyu pe tíwe'sen ka' pí' era'maya'níkon ya, taawonan amírí'níkon: “Penane morí pe pata waní pe man. Akí, ka' pí' suuyu pe awaní”, taaya'níkon. ³ Moropai penane pu'kuru suuyu pe pata waní ya taaya'níkon: “Sírírípe kono' rena pe man”, taaya'níkon. Maasa pra ka' pí' katupuru era'masa'ya'níkon ye'nen, moropai ewaron pe pata waní ye'nen. Ka' era'maya'níkon kaisarí, taapítíya'níkon í' e'kupí epu'tíya'níkon. Tíise í' waní awaní ye'nen anera'ma'píkon ayenukon ke, kupíya'níkon pepín innape? Í' e'kupí epu'tíya'níkon pepín, í' ikupí eseríkan pepín era'maya'níkon tíise —ta'píya. ⁴—Í' ye'ka pe amírí'níkon sírírí pankon waní imakuí'pí pe, innape ukupí ye'ka pe pra. Anera'makon ton esatíya'níkon upí'. Tíise í' rí anera'makon ton kupíya pepín. Tíise tiwinan neken Jonas nurí'tí yarakkírí e'kupí'pí. Mírírí epu'tíya'níkon yu'se wai.

Mírírí taa típo, Jesus epa'ka'pí moropai atí'pí to' piapai.

Fariseuyamí' Moropai Saduceuyamí' Yeseru Fermento Warainon

(Mc 8.14-21)

⁵ Jesus nenupa'sanya iku'pí nuurukku'sa' yai, tíwanmíra'níkon tekkarikon yaasa' to'ya pra to' waní'pí.

⁶ Mírírí yai ta'pí Jesusya: —Enpen panpí' e'tí, fariseuyamí' moropai saduceuyamí' pí' tíwarí e'tí. Aka, tíwí to' piawon trigo sa'moto' to' piawon nísí —ta'píya.

⁷ Mírírí taiya pí' Jesus nenupa'san eseuríma'pí teken sí'ma. Ta'pí to'ya: —Mírírí taiya maasa pra uyekkarikon ton ene'sa' pra awaní ye'nen —ta'pí to'ya.

⁸ Inkamoro eseurímató' eta'pí Jesusya. Mírírí ye'nen to' ekananmapo'píya. Ta'píya: —Í' ton pe see eeseurímakon ko'manní'pí mírírí, ayekkarikon ton pra awaní pí'? Í' ye'ka pe see mararí innape uku'to'ya'níkon awaní mírírí! ⁹ Uupia Paapa meruntíri waní epu'tíya'níkon pra naatí míto'pe? Epu'tíya'níkon pra awaníkon mírírí ayewankon ya. Manní' unkupí pí' awenpenatakan pra naatí? Mia'taikinan trigo puusa' pírikkapítí'píya 5.000 kaisaronkon warayo'kon yekkarí'tí'píya. Moropai í' warapo waikara'pí kaisarí itonparí'pí yannuku'píya'níkon pí' enpenatátí. ¹⁰ Moropai manní' asakí'nan mia' pona tímo'tai kaisaron trigo puusa' mírírí ke 4.000 kaisaronkon warayo'kon yekkarí'tí'píya. Moropai í' warapo waikara'pí kaisarí itonparí'pí yannuku'píya'níkon? ¹¹ Mírírí tauya manní' epu'tíya'níkon pra awaníkon mírírí. Maasa pra trigo puusa' pí' eseuríma pepín sírírí. Tíise fariseuyamí' moropai saduceuyamí' yeseru pí' eseuríma, mírírí tíwarí e'tí. Mírírí to' yeseru waní kísere'na sa'moto' fermento warantí.

¹² Mírírí Jesus eseurímató' epu'tí'pí inenupa'sanya. Maasa pra kísere'na sa'moto' pí' eeseuríma pe pra epu'tí'pí to'ya. Tíise pemonkonyamí' yenupató' fariseuyamí'ya moropai saduceuyamí'ya pí' eeseuríma epu'tí'pí to'ya. To' yeseru pí' tíwarí tíwaníkonpa epu'tí'pí to'ya.

Jesus Waní Cristo Pe Taa Pedroya

(Mc 8.27-30; Lc 9.18-21)

¹³ Moropai Jesus wítí'pí tiaron pata poro, itese' Cesaréia Filipe. Miarí teerepansa'kon pe tinenupa'san ekananmapo'píya: —Aní' kai'ma uurí, ka' poi iipí'pí pí' pemonkonyamí' waní? —ta'píya.

¹⁴ Inkamoroya yuuku'pí: —Tiaronkonya taa apí': “João Batista nurí'tí míkírí”, taa to'ya. Moropai tiaronkonya taa: “Penaro' Paapa maimu ekareme'nen profeta Elias nurí'tí míkírí”, taa to'ya —ta'pí to'ya. —Moropai tiaronkonya taa: “Penaro' itekare ekareme'nen

profeta Jeremias nuri'ti mûikîri', taa to'ya. "Paapa maimu ekareme'nenan nuri'san yonpa pe awani", taa to'ya —ta'pî inenupa'sanya.

¹⁵ —Amîrî'nîkon kanan? Anî' pe ukupi pî' naatî? —ta'pîiya.

¹⁶ Simão Pedroya yuuku'pî: —Amîrî Paapa nîmenka'pî, Cristo. Ipatîkarî tîiko'mansen Paapa munmu pe awani —ta'pî Pedroya.

¹⁷ Jesusya ta'pî Pedro pî': —Mîrîrî taaya ye'nen, morî pe pu'kuru awani sîrîrî, Simão, João munmu —ta'pî Jesusya ipî'. —Maasa pra sîrîrî yairon epu'tîya manni' wani pepin pemonkon winîpainon pe pu'kuru. Tîise uyun ka' pon nîrîrî'pî pe awani aapia —ta'pî Jesusya Pedro pî'. ¹⁸ Mîrîrî ye'nen Jesusya ta'pî Pedro pî': —Tauya sîrîrî api', amîrî Pedro sa'man, tî' warainon. Moropai sîrîrî tî'parappa pona usoosîrî konekauya sîrîrî. Mîrîrîya upemonkonoyami', usoosîrî tawonkon ena pe man meruntî ke, tamî'nawîronkon yentai. Sa'mantanto' yentai to' ena pe man, Makuiya to' taruma'tî tîise —ta'pî Jesusya. ¹⁹ —Sîrîrî meruntî ke uurî e'to' tîrîuya aapia. Î' taaya'nîkon umaimu pe sîrîrî non po, mîrîrî pî' inna taa Paapaya ka' po —ta'pîiya.

²⁰ Mîrîrî taa tîpo, Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Tîise Paapa nîmenka'pî pe uurî wani kîsekareme'ti anî' pî' —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

Jesus Eseurîma Tîisa'manta Pî'

Moropai Tîiwe'mî'sa'ka Pî'
(Mc 8.31–9.1; Lc 9.22–27)

²¹ Moropai mîrîrî pata pai Jesus eseurîma pia'tî'pî tîisa'manta pî'. Tînenupa'san pî' ta'pîiya: —Uutî e'pai awani sîrîrî Jerusalém pona moropai miarî Judeuyami' esanonya moropai teepîremasanon esanonya uyewanmarî kupî sîrîrî. Moropai Moisés nuri'tîya yenupantô' pî' yenupatonkonya nîrî uyewanmarî kupî sîrîrî. Inkamoroya utaruma'tî mararî pra. Inkamoroya uwi me'po kupî sîrîrî. Tîise uusa'manta tîpo, iteseurîno weiyu yai e'mî'sa'ka kupî sîrîrî —ta'pîiya.

²² Mîrîrî taiya ye'nen, Pedroya Jesus yarî'pî tiaronkon kore'tapai tarakkîrî teeseurîmapa, imaimu yuwa'tîpa. Moropai ta'pîiya ipî': —Uyepotorî, mîrîrî warantî eeseurîma e'pai pra man. Paapaya mîrîrî kupî e'pai pra man ayarakkîrî —ta'pî Pedroya Jesus pî'.

²³ Jesus era'tî'pî Pedro winîkî. Moropai ta'pîiya Pedro pî': —Uupiapai atarimaki, Makui. Uurî ma'nîpa yu'se awani mîrîrî. Paapa esenumenka warantî eesenumenka pra awani mîrîrî. Tari non po tîiko'mansenon esenumenka warantî eesenumenka —ta'pîiya.

²⁴ Moropai Jesusya ta'pî tînenupa'san pî'. Ta'pîiya: —Uwanîyakon pe e'pai awanîkon ya, ayeserukon, itu'se awe'to'kon mîrumakatî moropai itu'se uurî e'to' ku'tî. Uwanîyakon pe e'pai awanîkon ya, e'taruma'tînto' namapai pra e'tî. Moropai uwenairî maai'tî —ta'pîiya. ²⁵ —Tîise anî'ya tîiko'manto' pîninma ya kure'ne, tîwe'taruma'tî namaiya. Mîrîrî ye'nen Paapa pia ipatîkarî tîiko'manto' ton eporîiya pepin. Tîise aminke aako'mami Paapa pî'. Tîise uwenai anî'ya tîiko'manto' pîninma pra awani ya, tîwe'taruma'tîto' yapitanîpîiya ya, ipatîkarî enen tîiko'manto' ton eporîiya Paapa pia. ²⁶ Tamî'nawîron sîrîrî non pon yemanne esa' pe anî' ena ya, tîise ipatîkarî enen tîiko'manto' ton eporîiya pra awani ya, eporîiya kupî pepin rî mîrîrî. Aasa'manta yai tekaton yepe' ton eporîiya pepin. Awe'pîika'tî pepin. ²⁷ Maasa pra uurî, ka' poi iipî'pî iipî' kupî sîrîrî Paapa meruntîrî yarakkîrî, inserîyami' pokonpe. Moropai mîrîrî yai tamî'nawîronkon pia untîrî tîrîuya kupî sîrîrî to' nîkupî'pî wenai. ²⁸ Ayenku'tîuya'nîkon pepin sîrîrî. Uurî, ka' poi iipî'pî pemonkon pe wani pe man tamî'nawîronkon esa' pe. Mîrîrî era'ma amîrî'nîkon yonpayami'ya pe man tîisa'mantakon rawîrî —ta'pî Jesusya.

17

Jesus Moropai Moisés Moropai Elias
(Mc 9.2–13; Lc 9.28–36)

¹ Tiwin mia' pona tîimo'tai wei tîpo, Jesus wîtî'pî kawînan wî' pona tînenupa'san yonpa pokonpe. Pedro wîtî'pî moropai Tiago moropai itakon João wîtî'pî ipokonpe. ² Miarî Jesus yenpata etinyaka'ma'pî to' rawîrî si'ma. Inke' pe awani'pî, wei warantî moropai ipon wani'pî aimutun pe pu'kuru, inke' pe apo' ya'karu warantî. ³ Mîrîrîya tiwinarî asaki'nankon warayo'kon, Moisés nuri'tî moropai Elias nuri'tî esenpo'pî to' rawîrî. Moropai Jesus yarakkîrî to' eseurîma era'ma'pî to'ya. ⁴ Mîrîrî ye'nen Pedroya ta'pî Jesus pî': —Uyepotorî, morî pe pu'kuru e'nî man tarî. Mîrîrî ye'nen itu'se awani ya, eseurîwi'ne kaisarî tappî ton konekauya sîrîrî, tiwin amîrî ton moropai tiwin Elias ton moropai tiwin Moisés ton kai'ma —ta'pîiya.

⁵ Mîrîrî warantî Pedro eseurîma ko'mannîpî tanne, katupuru inke'ya to' napontî'pî. Moropai mîrîrî kore'ta Paapa eseurîmato' eta'pî to'ya. Ta'pî Paapaya: —Unmu mîserî

uwakiri pu'kuru ipi' atausinpato'. Miikiri unmu yu'san uuri marari pra. Miikiriya i' taato' etati —ta'pi Paapaya.

⁶ Paapa eseurimato' eta tiuya'nikon pe, Jesus nenupa'san ena'pi marari pra eranne' pe. Miririya to' yenkasi'pannipi'pi. Non pona tenpatakan erennuku'pi to'ya. ⁷ Tiise Jesus iipi'pi to' pia moropai to' yapi'piya. Ta'piya to' pi': —E'mi'sa'kati, eranne' pe tiwe'se pra e'ti —ta'piya to' pi'. ⁸ Inkamoro kuranta'pi moropai tiwoi'nikon era'ma tiuya'nikon ya, ani' era'ma to'ya pra awani'pi, tiise Jesus neken, tiwinsari era'ma'pi to'ya.

⁹ Wi' poi tawautikon pe, Jesusya ta'pi to' pi': —Ani' pi' anera'ma'pikon kisekareme'ti —ta'piya. Uusa'manta ti'po, uuri, ka' poi iipi'pi e'mi'sa'kasa' ti'po ekaremekikonpa.

¹⁰ Miriri ye'nen inenupa'sanya Jesus ekaranmapo'pi: —I' wani' kin awani ye'nen Moises nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonkonya taapiti miriri? “E'mai' pe penaro' Paapa maimu ekareme'nen Elias nuri'ti iipi' pe man. Moropai miriri ti'po Paapa narima'pi Cristo iipi'”, taa to'ya —ta'pi to'ya ipi'.

¹¹ Jesusya yuuku'pi: —Inna, seru' pepin Elias nuri'ti warainon ii'sa' man tami'nawiron konekai Paapa maimu yawiri. ¹² Aaipi'pi tiise tarironkonya epu'ti pra awani'pi. Tiise itaruma'ti'pi to'ya itu'se tiwanikon pikiri. Miriri waranti niri uuri ka' poi iipi'pi taruma'ti inkamoro ri pemonkonyami'ya.

¹³ Miriri waranti Jesus eseurima ye'nen, inenupa'sanya imaimu epu'ti tu'ka'pi. Joao Batista yekare pi' eeseurima kai'ma to' wani'pi.

*Jesusya Maasaron Warayo' Yepi'ti
(Mc 9.14-29; Lc 9.37-43a)*

¹⁴ Arinikon pemonkonyami' pia to' erepansa' ya, warayo' iipi'pi Jesus pia. Moropai irawiri awe'sekunka'pi. ¹⁵ Miikiriya ta'pi Jesus pi': —Uyepotori, unmu sa'ne a'noko'pi pe era'maki. O'ma' ewonsa' man miikiri ya'. Moropai yeporiya ya, non pona yenumiya moropai inta arakkunta. Tu'ke ite'ka apo' ya' imasai'ya man. Moropai tuna ka' yenusai'ya man. ¹⁶ Miikiri enepi'piya anenupa'sanya yepi'tito'pe kai'ma. Tiise yepi'ti to'ya eserike pra to' wani'pi —ta'piya ipi'.

¹⁷ Jesusya warayo' maimu yuuku'pi: —Amiri'nikon, siriripankonya ukupi pra awani in-nape. Imakui'san amiri'nikon. I' pikiri ayapitanipiuya'nikon e'pai awani? I' pikiri amiri'nikon yarakkiri uuko'mami siriri? —ta'pi Jesusya. Moropai ta'piya: —Miikiri warayo' maasaron ene'ti uupia —ta'piya.

¹⁸ Miikiri epa'kato'pe ta'pi Jesusya. Moropai o'ma' epa'ka'pi miikiri warayo' yapai miriri pe ri. Miriri ye'nen eesepi'tisa' wani'pi.

¹⁹ Miriri ku'sa' Jesusya ti'po, inenupa'san erepami'pi Jesus pia tiwinsari tiise. Ekaranmapo'pi to'ya: —I' wani' awani ye'nen o'ma' tika annaya eserike pra awani miriri? —ta'pi to'ya Jesus pi'.

²⁰ Moropai Jesusya ta'pi to' pi': —Maasa pra innape ukupiya'nikon pra awanikon ye'nen. A'ki, innape ikupiya'nikon ya, tiwiri si' mirikki pe mirikki innape iku'to'ya'nikon tiise, manni' mostarda yena'pi waranti tiise, taaya'nikon ya seeni' wi' pi': “Seeni' patapai emo'kaki moropai atiki” taaya'nikon ya, moropai amaimukon pe miriri witi e'painon. Miriri waranti ikupiya'nikon ya, tami'nawiron miriri ye'ka kupiya e'painon, innape ikupiya'nikon ya —ta'pi Jesusya. [²¹ —Tiise miikiri o'ma' yarakkiri tiwe'sen yepi'tiya'nikon e'painon eepiremakon ye'ka pe, ayekkarikon tonpai pra tiise. Miriri waranti neken miseri o'ma' warainon yempa'kaya'nikon e'painon —ta'pi Jesusya to' pi'.]

Jesus Eeurima In'ri Tisa'manta Pi'

Moropai Tiwe'mi'sa'ka Pi'

(Mc 9.30-32; Lc 9.43b-45)

²² Tinupa'san pokonpe teemurukuntii Galilea po, Jesusya ta'pi to' pi': —Uuri ka' poi iipi'pi rumaka tiaronkonya kupi siriri uyeyatonon yenyu'. ²³ Moropai inkamoroya uyapisi kupi siriri. Moropai uwi' to'ya kupi siriri. Tiise uwi'sa' to'ya ti'po, iteseurino weiyu yai e'mi'sa'ka kupi siriri —ta'piya.

Moropai miriri taa Jesusya eta tiuya'nikon pi', inenupa'san esewankono'masa' wani'pi marari pra.

Jesus Eeurima Tiniru To' Ne'ma Pi'

²⁴ Cafarnaum cidaderi po Jesus erepansa' tanne tinenupa'san pokonpe, to' epiremato' yewi' ta tiniru yapisi pi' teesenyaka'masanon witi'pi Pedro pia. Inkamoroya Pedro ekaranmapo'pi: —Amiri'nikon yenupanenya tiniru tiri pepin anna pia? —ta'piya.

²⁵ —Inna, aye'maiya'nikon —ta'pi Pedroya. Miriri taasa' to'ya ti'po, Pedro ewomi'pi witi ta, Jesus e'to' ta. Moropai Jesus eseurima'pi e'mai' pe Pedro eseurima pra tiise. Ta'piya: —I'

kai'ma esenumenkan pi' nan, Pedro? Aní'kanya ye'ma e'painon manni'kan ipíkkukon pata esanon esanon reiyami' pia taríronkonya tiaron pata ponkonya ka'ri?

²⁶ —Tiaron pata ponkonya ye'ma —ta'pi Pedroya. —Inna —ta'pi Jesusya. —Tíise tari tíiko'mansenonya ye'ma pepín e'painon maasa pra to' yonpayami' pe to' wani ye'nen —ta'pi Jesusya. ²⁷ —Tíise ye'ma pra awani ya, ye'ma annaya pepín taa to'ya namai ye'mapai man —ta'pi Jesusya. —Míriri ye'nen kono'i pi' atiki iku'pi ka. E'mai'non moro' yeu'kasa'ya ya, míkiri mata ya' tinaru ena'pi eporiya. Míriri e'to'pe uuri tonpe moropai amiri tonpe, teepiremasanon pia untirikon pe —ta'pi Jesusya.

18

Ani' Wani Ipikku Pe Panpi' Tiaronkon Yentai
(Mc 9.33-37; Lc 9.46-48)

¹ Moropai miriri yai inenupa'sanya Jesus ekaranmapo'pi. —Ani' wani e'painon ipikku pe panpi' anna kore'ta, Paapa pemonkonoyami'? —ta'pi to'ya.

² Míriri taa to'ya ye'nen, to' rawiri si'ma Jesusya more yanno'pi típia. Moropai míkiri tíri'piya to' rawiri. ³ Moropai ta'piya: —Ayenku'tiuya'nikon pepín, yairi tauya síriri. Tiaron pe eesenumenkakon pra awanikon ya, moropai tiaronkon ma're e'pai pra awanikon ya, míseri more waranti, Paapa wani pepín ayesa'kon pe, ipemonkono pe awanikon pepín.

⁴ Míriri ye'nen ani' wani ya tiaronkon ma're e'pai, míseri more waranti, míkiri wani ipikku pe panpi' Paapa pemonkonoyami' kore'ta. ⁵ Moropai ani'ya míseri more warainon yapisi ya tiwakiri pe, uyapuri tiuya ye'nen, miriri waranti uuri niri yapisiya tiwakiri pe more yapisi tiuya manni' waranti —ta'pi Jesusya tinenupa'san pi'.

Nari' Pe Imakui'pi Wani
(Mc 9.42-48; Lc 17.1-2)

⁶ —Tíise ani'ya innape uku'nenan moreyami' kore'ta tiwinan to' yonpa yenupa ya imakui'pi ku'to'peiya, míkiri imakui'pi kupi'ya emapu'titipon taruma'ti Paapaya marari pra. Morí pe panpi' awani e'painon, míkiri pími pi' kure'nan a' pe ikonekasa' tí' yewa'ti to'ya ya, moropai míkiri yenumi to'ya ya iren ka'. Maasa pra miriri yentai itaruma'ti Paapaya imakui'pi kupi' tiaronya emapu'tisai'ya ya. ⁷ Aka, tiwari e'ti, tami'nawíronkon pemonkonyami' síriri pata po tíiko'mansenon. Maasa pra imakui'pi kupi' to'ya emapu'tisanon moro awani. Míriri e'kupí e'pai awani, tíise manni' tiaronya imakui'pi kupi' emapu'tinen, míkiri taruma'ti Paapaya pe man marari pra —ta'pi Jesusya.

⁸ —A'ki, imakui'pi kupi'ya emapu'ti ayenya ya, miriri ya'tiki. Moropai a'puya niri imakui'pi kupi'ya emapu'ti ya, miriri ya'tiki moropai yenunki imakui'pi kupi'ya namai. Morí pe awani ma'tiki' si'ma enen aako'manto' ton eporiya ya, morí pe e'to' yawiri si'ma apo' ya' ayenumi Paapaya yentai, manni' apo' i' pensa eesi'nipi ton pepín ya'. ⁹ Moropai ayenuya imakui'pi kupi'ya emapu'ti ya, miriri ayenu ratai mo'kaki moropai miriri yenunki poro pona imakui'pi kupi'ya namai. Maasa pra morí pe awani, taiken ayenu tíise, aako'manto' ton eporiya ya, sa'niri tíise apo' ya' ayenumi Paapaya yentai —ta'pi Jesusya.

Carneiro Ataka'ma'pi Yekare
(Lc 15.3-7)

¹⁰ —Míriri ye'nen, aka tiwari e'ti manni'kan moreyami' innape uku'nenan kupi'ya'nikon namai ayewannakanon pe. Maasa pra tauya síriri api'nikon, inkamoro ko'manni'nenanon pe inseriyami' wani aminke pra Paapa pia, i' e'kupí to' yarakkiri ekareme'nenan pe. [¹¹ Moropai uuri, ka' poi iipi'pi síriri non pona ataka'ma'san piika'ti —ta'pi Jesusya.]

¹² Jesusya to' nepu'ti ton ekaremeki'pi. Ta'piya: —Í' kai'ma esenumenkakon e'painon. Warayo' wani ya 100 kaisari carneiroyami' esa' pe tiwe'se, tíise inkamoro yonpa esepu'ti pra awani ya tiwin, i' kupi'ya e'painon? Tiwi inkamoro 99 kaisaronkon nímíya tekkarikon yonpa to'ya tanne. Moropai atti eesera'ma pra awani manni' yuwai, innape nai? —ta'pi Jesusya. ¹³ —Moropai tauya míkiri eposai'ya ya, kure'ne aatausinpa. Inkamoro 99 kaisaronkon pi' aatausinpa yentai. ¹⁴ Míriri waranti niri Paapa ayunkon ka' pon wani tiwin mirikki more, tpeponkonoyami' yonpa ataka'ma yu'se pra, imakui'pi ya' atti namai —ta'pi Jesusya.

Uyonpakonya Imakui'pi Ku'sa' Ya

¹⁵ Moropai ta'piya: —Ayonpaya imakui'pi ku'sa' ya awiniki, iipia atiki imakui'pi inkupi'pi konekata yarakkiri. “Yairi pra awe'sa' nai, uyonpa”, ka'ta ipi'. Tíise miriri konekaki sa'niri si'ma neken amiri'nikon, tiaronkon kore'ta pra si'ma. Morí pe tpanamato'ya eta ayonpaya ya, morí pe awani, maasa pra ipiika'tiya ye'nen miriri winipai. ¹⁶ Tíise tpanamato'ya anetapai pra awani ya, tiwin asaki'nankon innape Jesus ku'nenan yaaki

ayarakkiri. Paapa maimu e'menukasa' manni' yawiri awanikonpa. Maasa pra see waranti awe'menukasa' man:

Asaki'ne eseurwi'ne etatonkon e'pai awani innape yairi eseurimanni'pi e'to'pe, *Dt 19.15* taasai'ya man. ¹⁷ Tiise to' maimu anetapai pra awani ya, tami'nawironkon innape Jesus ku'nenan soosi tawonkon pi' ekareme'ti. Miriri waranti tiise to' maimu anetapai pra wani ya, miikiri pi' e'ti Paapa epu'nen pepin pi' awanikon waranti iku'ti, imakui'pi pe tiwe'sen waranti iku'ti —ta'pi Jesusya.

¹⁸ —Yairi tauya siriri api'nikon, miriri amaimukon pi' inna taa Paapaya. Moropai amaimukon anetapainon yapisiya'nikon ya ini'ri ayonpa pe miriri amaimukon pi' inna taa Paapaya niri.

¹⁹ Moropai ini'ri tauya api'nikon i' ri anesatikon asaki'ne si'ma esatiya'nikon ya, Paapa pi' eepiremato'kon ke, tami'nawiri miriri eta Paapaya. Miriri ye'nen itiri uyun ka' ponya aapia'nikon. ²⁰ Maasa pra o'non pata si'ma uyapurinenan emurukuntisa' wani ya, asaki'nankonya eseurwi'nankonya uyapuri ya uyese' pi' inkamoro kore'ta uuri ko'mami —ta'pi Jesusya.

Imakui'pi Ipoitiri

²¹ Moropai Pedro witi'pi Jesus pia. Moropai ta'piya Jesus pi': —Uyepotori, i' warapo ite'ka uyonpa nikupi'pi imakui'pi uwiniki ku'to'peuya uwanmira? I' wani' pra man taato'peuya ipi'? —ta'pi Pedroya. —Asaki'ne mia' pona tiimo'tai ite'ka ka'ri tauya e'painon?

²² Jesusya yuuku'pi: —Asaki'ne mia' pona tiimo'tai kaisari tauya pepin. Tiise tu'ke ite'ka ka'ki, 77 kaisari ka'ki —ta'pi Jesusya ipi'. ²³ —Maasa pra miriri waranti pemonkonyami' esa' pe tiwe'sen Paapaya ikupi' tipemonkonoyami' yarakkiri. Awan Reiya epe'mira to' e'to' era'ma waranti —ta'piya. ²⁴ —Miriri kupi pia'ti to' yepuruya epe'mira tiwe'sanon pi'. Tiaronkon pemonkonyami'ya tiwin ipoitiri enepi'pi iipia. Miikiri ipoitiri wani'pi tepuru pia marari pra epe'mira 400 milhao kaisari. ²⁵ Tiise miriri epe'mira tiwe'to' ye'maiya eserike pra ipoitiri wani'pi. Miriri ye'nen ta'pi itepuruya surarayami' pi': "Miseri warayo' ke e'repati. Moropai ino'pi ke moropai in mukuyami' ke. Moropai tami'nawiri itewi' ta tiwe'sen itemanne ke e'repati miriri yepi'pi ke epe'mira awe'to' ye'makonpa", ta'piya. ²⁶ Miriri taiya ye'nen, miikiri ipoitiri e'sekunka'pi irawiri. Moropai ta'piya tepuru pi': "Uyepuru, maasa ye'mauya nimi'pai man. Aye'mauya pra wani pepin tiise aye'mauya tami'nawiri" ta'pi ipoitiriya.

²⁷ Miriri taiya ye'nen, miikiri ipoitiri era'ma'pi itepuruya ti'noko'pi pe sa'ne. Miriri ye'nen ta'piya ipoitiri pi': "I' wani' pra man, tiwi natipami uuri kise'mai", ta'piya ipi'. Moropai atitope ta'pi itepuruya tiipapai.

²⁸ Tikaraiwari piapai tuuti pe, tiaron warayo', tepuru pia esenyaka'ma'pi epori'piya. Miikiri sa'ne wani'pi iipia itarumai'pi pe. Miikiri wani'pi marari epe'mira iipia 300 kaisari. Miikiri sa'ne yapisi'piya i'mi pi' yapisi'piya. Moropai ta'piya ipi': "Uupia epe'mira awe'to' ye'maki taripai", ta'piya ipi'.

²⁹ Miriri taiya ye'nen, miikiri sa'ne e'sekunka'pi irawiri. Moropai ta'piya miikiri pi': "Maasa aye'mauya nimi'pai man. Ye'mato' ton eposau'ya. Aye'mauya pra wani pepin tami'nawiri aye'mauya" ta'piya.

³⁰ Tiise, inna i' wani' pra man, taiya pra miikiri iipia epe'mira awe'to' wani'pi. Miriri ye'nen miikiri yari'piya ama'ye'kon atarakkanto' yewi' ta. Miar yarakkamo ye'ka pe ta'piya: "Tari ako'manki uupia epe'mira awe'to' ye'maya pikiri", ta'piya ipi'. ³¹ Tiise miriri waranti miikiriya ikupi' era'ma'pi tiaronkon itepuru ipoitritononya. Inkamoro ena'pi yairi ma're marari pra, miriri era'ma tiuya'nikon ye'nen. Taripai miriri ekareme'se to' erepami'pi tepurukon pia. Moropai miriri ekaremeki'pi to'ya ipi'. ³² Moropai itepuruya miikiri ipoitiri e'mai'non yanno me'po'pi aai'to'pe tiipia. Miikiri pi' ta'pi itepuruya: "Amiri imakui'pi. Teuren uupia epe'mira awe'to' pi' i' wani' pra man moriya, taasau'ya tanne, esatiya ye'nen.

³³ Tiise i' wani' awani ye'nen tiaron ipoitiri era'maya pepin a'noko'pi pe, uuriya u'noko'pi pe aya'ma'pi waranti?" ta'pi itepuruya ipi'. ³⁴ Miriri yai miikiri pi' itepuru ekore'ma'pi marari pra. Miriri ye'nen miikiri ipoitiri rumaka'piya surarayami'ya yarakkamoto'pe atarakkannito' yewi' ta. Miriri waranti awe'taruma'ti'pi tami'nawiri epe'mira tiwe'to' ye'ma tiuya pikiri.

³⁵ Siriri waranti uyun ka' po manni'ya ikupi' kupi siriri tiwin pi' amiri'nikon yarakkiri, awiniki'nikon imakui'pi ayonpakon nikupi'pi ku'sa'ya'nikon pra awanikon ya, aawanmira'nikon —ta'pi Jesusya to' pi'.

19

Jesus Eseurima No'piri Wani Rumakato' Pi'
(Mc 10.1-12)

¹ Mîrîrî warantî teeseurîma yaretî'ka tîpo, Jesus wîti'pî Galiléia pata poi. Awenna'po'pî Judéia pata pona. Iren Jordão ratai poro attî'pî. ² Mîrîrî yai arinîkon pemonkonyami' epere'pîti'pî iipia. Moropai pri'yawonkon pepîn yepi'tî'pîiia miarî.

³ Tiaronkon fariseuyami' erepami'pî Jesus pia. Jesus anaka'mapai to' wani'pî iteseru era'makonpa kai'ma. Mîrîrî ye'nen ekaranmapo'pî to'ya: —Warayo'ya tîno'pî rumakasa' ya î' wenai pra, yairî awanî mîrîrî? Moisés nekaremekî'pîya taasa' yawîrî? —ta'pî to'ya.

⁴⁻⁵ Jesusya yuuku'pî: —Paapa maimu erenkasa'ya'nîkon pra naatî, î' kai'ma Paapaya taasa' epu'tikonpa? Awe'menkasa' see warantî: “Tami'nawîron koneka tîuya yai, pemonkon koneka'pî Paapaya warayo' pe moropai wîri' pe.” Moropai Paapaya ta'pî:

“Mîrîrî ye'nen tîno'pîta yai, warayo'ya tîsan moropai tîyun rumaka, inî'rî to' pia aako'mamî pepîn. Tîise tîno'pî yarakkîrî neken aako'mamî. Inkamoro enasa' mîrîrî, tiwinan pemonkon warantî”,

Gn 1.27, 2.24

ta'pîiia. ⁶ Mîrîrî ye'nen asakî'nankon warantî pra tîise, tiwinan warantî to' wani. Mîrîrî warantî to' ku'sa' Paapaya ye'nen, anî'ya to' pantaka e'pai pra man. Tîno'pî rumakaiya eserike pra man.

⁷ Mîrîrî taa Jesusya ye'nen, fariseuyami'ya Jesus ekaranmapo'pî: —Tîise î' ton pe Moisésya kaareta menuka me'po'pî warayo'ya tîno'pî pia tîito'pe? “Tarîpai inî'rî uno'pî pepîn amîrî' taiya ya, tîno'pî pî' irumakaiya moropai attî”, ta'pî Moisés nuri'tîya —ta'pî to'ya Jesus pî'.

⁸ Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Mîrîrî warantî ankupikon ton menuka'pîiia, maasa pra sa'me pu'kuru ayewankon wani era'ma tîuya ye'nen. Morî kupîya'nîkon eserike pra awanîkon ye'nen. Tîise pena Paapaya pata koneka yai, mîrîrî warantî itu'se pra Paapa wani'pî. ⁹ Mîrîrî ye'nen tauya sirîrî apî'nîkon. Warayo'ya tîno'pî rumaka ya tiaron warayo' yarakkîrî awe'sa' pra tîise, moropai tiaron wîri' yarakkîrî awanî ya, imaku'pî kupî mîkîriya, mîrîrî Paapa winîkî —ta'pîiia.

¹⁰ Moropai Jesus nenupa'sanya ta'pî Jesus pî': —Moriya tîno'pî rumaka warayo'ya namai, moropai wîri'ya tîno'pî rumaka namai, warayo' no'pîta e'pai pra awanî mîrîrî. Moropai wîri' etinyoma e'pai pra awanî nîrî —ta'pî to'ya.

¹¹ Tîise Jesusya yuuku'pî. Ta'pîiia: —Moriya kano'pîtatî taaya'nîkon eserike pra awanîkon tami'nawîronkon pî'. Tîise manni'kan warayo'kon ino'pî pra tîiko'mansenon ton pe neken sirîrî esenupanto' wani. Maasa pra Paapaya yapîtanîpî to'ya meruntîrî tîisa' ye'nen.

¹² Maasa pra inkamoro ye'kakon warayo'kon esenpo mararî, tu'ke pra yemukasa'kon warantî. Mîrîrî ye'nen to' no'pîta eserike pra to' wani, maasa pra mîrîrî warantî teesenposakon ye'nen. Tîise tiaronkon warayo'kon yemuka tiaronkonya, mîrîrî warantî ino'pî pra to' e'to'pe. Moropai tiaronkon no'pîta pepîn maasa pra tesa'kon pe Paapa wani ye'nen, to' eturumaka eesenyaka'mato' kupîkonpa. Anî' wani ya, sirîrî esenupanto' yawîrî iko'manpai, yapîtanîpî tîuya eserike awanî ya, iku'kî —ta'pî Jesusya.

Jesus Moropai Moreyami'

(Mc 10.13-16; Lc 18.15-17)

¹³ Moropai tiaronkonya moreyami' yari'pî Jesus pia tenya tîito'peiya to' pona moropai to' pîremato'peiya. Tîise inenupa'sanya ta'pî pemonkonyami' pî': —Insanan moreyami' mo'kafî Jesus piapai —ta'pî to'ya. ¹⁴ Tîise Jesusya ta'pî to' pî': —Tîwî moreyami' ii'to'pe uupia, to' tîmanenpai pra e'tî —ta'pîiia tînenupa'san pî'. —Maasa pra insamoro moreyami' warantî Paapa pemonkonoyami' wani. Imîrî pe to' wani —ta'pî Jesusya.

¹⁵ Inkamoro pona tenya tîtîise Jesus epîrema'pî. Mîrîrî tîpo attî'pî to' piapai.

Maasaron Warayo' Ipîkku Pe Tîwe'sen

(Mc 10.17-31; Lc 18.18-30)

¹⁶ Moropai maasaron warayo' ipîkku pe tîwe'sen erepami'pî tiwin wei Jesus pia. Moropai Jesus ekaranmapo'pîiia: —Uyenupanen, morî pu'kuru amîrî —ta'pîiia. —Î' morî kupîiuya e'paignon ipatikarî uuko'manto' ton epoto'peuya Paapa pia? —ta'pîiia.

¹⁷ Jesusya ta'pî ipî': —Î' wani' awanî ye'nen morî amîrî taaya mîrîrî upî'? Tiwinan morî moro man, Paapa neken mîkîrî, tiaron ton pra man —ta'pîiia. —Mîkîrî pia pu'kuru aako'manto' ton yu'se awanî ya, î' taasa' Paapa maimuya unkupikon ton, manni' yawîrî ikonekakî —ta'pî Jesusya warayo' pî'.

¹⁸ —Î' ye'ka see Paapa maimu yawîrî iku'to'peuya? —kai'ma Jesus maimu yuuku'pîiia. Jesusya yuuku'pî: —Pemonkon kî'wî moropai se' tapairî wîri'sanyami' yarakkîrî tîwe'se pra e'kî. Moropai tiaron kisama'rumpai, moropai seru'ye' pe teeseurîmai pra e'kî. ¹⁹ Moropai ayun asan namakî. Moropai ayonpa sa'namakî kure'ne aawarîrî amîrî e'sa'nama manni' warantî —ta'pîiia.

²⁰ Warayo'ya yuuku'pî: —Pena more pe wani'pî patapai sirîrî tîpose, mîrîrîkon ku'nen uurî tami'nawîrî —ta'pîiia. —Tîise î' tiaron kupîiuya e'paignon? —ta'pîiia.

²¹ Jesusya yuuku'pî: —Inna, tamî'nawîrî e'to' yawîrî anku'pai awanî ya, tiwinano'pî anku'pî ton moro man. Tamî'nawîrî ayemanne ke e'repata, moropai mîrîrî yepe'pî mîrataikkai manni'kan sa'ne î' ton pra tîwe'taruma'tisanon pia. Mîrîrî warantî ikupîya ya, inî' panpî' ayemanne ton eporîya ka' po. Moropai maai'pî uwenairî —ta'pî Jesusya.

²² Mîrîrî warantî taa Jesusya eta tîuya ye'nen, mîkîrî maasaron warayo' ipîkku esewankono'ma'pî mararî pra. Maasa pra mîrîrî anku'pai pra tîwanî ye'nen ipîkku pe tîwe'to' pînînma'pîiya. Mîrîrî ye'nen attî'pî. ²³ Mîkîrî esewankono'masa' era'ma tîuya pe, Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —A'kî, yairî tauya sîrîrî apî'nîkon. Sa'me pu'kuru awanî ipîkku pe tîwe'sen eturumakato'pe Paapa yenya' tesa' pe awe'to'pe. ²⁴ Moropai inî'rî tauya sîrîrî sa'me pu'kuru see awanî ipîkku ewonto'pe Paapa pia, itesa' pe Paapa e'to'pe. Mararî kameru ewomî pepîn akkusa yeutta yai, kure'ne tîwanî ye'nen. Mîrîrî warantî ipîkku pe tîwe'sen ewomî pepîn Paapa pata'se' ya'. „Maasa pra kure'ne tewan yapi'sai'ya ye'nen temanne pî' —ta'pî Jesusya.

²⁵ Mîrîrî taa Jesusya eta tîuya'nîkon pe, inenupa'san wanî'pî teesewankono'mai mararî pra. Mîrîrî ye'nen ekananmapo'pî to'ya Jesus pî': —Moriya anî'kan e'pîka'tî e'painon?

²⁶ Inkamoro era'ma'pî Jesusya moropai to' maimu yuuku'pîiya: —Anî' e'pîka'tî wanî sa'me pu'kuru, pemonkon pia ikupîya eserîkan pepîn. Tîise mîrîrîkon wanî sa'me pra mîkîrî Paapa pia. Mîrîrî ye'nen ikupîya —ta'pî Jesusya.

²⁷ Moropai Pedroya ta'pî Jesus pî': —Tamî'nawîrî anna ko'manto', anna yewî'kon nîmî'sa' annaya sîrîrî awenairî anna wîtîto'pe kai'ma. Î' kin yapîsî annaya e'painon? —ta'pîiya.

²⁸ Jesusya yuuku'pî: —Yairî tauya sîrîrî apî'nîkon. Uurî ka' poi iipî'pî wanî kupî sîrîrî meruntî ke tiwin wei. Moropai Paapaya tamî'nawîron koneka amenan pe. Mîrîrî yai tamî'nawîronkon esa' pe ereuta kupî sîrîrî uyaponse' pona ipîkku pata'se' ya'. Mîrîrî yai amîrî'nîkon, uwenaironkon nîrî ereuta pe naatî, asakî'ne pu' pona tîmo'tai'non apono'kon pona, tamî'nawîronkon ayonpakon esa' pe awanîkonpa. Mîrîrî warantî inkamoro Israel ponkon yepuru pe eenakon kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya to' pî'. ²⁹ Jesusya ta'pî: —Manni' tewî' moropai tîno'pî, moropai takon tonpayami' nîmî'nen wanî ya uwenai, moropai tînmukuyami' moropai tîyun, tîsan, moropai tîpata nîmî'nen uwenai, Paapaya tannosa' yai, mararî pra mîkîrîya yapîsî kupî sîrîrî inî' panpî' î' nîmî'pî tîuya manni' yentai. Moropai tîko'manto' ton ipatîkanon eporîya tiwinano'pî wei yai. ³⁰ Tarî sîrîrî non po tiaronkon pemonkonyami' wanî ipîkku pe. Tîise Paapa pia teerepansa'kon yai, to' wanî pepîn ipîkku pe. Tiaronkon wanî pepîn ipîkku pe sîrîrî pata po, tîise Paapa pia teerepansa'kon yai, ipîkku pe to' ena kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

20

Uva Ye'kana' Teesenyaka'masanon

¹ Jesusya sîrîrî panton ekaremekî'pî î' kai'ma pemonkonyami' esa' pe Paapa iipî ekaremekîpa kai'ma. —Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî yai, awanî pe nai see warantî: Warayo' wanî'pî tekkari ye' ton uva ye'ka pîmî'tîpon pe. Mîkîrî wîtî'pî penane pu'kuru, maasa wei epa'ka pra tîise, tîpia eesenyaka'makon ton yuwai, tînmîri era'makon ton. ² Moropai to' eseposa' tîuya pe, to' yarakkîrî eeseurîma'pî. Ta'pîiya to' pî': “Uupia eesenyaka'makon e'painon? Aye'mauya'nîkon. Tiwin wei tîise tiwin pî' akaisarî'nîkon prata ena'pî ke aye'mauya'nîkon”. Moropai inkamoro yaipontî'pîiya to' wîtîto'pe esenyaka'mai tînmîri ya'. ³ Moropai 9 horas yairî tîise attî'pî tiaron pata sararu ke to' e'repato' pata'se' ya'. Moropai miarî tiaronkon warayo'kon era'ma'pî mîkîrîya, î' pî' pra tîwe'sanon era'ma'pîiya. ⁴ Inkamoro pî' ta'pî warayo'ya: “Amîrî'nîkon nîrî unmîri ya' esenyaka'matantî. Uyekkari ye'ka, uva ye'kana' eesenyaka'ma'pîkon ye'mauya morî'pe”, ta'pî umî esa'ya to' pî'.

⁵ Moropai to' wîtî'pî inmîri ya' esenyaka'mai. Ineka'tî pairî wei tîise mîrîrî warantî tiaronkon teesenyaka'masanon eporî'pîiya, moropai wei era'tîsa' tanne, 3 horas tîise ko'mamîiya mîrîrî warantî tiaronkon teesenyaka'masanon yarakkîrî ikupî'pîiya. ⁶ Moropai tiaronkon teesenyaka'masanon ton eporî'pîiya ko'mamîiya 5 horas yairî tîise tîwenna'poi pra'ca pona. Inkamoro ekananmapo'pîiya. “Î' pî' tarî aako'mamîkon sîrîrî wei tamî'nawîrî î' tîkonekapî'se pra?” ta'pîiya. ⁷ Inkamoroya yuuku'pî: “Anna ko'mamî sîrîrî maasa pra anî' eseurîmasa' pra man anna yarakkîrî”, ta'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen mîkîrî warayo'ya ta'pî to' pî': “Moriya unmîri ya' esenyaka'matantî uva ye'kana’”, ta'pîiya.

⁸ Moropai to' esenyaka'mato' weiyu ataretî'kasa' yai, to' karaiwarîya teesenyaka'masanon esanon pe tîwe'sen pî' ta'pî to' yannoto'peiya. Ta'pî umî esa'ya: “To' yannoki moropai to' ye'makî ikînî'pî esenyaka'ma pia'tî'pî patapai. E'mai' pe esenyaka'ma'san pîkîrî to' ye'makî”, ta'pî umî esa'ya.

⁹ Mîrîrî ye'nen inkamoro 5 horas tîise ko'mamîiya esenyaka'ma'sanya tiwin pî' prata ena'pî yapîsî'pî tîkaisarî'nîkon. ¹⁰ Tîise tiaronkon e'mai' pe esenyaka'ma'san esenumenkasa'

wani'pí, inkamoro yentai tepe'píkon yapisi' tiuya'níkon kai'ma. Tíise inkamoroya yapisi'pí kaisari' tiwin pí' prata ena'pí yapisi'pí to'ya tikaisari'níkon. ¹¹ Inkamoroya títiniruríkon yapisi'pí moropai inkamoro wo'ma'ta pia'ti'pí tikaraiwaríkon pí'. Tikaisari'níkon tiaronkon ye'masai'ya ye'nen. ¹² Ta'pí to'ya tíwarírí'níkon: “Insamoro warayo'kon esenyaka'ma'pí mararí, tiwin hora kaisari' neken. Uye'ma'píkon pí' to' erepami'pí teuren. Tíise uuri'níkon pena patapai wei kaisari' a'ne' pe wei moronka'pí. Tíise inkamoroya yapisi' kaisari' yapisi' uuri'níkonya”, ta'pí to'ya.

¹³ Tíise yuuku'pí míkírí umi esa'ya tiwinan teesenyaka'masen pí'. “Uyonpa, maasa etakí, imakui'pí ku'sau'ya pra wai awiníkí. Maasa pra tiwin prata ena'pí ke aye'mauya tauya yai, inna, morí pe man ta'piya. Innape nai? ¹⁴ Mírírí ye'nen sírírí ayepe'pí atínirurí yapí'kí moropai atíkí ayewí' ta. Míserí warayo', ikíní'pí uneta'pí ye'mapai wai aye'ma pí' wai warantí, se' kaisari'. ¹⁵ Í' anku'pai e'to' kupíuya uyemannekon ke. Moropai utíniruríkon ke ikupíuya. Tíise mírírí wani' pepín imakui'pí pe. Tíise uyemannekon ke morí ku'sau'ya wenai akinmu mírírí”, ta'pí warayo'ya ipí'.

¹⁶ Moropai Jesusya teeseurímató yaretí'ka'pí. Ta'piya: —Mírírí warantí típemonkonoyamí' kupí Paapaya. E'mai' pe e'kupí'san wani' kupí sírírí ikíní'pí. Moropai ikíní'pí esi'san wani' kupí sírírí e'mai' pe, itu'se Paapa e'to' yawírí —ta'pí Jesusya.

Iní'ri Jesus Eseuríma Tíisa'manta Pí'

Moropai Tíwe'mí'sa'ka Pí'

(Mc 10.32-34; Lc 18.31-34)

¹⁷ Jerusalém pona tuutíkon pe, Jesusya tínenupa'san yari'pí tiaron winíkí. Inkamoro pí' eeseuríma'pí, iponarí to' taase tuutíkon ye'ka pe e'ma taawírí. ¹⁸ Ta'piya: —Wítí'níkon sírírí Jerusalém pona. Miarí uuri'ka' poi iipí'pí rumaka to'ya kupí sírírí teepíremasanon esanonkon pia. Moropai Moisés nuri'tiya yenu'pantó' pí' yenu'patonkon pia. Inkamoroya uwi' me'po kupí sírírí. ¹⁹ Moropai inkamoroya utírí kupí sírírí Judeuyamí' pepín pia. Inkamoro wo'ma'ta kupí sírírí upí'. U'po'pítí to'ya. Moropai upokapítí to'ya pakí'nan pona. Tíise uusa'manta típo, iteseuríno weiyu yai, e'mí'sa'ka kupí sírírí —ta'pí Jesusya.

Zebedeu No'piya Jesus Pí' Itu'se Tíwe'to' Esatí'

(Mc 10.35-45)

²⁰ Mírírí yai Zebedeu no'pí erepami'pí tímukuyamí' pokonpe Jesus pia. Moropai irawírí si'ma típu'pai enu'ti'piya non yekaya. Moropai Jesus pí' esatí'piya itu'se tíwe'to' ku'to'peiya kai'ma. ²¹ Míikírí ekaranmapo'pí Jesusya: —Í' yu'se kin awani' mírírí? —ta'piya ipí'. Míikíríya yuuku'pí: —Tami'nawíronkon esa' pe eena yai, insanan unmukuyamí' asakí'nankon ereutato'pe ka'kí, tiwin ameruntírí winí, moropai tiaron kamai' winí. Tami'nawíronkon esa' pe to' e'to'pe awarantí —ta'piya Jesus pí'.

²² Jesusya ta'pí inkamoro inmukuyamí' pí': —Anesatíkon kupíuya pepín e'painon. Anesatíkon epu'tiya'níkon pra naatí. Tiaronkonya utaruma'tí kupí sírírí, mírírí yapítanípiya kupí sírírí. Amírí'níkon kanan? Uyese' pí' awaníkon wenai tiaronkonya atarumatíkon ya, yapítanípiya'níkon pe naatí? —ta'piya. —Inna —ta'pí to'ya Jesus pí'.

²³ Mírírí pí' ta'pí Jesusya: —Inna seru' pepín. Innape uuri' e'taruma'tí warantí awe'taruma'tíkon níri —ta'pí Jesusya. —Tíise tauya pepín apí'níkon umeruntírí winí ereutakí, moropai kamai' winí ereutakí tauya pepín apí'níkon. Maasa pra uyunya taa kupí sírírí manni'kan uupia ereutato'kon tímenka'san pí' to' ereutato'pe.

²⁴ Mírírí kai'ma Jesusya to' yeuríma eta'pí inenupa'san mia' tamí'nawíronkonya. Mírírí pí' to' ekore'ma'pí inkamoro asakí'nankon winíkí. ²⁵ Inkamoro yanno'pí Jesusya tamí'nawírí típia. Moropai ta'piya to' pí': —Sírírí non po pata esanonya típemonkonoyamí' yaipontí, epu'nenan amírí'níkon. Maasa pra to' esa' tíwaníkon ye'nen. ²⁶ Tíise amírí'níkon mírírí warantí pra e'tí. Tonpakon yentai e'pai aní' wani' ya, to' ma're e'pai awani'. ²⁷ Moropai aní' esenumenka ya tonpayamí' esa' pe e'pai míkírí wani' e'pai wani' to' poítírí pe. Mírírí warantí neken to' ye'mai'norí pe awani'. ²⁸ Mírírí warantí uuri', ka' poi iipí'pí yeseru wani'. Típoítírí ke e'to'pe kai'ma uui'sa' pra wai. Tíise to' poítírí pe e'to'pe moropai tu'kankon píka'tito'peuya kai'ma uupí'pí. Aríníkon níkupí'pí imakui'pí yepe' pe uusa'mantato'pe kai'ma uupí'pí —ta'pí Jesusya.

Jesusya Asakí'nankon Enkaru'nankon Yepí'tí'

(Mc 10.46-52; Lc 18.35-43)

²⁹ Mírírí típo Jesus moropai inenupa'san wítí tanne Jericó pata poi, aríníkon pemonkonyamí' wítí'pí to' wenairí. ³⁰ Miarí mírírí e'ma taawírí, to' wítító' ena pona asakí'nankon enkaru'nankon ereutas' wani'pí. Inkamoroya eta'pí mírírí e'ma taawírí Jesus wítí yekare. Mírírí ye'nen to' entaimepítí pia'tí'pí: —Uyepotorí, amírí Davi nuri'tí paari'pí, píka'títon amírí, a'noko'pí pe sa'ne anna era'makí —ta'pí to'ya.

³¹ Mírírí pí' ariníkonya ta'pí moo to' e'to'pe. Tíise yuuku to'ya pra, iní' panpí' to' entaimepítí'pí. —Anna yepotorí, Davi nurí'tí paarí'pí, a'noko'pí pe sa'ne anna era'makí — ta'pí to'ya.

³² Inkamoro maimu eta tūya pe, Jesus emí'pamí'pí inkamoro pia. Inkamoro pí' ta'píya: —Í' kupíuya yu'se awaníkon mírírí? —ta'píya to' pí'.

³³ —Anna Yepotorí, anna yenu yenponkaya yu'se anna waní sírírí, era'mato'pe annaya —kai'ma yuuku'pí to'ya.

³⁴ Jesusya tí'noko'pí pe sa'ne to' era'ma'pí. Mírírí ye'nen to' yenukon yenponka'píya, iní'rí era'mato'pe to'ya. Ka'ne' pe to' yenu ekoneka'pí. Moropai inkamoro wítí'pí Jesus wenairí.

21

Jesus Ewomí Jerusalém Cidaderí Pona (Mc 11.1-11; Lc 19.28-40; Jo 12.12-19)

¹ Jerusalém pona tuutíkon pe, aminke pra rí tūse to' erepamí'pí pemonkonyamí' ko'manto' pata itese' Betfagé pona, Oliveira kíri po tūwe'sen pona. Miarípai Jesusya asakí'ne tinenupa'san yaipontí'pí e'mai' pe tírawírí to' wítíto'pe. ² Ta'píya to' pí': —Atíí mírírí pata pona sa'ne mai' pe. Moropai miarí eerepansa'kon pe jumenta eporíya'níkon mítí ewa'tísa' pe tūre kenan. Míikírí meukatíi, moropai to' mene'tí sa'nírí —ta'píya. ³ —Aní'ya taa ya: “Í' tonpe míikírí yaríya'níkon mírírí”, taa to'ya ya, “Uyepotoríkon man itu'se”, makatíi ipí'. Mírírí warantí taaya'níkon ya, irumakaiya to' enepíkonpa —ta'píya.

⁴ Mírírí warantí awe'kupí'pí maasa pra penaro' Paapa maimu ekareme'nen profeta nurí'tíya imenuka'pí yawírí awe'to'pe. ⁵ Ta'píya see warantí:

Makatíi Jerusalém ponkon pí' Paapa pemonkonoyamí' pí':

“A'kí ayesa'kon íipí pe man

jumenta more pona teenu'se.

Eranmíra eerepamí pe man” makatíi to' pí'.

Zc 9.9

Mírírí warantí penaro' Paapa maimu ekareme'nenya imenuka'pí.

⁶ Moropai Jesus nenupa'san wítí'pí e'mai' pe. Moropai inkamoroya í' kai'ma ta'pí Jesusya yawírí ikupí'pí to'ya. ⁷ Inkamoroya jumenta enepí'pí inre yarakkírí. Inkamoroya ta'sankon tírírí'pí ipona. Moropai Jesus enuku'pí ipona. ⁸ Míikírí íipí era'ma tūya'níkon ye'nen, ariníkon pemonkonyamí'ya ta'sankon yarenka'pí non pona, iporo Jesus wítíto'pe kai'ma. Moropai tiaronkonya yu' yare soroka'pí e'ma ta, irawírí. ⁹ Yarakkírí tuutísanon entaimepítí'pí irawírí sí'ma, moropai ite'ma'pí pí' sí'ma mararí pra: —Yapurípai'níkon man Davi parí'pí pe tūwe'sen.

Morí pe pu'kuru man, aai'pí'pí manní' Uyepotoríkon maimu pe —ta'pí to'ya tíwentaimepí'se. —Paapa ka' pon manní' yapurípai'níkon man —taa pí' to' ko'mamí'pí. *Sl 118.26*

¹⁰ Jesus ewonsa' pe cidade pona, tamí'nawíronkon pemonkonyamí' waní'pí tataimurunpai mararí pra. Moropai ekanamapo'pí to'ya: —Aní' pe see míikírí waní mírírí? —ta'pí to'ya.

¹¹ Mírírí taa to'ya yuuku'pí ariníkonya: —Manní' Paapa maimu ekareme'nen profeta Jesus, Galiléia pata pon, Nazaré poinon —ta'pí to'ya.

Jesus Waní Epíremanto' Yewí' Ta (Mc 11.15-19; Lc 19.45-48; Jo 2.13-22)

¹² Miarí Jerusalém po, epíremanto' yewí' ta teewomí pe, Jesusya pemonkonyamí' eporí'pí. Carneiroyamí' ke moropai paakayamí' ke, waku'kaimíyamí' ke tūwe'repasanon eporí'píya. Inkamoro yenpa'ka'píya teekore'mai. Tamí'nawírí inkamoro e'repa yaponse'kon ra'tí'píya. To' tūnirurí yense' ra'tí'píya non pona tísorokai. ¹³ Moropai ta'píya to' pí': —Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantí. Paapaya ta'pí:

“Uyewí' waní pe man epíremanto' yewí' pe. Tíise amírí'níkonya uyewí' ku'sa' ama'ye'kon yewí' pe”,

Is 56.7; Jr 7.11

ta'pí Paapaya —ta'pí Jesusya.

¹⁴ Mírírí yay enkaru'nankon moropai ma'tíkí'pankon yarí'pí to'ya íipia, epíremanto' yewí' ta to' esepí'títo'pe. Inkamoro yepí'tí'píya. ¹⁵ Tíise mírírí ikupí'pí eseríkan pepín kupí'pí Jesusya era'ma tūya'níkon pí' teepíremasanon esanon moropai Moisés nurí'tíya yenupanto' pí' yenupatonkon ekore'ma'pí. Moropai epíremanto' yewí' ta moreyamí'ya Paapa yapurí'pí tíwentaimepí'se. —Morí pu'kuru Paapa nimenka'pí, Davi nurí'tí paarí'pí man yapuríto'pe — ta'pí to'ya Jesus pí'. Mírírí pí' to' ekore'ma'pí mararí pra.

¹⁶ Moropai Jesus pí' ta'pí to'ya: —Í' taa to'ya eta pí' nan? —ta'pí to'ya. Yuuku'pí Jesusya: —Innape awaní —ta'píya. —Í' taasa' Paapa maimuya epu'tíya'níkon pra kin naatí? Ta'pí Paapa maimu ekareme'nenya:

Insanan moreyamí' yenupa'pí Paapaya

tapurito'pe to'ya mori' pe pu'kuru e'to' yawiri
taasai'ya man —ta'pi Jesusya.

SI 8.2

¹⁷ Taa tupo Jesusya to' nîmi'pî. Eepa'ka'pî to' pata cidade poi. Moropai atti'pî pemonkonyami' ko'manto' Betânia pona atti'pî. Moropai miari ewaronpami'pî moropai eerenmapî'pî.

Jesuyasa Figo Ye' Pa'nîpi
(Mc 11.12-14,20-24)

¹⁸ Tiaron wei yai, penane pu'kuru cidade Jerusalém pona tiwenna'po pe, Jesus wani'pî emi'ne. ¹⁹ Mîikîriya yei, figo ye' era'ma'pî e'ma ena po. Moropai mîikîri witi'pî itekare pi' iteperu moro wani' kai'ma. Tiise iteperu eporiya pra Jesus wani'pî tiise yare pe neken awani'pî. Mîrîri ye'nen Jesuyasa ta'pi figo ye' pi': —Ipatikari teepetai pra aako'mami taripai —ta'piya. Moropai tiwinari aawa'pi'ta'pi.

²⁰ Mîrîri era'ma'pî inenupa'sanya. Mîrîri kure'ne teesenumenkai to' wani'pî, mîrîri taasa' Jesuyasa pi'. Moropai inkamoroya ta'pi: —Î' kai'ma see aawa'pi'ta mîrîri ka'ne' pe? —ta'pi to'ya.

²¹ Mîrîri taa to'ya ye'nen, Jesuyasa ta'pi: —Ayenku'tiuya'nikon pepin. Yairi tauya siriri. Innape pu'kuru Paapa ku'to'ya'nikon wani' ya yairi, mîikîri timu'tunpai pra, mîrîri yei figo ye' pi' iku'sau'ya manni' waranti nîri ikupiya'nikon e'painon, innape iku'to'ya'nikon wenai. Mîrîri neken figo ye' pi' ikupiya'nikon pepin, tiise seeni' wi' pi' taaya'nikon ya: “Seeni' apata'se' yapai amo'taki, atiki tuna ka”, taaya'nikon ya, moropai “Esenunki”, taaya'nikon ya, innape iku'to'ya'nikon wenai, mîrîri e'kupî e'painon —ta'pi Jesuyasa. ²²—Innape pu'kuru Paapa kupi'ma esatiya'nikon ya, eepiremakon pe anesatikon yapisiya'nikon —ta'pi Jesuyasa.

Ani' Maimu Pe Jesuyasa Ikupî
(Mc 11.27-33; Lc 20.1-8)

²³ Mîrîri tupo Jesus enna'po'pi Jerusalém pona. Miari epiremanto' yewi' ta si'ma, pemonkonyami' yenuapaiya tanne, teepiremasanon esanon, moropai Judeuyami' esanon erepamî'pî iipia. Moropai inkamoroya ekaranmapo'pi: —Ani' maimu pe see ko'manpara manni'kan yempa'ka'piya mîrîri? Ani'ya ikupîpa taasa' mîrîri api'? —ta'pi to'ya.

²⁴ Inkamoro maimu yuuku'pi Jesuyasa: —Uuri nîri amîri'nikon ekaranmapouya siriri. Yairi ayekaranmapoto'konuya yuukuya'nikon ya, uuri nîri ani' maimu pe siriri ye'ka unku'pi ekaremekiuya api'nikon —ta'piya. ²⁵—Taripai yu'ti. Ani' maimu pe kin Joåoya tami'nawironkon yepatakona'pi? Paapa maimu pe ka'ri, pemonkonyami' maimu pe ka'ri? O'non ye'ka pe epu'ti pi' naati?

Mîrîri taiya ye'nen to' eseurima'pi tiuwariri'nikon. —Inna Paapa maimu pe taasa' ya, uuri'nikon ekaranmapo'piya eserike awani. “Tiise i' tonpe innape Joåo Batista nuri'ti kupiya'nikon pra awanikon?” taiya eserike awani —ta'pi to'ya. ²⁶—Moropai pemonkon maimu pe taasa' ya, arinikon pemonkonyami'ya uuri'nikon taruma'ti eserike awani. Maasa pra inkamoroya Joåo Batista nuri'ti epu'ti'pi, Paapa maimu ekareme'nen pe awani epu'ti'pi mûto'pe. ²⁷ Mîrîri ye'nen inkamoroya Jesus maimu yuuku'pi: —Epu'ti annaya pra man —ta'pi to'ya. —Uuri nîri ani' maimu pe seeni' ye'ka kupiuya ekaremekiuya pepin —ta'pi Jesuyasa.

Jesuyasa Asaki'nankon Inmukuyami'

Yekare Ekaremeki

²⁸ Jesuyasa tiaron panton ekaremeki'pi. Ta'piya: —Î' ye'ka pe siriri pi' eesenumenkakon eserike awani? Warayo' wani'pî asaki'nankon inmukuyami'. Mîikîriya ta'pi tinmu irui pi': “Unmu, siriripe umi' ya' uva ye'kana' esenyaka'mai atti' yu'se wani' siriri”, ta'piya. ²⁹ Tiise mîikîriya tiyun maimu yuuku'pi. “Itûpai pra wai”, ta'piya. Tiise mîrîri tupo awenpenata'pi moropai atti'pî. ³⁰ Moropai itakon pi' ta'pi itunya irui pi' ta'pi tiuya waranti: “Inna, paapa, uutî”, ta'piya tiyun pi'. Tiise atti' pra awani'pî.

³¹ O'non ye'ka inmuya itu'se tiyun e'to' yawiri ikupî'pi? —ta'pi Jesuyasa. Moropai inkamoroya imaimu yuuku'pi: —Manni' iruiya ikupî'pi —ta'pi to'ya.

Mîrîri pi' ta'pi Jesuyasa: —Ayenku'tiuya'nikon pepin. Manni'kan tesanonkon pia to' nitiri tiniru yapisi pi' teesenyaka'masanon, moropai manni'kan wiri'sanyami' tesa'kon ke tiwe'repasanon se' tapairi. Imakui'san, inkamoro ye'ka esa' pe Paapa iipi pe man amîri'nikon rawiri innape pu'kuru ikupî to'ya ye'nen. ³² Mîrîri waranti Joåo Batista nuri'ti iipi'pi pena yairon pu'kuru e'ma ekareme'se. Tiise innape mîikîri nekaremeki'pi ku'sa'ya'nikon pra awanikon. Tiise inkamoro tiniru yapi'nenanya innape pu'kuru ikupî'pi. Moropai wiri'sanyami' se' tapaironkon, itesa' pinonya innape pu'kuru ikupî'pi. Teuren mîrîri ye'ka era'ma tupo, amîri'nikon enpenata pra aako'mamikon imakui'pi rumaka pi' innape ikupikonpa —ta'pi Jesuyasa.

*Imakui'san Pe Teesenyaka'masanon Wani**(Mc 12.1-12; Lc 20.9-19)*

³³ Jesusya ta'pí iní'ri: —Siríri panton ekaremekiuya etati —ta'píiua. —Warayo'ya tekkari ye' ton uva ye'ka pími'pí mararí pra. Moropai miríri iwati'píiua inonkon tí'kon ke. Moropai tí' yai uva yekku asu'kato' ton koneka'píiua. Moropai kawínan koneka'píiua ipo si'ma tamí'nawíron era'mato'pe típoitírítononya kai'ma. Inkamoro tímíri era'manenani pí' ta'píiua: “Seení' uyekkari yonpa ke aye'mauya'níkon” ta'píiua. Miríri ye'nen to' wítí'pí moropai to' karaiwarí wítí'pí tiaron pata pona. ³⁴ Miríri típo itekkari emíri pia'tí'pí. Miríri ye'nen umí esa'ya típoitírítonon yaríma'pí umí era'manenani pia tímíri ton tekkari yonpa era'mai.

³⁵ Tíise inkamoro yapísí'pí umí era'manenanya. Moropai inkamoro taruma'tí'pí to'ya. Moropai tiaron po'pítí'pí to'ya. Moropai tiaron ípoitírí to'ya. Moropai tiaron pona tí' yenunpítí'pí to'ya. Miríri warantí ikupí'pí to'ya ípoitírítonon pí'. ³⁶ Miríri típo iní'ri tiaronkon yaríma'pí umí esa'ya e'mai' pe to' yaríma'pí tíuya yentai. Miríri warantí rí ikupí'pí to'ya inkamoro yarakkírí. ³⁷ Miríri warantí tamí'nawírí ikupí típo umí esa'ya tímnu yaríma'pí. Eesenumenka'pí maasa pra “miserí unmu yarímasau'ya ya, í' kupí to'ya pepín e'páinon. Inama to'ya eseríke awaní”, ta'pí umí esa'ya. ³⁸ Tíise míikírí umí esa' munmu era'ma tíuya'níkon pe, inkamoro umí era'manenanya ta'pí: “A'kí, míserí umí esa' munmu pí' í' ku'pai nai yarakkírí”, ta'pí to'ya. “Íwípai'níkon uurí'níkon pe siríri umí eturumakato'pe itun sa'manta yai, inmu pe awaní namai”, ta'pí to'ya. ³⁹ Miríri ye'nen míikírí, umí esa' munmu yapísí'pí to'ya yenpa'ka'pí to'ya umí yapai poro pona, moropai iwí'pí to'ya —ta'píiua.

⁴⁰ Miríri pí' to' ekananmapo'pí Jesusya: —Í' pensa míikírí umí esa' enna'po ya, í' kupíiua eseríke awaní inkamoro umí era'matíponkon warayo'kon yarakkírí?

⁴¹ Inkamoro ya yuuku'pí: —Inkamoro warayo'kon tímnu wítíponkon tí'kaiya eseríke awaní. Miríri típo tiaronkon warayo'kon eporíiua tímíri era'matonkon. Moropai inkamoro ya itekkari yonpa tíri íipi, emíri weiyu yai —ta'pí to'ya.

⁴² Iní'ri Jesusya to' ekananmapo'pí. Ta'píiua: —Paapa maimu e'menukasa' erenkasa'ya'níkon pra kin naatí, í' taasai'ya? Siríri warantí awe'menukasa':

Wítí' konekanenanya tí' yenumí'pí, seení' tí' waní morí pe pra taa tíuya'níkon ye'nen.

Tíise miríri to' newanmírí'pí tí' waní'pí morí pe pu'kuru tiaronkon tí'kon to' nimenka'pí yentai.

Miríri kupí'pí Uyepotoríkonya.

Moropai morí pe pu'kuru awaní anna pia.

Sl 118.22,23

⁴³ Tarípai tauya siríri amírí'níkon Judeuyamí' piapai imo'ka Paapaya ípemonkono pe pu'kuru awaníkon namai. Moropai tiaronkon esa' pe eena. Manní'kan se' taparí innape íku'nenan pepín pia, Paapa maimu yawírí tíiko'mansenon pia itíríiua, to' esa' pe tíwe'to'pe.

⁴⁴ Aní' atare'mo ya manní' tí' pona, míikírí ma'ta miríri. Tíise manní' tí' ena ya ípona, míikírí yankaiya tamí'nawírí.

⁴⁵ Miríri taa Jesusya eta'pí teepíremanon esanonya moropai fariseuyamí'ya. Miríri epu'tí'pí to'ya, típí'níkon Jesus eseuríma pe awaní. ⁴⁶ Miríri ye'nen Jesus yapísí'pí to'ya'níkon pí' to' esenumenka'pí. Tíise aríníkon rawírí si'ma ikupí to'ya pra awaní'pí maasa pra eranne' pe to' waní'pí. Maasa pra pemonkonyamí'ya Jesus epu'tí'pí, Paapa maimu ekareme'nen pe awaní.

22

*Pata Esa' Reiya Tínnu E'marímato' Festarí Koneka**(Lc 14.15-24)*

¹ Jesusya iní'ri panton ekaremekí'pí pemonkonyamí' nepu'tí tonpe. Ta'píiua: ² —Tamí'nawíronkon esa' pe Paapa íipi yai awaní pe man siríri panton warantí. Ípíku pata esa' pe, rei pe tíwe'sen tímnu e'marímato' festarí koneka pí' awaní'pí. ³ Míikíríiua típoitírítonon yaipontí'pí to' wítíto'pe pemonkonyamí' yannoi to' íi'to'pe tímnu festarí pí'. Tíise inkamoro to' neta'san íipi pra awaní'pí. Í'pai pra to' waní'pí. ⁴ Moropai iní'ri tiaronkon típoitírítonon yaríma'píiua tímaimu yaato'pe to'ya to' pia: “Makatí to' pí”, ta'píiua. “Tamí'nawírí ekonekasa' man festa yainon tonpe, taa pí' man' makatí. Paakayamí' kaiwankon tí'kasau'ya wai, taa pí' man' makatí. Tamí'nawíron konekasai'ya man. Miríri ye'nen asi'tí festa pona', makatí” ta'píiua.

⁵ —Tíise innape nai, taa to'ya pra ineta'san waní'pí. Miríri ye'nen puwana pí' tíwe'to'kon pí' to' wítí'pí. Tiaron wítí'pí tekínon pata'se' ya' to' era'mapí'se. Moropai tiaron wítí'pí temanne yewí' pe tínkoneka'pí ya' ekaya pra. ⁶ Moropai tiaronkonya inkamoro ípíku poitírítonon yapísí'pí moropai to' po'pítí'pí to'ya. Moropai to' wí'pí to'ya. ⁷ Miríri pí' míikírí ípíku rei ekore'ma'pí mararí pra. Inkamoro típoitírítonon wítíponkon tí'ka me'po'píiua moropai to' pata cidade po'tí me'po'píiua.

⁸ Mírírí típo iní'rí típoitírítonon yanno'píiya moropai ta'píiya to' pí: “Manni'kan uneta'san iipi pra man maasa pra í' pe pra rí to' wani ye'nen” ta'píiya. ⁹ “Tarípai atítí seení' e'makon taawírí. Moropai tamí'nawírí pemonkonyami' eporíya'níkon pikírí to' metatí” ta'píiya típoitírítonon pí. ¹⁰ Moropai ípoitírítonon wítí'pí e'makon taawírí. Inkamoroya to' eta'pí tamí'nawírí to' eporí tíuya'níkon kaisarí. To' muurukuntí'pí to'ya. Moríkon pemonkonyami' moropai íríríkon pemonkonyami'. Inkamoroya mírírí to' pata'se' pe ikonekasa' yanní'pí. Intapíkírí awaní'pí. ¹¹ Míikírí ípíkku epa'ka'pí inkamoro etasa'kon erepansa' era'mai. Moropai mírírí to' pata'se' pe tínkoneka'pí ya' eewomí'pí. Miarí warayo' era'ma'píiya festa pí' tíwaní pon ya' pra tíwe'sen maasa pra tíwin to' pon waní'pí mító'pe. ¹² Moropai míikírí yekaranmapo'píiya: “Uwaníyakon, o'non ye'ka pe eewonsa' sírírí taríwaya, festa pí' awaní pon teka'mai pra?” ta'píiya. Tíise imaimu yuukuiya pra awaní'pí. ¹³ Mírírí ye'nen míikírí ípíkku reiya ta'pí típoitírítonon pí: “Miserí warayo' yewa'títí í'pu pí' moropai itenya pí'. Moropai yenuntí poro pona, ewaron pe tíwe'sen ya', o'non pata karawanníto' pata'se' ya'. Míikírí karawato'pe, tee ye'kaiya mararí pra ne'ne' pe tíwaní ye'nen”, ta'pí ípíkkuya —ta'pí Jesusya.

¹⁴ Moropai Jesusya teeseurímato' yaretí'ka'pí. Ta'píiya: —Tu'ke etasa'kon pemonkonyami' waní sírírí Paapa pia aako'mamítionkon. Tíise tu'kankon iipi pepín Paapa pia yairí inkamoro yapi'to'peiya —ta'pí Jesusya.

Roma Ponkon Esa' Ye'mato' Pí'

Jesus Ekaranmapo To'ya

(Mc 12.13-17; Lc 20.20-26)

¹⁵ Mírírí típo fariseuyami' epa'ka'pí moropai inkamoroya teserukon koneka'pí, í' kai'ma Jesus anapí'pai tíwaníkon pí', iiwanmíra teeseurímakonpa kai'ma ípí'. ¹⁶ Mírírí ye'nen tíaronkon warayo'kon yarima'pí to'ya í' kupí Jesusya era'matonkon. Moropai inkamoro pokonpe pata esa' Herodes pemonkonyami' wítí'pí Jesus ekaranmapopí'se. Ta'pí to'ya:

—Anna yenupanen, yairon pe pu'kuru amírí waní epu'tí pí' anna man —ta'pí to'ya. —Maasa pra yairon Paapa maimu ke yenupaton pe awaní ye'nen. Moropai tíaronkon pemonkonyami'ya taa ya apí: “Mírírí warantí kíseurímai”. Mírírí taa to'ya pí' típínamai tíwe'sen pepín amírí. Maasa pra se' kaisarí pemonkonyami' pí' tíwe'sen amírí —ta'pí to'ya. ¹⁷ —Mírírí ye'nen í' kai'ma epu'tí pí' nan? Yairí awaní ka'rí, kaane ka'rí, yairí pra awaní? Uyesa'kon pe tíwe'sen Romanoyami' esa' César ye'ma annaya ya?

¹⁸ Tíise Jesusya í' anku'pai to' waní tarakkírí epu'tí'pí. Moropai ta'píiya to' pí: —Seru'ye'kon amírí'níkon. Aawarírí'níkon teesenku'tísanon morí pe tíwaníkon kai'ma. Í' waní awaní ye'nen uuwanmíra uurí anapí'pai awaníkon mírírí? —ta'píiya. ¹⁹ Moropai ta'píiya: —Moriya mírírí ye'mato'ya'níkon ene'tí uupia era'mato'peuya —ta'píiya.

Mírírí enepí'pí to'ya. ²⁰ Moropai inkamoro yekaranmapo'píiya: —Aní' ese' míserí? Aní' yekaton sírírí pírata ena'pí pí'? —ta'píiya. ²¹ Inkamoroya yuuku'pí: —Romanoyami' esa' César ese' —ta'pí to'ya. Mírírí taa to'ya ye'nen, Jesusya ta'pí: —Moriya itíiki íipia, imírí pe awaní ye'nen, í' ta'pí Césarya yawírí iku'tí. Moropai í' ku'tí ta'pí Paapaya yawírí níri iku'tí —ta'píiya.

²² Mírírí taa Jesusya pí' to' esenumenka'pí mararí pra teesenumenkai, í' taiya eta tíuya'níkon pí'. Mírírí ye'nen Jesus piapai to' wítí'pí. Í' kupí to'ya pra awaní'pí Jesus pí'.

Sa'mantan Típo E'mí'sa'kan Pepín

Taa Saduceuyami'ya

(Mc 12.18-27; Lc 20.27-40)

²³ Mírírí yai saduceuyami' wítí'pí Jesus pia. Inkamoro esenumenkato' waní'pí isa'manta'san e'mí'sa'ka pepín taawonan pe. Mírírí ye'nen isa'manta'san e'mí'sa'ka pepín taapítí'pí to'ya. ²⁴ Moropai inkamoroya ta'pí Jesus pí':

—Anna yenupanen, pena Moisés nurí'tíya anna yenupa'pí see warantí —ta'pí to'ya. —Tíwin warayo' no'píta, tíise tinnu ton tepose pra aasa'manta míikírí no'pírí'pí e'nímí. Míikírí yarakkírí itakono'pí waní e'pai awaní —ta'píiya. —Moropai more yan pe tíru no'pírí'pí enasa'ya, tinnu ton yenpoiya. Míikírí more pí' uruí munmu'pí taiya, tinnu pe tíise. ²⁵ Moro to' man anna kore'ta asakí'ne mia' pona tíimo'tai kaisarí warayo'kon. To' ruínankon no'píta'pí, tíise aasa'manta'pí inmu ton pra sí'ma. Míikírí no'pí rí'pí yarakkírí itakono'pí waní'pí. ²⁶ Tíise mírírí warantí rí míikírí níri sa'manta'pí inmu ton pra tíise. Moropai to' eseuríno yarakkírí mírírí warantí awaní'pí. Moropai tamí'nawírí to' sa'manta'pí inmuku pra to' tíise. Inkamoro sa'manta'pí. ²⁷ Mírírí típo wírí' níri sa'manta'pí —ta'píiya. ²⁸ Mírírí ekaranmapo'pí saduceuyami'ya Jesus pí'. Ta'pí to'ya: —Inkamoro warayo'kon e'sa' asakí'ne mia' pona tíimo'tai kaisarí míikírí wírí' yarakkírí. Tamí'nawíronkon e'mí'sa'ka yai o'non ye'ka warayo' no'pí pe awaní kupí sírírí? —ta'pí to'ya. —Maasa pra tamí'nawírí yarakkírí to' e'sa' ye'nen.

²⁹ Jesusya to' maimu yuuku'pí: —Aka, eesunku'tisa'kon mîrîrî, î' taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya epu'tiya'nîkon pra naatîi. Meruntî ke Paapa wanî epu'tiya'nîkon pepîn mîrîrî —ta'pî Jesusya to' pí'. ³⁰ A'kî, isa'manta'san e'mî'sa'ka yai tîno'pî ke anî' wanî pepîn. Maasa pra mîrîrî to' wanî inseriyamî' warantî, ka' ponkon warantî. Mîrîrî ye'nen tîno'pî ke to' wanî pepîn. ³¹ Tîise isa'manta'san e'mî'sa'kato' pí' Paapa eseurîmapîtî'pî pena. Mîrîrî erenkasa'ya'nîkon pra naatî? See warantî ta'pî Paapaya:

³² “Uurî Paapa, Abraão nuri'tî yepotorî, moropai Isaque nuri'tî yepotorî. Moropai Jacó nuri'tî yepotorî pe wanî”,

Êx 3.6

ekaremekî'pîiya. Sa'mantasa' pe inkamoro ko'mamî pepîn ipatîkarî. Paapa wanî enen tîko'mansenon yepotorî pe. Isa'manta'san yepotorî pe pra awanî.

³³ Mîrîrî taa Jesusya eta tiuya'nîkon pe, arinîkon pemonkonyamî' wanî'pî teesenumenkai mararî pra, î' kai'ma to' yenupatoi'ya pí'.

Tamî'nawîron Paapa Nekaremekî

Unkupîkon Ton Ipîkku Panpî'

(Mc 12.28-34; Lc 10.25-28)

³⁴ Mîrîrî tîpo fariseuyamî' eperepî'pî Jesus pia. Maasa pra saduceuyamî' tî'napamî emapu'tisai'ya ye'nen, to' iipî'pî iipia. ³⁵ Warayo' epu'nen Moisés nuri'tiya yenupanto' pí' yenupaton iipî'pî iipia maasa pra seru'ye' pe Jesus eseurîma anepu'pai awanî'pî. Mîrîrî ye'nen Jesus ekaranmapo'pîiya.

³⁶ —Anna yenupanen, o'non wanî mîrîrî ipîkku pe panpî' unkupîkon ton pe Paapa nekaremekî'pî pe? —ta'pîiya.

³⁷ Jesusya yuuku'pî:

—Ayepotorî Paapa yapurîkî tamî'nawîrî ayewan ke, moropai tamî'nawîrî ayekaton ke. Moropai tamî'nawîrî eesenumenkato' ke

Dt 6.5

—ta'pîiya. ³⁸ —Mîrîrî wanî e'mai'non, ipîkku pe itu'se Paapa e'to'pe. ³⁹ Moropai itakon moro wanî manni' e'mai'non warantî rî. Taiya:

Ayonpa sa'namakî kure'ne aawarîrî amîrî e'sa'nama manni' warantî.

Lv 19.18

⁴⁰ Mîrîrî warantî mîrîrî asakî'nan yawîrî ku'sa'ya'nîkon ya, tamî'nawîron sîrîrî Moisés nuri'tî nekaremekî'pî yawîrî awanîkon. Moropai penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nuri'tî nekaremekî'pîiya taasa' yawîrî awanîkon —ta'pî Jesusya.

Anî' Munmu Pe Paapa Nîmenka'pî Wanî

(Mc 12.35-37; Lc 20.41-44)

⁴¹ Moropai fariseuyamî' emurukuntîsa' tanne, Jesusya to' ekaranmapo'pî:

⁴² —Î' kai'ma see eesenumenkaton mîrîrî mîikîrî Paapa nîmenka'pî pí'? Anî' paari'pî pe awanî mîrîrî? —ta'pîiya.

—Davi nuri'tî paari'pî mîikîrî —ta'pî to'ya ipî'.

Moropai inî'rî to' ekaranmapo'pî Jesusya: ⁴³ —Î' wanî' awanî ye'nen kin Davi nuri'tî eseurîma'pî Paapa nîmenka'pî pí' pena? Morî Yekaton Wannîya eeseurîma emapu'tî'pî. “Uyepotorî” ta'pîiya. Davi nuri'tî maimu rî'pî sîrîrî.

⁴⁴ Uyepotorî pí' Paapaya ta'pî:

“Uupia ereutakî umeruntîri winîkî

ayeyatonon yaretî'kauya pîkîrî” ta'pîiya

Sl 110.1

ta'pî Daviya, sîrîrî imaimu. ⁴⁵ A'kî, Davi paari'pî pe neken Paapa nîmenka'pî wanî ya. Î' wanî' awanî ye'nen Uyepotorî taa Daviya ipî', manni'? —ta'pî Jesusya.

⁴⁶ Mîrîrî taa Jesusya yuuku to'ya pra to' wanî'pî. Moropai mîrîrî patapai inî'rî Jesus anekaranmapopai pra to' ena'pî.

23

Fariseuyamî' Moropai Moisés Nuri'tiya Yenupanto' Pî Yenupatonkon Pî Jesus Eseurîma
(Mc 12.38-39; Lc 11.43-46, 20.45-46)

¹ Jesusya tînenupa'san pí' ta'pî moropai arinîkon pí'. ² Ta'pîiya: —Insamoro Moisés nuri'tiya yenupanto' pí' yenupatonkon, moropai fariseuyamî' esenyaka'ma amîrî'nîkon yenupa pí', Moisés nuri'tiya ikupî'pî manni' warantî. ³ Mîrîrî ye'nen to' maimu yawîrî e'pai awanîkon. Moropai tamî'nawîrî ayenupaton'kon to'ya yawîrî e'pai awanîkon. Tîise to' nîkupî, to' yeseru kî'ku'tî. Maasa pra ayenupa'pîkon tiuya'nîkon yawîrî pra to' ko'mamî ye'nen. ⁴ A'kî, pemonkonyamî' narîton amîi'ne pe pu'kuru tîwe'sen ewa'tî to'ya. Tîise mîrîrî yarî pí' to' pîika'tî to'ya pepîn, mararî tenyakon yeperu yaretî ke. Mîrîrî warantî to' yenupaton' to'ya pí' Jesus eseurîma'pî. „Maasa pra ta'pî tiuya'nîkon yawîrî ikupî to'ya pra awanî ye'nen.”

⁵ Moropai ta'pîiya: —Mîrîrî ye'ka kupî to'ya maasa pra tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya tera'makon yu'se to' wanî ye'nen. Maasa era'matî, Paapa maimu e'menukasa' menukapîti

to'ya moropai miriri yewa'ti to'ya tepinkon pi' moropai temekonkon pi' eesera'mato'pe kai'ma. Moropai tiponkon sonpan ye'pi kupi to'ya kusan pe, miu pe tiwanikon ye'nen. ⁶ Moropai inkamoroya festa weiyu yai, teereutato'kon ton mori apono' menka. Moropai epere'nito' yewi' ta niri, mori menka to'ya tapurito'kon pe to'ya. ⁷ Moropai inkamoro wani tami'nawironkon esekaremeki yu'se, aronne panpi'. Moropai uyenupanen kai'ma tesatikon to'ya yu'se to' wani.

⁸ Tiise inkamoro waranti "Uyepotori" kai'ma ayonpakon esatiya'nikon e'pai pra man. Maasa pra tami'nawironkon amiri'nikon wani se' waranti, e'kaisari ayonpakon pokonpe. Maasa pra Ayepotorikon moro man tiwinan. ⁹ Moropai tari non po ani'ri esatiya'nikon e'pai pra man Paapa anna yunkon kai'ma. Maasa pra amiri'nikon yunkon moro man, tiwinan neken ka' pon —ta'piya. ¹⁰ —Moropai ani' esatiya'nikon e'pai pra man e'mai'non miikiri tami'nawironkon ye'mai'nori taaya'nikon e'pai pra man. Maasa pra amiri'nikon ye'mai'nori moro man tiwinan, Cristo miikiri, Paapa nimenka'pi. ¹¹ Maasa pra ani' wani ya amiri'nikon kore'ta ipikku panpi' e'pai awani apoitiri pe tiaronkon ma're. ¹² Ani' wani ya tiaronkon yentai e'pai miikiri kupi Paapaya to' ma're. Moropai ani' wani ya tiaronkon ma're e'pai, miikiri kupi Paapaya tiaronkon yentai —ta'pi Jesusya.

Jesusya To' Yeseru Yewanmiri

(Mc 12.40; Lc 11.39-42,52; 20.47)

¹³ —Aka tiwari e'ti, amiri'nikon Moises nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonkon moropai fariseuyami'. Seru'ye'kon amiri'nikon! Pemonkonyami' ma'nipanen an pe awanikon Paapa pemonkono pe to' ena namai. Ayesa'kon pe Paapa kupiya'nikon pepin moropai tiaronkonya ikupi triya'nikon pepin. Maasa pra to' yenuupaya'nikon yairi pra. Miriri wenai ataruma'tikon Paapaya kupi siriri.

¹⁴ Aka tiwari e'ti, Moises nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonkon moropai fariseuyami' mori pe tiwe'ku'senon pe awanikon seru'ye' pe. Maasa pra inyo isa'manta'san wiri'sanyami' yama'runpapi'tiya'nikon ama' pe. Moropai miriri si'ma eepiremapitikon kure'ne kusan pe tiaronkonya aya'mato'konpe. Miriri wenai tiaronkon yentai awe'taruma'tikon kupi siriri —ta'pi Jesusya.

¹⁵ —Aka tiwari e'ti, Moises nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonkon moropai fariseuyami'. Seru'ye'kon teesenku'tisanon. Attipitikon patakon kaisari, moropai erenkon ratai poro. Miriri yai tiaronkon anku'pai awanikon ayaserukon waranti to' e'to'pe. Tiise ayaserukon ya' eena'pi wani imakui'pi ku'nen pe ayentai'nikon. Miikiri yenu'ni Paapaya apo' ya' emapu'tiya'nikon miriri waranti —ta'pi Jesusya.

¹⁶ —Aka tiwari e'ti. Maasa pra enkaru'nan waranti si'ma tiaronkon ye'mai'nori pe e'pai awanikon ye'nen. To' yenuupaya'nikon siriri waranti: "Ani'ya taa ya, 'Epiremanto' yewi' winiki miriri kupiuya pe wai', taiya ya, tiise miriri kupiuya pra awani ya, i' wani' awani pepin kai'ma. Moropai taa tiaronnya ya 'Ouro epiremanto' yewi' tawon winiki miriri kupiuya' taiya ya, ikupiuya e'pai awani miriri". Kai'ma to' yenuupaya'nikon. ¹⁷ Pakkokon, i' epu'nenan pepin, enkaru'nankon amiri'nikon. I' wani ipikku pe tiwe'sen, ouro ou epiremanto' yewi' ka'ri ipikku pe tapurisen? Epiremanto' yewi' wani ipikku pe panpi' maasa pra Paapa yewi' pe awani ye'nen. Moropai miriri ouro wani imiri pe maasa pra itewi' ta awani ye'nen —ta'piya. ¹⁸ —Moropai amiri'nikonnya tiaronkon yenupapiti taapitiya'nikon. Ani'ya taa ya, taransen miriri altar winiki ikupiuya taiya ya moropai ikupiuya pra awani ya, i' wani' awani pepin kai'ma taaya'nikon. Tiise altar po tiwe'sen itisa' winiki ikupiuya taiya ya, tiwi ikupiuya e'pai pra awani kai'ma to' yenuupaya'nikon. ¹⁹ Epu'nenan pepin, amiri'nikon enkaru'nankon warainonkon. I' wani ipikku pe tiwe'sen? Miriri to' naran'pi yaponse' ou ipo manni' taransen? Miriri to' naran'pi yaponse' wani Paapa yemanne pe, moropai ipo manni' taransen wani imiri pe niri, itemanne po awani ye'nen —ta'piya. ²⁰ —Miriri ye'nen ani'ya taa ya taranse yaponse' altar winiki ikupiuya taiya ya. Tami'nawiron taransen ipo manni' winiki taiya niri. [Miriri ye'nen ikupiuya e'pai awani miriri.] ²¹ Moropai ani'ya taa ya epiremanto' yewi' winiki ikupiuya taiya ya, miikiriya taa niri miriri epiremanto' yewi' tawon, Paapa winiki. ²² Moropai ani'ya taa ya, ka' winiki ikupiuya taiya ya, Paapa yaponse' eereutato' winiki taiya niri moropai Paapa ereutasa' manni' winiki taiya niri. [Miriri ye'nen i' ta'pi tiuya yawiri ikupiuya e'pai awani miriri.]

²³ Aka tiwari e'ti amiri'nikon Moises nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonkon moropai fariseuyami'. Maasa pra awe'taruma'tikon kupi siriri. Yairi Paapa yapuriya'nikon kai'ma tami'nawiri antirikon ke Paapa repaya'nikon, ayo'kon wosi yonpa ke niri irepaya'nikon. Tiise mori panpi' anukupikon ton pe ta'pi kupiya'nikon pepin, tiaronkon winiki yairi pra awanikon ye'nen moropai to' sa'namaya'nikon pra awanikon ye'nen. I' taasa' Paapaya yawiri kupiya'nikon pra awanikon ye'nen. Tiise tami'nawiri miriri kupi'piya'nikon e'painon tiwi anukupi'pikon manni' tiku'se pra. ²⁴ Tiaronkon ye'mai'nori pe e'pai awanikon

enkaru'nan warantí si'ma. Maasa pra kanki'yami' enasa' yainonkaya'níkon awukukon ya' warantí tamí'nawírí antíríkon ke Paapa repaya'níkon si'míríkkí pe tíwe'sen ke níri. Tíise kanki' yentainon kameru warainon kure'nan yenno'maya'níkon, maasa pra ipíkkú pe panpí' anukupíkon ton Paapa nekaremekí'pí kupíya'níkon pepín, tíise mararí míríkkí neken kupíya'níkon.

²⁵ Aka tíwarí e'tí, amírí'níkon Moisés nuri'tíya yenupanto' pí' yenupatonkon, moropai fariseuyami'. Seru'ye'kon. Awe'taruma'tíkon pe naatí. Apisaukon ronapítíya'níkon poro-poro neken, morí pe eesera'mato'pe kai'ma. Tíise ita nura awaní tanne. Mírírí ta'pí Jesusya to' yeseru ekaremekípa kai'ma. Maasa pra to' esenumenkato' ya' waní imakui'pí nura pe awaní mararí pra. Kure'ne temannekon ton yu'se to' waní moropai itu'se tíwe'to'kon yawírí e'pai to' waní. ²⁶ Mírírí ye'nen fariseuyami' enkaru'nankon, e'mai' pe apisaukon ronati ita, morí pe awe'to'pe. Morí pe ita waní ya, poroporo níri morí pe eesera'ma.

²⁷ Aka tíwarí e'tí, fariseuyami' moropai Moisés nuri'tíya yenupanto' pí' yenupatonkon. Seru'ye'kon amírí'níkon waní penaron uuruwai kí'pasa' iporo aimuton pe warantí. Iporo morí pe pu'kuru eesera'ma. Tíise ita, itu'na mararí pra pemonkonyami' ye'pí rí'pí waní. Moropai mírírí waní ikí pe pu'kuru. ²⁸ Mírírí warantí amírí'níkon esera'ma morí pemonkon warantí. Tíise ayewankon ya' nura waní mararí pra. Seru'ye' waní moropai tu'kan imakui'pí ku'to'ya'níkon waní mararí pra —ta'pí Jesusya.

Seru'ye'kon E'taruma'títo'
(Lc 11.47-51)

²⁹ —Aka tíwarí e'tí fariseuyami' moropai Moisés nuri'tíya yenupanto' pí' yenupatonkon. Seru'ye'kon amírí'níkon ya penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' nuri'tí uuruwasi ton koneka'pí morí pe pu'kuru, inkamoro yairí ko'mami'san yapuríya'níkon kai'ma. ³⁰ Moropai taaya'níkon: “Pena inkamoro wítíponkon anna tamorí'san yai anna e'sa' ya, inkamoro Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' nuri'tí wí'pí annaya pepín e'painon, to' wí'pí to'ya warantí. Mírírí iku'sa' to'ya manni' warantí ikupí'pí annaya pepín e'painon”, taaya'níkon. ³¹ Anna tamorí'san taaya'níkon wenai, inkamoro profetayami' wítíponkon payaní'san anna, taaya'níkon. ³² Mírírí ye'nen mírírí warantí to' yeserurí'pí pí' ako'mantí yaretí'kaya'níkon pikírí. ³³ Mírírí ye'nen amírí'níkon waní ikí ye' katon munkiyami' warantí. Íkiyami' pe awaníkon. Tíise í' kai'ma Paapaya apo' ya' ayenunto'kon winípai e'píika'típai awaníkon mírírí? Awe'píika'tíkon pepín tiwin kin. ³⁴ Mírírí ye'nen apí'níkon umaimu ekareme'nenan yarimauya kupí sírírí warayo'kon epu'nenan, moropai yenupatonkon. Tíise inkamoro yonpa wíya'níkon kupí sírírí. Moropai tiaron pokapítíya'níkon kupí sírírí pakí'nan pona. Moropai tiaronkon po'pítíya'níkon kupí sírírí epere'níto' yewí'kon ta. Moropai to' pokonomaya'níkon kupí sírírí to' patakón cidade kaisarí. ³⁵ Mírírí kupíya'níkon wenai ataruma'tíkon Paapaya kupí sírírí. Tíise anukupí'píkon neken wenai pra tíise penaronkon níkupí'pí wenai awe'taruma'tíkon, tamí'nawíronkon moríkon to' níwí'san penaro' Abel nuri'tí wí'pí irui Caimya patapai, moropai Paapa maimu ekareme'nen Baraquias munmu, profeta Zacarias nuri'tí wí'pí to'ya pikírí. Manni' anwí'píkon Paapa ton pe to' nípo'tí yaponse' yarappana. Paapa yewí' ta teepíremasanon neken wítíto' pata iwí'pí to'ya. ³⁶ Ayenku'tíuya pepín, mírírí tamí'nawíron ku'sa' to'ya wenai amírí'níkon, sírírí pankon pemonkonyami' taruma'tí Paapaya kupí sírírí —ta'pí Jesusya.

Jesusya Jerusalém Ponkon Sa'namato' Kure'ne
(Lc 13.34-35)

³⁷ Jesusya tímaimu yaretí'ka'pí see warantí Jerusalém ponkon pemonkonyami' pí': — Amírí'níkon ya umaimu ekareme'nenan wí'pí. Moropai tí' ke tiaronkon pa'típítí'píya'níkon, umaimu ekareme'se unaipontí'san. Í' warapo ite'ka amírí'níkon muurukuntí yu'se waní'pí tamí'nawírí, kariwanaya tímukuyami' muurukuntí tapí'sa' yo'koi warantí. Tíise itu'se pra awaní'píkon. ³⁸ A'kí, tarípai apatakón ena kupí sírírí itesa' pra. Yawon pra eena pe man. Maasa pra Paapaya ataruma'tíkon kupí sírírí. ³⁹ Tauya sírírí apí'níkon. Sírírí patapai iní'ri uyera'maya'níkon pe pra naatí. Uyapuríto'ya'níkon weiyu erepamí pikírí aako'mamíkon. Mírírí yai neken, taaya'níkon “Míikírí morí Uyepotoríkon ese' pí' tui'sen yapurípai'níkon”,

SL 118.26

taaya'níkon kupí sírírí —ta'pí Jesusya.

24

Epíremato' Yewí' Yarankato' To'ya Pí'

Jesus Eseuríma
(Mc 13.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Epîremanto' yewî' tapai teepakakon pe, aasarî tuutikon ye'ka pe, Jesus nenupa'san erepamî'pi iipia. Moropai inkamoro eseurîma'pî wîtî, epîremanto' yewî' konekasa' pî'. Maasa pra morî pe pu'kuru awanî ye'nen. ² Jesusya to' maimu yuuku'pî. Ta'pîiya: — Ayenku'tiuya pepîn. Seenî' wîtî kure'nan era'ma pî' naatî? Tiise aako'mamî pepîn kupî sîrîrî. Maasa pra tiaronkonya yaranka to' weiyu erepamî yai. Tamî'nawîrî isoroka to'ya tiwinan tî' e'nîmî pepîn tonpa po. Tiise tamî'nawîrî yenumî to'ya kupî sîrîrî.

Epu'nîto' Moropai E'taruma'tînto'
(Mc 13.3-13; Lc 21.7-19)

³ Mîrîrî tîpo Oliveira ye'ka kîrî po, Jesus ereutasâ' wanî'pî. Mîrîrî tanne inenupa'san erepamî'pi iipia, tiaronkon ton pra tiise. Moropai Jesus ekaranmapo'pi to'ya: —O'non ye'ka pe mîrîrî e'kupî kupî sîrîrî? O'non ye'ka pe mîrîrî kupî to'ya epu'tî annaya e'painon? I' esera'ma wenai aminke pra aai'to'pe wanî moropai tamî'nawîron e'tî'ka epu'tî annaya? —ta'pî to'ya.

⁴ Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Tiwarî e'tî aka, anî'ya ayenku'tikon namai. ⁵ Maasa pra tu'kankon asarî kupî sîrîrî uyese' pî' teeseurîmasanon pe tiwe'ku'se. Moropai taa to'ya: “Uurî Cristo, Paapa nîmenka'pî”, taa to'ya. Moropai mîrîrî taa to'ya pî' tu'ke pemonkonyamî' esenku'tî kupî sîrîrî. ⁶ Moropai pemonkonyamî' eseya'namato' etaya'nîkon pî' teesi'nî'se pra me'tî moropai teepisanon yekare etaya'nîkon ya. Tamî'nawîrî mîrîrî ye'ka e'kupî kupî sîrîrî, tiise maasa pata atareti'ka pepîn. ⁷ Pemonkonyamî' eseya'nama tiaron pata ponkon yarakkîrî. Moropai pemonkonyamî' esanon eseya'nama tiaronkon rumaka to'ya kupî sîrîrî. Moropai pata eserentîki'ma kupî sîrîrî tiaron pata poro. Mîrîrî yai emî'nan wanî kupî sîrîrî pata po. ⁸ Sîrîrî ye'ka e'kupî kupî sîrîrî manî' e'mai'non ne'ne' epu'tî more yan pe tiwe'sen wîrî'ya warantî —ta'pî Jesusya.

⁹ —Mîrîrî yai tiaronkonya ayapisîkon kupî sîrîrî tesanonkon pia. Ayarikon to'ya atarumatîto'kon pe to'ya. Moropai inkamoroya amîrî'nîkon wîi. Moropai tamî'nawîronkonya amu'tunpakon uurî yapurîya'nîkon wenai. ¹⁰ Mîrîrî yai tu'kankon uyapurînenanya uyapurîto' tiuya'nîkon kupî tîwî. Maasa pra innape ukupî to'ya pra to' enasa' ye'nen, tiaronkon yewanmîrînenan pe to' wanî kupî sîrîrî. Moropai tonpakon tiaronkon rumaka to'ya kupî sîrîrî teeyatonon yenya'. ¹¹ Mîrîrîya Paapa maimu ekareme'nenan, profetayamî' pe tiwe'ku'sanon seru'ye'kon esenpo kupî sîrîrî pemonkonyamî' yenku'tîi. Inkamoroya tu'ke to' yenku'tî. ¹² Mîrîrî warantî imakui'pî e'paraipîka kupî sîrîrî ka'ne' pe. Mîrîrî wenai mararonkon pepîn innape Paapa yapurînenanya Paapa yapurîto' tiuya'nîkon yenomî inî' to' enpenata pepîn. ¹³ Tiise tamî'nawîron mîrîrî ye'ka yapîtanîpîtipon wanî ya ikî'pî tîpose, mîikîrî piika'tîsa' Paapaya mîrîrî —ta'pîiya. ¹⁴ —Moropai mîrîrî yai i' kai'ma pemonkonyamî' esa' pe Paapa wanî esekaremekî kupî sîrîrî tamî'nawîrî pata poro. Tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya eta kupî sîrîrî uye'ka pî'. Moropai mîrîrî yai tamî'nawîron e'tî'ka weiyu erepamî —ta'pî Jesusya.

Kure'nan E'taruma'tînto'
(Mc 13.14-23; Lc 21.20-24)

¹⁵ Moropai Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —Penaro' Paapa maimu ekareme'nen Daniel nurî'tî eseurîma'pî.

“Tamî'nawîronkon yewanma pe tiwe'sen imakui'pî, Paapa newanma pe tiwe'sen tîrî tiaronkonya epîremanto' yewî' ta. Mîrîrî ye'ka pata'se' pepîn ya' itîrî to'ya”, Dn 9.27 ta'pî Daniel nurî'tîya. Mîrîrî era'maya'nîkon yai, epu'tîya'nîkon yu'se wai i' taato'pe awanî —ta'pîiya. ¹⁶ Mîrîrî ye'nen anî' wanî ya Judéia pata po, ka'ne' pe eepe e'pai awanî wî' pona. ¹⁷ Moropai anî' wanî ya tewî' po ka'ne' pe awautî e'pai awanî moropai eepe e'pai awanî, tewî' ta temanne era'mai teewonse pra. ¹⁸ Moropai anî' wanî ya keren po mîikîrî enna'po e'pai pra wanî tewî' ta tîponkon era'mai, tiise eepe e'pai awanî ka'ne' pe. ¹⁹ Mîrîrî yai aka sa'ne wîrî'sanyamî' more yankon moropai mana'pokonkon to' munkîyamî'. Inkamoro e'taruma'tî kupî sîrîrî mararî pra maasa pra ka'ne' pe to' epe eserîke pra to' wanî ye'nen. ²⁰ Mepîrematî Paapa pî' maasa pra kono' yai mîrîrî ye'ka e'kupî namai. Moropai erî'ka'nîto' weiyu yai awe'kupî namai. ²¹ Maasa pra kure'nan e'taruma'tînto' iipî kupî sîrîrî. Paapaya pata koneka'pî patapai esera'ma'pî pepîn e'kupî kupî sîrîrî ikaisaron ton pra. ²² Tamî'nawîronkon e'taruma'tî kupî sîrîrî mararî pra. Tiise Paapaya ipîra to' e'taruma'tîto' yaretî'ka kupî sîrîrî maasa tînku'ne'tî'pî weiyu eseporî pra tiise. Mîrîrî ku'sai'ya pra awanî ya enen anî' ko'mamî pepîn e'painon. Tiise Paapaya tînmô'kakon pînînma kure'ne tîpemonkono pe to' wanî ye'nen. To' yaretî'ka e'taruma'tînto'ya tîriya pepîn.

²³ Mîrîrî ye'nen anî'ya taa ya apî'nîkon: “Paapa nîmenka'pî Cristo tarî man”, taiya ya, innape mîikîrî maimu kî'ku'tî. Moropai “Siini' pata man”, taa to'ya ya apî'nîkon, innape inkamoro ye'ka maimu kî'ku'tî. ²⁴ Maasa pra seru'ye'kon iipî, uurî pe tiwe'ku'sanon, Paapa maimu ekareme'nenan pe tiwe'ku'se to' iipî. Inkamoroya anî' nîkupî eserîkan pepîn kupî pemonkonyamî' nera'makon ton kupî, to' yenku'tikonpa kai'ma. Mîrîrî wenai tamî'nawîronkon

yenku'ti to'ya e'painon Paapa nimenka'san niri to' yenku'ti to'ya tiri Paapaya ya. Tiise itiriya pepin. ²⁵ Tiise miriri rawiri api'nikon ekaremeki pi' wai epu'tikonpa.

²⁶ —Miriri ye'nen ani'ya taa ya api'nikon: "A'ki, sinpata man keren po", taiya ya, era'mai katiti. Iniri taa ani'ya ya api'nikon: "A'ki, tari man eesenonsa", taa to'ya ya, innape to' maimu ki'ku'ti ayenku'tikon to'ya pi'. ²⁷ Maasa pra uuri ka' poinon ii'to' wani kupi siriri aronne ama' pe pra. E'wini pairi ka' pi' waranapi e'sisiuka esera'ma manni' waranti tamil'nawironkonya era'ma uui'pi yai —ta'piya.

²⁸ —A'ki, o'non pata ani' sa'mantasa' ya, miikiri pi' watunaiyami' emurukuntisa' wani. Miriri waranti uuri iipi inkamoro imaku'pi ku'nenan kore'ta apo' ya' to' yenunto'peuya —ta'pi Jesusya.

Ka' Poinon Ii'to' Siriri Non Pona
(Mc 13.24-27; Lc 21.25-28)

²⁹ Jesusya ta'pi iniri: —Miriri yai tamil'nawironkon e'taruma'ti'pi tupo, wei esi'nipi kupi siriri.

Moropai kapoi ena kupi siriri a'ka pe pra.

Moropai siirikiyami' e'soroka kupi siriri.

Moropai tamil'nawiri ka' pi' tiwe'sanon e'tititi'ka kupi siriri.

Is 13.10, 34.4

³⁰ Miriri tupo ka' poi iipi'pi pemonkon pe era'ma tamil'nawironkon pemonkonyami'ya. Uui'pi katupuru kore'ta a'ka pe ka' winipai. Miriri yai tamil'nawiri pata ponkon karau kupi siriri marari pra. Maasa pra merunti ke uui'pi a'ka pe, wei waranti. ³¹ Miriri yai kure'nan usinari ye'nunpa pe upoifitonon inseriyami' yarimauya upemonkono pe umenka'san muurukuntii. Tamil'nawiri patakon kaisari to' witi'to'pe upemonkono pe umo'ka'san era'mai siriri non po —ta'pi Jesusya.

Arawen Ye' Yekare Pi' Ešenupanto'
(Mc 13.28-31; Lc 21.29-33)

³² Moropai iniri ta'pi Jesusya: —Siriri figo ye' yekare pi' esenupati. E'mai' pe aarenta. Moropai eepantakasa' ya, aareta. Miriri pi' taaya'nikon aminke pra kono'piti wani siriri taawonan amiri'nikon. ³³ Miriri waranti niri ekaremeki'ya manni' e'kupi era'maya'nikon yai, Cristo enna'po kupi siriri ka' poi, taaya'nikon. Miriri waranti aminke pra uui'to' wani epu'tiya'nikon. ³⁴ Ayenku'ti'ya'nikon pepin. Siriri ye'ka e'kupi kupi siriri seru'ye' pe pra. Tamil'nawironkon siriri pankon enenankon sa'manta pepin siriri e'kupi rawiri. ³⁵ Tauya siriri, tamil'nawiron atareti'ka kupi siriri ka' moropai non, pata, tiise umaimu atareti'ka pepin tiwin kin, ipatiki' aako'mami —ta'pi Jesusya.

Ani'ya Iweiyu Epu'ti Pepin
(Mc 13.32-37; Lc 12.26-30,34-36)

³⁶ Jesus eseurima ko'mannipi'pi. Ta'piya: —I' pensa moropai i' weiyu yai uui'pi iniri siriri non pona epu'tiya'nikon eserike pra naatii. Moropai inseriyami' ka' ponkonya niri epu'ti pra man. Moropai uuri, Paapa munmuya epu'ti pepin. Tiise uyunya neken iweiyu epu'ti. ³⁷ A'ki, pena Noe nuri'ti wani yai, awe'kupi'pi waranti, uuri ka' poi iipi'pi siriri non pona enna'poto' wani pe man. ³⁸ Maasa pra miriri e'kupi rawiri pemonkonyami' wani'pi tesorukon yawiri. To' entamo'ka'pi marari pra moropai tiwukon eniri'pi to'ya. Moropai miriri yai warayo'kon no'pitapiti'pi, moropai wiri'sanyami' etiyomapiti'pi tesorukon yawiri. Miriri kupi'pi to'ya tikanau ya' Noe nuri'ti asara'ti pikiri, ikupi'pi to'ya. ³⁹ Miriri kupi pi' to' ko'manpiti'pi maasa pra i' e'kupi epu'ti ti'ya'nikon pra tiwanikon ye'nen. Miriri kupi pi' to' ko'mami tanne, Paapaya pata ma'tinipi'pi tuna ke. Moropai tamil'nawiri inkamoro ti'ka'piya. Miriri waranti niri uuri ka' poinon ii'to' weiyu wani pe man. Inimiki to'ya pra tiise uui'pi. ⁴⁰ Miriri yai asaki'nankon warayo'kon wani teesenyaka'makon pi' tinmiri ya'. Tiise iwaniyakon yari'ya tiwin moropai tiaron e'nimi. ⁴¹ Moropai asaki'ne wiri'sanyami' wani teesenyaka'makon pi'. To' esenyaka'ma a'nai ye'pa pi' a' yai. Miikiri waniyakon yari'ya tiwin moropai tiaron e'nimi. Miriri waranti awe'kupi pe man. ⁴² Miriri namai tiwari panpi' ako'manti maasa pra i' pensa uuri ayepotorikon erepanto' weiyu siriri non pona, epu'tiya'nikon pra naatii. ⁴³ Maasa esenumenkati siriri pi': A'ki, manni' witi esa'ya siriripe ama'ye erepami epu'ti ya tewi' yama'runpai, miikiriya eerepami nimiki e'painon, tewi' yama'runpaiya namai, innape nai? ⁴⁴ Miriri waranti niri amiri'nikon ko'mami e'pai awani tiwari. Maasa pra uuri ka' poinon enna'poto' weiyu siriri non pona epu'tiya'nikon pra naatii. Enpen e'tu unimikiya'nikon pra awanikon tanne, ayepori'ya'nikon namai —ta'pi Jesusya.

Ipoitiri Yairon Moropai Yairon Pepin
(Lc 12.41-48)

⁴⁵ Inî'ri Jesus eseurîma'pî. Ta'pîiya: —O'non ye'ka mîikîri tikaraiwarî maimu yawîri tîwe'sen yairon moropai epu'nen? Mannî' mîikîri ikaraiwarîya tewî' ko'mannî'nen pe itîrî'pî. Moropai tiaronkon teesenyaka'masanon esa' pe itîrî'pî. Moropai to' ya're' ton tînen pe itîrî'pîiya. Moropai tamî'nawîri ta'pî tikaraiwarîya yawîri iku'nen pe awanî'pî —ta'pîiya. ⁴⁶ —Taatausinpai pu'kuru mîikîri ipoitîrî wanî' i' pensa tikaraiwarî erepanto' weiyu yai, maasa pra i' ta'pî tikaraiwarîya yawîri iku'sa' tîuya ye'nen. ⁴⁷ Yairî tauya sirîri apî'nikon. Mîrîri warantî tikaraiwarî nî'tîrî'pî ko'mannî'sai'ya ye'nen. Ikaraiwarîya mîikîri tîpoitîrî pia inî'panpî' tamî'nawîron temanne tîri iipia iko'mannî'to'peiya. ⁴⁸ Tîise mîrîri warantî pra ipoitîrî wanî ya imakui'pî pe. Maasa pra taiya: “Ka'ne' pe ukaraiwarî iipî pe pra man”, taiya. Tîiwarîri si'ma eeseurîma. ⁴⁹ Mîrîri ye'nen tiaronkon tikaraiwarî poitîrîtonon tonpayamî' taruma'tî pia'tîiya. To' po'pîtiya to' ya're' ton tîriya pepîn. Moropai mîikîriya ta're' yonpa mararî pra, moropai eetîmî mai' enî'nenan pokonpe. Mîrîri kupîiya maasa pra tikaraiwarî iipî pra awanî ye'nen ka'ne' pe. ⁵⁰ Moropai mîrîri tîpo, tîiko'manse pu'kuru pra ikaraiwarî erepamî. Mararî enpen pra tîise tîpoitîrî eporîiya. ⁵¹ Mîrîri yai inkupî'pî era'ma tîuya pe, ikaraiwarîya itaruma'tî mararî pra. I'po'pîtiya, moropai yenumîiya tîmaimu yawîronkon pepîn, seru'ye'kon pata'se' ya, tîmoron epu'to'peiya. Inkamoro seru'ye'kon pokonpe mîikîri karau pe man, mararî pra tee tîpa'tîi, ne'ne' pe tîwanî ye'nen —ta'pî Jesusya.

25

Mia' Tamî'nawîronkon Wîri'sanyamî' Yekare

¹ Inî'ri Jesusya panton ekaremekî'pî: —Î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' wanî pe man, sirîri e'marimato' warantî —ta'pîiya. —Mia' tamî'nawîronkon wîri'sanyamî' maasaronkon wanî'pî. Inkamoro ya tî'kuma'tukon ton lamparinha yapisi'pî moropai to' wîti'pî tîwe'marimasesen ponaya. ² Tîise to' yonpayamî' wanî'pî mia'taikin kaisari tîwe'ne'nokon. Moropai mia'taikin to' wanî'pî tîwe'ne' pra, epu'nenan pe to' wanî'pî. ³ Mîrîri ye'nen inkamoro wîri'sanyamî' tîwe'ne'nokonya tî'kuma'tukon paru ton yari to'ya pra to' wanî'pî itense' ya, maasaron ton. ⁴ Tîise tiaronkon epu'nenan wîri'sanyamî'ya tî'kuma'tukon lamparinha paru ton yari'pî itense' ya' maasaron ton. Inkamoro ya tîwe'marimasesen iipî nîmîki'pî. ⁵ Tîise tîwe'marimasesen erepamî pra aako'mamî'pî. Moropai iwe'nunpai to' ena'pî. Moropai inkamoro we'na'pî ka'ne' pe.

⁶ To' we'nasa' tanne, anoinna tîwe'marimasesen erepamî'pî. Mîikîri erepamî ye'nen, to' entaime eta'pî wîri'sanyamî'ya. Ta'pî to'ya: “Tîwe'marimasesen erepamî' pî' man! Asi'tî iipia ka'ne' pe erepantî”, ta'pî to'ya.

⁷ Mîrîri taa to'ya pe, inkamoro mia' tamî'nawîronkon maasaronkon wîri'sanyamî' paka'pî. Moropai inkamoro ya tî'kuma'tukon lamparinha yawittan'pî'pî. ⁸ Tîise inkamoro mia'taikinankon tîwe'ne'nokonya ta'pî tiaronkon epu'nenan pî': “Anna kuma'tu paru ton ke anna repatî maasa pra anna kuma'tu esi'nî'nî pî' man”, ta'pî to'ya.

⁹ Tîise inkamoro ya yuuku'pî: “Kaane, anna kuma'tu paru man anna pe neken”. Tîise ta'pî to'ya to' pî': “A'kuma'tukon paru ton yu'se awanikon ya, tîwe'repasanon pia anennatantî”, ta'pî to'ya.

¹⁰ Mîrîri ye'nen inkamoro epu'nenan pepîn tîwe'ne'nokon wîri'sanyamî' wîti'pî tî'kuma'tukon paru ton yennai. Maasa inkamoro tîise poro po tîwe'marimasesen erepamî'pî. Mîrîri ye'nen mia'taikinankon epu'nenan wîri'sanyamî' ewomî'pî yarakkîri tîwe'marimasesen festarî'pî. Moropai mîrîri tîpo mana'ta yarakkamo'pî to'ya.

¹¹ Tîiko'man pe pu'kuru pra, inkamoro wîri'sanyamî' erepamî'pî. Moropai inkamoro entaimepitî pia'tî'pî. Ta'pî to'ya: “Anna yepotorî, anna ewonto'pe mana'ta yarakkanmokakî”, ta'pî to'ya.

¹² Tîise tîwe'marimasesen ya yuuku'pî. Ta'pîiya: “Anî'kan amîrî'nikon? Ayepu'tîuya'nikon pra wai”, ta'pîiya to' pî'.

¹³ Moropai Jesusya teeseurîmanto' yaretî'ka'pî see warantî:

—Mîrîri ye'nen tîwarî panpî' ako'mantî. Maasa pra i' pensa, i' weiyu yai, erepamî weiyu epu'tîya'nikon pra naatî —ta'pî Jesusya.

Eseurîwî'nankon Ipoitîrîtonon (Lc 19.11-27)

¹⁴ Inî'ri tiaron panton ekaremekî'pî Jesusya: —Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa ii'to' wanî pe man see warantî. Warayo' tiaron pata pona tuutîsen wanî'pî. Tuutî rawîri tîpoitîrîtonon yanno'pîiya moropai tîpata rumaka'pîiya iko'mannî'to'pe to'ya. ¹⁵ Moropai mîikîriya tîwin pî' to' tîise to' nenyaka'ma ton tîniru tîrî'pî nenyaka'ma to'ya eserîke era'ma tîuya ye'nen. E'mai'non warayo' pia itîrî'pîiya 5.000 pîrata ena'pî kaisari. Moropai tiaron pia itîrî'pîiya 2.000 kaisari, pîrata ena'pî. Moropai tiaron pia itîrî'pîiya 1.000 kaisari, pîrata ena'pî. Mîrîri tîpo mîikîri wîti'pî. ¹⁶ Mîikîri e'mai'non warayo' 5.000 kaisari pîrata ena'pî yapisîtîpon

epa'ka'pî yenyaka'mai moropai mîikîriya mîrîri ke tiaron 5.000 kaisari epori'pî. ¹⁷ Mîrîri warantî nîri mîikîri 2.000 kaisari yapisitîponya yenyaka'ma'pî. Moropai tiaron epori'pîya mîrîri ke 2.000 kaisari. ¹⁸ Tîise tiaron warayo' 1.000 kaisari pîrata ena'pî yapisitîpon epa'ka'pî. Moropai a'ta yaka'pîya non yai. Moropai mîrîri tikaraiwari tînuru yu'na'tî'pîya non ya'.

¹⁹ Moropai kure'ne tîiko'mamî tîpo, to' karaiwari enna'po'pî. Moropai to' nîkupi'pî anepu'pai awani'pî, to' eesenyaka'ma'pî konekapa kai'ma to' yarakkîri. ²⁰ Mîrîri ye'nen mîikîri e'mai'non 5.000 kaisari pîrata ena'pî yapisitîpon erepamî'pî iipia, moropai 10.000 kaisari tînururî'pî rumaka'pîya. Ta'pîya: "Seeni' manni' uupia itîriya ne'tîkini, 5.000 pîrata ena'pî ke tiaron epori'pîya 5.000 kaisari", ta'pîya tikaraiwari pî'. ²¹ Mîikîri pî' ta'pî ikaraiwariya: "Morî pe pu'kuru man, innape yairî pu'kuru ikonekasa'ya nai", ta'pîya. "Mîrîri ye'nen aapia tu'kan anko'mannîpî ton tîriuya, morî pe eesenyaka'masa' ye'nen. Mararon tîri'pîya aapia, tîise morî pe yenyaka'masa'ya nai. Mîrîri ye'nen asi'kî uyarakkîri aatausinpapa". ²² Moropai tiaron ipoitîri 2.000 kaisari pîrata ena'pî yapisitîpon erepamî'pî iipia. Moropai ta'pîya tikaraiwari pî': "Uupia 2.000 pîrata ena'pî tîri'pîya. Mîrîri ke seeni' eposau'ya sîrîri inî' panpî 2.000 kaisari", ta'pîya.

²³ Mîikîri pî' ikaraiwariya ta'pî: "Morî pe pu'kuru man, upoitîri", ta'pîya. "Morî pe marari untîri'pî yenyaka'masa'ya nai. Mîrîri ye'nen inî' panpî' aapia tu'kan tîriuya, anko'mannîpî ton. Mîrîri ye'nen asi'kî uyarakkîri aatausinpapa", ta'pîya.

²⁴ Mîrîri tîpo tiaron ipoitîri 1.000 kaisari pîrata ena'pî yapisitîpon erepamî'pî iipia moropai ta'pîya: "Ukaraiwari, ayaseru epu'tî pî' wai, ari'ke' pe awani. Marari eesenyaka'ma tanne tu'ke î' eponen pe. Moropai o'non pata î' tîpînse pra miari imo'kanen amîri marari pra. ²⁵ Mîrîri ye'nen uuri wani'pî eranne' pe amîri pî'. Sa'man amîri. Mîrîri ye'nen seeni' pîrata ayemanne yu'na'tî'pîya itî'kauya namai. Mîrîri mana'pouya sîrîri aapia yapisi'pîya warantîri", ta'pîya.

²⁶ Mîikîri pî' ta'pî ikaraiwariya: "Amîri wani' mîrîri imakui'pî pe, moropai enya'ne pe awani mîrîri. Anenyaka'ma pe itîisa' yenyaka'masa'ya pra awani. Epu'nen amîri uyeseru, marari esenyaka'ma tanne, tu'ke î' eponen pe uuri wani. Moropai î' tîpînse pra î' mo'kanen pe uuri wani marari pra", ta'pîya. ²⁷ "Tîise î' wani' awani ye'nen mîrîri utînururî pîrata ena'pî tîriya pra awani'pî itewî' ta itaponse'pona? Sîrîri itîisa'ya ya enna'posa' yai, inî' panpî' eepansa' tanne eporiuya e'painon' ta'pî ikaraiwariya.

Mîrîri taa tîpo tiaronkon tîpoitîritonon winîki eera'tî'pî moropai ta'pîya: ²⁸ "Mîikîri pia manni' pîrata ena'pî mo'katî. Mîrîri tîiti manni' mia' tamî'nawîron pîrata ena'pî yarakkîron pia", ta'pîya. ²⁹ Tîise ta'pî to'ya: "Î' ton pe see mîikîri mia' tamî'nawîronya inî' panpî' yapisi'?" ta'pî to'ya. Moropai to' maimu yuuku'pîya: "Inna, tauya sîrîri apî'nîkon. Manni' tu'ke panpî' yapisitîponya yapisi' e'pai awani sîrîri tu'ke panpî'. Tîise anî' wani' ya mararon yarakkîri, mîrîri konekasai'ya pra awani ye'nen iipiapai imo'ka e'pai awani, î' ton pra awe'to'pe", ta'pîya. ³⁰ Moropai ta'pîya: "Tarîpai mîikîri enya'ne imakui'pî pe tîwe'sen yenumî e'pai awani ewaron ta awe'taruma'tito'pe. Mîikîri karau marari pra miari teekon tîpa'tî", ta'pîya to' pî' —ta'pî Jesusya.

Tiwinano'pî Wei Yainon

³¹ Jesusya teeseurîmato' yaretî'ka'pî see warantî: —Î' pensa uuri ka' poinon iipî'pî erepamî ya inî'ri, ipîkku pe, rei pe, tamî'nawîronkon upoitîritonon inseriyamî' pokonpe uupî. Uyaponse'pona teereutai uupî pe man pemonkonyamî' esa' pe. ³² Mîrîri yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pata ponkon emurukuntî kupî sîrîri urawîri. Uuriya pemonkonyamî' menka pe man, manni' carneiroyamî' era'maninya bodeyamî' menka carneiroyamî' kore'tapai teken to' e'to'pe warantî. ³³ To' menkauya yai carneiroyamî' tîriuya umeruntîri winî. Moropai bodeyamî' tîriuya kamai' winî to' e'to'pe. ³⁴ Tarîpai mîrîri yai, uuri, ipîkku ayepurukonya taa kupî sîrîri inkamoro meruntî winonkon pî': "Asi'tî uupia amîri'nîkon Paapa nîpîka'tî'san asi'tî. Aapia'nîkon tîntîri pe Paapa nîkoneka'pî yapî'tane'tî. Pena sîrîri koneka'pî Paapaya maasa pata koneka tîuya rawîri, apata'se'kon ton koneka'pîya, aapia'nîkon itîri'pa kai'ma. ³⁵ Maasa pra emî'ne wani' tanne uya're' ton tîri'pîya'nîkon. Moropai tuna aninnîpai wani' tanne uwo'pa'pîya'nîkon. Moropai ayewî'kon ta erepamî'pî, anepu'tikon pe pra si'ma tîise uyapisi'pîya'nîkon ayewî'kon ta. ³⁶ Moropai ipon pra uuri wani'pî tîise upon ton tîri'pîya'nîkon. Moropai pri'ya pra wani' tanne upî' eesenyaka'ma'pîkon. Moropai ama'ye'kon atarakkanto' ta wani' tanne, uyera'mapî'se attî'pîkon".

³⁷ Mîrîri taiya manni' ekaranmapo inkamoro morîkonya. Taa to'ya: "Anna yepotorî, î' pensa see emî'ne awani' tanne, aya're' ton tîri'pî annaya? Moropai tuna aninnîpai awani' tanne awo'pa'pî annaya? ³⁸ Anna yepotorî, î' pensa see ka'ran pe awani' tanne, anna nepu'tî pe pra awani' tanne, ayapisi'pî annaya anna yewî' ta? Moropai î' pensa ipon pra

awani era'ma'pi annaya apon ton tiri'pi annaya?" taa to'ya. ³⁹ "Moropai i' pensa see amiri era'ma'pi annaya pri'ya pra api' anna esenyaka'mato'pe? Moropai i' pensa ama'ye'kon atarakkanto' yewi' ta awani tanne ayera'mapi'se anna witi'pi?" ⁴⁰ Miriri yai ayepurukonya yuuku: "Tauya siriri api'nikon, miriri kupi'piya'nikon manni'kan uya'mi'san pi' moropai uyonpayami' pi'. Tiise inkamoro pi' pra ikupi'piya'nikon tiise upi'" taiya.

⁴¹ Miriri yai taa ayepurukonya kupi siriri, manni'kan kamai' winonkon pi': "Uupiapai atarimati amiri'nikon Paapa nitiri anapi'pai'nikon pepin, atiti itu'se awani'pikon apo' ya'. Miriri apo' Paapa nikupi'pi makui moropai ipemonkonoyami' itansuriyami' pata'se' pe. Miriri ya' atiti", tauya. ⁴² "Maasa pra emi'ne wani tanne, uya're' ton tiisa'ya'nikon pra naatii. Moropai tuna aninnipai wani tanne uwo'pasa'ya'nikon pra naatii. ⁴³ Moropai uyapi'sa'ya'nikon pra naatii ayewi'kon ta ka'ran pe wani ye'nen. Moropai ipon pra e'taruma'ti tanne, upon ton tiisa'ya'nikon pra naatii. Moropai pri'ya pra wani tanne, moropai ama'ye'kon atarakkanto' ta wani tanne, uyera'mapi'se atisa'kon pra naatii".

⁴⁴ Miriri pi' ekaranmapo to'ya kupi siriri: "Anna Yepotori, i' pensa see emi'ne awani era'ma'pi annaya? Moropai tuna aninnipai awani era'ma'pi annaya? Moropai i' pensa anna yewi' ta eerepami'pi anna nepu'ti pe pra si'ma? Moropai i' pensa ipon pra awani era'ma'pi annaya? Moropai i' pensa pri'ya pra awani'pi, i' pensa ama'ye'kon atarakkanto' ta awani tanne, ayera'mapiti' annaya pra awani'pi?" taa to'ya.

⁴⁵ Ayepurukonya yuuku pe man: "Yairi tauya siriri amiri'nikon pi'. Tu'ke ite'ka insanan pemonkonyami' ipika'tipainokon pika'tisa'ya'nikon pra naatii, nem tiwinan ipikku pepin pika'tisa'ya'nikon pra naatii. Inkamoro pepin neken tiise uuri pika'tisa'ya'nikon pepin miriri".

⁴⁶ Siriri waranti Yesusya teeseurimato' yaretu'ka'pi. —Miriri ye'nen insamoro witi pe man uupiapai, ipatiki' to' e'taruma'tito'pe. Tiise morikon witi pe man uupia ipatiki' enen to' ko'mannito'pe —ta'pi Yesusya.

26

Teserukon Koneka To'ya Jesus Winiki

(Mc 14.1-2; Lc 22.1,2; Jo 11.45-53)

¹ Siriri waranti pemonkonyami' yenupa ti'po, Yesusya ta'pi tinenupa'san pi': ² —Epu'ti pi' naati taripai asaki'ne wei ti'po entamo'kanto' weiyu wani, itese' pascoa —ta'piya. —Miriri yai uuri, ka' poi iipi'pi rumaka to'ya uyeyatonon pia, paki'nan pona ipokapi'to'pe to'ya.

³ Miriri tanne teepiremasanon esanon moropai Judeuyami' ye'mai'nori'san eperepi'pi tepotorikon Caifas yewi' ta. ⁴ Inkamoro ya ta'pi: —Ama' pe Jesus yapi'pai awani siriri iwito'pe, era'ma arinikonya pra tiise —ta'pi to'ya.

⁵ —Tiise festa weiyu yai, siriri ku'pai pra awani siriri. Maasa pra miriri yai ikupi'nikon ya, pemonkonyami' ekore'ma eserike man uwiniki'nikon —ta'pi to'ya.

Jesus Karapaima Wiri'ya A'pusin Ke

(Mc 14.3-9; Jo 12.1-8)

⁶ Jesus wani'pi pemonkonyami' ko'manto' pata Betania po leproso itese' paran pi' si'pi Simao yewi' ta. ⁷ Miaru wiri' erepami'pi Jesus pia. Miiki'ri e'rennuku'pi aminke pra iipia. Miiki'riya kara' a'pusin yense' ene'sa' wani'pi tenya, non ka'sa' itese' alabastro. Miriri ya' a'pusin wani'pi intapiki'ri. Miriri wani'pi epe'ke pe pu'kuru moropai Jesus entamo'ka tanne, wiri'ya i'kanpiti'pi ipu'pai pona.

⁸ Miriri kupi wiri'ya era'ma tiuya'nikon pe, Jesus nenupa'san ekore'ma'pi ipi'. Moropai miiki'ri ekaranmapo'pi to'ya: —I' ton pe see miriri a'pusin kanpitiya miriri, i' pe pra ri? ⁹ Miiki'ri wiri' pi' ta'pi to'ya: —Miriri i'kanpitiya manni' a'pusin, miriri ke awe'repa e'painon se' tapairi tima'tini'se pra. Tiniru yapisiya e'painon marari pra, moropai miriri ke tiwe'taruma'tisanon pika'ti e'painon —ta'pi to'ya.

¹⁰ Tiise miriri taa to'ya epu'ti'pi Yesusya. Moropai ta'piya to' pi': —I' wani' wani ye'nen yairi ma're wiri' kupi' yu'se awanikon miriri? Miriri ikupi'ya manni' wani miriri mori pe pu'kuru uuri ton pe —ta'piya. ¹¹ —I' ton pinon sa'ne wani miriri wei kaisari aapia'nikon. Inkamoro anpika'tipai awanikon ya, mori tiriya'nikon e'painon. Tiise uuri kaane, aapia'nikon uuko'mami pepin. ¹² Miriri iku'sai'ya manni' wani miriri Judeuyami'ya isa'manta'pi karapaima manni' waranti. Miriri epu'ti pi' naatii. Ukarapaimasai'ya miriri uusa'mantasa' yu'na'ti to'ya rawiri. ¹³ Ayenku'tiuya'nikon pepin. O'non pata Paapa maimu ekaremeki to'ya eseta ya miseri wiri' nikupi'pi niri yekare eseta. Moropai miiki'ri pi' to' enpenata —ta'pi Yesusya.

Judasya Jesus Ekaremeki Iteyatonon Pi'

(Mc 14.10-11; Lc 22.3-6)

¹⁴ Mírírí típo asakí'ne pu' pona tíimo'tai'níkon Jesus nenupa'san yonpa wítí'pí itese' Judas Iscariotes eseurímai teepíremanon esanon yarakkírí. ¹⁵ Moropai mǔkíríya ta'pí to' pí: —Í' warapo kaisarí uye'maya e'painon aapia'níkon Jesus rumakauya ya? —ta'píya. Teepíremanon esananya ta'pí: —30 prata ena'pí kaisarí aye'ma annaya —ta'pí to'ya. Moropai mírírí tírírí'pí to'ya íipia. ¹⁶ Mírírí patapai í' kai'ma Jesus yapisi tíuya ama' pe yuwa'pí Judasya inkamoro pia irumakapa.

Jesus Entamo'ka Entamo'kanto' Itese' Páscoa Pí'
(Mc 14.12-21; Lc 22.7-14,21-23; Jo 13.21-30)

¹⁷ E'mai'non wei yai, isa'moto' ton pín trigo puusa' yaku tíuya'níkon rawírí, Jesus nenupa'san erepamí'pí íipia ekaranmapoi. —O'non pata see entamo'kanto' páscoa koneka annaya e'painon? —ta'pí to'ya.

¹⁸ Jesusya inkamoro maimu yuuku'pí moropai ta'píya: —Atítí cidade pona. Miarí eerepansa'kon pe, warayo' wítí' esa' míwatí. Moropai makatí ípí: “Uyenupanenkonya anna yarimasa' sírírí upata'se' ton yu'se wai ayewí' ta, moro unenupa'san yarakkírí entamo'kato'pe páscoa pí', maasa pra uweiyu eseposa' man, taa pí' uyenupanenkon man”, makatí —ta'píya.

¹⁹ Moropai inenupa'sanya tíwentamo'kato'kon ton koneka'pí miarí ta'pí Jesusya yawírí. Páscoa koneka'pí to'ya.

²⁰ Moropai pata ewaronpamí pe, Jesus moropai inenupa'san ereuta'pí mesa pona tíwentamo'kakonpa kai'ma.

²¹ Mírírí pe rí tíwentamo'kakon ye'ka pe, Jesusya ta'pí tinenupa'san pí: —Yairí tauya sírírí apí'níkon. Amírí'níkon kore'tawonya uyekaremekí pe man uyeyatonon pí'.

²² Mírírí taa Jesusya ye'nen, inenupa'san ena'pí yairí ma're mararí pra. Mírírí ye'nen tíwarírí'níkon to' esekaranmapopítí'pí tíwin pí'. Moropai ta'pí to'ya Jesus pí: —Uuríya mírírí kupí pepín e'painon? Innape nai? —ta'pí to'ya.

²³ Tíise Jesusya yuuku'pí. Ta'píya: —Tíwinan ayonpakon uyarakkírí tíwinan pratopon yaníya, manni'ya uyekaremekí kupí sírírí uyeyatonon pí', mǔkírí uyarakkírí tekkari yonpaiya manni'ya. ²⁴ Mírírí warantí uurí, ka' poi íipí'pí sa'manta e'pai awaní sírírí. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' yawírí. Tíise aka mǔkírí uurí ka' poi íipí'pí rumakatípon uyeyatonon yenyá. Mǔkírí sa'ne yenposa' isanya pra awaní ya, morí pe panpí' awaní e'painon. Maasa pra awe'taruma'tí pepín e'painon. ²⁵ Mírírí taiya ye'nen mǔkírí Judasya Jesus ekaranmapo'pí: —Yai pra uurí pí' taaya, uyenupanen, innape nai? —Amírí pe awaní ye'nen taaya mírírí —ta'pí Jesusya Judas pí'.

Jesus Eseuríma Tímíní Pí'
(Mc 14.22-26; Lc 22.15-20; 1Co 11.23-25)

²⁶ Tíwentamo'kakon ye'ka pe, Jesusya trigo puusa' yapisi'pí tenya' moropai eepírema'pí. Ta'píya: —Morí pu'kuru amírí, uyun. Anna yuu ton tírírí'pí nai —ta'píya Paapa pí'. Mírírí típo ípíríkkapítí'píya. Moropai ítirí'píya to' kaisarí. Ítirí tíuya pe ta'píya: —Maa, sírírí yapí'tí. Moropai ya'tí, maasa pra sírírí waní upun pe.

²⁷ Moropai mírírí típo uva yekku yense' pisa yapisi'píya. Moropai eepírema'pí. —Morí pu'kuru amírí, uyun. Anna wuku ton tírírí'pí nai —ta'píya Paapa pí'. Mírírí típo ítirí'píya to' kaisarí. Ta'píya to' pí: —Sírírí ení'tí tamí'nawírí si'ma. Moropai tamí'nawíronkonya enírí'pí.

²⁸ Jesusya ta'pí: —Sírírí waní sírírí umíní. Tu'kankon níkupí'pí imakui'pí yepé' pe í'kamouya kupí sírírí. Mírírí wenai Paapaya tu'kankon níkupí'pí kupí e'painon tíwanmíra, ekaremekí'pí tíuya yawírí —ta'píya. ²⁹ —Tauya sírírí apí'níkon. Iní'rí uva yekku eníríuya pepín kupí sírírí apokonpe'níkon tamí'nawíron esa' pe tíwaní Paapaya yenpo píkirí. Mírírí yai amenan uva yekku eníríuya apokonpe'níkon iní'rí —ta'píya.

³⁰ Mírírí típo to' eserenka'pí Paapa yapurí pe. Moropai to' wítí'pí Oliveira ye'ka kírí pona.

Jesusya Pedro Panama
(Mc 14.27-31; Lc 22.31-34; Jo 13.36-38)

³¹ Moropai Jesusya ta'pí to' pí: —Sírírípe ewaron ya, eranne' pe awaníkon wenai, tamí'nawírí eepekon pe naatí. Moropai urumakaya'níkon pe naatí, Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' yawírí. Pena Paapaya ta'pí:

“Carneiroyamí' era'manen wíuya yai,
inera'makon carneiroyamí' e'paraipka kupí sírírí.” Zc 13.7
ta'pí Paapaya pena. Típi' Jesus eseuríma'pí. ³² —Tíise uusa'manta típo, Paapaya u'mí'sa'kasa' yai, arawírí'níkon uutí Galiléia pona —ta'pí Jesusya to' pí'.

³³ Mírírí taa Jesusya yuuku'pí Pedroya: —Tamí'nawíronkonya arumaka e'painon eranne' pe tíwaníkon wenai, tíise uuríya arumaka pepín, Uyepotorí. Tíise tíaronkonya neken íkupí.

³⁴ Tiiŕe Jesusya ta'pî ipî': —Kaane Pedro, ayenku'tiuya pepîn. Sîrîrîpe ewaron ya, maasa e'mai' pe kariwana yunkon etun rawîri taaya pe nai. Ayekaranmapo to'ya ya, seuriwî'ne ite'ka “unepu'tî pepîn”, taaya pe nai —ta'pî Jesusya.

³⁵ Tiiŕe Pedroya yuuku'pî: —Unepu'tî pepîn miikîrî Jesus tauya pepîn. Awî to'ya ya, uuri nîri tîwî uwî to'ya —ta'pîya.

Moropai tamî'nawîronkonya nîri mîrîrî warantî ta'pî Jesus pî'.

Jesus Epîrema Tîpemonkonyamî' Wetun Tanne
(Mc 14.32-42; Lc 22.39-46)

³⁶ Moropai Jesus wîti'pî inenupa'san pokonpe. Eewomi'pî jardim itese' Getsêmani ya' moropai ta'pîya: —Maasa tari e'tî, epîrema uuti tanne simpata —ta'pîya tînenupa'san pî'.

³⁷ Miikîrîya Pedro yari'pî moropai Zebedeu munkîyami' yari'pî takon yarakkîrî. Mîrîrî yai Jesus esewankono'ma'pî marari pra. Ipra yairi ma're awani'pî. ³⁸ Moropai ta'pîya: —Esewankono'mato'ya uyewan yanni'sa' man. Mîrîrîya uwî pe man —ta'pîya. —Maasa tari e'tî tiwarî panpî' e'tî unimîkî pî' ako'manti.

³⁹ Inkamoro piapai miikîrî atarima'pî marari. Moropai non ekaya tenpata enu'tî'pîya, eepîrema'pî. Ta'pîya: —Uyun, tamî'nawîron kupîya e'painon. Upîka'tîkî e'taruma'tî namai. Tiiŕe itu'se wani yawîri kî'kupî. Itu'se awani yawîri neken iku'kî —ta'pîya Paapa pî'.

⁴⁰ Moropai awenna'po'pî inkamoro eseurîwî'nankon pia. Inkamoro tînenupa'san wetun tanne, to' eporî'pîya. Moropai ta'pîya Pedro pî': —Awetunkon mîrîrî tiwarî aako'mamikon eserike pra naati? Marari rî tiwin hora kaisari aako'mamikon eserike pra naati? —ta'pîya. ⁴¹ —Tiwarî ako'manti moropai epîremati. Paapa yarakkîrî eseurîmati, makuiya imakui'pî kupîya'nikon emapu'tî namai. Ayewankon ya' Paapa maimu yawîri iko'manpai awanikon. Tiiŕe ikupîya'nikon eserike pra awanikon a'tu'mîra awanikon ye'nen.

⁴² Moropai inî'rî itakon ite'ka pe, attî'pî epîrema, Paapa yarakkîrî eseurîmai. Ta'pîya: —Paapa, e'taruma'tî namai upîka'tîkî. Tiiŕe mîrîrî yu'se pra awani ya, i' itu'se awani manni' yawîri iku'kî —ta'pîya.

⁴³ Miikîrîya tiwenna'posa' pe, inî'rî to' wetun tanne to' eporî'pî. Maasa pra marari pra iwe'nunpai to' wani'pî mîto'pe. Marari ipokonpe to' wani eserike pra. ⁴⁴ Iteseurîno ite'ka pe, Jesus wîti'pî to' piapai epîrema. Moropai e'mai' pe teepîrema'pî warantî ta'pîya.

⁴⁵ Moropai awenna'po'pî inî'rî to' pia. Inkamoro ekaranmapo'pîya: —Sîrîrî tîpose awetunkon ko'mannîpî mîrîrî? Aasari man, aase'nikon, wîti'nikon. Sîrîrî pu'kuru uuri, ka' poi iipî'pî rumakato' to'ya weiyu eseponî pî' man imakui'san yenya'. ⁴⁶ E'mî'sa'kati aase'nikon wîtin. A'kî, miikîrî warayo' iipî era'mati uyeyatonon pia utîri ton —ta'pî Jesusya.

Jesus Yapisi To'ya
(Mc 14.43-50; Lc 22.47-53; Jo 18.3-12)

⁴⁷ Jesus eseurîma tanne, tiwinan inenupa'san yonpa, Judas, erepami'pî. Teepîremasan esanonkon moropai Judeyami' panamanenan narima'san erepami'pî ipokonpe. Arinike pemonkonyami' erepami'pî tetawaraikon, moropai tîtaikapukon yarakkîrî. ⁴⁸ Miikîrî Judasya taasa' wani'pî inkamoro Jesus yeyatonon pî'. Manni' warayo' yu'nauya era'maya'nikon ya, miikîrî anapisikon ton. Mapi'tî taasai'ya wani'pî. ⁴⁹ Moropai teerepami' pe, Judas wîti'pî Jesus pia. Moropai ta'pîya:

—Uyenupanen, tiwanmin wani mîiti aapia —taa ye'ka pe, Jesus yu'na'pîya itenpata yai. ⁵⁰ Jesusya imaimu yuuku'pî. Ta'pî Jesusya: —Uyonpa, i' anku'pai awani ya uyarakkîrî iku'kî ka'ne' pe. Moropai Judas ponkon pe iipî'sanya Jesus yapisi'pî. ⁵¹ Mîrîrî kupî to'ya era'ma tiuya'nikon pe, Jesus nenupa'san yonpaya tetawarai mo'ka'pî. Moropai teepîremasan esanon yepotorî poitîri pana ya'tî'pîya. ⁵² Tiiŕe Jesusya ta'pî: —Kaane, mîrîrî warantî pra, ayetawarai yeka'makî iwon ya'. Maasa pra etawara ke epîpainon wani ya, miikîrî sa'manta e'pai awani etawara kamo pe —ta'pî Jesusya. ⁵³ —Uyun pî' upîka'tînenkon ton esatiuya ya, yarimaiya pra awani kai'ma eesenumenkakon mîrîrî? To' esatiuya e'painon ipî'. Moropai ka'ne' pe arinikon inseriyami' yarima uyunya e'painon. ⁵⁴ Tiiŕe esatiuya e'pai pra awani. Maasa pra sîrîrî warantî awe'kupî pe man kai'ma, Paapa maimu e'menukasa' ye'nen. Mîrîrî e'kupî pe man taasai'ya yawîri.

⁵⁵ Moropai Jesusya ta'pî inkamoro pemonkonyami' pî': —Uyapi'se aai'sakon sîrîrî akasuparaikon moropai akaitapukon yarakkîrî, manni' pemonkon wîti'pon yapisi to'ya warantî. Teuren wei kaisari akore'ta'nikon wani tanne, ayenupakon pî' epîremanto' yewî' ta, mîrîrî ku'sa'ya'nikon pra naati uyapisikonpa. ⁵⁶ Tiiŕe tamî'nawîri sîrîrî e'kupî sîrîrî maasa pra penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' nurî'sanya imenuka'pî yawîri.

Mîrîrî taa Jesusya pe, inenupa'sanya Jesus rumaka'pî moropai iipiapai to' wîti'pî. To' epe'pî.

Jesus Yari Surarayami'ya

*Teepîremasanon Esanon Rawîri**(Mc 14.53-65; Lc 22.54-55,63-71; Jo 18.12-14,19-24)*

⁵⁷ Inkamoro Jesus yapisitîponkonya yari'pî teepîremasanon esanon yepotorî Caifás pia. Miarî to' eperes'a' wani'pî. Moisés nuri'ti yenupato' pî' yenupatonkon moropai Judeuyamî' panamanenan inkamoro eperes'a' wani'pî moro. ⁵⁸ Tîise Pedro witi'pî aminke Jesus pî' to' ye'ma'pî pî'. Teepîremasanon esanon yepotorî yewî' eporî tûya pikîri. Mîikîri e'nîmî'pî poro po surarayamî' pokonpe miarî si'ma î' kupî to'ya era'mapa kai'ma. ⁵⁹ Imakui'pî pe Jesus winîkî teeseurîmasen ton pemonkon yuwa'pî teepîremasanon esananya, moropai tamî'nawîronkon ipikkukon Judeuyamî' yepotorîtononya. Innape Jesus nîkupî'pî ekaremekî to'ya ya, iwîkonpa kai'ma yuwa'pî to'ya. ⁶⁰ Tîise mîrîri warantî to' eseurîma pra awani'pî Jesus winîkî. Teuren arinîkon eseurîma'pî seru' pe iwinîkî. Tîise asakî'nankonya î' ta'pî Jesusya ekaremekî tu'ka'pî. ⁶¹ Moropai ta'pî to'ya: —See warantî ta'pîiya epîremanto' yewî' pî': "Seenî epîremanto' yewî' koneka'pî pemonkonyamî'ya. Tîise yarankauya kupî sîrîri. Moropai i'mî'sa'kauya inî'rî eseurîwî'ne wei'tîpo", ta'pîiya —ta'pî to'ya teepîremasanon esanon pî'.

⁶² Mîrîri ya, Jesus eseurîmasa' eta tûya pe, teepîremasanon esanon yepotorî e'mî'sa'ka'pî. Moropai Jesus ekanamapo'pîiya: —A'kî imakui'pî pe insanan warayo'kon eseurîman pî' man apî', î' kai'ma awani'pî pe nan? —ta'pîiya. ⁶³ Tîise Jesus wani'pî moo î' taiya pra. Inî'rî teepîremasanon esanon yepotorîya Jesus ekanamapo'pî: —Inna, Paapa ka'pon ese'pî' taaya yu'se wani' sîrîri. Amîri Paapa nîmenka'pî Cristo, Paapa munmu amîri?

⁶⁴ Jesusya yuuku'pî: —Inna, amîriya taa mîrîri. Tîise tauya sîrîri apî'nîkon, maasa amîri'nîkonya uuri'ka' poi iipî'pî ereutasa' era'ma kupî sîrîri Paapa meruntîri winî. Î' pensa sîrîri non pona uui'pî yai, katupuru po autî era'maya'nîkon kupî sîrîri.

⁶⁵ Mîrîri taa Jesusya eta tûya pe, teepîremasanon esanon yepotorî ekore'ma'pî mararî pra. Mîrîri ye'nen tîpon karaka'pîiya teesewankono' masa' warantî tîwe'ku'se. Moropai ta'pîiya: —Innape man. Paapa pe e'ku'nî pî' man. Inî'rî anî' yuwapai pra man iteseru pî' teeseurîmasen ton. Maasa pra aasîri imakui'pî pe eseurîman pî' man Paapa winîkî. Eeseurîma eta pî' naatî. ⁶⁶ Î' ye'ka pe mîserî ku'pai nai? —ta'pîiya to' pî'. Yuuku'pî to'ya: —Iwîpai awani' mîrîri, enen awani' e'pai pra man —ta'pî to'ya.

⁶⁷ Moropai mîrîri taa tîpo, tiaronkonya tetakukon yenumî'pî itenpata pona. Moropai ipa'tîpî'pî to'ya. ⁶⁸ Ipa'tîpî' ye'ka pe ta'pî to'ya: —Anî'ya apa'tîsa' pe awani' epu'kî, innape Paapa nîmenka'pî pe awani'ya —ta'pî to'ya ipî'.

*Jesus Pî' Unepu'tî Pepîn Taa Pedroya**(Mc 14.66-72; Lc 22.56-62; Jo 18.15-18,25-27)*

⁶⁹ Mîrîri tanne Pedro ereutasa' wani'pî poro po witi' iwa'to' pona. Moro tîise teepîremasanon esanon poitîrîpa' iipî'pî iipia. Moropai ta'pîiya ipî': —Amîri nîri wani'pî mîikîri Jesus Nazaré poinon yarakkîri?

⁷⁰ Tîise Pedroya iwapu'tî'pî tamî'nawîronkon rawîri si'ma. Ta'pîiya: —Anî' pî' eeseurîmakon epu'tûya pra wai. ⁷¹ Moropai Pedro mo'ta'pî witi' iwa'to' mana'ta pia. Inî'rî tiaron to' poitîrîpa'ya era'ma'pî moropai ta'pîiya moro tîwe'sanon pî', warayo'kon pî': —Mîikîri wani'pî Jesus Nazaré pon yarakkîri —ta'pîiya.

⁷² Mîrîri pî' Pedroya ta'pî itakon te'ka pe: —Unepu'tî pepîn mîikîri. Useruku pepîn sîrîri, Paapaya uyera'ma pî' man. Seru'ye' pe pra wani'.

⁷³ Mararî tîiko'mamîkon tîpo, moro tîwe'sanon e'rennuku'pî inî'rî Pedro pia. Moropai ta'pî to'ya: —Maasa pra eeseurîmato'ya mîikîri yonpa pe awani' ekaremekî, iwarantî eeseurîma ye'nen.

⁷⁴ Mîrîri pî' ta'pî Pedroya: —Seru' pe pra tauya sîrîri, unepu'tî pepîn mîikîri warayo'. Seru' pe eseurîma ya, Paapaya utaruma'tî e'painon.

Mîrîri taiya tanne, kariwana yunkon e'na'pî. ⁷⁵ Moropai Pedro enpenata'pî î' kai'ma ta'pî Jesusya pî'. Maasa pra ta'pîiya: —E'mai' pe kariwana yunkon etun rawîri, unepu'tî pepîn mîikîri, taaya kupî sîrîri eseurîwî'ne ite'ka —ta'pîiya ipî'.

Mîrîri tîpo Pedro epa'ka'pî miari pai. Mararî pra tîkarau ye'ka pe attî'pî.

27*Jesus Yari To'ya Pilatos Pia**(Mc 15.1; Lc 23.1-2; Jo 18.28-32)*

¹ Pata erenmapî pe, tamî'nawîronkon teepîremasanon esanon, moropai Judeuyamî' panamanenan emurukuntî'pî. Î' kai'ma Jesus kupî tûya'nîkon pî' eseurîmai iwîkonpa. ² Moropai inkamoroya surarayamî' yaipontî'pî Jesus yaironpî'tîto'pe to'ya. Moropai mîikîri rumaka'pî to'ya pata esa' Pilatos pia.

*Iteyatonon Pia Jesus Rumakatipon Judas Sa'manta
(At 1.16-19)*

³ Mîrîrî warantî Jesus wîi to'ya epu'tî tûuya pe, Judas, Jesus rumakatipon esewankono'ma'pî mararî pra. Moropai mîrîrî wenai Jesus rumaka'pî tûuya iteyatonon pia yep'e'pî tînuru 30 prata ena'pî tînapisi'pî mana'po'pî teepîremasanon esanon pia moropai Judeuyamî' panamanenan pia. ⁴ Ta'pîuya: —Kure'ne imakui'pî ku'sau'ya sîrîrî. Maasa pra î konekatipon pepîn warayo' tîrumakai aasa'mantato'pe —ta'pî Judasya to' pî'.

Imaimu yuuku'pî to'ya: —Î' wani' kin nai, î' ton pra man anna yarakkîrî. Tîise amîrî yarakkîrî neken.

⁵ Mîrîrî taa to'ya ye'nen, Judasya tînuru papo'pî epîremanto' yewi' ta, moropai eepa'ka'pî. Moropai attî'pî, mîkîrî e'mutunuku'pî moropai aasa'manta'pî.

⁶ Mîrîrî tînuru yapisi'pî teepîremasanon esananya moropai mîrîrî pi' ta'pî to'ya: —Sîrîrî tînuru wani' pepîn morî pe, uurî'nîkonya itîrî ya epîremanto' yewi' pratari kore'ta. Maasa pra sîrîrî wani' tîisa'mantase yep'e'pî pe itîisa' —ta'pî to'ya. ⁷ Tamî'nawîrî mîrîrî pi' teeseurîmakon tîpo mîrîrî tînuru ke tiwin pata yenna'pî to'ya, kamote ka'nen pata'se'. Mîrîrî pata ya' ka'ranyamî' sa'mantasa' yu'na'tito' ton yenna'pî to'ya. ⁸ Mîrîrî ye'nen mîrîrî pata to' nenna'pî esatî to'ya sîrîrî tîpose mîn pata'se' kai'ma. Maasa pra anî' sa'mantato' wenai yenna'pî to'ya.

⁹ Sîrîrî warantî penaro' Paapa maimu ekareme'nen profeta Jeremias nuri'tîya taasa' yawîrî awe'kupi'pî.

Inkamoroya tînuru yapisi'pî 30 prata ena'pî kaisarî. Mîrîrî warapo aye'ma annaya ta'pî Judeuyamî'ya yawîrî.

¹⁰ Moropai mîrîrî ke pata yenna'pî to'ya, kamote ka'nen pata'se'. Î' kai'ma ta'pî Uyepotorîya yawîrî iku'to'peuya
Zc 11.12,13; Jr 19.1-13, 32.6-9
ta'pî profeta Jeremias nuri'tîya.

Jesus Wani Pilatos Rawîrî

(Mc 15.2-5; Lc 23.3-5; Jo 18.33-38)

¹¹ Mîrîrî tanne, pata esa' Pilatos rawîrî Jesus wani' yai, Pilatosya ekaranmapo'pî. Ta'pîuya: —Amîrî, mîkîrî Judeuyamî' esa' pe tîwe'sen? —ta'pîuya. —Inna, amîrîya taa mîrîrî —ta'pî Jesuya. ¹² Tîise inkamoro teepîremasanon esanon, moropai Judeuyamî' panamanenan maimu yuuku Jesuya pra awani'pî. ¹³ Moropai Pilatosya ta'pî: —To' maimu yuukuya pepîn. “Mararon pepin imakui'pî ku'sai'ya”, taa pî' to' man api'. Mîrîrî etaya pra nan?

¹⁴ Tîise Jesus eseurîma pra awani'pî. Moropai mîrîrî pi' pata esa' Pilatos wani'pî mararî pra teesenumenkai ipî'.

Jesus Rumaka To'ya Î' Ku'to'pe To'ya

(Mc 15.6-15; Lc 23.13-25; Jo 18.39-19.16)

¹⁵ Pilatosya festa, itese' Páscoa kaisarî, tînarakkamo'pî rumaka e'pîtî'pî atarakkannîto' tapai. Mannî' pemonkonyamî' nesatî'pî teseru yai, mîkîrî rumakaiya. ¹⁶ Mîrîrî yai atarakkannîto' ta, tiwin warayo' wani'pî tamî'nawîronkon nepu'tî Barrabás. ¹⁷ Mîrîrî yai arinîkon pemonkonyamî' emurukuntî'san ekaranmapo'pî mîkîrî pata esa' Pilatosya. —Anî' rumakauya yu'se naatî, Jesus Paapa nîmenka'pî, Barrabás ka'rî? —ta'pîuya. ¹⁸ Ipi' tîkinmukon ye'nen, Jesus ene'sa' to'ya epu'tî'pî Pilatosya.

¹⁹ Moropai ipikku pe tîwe'to' yaponse' pona Pilatos ereutasa' tanne, ino'pîya tîmaimu yarima'pî taato' see warantî: —Mîkîrî warayo' winîkî î' kî'kupî, maasa pra morî pu'kuru mîkîrî, î' kupîtipon pepîn. Maasa pra sîrîrîpe uwe'ne' e'taruma'tî pî' wai mararî pra, mîkîrî wenai —taasa'ya wani'pî.

²⁰ Tîise teepîremasanon esananya ta'pî moropai Judeuyamî' panamanenanya tamî'nawîronkon pi': —Barrabás rumakaya yu'se anna man ka'tî ipî' —ta'pî to'ya. —Moropai Jesus wîi me'poto'peiya —ta'pî to'ya. ²¹ Inî'rî pata esa'ya tamî'nawîronkon pemonkonyamî' ekaranmapo'pî: —O'non ye'ka rumakauya yu'se naatî? Yuuku'pî to'ya: —Barrabás rumakakî —kai'ma imaimu yuuku'pî to'ya.

²² Inî'rî Pilatosya ta'pî to' pî': —Moriya î' kin kupîuya e'painon mîserî Jesus manni' Cristo tesa'sen yarakkîrî? —Pakî'nan pona ipokapîti me'pokî —ta'pî tamî'nawîronkonya Pilatos pi'.

²³ Pilatosya ta'pî inî'rî to' pî': —Î' kin imakui'pî inkupi'pî moro nai mîito'pe? —taiya ye'nen, tamî'nawîronkon entaimepîti'pî —Pakî'nan pona ipokapîti me'pokî —ta'pî to'ya ipî'.

²⁴ Mîrîrî warantî î' koneka tûuya eserike pra tîwanî Jesus yarakkîrî epu'tî'pî Pilatosya. Moropai Pilatosya tîpî' pemonkonyamî' ekore'ma epu'tî'pî. Mîrîrî ye'nen tuna enepî me'po'pîuya. Moropai mîrîrî ke tenya rona'pîuya, î' ton pra tîwanî ekaremekîpa mîkîrî yarakkîrî, arinîkon pemonkonyamî' rawîrî si'ma. Moropai ta'pîuya: —Uurî wani' pepin mîserî warayo' sa'mantato' esa' pe. Tîise amîrî'nîkonya ikupi' sîrîrî —ta'pîuya.

²⁵ Moropai tamî'nawîronkonya yuuku'pî: —Mîikîrî sa'mantato' wenai, tiwî anna pona e'taruma'tînto' nenai, moropai anna munkîyamî' pona eena —ta'pî to'ya.

²⁶ Mîrîrî taasa' to'ya pe, Pilatosya Barrabás rumaka'pî atarakkannîto' tapai. Tiise Jesus po'pî'to'pe to'ya ta'pî Pilatosya pemonkon po'pî'to' ke, moropai irumaka'pîya pakî'nan pona ipokapî'to'pe to'ya.

Surarayamî' Wo'ma'ta Jesus Pî'
(Mc 15.16-20; Jo 19.2-3)

²⁷ Moropai surarayamî'ya Jesus yari'pî pata esa' Pilatos yewî' ta. Moropai tamî'nawîronkon surarayamî' emurukuntî'pî iwoi. ²⁸ Inkamoroya Jesus pon mo'ka'pî ipokon moropai ipata'pî ya' tiaron ta'sankon suuyu yeka'ma'pî to'ya, ipon ton. ²⁹ Moropai Jesus yarakko ton koneka'pî to'ya mî'nî ye' ke rei yarakko, coroa warantî. Ipi' tiwo'ma'takon ye'nen, rei pe ikupî'pî to'ya. Moropai rei me'sipu ye'ka tîrî'pî to'ya itenya' meruntî winî. Mîrîronkon tîrî tîpo, to' e'sekunka'pî irawîrî. Moropai inkamoro wo'ma'ta pia'tî'pî ipî'. Ta'pî to'ya: —Anna yepuru pe awanî, Jesus. Amîrî wani' Judeuyamî' esa' pe pu'kuru awanî rei pe —ta'pî to'ya. ³⁰ Mîrîrî taa ye'ka pe, ipona tetakukon yenumî'pî to'ya. Moropai manni' me'sipu mo'ka'pî to'ya, moropai mîrîrî ke ipa'tîpî'tî'pî to'ya ipu'pai pona. ³¹ Ipi' tiwo'ma'takon tîpo, ipon tîneka'ma'pikon suuyu mo'ka'pî to'ya. Moropai ipon pu'kuru tîmo'ka'pikon yeka'ma'pî to'ya ini'rî. Mîrîrî tîpo Jesus yari'pî to'ya pakî'nan pona ipokapî'se.

Jesus Pokapîti To'ya Pakî'nan Pona
(Mc 15.21-32; Lc 23.26-43; Jo 19.17-27)

³² Miarî pai teepa'kakon pe, warayo' eporî'pî to'ya Simão itese', Cirene cidaderî pon. Moropai mîikîrî pî' ta'pî to'ya pakî'nan yaato'peiya mîrîrî Jesus narî. ³³ Moropai to' erepamî'pî pata'se' itese' Gôlgota. Mîrîrî Gôlgota, pemonkon pu'pai rî'pî yepin, taato' mîrîrî. ³⁴ Miarî Jesus wuku ton tîrî'pî to'ya, vinho yai'mesa' mai' ke enî'to'peiya kai'ma. Tiise yonpasa' tiuya pe, itu'se pra Jesus wani'pî. ³⁵ Miarî ipokapî'tî'pî to'ya. Moropai Jesus pon pantakapî'tikonpa kai'ma'tî more'san pî' to'su'mina'pî. Anî' pia'tî' ena epu'tî'nikonpa. ³⁶ Mîrîrî tîpo to' ereuta'pî, moropai inkamoroya Jesus koneka'pî miarî'pai anî'ya imo'ka namai. ³⁷ Inkamoroya Jesus pu'pai yepoi imenuka'pî i' wani' awanî ye'nen ipokapî'tî tiuya'nikon kai'ma. Taato' see warantî:

MÎSERÎ JUDEUYAMÎ' ESA' REI

kai'ma imenuka'pî to'ya. ³⁸ Moropai Jesus pokonpe asakî'ne ama'ye'kon pokapî'tî'pî to'ya iratai winî, tiwin meruntî winî moropai tiwin kamai' winî.

³⁹ E'ma taawîrî tuutîsanon wo'ma'ta'pî ipî' tuutîkon kaisari. ⁴⁰ —Taapî'tî'pîya: “Epi'emanto' yewî' yarankauya tamî'nawîrî. Moropai mîrîrî pîmî'sa'kauya seurîwî'ne wei tiise”, ta'pîya. Innape see Paapa munmu pe awanî ya, maasa kin see autîki pakî'nan poi. Aawarîrî e'pîika'tîki —ta'pî to'ya.

⁴¹ Teepîremasanon esanon moropai Moisés nuri'tîya yenupato' pî' yenupatonkon moropai Judeuyamî' panamanenan pokonpe si'ma to' wo'ma'ta'pî Jesus pî'. ⁴² Ta'pî to'ya: —Tiaronkon pîika'tîpî'tî'pîya tiise i' wani' awanî ye'nen aawarîrî awe'pîika'tî pepîn! Moriya Judeuyamî' esa' pe awanî pepin mîrîrî. Seru'ye' pe awanî. Maasa see autîki mîrîrî pakî'nan poi, innape awautîsa' era'ma annaya ya, innape akupî annaya —ta'pî to'ya ipî'. ⁴³ —Pena “Paapa narima'pî uurî”, taapî'tî'pîya, innape Paapaya ipîika'tî tîku'se. Moropai “Paapa munmu uurî”, ta'pîya. Maasa kin see, Paapa munmu pe awanî ya, tiwî Paapaya ipîika'tî sîrîrîpe, era'mato'pe annaya —ta'pî to'ya.

⁴⁴ Moropai mîrîrî warantî inkamoro ama'ye'kon Jesus ratai winî ipokapî'sa'kon wo'ma'ta'pî nîrî Jesus pî'.

Jesus Sa'manta
(Mc 15.33-41; Lc 23.44-49; Jo 19.28-30)

⁴⁵ Mîrîrî tîpo ineka'ta pairî wei tiise, pata ewaronpamî'pî. Tamî'nawîrî pata wani'pî ewaron pe, 3 horas kaisari aako'mamî'pî ewaron pe. ⁴⁶ Moropai ko'mamî'ya 3 horas tiise, Jesus entaime'pî meruntî ke:

—Eloi, Eloi lamá sabactâni? —ta'pîya tîmaimu ta. Paapa, uyun, i' wani' awanî ye'nen urumaka pî' nan? taato' mîrîrî umaimukon ta.

⁴⁷ Mîrîrî taa Jesusya eta'pî tiaronkon pemonkonyamî'ya. Moropai ta'pî to'ya: —A'kî, Elias, taiya —kai'ma to' esenumenka'pî tiise yairî pra etasa' to'ya wani'pî.

⁴⁸ Ka'ne' pe tiwin yonpa eka'tumî'pî tuna yu'nanen esponja era'mai. Mîrîrî yeuronka'pîya uva yekku ka. Moropai mîrîrî tîrî'pîya, yei po'tî pî' tasi'tîi inta pona, Jesusya yu'nato'pe kai'ma. ⁴⁹ Tiise tiaronkonya ta'pî ipî': —Kaane, tiwî mîikîrî nîsi. Maasa Elias iipî era'mapai'nikon pakî'nan poi imo'kai, ipîika'tîpa —ta'pî to'ya.

⁵⁰ Moropai Jesus entaime'pî meruntî ke tiwin kano'pî pe moropai tekaton eeturumaka'pî, aasa'manta'pî.

⁵¹ Mîrîrî yai epîremanto' yewî', Paapa pata'se' yuwa'to' kamisa e'karaka'pî arakkita pairî, kakkisiya pai mai winikî non ekaya. Moropai non eserentîkî'ma'pî, moropai sa'man pe tiwe'sen tî'kon e'rataika'pî. ⁵² Mîrîrî yai tu'kankon Paapa pemonkonoyamî' e'tî'ka'san uuruwasikon atarakkanmoka'pî. Moropai inkamoro isa'manta'san e'mî'sa'ka'pî. ⁵³ Moropai inkamoro epa'ka'pî uuruwai yapai. Moropai tîisa'manta tîpo Jesus e'mî'sa'kasa' yai inkamoro ewomî'pî Jerusalém cidaderî pona, o'non pata tu'kankonya to' era'ma'pî.

⁵⁴ Surarayamî' yepotorî Romanoya, moropai mîikîrî yarakkîrî tiwe'sanonya, Jesus era'ma pî' tiwe'sanon anî'ya imo'ka namai, inkamoroya pata eserentîkî'ma era'ma'pî tamî'nawîrî mîrîrî tiwe'ku'sen. Mîrîrî ye'nen eranne' pe to' ena'pî mararî pra. Moropai ta'pî to'ya: —A'kî, innape Paapa munmu pe awe'sa' man —ta'pî to'ya.

⁵⁵ Miarî wîrî'sanyamî' wanî'pî aminke si'ma, Jesus era'ma pî' tiwe'sanon. Inkamoro wîrî'sanyamî' wanî'pî Jesus wenarî itî'san Galiléia poi ipîka'tîi itu'se awe'to' pikîrî. ⁵⁶ Inkamoro wanî'pî Maria Madalena, moropai Maria, Tiago moropai itakon José yankon, moropai Zebedeu munkiyamî' yankon wanî'pî.

Jesus Yu'na'ti To'ya

(Mc 15.42-47; Lc 23.50-56; Jo 19.38-42)

⁵⁷ Pata ewaronpamî kupî tanne, ipîkku warayo', José itese', Arimatéia cidaderî pon erepamî'pî. Mîikîrî wanî'pî innape Jesus ku'nen pe. ⁵⁸ Mîikîrî José wîtî'pî Pilatos pia Jesus esa'rî'pî esa'se yu'na'tîpa, moropai Pilatosya itîito'pe to'ya ta'pî. ⁵⁹ Mîrîrî ye'nen Jesus esa'rî'pî yapîsî'pîiya. Moropai iwontû'pîiya amenan ita'san morî pu'kuru kamisa linho ke. ⁶⁰ Moropai mîikîrî yara'tî'pîiya ituruwasi pe ikonekasa', sa'man tî' yai, amenrî to' nikoneka'pî ya'. Moropai mîrîrî uuruwai yettapuru pe ikonekasa' kure'nan tî' ke yettapurî'pîiya. Moropai mîrîrî tîpo attî'pî miarî pai. ⁶¹ Mîrîrî kupîiya era'ma'pî Maria Madalenaya moropai tiaron Maria nîrî wanî'pî miarî. Mîrîrî uuruwai pia to' eretasa' wanî'pî.

Surarayamî'ya Uuruwai Era'ma Iipia Si'ma

⁶² Tiaron wei yai, sexta feira esuwa'kasa' tanne, teepîremasanon esanon moropai fariseuyamî' emurukuntî'pî pata esa' Pilatos pia. ⁶³ Moropai inkamoroya ta'pî pata esa' governador pî': —Anna yepotorî, anna enpenatan pî' man manni' seru'ye'ya ta'pî pî'. Pena enen tîwanî yai, ta'pîiya: “Eseurîwî'ne wei tîpo e'mî'sa'ka kupî sîrîrî”, ta'pîiya —ta'pî to'ya. ⁶⁴ —Mîrîrî ye'nen uuruwai era'manenan tonkon surarayamî' yarimakî, morî pe era'mato'pe to'ya iteseurîno wei pikîrî neken. Maasa pra inenupa'sanya itesa'rî'pî yama'runpa namai. Moropai yama'runpa tîpo taa to'ya: “Mîikîrî e'mî'sa'kan pî' man”, taa to'ya seru'ye'pe. E'mai' pe seru' pe Jesus wanî'pî yental, seru' pe to' wanî —ta'pî to'ya.

⁶⁵ Mîrîrî pî' ta'pî Pilatosya: —Insamoro surarayamî' yaati, uuruwai erasi'tîi. Atîti uuruwai era'mai. Morî pe mera'matîi, era'maya'nîkon pikîrî —ta'pîiya.

⁶⁶ Moropai inkamoro wîtî'pî. Inkamoroya uuruwai yettapuru koneka'pî moronpî ke, selo pe tîku'se aatarakkanmoka namai. Moropai era'manenan tonkon nîmî'pî to'ya, morî pe uuruwai era'mato'pe to'ya.

28

Jesus E'mî'sa'ka Uuruwai Yapai

(Mc 16.1-10; Lc 24.1-12; Jo 20.1-10)

¹ Judeuyamî' erî'ka'to' weiyu esuwa'kasa' tanne, e'mai non wei yai, domingo yai, maasa pata erenmapî pra tîise, Maria Madalena moropai tiaron Maria pokonpe to' wîtî'pî uuruwai pona era'mai. ² Mîrîrî yai ka'ne' pe kure'ne pata e'tînka'pî. Uyepotorîkon narima'pî inserî erepamî'pî ka' poi. Mîikîrîya uuruwai yettaputo' tî' mo'ka'pî moropai mîrîrî pona eereuta'pî. ³ Mîikîrî wanî'pî wara'napiya sisiu taato' warantî. Moropai ipon wanî'pî aimutun pe, imu warantî. ⁴ Mîrîrî pî' mîrîrî uuruwai era'manenan surarayamî' ena'pî eranne' pe. Mararî pra tîtîti pe to' esi'nî'sa' wanî'pî. Inkamoro esenumî'pî non pona, isa'manta'san warantî.

⁵ Mîrîrî ye'nen inserîya ta'pî inkamoro wîrî'sanyamî' pî': —Eranne' pe pra e'tî. Jesus yuwayayikon epu'tî pî' wai seru' teapîn, manni' pakî'nan pona to' nîpokapîti'pî. ⁶ Tîise tarî anî' ton pra man. Mîikîrî e'mî'sa'kan pî' man, ta'pî tîuya ne'tîkini yawîrî. Maasa ipata'pî era'matane'tî o'non pata itîrî'pî to'ya pata'pî. ⁷ Tarîpai ka'ne' pe atîti ekareme'se inenupa'san pî'. “Mîikîrî e'mî'sa'kan pî' man”, ka'tantî. Moropai “Mîikîrî wîti pe man arawîrî'nîkon Galiléia pona. Miarî era'maya'nîkon kupî sîrîrî”, ka'tantî to' pî'. Mîrîrî yekare ekaremekî pî' wai apî'nîkon —ta'pîiya.

⁸ Inkamoro wîtî'pî ka'ne' pe teeka'tunse uuruwai poi. Maasa pra mararî pra to' esi'nî'sa' wanî'pî. Tîise to' atausinpasa' wanî'pî nîrî mararî pra. Mîrîrî ye'nen Jesus nenupa'san pî' ekareme'se to' wîtî'pî.

⁹ To' wítí tanne, ka'ne' pe Jesusya to' eporí'pí. Moropai ta'píiia: —Tíwamín waní aapia'níkon!

Mírírí taiya pe to' erepamí'pí aminke pra iipia. Inkamoro e'sekunka'pí irawírí. Inkamoroya Jesus puu pí' tapi'se yapurí'pí. ¹⁰ Moropai Jesusya ta'pí: —Eranne' pe pra e'tí, tíise atítí uyonpayamí' pí' ekareme'se to' wítíto'pe Galiléia pona. Miarí uyeramato'pe to'ya —ta'pí Jesusya.

Seru'ye' Pe Surarayamí' Waní

¹¹ Inkamoro wírí'sanyamí' tíise e'ma ta, tiaronkon, uuruwai era'manenan surarayamí' enna'po'pí cidade pona. Moropai inkamoroya teepíremasanon esanon pí' tamí'nawírí í' kai'ma awe'ku'sa' ekaremekí'pí. ¹² Inkamoro emurukuntí'pí tesarukon pí' teeseurí'makonpa Judeuyamí' panamanenan pokonpe sí'ma. Inkamoroya ikoneka'pí. Mírírí ye'nen surarayamí' pia tíniru tírípí to'ya mararí pra. ¹³ Moropai to' yaipontí'pí to'ya: —Ka'tantí “Inenupa'san iipí'pí man, mírírí pe ewarón ya' anna wetun tanne. Inkamoroya Jesus esa'rí'pí yama'runpa'pí man”, makatí. ¹⁴ Mírírí etasa' pata esa'ya ya, “Inna to' seruku pepín mírírí”, taa annaya ipí'. Mírírí warantí awaní'pí man, seru' pín taato'pe annaya. Mírírí ye'nen í' e'kupí pepín amírí'níkon yarakkírí.

¹⁵ Inkamoro surarayamí'ya tíniru yapísí'pí. Moropai í' kai'ma teepíremasanon esananya ta'pí yawírí ikupí'pí to'ya. Mírírí seru' pe to' e'to' eseta'pí Judeuyamí' kore'ta pí' mírírí yai. Sírírí pe rí seru' pe to' e'to' ko'mamí sírírí típose.

Jesus Esenpo Tínenupa'san Pia

(Mc 16.14-18; Lc 24.36-49; Jo 20.19-23; At 1.6-8)

¹⁶ Inkamoro Jesus nenupa'san tiwin pu' pona tímo'tai'níkon wítí'pí Galiléia pona. Inkamoro erepamí'pí wí' Jesus nekaremekí'pí pia. ¹⁷ Miarí teerepansa'kon pe, Jesus era'ma'pí to'ya. Moropai yapurí'pí to'ya. Tíise tiaronkonya innape ikupí pra awaní'pí. ¹⁸ Mírírí ye'nen Jesus erepamí'pí to' pia aminke pra. Moropai ta'píiia:

—Tamí'nawíron meruntí yapísí'píiuya ka' po moropai non po. ¹⁹ Mírírí ye'nen ayaipontíiuya'níkon sírírí. Atítí tamí'nawíronkon pemonkonyamí' kore'ta. Moropai inkamoro mímatí upemonkono pe tamí'nawírí. Innape ukupí to'ya wenai to' menpatakonatí uyun, Paapa ese' pí', moropai uurí, inmu ese' pí', moropai Morí Yekaton Wanní ese' pí'. ²⁰ Moropai inkamoro menupatí tamí'nawírí í' ta'píiuya yawírí to' komanto'pe, umaimu yawírí. Moropai enpenatatí aapia'níkon uurí ko'mamí pe wai wei kaisarí. Amírí'níkon rumakauya pepín. Sírírí pata ataretí'ka pikírí aapia'níkon uuko'mamí —ta'pí Jesusya.

JESUS CRISTO YEKARE MARCOS NĪMENUKA'PĪ

Ani'ya siriri kaareta menuka'pi? Warayo itese' Marcosya imenuka'pi. Tiaron pata Paapa maimu ya' mikiri esati to'ya Joao Marcos kai'ma. Mikiri e'sa' pra awani'pi Jesus naiponti'san kore'ta. Jesus yarakiri aasari pra awani'pi, tiise innape ikupi'piya. Moropai Jesus yekare menuka'piya, miriri ineta'pi tiaronkon piapai moropai tinapu'ti'pi niri imenuka'piya. Tiaronkon Jesus nenupa'san esenyaka'ma tanne, inkamoro pokonpe Joao Marcos wani'pi. Tiaronkon pemonkonyami' esenumenka Pedroya tu'ke Jesus yekare ekaremeki'pi ipi'.

I' pi' teeseurimasen siriri kaareta? Asakirironkon warayo'konya Jesus yekare menuka'pi. I' kai'ma Jesus ko'mami'pi tari siriri non po ekaremeki'pi to'ya. Tiaronya ini' panpi' menuka'pi Jesus yenucato' pi'. Tiise Marcosya imenuka'pi Jesus nikupi'pi pi'. Imenuka'piya pemonkonyami'ya epu'to'pe, innape marari pra merunti ke Jesus wani kai'ma. Moropai yareti'ka pe ekaremeki'piya Jesus wiisa' to'ya pi'. Tiise marari imenuka'piya Jesus e'mi'sa'kato' pi'. Miriri ye'nen tiaronkonya ini' panpi' menuka'pi ikini'pi pi'. Tiaronkon teesenupasanon esenumenka yai pra 70 kono' esuwa'kasa' Jesus esenpoto' tipo, siriri kaareta menuka'pi Marcosya. Moropai imenuka'piya Judeuyami' ton pe pra tiise Judeuyami' pepin ton pe, Jesus nikupi'pi tari tiwani yai epu'to'pe to'ya.

*Joao Batistaya Itekare Ekaremeki
(Mt 3.1-12; Lc 3.1-18; Jo 1.19-28)*

¹ E'pika'tinto' yekare, Jesus, Paapa nimenka'pi pi' teeseurimasen ekaremeki'ya siriri. Mikiri Jesus Cristo wani Paapa munmu pe. Siriri waranti penaro' Paapa maimu ekareme'nyaya imenuka'pi, Isaias nuri'tiya.

² Paapaya ta'pi: —A'ki, umaimu ekareme'nen yaipontiyua kupi siriri arawiri.

Mikiriya aye'mari ton koneka kupi siriri keren po.

MI 3.1

³ “Uyepotorikon erepami ye'mari ton konekati.

To'sari yarakkanmokati eerepanto'pe”,

taiya kupi siriri —ta'pi Paapaya.

Is 40.3

Miriri waranti menuka'pi Isaias nuri'tiya yawiri Joao ya'pi pemonkonyami' ekonekato'pe Jesus Cristo erepami rawiri. ⁴ Isaiasya imenuka'pi yawiri Joao iipi'pi keren pona. Arinikon pemonkonyami' eperepi'pi iipia. Tiaronkon yepatakona'piya moro. Paapa maimu ekaremeki'piya. —Imakui'pi ankupi'pikon pi' enpenatati teesewankono'mai —ta'piya. —Moropai irumakati, imakui'pi ankupi'pikon ku'to'pe Paapaya tiwanmira. Moropai esenpatakona'pi —ta'piya. ⁵ Judia pata poro tiiko'mansendon witi'pi Joao pia, tami'nawiri. Jerusalem ponkon witi'pi niri. Imakui'pi tinkupi'pikon ekaremeki'pi to'ya, moropai to' yepatakona'pi Joao ya'pi Jordan ka'. ⁶ Miriri yai Joao pon wani'pi camelo si'poti'pi pe. Moropai iworomi wani'pi paaka pi'pi pe. Ito' wani'pi kaira pe. Moropai wan wani'pi iwuku pe. Penaron Paapa maimu ekareme'nen Elias nuri'ti ko'mami'pi waranti aako'mami'pi.

⁷ Itekare ekareme'piti'piya: —Uye'ma'pi pi' uyentainon iipi kupi siriri —taapiti'piya. —Ipi'ku pe awani ye'nen i'sa'sa' yewa yeukauya eserike pra awani, itarumai'pi pe wani ye'nen. ⁸ Uuriya ayenpatakona'pi tuna ke. Tiise Mikiriya Morí Yekaton Wanní yarima kupi siriri ayesa'kon pe aako'manto'pe, ayewankon ya' —ta'pi Joao ya'.

*Jesus Esenpatakona
(Mt 3.13-17; Lc 3.21-22)*

⁹ Moropai Jesus iipi'pi Nazare' poi. Miriri Nazare' wani'pi Galilea pata po tiwe'sen pe. Joao Batista pia aapi'pi. Moropai mikiri Joao ya'pi yepatakona'pi iren Jordan ka'. ¹⁰ Tuna kapai teeseu'ka pe, ka' esettapuruka era'ma'pi Jesusya. Moropai Morí Yekaton Wanní auti era'ma'piya tipona, waku'kaimi waranti awauti era'ma'piya. ¹¹ Ka' po si'ma Paapa eseurima'pi: —Amiri unmu, uwakiri pu'kuru kure'ne api' uuri atausinpa —ta'piya.

*Makuiya Jesus Maa Yonpa Imakui'pi Ya'
(Mt 4.1-11; Lc 4.1-13)*

¹² Miriri tipo Morí Yekaton Wanniya Jesus yari'pi keren pona. ¹³ Moro aako'mami'pi asaki'ne pemonkon (40) wei kaisari keren po. Kamoyami' pata ya' awani'pi. Imakui'pi kupi Jesusya emapu'ti yonpa'pi Makuiya, pemonkonyami' yeka'nunkenya teuren. Tiise ikupi'ya pra awani'pi. Moropai iipiapai Makui witi'pi. Miririya ka' poi inseriyami' auti'pi iipia moropai iipika'ti'pi to'ya.

Jesus Esenyaka'ma Pia'ti Galiléia Pata Po

(Mt 4.12-22; Lc 4.14,15; 5.1-11)

¹⁴ João Batista yarakkamo me'po'pi iteyatonya. Miriri tupo Jesus witi'pi Galiléia pata pona. Miarí mori Paapa yekare ekaremeki pinunpa'piya. ¹⁵—Aminke pra tamí'nawíronkon esa' pe Paapa ii'to' weiyu eseponi pi' man. Tipemonkonoyami' piika'tiia kupi siriri —ta'pi Jesusya. —Imakui'pi ankupi'pikon pi' enpenatati teesewankono'mai. Moropai irumakati. Innape itekare ku'ti —ta'piya.

¹⁶ Galiléia ku'pi ri'pikiri Jesus witi'pi. Tuuti pe Simão era'ma'piya, moropai itakon André yarakkiri. Moro' yapi'to' tiuya'nikon yenunpiti pi' to' wani'pi, moro' yapisi pi', moro' yapi'nenan pe inkamoro wani'pi miito'pe. ¹⁷—Aase'nikon upikiri —ta'pi Jesusya to' pi'. —Moro'yami' yapisi pi' eesenyaka'makon ko'mannipi siriri. Taripai ayenupauya'nikon pemonkonyami' maakonpa upemonkono pe —ta'piya. ¹⁸ Teesemi'tapai moro' yapi'to' tiuya'nikon nimi'pi to'ya. To' witi'pi Jesus pikiri.

¹⁹ Iní panpi' tuutikon ye'ka pe, Zebedeu munkiyami' era'ma'piya, Tiago moropai itakon João. Tikanauka ya' to' wani'pi moro' yapi'to' tiuya'nikon rumentanni'piti pi'. ²⁰ Inkamoro yanno'piya. Tunkon Zebedeu nimi'pi to'ya kanau ya' tipoitiritonon pokonpe tiise, moropai Jesus pikiri to' witi'pi.

O'ma' Tirika Jesusya

(Lc 4.31-37)

²¹ To' erepami'pi Cafarnaum cidaderi pona. Tonpakon Judeuyami' eri'ka'to' weiyu yai, Jesus ewomi'pi to' epere'to' yewi' ta moropai tamí'nawíronkon yenupa'piya. ²² Kure'ne to' esenumenka'pi Jesusya tenupato'kon pi', maasa pra tinepu'ti pi' eeseurima epu'ti'pi to'ya, Moisés nuri'tiia yenupanto' pi' yenupatonkon waranti pra. ²³ Miriri yai o'ma' yarakkiri tiwe'sen warayo' wani'pi. Jesus era'ma tiuya pe miikiri entaimepi'.

²⁴ —Jesus Nazare' poinon, i' ku'se aai'sa' siriri anna pi'? —ta'piya. —Anna taruma'tii aai'sa' siriri? —ta'piya. —Aye'pu'nen uuri. Amiri mori, Paapa piapai iipi'pi. ²⁵ Jesusya ta'pi ipi': —Moo e'ki, miikiri warayo' yapai epa'kaki.

²⁶ O'ma'ya warayo' perenperenma'pi. Aronne panpi' tiwentaimepiti ye'ka pe, eepa'ka'pi miikiri yapai. ²⁷ Miriri pi' tamí'nawíronkon esenumenka'pi kure'ne. Timurukun pe si'ma to' eseurima'pi. —Í' taato'pe see awani miriri? —ta'pi to'ya. —A'ki, uneta'pikon pepin pi' uyenupaiya'nikon miriri. Paapa meruntiri ke o'ma'kon yaipontiia moropai yuuku to'ya —ta'pi to'ya.

²⁸ Moropai pata kaisari tamí'nawíronkon eseurima'pi Jesus yekare pi'. Tamí'nawiri Galiléia pata poro to' eseurimato' eseta'pi.

Pedro Yawo'pi Yepi'ti Jesusya

(Mt 8.14-15; Lc 4.38-39)

²⁹ Jesus epa'ka'pi epere'nito' yewi' tapai moropai atti'pi Tiago, João pokonpe Simão yewi' ta. Itakon André yewi' pe niri awani'pi. ³⁰ Pri'ya pra Simão yawo'pi wani'pi paran pi'. Jesus erepansa' pe, miikiri pri'yawon pepin ekaremeki'pi to'ya ipi'. ³¹ Iipia Jesus witi'pi. Itenya pi' yapisi'piya. Moropai i'mi'sa'ka'piya. Eekomi'makapi'pi moropai to' yekkari ton koneka pia'ti'piya.

Pri'yawonkon Pepin Yepi'ti Jesusya

(Mt 8.16-17; Lc 4.40-41)

³² Ko'mamiya wei ewomi tanne, pri'yawonkon pepin enepi'pi to'ya Jesus pia. O'ma'kon e'to'kon to' ya' enepi'pi to'ya niri. ³³ Tamí'nawíronkon mororonkon epere'sa' wani'pi mana'ta pia. ³⁴ Moropai arinikon pri'yawonkon pepin yepi'ti'piya. Tu'kan paran pi' tiwe'sanon yepi'ti'piya. Moropai tu'kankon o'ma'kon yenpa'ka'piya. Inkamoro o'ma'konya Paapa narima'pi pe Jesus wani epu'ti'pi. Tiise inkamoroya tekaremeki yu'se pra Jesus wani'pi.

Jesus Asari Galiléia Pata Poro

(Lc 4.42-44)

³⁵ Penane mari, pata erenmapi pra tiise, Jesus e'mi'sa'ka'pi, moropai atti'pi wittikon tapai keren pona. Miarí eepirema'pi. ³⁶ Tiwe'mi'sa'kakon pe, Simão moropai yarakkironkonya Jesus yuwa'pi. ³⁷ Epori'pi to'ya moropai ta'pi to'ya ipi': —Ayuwa pi' tamí'nawíronkon man. ³⁸ Ta'pi Jesusya: —Tiaron pata pona witi'pai'nikon, miari niri itekare ekareme'to'peuya. Miriri ku'se yi'ni pi' wai —ta'piya. Moropai to' witi'pi. ³⁹ Galiléia poro Jesus witi'pi tamí'nawiri. To' epere'to' yewi' tapi' itekare ekareme'piti'piya moropai o'ma'kon yenpa'kapiti'piya.

Pri'yawon Pepin Yepi'ti Jesusya

(Mt 8.1-4; Lc 5.12-16)

⁴⁰ Moropai ere' pokon warayo' witi'pi Jesus pia, paran pokon, leprosia itese'. Awe'sekunka'pi Jesus rawiri. —Uyepi'tipai awani ya, Uyepotori, uyepi'tiki —ta'piya Jesus pi'. ⁴¹ Jesusya era'ma'pi ti'noko'pi pe. Tenya tiri'piya ipona. —Inna, ayepi'tiuya —ta'piya ipi'.

⁴² Miriri pe ri ereki' pe pra eena'pi. Eesepe'ti'pi.

⁴³ Merunti ke Jesusya miikiri panama'pi. ⁴⁴ —Ani' pi' kisekaremeki —ta'piya. —Atiki teepiremasan pi ayera'mato'pe to'ya. Pena Moises nuri'tiya ta'pi: "Leprosia pokon esepitisa' ya, asaki'ne mayayami' tiriya teepiremasan pia, teesepe'tisa' ye'nen", ta'piya. Miriri waranti itita, eesepe'tisa' ye'nen. Atiki, ka'ne' panpi' —ta'piya. ⁴⁵ Tiise miikiri epa'ka'pi moropai tami'nawironkon pi' ekaremeki'piya. Miriri pata pai Jesus ewomi pra eena'pi pemonkonyami' pata ya' maasa pra arinikon pemonkonyami' iipi'pi iipia. Poro po aako'mami'pi, tiise tami'nawiron pata yapai arinikon witi'pi iipia.

2

Itesa' Eke'nepami'pi Warayo' Yepi'ti Jesusya

(Mt 9.1-8; Lc 5.17-26)

¹ Pata poro taasari tipo, Cafarnaum pona Jesus enna'po'pi tewi' ta. Tewi' ta awani eta'pi tami'nawironkonya. ² Arinikon eperepi'pi iipia. To' pata'se' ton pra awani'pi witi' ta moropai mana'ta po. Miarí Paapa maimu ekaremeki pi' Jesus wani'pi to' pi'. ³ Miriri tanne pemonkonyami' erepami'pi. Eke'nepami'pi warayo' ene'sa' to'ya wani'pi Jesus pia. Tami'nawiri itesa' eke'nepansa' wani'pi. Asakirironkon warayo'konya miikiri yari'pi. ⁴ Jesus pia miikiri yari to'ya yentai awani'pi. Miriri ye'nen witi' pona to' enuku'pi. Maasa pra se' kaisari witi' wani'pi, ineka'ta ton pra. Moropai yamika'pi to'ya Jesus kaisari. Moropai miikiri pri'yawon pepin yenu'ti'pi to'ya Jesus pia, miriri a'ta yai, tette' ta tiise. ⁵ Innape tikupi to'ya epu'ti'pi Jesusya. Miriri ye'nen ta'piya eke'nan pi':

—Mooyi, imakui'pi ankupi'pi rona pi' wai —ta'piya.

⁶ Moises nuri'tiya yenupanto' pi' yenupanenan eretusa' wani'pi moro. Jesus maimu pi' to' esenumenka'pi tiwariri'nikon. ⁷ —I' ton pe miikiri eseurima miriri waranti? Ani'ya imakui'pi pe warayo' e'to' mo'ka pepin, Paapa pe pra si'ma, tiise Paapaya neken imo'ka. Miriri ye'nen Paapa pe awe'ku'sa' miriri —ka'ima to' esenumenka'pi. ⁸ Miriri waranti to' esenumenka tipi' epu'ti'pi Jesusya. Miriri ye'nen to' pi' ta'piya: —I' ton pe miriri waranti esenumenkakon miriri ayewankon ya? ⁹⁻¹⁰ Imakui'pi ankupi'pi rona pi' wai taa pi' wai miseri pri'yawon pepin pi'. Tiise innape iku'sau'ya epu'tiya'nikon eserike pra awani. Miriri ye'nen Uuriya, pemonkon pe ka' poi iipi'piya anera'makon ton kupi siriri. Merunti ke wai imakui'pi ronato'peuya —ta'pi Jesusya. —Seru' pe pra eseurima epu'tikonpa, miikiri pri'yawon pepin yepi'tiuya. I'mi'sa'kauya, tette' yanmako'mato'peiya aasato'pe —ta'pi Jesusya.

¹¹ Moropai Jesusya pri'yawon pepin yeurima'pi: —E'mi'sa'kakí. Ayette' yanmako'maki. Ayewi' ta enna'poki —ta'piya. ¹² Moropai awe'mi'sa'ka'pi. Ka'ne' pe tette' yanmako'mapiya moropai tami'nawironkonya tera'ma tanne, eepa'ka'pi. Miriri pi' tami'nawironkon esenumenka'pi kure'ne. —Mori pu'kuru, Paapa —ta'pi to'ya. —Miriri ye'ka era'manenan pepin anna —ta'pi to'ya.

Jesus Pemonkono Pe Levi Ena

(Mt 9.9-13; Lc 5.27-32)

¹³ Miriri tipo Jesus epa'ka'pi miriri cidaderi yapai. Moropai atti'pi iniri Galilea ku'pi ka'. Miarí arinikon pemonkonyami' witi'pi iipia. Moropai inkamoro yenupa pia'ti'piya. ¹⁴ Taasari ye'ka pe Alfeu munmu epori'piya, itese' Levi. Tiniru yapi'nen pe awani'pi. Teesenyaka'mato' pata'se' ya' eereutasa' wani'pi. —Aase upikiri, ayenupato'peuya —ta'pi Jesusya ipi'.

Moropai atti'pi Jesus pikiri. ¹⁵ Miriri tipo Levi yewi' ta Jesus entamo'ka tanne, arinikon imposto ton tiniru yapi'nenan entamo'ka'pi ipokonpe moropai tinenupa'san pokonpe. Imakui'san pemonkonyami' entamo'ka'pi niri to' pokonpe. Arinike to' wani'pi Jesus pikiri iti'san. ¹⁶ Moises nuri'tiya yenupanto' pi' yenupanenan moropai fariseuyami' wani'pi moro. Inkamoroja Jesus era'ma'pi. Imakui'san pemonkonyami' moropai imposto yapi'nenan pokonpe awentamo'ka era'ma'pi to'ya. Miriri pi' ta'pi to'ya Jesus nenupa'san pi': —I' ton pe miikiri entamo'ka imposto yapi'nenan pokonpe, imakui'san pokonpe? Morikon pemonkonyami' anna warainikon entamo'ka pepin imakui'san pokonpe. Imakui'pi kupiya miriri, —ta'pi to'ya. ¹⁷ Miriri taa to'ya eta'pi Jesusya. Moropai ta'piya to' pi': —Pri'ya pu'kuru e'ni ya, uyepi'tinenkon ton pemonkon yuwa pepin. Tiise pri'ya pra e'ni ya,

uyepi'tinenkon ton pemonkon yuwa e'painon. Mírírí warantí morí pe tíwe'ku'sanon pemonkonyamí' yannoi uui'sa' pra wai. Tíise imakui'pí pe tíwe'ku'sanon pemonkonyamí' yannoi iipí'pí uurí. Imakui'pí pe tíwaníkon epu'tí tíuya'níkon ye'nen, típíka'títo'kon ton yu'se to' wani, —ta'pí Jesusa.

Jesus Eseuríma

Tekkarikon Tonpai Pra Fariseuyamí' Wani Pí'

(Mt 9.14-17; Lc 5.33-39)

¹⁸ Judeuyamí' yeseru yairí Paapa yapurí ye'ka pe, ta're'kon tonpai pra João Batista pemonkonyamí' wani'pí. Tiaronkon witi'pí Jesus pia moropai ta'pí to'ya ipí: —Ta're'kon tonpai pra João pemonkonoyamí' man, fariseuyamí' man nírí mírírí warantí. Tíise ape-monkonoyamí' wani inkamoro warantí pra. Í wani' awani ye'nen uyeserukon yairí pra to' wani mírírí? —ta'pí to'ya.

¹⁹ Ta'pí Jesusa to' pí: —Tínetas'an pokonpe tíwe'marimasen wani tanne, ta're'kon tonpai pra ineta'san wani pepín. To' pokonpe tíwe'marimasen ko'mamí pikírí ta're'kon tonpai pra to' wani pepín. To' entamo'ka, moropai to' atausinpa. ²⁰ Uurí wani tíwe'marimasen warantí, moropai unenupa'san wani ineta'san warantí. Maasa umo'ka tiaronkonya kupí sírírí unenupa'san piapai. Mírírí yai unenupa'sanya ta're'kon yonpa pepín teesewankono'makon ye'nen —ta'píya.

²¹ —Ipoi'pí uponkon rumentanni'pí pepín e'painon kamisa amenan ke. Irumentani'pí ya, irumentani'to' emo'ka ipoi. Amenan emo'ka ipoi'pí poi moropai iní panpí awe'karaka. ²² Moropai amenan wo', mai' pe teenasen tírí pepín e'painon penaro' itense' ya', cabra pí'pí konekasa' penaro' ya' —ta'píya. —Maasa pra wo', mai' pe teenasen yannípi, moropai awanni'sa' pe penaro' cabra pí'pí karakaiya, moropai wo' eti'kamó. Mírírí epu'tí'níkon ye'nen, amenan wo' tírí amenan itense' ya' —ta'pí Jesusa. Mírírí ta'píya amenan esenupanto' pí' tenupaiya'níkon epu'to'pe to'ya.

Jesus Eseuríma Erí'ka'níto' Weiyu Pí'

(Mt 12.1-8; Lc 6.1-5)

²³ Mírírí típo erí'ka'níto' weiyu yai, Jesus asarí'pí trigo ye'kana' pí'. Tuutíkon ye'ka pe inenupa'sanya trigo pikka'pí. ²⁴ Mírírí kupí to'ya era'ma'pí fariseuyamí'ya. —A'ki, to' esenyaka'ma mírírí erí'ka'níto' weiyu yai. Trigo pikka pí' to' man, erí'ka'níto' weiyu yai. Moisés nuri'tíya uyenupa'píkon yawírí pra to' wani ye'nen, yairí pra to' wani mírírí —ta'pí to'ya. ²⁵⁻²⁶ Moropai ta'pí Jesusa to' pí: —Pena Judeuyamí' yepotorí rí'pí Davi nuri'tí wani'pí í' ton pra. Emi'ne awani'pí típokonpankon pokonpe. Abiatar wani'pí teepíremasanon yepotorí pe mírírí yai. Paapa maimu pe awe'menukasa' mírírí, to' níkupí'pí. Paapa yewí' ta Davi ewomí'pí. Moro awani'pí trigo puusa' teepíremasanon nítrí'pí Paapa pia. Paapaya taasa' wani'pí mírírí títo'pe to'ya moropai aako'mamí típo, ya'to'pe to'ya. Tíise teepíremasanonya neken yaku taasa' Paapaya wani'pí. Tíise emi'ne tíwani ye'nen, Davi ya yaku'pí moropai itírí'píya níri típokonpankon pia. Tíise mírírí pí' Paapa ekore'ma pra awani'pí. ²⁷ Pemonkonyamí' koneka'pí Paapaya e'mai' pe. Mírírí típo erí'ka'níto' weiyu ekaremekí'píya pemonkonyamí' ton pe to' píika'típa kai'ma. Pemonkonyamí' konekaiya pra awani'pí erí'ka'níto' weiyu yeseru pí' to' esekatonkato'pe. ²⁸ Moropai uurí, ka' poi iipí'pí, uurí wani erí'ka'níto' weiyu yai tamí'nawíronkon níkupí ton ekareme'nen pe —ta'pí Jesusa.

3

Apíta'pí Itenya Warayo' Yepi'tí Jesusa

(Mt 12.9-14; Lc 6.6-11)

¹ Iní'rí Jesus ewomí'pí epereníto' yewí' ta. Moro awani'pí warayo' apíta'pí itenya. ² Tiaronkon esenumenka'pí Jesus pí'. Erí'ka'níto' weiyu yai mükírí yepi'tí Jesusa anepu'pai to' wani'pí, imakui'pí konekaiya taakonpa kai'ma. ³ —Así'ki uupia —ta'pí Jesusa apíta'pí itenya pí'. —E'mí'sa'kakí tamí'nawíronkonya ayera'mato'pe.

⁴ Tamí'nawíronkon ekanrapo'pí Jesusa: —Moisés nuri'tíya yenupanto' yawírí, í' kupíuya e'painon erí'ka'níto' weiyu yai? Morí kupíuya ya, morí pe awani? Imakui'pí kupíuya ya, morí pe awani? Aní' píika'tíuya ya aasa'manta namai, morí pe awani? Aní' rí wíuya ya, morí pe awani? O'non ye'ka pe eporí pí' naatí? Ka'tí upí' —ta'píya.

Tíise moo to' wani'pí, yuuku to'ya pra. ⁵ Teekore'masa' ye'ka pe, Jesus esenumenka'pí tamí'nawíronkon pí'. Eekore'ma'pí maasa pra mírírí pri'yawon pepín sa'nama to'ya pra awani ye'nen. —Ayenya kainunkí —ta'píya apíta'pí itenya pí'. Tenya kainumí'pí warayo'ya moropai eesepi'tísa' wani'pí. ⁶ Mírírí típo fariseuyamí' epa'ka'pí epereníto' yewí' tapai. Moropai Herodes pemonkonoyamí' pokonpe to' eseuríma'pí Jesus pí', iwíkonpa kai'ma.

Tiaronkon Pri'yawonkon Pepín Yepi'tí Jesusa

⁷ Moropai Jesus witi'pi tîpemonkonyami' pokonpe iku'pi ena pona. Arinîkon Galiléia ponkon witi'pi nîri. ⁸ Moropai Judéia ponkon, Jerusalém ponkon, Iduméia ponkon, Jordão ratai ponkon, Tiro moropai Sidom poro tîiko'mansenon witi'pi arinîke Jesus we-nairi. Pri'yawonkon pepin yepi'tîpiti'piya yekare etasa' tûya'nîkon ye'nen to' witi'pi. ⁹⁻¹⁰ Arinîkon pri'yawonkon pepin yepi'tîsai'ya wani'pi. Tami'nawironkon pri'yawonkon pepinya iwoima'ti'pi kîrippe yapikonpa, teesepe'tikonpa kai'ma. Miriri ye'nen Jesusya ta'pi tînenupa'san pi': —Kanau ene'ti, ya' enu'to'pe. Pemonkonyami'ya uwoima'ti'pi man kîrippe. Arinîke to' man —ta'piya. ¹¹ Moropai imariwa'ka'pankon moropai maawariyami' poitîritononyo Jesus era'masa' tûya'nîkon ye'nen, to' esenunpiti'pi iipia, tentai'nîkon Jesus wani'epu'ti tûya'nîkon ye'nen. Aronne panpi' taapiti'pi to'ya: —Amiri Paapa munmu —ta'pi to'ya.

¹² Moropai Jesusya to' yaiponti'pi. —Uuri kîsekareme'ti —ta'piya to' pi'.

Tîpemonkono Ton Warayo'kon Mo'ka Jesusya
(Mt 10.1-4; Lc 6.12-16)

¹³ Moropai Jesus epa'ka'pi wi' kîrikon kore'ta pi'. Itu'se tîwe'to'kon pemonkonyami' yanno me'po'piya. Moropai iipia to' witi'pi. ¹⁴ Moropai asaki'ne pu' pona tîimo'tai pemonkonyami' mo'ka'piya tarakkiri' to' e'to'pe to' yenuwapa kai'ma, to' yarimapa kai'ma itekare ekareme'se. ¹⁵ To' meruntîri ton tîri'piya, imariwa'yami' moropai maawariyami' yarimato'pe to'ya pemonkonyami' piapai. ¹⁶ Simão mo'ka'pi Jesusya moropai ese'ti'piya Pedro pe. ¹⁷ Tiago, Zebedeu munmu, mo'ka'piya takon João yarakkiri'. Inkamoro ese'ti'piya Boanerges pe. Wara'napi warainokon taato' miriri Boanerges. ¹⁸ André, Filipe, Bartolomeu, Mateus, Tomé, Alfeu munmu itese' Tiago, Tadeu, moropai Simão teepîsen Zelote taato', inkamoro mo'ka'piya tami'nawiri. ¹⁹ Moropai Judas Iscariotes mo'ka'piya nîri. Manni' Jesus yapisiton iteyatonon pia itirîpa. Moropai miriri tîpo, Jesus emikku'pi tewi' ta, .

Jesus Eseurîma Makui Yeseru Pi'
(Mt 12.22-32; Lc 11.14-23; 12.10)

²⁰ Miriri waranti inkamoro mo'ka'piya tînaipontikon ton pe. Moropai inîri arinîkon pemonkonyami' eperepi'pi Jesus pia. To' pi' Jesus esenyaka'ma'pi, to' yenuwapa pi'. Miriri ye'nen Jesus moropai inenupa'san entamo'ka yentai awani'pi. ²¹ Miriri yekare eta tûya'nîkon pe, Jesus yonpayami'ya ta'pi:

—Ayawi' pe eena tu'kasa' man. A'ki, awentamo'ka pra awani era'mati —ta'pi to'ya. Era'mai to' witi'pi. ²² Moropai Moisés nuri'tiya yenuwanto' pi' yenuwatonkon Jerusalém poi iipi'san eseurîma'pi. —Maawariyami' yepotori poitîri pe Jesus wani miriri, Belzebu poitîri pe. (Makui mîkiri Belzebu Maawariyami' yepotori meruntîri ke maawariyami' yaipontîya miriri, Makui meruntîri ke —ta'pi to'ya.

²³ Moropai Jesusya to' yanno'pi tîpia. Mori panton ke to' yenuwapa'piya.

—Makuiya maawariyami' yarima pepin pemonkonyami' piapai, imaimu pe imakui'pi kupi to'ya mîto'pe. ²⁴ Tiwinan pata ya' tîiko'mansenon esiyu'piti ya, to' ko'mami pepin. To' epantaka. ²⁵ Moropai tiwinan witi' ta tîiko'mansenon esiyu'piti ya, to' ko'mami pepin. To' epantaka. ²⁶ Miriri waranti Makuiya tîpoitîritonon yarima ya pemonkonyami' yapai, tîwari' eesiyu'piti e'painon moropai aako'mami pepin, awe'ti'ka e'painon. ²⁷ Tîise meruntî yewi' ta ewonpai ama'ye' wani ya itemanne yama'runpai, e'mai' pe meruntî ke tîwe'sen yaironpitiya kapuya ke. Miriri tîpo yama'runpaiya e'painon. Makui yentainon nekenya maawariyami' yarima.

²⁸ Tami'nawiron imakui'pi pemonkonyami' nikupi'pi moropai imakui'pi pe to' eseurîma'pi Paapa winiki kupi Paapaya tîwanmîra. ²⁹ Tîise Mori Yekaton Wannî pi' imakui'pi pe teeseurîmasen wani ya, inkupi'pi kupi Paapaya pepin tîwanmîra. Ipatikari imakui'pi pe awani Paapa pi' —ta'pi Jesusya.

³⁰ Miriri ta'pi Jesusya, yairi pra tîpi' to' eseurîma ye'nen. Makuiya iku'sa' meruntî ke maawariyami' yarimato'peya, imariwa' yarimato'peya, taasa' to'ya wani'pi iipi'. Mori Yekaton Wannîya ikupi'pi meruntî ke, tîise miriri kupi to'ya pra awani'pi innape.

Jesus Yuwa Itonpayami'ya
(Mt 12.46-50; Lc 8.19-21)

³¹ Miriri tîpo Jesus yan moropai ita'mi'san erepami'pi. Poro po si'ma yanno me'po'pi to'ya. ³² Arinîkon pemonkonyami' ereutasa' wani'pi iipia. —A'ki, asan moropai aya'mi'san man poro po. Ayanno pi' to' man —ta'pi to'ya iipi'. ³³ Miriri pi', ta'pi Jesusya: —I' ye'ka kin pemonkonyami' pi', maama' moropai mooyi tauya? ³⁴ Tîpia ereuta'san pi' eesenumenka'pi. —Tiaronkon tari to' man. Inkamoro pi' maama' moropai mooyi tauya e'painon. ³⁵ Maasa pra itu'se Paapa e'to' ku'nen wani ya, uyonpa pe awani. Mîkiri pi', mooyi moropai ma'non moropai maama' tauya e'painon —ta'pi Jesusya.

4

*Warayo' Tinnîri Pinnen
(Mt 13.1-9; Lc 8.4-8)*

¹ Tiaron pensa inîrî Jesusya pemonkonyamî yenupa'pî. Iku'pî ena po arinikon pemonkonyamî eperepi'pî iipia. Arinîke to' wanî ye'nen, Jesus asara'tî'pî tuna katawon kanau ya' moropai eereuta'pî. Pemonkonyamî wanî'pî a'mun po, tamî'nawîrî. ² Inkamoro yenupa'pîya morî panton ekaremekî ye'ka pe. Ta'pîya to' pî': ³ —A'kî, warayo' wî'tî'pî tinnîri pînse. ⁴ Tinnîri ya' tînpîmî pîmî'pîiya isorokai'ma. Mîrîrî inpîmî yonpa ena'pî e'ma ta. Toronyamî' iipî'pî moropai yenno'ma'pî to'ya. ⁵ Moro nîrî inmîri ya', tî' parappa pon non mararon pona, tiaron inpîmî yonpa ena'pî. Mararî non wanî'pî. Mîrîrî ye'nen ka'ne' pe aaro'ta'pî. ⁶ Tîise wei a'nasa' pe awa'pî'ta'pî. Kure'ne ikara wî'tîto' ton pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen awa'pî'ta'pî. ⁷ Moropai tiaron inpîmî yonpa ena'pî mî'nî ta. Mîrîrî kore'ta aaro'ta'pî. Tîise mî'nî ye'ya itaruma'tî'pî. Mîrîrî ye'nen eepeta pra awanî'pî. ⁸ Moropai tiaron inpîmî yonpa ena'pî morî non pona. Mîrîrî aro'ta'pî, kure'ne eena'pî, moropai eepeta'pî. Tiaron epeta'pî, tîise mararî iteperu wanî'pî. Tiaron epeta'pî moropai tu'ke panpî' iteperu wanî'pî. Tiaron epeta'pî mararî pra, tu'ke iteperu wanî'pî —ta'pîya. ⁹ Moropai ta'pî Jesusya to' pî': —Anepu'painon wanî ya, etakî —ta'pîya.

*Î Ankapai Mîrîrî Panton Wanî Ekaremekî Jesusya
(Mt 13.10-23; Lc 8.9-15)*

¹⁰ Mîrîrî tîpo pemonkonyamî' wî'tî'pî. Tîise asakî'ne pu' pona tîimo'tai'nîkon Jesus nenupa'san e'nîmî'pî. Tiaronkon e'nîmî'pî to' pokonpe. Mîrîrî yay inkamoroya Jesus ekaranmapo'pî. —Î' taa yu'se awanî sîrîrî morî panton ke anna pî'? —ta'pî to'ya. ¹¹ —Ekaremekîuya apî'nîkon —ta'pî Jesusya. —Tiaronkon nepu'tî pepîn epu'tîya'nîkon kupî sîrîrî. Î' kai'ma tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî kupî sîrîrî ekaremekîuya sîrîrî. Tiaronkonya epu'tî pepîn, tepotorîkon pe Paapa kupî to'ya pra awanî ye'nen. Unekaremekî eta to'ya panton pe, tîise epu'tî to'ya pepîn. ¹² Mîrîrî pî' Paapa maimu ekareme'nen Isaiâs nuri'tî eseurîma'pî pena. Isaiâs ta'pî: “Eta to'ya moropai era'ma to'ya, tîise î' pe awanî epu'tî to'ya pepîn. Mîrîrî ye'nen imakui'pî winîpai to' era'tî pepîn. Imakui'pî to' nîkupî'pî kupî Paapaya pepîn tîiwanmîra,” Is 6.9,10
ta'pî Isaiâs nuri'tîya.

¹³ Unekaremekî'pî tinnîri pînnen pantoni epu'tîya'nîkon pra awanî ya, tiaron unekaremekî epu'tîya'nîkon eserike pra awanî nîrî —ta'pî Jesusya. ¹⁴ —Ipapoi'ma tinnîri pînnen warayo' warantî, ekareme'nyaya itekare ekaremekî pata kaisarî. ¹⁵ E'ma ta ena'san warantî tiaronkon wanî. Itekare eta to'ya, tîise ka'ne' pe Makui wî'tî moropai itekare, to' neta'pî mo'kaiya, inî'rî to' enpenata namai ipî'. ¹⁶ Moropai tî' pon non pona ena'san warantî tiaronkon wanî. Itekare eta tîuya'nîkon pe yapîsî to'ya. Mararî pra to' atausinpa. ¹⁷ Tîise sa'me yapîsî to'ya pra awanî tewankon ya'. Mîrîrî ye'nen mararî rî to' ko'mamî mîrîrî. Itekare wenai to' e'taruma'tîsa' ya, ka'ne' pe irumaka to'ya. Tiaronkonya to' taruma'tîsa' ya, itekare rumaka to'ya. ¹⁸ Mî'nî ye'ka kore'ta ena'san warantî tiaronkon wanî. Itekare eta to'ya, ¹⁹ tîise to' yewan wanî sîrîrî pata po tînkonekaton pî' pu'kuru. Moropai kure'ne pu'kuru temannekon yapurî to'ya. Moropai inî' panpî' temannekon ton yu'se to' wanî. Mîrîrî ye'kaya itekare taruma'tî. Moropai mîrîrî wenai eepeta pepîn. ²⁰ Moropai yanunsa' non pona ena'san warantî tiaronkon wanî. Itekare eta to'ya moropai yapîsî to'ya. Mararî tiaron inpîmî yonpa epeta'pî warantî, tiaronkonya Paapa maimu kupî, tîise mararî. Tu'ke panpî' tiaron epeta'pî warantî, tiaronkonya Paapa maimu kupî kure'ne panpî'. Mararî pra tiaron epeta'pî warantî, tiaronkonya Paapa maimu kupî mararî pra —ta'pî Jesusya.

*Uweiyukon Pî' Jesus Eseurîma
(Lc 8.16-18)*

²¹ Tiaron morî panton ekaremekî'pî Jesusya: —Uweiyukon enepî pepîn wari'sa' yo'koi itîito'pe —ta'pîya. —Itîrî pepîn nîrî we'nannîto' yaponse' yo'koi, tîise enepî itaponse' pona itîito'pe. ²² Sîrîrî î' rî esenonsa' ya, mîrîrî esera'ma tiaron pensa. Mîrîrî warantî morî panton unekaremekî epu'tî tiaronkonya pepîn sîrîrî. Tîise tiaron pensa epu'tî to'ya. ²³ Anepu'pai awanîkon ya, moo si'ma etatî —ta'pî Jesusya. ²⁴ —Morî pe etatî —ta'pîya to' pî'. —Etaya'nîkon kaisarî inî' panpî' Paapa maimu epu'tîya'nîkon. Moropai etanenanya inî' panpî' epu'tî. ²⁵ Umailu anepu'painon wanî ya, Paapaya itîrî inî' panpî' epu'tî'peiya. Tîise anepu'painon pepîn wanî ya, epu'tîya pepîn. Maasa pra tîneta'pî kupîiya tîiwanmîra.

Unpîmîkon Ton Yena'pî Pî' Jesus Eseurîma

²⁶ Inîrî mori panton ekaremekî'pî Jesusya. Î' kai'ma awanî pe man tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipi ya epu'to'pe to'ya. See warantî ta'pîiya: —Warayo'ya tekkari yena'pî pîmî'pî ipapoi'ma kawai yena'pî pîmî warantî. Moropai eemikku'pî tewî' ta. ²⁷ Teseru ta ewaron ya' iwe'napîti'pî moropai wei epa'ka tanne, aapakapîti'pî. Mîrîrî tanne, inpîmî'pî aro'ta moropai aarenta. Tîwarîrî aaro'ta'pî non yapai, aareta'pî. ²⁸ Moropai aarenta'pî. Moropai eepeta'pî. ²⁹ Mîrîrî tîpo ya'tî'pîiya pra awanî'pî. Î' wani' awanî ye'nen eepeta epu'tîiya pra awanî. Mîrîrî warantî tiaronkonya Paapa yapîsî tepotorîkon pe, itekare eta tîuya'nîkon ye'nen. Tîise o'non ye'ka pe Paapa esenyaka'ma epu'ti to'ya pepîn, —ta'pî Jesusya.

Mostarda Ye' Pî' Jesus Eseurîma

(Mt 13.31-32; Lc 13.18-19)

³⁰ —Tiaron mori panton ekaremekî'uyaya sîrîrî, î' kai'ma awanî pe man tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipi ya epu'tîkonpa —ta'pî Jesusya. —See warantî arinîkon pemonkonyamî' yepotorî pe Paapa wanî pe man —ta'pîiya. ³¹ —Mostarda ye' ta'sen yare ena'pî wanî tamî'nawîron ena'pî ma're simonkokon pe itena'pî. ³² Tîise mîrîrî ena'pî pînsa', moropai aarenta, moropai kure'ne eena tamî'nawîron pari' yentai. Mararî pra aapantatapîti. Toronyamî'ya taponse'kon ton koneka iporo i'nî' ya. E'mai' pe si'mîrîkkî pe itena'pî wanî'pî, tîise maasa kure'ne ite' ena'pî. Mîrîrî warantî mararonkonya Paapa yapîsî'pî sîrîrî tepotorîkon pe. Tîise maasa arinîkonya yapîsî kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

³³ Mîrîrî warantî mori panton ke itekare ekaremekî'pîiya epu'ti to'ya kaisarî. ³⁴ Panton pe pra to' yeurîmayi pra awanî'pî. Tîise tîpemonkonyamî' yarakkîrî neken tîwanî yai, tînekaremekî'pî ekareme' tu'ka'pîiya to' pî'.

A'situn Tî'napannîpî Jesusya

(Mt 8.23-27; Lc 8.22-25)

³⁵ Mîrîrî ko'mamîiya yai, ta'pîiya tîpemonkonyamî' pî': —Iyarî'nîkon. Kuru'nî'nîkon —ta'pîiya. ³⁶ Aasîrî kanau ya' awanî'pî. Tamî'nawîronkon nîmî'pî to'ya moropai Jesus yarî'pî inenupa'sanya. Moropai tiaronkon wîti'pî tîkanaukon ya' ipîkîrî. ³⁷ Mîrîrî iku'pî nuurukku'tî to'ya tanne, kure'nân a'situn iipi'pî tiwinarî. Sipa sipa pe tuna wanî'pî. Tuna ewomî'pî kanau ya. Kanau yannîpi yonpa'pî tunaya. ³⁸ Mîrîrî tanne, Jesus we'nasa' wanî'pî kanau maikko ya'. Tî'mî ye'pî ya'santîsai'ya wanî'pî. Moropai mîkîrî yenpaka'pî to'ya: —Apakakî —ta'pî to'ya. —Î' ton pe sa'mantan tanne, awetun mîrîrî î' kupîya pra? Apakakî. ³⁹ Mîrîrîya Jesus paka'pî moropai a'situn tî'napannîpî'pîiya tîmeruntîri ke. A'situn pî' ta'pîiya: —Tî'napankî. Tuna pî' ta'pîiya: —Tî'napankî. Tuna nîrî tî'napannîpî'pîiya tîmeruntîri ke. Se' kaisarî tuna eena'pî. ⁴⁰ Mîrîrî tîpo ta'pîiya to' pî': —Î' ton pe eesi'nî'pîtikon? Innape ukupîya'nîkon pra awanîkon mîrîrî, aapia'nîkon pu'kuru wanî tanne —ta'pîiya. ⁴¹ Mîrîrî mararî pra to' esenumenka'pî ipî'. Tîmurukun pe si'ma to' eseurîma'pî ipî': —Î' ye'ka Mîkîrî pemonkon? A'situn tî'napannî'nen tîmeruntîri ke moropai tuna tî'napannî'nen nîrî tîmeruntîri ke. O'non ye'ka pe renamo awanî? —ta'pî to'ya.

5

O'ma'kon Tîrîka Jesusya

(Mt 8.28-34; Lc 8.26-39)

¹ To' erepamî'pî iku'pî ratai pona. Gerasenoyamî' pata pona to' erepamî'pî. ² Kanau yapai Jesus eseu'ka pe, uuruwai kore'tapai warayo' iipi'pî iipia. O'ma' ewonsa' wanî'pî mîkîrî warayo' ya'. ³ Uuruwai kore'ta tîko'mansen pe mîkîrî wanî'pî, tî' ta, e'pîyamî' kore'ta tîko'mansen. ⁴ Tu'ke ite'ka yewa'tîpîti'pî to'ya sa'man ferro ke itenya pî' moropai i'pu pî'. Tîise yewa'ti to'ya kaisarî tewa'tîto' ya'tîpîti'pîiya tiwinarî. Anî'ya yewa'ti yentai awanî'pî. ⁵ Awentaimepîti'pî ewaron kaisarî moropai wei kaisarî uuruwai kore'ta si'ma. Aako'manto'pe rî awanî'pî. Awe'pa'tîpîti'pî nîrî tî' ke.

⁶ Aminke si'ma Jesus era'ma tîuya pe, eeka'tumî'pî iipia moropai awe'sekunka'pî irawîrî. Tamî'nawîronkon yentainon mîserî, kai'ma esenumenka'pî Jesus pî'. ⁷⁻⁸ Jesusya ta'pî ipî': —Mîkîrî yapai epa'katî, o'ma'kon —ta'pîiya. Meruntî ke warayo' entaimpe'pî. —Jesus amîrî ka' po tîko'mansen munmu. Amîrî Paapa munmu. Î' ku'se aai'sa' uyarakkîrî? Ayeka'nunkauya sîrîrî. Paapaya eta tanne, ataruma'tîuya pepîn ka'kî upî' —ta'pîiya. ⁹ Moropai Jesusya mîkîrî ekaranmapo'pî. —Anî' ayese'? —ta'pîiya. —Uyese' tu'kan, maasa pra arinîkon anna —ta'pîiya. ¹⁰ Mararî pra Jesus yeka'nunka'pî o'ma'ya. —Anna kîsai'ponti tiaron pata pona —taapîti'pî to'ya.

¹¹ Aminke pra ikîrî po arinîkon porcoyamî' wanî'pî tekkarikon ena'nenan. ¹² O'ma'konya Jesus yeka'nunka'pî. —Anna yaipontîki porcoyamî' kore'ta anna ewonto'pe to' ya' —ta'pî to'ya. ¹³ —Atîti, moriya —ta'pî Jesusya. O'ma'kon epa'ka'pî mîkîrî warayo' yapai moropai

porcoyamí' ya to' ewomí'pí. Moropai porcoyamí' eka'tumí'pí ikírí poi tuna kata. Moropai to' e'soroka'pí tuna ka' moropai to' anarí'pí. Arínike to' waní'pí, 2.000 kaisarí.

¹⁴ Mírírí era'ma tíuya'níkon yai, porcoyamí' era'manenan wítí'pí. Tínera'ma'píkon ekaremekí'pí to'ya tamí'nawíronkon pí', cidade ponkon pí' moropai poroponkon pí'. Mírírí ya pemonkonyamí' wítí'pí o'non ye'ka pe awaní era'mai. ¹⁵ Moropai Jesus pia to' erepamí'pí. Míikírí warayo' o'ma'kon yenpí' eporí'pí to'ya. Eereutasá' waní'pí, típon ke ayawí' pe pra. Míikírí aríníkon o'ma'kon waní'pí ya' eporí'pí to'ya mírírí. Mírírí pí' to' esenumenka'pí. Moropai eranne' pe to' ena'pí. ¹⁶ Moropai o'non ye'ka pe eena'pí ekaremekí'pí era'ma típonkonya, porcoyamí' yekare moropai warayo' o'ma'kon yenpí' yekare ekaremekí'pí to'ya.

¹⁷ Moropai Jesus yeka'nunka'pí tamí'nawíronkonya atító'pe típatakon yapai.

¹⁸ Kanau ya' Jesus asara'tí tanne, míikírí warayo' o'ma'kon yenpí' wítí'pí íipia. —Uurí nírí, itíipai wai apíkírí —ta'píiia. ¹⁹ —Kaane —ta'pí Jesusya. —Ayewí' ta enna'pokí ayonpayamí' pia. Paapa níkupí'pí apí' ekareme'ta. Tí'noko'pí pe uyera'ma'píiia ka'ta —ta'pí Jesusya ípí'. ²⁰ Míikírí wítí'pí. Jesus níkupí'pí típí' ekaremekí' pinunpa'píiia Decápolis poro. Moropai tamí'nawíronkon esenumenka'pí ípí'.

Jairo Yekare

(Mt 9.18-19; Lc 8.40-42)

²¹ Moropai iní'rí Jesus enna'po'pí íku'pí ratai pona kanau ya. Eerepansa' tanne, aríníkon pemonkonyamí' eperepí'pí íipia. Iku'pí ena po Jesus waní'pí. ²² Judeuyamí' epere'to' yewí' era'manen wítí'pí Jesus pia, itese' Jairo. Jesus era'ma tíuya pe, míikírí Jairo esenumí'pí non pona, Jesus rawírí moropai yeka'nunka'píiia. ²³ —Aase, uyewí' ta uyensi sa'manta pe man —ta'pí Jairoya Jesus pí'. —Aase uyewí' ta ayenya tíripa ípona eesepe'tító'pe aasa'manta namai —ta'píiia. ²⁴ Mírírí ye'nen Jesus wítí'pí ípíkírí. Aríníkon pemonkonyamí' wítí'pí to' pokonpe. Jesus woima'tí'pí to'ya. Yatunnuku'pí to'ya.

Mín Kannen Wírí' Yepí'tí Jesusya

(Mt 9.20-22; Lc 8.43-48)

²⁵ Aríníkon kore'ta wírí' waní'pí pri'yawon pepín, mín kannen. Asakí'ne pu' pona tímo'tai kono' kaisarí aako'mansa' waní'pí pri'ya pra. ²⁶ Aríníkon ne'ne'kon yepí'títonkon waní'pí yepí'tí yu'se. Tíise yepí'tí to'ya pra awaní'pí. Yepí'tí to'ya tanne iní' panpí' ne'ne' eena tu'ka'pí. Inkamoro ye'matíuya ke temanne tí'ka'píiia waní'pí tamí'nawírí. Tíise eesepe'tí pra awaní'pí. Iní' panpí' pri'ya pra eena'pí. ²⁷⁻²⁸ Jesus yekare etasa' míikírí wírí'ya waní'pí. Mírírí ye'nen míikírí wírí' esenumenka'pí Jesus pon ye'pi' pí' yapísau'ya ya eesepe'tí e'painon kai'ma, wírí' esenumenka'pí. Jesus poi winí' aaipí'pí moropai ípon ye'pi' pí' yapí'píiia. ²⁹ Mírírí pe rí mín asa'tí'pí, yapíiia pe, moropai eesepe'tísa' epu'tí'pí míikírí wírí'ya.

³⁰ Tímeruntírí ke tíaron yepí'tísa' tíuya epu'tí'pí Jesusya. Mírírí pe rí eera'tí'pí aríníkon kore'ta. —Aní'ya uyapí' pí' nai upon pí'? —ta'píiia. ³¹ —Aríníkon pemonkonyamí' kore'ta sí'ma, aní'ya upon pí' uyapí' pí' nai taaya. Pakko pe awaní' mírírí —ta'pí Jesus pemonkonyamí'ya ípí'. ³² Tíise tíwoínokon pí' Jesus esenumenka'pí aní'ya íkupi'pí epu'típa kai'ma. ³³ Teesepe'tísa' epu'tí'pí tíuya ye'nen, míikírí wírí' esi'nípi'pí. Moropai tíwe'kíkí'ma ye'ka pe atí'pí Jesus pia. Eesenumí'pí non pona irawírí. Moropai tekare ekaremekí'píiia Jesus pí' tamí'nawírí. ³⁴ —Ma'non, innape ukupíya ye'nen eesepe'tísa' mírírí —ta'pí Jesusya míikírí wírí' pí'. —Tíwanmíra atíkí. Iní'rí ayeparanya ayeporí pepín —ta'píiia.

Jairo Yensi Yepí'tí Jesusya

(Mt 9.23-26; Lc 8.49-56)

³⁵ Jesus eseuríma tanne, tíaronkon warayo'kon erepamí'pí epere'nító' yewí' era'manen, Jairo yewí' tapai'níkon. —Ayensi sa'mantan pí' man. Iní' uyenupanenkon kísarí —ta'pí to'ya. ³⁶ —To' eseurímato' típínamai pra —ta'pí Jesusya epere'nító' era'manen pí'. —Kesi'nípi. Innape neken uku'kí. Kísewankono'mai —ta'píiia.

³⁷ Pedro, moropai Tiago, moropai Tiago yakon João, inkamoro neken wítí tarakkírí tírí'pí Jesusya. Tíaronkon wítí tíríiia pra awaní'pí. ³⁸ Epere'nító' yewí' era'manen yewí' ta teerepansa' pe, aríníkon pemonkonyamí' era'ma'pí Jesusya. Tíaronkon karau moropai tíaronkon entaimepítí eta'píiia. ³⁹ Wítí ta teewonsa' pe, ta'píiia to' pí'. —Í' ton pe aronne awentaimepítíkon mírírí? —ta'píiia to' pí'. —Moropai akaraukon mírírí? Ma'non sa'mantasa' pra man. Iwe'nasa' mírírí —ta'píiia. ⁴⁰ Moropai to' síira'pí Jesus pí' mírírí taiya ye'nen.

Tíise poro pona to' yempa'ka'píiia. Moropai eewomí'pí isa'manta'pí pia itun moropai isan, moropai eseuríwí'nankon tínenupa'san pokonpe eewomí'pí. ⁴¹ Míikírí isa'manta'pí yenya yapísí'píiia. —Tarita kumí —ta'píiia ípí' tímaimu ta. Ma'non, e'mí'sa'kakí, taato' mírírí umaimukon ta. ⁴² Mírírí pe rí wírí' e'mí'sa'ka'pí moropai aasarí'pí. Asakí'ne pu' pona tímo'tai kaisarí íkono po awaní'pí. Kure'ne tamí'nawíronkon esenumenka'pí eesepe'tísa' pí'.

⁴³ Jesusya ta'pí tamí'nawíronkon pí': —Aní' pí' unkupí'pí kíksekareme'tí —ta'píya. Moropai wíri' yun, isan pí' ta'píya: —Ma'non yekkari ton antííti —ta'píya.

6

Jesus Enna'po Nazaré Pona (Mt 13.53-58; Lc 4.16-30)

¹ Moropai Jesus wíti'pí míríri pata pai tinenupa'san pokonpe. Típatá ya eerepamí'pí to' pokonpe. ² Eri'ka'níto' weiyu yai tamí'nawíronkon yenupa pia'tí'píya eperé'níto' yewí' ta. Eta tíuya'níkon pe ariníkon esenumenka'pí kure'ne ipí': —O'non pata míríri ye'ka esenumenkanto' ku'nen pe tíwanípa epu'nen eporíya? O'non ye'ka pe epu'nen pe eena'pí? Aní' winípai tímeruntíri ton eporíya aní'ya ikupí eseríkan pepín konekapa? —ta'pí to'ya. ³ —Míkírí manni' wíttí konekanen, Maria more, innape nai? —ta'pí to'ya. —Tiago, moropai José, moropai Judas, moropai Simão rui míkírí. Tarí iwírisonon man —ta'pí to'ya. Moropai Jesus yu'se pra to' ena'pí. Yapurí to'ya pra awaní'pí. ⁴ Jesusya to' yeuríma'pí: —Tamí'nawíron pata ya Paapa maimu ekareme'nen yapurí to'ya. Tíise ipatá ya yapurí to'ya pepín. Itonpayamí'ya yapurí pepín. Itewí' tawonkonya yapurí pepín —ta'píya. ⁵ Aní'ya ikoneka eseríkan pepín tu'kan konekaiya yentai awaní'pí típatá ya. Pri'yawonkon pepín pona tenya tíri'píya, ariníkon pepín, moropai to' yepí'tí'píya. ⁶ Kure'ne Jesus esenumenka'pí inkamoro pí', innape tikupí to'ya pra awaní ye'nen.

Moropai aasari'pí tiaronkon pata yapí' to' yenupa'píya míríri rí pata poro to' yenupa'píya.

Tinenupa'san Yarima Jesusya (Mt 10.5-15; Lc 9.1-6)

⁷ Asakí'ne pu' pona tímo'tai'níkon yanno'pí Jesusya típia. To' yaipontí'píya pata kaisarí to' wíttó'pe asakí'ne'ne. Moropai to' meruntíri ton tíri'píya meruntí ke o'ma'kon maawariyamí' yenpa'kato'pe to'ya. ⁸ To' yaipontí'píya: —Atíkon pe í' rí kísatí. Ame'sipukon neken maatii. Aya're'kon ton kísatí. Asakuníkon kísatí. Atíniruríkon ton kísatí. ⁹ A'sa'sakon yeka'maya'níkon moropai aponkon tiwin, apí'níkon asakí'ne pra. ¹⁰ Pemonkonyamí' pata ya eerepansa'kon ya, eewomíkon to' yewí' ta. Moropai moro pu'kuru mako'mantí, míríri pata pai atíkon píkirí —ta'pí Jesusya to' pí'. ¹¹ —Tiaron pata po ayapisíkon to'ya pra awaní ya, moropai amaimukon anetapai pra to' waní ya, míríri pata pai matíti. Moropai atíkon pe a'pukon pí' non atapí'sa', míríri mísorokatí eepa'kakon pe. Míríri kupíya'níkon ya, Paapa maimu yu'se pra to' waní ye'nen Paapaya to' taruma'tí pe man ekaremekíya'níkon míríri —ta'píya.

¹² Míríri típo to' ese'ma'tí'pí. Inkamoroya itekare ekaremekí'pí to' pí': —Ayaserukon winípai enpenatí teesewankono'mai era'títí —ta'pí to'ya tamí'nawíronkon pí'. ¹³ Moropai tu'kankon o'ma'kon yenpa'ka'pí to'ya. Pri'yawonkon pepín pu'pai karapaima'pí to'ya. To' yepí'tí'pí to'ya.

João Batista Wí Me'po Herodesya (Mt 14.1-12; Lc 9.7-9)

¹⁴ Tamí'nawíri Jesus níkupí'pí yekare eta'pí tamí'nawíronkonya. Míríri yai pata esa' Herodesya eta'pí níri. Tiaronkonya taapítí'pí: —João Batista nuri'tí e'mí'sa'ka'pí man isa'manta'san kore'tapai. Míríri ye'nen aní'ya ikupí eseríkan pepín kupíya míríri —taapítí'pí to'ya. ¹⁵ Moropai tiaronkonya ta'pí: —Elias nuri'tí míkírí. Moropai tiaronkonya ta'pí: —Paapa maimu ekareme'nenan profetayamí' warainon míkírí.

¹⁶ Tíise itekare eta tíuya pe Herodesya ta'pí: —João míkírí, uní'míríkítí'pí ipu'pai. Tíise awe'mí'sa'kasa' míríri tíisa'manta típo, isa'manta'san kore'ta pai —ta'píya.

¹⁷ Maasa pra míkírí rí Herodesya João yarakkamo me'po'pí tíuya ye'nen atarakkanníto' yewí' ta. Míríri kupí'pí Herodesya maasa pra takon Filipe no'pí Herodias yarakkírí awaní pí' João eseurímasa' ye'nen. ¹⁸ Taapítí'pí João ya ipí': —Ayakon no'pí yarakkírí awaní Paapa nekaremekí'pí unkupíkon ton pe yairí pra. Imakui'pí ku'sa'ya míríri —taapítí'píya. ¹⁹ Míríri wenai Herodes no'pí Herodias ekore'ma'pí ipí'. Moropai João Batista anwípai awaní'pí. —João Batista wí me'pokí —ta'píya Herodes pí'. ²⁰ —Kaane —ta'píya. Míríri ta'píya maasa pra morí pe Paapa maimu yawíron pe João waní epu'tí tíuya ye'nen. Moropai inama'píya. João maimu eta tíuya pe aataka'ma'pí. Míiwíni tíise tíwakíri pe eta'píya.

²¹ Míríri tanne, tíiko'mamí típo, Herodias esenumenka'pí teseru koneka pí'. Moropai Herodesya entamo'kanto' koneka'pí teesenpo'pí weiyu yai. Típoitírítonon eta'píya entamo'kai. Surarayamí' yepotorítonon eta'píya. Moropai ípíkkukon tíniro esanon Galiléia ponkon eta'píya níri entamo'kai. ²² Herodias more wíri' ewomí'pí to' kore'ta imanunse. Moropai imananu'pí. Herodes wakíri pe awaní'pí. Herodes neta'san wakíri pe níri

awaní'pí. Mírírí ye'nen Herodesya ta'pí wírí' pí': —Í' rí yu'se awaní ya, esa'kí upí' moropai anesatí'pí tírúya —ta'pí Herodesya. ²³ —Paapaya uyera'ma pí' man. Ayenku'túya pepín sirírí. Í' rí esatíya ya itúruya. Itu'se awaní ya, upata tírúya arakkita pikírí —ta'píya wírí' pí'.

²⁴ Moropai wírí' epa'ka'pí. Tísan pia atí'pí, Herodias pia. —Í' esatúya yu'se awaní mírírí? —ta'píya tísan pí'. —João Batista pu'paraikkí'to'peiya ka'kí ipí' —ta'pí Herodiasya tínre pí'.

²⁵ Teesemi'tapai míkírí wítí'pí Herodes pia esa'se: —João Batista pu'paraikkítíya'níkon yu'se wai. Sunpa pona ipu'pai'pí enepíya'níkon yu'se wai uupia era'mato'peuya —ta'pí wírí'ya Herodes pí'.

²⁶ Mírírí pí' Herodes esewankono'ma'pí kure'ne. Itírúya taasa' túya pí' moropai mírírí etasa' tíneta'sanya pí' eesewankono'ma'pí. Mírírí ye'nen wírí' pí' aní'nínmapai pra awaní'pí.

²⁷ Moropai ka'ne' pe Herodesya surara yaipontí'pí: —Atíkí. João pu'pai era'mata —ta'píya. Surara wítí'pí. Atarakkannító' ta João pu'paraikkítí'píya. ²⁸ João pu'pai'pí yari'pí suraraya sunpa pona moropai itírí'píya wírí' pia. Míkíríya yari'pí tísan pia. ²⁹ Mírírí eta túya'níkon pe João nenupa'san wítí'pí itesa'rí'pí era'mai. Moropai yu'na'tí'pí to'ya.

*Ariníkon Yekkari'tí Jesusya, 5.000 Kaisaronkon
(Mt 14.13-21; Lc 9.10-17; Jo 6.1-14)*

³⁰ Jesus naipontí'san enna'po'pí iipia. Tamí'nawíron tínkupí'píkon moropai pemonkonyamí' yenupa'pí túya'níkon ekaremekí'pí to'ya Jesus pí'. ³¹ Ariníkon pemonkonyamí' erepanpítí'pí to' pia Jesus era'mapí'se. Jesus moropai inenupa'san entamo'ka eserike pra awaní'pí. Mírírí ye'nen Jesusya ta'pí tinenupa'san pí': —Aase'kon see upokonpe kerén pona eri'ka'se'níkon —ta'píya.

³² Mírírí ye'nen tamí'nawíronkon piapai to' wítí'pí kanau ya' kerén pona, Jesus moropai inenupa'san. ³³ Tíise ariníkonya to' wítí' era'ma'pí. Jesus nenupa'san pe to' epu'tí'pí to'ya. Itúpai níri to' waní'pí. Típatakón yapai to' esemi'típa'pí tuutíkonpa. Inkamoro wítí'pí a'mun poro teeka'tunse kerén pona. Jesus moropai inenupa'san rawírí to' erepanpítí'pí. ³⁴ Kanau yapai teeseu'ka pe, mararonkon pepín pemonkonyamí' era'ma'pí Jesusya. Carneiroyamí' itesa' pínón ataka'ma'san warantí to' era'ma'píya. Mírírí ye'nen to' sa'nama'píya. Tu'kan pí' to' yenupa pia'tí'píya.

³⁵ Pata ko'mamí pe, Jesus nenupa'san, ipemonkonoyamí' wítí'pí iipia. —Kerén po e'ní tanne, pata ko'manní pí' man. ³⁶ Tamí'nawíronkon yaipontí'kí cidade pona, moropai poro po títiko'mansenón pia ta're'kon ton yennato'pe to'ya —ta'pí to'ya.

³⁷ Tíise to' maimu yuuku'pí Jesusya: —Amírí'nikonya neken to' ya're' ton tíri sirírí. —O'non ye'ka pe? —ta'pí Jesus nenupa'sanya. —Trigo puusa' yenna annaya yu'se awaní mírírí mararí pra tínuru ke, tu'ke kapóí kaisarí esenyaka'manto' yepé' yentai awaní. Mírírí warantí to' yekkari'tí annaya yu'se awaní. Tíise tínuru ton pra man —ta'pí to'ya. ³⁸ —Í' warapo pão moro nai aapia'níkon? Maasa era'matantí —ta'pí Jesusya. Era'mai to' wítí'pí. Ekaremekí'pí to'ya Jesus pí': —Pão moro man mia'taikín neken moropai moro'yamí' asakí'ne —ta'pí to'ya.

³⁹⁻⁴⁰ Mírírí típo Jesusya pemonkonyamí' pantakapítí'pí típonarí'ne, tíaronkon 50 kaisarí'ne, tíaronkon 100 kaisarí'ne. To' yaipontí'píya parí' pona to' eretutato'pe. ⁴¹ Mia'taikínan pão moropai asakí'nankon moro'yamí' yapísí'píya tenya'. Moropai ka' ekaya tenu tanunse ipírema'píya. Moropai trigo puusa' pírikkapítí'píya. Mírírí tíri'píya típemonkonoyamí' pia. Inkamoroya itírí'pí tamí'nawíronkon pemonkonyamí' pia. Moro'yamí' waikapítí'píya níri pemonkonyamí' kaisarí. ⁴² Tamí'nawíronkon entamo'ka'pí mírírí pí' teese'pí'tíkon pikírí. ⁴³ Trigo puusa' yonparí'pí moropai moro'yamí' yonparí'pí e'nímísa' yara'tí'pí to'ya waikíra'pí ya'. Asakí'ne pu' pona títimo'tai waikíra'pí kaisarí itonparí'pí awaní'pí. ⁴⁴ Jesus nítrírí'pí pí' entamo'ka'san warayo'kon waní'pí 5.000 kaisarí.

*Jesus Asarí Tuna Poro
(Mt 14.22-33; Jo 6.15-21)*

⁴⁵ Teesemi'tapai Jesusya tinenupa'san yaipontí'pí kanau ya to' asara'túto'pe, tírawírí to' wítíto'pe iratai pona, Betsaida pona. —Attíkon tanne pemonkonyamí' yarimauya to' emi'to'pe —ta'píya to' pí'. Jesus nenupa'san ese'ma'tí'pí. Mírírí típo Jesusya ta'pí e'nímí'san pí': —Ayewí'kon ta atítí see. Morí pe enna'potí. Uurí níri, uutí sirírí —ta'píya. ⁴⁶ Teesekaremekí' típo, Jesus wítí'pí wí' more'pí pona epírema'pí tiwinsarí.

⁴⁷ Pata ewaronpamí tanne, Jesus nenupa'san waní'pí iku'pí yarakkita kanau ya' moropai míkírí waní'pí tiwinsarí a'mun po. ⁴⁸ Mírírí yai meruntí a'situn ponaya kanau yawonkon wítí'pí. Tímoronkon tepu'se to' e'kura' era'ma'pí Jesusya. Kariwana etun tanne atí'pí to' pia tuna poro tí'si po. To' yuwa'ka yonpa'píya. ⁴⁹ Tíise aapí era'ma'pí inenupa'sanya. Tí'si po tuna poro aapí era'ma túya'níkon pe, o'ma' míkírí kai'ma to' esenumenka'pí ipí'. Mírírí pí' to' esi'nípí'pí. To' entaimepítí'pí. ⁵⁰ To' esi'nípí era'ma túya pe, ka'ne' pe Jesus eseuríma'pí to' yarakkírí: —Meruntí ke e'tí, teesí'ní'se pra, maasa pra uurí Jesus —ta'píya

to' pi'. ⁵¹ Moropai Jesus asara'ti'pi to' kanauri ya'. Míriri pe ri a'situn ati'napami'pi. Míriri pi' ta'pi inenupa'sanya: —Í' ye'ka see mîikiri pemonkon, mîriri ye'ka a'situn ti'napanni'nen? ⁵² Jesus meruntiri era'ma'pi to'ya trigo puusa' pirikkaiya yai. Mîwini tiise iipia Paapa meruntiri wani epu'ti to'ya pra awani'pi, pakko pe tiwanikon ye'nen. Maasa pra ipi' to' esenumenka pra awani'pi, ani' pe awani epu'ti to'ya pra awani'pi.

Genesaré Ponkon Yepi'ti Jesusya

(Mt 14.34-36)

⁵³ Iku'pi ratai pona teerepansa'kon pe to' eseu'ka'pi Genesaré pata pona. Míriri iku'pi ka tikanaukon yewa'ti'pi to'ya. ⁵⁴ Moropai kanau yapai to' eseu'ka'pe Genesaré ponkon pemonkonyami'ya Jesus epu'ti'pi. ⁵⁵ Teeka'tunse to' witi'pi iipia, Jesus erepansa' yekare etasa' tiuya'nikon ye'nen. O'non pata Mîikiri wani etasa' tiuya'nikon ya, mîikiri pia pri'yawonkon pepin yari'pi to'ya to' yepi'ti'peiya kai'ma. ⁵⁶ Moropai o'non pata Jesus erepansa' pia, si'mîrikki cidade pona, kure'nan cidade pona, cidade po pra tiiko'mansenon pia, moro pu'kuru pri'yawonkon pepin enepi'pi to'ya iipia, erepanto' pata'se' ya'. Moropai Jesus yeka'nunka'pi to'ya ipon ye'pi yapikonpa kai'ma. Moropai yapiti'ponkon esepi'ti'pi.

7

Jesus Eseurîma Judeuyami' Yeseru Pi'

(Mt 15.1-9)

¹ Fariseuyami' epere'sa' wani'pi Jesus pia Moisés nuri'tiya yenupato' pi' yenupatonkon kore'ta. Inkamoro Moisés nuri'tiya yenupato' pi' yenupatonkon ii'sa' wani'pi Jerusalém poi. ²⁻⁴ Fariseuyami'ya tenyakon rona tu'ke ite'ka tiwin ite'ka tiise. Míriri tiipo ta're'kon enapi to'ya. Tamî'nawironkon Judeuyami' yeseru pe awani. Titamokonya tipanama'pikon yawiri to' wani mîriri. E'repanto' pata'se' yapai teemi'se tiwe'ronakon pra awani ya, ta're'kon enapi fariseuyami'ya pepin. Míriri waranti niri tesorukon yawiri tu'ke ite'ka copo ronapiti to'ya, ini ronapiti to'ya, pisa ronapiti to'ya.

Moropai Jesus nenupa'sanya ta're'kon enapi era'ma'pi to'ya. Tiise fariseuyami'ya tenyakon rona manni' waranti tenyakon rona to'ya pra awani'pi. ⁵ Míriri ye'nen fariseuyami' moropai Moisés nuri'tiya yenupato' pi' yenupatonkonya ta'pi Jesus pi': —Í' ton pe see utamokonya uyenupa'pikon yairi pra apemonkonoyami' wani mîriri? Í' ton pe tenyakon rona tiuya'nikon rawiri ta're'kon enapi to'ya? ⁶ Jesusya ta'pi: —Yairi pu'kuru Paapa maimu ekareme'nen Isaiás nuri'ti eseurîma'pi api'nikon pena. Paapa yapurinenan patakaya'nikon eserike pra naati seru' pe. Siriri Isaiás nuri'ti maimu ri'pi inmenuka'pi:

“Mori pe eseurîmakoi'kon insanan pemonkonyami' upi'”, taa Paapaya.

“Tiise aminke to' yewan wani mîriri.

⁷ Í' pe pra ri uyapuri to'ya mîriri.

Penaro'konya tipanama'pikon yawiri tonpakon yenupa to'ya,

uuriya tipanama'pikon pe tiku'se” taa Paapaya.

Is 29.13

Míriri Isaiás maimu ri'pi —ta'pi Jesusya to' pi'. ⁸ —Paapaya upanama'pikon unkupikon ton pe mîriri rumakasa'yanikon. Tiise atamokonya apanama'pikon yawiri awanikon, irumakaya'nikon pata pe pra. ⁹ Paapaya upanama'pikon rumakasa'yanikon atamokonya apanama'pikon yawiri awanikonpa kai'ma. Epu'nen pe awanikon kai'ma eesenku'tikon mîriri —ta'pi Jesusya. ¹⁰ —Moisés nuri'tiya ta'pi:

“Ayunkon, moropai asankon yapuriti. Imakui'pi pe ani' eseurîma ya tiyun winiki, moropai tisan winiki, mîikiri mîwiti,”

Êx 20.12, Êx 21.17; Lv 20.9; Dt 5.16

ta'piya —ta'pi Jesusya.

¹¹ —Míriri ye'ka pe pra amiri'nikon eseurîma mîriri. Amiri'nikonya taa: “Uyunkon, moropai usankon pia untirikon ton unmo'ka'pikon tiri e'painon Paapa pia. Corbâ mîriri. Paapa pia neken untiri ton siriri taato' mîriri corbâ”. ¹² Míriri waranti taa ye'ka pe, amiri'nikonya taa: “Uyunkon moropai usankon piika'ti pra wani ya, i' wani' pra awani Paapa pi'”. Míriri waranti tamî'nawironkon yenupayanikon seru' pe —ta'pi Jesusya. ¹³ —Atamokonya apanama'pikon yawiri awanikon ye'nen Paapa maimu pinamaya'nikon pra awani. Tamî'nawironkon panamaya'nikon ayaserukon yawiri neken to' ko'manto'pe kai'ma. Tu'ke ayaserukon poi'pi moro awani mîriri ye'ka —ta'pi Jesusya fariseuyami' pi'.

Jesus Eseurîma Imakui'pi Uyaserukon Pi'

(Mt 15.10-20)

¹⁴ Moropai iniri Jesusya tamî'nawironkon yanno'pi tiipia. —Umaimu etati moropai epu'tiya'nikon yuwati —ta'piya. ¹⁵ —Paapa pia imakui'pi pe e'ni pepin uya're'kon

unenno'makon wenai. Tiise imakui'pi pe e'ni uyewankon ya tiiko'mansen imakui'pi wenai.
¹⁶ Anetapainon wani ya, etaki, moropai epu'ki —ta'piya.

¹⁷ Poro po tiwe'sanon piapai Jesus ewomi'pi witi ta. Miikiri ekaranmapo'pi in-enupa'sanya: —I' pi' eeseurima manni'? —ta'pi to'ya ipi'.¹⁸ —Amiri'nikonya niri epu'ti pra awanikon miriri? —ta'pi Jesusya. —Uya're'kon unenno'makonya ukupikon pepin imakui'pi pe.¹⁹ Maasa pra uyewankon ya eewomi'pepin. Uro'takon ya' neken eewomi' moropai miriri tiipo iwekanni'pi. Tami'nawiron entamo'kanto' wani mori pe. Tami'nawiron entamo'kanto' pi' entamo'kan e'painon —ta'pi Jesusya.

²⁰ —Imakui'pi uyewankon ya' tiiko'mansen wani imakui'pi pe. ²¹ Uyewankon ya' tiiko'mansen imakui'pi wenai imakui'pi pi' esenumenkan, tami'nawironkon wiri'sanyami', warayo'kon poro witi, ama'ye' pe e'ni, tiaron wii,²² moropai tiaron no'pi, tiaron niyo yarakkiri e'ni, moropai tiaron yemanne yu'se e'ni, imakui'pi kupi, tiaronkon yenku'ti, nura pe e'ni, kinmuwan, imakui'pi pe tiaron pi' eseuriman, moropai mi' pe e'ni, eranne' pe pra e'ni imakui'pi pi'.²³ Tami'nawiri imakui'pi pe e'ni maasa pra imakui'pi ko'mami ye'nen uyewankon ya'. Miriri wenai imakui'pi kupi pi' ko'manni —ta'pi Jesusya tinenupa'san pi'.

*O'ma Tirika Jesusya Judeupa' Pepin More Yapai
 (Mt 15.21-28)*

²⁴ Miriri tiipo Jesus ese'ma'ti'pi. Tiro pata poro moropai Sidom pata poro atti'pi. Tiiko'manto' yewi' ton epori'piya. Moro tiwani epu'ti ani'ya yu'se pra awani'pi. Miriri ye'ka pe tiise epu'ti'pi tiaronkonya.²⁵⁻²⁶ Moropai wiri' wani'pi moro. Miikiri wani'pi Judeupa' pe pra, Siro-fenicia pon miikiri. Imaimu wani'pi grego pe. Inre wani'pi wiri'. O'ma' ewonsa' wani'pi miikiri more ya'. Miriri ye'nen Jesus erepansa' eta tiuya pe, atti'pi iipia. Moropai Jesus puu pia eesenum'pi, yeka'nunka'piya. Ta'piya Jesus pi': —O'ma' yenpa'kaki unre yapai.

²⁷ Moropai Jesusya ta'pi: —Kaane. E'mai' pe upemonkonoyami' piika'tiuya, Judeuyami'. Amiri Judeu pepin. Arinmaraka pia more ya're' tiri ya, yairi pra awani. Miriri waranti tami'nawiron Judeuyami' piika'tiuya pra tiise, amiri piika'tiuya ya, Judeu pe pra awani tanne, yairi pra awani —ta'pi Jesusya. Judeuyami'ya Judeu pepin esati'pi arinmaraka pe tewanmakon pe to' kupi tiuya'nikon ye'nen.

²⁸ Tiise wiri'ya ta'pi: —Innape man, piipi'. Arinmaraka taa Judeuyami'ya upi', seru' pepin. Miriri ye'ka pe tiise moreyami' ya're' ya'punu'pi e'soroka enapi arinmarakayami'ya itaponse' yo'koi si'ma. Miriri waranti arinmarakayami' e'piika'ti manni' waranti, upiika'tiki sa'ne —ta'piya.

²⁹ Jesusya ta'pi ipi': —Innape ukupiya epu'ti pi' wai, miriri taa pi' nai epu'nen pe. Ayewi' ta enna'pokki. O'ma' witi pi' man anre piapai —ta'piya.³⁰ Moropai miikiri emikku'pi tewi' ta. Tinre epori'piya tette' ta. O'ma' witi'pi wani'pi.

Imaimu Pin Pana'ti'pan Yepi'ti Jesusya

³¹ Moropai Jesus enna'po'pi Tiro pata pai. Tuuti pe Sidom pata pona atti'pi, moropai Decapolis pata poro. Eerepami'pi Galilea ku'pi ka.³² Miar tiaronkon pemonkonyami'ya imaimu pin moropai pana'ti'pan warayo' yari'pi Jesus pia. Jesus yeka'nunka'pi to'ya: —Ayenya tiiki ipona eesepi'tito'pe —ta'pi to'ya.³³ Arinikon pemonkonyami' piapai Jesusya miikiri mo'ka'pi tiwinsari. Tenya yeperu tiri'pi Jesusya miikiri pana ya'. Tetaku ma'piya tenya pona. Moropai miriri ke inu yapipiya.³⁴ Moropai ti'noko'pi pe era'ma tiuya ye'nen, Jesus yettapusin enuku'pi ka' era'mai'ma. —Epata —ta'piya timaimu ta. Esettapuruka'ki taato' miriri umaimukon ta.³⁵ Moropai ipana esettapuruka'pi. Inu ekoneka'pi. Mori pe eeseurima'pi.

³⁶ Jesusya to' yaiponti'pi. —Ani' pi' unku'pi'pi kiskareme'ti —ta'piya to' pi'. Tiise yuuku to'ya pra awani'pi. In'i panpi' to' panamaiya tanne, in'i panpi' ekaremeki'pi to'ya.³⁷ Marari pra tami'nawironkon esenumenka'pi Jesus pi': —Tami'nawiron miriri mori panpi' ku'sai'ya. Pana'ti'pankon pana yettapurikasai'ya moropai imaimu pinon pemonkonyami' konekasai'ya niri to' eseurimato'pe —ta'pi to'ya.

8

*Jesusya Arinikon Yekkari'ti, 4.000 Kaisaronkon
 (Mt 15.32-39)*

¹ Marari tiiko'mamikon tiipo, arinikon eperepi'pi iniri Jesus pia. To' nari'pi, to' ya're' e'ti'ka'pi. Miriri ye'nen Jesusya tinenupa'san yanno'pi tiipia to' yeurimapa kai'ma. ² —Seurwi'ne wei kaisari insanan ko'mansa' siriri uupia —ta'piya. —Tari'pai to' ya're' e'ti'kan pi' man. Miriri ye'nen to' sa'nama pi' wai. ³ Iwan pe to' tiise to' yarimauya ya tewi'kon ta, to' enkisi'panpiti tuutikon pe. Aminke pai tiaronkon ii'sa' miriri —ta'piya.

4—Keren po si'ma to' ya're' ton tiri eserike pra awani —ta'pi inenupa'sanya Jesus pi'.
 5—Í' warapo trigo puusa' moro nai aapia'nikon? —ta'pi Jesusya. —Asaki'ne mia' pona tũmo'tai kaisari man —ta'pi to'ya.
 6 Tami'nawironkon pi' ta'pi Jesusya: —Maasa non pona ereutati. Asaki'ne mia' pona tũmo'tai'non trigo puusa' yapisi'piya. Moropai eeseurima'pi Paapa yarakkiri: —Mori pu'kuru amiri, Paapa. Anna ya're' ton tiri pi' nai —ta'piya Paapa pi'. Miriri tupo trigo puusa' pirikkapiti'piya. Tinenupa'san pia itiri'piya tami'nawironkon kaisari itũto'pe to'ya. Moropai to' kaisari itiri'pi to'ya. 7 Moro'yami' miriki wani'pi marari to' pia. Inkamoro niri yapisi'piya. —Mori pu'kuru amiri, Paapa. Anna yo' ton tiri pi' nai —ta'piya Paapa pi'. —Maa. Seeni' tũti tami'nawironkon kaisari —ta'piya tinenupa'san pi'. Moropai itiri'pi to'ya tami'nawironkon kaisari. 8 Moropai inkamoro entamo'ka'pi teese'pi tikon pikiri. Inkamoro ya ta're'kon yonpa ri'pi yannuku'pi. Asaki'ne mia' pona tũmo'tai waikira'pi kaisari wani'pi. 9 Entamo'ka'san wani'pi 4.000 kaisari. 10 Miriri tupo tami'nawironkon yarima'pi Jesusya to' wĩto'pe. Moropai to' enuku'pi kanau ya' tinenupa'san yarakkiri. Dalmanuta itese' pata pona to' witi'pi.

Tinera'makon Ton Merunti

Esati Fariseuyami'ya Jesus Pi'
 (Mt 16.1-4)

11 Moropai fariseuyami' witi'pi Jesus pia. To' esiyu'piti pia'ti'pi yarakkiri. —Anna nera'ma ton anku'ki innape Paapa winipai tui'sen pe ameruntiri wani'era'mato'pe annaya —ta'pi to'ya. Miriri ta'pi to'ya maasa pra innape Paapa winipai imeruntiri iipi kupi tiuya'nikon pra awani ye'nen. 12 Ne'ne' pe itewan ku'sa to'ya wani'pi. —Siriri pankon wani tinera'makon ton yu'se. Tiise ayenku'tiuya'nikon pepin. Anera'makon ton tiri Paapaya pepin —ta'piya. 13 Inkamoro Fariseuyami' piapai atti'pi. Kanau ya' to' enuku'pi. Moropai tinenupa'san pokonpe eese'ma'ti'pi iratai pona.

Fariseuyami', Herodes Yeseru Pi' Jesus Eeseurima
 (Mt 16.5-12)

14 Tiwanmira'nikon ta're'kon ton yari to'ya pra awani'pi. Trigo puusa' tiwinan neken wani'pi moro kanau ya'. 15 Moropai Jesusya to' panama'pi: —Tiwari panpi' e'ti. Tiwi fariseuyami' piawon moropai Herodes piawon trigo sa'moto' nisi —ta'piya. 16 Teepere'se to' eeseurima'pi miriri pi': —Í' pi' taiya manni'? Uya're'kon ton ene'sa' pra awani ye'nen miriri taa pi' man —ta'pi to'ya.

17 Trigo puusa' pi' pra eeseurima manni'. Fariseuyami' moropai Herodes yeseru pi' eeseurima. Tiise trigo puusa' ton pra tiwanikon pi' to' eeseurima epu'ti'pi Jesusya. —Í' ton pe aya're'kon ton pra awanikon pi' eeseurimakon miriri? Uyeseru pi' eesenumenkakan pepin. Anepu'pai pra awanikon miriri. Ayewankon ya unekaremeki'pi enasa' pra awani. 18 Tenu kenankon amiri'nikon. Tiise enkaru'nan waranti awanikon. Tpana kenankon amiri'nikon. Tiise pana'ti'pan waranti awanikon. 19 Mia'taikin trigo puusa' ke manni' 5.000 pemonkonyami' ya're'tiuya yai, to' ya're' yonpa ri'pi yanumi'piya'nikon. Í' warapo waikira'pi kaisari awani'pi? —ta'piya. —Asaki'ne pu' pona tũmo'tai waikira'pi kaisari —ta'pi to'ya. 20—Moropai asaki'ne mia' pona tũmo'tai trigo puusa' ke 4.000 kaisaronkon pemonkonyami' ya're'tiuya yai, to' ya're' yonpari'pi yanumi'piya'nikon. Í' warapo waikira'pi kaisari awani'pi? —ta'piya. —Asaki'ne mia' pona tũmo'tai waikira'pi kaisari awani'pi —ta'pi to'ya. 21—Siriri tiPOSE uyeseru epu'ti'ya'nikon pra awanikon miriri? —ta'piya to' pi'.

Enkaru'nan Betsaida Pon Yepi'ti Jesusya

22 Moropai to' erepami'pi Betsaida itese' pata pona. Miarí enkaru'nan warayo' yari'pi tiaronkonya Jesus pia. Jesus yeka'nunka'pi to'ya enkaru'nan yapito'peiya kai'ma. 23 Enkaru'nan yari'piya itenya pi' tapi'se pemonkonyami' pata yapai. Tetaku ma'piya enkaru'nan yenu ya'. Moropai tenya tiri'piya itenu pona. Tenya mo'ka'piya. —Pata era'ma pi' nan? —ta'piya. 24 Teesenumenka tupo ta'piya: —Inna. Pemonkonyami' asari era'ma pi' wai, tiise mori pe pra. Yei waranti to' era'ma pi' wai —ta'piya.

25 In'i'ri tenya tiri'pi Jesusya itenu pona. Tenya mo'ka'piya. Tiwoi'nikon pi' teesenumenka pe, enkaru'nan yenu esepi'ti'pi. Tami'nawiron era'ma'piya mori pe. 26 Moropai miikiri yarima'pi Jesusya tewi' ta: —To'sari atiki. Pemonkonyami' kore'ta katii —ta'piya.

Pedroya Jesus Epu'ti Cristo Pe
 (Mt 16.13-20; Lc 9.18-21)

27 Moropai Jesus witi'pi tiaron pata itese' Cesaréia-Filipe poro tinenupa'san pokonpe. Tuutikon ye'ka pe tinenupa'san ekanranmapo'piya: —Ani' pe ri ukupi pi' tarironkonya? —ta'piya. 28—Tiaronkonya ta'pi: "João Batista yekatonono'pi miikiri". Tiise tiaronkonya ta'pi:

“Pena itekare ekareme'pítítpon Elias yekatono'pí mükírí”. Moropai tiaronkonya ta'pí: “Penaro' Paapa maimu ekareme'nen yekatono'pí mükírí”. Mírírí warantí apí' to' eseuríma —ta'pí Jesus nenupa'sanya ipí'. ²⁹—Amírí'nikon kanan. Aní' pe uyepu'tí pí' naati? —ta'pí Jesusya to' pí'. Pedroya ta'pí: —Amírí Paapa nimenka'pí, Cristo —ta'píya. Paapa nimenka'pí taato' mírírí Cristo. ³⁰—Inna. Tíise maasa sírírí Paapa nimenka'pí pe waní kíksekareme'tí —ta'pí Jesusya.

Jesus Eseuríma Tíisa'manta Pí'
(Mt 16.21-28; Lc 9.22-27)

³¹ Moropai Jesusya to' yenupa'pí: —Uurí ka' poi iipí'pí. Kure'ne e'taruma'tí kupí sírírí. Judeuyamí' panamanenan, moropai teepíremasanon esanon, Moisés nuri'tíya yenupato' pí' yenupatonkon, inkamoro ena kupí sírírí uyu'se pra. Uwí to'ya kupí sírírí. Uusa'mantasa' ko'mamí kupí sírírí asakí'ne wei kaisarí moropai iteseuríno wei yai e'mí'sa'ka —ta'píya. ³² Mírírí ta'píya aronne, tiaronkonya epu'tí yu'se tíwaní ye'nen. Moropai Pedroya yarí'pí tiaronkon kore'ta pai. —Mírírí ye'ka pe teeseurímai pra e'kí. Mírírí warantí aasa'manta e'pai pra man —ta'pí Pedroya Jesus pí'. ³³ Tíise Jesus era'tí'pí tiaronkon tinenupa'san winíkí moropai ta'píya Pedro pí': —Sinpata atíkí uupiapai. Makuí maimu warantí amaimu waní mírírí. Paapa esenumenka warantí esenumenka pra awaní mírírí. Eesenumenka non po tílko'mansenon esenumenka warantí —ta'píya.

³⁴ Mírírí típo tinenupa'san pokonpe tamí'nawíronkon yanno'píya típia. Ta'píya to' pí': —Uwaníyakon pe e'pai aní' waní ya, iteseru, itu'se tíwe'to' rumaka e'pai awaní. Uwaníyakon pe tíwaní wenai, tíwe'taruma'títo' namaiya e'pai pra awaní. Uwaníyakon pe tíwaní wenai, tísa'mantato' namaiya e'pai pra awaní. Moropai uwenairí aai'pí e'pai awaní. ³⁵ Maasa pra aní'ya tílko'manto' píninma ya kure'ne, tíwe'taruma'tí namaiya. Mírírí ye'nen Paapa pia ipatíkarí tílko'manto' ton eporíya pepín. Tíise aminke aako'mamí Paapa pí'. Tíise uwaníyakon pe tíwaní wenai, tílko'manto' píninmaiya pra tíwaní ya, tíwe'taruma'títo' yapítanípíya ya, ipatíkarí enen tílko'manto' ton eporíya Paapa pia. ³⁶ Tamí'nawíron sírírí non pon manne esa' pe aní' waní ya, tíise ipatíkarí enen tílko'manto' ton eporíya pra awaní ya, eporíya kupí pepín rí mírírí. Aasa'manta yai tekaton yepe' ton eporíya pepín, awe'píika'tí pepín. ³⁷ Í' ton pra awaní sírírí pata po, itekaton yepe' pe. ³⁸ Imakuí'san sírírí pankon kore'ta uurí pí' moropai umaimu pí' aní' eppepi ya, uurí ka' poi iipí'pí eppepi kupí sírírí ipí'. Uurí ka' poi iipí'pí. Iní'rí uui'pí pe wai, Paapa pia tílko'mansenon inseríyamí' pokonpe. Uui'pí yai Uyun kaisarí waní kupí sírírí meruntí ke. Mírírí yai eppepi kupí sírírí ipí'.

9

¹ Moropai Jesusya ta'pí to' pí': —Ayenku'tíuya'nikon pepín. Tamí'nawíronkon esa' pe Paapa íi'to' eseporí pe man. Mírírí yai tamí'nawíronkon yentai meruntí ke pu'kuru awaní epu'tí tamí'nawíronkonya. Mírírí era'ma tiaronkon taríronkonya tíisa'mantakon rawírí —ta'píya.

Jesus Eseuríma Moisés, Elias Yarakkírí
(Mt 17.1-13; Lc 9.28-36)

² Tiwin mia' pona tímo'tai wei típo, Jesus wítí'pí kawínan wí' pona. Pedro, moropai Tiago, moropai João wítí'pí yarakkírí. Inkamoro pokonpe neken awaní'pí. Miarí Jesus etinyaka'masa' waní'pí to' yenu kaisarí. ³ Ipon etinyaka'masa' waní'pí inke' pe pu'kuru. Aimutun pe awaní'pí. Uponkon ronapítí e'painon mararí pra tíise mírírí kaisarí aimutun pe eena pepín. ⁴ Moropai penaronkon era'ma'pí Jesus pokonpe tíwe'sanonya, Elias moropai Moisés. Jesus yarakkírí to' eseuríma era'ma'pí to'ya. ⁵⁻⁶ Mararí pra to' esi'ní'sa' waní'pí. Í' taa tíuya epu'tíya pra Pedro waní'pí. Mírírí warantí tíise eseuríma'pí. Ta'píya tepotorí Jesus pí': —Morí pe tarí e'ní sírírí. Seuríwí'ne tappí koneka annaya sírírí, amírí ton, moropai Moisés ton, moropai Elias ton —ta'píya. ⁷ Mírírí taiya tanne, katupuruya to' napontí'pí. Moropai Paapa eseuríma'pí katupuru kore'ta sí'ma. Ta'pí Paapaya: —Unmu míserí. Unmu yu'san Uurí. Míserí maimu etatí —ta'píya. ⁸ Mírírí típo tenukon yarí'pí ipokonpankonya tíwo'nikon, tíise Moisés, moropai Elias era'ma to'ya pra awaní'pí. Jesus neken era'ma'pí to'ya.

⁹ Wí' poi tawautikon pe, Jesusya ta'pí to' pí': —Sírírí anera'ma'píkon kíksekareme'tí. Pe-monkon pe ka' poi iipí'pí uurí sa'manta típo e'mí'sa'ka kupí sírírí, mírírí típo ekaremékíkonpa. ¹⁰ Mírírí ye'nen ekaremékí to'ya pra awaní'pí. Tíise to' eseuríma'pí teepere'se: —Uusa'manta típo e'mí'sa'ka taiya manni', í' pí' eseuríma mírírí? —ta'pí to'ya.

¹¹ Mírírí ye'nen Jesus ekaranmapo'pí to'ya. —A'kí. Moisés nuri'tíya yenupato' pí' yenupatonkonya taa: “E'mai' pe Elias, penaro' Paapa maimu ekareme'nen iipí pe man. Mírírí típo Cristo, Paapa nimenka'pí iipí ite'ma'pí pí'”, taa to'ya. Í' waní' awaní ye'nen mírírí taa to'ya? —ta'pí to'ya Jesus pí'.

¹² —Innape Elias warainon iipi yairi panpi' Paapa yapurito' ku'se. Í' wani' awani ye'nen siriri menuka'pi penaronkon Paapa maimu ekareme'nenanya? Uuri ka' poi iipi'pi pemonkon pe e'taruma'ti kupi siriri marari pra. Arinikonya uyapuri pe pra man. Miriri ye'nen tepotorikon pe ukupi to'ya pepin. Miriri niri menuka'pi penaronkonya. ¹³ Aasiri Elias warainon iipi'pi. Penaronkon Paapa maimu ekareme'nenanya imenuka'pi yawiri imakui'pi kupi'pi tiaronkonya iwinkii itu'se tiwe'to'kon yawiri —ta'pi Jesusya. Joao Batista pi' eeseurima miriri.

Warayo' More'pi Yepi'ti Jesusya
(Mt 17.14-21; Lc 9.37-43a)

¹⁴ Moropai tiaronkon Jesus nenupa'san pia teerepamikon pe, arinikon epere'sa' era'ma'pi to'ya to' pia. Inenupa'san pokonpe Moises yeseru ri'pi pi' yenupatonkon esiyu'piti era'ma'pi to'ya. ¹⁵ Miriri pe ri Jesus era'ma tiuya'nikon pe, tami'nawironkon esenumenka'pi ipi' marari pra moropai to' eka'tumi'pi iipia esekareme'se. ¹⁶ —Í' pi' eeseurimakon manni'? —ta'pi Jesusya tami'nawironkon pi'. ¹⁷ —Uyenupanen —ta'pi tiaronya ipi'. Unmu enepi pi' wai aapia. imaimu pra iku'sa' o'ma'ya ye'nen. ¹⁸ O'non pata tiise epori tiuya ya, non pona yenumi'ya, o'ma'ya. Moropai inta arakkunta. Moropai tee ye'kaiya. Moropai aapita non po si'ma. Anenupa'san pi' esati pi' wai o'ma' tirikato'pe to'ya teuren, tiise i' kupi to'ya yentai awani. ¹⁹ —Siriri tiPOSE innape ukupi to'ya pra tami'nawironkon wani —ta'pi Jesusya. —Tiko'man pe uuko'mansa' siriri akore'ta'nikon tinin pi' ayenupakon pi'. Miiwini tiise innape ukupiya'nikon pra awanikon. Miihiri ene'ti uupia —ta'piya.

²⁰ Miihiri more enepi'pi to'ya iipia. Jesus era'ma tiuya pe, o'ma'ya more yenumi'pi non pona. Awe'perenperenma'pi non pona. Inta arakkunta'pi. ²¹ —Í' pensa epori pia'ti'piya? —ta'pi Jesusya iyun pi'. —More pe tiise epori'piya. ²² Iko'noro o'ma'ya imapiti apo' ya', moropai tuna ka' iwipa kai'ma. Ameruntiri yentai pra awani ya, a'noko'pi pe anna era'maki. Anna piika'tiki —ta'pi iyunya. ²³ —Umeruntiri moro man tiise innape Paapa kupi pi' nan? Innape Paapa kupiya ya, anmu yepi'tiuya. Tami'nawiron e'kupi e'painon innape Paapa ku'nenan ton pe —ta'pi Jesusya. ²⁴ —Innape Paapa kupi pi' wai. Ini' panpi' innape iku'tou'ya ton ke urepaki —ta'pi more yunya.

²⁵ Tiipia tami'nawironkon emurukunti era'ma'pi Jesusya. Miriri ye'nen ka'ne' pe o'ma' pi' ta'piya: —Amiri imaimu pra anna ku'nen, pana'ti' anna ku'nen. Epa'kaki miseri yapai. Atiki. Iniri kaiipi miseri pia —ta'pi Jesusya. ²⁶ O'ma' entaimepiti'pi. Warayo' yenunpiti'piya non pona. Miriri tiPO eepa'ka'pi. Isa'manta'pi waranti warayo' esenunsa' wani'pi. —Aki. Aasa'mantasa' man —ta'pi tiaronkonya. ²⁷ Tiise Jesusya i'mi'sa'ka'pi itenya pi' tapi'se. Awe'mi'sa'ka'pi. ²⁸ Witti ta Jesus ewomi'pi. —Í' wani' awani ye'nen o'ma' tirika annaya yentai awani miriri? —ta'pi inenupa'sanya ipi'. ²⁹ —Kure'ne Paapa yarakkiri eeseurimakon e'pai awani miriri miihiri ye'ka o'ma' tirikakonpa —ta'pi Jesusya to' pi'.

Iniri Jesus Eseurima Tiisa'manta Kupi Pi'
(Mt 17.22-23; Lc 9.43b-45)

³⁰ Moropai miriri pata pai to' witi'pi Galilea pata poro. Miriri poro tuuti epu'ti ani'ya yu'se pra Jesus wani'pi, ³¹ maasa ma're tinenupa'san yenupa tiuya ye'nen. To' yenupa'piya miriri waranti: —Uuri ka' poi iipi'pi pemonkon pe. Tiaronya uyekaremeki kupi siriri uyeyatonon pi'. Inkamoroya yapisi kupi siriri. Uwi to'ya kupi siriri. Uwi to'ya tiPO, iteseurino wei yai e'mi'sa'ka kupi siriri —ta'piya. ³² Í' taiya epu'ti to'ya pra awani'pi, tiise anekaranmapapai pra niri to' wani'pi ipi'. Maasa pra eranne' pe to' wani'pi.

Tonpakon Yentai Tiwanikon Kai'ma

Jesus Nenupa'san Eseurima
(Mt 18.1-5; Lc 9.46-48)

³³ To' erepami'pi Cafarnaum pata pona. Tiiko'manto' witti ta teewomi tiPO, Jesusya ta'pi tinenupa'san pi': —Í' pi' esiyu'pikon manni' e'ma taawiri yi'ni pe? ³⁴ Yuuku to'ya pra awani'pi'. Uuri insanan yentaino panpi' kai'ma to' esenumenkasa' wani'pi tami'nawiri. Miriri pi' to' esiyu'pi'sa' wani'pi tuutikon pe. Miriri ye'nen yuuku to'ya pra awani'pi.

³⁵ Jesus ereuta'pi. Asaki'ne pu' pona tiimo'tai'nikon yanno'piya tiipia. —Tami'nawironkon yentai e'pai awanikon ya, to' ma're e'ti. Tami'nawironkon poitiri pe e'ti —ta'piya. ³⁶ Moropai more yapisi'piya itenya pi'. Yari'piya to' kore'ta. Yanumi'piya tena'. ³⁷ —Uyapuri tiuya ye'nen, ani'ya ipikku pepin yapis'a' ya, miseri ye'ka more waranti, uuri niri yapisi'piya miriri. Moropai uuri yapisi'ya ya, uyarimatipon Paapa yapisi'ya miriri.

³⁸ —Uyenupanen —ta'pi Joao ya ipi'. —Ayese' esati tiuya ye'ka pe, o'ma'kon yenpa'kanen warayo' era'ma'pi annaya. Tiise ipi' ta'pi annaya ini' ikupiya namai, uuri'nikon pokonpe pra awani ye'nen. ³⁹ —Miihiri pi' miriri ki'kupii kikatí —ta'pi Jesusya. —Uyese' esati ye'ka

pe, ikupí eserikan pepín konekanen waní ya, ka'ne' pe eeseuríma eseríke pra awaní upí' imakui'pí pe. ⁴⁰ Uyeyatonkon pe pra to' waní ya, uyonpakon pe to' waní —ta'píiia. ⁴¹ —Ayenku'tíuya'níkon pepín. Aní'ya awo'pakon ya tuna ke uuri yapurínen pe awaníkon wenai, Paapaya míikírí awo'patíponkon ye'ma —ta'píiia.

Nari' Pe Imakui'pí Wani

(Mt 18.6-9; Lc 17.1-2)

⁴² Moropai ta'pí Jesusya to' pí': —Innape uku'nen more yenupa aní'ya ya, imakui'pí ku'to'peiya kai'ma, mararí pra Paapaya míikírí taruma'tí. A'kí, aní' sa'manta ya tí tewa'tí i'mí pí' tuna ka tenunse, imakui'pí pe pu'kuru awaní. Tíise itentai imakui'pí pe awaní insamoro moreyamí' yonpaya imakui'pí kupí emapu'tíiia ya. ⁴³ Imakui'pí konekaya emapu'tí ayenya ya, imerenkí'kí. Itenya imerenkí'sa' pe ipatíkarí aako'mamí ya, morí pe panpí' awaní mírírí, asakí'ne ayenya tíise apo' ya' atí yentai, esi'ní'koi pepín apo' ya' atí yentai. ⁴⁴ Miarí ipatíkarí tamí'nawíronkon e'taruma'tí mírírí pata ya', moropai í' pensa apo' esi'nípi pepín. ⁴⁵ Moropai imakui'pí konekaya emapu'tí a'puya ya, imerenkí'kí imakui'pí kupíya namai. Maasa pra morí pe panpí' awaní mírírí ipatíkarí Paapa pia aako'mamí ya í'pu imerenkí'sa' pe, asakí'ne a'pu tíise apo' ya' atí yentai. ⁴⁶ Miarí ipatíkarí tamí'nawíronkon e'taruma'tí mírírí pata ya', moropai í' pensa apo' esi'nípi pepín. ⁴⁷ Moropai imakui'pí konekaya emapu'tí ayenuya ya, imo'kakí imakui'pí kupíya namai. Maasa pra morí pe panpí' awaní mírírí ipatíkarí Paapa pia enen aako'mamí ya tiwin ayenu tíise, sa'nírí ayenu tíise apo' ya' atí yentai. ⁴⁸ Mírírí pí' Paapa maimuya taasa' pena:

“Miarí ipatíkarí tamí'nawíronkon e'taruma'tí mírírí pata ya'

moropai í' pensa apo' esi'nípi pepín.”

Is 66.24

taasai'ya man. ⁴⁹ Tamí'nawíronkon uyapísítíponkon e'taruma'tí sirírí non po. Mírírí wenai, tíwe'taruma'tíkon ye'nen, iní' panpí' Paapa yapurí to'ya. Paapa wakírí pe panpí' to' ena.

⁵⁰ Morí pe pu'kuru pan waní. Tíise iní'míra eenasa' ya, iní'ri iní'ne pe ikupí pepín e'painon. Morí pan warantí, iní'ne pan waní warantí e'tí. Iní'ne panya uyo'kon ko'mannípi warantí ayewankon ko'manní'tí morí pe, imakui'pí kupíya'níkon namai. Mírírí warantí awaníkon ya ayonpakon pokonpe tíwanmíra aako'mamíkon —ta'pí Jesusya.

10

Warayo'ya Tíno'pí Rumaka Pí' Jesus Eseuríma

(Mt 19.1-12; Lc 16.18)

¹ Moropai Jesus wítí'pí mírírí pata poi. Judéia pata poro atí'pí moropai iren Jordáo ratai poro. O'non pata ariníkon epere'sa' ya típia, inkamoro yenupa'pí Jesusya. Iní'ri ariníkon eperepí'pí íipia moropai iní'ri tésere warantí rí to' yenupa'píiia. ² Fariseuyamí' wítí'pí nírí Jesus pia. Jesus anaka'mapai to' waní'pí. Ta'pí to'ya ípi': —Tíno'pí rumakasa' warayo'ya ya, yairí awaní mírírí? ³ —Í' ye'ka pe Moisés nuri'tíya ankupíkon ton ekaremekí'pí? —ta'pí Jesusya. ⁴ —Moisésya ta'pí:

“Warayo'ya taasa' ya tíno'pí pí' kaareta pona tímenukai, uno'pí pe pra awaní sirírí tarípai, taiya ya, tíno'pí pí' irumakaiya e'painon,”

Dt 24.1-3

ta'píiia —ta'pí to'ya Jesus pí' ⁵ Tíise Jesusya ta'pí: —Yairon pepín mírírí. Tíise mírírí warantí ankupíkon ton menuka'pí Moisésya maasa pra morí kupíya'níkon eseríke pra awaníkon epu'tí tíuya ye'nen. ⁶ Tíise tamí'nawíron koneka tíuya yai Paapaya warayo' koneka'pí moropai wírí'. ⁷ Mírírí ye'nen warayo' no'píta yai eemo'ka tun moropai tísan pia pai moropai tíno'pí yarakkírí eena. ⁸ Mírírí ye'nen asakí'ne to' tíise tiwinan warantí to' ena mírírí. Mírírí ye'nen asakí'nanon warantí pra to' waní. Tíise tiwinan warantí to' enasa' mírírí. ⁹ Uyepotoríkonya sa'nírí to' waní emapu'tísa' ye'nen. Aní'ya to' eturumaka emapu'tí yu'se awaní pepín.

¹⁰ Mírírí típo wítí ta tíise, Jesus nenupa'sanya ekananmapo'pí mírírí taiya manní' pí'. ¹¹ Jesusya ta'pí: —Aní'ya tíno'pí rumakasa' ya, moropai tiaron wírí' yarakkírí awaní ya, imakui'pí kupíiia mírírí tíno'pí winíki. ¹² Moropai wírí'ya tínyo rumakasa' ya, moropai tiaron warayo' yarakkírí awaní ya, imakui'pí kupíiia mírírí tínyo winíki —ta'píiia.

Moreyamí' Wítí Jesus Pia

(Mt 19.13-15; Lc 18.15-17)

¹³ Moropai tiaronkonya moreyamí' yari'pí Jesus pia tenya títo'peiya to' pona, to' píremato'peiya. Tíise inenupa'sanya ta'pí to' pí': —Insamoro ye'kakon moreyamí' kísené'tí Jesus pia. ¹⁴ Tíise epu'tí tíuya pe Jesus ekore'ma'pí. —Tíwí moreyamí' íi'to'pe uupia —ta'píiia tínenupa'san pí'. —To' tíma'nípai pra e'tí. Maasa pra Paapa pemonkonoyamí' waní insanan moreyamí' warantí. Insanan warainokon innape tíku'nenan esa' pe Paapa waní —ta'píiia. ¹⁵ Ayenku'tíuya'níkon pepín. Aní' eturumaka pra awaní ya Paapa yenya' tesa' pe

awe'to'pe, tesa'kon yenya' moreyami' eturumaka manni' warantí, Paapa pia tũko'manto'kon epori'to'ya pepín. ¹⁶Míriri'tipo moreyami' yapisi'pi Jesusya tena'. Moropai ta'piya Paapa pi': —Paapa, insanan moreyami' ko'manni'ki mori pe —ta'piya.

*Ipikku Warayo' Witi Jesus Pia
(Mt 19.16-30; Lc 18.18-30)*

¹⁷Míriri'tipo Jesus ese'ma'ti tanne, teeka'tunse warayo' erepami'pi iipia. Ikaisari awe'sekunka'pi inama ye'ka pe. Moropai Jesus ekaranmapo'piya: —Uyenupanen, mori amiri —ta'piya. —Í' kupiuya e'painon ipatikari enen uuko'manto'pe Paapa pia? —ta'piya. ¹⁸—Í' wani' awani'ye'nen mori amiri taaya manni' upi'? —ta'pi Jesusya. —Tiwinan mori moro man, Paapa neken. Tiaron ton pra awani. ¹⁹Uyeserukon pe Paapa nekaremeki'pi epu'nen amiri.

Pemonkon ki'wii,
moropai tiaron no'pi yarakkiri tiwe'se pra e'ki,
ama'ye' pe pra e'ki,
seru'ye' pe teeseurimai pra e'ki ayonpa pi',
ayonpa tenku'ti pra e'ki,

ayun, moropai asan sa'namaki *Êx 20.12-16; Dt 5.16-20*
Paapa nekaremeki'pi siriri, tami'nawiri unku'pikon pe —ta'pi Jesusya. ²⁰—Inna, uyenupanen —ta'pi warayo'ya. —Míriri yawiron uuri pena pata pai siriri tipse. ²¹Jesus esenumenka'pi ipi'. Itu'se awani'pi kure'ne. —Maasa, ini' tiwinano'pi anku'pi ton moro man —ta'piya. —Ayemanne ke e'repata tami'nawiri. Moropai itepe'pi miriri i' ton pinon sa'ne tiwe'taruma'tisanon pia. Míriri kupiya ya, ka' po eerepansa' yai, mori pu'kuru tiri Paapaya aapia. Uyeseru pi' esenupai maapi —ta'pi Jesusya ipi'.

²²Míriri taa Jesusya pi' miikiri a'manta'pi. Maasa pra mararon pepin itemanne miito'pe. Temanne yapuri'piya kure'ne pu'kuru. Míriri ye'nen kure'ne teesewankono'mai atti'pi.

²³Tiwoi'nikon pemonkonyami' era'ma'pi Jesusya. Moropai ta'piya tinenu'pa'san pi': —Sa'me pu'kuru see awani Paapa pia ipikku pe tiwe'sen eturumaka tesa' pe awe'to'pe. ²⁴Marari pra inenu'pa'san esenumenka'pi imaimu pi'. Tiise ini'ri Jesusya ta'pi to' pi': —Sa'me pu'kuru tiniru esanon ewonto'pe Paapa pia ipemonkono pe, kure'ne tinirurikon pininma to'ya ye'nen. ²⁵A'ki, sa'me awani camelo ewonto'pe akkusa yeutta yai, itentai tiwani ye'nen. Míriri waranti ipikku pe tiwe'senon wani. Sa'me pu'kuru awani, inkamoro eturumaka pepin Paapa pia tesa'kon pe awe'to'pe —ta'pi Jesusya to' pi'.

²⁶Marari pra to' esenumenka'pi miriri taiya pi'. —Míriri waranti awani ya, ani' e'piika'ti e'painon moriya? —ta'pi to'ya. ²⁷Ini'ri Jesus esenumenka'pi to' pi': —Tiwariri ani' e'piika'ti pepin. Tiise Paapaya tami'nawironkon piika'ti e'painon. Tami'nawiron kupi Paapaya e'painon —ta'piya. ²⁸—A'ki —ta'pi Pedroya Jesus pi'. —Tami'nawiron rumakasa' annaya moropai awenairi anna ii'sa siriri.

²⁹⁻³⁰Jesusya ta'pi: —Ayenku'tiuya'nikon pepin. Uyapurito' tiuya wenai itekare ekareme'se ani' witi ya tonpayami' piapai, miikiriya, ini' panpi' tonpa ton epori. Tonpayami' tiwirisitonon, tisan, tiyun moropai tinmukuyami' piapai atti ya, arinike tonpa ton eporiya, takon ton, tiwisi ton, tisan ton, tinre ton. Moropai tewi', tipata, rumakaiya ya, ini' panpi' tu'ke tewi' ton moropai tipata ton eporiya tu'ke. Moropai tiaronkonya itaruma'ti umaimu yawiri awani wenai, siriri non po miriri waranti eporiya. Moropai ka' po ipatikari miikiri ko'mami Paapa pia. ³¹Tiaronkon wani arinikon esa' pe siriri non po. Tiise Paapa pia teerepansa'kon yai, ani' esa' pe to' wani pepin. Tiaronkon wani ani' esa' pe pra siriri non po. Tiise Paapa pia teerepansa'kon yai, arinikon esa' pe to' ena —ta'pi Jesusya.

*Ini'ri Jesus Eseurima Tisa'manta Kupi Pi'
(Mt 20.17-19; Lc 18.31-34)*

³²⁻³⁴Jesus nenupa'san wani'pi Jerusalém pona tuutisanon pe, moropai Jesus wani'pi to' rawiri. Asaki'ne pu' pona tiimo'tai'nikon mo'ka'piya ini'ri moropai to' yenupa'piya tipi', o'non ye'ka pe tiwani kupi pi'. —A'ki —ta'piya. —Jerusalém pona witi siriri. Uuri ka' poi iipi'pi pemonkon pe. Tiaronya utiri kupi siriri teepiremasanon esanon moropai Moisés nuri'tiya yenupato' pi' yenupatonkon pia. “Iwi e'pai man,” taa to'ya kupi siriri. Míriri'tipo teepiremasanon esanon, Moisés nuri'tiya yenupato' pi' yenupatonkonya utiri kupi siriri Judeuyami' pepin pia. Inkamoro wo'ma'ta kupi siriri upi'. Tetakukon yenumi'to'ya upona. U'po'piti to'ya moropai uwi to'ya. Uwisa' to'ya'tipo, iteseurino wei yai e'mi'sa'ka kupi siriri —ta'pi Jesusya. Kure'ne inenu'pa'san esenumenkasa' wani'pi ipi'. Tiaronkon to' wenairi iti'san wani'pi eranne' pe Jerusalém pona Jesus witi ye'nen.

Jesus Waranti Arinikon Esa' Pe E'pai

Tiago, João Wani
(Mt 20.20-28)

³⁵ Míriri típo Tiago, moropai João wítí'pí iipia. Zebedeu munkiyami' inkamoro. — Anna yenupanen —ta'pí to'ya. —Apí' anna nesatí tíriya yu'se anna man, anna pia —ta'pí to'ya. ³⁶ —Í' kupíuya yu'se awaníkon? —ta'pí Jesusya to' pí'. ³⁷ —Tamí'nawíronkon esa' pe eena yai, ereutapai anna wani, tiwin meruntí winí, tiwin kamai' ya' to' esa' pe anna e'to'pe awarantí —ta'pí to'ya. ³⁸ Jesusya ta'pí: —Anesatíkon kupíuya pepín e'painon. Epu'tíya'níkon pra naatí. Tiaronkonya utaruma'tí kupí síriri. Míriri yapítanípíuya kupí síriri. Amírí'níkon kanan? Uyese' pí' awaníkon wenai tiaronkonya ataruma'tíkon ya, yapítanípíya'níkon e'painon? ³⁹ —Inna. Yapítanípí annaya e'painon —ta'pí to'ya. —Innape e'taruma'tí warantí awe'taruma'tíkon níri —ta'pí Jesusya. —Uwí tiaronkonya warantí tiaronkonya awíkon níri. ⁴⁰ Tíise umeruntíri winí moropai kamai' winí ereutatí tauya pepín apí'níkon. Uyunya neken taa e'painon tinnom'ka'san pí' —ta'pí Jesusya.

⁴¹ To' yonpayami' mia' tamí'nawíronkonya to' nesatí'pí eta'pí moropai to' ekore'ma'pí Tiago moropai João pí'. ⁴² Jesusya to' yanno'pí títípa. —Síriri non po tamí'nawíronkon esanonya títípemonkonoyami' yaipontí to' taimerunpai epu'tí pí' naatí. To' yepotorítiononya to' panama to' teta'kai —ta'píya. ⁴³ —Tíise míriri warantí pra e'tí. Ayonpakon yentai e'pai awaníkon ya, to' ma're e'tí. ⁴⁴ To' esa' pe e'pai awaníkon ya, to' poítíri pe e'tí —ta'pí Jesusya to' pí'. ⁴⁵ —Uurí ka' poi íipí'pí aruínankon ton pe —Jesusya ta'pí. —Típoítíri ke e'to'pe kai'ma uui'sa' pra wai. Tíise tamí'nawíronkon píika'títo'peuya kai'ma uui'pí'pí. Ariníkon níkupí'pí imakui'pí yepe' pe uusa'mantato'pe kai'ma uui'pí'pí —ta'pí Jesusya.

Enkaru'nan Yepí'tí Jesusya, Itese' Bartimeu
(Mt 20.29-34; Lc 18.35-43)

⁴⁶ Míriri típo to' wítí'pí Jericó pata poro. Jericó pata pai to' ese'ma'tí'pí, Jesus, inenupa'san, moropai tiaronkon ariníkon. Moropai enkaru'nan ereutasa' wani'pí e'ma ena pona, itese' Bartimeu. Timeu munmu míkíri. Tuutísanon yeka'nunka pí' aako'mamí'pí tíniru títíto'pe to'ya. ⁴⁷ —Jesus Nazarépon erepansa' man —ta'pí tiaronkonya. Míriri eta tíuya pe, Bartimeu entaimepítí pia'tí'pí. Ta'píya: —Jesus, Davi nuri'tí paari'pí amírí, píka'títón amírí. A'noko'pí pe sa'ne uyera'makí —ta'píya. ⁴⁸ Ariníkon ekore'ma'pí ipí'. —Moo e'kí —ta'pí to'ya ipí'. Tíise iní' panpí' awentaimepítí'pí, yuukuiya pra. —Davi nuri'tí paari'pí, a'noko'pí pe uku'kí sa'ne —ta'píya.

⁴⁹ Jesus emí'pamí'pí imaimu eta tíuya ye'nen. —Míkíri yannotí —ta'píya. —Ayanno pí' Jesus man —ta'pí to'ya enkaru'nan pí'. —Atausinpakí. E'mí'sa'kakí —ta'pí to'ya. ⁵⁰ Sonpan ke awe'wontísa' wani'pí. Míriri tímo'kai awe'mí'sa'ka'pí. Moropai Jesus pia atí'pí. Tiwinari míkíri yenu esepí'tí'pí. —Ayewí' ta enna'popai awani' ya, tíwanmíra atíkí —ta'pí Jesusya. Tíise Jesus wenairí atí'pí. ⁵¹ —Í' kupíuya yu'se awani' apí'? —Innape Jesusya ipí'. —Uyenupanen, uyenu konekakí sa'ne —ta'pí enkaru'nanya ipí'. ⁵² —Innape uku'sa'ya ye'nen, ayepí'tíuya síriri —ta'pí Jesusya ipí'. Tiwinari míkíri yenu esepí'tí'pí. —Ayewí' ta enna'popai awani' ya, tíwanmíra atíkí —ta'pí Jesusya. Tíise Jesus wenairí atí'pí.

11

Jerusalém Pona Jesus Wítí
(Mt 21.1-11; Lc 19.28-40; Jo 12.12-19)

¹ Oliveira ye'ka kíri pona to' erepamí'pí. Aminke pra to' wani'pí Jerusalém pí'. Moro awani'pí pata míríkí pemonkonyami' ko'manto' Betfage moropai Betânia míríkí aminke pra níri. Oliveira kíri pona teerepamíkon pe, Jesusya asakí'nankon ténenupa'san yarima'pí taponse' ton jumenta era'mai. ² To' yarima tíuya pe ta'píya to' pí': —Aminke pra pata míríkí man. Míriri pona atí. Eerepansa'kon pe jumenta more yewa'tísa' eporíya'níkon aní' enuku'pí pepín ipona. Míkíri meukatí moropai mene'tí. ³ “Í' ton pe míkíri yariya'níkon míriri?” taa aní'ya ya, “Uyesa'kon man itu'se,” makatí, “Maasa tíko'manse inna'poiya” makatí —ta'pí Jesusya.

⁴ Imaimu pe to' wítí'pí. Jumenta more yewa'tísa' eporí'pí to'ya e'ma ta aminke pra mana'ta pí'. Míkíri yeuka'pí to'ya. ⁵ Mororonkonya ta'pí: —Í' ton pe jumenta more yariya'níkon míriri kai'ma? ⁶ Jesus maimu ekaremekí'pí to'ya, moropai yaato'pe to'ya to' rumaka'pí to'ya. ⁷ Jumenta more yari'pí to'ya Jesus pia. Teerepansa'kon pe, típonkon tíri'pí to'ya ipona Jesus enu'to'pe, moropai eenuku'pí ipona. ⁸ Ariníkonya típonkon tíri'pí e'ma tapi'. Tiaronkonya tína'tí'píkon yu' yare tíri'pí níri. Míriri kupí'pí to'ya itekín wítíto'pe iporo, Jesus yapurí tíuya'níkon ye'nen. ⁹ Tiaronkon wítí'pí irawírí moropai tiaronkon ite'ma'pí pí'. —Morí pe pu'kuru Paapa man —ta'pí to'ya mararí pra tíwentaimepí'se. —Morí pe pu'kuru man taapai'níkon Paapa narima'pí pí', Jesus pí'.

Miikiri yapuripai'nikon —ta'pi to'ya.

¹⁰—Penaronkon esa' pe Davi nuri'ti wani'pi waranti upatakon esa' pe miikiri ena kupi siriri uyesa'kon pe.

Miikiri yapuripai'nikon.

“Mori pe pu'kuru man.” taapai'nikon.

Mori pe pu'kuru Paapa man taa ka' po tiiko'mansenonya e'pai awani —ta'pi to'ya.

Sl 118.25,26

¹¹ Miriri tupo Jesus erepami'pi Jerusalem pona. Epiremanto' yewi' ta eewomi'pi. Tiise pata ko'mansa' wani'pi. Miriri ye'nen, tami'nawiron era'ma tiuya tupo eepa'ka'pi. Moropai Betania pona atti'pi, asaki'ne pu' pona tiimo'tai'nikon tinenupa'san pokonpe. Moro to' we'na'pi.

Figoye' Pa'nipi Jesusya
(Mt 21.18-19)

¹² Pata erenmapi pe, Betania poi to' ese'ma'ti'pi. Jerusalem pona to' witi'pi. Tuutikon pe, emi'ne Jesus ena'pi. ¹³ Aminke si'ma figo ye' aretasa' era'ma'piya. Miriri yekare pi' atti'pi iteperu pikkai. Tiise iteperu pra awani'pi. Yare neken epori'piya maasa pra eepeta yai pra awani'pi miito'pe. ¹⁴ Miriri yei pi' ta'pi Jesusya: —Ipatikari teepetai pra ako'manki taripai. Miriri taiya eta'pi inenupa'sanya.

Epiremanto' Yewi' Tapai

Tiwe'repasanon Tirika Jesusya
(Mt 21.12-17; Lc 19.45-48; Jo 2.13-22)

¹⁵ Miriri tupo to' erepami'pi Jerusalem pona. Epiremanto' yewi' ta eewomi'pi. Epiremanto' yewi' ta si'ma tiwe'repasanon moropai yennanenan tirika'piya. Moropai tiniru miakanmanan yaponse' ra'ti'piya. Mayayami' ke tiwe'repasanon yaponse' rati'piya. Inkamoro tirika'piya imakui'pi kupi to'ya ye'nen epiremanto' yewi' ta, to' e'ropa ye'nen. ¹⁶ Epiremanto' yewi' tapi' temannekon mankanaan pi' ta'piya: —Siriri poro katiti. E'ma pepin siriri. Epiremanto' yewi' siriri —ta'piya. ¹⁷ Miriri tupo tami'nawironkon yenupa'piya: —Penaro' Paapa maimu ekareme'nenya Paapa maimu menuka'pi.

“Tami'nawironkon pemonkonyami' ton pe epiremanto' yewi' pe uyewi' wani miriri.”

Is 56.7; Jr 7.11

ta'pi Paapaya. Miriri waranti imenuka'pi Paapa maimu ekareme'nenya —ta'pi Jesusya. —Tiise ama'ye'kon yewi' pe iku'sa'ya'nikon miriri. Tari epiremai iipi'san yenku'tiya'nikon awe'repato'kon ke. ¹⁸ Miriri eta'pi teepiremasanon esanonya moropai Moises nuri'tiya yenupato' pi' yenupatonkonya. Tami'nawironkon esenumenka kure'ne Jesusya tenupakon pi' epu'ti'pi to'ya. Miriri ye'nen inama'pi to'ya. —Maasa o'non ye'ka pe miikiri wi'nikon e'painon? —ta'pi to'ya.

¹⁹ Pata ewaronpami pe, Jesus moropai inenupa'san enna'po'pi cidade poi Betania pona. Betania po to' we'na'pi.

Jesus Eseurima Epiremanto' Pi'
(Mt 21.20-22)

²⁰ Pata erenma'sa' pe, Jerusalem pona to' witi'pi iniri. Tuutikon pe, figo ye' era'ma'pi to'ya. Awa'pi'tasa' wani'pi irupukon pikiri. ²¹ Jesus nikupi'pi pi' Pedro enpenata'pi. —Uyenupanen, maasa figo ye' era'maki. Anpa'nipi'pi sa'mantasa' siriri era'maki —ta'piya Jesus pi'. ²² Jesusya ta'pi ipi': —Innape Paapa ku'ti. ²³ Ayenku'tiuya'nikon pepin. “Seen' wi' yarimak' parau ka,” taaya'nikon ya Paapa pi', ikupiya. Tiise Paapa timu'tunpai pra esatiya'nikon e'pai awani. Innape ikupiya'nikon e'pai awani. ²⁴ Miriri ye'nen miriri waranti apanamauya'nikon siriri. Paapa yarakkiri eeseurimakon pe “Innape unesati kupi'ya pe nai,” makatiti. Imu'tunpa pra awani ya, ikupiya. ²⁵ Paapa yarakkiri eeseurimakon yai, awiniki'nikon imakui'pi ayonpakon nikupi'pi wenai teekore'mai aako'mamikon ya, miriri ku'ti aawanmira'nikon. Awiniki'nikon ayonpakon nikupi'pi imakui'pi kupi'ya'nikon ya aawanmira'nikon, ayunkon ka' po tiiko'mansanya tiwiniki'nikon imakui'pi kupi'ya'nikon ya aawanmira'. ²⁶ Aawanmira'nikon ayonpakon nikupi'pi awiniki'nikon kupi'ya'nikon pra awani ya, anku'pi'pikon tiwiniki' kupi Paapa pepin niri tiwanmira —ta'pi Jesusya.

Ani' Maimu Pe Jesus Esenyaka'ma

Anepu'pai Judeuyami' Esanon Wani
(Mt 21.23-27; Lc 20.1-8)

²⁷ Jesus moropai inenupa'san erepami'pi iniri Jerusalem pona. Epiremanto' yewi' ta Jesus asari tanne teepiremasanon esanon moropai Moises nuri'tiya yenupato' pi' yenupatonkon witi'pi a'yeke'tonon Judeuyami' panamanenan yarakkiri iipia eseurimai. ²⁸ —Ani' maimu

pe insanen tîrika'pîya sîrîrî epîremanto' yewî' tapai? Anî'ya ayaiponti'pî mîrîrî warantî ikupîpa? —ta'pî to'ya ipi'.

²⁹—Ayekaranmapouya'nîkon e'mai' pe —ta'pî Jesusya to' pî'. —Apî'nîkon unekaranmapo ekaremekîya'nîkon ya, anî' maimu pe insanen tîrika'pîuya ekaremekîuya nîrî apî'nîkon —ta'pîya. ³⁰—Anî' maimu pe João Batistaya tamî'nawîronkon yenpatakonapîti'pî mîrîrî? Paapa maimu pe ka'rî? Pemonkon maimu pe ka'rî? O'non ye'ka pe epu'tî pî' naatî? —ta'pîya. ³¹Mîrîrî taa Jesusya pî' to' eseurîma'pî teepere'se î' ye'ka pe yuuku tîuya'nîkon epu'tîkonpa kai'ma. João Batista nurî'tî eseurîmapîti'pî Paapa maimu pe kai'ma tamî'nawîronkon esenumenka'pî ipi'. Mîrîrî epu'tî'pî teepîremasanon esanon, Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon moropai Judeuyamî' panamanenan a'yeke'tononya. Mîrîrî ye'nen inkamoro João Batista nurî'tî yapurînenan nama'pî to'ya. —Paapa maimu pe João'ya to' yenpatakona'pî taasa' ya, “Î' wani' awanî ye'nen João kupîya'nîkon pra awanî'pîkon innape moriya?” taa Jesusya eserîke awanî —ta'pî to'ya. ³²—Tîise tiaron pemonkon maimu pe to' yenpatakona'pîya taasa' ya, tamî'nawîronkon ekore'ma upî'nîkon. Imakui'pî kupî to'ya eserîke awanî upî'nîkon —ta'pî to'ya.

³³Mîrîrî ye'nen ta'pî to'ya Jesus pî': —Epu'tî annaya pra man. Mîrîrî pî' ta'pî Jesusya: —Moriya anî' maimu pe unkupî kupîuya ekaremekîuya pepîn nîrî —ta'pîya.

12

Jesus Eseurîma Uva Ye'kana' Pî' (Mt 21.33-46; Lc 20.9-19)

¹Moropai to' yeurîma pia'tî'pîya panton pe: —Warayo'ya tînmîri ton ya'tî'pî. Tekkari ton pîmî'pîya mararon pepîn uva ye'ka. Iwatî'pîya inonkon tî'kon ke. Kure'nan tî' yai a'ta ton yaka'pîya uva yekku asuk'ato' ton. Tînmîri era'manenani yaponse' ton kawînan koneka'pîya, ipo si'ma o'ma'kon ewomî era'mato'pe to'ya. Mîrîrî tîpo tiaronkon warayo'kon pî' ta'pîya: “Umîri pî' eesenyaka'makon ya uyekkari yonpa ke aye'mauya'nîkon. Itonpa wani' uyekkari pe moropai itonpa wani' ayekkarikon pe,” ta'pîya. “Inna. Î' wani' pra man,” ta'pî to'ya. Moropai attî'pî tiaron pata pona. ²Mîrîrî tîpo itekkari emîrî'pî. Mîrîrî yai tîpoitîrî yarima'pîya, inkamoro warayo'kon pia tekkari yonpa era'mai. Eerepamî'pî. ³Tîise mîikîrî yapîsi'pî to'ya. I'po'pîti'pî to'ya. Î' rî tîtise pra tîise mîikîrî tîrika'pî to'ya. Î' ton pra awenna'po'pî tîkaraiwarî pia. ⁴Moropai tiaron tîpoitîrî yarima'pî umî esa'ya. Mîikîrî pa'tîpîti'pî to'ya ipu'pai yai. Imakui'pî kupî'pî to'ya yarakkîrî. ⁵Moropai inî'rî tiaron yarima'pîya. Mîikîrî wî'pî to'ya. Mîrîrî warantî tiaronkon yarimapi'tî'pîya tiwin pî'. Moropai mîrîrî warantî inkamoro pî' imakui'pî kupî'pî to'ya to' yarakkîrî. Tiaronkon po'pîti'pî to'ya moropai tiaronkon wî'pî to'ya.

⁶Moro awanî'pî tiwinano'pî warayo'. Umî esa' munmu mîikîrî. Kure'ne tînmu yapurî'pîya. Upoîtîrîtonon yapurî to'ya pra awanî'pî. Tîise mîserî unmu yapurî to'ya kai'ma eesenumenka'pî. Mîrîrî ye'nen tînmu yarima'pîya.

⁷Tîise inkamoro warayo'kon pia mîikîrî erepamî pe, ipî' to' eseurîma'pî teepere'se. “A'kî. Umî esa' sa'manta yai, inmurî'pî pata pe umî ena. Mîrîrî ye'nen iwîpai'nîkon. Mîrîrî tîpo umî esa' sa'manta yai, upatakone eena itesa' ton pra awanî ye'nen,” ta'pî to'ya. ⁸Mîrîrî ye'nen mîikîrî umî esa' munmu yapîsi'pî to'ya. Moropai iwî'pî to'ya. Itesa' rî'pî yenumî'pî to'ya umî yapai —ta'pîya. ⁹—Mîrîrî epu'tî tîuya pe, î' kupî uva ye'ka esa'ya eserîke awanî? —ta'pî Jesusya to' pî'. —Tînmîri ya' attî moropai inkamoro warayo'kon, inmu wîitîponkon tî'kaiya eserîke awanî tamî'nawîrî. Mîrîrî tîpo tiaronkon warayo'kon eporîya tînmîri era'manenani ton —ta'pî Jesusya. ¹⁰—Sîrîrî Paapa maimu e'menukasa' epu'nenan amîrî'nîkon. Sîrîrî warantî Paapa eseurîma'pî. Sîrîrî warantî imenuka'pî to'ya:

Tî' pe wîttî konekanenanya ta'pî: “Sîrîrî tî' wani' pepîn morî pe, wîttî konekato'pe”, taa to'ya. Moropai yenumî'pî to'ya.

Tîise to' nenumî'pî wani'pî morî pe pu'kuru tamî'nawîron tî' yentai. Tarîpai wîttî ko'mannîpîya tamî'nawîron tî' yentai eesenumî namai.

¹¹Uyepotorikonya to' nîrumaka'pî kupî'pî tamî'nawîron yentai.

Kure'ne esenumenkan inkupî'pî pî'.

Sl 118.22,23

Mîrîrî warantî Paapa maimu menuka'pî penaro'konya —ta'pî Jesusya.

¹²Tîwinîkî'nîkon Jesus eseurîma panton pe epu'tî'pî teepîremasanon esanon, Moisés nurî'tîya yenupato' pî' yenupatonkon, moropai Judeuyamî' panamanenan a'yeke'tononya. Mîrîrî ye'nen anapî'pai to' wani'pî. Tîise tamî'nawîronkon nama'pî to'ya arinîke to' wani' ye'nen. Jesus rumaka'pî to'ya. Moropai to' wîttî'pî.

Jesus Eseurîma Imposto Pî' (Mt 22.15-22; Lc 20.20-26)

¹³ Mírírí típo fariseuyamí yarima'pí tiaronkonya Jesus pia Herodes pemonkonyamí pokonpe. Jesus anaka'mapai to' waní'pí. Yairí pra eeseuríma yu'se to' waní'pí, "Akí, imakui'pí pe eeseuríma," taakonpa kai'ma. ¹⁴ To' erepamí'pí iipia. —Anna yenupanen —ta'pí to'ya ipí'. —Ayaseru epu'nenan anna. Seru'ye' pepín amírí. Ipíkkukon pepín yentai ipíkkukon yapurínen pepín amírí. Paapa yeseru ekaremekí'ya tiaronkon ipíkkukon tınamai pra. Ayekaranmapo annaya sírírí. Uyesa'kon César nekaremekí'pí tamí'nawíronkon ne'maton pe, típia ye'ma annaya ya, morí pe awaní? Paapa nekaremekí'pí unkupíkon ton pe yairí anna waní mírírí? —ta'pí to'ya. ¹⁵ —O'non ye'ka pe epu'tí'pí nan? Ye'ma annaya ka'rí? Ye'ma annaya pepín ka'rí? Tíise seru' pe tenku'tí to'ya epu'tí'pí Jesusya. —Yairí pra amaimukon yuukuuya yu'se awanikon epu'tí'pí wai eeseurímakonpa kai'ma —ta'pí'ya. —Maasa, tıniru ene'tí era'mato'peuya. ¹⁶ Tıniru ena'pí enepí'pí to'ya. Jesusya yapísí'pí. —Aní' ese' e'menukasa' sírírí? —ta'pí'ya to' pí'. —Uyesa'kon César mǔkírí —ta'pí to'ya. ¹⁷ —Inna, moriya —ta'pí Jesusya. —Itíki iipia, imírí pe awaní ye'nen. César nekaremekí'pí unkupíkon ton pe ku'tí moropai Paapa nekaremekí'pí unkupíkon ton pe ku'tí nírí.

Mírírí taiya pí' ta'pí to'ya: —Akaya, epu'nen mǔkírí.

Jesus Eseuríma E'mí'sa'kanto' Pí'
(Mt 22.23-33; Lc 20.27-40)

¹⁸ Mírírí típo saduceuyamí wítí'pí Jesus pia. Saduceuyamí' inkamoro Judeuyamí'. Tiaron pe rí to' esenumenka. Sa'mantan típo ipatíkari tıpánní kai'ma to' esenumenka. E'mí'sa'kan pepín sa'mantan típo kai'ma to' esenumenka. Inkamoro wítí'pí Jesus pia. Moropai ekaranmapo'pí to'ya. ¹⁹ —Anna yenupanen —ta'pí to'ya. —Moisés nurí'tí'ya uyeserukon ton menuka'pí. Mírírí warantí ta'pí'ya inmu pín warayo' sa'manta ya itakono'pí'ya ino'pí rí'pí yapísí e'pai awaní tino'pí pe. Mírírí típo more yan pe irui no'pírí'pí enasa' ya tınre yenpoiya yai, "Urui munmu'pí míserí", taa warayo'ya tınmu pe tíise. Mírírí Moisés nurí'tí nimenuka'pí uyeserukon ton pe. ²⁰ Tarípai, moro awaní'pí warayo'kon asakí'ne mia' pona tımo'tai'níkon kaisarí. To' ruınankon no'píta'pí tíise inmu pra si'ma aasa'manta'pí. ²¹ Mírírí típo tıru no'pí rí'pí yarakkírí itakono'pí waní'pí. Tíise mírírí warantí nírí aasa'manta'pí inmu pra si'ma. Moropai mǔkírí yakono'pí'ya tıruınankon nurí'tí no'pí rí'pí yapísí'pí tino'pí pe mírírí warantí. Moropai mírírí warantí nírí inmu pra si'ma aasa'manta'pí. ²² Tamí'nawírí to' sa'manta'pí, tiwin pí' tıruınankon nurí'tí no'pí rí'pí yarakkírí tıwaníkon típo, to' e'tí'ka'pí. Moropai warayo'kon sa'manta típo, mǔkírí wírí' nírí sa'manta'pí. ²³ Asakí'ne mia' pona tımo'tai kaisarí warayo'kon e'sa' waní'pí. Mǔkírí wírí' yarakkírí inkamoro waní'pí inyo pe tamí'nawírí. Innape isa'manta'san e'mí'sa'ka ya, o'non ye'ka warayo' no'pí pe mǔkírí wírí' waní e'painon to' e'mí'sa'ka yai? —ta'pí saduceuyamí'ya Jesus pí'.

²⁴ —Paapa maimu epu'tí'yaníkon pra naatí —ta'pí Jesusya. —Moropai meruntí ke pu'kuru Paapa waní epu'tí'yaníkon pra naatí. Mírírí ye'nen eesenku'tíkon mírírí. ²⁵ Isa'manta'san e'mí'sa'kasa' yai, aní' waní pepín tino'pí ke. Moropai tınyo ke wírí' waní pepín. To' ko'mamí ka' ponkon Paapa maimu ene'nenan inseriyamí' warantí —ta'pí Jesusya. ²⁶ —Maasa isa'manta'san e'mí'sa'kato' pí' ayeurímauya'níkon. Moisés nurí'tí nimenuka'pí itekare epu'nenan amírí'níkon. Manní' parí' aramórí'pí aramí ekaremekí' tıuya pe, tarakkírí Paapa eseuríma'pí ekaremekí'pí'ya. Paapaya ta'pí:

"Uurí Paapa waní Abraão nurí'tí yepotorí pe,
moropai Isaque nurí'tí yepotorí pe,

moropai Jacó nurí'tí yepotorí pe," ta'pí'ya.

Éx 3.6

ta'pí Moisés nurí'tí'ya. ²⁷ Ipatíkari pemonkon tıpamí ya, itesa' pe Paapa waní pepín e'painon aatıpansa' ye'nen. Enen típia tıko'mansenon esa' pe awaní. Mírírí ye'nen mírírí taa Paapaya manní' wenai enen Abraão nurí'tí waní, moropai Isaque nurí'tí waní, moropai Jacó nurí'tí waní Paapa pia epu'tí mírírí. Mararí pra amírí'níkon esenku'tísa' mírírí —ta'pí Jesusya.

Jesus Eseuríma

Paapa Nekaremekí'pí Unkupíkon Ton Pí'
(Mt 22.34-40; Lc 10.25-28)

²⁸ Moisés nurí'tí'ya yenupato' pí' yenupaton warayo' erepamí'pí to' pia. Jesus yarakkírí saduceuyamí' esiyu'pítí eta'pí'ya. Morí pe Jesusya saduceuyamí' maimu yuuku eta'pí'ya. Moropai Jesus ekaranmapo'pí'ya. —Uyeserukon ton pe Paapa nekaremekí'pí moro man. Tíise o'non waní to' yentai panpí'? O'non yawírí ko'manní yu'se Paapa waní kure'ne panpí'? —ta'pí'ya.

²⁹ Jesusya ta'pí: —Sírírí to' yentaino panpí'. See warantí awe'menukasa':

Etaú, Israel yonparí'san. Ayesa'kon Paapa tiwinan. Tiaron ikaisaron ton pra man.

³⁰ Paapa yapurítí tamí'nawírí ayewankon ke.

Mǔkírí ku'tí ayesa'kon pe.

Kure'ne eesenumenkato'kon ke yapurîti.

Moropai tamî'nawîri ameruntîrîkon ke esenyaka'mati iipia.

Dt 6.4.5

Mîrîri warantî awe'menukasa' —ta'pî Jesusya. ³¹—Itonpa nîri moro man. Sîrîri itonpa:

Tamî'nawîronkon pînînmatî aawarîri eeti'nînma manni' warantî.

Lv 19.18

Mîrîri warantî awe'menukasa' man —ta'pî Jesusya. ³²—Innape man, uyenupanen —ta'pî mîkîri Moisés nuri'tiya yenupato' pî' yenupanenya. —Tiwinan Paapa seru' pepîn. Innape ikaisaron ton pra awani taaya manni' warantî. ³³Kure'ne itu'se e'ni e'pai awani. Ipi' esenumenkan e'pai awani mararî pra. Meruntî ke iipia esenyaka'man e'pai awani. Moropai uwarîrî'nîkon eti'nînman kaisari tamî'nawîronkon pînînma e'pai awani seru' pepîn. Mîrîri warantî ikupî ya, Paapa wakîri pe panpî' e'ni. Tiwakîri pe ikupîiya iipia untîrîkon pe uyekînkon po'ti yentai, moropai uyekînkon wîi yentai —ta'pîiya. ³⁴Epu'nen pe mîkîriya timaimu yuuku epu'ti tûya ye'nen, Jesusya ta'pî ipî': —Ayesa' pe Paapa yapisiya eserike epu'ti pî' wai. Mîrîri tîpo tamî'nawîronkon ena'pî eranne' pe Jesus pî'. Inî' anekaranmapopai pra to' awani'pî.

Jesus Eseurîma Anî' Pe Cristo Wanî Pî'

(Mt 22.41-46; Lc 20.41-44)

³⁵ Moropai Jesusya tamî'nawîronkon yenupa'pî epîremanto' yewî ta. Ta'pîiya to' pî': —Moisés nuri'tiya yenupato' pî' yenupatonkonya taa: “Penaro' Judeuyami' esa' Davi nuri'ti pari'pî neken mîkîri Cristo, Paapa nîmenka'pî,” taa to'ya. I' wani' awani ye'nen mîkîri taa to'ya? —ta'pî Jesusya. ³⁶—Cristo pî' Davi nuri'ti eseurîma'pî pena. Morî Yekaton Wannîya eeseurîma emapu'ti'pî. Sîrîri Davi nuri'ti maimu ri'pî:

Uyesa' pî' Paapaya ta'pî:

“Uupia ereutaki meruntî wini

ayeyatonon areti'kauya pîkîri” ta'pîiya.

Sl 110.1

Sîrîri Davi maimu ri'pî. ³⁷Davi paa pe neken Cristo wani ya, i' wani' awani ye'nen uyesa' taa Daviya manni' ipî'? —ta'pî Jesusya. Arinîkonya Jesusya tenupakon eta'pî tiwakîrîkon pe.

Jesus Eseurîma

Moisés Nuri'tiya Yenupato' Pî' Yenupatonkon Pî'

(Mt 23.1-36; Lc 20.45-47)

³⁸ To' yenupa tûya pe Jesusya ta'pî: —Tiwarî panpî' e'ti Moisés nuri'tiya yenupato' pî' yenupatonkonya ayenku'tikon namai. Kusan panpî' sonpan tîponkon yeka'ma to'ya tiwakîrîkon pe tiaronkon yentai tiwanîkon epu'to'pe tamî'nawîronkonya. Tamî'nawîronkon esekaremekî yu'se to' wani' aronne panpî' e'repanto' pata ya tiwanîkon ya. ³⁹Epere'nîto' yewî ta tiwanîkon ya, tamî'nawîronkon yenu kaisari ereutapai to' wani' aronne panpî' teesera'makonpa. Arinîkon kore'ta entamo'kai tuutîkon ya, e'mai' pe entamo'kapai to' wani' tamî'nawîronkon rawîri. ⁴⁰Tiise inyo isa'manta'san wîri'sanyami' yemanne moropai to' pata mo'ka to'ya. Mîrîri tanne kure'ne to' epîrema epîremanto' yewî ta morî pe tiwanîkon kai'ma tamî'nawîronkon esenumenkato'pe tîpî'nîkon. Mîrîri warantî inkamoro Moisés nuri'tiya yenupato' pî' yenupatonkon wani' mîrîri. Mararî pra Paapaya to' taruma'ti kupî sîrîri —ta'pî Jesusya.

Jesus Eseurîma Paapa Pia Wîri' Nîrî'pî Pî'

(Lc 21.1-4)

⁴¹ Mîrîri tîpo Jesus ereuta'pî tîniru yapi'to' yense' pia. Paapa yapurî pe arinîkonya tîfînîrîrîkon tîri itense' ya era'ma'pîiya. Mararon pepîn tîniru tîrî'pî arinîkonya tîniru esanonyo. ⁴²Inyo isa'manta'pî wîri' iipî era'ma'pîiya. Tiwe'taruma'tîsen mîkîri, tîniru esa' pepîn. Mîkîriya asakî'ne tîniru ena'pî mîrîkî tîrî'pî itense' ya. Tiwin ite'ka tîwentam'kato' yepe' kaisaron tîrî'pîiya mîrîri.

⁴³ Mîrîri era'ma tûya pe, tînenupa'san pî' ta'pî Jesusya: —Mîkîri era'mati. Ayenku'tûya'nîkon pepîn. Tiwe'taruma'tîsen mîkîri wîri' inyo isa'manta'pî. Tiise tîniru yense' ya tamî'nawîronkon nîfîrî'pî yentai intîrî'pî era'ma Paapaya tiwakîri pe. ⁴⁴Inkamoro tînîrurî wani' kure'ne moropai itonpa pe neken itîisa' to'ya. Tiise i' ton pra si'ma wîri'ya tîfînîrîrî tîrî'pî tamî'nawîri. Tekkari ye'mato' tîsai'ya mîrîri Paapa pia —ta'pî Jesusya.

13

Jesus Eseurîma Epîremanto' Yewî' Atanka Pî'

(Mt 24.1-2; Lc 21.5-6)

¹ Epîremanto' yewî' tapai teepa'kakon pe, Jesus nenupa'pî warayo'ya ta'pî ipî': —A'kî, seeni' epîremanto' yewî' konekasa' to'ya morî pe, inonkon panpî' tî' ke era'makî —ta'pîiya tepotorî Jesus pî'. ² Jesusya ta'pî ipî': —Kure'nan seeni' wîttî era'ma pî' naatî. Tiise

tiaronkonya seeni' wittí yaranka kupí sírírí tamí'nawírí. Yaranka to'ya típo tonpa po tiwinan tí' e'nímí pepín. Yenumí to'ya tamí'nawírí.

Tinenupa'san Yeuríma Jesusya

*O'non Ye'ka Pe Pata Ena Kupí Pí'
(Mt 24.3-14; Lc 21.7-19)*

³ Mírírí típo Oliveira kíri po Jesus ereutasá' waní'pí tiaronkon yarakkírí. Moro sí'ma epíremanto' yewí' era'ma'pí to'ya. Tonpakon kore'tapai teemo'kai Pedro, moropai Tiago, moropai João, moropai André, inkamoroya ta'pí Jesus pí': ⁴—Maasa, í' pensa mírírí taaya manní' kupí to'ya? —ta'pí to'ya. —O'non ye'ka pe mírírí kupí to'ya pe awaní epu'tí annaya e'painon?

⁵ Jesusya to' yeuríma pia'tí'pí. —Tiwarí e'tí, aní'ya ayenku'tikon namai. ⁶ Uurí pe ariníkon e'kupí kupí sírírí seru' pe. “Uurí Cristo. Paapaya uyarimasa' sírírí,” taa to'ya kupí sírírí. Mírírí warantí ariníkon yenku'tí to'ya kupí sírírí. ⁷ Aminkankon pepín eseya'nama moropai aminkankon eseya'nama yekare etaya'níkon. Tíise mírírí pí' teesi'ní'se pra me'tí. Mírírí warantí pata waní pe man. Tíise maasa tamí'nawíron atare'tí'ka pepín mírírí. ⁸ Pemonkonyamí' eseya'nama tiaron pata po tíko'mansenon yarakkírí. Moropai pemonkonyamí' esanon eseya'nama tiaronkon esanon yarakkírí. Tu'ke ite'ka pata e'títítíka kupí sírírí. Iwan waní kupí sírírí kure'ne pata kaisarí'ne. Mírírí warantí tamí'nawíronkon e'taruma'tí pia'tí mírírí.

⁹ Tiwarí ako'mantí. Judeuyamí'ya ayapisíkon moropai tesanonkon pia ayaríkon to'ya. Epere'nito' yewí' ta a'po'pítíkon to'ya. Pemonkonyamí' esanon gubernadoryamí' pia moropai pemonkonyamí' esanon reiyamí' pia ayaríkon to'ya upemonkono pe awaníkon wenai. Inkamoro pí' nírí uyeseru ekaremekí'ya'níkon yu'se Paapa waní. ¹⁰ Paapa yekare ekaremekí'ya'níkon e'pai awaní tamí'nawíronkon pí' sírírí non po. Mírírí ekareme'sa'ya'níkon típo, sírírí non atare'tí'ka. ¹¹ Moropai tesanonkon pia ayaríkon to'ya yai, “Aka, yu'tou'ya ton epu'tíuya pra wai,” kíkafí. Aawarírí'níkon eeseurímakon e'pai pra awaní. Tíise Morí Yekaton Wanníya anekaremekíton ekaremekí ya, mírírí mekareme'tí.

¹² Warayo'konya takonkon wí me'po. Tiaronkonya tímukukon wí me'po. Tiaronkon ekore'ma tunkon, moropai tísankon pí'. Tunkon, tísankon wí me'po to'ya. ¹³ Moropai tewanmakon pe tamí'nawíronkonya akupíkon, upemonkono pe awaníkon wenai. Tíise aasa'mantakon pikírí uyapurí'ya'níkon ya, Paapaya api'ka'tíkon.

¹⁴ Penaro' Paapa maimu ekareme'nen waní'pí itese' Daniel. Míikírí maimu rí'pí e'menukasa' pí' esenupatí. Míikírí'ya ta'pí:

Tamí'nawíronkon yewanma pe tíwe'sen imakui'pí tíri tiaronkonya kupí sírírí epíremanto' yewí' ta. Mírírí ye'ka títo' pepín mírírí teuren, tíise moro itírí to'ya *Dn 9.27, 11.31, 12.11*

ta'pí Daniel nurí'tíya. Mírírí kupí to'ya yai, wí'kon kore'ta Judéia pata ponkon epe e'pai awaní —ta'pí Jesusya. ¹⁵—Mírírí tauya manní' kupí to'ya ya, poro pona teepa'kasa'kon ye'ka pe, ka'ne' pe to' epe e'pai awaní, temannekon era'mai teewonse pra wittí ta. ¹⁶ Tímírikon ya teesenyaka'makon yai mírírí kupí to'ya ya, ka'ne' pe to' epe e'pai awaní típonkon tímno'ka'píkon tanunse pra. ¹⁷ Aka more yan pe tíwe'sanon moropai mana'pokonkon to' munkíyamí' wírí'sanyamí'. Inkamoro e'taruma'tí kupí sírírí mírírí yai. To' epe eseríke pra awaní, more yan pe tíwaníkon ye'nen, mana'pokonkon pe to' munkíyamí' waní ye'nen. ¹⁸ Mepírematí kono' yai mírírí imakui'pí íipí namai. Maasa pra kono' yai aai'pí ya, aní' epe eseríke pra awaní kure'ne tuna waní ye'nen. ¹⁹ Mírírí warantí eena yai, enen tíwe'sanon e'taruma'tí ípíra. Sírírí non koneka'pí Paapaya pata pai sírírí típose aní' e'taruma'tí pra awaní, inkamoro e'taruma'tí' ton kaisarí. Moropai mírírí warantí to' e'taruma'tí típo ní' aní' e'taruma'tí pepín mírírí warantí. ²⁰ Tíko'man pe tamí'nawíronkon e'taruma'tí ya mírírí warantí, enen aní'ri ko'mamí pepín. Tíise tímno'ka'san pínínma Paapaya kure'ne. Inkamoro tímno'ka'san wenai, kure'ne tíko'man pe tamí'nawíronkon e'taruma'tí tírí'ya pepín. ²¹ Mírírí yai aní'ya taasa' ya apí'níkon: “A'kí, Paapa nimenka'pí tari man, Cristo,” innape míikírí kí'ku'tí. “A'kí siini' pata Cristo man” taa tiaronya ya, míikírí maimu kí'ku'tí innape. ²² Maasa pra seru' uurí pe tíwe'ku'sanon íipí. “Uurí Cristo,” taa to'ya kupí sírírí. Moropai seru' pe Paapa maimu ekareme'nen pe tíwe'ku'sanon íipí kupí sírírí níri. Ikupí eseríkan pepín kupí to'ya tamí'nawíronkon nera'ma ton pe. Moropai mírírí wenai tiaronkon esenku'tí. “Innape Paapa narima'pí pe man,” taa to'ya. Típeponkono pe Paapa nímno'ka'san anaka'mapai inkamoro seru' ye'kon waní, mírírí kupí tíuya'níkon eseríke awaní ya. ²³ Mírírí namai tíwarí ako'mantí. Maasa mírírí warantí eena pra tíise amírí'níkon pí' ekaremekí pí' wai epu'tíkonpa. Mírírí ye'nen tíwarí ako'mantí.

Tīnenupa'san Yeurīma Jesusya Inī'ri Tuipī Pī'
(Mt 24.29-31; Lc 21.25-28)

²⁴ Mīrīrī yai tamī' nawīronkon e'taruma'ti tīpo, wei esi'nīpī pe man.

Moropai a'kare pra kapoi ena pe man.

²⁵ Moropai sirikkīyamī' e'soroka pe man ka' poi.

Ka' pī' tīwe'sanon e'titī tikka tamī'nawīri.

Is 13.10, 34.4

²⁶ Mīrīrī tīpo, pemonkon pe ka' poi iipī'pī uuri era'ma tamī'nawīronkonya katupuru kore'ta. Upī' to' eseurīma mīrīrī yai: "Ikaisaron meruntī ton pra man. Ikaisaron ipikku ton pra man," taa to'ya. ²⁷ Mīrīrī yai upoitīritonon inseyamī' yarimauya upemonkono pe unmo'ka'san muurukuntūi. Tamī'nawīri pata kaisari to' wīti upemonkonoyamī' unmo'ka'san era'mai, sīrīri non po moropai ka' po.

²⁸ A'kī, arawen ye' yeseru epu'nenan amīrī'nikon. Arawen ye' ari'kutasa' ya aminke pra, "Kono' pītī wani sīrīri," taaya'nikon. ²⁹ Mīrīrī warantī nīri mīrīrī ekaremekīuya manni' kupi to'ya era'maya'nikon yai, "Cristo enna'po kupi sīrīri ka' poi. Eerepamī kupi sīrīri," taaya'nikon mīrīrī era'maya'nikon pī'. ³⁰ Ayenku'tūuya'nikon pepin. Tamī'nawīri sīrīripe enen tūko'mansenon sa'manta pepin mīrīrī tauya manni' iipī rawīri. ³¹ Ka' moropai non e'tī'ka, tūise umaimu esuwa'ka pepin. Ipatīkari yairī pu'kuru aako'mamī.

³² I' yai moropai o'non poro wei tūise uuiپی inī'rī sīrīri non pona esepu'ti pepin. Ka' ponkon inseyamī'ya epu'ti pepin. Uuriya nīri, epu'ti pra man. Uyunya neken tamī'nawīri epu'ti.

³³ Tiwari panpi' ako'manti. I' pensa enna'po epu'tiya'nikon pra naatī. ³⁴ See warantī awani pe man: Tiaron pata pona warayo' wīti yai, tewi' tapai tīpoitīritonon pī' taiya, tewi' era'ma pī' to' ko'manto'pe. To' kaisari to' esenyaka'mato' ton ekaremekīya. Moropai tiaron pī' taiya: "Manata'po ako'mankī. Morī pe uyewi' era'makī" taiya. ³⁵ Uuri wani wītī esa' warantī. Amīrī'nikon wani ipoitīritonon warantī. I' pensa enna'posa' iipī epu'tiya'nikon pra naatī. Yai pra pata ewaronpansa' tanne uuiپی. Yai pra anoinna yai, yai pra kariwana etun tanne, yai pra pata erenmapī tanne uuiپی. ³⁶ Mīrīrī ye'nen tīwari ako'manti, erepamī namai unīmīkīya'nikon pra tūise. ³⁷ Apī'nikon tauya manni' ekaremekīuya nīri tamī'nawīronkon pī': Enpen panpi' ako'manti.

14

Jesus Anapi'pai To' Wani
(Mt 26.1-5; Lc 22.1-2; Jo 11.45-53)

¹ Kono' kaisari Judeuyamī' eperepi'pī isa'moto' ton pīn trigo puusa' moropai carneiro pī' entamo'kani. Penane tūko'manse Judeuyamī' entamo'kato'kon weiyu wani'pī, itese' Páscoa. Mīrīrī yai teepiremasanon esanon eseurīma'pī Moisés nuri'tiya yenupato' pī' yenupatonkon yarakkīri. —Ama' pe Jesus yapisi e'pai man iwīto'pe —ta'pī to'ya. ²—Tūise entamo'kan yai arinikon kore'ta si'ma yapisi eserike pra man. Tamī'nawīronkon epere'sa' tanne yapisi ya, to' ekore'ma eserike awani upī'nikon. Uuri'nikon yarakkīri to' epī eserike awani —ta'pī to'ya.

Jesus Karapaima Wiri'ya A'pusin Ke
(Mt 26.6-13; Jo 12.1-8)

³ Betânia po Jesus wani'pī Simão yewi' ta. Manni' Simão paran pī' si'pī, itese' leprosia. Mīkkīri yewi' ta Jesus wani'pī tīwentamo'ka pī'. Moropai awentamo'ka tanne wīri' iipī'pī iipia. A'pusin enepī'piya, itese' nardo tī' konekasa' itense', itese' alabastro. Nardo ke isa'manta'san kī'panenan Judeuyamī'. Epe'ke pu'kuru awani. Itense' pottī waikīti'pī wīri'ya. Moropai mīrīrī nardo kamo'pīya Jesus pu'pai pona.

⁴ Mīrīrī pī' tiaronkon ekore'ma'pī. —I' ton mīrīrī a'pusin kanpīti mīkkīriya i' pe pra ri? —ta'pī to'ya tonpakon pī'. ⁵ Mīkkīri wīri' pī' ta'pī to'ya: —Kane kane amīri. Anna pia mīrīrī tūisa'ya ya, anna e'repa'pī e'painon. Tiwin kono' warayo' esenyaka'mato' yepe' kaisaron, 300 denari kaisari ye'ma'pī tiaronkonya e'painon. Mīrīrī tūri'pī annaya e'painon tīwe'taruma'tisanon pia teuren —ta'pī to'ya.

⁶ Tūise Jesusya ta'pī to' pī': —Tiwī mīkkīri wīri' nīsi. I' ton pe ipī' eekore'makon? Morī pe pu'kuru inkupī'pī wani uuri ton pe. ⁷ Wei kaisari tīwe'taruma'tisanon tīniru esanon pepin wani sīrīri non po. Inkamoro anpīka'tīpai awanikon ya, morī tūriya'nikon e'painon to' pia. Tūise uuri, uuti kupi sīrīri aapiapai'nikon. Uuti tīpo, morī tūriya'nikon pepin e'painon uupia. ⁸ Ikupī tūuya eserikan ku'sai'ya manni', isa'manta'pī karapaima yu'na'ti rawīri. Mīrīrī warantī ukarapaimasai'ya mīrīrī uyu'na'ti to'ya rawīri. ⁹ O'non pata uyekare eseta ya, sīrīri non po, mīserī wīri' nīkupī'pī yekare eseta nīri tamī'nawīronkonya inkupī'pī epu'to'pe. Ayenku'tūuya'nikon pepin —ta'pī Jesusya.

Judasya Jesus Ekaremeki Iteyatonon Pi'
(Mt 26.14-16; Lc 22.3-6)

¹⁰ Miriri tupo inkamoro asaki'ne pu' pona tiamo'tai'nikon kore'tawon, itese' Judas Iscariotes, witi'pi teepiremasanon esanon pia. —Jesus anapi'pai awanikon ya, apiika'ti tiuya'nikon —ta'piya to' pi'. ¹¹ —Inna, mori' pe man —ta'pi to'ya. —Anna piika'tiya ya tiniru ke aye'ma annaya —ta'pi to'ya. Miriri ye'nen Judas esenumenka'pi kure'ne, o'non ye'ka pe inkamoro piika'tito' tiuya ton pi' Jesus yapi'to'pe to'ya.

Jesus, Inenupa'san Entamo'ka Pascoa Pi'
(Mt 26.17-25; Lc 22.7-14,21-23; Jo 13.21-30)

¹² Isa'yomoti' ton pin trigo puusa' pi' to' entamo'kato' esippia'ti yai, pascoa pi' tiwanikonpa carneiroyamí' ti'ka'pi to'ya. Miriri yai Jesus nenupa'sanya ta'pi ipi': —O'non pata entamo'kanto' koneka annaya yu'se awani? O'non pata pascoa pi' e'ni kupi siriri? —ta'pi to'ya.

¹³ Jesusya asaki'ne tinenupa'san mo'ka'pi to' yarimapa kai'ma. —Cidade pona atiti. Moro tuna mankanen warayo' eporiya'nikon. Miikiri wenairi matiti witi ta eerepami pikiri. ¹⁴ Witi ta eerepamikon pe witi esa' meurimatii. “Uyenupanenkonya timaimu yarima pi' man aapia. Upata'se' ton yu'se wai, moro unenupa'san yarakkiri entamo'kato'pe, pascoa pi' anna e'to'pe, taa pi' uyenupanenkon man,” makatii —ta'pi Jesusya to' pi'. ¹⁵ —Moropai upata'se'kon ton ekaremekiya api'nikon, kure'nan sala, kawinan. Aasiri eekonekasa' era'maya'nikon. Tami'nawiron i' ri yu'se awanikon ya moro awani aasiri. Moro entamo'kanto' ton mikonekati —ta'pi Jesusya.

¹⁶ Moropai Jesus nenupa'san ese'ma'ti'pi. Cidade pona to' witi'pi. Taa Jesusya manni' waranti' pu'kuru epori'pi to'ya, tami'nawiri. Moro to' entamo'kato' ton koneka'pi to'ya pascoa pi' to' e'to'pe.

¹⁷ Moropai pata ewaronpami pe, Jesus witi'pi to' pia tiupia e'nimi'san tinenupa'san yarakkiri. ¹⁸ Entamo'kanto' yaponse' pia tiwentamo'kakon pe Jesusya ta'pi to' pi': —Amiri'nikon kore'tawon tarironya uyekaremeki kupi siriri uyeyatonon pi'. Ayenku'tiuya'nikon pepin. Uyarakkiri tiwentamo'kasenya ikupi kupi siriri —ta'piya. ¹⁹ Miriri pi' to' esewankono'ma'pi. —Uuriya ikupi pepin, innape nai? —ta'pi to'ya ipi' tiwin pi' si'ma. ²⁰ —Unenupa'san amiri'nikon, asaki'ne pu' pona'nikon. Tiise tiwin akore'tawonkon ayonpakonya uyekaremeki kupi siriri. Uyarakkiri awentamo'ka manni' tiwinan prato po, miikiriya uyekaremeki kupi siriri. ²¹ Uuri ka' poi iipi'pi aruinankon pe. Paapa maimu e'menukasa' manni' yawiri, uusa'manta kupi siriri. Tiise aka sa'ne miikiri uyekaremekiton. Pena isanya miikiri tinre yenposa' pra awani ya, mori' pe panpi' awani'pi e'painon. Eesenposa' pra awani ya, awe'taruma'ti pepin teuren. Tiise kure'ne awe'taruma'ti kupi siriri —ta'pi Jesusya.

Jesus Eseurima Timini Pi'
(Mt 26.26-30; Lc 22.15-20; 1Co 11.23-25)

²² Tiwentamo'kakon pe Jesusya trigo puusa' yapisi'pi moropai eepirema'pi. —Mori pu'kuru amiri, Paapa. Anna yekkari ton tiri pi' nai —ta'piya Paapa pi'. Miriri tupo ipirikkapiti'piya moropai itiri'piya to' kaisari. —Maa. Siriri upun —ta'piya. ²³ Miriri tupo pisa yapisi'piya. —Mori pu'kuru amiri, Paapa. Anna wuku ton tiri pi' nai —ta'piya Paapa pi'. Miriri tupo itiri'piya to' kaisari. Tami'nawironkonya eniri'pi. ²⁴ Jesusya ta'pi to' pi': —Siriri umini. Umini eti'kamo kupi siriri arinikon nikupi'pi imakui'pi yepe' pe. Miriri wenai Paapaya tami'nawiron kupi e'painon apiika'tito'peiya'nikon ekareme'pituya yawiri —ta'piya. ²⁵ —Iniri uva yekku eniriuya pepin tami'nawironkon esa' pe tiwani yenpo Paapaya pikiri. Miriri yai amenan uva yekku eniriuya —ta'piya. ²⁶ Moropai to' eserenka'pi Paapa yapuri pe. Miriri tupo to' epa'ka'pi. Oliveira kiri pona to' witi'pi. To' erepami'pi.

Jesusya Pedro Panama
(Mt 26.31-35; Lc 22.31-34; Jo 13.36-38)

²⁷ Moropai Jesusya ta'pi to' pi': —Eranne' pe awanikon ye'nen urumakaya'nikon kupi siriri, tami'nawiri. Miriri waranti' awe'menukasa' Paapa kaaretari pi'. Paapaya ta'pi:

“Carneiroyamí' era'manen wiuya moropai carneiroyamí' e'tirika.”

Zc 13.7

Miriri waranti' awe'menukasa'. Uwi to'ya kupi siriri moropai amiri'nikon e'tirika. ²⁸ Tiise uusa'manta tupo, Paapaya u'mi'sa'ka. Miriri tupo Galilea pata pona uuti arawiri'nikon —ta'pi Jesusya. ²⁹ Pedroya ta'pi ipi': —Tami'nawironkonya arumaka ya, eranne' pe tiwanikon ye'nen, uuriya arumaka pepin. ³⁰ Jesusya ta'pi ipi': —Kaane, Pedro. Siriri ewarono' ya itakon ite'ka pe kariwana etun rawiri amiriya taa kupi siriri, “Unepu'ti pepin miikiri Jesus”. Ayenku'tiuya pepin, seurwi'ne ite'ka miriri taaya kupi siriri —ta'piya. ³¹ Miriri pi' Pedro eseurima'pi merunti ke. —Awi to'ya yai uuri niri wii to'ya ya, miuwini tiise “Unepu'ti pepin Jesus,” tauya pepin —ta'piya. Miriri waranti' niri ta'pi to'ya, tami'nawiri.

Jesus Epîrema Tîpemonkonoyamî Wetun Tanne
(Mt 26.36-46; Lc 22.39-46)

³² Moropai Jesus yarakkîri to' ewomî'pî Oliveira ye'kana' pî'. Oliveira ye'ka ese' Getsêmani. Moropai Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Tari ereutafî uyun Paapa yarakkîri eseurîma tanne. ³³ To' yonpayamî' piapai Pedro, moropai Tiago, moropai João yari'pîiya. Eranne' pe eena pia'tî'pî. Ipîra esewankono'ma'pî. ³⁴ Inkamoro pî' ta'pîiya: —Ipîra esewankono'man pî' wai. Esewankono'mato'ya uwi eserîke man. Maasa, tari e'tî. Tiwarî e'tî. Pemonkon iipî era'matî —ta'pîiya.

³⁵ To' piapai Jesus atarima'pî mararî. Eesenumî'pî non pona epîremai. Paapa pî' esatî'pîiya tiwe'taruma'tî namai. ³⁶ —Paapa —ta'pîiya. —Tamî'nawîron kupîya e'painon. Upîka'tîkî e'taruma'tî namai. Tîise itu'se wani yawîri kî'kupî. Itu'se awani yawîri neken îku'kî —ta'pîiya.

³⁷ Moropai inkamoro seuriwî'nankon pia awenna'po'pî. To' we'nasa' eporî'pîiya. To' kurantanî'pîiya. Pedro pî' ta'pîiya: —Awetun mîrîri? Mararî tiwarî aako'mamî yentai awani mîrîri? ³⁸ Tiwarî ako'mantî. Paapa yarakkîri eseurîmatî Makuiya ayenku'tikon namai. Ayewankon ya Paapa maimu yawîri iko'manpai awanîkon, tîise ikupîya'nîkon eserîke pra awanîkon a'tu'mîra pu'kuru awanîkon ye'nen.

³⁹ Moropai inî'rî to' piapai attî'pî Paapa yarakkîri eseurîmai. E'mai' pe mîrîri ta'pî tîuya manni' warantî epîremai'pî inî'rî. ⁴⁰ To' pia tîwenna'posa' pe, inî'rî to' we'nasa' eporî'pîiya. Mararî pra iwe'nunpai to' wani'pî yapîtanî'pî to'ya yentai. To' yenpaka'pîiya inî'rî. To' eppe'sa' wani'pî tiwe'nasa'kon pî'. Î taa tîuya'nîkon epu'tî to'ya pra awani'pî Jesus pî'.

⁴¹ Iteseurîno ite'ka pe Jesus wîfî'pî to' piapai epîremai. Moropai inî'rî awenna'po'pî to' pia. —Sîrîri tîpose awetunkon mîrîri —ta'pîiya to' pî'. —Aasîri man. Uuri ka' poi iipî'pî era'mai tiaron iipî. Sîrîri pu'kuru utîriya kupî sîrîri imakui'san warayo'kon pia. ⁴² E'mî'sa'katî. Witîn sîrîri. A'kî, imakui'san pia utîrîton warayo' yî'nî pî' man —ta'pîiya.

Jesus Yapîsi To'ya

(Mt 26.47-56; Lc 22.47-53; Jo 18.3-12)

⁴³ Moropai mîrîri pe rî Jesus eseurîma tanne, tiwin inenupa'pî warayo' Judas erepamî'pî. Teepîremanon esanon, Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon, moropai Judeuyamî' panamanenan a'yeke'tonon, inkamoro narima'san erepamî'pî Judas pokonpe. Arinîke to' wani'pî. Tîkasuparaikon moropai tîtaikapukon ene'sa' to'ya wani'pî.

⁴⁴ Tîise tuutîkon rawîri Judasya taasa' wani'pî tîpokon pe tuutîsanon pî': —Warayo' pî' esekaremekî moropai yu'nauya. Mîkîri anapisikon ton. Mapi'tî moropai tiwarî si'ma maatî ayesanonkon pia —ta'pîiya. ⁴⁵ Moropai teerepamî pe Judas wîfî'pî Jesus pia. —Aapia yî'nî pî' wai —ta'pîiya tepotorî pî'. Moropai Jesus yu'na'pîiya itenpata pî'. ⁴⁶ Moropai Judas pokonpe iipî'sanya Jesus yapîsi'pî. ⁴⁷ Moro awani'pî warayo', Jesus nenupa'pî. Mîkîriya teepîremanon esanon yepotorî poitîri wîi yonpa'pî tîkasuparai ke. Tîise ipuremekî'pîiya. Ipana neken ya'tî'pîiya. ⁴⁸ —Uyapî'se aai'sa'kon tiaronkonya ama'ye' yapîsi warantî —ta'pî Jesusya to' pî'. —Akasuparaikon moropai ataikîpukon ene'sa'ya'nîkon mîrîri. ⁴⁹ Wei kaisarî epîremanto' yewî' ta akore'ta'nîkon e'pîti'pî tamî'nawîronkon yenupa pî'. Mîrîri kupîuya tanne, uyapîsi'pîya'nîkon wani'pî e'painon. Tîise ikupîya'nîkon pra awani'pî. Tîise Paapa maimu e'menekasa' manni' yawîri eenasa' mîrîri —ta'pîiya. ⁵⁰ Moropai Jesus nenupa'sanya irumaka'pî. To' epe'pî, tamî'nawîri iipiapai. ⁵¹ Jesus yari'pî to'ya. Tiaron warayo', maasaron wîfî'pî to' pikîri. Kamisa tîsai'ya wani'pî ta'san pe. Mîkîri yapîsi'pî inkamoroya ita'san pî'. ⁵² Tîise mîkîriya tîpon rumaka'pî. Eeka'tumî'pî ipon pra.

Imakui'pî Jesus Nîkupî'pî Yuwa To'ya

(Mt 26.57-68; Lc 22.54-55,63-71; Jo 18.13-14,19-24)

⁵³ Moropai Jesus yari'pî to'ya teepîremanon esanon yepotorî pia. Teepîremanon esanon, Moisés nurî'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon, Judeuyamî' panamanenan a'yeke'tonon, inkamoro eper'e'sa' wani'pî moro. ⁵⁴ Aminke Jesus pî' Pedro iipî'pî ite'ma'pî pî' teepîremanon esanon yepotorî yewî' poro yî'pîri pikîri. Moro awe'nîmî'pî. Mororonkon surarayamî' pokonpe eereuta'pî. To' atapina'pî apo' pia. ⁵⁵ Imakui'pî pe Jesus winîkî teeseurîmanon yuwa'pî teepîremanon esanon moropai Judeuyamî' esanon tiaronkonya. Se' kaisarî asakî'nankon eseurîma yu'se to' wani'pî imakui'pî inkupî'pî pî' mîrîri wenai iwîkonpa kai'ma teuren. Tîise mîrîri warantî to' eseurîma pra awani'pî. ⁵⁶ Arinîkon eseurîma'pî ipî' seru' pe. Tîise se' kaisarî asakî'nankon eseurîma pra awani'pî.

⁵⁷ Tiaronkon e'mî'sa'ka'pî moropai seru' pe to' eseurîma'pî. —Jesus eseurîma'pî epîremanto' yewî' pî' —ta'pî to'ya. ⁵⁸ —See warantî ta'pîiya: “Seenî' epîremanto' yewî' koneka'pî pemonkonyamî'ya. Tîise yarankauya kupî sîrîri. Moropai seuriwî'ne wei tîpo inî'rî ikonekauya. Wîttî koneka warantî awe'koneka pepîn manni' amenan”, ta'pî Jesusya —ta'pî

to'ya. Mírírí warantí to' eseuríma'pí Jesus pí'. ⁵⁹ Mírírí ye'ka pe tíise, se' kaisarí asakí'nankon eseuríma pra awaní'pí.

⁶⁰ Teepíremasanon esanon yepotorí e'mí'sa'ka'pí. To' yarakkita attí'pí. Jesus pí' ta'píi: —Imakui'pí pe insanon warayo'kon eseuríman pí' man apí'. To' maimu yuukuya pepín? ⁶¹ Tíise yuukuiya pra Jesus wani'pí. Moo awaní'pí. Iní'rí teepíremasanon esanon yepotorí eseuríma'pí: —Cristo amírí, Paapa munmu, Paapa nímenka'pí? —ta'píi. ⁶² —Inna, Cristo uurí —ta'pí Jesusya. —Ka' poi iipí'pí uurí pemonkon pe. Paapa meruntí winí eretusa' era'maya'níkon kupí sírírí. Katupuru kore'ta uui'pí era'maya'níkon kupí sírírí.

⁶³ Mírírí eta tíuya pe, teepíremasanon esanon yepotorí ekore'ma'pí kure'ne. Mírírí ye'nen típon karaka'píi. —Iní'rí imakui'pí inkupí'pí yuwapai pra man —ta'píi. ⁶⁴ —Imakui'pí pe eeseuríma Paapa winíkí eta'níkon man. O'non ye'ka pe epu'tí pí' naatí? Í' ye'ka pe iku'pai nai? —ta'píi. —Iwípai man —ta'pí tamí'nawíronkonya. ⁶⁵ Moropai tiaronkonya tetakukon yenumí'pí ipona. Itenpata yettapuri tíuya'níkon típo ipa'típítí'pí to'ya. —Aní'ya apa'tí pí' nai? Epu'kí, Cristo pe awaní'ya —ta'pí to'ya ipí'. Moropai surarayamí'ya ipa'típítí'pí tenyakon ke.

Unepu'tí Pepín Taa Pedroya Jesus Pí'

(Mt 26.69-75; Lc 22.56-62; Jo 18.15-18,25-27)

⁶⁶ Mírírí tanne Pedro wani'pí poro po. Teepíremasanon esanon yepotorí poitírípa' epa'ka'pí poro pona. ⁶⁷ Apo' pia Pedro atapina era'ma'píi. Eesenumenka'pí ipí'. —Amírí nírí Jesus Nazarépon pokonpan —ta'píi. ⁶⁸ —Kaane —ta'pí Pedroya. —Unepu'tí pepín mīkírí. Mírírí típo wítí iwa'to' mana'ta pia attí'pí.

⁶⁹ Mírírí poro tuutí pe, iní'rí mīkírí wírí'ya era'ma'pí. Mana'ta piawonkon pí' ta'píi: —Mīkírí Jesus pemonkono —ta'píi. ⁷⁰ —Iseruku —ta'pí Pedroya iní'rí.

Aako'mamí'pí mararí moropai mororonkon warayo'konya ta'pí ipí': —Innape Jesus pemonkono pe awaní' eseríkí awaní. Galiléia pon mīkírí, amírí nírí Galiléia pon —ta'pí to'ya. ⁷¹ Mírírí pí' Pedroya ta'pí: —Unepu'tí pepín mīkírí ipí' eeseurímakon manni'. Useruku pepín Paapaya uyera'ma pí' man. Seru' pe eseuríma ya Paapaya utaruma'tí —ta'píi.

⁷² Mírírí pe rí kariwana e'na'pí itakon ite'ka pe. Mírírí eta'pí Pedroya. Moropai awenpenata'pí Jesusya teuríma'pí pí'. “Itakon ite'ka pe kariwana etun rawírí, unepu'tí pepín mīkírí Jesus, taaya eseuríwí'ne ite'ka,” taasa' Jesusya pí' awenpenata'pí. Moropai tīkauware attí'pí, seru' pe tíwe'sa' ye'nen.

15

Jesus Yarí To'ya Pilatos Pia

(Mt 27.1-2,11-14; Lc 23.1-5; Jo 18.28-38)

¹ Pata erenmapí pe, teepíremasanon esanon, Moisés nurí'tíya yenupató' pí' yenupatonkon, Judeuyamí' panamanenan a'yeke'tonon, Judeuyamí' esanon tiaronkon, inkamoro eperepi'pí tamí'nawírí í' kupí tíuya'níkon pí' eseurímai. Teeseurímakon típoitírítononkon surarayamí' pí' ta'pí to'ya: —Jesus yaironpí'tí. Moropai yaatí pata esa' Góvador Pilatos pia —ta'pí to'ya. Mírírí warantí ikupí'pí surarayamí'ya. ² Pilatosya Jesus ekaranmapo'pí. —Tamí'nawíron esa', rei amírí, Judeuyamí' esa'? —ta'píi Jesus pí'. —Amíríya taa mírírí. —ta'pí Jesusya. ³ Teepíremasanon esanon eseuríma'pí seru' pe ipí'. —Mararon pepín imakui'pí ku'sai'ya mírírí —ta'pí to'ya. ⁴ Pilatosya ta'pí: —To' maimu yuukuya pepín? Mararon pepín imakui'pí ku'sai'ya taa pí' to' man apí'. ⁵ Tíise iní' Jesus eseuríma pra awaní'pí. “Kaane, imakui'pí ku'sau'ya pra wai,” taiya pra awaní'pí. Mírírí pí' Pilatos esenumenka'pí kure'ne.

Jesus Wí Me'po Pilatosya

(Mt 27.15-26; Lc 23.13-25; Jo 18.39-19.16)

⁶ Pilatos yeseru wani'pí Páscoa pí' Judeuyamí' wani' kaisarí tiwin pí' tinarakkamo'san rumakapítíya. Tínepu'tíkon esa'pítí'pí Judeuyamí'ya. Inkamoro rumakapítí'píiya tiwin, tiwin kono' tíise. ⁷ Atarakkanníto' ta warayo'kon wani'pí imakui'pí kupítíponkon. Tamí'nawíronkon esanon pí' teekore'makon yai to' poitírítonon wíisa' to'ya wani'pí. To' kore'ta warayo' wani'pí itese' Barrabás. ⁸ Ariníkon wítí'pí pata esa' Pilatos pia. Ipí' ta'pí to'ya: —Tiwin anarakkamo'pí anna yonpa rumakakí. Kono' kaisarí ikupíya manni' warantí irumakakí —ta'pí to'ya ipí'.

⁹ —Aní' rumakauya yu'se awaníkon moriya? —ta'pí Pilatosya. —Miserí Judeuyamí' esa' rei taaya'níkon manni' ipí', miserí rumakauya ka'rí —ta'píi. ¹⁰ Ipí' tīkinmukon ye'nen Jesus ene'sa' teepíremasanon esanonya wani'pí epu'tí pí' Pilatosya. Mírírí ye'nen anrumakapai awaní'pí. ¹¹ Tíise teepíremasanon esanonya ta'pí tamí'nawíronkon pí': —Barrabás rumakauya yu'se anna man, ka'tí ipí' —ta'pí to'ya. Mírírí warantí ta'pí tamí'nawíronkonya.

¹² —Tíise miserí kanan, Judeuyamí' esa', rei taaya'níkon manni' ipí', í' kupíuya yu'se awaníkon ipí'? —ta'pí Pilatosya. ¹³ —Iwí me'pokí —ta'pí to'ya. —Pakí'nan pona ipokapítí

me'pokî. ¹⁴—Î' wenai anwîpai awanîkon mîrîrî? —ta'pî Pilatosya. —Î' see mîrîrî imakui'pî inkupî'pî? Tîise aronne panpî' to' entaimepîti'pî: —Pakî'nân pona ipokapîti' me'pokî —ta'pî to'ya.

¹⁵ Tamî'nawîronkon wakîri pe e'pai Pilatos wanî'pî. Mîrîrî ye'nen Barrabás rumaka me'po'pîiya. Jesus po'pîti' me'po'pîiya pemonkon po'pîto' ke. Mîrîrî tîpo Jesus tîri'pîiya surarayamî' pia pakî'nân po ipokapîto'pe to'ya.

Jesus Pî' Surarayamî' O'ma'ta
(Mt 27.27-31; Jo 19.2-3)

¹⁶ Surarayamî'ya Jesus yari'pî pata esa' Governador Pilatos yewî' ta. Governador yewî' ese' pretório. Tonpakon surarayamî' muurukuntî'pî to'ya tamî'nawîrî. ¹⁷ Sonpan Jesus pon mo'ka'pî to'ya moropai suuyu sonpan rei pon ye'ka yeka'ma'pî to'ya ipon ton ipî' tîwo'ma'takon pe. Mî'nî kapi'pî to'ya itarako ton, rei yarakko warantî. Ipu'pai pona itîrî'pî to'ya. ¹⁸ Tîwo'ma'takon pe ipî' to' esekaremekî'pî. —Viva Jesus. Judeuyamî' esa' amîrî. Rei amîrî —ta'pî to'ya. Itaruma'tî'pî to'ya mîrîrî. ¹⁹ Moropai ipa'tîpî'pî to'ya ipu'pai pona yei ke. Tetakukon yenunpîti'pî to'ya ipona. Tese'mukon pona to' enapîti'pî ikaisari yapuri pe, tîise to' seruku mîrîrî. Ipi' to' o'ma'ta mîrîrî. ²⁰ Kure'ne ipî' tîwo'ma'takon tîpo, sonpan mo'ka'pî to'ya. Sonpan ipon tîrî'pî to'ya ipona. Mîrîrî tîpo yari'pî to'ya pakî'nân pona ipokapî'se.

Jesus Pokapîti' To'ya Pakî'nân Po
(Mt 27.32-44; Lc 23.26-43; Jo 19.17-27)

²¹ Tuutîkon pe warayo' epori'pî to'ya, keren poi tui'sen cidade poro tuutîsen, itese' Simão. Cirene pon mîkîrî, Alexandre moropai Rufo yun. Mîikîrî pî' ta'pî to'ya meruntî ke: —Ka'ne' pe panpî' aase sîrîrî pakî'nân yari'pa —ta'pî surarayamî'ya ipî'. Moropai yari'pîiya. ²² Jesus yari'pî to'ya Gólgota kîrî pona. Pemonkon pu'pai'pî warainon taato' mîrîrî Gólgota. ²³ Moro iwuku ton tîrî'pî to'ya uva yekku yai'mesa' remédio itese' mirra yarakkîrî „e'ne'ne' epu'tîiya namai„. Tîise enîrîiya pra awanî'pî.

²⁴⁻²⁵ Ineka'ta winîkî wei tîise ipokapîti'pî to'ya pakî'nân pona. Tî'kon mîrîkkî pî' to' su'mina'pî ipon rî'pî pantakapîti' tîuya'nîkon epu'tîkonpa kai'ma. Mîrîrî warantî ipantaka'pî to'ya. ²⁶ MISERÎ JUDEUYAMÎ' ESA', REI, kai'ma kaareta pona itekare menuka'pî to'ya. Moropai itîrî'pî to'ya pakî'nân yepoi tamî'nawîronkonya era'mato'pe. Mîrîrî kupî'pî to'ya î' wani' awanî ye'nen ipokapî'sa' tîuya'nîkon epu'to'pe tamî'nawîronkonya. ²⁷ Moropai asakî'ne ama'ye'kon pokapîti'pî to'ya ipokonpe. Tiwin ipokapîti'pî to'ya tiaron pakî'nân po, Jesus meruntî winî moropai tiwin ipokapîti'pî to'ya kamai' winî. ²⁸ Mîrîrî warantî pena Paapa maimu e'menukasa' yawîrî ikupî'pî to'ya. Pena Isaías nuri'tîya ta'pî:

Mîkîrî taruma'tî to'ya imakui'san taruma'tî to'ya warantî Is 53.12
ta'pîiya. ²⁹ E'ma taawîrî tuutîsanon o'ma'ta'pî ipî'. —Kane kane amîrî. “Epîremanto' yewî' yarankauya. Inî' ikonekauya. Seurîwî'ne wei tîpo ikoneka aretî'kauya,” ta'pîiya seru' pe. ³⁰ Mîrîrî kupîpa kai'ma, meruntî ke awanî ya, aawarîrî e'pîika'tîkî. Autîkî pakî'nân poi —ta'pî to'ya Jesus pî'.

³¹ Teepîremasanon esanon o'ma'ta'pî nîrî ipî', Moisés nuri'tîya yenupato' pî' yenupatonkon pokonpe si'ma. —Tiaronkon pîka'tî'pîiya. Tîise aawarîrî awe'pîika'tî pra awanî —ta'pî to'ya. ³² Jesus pî' ta'pî to'ya: —Paapa nîmenka'pî pe awanî ya, autîkî pakî'nân poi. Awautî era'ma annaya ya, yai pra innape Israel nuri'tî paa rî'san esa' pe awanî kupî annaya e'painon —ta'pî to'ya. Insanan ipokonpe to' nîpokapîti'san pakî'nân pona o'ma'ta'pî nîrî ipî'.

Jesus Sa'manta
(Mt 27.45-56; Lc 23.44-49; Jo 19.28-30)

³³ Ineka'ta pairî wei tîise pata ewaronpamî'pî. Ewaron pe aako'mamî'pî wei autî tîpose. ³⁴ Wei autîsa' tanne Jesus entaime'pî aronne. —Eloi, Eloi, lamâ sabactâni —ta'pîiya tîmaimu ta.

—Paapa, Paapa, î' wani' awanî ye'nen urumakaya sîrîrî? Sl 22.1

—taato' mîrîrî umaimukon ta.

³⁵ Tiaronkon ipî' teesenumenakon ye'ka pe mîrîrî taiya eta'pî yairî pra. Elias, Elias, taiya kai'ma to' esenku'tî'pî. Moropai ta'pî to'ya: —A'kî. Elias nuri'tî yannoiya etatî maasa —ta'pî to'ya.

³⁶ Tiaron eka'tumî'pî tuna yu'nanen esponja era'mai. Mîrîrî tîri'pîiya so'ri uva yekku ka' yu'nato'peiya. Mîrîrî tîpo yei yaretî pî' yasi'tî'pîiya. Inta pona irennuku'pîiya yu'nato'peiya kai'ma. Mîrîrî tîpo ta'pîiya: —Maasa, pakî'nân poi imo'kai Elias nuri'tî tîpî era'mapai'nîkon —ta'pîiya.

³⁷ Meruntî ke Jesus entaime'pî. Moropai aasa'manta'pî.

³⁸⁻³⁹ Surarayamî' yepotorî wanî'pî moro Jesus era'ma pî'. Mîrîrî warantî aasa'manta era'ma tîuya pe, —Innape Paapa munmu pe miserî man —ta'pîiya. Mîrîrî tanne epîremanto'

yewi' tawon Paapa pata'se' yuwa'to' kamisa e'karaka'pi ineka'ta poi mai winiki. Kure'nan soren pe tiwe'sen pe awani'pi. Ere'sin pe niri awani'pi.

⁴⁰ Wiri'sanyami' wani'pi moro niri Jesus era'ma pi' aminke si'ma. Moro to' wani'pi Maria Madalena, Salomé, moropai tiaron Maria, José moropai Tiago maasaron panpi' yan miikiri Maria. ⁴¹ Galiléia pata po Jesus asari yai, inkamoro wiri'sanyami' wani'pi ipikiri asari'san pe. Itekari ton koneka tipokon pe. Tiaronkon wiri'sanyami' wani'pi moro niri, Jesus wenairi iipi'san Jerusalém pona.

Jesus Yu'na'ti To'ya

(Mt 27.57-61; Lc 23.50-56; Jo 19.38-42)

⁴² Sábado wani'pi Judeuyami' eri'ka'to' weiyu pe. To' yeseru wani'pi to' ekoneka sexta feira yai sábado yai teeri'kapikonpa. To' ekonekato' weiyu yai Jesus sa'manta'pi. ⁴³ Miriri ye'nen José Arimatéa pon witi'pi Pilatos pia. José wani'pi Judeuyami' panamanen pe. Tamí'nawironkon esa' pe Paapa iipi nimiki pi' tiwe'sen pe awani'pi niri. Eranne' pe pra atti'pi Pilatos pia, pata ewaronpami tanne. Eerepami'pi. Pilatos pi' ta'piya: —Jesus esa'ri'pi anmo'kapai wai paki'nan poi yu'na'tito'peuya. Sábado yai paki'nan po aako'mami yu'se pra anna man —ta'piya. ⁴⁴ —Aasiri aasa'mantasa' miriri? —ta'pi Pilatosya. Imu'tunpa'piya. Surarayami' esa' yanno me'po'piya. Aaipi'pi. —Aasiri Jesus sa'mantasa' miriri? —ta'pi Pilatosya ipi'. ⁴⁵ —Inna, aasiri aasa'mantasa' man —ta'pi surarayami' esa'ya. —Moriya itesa'ri'pi mo'kata —ta'pi Pilatosya José pi'. ⁴⁶ Miriri tpo Joséya kure'nan kamisa yenna'pi. Atti'pi tiaronkon yarakkiri Jesus esa'ri'pi mo'ka. Imoka'pi to'ya. Moropai iwonti'pi to'ya miriri kamisa ke. Iki'ri yai a'ta yakasa' Joséya wani'pi isa'manta'san yense' ton pe. Kure'ne awani'pi. Miriri ya' Jesus esa'ri'pi wonni'pi to'ya Judeuyami' yeseru yawiri. Moropai a'ta yettapuri'pi to'ya kure'nan ti' ke. ⁴⁷ Tamí'nawiri miriri kupi to'ya era'ma'pi Maria Madalena ya moropai tiaron Mariaya, José yan Mariaya.

16

Tiisa'manta Tpo Jesus E'mi'sa'ka

(Mt 28.1-8; Lc 24.1-12; Jo 20.1-10)

¹ Sábado esuwa'kasa' tpo inkamoro wiri'sanyami' witi'pi Salomé pokonpe a'pusin yennai Jesus esa'ri'pi karapaimato' ton, Judeuyami' yeseru yawiri ikupikonpa kai'ma. ² E'mai'non wei erenmapi pe, domingo yai to' witi'pi a'ta pia itesa'ri'pi karapaimai. Penane mari pu'kuru to' ese'ma'ti'pi wei epa'kasa' tanne. ³ Tuutikon pe to' eseurima'pi. —Ani'ya a'ta yettapuru ti' mo'ka ewonni'to'pe? —ta'pi to'ya.

⁴ Miriri ta'pi to'ya kure'ne ti' e'sa' ye'nen. Moropai teerepamikon pe a'ta esettapurukasa' era'ma'pi to'ya. itettapuru era'tisa' era'ma'pi to'ya. ⁵ A'ta ya' to' ewomi'pi. Moro warayo' eretas' epori'pi to'ya merunti wini. Aimutun pe ipon wani'pi sonpan. Inseti pe awani'pi. Miikiri pi' to' esi'nipi'pi. ⁶ Miikiriya ta'pi to' pi': —Teesi'ni'se pra e'ti. To' nipokapi'pi paki'nan pona yuwaya'nikon miriri. Jesus Nazarépon yuwaya'nikon. Tiise tari Jesus ton pra man. Awe'mi'sa'ka'pi man. A'ki, ipata'pi era'mati —ta'piya. ⁷ —Galiléia pona witi'pi man arawiri'nikon. Miarí era'maya'nikon kupi siriri api'nikon ta'pi tiuya manni' yawiri. Miriri ekareme'tanti Pedro moropai tiaronkon inenupa'san pi' —ta'piya.

⁸ To' epa'ka'pi. To' esi'ni'sa' wani'pi i' taa yentai. To' e'tititika'pi. A'ta piapai to' eka'tumi'pi. Tuutikon pe ani' yarakkiri to' eseurima pra awani'pi, teesi'ni'sa'kon ye'nen.

Maria Madalena Jesus Era'ma Enen

(Mt 28.9-10; Jo 20.11-18)

⁹ Domingo yai Jesus e'mi'sa'ka'pi miriri penane mari pu'kuru. Maria Madalena Jesus e'mi'sa'kasa' era'ma'pi domingo yai, penane mari pu'kuru, tiaronkonya era'ma rawiri. Miikiri Maria Madalena pena o'ma'kon ewonsa' wani'pi ya, asaki'ne mia' pona timo'tai kaisari. Inkamoro tirika'pi Jesusya. Miikiriya Jesus era'ma'pi tiaronkonya era'ma rawiri. ¹⁰ Inenupa'san esewankono'masa' karau tanne, to' pia Maria Madalena erepami'pi. —Jesus e'mi'sa'kasa' man —ta'piya to' pi'. ¹¹ —Enen awani siriri. Uyenu ke era'ma pi' wai —ta'piya. Tiise innape imaimu kupi to'ya pra awani'pi.

Jesus Era'ma Inenupa'sanya, Asaki'nankonya

(Lc 24.13-35)

¹² Miriri tpo asaki'nankon inenupa'sanya Jesus era'ma'pi cidade poi tuutikon pe. Tiaron pe eetinyaka'masa' ye'nen, ka'ne' pe epu'ti to'ya pra awani'pi. ¹³ Tepu'ti to'ya emapu'tisai'ya tpo, to' enna'po'pi tonpakon pia ekareme'se. Tiise innape to' maimu kupi to'ya pra awani'pi.

Jesus Era'ma Inenupa'sanya,

*Tiwin Pu' Pona Tîmo'tai'nîkonya**(Mt 28.16-20; Lc 24.36-49; Jo 20.19-23; At 1.6-8)*

¹⁴ Mîrîrî tîpo Jesus era'ma'pî inenupa'sanya, tiwin pu' pona tîmo'tai'nîkonya. Tiwentamo'kakon yai era'ma'pî to'ya. Jesusya to' panama'pî. —Uyewankono'ma pî' naatî — ta'pîiya to' pî'. —Î ton pe see innape e'mî'sa'kasa' kupîya'nîkon pra awanîkon? E'mî'sa'ka tîpo akore'tawonkonya uyera'ma'pî enen. Mîwîni tîise innape ikupîya'nîkon pra awanî'pîkon. Innape anku'pai pra awanîkon mîrîrî —ta'pîiya.

¹⁵—Pata kaisarî matîtî. Tamî'nawîronkon pî' Paapa yekare mekareme'tî. ¹⁶Tiaronkonya innape Paapa yekare kupî ya moropai to' yenpatakonaya'nîkon e'pai man. Mîrîrî warantî inkamoro e'pîika'tî. Tîise tiaronkonya innape Paapa yekare kupî pepîn. Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'ka yarima Paapaya apo' ya' —ta'pîiya. ¹⁷—Innape tîku'nenan kupî Paapaya meruntî ke ikupî eserikan pepîn ku'to'pe to'ya. Mîrîrî kupî Paapaya innape itekare wanî epu'to'pe tamî'nawîronkonya. Umeruntîri ke o'ma'kon tîrka to'ya. Tiaron to' nepu'tî pepîn tîriuya to' maimu ton. ¹⁸ Tînepu'tikon pe pra sokoro'pan îkî yanunsa' to'ya ya, to' yeparantîiya pepîn. Tînepu'tikon pe pra tîmai'pato'kon enîri tîuya'nîkon ya to' emai'pa pepîn. Pri'yawonkon pepîn pona to' epîrema. To' yepî'tî Paapaya. Mîrîrî warantî innape Paapa ku'nenan wanî kupî sîrîrî —ta'pî Jesusya.

*Jesus Wîti Ka' Pona Paapa Pia**(Lc 24.50-53; At 1.9-11)*

¹⁹ To' yarakkîrî teeseurîma tîpo, Jesus wîti'pî ka' pona. Paapaya yari'pî tîpia enen tîise. Paapa meruntîri winî eereuta'pî, ikaisarî tamî'nawîronkon esa' pe tîwanîpa. ²⁰ Inenupa'san wîti'pî pata kaisarî itekare ekareme'se. Uyepotorikon Jesusya to' pîika'tî'pî. Meruntî ke to' kupî'pîiya ikupî eserikan pepîn ku'to'pe to'ya. Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon wenai arinîkonya to' maimu kupî'pî innape.

JESUS CRISTO YEKARE LUCAS NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta Lucas nîmenuka'pî wanî Jesus Cristo yekare ekareme'nen pe. Lucas wanî'pî Paulo waniyakon pe. Ipî Paulo eseurîma (Co 4.14), pri'ya wonkon pepîn yepî'nen pe Lucas wanî'pî. Judeu pepîn awanî'pî. Paulo yarakkîrî to' wîfî'pî tu'ke pata poro itekare ekaremekî pinunpa'pî to'ya.

Lucasya sîrîrî kaareta menuka'pî Teófilo pia, morî pe Jesus yekare epu'to'peiya. Tamî'nawîrî Jesus ko'manto' yeseru pî' ekaremekî'pîiya. Î' kai'ma Jesus esenpo'pî ekaremekî'pîiya. Innape Jesus wanî ka' poi iipî'pî pemonkon pe ekaremekî'ya. Moropai ekaremekî'pîiya î' kai'ma pemonkonyami' piika'tî'pî, î' kai'ma to' yenupa pî', î' kai'ma Paapa yeseru yenpo pî' ekaremekî'pîiya. Moropai awe'taruma'tî'pî, aasa'manta pî', awe'mî'sa'ka pî', ka' pona eenuku pî' tamî'nawîrî ekaremekî'pîiya.

Teófilo Pia Kaareta Menuka Lucasya

¹ Uyonpa Teófilo, tu'kankon pemonkonyami'ya sîrîrî Jesus yekare menuka'pî ukore'ta'nîkon e'kupî'pî ekareme'nen pe. ² Jesusya to' yenupa pia'tî'pî pata pai tamî'nawîrî inkupî'pî era'matîponkon winîpai eta'pî uuri'nîkonya, maasa pra mîrîrî itekare ekareme'pî'tî'pî to'ya. ³ Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' esenupa'pî tamî'nawîrî morî pe epu'to'peuya kai'ma. Eesippia'tî'pî pata pai sîrîrî tîpo see î' e'kupî'pî pî' esenupa'pî. Moropai esenumenka'pî tamî'nawîrî morî pe imenukauya pî', amîrîya epu'tîto'pe. Mîrîrî ye'nen Teófilo, uwanîyakon, aapia imenukauya sîrîrî. ⁴ Yairî eesenupa'pî wanî epu'tîpa kai'ma imenukauya sîrîrî.

João Batista Esenpoto' Ekaremekî Inserîya

⁵ Pena Judéia pata esa' pe tîwe'sen pe Herodes wanî yai, teepîremasen wanî'pî itese' Zacarias. Mîkîrî wanî'pî teepîremasanon Abias ponkon yonpa pe. Mîkîrî no'pî wanî'pî itese' Isabel. Mîkîrî nîrî wanî'pî teepîremasen yonpa pe. Arão nurî'tî, teepîremasanon yepotorî, parî'pî pe awanî'pî. ⁶ Mîkîrî ko'manpî'tî'pî tîno'pî yarakkîrî morî pe, imakui'pî ton pra. Paapa rawîrî yairî to' ko'manto' wanî'pî. Tamî'nawîrî inekaremekî'pî yawîrî ikupî'pî to'ya. ⁷ Tîise mîkîrî wanî'pî inmu ton pra. Maasa pra ino'pî wanî'pî more yenponen pe pra. Moropai a'yeke'ton pe inyo wanî'pî. Ino'pî wanî'pî no'santon pe.

⁸⁻⁹ Tiwin wei teepîremasen Zacarias pokonpankon esenyaka'ma yai epîremanto' yewî' ta, mîkîrî Zacarias menka'pî to'ya eewonto'pe a'pusin po'tî Paapa yapurî pe. Mîkîrî menka'pî to'ya tesarukon yawîrî, tî' yenumî pî'. Mîrîrî tî' ena'pî Zacarias pia. Mîrîrî ye'nen a'pusin po'tîto' weiyu eseporî yai Zacarias ewomî'pî epîremanto' yewî' ta. ¹⁰ Mîrîrî a'pusin aramî tanne, poro po Paapa yapurî eperepî'san pemonkonyami' epîrema'pî. ¹¹ Mîrîrî yai Uyepotorîkon narîma pî' inserî esenpo'pî Zacarias pia. Inpo'tî yaponse' winî, meruntî winîkî satippe, o'non pata a'pusin aramî manni' pata'se' ya' eesenpo'pî. ¹² Mîkîrî era'ma tîuya pe, eesi'nîpî'pî mararî pra. ¹³ Tîise mîkîrî pî' ta'pî inserîya:

—Eranne' pe pra e'kî, Zacarias! Paapaya eepîremato' etasa' man, moropai amaimu yuukuiya pe man —ta'pîiya. —Ano'pîya tîne yenpo pe man, warayo' pe. Mîkîrî more ese'tîya e'pai man João kai'ma —ta'pîiya. ¹⁴ —Mîkîrî esenposa' pî' aatausinpa kure'ne. Moropai tu'kankon pemonkonyami' ena taatausinpai, mîkîrî esenposa' pî'. ¹⁵ Maasa pra kure'ne mîkîrî warayo' wanî pe man Paapa pia. Mîkîrîya mai' enîrî e'pai pra awanî. Tîise eesenpo pata pai Morî Yekaton Wannî ko'mamî yarakkîrî itesa' pe. ¹⁶ Mîrîrî ye'nen mîkîrîya tu'ke Judeuyami' enpenata emapu'tî kupî, Paapa tepotorîkon epu'to'pe to'ya. ¹⁷ Mîkîrî wanî pe man meruntî ke, moropai Morî Yekaton Wannî naipontîton pe, penaro' Paapa maimu ekareme'nen Elias nurî'tî wanî'pî warantî. Mîkîrîya morî pe pemonkonyami' ena emapu'tî kupî sîrîrî, tîyunkon moropai tînmukon pokonpe. Mîrîrî warantî Paapa maimu yawîrî pra tîwe'sanon enna'po emapu'tîya kupî sîrîrî yairî to' e'to'pe Paapa rawîrî. Mîrîrî warantî pemonkonyami' Judeuyami' ena yairî emapu'tîya kupî sîrîrî Uyepotorîkon erepamî yaino ton pe —ta'pî inserîya Zacarias pî'.

¹⁸ Mîrîrî ye'nen Zacariasya inserî ekaranmapo'pî. Ta'pîiya:

—O'non ye'ka pe see innape sîrîrî kupîuya e'painon? Maasa pra uuri' wanî a'yeke'ton pe sa'ne, moropai uno'pî sa'ne wanî no'santon pe nîrî —ta'pîiya.

¹⁹ Moropai mîkîrî inserîya Zacarias maimu yuuku'pî: —Tîise uuri' Gabriel, Paapa poitîrî, iipia tîiko'mansen. Mîkîrî Paapaya uyarîmasa' sîrîrî ayarakkîrî eseurîmai sîrîrî morî yekare pî' —ta'pîiya. ²⁰ —Innape î' tauya manni' kupîya pra awanî mîrîrî. Tîise awe'kupî kupî sîrîrî,

mîrîrî weiyu eseporî ya. Innape iku'sa'ya pra awanî ye'nen, imaimu pra eena kupî sîrîrî, mîkîrî anmu esenpoto' weiyu eseporî pîkîrî —ta'pî inserîya ipî'.

²¹ Mîrîrî tanne pemonkonyamî'ya Zacarias nîmîkî'pî poro po. Î' wani' awanî ye'nen aako'mamî epîremanto' yewî' ta epu'tî to'ya pra awanî'pî. ²² Epîremanto' yewî' tapai teepa'ka pe, eeseurîma pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen epu'tî yonpa'pî to'ya î' rî e'ku'sa' epîremanto' yewî' ta, maasa pra eeseurîma pra awanî'pî. Tîise tenya ke taapîti'pîya. Mîrîrî wenai epu'tî'pî to'ya we'ne'pî'nîto' warainon e'ku'sa' yarakkîrî. (Paapa nenpoto' era'ma'pîya.)

²³ Moropai teesenyaka'mato' areti'kasa' Zacariasya tîpo epîremanto' yewî' tapai awenna'po'pî tewî' ta. ²⁴ Mîrîrî tîpo mararî tîiko'mamî tîpo ino'pî Isabel ena'pî more yan pe. Mîkîrî asarî pra awanî'pî mia'taikin kapoi kaisarî. ²⁵ Moropai Isabelya ta'pî:

—Uyepotorîkonya upîika'tî tu'ka pî' man. Mîrîrî ye'nen anî'ya umu'tunpa eserîke pra awanî inî'rî. “Tînre yenponen pepîn mîserî,” taa to'ya pepîn tarîpai —ta'pîya.

Jesus Esenpoto' Ekaremekî Inserîya

²⁶ Tiwin mia' pona tîmo'tai kapoi kaisarî more yan pe Isabel tîise, Paapaya inserî Gabriel yarima'pî Nazaré cidaderî pona Galiléia pata pona. ²⁷ Miarî inserîya itekare yarî'pî maasaron wîrî' pia, warayo' yarakkîrî si'pî pepîn. Mîkîrî niyotasen warayo' itese' José yarakkîrî. Mîkîrî warayo' wani'pî penaron rei Davi nurî'tî parî'pî pe. Mîkîrî wîrî' wani'pî itese' Maria.

²⁸ Mîrîrîya Maria pia mîkîrî inserî erepamî'pî. Moropai ta'pîya: —Morî pe ko'mannî pî' nan, Maria? Taatausinpai e'kî. Maasa pra tîwakîrî pe Paapaya akupî pî' man. Mîkîrî Uyepotorîkon ko'mamî aapia —ta'pîya.

²⁹ Mîrîrî ye'nen î' taa tîuya epu'tîya pra Maria wani'pî mîrîrî î' ta'pî inserîya pî'. Teese-wankono'mai eesenumenka'pî î' taa yu'se inserî wani' epu'tî yu'se. ³⁰ Tîise inserîya ta'pî: —Eranne' pe pra e'kî, Maria.

Maasa pra Paapa atausinpasa' man kure'ne amîrî pî' —ta'pîya.

³¹ —Mîrîrî ye'nen more yan pe eena pe nai.

Anre ton yenpoya pe nai warayo' pe.

Moropai Mîkîrî esatîya pe nai Jesus pe itese'.

³² Mîkîrî wani' pe man kure'ne.

Mîkîrî esatî Paapa tamî'nawîronkon yentainonya tînmu pe.

Mîkîrî Paapaya ikupî kupî sîrîrî tamî'nawîronkon esa' pe pata esa' itamo Davi nurî'tî pata'pî ya' taasa' tîuya yawîrî —ta'pîya.

³³ —Mîkîrî ko'mamî tamî'nawîronkon Jacó payanî'san esa' pe ipatîkarî aataretî'ka ton pe pra —ta'pî inserîya Maria pî'.

³⁴ Mîrîrî pî' ta'pî Mariaya inserî pî': —Î' kai'ma see mîrîrî wani' mîrîrî warayo' yarakkîrî pra uurî tîise? —ta'pîya.

³⁵ Tîise inserîya imaimu yuuku'pî. Ta'pîya: —Morî Yekaton Wannî iipî pe man aapia. Moropai Paapa tamî'nawîron yentainon meruntîrî wani' pe man aapia —ta'pîya ipî'. —

Mîrîrî wenai mîkîrî more, imakui'pî ton pîn teesenposen wani' pe man Paapa munmu pe —ta'pîya. ³⁶ —Enpenataki maasa ayonpa Isabel pî'. Pena taapîti'pî to'ya tînre ton yenponen pepîn, taapîti'pî to'ya ipî'. Tîise sîrîrî more yan pe eenasa' man. Tiwin mia' pona tîmo'tai kapoi kaisarî ikapoi wani, no'santon pe tîise —ta'pîya. ³⁷ —Maasa pra Paapa pia sa'man ton pra man. Î' inkupî pepîn ton pra man Paapa pia. Tamî'nawîrî ikonekaiya —ta'pîya.

³⁸ Mîkîrî maimu yuuku'pî Mariaya: —Uurî wani' Paapa poitîrîpa' pe. Mîrîrî ye'nen î' rî e'kupî ya uyarakkîrî, Uyepotorîya ta'pî yawîrî, î' taaya manni' î' wani' pra man —ta'pîya.

Mîrîrî tîpo inserî wîti'pî iipiapai.

Isabel Era'mapî'se Maria Wîti

³⁹ Mîrîrî tîpo Maria ekoneka'pî wî' pona tuutîpa, Judéia pata pona tonpa Isabel pia. ⁴⁰ Miarî teerepansa' pe Zacarias yewî' ta eewomî'pî. Moropai ino'pî Isabel yarakkîrî to' atapisî'pî tîwakîrî pe pu'kuru. ⁴¹ Maria maimu eta Isabelya pe more iro'ta ya' tîwe'sen eraikka'pî taatausinpai. Mîrîrî yai itesa' pe Morî Yekaton Wannî iipî'pî, imeruntîrî ton tîrî'pîya.

⁴² Moropai Isabel eeseurîma'pî meruntî ke. Ta'pîya:

—Morî pe amîrî yapurî'pî Paapaya

tamî'nawîronkon wîrî'sanyamî' yapurî tîuya yentai.

Moropai mîkîrî more yenpoya kupî

mannî' nîrî yapurî Paapaya —ta'pîya.

⁴³ —Anî' kin uurî Uyepotorî yan ii'to'pe uyera'mapî'se, ipîkku pe pra sa'ne wani' tanne.

⁴⁴ Uupia eerepamî pe, uyarakkîrî eeseurîma yai, uro'ta yawon unre eraikkan pî' man kure'ne, taatausinpai —ta'pîya. ⁴⁵ —Amîrîya morî yapîsî kupî taatausinpai, maasa pra innape î' e'kupî ta'pî Paapaya kupîya ye'nen —ta'pî Isabelya Maria pî'.

Maria Eserenka Paapa Yapuri Pi'

⁴⁶ Moropai Mariaya ta'pi Paapa yapuri tiuya pe:
—Uyewan wani kure'ne taatausinpai Uyepotori pi'.

⁴⁷ Moropai uyekaton atausinpasa' kure'ne
mikiiri upiika'tinen Paapa pi'.

⁴⁸ Maasa pra uuri sa'ne tipoitiripa' pi' awenpenatasa' ye'nen.
Taripai siriri patapai tami'nawironkon pemonkonyami'ya taa upi':
"Mikiiri Maria yapuri'pi Paapaya" taa to'ya.

⁴⁹ Miriri waranti taa to'ya
maasa pra mikiiri merunti Paapaya kure'ne i' ku'sa' uuri ton pe.
Mikiiri Paapa wani mori pe pu'kuru imakui'pi ton pra, tami'nawironkon yentai.
Maasa pra itese' taato' wani teken mori.

⁵⁰ Mikiiri Paapa wani tami'nawironkon pemonkonyami' i'noko'manen pe,
manni'kan innape tinamanenan i'noko'maiya.
Moropai manni'kan penaronkon tamokon
moropai to' payani'san niri i'noko'maiya.

⁵¹ Moropai timeruntiri ke
manni'kan pemonkonyami' mipankon esenumenkato' imakui'pi tiwe'sen yareti'ka'piya
tiwinari,

tironkon ma're to' kupi'piya.
⁵² Moropai ipikkukon reiyami' e'to' ipikku pe yareti'ka'piya.

Ipikku pe pra to' ena'pi.
Tiise manni'kan morikon mipankon pepin piika'ti'piya,
tironkon esa' pe to' e'to'pe, ipikku pe.

⁵³ Moropai ita're' pinon sa'ne ya're' ton tiri'piya
emi'ne to' wani namai.

Tiise ipikku pe tiwe'sanon pia i' tiriya pepin.
⁵⁴ Mikiiri Paapaya pena i' ta'pi tiuya yawiri ikupi'pi penaronkon pokonpe.

Moropai tipemonkonoyami', Israel ponkon piika'ti'piya
to' piika'tiuya taasa' tiuya yawiri.

⁵⁵ Penaron Abraao nuriti pi' awenpenata'pi.
Mori kupi'piya Abraao ton pe.

Moropai tami'nawironkon ipayani'san ton ikupi'pi ipatikari
—ta'pi Mariaya, Paapa yapuri ye'ka pe.

⁵⁶ Miriri tipo Maria ko'mami'pi eseuriwine kapoi tonpa Isabel yarakkiri. Moropai
awenna'po'pi tewi' ta.

Joao Batista Esenpo

⁵⁷ Moropai Isabelya tinre yenpoto' weiyu esepori'pi. Tinre yenpo'piya warayo' pe.
⁵⁸ Miriri pi' to' atausinpa'pi. Moropai itonpayami' moropai iwoi tiiko'mansenon atausinpa'pi
niri ipokonpe. Maasa pra mori pe Uyepotorikon e'to' era'ma'pi to'ya Isabel yarakkiri.

⁵⁹ Miriri tipo tiwin semana tiiko'mami' tipo more yari'pi to'ya imere pi'pi potti ya'ti
teserukon yawiri. Miriri yai mikiiri ese' ton antiipai to' wani'pi itun ese' ya Zacarias kai'ma.
⁶⁰ Tiise isanya ta'pi:

—Kaane, itese' wani pe man Joao kai'ma —ta'piya.

⁶¹ Tiise ta'pi itonpayami'ya ipi': —Tiise ayonpa ton pra man miriri ye'ka itese' —ta'pi to'ya
ipi'.

⁶² Miriri yai iyun ekaranmapo'pi to'ya, era'mato'peiya ikupi'pi to'ya, mikiiri more ese' ton
kupi'ye'ka pe.

⁶³ Miriri taa to'ya ye'nen, Zacariasya tabua esati'pi ipona imenukapa kai'ma. Mikiiriya
itese' ton menuka'pi Joao kai'ma. Miriri pi' tami'nawironkon esenumenkasa' wani'pi marari
pra. ⁶⁴ Miriri pe ri Zacarias eseurima pia'ti'pi Paapa yapuri ye'ka pe. ⁶⁵ Miriri etasa'
tiuya'nikon yai, eranne' pe inkamoro iwoi tiiko'mansenon wani'pi. Moropai miriri yekare
eta'pi tami'nawiri Judia pata poronkonya, wi' poronkon tiiko'mansenonkonya. Moropai
miriri pi' to' eseurimapiti ko'manni'pi. ⁶⁶ Tami'nawironkon etatipono'san esenumenka'pi
miriri pi'. Ekaranmapo'pi to'ya: —Ani' pe see miseri more wani kupi siriri? —ta'pi to'ya.

Miriri waranti to' eseurima'pi maasa pra Uyepotorikon meruntiri wani ye'nen mikiiri
yarakkiri.

Paapa Yapuri Zacariasya

⁶⁷ Zacarias esa' pe Mori Yekaton Wanniiipi'pi. Miriri ye'nen eseurima pia'ti'pi i' awe'kupi
ton pi'. Ta'piya:

⁶⁸—Uyepotorikon Paapa yapuripai'nikon

maasa pra t̄ipemonkonoyam̄i' Judeuyam̄i' ko'mann̄ip̄i'p̄iia.

Moropai m̄iik̄ir̄iya to' p̄iika'ti'p̄i,
to' e'taruma'tito' yapai to' mo'ka'p̄iia.

⁶⁹ Paapaya up̄iika'tinenkon ton esenpo emapu'ti'p̄i
t̄ipoit̄iri Davi nuri'ti paari'p̄i yai.

⁷⁰ (Pena pata pai Paapa eseur̄ima'p̄i s̄ir̄ir̄i p̄i'
penaronkon t̄imaimu ekareme'nenan profetayam̄i' win̄ipai.
S̄ir̄ir̄i p̄i' to' eseur̄ima'p̄i pena.)

⁷¹ M̄iik̄ir̄i Paapaya up̄iika'tikon t̄iuya ta'p̄i
uyeyatonkon win̄ipai.

Moropai tam̄i'naw̄ironkon manni'kan uuri'n̄ikon p̄i' t̄iwo'ma'tasanon win̄ipai
up̄iika'ti'ya'n̄ikon ta'p̄iia.

⁷² T̄i'noko'p̄i pe utamokon nuri'san era'ma t̄iuya ta'p̄iia.

Moropai t̄ipemonkonoyam̄i' yarakk̄ir̄i teesetato' p̄i' t̄iwenpenatai pra
m̄iik̄ir̄i wani'p̄in.

⁷³⁻⁷⁴ "Ayeyatonkon win̄ipai ap̄iika'ti t̄iuya'n̄ikon
t̄iwanm̄ira uyapur̄ikonpa umaimu yaw̄ir̄i, eranne' pe pra"
ta'p̄iia utamokon Abraão nuri'ti p̄i'.

M̄ir̄ir̄i t̄imaimu t̄ir̄i'p̄iia
t̄inena'poka tonpe pra t̄inkup̄i tonpe.

⁷⁵ M̄ir̄ir̄i kup̄iia, mori pe pu'kuru,
imakui'p̄i ton pra e'n̄ito'pe'n̄ikon kai'ma iipia.

Imakui'p̄i kup̄i p̄i' ko'mann̄i namai sa'mantan pik̄ir̄i —ta'p̄i Zacariasya.

⁷⁶ —Amir̄i unmu, tam̄i'naw̄ironkon yentainon Paapa maimu ekareme'nen pe awani' kupi
s̄ir̄ir̄i,

uyepotor̄ikon iipi yekare ekaremek̄iya pe nai.

Uyepotor̄ikon iipi raw̄ir̄i e'ma konekaya,

Uyepotor̄ikon ye'mari ton.

Tam̄i'naw̄ir̄i konekaya mori pe Uyepotor̄ikon erepanto'pe

⁷⁷ Maasa pra itekare ekaremek̄iya pe nai

pemonkonyam̄i' p̄i', e'p̄iika'tinto' yekare.

M̄ir̄ir̄i itekare weni imakui'p̄i pe t̄iwe'to'kon rumaka to'ya kupi s̄ir̄ir̄i.

Moropai m̄ir̄ir̄i kupi Paapaya t̄iwanm̄ira.

⁷⁸ Maasa pra Paapa wani' Uyepotor̄ikon pe pu'kuru uuri'n̄ikon i'noko'manen pe.

Erenmap̄i ya, wei epa'ka waranti,

m̄iik̄ir̄iya up̄iika'tinenkon ton yarima pe man uupia'n̄ikon.

⁷⁹ M̄iik̄ir̄i narimaya ewaron ta t̄iiko'mansenon pemonkonyam̄i' weiyu'ma.

Inkamoro p̄iika'ti'ya to' sa'mantato' win̄ipai.

Moropai mori t̄ir̄i'ya uuri'n̄ikon pia,

mori pe asan̄ito'pe t̄iwanm̄ira, teesewankono'mai pra

—ta'p̄i Zacariasya.

⁸⁰ M̄ir̄ir̄i t̄ipo m̄iik̄ir̄i Zacarias munmu arenta'p̄i. Kure'ne aarenta'p̄i. Moropai merunti ke
itewan ena'p̄i, itesa' pe Mori Yekaton Wann̄i wani'ye'nen. Moropai aako'manp̄it̄i'p̄i keren
po. Israel ponkon p̄i' teesenpo pik̄ir̄i aako'mami'p̄i keren po.

2

Jesus Esenpo (Mt 1.18-25)

¹ M̄ir̄ir̄i yai reiyam̄i' esa' t̄iwe'sen Augustoya tam̄i'naw̄ironkonya tese'kon menuka me'po'p̄i.
Maasa pra tam̄i'naw̄ironkon t̄iiko'mansenon anepu'pai awani'p̄i m̄iito'pe. ² M̄ir̄ir̄i wani'p̄i
e'mai'non tese'kon menukato' to'ya. M̄ir̄ir̄i yai Quirino wani' Siria pata ko'manni'nen pe.

³ M̄ir̄ir̄i ye'nen tam̄i'naw̄ironkon enna'po'p̄i t̄ipata'se'kon teesenpo'p̄ikon ya' tese'kon menukai.

⁴ M̄ir̄ir̄i waranti José w̄it̄i'p̄i Galiléia pata pon Nazaré poi Judéia pata pon Belém pona, Davi
nuri'ti esenpo'p̄i ya'. Miar̄i ya José w̄it̄i'p̄i maasa pra Davi paari'p̄i pe awani'p̄i. ⁵ Atti'p̄i
tawasir̄i Maria yarakk̄ir̄i tese'kon menukai. M̄iik̄ir̄i Maria wani'p̄i more yan pe.

⁶ M̄ir̄ir̄i yai m̄iik̄ir̄i Mariaya t̄inre yenpoto' weiyu esepori'p̄i miari Belém po. ⁷ M̄iik̄ir̄iya
e'mai'non t̄inre yenpo'p̄i warayo' pe. M̄iik̄ir̄i more ya'santi'p̄iia moropai it̄iri'p̄iia
paakayam̄i' ya're' yense' ya'. Maasa pra paakayam̄i' yewi' ta to' wani'p̄i to' pata'se' ton pra
awani'p̄i witi ta.

Carneiroyam̄i' Era'manenan Pia Inseriyam̄i' Esenpo

⁸ Miari mîrîrî pata po tekînkon carneiroyamî' era'manenan wani'pî. Keren po si'ma tekînkon ko'mannîpî'pî to'ya. ⁹ Mîrîrî tanne, Uyepotorîkon narima'pî inserî esenpo'pî to' pia. Moropai Uyepotorîkon ya'karuya inkamoro weiyu'ma'pî. Mîrîrî pî' to' esi'nîpî'pî mararî pra. ¹⁰ Tîise inserîya ta'pî to' pî': —Eranne' pe pra e'tî. Kesi'nî'tî. Maasa pra morî itekare ekareme'se yi'nî pî' wai kure'ne aatausinpakonpa. Amîrî'nîkon moropai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' atausinpatô'pe itekare ekaremekîuya sîrîrî. ¹¹ Maasa pra sîrîrîpe Davi nuri'tî esenpo'pî pata po, piika'tîton esenposa' man amîrî'nîkon ton pe. Mîikîrî wani' Cristo, Paapa nîmenka'pî pe, Uyepotorîkon pe —ta'pîiya. ¹² —Sîrîrî warantî eporîya'nîkon yairî pu'kuru awanî epu'tîkonpa. More eporîya'nîkon kupî sîrîrî kamisa ke ya'santîsa' pe awanî, paakayamî' ya're' yense' ya' —ta'pîiya to' pî'.

¹³ Mîrîrî pe rî inserî pokonpe tu'kankon inserîyamî' esenpo'pî, Paapa poitîritonon. Inkamoroya Paapa yapurî'pî. Ta'pî to'ya:

¹⁴—Paapa yapurî e'pai awanî ipata ya' ka' po.

Maasa pra tarî non po tîwanmîn tîisa' Paapaya man pemonkonyamî' pia, Paapa wakîrikon pia.

¹⁵ Mîrîrî taa tîpo, inserîyamî' enna'po'pî ka' pona. Mîrîrî tîpo inkamoro tekînkon era'manenan eseurîma'pî tîwarîrî'nîkon. Inkamoroya ta'pî: —Aase'nîkon, wî'tî'nîkon Belém pona, î' e'ku'sa' era'mai Uyepotorîkon nekaremekî'pî —ta'pî to'ya.

¹⁶ Moropai inkamoro wî'tî'pî ka'ne' pe teesemî'tapai. Teerepansa'kon yai eporî'pî to'ya, Maria moropai José. Moropai more era'ma'pî to'ya paakayamî' ya're' yense' ya'. ¹⁷ Mîikîrî more era'ma tîuya'nîkon tîpo inkamoro wî'tî'pî, î' ta'pî inserîya to' pî' ekareme'se. ¹⁸ Mîrîrî ekaremekî to'ya pî' tamî'nawîronkon esenumenka'pî kure'ne teesewankono'mai. ¹⁹ Tîise tamî'nawîrî mîrîrî pî' Maria esenumenka'pî kure'ne. Moropai mîrîrî koneka'pîiya tewan ya', tîwîrî teesenumenkapa. ²⁰ Mîrîrî tîpo inkamoro tekînkon era'manenan enna'po'pî Paapa yapurî ye'ka pe tîneta'pîkon pî' moropai tînera'ma'pîkon pî'. Tamî'nawîrî inserîya ekaremekî'pî yawîrî awanî'pî.

More Ese'tî To'ya Jesus Pe

²¹ Asakî'ne mia' pona tîlmo'tai wei tîpo, teserukon yawîrî more mere pî'pî pottî ya'tîsa' to'ya yai, itese' ton tîrî'pî to'ya Jesus kai'ma, manni' inserî nîfîrî'pî maasa Maria ro'ta ya' awe'kupi pra tîise.

Jesus Yarî To'ya Epîremanto' Yewî' Ta

²² Moropai to' ko'mamî'pî Maria ekoneka pîkîrî teserukon yawîrî. Maasa pra Moisés kaaretarîya taasa' wani'pî aako'manto'pe asakî'ne pemonkonyamî' (40) wei kaisarî. Mîrîrî tîpo José moropai Mariaya more yarî'pî Jerusalém pona Uyepotorîkon pî' ekaremekîkonpa kai'ma. ²³ Maasa pra mîrîrî warantî awe'menukasa' Uyepotorîkon maimu pe,

E'mai'ne esenpo'pî warayo' pe tînmukukon mo'kato'pe to'ya Uyepotorîkon ton pe. Êx 13.2,12

²⁴ Moropai Uyepotorîkon pia tîntîrikon tîito'pe tîuya'nîkon, asakî'ne waku'kaimiyamî' yarî'pî to'ya, Paapa maimuya taasa' yawîrî. Mîrîrî ton pra awanî ya, asakî'ne wîrîwo'yamî' tîito'pe to'ya, tînre yepotîpono'pîkon ekonekato'pe morî pe, taasai'ya. Mîrîrî warantî ikupi'pî to'ya.

²⁵ Mîrîrî yai tîlko'mansen wani'pî Jerusalém po Simeão itese'. Yairî pu'kuru iteseru e'pî'tî'pî moropai Paapa yapurînen pe awe'pî'tî'pî. Moropai pena pata pai mîikîrîya Judeuyamî' e'taruma'tîto' winîpai to' piika'tînen îipî nîmîkî'pî. Kure'ne anera'mapai awanî'pî. Moropai Morî Yekaton Wannî wani'pî îipî itesa' pe. ²⁶ Maasa pra Morî Yekaton Wannîya taasa' wani'pî ipî': —Aasa'manta rawîrî mîikîrî piika'tîton tînmenka'pî yarimasa' Uyepotorîkonya era'maya pe nai —ta'pîiya. Mîrîrî ye'nen inîmîkî'pîiya. ²⁷ Mîrîrî ya Simeão ewomî'pî epîremanto' yewî' ta Morî Yekaton Wannî maimu pe. Mîrîrî yai itunya moropai isanya mîikîrî Jesus yaasa' wani'pî epîremanto' yewî' ta, Moisés nuri'tîya yenupanto'ya taasa' yawîrî. ²⁸ Era'ma tîuya pe Simeãoya mîikîrî more yanumî'pî temekon pona. Moropai Paapa yapurî'pîiya. Mîikîrîya ta'pî:

²⁹⁻³²—Paapa, morî pe pu'kuru nai.

Amaimu yawîrî iku'sa'ya nai.

Piika'tîton anarima'pî era'ma pî' wai uyenu ke pu'kuru.

Mîikîrî piika'tîton yarimasa'ya Judeuyamî' pia neken pra

tîise tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pia, tîpiika'tînenkon ton yarimasa'ya

a'ka pe awe'to'pe,

î' kai'ma tîlko'manto'kon wani' epu'to'pe to'ya.

Moropai mîikîrî piika'tîton wenai apemonkonoyamî' Judeuyamî' yapurî to'ya.

Tarîpai uusa'manta pe wai tîwanmîra

maasa pra piika'tîton era'masau'ya ye'nen

—ta'pî Simeãoya.

³³ Mírírí warantí more pí' Simeão eseurímasa' pí' itun moropai isan wani'pí kure'ne teesenumenkai. ³⁴ Simeãoya ta'pí inkamoro pí': —Paapaya mori tír pí' man aapia'níkon —ta'píya. Moropai Maria Jesus yan pí' ta'píya: —Akí, míserí more wani sírírí Paapa nimenka'pí pe, tu'kankon Judeuyami' píika'títón pe moropai tu'kankon newanmírí tonpe. Paapaya imenka'pí í' kai'ma mori pe tíwani ekareme'to'peiya. Mírírí era'ma tíuya'níkon wenai tu'kankon eseuríma imakui'pí pe iwíníkí. ³⁵ Mírírí taa tíuya'níkon wenai imakui'pí pe tewankon wani ekaremekí to'ya esera'ma. Mírírí warantí eesewankono'mato' wani kupi sírírí, Maria. Kure'ne ne'ne' pe epu'tíya, tauraya ayewan ya'tí warantí —ta'pí Simeãoya Maria pí'.

³⁶ Moro awani'pí itekare ekareme'nen no'santon profetisa inyo isa'manta'pí itese' Ana. Míikírí wani'pí Aser nuri'tí paari'pí pe, Fanuel yensi pe. Asakí'ne mia' pona tímo'tai (7) kono' tíno'píta típo inyo sa'manta'pí. ³⁷ Tarípai míikírí wani'pí 84 kaisarí ikono po. Aako'manpítí'pí epíremanto' yewí' ta. Míikíríya Paapa yapurípítí'pí wei, ewaron kaisarí tekkari tonpai pra epíremapítí'pí. ³⁸ Míikírí Ana iipí'pí inkamoro pia Simeãoya taasa' tanne. Mírírí yai Paapa yapurí'píya míikírí more yarimasai'ya ye'nen. —Mori pe man, Paapa —ta'píya. Moropai tamí'nawíronkon pí' ekaremekí'píya míikírí more yekare inkamoro Jerusalém ponkon píika'tínén nímí'nenan pí'.

Nazaré Pona To' Enna'po

³⁹ Mírírí típo tamí'nawíron Paapa maimuya taasa' yawírí ikupí típo'níkon, José moropai Maria enna'po'pí Galiléia pata pona, típata Nazaré cidaderí pona. ⁴⁰ Miarí míikírí more arenta'pí moropai meruntí ke eena'pí. Epu'nen pe awani'pí moropai Paapa wani'pí iipia, iko'manní'pí'píya mori pe.

Judeuyami' Yenupanenan Yenupa Jesusya Maasaron Pe Si'ma

⁴¹ Kono' kaisarí Jesus yuntonon wítípítí'pí Jerusalém pona Páscoa Judeuyami' festarí pí'. ⁴² Mírírí warantí to' wítí'pí festa pí' asakí'ne pu' pona tímo'tai (12) Jesus kono po tíise tesorukon ta. ⁴³ Tamí'nawírí festa atareti'kasa' típo to' enna'po pia'tí'pí tewí'kon ta. Tíise Jesus e'nímí'pí Jerusalém po tuntononya epu'tí pra tíise. ⁴⁴ Itun esenumenka'pí tonpayami' pokonpe atti kai'ma awani'pí. Mírírí ye'nen to' ese'ma'tí'pí. To' wítí'pí tíwin wei kaisarí tíise to' enpenata'pí ipi'. Inkamoroya yuwa'pí itonpayami' kore'ta pí'. ⁴⁵ Tíise eporí to'ya pín. Mírírí ye'nen to' enna'po'pí Jerusalém pona yuwai. ⁴⁶ Eseuríwi'ne wei kaisarí tílko'mamíkon típo, eporí'pí to'ya epíremanto' yewí' ta. Judeuyami' yenupanenan kore'ta to' eseuríma eta pí' awani'pí moropai to' yekaranmapo'pítí'píya. ⁴⁷ Tamí'nawíronkon míikírí eseuríma etatíponkon esenumenka'pí kure'ne teesewankono'mai. Maasa pra epu'nen pe awe'to' pí' moropai to' maimu yu'toi'ya pí' to' esenumenka'pí kure'ne epu'tí tíuya'níkon yentai. ⁴⁸ Míikírí era'ma tíuya'níkon yai, ituntonon esewankono'ma'pí. Mírírí yai isanya ta'pí ipi': —Unre, í' wani' awani ye'nen mírírí warantí awani? Ayunya moropai uuríya anna esewankono'ma kure'ne ayuwa pí' —ta'píya.

⁴⁹ Jesusya to' maimu yuuku'pí: —Í' ton pe see uyuwaya'níkon mírírí? Epu'tíya'níkon pra naatí uyun yewí' ta uurí wani e'pai awani? —ta'píya.

⁵⁰ Tíise inkamoroya í' taa Jesusya epu'tí to'ya pra awani'pí.

⁵¹ Mírírí típo Jesus enna'po'pí tuntonon pokonpe Nazaré pona moropai aako'mami'pí. Tuntonon maimu yawírí awani'pí. Tamí'nawírí mírírí iteseru tínera'ma'pí pí' isan enpenat- apítí'pí.

⁵² Mírírí yai Jesus arenta'pí, kure'ne eena'pí. Moropai epu'nen pe awe'to' nírí ena'pí kure'ne. Paapa wakírí pe awani'pí moropai pemonkonyami' nírí wakírí pe awani'pí.

3

João Batista Eseurímato'

(Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Jo 1.19-28)

¹ Reiyami' esa' pe tíwe'sen Tibério wani'pí Roma pata esa' pe. Mia' tamí'nawírí tíise, mia'taikin kaisarí ipona kono' (15) kaisarí awani'pí pata esa' pe. Mírírí yai Pôncio Pilatos wani'pí Judéia pata esa' pe. Herodes wani'pí mírírí yai Galiléia pata esa' pe. Moropai Herodes yakon Filipe wani'pí Ituréia pata esa' pe, moropai Traconites pata esa' pe. Moropai Lisânias wani'pí Abilene pata esa' pe. ² Anás moropai Caifás wani'pí teepíremasanon esanon pe. Mírírí yai Paapa eseuríma'pí Zacarias munmu, João yarakkírí keren po. ³ Moropai Joãoya itekare ekaremekí pinunpa'pí. Tamí'nawírí Jordão iren ratai poro tílko'mansanon pí'. Taapítí'píya see warantí: —Mori Paapa yeseru yapi'tí, imakui'pí anakupí píkon tírumakai tamí'nawírí, Paapaya tíwanmíra iku'to'pe. Moropai esenpatakona'tí —ta'píya. ⁴ Mírírí warantí ekareme'pítí'pí Joãoya penaron profeta Isaías nuri'tíya imenuka'pí tíkaaretarí po yawírí. Awe'menukasa' wani'pí see warantí:

Keren po pemonkon man tūwentaimēpiti pī'. See warantī taapitiya:

“Uyepotorikon erepanto' ton konekatī.

Mori pe to'sari ite'mari ton konekatī, eerepanto'pe.

⁵ Tamī'nawiron wī'kon yarappana pī' tūwe'senkon ena kupi siriri yettapusa' pe.

Moropai inonkon wī'kon wanī kupi siriri se' kaisari awe'to'pe.

Moropai wayai wayai pe tūwe'sen e'makon wanī kupi siriri to'saron pe

moropai e'makon sakisakipankon ena kupi siriri se' kaisari.

⁶ Mīriri yai tamī'nawironkon pemonkonyamī'ya piika'tinto'pe

Paapa nītiri'pī epu'ti kupi siriri,” taiya

Is 40.3-5

kai'ma Isaias nimenuka'pī. Mīriri yawiri ikupi'pī Joāoya.

⁷ Mīriri yai arinikon pemonkonyamī' witi'pī esenpatakonaī Joāo pia. Tiise Joāoya taapiti'pī to' pī': —Īkiyamī amiri'nikon. Anī'ya ekareme'sa' api'nikon, Paapa ekore'mato' yai awe'piika'tikon kai'ma, amakuyikon rumakaya'nikon pra tiise? Paapaya atarumatikon kupi siriri. ⁸ Mīriri ye'nen ayaserukon imakui'pī ku'to'ya'nikon rumakatī. Moropai amenan mori ayaserukon ton yapi'ti tamī'nawironkonya ayaseruri'pikon rumakasa'ya'nikon epu'to'pe. Tiise aawariri'nikon ri kikatī: “Paapa yapurinenan anna maasa pra Abraōo payanni'san pe anna wanī ye'nen,” kikatī. Mīriri taaya'nikonya ya i' pe pra ri awanī, awe'piika'tikon pepin. Tiise tauya siriri, ayentakon Abraōo payanni'san pe tiaronkon kupi Paapaya e'painon seeni' ti'kon ke. ⁹ Akī, wa'ka moro man yei ya'tito'pe ikara yawiri teeperu tiinen pepin. Mīriri yenumi to'ya apo' ya' aarant'pe. Mīriri warantī Paapaya ikupi kupi siriri inkamoro imakui'pī taserukon rumakati'ponkon pepin pī'.”

¹⁰ Mīriri ekaranmapo'pī pemonkonyamī'ya Joāo pī': —Moriya i' kin kupi annaya e'painon? —ta'pī to'ya.

¹¹ Inkamoro maimu yuuku'pī Joāoya: —Anī' wanī ya asaki'ne ipon mīkiriya itakon tiri e'pai awanī i' ton pin pia. Moropai anī' wanī ya tekkari ke tiaron yentai, mīkiriya irataika e'pai awanī i' ton pin pia —ta'pīya.

¹² Mīriri yai Joāo pia tiaronkon tesa'kon ton pe tīniru yapisi pī' teesyenaka'masanon erepamī'pī esenpatakonaikai. Moropai Joāo ekaranmapo'pī to'ya. Ta'pī to'ya: —Anna yenupanen, i' kupi annaya e'painon? —ta'pī to'ya ipi'.

¹³ Moropai to' maimu yuuku'pī Joāoya: —Tīniru tiinenan winipai kure'ne tīniru yapisiya'nikon kai'ma ke'ti. Yapi'to'pe ta'pī yentai yapisiya'nikon kai'ma ke'ti —ta'pīya.

¹⁴ Moropai tiaronkon surarayamī'ya niri Joāo ekaranmapo'pī. Ta'pī to'ya: —Anna kanan, i' kupi annaya e'painon?

Ta'pī Joāoya: —Anī'ri taruma'tiya'nikon e'pai pra man, tīniru yu'se awanikon wenai, seru'ye' pe, i' inkupi'pī ton pra tiise. Tiise tauya taatausinpai e'ti ayepe'pikon anapisi'kon pī' inī' panpī' itu'se tūwe'se pra —ta'pīya.

¹⁵ Mīriri yai pemonkonyamī' esenumenka'pī piika'titon pe Joāo yarimasa' Paapaya kai'ma. Maasa pra Paapa nimenka'pī Cristo nīmiki pī' to' wanī'pī. —Yai pra Cristo mīkiri, Paapa nimenka'pī pe awanī —taapiti'pī to'ya Joāo pī'.

¹⁶ Mīriri epu'ti tūya ye'nen Joāoya ta'pī tamī'nawironkon pī':

—Uuriya ayenpatakonaikon tuna ke neken. Tiise tiaron yi'ni pī' man uye'ma'pī pī', ipikku pe tūwe'sen uyentainon. Mīriri ye'nen uuriya mīkiri pisa'sa' yewa yeuka eserike pra awanī, itarumai'pī pe wanī ye'nen. Mīkiriya amiri'nikon imakui'pī rumakati'ponkon, yenpatakona kupi siriri Mori Yekaton Wannī enato'pe ayesa'kon pe. Moropai apo' ke eesenpatakonaikon kupi siriri. Mīriri warantī ikupi'ya tamī'nawiri imakui'pī mo'kapa kai'ma. ¹⁷ Mīkiri yena trigo sururukato' wanī. Mīriri ke isururukaiya. Ipi'pī kore'tapai yaimenkaiya. Morikon konekaiya itense' ya'. Mīriri pi'pīri'pī po'ti'ya apo' ya' eesi'nipi neporiton pe pra —ta'pī Joāoya.

¹⁸ Mīriri warantī itekare ekaremeki tūya yai, pemonkonyamī' panamapiti'pīya tu'ke teeseurimato' ke. Maasa pra imakui'pī taserukon rumaka to'ya yu'se awanī'pī kure'ne. ¹⁹ Mīriri yai pata ko'manni'nen Herodes panamapiti'pīya kure'ne imakui'pī ku'sai'ya wenai. Tiise Herodes ekore'ma'pī ipi'. Maasa pra takon no'pī Herodias yarakkiri awanī pī' eeseurimasa' wenai. ²⁰ Mīriri ye'nen inī' panpī' imakui'pī kupi'pīya. Joāo yarakkamo me'po'pīya atarakkanni'to' ta inī' itekare ekaremeki'ya namai.

Jesus Yenpatakona'pī Joāoya

(Mt 3.13-17; Mc 1.9-11)

²¹ Tiise mīriri rawiri pemonkonyamī' yenpatakona'sai'ya yai Jesus niri yenpatakona'pī Joāoya. Mīriri yai Jesus epirema tanne, ka' esettapuruka'pī. ²² Moropai Mori Yekaton Wannī auti'pī ipona waku'kaimi pe. Moropai mai ka' poinon eseurima'pī taawon see warantī: —Amiri unmu, uwakiri pu'kuru amiri. Kure'ne api' atausinpa siriri —ta'pī Paapaya.

*Jesus Tamorí'san**(Mt 1.1-17)*

²³ Mírírí yai teesenyaka'mato' pia'tí Jesusya yai, ikono po waní'pí 30 kono' kaisarí. Míikírí pi' to' esenumenkapítí'pí José munmu pe awaní kai'ma.

Míikírí José waní'pí Heli nuri'tí munmu pe.

²⁴ Heli waní'pí Matã nuri'tí munmu pe.

Matã waní'pí Levi nuri'tí munmu pe.

Levi waní'pí Melqui nuri'tí munmu pe.

Melqui waní'pí Janai nuri'tí munmu pe.

Janai waní'pí José nuri'tí munmu pe.

²⁵ José waní'pí Matatias nuri'tí munmu pe.

Matatias waní'pí Amós nuri'tí munmu pe.

Amós waní'pí Naum munmu pe.

Naum waní'pí Esli nuri'tí munmu pe.

Esli waní'pí Nagaí nuri'tí munmu pe.

²⁶ Nagaí waní'pí Máate nuri'tí munmu pe.

Máate waní'pí Matatias nuri'tí munmu pe.

Matatias waní'pí Semei nuri'tí munmu pe.

Semei waní'pí Joseque nuri'tí munmu pe.

Joseque waní'pí Jodá nuri'tí munmu pe.

²⁷ Jodá waní'pí Joanã nuri'tí munmu pe.

Joanã waní'pí Resá nuri'tí munmu pe.

Resá waní'pí Zorobabel nuri'tí munmu pe.

Zorobabel waní'pí Salatiel nuri'tí munmu pe.

Salatiel waní'pí Neri nuri'tí munmu pe.

²⁸ Neri waní'pí Melqui nuri'tí munmu pe.

Melqui waní'pí Adi nuri'tí munmu pe.

Adi waní'pí Cosã nuri'tí munmu pe.

Cosã waní'pí Elmadã nuri'tí munmu pe.

Elmadã waní'pí Er nuri'tí munmu pe.

²⁹ Er waní'pí Josué nuri'tí munmu pe.

Josué waní'pí Eliézer nuri'tí munmu pe.

Eliézer waní'pí Jorim nuri'tí munmu pe.

Jorim waní'pí Matate nuri'tí munmu pe.

Matate waní'pí Levi nuri'tí munmu pe.

³⁰ Levi waní'pí Simeão nuri'tí munmu pe.

Simeão waní'pí Judá munmu pe.

Judá waní'pí José nuri'tí munmu pe.

José waní'pí Jonã nuri'tí munmu pe.

Jonã waní'pí Eliaquim nuri'tí munmu pe.

³¹ Eliaquim waní'pí Meleá nuri'tí munmu pe.

Meleá waní'pí Mená nuri'tí munmu pe.

Mená waní'pí Matatã nuri'tí munmu pe.

Matatã waní'pí Natã nuri'tí munmu pe.

Natã waní'pí Davi nuri'tí munmu pe.

³² Davi waní'pí Jessé nuri'tí munmu pe.

Jessé waní'pí Obede nuri'tí munmu pe.

Obede waní'pí Boaz nuri'tí munmu pe.

Boaz waní'pí Salmom nuri'tí munmu pe.

Salmom waní'pí Nassom nuri'tí munmu pe.

³³ Nassom waní'pí Aminadabe nuri'tí munmu pe.

Aminadabe waní'pí Admim nuri'tí munmu pe.

Admim waní'pí Arni nuri'tí munmu pe.

Arni waní'pí Esrom nuri'tí munmu pe.

Esrom waní'pí Farés nuri'tí munmu pe.

Farés waní'pí Judá nuri'tí munmu pe.

Judá waní'pí Jacó nuri'tí munmu pe.

³⁴ Jacó waní'pí Isaque nuri'tí munmu pe.

Isaque waní'pí Abraão nuri'tí munmu pe.

Abraão waní'pí Terá nuri'tí munmu pe.

Terá waní'pí Nacor nuri'tí munmu pe.

³⁵ Nacor waní'pí Serugue nuri'tí munmu pe.

Serugue wani'pî Ragaú nuri'ti munmu pe.
 Ragaú wani'pî Faleque nuri'ti munmu pe.
 Faleque wani'pî Éber nuri'ti munmu pe.
 Éber wani'pî Salá nuri'ti munmu pe.
³⁶ Salá wani'pî Cainã nuri'ti munmu pe.
 Cainã wani'pî Arfaxade nuri'ti munmu pe.
 Arfaxade wani'pî Sem nuri'ti munmu pe.
 Sem wani'pî Noé nuri'ti munmu pe.
 Noé wani'pî Lameque nuri'ti munmu pe.
³⁷ Lameque wani'pî Matusalém nuri'ti munmu pe.
 Matusalém wani'pî Enoque nuri'ti munmu pe.
 Enoque wani'pî Jarete nuri'ti munmu pe.
 Jarete wani'pî Maleleel nuri'ti munmu pe.
 Maleleel wani'pî Cainã nuri'ti munmu pe.
³⁸ Cainã wani'pî Enos nuri'ti munmu pe.
 Enos wani'pî Sete nuri'ti munmu pe.
 Sete wani'pî Adão nuri'ti munmu pe.
 Adão wani'pî Paapa níkupî'pî pe.

4

Imakui'pî Kupî Jesusya

*Emapu'ti Yonpa Makuiya Teuren
 (Mt 4.1-11; Mc 1.12-13)*

¹ Morí Yekaton Wanní yarakkírí Jesus enna'po'pî iren Jordão kapai. Itesa' pe mîkírí Morí Yekaton Wanní wani'pî. Mírírí ye'nen Jesus yari'pîiya keren pona. ² Miarí Jesusya imakui'pî kupî yu'se Makui ko'mamî'pî asakî'ne pemonkon wei kaisarí. Mírírí yai í' tonpai pra Jesus wani'pî. Mírírí ye'nen emi'ne awani'pî.

³ Mírírí yai Makuiya ta'pî ipî': —Innape Paapa munmu pe awani. Mírírí ye'nen aawarírí ka'kí tí' pî' eetinyaka'mato'pe ayu pe —ta'pîiya.

⁴ Mîkírí maimu yuuku'pî Jesusya. Ta'pîiya: —Paapa maimu e'menukasa' man pena see warantí:

“Tiyu pî' neken pemonkon ko'mamî pepín”, *Dt 8.3*
 taasai'ya man —ta'pî Jesusya.

⁵ Mírírí típo iní'rí Makuiya Jesus yonpa'pî. Moropai yari'pîiya kawínan wí' pona. Moropai tamí'nawíronkon pemonkonyamí' ko'manto'kon patakon yenpo'pîiya tiwinarí. ⁶ Moropai ta'pî Makuiya Jesus pî': —Tamí'nawírí sírírí morí tírúya aapia ipíkku pe awanîpa, pemonkonyamí' esa' pe awanîpa. Míríríya meruntí ke awani amaimu yawírí tamí'nawíronkon ko'mamí. Tamí'nawírí sírírí uupia itíisa' tírúya e'painon, aní' itu'se uurí e'to' pia. ⁷ Mírírí ye'nen tírúya aapia, awe'sekunka ya uyapurí —ta'pîiya Jesus pî'.

⁸ Jesusya mîkírí maimu yuuku'pî: —Paapa maimu e'menukasa' man see warantí: “Ayepotorí Paapa yapuríkí. Mîkírí maimu yawírí neken ako'mankí”, *Dt 6.13*
 taasai'ya man —ta'pîiya.

⁹ Mírírí típo iní'rí Makuiya Jesus yari'pî Jerusalém pona epíremanto' yewí' neka'ta pona, kawínan panpí' pona yanu'nípi'pîiya. Moropai ta'pîiya Jesus pî': —Innape Paapa munmu pe awani. Maasa arapunkí tarípai non pona. ¹⁰ Maasa pra Paapa maimuya taasa' man:

“Paapaya típoitírítonon inseríyamí' yarima pe man aapia apíika'títo'pe to'ya.

¹¹ Tenyakon ke ayapísí to'ya tí' pona a'pu pa'tíya namai”, *Sl 91.11,12*
 taasai'ya man —ta'pî Makuiya ipí'. —Mírírí ye'nen arapunkí —ta'pîiya Jesus pî'.

¹² Mîkírí maimu yuuku'pî Jesusya: —Tíise Paapa maimu e'menukasa' man see warantí: “Ayepotorí Paapa tonpai pra e'kí”, *Dt 6.16*
 taasai'ya man —ta'pîiya.

¹³ Tamí'nawírí mírírí warantí Jesusya imakui'pî kupí emapu'ti yonpa'pî Makuiya, tíise ikupíya pra awani'pî. Imaimu yawírí Jesus wani'pín. Mírírí ye'nen Makuiya irumaka'pî mararí, moropai tíiko'manse pu'kuru pra ípia tíwenna'popa.

*Jesus Esenyaka'ma Pia'ti Galiléia Pata Po
 (Mt 4.12-17; Mc 1.14,15)*

¹⁴ Mírírí típo Jesus enna'po'pî Galiléia pata pona. Moropai Morí Yekaton Wanní meruntírí wani'pî yarakkírí. Moropai Jesus yekare eta'pî tamí'nawíronkon mírírí pata ponkonya.

¹⁵ Mîikîriya pemonkonyami' yenupa'pî to' epere'to'kon yewi'kon ta pî'. Moropai mîikîri yapurîpî'tî'pî tamî'nawîronkonya miarî.

Nazaré Po Jesus Wani
(Mt 13.53-58; Mc 6.1-6)

¹⁶ Mîrîrî yai Jesus wî'tî'pî Nazaré cidaderî pona. Mîrîrî cidade wani'pî aarenta'pî pata'pî pe. Miarî teseru warantî rî sâbado yai attî'pî Judeuyami' epere'to' yewi' ta. Moropai miarî mîikîri e'mî'sa'ka'pî Paapa maimu e'menukasa' erenkai. ¹⁷ Moropai tiwin warayo'ya penaro' Paapa maimu ekareme'nen profeta Isaias nuri'tî kaaretarî tîrî'pî iipia. Mîikîriya kaareta arakkanmoka'pî, moropai mîrîrî kaareta po awe'menukasa' eporî'pî see warantî:
¹⁸ —Uyepotorî yekaton man uupia.

Mîrîrî ye'nen mîikîriya umo'ka'pî tekare ekareme'to'peuya kai'ma manni'kan sa'ne î' ton pînon pî'.

Moropai manni'kan to' e'pîika'tî eserîkankon pepîn,

teeyatonon newa'tî'san inkamoro rumakato'peuya umo'ka'pîiya.

Moropai enkaru'nankon sa'ne yenu yenponkato'peuya inî'rî era'mato'pe to'ya.

Moropai tîwe'taruma'tî tîiko'mansenon e'taruma'tî namai

to' pîika'tîto'peuya umo'ka'pîiya.

¹⁹ Moropai tîpemonkonoyami' pia uyarima'pîiya

î' pensa to' pîika'tî Uyepotorîkonya ekareme'to'peuya

Is 58.6, 61.1,2

—ta'pîiya.

²⁰ Mîrîrî erenkasa' tîuya tîpo, Jesusya mîrîrî kaareta yettapuri'pî. Mîrîrî tîrî'pîiya mîikîri warayo'ya tîrî'tîpon pia. Moropai eereuta'pî. Mîikîri yenu pikîri tamî'nawîronkon pemonkonyami' wani'pî mîrîrî epere'to' yewi' ta. ²¹ Mîrîrî yai eeseurîma pia'tî'pî: —Innape see mîrîrî Paapa maimuya taasa' yawîrî awe'ku'sa' man sirîrîpe, mîrîrî etaya'nîkon manni'. „Manni' pemonkon yarima tîuya taasa' Paapaya manni' uuri' —ta'pîiya.

²² Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pemonkonyami' eseurîma'pî morî pe Jesus maimu pî'. Mararî pra teesenumenkai to' wani'pî, morî imaimuya î' taasa' pî'. Tîise ta'pî to'ya tîiwarîrî'nîkon: —José munmu pepîn kin mîikîri? —ta'pî to'ya.

²³ Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Epu'tî pî' wai, sirîrî taato' ankapai awanîkon upî'. “Pri'yawonkon pepîn yepî'tînen amîrî. Mîrîrî ye'nen aawarîrî esepî'tîkî, era'mato'pe anaya”, taaya'nîkon. Moropai taaya'nîkon kupî sirîrî: “Cafarnaum po pemonkonyami' pri'yawonkon pepîn yepî'tî'pîiya yekare eta'pî annaya. Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî iku'kî tarî apata ya”, taaya'nîkon kupî sirîrî upî' —ta'pîiya.

²⁴ Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —Innape tauya apî'nîkon, Paapa maimu ekareme'nen yapîsî to'ya pepîn, itonpayami'ya morî pe, maasa pra innape ikupî to'ya pra awanî ye'nen —ta'pîiya. ²⁵ —Yairon pî' eseurîma etatî. Pena Paapa maimu ekareme'nen Elias nuri'tî wani' yai, kono' rena pra awanî'pî seurîwî'ne kono' arakkita pairî kaisarî. Mîrîrî ye'nen kure'ne iwan wani'pî miarî Israel po. Moro to' wani'pî tu'ke pu'kuru wîrî'sanyami' inyo isa'manta'san, Elias pata ya'. ²⁶ Tîise inkamoro pia Elias yarimasa' Paapaya pra man to' pîika'tîto'peiya, iwan pe to' wani' tanne. Maasa pra innape ikupî to'ya pra awanî ye'nen. Tîise tiaron pata pona Sidom pata pon Sarepta itese' yarima'pî Paapaya, wîrî' inyo isa'manta'pî pia ipîika'tîto'peiya. ²⁷ Mîrîrî warantî awanî'pî nîrî pena Eliseu nuri'tî ko'mamî yai. Tu'ke pri'yawonkon pepîn ere' pokonkon wani'pî, paran itese' leprosia. Tîise inkamoro Judeuyami' yepî'tî Eliseuya pra awanî'pî, innape ikupî to'ya pra awanî ye'nen. Tiwinan neken esepî'tî'pî tiaron pata pon, Siria pata pon, Judeu pepîn Naamâ itese' esepî'tî'pî —ta'pî Jesusya.

²⁸ Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon yai, tamî'nawîronkon mîrîrî epere'to' yewi' tawonkon pemonkonyami' ekore'ma'pî mararî pra ipî'. „Maasa pra epu'tî'pî to'ya, to' pî' Jesus eseurîmasa' ye'nen.” ²⁹ Mîrîrî ye'nen Jesus yapî'se to' e'mî'sa'ka'pî. Yapîsî'pî to'ya moropai iworoka'pî to'ya poro pona. Moropai cidade poi yari'pî to'ya. Mîrîrî kawînan wî' ipo cidade e'to' pona yari'pî to'ya, mîikîri yenumîkonpa kai'ma miarî poi non pona. ³⁰ Tîise mîikîri epa'ka'pî arinîkon pemonkonyami' emurukuntî'san kore'tapai. Moropai attî'pî.

O'ma' Yarakkîrî Tîwe'sen Warayo' Yapai

Yenpa'ka Jesusya
(Mc 1.21-28)

³¹ Mîrîrî tîpo Jesus wî'tî'pî Cafarnaum cidaderî pona, Galiléia pata pon. Miarî to' epere'to' yewi' ta pemonkonyami' yenupa'pîiya erî'ka'nîto' weiyu yai. ³² Mîikîri maimu pî' mararî pra pemonkonyami' esenumenka'pî miarî. Maasa pra eeseurîmato' wani'pî meruntî ke pu'kuru, Paapa maimu pe awanî'pî.

³³ Moro to' epere'to' yewi' ta, o'ma' yarakkiri' tiwe'sen warayo' wani'pi. Jesus eseurima eta tiuya pe, miikiri' o'ma' entaime'pi merunti ke pu'kuru. ³⁴ Ta'piya Jesus pi': —Jesus amiri, Nazare pon, i' ku'se aai'sa' siriri' anna pi'? Anna ti'kai ka'ri aai'sa'? —ta'piya. —Mori pe ayepu'nen uuri, amiri wani mori pe pu'kuru. Paapa narima'pi pe awani —ta'piya Jesus pi'.

³⁵ Tiise Jesusya ta'pi o'ma' pi': —Moo e'ki, kiseurimai —ta'pi Jesusya. Moropai ta'piya: —Miikiri warayo' yapai epa'kaki. Moropai o'ma'ya miikiri warayo' yenumi'pi non pona, tami'nawironkonya era'ma tanne. Moropai eepa'ka'pi warayo' yapai tpa'ti pra.

³⁶ Miriri pi' tami'nawironkon esenumenkasa' wani'pi marari pra. Moropai inkamoroaya ta'pi tiwariri'nikon: —I' ye'ka see miseri? Merunti imaimu —ta'pi to'ya. —Miseri warayo' wani merunti ke pu'kuru. Maasa pra o'ma'kon pi' taiya: “Epa'kati”, taiya moropai to' epa'ka. Iaimu yawiri to' witi —ta'pi to'ya. ³⁷ Miriri tpo miriri Jesus nikupi'pi yokare esekaremeki'pi miriri pata poro.

Mararonkon Pepin

Pri'yawonkon Pepin Yepi'ti Jesusya

(Mt 8.14-17; Mc 1.29-34)

³⁸ Miriri tpo Jesus epa'ka'pi to' epere'to' yewi' tapai. Moropai atti'pi Simao yewi' ta. Miarri pri'yawon pepin Simao yawo'pi wani'pi. Eekomimasa' marari pra. Miriri ye'nen Jesusya ipiika'tito'pe esati'pi to'ya. ³⁹ Miriri ye'nen miikiri camari pia Jesus e'rennuku'pi. Moropai ta'piya paran pi': —Ati'napanki —ta'piya. Moropai eekomimapakapi'pi ka'ne' pe. Moropai miikiri e'mi'sa'ka'pi. Moropai to' ya're' ton koneka pia'ti'piya.

⁴⁰ Moropai pata ewaronpami pe tami'nawiron pri'yawonkon pepin tu'kan paran pi' tiwe'sanon yari'pi to' yonpayami'ya Jesus pia. Moropai tenya tiri'piya to' pona tiwin pi' tiise. Moropai inkamoro yepi'ti'piya. ⁴¹ Moropai o'ma'kon yempa'ka'piya tu'kankon pemonkonyami' yapai. O'ma'kon entaimepiti'pi teepa'kakon pe. Taapiti'pi to'ya ipi': —Amiri wani Paapa munmu pe pu'kuru —ta'pi to'ya. Paapa nimenka'pi pe Jesus wani epu'ti'pi to'ya. Miriri ye'nen tpi' to' eseurima tiri Jesusya pra awani'pi.

Jesusya Itekare Ekaremeki

(Mc 1.35-39)

⁴² Pata erenna'sa' pe, Jesus epa'ka'pi miriri cidade poi. Moropai atti'pi keren pona. Miikiri yuwa pia'ti'pi arinikon pemonkonyami'ya. Miikiri eposa' tiuya'nikon pe tiipiapai'nikon atti yu'se pra to' wani'pi miriri pata poro. ⁴³ Tiise Jesusya ta'pi to' pi': —Tiaron cidadekon po siriri mori itekare ekaremeki'ya e'pai man Paapa pemonkono pe to' e'to'pe. I' kai'ma Paapa iipi tami'nawironkon esa' pe anekareme'pai wai. Maasa pra siriri timaimu ekareme'se Paapaya uyarima'pi —ta'piya.

⁴⁴ Miriri waranti siriri itekare Paapa maimu ekaremeki pinunpa'piya, to' epere'to'kon yewi'kon tapi' tami'nawiri miriri pata poro.

5

Jesus Maimu Pe Mararon Pepin

Moro'yami' Yapisi To'ya

(Mt 4.18-22; Mc 1.16-20)

¹ Moropai Jesus wani'pi kasapan po Genesaré ku'pi ena po itekare ekaremeki pi'. Arinikon pemonkonyami' ii'sa' wani'pi iipia Paapa maimu etai. Kirippe to' wani'pi. ² Miriri yai asaki'nan kanaukon era'ma'pi Jesusya miriri iku'pi ka aminke pra miriri kasapan pi'. Miriri kanaukon wani'pi moro'yami' yapi'nenan nirennuku'pi pe moro' worokato' tiuya'nikon ronakonpa kai'ma. ³ Miriri kanau yakon ya' Jesus asara'ti'pi Simao e'to' kanau ya'. Moropai Simao pi' ta'pi Jesusya miikiri atarimato'pe marari kasapan poi. Moropai eereuta'pi kanau ya' moropai inkamoro arinikon pemonkonyami' yenupa pia'ti'piya.

⁴ Teeseurima areti'ka tpo ta'piya Simao pi': —Mairon ke tiwe'sen ya' kanau yaaki, moropai ayonpayami' pokonpe si'ma miriri moro' worokato'ya'nikon yenunti moro' yapisikonpa —ta'piya.

⁵ Tiise Simao'ya ta'pi: —Uyenupanen, anna esenyaka'masa' siriri kure'ne ewaron ya' eerennapi pikiri, tiise ani' yapisi annaya pra man. Tiise “Yenunti” taaya ye'nen, amaimu pe yenumi annaya siriri —ta'piya.

⁶ Miriri moro' worokato' yenumi'pi to'ya tuna ka. Miriri ke moro'yami' yapisi'pi to'ya marari pra. To' worokato' to'ya ya moro'yami' yapitanipi yonpa pra awani'pi. Awe'karaka yonpa'pi tu'ke to' wani ye'nen. ⁷ Miriri ye'nen tiaron kanau ya' tiwe'sanonkon tonpakon yanno'pi to'ya, tipika'ti'nikon to' ii'to'pe kai'ma. Inkamoro witi'pi to' pia. Moropai

tikanaukon, sa'niri yannipi'pi to'ya moro'yami' ke. Inkamoro kanau eseuronka yonpa'pi amiri'ne pe moro'yami' wani ye'nen.

⁸ Miriri waranti awe'kupi' era'ma tiuya ye'nen, Simão Pedro e'sekunka'pi Jesus pia. Moropai ta'piya: —Uyepotori, uuri sa'ne wani imakui'pi ku'nen pe. Miriri ye'nen uupiapai atarimakai. „Morí pe awe'to' waranti pepin uuri, —ta'piya Jesus pi'.

⁹ Miriri waranti eeseurima'pi maasa pra moro'yami' yapi'sa' tiuya'nikon era'ma'piya. Miriri ye'nen Simão moropai tiaronkon ipokonpe tiwe'sanon inkamoro esenumenka'pi marari pra. ¹⁰ Moropai Tiago moropai João, Zebedeu munkiyami' inkamoro Simão pokonpe si'san, niri esenumenka'pi marari pra.

Moropai Jesusya ta'pi Simão pi': —Eranne' pe pra e'ki. Siriri pata pai amiri esenyaka'ma pe nai moro'yami' yapi'si pi' pra. Taripai eesenyaka'ma pe nai pemonkonyami' pi', upemonkono pe to' enato'pe —ta'piya.

¹¹ Moropai inkamoroya tikanaukon yeku'na'pi kasapan pona. Miarí inimiki'pi to'ya tami'nawiri moropai to' witi'pi Jesus wenairi.

Leprosa Pi' Tiwe'sen Yepi'ti Jesusya
(Mt 8.1-4; Mc 1.40-45)

¹² Tiaron pensa Jesus wani'pi cidade po. Leprosa itese' paran pi' tiwe'sen wani'pi. Marari pra itesa' poro ere' pe awani'pi. Miki'riya Jesus era'ma'pi. Ipi'ku pe awani' epu'ti tiuya ye'nen, inama tiuya pe miki'ri e'sekunka'pi irawiri, non pona tenpata tirennu'se. Moropai miki'riya Jesus yeka'nunka'pi. Ta'piya Jesus pi': —Epu'ti pi' wai, amiri uyepi'ti ton, Uyepotori. Uuri anepi'tipai awani ya, uyepi'tiuya —ta'piya.

¹³ Miriri tiaya ye'nen Jesusya tenya kainumi'pi. Moropai yapi'piya. Moropai ta'piya: —Inna, ayepi'tiuya —ta'piya. Miriri pe ri iteparan esera'ma pra ena'pi. Eesepi'ti'pi.

¹⁴ Miki'ri pi' ta'pi Jesusya: —Ani' pi' miriri eesepi'tisa' manni kisekaremeki. Tiise matii teepiremasen pia, i' kai'ma eesepi'tisa' era'mato'peiya. Moropai Paapa pia antiri ton mayayami' marii teepiremasen pia Moisés kaaretariya taasa' yawiri. Eesepi'tisa' epu'to'peiya miriri mikupi' —ta'piya ipi'.

¹⁵ Tiise Jesusya miriri ye'ka ku'sa' yekare etasa' tiuya'nikon pe ekaremeki'pi to'ya, tami'nawironkonya epu'ti'pi. Moropai miriri etasa' tiuya'nikon pe arinikon pemonkonyami' iipi'pi iipia, imaimu etai moropai esepi'ti'pi teparankon winipai. ¹⁶ Tiise tu'ke ite'ka Jesus atarimapi'ti'pi tiaronkon kore'tapai tiwinsari epiremai. Moro eepiremapiti'pi.

Eke'nepami'pi Warayo' Yepi'ti Jesusya
(Mt 9.1-8; Mc 2.1-12)

¹⁷ Miriri yai Jesusya pemonkonyami' yenupa tanne, fariseuyami' moropai Moisés nuri'tiya yenupato' pi' yenupatonkon niri ereutas'a wani'pi iipia etai. Inkamoro wani'pi iipi'san pe Galilea pata poi, moropai Judéia pata poi, moropai Jerusalém cidadero poi. Jesus pia Uyepotorikon meruntiri wani ye'nen, pri'yawonkon pepin yepi'tipitiya. ¹⁸ Miriri yai tiaronkon warayo'kon asakirironkonya pri'yawon pepin eke'nepami'pi enepi'pi tette' ta tiise, Jesusya yepi'tito'pe kai'ma. Miki'ri sa'ne anawonni'pai to' wani'pi Jesus rawiri itirikonpa. ¹⁹ Tiise yawonni'pi to'ya eserike pra awani'pi. Maasa pra intapiki'ri miriri witti ita to' e'to' wani'pi, to' ewomi yentai. Miriri ye'nen miki'ri sa'ne pri'yawon pepin yanunipi'pi to'ya witti neka'ta pona. Moropai Jesus kaisari witti yami'to' yaranka'pi to'ya. Moropai miki'ri sa'ne enu'ti'pi to'ya tette' ta tiise, pemonkonyami' kore'ta pi' Jesus rawiri.

²⁰ Kure'ne innape tikupi' to'ya epu'ti tiuya ye'nen, Jesusya ta'pi miki'ri pri'yawon pepin eke'nepami'pi pi': —Uyonpa, imakui'pi ankupi'pi kupi pi' wai uuwanmira —ta'pi Jesusya ipi'.

²¹ Miriri tiaya eta tiuya'nikon pe, inkamoro Moisés nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonkon moropai tiaronkon fariseuyami' eseurima'pi tiwariri'nikon. —Ani' see miseri warayo', Paapa pe tiwe'ku'sen, miriri waranti eeseurimato'pe. Maasa pra ani'ya imakui'pi pe pemonkon e'to' mo'ka pepin Paapa pe pra si'ma. Tiise Paapaya neken ikupi'pi tiuwanmira —ta'pi to'ya.

²² Tewankon ya' to' esenumenka epu'ti'pi Jesusya. Moropai ta'piya to' pi':

—I' ton pe see miriri waranti esenumenkakon miriri? —ta'piya. ²³ —I' ye'ka pe awani e'painon sa'me pra miki'ri warayo' eke'nepami'pi pi' tauya ya, “Imakui'pi ankupi'pi kupi pi' wai uuwanmira” tauya ya, ou “E'mi'sa'kaki moropai asaki” tauya ya —ta'piya. —Sa'me pu'kuru awani uyentai kai'ma esenumenkakon —ta'piya. ²⁴ —Tiise merunti man uupia, uuri ka' poi iipi'pi pia. Tari non po umaimu pe uuwanmira imakui'pi ani' nikupi'pi ku'nen pe wani. Miriri epu'tikonpa miseri eke'nepami'pi pi' tauya siriri, e'mi'sa'kaki moropai ayette' yanmako'maki moropai atiki ayewi' ta —ta'piya.

²⁵ Miriri pe ri ka'ne' pe miki'ri warayo' e'mi'sa'ka'pi tami'nawironkonya era'ma tanne. Tette' yanmako'ma'piya. Moropai atti'pi tewi' ta. Marari pra taatausinpai Paapa yapuri'piya

tuuti ye'ka pe. ²⁶ Míriri era'ma tíuya'nikon ye'nen, tamí'nawíronkon pemonkonyamí' waní'pí teesenumenkai mararí pra ípí'. Moropai inkamoroaya Paapa yapurí'pí inamai'ma mararí pra. —Síriri ye'ka esenumenkanto' era'masa' pra man tíise síriri'pe era'ma síriri —ta'pí to'ya.

Levi Yanno Jesusya Tíwenairí Attíto'pe
(Mt 9.9-13; Mc 2.13-17)

²⁷ Míriri típo Jesus epa'ka'pí moropai attí'pí. Tuuti ye'ka pe warayo' Levi itese' eretasas' era'ma'píya teesenyaka'mato' yaponse' pò. Tesanonkon pia to' nítiri' tínuru yapisi' pí' teesenyaka'masen. Míikiri' pí' ta'pí Jesusya: —Aase upikiri' —ta'píya. ²⁸ Míikiri' e'mi'sa'ka'pí moropai tamí'nawírí teesenyaka'mato' rumaka'píya. Moropai attí'pí Jesus pikiri'.

²⁹ Tiko'man pe pu'kuru pra kure'ne taatausinpai entamo'kanto' tu'kan koneka'pí Leviya Jesus tonpe tewi' ta. Inkamoro kore'ta ariníke tiaronkon tínuru yapisi' pí' teesenyaka'masanon waní'pí. Moropai tiaronkon pemonkonyamí' níri eretasas' waní'pí to' kore'ta. ³⁰ Míriri yai fariseuyamí', moropai Moisés nurí'ti yenupanto' pí' yenupatonkon, itonpayamí' pe tíwe'sanon inkamoro ekore'ma'pí Jesus nenupa'san winíki. Moropai ta'pí to'ya: —Í' wani' awaní ye'nen amírí'nikonya aya're'kon yonpa, moropai awukukon eníríya'nikon inkamoro tínuru yapisi' pí' teesenyaka'masanon pokonpe, moropai tiaronkon pemonkonyamí' imakui'san to' yeserukon pokonpe —ta'pí to'ya. „Maasa pra teeserukon yawírí nurakon pemonkonyamí' pokonpe ta're'kon yonpa to'ya pepín tiwin kin.„

³¹ To' maimu yuuku'pí Jesusya: —A'ki, pri'ya pu'kuru tíwe'sananya tepi'tinenkon ton yuwa pepín. Tíise pri'ya pra tíwe'sananya neken yuwa —ta'pí Jesusya. ³² —Míriri warantí moríkon pemonkonyamí' yannoí uui'sa' pra wai. Tíise imakui'san pemonkonyamí' yannoí uui'sa' síriri, imakui'pí to' níkupí'pí rumakato'pe to'ya —ta'pí Jesusya.

Tekkari Tonpai Pra Epíremanto' Pí' Jesus Eseuríma
(Mt 9.14-17; Mc 2.18-22)

³³ Míriri típo inkamoroaya ta'pí Jesus pí': —João Batista nenupa'san epíremapítí e'pítí tekkarikon tonpai pra. Míriri warantí níri fariseuyamí' nenupa'san waní —ta'pí to'ya. —Tíise anenupa'san waní míriri warantí pra, ta're'kon yonpa to'ya moropai tíwukukon enírí to'ya.

³⁴ To' maimu yuuku'pí Jesusya: —Tínetas' pokonpe tíwe'marimasen waní tanne ta're'kon tonpai pra ineta'san waní pepín. To' pokonpe tíwe'marimasen waní pikiri' ta're'kon tonpai pra to' waní pepín. Tíise to' entamo'ka moropai to' atausinpa mararí pra. ³⁵ Tíise tiwin wei míikiri' tíwe'marimasen mo'ka tiaronkonya kupi' síriri. Uurí waní tíwe'marimasen warantí, moropai unenupa'san waní ineta'san warantí. Umo'ka to'ya ya unenupa'sanya ta're'kon yonpa pepín, teesewankono'makon ye'nen —ta'pí Jesusya.

³⁶ Moropai Jesusya panton ekaremekí'pí. „Amenan esenupanto' pí', penaron esenupanto' pí' to' esenumenkato'pe ekaremekí'píya.„ Ta'píya: —A'ki, aní'ya amenan kamisa poi í'pia'pí ya'tí pepín e'painon ipoi'pí pon e'karakasa' rumentanní ton. Maasa pra míriri ku'sai'ya ya, amenan ena'a'ta ke. Moropai ipoi'pí pon níri ena imakui'pí pe. Míriri pia'pí imo'kasa' e'tíri pepín ipoi'pí pon yarakkiri', imakui'pí pe awaní sa'níri —ta'pí Jesusya. ³⁷ —Moropai aní'ya amenan wo' konekasa' yara'tí pepín níri e'painon penaro' ipoi'pí cabra pi'pí konekasa' ya', wo' yense' pe. Maasa pra amenan wo' yara'tísa'ya wo' mai'ta ya, ipoi'pí tense' ya'morikkaiya, moropai wo' eti'kamo, aama'ta. ³⁸ Míriri namai amenan wo' konekasa' yara'tí e'pai awaní amenan itense' cabra pi'pí konekasa' ya. Míriri warantí morí pe awaní. ³⁹ Tíise penaro' wo' enírítiponkonya amenan wo' enírí pepín. Maasa pra taa to'ya: “Penaro' wo' waní morí pe amenan yentai”. Míriri ta'pí Jesusya „amenan ke to' yenupa tíuya ye'nen.„

6

Eri'ka'nito' Weiyu Pí' Jesus Eseuríma
(Mt 12.1-8; Mc 2.23-28)

¹ Eri'ka'nito' weiyu sábedo yai Jesus asarí'pí trigo ye'ka kore'ta pí' tinenupa'san pokonpe. Míriri yai tuutíkon ye'ka pe inenupa'san ena'pí emi'ne. Míriri ye'nen trigo pikka'pí to'ya. Míriri pí'ka'pí to'ya tísiikisiki'mai tenyakon ke. Míriri yaku'pí to'ya. ² Miarí tiaronkon fariseuyamí' waní'pí to' kore'ta. Míriri era'ma tíuya'nikon ye'nen ta'pí to'ya: —Í' ton pe see trigo pikka'pí eeseniyaka'makon míriri? Moisés nurí'tíya síriri eri'ka'nito' weiyu yai esenyaka'manto'pe taasa' pra man —ta'pí to'ya.

³ Inkamoro maimu yuuku'pí Jesusya: —A'ki, í' kai'ma kaareta erenkasa'ya'nikon pra naatí? Pena rei Davi nurí'ti níkupí'pí pí' teeseurímasen? Pena emi'ne awaní'pí moropai ipokonpankon waní'pí. ⁴ Míriri ye'nen míikiri' ewomí'pí Paapa yewí' ta moropai Paapa pia to' nítiri'pí pão mo'ka'píya. Moropai yaku'píya moropai itírí'píya níri típokonpankonya ya'to'pe. Míriri pí' Paapa ekore'ma pín, teepíremasanon neken naku itíisa' ya'sa' to'ya pí'

—ta'piya. ⁵ Jesusya teeseurimato' yaretika'pi see warantí: —Uurí ka' poi iipi'pi wani erika'nito' weiyu yai tamí'nawíronkon níkupí ton ekareme'nen pe —ta'piya.

Itemekon Atapimi'pi Warayo' Yepi'ti Jesusya
(Mt 12.9-14; Mc 3.1-6)

⁶ Tiaron pensa Jesus ewomi'pi erika'nito' weiyu yai to' epere'to' yewi' ta. Moropai to' yenupa pia'ti'piya. Miriri yai warayo' wani'pi merunti winon itemekon atapimi'pi. ⁷ Miriri yai miari tiaronkon Moises yeseruri'pi pi' yenupatonkon wani'pi moropai fariseuyami' niri wani'pi. Inkamoro wani'pi Jesus yenu pikiri. Maasa pra erika'nito' weiyu yai ani' yepi'tiya era'makonpa kai'ma. I' ku'sai'ya ya, ipi' teeseurimakonpa tesorukon yawiri pra awani ye'nen. ⁸ Tise Jesusya to' esenumenkato'kon epu'ti'pi. Miriri ye'nen ta'piya miikiri warayo' itemekon atapimi'pi pi': —E'mi'sa'kakí moropai satippe e'ki inkamoro kore'ta. Moropai warayo' e'mi'sa'ka'pi satippe eena'pi to' kore'ta. ⁹ Moropai ta'pi Jesusya to' pi': —Uuriya ayekaranmapokon siriri. I' kai'ma uyeserukonya taasa' nai erika'nito' weiyu yaino pi'? I' wani miriri, mori ku'to'pe sabado yai, mori ou imakui'pi? Ani' pika'ti ou tiwi ani' sa'manta tanne era'mapiti? —ta'piya.

¹⁰ Timaimu yuuku to'ya pra ye'ka pe, Jesusya tamí'nawíronkon tiwoinokon era'ma'pi. Moropai ta'piya miikiri warayo' pi': —Ayemekon kainunki. Moropai warayo'ya temekon kainumi'pi. Miikiri esepi'ti'pi.

¹¹ Miriri era'masa' tiuya'nikon ya pe to' ekore'ma'pi marari pra. Moropai teeseurimakon pia'ti'pi to'ya, i' kupi tiuya'nikon pi' Jesus winiki.

Tinenupatonkon Menka Jesusya, 12 Kaisaronkon
(Mt 10.1-4; Mc 3.13-19)

¹² Miriri tipo marari tiko'manse, Jesus enuku'pi wi' pona epiremai. Moropai ewaron iwa'ka'piya teepirema pi' Paapa pi'. ¹³ Eerenma'sa' pe tinenupatonkon yanno'piya ti'pia. Inkamoro menka'piya. Asaki'ne pu' pona tiimo'tai'nikon menka'piya. Inkamoro yarimapa kai'ma itekare ekareme'se to' menka'piya. Miriri waranti insamoro asaki'ne pu' pona tiimo'tai'nikon wani'pi. ¹⁴ Awani'pi Simão. Miikiri ese'ti'piya Pedro kai'ma. Moropai itakon André wani'pi. Tiago moropai João moropai Filipe moropai Bartolomeu. ¹⁵ Mateus moropai Tomé, moropai Afeu munmu itese' Tiago, moropai Simão manni' teepisen Zelote taato'. ¹⁶ Moropai awani'pi Tiago munmu, Judas. Moropai Judas Iscariotes manni' Jesus yapisiton iteyatonon pia itiripa. Inkamoro menka'piya tinaipontikon ton pe.

Pri'yawonkon Pepin Pemonkonyami'

Yepi'ti Jesusya
(Mt 4.23-25)

¹⁷ Miriri tipo Jesus auti'pi wi' poi to' pokonpe wi' parakon pona. Moro to' wani'pi tu'kankon inenupa'san. Moropai tiaronkon pemonkonyami' tipatakon poi iipi'san wani'pi miari. Judéia pata ponkon moropai Jerusalém cidaderi ponkon. Moropai Tiro cidaderi ponkon moropai Sidon cidaderi ponkon, tuna ri'pikiri tiwe'sanon. ¹⁸ Inkamoro wani'pi iipi'san pe Jesus eseurima etai. Moropai Jesusya tepi'tito'kon pe teparankon winipai. Moropai o'ma' yarakkiri tiwe'sanon niri wani'pi miari. Moropai inkamoro yepi'ti'pi Jesusya. ¹⁹ Miriri yai tamí'nawíronkon wani'pi Jesus anapipai. Maasa pra imeruntiri wenai pemonkonyami' esepi'ti'pi. Miriri ye'nen anapipai tamí'nawíronkon wani'pi.

Atausinpanto' Pi' Moropai Esewankono'manto' Pi' Jesus Eseurima
(Mt 5.1-12)

²⁰ Miriri yai Jesusya tinenu'pa'san era'ma'pi moropai ta'piya to' pi':

—Mori pe awani amiri'nikon
i' ton pra tiwe'sanon ton pe.
Maasa pra amiri'nikon yapisí Paapa ayesa'konya,
tipemonkono pe awe'to'pe'nikon.

²¹ Mori pe awani amiri'nikon
emi'nankon ton pe,
maasa pra awore awanikon kupi siriri.
Mori pe awani amiri'nikon

tikauware eesewankono'mato'kon pi'.
Maasa pra kure'ne asisikon kupi siriri taatausinpai.

²² Mori pe awani amiri'nikon,
ka' poi iipi'pi pemonkon pe uuri wenai ayewanmirikon to'ya ya,
ayenpa'kakon to'ya ya tikore'tapai'nikon,
moropai amu'tunpakon to'ya ya,

moropai tamî'nawîrî ataruma'tikon to'ya ya, mori pe awani amîrî'nikon ton pe.

²³ Mîrîrî ye'nen atausinpati, arapunpî'ti taatausinpai. Maasa pra mararon pepin amîrî'nikon ton konekasa' Paapaya man ka' po. Taatausinpai e'tî, maasa pra mîrîrî warantî inkamoro atarumatikon to'ya manni'kan tamorî'sanya penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' nuri'ti taruma'tî'pî.

²⁴ Tîise “ekenne” taaya'nikon pe naatî, ipikkukon pe tîwe'sanon.

Maasa pra aasîrî itu'se awe'to'kon yapisi'pîya'nikon tamî'nawîrî.

Inî'panpî' yapisiya'nikon pepin —ta'pîiya.

²⁵ —“Ekenne” taaya'nikon pe naatî, amîrî'nikon awore tîwe'sanon.

Maasa pra emi'ne awanikon kupî sîrîrî.

“Ekenne” taaya'nikon pe naatî, amîrî'nikon tîsi'risanon.

Maasa pra akaraukon kupî sîrîrî teesewankono'mai.

²⁶ “Ekenne” taaya'nikon pe naatî,

tamî'nawîronkon pemonkonyami' napurî'san.

Maasa pra pena mîrîrî warantî inkamoro tamorî'sanya seru'ye'kon profetayami' yapurî'pî. Moropai to' e'taruma'tî'pî warantî amîrî'nikon e'taruma'tî kupî sîrîrî —ta'pîiya to' pî'.

Ayeyatonon Sa'nama E'pai Awani

(Mt 5.38-48)

²⁷ —Tîise tauya amîrî'nikon eseurîma etanenan pî' —ta'pî Jesusya. —Ayeyatonkon sa'namatî. Moropai mori ku'ti ayewanmîrî'nenkon pî'. ²⁸ Moropai amu'tunpanenkon yapurîti, moropai epîremati inkamoro ye'kakon ataruma'tinenkon pona —ta'pîiya. ²⁹ —A'ki, anî'ya ayenpata'mo ya, mîikîrî pa'tîya kîsuwai. Tîise iratai wini era'tîki apa'tîto'peiya inî'ri. Moropai anî'ya aya'san yarî'pî ya, tîwi nîsi, inî'panpî' apon anapai tîwani ya, yaato'peiya.

³⁰ Î' rî esatî anî'ya ya, iipia itîiki. Tiaronya î' rî ayemanne mo'ka'pî ya, kîsina'poi iipiapai. Mîrîrî ye'ka pe iku'ti tîwîrî apî'nikon mîrîrî ku'nenan yarakkîrî. ³¹ Tiaronkon pî' mori kupîya'nikon e'pai man, inkamoroya amîrî'nikon pî' mîrîrî warantî ikupî yu'se awanikon, manni' warantî.

³² Awakîrîkon neken sa'namaya'nikon ya, î' pe pra rî mîrîrî ku'sa'ya'nikon wenai î' rî tîrî Paapaya pepin aapia'nikon. Maasa pra tiaronkon imakui'pî ku'nenanya nîrî ikupî mîrîrî warantî. ³³ Moropai nîrî mori pe awanikon manni'kan apî'nikon mori pe tîwe'sanon pî' neken, î' pe pra rî awanikon. Mîrîrî ku'sa'ya'nikon pî' Paapaya ayapurîkon pepin. Maasa pra tiaronkon imakui'pî ku'nenanya nîrî ikupî mîrîrî warantî. ³⁴ Mîrîrî warantî ayemanne tîriya'nikon ya, ka'ne' pe manni'kan ye'mato' esanon pia î' pe pra rî mîrîrî wani. Aapia'nikon Paapaya î' rî tîrî pepin mîrîrî ku'sa'ya'nikon wenai. Maasa pra imakui'pî ku'nenanya nîrî ikupî mîrîrî warantî inna'pokonpa kai'ma. ³⁵ Tîise mîrîrî warantî pra ikupîya'nikon e'pai awani. Ayeyatonkon pe tîwe'sanon inkamoro sa'namatî. Morî ku'ti inkamoro ton pe. Ayemannekon tîti inna'poya'nikon pata pe pra. Mîrîrî kupîya'nikon ya Paapa nîtirî kure'ne yapisiya'nikon. Mîrîrî warantî kupîya'nikon ya, tamî'nawîronkon yentainon Paapa munkî pe awanikon. Mîrîrî ye'nen mori ku'ti. Maasa pra Paapa wani mori pe pu'kuru manni'kan iwinîpai tînapisi'pikon “Mori pe man” taawonan pepin pî'. Moropai îrirîkon pî' nîrî mori pe awani. ³⁶ Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon era'matî a'noko'pikon pe tî'noko'pî pe amîrî'nikon era'ma Paapa uyunkonya manni' warantî —ta'pîiya.

Tiaronkon Yako'menkato' Pî' Jesus Eseurîma

(Mt 7.1-5)

³⁷ Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Tiaronkon nikupî'pî pî' taatako'menkai pra e'tî, Paapaya ankupî'pikon pî' ayako'menkakon namai. “Yairî pra awanikon” kikatî tiaronkon pî', mîrîrî warantî Paapaya taa namai apî'nikon. Tîise ka'ti to' pî': “Tamî'nawîrî î' rî ankupî'pikon uwînikî kupî pî' wai uuwannîra, î' wani' pra man”, ka'tî. Mîrîrî taaya'nikon ya, mîrîrî warantî ankupî'pikon kupî Paapaya tîiwanmîra. ³⁸ Tiaronkon nesatî antiitî to' pia. Mîrîrî tîisa'ya'nikon ya, to' pia Paapaya nîrî itîrî aapia'nikon. Mîrîrî tîiti kure'ne antiipai awanikon pikîrî, anne' pe tîwe'se pra. Mîrîrî tîriya'nikon ya mîrîrî tîiti mararî pra tîsa'mannî'pî'se tu'ke awe'to'pe. Maasa pra mîrîrî warantî rî itîrî Paapaya nîrî aapia'nikon itîrî'pîya'nikon kaisarî —ta'pîiya.

³⁹ Jesusya to' nepu'titon panton ekaremekî'pî. Ta'pîiya see warantî: —A'ki, enkaru'nan pemonkonya tiaron pemonkon enkaru'nan yarî pepin e'painon itu'nakan pe tîwe'sen ekaya. Maasa pra mîrîrî warantî to' wîti ya, itu'nakan ya' to' e'soroka sa'nîrî —ta'pîiya.

⁴⁰ Moropai ta'p̄iia inî'rî: —A'ki, teesenupasen wanî pepin ipikku pe tenupanen yentai. Tîise teesenupato' yareti'kasa' t̄iuya ya tamî'nawîri tenupaneya tenupato' epu'sai'ya ya iwaranti awani. Maasa pra teesenupa'p̄i pikîri neken tenupasai'ya ye'nen. Tenupati'pon kaisari awani itentai pra.

⁴¹ Moropai ta'p̄iia inî'rî: —Î' wani' awani ye'nen kin ayonpa nikupî'p̄i iteseru era'maya mori pe. Tîise itentai ikupit̄i'pon pe si'ma. Ayaseru nura era'maya pepin ayewan ya' marari pra t̄iise. Si'mirikki pe t̄iwe'sen ayonpa yenu yawon era'maya kure'nan yei waranti, ayenu ya' t̄iwe'sen tera'mai pra? —ta'p̄i Jesusya iteseru imakui'p̄i pi'. ⁴² —T̄iise o'non ye'ka pe ayonpa pi' taa yu'se awani. “Uyakon maasa ayenu ya' t̄iwe'sen mo'kato'peuya” taa yu'se awani? T̄iise mirîri kure'nan ayaseru imakui'p̄i ankupî'p̄i tera'mai pra aawarîri. Amîri seru'ye' pe aawarîri mori pe t̄iwe'se awe'ku'sen. E'mai' pe ayaseru imakui'p̄i ankupî'p̄i era'maki. Ayaseru konekaki mori pe. Moropai mirîri t̄i'po mori pe tepu'se ayonpa nikupî'p̄i imakui'p̄i pi' piika'tipa —ta'p̄i Jesusya.

Teperu T̄iinen Yei Pi' Jesus Eseurîma
(Mt 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ Mirîri t̄i'po Jesusya ta'p̄i: —Mori yeiia, imakui'p̄i pe teperu t̄i'ri pepin e'painon. Moropai yei, apakkori'ta'p̄iia mori pe teperu t̄i'ri pepin. ⁴⁴ Mirîri ye'nen tiwin pi' yei t̄iise iteperu pi' eesepu'ti. Anî'ya figo yeperu pikka pepin mî'nî ye' poi. Moropai uva yeperu pikka pepin mî'nî ye' poi. ⁴⁵ T̄iise warayo' mori pe t̄iwe'sen, eseurîma mori pe maasa pra mori pe itewan wan ye'nen. Mirîri waranti warayo' imakui'p̄i pe t̄iwe'sen eseurîma imakui'p̄i pe. Maasa pra tewan ya' t̄iwe'sen yawîri eeseurîma —ta'p̄i Jesusya.

Asakî'nankon W̄itti Konekanen Pi' Jesus Eseurîma
(Mt 7.24-27)

⁴⁶ —Î' ton pe see “Uyepotori” kai'ma uyesatiya'nikon sirîri umaimu yawîri iku'ti ta'p̄iuya yawîri ikupî'p̄i ma pra —ta'p̄iia. ⁴⁷ —Tarîpai anepu'tikon ton ekaremeki'uya sirîri. Manni' umaimu etanen moropai ikonekanen wani mori pe, innape ikupî'ya ye'nen. ⁴⁸ Mîikiri wani manni' warayo' tewi' ton konekanen waranti. Mîikiriya non yaka itu'na moropai t̄i' t̄i'riya ite'se' ton, sa'me awe'to'pe t̄i' pona. Mirîri konekasai'ya tanne, tuna yannipi moropai ipona eerepami. T̄iise yenumîya pepin, sa'man pe awani ye'nen. ⁴⁹ T̄iise manni' umaimu etanen t̄iise ikonekanen pepin, mîikiri wani, manni' warayo' tewi' ton konekatipon sa'man pepin non ya' waranti. Î' pensa tuna erepami ya ipona, yenumîya ka'ne' pe. Tamî'nawîri eesenumî, sa'me pra awani ye'nen —ta'p̄i Jesusya.

7

Surarayami' Yepotori Poit̄iri Yepi'ti Jesusya
(Mt 8.5-13)

¹ Pemonkonyami' yeurîma areti'ka t̄i'po, Jesus witi'p̄i Cafarnaum cidaderi pona. ² Miarî Cafarnaum po surarayami' yepotori wani'p̄i Roma pon. Judeu pepin. Mîikiri poit̄iri kure'ne inapuri iwakiri ipoit̄iri enasa' wani'p̄i pri'ya pra. Marari pra aasa'manta yonpasa' wani'p̄i. ³ Jesus pi' to' eseurîma etasa' t̄iuya yai mîikiri surarayami' esa'ya tiaronkon Judeuyami' esa' pe t̄iwe'sanon yarima'p̄i Jesus pia to' w̄it̄ito'pe. Jesus yanno me'po'p̄iia itewi' ta' aai'to'pe mîikiri sa'ne ipoit̄iri yepi'ti. ⁴ Inkamoro witi'p̄i epose. Moropai eposa' t̄iuya'nikon ya yai, att̄ito'pe taa pi' to' ko'mami'p̄i ipi' t̄i'ko'man pe mîikiri surarayami' esa' yewi' ta. Ta'pi to'ya: —Miseri piika'tiya e'pai awani, maasa pra mori pe t̄iwe'sen miseri —ta'p̄i to'ya. ⁵ —Maasa pra anna yonpayami' sa'namaiya marari pra. Moropai miseriya epere'n̄ito' yewi' ton koneka me'po'p̄i anna ton pe —ta'p̄i to'ya.

⁶ —Inna, moriya. Utti yepi'ti —ta'p̄i Jesusya. Mirîri ye'nen Jesus witi'p̄i to' pokonpe. Mîikiri erepami ko'mannipi tanne, aminke pra surarayami' esa'ya tonpayami' yarima'p̄i Jesus ponaya kai, to' w̄it̄ito'pe. Ta'pi surarayami' esa'ya to' pi': —Makat̄i ipi': “Uuri sa'ne wani i' pe pra ri arawiri maasa pra uyentai amiri wani ye'nen, uyewi' ta eewomi eserike pra nai, taa pi' man” makati. ⁷ “Moropai ‘ani’ pe pra uuri wani uut̄ito'pe aapia. T̄iise taaya yu'se wai miari si'ma, amaimu ke upoiti'ri esepi't̄ito'pe ka'ki, taa pi' man”, makati. ⁸ “Epu'ti pi' wai kure'ne uuri wani t̄iise uyesanon moro to' wani uyentainonkon inkamoro maimu yawîri t̄iwe'sen uuri. Moropai mirîri waranti n̄iri uuri pemonkonoyami' moro to' man surarayami' umaimu yawîri t̄iwe'sanon. Tauya ya tiwinan pi': “atiki”, tauya ya, moropai atti umaimu pe. Tiaron pi': “asi'ki”, tauya ya, moropai aapi uupia. Moropai tauya ya upoiti'ri pi': “seeni' ku'ki”, tauya ya, moropai ikupî'ya umaimu pe. Mirîri waranti n̄iri ikupî'ya epu'ti pi' wai tamî'nawîri i' taaya ya, amaimu pe awani. Itentai pu'kuru awani ye'nen, taa pi' man”, makati —ta'p̄iia to' pi'. Mirîri ye'nen to' witi'p̄i Jesus pia. Tamî'nawîri ekaremeki'p̄i to'ya.

⁹ Mîrîrî taasa' mîikîrî warayo'ya eta tîuya pî' Jesus esenumenka'pî kure'ne. Mîikîrî era'tî'pî arinîkon pemonkonyami' winîkî. Moropai ta'pîiya to' pî': —A'kî, tauya apî'nîkon. Amîrî'nîkon Israel ponkon, Paapa pemonkonoyami' kore'ta sîrîrî warantî innape uku'nen era'masau'ya pra wai. Tîise mîserî esa'ya uku'sa' man innape, ka'ran pe tîwani tîise —ta'pîiya.

¹⁰ Mîrîrî tîpo mîikîrî surarayami' esa' narima'san enna'po'pî wîtî'ta. Moropai inkamoro'ya mîikîrî surarayami' esa' potîrî eporî'pî miarî pri'ya eesepe'tîsa' wani'pî Jesus maimu pe.

Jesusya Wîrî' Inyo Isa'manta'pî More Pîmî'sa'ka

¹¹ Tîko'man pe pu'kuru pra tîlko'mamî tîpo, Jesus wî'tî'pî Naim cidaderî pona. Inenupa'san moropai tu'kankon pemonkonyami' wî'tî'pî nîrî ipokonpe. ¹² Mîrîrî cidade pona Jesus erepamî tanne, aminke pra tîise, pemonkonyami' epa'ka'pî, isa'manta'pî esa'tî'pî yaanan. Mîikîrî wani'pî tiwînan ye' inyo isa'manta'pî wîrî' more pe. Mîikîrî pîkîrî arinîkon pemonkonyami' mîrîrî cidade ponkon wî'tî'pî uuruwai pona. ¹³ Mîikîrî sa'ne wîrî' karau era'ma'pî Uyepotorîkonya tî'noko'pî pe. Mîrîrî ye'nen wîrî' pî' ta'pîiya: —Tîkarawai pra e'kî —ta'pîiya.

¹⁴ Mîikîrî yaponse' pia eerepamî'pî. Moropai itaponse' yapî'pîiya. Mîikîrî yaanan emî'pamî'pî. Moropai ta'pî Jesusya maasaron warayo' pî': —E'mî'sa'kaki tauya apî' —ta'pîiya. ¹⁵ Mîrîrî taiya pe mîikîrî isa'manta'pî e'mî'sa'ka'pî tîmaikko pona. Moropai eeseurîma pia'tî'pî. Moropai Jesusya isan pia irumaka'pî tepi'tî.

¹⁶ Mîrîrî era'ma tîuya'nîkon pî' tamî'nawîronkon pemonkonyami' esenumenka'pî mararî pra Jesus namai'ma. Moropai inkamoro'ya Paapa yapurî'pî. Ta'pî to'ya: —Mîserî see kure'nan Paapa maimu ekareme'nen uurî'nîkon kore'ta aai'sa' sîrîrî. Paapa ii'sa' man tîpemonkonoyami' pîika'tî —ta'pî to'ya.

¹⁷ Mîrîrî ku'sa' Jesusya yekare eta'pî mîrîrî Judéia patapon pemonkonyami'ya. Moropai mîrîrî Judéia woi tîlko'mansenonkoya epu'tî'pî.

João Batista Nenupa'san

(Mt 11.2-19)

¹⁸ João Batista nenupa'sanya tamî'nawîrî î' ku'sa' Jesusya ekaremekî'pî. Moropai João'ya asakî'nankon tînenupa'san yanno'pî. ¹⁹ Inkamoro yarima'pîiya Uyepotorîkon pia ekaranmapoi to' wîtîto'pe kai'ma, taato'pe to'ya: —“Amîrî manni' ,ka' poi, tariwaya aai'pî ton anna nînimîkî, tiaron ka'rî moro nai inîmikî annaya manni'”, makatîi ipî' —ta'pî João'ya to' pî'.

²⁰ Mîrîrî ye'nen to' wî'tî'pî Jesus pia. Moropai ta'pî to'ya: —João Batistaya anna yarima pî' man ayekaranmapoi. Amîrî manni' tariwaya eerepamî ton kaane ka'rî? Tiaron moro nai anna nînimîkî? —ta'pî to'ya ipî'. ²¹ Mîrîrî taa to'ya tanne, tu'kankon ne'ne'kon pemonkonyami' paran pokonkon yepî'tî'pî Jesusya. Moropai o'ma' yarakkîrî tîwe'sanonkon yapai o'ma'kon yenpa'ka'pîiya, moropai tu'kankon enkaru'nankon yenu yenponka'pîiya. ²² Moropai inkamoro maimu yuuku'pîiya. —Enna'potî moropai João pî' anera'ma'pîkon moropai aneta'pîkon mekareme'tî. Makatîi ipî' see warantî: “Tari'pai enkaru'nankonya era'ma pî' man. Moropai asakoi pepîn asanî pî' man. Moropai erekî'pankon esepî'tîsa' man. Moropai pana'tî'pankonya eta pî' man. Moropai isa'manta'san e'mî'sa'kan pî' man. Moropai itekare Paapa winîpainon esekareme'sa' man î' ton pînon pî'”, makatîi, ,penaron Isaías nuri'tiya taasa' yawîrî Paapa nîmenka'pî pî', —ta'pîiya. ²³ —Taatausinpai pemonkonyami' wani, manni'kan innape uku'nenan tîwî tîku'se pra. Moropai teesenumenkakon yawîrî pra unku'pî pî' teesewankono'mai pra to' wani —ta'pîiya.

²⁴ João Batista nenupa'san enna'po'pî tanne, Jesus eseurîma pia'tî'pî pemonkonyami' pî' João yekare pî': —Keren pona attîsa'kon yai João yarakkîrî epose, î' era'ma'pîiya'nîkon? Konoî' yepu ye' yari'mapî'tî a'situnya ka'rî —ta'pîiya. ²⁵ —Î' era'mai attî'pîkon kin warayo' epontîsa' ka'rî morî pe tîpon ya' era'mai? A'kî, tauya warayo' morî pe epontî'pî morî tîpon ya' mîikîrî ko'mamî e'painon morî pu'kuru wîtî ta ipîkku pe tîwe'sen yewî' ta —ta'pîiya. ²⁶ —Ka'tî upî', î' era'ma'pîya'nîkon? Paapa maimu ekareme'nen profeta ka'rî. Inna, tauya sîrîrî apî'nîkon. Tîise profeta Paapa maimu ekareme'nen yentainon era'ma'pîya'nîkon. ²⁷ Maasa pra mîikîrî João wani Paapa nîmenka'pî ipî rawîrî aai'pîton pe, manni' Paapaya ta'pî yawîrî.

A'kî, mîserî umaimu ekareme'nen

yarima'ya kupî sîrîrî

arawîrî attîto'pe,

aye'marî ton konekai e'mai' pe

ta'pî Paapaya —ta'pî Jesusya. ²⁸ Moropai Jesus eseurîma ko'mannîpî'pî: —Tauya amîrî'nîkon pî', mîikîrî Paapa maimu ekareme'nen João wani tamî'nawîronkon warayo'kon yentai tîwe'sen pe awani. Tîise anî'ya innape uurî kupî ya, mîikîrî esa' pe Paapa wani. Mîrîrî ye'nen ipîkku pe mîikîrî wani João yentai —ta'pîiya.

²⁹ Mîrîrî taiya eta'pî tîniru yapîsî pî' teesenyaka'masanonya moropai tamî'nawîronkon pemonkonyami'ya. Inkamoro wani'pî manni'kan yairî Paapa maimu wani epu'nenan pe.

MI 3.1

Inkamoro wani'pí João Batista nenpatakona'san pe. ³⁰ Tíise fariseuyami' moropai Moisés yeseru rí'pí pí yenupatonkon wani'pí João'ya tenpatakonakon yu'se pra. Maasa pra itu'se Paapa e'to' kupí to'ya pra, yewanmíri'pí to'ya.

³¹ Míriri' pí ta'pí Jesusya: —Aní'kan warantí see siriri' pankon pemonkonyami' kupíuya e'painon? Í' kai'ma to' wani? ³² Inkamoro wani' moreyami' tísu'minansenon warantí. Inkamoro wani' poro yi'pí po. Tiaronkon pí to' entaimepítí ko'mannípi.

“Mananníto' waiyi ye'nunpa'pí annaya tíise amírí'nikon mananu pra awani'pí”, taapítí'pí to'ya.

“Moropai isa'manta'pí kararunpato' kupí'pí annaya tíise amírí'nikon karau pra awani'pí”,

taapítí'pí to'ya. ³³ Inkamoro moreyami' ye'kakon amírí'nikon, siriri' pankon wani. „Awakíríkon pe aní' ku'sa'ya'nikon pepín.„ Maasa pra João Batista ii'sa' yai tekkari yonpa pra awani'pí tiaronkon pemonkonyami'ya yonpa warantí pra. Moropai tíwuku vinho eníríya pra awani'pí. Míikírí pí' taaya'nikon: “O'ma'kon yarakkírí tíwe'sen pe awani' míriri”, taaya'nikon. ³⁴ Moropai uuri' ka' poi íipi'pí entamo'ka ya, moropai uwuku eníríya ya taaya'nikon upí: “A'kí, míikírí warayo' kure'ne ta're' yonpanen. Moropai kure'ne tíwuku ení'nen, teetínsen” taaya'nikon. “Moropai tíwiru yapisi' pí' teesenyaka'masanon yonpa míikírí. Moropai pemonkonyami' imakui'san pokonpe tíwe'sen míikírí”, taaya'nikon upí. ³⁵ Tíise tauya aní'ya Paapa winípainon epu'nen yapisi' ya míikíríya yairi' tíwani' epu'tí míriri —ta'pí Jesusya.

Jesus Wani Simão Fariseu Yewí' Ta.

³⁶ Tíiwín fariseuya Jesus eta'pí entamo'kai atítíto'pe tewí' ta. Míriri' ye'nen Jesus wítí'pí itewí' ta. Moropai teerepana' pe eereuta'pí to' yaponse' pona takira' tekkari yonpai mesa pia. ³⁷ Míriri' yai miarí cidade' po wiri' wani'pí imakui'pí kupítípon. Míikíríya Jesus entamo'ka yekare eta'pí míikírí fariseu yewí' ta. Míriri' ye'nen míikíríya tíkarapa a'pusin kara' yense' yari'pí moropai attí'pí Jesus pia. ³⁸ Míikírí wani'pí Jesus pai winí si'ma aminke pra tíkarau pí'. Moropai íkaruwato' ya' Jesus puu yamanní'pí itenu paruya. Moropai míriri' típo típu'pai si'po ke Jesus puu yamanní'sa' tíuya ya mananí'pí'piya. Moropai míikíríya Jesus puu yu'napítí'piya. Moropai míriri' tíkarapa a'pusin tíwari'pí kanpítí'piya Jesus puu pona.

³⁹ Míriri' era'ma tíuya pe fariseu esenumenka'pí tíwari'pí ta'piya: —Míserí warayo' wani' ya innape profeta' pe, aní' pe míserí wíri' epu'tíya e'painon. Imakui'pí kupítípon pe wani' epu'tíya ya, yai pra awe'rennuku tíriya pepín e'painon típia. —ta'piya.

⁴⁰ Míikírí fariseu pí' Jesusya ta'pí: —Simão, apí' unekaremekí ton moro man —ta'piya.

—Ka'kí moriya, uyenupanen —ta'pí Simãoya Jesus pí'.

⁴¹ Moropai Jesusya ta'pí: —Asakí'nankon warayo'kon wani' epe'míra tíwinan warayo' pí'. Míikírí tíwiru esa'sa'ya itíinen pí' epe'míra to' wani'pí. Tíwinan ne'ma ton wani'pí 500 prata ena'pí kaisarí. Moropai tiaron ne'ma ton wani'pí 50 prata ena'pí kaisarí. ⁴² Tíise tíwinanya ye'ma pra awani'pí sa'nírí si'ma ye'ma'pí to'ya e'painon teuren míriri' tínesatí'píkon. Míriri' kupí'pí míikírí epe'míra to' e'to'ya íipia tíwí, ye'ma to'ya namai, ta'piya. O'non ye'kaya tíwakíri pe ikupí'pí kure'ne? —ta'pí Jesusya ípí'.

⁴³ Simãoya yuuku'pí: —Uurí pia manni' kure'ne panpí' epe'míra tíwe'senya tíwakíri pe ikupí'pí, ye'makí taiya pra awani' ye'nen —ta'pí Simãoya.

—Innape man, yairí taa pí' nai —ta'pí Jesusya.

⁴⁴ Míriri' taa típo Jesus era'tí'pí wíri' ekaya. Moropai ta'piya Simão pí': —Míserí wíri' era'ma pí' nan? Ayewí' ta ewonsa' tanne, amíríya tuna tíri pra man u'pu ronato' ton. Tíise míseríya u'pu rona siriri' tíkarawato' ke, tenu paru ke. Moropai típu'pai si'po ke u'pu ya'mananí pí' man. ⁴⁵ Moropai amíríya uyu'na pra man ayewí' ta ewonsa' tanne. Tíise míserí wíri'ya yu'napítí ko'manní'pí u'pu pí', ayewí' ta ewomí'pí pata pai. ⁴⁶ Moropai amíríya upu'pai pona akarapa yonpa tíri pra man. Tíise míserí wíri'ya tíkarapa a'pusin kamo pí' man u'pu pona —ta'piya. ⁴⁷ —Tauya apí', míikíríya kure'ne uyapurí esera'ma míriri'. Maasa pra kure'nan imakui'pí inkupí'pí kupíuya uwanmíra. Tíise manni' mararí uyapurínen míikírí níkupí'pí kupíuya uwanmíra mararí, mararí uyapuríya ye'nen —ta'pí Jesusya.

⁴⁸ Míriri' yai Jesusya wíri' pí' ta'pí: —Imakui'pí ankupí'pí kupí pí' wai uwanmíra —ta'piya.

⁴⁹ Míriri' eta'píya'nikon pe mesa po ereuta'san esekaranmapopítí pia'tí'pí tíwari'nikon. Ta'pí to'ya: —Aní' see míserí míito'pe imakui'pí ku'nen tíwanmíra kai'ma?

⁵⁰ Tíise Jesusya ta'pí wíri' pí': —Innape pu'kuru ukupíya ye'nen, imakui'pí ankupí'pí kupí pí' wai uwanmíra. Míriri' ye'nen atíkí tíwanmíra —ta'pí Jesusya wíri' pí'.

¹ Miriri tîpo Jesus wîtipîti'pî patakon kaisari mori yekare ekaremekî pinunpa'piya pemonkonyami' pî'. Ta'piya: —Tîpemonkono pe ayapisikon Paapaya siriri, ayesa'kon pe tiwe'to'pe kai'ma to' pî' ekareme'piti'piya. Asaki'ne pu' pona tîmo'tai'nikon (12) Jesus nenupa'san witi'pî ipokonpe. ² Moropai arinikon wiri'sanyami' Jesus nepi'ti'san witi'pî nîri. Inkamoro wiri'sanyami' kore'ta awani'pî Maria Madalena. Miikiri'ya' asaki'ne mia' pona (7) kaisaronkon o'ma'kon ewonsa' wani'pî. Tîise Jesusya tîmeruntûri ke miikiri yapai o'ma'kon yenpa'kasa' wani'pî. ³ Moropai Joana Herodes poitiri Cuza no'pî nîri wani'pî to' kore'ta. Susana nîri awani'pî to' kore'ta moropai tiaronkon wiri'sanyami' wani'pî. Inkamoroya temanekon yonpa ke Jesus moropai inenupa'san pîika'tîpiti'pî moropai to' ya're' ton tîri'pî to'ya.

Warayo' Tînmîri Pînnen
(Mt 13.1-9; Mc 4.1-9)

⁴ Moro to' tîise arinikon pemonkonyami' emurukuntisa' ko'mami'pî Jesus eseurîma etakonka kai'ma. Inkamoro ii'piti ko'manni'pî tu'ke patakon yapai. Miriri tanne inkamoro yenupa'pî Jesusya mori panton ke.

⁵ Ta'piya to' pî': —Warayo' witi'pî tînmîri pînsê. Miikiriya tînmîri pîmi tanne inpîmi yonpa ena'pî e'ma ena pona. Miriri yaki'tapa'pî pemonkonyami'ya maasa aaro'ta pra tîise. Moropai miriri era'ma'pî toronyami'ya moropai yenno'mapiti'pî to'ya. ⁶ Moropai tiaron inpîmi yonpa ena'pî mararon non tî' parappa po tiwe'sen pona. Miriri aro'ta'pî tîise aakarato' pata'se' ton pra awani'pî. Miriri ye'nen awa'pi'ta'pî. ⁷ Moropai tiaron ena'pî mî'nî ye' kore'ta. Mî'nî ye' pokonpe aarenta'pî. Moropai miriri taruma'ti'pî mî'nî ye'ya. Miriri ye'nen eepeta pra awani'pî. ⁸ Tîise tiaron ena'pî mori non pona. Miriri aro'ta'pî aarenta'pî, moropai eepeta'pî. Marari pra eepeta'pî e'mai' pe awani'pî yentai pu'kuru —ta'pî Jesusya.

—Anepu'pai ani' wani ya, etaki —ta'piya.

Î Taato'pe Panton Wani Ekaremeki Jesusya
(Mt 13.10-23; Mc 4.10-20)

⁹ Inenupa'sanya ekaranmapo'pî: —Î' taa yu'se awani siriri mori panton ke anna pi'? —ta'pî to'ya. ¹⁰ Jesusya yuuku'pî: —Paapa yeseru anepu'tikon pepin ekaremekiuya siriri. Î' kai'ma awani pe nai tamî'nawironkon esa' pe Paapa iipi yai ekaremekiuya siriri epu'tikonpa. Tîise Paapa yu'sankon pepin pî' ekaremekiuya siriri aronne. Tîise panton pe neken ekaremekiuya moropai epu'ti to'ya pepin itu'se pra tiwanikon ye'nen. Eta to'ya tîpanakon ke tîise î' tînetap'ikon epu'ti to'ya pepin.

Moropai era'ma to'ya tenukon ke tîise î' pe tînera'ma'pikon wani epu'ti to'ya pepin. *Is 6.9* kai'ma penaron Isaias nuri'tiya ekaremeki'pî.

¹¹ Ayeurîmauya'nikon siriri mori panton pî'. Manni' inpîmi wani Paapa maimu waranti. ¹² Moropai inpîmi e'ma ena pona ena'san waranti pemonkonyami' wani. Paapa maimu eta to'ya tîise ka'ne' pe Makui erepami. Itekare to' neta'pî mo'kaiya to' yewan yapai, innape ikupi to'ya namai, moropai to' e'piika'ti namai. ¹³ Moropai inpîmi tî' parappa pon non pona ena'san waranti tiaronkon pemonkonyami' wani. Paapa maimu eta to'ya moropai yapisi to'ya kure'ne taatausinpai. Mii pikiri innape ikupi to'ya. Tîise to' yewan ya' to' esenumenkato' ton pra awani. Miriri ye'nen innape ikuto' tiuya'nikon wena to' e'taruma'tito' erepami yai, tînetap'ikon rumaka to'ya tiwinari. ¹⁴ Moropai inpîmi mî'nî ye' kore'ta ena'san waranti tiaronkon wani. Itekare eta to'ya tîise to' yewan wani kure'ne siriri pata po tînkonekakan pî'. Moropai ipikku pe pu'kuru temanekon ton yu'se to' wani. Moropai siriri non po taatausinpato'kon yu'se to' wani. Miriri ye'nen innape ikupi pî' to' ko'mami pepin. Inî' panpi' Paapa yeseru yu'se pra to' wani. ¹⁵ Tîise inpîmi mori non pona ena'san waranti tiaronkon wani. Itekare eta to'ya moropai innape ikupi to'ya tewankon ke. Inkamoro ko'mami Paapa maimu yawiri ikoneka. Miriri ye'nen to' e'taruma'tito' erepami yai tînetap'ikon rumaka to'ya pepin. To' ko'mami Paapa maimu yawiri. Miriri ye'nen to' yeseru wani mori pe pu'kuru —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

U'kuma'tukon Pî' Jesus Eseurîma
(Mc 4.21-25)

¹⁶ Inî'ri Jesusya siriri panton ekaremeki'pî. —Ani'ya tî'kuma'tu yawittanîpî tîpo yenomî pepin wari'sa' yo'koi —ta'piya. —Moropai itîri pepin nîri we'nannîto' yaponse' yo'koi. Tîise enepi itaponse' pona itîto'pe aronne panpi' awe'to'pe tewonsenon weiyu'mato'peya. ¹⁷ Miriri waranti tamî'nawiri î' esenomî'pî e'naponka kupi siriri tiwin wei. Î' kai'ma epu'sa' pepin esepu'ti kupi siriri. Esenomî'pî esenpo kupi siriri tamî'nawironkonya epu'to'pe. ¹⁸ Miriri ye'nen, aka. Tiwari e'ti Paapa maimu etaya'nikon pî'. Maasa pra imaimu anepu'painon wani ya, Paapaya itîri inî' panpi' epu'to'peya. Tîise anepu'painon pepin

wani' ya, epu'ti'ya pepin. Marari ineta'pi ena kupi siriri iiwanmira, i' ton pra eena —ta'pi Jesusya tinenupa'san pi'.

Jesus Yan Moropai Ita'mi'san
(Mt 12.46-50; Mc 3.31-35)

¹⁹ Jesus yan moropai ita'mi'san erepami'pi Jesus era'mapi'se teuren. Tiise iipia to' e'rennuku eserike pra awani'pi maasa pra arinike pemonkonyami' wani' ye'nen. ²⁰ Miriri tiwinanya ta'pi Jesus pi': —A'ki, asan moropai aya'mi'san man poro po ayuwa pi', ayarakkiri teeseurimakonpa —ta'pi'ya Jesus pi'.

²¹ Tiise Jesusya ta'pi tami'nawironkonya eta tanne: —Maama' tauya moropai mooyi tauya manni'kan innape Paapa maimu ku'nenan pi' moropai ikonekanenan pi' —ta'pi Jesusya.

Jesus Maimu Pe A'situn Moropai Tuna Ati'napami
(Mt 8.23-27; Mc 4.35-41)

²² Tiaron wei yai Jesus asara'ti'pi tinenupa'san pokonpe kanau ya'. Moropai ta'pi'ya to' pi': —Miarin'nikon ruku'ni iku'pi ratai pona. Miriri ye'nen to' witi'pi. ²³ Miriri iku'pi nuurukkuti tiuya'nikon ye'ka pe, Jesus we'na'pi kanau ya'. Miriri pe ri merunti ke a'situn ata'se'ma pia'ti'pi iku'pi ka. Moropai kanau ya' to' e'to' yanni'pi pia'ti'pi tuna ke. Nari' pe eena'pi tami'nawironkon miriri kanau yawonkon pia. ²⁴ Miriri ye'nen Jesus nenupa'sanya Jesus yepakapi iwetun tanne. Ta'pi to'ya teesi'ni'se: —Anna yenupanen, sa'mantan pe man, tiinase.

Miriri taa to'ya ye'nen, Jesus e'mi'sa'ka'pi. Moropai ta'pi'ya a'situn pi' moropai tuna pi': —Ati'napanki. Aati'napami'pi tami'nawiri. ²⁵ Miriri yai Jesusya ta'pi tinenupa'san pi': —Innape ukupiya'nikon pra awanikon siriri. O'non pata innape uku'to'ya'nikon nai? „Ani' pe wani epu'tiya'nikon pra naati'?, —ta'pi'ya.

Tiise inkamoro esenumenkasa' wani'pi, teesewankono'mai marari pra teesi'ni'se. Moropai ta'pi to'ya tiuwarin'nikon: —I' ye'ka see warayo' miseri, imaimu yawiri a'situn moropai tuna e'to'. “Ati'napanki” taiya ya, aati'napami —ta'pi to'ya.

O'ma'kon Yenpa'ka Jesusya Warayo' Yapai
(Mt 8.28-34; Mc 5.1-20)

²⁶ To' erepami'pi Galilea iku'pi ratai po tiwe'sen Gerasa pata pona. ²⁷ Teerepansa'kon pe Jesus eseu'ka tanne kanau yapai, warayo' iipi'pi cidade poi iponaya epose. O'ma'kon ewonsa' wani'pi miikiri warayo' ya'. Pena pata pai aako'mansa' wani'pi ipon ton pra. Witi ta awani pra, aako'mansa' wani'pi. Tiise aako'manto' e'piti'pi uuruwai kore'ta e'ti'ka'san kore'ta. ²⁸ Jesus era'ma tiuya pe miikiri warayo' entaime'pi. Moropai awe'sekunka'pi Jesus rawiri. Moropai ta'pi'ya merunti ke: —Jesus Paapa ka' po tiiko'mansen munmu amiri. I' ku'se aai'sa' uuri yarakkiri? Esatiuya siriri api', uuri ki'taruma'ti. ²⁹ Miriri ta'pi'ya maasa pra Jesusya o'ma' yenpa'kasa' ye'nen yapai. Tu'ke ite'ka yapi'piti'pi o'ma'ya. Miriri ye'nen yewa'tipiti'pi to'ya i'pu pi' moropai itenya pi' sa'man ferro ke. Tiise miriri ya'tipiti'pi'ya to' yentai awani ye'nen. Moropai o'ma'ya yaapiti'pi keren pona.

³⁰ Jesusya miikiri ekaranmapo'pi: —Ani' ayese'? —ta'pi'ya.

Yuuku'piya: —Uyese' tu'kan —ta'pi'ya. Maasa pra tu'ke o'ma'kon ewomi'pi wani'pi miikiri warayo' ya'. ³¹ Moropai o'ma'konya ta'pi Jesus pi' marari pra teka'nunkai apo' ya' tenumiya'nikon namai.

³² Tu'kankon porcoyami' wani'pi tekkarikon yena'nenan ikiri po aminke pra. Miriri ye'nen o'ma'konya esati'pi Jesus pi' porcoyami' ya' teewomikonpa kai'ma. Moropai inna ta'pi Jesusya. ³³ Miriri ye'nen o'ma'kon epa'ka'pi miikiri warayo' yapai. Moropai to' ewomi'pi porcoyami' ya'. Miriri pe ri porcoyami' eka'tumi'pi irama yai. To' e'soroka'pi tuna ka. Moropai to' naari'pi.

³⁴ Warayo'kon porcoyami' pi' teesenyaka'masanonya miriri e'kupi era'masa' yai to' e'tirika'pi moropai miriri yekare ekaremeki'pi to'ya cidade po, moropai iwoi tiiko'mansenon pi'. ³⁵ Miriri ye'nen tu'kankon pemonkonyami' witi'pi miriri era'mai. Miarin ya teerepamikon pe Jesus pia, warayo' era'ma'pi to'ya. Yapai o'ma'kon epa'ka'pi. To' esi'nipi'pi ipi'. Maasa pra Jesus pia eereutasa' wani'pi. Tipon ke awani'pi moropai mori pe, ayawi' pe pra. ³⁶ Tami'nawironkon miikiri era'ma'tiponkonya miriri ekaremeki'pi tiaronkon pemonkonyami' pi' i' kai'ma warayo' esepi'tisa'. ³⁷ Miriri wenai Gerasa pata ponkon ena'pi kure'ne eranne' pe. Miriri ye'nen Jesus epa'kato'pe esati'pi to'ya tipatakon yapai. Moropai Jesus asara'ti'pi kanau ya' moropai atti'pi.

³⁸ Miikiri warayo' o'ma'kon yepi' esepi'tisa'ya Jesus yeka'nunka'pi ipikiri tuutipa kai'ma. —Uuti apikiri, Uyepotori —ta'pi'ya. Tiise Jesusya yarima'pi. Ta'pi'ya: ³⁹ —Enna'poki ayewi' ta. Moropai i' ku'sa' Paapaya mekaremeki. Miriri ye'nen miikiri warayo' enna'po'pi tami'nawiri cidade poro i' ku'sa' Jesusya timiri tonpe ekaremeki'piya pemonkonyami' pi'.

*Jairo Yensi Yepi'ti Jesusya**(Mt 9.18-26; Mc 5.21-43)*

⁴⁰ In'i rî iku'pî ratai pona Jesus enna'posa' pe arinîkon pemonkonyamî'ya Jesus yapisi'pî kure'ne taatausinpai. Maasa pra tamî'nawîronkon wani'pî inîmikî pî' miarî si'ma. ⁴¹ Mîrîrî yai warayo' erepamî'pî itese' Jairo. Mîikîrî wani'pî Judeuyamî' epere'to' yewî' esa' pe tîwe'sen pe miarî. Mîikîrî e'sekunka'pî Jesus pia moropai Jesus wîtîto'pe esatî'pîya tewî' ta. ⁴² Maasa pra tiwinan ye' itensi asakî'nan pu' pona tîimo'tai (12) kaisaron ikono po sa'manta ko'mannîpî ye'nen yepi'tî attîto'pe.

Jesus wîtî ko'mannîpî tanne e'ma taawîrî arinîkon iipî'pî iwenairî. Inkamoro ya tatunuku'pî arinîke tîwanîkon ye'nen, Jesus era'tî eserîke pra. ⁴³ Mîrîrî yai wîrî' iipî'pî Jesus pia mîn kannen. Asakî'ne pu' pona tîimo'tai kono' kaisarî mîn kamo pî' aako'mansa' wani'pî. Tamî'nawîrî temanne tî'kasai'ya wani'pî yepi'tî tonkon ye'ma pî' tîise eesepi'tî pra awani'pî. ⁴⁴ Mîikîrî iipî'pî Jesus poi winî pî'. Moropai mîikîrîya ipon ye'pî pî' yapî'pî. Moropai mîrîrî pe rî mîn teeti'kansen asa'tî'pî.

⁴⁵ Jesusya to' ekanmapo'pî: —Anî'ya uyapî mîrîrî? —ta'pîya.

Tîise, —Anî'ya ayapî pra man —ta'pî to'ya. Mîrîrî pî' Pedroya ta'pî: —Uyenupanen, arinîkon pemonkonyamî' man awoi. Tamî'nawîronkonya ayatunnuku pî' man —ta'pîya.

⁴⁶ Tîise Jesusya ta'pî: —Tîise tiwinanya uyapî epu'tî pî' wai. Maasa pra meruntî epa'ka epu'tî pî' wai —ta'pîya.

⁴⁷ Mîrîrî eta tîuya pe teesenomî eserîke pra awani' epu'tî'pî mîikîrî wîrî'ya. Mîrîrî ye'nen tîwe'kikî'ma ye'ka pe aai'pî'pî. Moropai awe'sekunka'pî Jesus pia. Tamî'nawîronkonya era'ma tanne moropai eesekaremekî'pî. Î ton pe yapîsa' tîuya ekaremekî'pîya. Moropai ka'ne' pe teesepi'tî epu'tî'pîya. ⁴⁸ Mîikîrî pî' Jesusya ta'pî: —Ma'non, innape ukupîya ye'nen eesepi'tîsa' sîrîrî. Tarîpai tîwanmîra atîkî —ta'pîya.

⁴⁹ Miarî maasa Jesus eseurîma tanne Jairo poitîrî erepamî'pî Jairo yewî' tapai. Moropai mîikîrîya ta'pî Jairo pî': —Ayensi sa'mantan pî' man. Mîrîrî ye'nen uyenupanenkon wîtî yu'se awani' pepîn.

⁵⁰ Mîrîrî eta'pî Jesusya. Moropai ta'pîya Jairo pî': —Teesi'nî'se pra e'ki. Innape neken uku'ki. Moropai ayensi ennapamî —ta'pîya.

⁵¹ Jairo yewî' ta teerepansa' pe, tarakkîrî Pedro, João moropai Tiago ewomî tîrî'pîya, moropai Jairo moropai wîrî' yan, inkamoro neken. Tiaronkon ewomî tîrîya pra awani' pî'. ⁵² Mîrîrî tanne tamî'nawîronkon wani'pî moro tîkaraukon pî' tîwentaimepîtîkon pî', mîikîrî wîrî' sa'mantasa' pî'. Inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —Tîkauware pra e'tî. Wîrî' sa'mantasa' pra man. Iwe'nasa' man —ta'pîya.

⁵³ Mîrîrî taiya eta tîuya'nîkon ye'nen tamî'nawîronkon siira'pî ipî'. Maasa pra aasa'mantasa' epu'tî tîuya'nîkon ye'nen. Ta'pî to'ya: —Î tonpe aasa'mantasa' era'ma ye'ka pe mîrîrî taiya —ta'pî to'ya. ⁵⁴ Tîise Jesus wîtî'pî iipîa. Moropai yapisi'pîya itenya pî'. Moropai ta'pîya meruntî ke: —Ma'non, e'mî'sa'kakî, kai'ma. ⁵⁵ Ka'ne' pe mîikîrî ennapamî'pî. Enen eena'pî. Moropai awe'mî'sa'ka'pî. Moropai tekkari ton tîtîto'pe to'ya ta'pî Jesusya. ⁵⁶ Mîikîrî yuntonon esenumenkasa' wani'pî kure'ne. Tîise Jesusya ta'pî ekaremekî to'ya namai tiaron pî' mîrîrî tînkupî'pî pî'.

9

*Tînenupa'san Yaipontî Jesusya**(Mt 10.5-15; Mc 6.7-13)*

¹ Mîrîrî tîpo Jesusya tînenupa'san yanno'pî tîipia. Asakî'ne pu' pona tîimo'tai'nîkon yanno'pîya. Moropai inkamoro pia tîmeruntîrî tîrî'pîya tîmaimu pe tamî'nawîrî o'ma'kon pemonkonyamî' ya' tîwe'sanon yenpa'kato'pe to'ya ikupî'pîya. Moropai pri'yawonkon pepîn yepi'tîto'pe to'ya. ² Moropai to' yaipontî'pîya. Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî kupî ekareme'to'pe to'ya pemonkonyamî' pî'. Moropai pri'yawonkon pepîn yepi'tîto'pe to'ya nîrî. ³ Inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —Attîkon pe î' rî kisatî. Ame'sipukon ton kisatî. Aya're'kon ton kisatî, asakunîkon ton kisatî. Moropai atînîrurîkon ton kisatî. Moropai tu'ke aponkon ton kisatî tîise tiwin aponkon maatî. ⁴ Moropai miarî pemonkonyamî' kore'ta eerepansa'kon ya, morî pe ayapisîkon wîtî esa'ya ya, moro mako'mantîi mîrîrî wîtî ta, miarî pai awenna'pokon pikîrî. ⁵ Tîise morî pe ayapisîkon pemonkonyamî'ya pra awani' ya, miarî tîpatakon ya, ka'ne' pe mepa'katî miarî pai. Moropai eepa'kakon pe a'pukon pî' atapisî'pî non mîsorokatî. Mîrîrî kupîya'nîkon ya Paapa maimu yu'se pra to' wani' ye'nen Paapaya to' taruma'tî pe man ekaremekîya'nîkon mîrîrî —ta'pîya.

⁶ Mîrîrî tîpo inenupa'san ese'ma'tî'pî. Moropai tamî'nawîrî cidadekon poro to' wîtî'pî Paapa maimu ekaremekî pinunpa'pî to'ya. Moropai pri'yawonkon pepîn yepi'tî pinunpa'pî to'ya tamî'nawîrî patakon poro.

Ani' Pe Jesus Wani Anepu'pai Herodes Wani'pi
(Mt 14.1-12; Mc 6.14-29)

⁷ Miriri yai Galilea pata esa' pe Herodes wani'pi. Miikiriya tami'nawiri i' ku'sa' Jesusya eta'pi miari. Miriri ye'nen i' kai'ma teesenumenka epu'tiia pra awani'pi. Maasa pra tiaronkonya taapiti'pi ipi': —Joao Batista nuri'ti e'mi'sa'kasa' —taapiti'pi to'ya. ⁸ Moropai tiaronkonya taapiti'pi: —Elias nuri'ti esenposa' miriri —taapiti'pi to'ya. —Manni' miikiri penaron Paapa maimu ekareme'nen profeta nuri'ti e'mi'sa'kasa' miriri —ta'pi to'ya. ⁹ Miriri pi' ta'pi miikiri pata esa' Herodesya: —Tiise uuri miikiri Joao pimirikiti me'po'tipon —ta'piia. —Tiise ani' pe miikiri warayo' wani siriri. Ipi' to' eseurima eta pi' wai —ta'piia. Moropai Jesus anera'mapai pata esa' Herodes wani'pi kure'ne.

Arinikon Pemonkonyami' Ya're'ti Jesusya
(Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Jo 6.1-14)

¹⁰ Miriri tiipo Jesus nenupa'san enna'po'pi iipia. Moropai tami'nawiri i' ku'sa' tiuya'nikon ekaremeki'pi to'ya ipi'. Miriri tiipo tinenupa'san pokonpe Jesus witi'pi Betsaida itese' pata pemonkonyami' ko'manto' pona. Arinikon pemonkonyami' piapai to' witi'pi timiri'nikon pe. ¹¹ Tiise arinikon pemonkonyami'ya o'non pata Jesus witi'pi epu'ti'pi. Moropai to' witi'pi ite'ma'pi pi'. Moropai miari Jesusya to' yalisi'pi mori pe pu'kuru. Miikiriya to' yeurima'pi. I' kai'ma tami'nawironkon esa' pe Paapa iipi kupi pi' to' yeurima'piia. Moropai pemonkonyami' pri'yawonkon pepin yepi'ti'piia.

¹² Miriri tanne pata ko'mami'pi. Ko'mamiya eena'pi. Miriri ye'nen asaki'ne pu' pona tiimo'tai'nikon inenupa'san witi'pi iipia. Moropai ta'pi to'ya ipi': —Insamoro arinikon pemonkonyami' yarimakiti to' witi'pe witi'kon ta pemonkonyami' kore'ta, aminke pu'kuru pra man taripai —ta'pi to'ya. —Miaritawanikon ya, ta're'kon ton epori to'ya e'painon. Moropai tipata'se'kon ton epori to'ya niri. Maasa pra siriri pata ya' keren po e'ni man. Tari'f' ton pra man —ta'pi inenupa'sanya Jesus pi'.

¹³ Jesusya inkamoro maimu yuuku'pi: —Amiri'nikonya to' yekkari ton tiri e'pai man —ta'piia to' pi'.

Tiise yuuku'pi to'ya: —Tiise mia'taikin neken anna pia pao man. Moropai asaki'ne neken moro'yami' man. Tami'nawironkon pia itiriya pepin —ta'pi to'ya. —Ini' panpi' to' yekkari ton yennai anna witi yu'se awani miriri? —ta'pi to'ya Jesus pi'. ¹⁴ Inkamoro pemonkonyami' wani'pi arinike, 5.000 yairi warayo'kon.

Moropai Jesusya tinenupa'san pi' ta'pi to' eretato'pe taato'pe to'ya iponar'ne 50 kaisari'ne ta'piia.

¹⁵ Jesus maimu yawiri ikupi'pi inenupa'sanya. Moropai tami'nawironkon yaiponti'pi to'ya to' eretato'pe. ¹⁶ Miriri tiipo Jesusya mia'taikinan pao trigo puusa' yalisi'pi, moropai asaki'nankon moro'yami'. Moropai ka' ekaya tenu yanumi'piia. Moropai miikiri epirema'pi. Miriri yekkari wani pona Paapa esati'piia. —Mori pe man —ta'piia. Moropai miriri tiipo pao pirikkapiti'piia tinenupa'san pia, miriri tiito'pe to'ya inkamoro pemonkonyami' kaisari. ¹⁷ Miriri pi' tami'nawironkon asa're'ti'pi, kure'ne itu'se tiwanikon pikiri. Tiise to' ya're' yonpari'pi e'kupi'pi. Miriri Yannuku'pi Jesus nenupa'sanya asaki'ne pu' pona tiimo'tai (12) waikara'pi kaisari.

—Cristo Amiri —Taa Pedroya
(Mt 16.13-19; Mc 8.27-29)

¹⁸ Tiaron pensa Jesus epirema tanne tiwinsari, inenupa'san erepami'pi iipia. Miikiriya to' ekaranmapopiti'pi: —Ani' pe ri see ukupi'pi pemonkonyami' nai? —ta'piia to' pi'.

¹⁹ Miikiri maimu yuuku'pi to'ya: —Tiaronkonya taa "Joao Batista nuri'ti e'mi'sa'kasa' miikiri" taa to'ya. Tiaronkonya taa: "Penaron itekare ekareme'piti'pon Elias e'mi'sa'kasa' miikiri", taa to'ya. Moropai tiaronkonya taa, "Penaron Paapa maimu ekaremekiti'pon profeta yekatonopi e'mi'sa'kasa' miikiri", taa to'ya api' —ta'pi to'ya.

²⁰ Moropai Jesusya ta'pi to' pi': —Amiri'nikon kanan? Ani' taa pi' naati upi'?
Miikiri maimu yuuku'pi Pedroya: —Amiri Paapa nimenka'pi plika'titon, Cristo amiri —ta'pi Pedroya Jesus pi'.

²¹ —Inna, seru' pepin, tiise maasa Paapa narima'pi pe uuri wani kisekareme'ti ani' pi' —ta'piia.

Tiisa'manta Pi' Jesus Eseurima
(Mt 16.20-28; Mc 8.30-9.1)

²² Moropai Jesus eseurima ko'manipi'pi. Ta'piia: —Ka' poi iipi'pi uuri e'taruma'ti e'pai awani kure'ne. Teepiremasanon esanonya uyewanmari e'pai awani moropai Moises yeseruri'pi pi' yenupatonkonya uyewanmari e'pai awani kupi siriri. Inkamoro ena e'pai

awani uyu'se pra, uusa'manta e'pai awani miriri wenai. Tiise e'mi'sa'ka e'pai awani iteseurino weiyu yai —ta'piya.

²³ Moropai Jesusya ta'pi tami'nawironkon pi': —Uwaniyakon pe e'pai ani' wani ya, wei kaisari itu'se tiwe'to' rumakaiya e'pai awani, tiwariri teesenumenka. Moropai uwaniyakon pe tiwani wenai e'taruma'tinto' namapai pra e'pai awani, isa'mantato' namapai pra e'pai awani tiise uwenairi aapi e'pai awani. ²⁴ Tiise ani'ya tiiko'manto' pininma ya kure'ne, tiwe'taruma'ti namaiya. Miriri ye'nen Paapa pia ipatikari tiiko'manto' ton eporiya pepin. Tiise aminke aako'mami Paapa pi'. Tiise uwaniyakon pe tiwani wenai tiiko'manto' pininma pra awani ya, tiwe'taruma'tito' yapitanipiya ya, ipatikari enen tiiko'manto' ton eporiya Paapa pia —ta'piya. ²⁵ —A'ki, tami'nawiron siriri non pon yemanne esa' pe ani' ena ya, tiise ipatikari enen tiiko'manto' ton eporiya pra awani ya, eporiya kupi pepin ri miriri. Tiisa'manta yai tekaton yepe' ton eporiya pepin. Awe'pi'ka'ti pepin. ²⁶ Jesusya ta'pi: —Ani' eppepi ya upi', moropai umaimo esenupanto' pi', uuri ka' poi iipi'pi eppepi ipi'. I' pensa ini'ri uui'p weiyu yai uya'karu ke ipikku pe, Paapa ya'karu ke yarakkiri uui'p yai, moropai morikon inseriyami' pokonpe uui'p yai eppepi ipi' —ta'piya. ²⁷ —Inna pi' ri tauya api'nikon. Tami'nawironkon esa' pe Paapa iipi' pe man. I' kupiya era'ma amiri'nikon yonpayami'ya tiisa'mantakon rawiri —ta'pi Jesusya.

Moisés Moropai Elias Esenpo Jesus Pia

(Mt 17.1-13; Mc 9.2-8)

²⁸ Tiwin semana teeseurimasa' ti'po, Jesus witi'pi kawinan wi' pona. Tinenupan'san Pedro moropai Tiago moropai Joao pokonpe atti'pi epiremai. ²⁹ Miari eepirema tanne Jesus yenpata etinyaka'ma'pi. Moropai ipon etinyaka'ma'pi aimutun pe pu'kuru. Moropai inke' pe eena'pi. ³⁰⁻³¹ Miriri pe ri asaki'nankon warayo'kon esenpo'pi iipia. Inke' pe inkamoro wani'pi, ka' ponkon waranti. Inkamoro yarakkiri eseurima'pi. Inkamoro wani'pi Moisés nuriti'pe moropai Elias pe. Inkamoro penaronkon eseurima Jesus yarakkiri. I' kai'ma aasa'manta kupi pi' Jerusalém po pena Paapaya ta'pi yawiri awe'kupi kupi ekaremeki'pi to'ya.

³² Miriri tanne inkamoro Pedro moropai tiaronkon Jesus nenupa'san wani'pi iwe'nunpai. Miriri ye'nen to' we'na'pi. Moropai miriri ti'po to' paka'pi. Miriri yai Jesus era'ma'pi to'ya. A'ka pe pu'kuru awani'pi. Moropai inkamoro asaki'nankon warayo'kon iipia tiwe'sanon niri era'ma'pi to'ya. ³³ Miriri ti'po inkamoro witi'pi tanne Jesus piapai, Pedroya ta'pi Jesus pi': —Uyenupanen, mori pe pu'kuru e'ni siriri tari. Miriri ye'nen eseuriwine tappi ton koneka annaya siriri. Amiri' ton tiwin, moropai Moisés ton tiwin, moropai Elias ton niri tiwin —ta'piya. Tiise i' taa tiuya pe awani epu'tiya pra Pedro wani'pi.

³⁴ Eeseurima tanne katupuruya to' naponti'pi. Inkamoro Jesus nenupa'san ena'pi eranne' pe katupuru iipi ye'nen tipona'nikon. ³⁵ Inkamoroya Paapa eseurima eta'pi katupuru kore'ta si'ma. Ta'pi Paapaya: —Miseri unmu wani unmenka'pi pe pu'kuru. Miriri ye'nen eeseurimato' imaimu etati —ta'piya. ³⁶ Paapa eseurima ataretika'pe Jesus era'ma'pi to'ya tiwinsari. Miriri tintera'ma'pikon ekaremeki' to'ya pra awani'pi ani' pi'.

More Yepi'ti Jesusya

(Mt 17.14-21; Mc 9.14-29)

³⁷ Tiaron wei yai wi' poi tiwautikon pe arinikon pemonkonyami' eperesa' era'ma'pi to'ya. Jesus yarakkiri esepapai tiwanikon ye'nen iipi'san. ³⁸ Miari tiwin warayo' wani'pi to' kore'ta. Miikiri entaimepiti pia'ti'pi. Ta'piya: —Uyenupanen, api' tauya siriri tiwinan ye' sa'ne unmu yepi'tiya yu'se wani ye'nen —ta'piya Jesus pi'. ³⁹ —O'ma' ewonsa' man ya'. Moropai eporiya ya ka'ne' pe more entaima. Moropai yai atti, esenumi non pona inta arakunta. Moropai o'ma'ya yenunpiti yaki'tapapitiya. Ka'ne' pe irumakaiya pepin —ta'pi itunya. ⁴⁰ —Anenupa'san pi' ta'piya o'ma' yenpa'kato'pe to'ya kai'ma tiise yenpa'ka to'ya eserike pra awani'pi. Miriri waranti ri aako'mami siriri —ta'piya.

⁴¹ Jesusya miikiri maimu yuuku'pi: —Siriri pankon pemonkonyami', makui nenku'ti'san, innape uku'nenan pepin. O'non pikiri uuko'mami e'painon akore'ta'nikon? O'non pikiri amiri'nikon yapitanipiya e'painon? Moriya ene'ki —ta'pi Jesusya miikiri more yun pi'.

⁴² Miikiri more enepi itunya tanne, Jesus pia miikiri o'ma'ya yenumi'pi non pona. Moropai awe'perenperenma'pi non pona. Inta arakunta'pi. Miikiri pi' Jesus eseurima'pi eepa'kato'pe kai'ma. Eepa'ka'pi moropai more esepi'tisa' wani'pi. Miikiri more rumaka'pi Jesusya itun pia pri'ya. ⁴³ Miriri kupi Jesusya era'matiponkon tami'nawironkon pemonkonyami' wani'pi kure'ne teesenumenka. Paapa meruntiri ke ikupi Jesusya era'ma tiuya'nikon ye'nen.

Ini'ri Tiisa'manta Pi' Jesus Eeseurima

(Mt 17.22-23; Mc 9.30-32)

Tami'nawíronkon esenumenkasa' era'ma tíuya ye'nen Jesusya tinenupa'san pí' ta'pí: ⁴⁴ —Aawanmíra'níkon kínanen í' tauya manni' pí'. Ka' poi iipí'pí uurí rumaka to'ya kupi sírírí, tesanonkon yenya' uwíto'pe to'ya —ta'píya. ⁴⁵ Tíise í' taa Jesusya epu'tí to'ya pra awani'pí. Maasa pra eenonsa' pe awani'pí epu'tí to'ya namai. Mírírí ye'nen eranne' pe to' wani'pí anekaranmapapai pra to' wani'pí í' taa to'pe awani'.

Tonpakon Yentai E'pai To' Wani' Pí' Jesus Eseuríma
(Mt 18.1-5; Mc 9.33-37)

⁴⁶ Jesus nenupa'san e'ku'pítí'pí tonpakon yentai tíwaníkon kai'ma. Mírírí ye'nen to' eseuríma'pí tíwarírí'níkon mírírí pí': —Uurí wani' ipikku pe panpí' —ta'pí tiaronkonya. ⁴⁷ Tíise Jesusya mírírí to' eseurímato' epu'tí'pí í' kai'ma to' esenumenkato'. Mírírí ye'nen Jesusya si'míríkí more yapísí'pí itenya pí' moropai yari'píya típia to' kore'ta. ⁴⁸ Moropai ta'píya: —Aní'ya míserí more yapísí' ya, tíwakírí pe pu'kuru uyapúrí tíuya ye'nen, uurí níri yapísíya morí pe. Moropai uurí yapísíya ya, manni' warantí níri uyarimatípon Paapa yapísíya —ta'pí Jesusya. —Maasa pra míkírí ama're'níkon tíwe'sen míkírí wani' kupi sírírí kure'ne, moropai ipikku —ta'píya.

Uyonpakon Pe Aní'kan Wani' Pí' Jesus Eseuríma
(Mc 9.38-40)

⁴⁹ Moropai Joáoya ta'pí Jesus pí': —Uyenupanen, warayo' era'ma'pí annaya o'ma'kon yempa'kanen amaimu pe. Tíise míkírí pí' ta'pí annaya iní'ri mírírí warantí kíkai míkírí ye'ka pí'. Maasa pra anna yonpa pe awani' pepín, tiaron míkírí —ta'píya. ⁵⁰ Imaimu yuuku'pí Jesusya: —Kaane, mírírí kíkai tikai pra e'kí. Maasa pra awiníkí í' rí kupíya pepín mírírí, tíise morí kupíya mírírí amírí'níkon ton pe —ta'pí Jesusya.

Samaria Ponkonya Jesus Yapísí' Pepín

⁵¹ Ka' pona Jesus yaato' Paapaya weiyu eseporí ko'mannípi tanne Jesus esenumenka'pí Jerusalém pona tuutí pí'. ⁵² Mírírí ye'nen e'mai' pe tinenupa'san yonpa yarima'píya to' wítíto'pe kai'ma Samaritanoyami' pata'se' ya'. Moropai to' erepamí'pí miarí ya Jesus pata'se' ton ekaranmapoi. ⁵³ Tíise itírí Samaria ponkonya pra awani'pí. Maasa pra Jerusalém pona Jesus wítí epu'tí'pí to'ya míto'pe. ⁵⁴ Jesus pata'se' ton tíri to'ya pra awani' ye'nen, Tiagoya moropai Joáoya Jesus pí' ta'pí: —Anna yepotorí, anna epírema yu'se nan Paapaya apo' yarímato'pe insamoro Samaria ponkon po'tíi? —ta'pí to'ya Jesus pí'.

⁵⁵ Mírírí taa to'ya ye'nen Jesus era'tí'pí to' winíkí moropai to' maimu iwa'tí'píya. —Maasa pra pemonkonyami' tí'kai uui'sa' pra wai —ta'pí Jesusya to' pí'. ⁵⁶ Mírírí típo to' wítí'pí tiaronkon pemonkonyami' kore'ta.

Tiaronkon Wani' Itúpai Jesus Píkírí
(Mt 8.18-22)

⁵⁷ Mírírí típo tinenupa'san pokonpe Jesus wítí tanne e'ma taawírí, tiwínan warayo'ya ta'pí Jesus pí': —Awenairí uutí o'non poro atí manni' yairí uutí —ta'píya.

⁵⁸ Jesusya míkírí maimu yuuku'pí: —A'kí, uwenairí ii'pai awani' ya aapí tíise sa'me awani'. Maasa pra maikanyami' yeutta mororon, mírírí ya' to' erí'kapí. Moropai toronyami'ya tí'moikon yenpoto' yaponse' níri mororon. Tíise uurí ka' poi iipí'pí uyewí' ton pra man —ta'pí Jesusya.

⁵⁹ Moropai Jesusya ta'pí tiaron warayo' pí': —Aase uwenairí —ta'píya.

Tíise míkíríya ta'pí: —Uyepotorí, maasa e'mai' pe uyun sa'manta tanne. Yu'na'tíuya típo uutí —ta'píya.

⁶⁰ Míkírí maimu yuuku'pí Jesusya: —Tíwí inkamoro innape umaimu ku'nenan pepínya míkírí isa'manta'pí yu'na'tí —ta'píya. —Tíise amírí wítí yu'se wai moropai í' kai'ma tamí'nawíronkon esa' pe Paapa wani' ekaremekíya yu'se wai —ta'píya ípí'.

⁶¹ Moropai tiaron warayo'ya ta'pí Jesus pí': —Awenairí uutí, Uyepotorí. Tíise maasa e'mai' pe uyonpayami' pí' esekareme'se uutí sírírí —ta'píya.

⁶² Míkírí maimu yuuku'pí Jesusya. Ta'píya: —Aní' esenyaka'ma ya sanpa ke, míkírí esenyaka'ma e'pai awani' tírumakai pra yaretí'ka tíuya píkirí. Mírírí warantí míkírí esenyaka'ma ya, Paapa maimu ekaremekí pí' esenyaka'ma ko'mannípi e'pai awani', penaro' tesorurí'pí pí' tíwenpenatai pra. Tíise míkírí enna'po ya, ite'ma'pí pí', í' pe pra rí awani' Paapa itesa' pia —ta'pí Jesusya.

10

72 Kaisaronkon Warayo'kon Yaipontí Jesusya

¹ Mírírí típo Uyepotoríkonya tiaronkon 72 kaisarí warayo'kon menka'pí tínaipontítonkon. Moropai inkamoro yaipontí'píya asakí'ne'ne patakon kaisarí. Cidatekon poro to' wítíto'pe tírawírí o'non poro tuutíto' yairí. ² Moropai inkamoro yaipontí'píya. To' yaipontí pe

ta'p̄iia: —Tu'ke to' man umaimu anetapainokon, t̄iise umaimu ekareme'nenan wani tu'ke pra marari pra umi yawon emisa' waranti, t̄iise ipi' teesenyaka'masanon man marari, imo'ka to'ya eserike pra. Miriri ye'nen esa'ti m̄ikiri umi esa' Paapa pi' tiaronkon teesenyaka'masanonkon yarimato'peiya —ta'p̄iia. ³ Inkamoro pi' ta'p̄iia: —Atiti see, uuriya ayarimakon siriri. Ayarimauya'nikon siriri nari'kon kore'ta. Carneiro munkiyami' yeka'ma waranti kaikusiyami' kore'ta ayarimauya'nikon siriri. ⁴ Attikon pe kanan i' ri kisati. Ayette'kon yense' asakunikon kisati. Moropai a'sa'sakon kisati. Moropai an'ri eposa'ya'nikon ya e'ma ta, m̄ikiri yarakkiri kure'ne kiseurimat̄i. T̄iise teese'mi'tapai mat̄iti.

⁵ Miar̄i ya eerepansa'kon ya witi ta eewomikon pe makati e'mai' pe: "Paapaya tiwanmin tiri yu'se wai siriri witi ta", makati —ta'p̄iia to' pi'. ⁶ —Mor̄i pe pu'kuru miriri witi tawon warayo' wani ya, tiwanmin yapisiya Paapa winipai. T̄iise mor̄i pe pra m̄ikiri warayo' wani ya, yapisiya pepin. T̄iise amiri'nikonya yapisi. ⁷ Mor̄i pe aako'mamikon ya miriri witi ta. T̄iise moro mako'manti aya're'kon monpati moro, awukukon meni'ti moro, i' ri tiri to'ya ya aapia'nikon. Maasa pra teesenyaka'masanya teesenyaka'ma'pi yepi' yapisi e'pai awani. Miriri ye'nen moro mako'manti tiwan witi ta tiaron ta timo'tapi'se pra.

⁸ Cidade pona eewomikon ya, miari mori pe ayapisikon to'ya ya, moro aya're'kon monpati to' kore'ta, i' ri tiri to'ya. ⁹ Moropai miari cidade po pri'yawonkon pepin mepi'titi. Moropai makati miari ronkon pemonkonyami' pi': "Aapia'nikon Paapa niri' erepani pi' man. Ayesa'kon pe Paapa ko'manto'pe eturumakati itenya," makati to' pi' —ta'p̄iia. ¹⁰ —T̄iise mori pe ayapisikon to'ya pra awani ya, miari cidade po, moriya mepa'kati e'ma ta. Moropai makati: ¹¹ "Itekare anetapai pra awanikon ye'nen, anna epa'ka siriri apatakon piapai. A'ki, anna puu pi' atapisi'pi non apatakon yawon pa'ti annaya siriri. Siriri kupi annaya itekare yu'se pra awanikon ekareme'nen pe. T̄iise siriri epu'ti, Paapaya ataruma'tikon kupi siriri. Maasa pra aminke pra tam'i'nawironkon esa' pe Paapa ii'to' esepori kupi siriri. Tipemonkonyami' pika'tiya kupi siriri" makati to' pi' —ta'p̄iia. ¹² Moropai in'ri ta'pi Jesusya: —Ayenku'tiuya'nikon pepin. Tiwinano'pi wei yai, tam'i'nawironkon yenumi Paapaya yai, miriri cidade ponkon taruma'tiya kupi siriri kure'ne manni'kan penaronkon Sodoma ponkon taruma'ti'pi tiuya yentai.

*Cidade Ponkon Pemonkonyami'ya Jesus Yapisi Pin
(Mt 11.20-24)*

¹³ Jesus eseur̄ima ko'manni'pi: —Aka sa'ne Corazim cidaderi ponkon pemonkonyami'. Aka sa'ne Betsaida cidaderi ponkon, innape ukupi'ya'nikon pra awanikon siriri tiPOSE. Teuren kure'ne i' ikupi eserikan pepin e'kupi'pi apatakon ya. T̄iise innape ukupi'ya'nikon pra awe'sa'kon. Siriri miriri ye'ka e'ku'sa' ya Tiro cidaderi po, moropai Sidom cidaderi po, miari ronkon pemonkonyami'ya timakuyikon rumaka'pi e'painon pena. Marari pra timakuyikon pi' to' esewankono'ma' e'painon, saaku ya' teepont̄i moropai runu'pi ke teeki'pai —ta'pi Jesusya. ¹⁴ —Tami'nawironkon yenumi Paapaya weiyu yai esewankono'makon kupi siriri marari pra. Tiro cidaderi ponkon pemonkonyami' esewankono'ma'pi yentai. Moropai Sidom ponkon e'taruma'ti'pi yentai amiri'nikon e'taruma'ti kupi siriri. Maasa pra innape imaimu ku'sa'ya'nikon pra awani ye'nen. ¹⁵ Aka sa'ne Cafarnaum ponkon pemonkonyami' ka' pona attikon kai'ma eesenumenakon, t̄iise attikon pe pra naati amakuyikon wenai. Miriri wenai apo' ya' Paapaya ayenumikon kupi siriri —ta'p̄iia to' pi'.

¹⁶ Moropai ta'pi Jesusya tinenupa'san 72 kaisaronkon pi': —Ani'kanya amaimukon eta ya, mori pe umaimu eta to'ya miriri. T̄iise ani'kanya ayewanmirikon ya, inkamoro ya uyewanmiri niri miriri. Moropai uyewanmirinenanya niri Paapa uyarimatipon yewanmiri miriri —ta'pi Jesusya.

72 Kaisaronkon Warayo'kon Enna'po Jesus Pia

¹⁷ Moropai inkamoro 72 kaisaronkon warayo'kon iti'san enna'po'pi Jesus pia kure'ne pu'kuru taatausinpai. Moropai inkamoro ya ekaremeki'pi Jesus pi'. —O'ma'kon wani'pi anna maimu yawiri. Maasa pra "Jesus maimu pe epa'kati pemonkonyami' yapai", ta'pi annaya. Miriri ye'nen to' epa'ka'pi —ta'pi to'ya.

¹⁸ Miriri yuuku'pi Jesusya: —Inna, miriri waranti awani maasa pra ka'ne' pe wara'napi e'sisiuka waranti, ka' poi Makui enasa' era'ma'piuya, imerunt̄i yentai Paapa wani ye'nen, —ta'piia. ¹⁹ —Maasa pra Uuriya pu'kuru merunt̄i tiri'pi aapia'nikon, ye'katon iki yaki'tapakonpa kai'ma, umaimu pe, moropai yeki'katon mari'ti yaki'tapakonpa. Moropai tam'i'nawiron imakui'pi ku'nenan awiniki'nikon yentai pu'kuru awanikonpa umaimu pe. Amoronkon epu'tiya'nikon namai merunt̄i tiri'piuya. ²⁰ T̄iise miriri pi' taatausinpai pra e'ti. Amaimukon pe o'ma'kon epa'ka pi' katausinpai. T̄iise tauya api'nikon, ka' po ayese'kon menekasa' Paapaya man mori pe aako'mamikonpa, miriri pi' atausinpai —ta'pi Jesusya to' pi'.

Jesus Atausinpa
(Mt 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Mîrîrî tîpo Morî Yekaton Wannî meruntîri yarakkîri Jesus wani'pî kure'ne taatausinpai. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —Uyepotorî Paapa, uyun, amîrî ka' esa' tîwe'sen. Moropai non esa' pe tîwe'sen. Morî pe man tauya apî'. Maasa pra epu'nen awe'to' anonami'pî yeposa'ya epu'nenan pepînya epu'to'pe. Epu'nen pe tîwe'sanon piapai imo'ka'pîya itîrîpa pakko pe tîwe'sanon pia, moreyami' warainokon pia. Mîrîrî pî' morî pe man tauya, Paapa. Mîrîrî warantî imenka'pîya moropai mîrîrî kupî'pîya. Maasa pra mîrîrî ku'sa'ya itu'se awani' ye'nen —ta'pî Jesusya.

²² Inîrî ta'pî Jesusya: —Uyunya tamî'nawîron tîsa' man uupia. Moropai anî'ya anî' pe wani' epu'tî pra man. Tîise Uyunya neken epu'tî. Moropai anî'ya uyun epu'tî pra man. Tîise uuriya neken epu'tî. Moropai anî' pe uyun wani' ekaremekîuya manni'kan epu'tî to'ya yu'se uuri' e'to'kon pî' —ta'pî Jesusya.

²³ Mîrîrî taa tîpo, tînenupa'san era'ma'pî Jesusya. Moropai ta'pîiya teken neken to', tîise arinikon kore'ta pra. —Amîrî'nîkon nera'ma era'manenani wani' taatausinpai pu'kuru. ²⁴ Maasa pra tauya sîrîrî apî'nîkon. Tu'kankon Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' nuri'tîya, moropai ipikkukon pata esanon reiyami'ya, mîrîrî anera'ma'pîkon anera'mapai to' wani'pî teuren, tîise era'ma to'ya eserike pra awani'pî. Moropai mîrîrî aneta'pîkon anetapai to' wani'pî teuren, tîise eta to'ya pra to' wani'pî —ta'pî Jesusya tînenupa'san pî'.

Morî Warayo' Samaria Poinon

²⁵ Tiaron pensa warayo' Moisés yeserurî'pî pî' yenupaton e'mî'sa'ka'pî moropai Jesus ekaranmapo'pîiya maasa pra epu'nen pe awani' anepu'pai awani'pî. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —Uyenupanen, O'non ye'ka pe see ipatîkarî enen uuko'manto' ton eporîuya e'painon?

²⁶ Mîikîri maimu yuuku'pî Jesusya: —Î' kai'ma see Paapa maimu e'menukasa' mîrîrî epu'tî pî' nan? Î' kai'ma see ekareme'nen amîrî? —ta'pî Jesusya ipî'.

²⁷ Mîikîriya ta'pî: —Taiya see warantî: Ayepotorî Paapa yapurîki ayewan ke, moropai tamî'nawîri eesenumenkato' ke. Moropai ameruntîri ke yapurîki. Moropai tamî'nawîri epu'to'ya ke yapurîki, *Dt 6.5; Lv 19.18* Ayonpa sa'namaki awe'sa'nama manni' warantî, taiya —ta'pîiya.

²⁸ Mîikîri pî' ta'pî Jesusya: —Inna, yairî taa pî' nai. Moriya mîrîrî ku'kî. Mîrîrî kupîya ya, yairî enen aako'manto' ton eporîya —ta'pî Jesusya.

²⁹ Moropai warayo'ya Jesus ekaranmapo'pî maasa pra ta'pî tîuya manni' yawîrî pra tîwani epu'tî tîuya ye'nen. Ta'pîiya: —Anî' kin mîikîri uyonpa, isa'namato'peuya? —ta'pîiya.

³⁰ Mîikîriya epu'to'pe Jesusya panton ekaremekî'pî see warantî. —A'ki, warayo' wîti'pî Jerusalém poi Jericó pona. E'ma taawîri tuuti pe ama'yekon eporî'pîiya. Inkamoro ya ipa'tîpîti'pî, iponka'pî to'ya moropai iwî yonpasa' to'ya wani'pî. Moropai inkamoro wîti'pî.

³¹ Mîrîrî tîpo teepîremasen iipî'pî inîmkîiya pra tîise e'ma taawîri. Moropai mîikîri era'ma'pî teepîremasena. Tîise era'ma tîuya yai tiaron e'ma winî iwa'ka'pîiya, iipia tuuti namai.

³² Moropai mîrîrî tîpo tiaron iipî'pî Levi paari'pî, to' epîremato' yewî' ta teesenyaka'masen. Mîikîriya era'ma'pî nîri, moropai mîikîriya iwa'ka'pî mîrîrî warantî. ³³ Mîrîrî tîpo tiaron warayo' iipî'pî Samariapon, Judeuyami' yeyaton. Eporî tîuya pe mîikîriya era'ma'pî moropai eemî'pami'pî iipia. ³⁴ Moropai mîikîri pî' ta'pîiya: “Aka, sa'ne”. Mîikîri piika'tî'pîiya iteyaton pe awani'pî tîise, ipa'tîpî'to' to'ya rona'pîiya. Moropai ite'nati yaika'pîiya óleo ke, vinho ke. Moropai yanumî'pîiya tekîn pona moropai yari'pîiya. Eepemamî'pî entamo'kanto' ke tîwe'repasen yewî' ta. Moro aako'mamî'pî iplika'tî pî'. ³⁵ Tiaron wei yai mîikîriya ta'pî mîrîrî wîti' esa' pî': “A'ki, mîserî konekaya yu'se wai” ta'pîiya. “Ipî' eesenyaka'ma yu'se wani' sîrîrî”. Mîrîrî pîrata ena'pî tîrî'pîiya asakî'ne. Mîikîriya ta'pî: “Tamî'nawîri anti'ka'pî ye'mauya sîrîrî poro uupî ya”, ta'pîiya. Mîrîrî kupî'pî mîikîriya warayo' pri'yawon pepîn pî' —ta'pî Jesusya.

³⁶ Mîrîrî ekaranmapo'pî Jesusya: —Anî' wani' inkamoro eseurîwî'nankon warayo'kon kore'ta ipa'tîpî'sa' yonpa pe?

³⁷ Mîrîrî yuuku'pî warayo'ya: —Manni' ipîika'tîtîpon. —Moriya mîrîrî warantî iku'kî —ta'pî Jesusya ipî'.

Marta Moropai Itakon Maria Pia Jesus Wîti

³⁸ Jesus moropai inenupa'san wîti'pî e'ma taawîri. Moropai to' erepamî'pî pe-monkonyami' ko'manto' pata pona. Miarî to' erepamî'pî. Moropai tiwinan wîri' itese' Martaya tewî' ta to' pata'se' ton tîrî'pî.

³⁹ Mîikîri yakon wani'pî Maria itese'. Mîikîri ereuta'pî Uyepotorîkon pia. Moropai Jesus eseurîma tanne eta pî' Maria ko'mamî'pî Jesusya yenupanto'. ⁴⁰ Mîrîrî tanne Marta wani'pî mararî pra teesenyaka'ma pî' tamî'nawîri tînkoneka pî'. Mîrîrî yai Marta iipî'pî Jesus pia

moropai ta'pfiya: —Uyepotori tiwinsari si'ma esenyaka'ma era'ma pi' nai. Uyakonya tiwinsari unimsa' tami'nawiron konekato'peuya. Upika'ti uyakon ii'to'pe ka'ki.

⁴¹ Miikiri maimu yuuku'pi Uyepotorikonya. Ta'pfiya: —Marta, eesenyaka'mato' pi' neken awani miriri. Eesenyaka'mato'ya ayakinpa miriri. ⁴² Tiise mori, miriri yentainon moro man. Ayakon Mariaya kure'ne itu'se tiwe'to' mo'kasa' siriri. Mori menkasai'ya siriri. Ani'ya siriri mo'ka eserike pra man Maria piapai —ta'pi Jesusya.

11

*Epiremanto' Pi' To' Yenupa Jesusya
(Mt 6.9-15; 7.7-11)*

¹ Tiaron pensa Jesus epirema'pi. Miikiri atareti'kasa' tanne, tiwinan inenupa'pi yonpaya ta'pi ipi': —Uyepotori, anna yenupaki anna epiremato'pe. Joa'oya tinenupa'san yenupa'pi waranti anna yenupaki —ta'pfiya.

² Miikiri maimu yuuku'pi Jesusya: —Siriri waranti epirematu —ta'pfiya. —“Paapa, ka' pon, amiri neken mori pe pu'kuru wani.

Miriri taa tami'nawironkonya yu'se wai api'.

Amiri wani tami'nawironkon esa' pe.

Asi'ki anna pia anna esa' pe awanipa.

³ Anna yekkari ton antiiki wei kaisari' i' ton pra anna wani namai, Paapa.

⁴ Moropai Paapa, anna nikupi'pi imakui'pi awiniki miriri ku'ki aawanmira.

Miriri waranti niri tami'nawironkon nikupi'pi anna pi', miriri kupi annaya anna wammira, Paapa.

Moropai anna piika'tiki imakui'pi ena namai anna yentai'.

Miriri waranti mepirematu —ta'pi Jesusya.

⁵ Moropai Jesusya ta'pi tinenupa'san pi': —Maasa esenumenkati. Attikon ya, ayonpakon yewi' ta anoinna yairi eseuriri'ne trigo puusa' esa'se ipi'. Moropai taaya'nikon “Ikei esa'se yi'ni pi' wai api'”, taaya. ⁶ “Maasa pra uyonpa tuutisen erepanni pi' man amen pu'kuru. Eemi'nepansa' ipira, tiise iipia untiri ton pra man ita're' ton” taaya. ⁷ Esenenmekaki, i' kai'ma ayonpaya amaimu yuuku witi ta si'ma. “Upi' tiwo'ma'tai pra e'ki. Asapontisa' pu'kuru siriri. Unna'ta atarakkanmoka eserike pra ye'se'tisau'ya wai. Moropai unmukuyami' we'nasa' man uyena. Miriri ye'nen e'mi'sa'ka eserike pra wai trigo puusa' tiise”, taiya. ⁸ Tauya siriri api'nikon —ta'pi Jesusya. —Awe'mi'sa'ka pepin ayonpa pe tiwani ye'nen. Tiise teta'kai esati pi' aako'mami ya awe'mi'sa'ka tu'ka itu'se tonpa e'to' tiripa. Moropai tami'nawiri nesati'pi tiriya iipia —ta'pi Jesusya.

⁹ —Miriri ye'nen tauya api'nikon. Paapa esati pi' ako'manti teeseta'kai pra. Moropai yapisiya'nikon iwinipai. Yuwa pi' ako'manti moropai eporiya'nikon. Mana'ta pa'ti pi' ako'manti moropai witi esa'ya yarakkanmoka. ¹⁰ Maasa pra Paapa pi' tami'nawironkon esa'nenanya tinesati'pikon yapisii. Moropai yuwanenanya tinuwakon epori. Moropai mana'ta pa'tinenan pia mana'ta atarakkanmoka —ta'pfiya.

¹¹ Moropai ta'pfiya: —Amiri'nikon tinmuku kenankon. Anmukukonya tiyo' ton esati ya, iki tiriya'nikon e'painon? Kaane, itiriya'nikon pepin. ¹² Tiyo' ton kariwana pimoi esati anmukukonya ya, yeki'katon mariti tiriya'nikon e'painon? Kaane, itiriya'nikon pepin. ¹³ Amiri'nikon wani imakui'pi ku'nenan pe teuren, tiise imakui'pi tiriya'nikon pepin anmukukon pia. Mori tiriya'nikon. Miriri yentai Paapa ka' ponya mori tiri aapi'nikon. Ayesa'kon pe aako'manto'pe Mori Yekaton Wann tiriya ani'ya esati ya —ta'pi Jesusya.

*Belzebuja Timeruntiri Tisa' Jesus Pia Taa To'ya
(Mt 12.22-30; Mc 3.20-27)*

¹⁴ Miriri tiyo arinikon pemonkonyami' kore'ta tiwani ye'ka pe Jesusya o'ma' yenpa'ka'pi tiwinan warayo' yapai. Miikiri o'ma'ya warayo' eseurima tiri pra awe'piti'pi. Tiise Jesusya yenpa'kasa' pe ipata'pi ya' warayo' eseurima'pi. Miriri kupi Jesusya era'masa' tiuya'nikon pe marari pra teesenumenkai arinikon pemonkonyami' wani'pi ipi'. ¹⁵ Tiise tiaronkonya ta'pi: —Maawariyami' yepotori Belzebu meruntiri ke maawariyami' yenpa'kaiya miriri —ta'pi to'ya. Makui miikiri Belzebu.

¹⁶ Moropai tiaronkon wani'pi ipi' tiwo'ma'tasanon pe. Ta'pi to'ya: —Anna nera'ma ton ku'ki. Ka' poinon Paapa meruntiri ke iku'ki, innape aku'to'pe annaya —ta'pi to'ya tiwo'ma'tai. ¹⁷ Tiise i' kai'ma to' esenumenkato' epu'ti'pi Jesusya. Miriri ye'nen ta'pfiya: —A'ki, tiwinan pata ya' tiiko'mansenon eseya'nama ya, to' e'ti'ka e'painon tami'nawiri. Moropai tonpakon pokonpe timurukun pe tiiko'mansenon wani ya, inkamoro ko'mami teesiyu'pi'se mori pe pra. Moropai to' ekore'ma, to' e'ti'ka tami'nawiri e'painon. ¹⁸ Miriri waranti Makui ko'mami ya tipemonkonyami' pokonpe teesiyu'piti'pi', meruntiri ke awani pepin. Miriri tauya

sírírí maasa pra Belzebuya tímeruntíri tíisa' o' ma'kon yenpa'kapa, taaya'níkon upí' —ta'píya.
 19 —Tíise mírírí warantí awaní ya, aní'ya meruntí tíri e'painon anenupa'san pia, o'ma'kon yenpa'kato'pe to'ya? Inkamoroya taa e'painon apí'níkon: “Esenku'tí'san pe awaníkon” taa to'ya. 20 Tíise Paapa meruntíri ke o'ma'kon yenpa'kauya ya, Paapa ii'sa' man akore'ta'níkon tamí'nawíronkon esa' pe epu'tíya'níkon.

21 Meruntí warayo' tíyurupai kenanya tewí' era'ma ya, aní'ya itemanne yama'runpa eserike pra awaní, meruntí ke awaní ye'nen. 22 Tíise itentainon moro awaní ya, mílkírí iipi. Iturupai mo'kaiya, mírírí meruntí ke tíwaní emapu'tínen. Moropai itemanne yama'runpaiya, yaríiya. Moropai mírírí pantakaiya tonpayamí' pia —ta'píya.

23 —Mírírí ye'nen —ta'pí Jesusya, —Aní'ya innape ukupi pra awaní ya, uyeyaton awaní mírírí. Moropai aní' esenyaka'ma pra awaní ya, uurí ton pe uurí esenyaka'mato' taruma'tíya mírírí —ta'pí Jesusya.

O'ma'kon Pí' Jesus Eseuríma
 (Mt 12.43-45)

24 Mírírí pí' Jesus eseuríma ko'mannípi'pí: —Pemonkon yapai teepa'ka típo o'ma' asarí ko'mannípi tuna ton pín ya pí' típata'se' ton yuwa pí' teerí'kapípa. Tíise eporí tíuya pra tíwaní ya taiya: “Kaane enna'poi wa'ta uyewí' ta, yapai epa'ka ne'tíkini ya”, taiya. 25 Moropai mílkírí o'ma' enna'po iní'rí mílkírí pemonkon ya'. Mílkírí yeporíiya yawon pra, morí yeka'maiya pra tíise. 26 Moropai mílkírí o'ma' wítí iipiapai tiaronkon o'ma'kon yetai tarakkírí to' ko'manto'pe kai'ma. To' enepíiya asakí'ne mía' pona tíimo'tai kaisarí iní' panpí' imakui'san enepíiya mírírí mílkírí warayo' ya'. Moropai tamí'nawírí inkamoro ko'mamí mílkírí ya'. Inkamoroya mílkírí taruma'tí mararí pra, pena e'mai' pe imakui'pí pe tíwaní'pí yentai, mílkírí warayo' yeseru wani inkamoro wani ye'nen ya' —ta'pí Jesusya.

Atausinpanto' Pí' Jesus Eseuríma

27 Mírírí pí' Jesus tanne, tiwin wírí' ariníkon pemonkonyamí' kore'tawon eseuríma'pí aronne. Moropai ta'píya: —Paapaya morí tíisa' wírí' pia, manni' amírí yenpotípon pia, tímannítí ke awo'patípon pia —ta'pí wírí'ya.

28 Mílkírí maimu yuuku'pí Jesusya: —Mílkírí yentai tíwe'sanon manni'kan Paapa maimu etanenan. Moropai yawírí tílko'mansenon. Inkamoro wani morí pe pu'kuru —ta'pí Jesusya.

Tínera'matonkon Yú'se To' Waní
 (Mt 12.38-42)

29 Ariníkon pemonkonyamí' tíise tíipia tíwoi Jesus eseuríma pia'tí'pí. Ta'píya see warantí: —Sírírí pankon pemonkonyamí' waní sírírí imakui'pí pe pu'kuru. Anera'makon ton esatíya'níkon innape Paapa kupí ye'ka pe pra. Tíise ikatíiuya pepín anera'makon ton. Tíise tiwin neken Jonas yarakkírí e'kupí'pí ekaremekíuya anera'makon ton. 30 Paapa maimu ekareme'nen profeta Jonas nuri'tí era'ma'pí Nínive cidaderí ponkonya enen, aasa'mantasa' kai'ma to' e'sa' tanne. Mírírí wenai Paapa meruntíri yai awe'mí'sa'kasa' epu'tí'pí to'ya. Mírírí warantí uurí ka' poi esenpo'pí ii'sa' sírírí amírí'níkon kore'ta, anera'makon ton pe —ta'pí Jesusya. 31 —A'kí, tiwinano'pí wei yai Sabá pata esa' pe tíwe'sen nuri'tí e'mí'sa'ka kupí sírírí. Moropai mílkíríya taa kupí sírírí apí'níkon: “Í' ton pe innape ikupíya'níkon pra awaníkon?” Maasa pra pena mílkírí wírí' ii'pítí'pí aminke pai epu'nen pe tíwe'sen Salomão nuri'tíya tenupato'pe kai'ma etai. Moropai innape ikupí'píya. Tíise tauya sírírí apí'níkon. Uurí akore'ta'níkon manni' uurí waní mílkírí epu'nen pe sí'pí Salomão yentai. Tíise innape ukupíya'níkon pra awaníkon —ta'pí Jesusya. 32 —Tiwinano'pí wei yai Nínive ponkon nuri'tí nírí e'mí'sa'ka kupí sírírí. Moropai inkamoroya taa kupí sírírí apí'níkon: “Í' waní awaní ye'nen amakuyikon rumakaya'níkon pra awaníkon?” taa to'ya. Maasa pra inkamoroya tímakuyikon rumaka'pí pena, Jonas nuri'tíya Paapa maimu ekaremekí yai Nínive po. Mírírí ye'nen tauya sírírí apí'níkon. Uurí waní akore'ta'níkon mílkírí Jonas yentai. Míiwíni tíise amakuyikon rumakaya'níkon pra awaníkon —ta'pí Jesusya.

Ayesa'kon Weiyu'panen Pí' Jesus Eseuríma
 (Mt 5.15; 6.22-23)

33 Jesus eseuríma ko'mannípi'pí: —A'kí, aní'ya tí'kuma'tu yawittanípí pepín e'painon í' rí yo'koi itírípa. Tíise itíríiya e'painon itaponse' pona, maasa pra tamí'nawíronkon pemonkonyamí'ya era'mato'pe kai'ma, morí pe a'ka pe awaní ye'nen. 34 Jesusya ta'pí: —A'kí, ayenukon waní ayesa'kon weiyu'manen pe morí pe tamí'nawíron ayeserukon era'makonpa. Tíise imakui'pí pe ayenukon waní ya, í' era'maya'níkon pepín, í' kupíya'níkon epu'tíya'níkon pepín. Ewaron ta tíwe'sen warantí awaníkon, a'ka ta pra. Mírírí warantí ayewankon waní. Morí pe Paapa maimu pí' eesenumenkakon ya, ayewankon ya', tamí'nawírí aako'manto'kon waní morí pe. Tíise imakui'pí pe eesenumenkakon ya ayewankon ya' imakui'pí pe nírí aako'manto'kon waní. 35 Mírírí ye'nen tíwarí e'tí

eesenumenkato'kon ya imakui'pi ewomi namai, mori pe a'ka pe aako'mamikon tanne, aama'tanipiya'nikon namai. Miriri waranti ikupiya'nikon ya ewaron ta awanikon pepin.
³⁶ Miriri ye'nen tami'nawiri ayesa'kon wani miriri a'ka pe. Maasa pra yairon pi' pu'kuru eesenumenkakon ye'nen. Ewaron ta tiwe'sen waranti pra awanikon. A'ka ta tiiko'mansen pe awanikon mori pe —ta'piya.

Fariseu Yewi' Ta Jesus Witi
 (Mt 23.1-36; Mc 12.38-40)

³⁷ Jesus eseurima atareti'ka pe tiwinan fariseuya Jesus eta'pi tewi' ta entamo'kai attito'pe. Moropai Jesus witi'pi, miikiri ereuta'pi imesari' pia. ³⁸ Tiise miikiri pi' fariseu esenumenka'pi. Maasa pra taserukon yawiri awe'rona pra awani ye'nen tiwentamo'ka rawiri.

³⁹ Miriri epu'ti tiuya ye'nen, ta'pi Uyepotorikonya fariseu pi': —Amiri'nikon fariseuyami'ya apisaukon moropai aparaturikon ronapiti iko'noro tiise iporo neken. Awe'ronakon mori pe eesera'mato'pe, tiise itu'na ayewankon ya nura pe awanikon tanne. Miriri ta'piya to' yeseru ekaremekipa kai'ma. To' yewan ya' to' esenumenkatokon wani imakui'pi pe, nura pe awani, marari pra. ⁴⁰ Moropai ta'piya: —Pakkokon epu'nenan pepin amiri'nikon. Ani'ya kin miriri pisa kupi'pi poroporo. Miikiri poroporo ikupitipono'piya ita ikupi'pi niri? Moropai ayesa'kon neken pra ku'sa' Paapaya pra, tiise ayewankon niri kupi'piya. Miriri sa'niri nura pe pra yu'se Paapa wani epu'tiya'nikon pra naati? ⁴¹ Miriri ye'nen mori pe aako'manto'pe yuwati. Tiwe'taruma'tisanon pika'titi. To' pia antirikon yonpa titi to' yemanne ton pe. Miriri tiriya'nikon ya, mori pe pu'kuru awanikon, nura pe pra —ta'pi Jesusya to' pi'.

⁴² —Aka tiwari e'ti amiri'nikon, fariseuyami'. Maasa pra awe'taruma'tikon pe naatii. E'to' yawiri Paapa yapuriya'nikon kai'ma, antirikon ayo'kon wosi yonpa ke Paapa repaya'nikon. Tiise mori panpi' antirikon pe ta'pi tiriya'nikon pra awanikon. Tiaronkon winiki yairi pra awanikon ye'nen moropai Paapa sa'namaya'nikon pra awanikon ye'nen. Miriri kupiya'nikon e'pai awani'pi sa'niri. Paapa pia antirikon tiriya'nikon moropai tiaronkon sa'namaya'nikon e'pai awani'pi.

⁴³ Aka tiwari e'ti fariseuyami' maasa pra awe'taruma'tikon pe naatii. Maasa pra tiaronkon yentai awanikon kai'ma eesenumenkakon ye'nen. Mori pe teekonekai eereutakon eperenito' yewi' ta. Moropai arinikon pemonkonyami' emurukuntisa' kore'ta awanikon yai, tiaronkonya ayapurikon yu'se awanikon. Mii pe awanikon ye'nen awe'taruma'tikon pe naatii.

⁴⁴ Aka, tiwari e'ti. Maasa pra amiri'nikon wani penaro' uuruwai eesepu'ti pra ena'pi waranti. Epu'ti tiuya'nikon pra nura kore'ta pemonkonyami' asari iporo —ta'pi Jesusya.

⁴⁵ Miriri taa Jesusya ye'nen, tiwin Moises nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonya ta'pi Jesus pi': —Uyenupanen, miriri waranti anna pi' niri eesurima epu'ti pi' anna man. Anna yeseru winiki esuriman pi' nai —ta'piya.

⁴⁶ Jesusya imaimu yuuku'pi: —Amiri'nikon niri tiwari e'ti, Moises nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonkon. Maasa pra awe'taruma'tikon kupi siriri. Maasa pra yairi pra tiaronkon yenupa pi' aako'mamikon wenai. Tami'nawiri sa'me ayaserukon kupi tiaronya yu'se awanikon. Tiise amiri'nikonya miriri kupiya'nikon pra awanikon nem marari.

⁴⁷ Tiwari e'ti. Maasa pra awe'taruma'tikon kupi siriri. Amiri'nikonya pena Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' nuri'ti uruwasi ton koneka'pi mori pe. ⁴⁸ Miriri ye'nen "Inna to' wipai man", ta'piya'nikon. Atamokon nuri'sanya inkamoro wiisa' moropai inkamoro uruwasi ton koneka'piya'nikon. Miriri wenai awe'taruma'tikon kupi siriri. ⁴⁹ Miriri ye'nen Paapaya ta'pi epu'nen pe tiwani ye'nen: "Umaimu ekareme'nenan yarimauya kupi siriri to' kore'ta profetayami'. Tiise inkamoro yonpayami' wi to'ya kupi siriri. Moropai to' yonpari'san taruma'ti to'ya umaimu wenai", ta'pi Paapaya —ta'pi Jesusya. ⁵⁰ —Miriri kupi'pi penaronkonya umaimu ekareme'nenan ti'ka'pi to'ya. Miriri wenai siriripe enen tiwe'sanon pemonkonyami' taruma'ti Paapaya kupi siriri. ⁵¹ Penaro' Abel nuri'ti wipi irui Caimya patapai. Moropai profeta Zacarias nuri'ti wipi to'ya pikiri. Manni' anwi'pikon Paapa ton pe to' nipo'ti yaponse yarappana Paapa yewi' ta teepi'remasan neken witi'to' pata iwi'pi to'ya. Tami'nawironkon wipi ku'sa' to'ya wenai tami'nawironkon siriripankon pemonkonyami' taruma'ti Paapaya kupi siriri —ta'pi Jesusya.

⁵² —Aka tiwari e'ti amiri'nikon Moises nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonkon. Maasa pra pemonkonyami' anenupakonya yairon epu'ti eserike pra awani. Maasa mori yairon tekareme'se pra yenomi'piya'nikon ayaserukon neken ekaremekikonpa kai'ma. Miriri wenai to' e'piika'ti eserike pra. Amiri'nikon e'piika'ti pepin moropai inkamoro e'piika'ti namai to' ma'nipa pi' aako'mamikon —ta'pi Jesusya to' pi'.

⁵³⁻⁵⁴ Miriri taa tiwo Jesus epa'ka'pi miikiri fariseu yewi' tapai. Miikiri eseurimasa' pi' fariseuyami' moropai inkamoro Moises nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonkon

ekore'ma'pí mararí pra. Mírírí ye'nen mîkírí yekaranmapopítí'pí to'ya. Maasa pra yairí pra Jesus eseuríma yu'se to' waní'pí imakuí'pí kupíkónpa kai'ma iwíníkí.

12

Tiaronkon Yenku'tito' Pí' Jesus Eseuríma (Mt 10.26-27)

¹ Mararí pra iku'ne'tí yentai pemonkonyamí' emurukuntí'pí Jesus eseuríma etakonpa iipia. Mararí pra kíríppe to' waní'pí ipata'se' ton pra tiaronkon pona to' erepanpítí'pí tu'ke tiwaníkon ye'nen. Mírírí yai Jesusya ta'pí tinenupa'san pí' e'mai' pe: —Tíwarí e'tí fariseuyamí' yeseru pí', tiaronkon yenku'tí to'ya pí' morí pe tiwaníkon kai'ma. ² Tamí'nawírí to' níkupí'pí to' yeseru eesera'ma pra si'pí e'naponka kupí sírírí aronne. Moropai to' yeseru í' kai'ma teesenonse to' níkupí'pí esepu'tí kupí sírírí mírírí yai tamí'nawírí. ³ Mírírí warantí tamí'nawírí í' ta'pí'níkon ewaron ta si'ma aní'ya eta pra tíse, mírírí eseta kupí sírírí tarípai ewaron ta pra, tíse a'ka ta. Moropai ama' pe eeseuríma'pí ayewí' ta si'ma taatarakkanse aní'ya eta nama pe, mírírí esekaremekí kupí sírírí tamí'nawíronkonya eta tanne ama' pe pra —ta'pí Jesusya.

Aní' Nama E'pai Awaní (Mt 10.28-31)

⁴ Jesus eseuríma ko'manní'pí to' pí': —Uyonpayamí' tauya sírírí apí'níkon. Eranne' pe ke'tí manní'kan pemonkonyamí' ataruma'tinenkon pí'. Tiaron pensa awíkon to'ya kupí sírírí. Mírírí pí' eranne' pe pra e'tí. Awísa'kon to'ya típo iní'rí í' kupí to'ya pepín. Ayesa'kon neken wíi to'ya tíse ayekatonkon wíi to'ya eseríke pra awaní. ⁵ Tíse tauya sírírí apí'níkon. Aní' namaya'níkon e'pai awaní. Paapa namatí. Maasa pra mîkíríya awíkon kupí sírírí. Ayesa'kon wíi'ya moropai ayekatonkon yenumí'ya apo' ya'. Mírírí ye'nen tauya iní'rí apí'níkon, Paapa namatí, tiaron pemonkon namaya'níkon yentai apo' ya' ayenumí'ya namai —ta'pí Jesusya. ⁶ —Pemonkonyamí' pí' eranne' pe pra e'kí. Tíse Paapa nama e'pai man maasa pra uurí'níkon ko'manní'nen pe awaní ye'nen. A'kí, to' e'repa mia'taikin toronyamí' simonkokon ke epe'míra. Tíse Paapaya inkamoro toronyamí' epu'tí maasa pra iwanmínonkon pepín inkamoro. ⁷ Inkamoro toronyamí' ma'rankon yentai amírí'níkon epu'tí'ya. Apu'pai si'pó ku'ne'tísai'ya tamí'nawírí. Mírírí ye'nen eranne' pe pra e'tí. Amírí'níkon waní pepín iwanmíra maasa pra tu'kankon toronyamí' yentai amírí'níkon waní Paapa pia —ta'pí Jesusya.

Cristo, Ka' Poi Iipí'pí Pemonkon Uurí (Mt 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ Jesus eseuríma ko'manní'pí to' pí': —Aní'ya taa ya, “Inna uurí Jesus pemonkono pe waní”, taiya ya pemonkonyamí' pí', uurí ka' poi iipí'pí'ya taa nírí mírírí warantí Paapa poitírítonon inseríyamí' pí'. “Inna míserí upemonkono”, tauya to' pí'. ⁹ Tíse aní'ya taa ya: “Uurí kaane Jesus pemonkono pepín uurí. Yapurínen pepín uurí”, taawon awaní ya, mîkíríya uwapu'tí. Mírírí warantí nírí uurí ka' poi iipí'pí'ya iwapu'tí Paapa poitírítonon inseríyamí' pí'. “Upemonkono pepín míserí” tauya to' pí' —ta'pí Jesusya.

¹⁰ Moropai ta'pí'ya: —Aní' eseuríma ya uurí ka' poi iipí'pí winíkí mírírí imakuí'pí inkupí'pí kupí Paapaya eseríke awaní tíwanmíra. Tíse aní' eseuríma ya imakuí'pí pe Morí Yekaton Wanní winíkí, mírírí imakuí'pí inkupí'pí kupí Paapaya pepín tíwanmíra. Tíse aako'mamí mírírí ipatíkari imakuí'pí pe awaní Paapa pí'.

¹¹ Moropai ta'pí'ya tinenupa'san pí': —Tauya sírírí apí'níkon. Amírí'níkon yarí to'ya epere'níto' yewí'kon ta apí'níkon teeseurímakónpa. Pata esa' pe tíwe'sen moropai ípíku pe tíwe'sen rawírí Paapa maimu ekaremekí'ya'níkon wenai. Mírírí pí' teesewankono'mai pra e'tí. “Í' see taato'peuya ko'ye” kíkati aawarírí'níkon. “Í' kai'ma see epeto'pe” tíkai pra e'tí. ¹² Maasa pra inkamoro ípíkkukon rawírí si'ma í' kai'ma eeseurímato'kon ton ke ayenupakon Morí Yekaton Wanníya mírírí yai, to' maimu yu'to'yakon ton tíri'ya —ta'pí Jesusya to' pí'.

Pakko Pe Ípíku Warayo' Waní

¹³ Inkamoro aríníkon yeuríma Jesusya tanne to' kore'ta tíwe'sen warayo' eseuríma'pí. Ta'pí'ya Jesus pí': —Uyenupanen, anna yunkon nurí'tí yemannerí'pí innímí'pí, mírírí rataikato'pe uyakonya ka'kí arakkita pairí uurí ton —ta'pí'ya Jesus pí'.

¹⁴ Imaimu yuuku'pí Jesusya: —Uyonpa, mírírí uurí esenyaka'mato' pepín. O'non ye'ka pe see mírírí kupí'ya epu'tí pí' nan? Mírírí kupí'ya eseríke pra wai —ta'pí'ya ípí'. ¹⁵ Mírírí yai tamí'nawíronkon pí' eeseuríma'pí. Ta'pí'ya: —Tíwarí e'tí, í' itu'se awe'to'kon pí'. Kure'ne í' itu'se awe'to'kon yu'se kisenumenkatí. Maasa pra kure'ne temanne ke tíwe'sen pe tíwaní wenai, morí pe aako'mamí pepín.

¹⁶ Mírírí yekare pí' to' yenu'papa kai'ma Jesusya warayo' ípíku yekare ekaremekí'pí. Ta'pí'ya: —Warayo' waní'pí yemanne ke. Moropai mîkíríya ta're' ton pí'mí'pí mararí

pra. Moropai eepeta'pî mararî pra moropai imo'ka'pîya kure'ne. ¹⁷ Mîrîrî pî' mîikîrî esenumenka pia'tî'pî tîiwarîrî. Ta'pîiya: "Uya're' pata'se' ton pra nai koo. Mararî pra tîise rî" ta'pîiya. "O'non pata ikonekauya e'painon", kai'ma eesenumenka'pî.

¹⁸ Mîikîrîya ta'pî: "Aa, epu'tî pî' wai tarîpai", ta'pîiya. Tîiwarîrî eesenumenka'pî. Ta'pîiya: "Seeni' e'mai'non itewî' pe unkoneka'pî yarankauya sîrîrî inî'rî kure'ne panpî' ikonekato'peuya. Mîrîrî ta tamî'nawîrî ikonekato'peuya, mîrîrî e'mai' pe itesa' pe wanî'pî pokonpe, amenan konekato'peuya", ta'pîiya. ¹⁹ "Moropai tauya upî'rî uuwarîrî. Morî pu'kuru warayo' tamî'nawîron esa' amîrî itu'se awe'to' man tamî'nawîrî aapia. Tarîpai tu'ke kono' kaisarî itesa' pe aako'mamî. Tarîpai erî'ka'kî enapî pî' ako'mankî. Moropai enîrî pî' ako'mankî moropai atausinpa pî' ako'mankî tauya" ta'pî warayo' ipikkuya tîpî'rî, morî pe tîiko'mamî kai'ma.

²⁰ Tîise mîikîrî pî' Paapaya ta'pî: "Pakko, amîrî î' epu'nen pepîn, î' tepu'se pra teeseurîmasen. Maasa pra sîrîrîpe ewaron ya' aasa'manta kupî pe nai. Anî'rî wanî epu'tî pî' nar mîrîrî mararon pepîn aya're' ankoneka'pî yarakkîrî?" ta'pî Paapaya ipî'.

²¹ Moropai ta'pî Jesusya: —Sîrîrî warantî awe'kupî mîrîrî inkamoro ye'kakon ipikku pe tîwe'sanon. Maasa pra tîmîrî'nîkon pe neken temannekon yannuku pî' to' ko'mannî. Tamî'nawîrî itesa' pe tîwe'to'kon pî' tewankon yapî'sa' to'ya. Tîise Paapa pia ipikku pe pra to' wanî. Î' ton pînon inkamoro maasa pra Paapa maimu yawîrî pra to' wanî ye'nen, î' rî yapîsî to'ya pepîn iwinîpai —ta'pî Jesusya.

*Î' Itu'se Awe'to'kon Pî' Teeseka'nunkai Pra E'tî
(Mt 6.25-34)*

²² Mîrîrî warantî to' yeurîma tîpo, Jesusya ta'pî tînenupa'san pî': —Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nîkon. Aako'manto'kon pî' teesewankono'mai pra e'tî. Ayekkarikon ton pra awanî pî' aponkon ton pra awanî pî' kîsewankono'matî. ²³ Maasa pra uurî'nîkon ko'manto' ko'mannîpî Paapaya. Moropai uyesa'kon ko'mannîpîya. Mîrîrî wanî mîrîrî uya're'kon moropai uponkon yentai. Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' teesenumenkai pra e'tî. ²⁴ Maasa esenumenkati. Mannî'kan toronyamî' esenyaka'ma pepîn tekkarikon ton pîmî pî'. Moropai imo'ka pî' to' esenyaka'ma pepîn. Moropai itewî'kon ton koneka to'ya pepîn. Tîise Paapaya inkamoro ko'mannîpî mîrîrî. To' ya're' ton tîrîiya emî'nan moronka to'ya namai. Amîrî'nîkon kanan? î' kai'ma awanîkon? Inkamoro toronyamî' ko'mannîpî tîuya yentai Paapaya aako'mannîpîkon. Maasa pra inkamoro toronyamî' yentainokon amîrî'nîkon. ²⁵ Teesenumenkato'kon wenai anî'ya tîiko'manto'kon ton yenka pepîn inî' panpî' tîiko'mamîpa, nem mararî. ²⁶ Mîrîrî kupîya'nîkon eserîke pra awanîkon ye'nen î' ton pe aako'mamîkon teesewankono'mai î' itu'se awe'to'kon pî'.

²⁷ Maasa esenumenkati kono' waiyi pî'. Eesenyaka'ma pepîn tîpon si'pîmî pî'. Mîiwîni tîise morî pe to' yari'ku wanî. Tauya sîrîrî apî'nîkon, pena Salomâo nuri'tîya tîpon ton yeka'ma'pî morî pu'kuru mîrîrî kono' waiyi warainon yeka'ma'pîiya maasa pra itesa' pe tîwanî ye'nen, ipikku pe tîwanî ye'nen. ²⁸ Tîise mîikîrî epontîsa' yentai morî pe pu'kuru kono' waiyi wanî. Mîrîrî warantî pari' yari'kutannîpî Paapaya kure'ne aako'mamî pra tîise. Ka'ne' pe rî aati'napamî. Mîrîrî yentai uurî'nîkon pontîiya morî pe. Mîrîrî warantî rî tîise mararî innape ikupîya'nîkon. ²⁹ Mîrîrî ye'nen aya're'kon pî' moropai awukukon pî' ayewankon tapi'se pra e'tî. Mîrîrî pî' teesewankono'mai pra e'tî. ³⁰ Maasa pra manni'kan Paapa epu'nen pepîn yeseru mîrîrî. Moropai tamî'nawîrî î' itu'se awe'to'kon epu'tî pî' Paapa man. Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' teesewankono'mai pra e'tî. ³¹ Tîise Paapa yenya' eturumakati, ayepotorikon pe awe'to'pe. Moropai itu'se Paapa e'to' kupîya'nîkon yuwati. Mîrîrî kupîya'nîkon ya, tamî'nawîrî manni' itu'se awe'to'kon tîrîiya aapia'nîkon —ta'pî Jesusya.

*Ka' Po Tîwe'tî'kasen Pepîn Konekati
(Mt 6.19-21)*

³² Moropai ta'pîiya: —Mîrîrî ye'nen un mukuyamî', innape Paapa kupî pî' ako'mantî eranne' pe tîwe'se pra. Maasa pra Paapa, ayunkonya tîwakîri pe tîntîrî tîrî pe man aapia'nîkon. Tesa'kon pe itenya' eturumaka'san pia itîrîiya. ³³ Mîrîrî ye'nen î' itesa' pe awe'to'kon ke e'repatî. Moropai mîrîrî yepe'pî tînuru tîtî manni'kan î' ton pînon pia. Mîrîrî wenai ayemannekon yense' ton eporîya, tîwe'tî'kasen pepîn ka' po. Moropai mîrîrî ya' itesa' pe awe'to'kon konekaya ka' po. Maasa pra miarî aataretî'ka pepîn. Moropai miarî ama'ye'ya yama'runpa pepîn. Moropai miarî ka' po anî'rî o'ma'ya aponkon ayemannekon yaku pepîn. Ipatîkarî morî pe aako'mamî. ³⁴ Maasa pra miarî ka' po ayemannekon konekasa'ya'nîkon manni' pata eesenumenkato'kon wanî nîrî miarî aako'mamîkon pî' —ta'pî Jesusya.

Tîkaraiwarîkon Nîmî'nenan

³⁵ Moropai inî'rî ta'pî Jesusya: —Morî pe teekonekai e'tî tamî'nawîrî ankonekakon ton konekakonpa. Morî pe aponkon yeka'matî. Moropai a'kuma'tukon tawittanî'se

e'ti. Í ri e'kupí era'makonpa —ta'píi. ³⁶ —Manni'kan pemonkonyami' tikaraiwarikon tiwe'marimasesan festari pona ití'pí enna'po nímkí pí' tiwe'sanon warantí e'ti. Inímiki to'ya tanne, to' karaiwarí erepamí ya, mana'ta pa'tíi. Ka'ne' pe mana'ta yarakkanmoka to'ya eewonto'pe, maasa pra inímiki túya'níkon ye'nen. ³⁷ Mori'pe pu'kuru inkamoro ipoítírítonon wani. Maasa pra to' karaiwaríya to' eporí to' we'nasa' pra awaní ye'nen, tınımiki pí' to' tíise. Tauya apí'níkon mĩkírí to' karaiwaríya tıpon miakanma típoítírítonon yekkari ton tíri'pa. Moropai taiya to' pí': "Ereutatí mesa pia", taiya. Moropai inkamoro pí' to' karaiwarí esemí'tıpa to' yekkari ton tíri pí'. Míriri warantí awaní kupi síriri Uyepotoríkon iipi ními'nenan ton pe. ³⁸ Mĩkírí to' karaiwarí erepamí ya, kure'ne tíiko'mamí típo, anoinna eerepamí pra awaní ya, eerenmapí ya eerepamí ya, aatausinpa típoítírítonon pí', inímiki pí' to' ko'mamí ye'nen. ³⁹ Maasa esenumenkati síriri pí'. Síri'ripe ama'ye'ya temanne yama'runpa epu'ti warayo' witti esa'ya ya, inímiki pí' witti esa' ko'mamí e'painon, temanne yama'runpaiya namai. ⁴⁰ Míriri ye'nen tauya síriri apí'níkon. Amíriri'níkon níri míriri warantí enpen ako'manti, maasa pra í' pensa uuri ka' poi iipi'pí pemonkon pe enna'poto' weiyu síriri non pona epu'tıya'níkon pra naatii. Enpen e'ti aawanmıra'níkon unímiki'ya'níkon pra awaníkon tanne ayeporı'ıya'níkon namai —ta'pí Jesusya.

*Asakí'nankon Ipoítírítonon, Mori, Imakui'pí
(Mt 24.45-51)*

⁴¹ Míriri warantí Jesus eseurıma ye'nen Pedroya Jesus ekananmapo'pí. Ta'píi: —Uyenupanen, míriri eeseurımato' wani míriri anna anenupa'san neken panamato'ya pe, tamí'nawíronkon ton pe ka'ri? —ta'pí Pedroya Jesus pí'.

⁴² Jesusya yuuku'pí panton ke. Ta'píi: —Eseurıma síriri aní' pí' o'non ye'kakon ikaraiwarí nımo'ka'pí tewi' ko'mannı'nen pe maasa pra mĩkírí wani imaimu yawırı, mori pe tiwe'sen pe moropai epu'nen pe awaní, manni' mĩkírí ikaraiwaríya tewi' ko'mannı'nen pe. Moropai tiaronkon típoítírítonon esa' pe to' ya're' ton tıinen pe. Moropai tamí'nawırı ta'pí tikaraiwaríya yawırı iku'nen. ⁴³ Mĩkírí típoítírí eporí ikaraiwaríya teerepansa' ya mori pe pu'kuru. Maasa pra tamí'nawırı tikaraiwaríya taasa' yawırı iku'sai'ya ye'nen. Mĩkírí wani mori pe pu'kuru iipia. ⁴⁴ Míriri ye'nen tauya síriri apí'níkon. Míriri warantí tikaraiwarí nítırí'pí ko'mannı'piya ye'nen iní' panpí' ikaraiwaríya tamí'nawíron tíri iko'mannı'to'peiya. ⁴⁵ Tıise míriri warantí pra ipoítírí wani ya, tíise taiya ya: "Ka'ne' pe aaiپی pe pra man". Míriri ye'nen tiaronkon ipoítírítonon típia tikaraiwarí nırumaka'san taruma'tı pia'tııya to' po'pıtııya, moropai to' ya're' ton tíriıya pepın emi'ne to' tíise. Tıise mĩkírí ko'mamí ta're' enapı pí' moropai tíwuku enırı pí' mararı pra. Maasa pra tikaraiwarí iipi pra awaní ye'nen. Moropai mĩkírí etımı pia'tı mararı pra imakui'pí kupııya. ⁴⁶ Míriri típo tíiko'manse pu'kuru pra, ikaraiwarí erepamı tınımiki'ya pra tíise, mararı enpen pra awaní tanne. Míriri ya inkupı'pí era'ma túya pe ikaraiwarí ekore'ma mararı pra moropai iwııya. Moropai yenumııya imaimu yawırı iko'mamı'san pepın pata'se' apo' ya'. Míriri e'kupı Paapa maimu yawırı pra tiwe'sanon yarakkırı.

⁴⁷ Ipoítııya epu'tı tamı'nawırı í' inkupı pe ta'pı tikaraiwarıya tíise mıriri tíku'se pra aako'mansa' ya, teekonekai pra aako'mansa' ya, moropai ta'pııya yawırı iku'sai'ya pra ipoítıri e'sa' ya, mĩkırı po'pıtı ikaraiwarıya ipıra, tímoron epu'to'peiya. ⁴⁸ Tıise manni' ipoítıri í' ta'pı tikaraiwarıya epu'nen pepın. Tikaraiwarı maimu yawırı awanı pepın maasa pra epu'tı túya pra tıwani ye'nen. Tıise yaıri pra mĩkırı e'to' wani wenai ikaraiwarıya í'po'pıtı tíise mararı mĩkırı tiaron ma're, maasa pra tepu'se pra awe'sa' ye'nen. Síri'ri warantı uupia'nıkon mararı pra tıntıri'pı miakanno'pı ekananmapoıya kupı síriri. Taiya: "Í' kai'ma aapia untıri'pı yapıri'piya? Yapıri'piya ou yewanmıri'piya?" taiya kupı síriri upı'nıkon. Maasa pra mararı pra itıııai'ya ya uupia'nıkon, inı' panpı' epopai awanı —ta'pı Jesusya.

*Jesus Wenai Esiyu'pınıto'
(Mt 10.34-36)*

⁴⁹ Jesus eseurıma ko'mannı'pı. Ta'pııya: —Uuri iipi'pı apo' ene'to'peuya síriri non pona pemonkonyamı' kore'ta. Aasıri mıriri yawıtısa' yu'se wani síriri teuren. ⁵⁰ Tıise kure'ne e'taruma'tı kupı síriri. Tıise kure'ne e'taruma'tıto' ataretı'kasa' yu'se wani síriri. ⁵¹ Tıise amırı'nıkon esenumenka mori ene'sau'ya kai'ma síriri non pona. Tıise tauya síriri apı'nıkon, morı tíwamın ene'sau'ya pra wai tíise eseyaton pí' pemonkonyamı' wani kupı síriri uwenai. To' eseya'nama kupı síriri. ⁵² Tauya síriri, síriri patapai pemonkonyamı' mia'taikınankon tıwinan witti ta tiwe'sanonkon ena kupı síriri eseyaton pí'. Seurıwi'nankon ekore'ma kupı síriri asakı'nankon yarakkırı. Moropai inkamoro asakı'nankon wani teekore'ma eseurıwi'nankon yarakkırı. Uyese' wenai mıriri warantı to' ekore'ma. ⁵³ Moropai tınmukukon winıkı teekore'mai to' yunkonyamı' innape uku'sa' to'ya wenai, uyese' wenai. Moropai tunkon winıkı to' munkıyamı' wani teekore'mai, uyese' wenai. Moropai to' yankonyamı' wani íri pe tınmukukon wıri'sanyamı' winıkı, innape uku'sa' to'ya wenai. Moropai to' munkıyamı' níri

teekore'mai tísankon winíki uyese' wenai. Moropai t'pa'sekon winíki to' yawo'pítonon wani teekore'mai. Moropai to' pa'setonon wani teekore'mai ta'wop'íkon yarakkiri. Uyese' wenai tu'kankon ekore'ma kupi síriri. Innape uku'nenan pi' innape uku'nenan pepin ekore'ma uwenai —ta'pi Jesusya.

Í' Ye'ka Pe Pata Wani Epu'to'
(Mt 16.2-3)

⁵⁴ Jesusya pemonkonyami' panama'pi. Ta'piya to' pi': —A'ki, wei epa'ka wini katupuru enuku era'maya'nikon ya íríkkutun pe. Taawonan amiri'nikon, kono' rena pe man sírripe, taaya'nikon. Moropai innape aarena ta'piya'nikon yawiri. ⁵⁵ Moropai a'situn ata'se'ma ya, wei ewomi winipai, miriri pi' taaya'nikon. Wei pe pata wani pe man. Innape wei pe awani, a'ne' pe awani ta'piya'nikon yawiri. ⁵⁶ Amiri'nikon pemonkonyami' teesenu'tisanon, epu'nenan pe tiwanikon kai'ma eesenumenkakon' Tami'nawiri í' pata po tiwe'ku'sen epu'tiya'nikon mori pe. Miriri ekaremekiya'nikon e'to' yawiri pata po tiwe'ku'sen moropai ka' pi' tiwe'ku'sen. Tiise í' wani' awani anera'ma'pikon ayenukon ke í' ikupi eserikan pepin unku'pi'pi ayenukon kaisari, miriri kupiya'nikon pepin innape. Í' ton pe ekaremekiya'nikon pepin? —ta'pi Jesusya to' pi'.

Ayeyaton Pe Tiwe'sen Yarakkiri Mori Konekati
(Mt 5.25-26)

⁵⁷ Jesus eseurima ko'mannipi'pi. Ta'piya: —Tiise í' wani' awani ye'nen aawariri'nikon epu'tiya'nikon pepin í' wani yairon pe. ⁵⁸ A'ki, ayeyaton iipi ya ayaripa ipikku pe tiwe'sen juiz pia. E'mai pe ayariya rawiri í' ri inkupi'pi awiniki konekaya yuwaki yarakkiri, miikiri juiz pia ayariya namai. Tiise ikonekasa'ya pra awani ya juiz yanya' arumakaiya. Moropai juizya arumaka surarayami' yanya' moropai surarayami'ya ayarakkamo atarakkannito' ta. ⁵⁹ Tauya síriri api'nikon miriri atarakkannito' tapai eepa'kakon pepin. Tami'nawiri miriri anku'pi'pikon ye'maya'nikon pikiri aako'mamikon —ta'pi Jesusya to' pi'.

13

Imakui'pi Unkupi'pikon Rumakato' Pi' Jesus Eseurima

¹ Moro to' wani'pi tiaronkon pemonkonyami'. Inkamoro eseurima pia'ti'pi Jesus pi' í' kai'ma Galilea pataponkon warayo'kon ti'ka me'po'pi Pilatosya pi'. —Paapa pia tintirikon po'tii to' ii'sa' tanne, to' ti'ka me'po'piya —ta'pi to'ya Jesus pi'. ² Miriri pi' ta'pi Jesusya: —Í' wani' awani ye'nen insamoro warayo'kon ti'ka me'po'piya miriri waranti. Í' kai'ma to' pi' eesenumenkakon? Tiaronkon yentai imakui'pi ku'sa' to'ya wenai, to' taruma'ti'pi Paapaya taaya'nikon ka'ri? ³ Kaane, miriri wenai pra —ta'pi Jesusya. —Tauya síriri api'nikon, tami'nawiri awanikon tanne amiri'nikon enpenata pra awanikon ya imakui'pi anku'pi'pikon rumaka pi', inkamoro sa'manta'pi manni' waranti aasa'mantakon kupi síriri tami'nawiri —ta'piya. ⁴ —Moropai manni'kan 18 kaisaronkon isa'manta'san Siloe' pata'se' wini Jerusalém po. Í' wani' awani ye'nen inkamoro pona miriri to' níkoneka'pi kawinan esenumi'pi, moropai to' ti'ka'piya. Í' kai'ma to' pi' eesenumenkakon, kure'ne ka'ri imakui'pi ku'sa' to'ya tiaronkon yentai Jerusalém po? ⁵ Kaane, Miriri wenai pra to' sa'manta'pi. Tiise tauya síriri api'nikon tami'nawiri amiri'nikon sa'manta kupi síriri. Amakuyikon rumaka pi' eesenumenkakon pra awanikon ya, inkamoro sa'manta'pi waranti aasa'mantakon —ta'pi Jesusya.

Figó Ye' Teperu Tiinen Pepin Pi' Jesus Eseurima

⁶ Jesusya síriri panton ekaremeki'pi. Ta'piya: —Warayo'ya tekkari ye' ton, figo ye' itese' pimi'pi tinmiri ya'. Moropai tiko'man pe tiiko'mami' tupo, eepetasa' era'mai atti'pi. Tiise epori'ya pra itesa' wani'pi. Miriri ye'nen í' kupi ti'ya pi' eesenumenka'pi. ⁷ Moropai miikiri itesa'ya ta'pi miriri tekkari ye'ka era'manen warayo' tupoitiri pi': "A'ki, uupi'pi eseuríwi'ne kono' kaisari seeni' figo yeperu era'mai eepetasa' kai'ma, tiise iteperu epori'ya pra uuri e'piti'pi. Miriri ye'nen ya'tiki í' pe pra si'ma ko'manni'pi man. Tiaronkon pata'se' mo'kasai'ya man teepetai pra. Miriri ye'nen ma'ti", ta'piya tupoitiri pi'.

⁸ Tiise ipoitiriya ta'pi tikaraiwari pi': "Maasa tiwi' nisi moro, ukaraiwari, miriri figo ye' síriri neken kono' iwa'kato'peiya. Tiwin kono'pi pe esenyaka'ma irupukon woi yakauya moropai iwi'ni'panni'nen ton tiri'ya irupukon pona eepetato'pe", ta'pi ipoitiriya. ⁹ "Miriri ku'sau'ya tanne síriri kono' pi' eepeta ya, mori pe awani. Tiise figo tiriya pra awani ya, miriri ya'ti me'poya", ta'pi ipoitiriya tikaraiwari pi' —ta'pi Jesusya.

Jesusya Wiri' Ma'taki'pan Yepi'ti'pi

Erika'nito' Weiyu Yai

¹⁰ Jesusya pemonkonyami' yenupa'pi Judeuyami' epere'to' yewi' ta si'ma sábadó, eri'ka'nito' weiyu yai. ¹¹ Moro awani'pi pri'ya pra tiwe'sen wíri'. Míikírí ko'mansa' wani'pi pri'ya pra 18 kono' kaisari. O'ma'ya pri'ya pra iku'sa' wani'pi. Míikírí sa'ne asapítí'pi murui murui pe awe'mi'sa'ka pra. Míikírí esepi'tí eseríke pra awani'pi. ¹² Míikírí era'ma tiuya pe Jesusya yanno'pi típia. Moropai ta'piya wíri' pi': —Ma'non, ayeparan winípai esepi'tín pi' nai —ta'pi Jesusya. ¹³ Moropai tenya tíri'piya ipona moropai míikírí ekoneka'pi. Iníri murui pe pra eena'pi. Moropai mírírí típo míikírí wíri'ya Paapa yapuri'pi mararí pra.

¹⁴ Tiíse mírírí kupi Jesusya era'ma tiuya ye'nen Judeuyami' epere'to' yewi' esa' pe tiwe'sen ekore'ma'pi mararí pra Jesus winíkí, maasa pra sábadó weiyu yai wíri' yepi'tiuya ye'nen. Mírírí ye'nen ta'piya pemonkonyami' pi': —Tiwin mia' pona tímo'tai wei kaisari esenyaka'manto'. Mírírí yai aapíkon eesepi'tíkonpa, tiíse sábadó, eri'ka'nito' weiyu yai pra —ta'piya to' pi'.

¹⁵ Mírírí yuuku'pi Uyepotoríkonya. Ta'piya: —Seru'ye' amírí, epu'nen pepín. Sábado yai í' kupi pepín taaya'níkon tiíse atíkon sábadó yai paakayami' yewi' ta ayekínkon yeukai, to' yaríkonpa tuna ení'to' pe to'ya. Mírírí epu'tiya'níkon pra awaníkon mírírí? Ewa'tísa' pe si'ma tuna eníriya pepín mító'pe. ¹⁶ Mírírí warantí míserí wíri' wani' sírírí yewa'tísa' pe, Makui newa'tí'pi pe aako'mansa' kure'ne 18 kono' kaisari. Míikírí wani' Abraão nuri'tí paar'tí pi' pe, ayonpakon pe Judeupa' pe awani. Í' wani' awani ye'nen kin sábadó yai míikírí esepi'tí eseríke pra awani mírírí teparan winípai? —ta'pi Jesusya.

¹⁷ Mírírí taa Jesusya pi' inkamoro ípi' tíwo'ma'tasanon eppepi mararí pra maasa pra to' yeseru yenpo'piya. Tiíse tiaronkon ariníkon pemonkonyami' wani'pi taatausinpai kure'ne í' ikupí eseríkan pepín Jesus níkupí'pi pi'. Mírírí era'ma tiuya'níkon yai to' atausinpai'pi.

Mostarda Ena'pi Pi' Jesus Eseuríma
(Mt 13.31-32; Mc 4.30-32)

¹⁸ Moropai Jesusya panton ekaremekí'pi to' nepu'tí ton. Ta'piya: —Í' kai'ma see awani pe nai Paapa iipi yai tamí'nawíronkon esa' pe? Í' warantí awani ekaremekíuya e'painon? —ta'piya. ¹⁹ —See warantí awani pe man. Seení' mostarda ena'pi wani' sí'míríkí pe pu'kuru. Tiíse mírírí pími'pi warayo'ya tinnírí ya'. Moropai mírírí aro'ta'pi, aarenta'pi, kure'ne eena'pi yei pe. Moropai mírírí pona toronyami' erépami'pi tí'moikon yaponse' ton konekapítí'pi to'ya, mírírí yei panta pona —ta'piya. —Mírírí warantí Paapa pemonkonoyami' wani' mararí tiíse to' epami —ta'pi Jesusya.

Trigo Yai'meto' Fermento Pi' Jesus Eseuríma
(Mt 13.33)

²⁰ Moropai iní'ri Jesus eseuríma ko'mannípi'pi. Ta'piya: —Í' ye'ka panton ekaremekíuya e'painon? Í' kai'ma awani pe nai, Paapa iipi yai pemonkonyami' esa' pe? ²¹ Awani pe man trigo yai'meto' warantí. Mírírí yapísí'pi wíri'ya moropai kíserena kore'ta mararí itíri'piya, iku'ne'títo' yai. Moropai yai'meíya tamí'nawírí, mírírí ye'nen yai'mesa' pe kíserena wani tamí'nawírí —ta'pi Jesusya. —Mírírí warantí Paapa pemonkonoyami' mararonkon wani tu'kankon kore'ta sírírí non po. Tiíse maasa Paapa pemonkonyami' epansa' tamí'nawírí pata po, aní'ya era'ma pra taíse, —ta'pi Jesusya.

E'ta'ka Mana'ta
(Mt 7.13-14, 21-23)

²² Jerusalém pona tuuti Jesus wítí'pi e'ma taawírí. Tuuti pe Jesusya pemonkonyami' yenupa'pi cidade po. Moropai tiaronkon yenupa'piya to' pata'sekon kaisari to' ko'manto'kon ya' to' yenupa'piya. ²³ Mírírí yai warayo'ya Jesus ekaranmapo'pi. Ta'piya: —Uyenupanen, tu'kankon pepín neken pemonkonyami' e'píika'ti kupi sírírí? —ta'piya Jesus pi'.

Mírírí ta'pi Jesusya: —Moro man ka' po mana'ta e'ta'ka. ²⁴ Mírírí ye'nen mírírí yai eewomíkon yuwatí teeseka'nunkai. Maasa pra tauya apí'níkon tu'kankon pemonkonyami' wani kupi sírírí ití'pai ka' pona, tiíse to' ewomí eseríke pra awani.

²⁵ Maasa pra míikírí wítí esa' e'mi'sa'kasa' ya moropai mana'ta yarakkamoiya. Moropai amírí'níkon wani poro po eewomíkon eseríke pra Paapa pia ka' pona. Taaya'níkon mana'ta pa'tí'ma, “Anna yepotorí, anna yawonní'kí aapia”, taaya'níkon. Tiíse míikíríya amaimukon yuuku kupi sírírí see warantí: “Aní'kan amírí'níkon? Ayepu'tíkonuya pra wai, o'non pata pai'nokon pe awaníkon?” taiya kupi sírírí apí'níkon.

²⁶ Moropai taaya'níkon: “Anna manni'kan apokonpe anna yekkari yonpa annaya ne'tíkini. Apokonpe anna wuku ení'pi annaya. Moropai anna yenupa'piya anna kore'ta awani yai cidade po”, taaya'níkon ípi'.

²⁷ Tiiŕe taiya iní'ri apí'níkon: “Aní'kan amíri'níkon? Ayepu'túuya'níkon pra wai. O'non pata pai'nokon pe awaníkon?” Moropai taiya: “Atarimatí tamí'nawírí amíri'níkon imakuí'pí kupí pí' tii'ko'mansenon”, taiya apí'níkon.

²⁸ Miarí si'ma Abraão nuri'tí moropai Isaque nuri'tí, moropai Jacó nuri'tí, moropai tamí'nawíronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamí' nuri'tí era'maya'níkon kupí sírírí Paapa pia. Tiiŕe amíri'níkon poro po, eewomíkon eseríke pra. Inkamoro era'maya'níkon pí' mararí pra akaraukon kupí sírírí ipí', amoron epu'tí kupí sírírí, eewomíkon eseríke pra awaní ye'nen. ²⁹ Mírírí yai tu'kankon pemonkonyamí' erepamí kupí sírírí, wei epa'ka winípai, moropai wei ewomí winípai. Moropai tamí'nawírí pata po tii'ko'mansenon, inkamoro ewomí entamo'kanto' pí' tiiwanmíra tesa'kon Paapa pia. To' pata'se'kon ton moro awaní Paapa pia. Tiiŕe amíri'níkon ewomí eseríke pra awaní. ³⁰ Maasa pra inkamoro tiaronkon pikronkon ipikkukon pepínon ewomí kupí sírírí e'mai' pe iipia. Tiiŕe ipikkukon, e'mai' pe Paapa maimu etanenán, tiaronkon yentainokon ewomí pepín. Maasa pra innape imaimu ku'sa' to'ya pra awaní ye'nen —ta'pí Jesusya.

Jesus Esewankono'ma

Jerusalém Ponkon Pemonkonyamí' Pí'

(Mt 23.37-39)

³¹ Mírírí pe rí tiaronkon fariseuyamí' iipí'pí Jesus pia. Moropai ta'pí to'ya ipí': —Attí e'painon tarípai maasa pra amíri wíi túuya taa pí' Herodes man —ta'pí to'ya Jesus pí'.

³² Jesusya to' maimu yuuku'pí. Ta'píya to' pí': —Atúti iipia mii'kírí pia. Moropai makatíi mii'kírí maikan warainon seru'ye' pí', uuriya taa sírírí mírírí ekareme'tantí ipí'. Uutí eseríke pra wai sírírí maasa pra esenyaka'ma sírírí. O'ma'kon yarakkírí tíwe'sanon pemonkonyamí' yepi'túuya sírírí. Moropai pri'ya pra tíwe'sanon yepi'túuya sírírí. Sírípe mírírí pí' uuko'mamí moropai penane. Mírírí típo neken uweiyu iku'ne'tísa' yai erepamí miarí Jerusalém pona, mírírí makatíi mii'kírí pí'. ³³ Maasa pra mírírí kupí pí' uuko'mamí e'pai man. Moropai tarí uwí to'ya eseríke pra man. Maasa pra Paapa maimu ekareme'nenan profetayamí' wíi to'ya Jerusalém po neken —ta'pí Jesusya.

³⁴ Moropai Jesus esewankono'ma'pí, ikaruwa'pí Jerusalém ponkon pemonkonyamí' wenai. Moropai ta'píya: —Amíri'níkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamí' wíitíponkon. Aapia'níkon tímaimu ekareme'nen to' yarimasa' Paapaya tanne iwí'píya'níkon tí' ke. Í' warapo ite'ka amíri'níkon sa'nama'píuya tamí'nawírí awaníkon tanne. Manní' kariwanaya tapíri yo'koi tímukuyamí' yannuku warantí, uupia amíri'níkon eperepi'yu'se waní'pí teuren tíŕe yuukuya'níkon pra awaní'píkon. ³⁵ Tarípai apata'se'kon e'nímí kupí sírírí innape ukupíya'níkon pra awaníkon ye'nen. Uutí sírírí aapiapai'níkon. Tarípai tauya sírírí apí'níkon, sírírí patapai iní'ri uyera'maya'níkon pe pra naatí. Uyapuríto'ya'níkon weiyu erepamí pikírí aako'mamíkon. Mírírí yai neken taaya'níkon:

“Mii'kírí morí pu'kuru see Uyepotoríkon ese' pí' tui'sen yapurípai'níkon”, *Sl 118.26*
taaya'níkon kupí sírírí —ta'píya.

14

Pri'yawon Pepín Yepi'tí Jesusya Sábado Yai

¹ Tiwin wei sábado yai Jesus eta'pí fariseuyamí' esanon yonpaya tewí' ta entamo'kai attíto'pe kai'ma. Jesus wíi'pí moropai mii'kírí pí' to' esenumenka'pí kure'ne, sábado yai í' rí kupíya anera'mapai tíaníkon ye'nen, yairí pra iteseru waní ekaremekíkonpa kai'ma. ² Miarí Jesus rawírí tiwin warayo' waní'pí pri'yawon pepín. Mii'kírí waní'pí í'si moropai itemekon awoipí'pí pe. ³ Mii'kírí era'ma túuya ye'nen Jesusya Moisés nuri'tíya yenupanto' pí' yenupatonkon moropai fariseuyamí' ekanranmapo'pí. Ta'píya to' pí': —Moisés nuri'tíya yenupanto' yawírí pri'yawon pepín yepi'túuya erí'ka'níto' weiyu yai morí pe awaní, kaane ka'rí? Í' kai'ma taasai'ya nai? —ta'píya.

⁴ Tiiŕe í' kai'ma Jesus maimu yuuku to'ya pra to' waní'pí. Mírírí ye'nen mii'kírí pri'yawon pepín warayo' yapisi'pí Jesusya. Moropai yepi'tí'píya. Moropai attíto'pe ta'píya ipí'. ⁵ Moropai inkamoro pí' ta'pí Jesusya: —Amíri'níkon kore'ta tímnu kenan waní ya, mii'kírí munmu itekín enasa' ya, itu'nakan ya' sábado yai, sábado pe awaní ye'nen imo'kai attí pepín e'painon ka'ne'pe?

⁶ Mírírí yuuku to'ya eseríke pra awaní'pí.

Tiaronkon Ma're E'níto' Pí' Jesus Eseuríma

⁷ Mírírí taa típo entamo'kanto' pí' etasa'kon yako'menka'pí Jesusya. Maasa pra yaponse' waní ereutanto'kon menka'pí to'ya mesa pia. Moríkon ponarí to' ereuta'pí ipona ipíku pe tiaronkon yentai to' e'to'pe. Mírírí era'ma túuya ye'nen, Jesusya sírírí panton ekaremekí'pí to' pí'. ⁸ Ta'píya to' pí': —Akí, aní'ya amíri'níkon etasa' ya tíno'pítasen festarí pí' tauya

sírírí kereutatí morí ereutanto' pona. Maasa pra ipíkku pe tíwe'sen ayentai'níkon etasa' wítí esa'ya yai pra. ⁹ Moropai taiya apí'níkon: “Aní'ya amírí eta'pí taríní ereutapa?” taiya e'painon. Moropai taiya apí: “Atarimakí mísení ipíkku ereutato'pe”, taiya apí. Mírírí yai aweppépí kure'ne. Tiaronkon rawírí apono' morí ma're tíwe'sen pona eereuta. ¹⁰ Tauya apí'níkon, etasa' pe apono' morí ma're tíwe'sen pona ereutatí. Moropai míkírí ayetatíponkonya ayera'makon. Moropai taiya apí'níkon: “Uwaníyakon, tari'waya ereutatane'kí. Sírírí ereutanto' morí pona”, taiya. Mírírí warantí kure'ne ayapurí to'ya esera'ma tamí'nawíronkon ipíkkukon etasa'kon rawírí —ta'pí Jesusya. ¹¹ —Maasa pra aní' e'ku'sa' ya ipíkku pe moropai mí pe, míkírí ena kupí sírírí tiaronkon ma're. Aweppépí kupí sírírí. Tíise aní' e'sa' ya ipíkku pe pra, moropai mí pe pra, míkírí yapurí to'ya, ipíkku pe eena —ta'pí Jesusya.

¹² Moropai ta'pí Jesusya tetatípono'pí pí: —Í' pensa entamo'kanto' konekaya yai, manní'kan neken ayetatíponkon ayonpakon moropai ayakonkon moropai ayakontarikon ipíkku pe tíwe'sanon neken ketai. Maasa pra inkamoroya mírírí ye'ka kupí túya'níkon ya amírí yeta awentamo'kai atípa kai'ma. Mírírí warantí ankupí'pí ye'ma inkamoroya. ¹³ Tíise í' pensa mírírí ye'ka konekaya yai, manní'kan sa'ne í' ton pínon moropai ma'tíkí'pankon, enkaru'nankon, moropai asakoi'kon pepínon sa'ne etakí to' íi'to'pe entamo'kanto' pí'. ¹⁴ Mírírí warantí ikupíya ya, morí yapísíya Paapa winípai. Maasa pra inkamoroya sa'ne mírírí ankupí'pí ye'ma pepín, ye'mato' ton pra túwaníkon ye'nen. Tíise Paapaya aapia ye'ma, í' pensa morí yairon pe tíwe'sanon e'mí'sa'ka weíyu yai aye'maiya —ta'pí Jesusya.

Kure'nan Entamo'kanto'

(Mt 22.1-10)

¹⁵ Mírírí taa Jesusya eta túya pe, mesa pia ipokonpe tíwe'sen warayo' eseuríma'pí. Ta'píya: —Paapa, tamí'nawíronkon esa' pia entamo'kanto' pí' teewonsen waní kupí sírírí taatausín-pai —ta'píya.

¹⁶ Mírírí ye'nen Jesusya tiaron panton ekaremekí'pí. Ta'píya: —Tiwin warayo'ya pemonkonyamí' eta'pí arínike to' íi'to'pe tewí' ta, maasa pra kure'nan entamo'kanto' tírí túya ye'nen. ¹⁷ Moropai iweíyu eseporí'pí entamo'kanto' weíyu. Mírírí ye'nen típoitírí yaipontí'píya atító'pe pemonkonyamí' yannoi. Taato'peíya ka'ne' pe asi'tí entamo'katane'tí entamo'kanto' esenposa' man aasírí taato'peíya kai'ma etasa'kon pemonkonyamí' pí'.

¹⁸ Tíise míkíríya tetakon tanne tiwin pí' sí'ma ta'pí to'ya: “Uutí eseríke pra wai.” E'mai'non pemonkonya ta'pí ipí: “Umírí ton yennasau'ya sírírí. Mírírí ye'nen era'mai uutító' man. Mírírí uutí eseríke pra wai, mírírí tauya manní' ku'kí tíwí” ta'píya.

¹⁹ Moropai tiaronya ta'pí: “Uutí eseríke pra wai maasa pra mia' tamí'nawírí uyekínnon ton paakayamí' yennasau'ya wai. Inkamoro era'mai uutító' man. Maasa pra morí pe to' esenyaka'ma anera'mapai wai. Mírírí ye'nen uutí eseríke pra waní sírírí. Tíise mírírí ku'kí tíwí”, ta'píya ipí'.

²⁰ Moropai tiaronya ta'pí ipí: “Uurí, uutí eseríke pra wai. Maasa pra amen pu'kuru ino'pítasen pe waní sírírí. Mírírí ye'nen uutí pepín”, ta'píya.

²¹ Mírírí típo tíkaraiwarí pia ipoítírí enna'po'pí. Moropai tamí'nawírí ekaremekí'píya tíkaraiwarí pí'. Mírírí pí' íkaraiwarí ekore'ma'pí mararí pra. Moropai ta'píya iní'rí: “Ka'ne' pe atíkí tiaronkon etata iní'rí, rua taawírí cidade poro tíwe'sanon etata. Moropai tamí'nawírí to' metai to' menepí maní'kan í' ton pínon, moropai ma'tíkí'pankon moropai enkaru'nankon, moropai asakoi'kon pepínon inkamoro menepí”, ta'píya.

²² Tíiko'manse mararí ipoítíríya ta'pí tíkaraiwarí pí': “Tamí'nawírí ta'píya yawírí iku'sau'ya sírírí. Tíise tu'ke to' pata'se' ton moro man”, ta'píya.

²³ Míikírí maimu yuuku'pí íkaraiwaríya. “Moriya, atíkí, aminke e'ma taawírí to' etata, to' íi'to'pe to' meka'nunkai. Maasa pra uyewí' yanní'sa' to'ya anera'mapai waní sírírí. ²⁴ Tauya sírírí inkamoro e'mai' pe etasa'konya sírírí entamo'kanto' yonpa eseríke pra awaní. Maasa pra tetakon tanne yu'sa' to'ya pra awaní ye'nen”, ta'píya —ta'pí Jesusya.

Aní' Waní Jesus Waníyakon Pe

(Mt 10.37-38)

²⁵ Mírírí taa típo Jesus wítí tanne arínikon pemonkonyamí'ya Jesus wenaima'pí. Inkamoro yeurímai eera'tí'pí moropai ta'píya to' pí: ²⁶ —Akí, manní' uyapurínen waní ya mararí, míkírí waní eseríke pra awaní upemonkono pe, uwaníyakon pe. Maasa pra tíyun moropai tísan píninmaiya ya, moropai tíno'pí, moropai tímukuyamí', moropai tonpayamí' píninmaiya ya, moropai kure'ne túwarírí eeti'nínma, uurí píninma túya yentai, mírírí ye'nen uurí waníyakon pe eseríke pra awaní —ta'píya. ²⁷ —Aní' waní ya uwenai e'taruma'típai pra, mírírí ye'nen uyapuríya pepín yapítanípiya pra túwaní ye'nen. Itu'se tíwe'to' yawírí íko'manpai awaní. Míikírí waní pepín uwaníyakon pe.

²⁸ A'ki, ani' esenumenka ya kawinan ton koneka pi' e'mai' pe i' warapo kaisari tûtinirufi wani era'maiya e'pai awani. Yaretî'ka eserike awani epu'tiuya ikonekaiya. Mirîri epu'se esenumenka e'pai awani. ²⁹ Tiise mirîri tepu'se pra mirîri kawinan ton koneka tiuya pi' teesenyaka'mato' asara'tisai'ya ya, moropai itûtinirufi e'ti'ka esenyaka'mato' ataretî'ka pra tiise. Mirîri era'ma tiuya'nikon pi' tamî'nawironkon atako'menka ipi'. ³⁰ "A'ki see yaretî'kaiya pra awani era'mati", taa to'ya.

³¹ Moropai ta'pîiya inî'rî: —A'ki, ipikku pata esa' pe tiwe'sen rei eseya'nama ya tiaron winîki, esenumenka e'pai awani teeseya'nama rawîri. Iipia awani 10.000 kaisaronkon surarayami'. Tiise iteyaton pia to' wani 20.000. Mîikîri ereuta e'pai awani esenumenkai to' eseya'nama eserike awani epu'se, meruntî ke to' wani epu'se. ³² Meruntî ke pra to' wani ya, atti pepin epîi. Tiise mîikîri tiaron rei pi' kai tîmaimu yarimaiya namai epin pe pra man kai, morî pe e'nîpai man kai —ta'pi Jesusya. ³³ —Mirîri warantî teesenumenkai pra amîri'nikon wani eserike pra awani upemonkono pe, tamî'nawîri ayeserukon, ayeman-nikon rumakaya'nikon pra awanikon ya —ta'pi Jesusya.

Pan Inî'mîra Tiwe'sen pi' Jesus Eseurîma
(Mt 5.13; Mc 9.50)

³⁴ Tiaron ekaremekî'pi Jesusya to' nepu'tî ton. Ta'pîiya: —Pan wani morî pe, awe'to' yawîri wani ya. Tiise awe'to' yawîri pra awani ya, morî pe awani pepin. Inî'mîra awani ipo'mîra. ³⁵ Morî pe awani pepin yapurîto'pe. I' ton pe ri yapurî eserike pra awani. I' ye'ri pinpa' w'nî'pannîpiya eserike pra awani. Mirîri ye'nen ipaso.

Sîrîri etaya'nikon pi' esenumenkati aneta'pikon pi' —ta'pi Jesusya. —Mirîri warantî awanikon pe man, tamî'nawîri ayewankon ke uyapurîya'nikon pra awanikon ya, —ta'pîiya tîpemonkonoyami' pi', inî'mîra pan wani warantî to' yeseru wani namai.

15

Carneiro Ataka'ma'pi
(Mt 18.12-14)

¹ Tu'kankon tesanonkon pia to' nîfirî tînuru yapisî pi' teesenyaka'masanon iipi'pi Jesus pia eseurîma etakonpa. Moropai imakui'san pemonkonyami' iipi'pi. ² Fariseuyami' moropai Moisés nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonkon nîri wani'pi. Inkamoro wo'ma'ta'pi Jesus winîki. Ta'pi to'ya: —Imakui'pi ku'nenan pemonkonyami' pokonpe tiwe'sen mîserî warayo'. Moropai to' pokonpe ta're' yonpanen —ta'pi to'ya ipi'.

³ Mirîri ye'nen to' nepu'tî ton ekaremekî'pi Jesusya panton pe. ⁴ Ta'pîiya: —Amîri'nikon tiwin pi' si'ma ayekînnan carneiroyami' esa' pe awani ya, 100 kaisari. Tiwin aataka'ma'pi ya, yuwai atti e'painon. Innape nai? —ta'pîiya. —Inkamoro 99 kaisaronkon nîmiya e'painon keren po. Moropai atti mîikîri ataka'ma'pi yuwai eporîya pikîri. ⁵ Mîikîri eposaya ya, kure'ne taatausnîpai awani eposaya ye'nen. Moropai mîikîri mana'poya amota pona tanunse. ⁶ Ayewî' ta eerepansa' pe, ayonpayami' awoinonkon etaya. Moropai taaya ayonpayami' pi': "Atausinpanpai'nikon upokon pe. Maasa pra uyekî ataka'ma'pi eposau'ya ye'nen", taaya'nikon e'painon tiwin pi' si'ma. ⁷ Tauya mirîri warantî nîri Paapa atausinpanpanto' wani kupî sîrîri ka' po. Pemonkon imakui'pi pe tiwe'sen enpenatasa' yai tînkupî'pi imakui'pi rumaka tiuya pi'. Ipi' Paapa atausinpa manni'kan 99 kaisaronkon, yairon pe tiwe'sanon pi' taatausinpa yentai —ta'pi Jesusya.

Prata Ena'pi Esumî'pi

⁸ Jesus eseurîma ko'mannîpi'pi: —Tiwin wîri' wani'pi mia' tamî'nawîri prata ena'pi esa' pe. Tiise tiwin esenumî ya mirîri yuwaiya e'painon, innape nai? Mirîri eporîya wîri'ya tî'kuma'tu yawittanîpi, moropai tewî' kuimaiya. Morî pe yuwai'ma tînin eporî tiuya pikîri yuwaiya. ⁹ Moropai eposa' tiuya yai tonpayami' tîwoinokon etaiya. Moropai taiya to' pi': "Atausinpanpai'nikon man upokonpe. Maasa pra upiratarî esenumî'pi eposau'ya ye'nen", taiya. ¹⁰ Mirîri warantî nîri Paapa poitîritonon inseriyami' atausinpa kure'ne, tiwinan pemonkon imakui'pi ku'nen enpenata yai imakui'pi pe tiwe'to' rumaka tiuya pi' —ta'pi Jesusya.

Warayo' Tiyun Pia Pai Ataka'ma'pi

¹¹ Moropai Jesus eseurîma ko'mannîpi'pi. Ta'pîiya: —Warayo' wani'pi asakî'nankon in mukuyami'. ¹² Tiaron pensa inmu yakon maasaron panpi'ya ta'pi tiyun pi': "Paapa, ayemanne rataikakî uyemanne ton tîrîpa, mirîri uuri' pia antîri ton aasa'manta yai. Maasa pra sîrîri itu'se wai", ta'pîiya. Moropai itunya temanne rataika'pi irui yemanne yarakkîri.

¹³ Kure'ne pu'kuru pra wei tîiko'mamî tîpo temanne yannuku'pi mîikîri warayo' maasaronya tamî'nawîri. Moropai atti'pi tamî'nawîri temanne yarakkîri tiaron pata pona aminke. Miarî itesa' pe tiwe'to' temanne yaretî'ka'pîiya. Festa pi' tîwani ke, tîsu'min ke

imakui'pi kupi'piya. ¹⁴ Moropai tami'nawiri yareti'ka'piya tanne, miriri pata ya' emi'nan wani'pi marari pra. Moropai miikiriya timoron epu'ti pia'ti'pi miari. ¹⁵ Miriri ye'nen teesenyaka'mato' ton yuwa'piya miriri pata ya' tiwe'sen pi' miriri waranti tiwe'pika'tipa kai'ma. Miikiriya miikiri yarima'pi tifazendar'i pona teknon porcoyam' ko'manni'se attito'pe kai'ma, ta'piya. ¹⁶ Tiise miari miikiri wani'pi emi'ne ita're' ton pra awani'pi. Porcoyam' ya're' anna'pai awani'pi tiise ani'ya porcoyam' ya're' yonpa tiri pra awani'pi. I' tiri to'ya pra awani'pi.

¹⁷ Miikiri esenumenka pia'ti'pi tiwariri. Ta'piya: "I' waraponkon uyun poitiritonon teesenyaka'masanon uyun pia tiise to' ya're' mararon pepin e'ti'kakoi pepin. Tiise i' pi' uuri sa'manta siriri tari emi'nan pi'. ¹⁸ Enna'po paapa yewi' ta. Moropai tauya paapa pi': 'Paapa, imakui'pi kupi'piya Paapa ka' pon winiki, moropai awiniki', tauya paapa pi'", ta'piya. ¹⁹ "Miriri ye'nen 'Anmu pe wani' pepin siriri, tiise apoitiritonon waranti uku'ki', tauya paapa pi'", ta'pi miikiri warayo'ya. ²⁰ Moropai aataponka'pi miaripai moropai awenna'po'pi tiyun yewi' ta.

Miikiri iipi ko'manni pe e'ma taawiri aminke era'masa' itunya wani'pi. Moropai ti'noko'pi pe era'ma'piya marari pra. Miikiri tinmu ponaya eeka'tumi'pi yapi'se. Yapis'piya tiwakiri pe moropai yu'na'piya.

²¹ Moropai miikiriya ta'pi tun pi': "Paapa, imakui'pi kupi'piya Paapa ka' pon winiki moropai awiniki", ta'piya. "Miriri ye'nen anmu pe wani' pepin siriri tiise apoitiritonon waranti uku'ki'", ta'piya.

²² Tiise itunya ta'pi tipoitiritonon pi': "Ka'ne' pe ipon mori ene'ti, moropai yeka'mati itenya pokon niri ene'ti, yeka'mati itenya pi'. Moropai i'sa'sa' ene'ti yeka'mati i'pu pi!' ²³ Moropai kaiwan manni' paaka more ene'ti. Moropai iwiti. Moropai atausinpanpai'nikon man miseri unmu pokonpe entamo'kanto' pi'. ²⁴ Maasa pra miseri unmu sa'manta'pi kai'ma wani'pi teuren tiise awani' siriri. Ataka'ma'pi pe awani'pi, taripai eeseposa' siriri", ta'pi miikiri warayo' yunya. Miriri ye'nen to' atausinpa'pi entamo'kanto' pi'.

²⁵ Miriri e'kupi'pi tiaron inmu irui tiise tinmiri ya'. Miikiri enna'posa' iipi tanne, aminke pra witi pi' eta'piya eserenkanto'. Marari pra awani'pi to' mananu esetasa'. ²⁶ Miikiriya tiyun poitiri yanno'pi. Moropai ekaranmapo'piya. "I' see miriri?" ta'piya. ²⁷ Miikiri to' poitiriya yuuku'pi: "Ayakon enna'posa' erepanni'pi' man witi ta enen, pri'ya. Miriri ye'nen ayunya kaiwan paaka more wii me'po pi' man", ta'piya.

²⁸ Miriri yekare eta tiuya ye'nen, miikiri inmu irui ekore'ma'pi. Moropai ewonpai pra awani'pi witi ta. Miriri itun epa'ka'pi poro pona iipia. Moropai eewonto'pe taa pi' itun ko'mami'pi ipi'. ²⁹ Tiise tiyun maimu yuuku'piya. Ta'piya: "I' warapo kono' kaisari uuko'mansa' siriri aapia esenyaka'ma pi' apoitiri waranti. Amaimu tiyu'pi'se pra i' taato'ya ku'sau'ya amaimu yawiri. Miriri tanne tiwin mirikki carneiro more tisa'ya pra nai uupia uyonpayami' pokonpe festa tikonekai atausinpat'o' ton", ta'piya. ³⁰ "Tiise miikiri anmu, ayemanne tisa'ya ti'ka'tipon, imakui'pi kupi ke wiri'sanyami' ataka'ma'san yarakkiri tiwani ke. Moropai miikiri enna'posa' yo' ton paaka kaiwan wii me'posa'ya", ta'piya.

³¹ Miikiri maimu yuuku'pi iyunya. Ta'piya: "Unmu, amiri uupia tiiko'mansen. Miriri ye'nen tami'nawiron uyemanne wani' siriri ayemanne pe", ta'piya. ³² "Tiise siriri entamo'kanto' koneka me'pouya emapu'tisa' siriri atausinpanto' esera'mato'pe kai'ma. Maasa pra miseri ayakon sa'manta'pi kai'ma e'sa' tanne enen eerepansa' man. Ataka'ma'pi pe awani'pi taripai eeseposa' man", ta'piya —ta'pi Jesusya.

16

Ipi'ku Pe E'nito' Yapuri Pi' Jesus Eseurima

¹ Jesusya ta'pi tinenupa'san pi': —Warayo' wani'pi tikaraiwari yemanne ko'manni'nen pe. Tiise miikiri pi' to' eseurima pia'ti'pi mori pe e'to' yawiri eesenyaka'ma pra awani' ye'nen. Tikaraiwari tiniruri yareti'ka' pi' aako'mami'pi. ² Miriri epu'sa' tiuya pe ikaraiwariya yanno'pi tipia aai'to'pe. Moropai miikiri ekaranmapo'piya. "Inna pi' ri api' to' eseurima manni' ayeseru pi'?" ta'piya ipi'. Moropai ta'pi miikiri ikaraiwariya ipi': "Taripai siriri pata pai miririkon ankupi'pi konekaya yu'se wani' siriri. Tami'nawiri yannu'ki mori pe awe'to'pe, tiaron pia irumakapa. Maasa pra miriri waranti awani' ye'ka' pe tami'nawiron uyemanne ko'manni'nen pe awani' eserike pra nai", ta'pi ikaraiwariya ipi'.

³ Miriri taasa' tikaraiwariya pi' miikiri esenumenka'pi tiwariri. "Epa'kato'pe taa pi' kin ukaraiwari man koo, i' see ku'to'peuya ko'ye. Maasa pra epa'kasa' ya uuwari' esenyaka'ma non yaka pi' eserike pra wai, merunti ke pra wai. Moropai esenyaka'ma pra wani' ya tiaronkon pi' tiniru esatiuya eserike pra eppe'ni pi' wai", ta'piya tiwariri. ⁴ Moropai eesenumenka'pi. "Kaane, epu'ti pi' wai taripai i' kupi'ya", ta'piya. "Uyonpayami' yausinpauya, i' pensa ukaraiwariya uyempa'kasa' yai tewi'kon ta uyapi'to'pe to'ya", ta'piya.

⁵ Moropai mîrîrî taa tîpo mîikîrî tîkaraiwarî pia epe' mîra tîwe'sanon yanno'pîiya, tamî'nawîrî. Moropai tiwin pî' to' ekaranmapo'pîiya. E'mai'non pî' ta'pîiya: "Î warapo kaisarî epe'mîra tîwe'sen amîrî ukaraiwarî pia?" ta'pîiya. ⁶ Moropai mîikîrîya yuuku'pî: "100 kaisarî óleo yense", ta'pîiya.

"Seenî' era'makî epe'mîra awe'to'. Ereutakî moropai imenukakî arakkita pairî 50 kaisarî neken", ta'pî mîikîrîya. Mîrîrî warantî yausinpa'pîiya tîwakîri pe mîikîrîya ikupî'pî.

⁷ Moropai tiaron pî' ta'pîiya: "Amîrî kanan? Î warapo kaisarî epe'mîn amîrî?" Moropai mîikîrîya yuuku'pî. "1.000 waikara'pî kaisarî trigo", ta'pîiya.

"Sîrîrî era'makî epe'mîra awe'to'. Ereutakî moropai imenukakî 800 kaisarî", ta'pîiya ipî'. Mîrîrî warantî tonpa ton eporî'pîiya î' pensa teepa'kasa' yai to' pia tîwanîpa.

⁸ Moropai mîikîrîya mîrîrî warantî ikui'sa' yekare eta'pî ikaraiwarîya. Î' kai'ma tonpayamî' ton yausinpa pî' eesenumenkasa' wenaî yapurî'pîiya mararî pa [Imakui'pî ku'sai'ya tîise,] —ta'pî Jesusya. Mîrîrî pî' Jesus eseurîma'pî. Ta'pîiya: —Pemonkonyamî' sîrîrî pata yeseru yawîronkon wanî epu'nenan pe pu'kuru. Maasa morî eporîkonpa î' ton pra tîwanîkon namai, teserukon koneka to'ya. Mannî'kan Paapa maimu yawîronkon, yairî tîwe'sanonya ikonoka yentai ikonoka to'ya. —ta'pîiya. ⁹ —Mîrîrî ye'nen tauya sîrîrî apî'nikon. Tiaronkon pîika'tîya'nikon yuwatî ipikku pe awe'to'kon ke. Mîrîrî ku'sa'ya'nikon tîpo, î' pensa tamî'nawîrî nîmîya'nikon ye'ka pe aasa'mantakon ya, Paapaya ayapî'to'pe'nikon ka' po —ta'pîiya.

¹⁰ —Akî tauya sîrîrî, anî' wanî mararon mîrîkî tîise yapurî epu'nen pe tîwe'sen mîrîrî ye'nen mîikîrîya mararon pepîn yapurî epu'tî yairî. Tîise anî' wanî ya mararon pî' ama'ye' pe, mîrîrî warantî nîrî mararon pepîn pî' ama'ye' pe awanî. ¹¹ Tîise amîrî'nikonya ipikku pe awe'to'kon yapurî epu'tî pra awanî ya tarî non po, o'non ye'ka pe see ipikku pe awe'to'kon tîrî Paapaya e'painon, ka' pon aapia'nikon? ¹² Moropai î' kai'ma tiaronkon yemanne ko'mannîpî epu'tîya'nikon pra awanîkon tanne î' kai'ma Paapaya amîrî'nikon pia ayemannekon ton tîrî e'painon aapia'nikon? —ta'pîiya to' pî'.

¹³ Moropai ta'pî Jesusya: —Asakî'nankon tîkaraiwarîtonon poitîrî pe anî' wanî eserîke pra awanî. Maasa pra tiaron yapurîya morî pe, moropai tiaron mu'tunpaiya. Tiaron maimu yawîrî awanî tîise, tiaron pînamaiya pepîn. Mîrîrî warantî Paapa poitîrî pe e'nî tanne, ipikku pe e'nîto'pe tîniru yu'se eseka'nunkan eserîke pra awanî —ta'pî Jesusya.

Paapa Maimu E'tî'ka Pepîn

(Mt 11.12-13; 5.31-32; Mc 10.11-12)

¹⁴ Mîrîrî eta tîuya'nikon pe fariseuyamî' eseurîma'pî imakui'pî pe Jesus winîkî. Maasa pra kure'ne inkamoro ya tîniru yapurî'pî mîito'pe. ¹⁵ Inkamoro pî' ta'pî Jesusya: —Amîrî'nikon e'kupî morî pe tiaronkon rawîrî awanîkon kai'ma. Tîise Paapaya eesenumenkato'kon epu'tî tanne ayewankon yawon. Mîrîrî amîrî'nikon atapurîto' wanî pemonkonyamî' pia wanî morî pe, taaya'nikon tîise Paapaya yewanmîrî —ta'pîiya.

¹⁶ Moropai ta'pîiya: —Moisés nuri'tî nîmenuka'pî moropai Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nuri'tî nîmenuka'pî ekaremekî'pî to'ya João Batista nuri'tî erepamî pîkîrî sîrîrî non pona. Mîrîrî pata pai amanen itekare ekaremekî'pî to'ya. Î' kai'ma Paapa pemonkono pe pemonkonyamî' enato'pe ekaremekî' to'ya sîrîrî tîpose. Mîrîrî ye'nen tu'ke pemonkonyamî' eseka'nunka Paapa pemonkono pe tîwanîkonpa. Ka'ne' pe Paapa yeny'a' to' eturumaka tesa'kon pe awe'to'pe. ¹⁷ Mîrîrî warantî awanî tîise penaro' Moisés nîmenuka'pî Paapa maimu ko'mamî yairî ipatikarî. Ka' moropai non ataretî'ka, tîise Paapa maimu e'tî'ka pepîn, nem tiwin mai ena pepîn yairî pra —ta'pî Jesusya.

¹⁸ Moropai ta'pîiya: —Warayo'ya tîno'pî rumaka tîpo tiaron wîrî' yarakkîrî awanî ya, kure'ne imakui'pî kupîiya mîrîrî, Paapa maimu yawîrî pra awanî. Moropai anî' wanî ya wîrî' tînyo rumakatîpon yarakkîrî, mîikîrîya imakui'pî kupî mîrîrî Paapa winîkî, imaimu e'menukasa' yawîrî pra awanî —ta'pî Jesusya to' pî'.

Ipikku Pe Tîwe'sen Pî' Moropai Lázaro Pî'

Jesus Eseurîma

¹⁹ Moropai Jesusya ta'pî: —Tiwin warayo' wanî'pî ipikku pe tîwe'sen. Mîikîrîya tîpon yeka'mapî'pî morî epe'ke. Aako'manpî'pî morî pe maasa pra tamî'nawîron esa' pe awanî'pî. Wei kaisarî ita're' wanî'pî mararî pra. Mîrîrî ye'nen î' pî' eesenumenka pra aako'mamî'pî ipikku pe tîwanî ye'nen. ²⁰ Mîrîrî yai nîrî tiaron warayo' wanî'pî. Î' ton pîn sa'ne, tîwe'taruma'tîsen, sa'ne. Moropai paran pokon, erekî'pan itesa' poro itese' Lázaro. Mîikîrî sa'ne yaapî'tî to'ya e'pî'tî'pî mîikîrî ipikku pe tîwe'sen yewî' mana'ta pia maasa pra aasarî eserîke pra awanî pî'. ²¹ Miarî mîikîrî ipikku mesari poi ita're' ya'punu'pî e'sorokasa' anonpapai awe'pî'tî'pî. Mîikîrî sa'ne erekî' yame'ka'pî arinmarakayamî'ya.

²² Moropai mîikîrî sa'ne sa'manta'pî. Moropai mîikîrî era'mai inserîyamî' i'isa' wani'pî. Yari'pî to'ya utamokon Abraão nuri'tî pia. Miarî aako'mamî'pî iipia kure'nan entamo'kanto' ta, taatausinpai pu'kuru. Tîiko'manse pu'kuru pra mîikîrî ipikku warayo' sa'manta'pî nîrî ite'ma'pî pî. Mîikîrî yu'na'tî'pî to'ya. ²³ Mîikîrîya tîmoron epu'tî'pî mararî pra isa'manta'san pata'se' ya', apo' ya' si'ma. Miarî si'ma mîikîrîya tîtamo Abraão nuri'tî era'ma'pî aminke morî pata ya'. Moropai Lázaro nuri'tî era'ma'pîiya iipia morî ya'. ²⁴ Mîirîrî ye'nen mîikîrî entaime'pî. Ta'pîiya Abraão pî: "Amoko a'noko'pî pe sa'ne uyera'makî. Mîirîrî ye'nen Lázaro i'to'pe ka'kî upiika'tîi. Tenya yeperu teuronkai tuna ka moropai aai'to'pe unu pona itîise. Maasa pra tarî umoron epu'tî'pî wai apo' ya'", ta'pîiya.

²⁵ Tîise Abraão nuri'tîiya imaimu yuuku'pî. Ta'pîiya: "Upa'ri, enpenatakî non po aako'mamî'pî pî, morî pe pu'kuru aako'mamî'pî tîiwanmîra, tamî'nawîron esa' pe awani'pî. Morî pe awani'pî aapia. Tîise Lázaro sa'ne ko'mamî'pî tîmoron tepu'se miarî. Tarîpai Lázaro nuri'tî man morî pe pu'kuru tamî'nawîron mîrîrî winîpai. Taatausinpai awani sîrîrî tarî. Tîise amîrîya amoron epu'tî mîrîrî. ²⁶ Mîirîrî tanne kure'nan a'ta moro man uuri'nikon yarappana. Mîirîrî ye'nen tarîron uupiawon wîti eserîke pra man miarî ya' aapia. Moropai miarîpoinon iipi eserîke pra man nîrî tarîwaya uupia", ta'pîiya.

²⁷⁻²⁸ "Amoko", ta'pî ipikku warayo'ya. "Mîirîrî warantî awani ya, Lázaro yarimakî uyonpayamî kore'ta attîto'pe. Maasa pra uyakontonon moro to' man mia'taikinankon inkamoro pî' ekareme'se attîto'pe ka'kî, tarîwaya e'taruma'tînto' ya' to' iipi namai", ta'pîiya.

²⁹ Tîise Abraão nuri'tîiya ta'pî: "Ayonpayamî'ya itekare eta e'painon. Kaareta Moisés nuri'tî nekaremekî'pî miarî man to' pia. Moropai profetayamî' nuri'tîyamî' nekaremekî'pî miarî man. Mîirîrî winîpai eta to'ya", ta'pîiya.

³⁰ "Tîise 'Inna' taa to'ya pepîn, Amoko", ta'pî ipikku warayo' nuri'tîiya. "Tîise isa'manta'pî e'mî'sa'kasa' ya moropai mîikîrîya ekaremekî ya, 'inna' taa to'ya. Imakui'pî tînkupîkon rumaka to'ya e'painon".

³¹ Tîise yuuku'pî Abraãoya: "Kaane, 'Inna' taa to'ya pepîn. Inkamoro itekare ekareme'nenan Moisés nuri'tî moropai profetayamî' nuri'tîyamî' nekaremekî eta to'ya pra awani ya, mîirîrî warantî nîrî isa'manta'pî e'mî'sa'kasa' eseurîmato' pî 'Inna' taa to'ya pepîn", ta'pî Abraão nuri'tîiya —ta'pî Jesusya.

17

*Tiaron Nîkupî'pî Awînikî'nikon Ku'tî Aawanmîra'nîkon
(Mt 18.6-7,21-22; Mc 9.42)*

¹ Jesusya tînenupa'san pî' ta'pî: —Imakui'pî kupî tiaronkonya emapu'tînen ton moro awani sîrîrî non po tîwîrî. Tîise imakui'pî kupî tiaronya emapu'tîtîponya "ekenne" taa kupî sîrîrî. ² Akî, ani' sa'manta ya, tî' tewa'tîi i'mî pî' tuna ka tenunse imakui'pî pe awani. Tîise itentai imakui'pî pe awani insamoro moreyamî' yonpaya imakui'pî kupî emapu'tîiya ya, mararî pra awe'taruma'tî mîrîrî wenai. ³ Mîirîrî ye'nen tauya, aka, tîwarî e'kî mîrîrî warantî imakui'pî kupîya'nikon namai.

Ayakonya imakui'pî ku'sa' ya, ka'kî ipî': "Imakui'pî mîrîrî, uyakon, kî'kupî", taaya ipî'. "Inna" taiya ya, morî pe pu'kuru awani. Mîirîrî ye'nen aawanmîra inkupî'pî imakui'pî ku'kî. ⁴ Asakî'ne mia' pona tîimo'tai (7) ite'ka tiwin wei tîise imakui'pî ku'sa' ayakonya ya awînikî moropai aapia aai'pîti ko'mannîpî taiya apî': "Kure'ne imakui'pî kupî pî' wai tîise enpenatasa' sîrîrî mararî pra. Mîirîrî ye'nen aawanmîra unkupî'pî ku'kî", taiya ya, aawanmîra iku'kî —ta'pî Jesusya.

Innape Jesus Ku'to'

⁵ Inkamoro Jesus nenupa'sanya esatî'pî Jesus pî'. Ta'pî to'ya: —Anna yepotorî, inî' panpî' innape aku'to' annaya ku'kî —ta'pî to'ya Jesus pî'.

⁶ Moropai Jesusya to' maimu yuuku'pî. Ta'pîiya to' pî': —Mîirîrî mostarda ena'pî mîrikki sî'mîrikki warantî mararî innape Paapa kupîya'nikonya ya, taaya'nikon e'painon seeni' yei pî': "atarokakî tamî'nawîrî akara raparîrî" moropai attî. "Tuna ka' e'pînta" taaya'nikon ya moropai attî e'painon amaimukon yawîrî —ta'pî Jesusya to' pî'.

Ipoitîrî Nîkupî Ton Pî' Jesus Eseurîma

⁷ Moropai Jesusya inî'rî ta'pî tînenupa'san pî': —Amîrî'nikon wani ya tîpoitîrî ke taapai'nikon man. Mîikîrî esenyaka'ma ya anmîrikon ya, mîirîrî warantî pra awani ya ayekînkon carneiroyamî' era'maiya keren po si'ma. Mîikîrî erepansa' pe teesenyaka'mato' yapai taaya'nikon pepîn e'painon ipî': "Asî'kî, ereutakî awentamo'kapa", taaya'nikon pepîn. ⁸ Tîise taaya'nikon e'painon: "Ka'ne' pe entamo'kanto' yepokî mesa pona entamo'kato'pe moropai uwuku enî'to'peuya. Mîirîrî tîpo uye'ma'pî pî' awentamo'kapa", taaya ipî'. ⁹ Taasa' tîuya yawîrî mîrîrî ku'sai'ya pî' "Morî pe pu'kuru man" taaya'nikon e'painon ipî'? Kaane, maasa

pra eesenyaka'mato' miriri' mii'to'pe, amaimukon yawiri' awe'to'pe —ta'pi Jesusya. ¹⁰ —Miriri' waranti' amiri'nikon wani' e'pai awani. Tami'nawiri' ankupikon pe ta'pi kupiya'nikon ya taaya'nikon e'pai awani: “Teesenyaka'masanon anna. Miriri' ye'nen anna yapuri' anna karaiwariya yu'se anna wani' pepin, anna nikoneka pe ta'pi kupi' annaya ye'nen. Miriri' ku'sa' annaya pi' mii' pe anna atapuri' pepin anna karaiwari' maimu yawiri' ikupi' annaya ye'nen”, taaya'nikon e'pai awani —ta'pi Jesusya.

Mia' Tami'nawironkon Pri'ya Pra Tiwe'sanon Yepi'ti Jesusya

¹¹ Miriri' ti'po Jesus witi' ko'manni'pi' Jerusale'm pona. Mii'kiri' witi'pi' Samaria moropai Galileia' pata ki'pi' ya pi'. ¹² Miar' Jesus erepami' tanne pemonkonyami' ko'manto' ya mia' tami'nawironkon pri'ya pra tiwe'sanon warayo'kon wani'pi'. Inkamoro wani'pi' ere' itese' leprosia pokonkon. Inkamoro iipi'pi' Jesus ponaya tiise' to' emi'pami'pi' aminke pemonkonyami' kore'ta' to' ewomi' pra. ¹³ Moropai inkamoro entaimepiti'pi'. Moropai ta'pi to'ya Jesus pi': —Jesus anna yenupanen, a'noko'pi' pe sa'ne anna era'maki' —ta'pi to'ya ipi'.

¹⁴ To' era'ma tiuya pe Jesusya ta'pi to' pi': —Atiti' teepiremasen pia. Moropai amiri'nikon esepi'tisa' era'mato'peiya makatiti' ipi' —ta'pi Jesusya to' pi'. Jesus maimu yawiri' to' witi'pi'. E'ma taawiri' to' witi' tanne to' esepi'ti'pi'. ¹⁵ Moropai to' yonpa esepi'tisa' enna'po'pi'. Samariapon mii'kiri'. Teesepi'tisa' wenai Paapa yapuri' ye'ka pe awenna'po'pi'. Merunti' ke aatausinpatu' maimu wani'pi'. ¹⁶ Jesus pia teerepami' ye'ka pe awe'sekunka'pi' irawiri' yapuri' tiuya ye'nen. —Mori' pe pu'kuru man, Jesus —ta'piya.

¹⁷ Moropai Jesusya ta'pi: —A'ki, mia' tami'nawironkon pepin kin warayo'kon esepi'ti' manni'? O'nonkan tiaronkon to' enna'po' pra awani. ¹⁸ Tiise' i' ton pe miseri' ka'ran samariapon enna'posa' siriri' Paapa yapuri'? —ta'pi Jesusya. ¹⁹ Moropai ta'pi Jesusya ipi': —E'mi'sa'kaki' moropai atiki'. Eesepi'tisa' nai maasa pra innape uku'sa'ya ye'nen —ta'pi Jesusya Samariapon pi'.

Tami'nawironkon Esa' Pe Paapa E'to' Pi'

Jesus Eseur'ima

(Mt 24.23-28,37-41)

²⁰ Tiaronkon fariseuyami'ya Jesus ekaranmapo'pi. Ta'pi to'ya: —I' pensa see tami'nawironkon esa' pe Paapa ii'to' weiyu esepori' kupi' siriri'? —ta'pi to'ya. Jesusya to' maimu yuuku'pi: —Tami'nawironkon esa' pe Paapa ii'to' weiyu erepami' pepin, i' ri teera'masanon pokonpe, ani'ya era'mato'pe —ta'piya. ²¹ —Ani'ya taa eserike pra awani, a'ki, siriri' era'maki, mooni pata man taa pepin. Maasa pra tami'nawironkon esa' pe Paapa e'to' wani' pe man akore'ta'nikon —ta'piya.

²² Miriri' ye'nen ta'piya tinenupa'san pi': —A'ki, tiwin wei uuri' ka' poi iipi'pi' anera'mapai awanikon kupi' siriri'. Pemonkonyami' esa' pe uuri' wani' anera'mapai awanikon. Tiise' era'maya'nikon pepin. ²³ Moropai tiaronkonya taa api'nikon: “Aasiri' eerepansa' man. Siriri' era'maki, miari' man” taa seru'ye'konya api'nikon. Inkamoro ye'ka maimu yawiri' katiti' seru'ye' pe yuwai. ²⁴ Maasa pra uuri' iipi'pi' ka' poi ii'to' weiyu wani' miriri' manni' wara'napi' e'sisiuka' ka' parakon patapai iratai winiki' eesera'ma manni' waranti'. Tami'nawironkonya era'ma kupi' siriri', ama' pe pra. Miriri' waranti' awani' kupi' siriri'. ²⁵ Tiise' maasa e'mai' pe uuri' ka' poi iipi'pi' e'taruma'ti' kupi' siriri' marari' pra. Moropai uuri' uyewanmar' to'ya siriri' pankonya yewanmiri' uyu'se pra to' wani'.

²⁶ Pena No'e nuri'ti' wani' yay pemonkonyami' ko'mami'pi' tiwanmira. Miriri' waranti' pemonkonyami' ko'mami' uuri' ka' poi iipi'pi' ii'to' weiyu erepami' pikiri' —ta'pi Jesusya. ²⁷ —Pena mori' pe tami'nawironkon wani'pi'. To' entamo'ka'pi' moropai tiwukukon eniri'pi' to'ya. Moropai warayo'kon no'pita'pi, wiri'sanyami' etinyoma'pi. To' ko'mami'pi' mori' pe tikanau ya' No'e nuri'ti' asara'ti' weiyu erepami' ti'pose to' ko'mami'pi'. Miriri' yay kure'nan tuna ke Paapaya pata ma'tanipi'pi'. Moropai inkamoro pemonkonyami' ti'ka'piya tami'nawiri'.

²⁸ Miriri' waranti' niri' awe'kupi'pi' pena Lo' ko'manpiti' yay. Tami'nawironkon wani'pi' mori' pe to' entamo'ka'pi', moropai tiwukukon eniri'pi' to'ya. Moropai to' esennapiti'pi', to' e'repaiti'pi', moropai to' e'pimi'pi'. Moropai tewi'kon ton koneka'pi' to'ya. Tiwanmira to' wani'pi'. ²⁹ Lo' epa'kato' Sodoma' poi weiyu erepami' pikiri' to' ko'mami'pi' mori' pe. Moropai miriri' ti'po kono' rena'pi' ka' poi apo' pe marari' pra moropai iki' pe, enxofre itese' aarena'pi'. Miriri'ya pemonkonyami' ti'ka'pi' tami'nawiri'. ³⁰ Miriri' waranti' pemonkonyami' ko'mami' uuri' ka' poi iipi'pi' ii'to' weiyu erepami' pikiri' —ta'pi Jesusya.

³¹ —Miriri' yay ani' wani' yay tewi' po' mii'kiri' auti' eserike pra awani' i' ri temanne yapisi'pa. Moropai ani' wani' yay, tinmiri' yay, mii'kiri' enna'po' pepin tewi' ta. Tiise' ka'ne' pe eepe e'pai awani' —ta'pi Jesusya. ³² —Maasa enpenatati' Lo' nuri'ti' no'pi' nuri'ti' pi'. Te'ma'pi pi' enna'popai' tiwani' yay aasa'manta'pi'. ³³ Ani' eseka'nunka' yay kure'ne isa'mantapai' pra ti'ko'manto'kon pininmaiya yay, mii'kiri' sa'manta' kupi' siriri'. Tiise' uwenai' ani' e'taruma'ti' yay,

tísa'manta namaíya pra awaní ya, míkírí e'piika'ti ipatíkarí. ³⁴ Tauya sírírí yairon pí'. Mírírí ewarono' ya, asakí'nankon pemonkonyami' wetun ya, tiwinan cama po. Tiwinan neken wítí kupí sírírí, iwaníyakon e'ními kupí sírírí. ³⁵ Moropai asakí'nankon wírí'sanyami' trigo ye'pa pí' tíwe'sanon sa'nírí sí'ma. Tiwin neken iwaníyakon wítí kupí sírírí. Moropai iwaníyakon e'ními kupí sírírí. ³⁶ Moropai asakí'nankon warayo'kon waní ya umí ya, tiwin neken iwaníyakon wítí kupí sírírí moropai iwaníyakon e'ními kupí sírírí.

³⁷ Mírírí pí' Jesús nenupa'sanya ekaranmapo'pí. Ta'pí to'ya: —Anna yepotorí, o'non pata awe'kupí kupí sírírí? —ta'pí to'ya Jesús pí'.

Inkamoro maimu yuuku'pí Jesusya panton ke. Ta'píiya: —A'kí, o'non pata paaka sa'mantasa' ya tu'ke watunaiyami' emurukuntísa' esera'ma. [Mírírí warantí awe'kupí yai, epu'tíya'níkon, eesera'ma aronne.] —ta'pí Jesusya.

18

Wírí Inyo Isa'manta'pí

¹ Jesusya panton ekaremekí'pí tinenupa'san yenupapa kai'ma tíwírí teepíremakon to' ko'manto'pe tírumakai pra. ² Ta'píiya to' pí': —Cidade po awaní'pí warayo' juíz ipíku pe tíwe'sen. Míikírí waní'pí Paapa namanen pepín tíwarírí itu'se tíwe'to' yawírí tíko'mansen, moropai tiaronkon pemonkonyami' namanen pepín. ³ Moro rí mírírí cidade po wírí' waní'pí inyo isa'manta'pí. Tiaronya míkírí taruma'tí'pí. Yairí pra míkírí waní'pí iwiníkí. Mírírí ye'nen míkírí ipíku pe tíwe'sen juíz pia attípí e'pítí'pí típiika'tito'peíya kai'ma mírírí pí'. Ta'píiya: “Upíika'tíkí míkírí upí' tíwo'ma'tasen pí' ka'kí inírí aawo'ma'ta namai. Tamí'nawírí ikonekákí”, ta'píiya.

⁴ Tíise míkírí sa'ne inyo isa'manta'pí pínamaiya pra awaní'pí. Aako'mamí'pí mararí pra wei kaisarí tíise iko'noro esatí pí' míkírí wírí' ko'mamí'pí. Moropai mírírí pí' ta'píiya, teesenumenkai: “Inna seru' pepín. Paapa namanen pepín uurí moropai tiaronkon pemonkonyami' pínamanen pepín uurí ipíku waní ye'nen. ⁵ Tíise míserí wírí'ya yeta'ka ko'manní'pí ye'nen iteseru konekauya sírírí. Maasa pra iteseru konekauya pra awaní ya mararí pra epu'tíuya yentai uyaka'maiya iní' í' epu'tí ton pe pra”, ta'pí míkírí juízya. Mírírí ye'nen ipíika'ti tu'ka'píiya —ta'pí Jesusya.

⁶ Mírírí pí' Uyepotoríkonya ta'pí tinenupa'san pí': —Esesenumenkátí í' kai'ma manní' juíz yairon pepín eseurímato' pí'. Imakui'pí pe tíwaní tíise imaimu yuuku tu'ka'píiya. ⁷ Mírírí warantí pra Paapa waní, tíise morí pe awaní. Mírírí ye'nen morí ku'píiya tímenka'san típemonkonoyami' ton pe, manní'kan tíwe'piika'tito'kon esatí pí' tíwe'sanon wei kaisarí moropai ewaron kaisarí. To' píika'típa Paapa ko'mamí'ka'rí? Kaane, ikupíya kupí tíuya taasa' tíuya yawírí. ⁸ Tauya sírírí apí'níkon. Ikupí Paapaya típemonkonoyami' ton pe. Mírírí ku'píiya ka'ne' pe tíko'manse pra. Tíise uurí ka' poi típi'pí erepanto' weíyu wai sírírí non pona, innape Paapaya teepíremato'kon yuuku epu'nenan eporíuya, to' e'taruma'ti tíise? —ta'pí Jesusya.

Fariseu Moropai Tíiniru Yapisí Pí' Teesenyaka'masen Epírema

⁹ Tiaronkon yairí tíwaníkon kai'ma tíwe'ku'sanon moropai tiaronkon yentai tíwe'ku'sanon pí' sírírí panton ekaremekí'pí Jesusya. ¹⁰ Ta'píiya: —Asakí'nankon warayo'kon wítí'pí epíremanto' yewí' ta epírema. Tiaron waní'pí fariseu pe. Tiaron waní'pí tesanonkon pia to' nítírí tíniru yapisí pí' teesenyaka'masen pe. ¹¹ Moropai fariseu e'mí'sa'ka'pí satippe epírema. Moropai eepírema'pí típona see warantí. Ta'píiya: “Paapa, ayapurí pí' wai kure'ne. Maasa pra uurí waní pepín tiaronkon pemonkonyami' warantí. Tu'ke í' yu'se tíwe'sen pepín uurí. Moropai seru'ye' pe uurí waní pepín. Moropai imakui'pí ku'nun pepín. Uurí se' tapairí wírí'sanyami' yarakkírí tíwe'sen pepín tiaronkon warayo'kon warantí. Paapa ayapurí pí' wai níri maasa pra mísení' warayo' tíniru yapisí pí' teesenyaka'masen warainon pepín uurí imakui'pí pe. ¹² Epíremakoi uurí asakí'ne íte'ka tiwin semana tíise uyekkari tonpai pra. Moropai aapia untírí tínen uurí esuwa'kakoi pepín, tamí'nawírí une'ma uyemanne yonpa tínen uurí”, ta'píiya teepírema ye'ka pe.

¹³ Tíise tesanonkon pia to' nítírí tíniru yapisí pí' teesenyaka'masen waní'pí aminke. Moropai kure'ne awe'pe'sa' waní'pí. Mírírí ye'nen tenu yanumíya pra awaní'pí ka' ekaya. Tíise tímánnítí mun pa'típiya kure'ne teesewankono'mai. Moropai ta'píiya Paapa pí': “Paapa, a'noko'pí pe sa'ne uyera'makí. Maasa pra kure'ne imakui'pí kupítípon uurí,” kai'ma eepírema'pí —ta'pí Jesusya.

¹⁴ —Mírírí ye'nen apí'níkon tauya sírírí. Míikírí warayo' teetí'noko'masen maimu eta'pí Paapaya. Moropai míkírí píika'tí'píiya. Teetí'noko'masen warayo' enna'po'pí tewí' ta morí pe tíwanmíra Paapa yarakkírí. Tíise tiaron e'mai' pe epírema'pí píika'tíya pra awaní'pí. Maasa pra aní' atapurí ya tíwarírí tiaron yentai míkírí epepí kupí sírírí imakui'pí kupí tíuya pí'. Tíise aní' waní ya tíwe'pe'se imakui'pí pe tíwaní wenai, míkírí waní kupí sírírí taatausinpai. Maasa pra Paapaya yapurí kupí sírírí —ta'pí Jesusya.

Moreyamí' Yanno Jesusya
(Mt 19.13-15; Mc 10.13-16)

¹⁵ Mírírí típo tiaronya moreyamí' yari'pí Jesus pia to' píremato'peiya kai'ma. Tíise Jesus nenupa'sanya mírírí era'ma tíuya'níkon pe ta'pí to' pí: —Í' ton pe mírírí warantí ikupíya'níkon, í' ton kon moreyamí' enepíya'níkon Jesus pia —ta'pí to'ya. ¹⁶ Tíise Jesusya inkamoro moreyamí' yanno'pí típia to' íi'to'pe. Moropai ta'píya: —Tíwí inkamoro moreyamí' naiipí uupia. To' tíma'nípai pra e'tí. Maasa pra Paapa pemonkonyamí' waní insamoro moreyamí' warantí. Paapa, tesa'kon winípai morí eporí to'ya. ¹⁷ Inna pí' rí tauya apí'níkon. Aní' waní Paapa pemonkono pe e'pai, múi pe pra insanana moreyamí' warantí e'pai awaní, innape Paapa kupí'ma. Moropai itenya' eeturumaka e'pai awaní tesa' pe awe'to'pe —ta'pí Jesusya.

Ipikku Pe Tíwe'senya Jesus Ekaranmapo
(Mt 19.16-30; Mc 10.17-31)

¹⁸ Judeuyamí' esa' pe tíwe'senya Jesus ekaranmapo'pí. —Uyenupanen, morí pu'kuru amírí, —ta'píya Jesus pí'. Moropai ta'píya: —Í' kupíuya e'painon ipatíkarí enen uuko'manto' ton epoto'peuya Paapa pia? —ta'píya.

¹⁹ Jesusya ta'pí ipí': —Í' waní awaní ye'nen “Morí amírí”, taaya mírírí upí'? Tiwinan morí moro man, múkírí Paapa, tiaron ton pra man. Múkírí neken morí —ta'píya. ²⁰ Moropai Jesusya yuuku'pí. Ta'píya: —Paapa nekaremekí'pí unkupíkon ton epu'nen amírí.

Se' taparí wírí'sanyamí' yarakkírí tíwe'se pra, moropai pemonkon kí'wíi. Moropai ama'ye' pe tiaronkon kísama'rupai moropai seru'ye' pe teeseurímai pra e'kí. Moropai ayun, asan maimu yawírí e'kí *Êx 20.12-16; Dt 5.16-20*
—ta'píya.

²¹ Moropai múkírí warayo'ya ta'pí: —More pe waní'pí patapai sírírí típose mírírí ku'nen uurí tamí'nawírí —ta'píya.

²² Mírírí taiya eta tíuya pe ta'pí Jesusya: —Inna seru' pepín tíise tiwinano'pí ankupí ton moro man. Tamí'nawírí ayemanne ke e'repata moropai itepe'pí mírírí manni'kan sa'ne tíwe'taruma'tisanon pia. Mírírí warantí ikupíya ya, iní' panpí' ayemanne ton eporíya mírírí ka' po. Moropai mírírí típo maaipí uwenairí —ta'pí Jesusya ipí'. ²³ Mírírí taa Jesusya ye'nen, múkírí warayo' esewankono'ma'pí mararí pra, ipikku pe pu'kuru tíwaní ye'nen. Mírírí anku'pai pra awaní'pí.

²⁴ Múkírí esewankono'masa' era'ma tíuya ye'nen Jesusya ta'pí: —A'kí, sa'me pu'kuru see awaní Paapa yenya' ipikku pe tíwe'sen eturumaka tesa' pe awe'to'pe. ²⁵ Mírírí waní kameru ewomí warantí akkusa yeutta yai, sa'me awaní. Tíise itentai awaní múkírí ipikku ewonto'pe Paapa pia, itesa' pe awe'to'pe, maasa pra kure'ne tewan yapi'sai'ya ye'nen temanne pí'.

²⁶ Mírírí taiya etatíponkonya ekaranmapo'pí. Ta'pí to'ya: —Moriya aní' kin e'píka'tí e'painon?

²⁷ Jesusya yuuku'pí: —Í' sa'me tíwe'sen pemonkon pia sa'me pu'kuru, ikupíya yentai. Tíise múkírí Paapa pia sa'me pra awaní. Mírírí ye'nen ikupíya —ta'pí Jesusya.

²⁸ Moropai Pedroya ta'pí Jesus pí': —A'kí, tamí'nawíron anna ko'manto' rumakasa' annaya sírírí, awenairí anna íi'to'pe kai'ma —ta'píya.

²⁹ —Inna seru' pepín —ta'pí Jesusya. —Moropai apí'níkon yairí tauya. Tesa' pe Paapa waní ye'nen tewí' nímí'nen, moropai tíno'pí nímí'nen, moropai takon nímí'nen, moropai tonpayamí' nímí'nen, moropai tímuku nímí'nen, Paapaya tannosa' wenaí, ³⁰ múkíríya eporí kupí sírírí tíko'manto' ton iní' panpí', tíko'manto' ton tarí tamí'nawírí tímímí'pí yentai. Moropai tíwinano'pí weiyu yai, ipatíkarí tíko'manto' ton eporíya —ta'pí Jesusya.

Iní'ri Tíisa'manta Pí' Jesus Eseuríma
(Mt 20.17-19; Mc 10.32-34)

³¹ Moropai mírírí típo Jesusya tínenupa'san yari'pí tiaron winíkí moropai ta'píya to' pí: —A'kí, wítí'níkon sírírí Jerusalém pona. Miarí tamí'nawírí profetayamí' nurí'san nímenuka'pí yawírí awe'kupí pe man, uurí, pemonkon pe ka' poi íipí'pí winíkí. ³² Miarí uurí rumaka to'ya pe man pemonkonyamí' Judeuyamí' pepínon yenya'. Moropai inkamoro ya umu'tunpa kure'ne moropai uyewanmari to'ya. Moropai tetakukon yenumí to'ya upona. ³³ Moropai u'po'pítí to'ya. Moropai uwí to'ya. Tíise uwísa' to'ya típo iteseuríno wei yai e'mí'sa'ka kupí sírírí —ta'píya.

³⁴ Mírírí taiya epu'tí to'ya pra inenupa'san waní'pí. Maasa pra Jesus eseurímato' waní'pí aronne pra epu'tí to'ya yentai. Mírírí ye'nen í' taa yu'se Jesus waní epu'tí to'ya pra inenupa'san waní'pí.

Enkaru'nan Yepí'tí Jesusya
(Mt 20.29-34; Mc 10.46-52)

³⁵ Mírírí típo Jesus erepamí ko'mannípi tanne Jericó cidaderí pona, tiwin pemonkon enkaru'nan sa'ne ereutasá' wani'pí e'ma ena pona. Míikírí sa'ne wani'pí tínuru esatí pí' tímírí ton, „teesenyaka'ma eserike pra awaní ye'nen.”³⁶ Míikírí sa'ne moro tíise ariníkon pemonkonyamí' wítí mírírí e'ma taawírí eta'píiia. Moropai ekaranmapo'píiia: —Í' see mírírí? —ta'píiia. ³⁷ Moropai ta'pí to'ya ipí': —Manni' Jesus Nazaré poinon wítí sirírí —ta'pí to'ya.

³⁸ Mírírí taa to'ya ye'nen míkírí sa'ne enkaru'nan entaimepítí pia'tí'pí. Ta'píiia: —Jesus amírí rei Davi nurí'tí parí'pí píika'títón, a'noko'pí pe sa'ne uyera'makí —ta'pí enkaru'nanya.

³⁹ Míikírí entaimepítí ye'nen e'mai' pe tuutísanonya ta'pí ipí': —Moo e'kí, í' pí' awentaimepítí —ta'pí to'ya. Tíise yuukuiya pra iní' panpí' meruntí ke awentaimepítí'pí. —A'noko'pí pe uyera'makí —ta'píiia.

⁴⁰ Moropai tuutí ye'ka pe Jesus emí'pamí'pí. Moropai —Ene'tí uupia —ta'pí Jesusya. Tíipia erepannípí'pí to'ya pe Jesusya ekaranmapo'pí. ⁴¹ —Í' kupíiia yu'se awaní ayarakkírí? —ta'pí Jesusya ipí'. —Uyepotorí, iní'ri anera'mapai wai —ta'pí warayo'ya.

⁴² Míikírí pí' ta'pí Jesusya: —Era'maya, innape ukupíya ye'nen eesepí'tísa' sirírí —ta'pí Jesusya ipí'. ⁴³ Moropai mírírí pe rí míkírí warayo' enkaru'nanya era'ma'pí. Mírírí ye'nen Jesus wenairí attí'pí Paapa yapurí ye'ka pe. Mírírí Jesus níkupí'pí era'ma tuya'níkon ye'nen, tamí'nawíronkon pemonkonyamí'ya Paapa yapurí'pí níri.

19

Zaqueu Wani'pí Jesus Anera'mapai

¹ Moropai mírírí típo Jesus ewomí'pí Jericó cidaderí poro attí'pí. ² Mírírí cidade po awaní'pí warayo' ipíkku pe tíwe'sen itese' Zaqueu. Míikírí wani'pí tesianonkon pia to' nítírí tínuru yapí'nenan yepuru pe tíwe'sen pe. ³ Míikírí wani'pí aní' pe Jesus wani' anepu'pai. Tíise era'maiya eserike pra awaní'pí maasa pra ariníke pemonkonyamí' wani' ye'nen. Moropai nonpairí tíwaní ye'nen era'maiya pín. ⁴ Mírírí ye'nen míkírí eka'tumí'pí inkamoro ariníkon pemonkonyamí' rawírí. Moropai míkírí enuku'pí yei pona Jesus era'mapa kai'ma. Maasa pra mírírí poro Jesus wítíto' wani'pí mító'pe.

⁵ Mírírí yei yo'koi teerepamí pe kakísiya Jesusya era'ma'pí. Moropai ta'píiia Zaqueu pí': —Zaqueu, ka'ne' pe autíki maasa pra sirírípe ayewí' ta uutí e'pai awaní —ta'píiia. ⁶ Mírírí taiya ye'nen, Zaqueu autí'pí ka'ne' pe, moropai Jesus yapísí'píiia tíwakírí pe taatausinpai tewí' ta.

⁷ Mírírí era'ma'pí tamí'nawíronkon pemonkonyamí'ya. Mírírí ye'nen inkamoro eseuríma pia'tí'pí, ipí' tíwo'ma'takon ye'nen. Ta'pí to'ya: —A'kí, í' ton pe see imakuí'pí míserí warayo' yewí' ta Jesus ewomí mírírí? —ta'pí to'ya.

⁸ Moropai Zaqueu e'mí'sa'ka'pí eseurímai. Moropai ta'píiia Uyepotoríkon pí': —A'kí, sirírí patapai ipíkku uwe'to' yemanne yonpa tíruya arakkíta pairí pemonkonyamí' sa'ne í' ton pínón tíwe'taruma'tísanon pia. Moropai tauya í' rí yama'runpasau'ya ya, manní'kan pemonkonyamí' unama'runpa'san pia inna'pouya to' yemanne mo'ka'píiia yentai, saakírírí ite'ka to' pia inna'pouya —ta'píiia.

⁹ Mírírí yai míkírí pí' ta'pí Jesusya: —Sirírípe míserí warayo' yewí' tawonkon píika'tí Paapaya sirírí, imakuí'pí to' níkupí'pí ku'sai'ya man tíwanmíra. Míserí warayo' wani' Abraão paarí'pí pe pu'kuru. Moropai Abraão nurí'tiya innape Paapa kupí'pí warantí, innape ukupíiia. Mírírí wenai awe'píika'tísa' man —ta'píiia. ¹⁰ —Maasa pra ka' poi uurí iipí'pí insanan pemonkonyamí' warainokon, ataka'ma'san yuwai. Moropai Paapa pia to' enna'poto'pe to' píika'tíi iipí'pí uurí —ta'pí Jesusya.

Mia' Tamí'nawíron Prata Ena'pí Pí' Jesus Eseuríma (Mt 25.14-30)

¹¹ Moropai Jesusya inkamoro teeseuríma etatípono'san nepu'tí ton pe panton ekaremekí'pí. Maasa pra aminke pra to' erepamí ko'mannípi Jerusalém pona. Teerepamí pe tamí'nawíronkon esa' pe Paapa iipí ka'ne' pe kai'ma to' esenumenka epu'tí'píiia mító'pe. Mírírí ye'nen í' kai'ma awaní pe man epu'to'pe to'ya, ekaremekí'píiia. ¹² Ta'pí Jesusya: —A'kí, warayo' wani'pí típemonkonyamí' kenan, moropai ipíkku pe tíwe'sen. Míikírí wítí'pí tiaron pata pona aminke, pata esa' pe teenapa kai'ma, moropai mírírí típo tíwenna'papa rei pe. ¹³ Tíise maasa tuutí rawírí típoitírítónon mia' tamí'nawíronkon warayo'kon yanno'píiia tíipia. Moropai inkamoro pia to' kaisarí tiwin pí' pírata ena'pí tírí'píiia. Moropai ta'píiia to' pí': “A'kí, sirírí pírata ke puwana konekatí iní' panpí' eporíkonpa. Mírírí kupí pí' ako'mantí enna'po píkirí”, ta'píiia. Moropai attí'pí. ¹⁴ Tíise mírírí patayawonkon pemonkonyamí'ya yewanmírí'pí. Pata esa' pe eena yu'se pra to' wani'pí. Mírírí ye'nen pemonkonyamí' yaríma'pí to'ya ite'ma'pí pí' kai to' wítíto'pe ipí': “Pata esa' pe amírí ena yu'se anna wani' pra man, apemonkonoyamí' pe anna wani' pepín”, taato'pe to'ya kai'ma ipí'.

¹⁵ Tīse mīkīrī warayo' ena'pī pata esa' pe, rei pe, to' maimu yentai. Moropai mīkīrī enna'po'pī tewī' ta. Moropai mīkīrīya inkamoro tīpoitīrītonon to' pia pīrata ena'pī tīntīrī'san yanno'pī to' i'to'pe. I' warapo mīrīrī pīrata ke eposa' to'ya anepu'pai awanī'pī.

¹⁶ E'mai'non erepamī'pī iipia moropai ta'pīya: “Ukaraiwarī, manni' pīrata ena'pī itīrīya ne'tīkini uupia mīrīrī ke inī' panpī' eporī'pīuya mia' tamī'nawīrī kaisaron”, ta'pīya.

¹⁷ Mīkīrī pī' ta'pī ikaraiwarīya: “Morī pe man. Atausinpan pī' wai. Innape teesenyaka'masen pe awanī epu' tīuya sirīrī. Maasa pra yairī mīrīrī mararon ku'sa'ya. Mīrīrī ye'nen mia' tamī'nawīron cidadekon esa' pe akupīuya”, ta'pīya ipī'.

¹⁸ Moropai tiaron ipoitīrī iipī'pī moropai ta'pīya: “Ukaraiwarī, manni' pīrata ena'pī uupia itīrī ne'tīkini ke inī' panpī' eporī'pīuya mia' taikinan kaisaron”, ta'pīya.

¹⁹ Mīrīrī pī' ikaraiwarī atausinpa'pī. “Morī pe man. Mīrīrī ye'nen mia'taikin cidadekon esa' pe akupīuya”, ta'pī ikaraiwarīya ipī'.

²⁰ Moropai tiaron ipoitīrī iipī'pī. Ta'pīya ipī': “Ukaraiwarī, manni' uupia itīrīya ne'tīkini pīrata ena'pī seenī' iwontīsau'ya kamisa ya'. Enonsau'ya sirīrī itīpannīpīuya namaī. ²¹ Maasa pra amīrī wanī teesenyaka'mai pra tu'ke i' eponen pe. Moropai i' tīpinse pra mararī pra mo'kanen amīrī. Mīrīrī ye'nen eranne' pe wanī'pī apī'”.

²² Mīkīrī maimu yuuku'pī ikaraiwarīya. “Imakuī'pī pe amīrī wanī, enya'ne pe. Puwana pī' awanīpa taasa' tanne, ikonekasa'ya pra awanī. Mīrīrī ye'nen mīrīrī amaimu wenai ayu'se pra wai. Epu' tī'pīya sa'man pe pu'kuru uurī wanī teesenyaka'mai pra tu'ke i' eponen uurī, moropai i' tīpinse pra mararī pra mo'kanen uurī. ²³ Tīse i' wanī' awanī ye'nen mīrīrī untīrī'pī pīrata ena'pī utīnurīrī tīrīya pra awanī'pī itewī' ta itaponse' pona? Sirīrī itīsa'ya ya, inī' panpī' eepansa' tanne eporīuya e'painon”.

²⁴ Moropai ta'pīya moro tīpia tīwe'sanon pī': “Mīkīrī pia manni' pīrata ena'pī mo'katī iipiapai. Moropai itīitī mīkīrī mia' tamī'nawīron yapisītīpon pia”.

²⁵ Tīse ta'pī to'ya: “Anna karaiwarī, tīse mīkīrī pia man mia' tamī'nawīron pīrata ena'pī”, ta'pī to'ya.

²⁶ Inkamoro maimu yuuku'pī to' karaiwarīya. “Tīse tauya apī'nīkon, manni' tu'ke panpī' eporītīponya yapisī e'pai awanī inī' panpī' tu'ke. Tīse anī' wanī ya tu'kan pepīn yarakkīrī mīrīrī konekasa'ya pra awanī ye'nen, mīrīrī mo'ka e'pai awanī iipiapai, i' ton pra awe'to'pe”, ta'pīya. ²⁷ Moropai ta'pīya: “Tarīpai inkamoro uyeyatonon ene'tī tesa'kon pe uurī wanī yu'se pra si'san, inkamoro tī'katī tamī'nawīrī era'mauya tanne”, ta'pī to' karaiwarīya —ta'pī Jesusya.

Jerusalém Pona Jesus Erepamī

(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Jo 12.12-19)

²⁸ To' yeurīma tīpo Jesus wītī'pī to' rawīrī Jerusalém pona. ²⁹ Inkamoro erepamī'pī Oliveira ye'ka wī' pona. Mīrīrī wanī'pī aminke pra Betfagé moropai Betānia pī'. Miarī pai Jesusya asakī'ne tīnēnupa'san yaipontī'pī tīrawīrī to' wītīto'pe. ³⁰ Tīmaimu tīrī'pīya to' pī' see warantī. —Atīti e'mai' pe mīrīrī vila pona, miarī eerepamīkon pe jumenta more mīrīkkī eporīya'nīkon ewa'tīsa' pe. Anī' enuku'pī pepīn. Mīkīrī meukatī moropai mene'tī. ³¹ Anī'ya amīrī'nīkon yekaranmapo ya: “I' ton pe mīkīrī yeukaya'nīkon”, taa to'ya ya apī'nīkon: “Uyesa'kon man itu'se”, makatī —ta'pī Jesusya.

³² Mīrīrī ye'nen inkamoro Jesus naipontī'san wītī'pī. Moropai tamī'nawīrī Jesusya ta'pī yawīrī jumenta more yewa'tīsa' to'ya eporī'pī to'ya. ³³ Mīkīrī yeuka to'ya tanne itesanonya to' ekananmapo'pī: —I' ton pe mīkīrī yeukaya'nīkon mīrīrī? —ta'pī to'ya to' pī'.

³⁴ Inkamoro ya ta'pī: —Uyenupanenkon man itu'se. Mīrīrī ye'nen yarī annaya sirīrī —ta'pī to'ya. Mīrīrī ye'nen yaato'pe to'ya, irumaka'pī to'ya.

³⁵ Mīrīrī jumenta more yarī'pī to'ya Jesus pia. Moropai inkamoro ya tīponkon mo'ka'pī moropai itīrī'pī to'ya jumenta more pona. Moropai Jesus enuku tanne ipīka'tī'pī to'ya. ³⁶ Mīkīrī po Jesus wītī tanne pemonkonyamī'ya tīponkon mo'kapī'pī moropai e'ma taawīrī yarenka'pī to'ya iporo Jesus wītīto'pe yapurī tīuya'nīkon ye'nen.

³⁷ Mīrīrī Oliveira ye'ka wī' poi tawautikon pe, arinīkon pemonkonyamī' inenupa'san atausinpa pia'tī'pī. Moropai Paapa yapurī'pī to'ya aronne tīwentaimēpī'se, tamī'nawīron Jesus nīkupī'pī ikupī eserīkan pepīn era'masa' tīuya'nīkon ye'nen. ³⁸ Inkamoro ya taapītī'pī mararī pra:

—Morī pe pu'kuru man.

Paapaya uyesa'kon pe yarimasa' sirīrī.

Morī pe Uyepotorīkon maimu pe aapī mīrīrī.

Morī pe pu'kuru Paapa,

ka'pon man tīwanmīra uurī'nīkon yarakkīrī.

Paapa yapurīpai'nīkon man

—ta'pī to'ya.

³⁹ Mîrîrî taa to'ya ye'nen, tiaronkon fariseuyamî' to' kore'ta tîwe'sanonya ta'pî Jesus pi': — Anna yenupanen inkamoro ayapurî pi' to' wanî mannan tî'napanto'pe panpi' ka'ki to' pi' —ta'pî to'ya.

⁴⁰ Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya: —Tauya sîrîrî apî'nîkon, mîrîrî warantî inkamoroya uyapurî e'pai awanî. To' atî'napamî ya, tî' inta ton pîn entaimepitî kupî sîrîrî. Eseurîmakoi pepin eseurîma kupî sîrîrî uyapurî pi' —ta'pî Jesusya to' pi'.

Jesus Karau

⁴¹ Miari teerepamî pe Jerusalém cidaderî era'ma'pî Jesusya. Era'ma tîuya yai ikaruwa'pî.
⁴² Moropai ta'pîiya: —Sîrîrîpe anî'ya tîwamîn enepî epu'tîya'nîkon ya, epu'tîya'nîkon e'painon. Tîise itu'se pra awanîkon. Tarîpai epu'tîya'nîkon eserîke pra naatîi —ta'pîiya Jerusalém ponkon winîkîi. ⁴³ —Tarîpai wei erepamî kupî sîrîrî ayeyatonkonya ayuwatîkon kupî sîrîrî. Awoima'tîkon to'ya eepekon eserîke pra. ⁴⁴ Inkamoroya tamî'nawîrî amîrî'nîkon tîlko'mansenonkon tî'ka kupî sîrîrî. Mararî î' e'nîmî pepin kupî sîrîrî apatakon ya'. Maasa pra apîka'tîi'nîkon Paapa narima'pî epu'tîya'nîkon pra awanîkon ye'nen —ta'pî Jesusya.

Epîremanto' Yewî' Ta Jesus Ewomî

(Mt 21.12-17; Mc 11.15-19; Jo 2.13-22)

⁴⁵ Moropai Jesus ewomî'pî epîremanto' yewî' ta moropai mîkîrîya pemonkonyamî' tîwe'repasanon yenpa'ka'pîiya epîremanto' yewî' tapai. ⁴⁶ Ta'pîiya: —Paapa maimu e'menukasa' man see warantî:

Paapaya ta'pî: “Uyewî' wanî mîrîrî epîremanto' yewî' pe”, *Is 56.7; Jr 7.11*
 ta'pî Paapaya pena. Tîise amîrî'nîkonya iku'sa' mîrîrî ama'ye'kon yewî' pe —ta'pî Jesusya.

⁴⁷ Mîrîrî tîpo Jesusya to' yenupa'pî epîremanto' yewî' ta wei kaisarî. Mîrîrî wenai teepîremanon esanon moropai Moisés nuri'tîya yenupanto' pi' yenupatonkon moropai pemonkonyamî' esanon wanî'pî anwîpai. ⁴⁸ Tîise mîrîrî kupî to'ya eserîke pra awanî'pî. Maasa pra tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya tamî'nawîrî si'ma eeseurîmato' eta'pî mararî pra tîtî'napanse.

20

Anî' Maimu Pe Jesus Ko'mamî'pî

(Mt 21.23-27; Mc 11.27-33)

¹ Tiaron wei yai Jesusya Paapa maimu ke pemonkonyamî' yenupa tanne epîremanto' yewî' ta teepîremanon esanon moropai Moisés nuri'tîya yenupanto' pi' yenupatonkon, moropai pemonkonyamî' panamanenan iipi'pî Jesus pia. ² Moropai inkamoroya Jesus yekaranmapo'pî. —Ka'ki anna pi' epu'to'pe annaya, anî' maimu pe inkamoro tîwe'repasanon yenpa'ka'pîya mîrîrî moropai to' yenupaya mîrîrî? Anî'ya mîrîrî kupîpa taasa' mîrîrî amîrî pi'? —ta'pî to'ya.

³ Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya: —Uurî nîtirî ayekaranmapouya'nîkon sîrîrî tarîpai umaimu yu'tî —ta'pîiya. ⁴ —Anî'ya kin yenpatakonanto'pe João Batista nuri'tîya ta'pî? Paapaya ka'rî, pemonkonyamî'ya ka'rî? —ta'pî Jesusya to' pi'.

⁵ Mîrîrî taa Jesusya ye'nen tîwarîrî'nîkon to' eseurîma'pî tiaronkon pokonpe. —Î' kai'ma see imaimu yu'to'pe'nîkon? Maasa pra Paapa maimu pe ta'nîkon ya, uurî'nîkon yekaranmapouya eserîke wanî. “Moropai î' wanî' awanî ye'nen João kupîya'nîkon pra awanîkon innape”? taiya eserîke awanî upî'nîkon. ⁶ Moropai pemonkon maimu pe taasa'nîkon ya, arinîkon pemonkonyamî'ya uurî'nîkon taruma'tî. Sa'mantan pikîrî tî' ke uurî'nîkon pa'tîpîtî to'ya eserîke awanî. Maasa pra inkamoroya innape pu'kuru Paapa maimu ekareme'nen pe João nuri'tî wanî'pî epu'tî kai'ma —ta'pî to'ya tîwarîrî'nîkon. ⁷ Mîrîrî ye'nen Jesus maimu yuuku'pî to'ya see warantî: —Epu'tî annaya pra man anî' maimu pe Joãoya yenpatakona'pî —ta'pî to'ya.

⁸ Mîrîrî pi' Jesusya nîrî ta'pî: —Uurî nîrî anî' maimu pe inkamoro tîwe'repasanon epîremanto' yewî' ta si'ma yenpa'ka'pîuya moropai to' yenupauya anî' maimu pe ekareme'kiuya pepin —ta'pî Jesusya to' pi'.

Ipoitîrîtonon Imakui'pî Pe Tîwe'sanon

(Mt 21.33-46; Mc 12.1-12)

⁹ Moropai Jesusya to' yeurîma pia'tî'pî panton pe: —Warayo'ya tînmîri ton ya'tî'pî. Moropai uva ye'ka pîmî'pîiya mararî pra tekkari ye' ton. Mîrîrî tînmîri era'manenanon tonkon eporî'pîiya itesa' to' e'to'pe tuutî ye'nen. Moropai mîrîrî tîpo attî î' tiaron pata pona iko'manse. ¹⁰ Moropai aasîrî itekkarî emîrî weiyu eseporî'pî. Mîrîrî ye'nen mîkîrîya tiwin tîpoitîrî yarima'pî tekkari yonpa era'mai attîto'pe kai'ma moropai attî'pî. Tîise inkamoro inmîri esa' tîwe'sanonya mîkîrî ipoitîrî pa'tîpî'pî. Moropai mîkîrî yarima'pî to'ya awenna'poto'pe î' ton pra. ¹¹ Moropai inî'rî ikaraiwarîya tiaron tîpoitîrî yarima'pî

to' pia attító'pe. Míikírí nírí pa'típítí'pí to'ya ipíra imakui'pí kupí'pí to'ya yarakkírí. Moropai míikírí yaríma'pí to'ya awenna'poto'pe í' ton pra. ¹² Moropai iní'rí típoitírítonon teeseuríno yaríma'píya to' pia attító'pe. Tíise mírírí warantí nírí ipa'típítí'pí inkamoro umí era'manenanya moropai yenpa'ka'pí to'ya attító'pe.

¹³ Típoitírítonon pí' mírírí ku'sa' to'ya típo to' karaiwarí esenumenka'pí. "Í' kupíuya e'painon ko'ye. Kaane epu'tí pí' wai", ta'píya. "Uwakírí pu'kuru unmu yarímauya sírírí, míserí yarímasau'ya ya, í' kupí to'ya pepín ípí' maasa pra unmu pe awaní ye'nen. Inama to'ya epu'tí pí' wai" kai'ma eesenumenka'pí.

¹⁴ Tíise míikírí umí esa'ya tinnu yarímasa' era'ma tíuya'níkon ye'nen inkamoro umí era'maneya ta'pí: "A'kí míserí inmu wípai'níkon, maasa pra í' pensa tíyun sa'manta yayí míserí ena umí esa'. Uurí'níkon pe awe'to'pe iwípai'níkon", ta'pí to'ya. ¹⁵ Mírírí ye'nen inkamoroya míikírí umí esa' munmu yapísí'pí yenpa'ka'pí to'ya umí yapai poro pona. Moropai iwí'pí to'ya.

Mírírí ekanarmapo'pí Jesusya to' pí': —Í' kupí míikírí umí esa'ya kupí sírírí? ¹⁶ Tínmírí ya attí moropai inkamoro warayo'kon tinnu wítíponkon tí'kaiya moropai tiaronkon warayo'kon eporíya eseríke awaní tinnírí era'manenán ton kon —ta'píya.

Mírírí eta tíuya'níkon ye'nen ta'pí to'ya: —Paapaya mírírí warantí ikupí e'pai pra man —ta'pí to'ya.

¹⁷ Tíise Jesusya inkamoro era'ma'pí, moropai ta'píya: —Mírírí ye'nen í' taato'pe Paapa maimu e'menukasa' awaní mírírí? Sírírí warantí Paapa eseuríma'pí:

Wítí konekanenanya tí' yenumí'pí morí pe pra seení' tí' waní taa tíuya'níkon ye'nen. Moropai yenumí'pí to'ya.

Tíise mírírí tí' to' nenumí'pí waní morí pe pu'kuru to' nimenka'pí yentai. Moropai wítí ko'mannípiya eesenumí namai Sl 118.22

ta'pí Paapaya pena. ¹⁸ Moropai ta'pí Jesusya: —Aní' atare'mo ya, sírírí tí' pona míikírí ma'ta mírírí. Tíise sírírí tí' ena ya ipona, míikírí yankaiya tamí'nawírí.

Uyesa'kon Ye'mato' Pí' Jesus Eseuríma

(Mt 22.15-22; Mc 12.13-17)

¹⁹ Mírírí típo Moisés nurí'tíya yenupanto' pí' yenupatonkon moropai teepíremasanon esanonya tíwiníkí'níkon Jesus eseuríma pe awaní epu'tí'pí. Mírírí ye'nen anapí'pai to' waní'pí teuren tíise aríníkon pemonkonyamí' nama'pí to'ya. ²⁰ Jesus anarainamapai to' waní ye'nen í' kupíya era'ma tonkon warayo'kon ye'ma'pí to'ya. Moropai inkamoro yaipontí'pí to'ya Jesus yekaranmapo'pí'se to' wítító'pe. Yairí tíwaníkon kai'ma Jesus yekaranmapo'pí to'ya. Tíise yairí pra Jesus yeseru anera'mapai to' waní'pí kiní, míikírí rumakakonpa pata esa' yenya'. ²¹ Mírírí ye'nen inkamoroya ekanarmapo'pí: —Anna yenupanen, manní' eeseuríma'to' waní epu'tí pí' anna man yairí pu'kuru awaní. Moropai epu'tí pí' anna man nírí e'sentai pra tiaronkon panamaya tíise se' kaisarí to' panamaya yairon pe pu'kuru itu'se Paapa e'to' yawírí warayo'kon panamaya. ²² Moropai ta'pí to'ya Jesus pí': —O'non ye'ka pe awaní e'painon uyesa'kon pe tíwe'sen César romanoyamí' esa' ye'ma annaya ya ka'kí anna pí'. Morí pe awaní, kaane, ka'rí? Uyeserukon yawírí, Moisés nurí'tíya yenupanto' yawírí awaní, kaane ka'rí?

²³ Tíise Jesusya í' anku'pai to' waní tarakkírí epu'tí'pí. Mírírí ye'nen ta'píya to' pí': ²⁴ —Mírírí pírata ena'pí ene'tí uupia —ta'píya. —Aní' ese' sírírí ipokon, aní' yekaton sírírí ipokon? —ta'píya. Moropai yuuku'pí to'ya: ²⁵ —César yekaton mírírí —ta'pí to'ya. Moropai Jesusya ta'pí to' pí': —Mírírí waní imírí pe. Moriya morí ku'tí unkupíkon ton pe míikírí César nekaremekí'pí ku'tí. Moropai morí ku'tí unkupíkon ton pe Paapa nekaremekí'pí ku'tí —ta'píya.

²⁶ Mírírí warantí yairí Jesus waní ye'nen, o'non ye'ka pe yapísí to'ya eseríke pra to' waní'pí, pemonkonyamí' rawírí sí'ma. Mírírí ye'nen inkamoro atí'napamí'pí iní'rí to' eseuríma pra. Kure'ne teesenumenkai to' waní'pí ípí'. Maasa pra yairí to' maimu yuukuiya ye'nen, epu'nen pe Jesus waní ye'nen.

E'mí'sa'kanto' Pí' Jesus Ekanarmapo To'ya

(Mt 22.23-33; Mc 12.18-27)

²⁷ Moropai mírírí típo saduceuyamí' manní'kan innape isa'manta'san e'mí'sa'ka ku'nenan pepín erepamí'pí Jesus pia. ²⁸ Moropai inkamoroya ta'pí Jesus pí': —Anna yenupanen, pena Moisésya unkupíkon ton menuka'pí see warantí anna níkupí ton. Warayo' inmuku pín sa'manta ya, itakonon'pí waní e'pai awaní ino'pírí'pí yarakkírí inmu ton epoto'peiya.

²⁹ Moro awaní'pí asakí'ne mia' pona tíimo'tai kaisarí itonpayamí'. Inkamoro ruinankon a'yeke'ton panpí' no'píta'pí. Teuren tíise aasa'manta'pí tinnu ton pra tíise. ³⁰ Moropai itakonon'pí waní'pí ino'pírí'pí yarakkírí tíise aasa'manta'pí mírírí warantí inmu pra sí'ma.

³¹ Moropai to' eseuríno'pí waní'pí míikírí yarakkírí tíise mírírí warantí awaní'pí inkamoro

asakí'ne mia' pona tîmo'tai'nîkon yarakkîrî awe'kupî'pî tamî'nawîrî to' sa'manta'pî inmu pra si'ma. ³² Mîrîrî tîpo to' no'pîrî'pî nîrî sa'manta'pî. ³³ Tarîpai inkamoro e'mî'sa'ka yai, o'non ye'ka no'pî pe awanî kupî sîrîrî. Maasa pra tamî'nawîronkon e'sa' yarakkîrî —ta'pî Saduceuyamî'ya Jesus pî'.

³⁴ Inkamoro maimu yuuku'pî Jesusya. Ta'pîiya: —Sîrîrî pata po warayo'kon no'pîta moropai wîrî'sanyamî' niyota. ³⁵ Tîise manni' wei yai Paapaya isa'manta'san, manni'kan tîpia morîkon pîmî'sa'ka yai inî'rî to' no'pîta pepîn. ³⁶ Moropai ipatîkarî enen to' ko'mamî. Inî'rî to' sa'manta pepîn. Maasa pra inseriyamî' warantî to' wanî. Paapa munkî pe to' wanî maasa pra to' pîmî'sa'kasai'ya ye'nen. ³⁷ Sîrîrî pî' pena Moisésya eseurîmapî'tî'pî aronne, isa'manta'san e'mî'sa'ka kupî pe man, taapî'tî'pîiya. Enenan pe to' wanî ekaremekîiya maasa pra pena manni' yai apo' taaransen ya' yarakkîrî Paapa eseurîma yai. Mîrîrî menuka'pîiya: Paapa wanî Abraão nuri'tî yepotorî pe moropai Isaque nuri'tî yepotorî pe, moropai Jacó

nuri'tî yepotorî pe awanî Êx 3.6
ekaremekî'pîiya. ³⁸ Mîrîrî ekaremekî'pîiya enenankon yepotorî pe Paapa wanî ekaremekîpa kai'ma. Tîise isa'manta'san yepotorî pe Paapa wanî pepîn. Maasa pra Paapaya epu'tî enen tamî'nawîronkon in mukuyamî' wanî.

³⁹ Mîrîrî pî' tiaronkon Moisés nuri'tîya yenupanto' pî' yenupatonkonya ta'pî Jesus pî': —Morî pe eseurîman pî' nai, anna yepotorî —ta'pî to'ya. ⁴⁰ Tîise inî' panpî' Jesus ekaranmapo to'ya pra to' wanî'pî. Maasa pra eranne' pe to' wanî'pî.

Paapa Naipontî'pî Pî' Jesus Ekaranmapo To'ya
(Mt 22.41-46; Mc 12.35-37)

⁴¹ Moropai mîrîrî pe rî Jesusya to' ekaranmapo'pî: —O'non ye'ka pe Paapa nîmenka'pî wanî mîrîrî Davi nuri'tî paari'pî pe taaya'nîkon? ⁴² Tîise mîikîrî Davi nuri'tîya ta'pî Salmo kaaretarî ya' see warantî:

Uyepotorîya ta'pî Uyepotorî pî':
“Ereutakî umeruntîrî winîkîi.

⁴³ A'pu yo'koi ayeyatonkon tîrîuya pîkîrî”, Sl 110.1
ta'pîiya. ⁴⁴ Mîrîrî warantî Davi nuri'tîya esatî'pî tepotorî pe, tentai awanî ye'nen. Mîrîrî ye'nen o'non ye'ka pe iparî'pî pe neken awanî e'painon? —ta'pî Jesusya to' pî'.

Moisés Nuri'tîya Yenupanto' Pî' Yenupatonkon Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 23.1-36; Mc 12.38-40)

⁴⁵ Mîrîrî pî' Jesus eseurîma eta pî' pemonkonyamî' wanî tanne, ta'pîiya tînenupa'san pî': ⁴⁶ —Aka! Tîwari e'tî inkamoro Moisés nuri'tîya yenupanto' pî' yenupatonkon pî'. Maasa pra morî pe teepontî to' asarî, morî pe tamî'nawîronkon pemonkonyamî'ya tera'matonkon pe kai'ma. Inkamoro yapurî to'ya pra'ca poro. Mîrîrî warantî ipîkku e'pai to' wanî. Moropai morî ereutanto' pona to' ereuta epere'nîto' yewî'kon ta pî' tiaronkon yentai. Moropai taponse'kon ton menka to'ya tîwentamo'kato'kon weiyu yai ipîkku pe tîwanîkon ye'nen. ⁴⁷ Mîrîrî kupî to'ya inyo isa'manta'san yenku'tî tîuya'nîkon tîise, moropai to' yemanne yama'runpa to'ya. Mîrîrî kupî tîuya'nîkon ye'ka pe to' epîrema mararî pra tîko'man pe, morî pe tîwanîkon era'mato'pe tiaronkonya kai'ma. Tîise mîrîrî wenai to' taruma'tî Paapaya kupî sîrîrî kure'ne pu'kuru —ta'pî Jesusya.

21

Wîrî' Inyo Isa'manta'pî Nîrîrî
(Mc 12.41-44)

¹ Mîrîrî tîpo Jesusya pemonkonyamî' yako'menka'pî epîremanto' yewî' ta. Moropai ipîkkukonya tînuru tîrî itense' ya' era'ma'pîiya. ² Moropai tiwînan wîrî' inyo isa'manta'pîiya nîrî itîrî era'ma'pîiya. Mîikîrî sa'ne wanî'pî î' ton pra tîwe'sen. Tîise asakî'ne pîrata ena'pî mîrîkkî tîrî'pîiya tekkari yennato'pan tîrî'pîiya tamî'nawîrî. ³ Mîrîrî pî' Jesusya ta'pî: —Tauya sîrîrî apî'nîkon, a'kî mîserî sa'ne wîrî' inyo ton pîn teuren tîise pîrata ena'pî tîrî pî' man tamî'nawîronkonya itîrî manni' yentai. ⁴ Maasa pra inkamoro ipîkkukonya itîrî pî' man itonpa pe neken tamî'nawîrî pra. Tîise mîserî sa'ne wîrî'ya tekkari yennato' tîuya pan tîrî pî' man tamî'nawîrî —ta'pî Jesusya to' pî'.

Epîremanto' Yewî' E'tî'ka Kupî Pî' Jesus Eseurîma
(Mt 24.1-2; Mc 13.1-2)

⁵ Mîrîrî tîpo tiaronkon pemonkonyamî' eseurîma'pî epîremanto' yewî' pî'. Morî pe awanî pî' to' eseurîma'pî. Tî'kon ikonekasa' wanî'pî morî pe pu'kuru. Morî pe to' nîrîrî'pî era'ma'pî to'ya. Mîrîrî pî' to' eseurîma ye'nen Jesusya ta'pî to' pî': ⁶ —A'kî, seeni' wîtî yaranka to'ya weiyu erepamî kupî sîrîrî tamî'nawîrî seeni' era'maya'nîkon manni'. Yaranka to'ya yai mararî tî' e'nîmî pepîn tiaron tî' pona, tîise tamî'nawîrî yenumî to'ya —ta'pîiya.

E'taruma'tinto' Pi' Jesus Eseurima
(Mt 24.3-14; Mc 13.3-13)

⁷ Míriri pí' inenupa'sanya ekaranmapo'pí: —Í' pensa síriri yaranka to'ya? —ta'pí to'ya. —O'non ye'ka pe awaní kupí síriri míriri e'kupí kupí ya? —ta'pí to'ya.

⁸ Jesusya yuuku'pí: —Tiwarí panpi' e'tí aní'ya ayenku'tikon namai. Maasa pra tu'ke to' asarí kupí síriri uyese' pí' teeseurímanon. Moropai taa to'ya: “Uurí Paapa narima'pí imenkasa' uurí”, taa to'ya. “Míikiri erepansa' síriri”, taa to'ya. Tiise inkamoro ye'kakon maimu yawírí pra e'tí. ⁹ Moropai teesi'ní'se pra e'tí, teepísanon yekare etaya'níkon ya yai tesanonkon yarakkírí moropai teeyatonon yarakkírí. Maasa pra e'mai' pe míriri ye'ka e'kupí e'pai awaní míriri. Tiise míriri neken ikí'pí taa eseríke pra man.

¹⁰ Jesus eseuríma ko'manní'pí. Ta'píiya: —Pataponkon eseya'nama kupí síriri tiaronkon pataponkon yarakkírí. Tiaronkonya tiaron pataponkon wíi —ta'píiya. ¹¹ —Moropai tiaronkon pata po non eserentíkí'ma kupí síriri mararí pra. Moropai emi'nan, iwan waní kupí síriri mararí pra. Moropai paran waní kupí síriri pata po. Míriri ye'ka nari' waní moropai kure'nán esewankono'manto' ton esenpo kupí síriri ka' pí' tera'masen pepín.

¹² Tiise maasa míriri ye'ka tamí'nawíron e'kupí rawírí amírí'níkon yarí to'ya kupí síriri uyese' wenai. Ataruma'tikon to'ya kupí síriri. Amírí'níkon yarí to'ya to' epere'to'kon yewí' ta apí'níkon teeseurímakonpa. Moropai míriri típo atarakkanníto' yewí' ta ayaríkon to'ya. Uyese' wenai amírí'níkon yarí to'ya ípikkukon pata esanon pia, moropai pata esanon reiyamí' pia. ¹³ Míriri yai uyese' pí' eeseurímakon kupí síriri. Paapa maimu ekaremekí'ya'níkon inkamoro ípikkukon pí' —ta'pí Jesusya. ¹⁴ —Míriri ye'nen síriri pata pai teesenumenkai pra e'tí, í' kai'ma inkamoro ye'ka maimu yuukukonpa, imaimu pra eesuwa'kakon namai. Í' kai'ma eseurímakonpa pí' kísenumenkatí. ¹⁵ Maasa pra uuriya amaimukon ton tíri. Moropai uuriya epu'nen pe awe'to'kon ton tíri. Inkamoro ayeatonkonya yapítanípí yentai moropai amaimukon wa'ka to'ya yentai míriri kupíuya. ¹⁶ Amírí'níkon waní atarakkanníto' yewí' ta tiaronkon pepín rí ayunkon moropai aru-inankon moropai ayonpakonya rí amírí'níkon yeka'ma. Inkamoro ya rí tiaronkon ayonpakon wíi kupí síriri. ¹⁷ Uyese' wenai tamí'nawíronkonya amu'tunpakon kupí síriri. Ayewanmíríkon to'ya. ¹⁸⁻¹⁹ Míriri ye'nen innape ukupí pí' ako'mantí túrumakai pra. Míriri warantí ikupí'ya'níkonya ya, awe'píika'tíkon tamí'nawírí, tiwin kin aama'takon pepín —ta'pí Jesusya.

Jerusalém Cidaderí E'tí'ka Kupí Síriri
(Mt 24.15-21; Mc 13.14-19)

²⁰ Iní'rí Jesus eseuríma'pí. Ta'píiya: —Í' pensa Jerusalém cidade woima'tisa' surarayamí'ya yai míriri epu'tí'ya'níkon. Tiwinarí tamí'nawíronkon pemonkonyamí' tí'ka to'ya kupí pe tiwinarí tiwinan tínímí pra. ²¹ Míriri ye'nen aní' waní ya Judéia pata po, ka'ne' pe eepe e'pai awaní wí' pona. Moropai aní' waní ya cidade po, ka'ne' pe eepa'ka e'pai awaní. Moropai aní' waní ya keren po, awenna'po e'pai pra awaní cidade pona. ²² Maasa pra míriri wei yai kure'nán e'taruma'tinto' waní pe man. Míriri e'kupí maasa pra Paapa maimuya taasa' manni' yawírí. ²³ Aka sa'ne manni'kan wírí'sanyamí' more yankon pia íri pe awaní. Maasa pra to' epe eseríke pra awaní ye'nen. Moropai manni'kan simonkokon to' munkíyamí' mana'pokonkon inkamoro pia íri awaní. Inkamoro e'taruma'tí kupí síriri míriri yai. Míriri yai e'taruma'tinto' waní kure'nán síriri non po. Síriri warantí títimonkonoyamí' Judeuyamí' taruma'tí Paapaya kupí síriri. ²⁴ Moropai míriri yai inkamoro wíi to'ya kupí síriri kasupara ke. Moropai tiaronkon yarí to'ya atarakkanníto' yewí' ta patakon poro. Moropai Judeuyamí' pepínya Jerusalém ponkon tí'ka kupí síriri tamí'nawírí yaretí'ka to'ya, iku'ne'tí weiyu esuwa'ka píkirí —ta'pí Jesusya.

Ka' Poi Iipí'pi Jesus Í'to' Weiyu
(Mt 24.29-31; Mc 13.24-27)

²⁵ Moropai iní'rí Jesus eseuríma ko'manní'pí. Ta'píiya: —Era'ma ton e'kupí kupí síriri wei pí' moropai kapoi pí' moropai sirikkíyamí' pí', moropai non po, moropai tamí'nawíron pata ponkon ena kupí síriri kure'ne teesewankono'mai, eranne' pe, nari' pe eena kupí síriri. Mararon pepín sipa sipa pe tuna waní etun warainon eta túya'níkonya yai to' esi'nípí. ²⁶ Míriri yai tamí'nawíronkon warayo'kon wítípítí kupí síriri yai mararí pra míriri ye'ka e'kupí era'ma túya'níkon yai. Maasa pra tamí'nawíron ka' pí' tíwe'sanon e'soroka míriri yai míito'pe. ²⁷ Míriri yai uurí ka' poi íipí'pí pemonkon pe íipí era'ma to'ya kupí síriri katupuru po. Meruntí ke pu'kuru waní míriri yai. Moropai kure'nán morí pu'kuru Paapa ya'karu ta waní era'ma to'ya. ²⁸ Tauya síriri míriri ye'ka e'kupí era'maya'níkon ya innape uyapurítí meruntí ke a'tu'míra teenai pra. Moropai enpen e'tí unímikí pí'. Maasa pra míriri warantí awe'kupí ya, awe'píika'tíkon kupí síriri —ta'pí Jesusya.

Panton Pe Yei Pí' Jesus Eseuríma
(Mt 24.32-35; Mc 13.28-31)

²⁹ Mírírí típo inírí to' nepu'tí ton panton ekaremekí'pí Jesusya. Ta'píya: —Arawen ye' yeseru epu'nenan amírí'níkon moropai tiaron yei yeseru. ³⁰ Mírírí era'maya'níkon see warantí. Arawen ye' ari'kuta ya, mírírí epu'tíya'níkon mírírí aminke pra kono'pítí waní, mírírí areta ye'nen. ³¹ Mírírí warantí nírí mírírí tera'masen ton e'kupí era'maya'níkon ya, epu'tíya'níkon aminke pra tamí'nawíronkon esa' pe Paapa ii'to' weiyu eseporí kupí sírírí epu'tíya'níkon. Mírírí yai tesa'kon pe Paapa waní tamí'nawíronkonya epu'tí.

³² Mírírí ye'nen enpenatátí sírírí itekare pí'. Mírírí e'kupí kupí sírírí maasa tamí'nawíronkon sa'manta pra tíise. Inkamoro enen to' waní mannan sa'manta pepín mírírí e'kupí rawírí era'ma to'ya kupí sírírí. ³³ Tamí'nawíron ataretí'ka ka' moropai non ataretí'ka iní' eesera'ma pepín, tíise umaimu ataretí'ka pepín. Ipatíkari aako'mamí —ta'pí Jesusya.

Tíwarí Ako'mantí

³⁴ Mírírí ye'nen ta'pí Jesusya: —Tíwarí panpí' ako'mantí enpen. Sírírí non po ankonekakon pí' teesenumenkai pra moropai kure'ne festa pí' tíwe'se pra. Moropai kure'ne mai' pe tíwe'sen tení'se pra ako'mantí. Kure'ne tari aako'manto'kon yu'se pra. Awanmíra'níkon mírírí weiyu erepamí namai inímikiya'níkon pra tíise. Mírírí weiyu yai waní manni' kamo ye'mari ta iwíto' ton tíisa' warantí. Inímikiya pra tíise kamo iipi te'mari taawírí moropai iwíya. ³⁵ Mírírí warantí tamí'nawíronkon e'taruma'títo' waní kupí sírírí tamí'nawírí sírírí pata po. ³⁶ Mírírí ye'nen tíwarí enpen e'tí. Moropai epírematí tamí'nawíron mírírí awe'kupí manni' e'taruma'tínto' yapítanpíkonpa. Moropai innape uuri ka' poi iipi'pí pemonkon pe kupí pí' ako'mantí, uupí yai yairí awaníkonna —ta'pí Jesusya. Mírírí warantí pemonkonyamí' yenupa'pí Jesusya.

³⁷ Moropai wei kaisarí Jesusya to' yenupa'pí epíremanto' yewí' ta. Tíise ewaron ya eepa'kapítí'pí. Moropai míikírí ko'manpítí'pí pata erenmapí píkirí oliveira ye'ka wí' po. ³⁸ Moropai tamí'nawíronkon pemonkonyamí' wítípítí'pí pata erenmapí pra tíise epíremanto' yewí' ta eeseuríma etai. Mírírí warantí Jesusya to' yenupa'pí.

22

Jesus Anwípai To' Waní
(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Jo 11.45-53)

¹ Penane tílko'manse Judeuyamí' entamo'kato' weiyu waní'pí to' festarí itese' Páscoa. Mírírí yai isa'moto' ton pín trigo puusa' yaku to'ya e'pítí'pí kono' kaisarí. ² Mírírí yai teepíremasanon esanon eseuríma'pí Moisés nuri'tíya yenupanto' pí' yenupatonkon yarakkírí í' kai'ma ama' pe Jesus anwípai tíwaníkon pí'. Aronne ikupí to'ya pra awaní'pí maasa pra aríníkon pemonkonyamí' nama tíuya'níkon ye'nen.

Iteyaton Yenya' Jesus Rumaka Judasya
(Mt 26.14-16; Mc 14.10-11)

³ Mírírí yai Makuí ewomí'pí Judas Iscariotes yewan ya'. Míikírí Judas waní'pí Jesus nenupa'san asakí'ne pu' pona tíimo'tai'níkon yonpa pe. ⁴ Míikírí Judas wítí'pí eseurímai teepíremasanon esanon pia. Moropai to' epíremato' yewí' era'manen esanon pia. Í' kai'ma Jesus rumaka tíuya to' pia ekareme'se attí'pí. ⁵ Mírírí taa Judasya ye'nen inkamoro waní'pí mararí pra taatausinpai. Mírírí ye'nen Judas pia tíniru tíri tíuya'níkon ta'pí to'ya itepe'pí pe. ⁶ Mírírí pí' Judasya —Morí pe man —ta'pí. Mírírí ye'nen í' kai'ma Jesus anapí'pai tíwaní'pí' Judas esenumenka'pí aríníkonya era'ma pra tíise, to' wanmíra ama' pe.

Entamo'kanto' Yanpuruma'pí To'ya
(Mt 26.17-25; Mc 14.12-21; Jo 13.21-30)

⁷ Isa'moto' ton pín trigo puusa' pí' to' entamo'ka weiyu erepamí'pí. Mírírí yai Judeuyamí'ya carneiroyamí' tí'ka e'pai awaní'pí tíwentamo'kato'kon ton mírírí festa itese' Páscoa yai. ⁸ Mírírí yai níri Jesusya asakí'ne tinenupa'san yonpa mo'ka'pí to' yarimapa kai'ma. Inkamoro waní'pí Pedro moropai João. Inkamoro pí' ta'píya see warantí: —Atítí cidade pona Páscoa pí' entamo'kanto' ton konekatantí e'mai' pe —ta'píya to' pí'.

⁹ Inkamoroya Jesus pí' ekaranmapo'pí: —O'non pata'se' entamo'kanto' ton koneka annaya yu'se awaní? —ta'pí to'ya.

¹⁰ Jesusya yuuku'pí: —Maasa etatí —ta'píya. —Cidade pona eewomíkon pe moro warayo' tuna mankanen eporíya'níkon. Míikírí wenairí matítí wítí ta eerepamí píkirí. ¹¹ Moropai wítí ta eerepansa'kon pe wítí esa' pí' makatí: “Yuenupanenkonya anna yarimasa' sírírí típemonkonoyamí' pokonpe tíwentamo'ka Páscoa pí' pata'se' ton wítí ekaranmapoi”, makatí —ta'píya. ¹² —Míikíríya kure'nán wítí ekaremekí apí'níkon tamí'nawíron mesakon

ita tiwe'sen witi kawinpan ekaremekiya. Miriri ta entamo'kanto' ton mikonekatii —ta'pi Jesusya.

¹³ Moropai inkamoro witi'pi. Moropai tami'nawiri i' kai'ma Jesusya ta'pi yawiri witi epori'pi to'ya. Moropai miari entamo'kanto' ton koneka'pi to'ya Jesus ton pe.

Entamo'kanto' Pi' To' Wani

(Mt 26.26-30; Mc 14.22-26; 1Co 11.23-25)

¹⁴ Moropai miriri tipo, miari Jesus ereuta'pi entamo'kai mesa pia tinenupa'san pokonpe. ¹⁵ Moropai ta'piya tinenupa'san pi': —Kure'ne amiri'nikon pokonpe siriri Pascoa pi' entamo'kapai uuri wani'pi uuri e'taruma'tito' rawiri —ta'piya. ¹⁶ —Tauya siriri api'nikon. Ayenku'tiuya'nikon pepin. Siriri entamo'kanto' wani i' e'kupi ekareme'nen pe. Iniri apokonpe'nikon entamo'ka pepin i' e'kupi awe'ku'sa' pikiri. Miriri yai tami'nawironkon tipemonkonoyami' esa' pe tiwani Paapaya yenpo. Tiise miriri yai uyarakkiri awentamo'kakon.

¹⁷ Miriri tipo Jesusya pisa yapisi'pi. Moropai eepirema'pi. —Paapa, mori pu'kuru amiri. Anna wuku ton tiri pi' nai —ta'piya. Moropai itiri'piya tinenupa'san pia. Ta'piya: —Maa, seeni' yapi'ti moropai akaisari'nikon ita'ni'ti —ta'piya. ¹⁸ —Tauya siriri api'nikon. Ayenku'tiuya'nikon pepin. Uusa'manta rawiri iniri siriri uva yekku enriuya kupi pepin siriri apokonpe'nikon, tami'nawironkon esa' pe tiwe'to' yenpo Paapaya pikiri. Tiise miriri yai iniri upokonpe enriya'nikon taripai —ta'piya.

Jesus Eseurima Tipun Pi' Moropai Timni Pi'

¹⁹ Moropai miriri tipo trigo puusa' yapisi'piya moropai eepirema'pi. —Paapa, mori pu'kuru amiri. Anna yuu ton tiri pi' nai —ta'piya. Moropai miriri piri'ka'piya moropai itiri'piya tinenupa'san kaisari. —Maa, siriri wani siriri upon pe, uyesa' pe. Siriri waranti uyesa' waikapiti to'ya kupi siriri amiri'nikon nikupi'pi imaku'pi wena. Miriri ye'nen upi' awenpenatakon pe siriri ya'ti —ta'piya. ²⁰ Tiwentamo'kakon tipo miriri waranti niri to' wuku ton tiri'piya pisa ya'. Moropai ta'piya: —Siriri uva yekku wani siriri umini pe. Miriri wani miriri uuri'nikon esetato' amenan pe. Maasa pra uusa'manta yai umini kamouya amiri'nikon yepi' pe.

²¹ Tiise maasa era'mati. Manni' uyeyatonon pi' uyekaremeki ton tari man. Uupia eereutasa' entamo'kai uyarakkiri ayonpakon ri. Miki'riya uyekaremeki pe man —ta'piya. ²² —Maasa pra uuri ka' poi iipi'pi sa'manta kupi siriri Paapaya ta'pi yawiri. Tiise miki'ri sa'ne uuri ekaremekitipon uyeyaton pi' e'taruma'ti kupi siriri marari pra —ta'piya.

²³ Miriri pi' inkamoro inenupa'san esekaranmapo'piti'pi, tiaronkon tonpakon pokonpe. —Ani' see miki'ri ekaremekiton, ani' pi' taiya miriri? —ta'pi to'ya tiwariri'nikon.

Ani' Wani Ipi'ku Pe Panpi'

²⁴ Miriri tipo inenupa'san eseurima'pi marari pra ipikku pe ani' wani anepu'pai tiwanikon pi' tikore'ta'nikon. ²⁵ Inkamoro maimu yuuku'pi Jesusya: —Aki, pata esanon reiyami' wani tami'nawironkon pemonkonyami' esa' pe. Moropai pata esanon gubernadoriyami' wani pemonkonyami' yaipontinen pe. Moropai tami'nawironkon tapurikon yu'se to' wani. Ipi'kkukon yeseru miriri. ²⁶ Tiise amiri'nikon kore'ta miriri waranti pra e'ti. Ani' ipikku pe panpi' tiwe'sen wani ya akore'ta'nikon, miki'ri e'pai awani to' ma're panpi'. Moropai ani' to' yaipontinen ipikku pe tiwe'sen wani ya, miki'ri e'pai awani to' poitiri pe. ²⁷ Ani' wani miriri ipikku pe tiwe'sen waranti? Manni' entamo'ka ereuta'pi ou manni' to' entamo'kato' ton triiya manni'? Inna, ipikku pe tiwe'sen mesa pona eereutasa' manni'. Tiise uuri wani manni' to' ma're tiwani ye'nen to' yekkari ton tiinen waranti akore'ta'nikon.

²⁸ Tiise amiri'nikon kupiuya kupi siriri ipikukon pe. Maasa pra amiri'nikon ko'mansa' uyarakkiri. Uuri e'taruma'ti tanne urumakaya'nikon pra awanikon ye'nen. ²⁹ Miriri ye'nen Uyunya uupia merunti tiri'pi tami'nawironkon esa' pe ukupi'pi waranti, amiri'nikon niri kupiuya pemonkonyami' esa' pe awanikonpa. ³⁰ Miriri ye'nen amiri'nikon entamo'ka moropai awukukon enriya'nikon kupi siriri uyarakkiri upata'se' ya', taatausinpai. Moropai amiri'nikon ereuta kupi siriri uyaponse' pona. Miriri yai tami'nawironkon pemonkonyami' Judeuyami' esa' pe eenakon kupi siriri —ta'pi Jesusya.

Pedro Yeurima Jesusya

(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Jo 13.36-38)

³¹ Jesus eseurima ko'manni'pi. Ta'piya: —Simao, maasa etaki mori pe. Paapaya Makuiya ayonpato' pata'se' ton tiisa' man ayewankon ya'. Miriri ye'nen ayonpaiya kupi siriri. Api' eesenyaka'ma manni' trigo pimitiponya imenka yare kore'tapai waranti, api' ayonpaiya imaku'pi kupipa. ³² Tiise apona epi'ema ko'mansa' siriri kure'ne innape ukupi'pi aako'mamipa. Moropai i' pensa imaku'pi kupi'ya yai moropai uupia awenna'po ya, kure'ne ayonpayami' meruntitannipi —ta'pi Jesusya.

³³ Moropai Pedroya yuuku'pî: —Î' pensa amîri e'taruma'ti ya uuri nîri e'taruma'ti. Moropai aasa'manta ya, ayarakkîri uusa'manta nîri —ta'pîiya.

³⁴ Mîikîri pî' ta'pî Jesusya: —Apî' tauya, etakî. Sîrîrîpe kariwana etun rawîri eseurîwî'ne ite'ka unepu'ti pepin mîikîri taaya kupi sîrîri —ta'pî Jesusya Pedro pî'.

Tînenupa'san Yeurîma Jesusya

³⁵ Moropai Jesusya tînenupa'san ekaranmapo'pî: —Manni' yai ayarimauya'nîkon yai isakuni pra moropai abolsarikon ton pra, moropai a'sa'sakon ton pra. Î' itu'se awe'to'kon ton pra awani'pî? —ta'pî Jesusya. —Kaane, tamî'nawîri wani'pî —ta'pî to'ya.

³⁶ Mîrîri pî' ta'pî Jesusya: —Sîrîri patapai tiaron pe awani kupi sîrîri. Ani' wani' ya tîbolsari ke moropai tîsakuni ke yapisiya e'pai awani mîrîri. Tîise ani' ikasuparai ton pin wani' ya, ta'san ke awe'repa e'pai awani mîrîri tîkasuparai ton yennapa. Maasa pra nari' pe awani kupi sîrîri. ³⁷ Maasa pra Paapa maimuya taasa' yawîri awe'kupi e'pai awani uyarakkîri. Taasai'ya see warantî:

Mîikîri wani mîrîri

manni'kan pemonkon wûitîponkon pokonpe

iku'sa' to'ya mîrîri.

Is 53.12

taasai'ya. Mîrîri ye'nen apî'nîkon tauya, uyarakkîri mîrîri e'kupi pe man.

³⁸ Moropai inenupa'sanya ta'pî ipî': —Anna yepotorî, asakî'ne kasupara man tari ukore'ta'nîkon —ta'pî to'ya ipî'. Mîrîri pî' —Aasîri man —ta'pîiya.

Oliveira Ye'ka Kîri Pona Jesus Witi

(Mt 26.36-46; Mc 14.32-42)

³⁹ Mîrîri tîpo Jesus epa'ka'pî moropai atti'pî tesorukon yawîri oliveira ye'ka kîri pona. Moropai inenupa'san nîri witi'pî ipokonpe. ⁴⁰ Miarî tîpata'se'kon ya' teerepamikon pe, ta'pîiya tînenupa'san pî': —Epîremati meruntî ke imakui'pî ewomî namai ayewankon ya'.

⁴¹ Mîrîri taa tîpo to' pî' Jesus atarima'pî to' piapai aminke pu'kuru pra. Moropai mîikîri e'sekunka'pî miarî moropai eepîrema'pî. ⁴² Ta'pîiya: —Uyun, tamî'nawîron kupîya e'painon. Upîika'tîkî e'taruma'ti namai. Tîise itu'se uuri wani' yawîri kî'kupî. Tîise itu'se awani yawîri iku'kî —ta'pîiya. ⁴³ Moropai ka' poi inserî iipî'pî iipî. Mîikîriya meruntî ke ikupi'pî. ⁴⁴ Kure'ne teesewankono'mai Jesus epîrema'pî ini' panpî'. Mîrîri yai eepîrema tanne eewaito' atasu'ka'pî mararî pra. Mîn warantî aatasu'ka'pî non pona.

⁴⁵ Miarî teepîrema tîpo awe'mî'sa'ka'pî. Mîikîri enna'po'pî o'non pata tînenupa'san wani' manni' pata. Moropai inkamoro tînenupa'san eporî'pîiya to' wetun tanne. Maasa pra inkamoro esewankono'masa' wani'pî mararî pra. ⁴⁶ Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Î' wani' awani ye'nen awetunkon pu'kuru mîrîri? Apakati moropai epîremati imakui'pî ena namai ayentai'nîkon. Imakui'pî kupîya'nîkon namai epîremati —ta'pî Jesusya to' pî'.

Jesus Yapisi To'ya

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Jo 18.3-11)

⁴⁷ Jesus eseurîma ko'mannîpî tanne, tiwin inenupa'san yonpa Judas pokonpe arinîkon pemonkonyamî' Jesus yapî'se tui'sanon erepamî'pî Jesus pia. Mîikîri Judas wani'pî to' ye'mai'norî pe. Mîrîri yai Jesus pia emî'pamî'pî yu'napa. ⁴⁸ Mîikîri pî' ta'pî Jesusya: —Judas, mîrîri warantî uyu'naya ke uuri ka' poi iipî'pî pemonkon pe rumakaya mîrîri uyeyatonon yenya'? —ta'pîiya.

⁴⁹ Mîrîri kupi to'ya era'ma tîuya'nîkon yai Jesus pî' inenupa'sanya ta'pî: —Anna yepotorî, anna kasuparai yapisi annaya sîrîri inkamoro pemonkonyamî' yarakkîri anna epîto'pe? —ta'pî to'ya Jesus pî'. ⁵⁰ Moropai tiwinan to' yonpaya teepîremasanon esanon yepotorî poitîri pana ya'tî'pî tîkasuparai ke meruntî winon taiken.

⁵¹ Tîise Jesusya ta'pî to' pî': —Kaane, mîrîri warantî pra —ta'pîiya. Moropai Jesusya mîikîri warayo' pana yapisi'pî moropai ipata'pî ya' itîri'pîiya, yepî'tî'pîiya.

⁵² Mîrîri pe rî teepîremasanon esanon pî' moropai epîremanto' yewî' era'manenan esanon pî' moropai Judeuyamî' esanon inkamoro tapi'se iipî'san pî' ta'pî Jesusya: —Amîri'nîkon iî'sa' mîrîri akasuparaiikon moropai akaitapukon yarakkîri uyapi'se manni' pemonkon ama'ye' si'pî yapî'se tui'sen warantî? ⁵³ Akore'ta'nîkon uuko'manpîti'pî wei kaisarî epîremanto' yewî' ta ayenupakon pî'. Tîise mîrîri yai uyapisiya'nîkon pra awani'pîkon. Tîise sîrîri imakui'pî kupîya'nîkon weiyu eseposa' sîrîri. Moropai Makui esenyaka'mato' meruntîri ke mîrîri kupîya'nîkon sîrîri ewaron ta si'ma imakui'pî pe awanikon ye'nen —ta'pî Jesusya to' pî'.

—Mîikîri Unepu'ti Pepin—Taa Pedroya

(Mt 26.57-58,69-75; Mc 14.53-54,66-72; Jo 18.12-18,25-27)

⁵⁴ Moropai inkamoroya Jesus yapisi'pî. Moropai yari'pî to'ya teepîremasanon esanon yepotorî yewî' ta. Moropai inkamoro ye'ma'pî pî' aminke si'ma Pedroya to' wenaima'pî,

iipia awe'rennuku pra awani'pi. ⁵⁵ Miriri tanne, apo' awittani'sa' to'ya wani'pi witi poro yi'piri po taatapinato'kon ton. Miriri pia Pedro witi'pi moropai eereuta'pi apo' pia pemonkonyami' apo' pia ereuta'san kore'ta. ⁵⁶ Miriri tanne teepiremasanon poi'iripa'ya Pedro era'ma'pi apo' pia eereutasa'. Moropai ta'piya ipi': —A'ki miseri warayo' wani niri Jesus yarakkiri.

⁵⁷ Tiise Pedroya kaane ta'pi wiri' pi': —Unepu'ti pepin mikiri —ta'piya.

⁵⁸ Miriri tupo marari tiiko'manse tiaron warayo'ya era'ma'pi moro ri. Moropai ta'piya ipi': —Amiri itonpa ipokonpe tiwe'sen —ta'piya. —Kaane, itonpa pepin uuri —ta'pi Pedroya.

⁵⁹ Miriri tupo tiwin hora tiiko'manse tiaronya ta'pi: —Inna, seru' pepin, miseri niri wani'pi mikiri yarakkiri. Maasa pra Galilea pon mikiri —ta'piya.

⁶⁰ Tiise Pedroya yuuku'pi: —Kaane, uyepu'ti pepin pi' eseuriman pi' nai, tiwin kin mikiri unepu'ti pepin —ta'piya. Miriri taa Pedroya tanne, kariwana yunkon e'na'pi. ⁶¹ Miriri pe ri Uyepotorikon era'ti'pi Pedro era'mai. Mori pe era'ma'piya. Tera'ma Uyepotorikonya ye'nen Pedro enpenata'pi i' ta'pi Uyepotorikonya pi'. —Siriripe maasa kariwana etun pra tiise eseurwi'ne ite'ka unepu'ti pepin mikiri taaya kupi siriri —ta'pi Uyepotorikonya pi' Pedro enpenata'pi. ⁶² Miriri pe ri Pedro epa'ka'pi moropai atti'pi tikarau ye'ka pe marari pra. Eesewankono'ma'pi i' kai'ma seru'ye' tiwe'sa' pi'.

Jesus Po'piti To'ya

(Mt 26.67-68; Mc 14.65)

⁶³ Inkamoro warayo'kon Jesus era'manenanya imu'tunpa'pi marari pra. Moropai ipa'tipiti'pi to'ya. ⁶⁴ Jesus yenpata yettapuri'pi to'ya moropai taapiti'pi to'ya: —Ani'ya apa'tisa' epu'ti pi' nan? —ta'pi to'ya Jesus pi'. ⁶⁵ Miriri waranti tu'ke i' ri see taapiti'pi to'ya imu'tunpa tiuya'nikon ye'nen.

Ipikku Pe Tiwe'sen Pia Jesus Yari To'ya

(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Jo 18.19-24)

⁶⁶ Moropai erenma'sa' pe Judeuyami' esanon moropai teepiremasanon esanon, moropai Moises nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonkon pokonpe to' emurukunti'pi i' kupi tiuya'nikon pi' eseurimai. Moropai Jesus enepi me'po'pi to'ya inkamoro ipikkukon emurukuntisa' pia. ⁶⁷ Inkamoroya Jesus ekaranmapo'pi: —Ka'ki anna pi'. Amiri wani Paapa nimenka'pi pe, inarima'pi pe awani? —ta'pi to'ya.

To' maimu yuuku'piya: —Inna, Paapa narima'pi uuri tauya ya api'nikon innape ikupi'ya'nikon pepin. ⁶⁸ Moropai miriri pi' uuriya ayekaranmapokon ya, umaimu yuukuya'nikon pepin. ⁶⁹ Tiise tauya siriri patapai uuri ka' poi iipi'pi pemonkon pe ereuta kupi siriri Paapa meruntiri wini merunti ke pu'kuru.

⁷⁰ Miriri taiya ye'nen tami'nawironkonya ekaranmapo'pi: —Moriya, amiri wani Paapa munmu pe? —Inna, yairi amiri'nikonya taa miriri —ta'pi Jesusya.

⁷¹ Moropai inkamoroya ta'pi: —Ini'ri etapai pra man. Aasiri iwinipi eta'nikon man. I' kai'ma tipi' eesurima imaimu eta man —ta'pi to'ya.

23

Pilatosa Pia Jesus Yari To'ya

(Mt 27.1-2,11-14; Mc 15.1-5; Jo 18.28-38)

¹ Miriri tupo tami'nawironkon emurukunti'san e'mi'sa'ka'pi moropai surarayami'ya Jesus yari'pi pata esa' Pilatos pia. ² Miar i'pi' tiwo'ma'takon ye'nen to' eseurima'pi ipi'. Ta'pi to'ya: —Miseri warayo' yapisi'pi' anna man, pemonkonyami' panama pi' aako'mami tanne. Uyesa'kon ye'ma to'ya namai taa pi' aako'mami to' pi'. Moropai iri to' e'to'pe iwiniki. Moropai tipi'ri eesurima Paapa narima'pi pe tiwani ekaremeki pi' aako'mami. Ipikku pe, rei pe tiwani taiya —ta'pi to'ya.

³ Miriri ye'nen Pilatosya Jesus ekaranmapo'pi: —Inna, amiri wani miriri Judeuyami' yepuru pe, rei pe? —Inna amiriya taa miriri —ta'pi Jesusya Pilatos pi'.

⁴ Moropai Pilatosya ta'pi teepiremasanon esanon pi' moropai arinikon pemonkonyami' pi': —A'ki, i' ri miseri warayo' nikupi'pi imakui'pi ton pra man iwiniki imakui'pi ku'to'pe —ta'pi Pilatosya.

⁵ Tiise inkamoroya ini' panpi' seru' pe ikupi'pi iwiniki. —Imakui'pi ku'sai'ya marari pra. Maasa pra tami'nawiri Judéa pata poro pemonkonyami' panamasai'ya kure'ne imakui'pi ku'to'pe to'ya uyeserukon winiki. To' panama pia'ti'piya sinpata Galilea po, taripi tariwaya eerepansa' siriri. Miriri waranti to' panamaya to' esiyu'piti'to'pe —ta'pi to'ya.

Herodes Pia Jesus Yarima Pilatosya

⁶ Miriri taa to'ya eta tiuya ye'nen Pilatosya to' ekaranmapo'pi: —Galilea pon mikiri warayo'? —ta'piya. ⁷ Miriri pata Galilea esa' pe Herodes wani ye'nen Pilatosya Jesus yari

me'po'pí pata esa' Herodes pia. Maasa pra Herodes nírí wani'pí Jerusalém po festa pí' aai'sa'. Míikírí pia yari me'po'píya. ⁸ Kure'ne taatausinpai míikírí pata esa' Herodes wani'pí Jesus era'ma tíuya ye'nen. Maasa pra itekare pí' to' eseurímapítí etapítí'píya. Mírírí ye'nen kure'ne anera'mapai awe'pítí'pí. Í ikupí eseríkan pepín kupí Jesusya anera'mapai awani'pí. ⁹ Míikíríya tu'kan pí' Jesus ekaranmapopítí'pí. Tíise Jesusya imaimu yuuku pra awani'pí. Inna, kaane taiya pra awani'pí. ¹⁰ Moropai teepíremasanon esanon, moropai Moisés nuri'tíya yenupanto' pí' yenupatonkon eseuríma'pí mararí pra iwiníkí. ¹¹ Míikírí pata esa' Herodes moropai ipoítírítonon surarayamí' wo'ma'ta'pí Jesus pí' tewanmakon pe. Ipi' tíwo'ma'takon ye'nen ipon ton mii'pe tíwaníkon pon yeka'ma'pí to'ya Jesus pon pe. Moropai mírírí yarakkírí yarima'pí to'ya iní'rí pata esa' Pilatos pia atító'pe. ¹² Mírírí rawírí Herodes wani'pí Pilatos yeyaton pe. Tíise mírírí yai mori pe to' enasa' wani'pí iní'rí eseyaton pí' pra to' wani'pí.

Jesus Wúto'pe To'ya Irumaka Pilatosya
(Mt 27.15-26; Mc 15.6-15; Jo 18.39-19.16)

¹³ Moropai pata esa' Pilatosya teepíremasanon esanon, moropai Judeuyamí' esanon moropai tamí'nawíronkon pemonkonyamí' emurukuntí'pí. ¹⁴ Moropai ta'píya to' pí': —Amírí'nikonya míserí warayo' enepí'pí uupia moropai ta'píya'nikon pemonkonyamí' panamasai'ya awiníkí imakui'pí pe to' e'to'pe ta'píya'nikon teuren. Tíise í' rí imakui'pí inkupí eporíuya pra wai. Tu'ke ite'ka ekaranmapo pí' wai teuren tamí'nawírí etaya'nikon tanne. Tíise eeseuríma'píkon warantí' í' ton pra man iwinípai —ta'pí Pilatosya. ¹⁵ —Moropai pata esa' Herodesya nírí' í' eporí pra man iwinípai. Mírírí ye'nen yarimasai'ya sírírí uupia. Mírírí ye'nen í' kupí eseríke pra man míserí warayo' winíkí. Imakui'pí inkupí'pí ton pra tíise iwí eseríke pra man. ¹⁶ Tíise í'po'pítí me'pouya neken sírírí pemonkon po'pí'to' ke moropai irumakauya atító'pe —ta'pí Pilatosya.

¹⁷ Maasa pra kono' kaisarí páscoa festa pí' tíwaníkon yai ama'ye' atarakkanníto' tawon rumakato' Pilatosya e'pítí'pí. ¹⁸ Tíise tamí'nawíronkon entaíme'pí: —Kaane, aasa'manta e'pai man kí'rumakai. Tíise manní'neken anna yonpa Barrabás míikírí atarakkanníto' ta manní'rumakakí —ta'pí to'ya. ¹⁹ Míikírí Barrabás wani'pí atarakkanníto' ta maasa pra imakui'pí koneka'típon pata esa' winíkí moropai pemonkon wúitípon.

²⁰ Jesus anrumakapai tíwaní ye'nen iní'rí Pilatosya ariníkon pemonkonyamí' ekaranmapo'pí. ²¹ Tíise iní' panpí' ariníkon entaíme'pítí'pí. Ta'pí to'ya: —Pakí'nan pona ipokapítí me'pókí —ta'pí to'ya Pilatos'pí.

²² Mírírí taa to'ya ye'nen iteseuríno ite'ka pe Pilatosya ta'pí to' pí': —Í' wenai ipokapítí yu'se awaníkon. Í' imakui'pí ku'sai'ya pra man. Í' wenai pra rí anwípai pra wai. Tíise pemonkon po'pí'to' ke neken í'po'pítí me'pouya sírírí moropai irumakauya —ta'pí Pilatosya.

²³ Tíise yuuku to'ya pra iní' panpí' meruntí ke to' entaíme'pítí'pí. Pakí'nan pona ipokapí tíuya yu'se to' wani'pí. ²⁴ Mírírí ye'nen Pilatosya Jesus rumaka'pí aasa'mantato'pe pakí'nan po' esatí'pí to'ya yawírí. ²⁵ Moropai míikírí warayo' atarakkanníto' tawon to' nesatí'pí rumaka'pí. Manní' imakui'pí kupítípon pata esa' winíkí, moropai pemonkon wúitípon. Moropai Jesus rumaka'píya to' pia í' itu'se tíwe'to'kon ku'to'pe to'ya yarakkírí.

Jesus Pokapítí To'ya Pakí'nan Pona
(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Jo 19.17-27)

²⁶ Moropai surarayamí'ya Jesus yari'pí. Tuutíkon pe e'ma ta tiwin warayo' eporí'pí to'ya itese' Simão. Cirene cidaderí pon keron poi tui'sen. Míikírí yapísí'pí to'ya. Moropai mírírí pakí'nan Jesus narí tírírí'pí to'ya Simãoya yaato'pe Jesus ye'ma'pí pí'.

²⁷ Mírírí ariníkon pemonkonyamí' wítí'pí iwenairí. Inkamoro kore'ta tiaronkon wírí'sanyamí' wani'pí. Moropai to' karawa'pí mararí pra í' kupí to'ya era'ma tíuya'nikon ye'nen Jesus pí'. ²⁸ Inkamoro era'mai Jesus era'tí'pí. Moropai ta'píya to' pí': —Wírí'sanyamí', Jerusalém ponkon í' pí' akaraukon uwenai? Uwenai pra tíise apí'nikon neken akaruntí moropai anmukukon pí' akaruntí. Maasa pra awe'taruma'tíkon pe naatí. ²⁹ Maasa pra e'taruma'tínto' weiyu erepamí kupí sírírí. Mírírí yai tamí'nawíronkonya taa kupí sírírí. Moríkon pu'kuru wírí'sanyamí' manní'kan more yenponenan pepín, more yenpótíponkon pepín, more wo'pa'típonkon pepín tímánnítíkon ke. Inkamoro wani'kupí sírírí taatausinpai. „Maasa pra tímukukon e'taruma'tí era'ma to'ya pepín.” ³⁰ Tamí'nawíronkonya taa kupí sírírí, e'taruma'tínto' weiyu erepamí yai. Kure'nan wí' pí' taa to'ya kupí sírírí:

“Anna pona enakí,

anna sa'mantato'pe anna e'taruma'tí ye'nen”, taa to'ya.

Moropai kawínan ikírí pí' taa to'ya: “Anna yenonkí anna esera'ma namai”,

taa to'ya. ³¹ A'ki, uuri e'taruma'ti tîise mararî, apo' keme a'pi'ta'pî pepin aramî mararî warantî. Tîise amîrî'nîkon wani apo' keme a'pi'ta'pî aramî warantî awe'taruma'tikon kupî sîrîrî mararî pra. Mîrîrî ye'nen apî'nîkon akaruntî uwenai pra —ta'pî Jesusya to' pî'.

³² Mîrîrî tîpo asakî'ne ama'ye'kon moropai pemonkon wîitîponkon yarî'pî to'ya Jesus yarakkîrî to' sa'mantato'pe. ³³ Moropai to' erepamî'pî pata'se' itese' pemonkon pu'pai pî' taato' pata'se' ya'. Moropai moro Jesus pokapî'tî'pî to'ya. Moropai asakî'ne ama'ye'kon tiwin meruntî winî, moropai tiaron kamai' winî, Jesus wani'pî to' yarakkita. ³⁴ Moropai Jesusya ta'pî: —Paapa, insanan sa'ne pemonkonyamî' nîkupî ku'ki aawanmîra. Î' kupî tîuya'nîkon epu'tî to'ya pra to' man —ta'pî Jesusya.

Mîrîrî tîpo tî'kon simonkokon pî' to' su'mina'pî Jesus pon rî'pî pantakapî'tî tîuya'nîkonpa kai'ma. ³⁵ Arinîkon pemonkonyamî' wani'pî moro era'ma pî'. Judeuyamî' esanon wo'ma'ta ko'mannîpî tanne Jesus pî' ta'pî to'ya: —Tiaronkon pemonkonyamî' pîika'tîpî'tî'pîiya tîise î' wani' awani ye'nen awe'pîika'tî pepin. Innape pîika'titon pe Paapa narima'pî pe tîwanî ya, awe'pîika'tî —ta'pî to'ya.

³⁶ Moropai surarayamî' nîrî wo'ma'ta'pî ipî'. Iipia to' erepanpî'tî'pî moropai iwuku ton tamî'nawîronkon nenîrî, vinho epe'mîn enepî'pî to'ya iipia. ³⁷ Moropai inkamoroya ta'pî ipî': —Innape see Judeuyamî' yepotorî pe awani ya, aawarîrî see e'pîika'tîki —ta'pî to'ya.

³⁸ Moropai mîrîrî pakî'nan ipo Jesus e'to' pî' kawîne awe'menukasa' wani'pî see warantî: MÎSERÎ JUDEUYAMÎ' YEPOTORÎ taato' e'menukasa'.

³⁹ Moropai inkamoro ama'ye'kon ipokonpe pakî'nan po to' nîpokapî'tî'san yakon wo'ma'ta'pî ipî'. Ta'pîiya: —Paapa narima'pî pepin kin amîrî? Pîika'titon pepin amîrî? Aawarîrî e'pîika'tîki moropai anna pîika'tîki nîrî.

⁴⁰ Tîise tiaron iratai winonya ta'pî mîkîrî tîwo'ma'tasen pî': —Moo e'ki. Paapa namaya pra awani mîrîrî? Tamî'nawîrî uuri'nîkon sa'manta kupî epu'tîya pra nan, ipokonpe? ⁴¹ Uuri'nîkon e'taruma'tito' wani sîrîrî unku'pîkon imakui'pî wenaî. Tîise mîserî î' imakui'pî inku'pî'pî ton pîn uuri'nîkon warantî. ⁴² Mîrîrî tîpo mîkîrî iratai winon, meruntî winonya ta'pî Jesus pî': —Î' pensa tamî'nawîronkon esa' pe eena ya, upî' sa'ne menpenatai, Jesus —ta'pîiya.

⁴³ Jesusya mîkîrî maimu yuuku'pî: —Ayenku'tîuya pepin. Apî' tauya sîrîrî. Sîrîrîpe uyarakkîrî awani pe nai Paapa pia, morî ya', paraíso itese' —ta'pî Jesusya ipî'.

Jesus Sa'manta

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Jo 19.28-30)

⁴⁴ Mîrîrî tîpo ineka'ta po eena ko'mannîpî tanne wei esi'nîpî'pî. Inî'rî pata weiyu'maiya pra, eewaronpamî'pî. Aako'mamî'pî 3 horas pîkîrî wei ton pra. ⁴⁵ Moropai epîremanto' yewî' yuwato' Paapa pata'se' yuwa'to' kamisa e'karaka'pî arakkita pairî awe'rataika'pî. Awe'naponka'pî Paapa pata'se'. ⁴⁶ Mîrîrî pe rî Jesus entaime'pî meruntî ke aronne. Ta'pîiya Paapa pî': —Paapa, uyekaton rumakauya sîrîrî apia —ta'pîiya. Mîrîrî taa tîpo mîkîrî sa'manta'pî.

⁴⁷ Mîrîrî warantî awani era'ma tîuya ye'nen surarayamî' esa'ya Paapa yapurî'pî. Moropai ta'pîiya: —Innape mîserî warayo' man î' rî imakui'pî kupî'tipon pe pra —ta'pîiya.

⁴⁸ Tamî'nawîronkon mîrîrî kupî to'ya era'mai eperepî'sanya î' e'kupî era'ma'pî. Mîrîrî ye'nen to' enna'po'pî, mararî pra teesewankono'mai tewî'kon ta. Timannîtkon mun pa'tîpî'tî ye'ka pe teserukon ta kure'ne teesewankono'masa'kon ye'nen. ⁴⁹ Tamî'nawîronkon Jesus yonpayamî' moropai wîrî'sanyamî' Galiléia pata poi itî'san ipîkîrî inkamoroya era'ma'pî. Aminke si'ma tamî'nawîrî î' e'kupî Jesus yarakkîrî era'ma'pî to'ya.

Jesus Esa'rî'pî Yu'na'tî To'ya

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Jo 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Mîrîrî yai to' kore'ta tiwin warayo' wani'pî. Judéia pata po tîwe'sen Arimatéia cidaderî pon itese' José. Morî pe yairî tîwe'sen mîkîrî. Tamî'nawîronkon esa' pe Paapa iipî nîmîki pî' tîwe'sen pe mîkîrî wani'pî. Mîkîrî wani'pî nîrî Judeuyamî' panamanen pe tîwe'sen pe. Tîise î' kai'ma tiaronkon Judeuyamî' panamanenan eseurîmato' pî' inna taatîpon pe pra awani'pî. ⁵² Mîrîrî ye'nen José wî'tî'pî Pilatos pia moropai Jesus esa'rî'pî esatî'pîiya ipî'. ⁵³ Moropai imo'ka'pîiya pakî'nan poi. Mîkîrî wontî'pîiya kamisa ke. Moropai uuruwai tî' yai yakasa' ya' yeka'ma'pîiya. Mîrîrî uuruwai wani'pî isa'manta'pî yu'na'tî'pî pepin. Mîrîrî ya' yeka'ma'pîiya. ⁵⁴ Mîrîrî kupî'pîiya aminke pra Judeuyamî' erî'ka'to' weiyu e'sara'tî rawîrî, sábadó weiyu rawîrî.

⁵⁵ Moropai inkamoro wîrî'sanyamî' Galiléia poi Jesus pîkîrî itî'san wî'tî'pî uuruwai pona José pokonpe. Inkamoroya uuruwai era'ma'pî. Moropai o'non ye'ka pe Jesus esa'rî'pî tîrî to'ya uuruwai ya' era'ma'pî to'ya. ⁵⁶ Moropai mîrîrî tîpo to' enna'po'pî wî'tî ta. Moropai

inkamoroya kara' a'pusin yanpuruma'pî moropai óleo tesorukon yawîrî Jesus esa'ri'pî karapaimakonpa.

Moropai Judeuyami' erî'ka'to' weiyu yai to' erî'kapi'pî tesorukon yawîrî.

24

Jesus E'mî'sa'ka

(Mt 28.1-10; Mc 16.1-8; Jo 20.1-10)

¹ Moropai Judeuyami' erî'ka'to' weiyu sábadó esuwa'kasa' típo, domingo yai wîri'sanyami' wîti'pî uuruwai pona penane pu'kuru wei epa'ka pra tíise. Mîrîrî a'pusin yari'pî to'ya Jesus esa'ri'pî karapaimakonpa tînkoneka'pîkon yari'pî to'ya. ² Miarî uuruwai pona teerepamîkon pe, inkamoro wîri'sanyami'ya tí' uuruwai yettapuru pe to' nîtirî'pî era'ma'pî imo'kasa' pe. ³ Moropai inkamoro ewomi'pî uuruwai ya' Jesus esa'ri'pî karapaimai. Tíise Uyepotorîkon Jesus esa'ri'pî eporî to'ya pra to' wani'pî.

⁴ Mîrîrî ye'nen í' kupî tíuya'nîkon epu'tî to'ya pra to' ena'pî. Mîrîrî pe rî ka'ne' pe asakî'nankon warayo'kon esenpo'pî to' rawîrî. Inkamoro pon wani'pî morî pe pu'kuru inke' awani'pî. ⁵ Moropai inkamoro wîri'sanyami' esi'nîpî'pî mararî pra. Mîrîrî ye'nen inkamoroya tenpatakon enu'tî'pî non ekaya to' e'muruika'pî. Moropai inkamoro warayo'konya ta'pî to' pî': —Í' wani' awani' ye'nen anî' yuwaya'nîkon mîrîrî isa'manta'san kore'ta aasa'mantasa' pra tíise? —ta'pî to'ya wîri'sanyami' pî'. ⁶ —Mîikîrî ton pra man tarî. Awe'mî'sa'ka pî' man. Awenpenatakon pra naatî í' kai'ma apî'nîkon ta'pîiya pî' Galiléia pata po tíwani yai? —ta'pî to'ya. ⁷ —“Uuri ka' poi iipî'pî pemonkon pe rumaka to'ya kupî sirîrî imakui'san pemonkonyami' yenya'. Mîrîrî típo pakî'nan pona upokapítî to'ya. Moropai e'mî'sa'ka iteseurînon wei yai”, ta'pîiya —ta'pî to'ya.

⁸ Mîrîrî taa to'ya ye'nen inkamoro wîri'sanyami' enpenata'pî í' kai'ma Jesus eseurîma'pî pî'. ⁹ Moropai inkamoro enna'po'pî uuruwai poi. Moropai inkamoroya í' tínera'ma'pîkon uuruwai po ekaremekî'pî Jesus nenupa'san pî' 11 kaisaronkon pî' moropai tiaronkon pemonkonyami' pî'. ¹⁰ Inkamoro wîri'sanyami' wani'pî itî'san uuruwai pona see warantî: Maria Madalena, moropai Joana, moropai Maria Tiago yan, moropai tiaronkon wîri'sanyami'. ¹¹ Tíise innape inkamoro wîri'sanyami' eseurîmato' kupî to'ya pra Jesus nenupa'san wani'pî. To' wo'ma'ta kai'ma to' wani'pî innape ikupî to'ya pra. ¹² Tíise tiwîn to' yonpa, Pedro e'mî'sa'ka'pî. Moropai eeka'tumî'pî ka'ne' pe uuruwai pona. Miarî teerepansa' uuruwai ya' era'mai awe'muruika'pî tíise kamisa neken Jesus ya'santî'pî neken era'ma'pîiya. Anî' ton pra era'ma'pîiya. Mîrîrî típo mîikîrî enna'po'pî wítî ta mararî pra teesenumenkai í' kai'ma awe'ku'sa' pî'.

Emaús Wítîto' E'ma Po Jesus Esenpo

(Mc 16.12-13)

¹³ Mîrîrî yai rî asakî'ne Jesus nenupa'san wítî'pî pemonkonyami' ko'manto' mîrîkkî itese' Emaús pona. Mîrîrî wani'pî aminke pu'kuru pra tíwe'sen pe Jerusalém pî' 10 quilómetros kaisarî. ¹⁴ Inkamoro eseurîma yari ko'mannî'pî tuutîkon e'ma taawîrî í' kai'ma Jerusalém po e'kupî'pî pî'. ¹⁵ Mîrîrî pî' to' eseurîma'pî. Mîrîrî tanne Jesus iipî'pî to' pîkîrî, moropai to' pokonpe attî'pî e'ma taawîrî. ¹⁶ Mîikîrî típîkîrî'nîkon tui'sen era'ma'pî Jesus nenupa'sanya tíise anî' pe awani'epu'to' to'ya e'tîrî pra awani'pî. ¹⁷ Inkamoro ekaranmapo'pî Jesusya tuutî ye'ka pe. —Í' pî' eeseurîmakon mîrîrî e'ma taawîrî attîkon ye'ka pe? —ta'pîiya.

Moropai inkamoro emî'pamî'pî tuutîkon ye'ka pe teesewankono'mai. ¹⁸ Moropai tiaron iwanîyakon Cléopasya ta'pî ipî': —Amîrî wani' Jerusalém po tíiko'mansen pe pu'kuru tíise í' e'kupî'pî miarî epu'tiya pra awani, sirîrî wei esuwa'ka manni' pî'? —ta'pîiya.

¹⁹ —Í' kin e'kupî'pî? —ta'pî Jesusya ipî'.

—Manni' Jesus Nazaré pon yarakkîrî awe'kupî'pî —ta'pî to'ya. —Mîikîrî warayo' wani'pî Paapa maimu ekareme'nen pe profeta pe. Moropai Paapa winîpainon pe tamî'nawironkon pemonkonyami'ya epu'tî'pî Paapa meruntîrî yarakkîrî awani. Maasa pra í' ikupî eserîkan pepîn kupî'pîiya tímaimu ke. ²⁰ Teepîremanon esanonya moropai uyesanonkonya irumaka'pî iwító'pe to'ya kai'ma. Moropai pakî'nan pona ipokapî'to'pe to'ya itîrî'pî to'ya. ²¹ Mîikîrîya uyeyatonon winîpai umo'kakon ko'mannî'pî kai'ma anna wani'pî. Tíise amenrî mîni ko'manpara ne'rî í' kupî'pî to'ya yarakkîrî. ²² Tíise anna yonpayami' wîri'sanyami'ya anna esenumenka emapu'tî pî' man. Maasa pra inkamoro wítîn pî' man erenmapî ya' uuruwai pona. ²³ Moropai inkamoroya Jesus esa'ri'pî eporî pra man miarî uuruwai ya'. Tíise tíwenna'poi inkamoroya inseriyami' neken era'ma tíuya'nîkon ekaremekî' pî' man. Moropai inkamoro inseriyami'ya taasa' man to' pî'. “Enen mîikîrî wani”, taasa' to'ya man. ²⁴ Moropai tiaronkon anna yonpayami' wítîn pî' man innape awani' era'mai uuruwai pona.

Moropai innape era'ma pi' to', wíri'sanyamí'ya ekaremekí warantí. Tíise Jesus era'ma to'ya pra man —ta'pí Cléopasya.

²⁵ Míriri pi' ta'pí Jesusya to' pi': —Í' kai'ma see epu'tíya'níkon pra aako'mamíkon míriri? Innape iku'sa'ya'níkon pepín míriri. Í' kai'ma Paapa maimu ekareme'nenan penaronkon profetayamí' eseuríma'pí epu'tíya'níkon pra awaníkon? ²⁶ Maasa pra míriri warantí Paapa narima'pí iwinípainonya tímoron epu'tí e'pai awaní'pí. Míriri típo neken tíwe'taruma'tí típo Paapa pia eereuta e'pai awaní ka' po ipíku pe, Paapa ya'karu ta —ta'píya. ²⁷ Moropai tamí'nawíri í' kai'ma Paapa maimu e'menukasa' típí' ekaremekí pia'tí'píya. E'mai'non Moisés kaaretarí patapai moropai tamí'nawíronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamí' nímenuka'pí píkirí.

²⁸ Míriri pemonkonyamí' ko'manto' pona teerepamíkon tanne Jesusya tuutí ko'mannípi warantí ikupí'pí. ²⁹ Moropai inkamoro ya yeka'nunka'pí míriri pata ya' aako'manto'pe típokon pe'níkon. Ta'pí to'ya: —Anna pokonpe e'nípai man. Maasa pra pata ko'manní pi' man. Ewaran erepanní pi' man —ta'pí to'ya. Míriri ye'nen Jesus ewomí'pí to' pokonpe. Moropai aako'mamí'pí asakí'nankon tinenupa'san pokonpe.

³⁰ Míikiri ereuta'pí mesa pia to' pokonpe entamo'kai. Moropai míikiriya trigo puusa' yapisi'pí. Moropai eepírema'pí. —Paapa morí pe man anna yuu ton tíri pí' nai —ta'píya. Moropai míriri trigo puusa' pírikka'píya moropai inkamoro asakí'nankon pia itíri'píya. ³¹ Míriri kupíya wenai inkamoro ya Jesus pe awaní epu'tí'pí. Epu'tí to'ya erepamí'pí míriri yai. Tíise iní'ri era'ma to'ya pra to' ena'pí. To' yenu yapai eesenomí'pí ka'ne' pe. ³² Moropai tíwarí'níkon to' eseuríma'pí. Tiaronya ta'pí: —Akí, míikiri pe awaní ye'nen eeseurímato'ya uyewankon yeuríma ne'tíkini uyeuríma'ya'níkon tanne e'ma taawíri. Moropai Paapa maimu pí' uuri'níkon yeuríma'píya aronne.

³³ Moropai inkamoro e'mí'sa'ka'pí ka'ne' pe, moropai to' wítí'pí Jerusalém pona. Miarí teerepamíkon pe inkamoro Jesus nenupa'san 11 kaisaronkon emurukuntísa' eporí'pí to'ya tiaronkon pokonpe. ³⁴ Moropai inkamoro tiaronya ekaremekí'pí to' pi': —Innape Uyepotoríkon e'mí'sa'ka'pí man. Tíise Simáoya Uyepotoríkon era'ma pí' man —ta'pí to'ya.

³⁵ Míriri típo inkamoro asakí'nankonya í' e'ku'sa' e'ma taawíri tarakkí'níkon ekaremekí'pí níri to' pi'. Moropai í' kai'ma Uyepotoríkon pe awaní epu'tí tíuya'níkon ekaremekí'pí to'ya. Maasa pra trigo puusa' pírikka'píya wenai epu'tí'pí to'ya.

Tinenupa'san Pia Jesus Esenpo

(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Jo 20.19-23; At 1.6-8)

³⁶ Míriri tínera'ma'píkon ekaremekí to'ya tanne Jesus esenpo'pí to' kore'ta ka'ne' pe. Míikiriya ta'pí to' pi': —Tíiwanmíra e'tí teesewankono'mai pra —ta'píya.

³⁷ Míriri pí' to' wani'pí teesi'ní'se. Teesi'ní'sa'kon ye'ka pe to' esenumenka'pí ipí' woro'yan kai'ma. ³⁸ Tíise míikiriya ta'pí to' pi': —Í' wani' awaní ye'nen eesi'ní'sa'kon míriri? Í' wani' awaní ye'nen innape ukupíya'níkon pra aako'mamíkon síriri típose? ³⁹ Akí, era'matí maasa uyena wani' a'ta ke prego yetta'pí. Moropai u'pu era'matí. Moropai uuri' era'matí, uuri' míikiri manni'ri uuri. Maasa uyapítí innape ukupíkonpa woro'yan pe pra wani epu'tíkonpa. Maasa pra woro'yan wani pepín típun ke, moropai te'pí ke, uuri' era'maya'níkon manni' warantí.

⁴⁰ Míriri taa tíuya ye'ka pe, tenya moropai tí'pu yenpo'píya era'mato'pe to'ya kai'ma. ⁴¹ Tíise inkamoro ya maasa innape wani kupí pra awaní'pí. Maasa pra kure'ne taatausinpa to' wani'pí mararí pra teesenumenkakon ye'ka pe Jesus esenposa' pí'. Inkamoro ekanamapo'pí Jesusya: —Ayekkaríkon rí moro nai annapíkon? —ta'píya. ⁴² Moropai inkamoro ya moro' puusa' pia'pí tíri'pí íipia. ⁴³ Míikiriya yapisi'pí moropai awentamo'ka'pí era'ma to'ya tanne.

⁴⁴ Míriri típo ta'píya to' pi': —Pena akore'ta'níkon wani yai eseuríma'pí apí'níkon ekaremekí'píya í' kai'ma uyarakkíri awe'kupí ton pí'. Moisés kaaretarí eseuríma'pí upí'. Moropai penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamí' nímenuka'pí eseuríma'pí upí'. Moropai Salmos kaaretarí eseuríma'pí upí'. Tamí'nawíri míriri ta'pí Paapa maimu yawíri awe'kupí e'pai awaní'pí uyarakkíri ta'pí sa'rí —ta'píya.

⁴⁵ Moropai Jesusya Paapa maimu epu'tí to'ya emapu'tí'pí. ⁴⁶ Moropai ta'píya: —Míriri awe'menukasa' manni'ya taa míikiri Paapa nímenuka'pí, inarima'pí e'taruma'tí pe man aasa'manta pe man. Moropai itesuríron wei yai awe'mí'sa'ka kupí síriri —ta'píya. Típi'ri eeseuríma'pí. ⁴⁷ —Moropai iní'ri awe'menukasa' míriri, itekare esekaremekí pata kaisarí. Í' kai'ma imakui'pí tunkupí'píkon rumaka pemonkonyamí'ya ya, Paapaya tíiwanmíra to' makui kupí. Tamí'nawíronkon pí' itekare ekaremekí e'pai awaní. E'mai' pe isara'tí e'pai awaní Jerusalém cidaderí po. ⁴⁸ Amíri'níkon wani míriri ekareme'nenan pe maasa pra era'masa'ya'níkon ye'nen asírí. ⁴⁹ Moropai uuri'ya Paapa winípainon yarima kupí síriri.

Yarima tũya ta'pĩ Paapaya mũkĩrĩ yarimauya aapia'nĩkon. Tũse maasa inĩmĩ'tĩ tarĩ cidade po si'ma meruntĩ iipĩ nĩmĩ'tĩ ayesa'kon pe aako'manto'pe —ta'pĩ Jesusya.

*Ka' pona Jesus Yanu'nĩpĩ'pĩ Paapaya
(Mc 16.19-20; At 1.9-11)*

⁵⁰ Mĩrĩrĩ tĩpo Jesusya to' yari'pĩ cidade poi tiaron pemonkonyamĩ' ko'manto' Betânia itese' pona. Miarĩ teerepansa'kon pe Jesusya tenya kainumĩ'pĩ kakĩsiya, moropai —Morĩ pe ako'mantĩ —ta'pĩiya to' pĩ'. ⁵¹ Inkamoro yarakkĩrĩ teeseurĩma ye'ka perĩ Jesus atarima'pĩ to' piapai. Moropai Paapaya yanu'nĩpĩ'pĩ ka' pona. ⁵² Inkamoroya yapurĩ'pĩ miarĩ si'ma. Moropai to' enna'po'pĩ Jerusalém pona mararĩ pra taatausinpai. ⁵³ Inkamoro ko'mamĩ'pĩ mũrĩrĩ tĩpo epĩremanto' yewĩ' ta tũko'man pe. Miarĩ si'ma Paapa yapurĩ'pĩ to'ya.

JESUS CRISTO YEKARE JOÃO NĪMENUKA'PĪ

Sírírí kaareta waní Jesus Cristo yekare pí' teeseurímasen itasakírino'pí pe. Tarí non po Jesus Cristo ko'manto' pí' ekaremekíya. Tiwinanya inenupa'san kore'ta tíwani imenuka'pí, João itese'. Tiaron pe imenuka'píya manni'kan Mateus, Marcos, Lucas, inkamoro nĭmenuka'pí warantí pra imenuka'píya. Maasa pra tu'ke to' nekaremekí'pí pí' eeseuríma pra awaní'pí. Í' kai'ma Makuiya Jesus yonpa'pí keren po ekareme'sai'ya pra awaní'pí. Moropai í' kai'ma Jesus etinyaka'ma'pí a'ka pe inenupa'sanya era'ma tanne ekareme'sai'ya pra awaní'pí. Moropai inenupa'san pokonpe Jesus entamo'kato', Jesus sa'manta rawírí ekareme'sai'ya pra awaní'pí. Moropai í' kai'ma Jesus epírema'pí Getsĕmani pata'se' ya' ekareme'sai'ya pra awaní'pí. Tami'nawírí mírírí pí' ekareme'sai'ya pra awaní'pí. Tíise eeseporí í' kai'ma Jesus eseuríma'pí wírí' samaria poinon yarakkírí. Moropai í' kai'ma ipíkku Nicodemos yarakkírí Jesus eseuríma'pí ewaron ya' to' eseporí yai. Moropai Lázaro pími'sa'ka'pí Jesusya pí' ekaremekí'píya. Moropai í' kai'ma tĭnenupa'san yeuríma'pí Jesusya tíisa'manta rawírí.

Moropai capítulo 20.31 yai, Joãoya ekaremekí í' ton pe imenuka'pí túuya pí'. Taiya, aní'ya sírírí kaareta erenka ya, innape Jesus ku'to'pe. Jesus waní rei pe, manni' Paapa narima'pí pe taasa' túuya yawírí. Tarí sírírí non pona Paapa narima'pí pe awaní'pí Paapa munmu pe pu'kuru. Mírírí kupí aní'ya ya innape, ipatíkarí enen ko'manto' eporíya Paapa pia.

Mai Ena'pí Pemonkon Pe

¹ Eesippia'tí yai moro Mai tesa'sen waní'pí. Míikírí Mai waní'pí Paapa pia. Moropai míikírí Mai waní'pí Paapa pe. ² Míikírí rí waní'pí Paapa pia tami'nawíron esippia'tí yai.

³ Míikírí wenai tami'nawíron koneka'pí Paapaya. Í' rí koneka pra awaní'pí míikírí ton pra tíise. ⁴ Awaní'pí enen ko'manníto' esa' pe. Enen ko'manníto' iipiapainon, míríríya pemonkonyami' weiyu'ma'pí morí pe Paapa epu'to'pe to'ya. ⁵ Ewaron ya' pu'kuru awitta pí' aako'mamí tíise ewaron ta túiko'mansenon, imakui'sanya mírírí a'ka yi'nípi eseríke pra awaní'pí.

⁶ Paapaya warayo' yarima'pí, itese' João. ⁷ Míikírí iipi'pí eseurímai, manni' a'ka pe tíwe'sen pí' eseurímai, tami'nawíronkonya a'ka pe tíwe'sen ku'to'pe innape tímaimu wenai. ⁸ A'ka pe tíwe'sen pepín míikírí João, tíise Paapaya yaipontí'pí a'ka pe tíwe'sen yekare ekareme'se. ⁹ Míikírí a'ka pe tíwe'sen manni' waní'pí innape, yenku'títon pe pra. Míikírí tami'nawíronkon pemonkonyami' weiyu'manen iipi'pí sírírí pata pona.

¹⁰ Míikírí asarí'pí sírírí non poro, tĭnkoneka'pí pu'kuru poro, tíise míikírí pe epu'tí to'ya pra, sírírí non po túiko'mansenon waní'pí. ¹¹ Tariwaya típata pe tĭnkoneka'pí pona aai'pí'pí. Tíise ípemonkonoyami'ya yapisí pra awaní'pí. ¹² Tíise tapisítíponkon pia itírí'píya Paapa munkí pe to' enato'pe, manni'kan innape tĭkupítíponkon pia. ¹³ Paapa munkí pe inkamoro esenpo'pí, pemonkon pe esenpon warantí pra. Itu'se tíwe'to' yawírí to' esenpo pra awaní'pí. Moropai itu'se aní'rí e'to' yawírí pra, tíise itu'se tíwani ye'nen, Paapaya ikupí'pí.

¹⁴ Míikírí Mai esenpo'pí pemonkon pe. Uurí'níkon kore'ta aako'mamí'pí. Morí pu'kuru iteseru era'ma'pí annaya. Mírírí wenai í' kai'ma iyun Paapa yeseru waní epu'tí'pí annaya. Innape pu'kuru awaní, morí pe pu'kuru míikírí e'to' waní, tiwinan Paapa munmu yeseru pe.

¹⁵ João nurí'tí eseurímapítí'pí ipí' see warantí: —Míikírí warayo' pí' uurí eseurímapítí ne'tíkini —ta'píya. —Uye'ma'pí pí' Míikírí iipi, tíise uyentai awani, maasa pra uurí ton pra tíise Míikírí waní'pí —ta'píya.

¹⁶ Iwinípai morí epe'mín yapi'nenan uurí'níkon tami'nawírí. Kure'ne morí tíisai'ya. Morí tíisai'ya morí pe tíwani ye'nen, morí antítpai tíwani ye'nen. ¹⁷ Moisés nurí'tí yai Paapaya tímaimu tírípí unkupíkon ton pe. See warantí ako'mantí awe'taruma'tíkon namai, kai'ma. Tíise Jesus Cristo yai, yairon Paapa epu'tí moropai í' kai'ma morí epe'mín tíríya epu'tí. ¹⁸ Aní'ya Paapa era'masa' pra man sírírí típose. Tíise tiwinan Paapa munmu, Paapa pia pu'kuru túiko'mansen, míikíríya Paapa yeseru ekareme'sa' sírírí.

João Batista Yekare

(Mt 3.1-12; Mc 1.1-8; Lc 3.1-18)

¹⁹ Jerusalém poi teepíremasanon moropai tonpakon Levitayami' yarima'pí Judeuyami' esanonya João pia ekaranmapoi: —Aní' amírí? —ta'pí to'ya. ²⁰ See warantí to' maimu yuuku'píya. Aronne eesekaremekí'pí. Ta'píya: —Uurí Paapa nĭmenka'pí, píika'títon pepín. Cristo pepín uurí. ²¹ Moropai ta'pí to'ya: —Aní' kin amírí moríya? Elias nurí'tí ka'rí

amîrî? Joãoya ta'pî: —Kaane. Inî'rî ta'pî to'ya: —Pena Paapa maimu ekareme'nen, manni' Moisés nuri'ti nekaremekî'pî aapi ton manni' ka'rî awani? —ta'pî to'ya. —Kaane —ta'pîya. ²²—Anî' pe kin awani mîrîrî? —ta'pî to'ya. —Anna pî' ka'kî ekareme'to'pe annaya anna yarimatîponkon pî'. Î' taa pî' nan anna pî'? —ta'pî to'ya. ²³Joãoya yuuku'pî: —Uurî keren po eseurîmakoi Isaias nuri'ti nekaremekî'pî.

“Uyepotorîkon ye'marî ton konekatî to'sarî pu'kuru Is 40.3
tauya tamî'nawîronkon pî'”. Pena Paapa maimu ekareme'nen Isaias nuri'ti nekaremekî'pî
pemonkonyamî' ekonekato'pe Uyepotorîkon iipî rawîrî, —ta'pîya to' pî'.

²⁴Inkamoro João pia erepamî'san wani'pî fariseuyamî' narima'san pe. ²⁵Inî'rî João ekaranmapo'pî to'ya: —Cristo pe pra awani, moropai Elias pe pra awani, moropai manni' Paapa maimu ekareme'nen, Moisés nuri'ti nekaremekî'pî pe pra awani. Mîrîrî ye'nen î' ton pe pemonkonyamî' yenpatakonaya? —ta'pî to'ya. ²⁶To' maimu yuuku'pî Joãoya: —Inna, pemonkonyamî' yenpatakonauya tuna ke neken, tîse tiaron man akore'ta'nikon, anepu'tikon pepîn. ²⁷Mîkîrî pî' tauya manni' uye'ma'pî pî' eerepamî, tîse uyentai awani. Uyentai pu'kuru awani ye'nen, i'sa'sa' yewa yeukauya pepîn, itarumai'pî pe pu'kuru wani ye'nen —ta'pîya.

²⁸Tamî'nawîrî sîrîrî esuwa'ka'pî Betânia pata po iren Jordão ratai po, pemonkonyamî' yenpatakona pî' João wani'pî pata.

Carneiro, Paapa Nîrîrî'pî

²⁹Mîrîrî tîpo tiaron wei yai, tîpia Jesus iipî era'ma'pî Joãoya. Jesus era'mai'ma ta'pîya tamî'nawîronkon pî': —A'kî, manni' Paapa nîmenka'pî aasa'mantato'pe Carneiro era'mati. Mîserîya tamî'nawîronkon nikupî'pî imakui'pî mo'ka —ta'pî Joãoya. ³⁰—Mîserî pî' tauya manni', uye'ma'pî pî' tiaron iipî tîse uyentai awani, uurî ton pra tîse awani'pî mîito'pe, tauya ne'tîkini. ³¹Mîkîrî pe mîserî epu'tîuya pra awani'pî. Tîse uupî'pî pemonkonyamî' yenpatakonaî Israelponkonya mîserî epu'to'pe —ta'pî Joãoya.

³²Moropai João eseurîma'pî Jesus pî': —Ka' poi Morî Yekaton Wannî autî era'ma'pîuya ipona waku'kaimî warantî. Moropai ipo aako'mamî'pî. ³³Mîkîrî pe awani epu'tîuya pra awani'pî. Tîse tuna ke pemonkonyamî' yenpatakonaî uyariatîponya ta'pî upî: “Warayo' pona Morî Yekaton Wannî autî moropai ipo aako'mamî era'maya ya, mîkîrî pe awani epu'tîya. Mîkîrîya pemonkonyamî' yenpatakona Morî Yekaton Wannî e'to'pe to' esa' pe”, ta'pîya upî'. ³⁴Moropai era'ma'pîuya moropai tamî'nawîronkon pî' tauya sîrîrî: “Paapa munmu mîserî” —ta'pî Joãoya.

Jesus Nenupa'san E'mai'nokon

³⁵Inî'rî tiaron wei yai awani'pî João moropai inenupa'san asakî'nankon. ³⁶Mîrîrî poro Jesus wîti era'ma'pî Joãoya. Ta'pîya tînenupa'san pî': —A'kî, mîkîrî carneiro Paapa nîrîrî ton aasa'mantato'pe uurî'nikon ton pe —ta'pîya.

³⁷Moropai mîrîrî eta tîuya'nikon ye'nen, João nenupa'san asakî'nankon wîti'pî Jesus pîkîrî. ³⁸Mîrîrî pe, Jesus era'tî'pî. Te'ma'pî pî' to' iipî era'ma'pîya. Ta'pîya to' pî': —Î' yuwaya'nikon? —ta'pîya. Yuuku'pî to'ya: —Rabî, (anna yenupanen taato' mîrîrî) —O'non pata tîiko'mansen amîrî? —ta'pî to'ya. ³⁹—Aase'nikon maasa era'mai —ta'pî Jesusya.

Mîrîrîya ipîkîrî to' wîti'pî. Aako'manto' era'ma'pî to'ya moropai iipia to' ko'mamî'pî pata ko'mamî tîpose. To' erepansa' wani'pî 4 horas yairî tîse.

⁴⁰Tiwinan mîkîrî João maimu etatîpon Jesus pîkîrî itî'pî wani'pî Simão Pedro yakon itese' André. ⁴¹Jesus piapai tuutî tîpo, tîruî yuwai attî'pî. Eporî'pîya. Ta'pîya tîruî pî': —Messias pe Paapa nîmenka'pî pîka'titon eporî pî' anna man. (Messias taa Judeuyamî'ya moropai Cristo taa grego maimu ta) ⁴²Moropai tîruî yarî'pîya Jesus pia. Jesus esenumenka'pî Pedro pî' moropai ta'pîya: —Amîrî Simão, João munmu. Tarîpai ayese'tîuya Pedro pe. (Tî' taato' mîrîrî Pedro, grego maimu ta.)

Jesusya Filipe, Natanael Yanno

⁴³Mîrîrî tîpo tiaron wei yai Jesus ese'ma'tî'pî Galiléia pona. Tuutî pe Filipe eporî'pîya. —Aase uwenairî —ta'pîya Filipe pî'.

⁴⁴Betsaida po tîiko'mansen mîkîrî Filipe, André, Pedro cidaderî po. ⁴⁵Filipe wîti'pî Natanael yuwai. Eporî'pîya. Ta'pîya Natanael pî': —A'kî warayo' Moisés nuri'ti moropai penaro'kon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nuri'ti nekaremekî'pî tîkaaretarikon po, manni' mîkîrî eporî pî' anna man. Jesus mîkîrî eporî pî' anna man, Jesus mîkîrî Nazaré poinon, José munmu —ta'pîya. ⁴⁶Natanaelya yuuku'pî: —Nazaré pata poi morî epa'ka eserîke pra man —ta'pîya. Filipeya ta'pî: —Maasa aase era'mai —ta'pîya.

⁴⁷Tîpia Natanael iipî era'ma'pî Jesusya. Tîwoi'nikon pî' ta'pîya: —A'kî, Israel pon pu'kuru mîkîrî warayo' seru'ye' pepîn —ta'pîya. ⁴⁸Mîrîrî eta'pî Natanaelya. —O'non ye'ka pe uyepu'tî pî' nan? —ta'pîya Jesus pî'. Jesusya yuuku'pî: —Filipe, ayannouya pra tîse,

ayera'ma pi' wai figo ye' yo'koi awani tanne. ⁴⁹ Miriri pi' Natanaelya ta'pi: —Uyenupanen, amiri Paapa munmu. Amiri anna Israelyami' yepotori. ⁵⁰ Jesusya ta'pi ipi': —Innape ukupi pi' nai ayera'ma pi' wai figo ye' yo'koi tauya manni' wenai. Tiise miriri yentainon era'maya pe nai. ⁵¹ Ayenku'tiuya pepin. Ka' esettapuruka era'maya pe nai, moropai inseriyami' enuku moropai to' auti era'maya pe nai uuri, pemonkon pe ka' poi iipi'pi pia —ta'pi Jesusya.

2

E'marimanto' Pia Jesus Witi

¹ Asaki'ne wei tipo, e'marimanto' wani'pi Cana cidaderi po, Galilea pata ya'. Jesus yan wani'pi moro. ² Jesus moropai inenupa'san yeta'pi to'ya e'marimanto' pona to' wifito'pe. ³ Moropai miari to' wuku e'ti'ka'pi. Miriri pi' Jesus yanya ta'pi ipi': —To' wuku e'ti'kan pi' man —ta'piya. ⁴ Jesusya yuuku'pi: —Maama, amiri miriri uuri pepin. Maasa uweiyu erepansa' pra man —ta'piya. ⁵ Ta'pi isanya witi esa' poitiritonon pi': —I ri taiya ya api'nikon, miriri ku'ti —ta'piya.

⁶ Awani'pi moro ti' konekasa' kamotikon pe tiwin mia' pona tiimo'tai kaisari, tuna yense' pe teserukon yawiri Judeuyami' e'ronato'pe. Awani'pi kure'ne tuna yapi'nenan 80, 100 litros kaisari yapi'nenan. ⁷ Jesusya ta'pi witi esa' poitiritonon pi': —Tuna ke kamotikon yanni'ti —ta'piya. Yanni'pi to'ya intapikiri. ⁸ Ta'piya to' pi': —Taripai imo'kat. Yaati entamo'kanto' yepuru pia. Miriri kupi'pi to'ya.

⁹ Miriri eniri'pi entamo'kanto' yepuruya tuna konekasa' uva yekku pe. Miriri pe awani epu'tiuya pra awani'pi, tiise witi esa' poitiritononya epu'ti'pi. Warayo tiwe'marimasen yanno'piya. ¹⁰ Ta'piya ipi': —Uyonpa, uyeserukon wani tiaron pe. Entamo'kan yai, mori panpi' wo' yeno to'ya. Moropai tami'nawironkonya eniri marari pra. Miriri tipo itiri to'ya mori ma'ran. Tiise miriri waranti pra ikupi pi' nai. E'mai' pe mori ma'ran yeno pi' nai. Moru panpi' yempa'ka pi' nai kinni'pi —ta'piya tiwe'marimasen pi'.

¹¹ Miriri ani' nikupi eserikan pepin kupi'pi Jesusya e'mai' pe pu'kuru to' nera'ma ton pe. Galilea pata po tiwe'sen Cana cidaderi po ikupi'piya. Moropai tumeruntiri yeno'piya. Moropai inenupa'sanya ikupi'pi innape.

¹² Miriri tipo to' auti'pi Cana poi Cafarnaum pona. To' wani'pi Jesus, isan, itakontonon moropai inenupa'san. Cafarnaum po to' ko'mami'pi marari.

Epiremanto' Yewi' Ta Jesus Witi

(Mt 21.12-13; Mc 11.15-17; Lc 19.45-46)

¹³ Aminke pra Judeuyami' festari wani yai, itese' pascoa Jesus witi'pi Jerusalém pona, miriri pi' tiwanpa kai'ma. ¹⁴ Moro, epiremanto' yewi' ta pemonkonyami' epori'piya paakayami', carneiroyami', waku'kaimiyami' ke, tiwe'repasonon moropai tiniru miakanmanenan. Moro teesenyaka'mato'kon pi' to' epori'piya. ¹⁵ Miriri ye'nen to' po'pi'to' ton koneka'piya e'seusa ke. Miriri ke to' yempa'ka'piya epiremanto' yewi' tapai tekinkon carneiroyami' paakayami' pokonpe. Tiniru miakanmanenan tiniruri soroka'piya, moropai to' yaponse'kon, to' mesarikon ra'ti'piya. ¹⁶ Waku'kaimiyami' ke tiwe'repasonon pi' ta'piya: —Ayekinkon yaati taripai. Uyun yewi' ki'ku'ti awe'repato'kon yewi' pe.

¹⁷ Miriri kupi'pi inenupa'san esenumenka'pi. Pena awe'menukasa' Paapa maimu pi' to' enpenata'pi. Paapa maimuya taa: —Yairi ayewi' ko'mami'yu'se wai kure'ne. Miriri yu'se e'to' enasa' uyesa' pe *Sl 69.9* —taiya. Miriri pi' Jesus nenupa'san enpenata'pi.

¹⁸ Miriri kupi'pi wenai Judeuyami'ya ta'pi ipi': —Ani' maimu pe inkamoro yempa'ka pi' nan? Yairi nai kupi annaya yu'se awani ya, anna esenumenkato' ton ku'ki, ani'ya ikupi eserikan pepin. I' konekaya innape aku'to'pe annaya? —ta'pi to'ya. ¹⁹ Jesusya yuuku'pi: —Siriri Paapa yewi', yarankati moropai seuriwi'ne wei kaisari tiise i'mi'sa'kauya iniri —ta'piya to' pi'. ²⁰ Judeuyami'ya yuuku'pi: —46 kono' kaisari siriri witi koneka pi' to' wani'pi. Miriri ye'nen seuriwi'ne wei kaisari ikonekaya pepin tiwin kin.

²¹ Tiise to' esenku'tisa' wani'pi, witi pi' Jesus eseurima kai'ma, tiise tipi' e'eseurima tanne. ²² Moropai aasa'mantato' yapai awe'mi'sa'ka tipo, Jesus nenupa'san enpenata'pi miriri ta'piya pi'. Moropai innape Paapa maimu e'menukasa' kupi'pi to'ya moropai Jesus maimu niri.

Tami'nawironkon Pemonkonyami' Yeseru

Epu'ti Jesusya

²³ Moro Jerusalém po pascoa pi' Jesus wani tanne, arinikonya ikupi'pi innape ani'ya ikupi eserikan pepin kupi'pi era'ma tiuya'nikon ye'nen. ²⁴ Tiise Jesus eturumaka pra awani'pi to' yenta', maasa pra tami'nawironkon yewan epu'ti tiuya ye'nen. ²⁵ Ani'ya pemonkon yeseru pi' teurima yu'se pra awani'pi, pemonkon yewan ya' tiiko'mansen epu'tiuya miito'pe.

3

Nicodemos Yarakkirî Jesus Eseurîma

¹ Moro awani'pî warayo' itese' Nicodemos. Awani'pî fariseu pe, Judeuyami' panamanen pe. ² Mîikîri witi'pî Jesus pia ewaron ya'. Jesus pi' ta'piya: —Uyenupanen, yenupaton amîri Paapa piapainon. Amîri epu'tî pi' anna man. Ankupi'pî anna nera'ma ton kupî ani'ya eserike pra awani, Paapa ton pra awani ya iipia —ta'piya. ³ Jesusya yuuku'pî: —Ayenku'tiuya pepin. Itakon te'ka pe pemonkon esenpo pra awani ya, itepotori pe Paapa wani pepin. Mîikîri pata'se' era'maiya pepin. ⁴ Nicodemosya ta'pî: —O'onon ye'ka pe pemonkon esenpo inî'ri a'yeke'ton pe si'ma? Inî'ri tisan ro'ta ya' eewomi itakon te'ka pe teesenpota ka'ri? —ta'piya. ⁵ Mîirîri pi' Jesusya ta'pî: —Ayenku'tiuya pepin. Pemonkon esenpo e'pai awani esenponi'pî waranti moropai Morî Yekaton Wannî yai esenpon nîri. Asaki'ne ite'ka esenpo pra awani ya, Paapa wani pepin itesa' pe, ipata ya' eewomi pepin. ⁶ Ipun pe esenpo'pî wani ipun pe ri neken. Morî Yekaton Wannî yai esenpo'pî wani yekaton awani pe. ⁷ Inî'ri esenpo e'pai man tauya manni' pi' teesewankono'mai pra e'ki. ⁸ A'ki, a'situn a'ta'se'ma itu'se tiwe'to' yawîri. A'situn pe awani epu'tî maasa pra eeseta ye'nen, tiise o'onon pata pai aapi epu'tî pepin. Moropai o'onon pata poro atti epu'tî pepin. Mîirîri waranti epu'tî Morî Yekaton Wannî yai esenpo'pî pemonkon wani tiiko'manto' ke, esenpo emapu'tisai'ya ye'nen —ta'pî Jesusya.

⁹ Ta'pî Nicodemosya: —O'onon ye'ka pe awani mîirîri? ¹⁰ Jesusya yuuku'pî: —Israel ponkon yenupanen pe si'ma mîirîri epu'tiya pra awani mîirîri? ¹¹ Ayenku'tiuya pepin. Anna eseurîma anna nepu'tî pi' moropai anna nera'ma'pî ekaremekî annaya. Tiise anna maimu kupiya pra awani innape. ¹² Sirîri non po ko'mannito' yeseru pi' ayeurîmauya tanne, innape ikupiya pra awani ya, ka' ponkon yeseru ekaremekîuya ya, o'onon ye'ka pe mîirîri kupiya e'painon innape? ¹³ Ani' enu'sa' pra man sirîri tiPOSE Paapa pata'se' ya'. Tiise uuri, pemonkon pe esenpo'pî uuri auti'pî ka' poi.

¹⁴ Pena Moisés nuri'tiya bronze konekasa' iki pe pimi'sa'ka'pî keren po. Mîirîri waranti uuri, ka' poi iipi'pî pimi'sa'ka'to'ya e'pai awani paki'nan pona. ¹⁵ Mîirîri kupî to'ya e'pai awani innape uku'nenan ko'manto'pe ipatikari Paapa pia —ta'piya.

¹⁶ —Maasa pra tamî'nawîronkon pemonkonyami' yu'se Paapa wani'pî ipîra teeseka'nunkai. Mîirîri ye'nen tiwinan tinmu tîri'piya, innape iku'nenan witi namai apo' ya', ipatikari enen to' ko'manto'pe tiipia. ¹⁷ Tinmu yarimayi pra Paapa wani'pî sirîri non pona, apo' ya' tamî'nawîronkon yarimai, tiise yarima'piya to' piika'tipa kai'ma, tinmu wenai —ta'piya. ¹⁸ —Innape iku'nen witi pepin apo' ya'. Tiise innape iku'nen pepin witi ko'mannîpi sirîri apo' ya', maasa pra tewan yapisiya pra awani, tiwinan Paapa munmu pi'. ¹⁹ To' witi ko'mannîpi apo' ya' maasa pra pemonkonyami' wani a'ka yu'se pra, tamî'nawîronkon weiyu'masa' a'kaya tanne. Tiise ewaron yu'se to' wani, maasa pra imakui'pî kupi pi' to' ko'mami. ²⁰ Imakui'pî pi' tiiko'mansenonya tiweiyu'mato'kon kupi tewanmakon pe. A'ka ya' to' ewomi pepin, "Imakui'pî kupi pi' naatii", taa ani'ya namai tipî'nîkon. ²¹ Tiise Paapa maimu yairon yawîron ewomi a'ka ya', tînkoneka, teseru esera'mato'pe, innape itu'se Paapa e'to' yairi awani esepu'to'pe —ta'pî Jesusya.

João Batista Yentai Jesus Wani

²² Mîirîri tiPO Jesus witi'pî Judéia pata pona tînenupa'san pokonpe. Moro aako'manpiti'pî to' pokonpe. Pemonkonyami' yenpatakona'piya moro. ²³ João Batista nîri wani'pî pemonkonyami' yenpatakona pi' Enom pata po, aminke pra Salim pata pi', maasa pra tuna wani'pî moro marari pra. Pemonkonyami' witi'pî João pia moropai to' esenpatakona'pî, ²⁴ mîikîri João yarakkamo to'ya pra tiise maasa.

²⁵ Mîirîri yai João Batista nenupa'san esiyu'piti'pî Judeu yarakkirî Paapa wakîri pe ko'mannito' yeseru pi', to' ronato' pi'. ²⁶ To' witi'pî João pia. —Anna yenupanen —ta'pî to'ya. —Amîri pia awani'pî manni' Jordão ratai po, ipi' eseurîma ne'tikini mîikîri man nîri pemonkonyami' yenpatakona pi'. Moropai tamî'nawîronkon witi iipia —ta'pî to'ya. ²⁷ Joãoya ta'pî: —I' ri epori eserike pra man Paapaya itîri pra awani tanne. ²⁸ Pena Paapa nîmenka'pî piika'titon pepin uuri, taapiti'piuya. Irawîri Paapa narima'pî uuri, taapiti'piuya. Mîirîri epu'tî pi' naatii. ²⁹ E'marimanto' yai warayo' awe'mari'maton pia wîri' tîri to'ya ino'pî pe, tiaron pia pra. Tiise awe'mari'maton yonpa wani moro. Tîno'pî pe yapisiya eta itonpaya. Mîirîri eta tiuya pi' awe'mari'maton yonpa atausinpa marari pra. Mîirîri waranti uuri atausinpan pi' wai kure'ne. ³⁰ Mîikîri Cristo yapuri tamî'nawîronkonya e'pai awani. Mîirîri ye'nen urumaka to'ya e'pai awani —ta'pî Joãoya.

³¹ —Mîikîri ka' poi iipi'pî man tamî'nawîron yentai. Tiise uuri wani sirîri non pon pe. Sirîri non po tiiko'mansenon yeseru pi' eseurîma. Tiise ka' poi iipi'pî man tamî'nawîron yentai. ³² Tînera'ma'pî, tîneta'pî, mîirîri pi' eseurîma. Tiise ani'ya innape imaimu kupi pepin. ³³ Ani'ya innape imaimu kupi ya, seru'ye' pe pra Paapa wani taiya mîirîri. ³⁴ Maasa pra Mîikîri Paapa

narima'piya Paapa maimu ekaremeki miriri. Marari Tekaton tiri Paapaya pepin Miikiri pona tiise marari pra itiriyaya. ³⁵Tinmu pininma Iyunya marari pra. Miriri ye'nen tami'nawiron rumakasi'ya man itenya'. ³⁶Miikiri Paapa munmu ku'nen wani ya innape, ipatikari enen tiiko'manto' ton epori'ya. Moropai innape Paapa munmu ku'nen pepinya enen ko'mannito' era'ma pepin. Tiise Paapa ekore'mato' ko'mami ipo.

4

Wir'i Samaria Pon Yarakkiri Jesus Eseurima

¹⁻²João Batista pemonkonoyami' yentai tipemonkonoyami' ton epori'pi Jesusya, moropai inkamoro yenpatakona'pi inenupa'sanya. Jesusya ani' yenpatakona pra awani'pi. Miriri yekare etasa' fariseuyami'ya epu'ti'pi Uyepotorikonya. ³Miriri epu'ti tiuya pe, Judéia pata poi Galiléia pata pona atti'pi iniri'. ⁴Samaria pata poro atti e'pai awani'pi.

⁵To' erepami'pi Samaria pon cidade pona itese' Sicar. Aminke pra awani'pi José nuri'ti pata'se' iyun Jacó nitiri'pi. ⁶Moro awani'pi tuna Jacó nuri'ti naka'pi pena. Jesus eke'nepansa' wani'pi tuuti ke. Eereuta'pi tuna yakasa' pia. Awani'pi ineka'ta pairi wei tiise.

⁷Wir'i iipi'pi tuna mo'kai, Samaria pon. Ta'pi Jesusya ipi': —Uwuku ton tuna ne'ki — ta'piya. ⁸Maasa pra inenupa'san ewonsa' wani'pi cidade ta tekkarikon ton yennai.

⁹Miikiri wiri' Samaria ponya ta'pi ipi': —Amiri Judeu. Uuri sa'ne wiri' Samaria pon. I' wani' awani ye'nen awuku ton esatiya upi'? —ta'pi wiri'ya ipi'. (Maasa pra Judeuyami' yeseru wani to' eseurima pepin Samaria ponkon yarakkiri). ¹⁰Jesunya yuuku'pi: —Paapa nitiri'pi epu'tiya ya, moropai ani' pe tiwuku ton esatitipon epu'tiya ya, ipi' awuku ton esati'piya e'painon. Moropai itiri'piya e'painon aako'manto' ton tinen ipatikari. ¹¹Miriri pi' wiri'ya ta'pi: —Uyepuru, tuna mo'kato' ton pra awani' apia. Itu'nakan pe pu'kuru tuna yakasa' man. O'non pata pai aako'manto' ton tinen, tuna taaya manni' eporiya? ¹²Penaron utamokon nuri'ti Jacó naka'pi siriri tuna timiri ton pe moropai tinmukuyami' tekinton ton pe. Moropai siriri tpose aako'mami uuri'nikon ton pe. Amiri Jacó nuri'ti yentainon? ¹³Jesunya yuuku'pi: —Ani'ya siriri tuna eniri ya, iniri' tuna aninnipai eena. ¹⁴Tiise untiri' tuna eniri' ani'riya ya, miikiri ko'mami ipatikari tuna aninnipai teenai pra. Untiri ko'mami itekaton ya' moropai ipatikari aako'manto' ton tiriya. ¹⁵Wir'i'ya ta'pi ipi': —Uyepuru, miriri ye'ka tuna ke uwo'paki, iniri' tuna aninnipai ena namai, iniri' tuna era'mai uui'pi namai tariwaya — ta'piya.

¹⁶Jesunya ta'pi ipi': —Anyo yannota moriya —ta'piya. ¹⁷Wir'i'ya yuuku'pi: —Inyo pin uuri. Jesusya ta'pi: —Yairi' eseuriman pi' nai, inyo pin uuri' taa pi' nai. ¹⁸Mia'taikin kaisari anyotonon e'sa' man, moropai siriri anyo pepin warayo' yarakkiri awani. Yairi' eseuriman pi' nai. ¹⁹Wir'i'ya ta'pi ipi': —Uyepuru, Paapa maimu ekareme'nen pe awani epu'ti pi' wai. ²⁰Anna yonpayami' penaronkonya Paapa yapuri'pi tari siriri w' po. Tiise amiri'nikon Judeuyami'ya taa, Jerusalém po neken pemonkonyami'ya Paapa yapuri' e'pai awani, taaya'nikon.

²¹Miriri yuuku'pi Jesusya: —Wir'i, innape uku'ki. Awani kupi siriri tari Paapa yapuriya'nikon pepin. Moropai Jerusalém po niri uyunkon yapuriya'nikon pepin. ²²Amiri'nikon man ani' yapuriya'nikon epu'tiya'nikon pra naatii. Ani' yapuri' annaya epu'ti pi' anna man, maasa pra tami'nawironkon pika'titon iipi ekareme'sa' Paapaya Judeuyami' winipai. ²³Tiise awani kupi siriri moropai siriri pu'kuru awani see waranti, Uyunkon yapurinenan seru'ye'kon pepinya yapuri' tekatonkon ke moropai seru'ye' pe pra. Miriri ye'kakon tapurinenan ton yuwa Paapaya. ²⁴Paapa man Yekaton Wann pe. Yapurinenanya yapuri' e'pai man tekatonkon ke, seru'ye' pe tiwe'se pra —ta'pi Jesusya. ²⁵Wir'i'ya ta'pi ipi': —Paapa nimenka'pi itese' Cristo, miikiri iipi' pe man. Miriri epu'ti pi' wai. Teerepami yai tami'nawiron ekaremekiya upi'nikon. ²⁶Jesunya ta'pi ipi': —Uuri miikiri, amiri yarakkiri eeseurima manni'.

²⁷Miriri tanne, Jesus nenupa'san erepami'pi. Kure'ne to' esenumenka'pi wiri' yarakkiri eeseurima era'ma tiuya'nikon pi'. Tiise Jesus ekaranmapo to'ya pra awani'pi. I' esati pi' nan ipi'? I' wani' awani ye'nen miikiri wiri' yarakkiri eeseurima manni'? taa to'ya pra awani'pi.

²⁸Miriri ya tuna yense' rumaka'pi wiri'ya. Cidade poro atti'pi. Pemonkonyami' pi' ta'piya: ²⁹—Maasa aase'kon upikiri, tami'nawiron unkup'i'pi ekareme'nen era'mai. Yai pra Cristo pe awani tai'se —ta'piya to' pi'. ³⁰Miriri ye'nen cidade poi to' epa'ka'pi Jesus pia.

³¹Miriri tanne Jesus nenupa'san eseurima'pi yarakkiri: —Anna yenupanen, esekkari'tiki —ta'pi to'ya ipi'. ³²Tiise Jesusya ta'pi to' pi': —Uyekkari man anepu'tikon pepin. ³³Miriri pi' inenupa'sanya ta'pi tibi'nikon: —Itekkari ton tiisa' tiaronya ka'ri? —ta'pi to'ya. ³⁴Moropai Jesusya ta'pi to' pi': —Itu'se uyarimatipon e'to' ankonekapai uuko'mami. Inekaremeki'pi esenyaka'mato' ton pe anku'pai wani. Miriri man uyekkari pe, uyo' pe —ta'piya. ³⁵—Amiri'nikonya taa: “Maasa asakiriri kapoi tipo aasiri uyekkarikon emiri

kupí sírírí”, taaya'nikon. Tíise tiaron perí uurí esenumenkato' waní. Pata era'mati. Aasírí pemonkonyamí man itekare anetapainokon. Manní' uyekkarikon emísa' mo'ka pí' teesenyaka'masanon warainokon yu'se awaní, inkamoro pemonkonyamí pí' itekare ekareme'to'pe to'ya. ³⁶ Mírírí pí' teesenyaka'masenyá tepe' ton eporí. Teperu ton eporíi'ya tíwe'tí'kasen pepín. Ipatikarí enen to' ko'mamí. Mírírí ye'nen sa'nírí to' atausinpa. Ipímítípon atausinpa ipikkatípon yarakkírí, tiaronkon maasa tíuya'nikon ye'nen Paapa pemonkono pe. ³⁷ See warantí taawonan amírí'nikon, “Warayo'ya tekkari ton pími, tíise tiaron ipímítípon pepínya ipikka”. Innape awaní mírírí. ³⁸ Amírí'nikon yarima'píuya pemonkonyamí' pia. Mírírí to' pí' amírí'nikon esenyaka'masa' pra awaní'pí. Tiaronkon esenyaka'masa' waní'pí to' pí'. Tíise amírí'nikon maimu pe uyapurí'pí to'ya. Tiaronkon esenyaka'ma pia'tí'pí aretí'ka'píya'nikon mírírí —ta'pí Jesusya.

³⁹ Moropai arínikon Samaritanoyamí' mírírí cidade po tíiko'mansenonya Jesus kupí'pí innape, manni' wírí'ya ekareme'sa' etasa' tíuya'nikon ye'nen, —Tamí'nawíron unkoneka'pí ekaremekí pí' man taasai'ya ye'nen —ta'píi'ya ne'tíkini pí'. ⁴⁰ Mírírí ye'nen iipia teerepamíkon pe yeka'nunka'pí to'ya tíipia'nikon aako'manto'pe kai'ma. Moro aako'mamí'pí asakí'ne wei kaisarí.

⁴¹ Moropai tiaronkonya nírí Jesus kupí'pí innape imaimu eta tíuya'nikon wenai. ⁴² Manní' wírí' pí' ta'pí to'ya: —E'mai' pe innape ikupí'pí annaya amaimu wenai. Tíise tarípai imaimu eta pí' anna man, anna pe pu'kuru. Innape tamí'nawíronkon píika'títon pe awaní epu'tí pí' anna man —ta'pí to'ya.

Ipíkku Munmu Yepi'tí Jesusya

⁴³ Asakí'ne wei tíiko'mamí típo, Jesus ese'ma'tí'pí miarí pai Galiléia pata pona. ⁴⁴ Tíiko'manto' pata pona tuutí ye'ka pe, ta'píi'ya: —Paapa maimu ekareme'nen yapurí tamí'nawíronkonya. Tíise ipata ya' tíiko'mansenonya yapurí pepín. ⁴⁵ Moropai Galiléia pona eerepamí'pí. Eerepamí pe Galiléia po tíiko'mansenonya yapísí'pí morí pe, tamí'nawíron inkoneka'pí Jerusalém po era'masa' tíuya'nikon ye'nen. Inkamoro nírí waní'pí ití'san pe Jerusalém pona Judeuyamí' entamo'kato' yapi'se.

⁴⁶ Mírírí, Caná cidaderí'pí pona eerepamí'pí Galiléia pata ya', moro uva yekku pe tuna miakanma'pí tíuya pata ya'. Moropai Cafarnaum po awaní'pí warayo' ipíkku. Míikírí munmu waní'pí pri'ya pra. ⁴⁷ Judéia poi Galiléia pona Jesus erepansa' yekare eta tíuya pe, iipia attí'pí. Yeka'nunka'píi'ya. —Aase uyewí' ta unmu yepi'tí. Aasa'manta pe man —ta'píi'ya. ⁴⁸ Jesusya ta'pí ipí': —Aní'ya ikupí eseríkan pepín e'kupí era'maya'nikon pra awaní ya, innape ukupí'ya'nikon pepín, eesenumenkato'kon ton meruntí yempouya pra awaní ya. ⁴⁹ Tíise míikírí ipíkkuya ta'pí ipí': —Uyepuru, aase see erepannító'pe unmu sa'manta rawírí —ta'píi'ya. ⁵⁰ Jesusya ta'pí ipí': —Ayewí' ta enna'pokí. Anmu man pri'ya pu'kuru.

Mírírí taa Jesusya pe, ikupí'pí warayo'ya innape. Tewí' ta awenna'po'pí. ⁵¹ Moropai míikírí wítí tanne, típoitírítonon eporí'píi'ya, tíipia tui'sanon. Ta'pí to'ya ipí': —Pri'ya pu'kuru anmu man. ⁵² To' ekaranmapo'píi'ya: —Í' yai eese'pí'tí pia'tí'pí mírírí? —ta'píi'ya. —Ko'manpara wei era'tí tanne (1 hora) eekomi'makapí'pí —ta'pí to'ya. ⁵³ —Pri'ya pu'kuru anmu man —ta'pí Jesusya yai pu'kuru eekomi'makapí'pí mírírí. Mírírí epu'tí'pí warayo'ya moropai innape Jesus kupí'píi'ya. Itewí' ta tíiko'mansenonya ikupí'pí nírí innape.

⁵⁴ Mírírí itekare itakon te'ka pe meruntí aní'ya ikupí eseríkan pepín koneka'pí Jesusya mírírí Galiléia pona teerepamí típo Judéia poi.

5

Tuna Yense' Betesda Po Pri'yawon Pepín

Yepi'tí Jesusya

¹ Tíko'man pe tíiko'mamí típo Jesus wítí'pí Jerusalém pona, Judeuyamí' festarí weiyu eeporí yai. ² Jerusalém cidaderí woima'títo' mana'ta kure'nan yai awaní carneiroyamí' ewonto'. Aminke pra mírírí pí' tuna yense' waní'pí, itese' Betesda. Tuna yense' woi awaní pemonkonyamí' ko'manto' tappíikon, miataikin kaisarí. ³ Mírírí tappíikon ta pemonkonyamí' waní'pí arínikon pri'yawonkon pepín, enkaru'nankon, tíkípánpón, eke'nepamí'san, tamí'nawírí. Tuna eserentíkí'ma nímikí pí' to' waní'pí. ⁴ Maasa pra tiaron pensa inserí autípítí'pí mírírí tuna ka, moropai tuna eserentíkí'ma pe e'mai'non pri'yawon pepín, tuna ka teenasen eese'pí'tí'pí.

⁵ Moro awaní'pí pri'yawonkon pepín kore'ta warayo', pri'yawon pepín nírí. ³⁸ kono' kaisarí aako'mansa' waní'pí pri'ya pra. ⁶ Moro míikírí esenunsa' era'ma'pí Jesusya. Tíko'man pe aako'mansa' epu'tí'pí Jesusya. Mírírí ye'nen ta'píi'ya pri'yawon pepín pí': —Esepi'típai nan? —ta'píi'ya. ⁷ Pri'yawon pepínya yuku'pí: —Uyepotorí, tuna eserentíkí'ma yai, upíika'tínen ton pra awaní, tuna pia uyarí ton, ya' enato'pe. Moropai títín pí' uwarírí

uuti tanne, tiaron ewomí urawírí —ta'píiia. ⁸ Jesusya ta'pí ipí': —E'mí'sa'kakí. Awe'nato' yaponse' konekákí moropai asakí.

⁹ Mírírí pe rí mǐkírí esepi'tí'pí. Tíwe'nato' yaponse' koneka'píiia moropai aasari'pí. Eri'ka'níto' weiyu yai awaní'pí mírírí. ¹⁰ Mírírí ye'nen Judeuyamí'ya esepi'tí'pí warayo' panama'pí. —Eri'ka'níto' weiyu pe man —ta'pí to'ya ipí'. —Yairí pra awe'nato' yaponse' yarí pí' nai sábadó yai, uyeserukon yawírí pra. ¹¹ Yuuku'píiia: —Kaane, awe'nato' yaponse' yanunkí, asakí, taa pí' uye'pí'títípon man —ta'píiia. ¹² —Aní' see mǐkírí, awe'nato' yaponse' yanunkí, asakí taatípon? —ta'pí to'ya ipí'. ¹³ Tíise aní'ya tepi'tísa' epu'tíiia pra mǐkírí waní'pí. Yepi'tí'típo Jesus esonomí'pí moro arínikon kore'ta mǐto'pe.

¹⁴ Mírírí típo Jesusya yeporí'pí epíremanto' yewí' ta. Ta'pí Jesusya ipí': —A'kí, eesepi'tísa' nai. Iní'rí imakui'pí kí'konekai ayeparanrí'pí yentainonya ayeporí namai.

¹⁵ Moropai mǐkírí wítí'pí Judeuyamí' pia. —Jesus mǐkírí uye'pí'títípon —ta'píiia to' pí'. ¹⁶ Mírírí kupí'pí Jesusya eri'ka'níto' weiyu yai. Mírírí ye'nen Judeuyamí' waní'pí antaruma'típai. ¹⁷ Tíise to' pí' ta'píiia: —Sírírípe Uyun esenyaka'ma ko'manní'pí. Uurí nírí esenyaka'mato' pí' uuko'mamí mírírí warantí —ta'píiia. ¹⁸ Eri'ka'níto' weiyu yai Judeuyamí' ko'manto' yawírí Jesus ko'mamí pra awaní'pí. Moropai Paapa pí' eeseuríma'pí tun pe awaní pí', Paapa kaisarí tíwaní pí'. Mírírí wenai iwí yu'se Judeuyamí' eseka'nunka'pí.

Paapaya Imeruntíri Ton Tírí Tínmua Pia

¹⁹ Mírírí ye'nen Jesusya to' yeuríma'pí: —Ayenku'tíiia'níkon pepín. Uuwarírí í' rí kupíiia eserike pra awaní. Uyunya ikupí era'mauiya ya, uuríiia nírí ikupí. Í' rí ku'nen pe Paapa waní ya, uurí nírí inmu iku'nen pe waní, mírírí warantí rí. ²⁰ Paapa waní tinnu yapurínen pe. Tamí'nawírí tǐnkoneka ekaremekíiia tinnu pí'. Moropai anera'ma'píkon yentai teesenyaka'mato' ekaremekíiia kupí sírírí tinnu pí' mírírí pí' eesenumenkakonpa. ²¹ Paapa waní isa'manta'san pímí'sa'kanen pe. Iní'rí enen to' e'to' ton tíriiia. Mírírí warantí nírí itu'se tíwe'to' yawírí enen ko'manníto' ton tírí inmuya. ²² Paapaya taa pra awaní aní'rí pí' "Imakui'pí amírí. Atíkí apo' ya". Mírírí ye'ka teesenyaka'mato' rumakasai'ya tinnu pia. ²³ Mírírí kupí'píiia tamí'nawíronkonya tapurí kaisarí tinnu yapuríto'pe to'ya. Aní'ya inmu yapurí pra awaní ya, Paapa nírí tinnu yarimatípon yapuríiia pepín.

²⁴ Ayenku'tíiia'níkon pepín. Umaimu yawírí awaníkon ya, moropai innape uyarimatípon kupíiia'níkon ya, ipatíkari aako'mamíkon pe naatíi uupia. "Imakui'san amírí'níkon, atíkí apo' ya", tauya eserike pra awaní apí'níkon. Sa'mantanto' esuwa'kasa', enen aako'mamíkon pe naatíi. ²⁵ Ayenku'tíiia'níkon pepín. Awaní kupí sírírí moropai sírírí pu'kuru awaní see warantí. Tiaronkon Paapa winípai tǐkko'manto'kon yapísítíponkon pepíiia Paapa munnu maimu eta pe man. Moropai inkamoro'ya yapísí kupí sírírí. ²⁶ Maasa pra tíiwarírí enen Paapa ko'mamí warantí, enen tinnu ko'mamí nírí. Mírírí ye'nen tíriiia eserike awaní inkamoro pia. ²⁷ Moropai tinnu pia meruntí tírí'pí Paapaya pemonkonyamí' repato'peuya morí ke moropai e'taruma'tínto' ke. Maasa pra uurí waní ka' poi iipí'pí pemonkon pe.

²⁸ Mírírí tauya manní' pí' tímu'tunpai pra e'tí. Awaní kupí sírírí, tamí'nawíronkon isa'manta'sanya umaimu eta kupí sírírí. ²⁹ Mírírí yai to' e'mí'sa'ka kupí sírírí. Morí kupítíponkon e'mí'sa'ka kupí sírírí ipatíkari enen tíwaníkonpa uupia. Moropai imakui'pí kupítíponkon yenumí Paapaya kupí sírírí ipatíkari to' e'taruma'títo'pe —ta'pí Jesusya.

Jesus Pí' Teeseurímasan

³⁰ —Uuwarírí í' rí kupíiia pepín. Paapaya uyaipontí yawírí pemonkonyamí' repauya. Yairí to' repauya mírírí maasa itu'se e'to' kupíiia pepín mírírí. Tíise itu'se uyarimatípon e'to' kupíiia.

³¹ Uuwarírí, tíwinsarí si'ma, uyeseru pí' eseurímasa' ya, seru'ye' pe waní e'painon. ³² Tíise moro man tiaron uyeseru pí' teeseurímasen. Yairí upí' eeseurímato' man, seru' pe pra. Epu'tí pí' wai. ³³ João Batista ekaranmapo me'po'píiia'níkon upí' moropai yairon ekaremekí'píiia. ³⁴ Uurí, pemonkon maimu yapurínen pu'kuru pepín. Tíise mírírí tauya apí'níkon píika'títo'peuya.

³⁵ João e'pítí'pí u'kuma'tukon warantí ewaron ya'. U'kuma'tukonya uweiyu'makon pí' atausinpan warantí aatausinpa'píkon João pí' tiko'man pe pra. ³⁶ Tíise João maimu yentainon uyeseru ekareme'nen moro waní. Esenyaka'mato' Paapa nítírí'pí, aretí'kato'peuya anera'makon ton kupíiia wenai Paapa naríma'pí pe uye'pí'tí tamí'nawíronkonya e'painon. ³⁷ Moropai uyarimatípon Paapa eseurímasa' nírí upí', tinnu pe waní pí'. O'on pata imaimu etatíponkon pepín amírí'níkon. Mǐkírí era'matíponkon pepín amírí'níkon. ³⁸ Moropai imaimu ko'mamí pra awaní ayewankon ya' maasa pra innape inaríma'pí kupíiia'níkon pra awaní. ³⁹ Paapa maimu pí' eesenu'pakon ipatíkari enen aako'manto'kon ton eporí yu'se. Moropai uurí pí' eseurímakoi Paapa maimu. ⁴⁰ Tíise upí' enen aako'manto'kon ton esatíiia'níkon pepín.

⁴¹ Morí pe upí' pemonkonyamí' eseuríma yu'se wai, tauya pepín. Mírírí ye'ka yuwaya pepín. ⁴² Tíise ayewankon ya' Paapa pínímaya'níkon pra awaníkon. Mírírí epu'tí pí' wai. ⁴³ Aapia'níkon uui'sa' sírírí Paapa maimu pe, inaríma'pí pe, tíise uyapísíya'níkon pra awaní'píkon. Tíiwarírí tiaron ii'sa' ya, yapísíya'níkon eseríke awaní. ⁴⁴ Apí'níkon morí pe ayonpakon eseuríma yu'se eeseka'nunkakon tanne, innape ukupíya'níkon eseríke pra awaní. Morí pe tiwinan Paapa eseurímato' apí'níkon yuwaya'níkon pepín. ⁴⁵ Paapa pí' imakuí'pí pe pu'kuru to' man tauya pí' kísenumenkatí. Tauya pepín. Moro man apí'níkon eseurímaton, imakuí'pí pe awaníkon ekareme'nen pe. Moisés nuri'tí mükírí, anna napurí ton taaya'níkon ne'tíkini ipí'. ⁴⁶ Tíise innape Moisés nuri'tíya yenupanto' kupíya'níkon awaní ya, uurí nírí kupíya'níkon e'pai awaní innape. Maasa pra upí' Moisés nuri'tí eseuríma'pí. ⁴⁷ Tíise innape Moisés nuri'tí yenupato' kupíya'níkon pra awaní ya, innape umaimu kupíya'níkon pepín nírí —ta'pí Jesúsa.

6

5.000 Kaisaronkon Ya're'tí Jesúsa (Mt 14.13-21; Mc 6.30-44; Lc 9.10-17)

¹ Mírírí típo Jesús wítí'pí Galiléia ku'pí ratai pona. Mírírí iku'pí ese' waní'pí tiaron pe nírí, Tiberiades itese'. ² Moropai ariníkon pemonkonyamí' wítí'pí ite'ma'pí pí'. Ipíkírí to' wítí'pí pri'yawonkon pepín yepi'típítíya era'ma tíuya'níkon ye'nen aníya ikupí eseríkan pepín era'ma tíuya'níkon ye'nen. ³ Moropai Jesús enuku'pí wí' pona t́nenupa'san pokonpe. Wí' po to' ereuta'pí. ⁴ Moropai awaní'pí Judeuyamí' entamo'kato' weiyu aminke pra, itese' páscoa.

⁵ Ariníkon pemonkonyamí' erepamí típia era'ma'pí Jesúsa. Moropai Filipe pí' ta'píya: —O'non pata to' yuu ton yenna e'painon to' entamo'kato'pe? ⁶ Tíise í' taa Filipeya anepu'pai awaní'pí. Aasírí í' kupí tíuya epu'tí'píya. ⁷ Filipeya ta'pí: —To' yuu yepe' ton pe 200 wei kaisarí esenyaka'manní'pí yepe'pí tí'kasa' ya, mífíwini tíise to' ma're awaní. Tamí'nawíronkonya íipia'pí míríkí yapísí eseríke pra awaní —ta'píya. ⁸ Moropai awaní'pí Jesús nenupa'pí itese' André, Simão Pedro yakon. Mífíkríya ta'pí Jesús pí': ⁹ —Moro man more pia cevada puusa', pão, mia'taikin kaisarí moropai moro'yamí' asakí'ne. Tíise ariníkon yepi'tíya eseríke pra awaní.

¹⁰ Mírírí eta típo, Jesúsa ta'pí t́nenupa'san pí': —Tamí'nawíronkon ereutatope non pona ka'tí to' pí'. Parí pe awaní'pí moro. Mírírí ye'nen Jesús maimu pe to' ereuta'pí non pona. Warayo'kon waní'pí 5.000 yairí. ¹¹ Moropai pão manní' yapísí'pí Jesúsa moropai ta'píya Paapa pí': —Morí pe man Paapa. Anna yuu ton tírí pí' nai —ta'píya. Moropai to' kaisarí itípítí me'po'píya. Mírírí warantí nírí moro'yamí' tírí'píya, itu'se to' e'to' píkírí. ¹² Awore tamí'nawíronkon ena'pí. Mírírí típo t́nenupa'san pí' ta'pí Jesúsa: —Íipia'san e'nímí'sa' yannu'tí aama'ta namai. ¹³ Imaimu yawírí ikupí'pí to'ya. Mia'taikin kaisarí cevada puusa' yonparí'pí yannuku'pí to'ya. ¹² waikara'pí kaisarí itírí'píya, entamo'ka'san yuu yonparí'píya.

¹⁴ Mírírí kupí Jesúsa pí' pemonkonyamí' esenumenka'pí. Ta'pí to'ya: —Míserí Paapa maimu ekareme'nen pena inekaremekí'pí, sírírí non pona tui'sen mífíkrí. ¹⁵ Mírírí ye'nen anapí'pai to' waní'pí tesa'kon pe awe'to'pe rei pe kai'ma. Mírírí to' esenumenkato' epu'tí'pí Jesúsa. Mírírí yu'se pra t́waní ye'nen attí'pí iní'rí tiwinsarí wí' pona.

Tuna Poro Jesús Asarí (Mt 14.22-33; Mc 6.45-52)

¹⁶ Pata ko'mamí pe Jesús nenupa'san autí'pí iku'pí ena pona. ¹⁷ Kanau ya' to' asara'tí'pí. Moropai to' ese'ma'tí'pí Cafarnaum pona, iku'pí ratai pona. Moropai pata ewaronpamí'pí maasa to' pia Jesús erepansa' pra tíise. ¹⁸ Mírírí tanne, a'situn pe eena'pí mararí pra. Sipa sipa pe tuna ena'pí. ¹⁹ Aminke ma're to' wítísa' tanne, yai pra 5 ou 6 km., tuna poro Jesús asarí era'ma'pí to'ya t́ponaya'níkon. Mararí pra to' esi'nípí'pí ipí'. ²⁰ Tíise Jesúsa ta'pí to' pí': —Jesús uurí. Teesi'ní'se pra e'tí.

²¹ Eerepamí'pí to' pia. Taatausinpai yapísí'pí to'ya kanau ya'. Mírírí pe rí to' erepamí'pí iku'pí ratai pona tuutíto'kon ya'.

²² Tiaron wei yai ariníkon pemonkonyamí' Jesús ye'ma'pí pí' ití'san e'nímí'pí iku'pí ena po. Inkamoroya Jesús yuwa'pí. Tiwinan kanau pata'pí neken eporí'pí to'ya kasapan po, Jesús nenupa'san yense' pata'pí. T́nenupa'san pokonpe Jesús asara'tí pra awaní era'ma'pí to'ya. Mírírí epu'tí'pí to'ya. Jesús ton pra to' ese'ma'tí'pí. ²³ Tíise tiaronkon kanaukon erepansa' waní'pí aminke pra Jesúsa pemonkonyamí' yekkari'tí'pí Paapa yarakkírí teeseuríma pata', Tiberiades cidaderí poinokon kanaukon. Mírírí era'ma'pí to'ya. ²⁴ Aní' ton pra awaní era'ma'pí to'ya, Jesús ton pra moropai inenupa'san ton pra. Mírírí ye'nen to' asara'tí'pí kanau ya' nírí moropai to' wítí'pí Cafarnaum cidaderí pona Jesús yuwai.

Uyukon Ton Paapa Nítiri

²⁵ Iku'pí ratai po Jesus epóri tíuya'níkon pe, ekaranmapo'pí to'ya: —Anna yenupanen, í' pensa eerepamí'pí taríni? —ta'pí to'ya. ²⁶ Jesusya ta'pí to' pí': —Ayenku'tíya'níkon pepín. Uurí yuwa pí' naatí awore awaníkon pikíri ayekkarí'tísau'ya'níkon wenai. Míriri aní'ya ikupí eserikan pepín ku'sau'ya era'maya'níkon tanne, tíise í' taato'pe awaní epu'tíya'níkon pepín. ²⁷ Ayekkarikon ton pí' kíkéseka'nunkatí míriri tíwe'tí'kasen pí'. Tíise esenyaka'matí untíri ayekkarikon pí', ipatíkarí enen aako'manto'kon tíinen pí'. Uurí ka' poi iipí'pí pemonkon pe míriri ye'ka tíinen. Maasa pra tíwakíri pe Uyunkon Paapaya uyaipontí'pí itíito'peuya. ²⁸ —Í' kupí annaya yu'se Paapa waní? —ta'pí to'ya Jesus pí'. ²⁹ Jesusya ta'pí: —Innape Paapa narima'pí ku'tí. Míriri kupíya'níkon yu'se Paapa waní míriri. ³⁰ Míriri pí' ta'pí to'ya: —Innape akupí annaya yu'se awaní ya, anna nera'ma ton konekaki. Míriri era'ma annaya moropai innape akupí annaya. Í' konekaya? —ta'pí to'ya. ³¹ —Anna tamokon Moisés nurí'tí yarakkíronkon entamo'ka'pí Paapa nítiri'pí pí' itese' maná, keren po. Paapa kaaretaríya taa: “To' yuu ton tíri'piya ka' poinon, to' entamo'kato'pe”, *Êx 16.4; Ne 9.15; Sl 78.24,25* taiya —ta'pí to'ya Jesus pí'. ³² Moropai Jesusya ta'pí to' pí': —Moisés nurí'tí nítiri'pí pepín míriri penaronkon yuu ton, tíise míriri Paapa nítiri'pí. Tíise uyun nítiri síriri'pe aapia'níkon yairon, ayukon ton ka' poinon. ³³ Míriri ayukon ton Paapa nítiri iipí ka' poi moropai enen tíko'manto'kon ton tíriya síriri non po tíko'mansenon pia. ³⁴ Moropai ta'pí to'ya Jesus pí': —Anna yenupanen, anna yuu ton míriri ye'ka tíki ipatíkarí. ³⁵ Ta'pí Jesusya to' pí': —Uurí míkiri, manni' ayukon ton, ipatíkarí aako'manto'kon tíinen. Paapa anepu'páinon iipí ya uupia, epu'tíya. Moropai innape ukupítípon ena morí pe, itu'se tíwe'to' pikíri. ³⁶ Tauya ne'tíkini uyera'ma pí' naatí. Míiwini tíise innape ukupíya'níkon pra naatí. ³⁷ Tíise Paapa nítiri'san pemonkonyamí' iipí uupia tamí'nawírí. Moropai uupia tui'sen yaipontíuya pepín uupiapai. ³⁸ Maasa pra itu'se e'to' ku'se uui'sa' pra wai ka' poi. Tíise itu'se uyarimatípon e'to' ku'se iipí'pí uurí. ³⁹ Paapaya uyarima'pí. Tíntíri'san ko'mannípiuya yu'se Paapa waní, tamí'nawírí, tíwinan ataka'ma namai. Moropai tamí'nawíronkon insanan pími'sa'kauya yu'se awaní tíisa'mantakon típo tíwinano'pí wei yai. Míriri yu'se Paapa waní. ⁴⁰ Paapa munmu pe uyera'matíponkon, innape ukupítíponkon ko'mamí yu'se uyun waní ipatíkarí. To' pími'sa'kauya yu'se Paapa waní tíwinano'pí wei yai.

⁴¹ Tíise ipí' Judeuyamí' atako'menka'pí, —Uurí ayukon pe ka' poi iipí'pí —taiya ye'nen. ⁴² Taapítí'pí to'ya: —José munmu míserí warayo', Jesus itese' —ta'pí to'ya. —Iyun moropai isan anna nepu'tí. Innape nai? O'non ye'ka pe “Ka' poi iipí'pí uurí”, taiya míriri? —kai'ma to' eseurímatí'pí tíwarírí'níkon.

⁴³ Jesusya ta'pí to' pí': —Ama' pe kíseurímatí upí'. ⁴⁴ Tíiwarírí aní' iipí pepín uupia. Tíise Paapa uyarimatípona enepí ya, eerepamí. Moropai í'mí'sa'kauya tíwinano'pí wei yai. ⁴⁵ Penaro'kon Paapa maimu ekareme'nenan maimu rí'piya taa see warantí:

Moropai Paapaya inkamoro yenupa, tamí'nawíronkon. *Is 54.13*
Míriri warantí awe'menukasa' waní'pí. Míriri ye'nen aní'riya Paapa maimu etasa' ya, moropai Paapa pí' eesenupasa' ya, uupia aai'pí. ⁴⁶ Aní'ya Paapa era'masa' pra man tíise uurí, iipiapainon. Uurí Paapa era'matípon.

⁴⁷ Ayenku'tíuya'níkon pepín. Aní'ya innape uku'sa' ya, ipatíkarí enen tíko'manto' ton eposai'ya míriri. ⁴⁸ Inna, uurí ayukon, enen ko'manníto' tíinen. ⁴⁹ Atamokon nurí'san Moisés piawonkon entamo'ka'pí ka' poi Paapa nítiri'pí pí', maná pí', tíise to' sa'manta'pí. ⁵⁰ Tíise síriri man ayukon pe ka' poinon. Míriri pí' entamo'ka'san sa'manta pepín. ⁵¹ Uurí míkiri ayukon, enenan, ka' poi iipí'pí. Uurí pí' aní' entamo'ka ya, ipatíkarí aako'mamí enen. Ayukon pe untíri waní upun pe. Upun tíriuya kupí síriri pemonkonyamí'ya tíko'manto'kon epoto'pe enen ipatíkarí —ta'pí Jesusya.

⁵² Míriri pí' Judeuyamí' esiyu'pítí'pí tímurukun pe sí'ma. —O'non ye'ka pe míserí warayo'ya típun tíri anna yo' pe? ⁵³ Moropai Jesusya ta'pí to' pí': —Uurí ka' poi iipí'pí pemonkon pe, upun pí' awentamo'kakon pra awaní ya, umíni eníríya'níkon pra awaní ya, enen awaníkon pepín. ⁵⁴ Upun yanítípon, umíni enírítípon, míkíríya ipatíkarí enen tíko'manto' ton epóri moropai í'mí'sa'kauya tíwinano'pí wei yai. ⁵⁵ Upun waní ayo'kon yairon pe moropai umíni waní awukukon yairon pe. ⁵⁶ Upun pí' entamo'ka'pí, umíni enírítípon ko'mamí uupia moropai uuko'mamí iipia. ⁵⁷ Paapa, enen tíko'mansenya uyaipontí'pí moropai enen uko'mannípiya. Míriri warantí nírí upí' entamo'ka'pí ko'mannípiya enen. ⁵⁸ Míriri ye'nen tauya ka' poi iipí'pí uurí waní awentamo'kakonpa. Atamokon rí'san entamo'ka'pí maná pí' tíise to' sa'manta'pí. Míriri warantí pra síriri waní. Síriri tauya uurí pí' entamo'ka'pí ko'mamí ipatíkarí enen —ta'pí Jesusya.

⁵⁹ Míriri warantí Jesusya to' yenupa'pí Judeuyamí' epere'to' yewí' ta Cafarnaum cidaderí po.

Ariníkon Inenupa'sanya Jesus Rumaka

⁶⁰ Tĩise arinĩkon Jesus maimu pi' teesenupanon esewankono'ma'pi imaimu pi'. —Sa'me pu'kuru imaimu man —ta'pi to'ya. —Ani'ya innape ikupi eserike pra man.

⁶¹ Tĩmaimu pi' tĩnenupa'san atako'menka epu'ti'pi Jesusya. —Mĩrĩrĩ pi' eesewankono'makon mĩrĩrĩ? —ta'piya to' pi'. ⁶² —Mĩrĩrĩ pi' aataka'makon ya, i' kai'ma eesenumenakon uuri ka' poi iipi'pi pemonkon pe enuku ka' pona era'maya'nĩkon ya, manni' uuko'mami'pi pata pona? ⁶³ Mĩrĩrĩ enen ko'mannĩto' pi' eseurĩma manni' wani' Mori Yekaton Wannĩ winĩpaino pe. Tĩiwarĩrĩ pemonkonya yepori pepĩn. Api'nĩkon unekaremeki'pi wani' ayekatonkon ton pe moropai enen aako'manto'kon tĩnen pe. ⁶⁴ Tĩise tiaronkon amĩrĩ'nĩkonya innape ukupi pra man —ta'pi Jesusya to' pi'.

Aasrĩ Jesusya innape tĩku'nenan pepĩn epu'ti'pi moropai ani'ya tekaremeki' teyatnon pi' epu'ti'piya. ⁶⁵ Ta'piya to' pi': —Mĩrĩrĩ warantĩ awani' ye'nen ani' iipi' pepĩn uupia Paapaya enepi pra awani ya, tauya ne'tikini.

⁶⁶ Mĩrĩrĩ yai arinĩkon Jesus nenupa'sanya irumaka'pi. Inĩ'rĩ ipĩkĩrĩ to' wĩtĩ pra awani'pi. ⁶⁷ Moropai Jesusya ta'pi tĩnenupa'san pi' asaki'ne pu' pona tĩmo'tai'nĩkon, (12) kaisaronkon pi': —Amĩrĩ'nĩkon kanan? Urumakaya'nĩkon nrĩrĩ? ⁶⁸ Tĩise Simão Pedroya ta'pi ipi': —Uyepotorĩ, ani' pia anna witi? Amĩrĩ neken ipatĩkarĩ enen anna ko'manto' yekare esa. ⁶⁹ Innape akupi'pi anna man. Cristo pe awani epu'ti'pi anna man. Enen tĩko'mansen Paapa munmu pe awani —ta'piya. ⁷⁰ Jesusya ta'pi: —Unmo'ka'san amĩrĩ'nĩkon asaki'ne pu' pona tĩmo'tai'nĩkon, (12) kaisaronkon, moropai akore'ta'nĩkon man tiwinan Makui poitĩrĩ. ⁷¹ (Mĩrĩrĩ ta'piya Simão munmu Judas Iscariotes pi'. Maasa pra mĩkĩrĩ Judas wani tĩise asaki'ne pu' pona tĩmo'tai'nĩkon, (12) kaisaronkon yonpa pe, mĩkĩrĩya tekaremeki' maasa, mĩrĩrĩ epu'ti'pi Jesusya.)

7

Judeuyami' Festari Pona Jesus Witi

¹ Mĩrĩrĩ tĩpo Jesus asarĩ'pi Galilėia pata yapĩ tĩise Judėia pata ya' eewomi pra awani'pi. Maasa pra Judėia ponkon Judeuyami' wani'pi Jesus anwĩpai. ² Judeuyami' festari weiyu esepori'pi itese' tĩtappĩkon festari. ³ Mĩrĩrĩ yai Jesus yakontononya ta'pi ipi': —Judėia pona matĩ ayeseru ankupi' era'mato'pe anenupa'sanya. ⁴ Tamĩ'nawĩronkonya tepu'ti'yu'san ani' wani ya, ama' pe i' rĩ kupi'ya pepĩn. Ani'ya ikupi eserikan pepĩn ankonekapai awani ya, aronne mĩkonekai tamĩ'nawĩronkon esenumenkato'pe api' —ta'pi to'ya.

⁵ Mĩrĩrĩ ta'pi to'ya maasa pra innape ikupi tĩuya'nĩkon pra awani ye'nen. ⁶ Jesusya ta'pi to' pi': —I' wani' pra amĩrĩ'nĩkon witi mĩrĩrĩ. Tĩise uuri uuti pepĩn. Uweiyu erepansa' pra man. ⁷ Tewanmakon pe tamĩ'nawĩronkonya akupikon pepĩn, tĩise tewanmakon pe uku'sa' to'ya. Imakui'pi pe to' wani kai'ma to' panamanen uuri to' yewanma pe. ⁸ Entamo'kanto' pona matĩtĩ. Uuri uuti pepĩn sirĩrĩ maasa. Uweiyu erepansa' pra man.

⁹ Mĩrĩrĩ taa tĩpo Jesus ko'mami'pi moro Galilėia po.

¹⁰ Moropai itakontonon witi'pi festa pona. Mĩrĩrĩ tĩpo Jesus nrĩrĩ witi'pi to' ye'ma'pi pi', tĩise ama' pe atĩ'pi ani'ya tepu'ti'namai. ¹¹ Jesus yuwa pi' Judeuyami' wani'pi entamo'kanto' yai. —O'non pata awani? —ta'pi to'ya. —Aai'sa' pra ka'ri awani? ¹² Arinĩkon eseurĩmapiti'pi ipi'. —Mori pe mĩkĩrĩ man —kai'ma tiaronkon eseurĩma'pi. Tĩise tiaronkonya ta'pi: —Kaane, mori pepĩn mĩkĩrĩ. Pemonkonyami' yenku'tĩnen mĩkĩrĩ —ta'pi to'ya. ¹³ Tĩise ama' pe to' eseurĩmapiti'pi ipi'. Aronne to' eseurĩma pra awani'pi tepotorikon nama tĩuya'nĩkon ye'nen.

Pemonkonyami' Yenupa Jesusya Festa Po

¹⁴ Moropai festa arakkita pairĩ tĩise, Jesus ewomi'pi Judeuyami' epĩremato' yewi' ta. Moro pemonkonyami' yenupa'piya. ¹⁵ Jesusya tenupakon pi' Judeuyami' esenumenka'pi kure'ne. —O'non ye'ka miseri' warayo' esenupa'pi pepĩn teuren, tĩise uuri'nĩkon yenupaiya epu'nen ke? —kai'ma to' eseurĩma'pi.

¹⁶ Jesusya ta'pi to' pi': —Esenumenkato' ke ayenupauya'nĩkon pepĩn mĩrĩrĩ, tĩise uyari-matĩpon maimu pi' ayenupauya'nĩkon. ¹⁷ Itu'se Paapa e'to' anku'painon wani ya, mĩkĩrĩya epu'ti' ani' maimu pe eseurĩma, uwarĩrĩ pra, tĩise Paapa maimu pe.

¹⁸ Tĩiwarĩrĩ tĩpi'rĩ teeseurĩmasen wani ya, ipĩku pe e'pai awani mĩrĩrĩ. Tĩise uuri, ipĩku pe uyari-matĩpon wani epu'ti'yu'se wani. Mĩrĩrĩ ye'nen yairon uuri. Imakui'pi unkupi'pi ton pra man. ¹⁹ Paapa maimu ankupikon ton ekaremeki'pi Moĩsės nurĩ'tiya. Mĩrĩrĩ man aapia'nĩkon tĩise mĩrĩrĩ yawĩrĩ aako'mamĩkon pra naatĩ. I' wani' awani ye'nen uuri anwĩpai awanĩkon mĩrĩrĩ?

²⁰ Mĩrĩrĩ yuuku'pi to'ya Jesus maimu: —Imariwa'ka' pe nai. Ani'se mĩkĩrĩ anwĩpainon? —ta'pi to'ya. ²¹ Jesusya ta'pi: —Tiwin ikoneka pi' wai, ikupi eserikan pepĩn erĩ'ka'nĩto' weiyu yai. Tĩise mĩrĩrĩ pi' eesewankono'makon, erĩ'ka'nĩto' weiyu yai iku'sau'ya pi'. ²² Tĩise erĩ'ka'nĩto' weiyu yai anmukukon mere pi'pi ya'tiya'nĩkon, maasa pra Moĩsės nurĩ'tiya ayeserukon ton tĩrĩ'pi aapia'nĩkon ikupĩkonpa. Tĩise mĩrĩrĩ wani Moĩsės nurĩ'ti winĩpainon

pepîn tîise penaronkon, irawîronkon itamokon nuri'san winîpainon. ²³ Mîrîrî warantî Moisés nuri'tiya yenupato' esuwa'ka namai anmukokon mere pi'pi ya'tiya'nîkon eri'ka'nîto' weiyu yai. Î' wani' awani'ye'nen eekore'masa'kon pri'yawon pepîn yepi'tisau'ya pi'? —ta'pîiya. ²⁴— Teesenumenkai pra "Imakui'pî pe man", taaya'nîkon e'pai pra man. Mori pe esenumenkati tînin pi' eeseurîmakon rawîri yairî eeseurîmakonpa.

Cristo Pe Jesus Wani' Pî' Tiaronkon Esenenka

²⁵ Moropai tiaronkon Jerusalém ponkon eseurîma'pî tonpakon yarakkîri. —Mîkîrî naka anwîpai to' wani' manni'? ²⁶ A'ki, aronne eeseurîma moropai î' taa to'ya pra awani' ipi'. "Paapa nîmenka'pî Cristo pe awani'" kai'ma uyesa'kon esenumenka ipi' ka'rî —ta'pî to'ya. ²⁷—Tîise Cristo pepîn mîkîrî. Anna nepu'tî mîserî warayo' o'non pata painon. Tîise Cristo, Paapa nîmenka'pî iipî yai, o'non pata pai aai'pî epu'tî anî'ya pepîn —ta'pî to'ya.

²⁸ Tamî'nawîronkon yenu'pa pe epîremanto' yewi' ta, Jesus entaime'pî aronne: —Inna, uyepu'nenan amîrî'nîkon —ta'pîiya. —O'non pata paino pe wani' epu'tî pî' naatii, tîise uuwarîrî iipî'pî pepîn uuri. Uyarima'tipon wani' yairon pe pu'kuru. Mîkîrî epu'nenan pepîn amîrî'nîkon. ²⁹ Tîise uuri epu'nen. Iliapainon uuri. Inarima'pî uuri —ta'pîiya to' pî'.

³⁰ Mîrîrî yai Jesus anapi'pai to' wani'pî, tîise anî'ya yapîsî pra awani'pî, maasa pra iweiyu erepansa' pra awani'ye'nen. ³¹ Moropai arinîkonya innape Jesus kupî'pî. —Cristo pe awani' eserîke epu'tî pî' anna man. Maasa pra Cristo, Paapa nîmenka'pî erepanî yai, mîserî warayo' nikupî'pî yentai konekaiya eserîke pra man —ta'pî to'ya.

³² Mîrîrî warantî pemonkonyami' eseurîma eta'pî fariseuyami'ya moropai teepîremasanon esanonkonya tiwakîrîkon pe pra. Mîrîrî ye'nen epîremanto' yewi' era'manenan yarima'pî to'ya Jesus yapî'se. ³³ Moropai Jesusya ta'pî tamî'nawîronkon pi': —Mara'ri uuko'manto' man amîrî'nîkon kore'ta. Mîrîrî tîpo uutî pe wai uyarimatîpon pia. ³⁴ Uutî'pî pata'pî ya' uyuwaya'nîkon kupî sîrîrî tîise uyeporîya'nîkon pepîn. Moropai uupia attîkon eserîke pra awanîkon nîrî —ta'pîiya.

³⁵ Mîrîrî taiya pi' Judeuyami' eseurîma'pî tîuwarîrî'nîkon. —O'non pata mîkîrî wîti mîrîrî anî'ya teporî namai? Yai pra Judeuyami' Gregoyami' pata poro e'paraipîka'san kore'ta attî ka'rî Gregoyami' yenu'pai. ³⁶ O'non ye'ka pe awani' koo? Î' pî' eeseurîma esepu'tî pra man. Uyuwaya'nîkon kupî sîrîrî tîise uyeporîya'nîkon pepîn. Moropai uupia aai'pîkon pepîn nîrî taiya manni' —kai'ma to' eseurîma'pî.

³⁷ Mîrîrî tîpo Judeuyami' festarî ataretî'ka weiyu yai awani'pî. Ipîkku panpî' mîrîrî wei wani'pî to' ataretî'ka ye'nen. Mîrîrî yai Jesus e'mî'sa'ka'pî to' kore'ta. Aronne awentaime'pî. —Tuna aninnîpainon wani' ya, uupia asi'kî moropai awuku ton eporîya. ³⁸ Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' yawîrî, innape uku'nen yewan yapai kure'ne teepa'kasen tuna wani' pe man, manni' enen ko'mannîto' tîinen —ta'pîiya. ³⁹ Tîise tuna pi' eeseurîma pepîn mîrîrî. Mori Yekaton Wannî pî' eeseurîma. Manni' innape Jesus ku'nenanya yapîsî pe man, tewankon ya' aako'manto'pe. Tîise Mori Yekaton Wannî erepansa' pra awani'pî. Maasa pra Jesus enna'posa' pra awani'pî tun pia.

⁴⁰ Mîrîrî warantî Jesus eseurîma eta tîuya'nîkon pe arinîkonya innape ikupî'pî. —Mîkîrî man, Paapa narima'pî tîmaimu ekareme'nen pe, manni' Moisés nuri'ti nekaremekî'pî manni' —ta'pî to'ya. ⁴¹ Tiaronkonya ta'pî: —Mîkîrî man pîika'titon Paapa nîmenka'pî pe. Tîise mîrîrî pî' tiaronkonya ta'pî: —Paapa nîmenka'pî pe pra man. Maasa pra Cristo iipî pepîn Galiléia poi. ⁴² Paapa maimuya taa penaro' Davi nuri'tî pari'pî pe Cristo wani'. Moropai Davi nuri'tî ko'mami'pî Belém po, moroni' Cristo esenpo pe man, taasai'ya man —ta'pî to'ya.

⁴³ Mîrîrî wenai to' esiyu'pîti'pî. ⁴⁴ Tiaronkon wani'pî Jesus anapi'pai yarakkamokonpa. Tîise anî'ya yapîsî pra awani'pî.

Innape Jesus Kupî Judeuyami' Esananya Pepîn

⁴⁵ Epîremanto' yewi' era'manenan enna'po'pî tesianonkon pia, teepîremasanon esanonkon moropai fariseuyami' pia. —Î' wani' awani' ye'nen enepiya'nîkon pra awani'? —ta'pî to'ya. ⁴⁶ —O'non pata morî pe mîkîrî eseurîma warantî anî' eseurîma etasa' annaya pra man —ta'pî to'ya. ⁴⁷ —Amîrî'nîkon esenku'tisa' nîrî ka'rî —ta'pî fariseuyami'ya to' pî'. ⁴⁸ —Epu'nenan pepîn amîrî'nîkon. Anna wani' ayesa'kon pe moropai fariseuyami', epu'nen pe anna wani'. Moropai annaya ikupî pra man innape —ta'pî to'ya. ⁴⁹ —Insanan pemonkonyami' poroponkon Paapa maimu epu'nenan pepîn. E'taruma'tinto' ya' tuutîsanon insanan —ta'pî to'ya. ⁵⁰ Moropai tiaron to' yonpa wani'pî to' kore'tawon itese' Nicodemos. Mîkîrî manni' ewaron ya' Jesus pia iipî'pî pena. Mîkîrîya ta'pî: ⁵¹ —Uyeserukon wani' e'mai' pe pemonkon maimu eta moropai iteseru pi' esenumenkan. Mîrîrî tîpo imakui'pî pe awani' esepu'tî, morî pe awani' esepu'tî. Tîise uyeserukon yairî pra imakui'pî mîkîrî taa pi' uuri'nîkon man, tetai pra —ta'pîiya. ⁵² Ta'pî to'ya Nicodemos pi': —Amîrî Galiléia pon

nîri ka'ri. Maasa Paapa maimu pi' esenupaki. Galiléia poi tímaimu ekareme'nen ton yarima Paapaya taasa' pra man —ta'pi to'ya. ⁵³ Mîrîri tîpo to' e'paraipika'pi tewi'kon kaisari.

8

Wîri' Imakui'pi Koneka'tipon

¹ Moropai Jesus witi'pi wi' itese' Oliveira pona. ² Tiaron wei yai atti'pi penane mari Judeuyami' epîremato' yewi' ta. Moro arinikon pemonkonyami' eperepi'pi iipia. To' kore'ta eereuta'pi moropai to' yenupa'piya. ³ Mîrîri pi' awani tanne, fariseuyami' moropai Moisés nuri'tiya yenupanto' pi' yenupatonkonya wîri' enepi'pi iipia imakui'pi koneka'tipon. Mîikîri enepi'pi to'ya Jesus pia, tamî'nawîronkonya era'ma tanne. ⁴ Ta'pi to'ya Jesus pi': —Anna yenupanen, mîseni' wîri' epori pi' anna man warayo' yarakkîri tîise tînoy pepin. Yarakkîri awani tanne epori pi' anna man. ⁵ Moisés nuri'tiya ta'pi: “Tînoy kenan wîri' e'sa' ya tiaron warayo' yarakkîri mîwîiti tî' ke”. Tîise amîri esenumenkato' anepu'pai anna wani —ta'pi to'ya. ⁶ Tîise Jesus pi' to' o'ma'ta kini ipi' teeseurîmakonpa kai'ma. Jesus e'muruika'pi moropai kasapan menuka'piya tenya yeperu ke. „Etaiya pra man kai'ma to' esenumenka'pi ipi'.” ⁷ Inî' panpi' ipi' ekanamapopiti'pi to'ya. Mîrîri ye'nen awe'mi'sa'ka'pi. To' pi' ta'piya: —Akore'tawonkon ani' wani ya imakui'pi ton pin, mîikîriya e'mai' pe ti' yenumi'yu'se wai iwîpa —ta'piya. ⁸ Inî'ri awe'muruika'pi moropai non menuka'piya. ⁹ Mîrîri taa Jesusya pi' to' esenumenka'pi. Imakui'pi pe tîwanikon epu'ti'pi to'ya. Mîrîri ye'nen to' eppepi'pi. To' witi'pi iipiapai tiwin pi'. Ayeke'ton panpi' witi'pi e'mai' pe. Ite'ma'pi pi' ayeke'tonon pu'kuru pepin witi'pi'pi tiwin pi', tamî'nawîri. Jesus e'nimi'pi moropai wîri'. ¹⁰ Jesus e'mi'sa'ka'pi. Wîri' era'ma'piya tîise ipi' eseurîma'san witi'pi wani'pi. Ta'piya wîri' pi': —O'nonan see inkamoro imakui'pi ankoneka'pi ekaremeki'tiponkon? Aasa'manta e'pai man taa to'ya pra nai? —ta'piya. ¹¹ —Inna, uyepotori, uwi to'ya pra man? —ta'pi wîri'ya ipi'. —Moriya aasa'manta e'pai man tauya pepin nîri —ta'pi Jesusya. —Atiki apata ya'. Tîise inî' imakui'pi ki'konekai iku'sa'ya manni' waranti —ta'piya.

Pemonkonyami' Weiyu'manen Pe Jesus Wani

¹² Mîrîri tîpo Jesusya pemonkonyami' yeurîma'pi inî'ri. —Uuri wani non po tîiko'mansenon weiyu'manen pe. Ani' iipi ya uwenari asari pepin ewaron ta, tîweiyu eposai'ya ye'nen, tîiko'manto' ton tîinen. ¹³ Mîrîri pi' fariseuyami'ya ta'pi: —Aawarîri api'ri eeseurîma tiaronya taa pra man api'. Mîrîri ye'nen ani'ya innape akupi pepin. ¹⁴ Mîrîri yuuku'pi Jesusya. Ta'piya: —Innape upi'ri eseurîma, tîise useruku pepin. O'non pata pai iipi'pi uuri epu'ti pi' wai. O'non pata pona uutî epu'nen uuri. Tîise amîri'nikonya epu'ti pepin o'non pata pai uupi'pi moropai o'non pata pona uutî. ¹⁵ Amîri'nikon esenumenka upi' anepu'tikon anera'ma'pikon yawîri. Mîrîri wenai seru'ye' wani kai'ma eeseurîmakon. Tîise uuriya ani' yako'menka pepin, ani' yenumi'ya pepin sîrîri. ¹⁶ Tîise ani' yako'menkauya ya, yairi eseurîma, seru'ye' pra, maasa pra uwarîri eseurîma pepin unepu'ti pe. Uyun nîri eseurîma, uupia tîiko'mansen, uyarima'tipon. ¹⁷ Moisés nuri'tiya yenupanto'ya taa:

Tiwinan pemonkon eseurîma ya,
tiwinsari si'ma innape ikupi pepin.
Tîise asaki'nankon eseurîma ya se' kaisari,
innape awani mîrîri.

Dt 17.6; 19.15

Ayeserukon mîrîri. ¹⁸ Uuri eseurîmasa' e'to' pi' ani' pe wani pi'. Moropai uyarimatipon Paapa eseurîmasa' upi' eseurîma'pi kaisari. Mîrîri ye'nen ayaserukon yawîri innape awani —ta'pi Jesusya.

¹⁹ Fariseuyami'ya ta'pi ipi': —O'non patawon ayun? Jesusya ta'pi: —Uuri epu'nenan pepin amîri'nikon. Uyun epu'nenan pepin nîri. Ani' pe wani epu'nenan pe awanikon ya, ani' pe uyun wani epu'ti'piya'nikon e'painon nîri. ²⁰ Mîrîri waranti pemonkonyami' yenupa'pi Jesusya Judeuyami' epîremato' yewi' ta aminke pra to' nîtiri yense' pi'. Anapi'pai tiaronkon wani'pi tîise yapisi to'ya pra awani'pi, maasa pra iweiyu eseposa' pra awani ye'nen.

²¹ Moropai inî'ri Jesusya to' yeurîma'pi: —Uuri uutî kupi sîrîri tarîpai. Uutîsa' yai, uyuwaya'nikon kupi sîrîri tîise uyeporiya'nikon pepin. Apona'nikon amakuyikon ko'mami tanne aasa'mantakon. O'non pata uutî ya attikon pepin. ²² Mîrîri taa Jesusya pi' Judeuyami' esenumenka'pi. —O'non pata pona atti? —kai'ma to' eseurîma'pi. —Amîri'nikon witi pepin upikîri taiya manni'. Awe'wi ka'ri? —ta'pi to'ya. ²³ Inî'ri Jesus eseurîma'pi to' pi': —Amîri'nikon man tarîronkon pe. Sîrîri non po tîiko'mansenon amîri'nikon. Tîise uuri wani ka' pino pe. Sîrîri non pon pepin uuri. ²⁴ Uuri mîikîri ta'piya sa'ri, mîikîri pe ukupiya'nikon pra awanikon ya innape, aasa'mantakon, amakuyikon e'ronasa' pra tîise. Mîrîri ye'nen amakuyikon ko'mami tanne aasa'mantakon tauya manni' —ta'piya to' pi'. ²⁵ Jesus pi' ta'pi to'ya: —Ani' kin amîri, moriya? Jesusya yuuku'pi: —Amîri'nikon yeurîma pia'ti'piya pata pai, ta'piya ani' pe wani. ²⁶ Mararon pepin eseurîmato' man amîri'nikon pi', imakui'pi pe

awaníkon pí'. Uyarimatípon wani seru'ye' pepín. Yairí awaní. Míikírí nekaremekí'pí upí' ekareme'nen pe wani tamí'nawíronkon pí' —ta'píya.

²⁷ Tíyun pí' Jesus eseuríma mírírí, tíise epu'tí to'ya pra awaní'pí. ²⁸ Moropai Jesusya ta'pí to' pí': —Uurí ka' poi ípí'pí pemonkon pe, uurí pími'sa'kaya'níkon pe naatíi pakí'nan pona. Mírírí típo Paapa munmu pe uyepu'tíya'níkon kupí sírírí. Uuwaríron pe pra uyepu'tíya'níkon pe naatíi. Paapaya upanamasa' yawírí ayeurímauya'níkon sírírí. ²⁹ Uupia uyarimatípon man. Urumakaiya pra man. Maasa pra itu'se Uyun e'to' ku'nen pe wani —ta'píya. ³⁰ Mírírí warantí Jesus eseuríma eta tíuya'níkon pe ariníkonya innape ikupí'pí.

Abraão Nuri'ti Munkiyami'

³¹ Mírírí ye'nen Jesusya ta'pí Judeuyamí' pí', innape tíku'nenan pí': —Umaimu yawírí aako'mamíkon ya, upemonkono pe awaníkon. ³² Moropai yairon epu'tíya'níkon kupí sírírí. Moropai mírírí wenai amo'kasai'ya'níkon, aní' poitírí pe awaníkon namai —ta'píya. ³³ Mírírí pí' ta'pí to'ya: —Abraão nuri'tí payanní'san anna. O'non pata aní' poitírí pe anna e'sa' pra man. Í' wani' awaní ye'nen aní' poitírí pe pra eenakon taaya manni'? ³⁴ Jesusya ta'pí to' pí': —Useruku pepín. Imakui'pí ku'nen pe awaníkon ya, amakuyikon enasa' man ayentá'níkon, ipoitírí pe awaníkon. ³⁵ Ipoitírí wani' ya, aako'mamí pepín ipatíkarí tesa' yewí' ta. Ipoitírí pe neken míikírí wani. Tíise inmu wani ya, míikírí ko'mamí ipatíkarí tíyun yewí' ta, inmu pe tíwaní ye'nen. ³⁶ Tíise uurí Paapa munmuya amo'kakon ya, aní'rí poitírí pe awaníkon pepín tarípai. Imakui'pí yentai awaníkon. ³⁷ Abraão nuri'tí payanní'san amírí'níkon seru' pepín. Tíise uurí anwípai awaníkon sírírí. Maasa pra awakíríkon pe pra unekaremekí eta pí' naatíi, anku'pai pra awaníkon ye'nen. ³⁸ Uurí, uyunya uyenu'pa'pí ekaremekíuya apí'níkon. Moropai amírí'níkon níri ayunkonya apanama'píkon yawírí awaníkon —ta'pí Jesusya. ³⁹ Ta'pí to'ya Jesus pí': —Anna man Abraão nuri'tí payanní'san pe. Jesusya yuuku'pí: —Abraão yonpa pe awaníkon ya, morí ku'nen pe awaníkon morí ku'nen pe Abraão nuri'tí wani'pí warantí. ⁴⁰ Tíise uurí anwípai awaníkon, yairí ayeurímasau'ya'níkon tanne, Paapaya uyeuríma'pí yawírí. Mírírí ye'ka ku'nen pe pra Abraão nuri'tí wani'pí. ⁴¹ Innape ayunkon yeseru yawírí ayaserukon wani mírírí, tíise Abraão nuri'tí yeseru yawírí pra —ta'pí Jesusya. Ta'pí to'ya Jesus pí': —Paapa munkiyamí' anna. Paapa man anna yun pe. Iyun pín more warantí anna wani' pepín sírírí —ta'pí to'ya.

Makui Munkiyami'

⁴² Tíise Jesusya ta'pí: —Uurí ípí'pí Paapa piapai. Uuwarírí ípí'pí pepín tíise uyarimatípon maimu pe pu'kuru uuipí'pí. Ayunkon pe Paapa wani' ya, u'nímaya'níkon e'painon, uyonpa pe awaníkon ye'nen. ⁴³ Umaimu epu'tíya'níkon pra awaní. Mírírí ye'nen aataka'makon ayeurímauya'níkon pí'. ⁴⁴ Amírí'níkon yun wani' Makui pe. Itu'se míikírí e'to' ku'nen pe awaníkon. Pemonkon wíinen pe míikírí e'sa' pena pata pai. Seru'ye' pe awaní, maasa pra yairí awe'to' ton pra awaní ye'nen. Seru'ye' pe awe'sa' ya, teseru ta awaní mírírí. Seru'ye' míikírí moropai seru'ye'kon yunkon pe awaní. ⁴⁵ Seru'ye' pe pra ayeurímauya'níkon. Tíise innape umaimu kupíya'níkon pra awaníkon. ⁴⁶ "Imakui'pí ankoneka'pí moro man, epu'nen uurí", taa aní'ya pepín upí'. Imakui'pí ku'sau'ya pra wai. Ayenku'tíuya'níkon pepín. Í' wani' awaní ye'nen umaimu kupíya'níkon pra awaní innape? ⁴⁷ Paapa pemonkono wani' imaimu etanen pe moropai yawíron pe. Tíise amírí'níkonya Paapa maimu yapurí pepín, yawírí pra awaníkon. Maasa pra Paapa pemonkono pe pra awaníkon ye'nen —ta'pí Jesusya.

Abraão Nuri'ti Ton Pra Tíise Jesus Wani'pí

⁴⁸ Mírírí pí' Judeuyamí'ya ta'pí Jesus pí': —Kane kane amírí, Samaria poinon. O'ma' yense' pe nai —ta'pí to'ya. ⁴⁹ Jesusya ta'pí: —O'ma' yense' pepín uurí. Uyun yapuríuya sírírí. Tíise amírí'níkonya uyapurí pra man. ⁵⁰ Uurí yapurí pemonkonyamí'ya yuwauya pepín. Tíise mírírí yuwa tíaronya, uyunya. Moropai yairí míikírí wani' pemonkonyamí' yako'menkanen pe. ⁵¹ Ayenku'tíuya'níkon pepín. Yairí ayeurímauya'níkon. Umaimu yawírí aako'mamíkon ya, aasa'mantakon pepín tiwin kin —ta'pí Jesusya. ⁵² Judeuyamí'ya ta'pí ipí': —Mírírí taaya pí' o'ma' yense' pe ayepu'tí pí' anna man. Abraão nuri'tí sa'manta'pí, moropai penaro' Paapa maimu ekareme'nenan sa'manta'pí níri. Tarípai amíríya taa: "Umaimu yawírí aní' ko'mamí ya, aasa'manta pepín", kai'ma. ⁵³ Anna tamo Abraão nuri'tí yentai awaní kai'ma eesenku'tísa', Paapa maimu ekareme'nenan yentai awaní kai'ma eesenku'tísa'. Aní' pe renamo awaní kai'ma eesenku'tísa' mírírí? —ta'pí to'ya. ⁵⁴ Jesusya ta'pí: —Uuwarírí morí uurí tauya ya, í' pe pra rí awaní mírírí. Aní'ya uyapurí pepín mírírí pí'. Tíise uuwarírí atapurí pepín. Uyunya ta'pí upí': "Mori Míikírí". "Míikírí anna yepotorí" taananan amírí'níkon, manni'ya ta'pí. ⁵⁵ Uyun epu'sa'ya'níkon pra naatíi. Tíise uurí míikírí epu'nen pu'kuru. Uurí níri epu'nen pepín kai'ma eseuríma ya, seru'ye' pe awaní, seru'ye' pe awaníkon warantí. Maasa pra míikírí epu'tíuya ye'nen moropai imaimu yawírí iku'nen uurí. ⁵⁶ Atamokon Abraão nuri'tí esenumenka'pí uuipí weiyu pí'. Mírírí pí'

aatausinpa'pî. Kure'ne aatausinpa'pî uupî epu'ti tiuya pî' —ta'pî Jesusya. ⁵⁷ Judeuyami'ya ta'pî ipî': —Aseruku mîrîrî, pena Abraão nuri'ti sa'manta'pî. Amîrî 50 kono' ma're akonopo man. Abraão nuri'ti era'matîpon pepîn amîrî. Aseruku —ta'pî to'ya. ⁵⁸ Jesusya ta'pî to' pî': —Ayenku'tiuya'nikon pepîn. Abraão nuri'ti ton pra tîse moro wani'pî. Ipatikaron uurî. ⁵⁹ Mîrîrî taiya pî' to' ekore'ma'pî. Inonkon tî'kon yanumî'pî to'ya, iwikonpa kai'ma. Tîse Jesus esonomî'pî arinikon kore'ta. Eepa'ka'pî Judeuyami' epîremato' yewî' tapai.

9

Enkaru'nan Yepi'ti Jesusya

¹ Moropai tuuti pe, warayo' era'ma'pîiya, enkaru'nan. Enkaru'ne esenpo pe mîkîrî wani'pî. ² Inenupa'sanya era'ma'pî nîrî. Jesus pî' ta'pî to'ya: —Anna yenupanen, anî' nîkupî'pî imakui'pî wenai mîserî warayo' esenpo'pî enkaru'ne? Tînkoneka'pî wenai ka'rî? Tîsan, tun nîkoneka'pî wenai ka'rî? ³ Jesusya ta'pî: —Anî' nîkoneka'pî imakui'pî wenai mîserî warayo' e'taruma'ti pra man, inkupî'pî wenai moropai itun, isan nîkupî'pî wenai. Paapaya iku'sa' pra man enkaru'ne. Enkaru'ne esenpo'pî Paapa esenyaka'mato' ipî' era'mato'pe arinikonya. ⁴ Uyarimatîpon esenyaka'mato' kupî pî' ko'mannî e'pai man wei pe awani tanne. Ewaron ke eena kupî sîrîrî. Mîrîrî yai anî' esenyaka'ma eserike pra awani kupî sîrîrî. ⁵ Sîrîrî non po uuko'mamî pikîrî pemonkonyamî' weiyu'ma pî' uuko'mamî —ta'pî Jesusya. ⁶ Mîrîrî taa tîpo, Jesusya tetaku yenumî'pî non pona. Mîrîrî ke non ki'ma'pîiya. Enkaru'nan yenu ki'pa'pîiya mîrîrî ke. ⁷ Moropai ta'pîiya enkaru'nan pî': —Tuna yense' itese' Siloé ka' e'pîta —ta'pîiya. (“Yarima'pî” taato' mîrîrî Siloé umaimukon ta.) Attî'pî Jesus maimu pe. Awe'pî'pî moropai eese'pî'ti'pî. Enkaru'ne pra eena'pî. Tamî'nawîron era'ma'pîiya. ⁸ Mîrîrî yai tiarankonya era'ma'pî, itonpayamî' moropai tiarankonya. Mîkîrî epu'ti'pî to'ya enkaru'nan pe. —A'ki mîkîrî era'makî —ta'pî to'ya. —Mîkîrî manni' enkaru'nan. Tîpîka'tito' ton esatî pî' aako'manpî'ti'pî manni' tamî'nawîronkon pî' —ta'pî to'ya. ⁹ Mîrîrî pî' tiarankonya ta'pî: —Inna, mîkîrî mîkîrî seru' pepîn. Tîse tiarankonya ta'pî: —Kaane, mîkîrî pepîn. Enkaru'nan warainon seru' pepîn, tîse tiaron pe man, enkaru'ne pra. Mîrîrî ye'nen mîkîrî pî' ekaranmapo'pî to'ya. Ta'pîiya to' pî': —Inna, uurî mîkîrî —ta'pîiya. ¹⁰ Ta'pî to'ya ipî': —O'non ye'ka pe ayenu esepi'tisa' mîrîrî? ¹¹ Ta'pîiya to' pî': —Warayo' itese' Jesusya non ki'ma pî' man mararî mîrîkî. Moropai uyenu ki'pa pî' man ike. Moropai taa pî' man upî', “E'pîta Siloé itese' tuna ka”. Mîrîrî ye'nen wîfîn pî' wai. E'pîn pî' wai. Taripai tamî'nawîrî era'ma pî' wai —ta'pîiya. ¹² —O'non see mîkîrî ayepi'titîpon? —ta'pî to'ya ipî'. —Epu'tiuya pra wai —ta'pîiya.

Fariseuyami'ya Enkaru'nan Esepi'tisa' Ekaranmapo

¹³ Mîrîrî tîpo enkaru'nan esepi'tisa' yari'pî to'ya fariseuyamî' pia. ¹⁴ Maasa pra erî'ka'nîto' weiyu yai Jesusya non ki'ma'pî manni' enkaru'nan yenu yepi'tipa. ¹⁵ Mîrîrî wenai fariseuyamî'ya ekaranmapo'pî esepi'ti'pî pî': —O'non ye'ka pe aku'sai'ya mîrîrî? —ta'pî to'ya. Ta'pîiya to' pî': —Uyenu ki'pa'pîiya ikuisa' ke. E'pî'pî, taripai tamî'nawîrî era'mauya sîrîrî. ¹⁶ Fariseuyamî'ya ta'pî ipî': —Paapa piapainon pepin mîkîrî Jesus. A'ki, erî'ka'nîto' weiyu yai esenyaka'masa' Paapa maimu yawîrî pra era'makî —ta'pî to'ya. Tîse tiarankonya ta'pî: —Imakui'pî pe Jesus wani'ya, ikoneka eserikan pepin kupîiya pepîn e'painon? Imakui'pî pe awani pepîn. Se' kaisarî pra to' esenumenka'pî Jesus pî'. ¹⁷ Inî'rî enkaru'nan esepi'tisa' pî' ta'pî to'ya: —Amîrî kanan? Ayepi'titîpon mîkîrî. Î' kai'ma esenumenkan pî' nan ipî'? —ta'pî to'ya. Yuuku'pîiya: —Mîkîrî man Paapa maimu ekareme'nen pe —ta'pîiya.

¹⁸ Moropai Judeuyamî'ya enkaru'nan esepi'ti'pî mu'tunpa'pî. Innape enkaru'ne tîko'mamî tîpo eese'pî'tisa' kupî to'ya pra awani'pî. Mîrîrî ye'nen isan moropai iyun yanno me'po'pî to'ya. Judeuyamî' pia to' erepami'pî. ¹⁹ Ta'pî Judeuyamî'ya tînanno'sankon pî': —Anmukukon pe misenî' warayo' nai? Yuuku'pî to'ya: —Inna, anna more mîserî. Inî'rî ta'pî Judeuyamî'ya to' pî': —Enkaru'ne esenpo'pî mîserî? —Inna —ta'pî to'ya. —Moriya o'non ye'ka pe itenu esepi'tisa' mîrîrî? —ta'pî Judeuyamî'ya to' pî'. ²⁰ —Anna munkî pe mîserî epu'ti'pî anna man. Enkaru'ne esenpo'pî moropai tîko'man pe aako'mansa' enkaru'ne. ²¹ Tîse o'non ye'ka pe eese'pî'tisa' epu'ti' annaya pra man. Anî'ya yepi'tisa' epu'ti' annaya pra man. Tîse more pepîn mîserî. Ekaranmapotî see ipî'. Tîiwarîrî ekaremekîiya —ta'pî iyun, isanya Judeuyamî' pî'. ²² Mîrîrî warantî to' eseurîma'pî eranne' pe tîwanîkon ye'nen. Maasa pra Judeuyamî' esanon eseurîmasa' wani'pî, innape Jesus, Paapa nîmenka'pî kupî'tipon yenpa'ka eper'e'nîto' yewî' tapai kai'ma to' eseurîma'pî. Mîrîrî pî' to' esi'nîpî'pî. ²³ Mîrîrî wenai ta'pî iyunya: —A'yeke'ton pe man. Ekaranmapotî ipî'. ²⁴ Inî'rî mîkîrî pî' ta'pî to'ya: —A'ki, Paapaya uyepi'tisa' ka'kî. Maasa pra mîkîrî Jesus man imakui'pî ku'nen pe, epu'ti'pî anna man. ²⁵ Yuuku'pîiya: —Imakui'pî pe mîkîrî wani' epu'tiuya pra wai. Sîrîrî neken epu'ti'pî wai. Enkaru'ne wani'pî tîse sîrîrî era'mauya. ²⁶ Inî'rî ta'pî to'ya

ipi': —Í koneka'píiia api'? O'non ye'ka pe ayenu yepi'ti'píiia? ²⁷ Ta'píiia to' pí': —Aasíri ekaremekí pí' wai api'níkon, tíise innape ikupíya'níkon pra naatí. Í wani' awani ye'nen anetapai awaníkon iní'ri? Ipemonkono pe enapai awaníkon ka'ri? —ta'píiia. ²⁸ Míriri pí' to' ekore'ma'pí. Esepí'tí'pí pí' to' wo'ma'ta'pí. —Amíri man ipemonkono pe. Anna kaane. Anna man Moisés nuri'tíiia yenupanto' yawíri esenupa'san pe. ²⁹ Innape Paapaya tímaimu ekaremekí'pí Moisés nuri'tí pí'. Míriri epu'tí pí' anna man. Tíise míkiri epu'tí annaya pra man, o'non pata paino pe awani.

³⁰ Míriri taa to'ya pí' ta'pí warayo'ya: —Esenumenkanto' míriri. O'non pata pai míkiri erepansa' epu'tíiia'níkon pra awani. Tíise uurí enkaru'nan yenu yepi'tísai'ya míriri. ³¹ Paapaya imakui'pí ku'nenan maimu yuuku pepín. Tamí'nawíronkonya epu'tí míriri. Tapurínen kupi Paapaya meruntí ke. Itu'se tíwe'to' ku'nen kupíiia meruntí ke. ³² More pe esenpo'pí enkaru'ne. Ayeke'ton pe waní tanne uyenu yepi'tísai'ya. Síri'ri pata esippia'tí'pí pata pai eesetasa' pra man, enkaru'nan esepi'tísa' síri'ri warantí. Tíise iku'sai'ya míriri. ³³ Paapa piawon pe pra míkiri wani' ya, míriri ye'ka kupi'píiia pepín e'painon —ta'pí warayo'ya to' pí'. ³⁴ Ipi' to' ekore'ma'pí. —Kane, kane, amíri. Imakui'pí amíri. Imakui'pí ya' pu'kuru esenpo'pí amíri. Anna panamaya pepín —ta'pí to'ya ipi'. Moropai yenpa'ka'pí to'ya tíkore'tapai'níkon.

Paapa Winíki Enkaru'nankon

³⁵ Míriri eta'pí Jesusya, warayo' yenpa'kasa' to'ya yekare. Moropai yuwai attí'pí. Eporí'píiia. Ta'pí Jesusya ipi': —Ka' poi iipi'pí pemonkon pe, Paapa narima'pí kupi pí' nan innape? —ta'píiia. ³⁶ —Aní'se míkiri? Upi' ka'kí innape iku'to'peuya, —ta'píiia. ³⁷ Jesusya ta'pí: —Era'ma pí' nai, ayarakkíri eeseuríma manni', uurí. ³⁸ Warayo'ya ta'pí: —Uyepotorí, innape akupí pí' wai. Moropai Jesus yapurí'píiia. ³⁹ Jesusya ta'pí: —Pemonkonyamí' níkupí'pí imakui'pí yenpoi uui'pí'pí síri'ri non pona, enkaru'nankonya era'mato'pe moropai era'manenan enato'pe enkaru'ne. Tiaronkon wani' enkaru'ne, tíise to' esenumenkato' wani' enkaru'ne pra. Tewankon ke uyepu'tí to'ya. Tiaronkon wani' pri'ya pu'kuru to' yenu, tíise teesenumenkato'kon ke uyera'ma to'ya pepín, innape ukupí tíiua'níkon pra awani ye'nen. ⁴⁰ Moro awani'pí tiaronkon fariseuyamí' íipia. Míriri taiya eta'pí to'ya. Tíise —Enkaru'ne pra anna man, Paapa epu'nenan anna —ta'pí to'ya. ⁴¹ Jesusya ta'pí: —Enkaru'ne anna man, epu'tí annaya kai'ma eesenumenkasa'kon ya amakuyikon kupi'pí Paapaya e'painon tíiwanníra. Tíise amíri'níkonya taa: “Enkaru'ne pra anna man”. Míriri ye'nen Paapaya amakuyikon ku'sa' pra man tíiwanníra —ta'píiia.

10

Carneiroyamí' Ko'mannínen

¹ Moropai Jesusya síri'ri panton ekaremekí'pí fariseuyamí' pí': —Ayenku'tíiua'níkon pepín. Aní' ewomí ya carneiroyamí' ko'manto' kurarari ta, mana'ta yai pra, míkiri wani' ama'ye' pe. Carneiroyamí' yama'runpai eewomí míriri. ² Tíise carneiroyamí' esa' ewomí mana'ta yai pu'kuru. ³ Mana'ta era'maneya mana'ta yarakkanmoka carneiroyamí' esa' ewonto'pe. Moropai carneiroyamí' esa'ya tekínon yanno tiwin pí', to' ese' pí'. Imaimu epu'tí to'ya. Iipia to' iipi. Moropai to' yari'ya parí' yuwai. ⁴ Tekínon yari'ya. To' rawíri attí moropai ite'ma'pí pí' to' wíti, imaimu pí' tesa'kon pe epu'tí tíiua'níkon ye'nen. ⁵ Tínepu'tíkon pepín pemonkon ye'ma'pí pí' to' wíti pepín. Imaimu pí' tiaron pe epu'tí to'ya moropai iipiapai to' epe.

Míriri warantí Jesusya fariseuyamí' yeuríma'pí. ⁶ Míriri carneiroyamí' pantoni ekaremekí'pí Jesusya to' pí' tíise o'non ye'ka pe tenupaiya'níkon epu'tí to'ya pra awani'pí.

⁷ Iní'ri Jesusya ta'pí: —A'kí, uurí mana'ta, carneiroyamí' ewonto' warainon. ⁸ Tiaronkon iipi'pí urawíri Paapa maimu pe pra, tíise ama'ye'kon iipi' warantí. Carneiroyamí' anama'runpapai ama'ye'kon wani' warantí, pemonkonyamí' yaka'mapai to' wani'pí, inkamoro yenku'tí. Tíise Paapa pemonkonoyamí'ya pu'kuru to' maimu eta pra awani'pí. ⁹ Uurí wani' mana'ta warantí, pemonkonyamí' man carneiroyamí' warantí. Uwenairí aní' ewomí ya, típíika'títo' ton eporíiia í ton pra awani'pí. Morí pe eewomí moropai eepa'ka tíiwanníra tekkari ton eporíiia. ¹⁰ Ama'ye' wani' carneiroyamí' anama'runpapai. To' yama'runpaiya moropai to' tí'kaiya. Míriri warantí pra uui'sa'. Uurí uui'sa' síri'ri enen upemonkonoyamí' ko'manto' ton tíise, morí pe to' ko'manto'pe, síri'ri típose tíko'mamí'píkon yentai.

¹¹ Uurí carneiroyamí' era'manen warainon morí. Uuríiia uuko'manto' tíri carneiroyamí' píika'títo'peuya. ¹² Tiaron pemonkon wani' ya, carneiroyamí' esa' pe pra, tíise carneiroyamí' esa' poitíri pe, teeseka'nunkai carneiroyamí' píika'tíiia pepín, imíri pe pra to' wani' ye'nen. O'ma' carneiro yapi'nen kaikusi iipi' era'ma tíiua ya, eepe. Moropai o'ma'ya carneiroyamí'

pírai'píka moropai tiaron yapisiya. ¹³ Carneiroyamí' era'manen epe maasa pra carneiroyamí' esa' pia teesenyaka'masen pe tíwaní ye'nen. Itékínnan pe pra carneiroyamí' waní. To' pínínmaíya pepín.

¹⁴ Uurí man mírírí warantí pra. Carneiroyamí' esa' warainon uurí, morí. Upemonkonoyamí' epu'nen uurí tamí'nawírí. Moropai upemonkonoyamí'ya uyepu'tí tesa'kon pe waní. ¹⁵ Mírírí warantí Paapaya uyepu'tí tamí'nawírí. Moropai Paapa epu'nen uurí. Moropai uuko'manto' tíruya upemonkonoyamí' ton pe, inkamoro píka'tító'peuya. ¹⁶ Tiaronkon upemonkonoyamí' man taríronkon pepín. Moropai inkamoro níri enepíuya e'pai awaní uupia, taríronkon pokonpe. Moropai umaimu eta to'ya kupí sírírí. Awaní kupí sírírí tiwinan upemonkono pe to' ena moropai tiwinan uurí to' esa'. ¹⁷ Uuwarírí enen e'to' tíruya kupí sírírí. Moropai uusa'manta e'mí'sa'kato'pe enen. Mírírí wenai uyunya u'nínma. ¹⁸ Aní'ya uwí pepín itu'se pra waní tanne. Isa'mantapai wai. Uuwarírí e'tírí, uusa'mantato'pe. Moropai uuwarírí e'mí'sa'ka kupí sírírí uusa'manta típo. Mírírí warantí e'to'pe kai'ma Uyunya uyarima'pí —ta'pí Jesusya.

¹⁹ Judeuyamí' esiyu'pítí'pí iní'rí Jesusya tenupato'kon pí'. Se' kaisarí pra to' esenu-menka'pí Jesus pí'. ²⁰ —Í' waní awaní ye'nen imaimu eta pí' aako'mamíkon —ta'pí tiaronkonya. —Aataka'masa'kon mírírí. O'ma' yense' pe man —ta'pí to'ya. ²¹ Tíise tiaronkonya ta'pí: —Kaane, imariwa'ka'pan yeseru yairí pra uyenuapaiya'níkon mírírí. Moropai imariwa'ya aní' kupí pepín meruntí ke enkaru'nan yenu konekato'peíya —ta'pí to'ya.

Judeuyamí'ya Jesus Kupí Pepín Innape

²² Mírírí típo tesorukon yawírí Judeuyamí' eperepí'pí Jerusalém po epíremanto' yewí' ekareme'se iní'rí Paapa yewí' pe teepíremato'kon wenai, kono' yai awaní'pí. ²³ Jesus asarí'pí Judeuyamí' epíremato' iwa'to' ta itese' Salomão pata'se'. ²⁴ Iwoi Judeuyamí' eperepí'pí. Ipí' ta'pí to'ya: —Í' waní awaní ye'nen anna yaka'ma pí' aako'mamí? Paapa nímenka'pí pe awaní ya, aronne esekaremekí innape epu'to'pe annaya —ta'pí to'ya. ²⁵ Jesusya ta'pí: —Aasírí esekaremekí'pí apí'níkon, tíise innape ukupíya'níkon pra awaní'píkon. Uyun ese' yai unkoneka'píya uyekaremekí mírírí, aní' pe waní. ²⁶ Tíise innape ukupíya'níkon pra awaní, maasa pra uyekínnon carneiroyamí' kore'tawonkon pepín amírí'níkon. Upemonkono pe pra awaníkon. ²⁷ Uyekínnonya umaimu epu'tí tesa'kon maimu pe. To' epu'nen uurí uyeekín pe. Uwenairí to' wítí. ²⁸ Ipatíkari to' ko'manto' ton tíruya. Ipatíkari to' ko'mamí, to' sa'manta pepín, Paapa piapai to' ko'mamí pepín tiwin kin. Uyenya' to' waní moropai uyenya pai aní'ya to' mo'ka pepín. ²⁹ Uyunya to' tírí'pí uupia. Uyun yentainon ton pra man. Uyun yenya' to' waní moropai itenya pai aní'ya to' mo'ka pepín. ³⁰ Uurí moropai Uyun tiwinan. ³¹ Mírírí taiya pí' Judeuyamí' ekore'ma'pí. Inkamoroya tí'kon yanumí'pí Jesus wííkonpa. ³² Mírírí pí' Jesusya ta'pí: —Tu'ke ite'ka morí ku'sau'ya ya Uyun meruntí ke. O'non unkoneka'pí wenai uwí yu'se awaníkon? ³³ Judeuyamí'ya ta'pí: —Morí konekasa'ya wenai awí annaya pepín, tíise imakuí'pí pe eseurímasa' ye'nen Paapa pí'. Amírí pemonkon. Tíise pemonkon pe si'ma Paapa pe awaní kai'ma eseuríma. Imakuí'pí mírírí —ta'pí to'ya. ³⁴ Jesusya ta'pí: —Awe'menkasa' man Paapa kaaretarí pí' see warantí. Pemonkonyamí' pí' ta'píya:

“Yepotorí Wanní warainokon amírí'níkon”.

SI 82.6

³⁵ Paapa maimu mírírí. Yairí pra man taa pepín. Míikírí Paapa maimu menukatíponya ta'pí tiaronkon pemonkonyamí' pí' Paapa warantí awaníkon. ³⁶ Í' waní awaní ye'nen imakuí'pí pe eseuríman pí' nai, taaya'níkon upí', uurí Paapa munmu tauya wenai? Paapa nímó'ka'pí uurí tímírí pe, Paapa naipontí'pí uurí. ³⁷ Uyun níkupí pí' esenyaka'ma pra awaní ya, umaimu kí'kupí innape. ³⁸ Tíise uyun níkupí pí' esenyaka'ma era'maya'níkon ya, innape unku'pí'pí ku'tí. Umaimu anku'pai pra awaníkon ya innape, míwíni tíise unkoneka'pí ku'tí innape. Uurí pia Paapa ko'mamí, moropai Paapa pia uuko'mamí ku'tí innape —ta'píya to' pí'. ³⁹ Mírírí pí' to' ekore'ma'pí iní'rí. Yapisí yonpa'pí to'ya. Tíise to' piapai attí'pí.

⁴⁰ Jordão ratai pona attí'pí, e'mai' pe João Batístaya pemonkonyamí' yenpatakona'pí pata'pí ya'. Moro aako'mamí'pí. ⁴¹ Aríníkon pemonkonyamí' wítí'pí íipia. Ta'pí to'ya: —Aní'ya íkupí eseríkan pepín konekaiya pra João nurí'tí waní'pí, tíise inekaremekí'pí Jesus pí' man innape, tamí'nawírí. ⁴² Miarí aríníkonya íkupí'pí innape.

11

Lázaro Sa'manta'pí

¹ Warayo' waní'pí pri'ya pra, itese' Lázaro. Míikírí ko'mamí'pí Betânia pata po, manní' Maria, Marta ko'manto' ya'. ² Manní' Maria itenaru, míikírí Jesus puu karapaimatípon kara' ke moropai í'pu ya'mananí'píya típu'pai sí'po ke. Míikírí píi enasa' waní'pí pri'ya pra.

³ Lázaro yenaru tononya tímaimukon yarima'pí Jesus pia. —Anna yepotorí, tone' anna pii man pri'ya pra, ani'nínma manni' —kai ma tímaimukon yarima'pí to'ya.

⁴ Jesus pia itekare yarí'pí to'ya. Mírírí eta túya pe Jesusya ta'pí tinenupa'san pí: —Aasa'mantato'pe eeseparantísa' pepín mírírí. Eeseparantísa' meruntí ke Paapa waní epu'to'pe tamí nawíronkonya, moropai morí pe pu'kuru inmu waní epu'to'pe to'ya níri. ⁵ Kure'ne Lázaro pínínma'pí Jesusya. Moropai itenaru tonon pínínma'píya níri, Marta moropai itakon. ⁶ Pri'ya pra Lázaro waní yekare eta típo, Jesus ko'mamí'pí asakí'ne wei. ⁷ Mírírí típo tinenupa'san pí' ta'píya: —Aase'níkon see Judéia pata pona iní'ri. ⁸ Mírírí pí' inenupa'sanya ta'pí: —Anna yenupanen, amen awí yu'se Judeuyamí' esanon waní'pí tí' ke Judéia po. Iní'ri itíupai awaní ka'ri to' kore'ta? ⁹ Panton pe to' maimu yuuku'pí Jesusya. Ta'píya: —A'ka pe awaní wei epa'ka pata pai eewomí'píkírí. A'ka pe awaní tanne asaní ya atare'mon pepín. ¹⁰ Ewaron ya' pata era'ma pepín uweiyukon ton pra awaní ya —ta'píya. ¹¹ Mírírí taa típo iní'ri Jesusya ta'pí to' pí': —Uyonpakon Lázaro we'nanní pí' man, tíse iipia uutí ikurantaní'se. ¹² Inenupa'sanya ta'pí: —Uyepotorí, morí pe iwe'nasa' ya, eeseptí'pí pia'tísa' mírírí. ¹³ Lázaro erí'kapí kai'ma to' esenumenkasa' mírírí, tíse Lázaro sa'mantasa' pí' Jesus eseuríma kiní tanne. ¹⁴ Mírírí ye'nen aronne Jesusya ta'pí to' pí': —Lázaro sa'mantasa' man. ¹⁵ Uwakírí pe iipia e'sa' pra wai, mírírí wenai iní' panpí' innape ukupíya'níkon kupí sírírí. Iipia wítínpai'níkon. Aase'níkon see —ta'píya. ¹⁶ Moropai Tomé tiaron itese' monoi'ya ta'pí tonpayamí' pí': —Aase'níkon see ípíkírí sa'mantai wítín ipokonpe —ta'píya.

E'mí'sa'kanto'pe Moropai Enen Ko'manníto'pe Jesus Waní

¹⁷ To' wítí'pí. Moropai to' erepamí'pí Betânia pona. Aasírí Lázaro nurí'tí yu'na'tísa' to'ya waní'pí asakírírí wei kaisarí. ¹⁸ Aminke pra Betânia waní'pí Jerusalém cidaderí pí', 3 km. kaisarí. ¹⁹ Mírírí ye'nen ariníkon Judeuyamí' wítí'pí Marta, Maria pia to' píka'tí, to' pirankon sa'mantasa' ye'nen. ²⁰ Jesus erepansa' yekare eta túya pe Marta epa'ka'pí iipia. Tíse Maria e'nímí'pí wítí ta'. ²¹ Ta'pí Martaya Jesus pí': —Uyenupanen, tarí awe'sa' ya, piipi' sa'manta'pí pepín e'painon. ²² Mírírí epu'tí pí' wai, sírírí pu'kuru í' rí esatíya ya Paapa pí' itíríya —ta'píya. ²³ Jesusya ta'pí ípí': —Api e'mí'sa'ka pe man. ²⁴ Martaya ta'pí: —Epu'tí pí' wai. Tiwinano'pí wei yai, isa'manta'san kore'tapai apemonkonoyamí' e'mí'sa'ka yai, piipi' níri e'mí'sa'ka. ²⁵ Jesusya ta'pí: —Uurí e'mí'sa'kanto' moropai enen ko'manníto'. Innape uku'nen sa'mantasa' ya, mílíkírí ennapamí. ²⁶ Moropai enenankon innape uku'nenan ko'mamí enen ípatíkarí. Innape awaní epu'tí pí' nan? —ta'pí Jesusya ípí'. ²⁷ —Inna uyepotorí —ta'píya. —Paapa nimenka'pí amírí. Paapa munmu amírí, manni' ka' poi aai'pí ton taríwaya. Innape akupí pí' wai —ta'píya.

Jesus Karau

²⁸ Mírírí taa típo awenna'po'pí wítí ta' takon Maria yannoi. Ta'píya Maria pí': —Uyenupanenkon erepanní pí' man. Ayanno pí' man —ta'píya ípí' ama' pe, tiaronkonya eta namai'ma. ²⁹ Mírírí eta túya pe Maria epa'ka'pí ka'ne' pe Jesus pia. ³⁰ Poro po Jesus waní'pí aminke mararí to' ko'manto' pí', Marta yarakkírí teeseporí'pí pata'. ³¹ Ka'ne' pe Maria epa'ka' era'ma túya'níkon pe Judeuyamí' iipia ereuta'san ípíka'tínenan pe wítí'pí ípíkírí. —A'kí —ta'pí to'ya, —Uuruwai pona atí moro esewankono'mai ikarunse. ³² Jesus pia teerepamí pe Maria esenumí'pí. Moropai ta'píya: —Uyepotorí, tarí awe'sa' ya, piipi' sa'manta'pí pepín e'painon. Ikarawa'pí. ³³ Maria moropai Judeuyamí' Maria yarakkíríronkon karau era'ma túya pe Jesus esewankono'ma'pí tewan ya. Kure'ne esewankono'ma'pí. ³⁴ Ta'píya to' pí': —O'non pata yu'na'tí'píya'níkon? Aase era'mapí'se, Uyepotorí —ta'pí to'ya ípí'. ³⁵ Jesus karawa'pí. ³⁶ Mírírí pí' Judeuyamí'ya ta'pí: —A'kí, kure'ne isa'manta'pí pínínma'ya era'makí. ³⁷ Tíse tiaronkonya ta'pí: —Enkaru'nan yenu konekatípon míserí warayo'. Í' waní' awaní ye'nen isa'manta'pí píka'tíya pra awaní'pí mírírí?

Lázaro E'mí'sa'ka

³⁸ Iní'ri Jesus esewankono'ma'pí tewan ya. Eerepamí'pí uuruwai pia. A'ta pe awaní'pí tí' yai moropai ítetappuru waní'pí tí' pe. ³⁹ Jesusya ta'pí: —Ítetappuru mo'katí. Isa'manta'pí yenaru Martaya ta'pí: —Uyepotorí, íkí pe aakatasa' sírírí. Asakírírí wei kaisarí aako'mansa' —ta'píya. ⁴⁰ Jesusya ta'pí ípí': —Aasírí taa pí' wai apí' innape ukupíya ya, Paapa meruntíri era'maya, innape nai? ⁴¹ Mírírí uuruwai yettapuríka'pí to'ya. Moropai ka' tera'ma ye'ka pe Jesus epírema'pí. —Paapa —ta'píya, —Uwakírí pe umaimu eta pí' nai. ⁴² Tíwírí rí umaimu etanen amírí. Epu'tí pí' wai. Tíse uwói to' mannan waní epu'tí to'ya pra. Anarima'pí pe waní epu'to'pe to'ya, taa pí' wai apí'. ⁴³ Mírírí taa típo, awentaime'pí aronne: —Lázaro, epa'kakí. ⁴⁴ Míríríya isa'manta'pí epa'ka'pí satippe. Yaironpí'sa' pe awaní'pí, ítenya moropai í'pu píkírí, isa'manta'pí yaironto' kamisa ke. Ítenpata yettapusa' waní'pí níri kamisa ke. Jesusya ta'pí: —Yeukatí. Moropai yeuka'pí to'ya.

Jesus Wîi Yu'se Judeuyami' Wani

(Mt 26.1-5; Mc 14.1-2; Lc 22.1-2)

⁴⁵ Arinikon Judeuyami' Maria pia iipi'sanya Jesus nikoneka'pi era'ma'pi. Miriri wenai innape ikupi'pi to'ya. ⁴⁶ Tiise tiaronkon epa'ka'pi. Fariseuyami' pia to' witi'pi. Jesus nikoneka'pi ekaremeki'pi to'ya fariseuyami' pi'. ⁴⁷ Fariseuyami' moropai teepiremasanon esanon eperepi'pi Judeuyami' panamanenan yarakkiri Jesus pi' eseurimai. Ta'pi to'ya: —O'non ye'ka pe ikupi eserikon pepin ku'sa' Jesusya. ⁴⁸ Tiwi ikupi ya tami'nawironkonya innape ikupi tesa'kon pe. Moropai miriri wenai Romanoyami' iipi. Umeruntirikon mo'ka to'ya. Epiremanto' yewi' soroka to'ya. Moropai upemonkonokon mo'ka to'ya. I' kupi e'pai awani? —ta'pi to'ya. ⁴⁹ Moropai Caifás eseurima'pi. Miikiri wani'pi teepiremasanon esanon yepotori pe miriri kono' pi'. Miikiri eseurima'pi: —Epu'nenan pepin amiri'nikon — ta'piya. ⁵⁰ —Eesenumenkasa'kon pra naatii. Jesus sa'manta e'pai man. Tiwinan sa'manta e'pai awani tami'nawironkon ton pe, Romanoyami'ya uti'kakon namai iwenai. ⁵¹ Tiwariri teeseurima kai ma eesumenka'pi. Tiise teepiremasanon esanon yepotori pe awani ye'nen, Paapaya timaimu tiripi miriri iipi. Tami'nawironkon Judeuyami' ton pe Jesus sa'manta kupi ekaremeki'piya miriri. ⁵² Moropai teken Judeuyami' ton pe aasa'manta pepin miriri, tiise pata kaisaronkon ton pe. Paapa munki pe tiwe'sanon e'paraipika'san muurukunti Jesusya kupi siriri, tiipi tiwinan waranti to' e'to'pe. ⁵³ Moropai miriri waranti Caifás eseurima tipo, Judeuyami' eseka'nunka'pi Jesus wii yu'se. ⁵⁴ Miriri epu'ti tiuya ye'nen Jesus asari pra eena'pi aronne Judeuyami' kore'ta. Atti'pi Jerusalém poi keren ri'pikiron pata pona itese' Efraim. Moro aako'mami'pi tinenupa'san pokonpe.

⁵⁵ Judeuyami' epere'to' weiyu wani'pi aminke pra, itese' Páscoa. Miriri pi' enpen tiwanikon ye'nen arinikon witi'pi Jerusalém pona irawiri ikonekai, Moisés nuri'tiya yenupanto' yawiri. Imakui'pi pe teenasa'kon ye'nen to' witi'pi e'ronai tesarukon yawiri. ⁵⁶ Jesus yuwa'pi to'ya moro, tiise epori to'ya pra awani'pi. Ipi' to' eseurima'pi. —Aaipi pepin ka'ri —kai'ma to' eseurima'pi. ⁵⁷ Fariseuyami' moropai teepiremasanon esananya timaimukon yenpa'ka'pi. O'non pata Jesus ko'mami epu'nen wani ya, ekareme'to'peya, yapisikonpa kai'ma.

12

Betânia Po Jesus Witi

(Mt 26.6-13; Mc 14.3-9)

¹ Tiwin mia' pona tiimo'tai wei kaisari Páscoa weiyu rawiri, Jesus witi'pi Betânia pona Lázaro ko'manto' ya'. Manni' isa'manta'pi pimi'sa'ka'pi tiuya ko'manto' ya' atti'pi. ² Entamo'kanto' koneka'pi to'ya moro Jesus ton pe. Marta esenyaka'ma'pi to' yekkari ton pi' moropai Lázaro ereuta'pi tiaronkon pokonpe Jesus pia. ³ Mariaya kara' yapisi'pi, mori epe'ke itese' nardo. Jesus puu karapaima'piya miriri ke. Miriri tipo i'pu ya'manani'piya tipu'pai si'po ke. Ipira kara'pi kin a'pusin pe awani'pi witi'pi. ⁴ Miriri pi' inenupa'pi itese' Judas Iscariotes eseurima'pi. Teyatonkon pi' Jesus ekaremekiton miikiri. Miikiri eseurima'pi. ⁵ —I' wani' awani ye'nen miriri kara' ke awe'repa pra awani? —ta'piya. —Kure'ne tiniru, tiwin kono' kaisari esenyaka'man yepi' kaisari ye'ma'pi to'ya e'painon tiniru ke. Miriri tiipiti e'painon i' ton pinon pia —ta'piya. ⁶ Tiise iseruku miriri. I' ton pinon pi' eesumenka pepin. Timiri ton pe itu'se awani'pi maasa pra ama'ye' pe tiwani ye'nen. Jesus nenupa'san tiniruri yense' yaanen pe tiwe'sen pe tiwani ye'nen imo'kapiti'piya. ⁷ —Tiwi Maria nisi —ta'pi Jesusya. —Usa'manta kupi siriri. Miriri ton pe ukarapaimasai'ya miriri. ⁸ I' ton pinon man arinike pu'kuru. Siriri non po to' e'ti'ka pepin tami'nawiri. Tiise uuri, uuti kupi siriri aapiapai'nikon —ta'pi Jesusya.

Lázaro Wîi Yu'se Judeuyami' Wani

⁹ Betânia po Jesus wani epu'ti'pi arinikon Judeuyami'ya. Miriri ye'nen to' witi'pi Jesus era'mapi'se moropai isa'manta'pi e'mi'sa'kasa' pi' esenumenkai. ¹⁰ Miriri ye'nen teepiremasanon esanon wani'pi Lázaro wii yu'se. ¹¹ Maasa pra iwenai arinikon Judeuyami'ya Jesus kupi'pi innape epu'ti tiuya'nikon ye'nen.

Jerusalém Ta Jesus Ewomi

(Mt 21.1-11; Mc 11.1-11; Lc 19.28-40)

¹² Arinikon pemonkonyami' epere'sa' wani'pi festa pi' tiwanikonpa kai'ma Jerusalém pona. Jesus iipi epu'ti tiuya'nikon pe iponaya to' witi'pi. ¹³ Yu' yare maripa ye' warainon yari'pi to'ya. Aaipi era'ma tiuya'nikon pe to' entaimepiti pia'ti'pi.

—Mori pe man —taa pia'ti'pi to'ya.

—Mori miserí, yepuru wani,

Paapa uyepotorikon naiponti'pi,

Israel ponkon yepotori pe,

—taapití'pí to'ya. ¹⁴ Moropai Jesusya tekín ton yeporí'pí jumenta more. Ipona eenuku'pí, Paapa maimu e'menukasa' yawírí. ¹⁵ See warantí awe'menukasa' wani'pí:

Teesi'ní'se pra e'tí,
Paapa pemonkonoyamí' Sião ponkon,
a'kí, ayesa'kon iipí pe man
jumenta more po

penaronkon ayesa'kon reiyamí' warantí,
kai'ma Paapa maimu e'menukasa' wani'pí.

Zc 9.9

¹⁶ Tíise mírírí yawírí Jesus wani' epu'tí inenupa'sanya pra awani'pí. Jesus sa'manta'pí moropai awe'mí'sa'kasa' típo neken to' enpenata'pí penaronkon nekaremekí'pí pí'. Moropai mírírí yai neken innape mírírí yawírí Jesus wani'pí epu'tí'pí to'ya.

¹⁷ Moropai ariníkon pemonkonyamí', manni'kan isa'manta'pí Lázaro pími'sa'ka Jesusya era'ma'típonkon eseuríma ko'manní'pí inkoneka'pí pí'. ¹⁸ Mírírí wenai tiaronkon epa'ka'pí Jerusalém yapai Jesus epose isa'manta'pí pemonkon pími'sa'kasai'ya etasa' tíuya'níkon ye'nen. Ariníke to' wani'pí. ¹⁹ Moropai mírírí pí' fariseuyamí' esenumenka'pí tonpayamí' pokonpe. —A'kí, í' ku'sa' pra man —ta'pí to'ya. —Tamí'nawíronkon wítin pí' man iipia, uurí'níkon ton pra. Moropai innape iku'sa' to'ya mírírí —ta'pí to'ya.

Gregoyamí' Wani'Jesus Anera'mapai

²⁰ Judeuyamí' festarí pí' tíwaníkonpa tiaronkon gregoyamí' ii'sa' wani'pí Jerusalém pona nírí Judeuyamí' yarakkírí. ²¹ Insanan wítí'pí eseurímai Filipe yarakkírí. Míikírí Filipe wani'pí Galiléia pata yawon Betsaida cidaderí poinon. Míikírí pia to' wítí'pí. —Jesus anera'mapai anna wani' —ta'pí to'ya. ²² To' nesatí'pí ekaremekí'pí Filipeya André pí' moropai sa'nírí to' wítí'pí ekareme'se Jesus pí'. ²³ Moropai Jesusya ta'pí to' pí': —Inna, maasa pra uweiyu erepansa' man. Uurí ka' poi iipí'pí pemonkon pe yapurí Judeuyamí' pepínya kupí sírírí. Maasa pra ipíku pe Paapaya uyenpo kupí sírírí. ²⁴ Ayenku'tíuya pepín. Trigo yena'pí yu'na'tísa' pra awani'ya, tiwinsari aako'mamí. Tíise yu'na'tísa' ya, moropai ipí'pí katasa' ya, moropai aaro'tasa' ya, kure'ne ífríya e'painon. ²⁵ Mírírí warantí sírírí non po ko'manníto' píninma ya tíwírí e'tí'kan. Tíise sírírí non po ko'manníto' tí'nínmai pra ka' po ipatíkari ko'manníto' eporí kupí sírírí. ²⁶ Upoitírí pe e'pai aní' wani'ya, uwenairí aapí e'pai awani. Uuko'manto' ya' upoitírí ko'mamí nírí. Upoitírí pe aní' esenyaka'masa' ya, uyunya nírí yapurí —ta'pí Jesusya.

Tíisa'manta Ekaremekí'Jesusya

²⁷ Jesus eseuríma ko'manní'pí: —Uyekaton esewankono'man pí' man. Í' tauya e'painon? Paapa, umo'kaki e'taruma'títo' winípai tauya pepín maasa pra sírírí warantí e'taruma'tí iipí'pí uurí. ²⁸ Paapa, ayese' yapuríto' pe tamí'nawíronkonya iku'kí —ta'pí Jesusya. Moropai mai eseta'pí ka' poi. —Aasírí morí pe uyese' yapurí to'ya awenai moropai iní' panpí' yapuríto' pe to'ya ikupíuya pe wai —ta'pí maiya. ²⁹ Moropai ariníkon Jesus piawonkonya eta'pí mai eseuríma. Mírírí ye'nen tiaronkonya ta'pí: —Wara'napi pe man. Moropai tiaronkonya ta'pí: —Inserí eseuríman pí' man yarakkírí. ³⁰ Jesusya ta'pí to' pí': —Uurí wenai Paapa eseurímasa' pra man, tíise eeseurímasa' amírí'níkon ton pe innape ukupíkonpa. ³¹ Sírírí non po tílko'mansenon yeseru imakui'pí pe taruma'títo' weiyu erepansa' man. Moropai sírírí imakui'pí yepotorí yenpa'ka Paapaya pe man. ³² Pakí'nan pona u'mí'sa'ka to'ya pe man típokapí'se moropai mírírí wenai uupia tamí'nawíronkon enepíuya —ta'píya. ³³ O'non ye'ka pe tíwí to'ya ekaremekíya mírírí. ³⁴ Tiaronkonya ta'pí ipí': —Paapa kaaretarí po eeseporí ipatíkari Cristo ko'mamí kai'ma. Tíise amíríya taa, “Uurí ka' poi iipí'pí pemonkon pe sa'manta kupí sírírí pakí'nan po”. Aní' see amírí, moriya? —ta'pí to'ya ipí'. ³⁵ Jesusya ta'pí to' pí': —A'kaya aye'maríkon weiyu'ma ko'manní'pí mararí. Innape iku'kí sírírí ewaron ya, aataka'makon namai. Ewaron ya' eenakon ya, o'non pata atítkon epu'tíya'níkon pepín. ³⁶ Tarí wani' tanne aweiyu'manenkon pe innape uku'tí upemonkon pe awaníkonpa, a'ka ta tílko'mansenon pe awaníkonpa, Paapa epu'nenan pe.

Mírírí taa yaretí'ka tíuya pe, Jesus wítí'pí to' piapai moropai eesenomí'pí. ³⁷ Tamí'nawírí mírírí ekoneka eseríkan pepín koneka'píya to' nera'makon tonpe. Míiwíni tíise innape ikupí to'ya pra awani'pí. ³⁸ Mírírí warantí awani'pí Isaiás nurí'tí nímenuka'pí yawírí. Pena Isaiás nurí'tíya ta'pí:

Uyepotorí, aní'ya innape unekaremekí'píkon ku'sa' pra man.

Tímeruntírí yenposa' Paapaya,

tíise ikupí to'ya pra man innape

ta'píya. ³⁹ Innape ikupí to'ya eseríke pra awani'pí. Maasa pra Paapaya to' yenu

yenkaru'nanní'pí Isaiás nurí'tíya ta'pí yawírí.

⁴⁰ Paapaya to' yenu yenkaru'nanní'pí.

Moropai to' yewan sa'manní'sai'ya.

Is 53.1

Míriri kupi'píiya era'ma to'ya namai tenukon ke.

Moropai epu'ti to'ya namai tewankon ya'.

Moropai imakui'pi poi to' era'ti namai

moropai to' yepi'túya pepín.

Is 6.10

ta'píiya. ⁴¹ Míriri waranti Isaiás nuri'ti eseuríma'pi maasa pra ipikku pe Cristo e'to' yenko'pi Paapaya ipi'. Jesus Cristo pi' eseuríma'pi pena. ⁴² Míiwini tíise arinikon Judeuyami' esanonya innape Jesus kupi'pi Paapa nimenka'pi pe awani. Tíise aronne to' esekaremeki pra awani'pi fariseuyami'ya tenpa'kakon namai, teepere'to'kon yewi' tapai. ⁴³ Maasa pra tonpakonya tapurikon yu'se to' wani'pi Paapaya tapurikon yu'se tiwanikon yentai.

⁴⁴ Moropai Jesus entaime'pi: —Innape uku'nen wani ya, uyarimatipon kupi'ya niri innape. ⁴⁵ Uyera'maiya ya, uyarimatipon era'maiya niri. ⁴⁶ Pemonkonyami' weiyu'manen pe uui'sa' siriri non pona Paapa epu'to'pe to'ya. Moropai innape uku'nen ko'mami namai ewaron ta, Paapa tepu'se pra uui'sa' siriri. ⁴⁷ Umaimu etanen wani ya, yawiri pra aako'mami tíise, miki'ri yenumúya pepín. Maasa pra pemonkonyami' taruma'ti uui'sa' pra wai, tíise to' pika'ti uui'pi. ⁴⁸ Tíise ani'ya taasa' ya, ayu'se pra wai, moropai umaimu kupi'ya pra wani ya innape, yapi'si'ya pra awani ya, taruma'titon moro man. Míriri wani umaimu, eseuríma'pi manni'ya taruma'ti pe man tiwinano'pi wei yai. ⁴⁹ Uuwariri eseurímasa' pra wai. Paapa, uyarimatiponya upanama'pi. “See waranti neken meseurímai” ta'píiya upi'. ⁵⁰ Moropai epu'ti pi' wai imaimuya ipatikari pemonkon ko'manto' ton ekaremeki. Míriri ye'nen eseuríma ya, Paapa nekaremeki'pi neken upi' ekaremeki'ya.

13

Jesusya Tinenu'pa'san Puu Rona

¹ Moropai entamo'kanto' rawiri Páscoa itese' Jesusya tíweiyu erepansa' epu'ti'pi. Siriri non poi tuuti Paapa pia epu'ti'píiya. Típemonkonoyami' siriri non ponkon sa'nama'piti'píiya moropai siriri'í' kai'ma inkamoro sa'nama túya yenko'píiya tíisa'manta pikiri.

² Jesus wani'pi tinenu'pa'san pokonpe entamo'kanto' pi'. Makuiya teesenumekato' tíisa' wani'pi Judas pia, Simão Iscariotes munmu pia. Teyatonon pi' Jesus ekaremeki pi' eesenumenka emapu'ti'pi Makuiya. ³ Moropai Jesusya epu'ti'pi tunya tami'nawiron rumakasa' tenya'. Moropai tuipi'pi Paapa piapai epu'ti'píiya. Paapa pia tíwenna'po kupi epu'ti'píiya. ⁴ Tami'nawiri miriri epu'ti túya pe Jesus e'mi'sa'ka'pi, tipon mo'ka'píiya, moropai ta'san yewa'ti'píiya. ⁵ Míriri típo tuna kamo'píiya pisa ya' moropai tinenu'pa'san puu rona pia'ti'píiya moropai ya'manani'píiya ta'san yewa'tisa' ke.

⁶ Moropai Simão Pedro pia eerepansa' ya, Pedroya ta'pi ipi': —Uyepotori, u'pu ronaya miriri?

⁷ Jesusya yuku'pi: —Unkupi epu'tiya pra awani siriri tíise maasa epu'tiya.

⁸ Pedroya ta'pi: —Kane, kane, amiriya u'pu ronaya e'pai pra man —ta'píiya. —A'pu ronauya tiriya pra awani ya, upemonkono pe awani pepin taripai —ta'pi Jesusya.

⁹ Míriri pi' Simão Pedroya ta'pi: —Uyepotori, moriya u'pu neken ki'ronai tíise uyenya, upu'pai niri ronaki.

¹⁰ Jesusya ta'pi: —Tíwe'pisen wani nura pe pra, iniri awe'pi pepin típu neken ronaiya. Amiri'nikon wani e'pisanon waranti mori pe, nura pe pra, tíise tiwinan man imakui'pi pe.

¹¹ (Jesusya epu'ti'pi ani'ya tekaremeki teyatonon pi'. Míriri ye'nen ta'píiya miriri tiwinan man imakui'pi pe.)

¹² Jesusya to' puu rona típo, tipon yeka'ma'píiya moropai eereuta'pi iniri tipata'pi ya'. Moropai to' pi' ta'píiya: —Í' ku'sau'ya api'nikon epu'ti pi' naati? —ta'píiya. ¹³ —Anna yenupanen, anna yepotori taa pi' naati upi'. Yairi man maasa pra ayepotorikon pe wani. ¹⁴ Tíise uuriya, ayepotorikonya, ayenupanenkonya a'pukon rona pi' man. Míriri waranti ayonpakon puu ronaya'nikon e'pai awani. ¹⁵ Anera'matonkon tiri pi' wai aapia'nikon, iku'sau'ya waranti ikupikonpa, ayonpakon yarakkiri. ¹⁶ Ayenku'ti'ya pepin, ipoitiri wani pepin tikaraiwari yentai. Moropai inarima'pi wani pepin tarima'tipon yentai. ¹⁷ Míriri epu'ti pi' naati taripai. Míriri yawiri ikupiya'nikon ya, taatausinpai aako'mamikon.

Jesusya Teeyatonon Yenya' Trumakatipon Ekaremeki

(Mt 26.20-25; Mc 14.17-21; Lc 22.21-23)

¹⁸ Tami'nawironkon amiri'nikon pi' eseuríma pra wai. Unmenka'san epu'ti pi' wai. Tíise Paapa kaaretari e'menukasa' yairi e'pai awani. See waranti awe'menukasa':

Warayo' uyarakkiri tekkari enapitipon enasa' uyeyaton pe.

Sl 41.9

Míriri waranti awe'menukasa' miriri.

¹⁹ —Míriri ekaremeki'ya siriri api'nikon awe'kupi pra tíise. Awe'ku'sa' ya, innape ukupikonpa ani' pe wani ta'píiya manni'. ²⁰ Yairi tauya siriri. Mori pe ani' unarima'pi

yapisitípon waní ya, uurí pu'kuru yapisiya moropai uyapisitíponya uyarima'típon yapisi níri.

²¹ Míriri taa típo, kure'ne Jesus esewankono'ma'pí moropai aronne ta'píya: —Innape taa pí' wai. Tiwinan amírí'nikon kore'tawonya uyekaremekí kupi síriri uveyatontonon pí'.

²² Míriri pí' inenupa'san esera'ma'pí, aní' pí' taiya epu'ti to'ya pra awaní'pí. Míriri pí' to' esenumenka'pí kure'ne. ²³ Tiwin inenupa'pí Jesus nisa'nama erutasan' waní'pí Jesus pia. ²⁴ Míikírí pí' Simão Pedro esenpiníku'pí, aní' pe awaní ekareme'to'pe Jesusya.

²⁵ Míriri ye'nen aminke pra awe'rennuku'pí Jesus pia moropai ta'píya: —Uyepotorí, aní' pe nai? —ta'píya.

²⁶ Jesusya yuuku'pí: —Manni' uyu kipíuya moropai iipia tírúya, míikírí —ta'píya. Moropai tiyu yapisi'píya moropai ikipí'píya tuma ka, itíri'píya Judas pia, Simão Iscariotes munmu pia. ²⁷ Moropai Judasya yapisi'pí. Míriri yapisiya tanne Makui ewomí'pí ya'. Jesusya ta'pí Judas pí': —Ankoneka konekata teesemi'tapai.

²⁸ Tiaronkon iipiawonkonya epu'ti pra awaní'pí, í' taiya pe awaní epu'ti to'ya pra. ²⁹ Tiaronkon esenumenka'pí. Jesus moropai ipemonkonyami' tínirurí yense' yaanen pe Judas waní epu'ti'pí to'ya. Míriri ye'nen Jesusya ekaremekí'pí attíto'pe festa yemanne ton yennai ou í' ton pínon pia tíniru tító'peiya kai'ma tiaronkon esenumenka'pí. ³⁰ Moropai tiyu yapisi típo, Judas epa'ka'pí ka'ne' pe to' kore'tapai. Moropai ewaron pe awaní'pí.

Amenan Unkupíkon Ton Ekaremekí Jesusya

³¹ Judas epa'ka pe, Jesusya ta'pí: —Tarípai ka' poi iipí'pí pemonkon pe, uurí yapurí pí' pemonkonyami' man. Moropai Paapa yapurí pí' pemonkonyami' man uurí wenai.

³² Moropai Paapa yapurí to'ya ya, uurí ekaremekí Paapaya tamí'nawíronkon pí', morí pe waní ekaremekíya kupi síriri tíwarírí.

³³ Unmukuyami', aapia'nikon tíko'man pe uuko'mamí pepín. Uyuwaya'nikon kupi síriri, tíise tauya apí'nikon. Judeuyami' esanon pí' unekaremekí'pí, míriri ekaremekíuya síriri apí'nikon. O'non pata uutí ya, attíkon eseríke pra awaní.

³⁴ Moropai amenan ankupíkon ton ekaremekíuya síriri. Ayonpakon sa'namatí. Asa'nama'píuya'nikon warantí to' sa'namatí. ³⁵ Ayonpakon sa'namaya'nikon ya, upemonkonyami' pe awaníkon epu'ti tamí'nawíronkonya.

Pedro Nekaremekí Ton Ekaremekí Jesusya

(Mt 26.31-35; Mc 14.27-31; Lc 22.31-34)

³⁶ Simão Pedroya ta'pí ipí': —Uyepotorí, o'non pata pona attí míriri? —ta'píya. Jesusya yuuku'pí: —Upíkírí attí eseríke pra awaní o'non pata uutí ya. Tíise maasa uwenairí attí —ta'píya.

³⁷ —Uyepotorí, í' wani' awaní ye'nen awenairí uutí eseríke pra awaní? —ta'pí Pedroya. —Amírí ton pe uusa'manta eseríke waní síriri —ta'píya.

³⁸ Jesusya yuuku'pí: —Innape nai? Uurí ton pe naka aasa'manta? Ayenku'tíuya pepín. Kariwana yunkon etun rawírí, “Unepu'ti pepín míikírí”, taaya kupi síriri. Eseuríwí'ne ite'ka taaya kupi síriri —ta'píya.

14

Paapa Pia Wítinto' Pe Jesus Wani

¹ Moropai Jesusya ta'pí tinenupa'san pí': —Teesewankono'mai pra e'tí. Aasírí innape Paapa kupi pí' naatí. Uurí níri ku'tí innape. ² Maasa pra tu'ke ko'manníto' moro man Uyun yewí' ta. Í' ton pra awaní ya, tauya níri e'painon. Tíise uutí síriri aako'manto'kon ton konekai. ³ Moropai amírí'nikon ton pe ikonekasau'ya ya, uupí iní'ri amírí'nikon era'mai, uupia aako'mamíkonpa. O'non pata uuko'mamí ya, miarí níri uupia aako'mamíkonpa. ⁴ O'non pata uutíto' epu'ti pí' naatí.

⁵ Míririya Toméya ta'pí Jesus pí': —Uyepotorí, o'non pata pona attí epu'ti annaya pra man. O'non ye'ka pe wítinto', e'ma epu'to'pe annaya? ⁶ Jesusya yuuku'pí. —Uurí e'ma, innarí, moropai ko'manníto'. Aní' wítí pepín Paapa pia tíwí uurí tíku'se —ta'píya. ⁷ —Innape uye'pú'tíya'nikon ya, Uyun níri epu'tíya'nikon. Moropai síriri pata pai innape Paapa epu'tíya'nikon. Maasa pra aasírí Míikírí era'masa'ya'nikon.

⁸ Filipeya ta'pí Jesus pí': —Uyepotorí, era'mato'pe annaya Paapa yenkó. Míriri neken yu'se anna man. ⁹ Jesusya ta'pí: —Pena pata pai uurí waní aapia'nikon. Míiwíni tíise Filipe, uye'pú'tíya pra nan? Filipe, aní'ya uyera'masa'ya, Paapa níri era'masai'ya. Míriri ye'nen í' ton pe Paapa yenkó taaya manni'? ¹⁰ Paapa ya' uurí waní moropai uurí ya' Paapa waní kupíya pra nan innape? —ta'píya Filipe pí'.

Moropai tinenupa'san pí' ta'píya: —Míriri tauya manni' uwinípainon pepín, tíise Paapa, uupia tíko'mansenya itu'se tíwe'to' kupi uurí wenai. ¹¹ Paapa ya' uurí waní moropai uya'

Paapa waní tauya manni' ku'ti innape. Tíise sa'me awaní ye'nen innape míriri kupíya'nikon pra awaní ya, innape uku'ti unkupí wenai. ¹² Ayenku'tíuya pepín. Aní'ya innape ukupí ya, unkupí'pí warantí ikupíya. Moropai unkupí'pí yentai ikupíya maasa pra Paapa pia uutí kupí síriri. ¹³ Míriri wenai umaimu pe í' rí anesatíkon tíriuya aapia'nikon. Míriri ye'nen uurí wenai morí pe Paapa yapurí tu'ke pemonkonyami'ya. ¹⁴ Moropai tauya iní'rí umaimu pe í' rí anesatíkon, míriri kupíya.

Morí Yekaton Wanní Iipí Ekaremekí Jesusya

¹⁵ U'ninmaya'nikon ya ayaipontitou'ya'nikon yawírí ako'manti. ¹⁶ Moropai Paapa pí' esatíuya síriri, apanamanenkon ton tiaron, yairon pí' teeseurímasen yarimato'peiya aapia'nikon aako'manto'pe ipatíkarí. ¹⁷ Síriri non po tíiko'mansenonya míkiri yapisi eseríke pra awaní maasa pra era'ma to'ya eseríke pra awaní, epu'ti to'ya pepín. Tíise amírí'nikonya epu'ti maasa pra aako'mamí apokonpe'nikon, ayewankon ya' awaní. ¹⁸ Uuti ya, tiwinsari awe'nímikon pepín aako'manní'nenkon ton pra, tíise iní'rí enna'po kupí síriri aapia'nikon. ¹⁹ Maasa mararí síriri pata po tíiko'mansenonya uyera'ma pepín iní'rí. Tíise amírí'nikonya iní'rí uyera'ma kupí síriri. Moropai iní'rí enen uuko'mamí ye'nen, amírí'nikon ko'mamí nírí enen ipatíkarí. ²⁰ Míriri wei yai, Paapa pia uuko'mamí epu'tíya'nikon kupí síriri. Moropai uya' aako'mamíkon, amírí'nikon ya' uuko'mamí warantí. Tiwin e'ní síriri. ²¹ Aní' unekaremekí'pí yapisitípon, moropai míriri unekaremekí'pí yawíron, míkiri u'ninmanen. Míikiri u'ninmanen sa'nama uyunya. Uuríya nírí isa'nama moropai iipia uuipí, esekaremekí uyepu'to'peiya, ta'pí Jesusya to' pí'. ²² Míririya ta'pí Judasya. (Míikiri Judas Iscariotes pepinya, tiaron) Míikiriya ta'pí Jesus pí': —Uyepotorí, o'non ye'ka pe anna pia aaiپی tíise tamí'nawíronkon pemonkonyami' pia aaiپی pepín? ²³ Jesusya yuuku'pí: —Aní'ya u'ninma ya, míkiri ko'mamí unekaremekí'pí yawírí. Uyunya isa'nama, moropai anna erepamí iipia moropai anna ko'mamí iipia —ta'piya. ²⁴ —Tíise u'ninmanen pepín ko'mamí pepín unekaremekí'pí yawírí. Míriri unekaremekí'pí uwinípainon pepín tíise Paapa winípainon. ²⁵ Míriri ekaremekí'piuya akore'ta'nikon waní yai. ²⁶ Tíise panamaton, Morí Yekaton Wanní, Paapa narimaton uyenta, míkiriya amírí'nikon yenupa kupí síriri tamí'nawíron pí'. Moropai tamí'nawírí unekaremekí'pí pí' ayenpenatanípiya'nikon kupí síriri.

²⁷ Tiwanmíra awe'to'kon nímíuya aapia'nikon. Míriri ke arepauya'nikon. Míriri untírí síriri non po tíiko'mansenon níriri warainon pepín. Míriri ye'nen teesewankono'mai pra e'ti, eranne' pe pra. ²⁸ Uuti síriri aapiapai'nikon moropai iní'rí enna'po aapia'nikon tauya eta pí' naatí. U'ninmaya'nikon ya, aatausinpakon e'painon. Maasa pra emíkku síriri uyun pia. Míikiri uyun uyentainon. ²⁹ Míriri ekaremekí'pí wai apí'nikon uutí rawírí. Míriri yai uutí ya, innape ikupíkonpa. ³⁰ Iní'rí kure'ne eseuríma eseríke pra wai amírí'nikon yarakkíri. Maasa pra síriri pata esa' iipí kupí síriri. [Míikiri Makui, uyentainon pepín. ³¹ Tíise í' rí taa Paapaya ya, míriri kupíya, Paapa yapuríuya epu'to'pe tamí'nawíronkon síriri pata po tíiko'mansenonya. Aase'nikon síriri pata pai.

15

Uva Ye' Warainon Jesus

¹ Míriri típo Jesusya ta'pí tinenupa'san pí': —Uurí waní uva ye' warantí, yairon. Amírí'nikon waní ipantakon warantí. Moropai Uyun waní iko'manní'nen warantí. ² Míikiri Uyunya tamí'nawírí ipanta epetakoikon pepín ya'ti moropai ipantakon mararí epetakoikon yapí'kaiya morí pe awe'to'pe, iní' panpí' eepetato'pe. ³ Amírí'nikon waní ipanta yapí'kasa' warantí maasa pra aasírí amírí'nikon enasa' man morí pe, ayenupatou'ya'nikon wenai. Imakui'pí anukupí'píkon mo'kasa' Paapaya —ta'piya. ⁴ —Ako'manti uupia, moropai uuko'mamí aapia'nikon. Irupukon pí' ipanta atapi'sa' pra awaní ya, eepeta pepín. Tíise aako'mamí ya irupukon pí' eepeta. Míriri warantí amírí'nikon waní. Upí' aako'mamíkon pra awaní ya, morí pe aako'mamíkon pepín. Morí pe aako'mamíkon eseríke pra awaníkon, a'tu'míra awaníkon ye'nen.

⁵ Uurí uva ye' warainon, amírí'nikon ipantakon warainokon. Aní' ko'mamí ya uupia, moropai iipia uuko'mamí ya, míkiriya morí kupí kure'ne umeruntírí wenai. Tíise uurí ton pra si'ma morí kupíya eseríke pra awaní tiwin kin. ⁶ Ipantakon imo'kasa' awa'pí'tasa' yannuku to'ya. Míriri soroka to'ya apo' ya' aaranto'pe. Míriri warantí aní' ko'mamí pra awaní ya uupia, míkiri yenumí Paapaya pe man. ⁷ Aako'mamíkon ya uupia moropai umaimu ko'mamí ya aapia'nikon í' itu'se awe'to'kon esatíya'nikon moropai yapisiya'nikon. ⁸ Kure'ne morí kupíya'nikon ya, amírí'nikon waní upemonkono pe epu'ti tamí'nawíronkonya. Moropai míriri wenai taa to'ya, “Inna, morí pe Paapa man”, taa to'ya. ⁹ Uyunya u'ninma warantí amírí'nikon pinímauya. Míriri ye'nen ako'manti uupia, a'ninmatou'ya'nikon pí' aatausinpakonpa. ¹⁰ Míriri warantí unekaremekí'pí yawírí aako'mamíkon ya, upí' aatarimakon pepín. Anínmatou'ya'nikon pí' aako'mamíkon taatausinpai. Míriri warantí uyun

maimu yawîri uuko'mamî ye'nen iipia uuko'mamî moropai u'nînmaiya pî' atausinpa. ¹¹ Mîrîri ekaremekî pî' wai apî'nîkon aatausinpakonpa uuri atausinpa' warantî, aatausinpato'kon e'to'pe mîîpîkîri pra. ¹² Unekaremekî'pî yawîri iku'tî. Ayonpakon sa'namatî asa'namauya'nîkon manni' warantî. ¹³ Anî' sa'manta ya tonpa ton pe, mîîkîri wanî tonpa sa'namanen pe kure'ne. Inî' panpî' tonpa sa'namatoi'ya ton pra awanî, mîrîri yentainon. ¹⁴ Uyonpa pe pu'kuru awanîkon, umaimu yawîri awanîkon ya. ¹⁵ Inî'ri upoitîri tauya pepin apî'nîkon maasa pra tikaraiwariya î' kupî epu'tî ipoitîriya pepin. Tîise uyonpa pe pu'kuru awanîkon maasa pra tamî'nawîri upî' Paapa nekaremekî'pî ekaremekî'piuya apî'nîkon. ¹⁶ Amîrî'nîkonya uuri menkasa' pra man. Tîise uuriya amîrî'nîkon menka'pî. Moropai ayaipontî'piuya'nîkon Paapa yeseru ekaremekîkonpa tamî'nawîronkon pî'. Moropai mîrîri wenai morî pe to'ko'mamî ipatikarî. Mîrîri warantî awanîkon ya, î' rî anesatikon tîri Paapaya aapia'nîkon. ¹⁷ Mîrîri ye'nen ankupîkon ton ekaremekîuya sîrîri. Ayonpakon sa'namatî.

Jesus Wenaironkon E'taruma'ti Pe Man

¹⁸ Sîrîri non po tîiko'mansenonya amîrî'nîkon kupî ya tewanmakon pe, mîrîri warantî uuri kupî'pî to'ya e'mai' pe. Mîrîri epu'tî pî' naatîi. ¹⁹ Sîrîri non po tîiko'mansenon yonpa pe awanîkon ya, asa'namakon to'ya e'painon, tîise to' yonpa pe pra awanîkon maasa pra amo'ka'piuya'nîkon to' kore'ta pai. Mîrîri ye'nen tewanmakon pe amîrî'nîkon kupî to'ya. ²⁰ Unekaremekî'pî pî' enpenatati. Ipoitîri wanî pepin tikaraiwari yentai. Mîrîri warantî utaruma'tî to'ya ya, ataruma'tikon to'ya nîri. Umaimu yawîri to' wanî ya, amaimukon yawîri nîri to' wanî. ²¹ Tamî'nawîri mîrîri kupî to'ya uuri wenai. Maasa pra uyarima'tipon, uyun epu'tî to'ya pepin. ²² Uui'sa' pra awanî ya, moropai to' yarakkîri eseurîmasa' pra awanî ya, imakui'pî pe tiwanîkon epu'tî to'ya pepin e'painon. Tîise epu'tî to'ya. Mîrîri ye'nen, "Imakui'pî pe anna wanî epu'tî annaya pra man", taa to'ya eserike pra awanî. ²³ Anî'ya tewanma pe ukupî ya, Uyun nîri kupîiya tewanma pe. ²⁴ To' kore'ta anî'ya ikupî eserikan pepin ku'sau'ya pra awanî ya, imakui'pî ku'sa' tîuya'nîkon epu'tî to'ya pepin. Tîise unkupî'pî era'ma'pî to'ya. Mîîwîni tîise uuri moropai uyun ku'sa' to'ya tewanmakon pe. ²⁵ Tîise mîrîri kupî'pî to'ya Paapa maimu e'menkasa' yawîri to' e'to'pe. Pena Moisésya Paapa maimu menuka'pî see warantî:

Î' rî kupîuya pîn to' winîkî. Mîîwîni tîise tewanmakon pe ukupî to'ya.

Sl 35.19; 69.4

²⁶ Panamaton iipî pe man. Mîîkîri Yekaton Wannî, Innape teeseurîmasen, Paapa piapai tui'sen. Mîîkîri yarimauya kupî sîrîri Paapa piapai aapia'nîkon moropai uyeseru pî' ayenpenatanîpiuya'nîkon kupî sîrîri. ²⁷ Moropai amîrî'nîkon nîri eseurîma kupî sîrîri uyeseru pî' maasa pra uyarakkîri aako'manpîti'pikon ayenupakon pia'tî'piuya pata pai sîrîri tîpose.

16

¹ Moropai Jesusya ta'pî to' pî': —Mîrîri ekaremekî'piuya apî'nîkon innape Paapa ku'to'ya'nîkon kupîya'nîkon namai tiwî. ² Teepe're'to'kon yewî'kon tapai amîrî'nîkon yenpa'ka to'ya kupî sîrîri. Moropai inî' panpî' ikupî to'ya. Maasa awî tîuya'nîkon yai, Paapa wakîri pe awanî kai'ma to' esenumenka kupî sîrîri. ³ Mîrîri warantî ataruma'tikon to'ya kupî sîrîri, maasa pra uuri moropai uyun epu'tî tîuya'nîkon pra awanî ye'nen. ⁴ Aasîri mîrîri ekaremekî'piuya apî'nîkon. Moropai mîrîri koneka to'ya yai, awenpenatakon kupî sîrîri.

Mori Yekaton Wannî Esenyaka'mato'

E'mai' pe upemonkono pe amîrî'nîkon ena pia'tîsa' pe mîrîri ekaremekîuya pra wanî'pî. Maasa pra aapia'nîkon uuri wanî ye'nen. ⁵ Tîise uutî kupî sîrîri uyarima'tipon pia. Mîîwîni tîise uyekaranmapoya'nîkon pra naatîi. Anî'ya "O'non pata pona atti?" taa pra awanî, tiwin kin. ⁶ Mîrîri ekaremekîuya ye'nen, eesewankono'masa'kon kure'ne. ⁷ Tîise yairî tauya sîrîri. Uutîsa' ya, morî pe awanî kupî sîrîri aapia'nîkon. Uutîsa' pra awanî ya, panamatonkon iipî pepin aapia'nîkon. Tîise uutîsa' ya, mîîkîri yarimauya aapia'nîkon. ⁸ Mîîkîri iipî non po tîiko'mansenon pia. Aaipî ya, to' pî' ekaremekîiya. Imakui'pî pe to' wanî ekaremekîiya kupî sîrîri. Moropai î' pe yairon wanî ekaremekîiya. Moropai Paapaya to' yenumî kupî ekaremekîiya kupî sîrîri. ⁹ Moropai ekaremekîiya yairî pra to' wanî imakui'pî tînkupî'pî pî' maasa pra innape ukupî to'ya pra awanî. ¹⁰ Moropai ekaremekîiya yairî pra to' esenumenka yairon pî'. Maasa pra ka' pona uutî, tarî uyera'maya'nîkon pepin inî'ri. Mîrîri yai Paapaya uyapîsi morî pe, iwakîri pe. Mîrîri wenai yairon pe wanî epu'tî to'ya. ¹¹ Moropai Paapaya imakui'pî taruma'tî ekaremekîiya maasa pra aasîri Paapaya imakui'pî yepotorî, Makui, taruma'tî pe man. ¹² Inî' panpî' anekareme'pai wai apî'nîkon tîise sîrîri yapîtanîpiya'nîkon pepin. ¹³ Tîise Mîîkîri, yairon pî' teeseurîmasen erepansa' ya, tamî'nawîri yairon Paapa piapainon pî' ayenupaia'yânîkon. Tîiwarîri eeseurîma pepin tîise tînetapî ekaremekîiya moropai awe'kupîton maasa ekaremekîiya nîri. ¹⁴ Uyapuriya, maasa pra uwinîpainon tînetapî pî' eeseurîma. ¹⁵ Tamî'nawîri Paapa wanî manni' itesa' pe, uuri

nîri itesa' pe. Mîrîri ye'nen tauya, uwinîpainon tînapisi'pî, aapia'nîkon itîri Morî Yekaton Wannîya, unekaremekî ekaremekîya apî'nîkon.

Esewankono'manto' Moropai Aatausinpanto'

¹⁶ Maasa mararî tîlko'manse uyera'maya'nîkon pepîn moropai inî'ri mararî tîlko'manse tîpo uyera'maya'nîkon. ¹⁷ Mîrîriya inenupa'san esekaranmapo'pî tîpi'nîkon: —Î' taiya pe awanî mîrîri? “Maasa mararî uyera'maya'nîkon pepîn moropai inî' aako'mamîkon tîpo, uyera'maya'nîkon inî'ri,” ta'piya sa'ri. Moropai taiya nîri: “Uuti uyun pia ye'nen uyera'maya'nîkon pepîn.” Î' taiya pe awanî? —ta'pî to'ya. ¹⁸ —Maasa mararî tîpo ta'piya sa'ri î' taiya pe awanî epu'tî pra man mîrîri. Mîrîri warantî to' eseurîma'pî tîwarîri'nîkon.

¹⁹ Tîpi' anekaranmapopai to' wanî epu'tî'pî Jesusya. Mîrîri ye'nen ta'piya to' pî': —Maasa mararî uyera'maya'nîkon pepîn taa pî' wai moropai inî'ri maasa uyera'maya'nîkon inî'ri taa pî' wai. Î' taiya pe awanî? —ta'piya to' pî'. ²⁰ —Innape taa pî' wai apî'nîkon. Akaraukon kupî sîrîri tîise non po tîlko'mansenon atausingpa. Esewankono'makon tîise mîrîri esewankono'mato'kon era'tî inî'ri aatausingpato'kon pe moropai aatausingpakon. ²¹ Wîri' mîlîkîri tîne esenpo kupî ya, esewankono'makoi. Maasa pra tîwe'taruma'tî weiyu eseposa' ye'nen. Tîise tîne esenposa' tîpo, inî'ri tîwe'taruma'tito' pî' awenpenata pepîn. Tîise more esenposa' pî' aatausingpa. ²² Mîrîri warantî awanîkon. Esewankono'man pî' naatî tîise inî'ri ayera'mauya'nîkon moropai aatausingpakon kupî sîrîri. Mîrîri aatausingpato'kon mo'ka anî'ya eserîke pra awanî.

²³ Mîrîri yai uyekaranmapoya'nîkon pepîn. Ayenku'tiuya'nîkon pepîn. Î' ri anesatîkon Paapa pî' itîriya aapia'nîkon upemonkono pe awanîkon ye'nen. ²⁴ Sîrîri tîpo see Paapa pî' esatîya'nîkon pra awanîkon. Upemonkono pe si'ma esatî moropai yapisîya'nîkon. Mîrîriya kure'ne aatausingpakon. Aatausingpato'kon wanî tîwîri, mîipîkîri pra.

Imakui'pî Yentai Jesus Wani

²⁵ Mîrîri ekaremekî pî' wai panton pe, aronne pra. Tîise maasa uweiyu eseporî kupî sîrîri. Mîrîri yai ekaremekîuya pepîn panton pe tîise aronne ayekaremekîuya'nîkon Paapa pî'. ²⁶ Mîrîri weiyu yai, Paapa pî' esatîya'nîkon aawarîri'nîkon uyese' yai upemonkono pe awanîkon ye'nen. Paapa pî' esatîuya pepîn amîri'nîkon ton pe. ²⁷ Maasa pra Paapaya asa'namakon. Asa'namaiya'nîkon maasa pra uyapurîya'nîkon ye'nen moropai innape ukupî'piya'nîkon, Paapa winîpainon pe. ²⁸ Paapa piapai iipi'pî uuri, sîrîri non pona. Moropai inî'ri sîrîri non nîmluya kupî sîrîri. Enna'po kupî sîrîri Paapa pia.

²⁹ Mîrîri pî' inenupa'sanya ta'pî ipî': —Aronne eseurîman pî' nai tarîpai, panton pe pra —ta'pî to'ya. ³⁰ —Tamî'nawîron epu'tî pî' nai epu'tî pî' anna man tarîpai. Î' tiaronkon esenumenka epu'tî pî' nai ayekaranmapo to'ya pra tîise. Mîrîri wenai Paapa winîpaino pe awanî kupî pî' anna man innape. ³¹ Jesusya to' maimu yuuku'pî: —Tarîpai innape naka ukupî pî' naatî? —ta'piya to' pî'. ³² —Maasa panpi' amîri'nîkon e'tîrika kupî sîrîri. Maasa pu'kuru pra attîkon kupî sîrîri ayewî'kon ta, unîmiya'nîkon kupî sîrîri tiwînsari. Mîwîni tîise tiwînsari uuko'mamî pepîn maasa pra uyun wanî uupia. ³³ Mîrîri ekaremekî pî' wai tîwanîmra awanîkonpa Paapa winîkîi, uponaron pe awanîkon ye'nen. Tarî sîrîri non po imakui'piya ataruma'tîkon, tîise meruntî ke e'tî. Maasa pra imakui'pî yentai wanî'pî.

17

Paapa Yarakkîri Jesus Eseurîma

¹ Mîrîri taa tîpo, Jesusya tenu yanumî'pî ka' yekaya. Moropai eepîrema'pî. Paapa pî' ta'piya:

—Paapa, uweiyu eseposa' man. Ipikku pe e'to' yenpokî, ipikku pe awe'to' yentopotu'peuya. Morî pe pu'kuru awanî, meruntî ke awanî epu'to'pe tamî'nawîronkonya.

² Tamî'nawîronkon pemonkonyamî' esa' pe ukupî'piya. Ukupî'piya antîri'pî tîito'peuya upemonkonoyamî' pia ipatikarî to' ko'manto'pe. ³ Sîrîri enen ko'mannîto' ipatikaron wanî amîri epu'to'pe to'ya. Amîri tiwînan Paapa, yairon, tiaron ton pîn. Moropai uuri Jesus Cristo epu'to'pe to'ya, anarima'pî sîrîri non pona. Mîrîri epu'tî to'ya ya, enen to' ko'mamî ipatikarî. ⁴ Esenyaka'mato' pe antîri'pî aretî'ka'piya. Mîrîri wenai meruntî ke awanî, morî pe awanî yenpo'piya tamî'nawîronkon pî'. ⁵ Paapa, aapia wanî tanne morî, meruntî tîikî uupia itîri'piya warantî moro aapia wanî yai, pata ekoneka pra tîise.

⁶ Sîrîri non po tîlko'mansenon kore'tapai apemonkonoyamî' mo'ka'piya. Inkamoro tîri'piya uupia. To' pî' ayeseru ekaremekî'piya ayepu'to'pe to'ya. Moropai amaimu yawîri to' e'sa' man. ⁷ Tarîpai epu'sa' to'ya, tamî'nawîri unekaremekî'pî, tamî'nawîri unkupî'pî wanî awinîpaino pe. ⁸ Maasa pra upî' anekaremekî'pî ekaremekî'pî wai to' pî'. Moropai etasa' to'ya. Innape see awinîpainon pe wanî epu'tî to'ya. Moropai uyarima'piya ku'sa' to'ya innape.

⁹ To' pona epîrema sîrîri maasa pra apemonkono pe to' wanî ye'nen. Tamî' nawîronkon non po tîlko'mansenon pona epîrema pepîn tîse manni'kan antîrî'san neken pona epîrema.
¹⁰ Tamî' nawîronkon upemonkonoyamî' wanî apemonkono pe moropai apemonkonoyamî' nîri wanî upemonkono pe. Moropai inkamoro wenai morî pe pu'kuru wanî, meruntî ke wanî epu'tî tamî' nawîronkonya. ¹¹ Sîrîri non po uuko'mamî pepîn inî'rî. Uufî kupî sîrîri aapia. Tîse inkamoro apemonkonoyamî' ko'mamî tarî. Paapa, morî anî' warainon pepîn, inkamoro ko'mannî'kî. Ameruntîri ke to' ko'mannî'kî, uupia tîsa'ya manni' ke to' pîika'tîkî tiwin to' ko'manto'pe, tiwin ko'mannî manni' warantî. ¹² To' yarakkîri wanî ya, to' ko'mannî'pî'pîuya, ameruntîri ke. Mîrîri ameruntîri antîrî'pî ke to' ko'mannî'pî'pîuya. Moropai anî' ataka'ma pra man, tîse tiwinan neken aataka'maton. Innape awanî'pî, amaimu e'menukasa' yawîri aataka'ma'pî. ¹³ Tarîpai uutî sîrîri aapia, moropai mîrîri warantî tauya tarî si'ma inkamoro upemonkonoyamî' atausinpatô'pe kure'ne, mîi pîkîri pra. Uurî atausinpa warantî to' atausinpatô'pe. ¹⁴ Anekaremekî'pî ekaremekî'pîuya to' pî'. Moropai non po tîlko'mansenonya tewanmakon pe to' ku'sa, maasa pra tonpakon pe pra to' wanî ye'nen, uurî warantî, tonpakon pe pra. ¹⁵ Sîrîri pata yapai to' mo'kaki tauya pepîn. Tîse esatîuya to' ko'mannî'kî Makuiya to' yapîsi namai. ¹⁶ Non po tîlko'mansenon yonpa pepîn uurî. Mîrîri warantî to' yonpa pe pra nîri upemonkonoyamî' man. ¹⁷ Inkamoro yenupakî amaimu pî, apemonkono pe to' e'to'pe imakui'pî tîku'se pra. Maasa pra amaimu wanî yairon pe. ¹⁸ Uyarima'pîya warantî non pona, to' yarima'ya pe wai pata poro. ¹⁹ Insanan ton pe eturumaka sîrîri aapia. Innape insanan upemonkonoyamî' nîri eturumakato'pe aapia, to' yaipontîpa apoitîri pe.

²⁰ Insanan pona neken epîrema pepîn, tîse tiaronkon pona innape akupîtonkon pona, insanan maimu wenai. Inkamoro pona nîri epîrema sîrîri. ²¹ Esatîuya tamî' nawîronkon upemonkonoyamî' e'to'pe tiwin. Paapa, uurî ya' amîri wanî warantî moropai amîri ya' uurî wanî warantî to' ku'kî uurî'nikon ya' to' e'to'pe. Tiwin to' ko'manto'pe tamî' nawîronkon non po tîlko'mansenonya uyarima'pîya ku'to'pe innape. ²² Pîkku pu'kuru e'to', antîrî'pî uupia, mîrîri ke to' repa'pîuya tiwin to' e'to'pe, tiwin e'nî warantî. ²³ Uuko'mamî to' pia moropai aako'mamî uupia. Mîrîri ya tiwin pu'kuru to' wanî. Mîrîri warantî non po tîlko'mansenonya epu'tî uyarima'tîpon amîri moropai upemonkonoyamî' yu'se awanî, uyu'se awanî warantî. ²⁴ Inkamoro antîrî'san. Moropai uupia upata ya' to' ko'mamî yu'se wai. Moropai morî uyeseru antîrî'pî era'ma to'ya. Morî uyeseru tîrî'pîya maasa pra u'nînma'pîya pena pata pai pata ekonekasa' rawîri. ²⁵ Paapa, yairon amîri. Non po tîlko'mansenonya ayepu'tî pepîn, tîse ayepu'tî pî' wai. Moropai insanan unenupa'sanya epu'tî uyarima'tîpon pe awanî. ²⁶ Ayeseru ekaremekî pî' wai to' pî' moropai mîrîri pî' uuko'mamî tiaronkon sa'namato'pe to'ya u'nînmaya warantî. Moropai uuko'manpîti inkamoro kore'ta, to' yewan ya' tiwin e'nîto'pe.

Mîrîri warantî Jesus epîrema'pî, Paapa yarakkîri eeseurîma'pî.

18

Jesus Yapîsi To'ya

(Mt 26.47-56; Mc 14.43-50; Lc 22.47-53)

¹ Teepîrema tîpo, Jesus epa'ka'pî tînenupa'san yarakkîri moropai iwîti rukku'nîti'pî to'ya, Cedrom itese'. Moro iratai po Oliveira ye'ka wanî'pî. Miarî tînenupa'san pokonpe eewomî'pî.
² Mîrîri Oliveira ye'ka epu'tî'pî Judasya iteyatonon pî' Jesus ekareme'nenya. Epu'tî'pîya maasa pra miarî Jesusya tînenupa'san muurukuntîpî'pî.
³ Mîrîri ye'nen moro Oliveira ye'kana Judas erepamî'pî. Epîremanto' yewî' era'manen enepî'pîya moropai tiaronkon enepî'pîya. Teepîremasanon esanon moropai fariseuyamî' narima'san, arinîke to' wanî'pî. Tîkasuparaikon moropai tîtaikapukon moropai tîweiyukon, tî'kuma'tukon ke to' erepamî'pî.
⁴ Jesus epa'ka'pî to' ponaya moropai to' ekaranmapo'pîya, tamî' nawîri î' kupî to'ya tîpî' epu'tî'pî. Ta'pîya to' pî': —Anî' yuwaya'nikon? —ta'pîya. ⁵ Inkamoroya yuuku'pî: —Jesus, Nazaré pon —ta'pî to'ya. —Uurî mîikîri —ta'pîya. (Judas, iteyatonon pî' Jesus ekareme'nen, mîikîri wanî mîrîri inkamoro pokonpe.) ⁶ Uurî mîikîri, taasa' Jesusya pe, inkamoro atarima'pî moropai to' esenunî'pî non pona. ⁷ Moropai inî'ri Jesusya to' ekaranmapo'pî: —Anî' yuwaya'nikon? —ta'pîya to' pî'. —Jesus, Nazaré pon —ta'pî to'ya. ⁸ —Uurî mîikîri tauya sa'rî. Uurî yuwaya'nikon ya, moriya tîwî insanan unenupa'san nîti —ta'pî Jesusya to' pî'. ⁹ Mîrîri ta'pîya tîmaimu yawîri awe'ku'to'pe manni' Paapa nîtîrî'san ko'mannî'pî'pîuya anî' ataka'ma pra man ta'pîya ne'tîkini. Innape tîmaimu e'to'pe taiya mîrîri warantî. ¹⁰ Mîrîriya Simão Pedroya tîkasuparai mo'ka'pî moropai teepîremasanon esanon yepotorî poitîri pana ya'tî'pîya. Mîikîri ipoitîri ese' Malco. ¹¹ Mîrîri pî' Jesusya ta'pî Pedro pî': —Tîwî akasuparai nîsi, yeka'makî iwon ya' —ta'pîya. —Itu'se Paapa e'to' yawîri e'taruma'tî pepîn naka? Kaane, e'taruma'tî sîrîri Paapa naipontî'pî pe.

Anás Pia Jesus Yari To'ya

¹² Míriri típo Jesus yapisi'pí to'ya, surarayami'ya moropai to' esa'ya, moropai teepíremasanon esanon narima'sanya yapisi'pí, itenya yewa'ti'pí to'ya. ¹³ Moropai e'mai' pe yari'pí to'ya Anás pia. Anás mĩkĩrĩ Caifás yawo. Míriri kono' yai teepíremasanon esanon yepotori' pe Caifás wani'pí. ¹⁴ Mĩkĩrĩ Caifásya Judeuyami' esanon panamasa' wani'pí tiwin warayo' sa'manta yu'se wani' tamĩ'nawironkon pemonkonyami' ton pe kai'ma to' panamasai'ya wani'pí.

Pedroya Taa, Jesus Unepu'ti Pepin

(Mt 26.57-58,69-70; Mc 14.53-54,66-68; Lc 22.54-57)

¹⁵ Moropai Simão Pedro moropai tiaron inenupa'piya Jesus wenaima'pí. Mĩkĩrĩ tiaron inenupa'pí teepíremasanon esanon yepotori' nepu'ti. Míriri ye'nen atti'pí Jesus pikiri itewi' poroyi'piri pikiri, ¹⁶ poro po Pedro ko'mamĩ tanne witi' woima'tito' mana'ta pia. Míririya tiaron inenupa'pí, manni' teepíremasanon esanon yepotori' nepu'ti'pí, mĩkĩrĩ enna'po'pí mana'ta piawon wiri' yarakkiri' eseurimai. Eeseurima'pí moropai Pedro ewomi' tiri'piya. ¹⁷ Moropai mĩkĩrĩ mana'ta piawon wiri'ya ta'pí Pedro pi'. —Mĩkĩrĩ warayo' nenupa'pí amiri? —ta'piya. —Kaane, uuri' pepin —ta'pí Pedroya. ¹⁸ Míririya Pedro witi'pi ipoitiritonon kore'ta apo' pia tiwe'sanon pia. Moropai teepíremato'kon yewi' era'manenana pia. To' atapina'pí tintiruka'pikon pia, komi' pe pata wani' ye'nen. Satippe Pedro atapina'pí to' pokonpe.

Teepíremasanon Esanon Yepotoriya

Jesus Ekaranmapo

(Mt 26.59-66; Mc 14.55-64; Lc 22.66-71)

¹⁹ Míriri tanne teepíremasanon esanon yepotoriya Jesus ekaranmapo'pí inenupa'san pi' moropai inekaremeki'pí pi'. ²⁰ Jesusya yuuku'pi: —Tamĩ'nawironkon pemonkonyami' yeurimapi'ti'piya aronne, ama' pe pra. Eperen'to' yewi'kon ta, epíremanto' yewi' ta, to' yenupapiti'piya tímurukun pe awanikon tanne. Í' tauya pra wani'pí ama' pe. ²¹ Míriri ye'nen í' ton pe uyekaranmapoya? Inkamoro umaimo etatiponkon mekaranmapoi, í' taasau'ya to' pi'. Míriri epu'ti pi' to' man mori' pe. ²² Míriri taasa' Jesusya pe, tiwin epíremanto' yewi' era'manena Jesus yenpatamo'pí. Moropai ta'piya: —Í' ton pe see míriri ye'ka pe eseuriman míriri teepíremasanon esanon yepotori' pi'? —ta'piya Jesus pi'. ²³ Jesusya yuuku'pi: —Yairi pra eseurimasa' ya, makai tamĩ'nawironkon pi' í' kai'ma eseurimasa'. Tĩise yairi eseuriman pi' wai. Í' wani' awani' ye'nen upa'tiya míriri? —ta'pí Jesusya mĩkĩrĩ pi'. ²⁴ Míririya Anásya Jesus yarima'pí taironpi'se Caifás pia, teepíremasanon esanon yepotori' pia.

In'ri Pedroya Taa, Mĩkĩrĩ Unepu'ti Pepin

(Mt 26.71-75; Mc 14.69-72; Lc 22.58-62)

²⁵ Míriri tanne Simão Pedro atapina ko'mannipi'pí satippe si'ma. Moropai tiaronkon iipiawonkonya ta'pi ipi': —Mĩkĩrĩ warayo' nenupa'pí niri amiri ka'ri? Tĩise Pedroya ta'pi: —Kaane uuri' pepin —ta'piya. ²⁶ Míririya tiwin teepíremasanon esanon yepotori' poitiriyta ta'pi. Mĩkĩrĩ pana Pedro na'ti'pí yonpa pe awani'pí. Mĩkĩrĩya ta'pí Pedro pi': —Amiri ka'ri ayera'mauya ne'tikini mĩkĩrĩ yarakkiri' Oliveira ye'kana' e'ni ne'tikini —ta'piya. ²⁷ In'ri Pedroya ta'pi: —Kaane. Míriri pe ri' kariwana yunkon e'na'pi.

Pilatosa Jesus Ekaranmapo

(Mt 27.1-2,11-14; Mc 15.1-5; Lc 23.1-5)

²⁸ Moropai eerenmapi ya Jesus yari'pí to'ya Caifás yewi' tapai Governador Pilatos yewi' ta. Tĩise Judeuyami' esanon wani'pí ewonpai pra, tiwe'ki'pakon namai Judeuyami' pepin kore'ta. Maasa pra Páscoa entamo'kanto' pi' e'pai to' wani'pí. Míriri ye'nen to' ewomi' pin. ²⁹ Míriri ye'nen poro pona Pilatos epa'ka'pí to' pia. Moropai ta'piya to' pi': —Í' imakui'pí inkup'i'pí taaya'nikon míriri, míseri' níkup'i'pí? —ta'piya. ³⁰ Yuuku'pí to'ya. —A'ki, imakui'pí ku'sai'ya pra awani ya, aapia ene'sa' annaya pepin e'painon. Tĩise imakui'pí kupitipon míseri' —ta'pí to'ya. ³¹ Míriri ye'nen ta'pí Pilatosya to' pi': —Amiri'nikon mĩkĩrĩ yeseru yako'menkati aawariri'nikon moropai itaruma'titi ayaserukon yawiri. Tĩise yuuku'pí to'ya: —Amiri'nikon Romanoyami'ya ani' wii me'po annaya tiri' pepin —ta'pí to'ya. ³² Míriri waranti to' eseurima'pí míriri, Jesus nekaremeki'pí pi' innape awe'to'pe. Maasa pra í' kai'ma tĩisa'manta ekareme'sa' Jesusya wani'pí. ³³ Pilatos ewomi'pí tewi' ta moropai Jesus yanno me'po'piya. Míririya Jesus ekaranmapo'piya: —Judeuyami' esa' amiri, rei amiri? —ta'piya Jesus pi'. ³⁴ Jesusya yuuku'pí: —Uyekaranmapoya awinipi' ka'ri ou tiaronkonya ekareme'sa' míriri api' —ta'piya. ³⁵ Pilatosya ta'pi: —Judeu pepin uuri. Amiri yonpayami' moropai teepíremasanon esananya arumakasa' míriri uyenya' —ta'piya. —Í' kupi' pi' nan? —ta'piya. ³⁶ —Síriri non po pemonkonyami' yaipontiyua pepin to' esa' pe. Míriri waranti

ikupíuya ya, upoitírítonon eseya'nama e'painon Judeuyamí' esanonya uyapísí namai. Tíise mírírí ye'ka pe pra kupíuya tarí sírírí non po. Maasa pra sírírí non winípainon pepín uurí —ta'píiia. ³⁷ Mírírí ye'nen Pilatosya ta'pí ipí': —Moriya rei pe awaní mírírí? Jesusya ta'pí: —Amíríya taa mírírí, yairon mai. Esenpo'pí moropai uupí'pí sírírí non pona yairon ekareme'se. Mírírí ton pe neken erepamí'pí. Moropai yairon anetapainonya umaimu pinama. ³⁸ Pilatosya ta'pí: —Í' mírírí yairon? —ta'píiia.

Mírírí típo Pilatos epa'ka'pí pemonkonyamí' pia moropai ta'píiia to' pí': —Imakui'pí inkupí'pí eporíuya pra wai. Í' wenai pra iwíme'pouya eseríke pra wai —ta'píiia. ³⁹ —Tíise ayaserukon yawírí kono' kaisarí Páscoa yai, tiwin unarakkamo'pí rumakauya aapia'níkon. Míserí amírí'níkon Judeuyamí' rei rumakauya yu'se naatí? ⁴⁰ Mírírí yuuku'pí to'ya tíwentaimepí'se. —Kaane, míkírí pepín. Barrabás rumakaya yu'se anna man —ta'pí to'ya. (Barrabás míkírí ama'ye'.)

19

Tamí'nawíronkon Pemonkonyamí' Entaimepítí Jesus Wíikí Kai'ma
(Mt 27.15-31; Mc 15.6-20; Lc 23.13-25)

¹ Mírírí típo Pilatosya Jesus po'pítí me'po'pí. ² Surarayamí'ya itarako ton koneka'pí mí'ní ke. Moropai yeka'ma'pí to'ya ipu'pai pona, moropai suuyu sonpan rei non ye'ka yeka'ma'pí to'ya ipí' tííwo'ma'takon pe. ³ Moropai ípia to' erepanpítí'pí. Taapítí'pí to'ya ipí': —Viva Jesus, Judeuyamí' esa' amírí. Rei amírí —kai'ma taa pí' to' ko'mamí'pí. Moropai míkírí yenpatamopítí'pí to'ya.

⁴ Moropai iní'rí Pilatos epa'ka'pí moropai ta'píiia Judeuyamí' pí': —A'kí, míkírí yenpa'ka me'po pí' wai era'makonpa. Imakui'pí inkupí'pí eporíuya pra wai. Í' wenai pra iwí me'pouya eseríke pra wai. ⁵ Mírírí ye'nen Jesus epa'ka'pí mí'ní ye' tarakko pe tíise moropai suuyu sonpan típon ya'. Míríríya Pilatosya ta'pí to' pí': —A'kí, míserí warayo' man. Era'matí! —ta'píiia.

⁶ Míkírí era'ma tíuya'níkon pe teepíremasanon esanon moropai to' poitírítonon entaimepítí'pí. —Iwí me'pókí, iwí me'pókí pakí'nan pona —taapítí'pí to'ya.

Moropai Pilatosya ta'pí to' pí': —Kaane, uurí pepín. Amírí'níkon neken tarípai. Itu'se awaníkon ya, ipokapítítantí pakí'nan pona, iwítí —ta'píiia. —Tíise uurí pia morí pe era'ma pí' wai. Í' wenai pra iwítí tauya eseríke pra wai.

⁷ Tíise Judeuyamí'ya yuuku'pí: —Moisés nuri'tí nekaremekí'pí yawírí aasa'manta e'pai awaní. Maasa pra Paapa munmu pe awe'kupí —ta'pí to'ya.

⁸ Mírírí eta tíuya pe, Pilatos esi'nípi'pí iní' panpí'. ⁹ Moropai eewomí'pí tewí' ta iní'rí. Moropai Jesus ekaranmapo'píiia. —O'non pata painon amírí? —ta'píiia. Tíise Jesusya yuuku pín. ¹⁰ Pilatosya ta'pí ipí': —Umaimu yuukuya pepín? Enpenatakí, ayesa' uurí. Arumakauya e'painon, awí me'pouya e'painon —ta'píiia Jesus pí'.

¹¹ Jesusya yuuku'pí: —Aawarírí uyesa' pe awaní pepín. Uyesa' pe awaní maasa pra Paapaya itíisa' mírírí aapia. Mírírí ye'nen míkíríya, ayenya' urumakatíponya, imakui'pí ku'sa' mírírí, imakui'pí ku'sa'ya yentai.

¹² Mírírí eta tíuya ye'nen, Jesus anrumakapai Pilatos waní'pí. Tíise Judeuyamí' entaimepítí'pí. —Irumakaya ya, César yeyaton pe awaní —ta'pí to'ya. —Aní' e'kupí ya rei pe César yentai e'pai awaní. César pínamaiya pepín.

¹³ Mírírí eta tíuya pe Jesus yenpa'ka me'po'pí Pilatosya. Moropai eereuta'pí taponse' pona miarí pata tí' ka'sa' pona. (Judeuyamí' maimu ta Gabatá). ¹⁴ Awaní'pí sexta-feira Páscoa konekato' weiyu pe. Moropai wei enu'sa' waní'pí. Mírírí yai Pilatosya ta'pí Judeuyamí' esanon pí': —A'kí, ayesa'kon míkírí, rei míkírí —ta'píiia.

¹⁵ Moropai to' entaimepítí'pí. —Iwí me'pókí, iwí me'pókí pakí'nan pona —taapítí'pí to'ya. —Ayesa'kon wíi me'pouya yu'se naatí? —ta'pí Pilatosya. —Itesa' pínon anna —ta'pí to'ya. —César neken anna esa' —ta'pí teepíremasanon esananya.

¹⁶ Mírírí típo Pilatosya Jesus rumaka tu'ka'pí Judeuyamí' yenya' iwíto'pe to'ya.

Jesus Pokapítí To'ya Pakí'nan Po
(Mt 27.32-44; Mc 15.21-32; Lc 23.26-43)

¹⁷ Mírírí ye'nen surarayamí'ya yari'pí. Jesus epa'ka'pí cidadi poi. Pakí'nan yari'píiia tíwíto' yaponse' ton. Eerepamí'pí pata ese' pemonkon pu'pai'pí warainon. (Judeuyamí' maimu ta Gólgota.) ¹⁸ Moro ipokapítí'pí to'ya pakí'nan po. Moropai tiaronkon nírí asakí'nankon warayo'kon pokapítí'pí to'ya iratai winí Jesus waní'pí to' arakkita.

¹⁹ Moropai Pilatosya tabua pona imenuka'pí moropai itírí me'po'pí pakí'nan pona.

JESUS NAZARÉ PON, JUDEUYAMÍ' ESA'

taato' e'menukasa' wani'pi. ²⁰ Mararonkon pepin Judeuyami'ya miriri erenka'pi maasa pra Jesus wi'pi to'ya aminke pra cidade pia. Moropai miriri e'menukasa' wani'pi eseurwi'nankon maimukon ta. Judeuyami' maimu ta, romanoyami' maimu ta, moropai gregoyami' maimu ta awe'menukasa' wani'pi. ²¹ Moropai teepiremasanon esa'ya ta'pi Pilatos pi': —Judeuyami' esa' kai'ma ki'menukai tiise "Judeuyami' esa' uuri", ta'pi miseriya taato' menukaki —ta'pi to'ya.

²² Pilatosya yuuku'pi: —I' unmenuka'pi ko'mami miriri waranti. Tiaron pe imo'tannipiuya pepin —ta'piya.

²³ Paki'nan pona Jesus pokapiti surarayami'ya tipo, ipon yanumi'pi to'ya moropai pantaka'pi to'ya tukaisari'nikon, saakirironkon. Sonpan niri yanumi'pi to'ya. Miriri sonpan mori tiwin ika'sa', iisi'pinto' ton pin. ²⁴ Miriri ye'nen ta'pi to'ya tipi'nikon: —Ipon karaka namai, ti' yenunpai'nikon ani' yemanne pe sonpan wani'epu'to'pe'nikon —ta'pi to'ya.

Miriri kupi'pi to'ya Paapa maimu e'menukasa' e'to'pe innape. See waranti awe'menukasa':

Upun pantaka'pi to'ya tikore'ta'nikon moropai sonpan, ani' pon pe awe'nimi'epu'tikonpa ti' yenumi'pi to'ya.

Sl 22.18

Miriri ye'nen miriri kupi'pi surarayami'ya.

²⁵ Miriri tanne aminke pra Jesus paki'nanon pia wiri'sanyami' wani'pi satippe. Jesus yan moropai itakon moropai Clopas no'pi, itese' Maria, moropai Maria Magdala pon, inkamoro wani'pi aminke pra. ²⁶ Moropai tisan era'ma tiuya pe, moropai tinenupa'pi, tisa'namanen, era'ma tiuya pe, Jesusya ta'pi tisan pi': —Era'maki, anre miikiri taripai —ta'piya. ²⁷ Miriri tipo ta'piya tinenupa'pi pi': —Era'maki, asan miikiri taripai —ta'piya. Moropai miriri pata pai inenupa'piya isan yari'pi tewi' ta aako'manto'pe.

Jesus Sa'manta

(Mt 27.45-56; Mc 15.33-41; Lc 23.44-49)

²⁸ Tiiko'mami tipo, Jesusya tami'nawiri areti'kasa' tiuya epu'ti'pi. Moropai ta'piya: —Tuna aninnipi wai. Miriri ta'piya innape Paapa maimu e'menukasa' e'to'pe yairi. ²⁹ Moro pisa wani'pi intapikiron uva yekku so'ritasa' yense'. Miriri ye'nen tu'nasen esponja tir'pi to'ya wo' ka. Moropai amansa' tanne, esponja mo'ka'pi to'ya. Hissopo ye' pona tir'pi to'ya, moropai i'mi'sa'ka'pi to'ya inta ya'. ³⁰ Miriri yu'na'pi Jesusya moropai ta'piya: —Tami'nawiron atareti'kasa' man. Miriri taa tiuya yareti'ka pe awe'muruika'pi moropai aasa'manta'pi.

Jesus Yara'ta Yaso'ka To'ya

³¹ Miriri Pascoa konekato' weiyu yai, moropai penane wani sabado ipikku, pascoa pi' to' e'to'. Miriri ye'nen isa'manta'san esa'ri'pi ko'mami paki'nan po yu'se pra Judeuyami' wani'pi. Miriri ye'nen to' witi'pi Pilatos pia. Ta'pi to'ya ipi': —Inkamoro pisi waikipiti me'poki ka'ne'panpi' to' sa'mantato'pe moropai to' esa'ri'pi mo'kato'pe annaya paki'nan po to' ko'mami namai sabado yai —ta'pi to'ya ipi'. ³² Miriri ye'nen surarayami' witi'pi. E'mai'non paki'nan pon pisi waikipiti'pi to'ya. Miriri tipo tiaron pisi waikipiti'pi to'ya Jesus yarakkironkon. ³³ Tiise Jesus pia teerepamikon yai, era'ma'pi to'ya aasiri aasa'mantasa' wani'pi. Miriri ye'nen i'si waikipiti to'ya pra awani'pi. ³⁴ Tiise tiwin suraraya tikasuparai ke ya'so'ka'pi Jesus yara'ta yai. Miriri pe ri imini moropai tuna ti'kamo'pi marari pra. ³⁵ Miriri era'matipon uuri. Moropai ekaremekiuya siriri innape ikupikonpa. Miriri unekaremeki wani yairi. Moropai miriri wani innape epu'tiuya. ³⁶ Miriri e'kupi'pi Paapa maimu e'menukasa' e'to'pe innape. See waranti awe'menukasa':

Tiwin ite'pi waikipiti to'ya pepin tiwin kin

Êx 12.46; Nm 9.12; Sl 34.20

taato'. ³⁷ Moropai ini'r'i Paapa maimu e'menukasa' see waranti:

Pemonkonyami'ya tina'so'ka'pikon era'ma pe man

Zc 12.10

taato' miriri.

Jesus Yu'na'ti To'ya

(Mt 27.57-61; Mc 15.42-47; Lc 23.50-56)

³⁸ Miriri tipo José Arimatéia punya Pilatos pi' esati'pi, Jesus esa'ri'pi yu'na'tipa kai'ma. Miikiri José wani'pi Jesus wenaimetipon pe tiise ama' pe, maasa pra Judeuyami' esanon nama'piya. ³⁹ Moropai Nicodemos, manni' Jesus pia iti'pi ewaron ya'. Miikiri witi'pi José yarakkiri. A'pusin yari'piya 35 quilos kaisari yai'mei mirra, aloé yarakkiri. ⁴⁰ Moropai Jesus esa'ri'pi wonti'pi to'ya kamisa ke a'pusin teka'mai, Judeuyami' yeseru yawiri isa'manta'pi esa'ri'pi konekato' tiuya'nikon yawiri. ⁴¹ Moropai jardim wani'pi Jesus wi'pi to'ya pata pia aminke pra. Moro wani'pi amenan uuruwai, ti' yawon isa'manta'pi ton pinon. ⁴² Moropai Judeuyami' festari weiyu ekonekato' wani ye'nen miriri uuruwai ya' Jesus esa'ri'pi yeka'ma'pi to'ya aminke pra awani ye'nen.

20

*Jesus E'mi'sa'ka**(Mt 28.1-8; Mc 16.1-8; Lc 24.1-12)*

¹ Domingo erenmapí yai, ewaron ke tîse Maria Madalena witi'pí uuruwai pona. Moropai era'ma'píi, tí kure'nan wani'pí era'tisa' inna'ta poi. ² Míriri era'ma tîuya pe Maria ekatumí'pí Simão Pedro pia moropai tiaron inenupa'pí Jesus nisa'nama'pí pia. Moropai ta'píi to' pí': —Uyepotorikon yari'pí to'ya man uuruwai yapai moropai o'non pata yaasa' to'ya epu'tí annaya pra man.

³ Míriri ye'nen Pedro moropai tiaron inenupa'pí witi'pí uuruwai pona. ⁴ Sa'níri to' ekatumí'pí tîse tiaron inenupa'pí ka'ne' panpi' eeka'tumí'pí Pedro eka'tumí yentai. Míriri ye'nen eerepami'pí uuruwai pona Pedro rawírí. ⁵ Moropai awe'muruika'pí kamisa era'ma'píi tîse eewomi' pra awani'pí. ⁶ Ite'ma'pí pí' Pedro erepami'pí. Tiwinari Pedro ewomi'pí uuruwai ya', tí yawon ya'. Moro kamisa era'ma'píi. ⁷ Moropai Jesus pu'pai woinon kamisa era'ma'píi tiaron kamisa piapai aminke ma're. Yanmako'masa' pe awani'pí. ⁸ Míriri típo tiaron inenupa'pí ewomi'pí Pedro ye'ma'pí pí'. Era'ma'píi, innape Jesus e'mi'sa'kasa' kupi'píi. ⁹ (Míiwini tîse Paapa maimu e'menukasa' epu'tí to'ya pra awani'pí, awe'mi'sa'ka e'pai awani taato'.) ¹⁰ Míriri típo to' emikku'pí.

*Jesus Esenpo Maria Pia**(Mt 28.9-10; Mc 16.9-11)*

¹¹ Maria ko'mami'pí satippe tîkarawa'pí. Tîkarau ye'ka pe awe'muruika'pí moropai uuruwai ya' era'ma'píi. ¹² Moro inseriyami' asaki'nankon era'ma'píi, aimutun to' pon. To' ereutasa' wani'pí Jesus pata'pí ya', tiwin ipu'pai pata'pí ya', tiaron i'pu pata'pí ya'.

¹³ Moropai ta'pí to'ya Maria pí': —Wiri', í' pí' akarau míriri? Mariaya yuuku'pí: —Inna, uyepotorí yari'pí to'ya man moropai o'non pata yari'pí to'ya epu'tíuya pra wai. ¹⁴ Míririya eera'tí'pí moropai Jesus era'ma'píi. Tîse Jesus pe awani epu'tíuya pra awani'pí.

¹⁵ Jesusya ta'pí ipi': —Wiri', í' pí' akarau míriri? Ani' yuwaya? —ta'píi. Jardim ko'manni'nen kai'ma Maria esenumenka'pí. Míriri ye'nen ta'píi: —Inna, uyonpa, amíríya ka'ri yaasa' nai ka'ki upi' o'non pata yari'pí nan uutíto'pe era'mai? —ta'píi.

¹⁶ Jesusya ta'pí ipi': —Maria —ta'píi.

Míriri pí' eera'tí'pí iponaya moropai ta'píi Judeuyami' maimu ta: —Rabóni —ta'píi. (Uyenupanen taato' míriri.) ¹⁷ —Uurí kisapisi' —ta'pí Jesusya ipi'. —Maasa enuku pra wai uyun pia. Tîse atíki uyonpayami' pia. Makai to' pí' enna'po uyun pia, míkiri wani' to' yun pe níri. Paapa unapuríton moropai to' napuríton níri pia uutí. ¹⁸ Míriri ye'nen Maria witi'pí inenupa'san pia moropai ekaremeki'píi. —Uyepotorikon era'ma pí' wai, see ye'ka pe taa pí' man —ta'píi.

*Tinenupa'san Pia Jesus Esenpo**(Mt 28.16-20; Mc 16.14-18; Lc 24.36-49)*

¹⁹ Pata ko'mami'pí míriri domingo yai. Míriri yai inenupa'san epere'sa' atarakkansa' wani'pí maasa pra Judeuyami' esanon pí' eranne' pe to' wani'pí. Míriri tanne Jesus iipi'pí to' kore'ta satippe awani'pí. Moropai ta'píi to' pí': —Tíiwanmíra e'tí. ²⁰ Míriri taa tîuya típo, tenya prego yetta'pí moropai tara'ta yaino yenko'píi. Míriri pí' inenupa'san atausinpa'pí tepotorikon era'ma tîuya'níkon pí'.

²¹ Iní'ri Jesusya ta'pí to' pí': —Tíiwanmíra e'tí. Síri'ri non pona uyunya uyarimasa' waranti ayarimauya'níkon —ta'píi. ²² Míriri típo to' puma'píi. —Morí Yekaton Wanní yapi'tí —ta'píi to' pí'. ²³ —Aní' níkupí'pí imakui'pí kupíya'níkon ya aawanmíra'níkon, Paapaya níri ikupí tíiwanmíra. Tîse aní' níkupí'pí imakui'pí kupíya'níkon pra awani ya, aawanmíra'níkon, míriri waranti aako'mami míriri.

Jesus Esenpo Tomé Pia

²⁴ Moropai Tomé, tiwin inenupa'pí tiaronkon inenupa'san yarakkíri pra awani'pí Jesus iipi'pí yai. (Míkiri Tomé wani'pí asaki'ne itese', Tomé moropai monoi'.) ²⁵ Míriri ye'nen tiaronkon inenupa'sanya ekaremeki'pí. —Uyepotorikon era'ma pí' anna man —ta'pí to'ya ipi'. Tîse Toméya ta'pí to' pí': —Innape akupíuya'níkon pepín. Uyenia eperu ke itenya pokato' pata'pí ya' yapiuya pra tîse innape ikupíuya pepín. Yara'ta ya'so'kasa' ya' uyenia yeka'mauya pra tîse innape ikupíuya pepín —ta'pí Toméya to' pí'.

²⁶ Moropai eseuríwí'ne mia' pona tímo'tai (8) wei típo, iní'ri inenupa'san epere'sa' wani'pí witi'ta ta. Moropai Tomé wani'pí to' pokonpe. Mana'takon atarakkansa' wani'pí. Míiwini tîse Jesus esenpo'pí to' kore'ta, awani'pí satippe. Moropai ta'píi to' pí': —Tíiwanmíra e'tí —ta'píi. ²⁷ Moropai ta'píi Tomé pí': —Ayenya yeka'maki uyenia ya', era'maki. Moropai uyara'ta yai ayenya yawonni'ki innape ukupípa. Innape pra uurí kí'kupí —ta'píi Tomé pí'.

²⁸ Míríríya Toméya yuuku'pí: —Uyepotorí, Paapa unapurítón —ta'píya.

²⁹ Jesusya ta'pí ipí: —Innape ukupí pí' nan uyera'maya ye'nen? Tíise tiaronkon uyera'ma'típonkon pepín inkamoro, tíise innape ukupí to'ya. Mírírí wenai to' atausinpa.

Í Ton Pe Sirírí Kaareta Menuka Tíuya

Ekaremekí Joáoya

³⁰ Moropai mararí pra aní' níkupí eseríkan pepín kupí'pí Jesusya tinenupa'sanya era'ma tanne. Tíise sirírí kaareta pona imenukasau'ya pra wai. ³¹ Tíise unmenuka'san menuka'píuya innape Jesus waní Cristo, Paapa nímenka'pí pe kupíkonpa. Innape Paapa munmu pe Jesus waní kupíkonpa. Moropai innape ikupíya'níkon ye'nen, aako'mamíkon enen ipatíkarí iipia.

21

Galiléia Po Jesus Esenpo Tinenupa'san Pia

¹ Mírírí típo, iní'rí Jesus esenpo'pí tinenupa'san pia Tiberiades ku'pírí ena po to' tíise. Sirírí warantí awaní'pí. ² Tímurukun pe to' waní'pí. Simão Pedro, Tomé, manní' itese' monoi', Natanael, Galiléia pon Caná poinon, Zebedeu munkiyamí', moropai tiaronkon asakí'nankon Jesus nenupa'san waní'pí. ³ Moropai Simão Pedroya ta'pí tiaronkon pí: —Tarrafa pí' uutí sirírí —ta'píya. —Inna iyarí, anna wítí níri —ta'pí to'ya ipí'. Mírírí ye'nen to' asara'tí'pí kanau ya'. Tiwin ewaron erenmapí píkírí aní' yapísí to'ya pra awaní'pí.

⁴ Wei epa'ka tanne, Jesus esenpo'pí tuna ena pona satippe. Tíise Jesus pe awaní epu'tí inenupa'sanya pra awaní'pí.

⁵ Moropai Jesusya ta'pí to' pí: —Uyonpayamí', aní' yapísíya'níkon pra naatí? —ta'píya. —Inna, aní' ton pra man —ta'pí to'ya.

⁶ Jesusya ta'pí to' pí: —Tarrafa yenuntí kanau meruntí winí, moro'yamí' yapísíkonpa. Moropai yenumí'pí to'ya moropai iní'rí mírírí yeku'na to'ya eseríke pra awaní'pí maasa pra mararí pra moro'yamí' atapi'sa' waní'pí.

⁷ Moropai inenupa'pí Jesus nísá'nama'píya ta'pí Pedro pí: —Uyepotoríkon mîikírí —ta'píya. Mírírí eta tíuya pe Pedroya típon yeka'ma'pí maasa pra típon mo'kasá'ya waní'pí. Moropai aarapumí'pí tuna ka'. ⁸ Tiaronkon inenupa'san wítí'pí Pedro píkírí tuna ena pona kanau ya', tarrafa yeku'na'pí to'ya. Maasa pra aminke pra tuna ena pona to' waní'pí. Yai pra 100 metros kaisarí to' waní'pí. ⁹ Tíwautíkon pe apo' era'ma'pí to'ya, moro'yamí' waní'pí ipo moropai pão.

¹⁰ Moropai Jesusya ta'pí to' pí: —Anapísí'píkon moro'yamí' yonpa ene'tí —ta'píya to' pí'.

¹¹ Simão Pedro asara'tí'pí moropai tarrafa ku'na'píya. Mararonkon pepín moro'yamí' waní'pí. 153 kaisarí waní'pí. Míiwíni tíise tarrafa e'karakasa' pra awaní'pí. ¹² Moropai Jesusya ta'pí to' pí: —Así'tí entamo'kai —ta'píya. Moropai “Aní' amírí?” kai'ma taa aní'ya pra awaní epu'tí'pí to'ya. ¹³ Míríríya Jesus wítí'pí, pão yanumí'píya, to' pia itírí'píya. Mírírí warantí moro' yanumí'píya itírí'píya níri to' pia.

¹⁴ Mírírí waní teeseurínon ite'ka pe Jesus esenpo'pí tinenupa'san pia tíwe'mí'sa'ka típo.

Jesus Eseuríma Pedro Yarakkírí

¹⁵ Tíwentamo'kakón típo, Jesusya ta'pí Simão Pedro pí: —Simão, João munmu amírí. Uurí sa'namaya insananya usa'nama yentai?

Yuuku'pí Pedroya: —Inna, uyepotorí. Asa'nama pí' wai, epu'tí pí' nai —ta'píya.

Jesusya ta'pí: —Upemonkonoyamí' ko'manní'kí, ayekínnan carneiroyamí' ko'manní'píya warantí.

¹⁶ Moropai itakon te'ka pe Jesusya ta'pí Pedro pí: —Simão, João munmu amírí. Innape pu'kuru asa'nama pí' nan? —ta'píya.

—Inna, uyepotorí —ta'pí Pedroya. —Asa'nama pí' wai epu'tí pí' nai.

Jesusya ta'pí: —Moriya upemonkonoyamí' ko'manní'kí ayekínnan ko'manní'píya warantí.

¹⁷ Teeseurínon te'ka pe Jesusya ta'pí: —Simão, João munmu amírí. Uurí sa'nama pí' nan?

Mírírí pí' Pedro esewankono'ma'pí. Maasa pra Jesusya tekarannapopítí'pí eseuríwí'ne ite'ka kaisarí, —Uurí sa'nama pí' nan? —taiya ye'nen. Mírírí ye'nen ta'píya ipí: —Uyepotorí, tamí'navíron epu'nen amírí. Asa'nama pí' wai epu'nen amírí níri.

Jesusya ta'pí: —Moriya upemonkonoyamí' ko'manní'kí ayekínnan ko'manní'píya warantí —ta'píya. ¹⁸ Ayenku'tíuya pepín, pena maasa awaní ya apon ton yeka'mapítí'píya moropai itu'se awe'to' ya' atípítí'pí. Tíise a'yeke'ton pe eena ya, ayenya yekainumí'ya tiaronya ayewa'títo'pe moropai ayarí to'ya o'non pata itu'se awe'to' pepín ya'. ¹⁹ Mírírí taa tíuya pe, Jesus eseuríma'pí í' kai'ma Pedro sa'mantato' pí'. Moropai aasa'mantato' wenai, tiaronkonya Paapa yapurí. Mírírí típo Jesusya ta'pí ipí: —Upíkírí aase.

²⁰ Moropai Pedro era'ti'pî, tiaron inenupa'pî era'ma'pîiya, manni' Jesus nîsa'nama'pî, Jesus pia awanî manni' entamo'kanto' Páscoa itese' weiyu yai, Jesus pi' ekaranmapotîpon — Uyepotorî, anî'ya amîrî ekaremekî ayeyatonon pî'? —taiya ne'tîkini. Mîikîrî era'ma'pî Pedroya. ²¹ Mîrîrî era'ma tîuya ye'nen Pedroya ta'pî Jesus pî': —Uyepotorî, î' e'kupî mîserî yarakkîrî?

²² Jesusya yuuku'pî: —Mîikîrî ko'mamî yu'se wanî ya uupî pikîrî, mîikîrî yarakkîrî î' ton pra nai. Tîise amîrî, upikîrî aase —ta'pîiya. ²³ Mîrîrî ye'nen tiaronkon itonpayamî'ya taa ko'mannîpî'pî manni' inenupa'pî, aasa'manta pepîn kai'ma to' eseurîmapî'tî'pî. Tîise mîrîrî ye'ka pe pra Jesus eseurîma'pî. —Aasa'manta pepîn —taiya pra awanî'pî. Tîise, —Uupî pikîrî aako'mamî yu'se wanî ya, mîikîrî yarakkîrî î' ton pra nai —ta'pîiya.

²⁴ Manni' inenupa'pî mîrîrî ekareme'nen mîikîrî, imenukatîpon nîrî, moropai inekaremekî'pî yairî epu'tî pi' anna man.

²⁵ Moropai mararon pepîn Jesus nîkupî'san. Mîrîrî e'menukasa' wanî ya, tu'ke kaareta yannîpîiya e'painon, sîrîrî pata yentai.

JESUS NAIPONTI'SAN NĪKUPI'PĪKON YEKARE ATOS

Ī' pī' teeseurimasen pe siriri kaareta wani? Siriri kaareta ese' wani Jesus naiponti'san nikupi'pikon. Siriri kaareta esepori Lucas kaaretari pikiri, maasa pra pemonkon yepi'nen itese' Lucasya imenuka'pi niri. 80 ou 90 kono' esuwa'kasa' Jesus esenpo'pi pata pai, imenuka'piya.

Ī' kai'ma itekare esekaremeki'pi Jesus naiponti'san wenai, miriri pi' teeseurimasen pe siriri kaareta wani. Mori Yekaton Wannī ena'pi Jesus naiponti'san esa' pe moropai imeruntiri wenai, itekare ekaremeki'pi pinunpapiti'pi to'ya, tu'ke pata poro. E'mai' pe Jerusalēm po itekare ekaremeki'pi to'ya. Miriri pai to' witi'piti tiaronkon pemonkonyami' ko'manto'kon poro Judēia pata ponkon. Miriri pata pai, to' witi'piti'pi tiaron pata pona, itese' Samaria. Miriri tipo mararonkon pepin pata poro itekare ekareme'se to' witi'piti'pi. (At 1.8)

Moropai tami'nawironkon Jesus naiponti'san pi' eeseurima pepin, tiise Pedro moropai Paulo pi' eeseurima tiaronkon pi' eeseurima yentai. E'mai' pe capitulo 1 —12 pikiri Pedro pi' eeseurima. Miriri tipo capitulo 13 pata pai Paulo pi' eeseurima aatareti'ka pikiri. Mori Yekaton Wanniya Pedro yarima'pi Judeuyami' kore'ta Judēia pata poro. Tiise Paulo yarima'piya Judeuyami' pepin kore'ta tu'ke pata poro. Miriri i' e'kupi'pi Pedro yarakkiri moropai Paulo yarakkiri, miriri menuka'pi Lucasya. Ineta'pi tiaronkon piapai, moropai inera'ma'pi pi' eeseurima'pi siriri kaareta po.

Mori Yekaton Wannī Yarima Tiuya Pi'

Jesus Eeseurima'pi

¹⁻² Tiófilo, manni' kaareta aapia unmenuka'pi wani Jesus yekare ekareme'nen pe. Tami'nawiri i' kupi'pi Jesusya teesenayaka'ma pia'ti'pi pata pai ka' pona tari Paapaya pikiri ekareme'nen pe awani. Ī' ikupi'pi eserikan pepin ku'piti'piya, moropai pemonkonyami' yenupapiti'piya ekareme'nen pe awani. Moropai tinaiponti'san pia timaimu tiri'piya Mori Yekaton Wannī wenai to' nikupi'pi ton pe.

³ Inkamoro pia Jesus esenpo'pi enen tiisa'manta tipo. Asaki'ne pemonkon (40) wei tiiko'mami pikiri eesenpopiti'pi to' pia tu'ke ite'ka. Miikiri nikupi'pi era'ma'pi to'ya. Miriri ye'nen enen awani epu'ti'pi to'ya aasa'mantasa' pe ikupi'pi to'ya pin. Moropai tinaiponti'san yarakkiri eeseurimapi'pi Paapa yeseru pi'. Ī' kai'ma Paapa iipi tami'nawironkon esa' pe ekareme'piti'piya to' pi'. ⁴ Moropai tiwin ite'ka tinaiponti'san pere'sa' tiuya yai timaimu tiri'piya to' pia. Ta'piya: —Maasa tari e'ti Jerusalēm po Paapa nitiri yapisikonpa. Inimi'ti. Maasa pra yarima tiuya taasai'ya man api'nikon. Miriri waranti ri uuriya niri ta'pi —ta'pi Jesusya. ⁵ —A'ki, Joāoya imaku'pi tinkupi'pikon rumakanenan yenpatakona'pi tuna ke pena. Tiise inī' panpi' yapisiya'nikon kupi siriri. Marari tiiko'manse aapia'nikon Mori Yekaton Wannī erepami kupi siriri ayesa'kon pe, aako'manto'pe ipatikari —ta'pi Jesusya to' pi'.

Ka' Pona Jesus Yari Paapaya

⁶ Miriri tipo Jesus naiponti'san emurukuntipi' ipokonpe Oliveira kiri po. Miriri yai ekaranmapo'pi to'ya: —Anna Yepotori, i' pensa anna kupiya kupi siriri anna pata esa' pe anna ko'manto'pe anna wariri, siriri ka'ri, maasa ka'ri? —ta'pi to'ya Jesus pi'.

⁷ Jesusya yuuku'pi: —Miriri epu'tiya'nikon yu'se Paapa wani pra man. Uyun Paapaya neken epu'ti, iweiyu iku'ne'tisa' tiuya ye'nen —ta'piya to' pi'. ⁸ —Tiise merunti yapisiya'nikon kupi siriri Mori Yekaton Wannī ena yai ayesa'kon pe. Miriri yai merunti ke uyekare pi' eeseurimakon kupi siriri Jerusalēm po, moropai Judēia pata po, Samaria pata po, moropai tami'nawiri patakon kaisari —ta'piya to' pi'. ⁹ Miriri taasai'ya tipo, Jesus yanu'nipi'pi Paapaya ka' pona, era'ma to'ya tanne. Moropai inī' era'ma to'ya pra to' ena'pi. Maasa pra katapuruya yettapuri'pi.

¹⁰ Tiise tiwiri era'ma'pi to'ya ka' yekaya. Jesus era'ma yu'se to' tiise, tiwinari asaki'nankon warayo'kon esenpo'pi aimutunkon to' ponkon to' pia. ¹¹ Inkamoroya ta'pi to' pi': —Warayo'kon Galilēia ponkon, ani' era'ma yu'se awanikon? —ta'pi to'ya. —Manni' Jesus akore'ta'nikon wani manni' witi'pi man. Ka' pona yanu'nipi'pi Paapa man —ta'pi to'ya. —Tiise teenuku manni' waranti, awenna'po kupi siriri iniri'ri katupuru po —ta'pi to'ya to' pi'.

Matias Menka To'ya

Judas Nuri'ti Pata'pi Ya' Awe'to'pe.

¹² Miriri tipo Jesus naiponti'san enna'po'pi Oliveira ye'kon kiri poi Jerusalēm pona. Aminke pu'kuru pra itaminkeno awani'pi. ¹³ Jerusalēm cidaderi pona teerepamikon pe, to'

ewomi'pi kawonpan po tiwe'sen witti ta, o'non pata Pedro pokon e'to' ta. Insamoro wani'pi miari, João moropai Tiago, moropai André, moropai Filipe, moropai Tomé, moropai Bartolomeu, moropai Mateus, moropai tiaron Tiago, Alfeu munmu, moropai Simão Zelote, moropai Judas, miikiri yun ese' wani'pi Tiago pe niri. ¹⁴ Inkamoro wani'pi teepiremakon pi' tiwiri wei kaisari timurukun pe si'ma. Inkamoro kore'ta Jesus yan wani'pi moropai Jesus ya'mi'san niri wani'pi to' pokonpe. Moropai tiaronkon wiri'sanyami' niri wani'pi to' kore'ta.

¹⁵ Tiwin wei to' emurukuntisa' tanne, Pedro e'mi'sa'ka'pi to' kore'tapai eseurimai. Inkamoro emurukuntisa' wani'pi 120 kaisari. Moropai ta'piya to' pi': ¹⁶ —Uyonpayami', eesera'maton pi' kini Mori Yekaton Wanní eseurima'pi pena utamokon Davi nuri'ti pi' — ta'piya. —Judas nuri'ti yekare pi' eeseurima'pi pena. Miikiri Judas wani'pi Jesus yapi'nenan Judeuyami' esanon ye'mai'nori pe. ¹⁷ Miikiri wani'pi uuri'nikon yonpa pe ukore'ta'nikon. Maasa pra imenkasa' pe awani'pi eesenyaka'mato'pe uuri'nikon pokonpe —ta'pi Pedroya.

¹⁸ (Miikiri Judasya tinmiri ton yenna'pi miriri tiniru Jesus rumakapituya Judeuyami' esanon yanya' yepe'pi ke. Miari tinmiri ya' miikiri ena'pi kawine pai. Miriri yai iro'ta e'karaka'pi moropai non pona isiwisikki e'soroka'pi. Moropai aasa'manta'pi. ¹⁹ Tami'nawironkon Jerusalem po tiiko'mansenonya miriri epu'ti'pi. Miriri ye'nen ipata'se' esati'pi to'ya Acedama kai'ma, tiise to' maimu ta awani'pi min pata'se' kai'ma esati'pi to'ya.)

²⁰ Miriri ye'nen Pedroya ta'pi: —Siriri e'menukasa' pena Salmo kaaretariya ta'pi: Miikiri atareti'ka kupi siriri.

Miriri ye'nen ani' ko'mami pepin itewi' ta, Sl 69.25
kai'ma Salmo kaaretari po awe'menukasa' miriri. Moropai iniri ta'pi Salmo kaaretariya:

Tiaronya ipata'pi yapisi'e'pai awani' eesenyaka'mato' ri'pi konekatan ya', Sl 109.8
taiya miriri —ta'pi Pedroya.

²¹⁻²² —Miriri ye'nen tiaron warayo' menkapai awani siriri uuri'nikon pokonpe eesenyaka'ma ton. Tiise miikiri warayo' menkapai man teeseurimasen innape Uyepotorikon Jesus e'mi'sa'ka'pi pi'. Tiise imenkapai man manni' uuri'nikon pokonpe Joaoya Jesus yenpatakona yai moropai ka' pona Paapaya Jesus yanu'nipi pikiri, aasari'pi upokonpe'nikon —ta'pi Pedroya.

²³ Miriri ye'nen to' esenumenka'pi. Asaki'ne warayo'kon menka'pi to'ya tipokon pe'nikon asari'san. Inkamoro ese' wani'pi José. Miikiri ese' wani'pi eseuriwine kaisari, Barsabás moropai Justo kai'ma esati'pi to'ya. Iwaniyakon ese' wani'pi Matias. Inkamoro menka'pi to'ya. ²⁴ Miriri tipo inkamoro pona to' epirema'pi. Ta'pi to'ya Paapa pi': —Paapa, anna yepotori, amiri tami'nawironkon yewan epu'nen. Miriri ye'nen insanen anna yonpayami' ekareme'ki o'non ye'ka mo'kaya amiri ton pe eesenyaka'mato'pe, Jesus naiponti'pi pe. ²⁵ Maasa pra anna yonpa Judas anna pokonpe esenyaka'ma'piya teesenyaka'mato' ru-maka'pi ini' anku'pai pra eena'pi. Moropai miikiri witi'pi e'taruma'tinto' pata'se' ya'. Miriri ye'nen ani' ekareme'kiya anna pokonpe eesenyaka'ma ton José Matias ka'ri. Miriri waranti to' epirema'pi. ²⁶ Miriri tipo inkamoro ya' asaki'ne ti' yapisi'pi. Miriri asaki'nan ti' pi' to' ese' e'menukasa' wani'pi José moropai Matias. Moropai teserukon ta miriri ti' yenumi'pi to'ya e'mai'non ti' to' nenumi'pi wani'pi Matias ese' yarakkiron. Miriri waranti miikiri ena'pi Jesus naiponti'san pokonpe teesenyaka'masen pe.

2

Pentecoste Festa Pi' To' Tiise

Mori Yekaton Wanní Erepami

¹ Judeuyami' festari' weiyu esepori yai, itese' Pentecoste, tami'nawironkon innape Jesus ku'nenan emurukuntisa'pi tiwinan witti ta.

² Miriri yai to' emurukuntisa' tanne, ka'ne' pe ka' winipainon kure'nan a'situn ata'se'masa' iipi warainon eta'pi innape Jesus ku'nenanya. Kure'ne awani ye'nen miriri witti tawonkonya eta'pi. ³ Moropai miriri era'ma'pi witti tawonkonya. Apo' awittasa' ya'se'masa' a'situnya waranti innape Jesus ku'nenan ekaya. Eesekainunpiti'pi to' kaisari tiwin pi' to' tiise, era'ma'pi to'ya. ⁴ Miriri yai tami'nawironkon esa' pe Mori Yekaton Wanní ena'pi. Moropai to' eseurima emapu'ti'piya tiaronkon maimukon ta.

⁵ Inkamoro kore'ta Jerusalem po Judeuyami' Paapa yapurinenan wani'pi aminke pai festa pona iipi'san. Tami'nawiri patakon poinokon wani'pi. ⁶ Miriri a'situn warainon eta tiuya'nikon yai, to' emurukuntisa'pi. Miriri yai innape Jesus ku'nenan eseurima tiaronkon maimukon ta eta'pi to'ya. Tiise eta'pi inkamoro aminke pai iipi'sanya timaimukon pe awani. Miriri pi' to' esenumenka'pi kure'ne. ⁷ Ta'pi to'ya: —Insamoro warayo'kon Galiléapokon. A'ki umaimukon ta to' eseurima. ⁸ Tiise i' kai'ma miriri waranti umaimukon ta to' eseurima miriri? —ta'pi to'ya. ⁹⁻¹¹ —Maasa pra uuri'nikon wani' aminke pai iipi'san pe.

Pártia patapai'níkon pe, Média pata pai'níkon pe, Eláo pata pai'níkon pe, Mesopotámia pata pai'níkon pe, Judéia pata pai'níkon pe, Capadócia pata pai'níkon pe, Ponto pata pai'níkon pe, Ásia pata pai'níkon pe, Frigia pata pai'níkon pe, Panfilia pata pai'níkon pe, Egito pata pai'níkon pe, Líbia pata woiníkon níri waní, aminke pra awaní Cirene pí', Roma poinokon pe, Creta pata pai'níkon pe moropai Arábia pata pai'níkon pe. Judeuyami' moropai Judeuyami' pepín Paapa yapurínenan, tamí'nawírí aminke pai'níkon pe e'ní tanne tiwin pí' sí'ma umaimukon eta sírírí ukaisarí'níkon. Paapa níkupí'píkon kure'nán pí' umaimukon eta sírírí ukaisarí'níkon. Paapa níkupí'píkon kure'nán pí' to' eseuríma mírírí umaimukon ta eta sírírí —ta'pí to'ya.

¹² Mírírí warantí tamí'nawíronkon waní'pí kure'ne teesenumenkai to' winíki. Í' e'ku'sa' epu'tí to'ya pra awaní'pí. To' esekaranmapopítí'pí. —Í' taato'pe see sírírí waní sírírí? —kai'ma ta'pí to'ya. ¹³ Tíise moro to' kore'ta tiaronkon waní'pí to' patakapítí pí' tíwe'sanon. Inkamoro ya ta'pí to' pí': —A'kí, insamoro warayo'kon etínsa' mírírí. E'tari pe to' waní mírírí —kai'ma ta'pí to'ya to' winíki.

Pedro Eseurímato' To' Pí'

¹⁴ Tíise Pedro e'mí'sa'ka'pí tiwin pu' pona tímo'tai'níkon Jesus naipontí'san pokonpe. Míikírí eseuríma'pí meruntí ke ariníkonya eta tanne. —Uyonpayami', Judeuyami' Jerusalém ponkon moropai tamí'nawíronkon amírí'níkon taríwaya iipí'san. Maasa eseuríma etatí í' taato'pe mírírí waní ekaremekíuya sírírí etatí —ta'píuya. ¹⁵ —Insamoro warayo'kon etínsa' kai'ma eesenumenkakon mírírí to' pí' —ta'píuya. —Tíise kaane, insamoro waní maasa í' enírítíponkon pepín insamoro. Penane pu'kuru anna waní sírírí í' yonpa annaya pra man —ta'píuya. ¹⁶ —A'kí, pena Paapa maimu ekareme'nen profeta Joel nuri'tí nekaremekí'pí era'maya'níkon sírírí —ta'pí Pedroya to' pí'.

¹⁷ —Ta'pí Paapaya: “See warantí ikupíuya kupí sírírí

tamí'nawíron ataretí'ka rawírí,” ta'pí Paapaya.

“Morí Yekaton Wanní yarimauya kupí sírírí

tamí'nawíronkon esa' pe, aako'mantó' pe.

Míikírí Morí Yekaton Wanní wenai,

to' eseuríma kupí sírírí uyekare pí'.

Moropai anmukukon pia níri yarimauya

moropai ayensitonon pia níri yarimauya.

Inkamoro eseuríma kupí sírírí míikírí wenai umaimu pí'”, ta'pí Paapaya.

“Maasaronkon we'ne'pítí warantí

yairon epu'tí to'ya kupí sírírí

tínera'ma'píkon pepín.

A'yeke'tonon we'ne'pítí tíwetun ya'

mírírí epu'tí to'ya kupí sírírí.

Mírírí wenai to' eseuríma kupí sírírí.

¹⁸ Moropai manni'kan upoitírí pe tíwe'sanon,

inkamoro pia níri Morí Yekaton Wanní yarimauya kupí níri sírírí.

Inkamoro eseuríma kupí níri sírírí uyekare pí',

tamí'nawíronkon pí' ekaremekí to'ya.

¹⁹ Moropai teesera'masen kupíuya kupí sírírí

anera'makon ton ka' pí'.

Moropai teesera'masen kupíuya kupí sírírí non po,

Mírírí waní kupí sírírí mín warantí.

Moropai apo' warantí

moropai were'tí warantí kure'ne era'maya'níkon,

²⁰ Moropai teesera'masen kupíuya iní'ri ka' pí'

wei ena kupí sírírí ewaron pe,

moropai kapoi ena kupí sírírí mín warantí,

Mírírí e'kupí kupí sírírí

manní' ipíkku weiyu eseporí rawírí,

uupí rawírí tamí'nawíron yaretí'kai.

²¹ Mírírí yai tíwenpenatasen awaní ya,

taawon waní ya,

Paapa, upíika'tíkí.

Paapa, aapia iko'manpai wai

taawon waní ya, míikírí píika'tíuya”, ta'pí Paapaya

ta'pí míikírí profeta Joel nuri'tíya pena —ta'pí Pedroya.

²² Mírírí pí' Pedro eseuríma ko'mannípi'pí. Ta'píi: —Warayo'kon, amírí'nikon Israel pemonkonoyamí', eseuríma Jesus Nazaré poinon yekare pí' etafí —ta'píi. —Míikírí Paapa naipontí'pí era'ma'píya'nikon. Í' ikupí eserikan pepín kupíiia wenai, kure'nan teesera'masen pepín kupíiia wenai, Paapa winípaino pe awaní epu'tí'píya'nikon ukore'ta'nikon tíwaní yai. ²³ Míikírí rumaka'píya'nikon imakui'san warayo'kon yenyá'. Inkamoroaya ipokapítí'pí pakí'nan pona. Mírírí warantí amírí'nikonya iwí'pí itu'se Paapa e'to' yawírí. Pena mírírí kupíiia'nikon rawírí Paapaya epu'tí'pí. ²⁴ Moropai Paapaya míkírí Jesus pími'sa'ka'pí. Awe'taruma'tito' yapai imo'ka'píiia. Sa'mantanto' yentai ikupí'píiia, maasa pra isa'manta'san kore'ta aako'mamí eseríke pra awaní'pí. ²⁵ Mírírí pí' utamokon Davi nuri'tí eseuríma'pí pena. Míikírí Jesus pí' ta'píi:

Uyepotorí era'ma pí' uuko'mamí aminke pra uupia, maasa pra míikírí waní umeruntíri winí. Mírírí ye'nen uurí waní pepín eranne' pe maasa pra uupia aako'mamí ye'nen.

²⁶ Mírírí ye'nen taatausinpai uyewan waní sírírí, umaimu waní kure'ne atausinpa'pí maimu pe. Tíise uurí waní tíisa'mantassen pe tíise eranne' pe pra uuko'mamí uusa'mantato' pí',

²⁷ Maasa pra uurí sa'manta yai uuko'mamí pepín non yo'koi isa'manta'san kore'ta. Urumakaya pepín.

Moropai apoitírí imakui'pí ton pín sa'mantasa' ko'mamí pepín, itesa'rí'pí kata pepín, í'mí'sa'kaya kupí ye'nen.

Mírírí nímikí pí' uuko'mamí, ²⁸ Uyepotorí, mírírí yairon epu'tou'ya ton ke uyenupa'píiia ipatíkaron uuko'manto' ton epoto'pe. Mírírí ye'nen taatausinpai pu'kuru uurí waní sírírí. Maasa pra uupia aako'mamí ye'nen, ta'pí Davi nuri'tíiia —ta'pí Pedroya.

Sl 16.8-11

²⁹ Moropai Pedro eseuríma ko'mannípi. Ta'píi: —Uyonpayamí', maasa eseuríma etapai'nikon, penaron manni' utamokon Davi nuri'tí yekare pí'. Míikírí ko'manpítí'pí tamí'nawíronkon esa' pe pena. Tíise aasa'manta'pí. Mírírí típo yu'na'tí'pí to'ya, míikírí uruwasi man uurí'nikon kore'ta. ³⁰ Míikírí e'pítí'pí Paapa maimu ekareme'nen pe. Mírírí ye'nen epu'tí'píiia, í' taasa' Paapaya inna'poka tíiuya pata pe pra. Míikírí payanyamí' rí'san kore'ta Paapaya ípíku pata esa' ton yarima tíiuya, ekaremekí'pí Davi nuri'tí waní'pí warantí awe'to'pe.

³¹⁻³² —Moropai epu'tí'píiia í' kupí Paapaya. Mírírí ye'nen eeseuríma'pí Cristo pími'sa'kato' Paapaya pí'. Ta'píiia see warantí: “Míikírí sa'manta típo isa'manta'san kore'ta aako'mamí pepín Mírírí ye'nen itesa'rí'pí kata pepín”, taa Davi nuri'tíiia manni' Jesus pími'sa'kato' Paapaya pí'. ³³ Mírírí kupí'píiia. Míikírí e'mí'sa'kasa' era'ma'pí annaya. Í'mí'sa'kasai'ya típo, Paapaya yari'pí ka' pona. Ta'píiia ípí: “Umeruntíri winíkí ereutakí,” ta'píiia. Moropai Mori Yekaton Wanní yarima pí' man, yarima tíiuya ta'pí tíiuya yawírí. Míikírí erepansa' sírírí anna esa' pe. Míikírí wenai eseuríma sírírí amírí'nikon maimu ta. Mírírí era'maya'nikon sírírí, etaya'nikon sírírí. ³⁴⁻³⁵ Davi eseurímasa' pra man típí' maasa pra míkírí enu'sa' pra man ka' pona tesa' yarakkírí. Tíise eeseuríma'pí Cristo enuku'pí pí'. Ta'píiia see warantí:

“Paapaya ta'pí Uyepotorí pí':
‘Umeruntíri winíkí ereutakí

maasa ayeyatonon yentai akupíiuya píkírí,' ta'píiia”

Sl 110.1

ta'pí Davi nuri'tíiia. ³⁶ Míikírí manni' anwí'píkon antaruma'tí'píkon pími'sa'ka Paapaya yai ikupí'píiia kure'ne Uyepotoríkon pe, tinnenka'pí pe. Tamí'nawíronkon Judeuyamí', mírírí epu'tíiia'nikon e'pai awaní —ta'pí Pedroya to' pí'.

³⁷ Mírírí eta tíiuya'nikon pí' yairí ma're to' ena'pí kure'ne to' esewankono'ma'pí. Moropai ta'pí to'ya Pedro pí' moropai tiaronkon Jesus naipontí'san pí': —Uyonpayamí', í' kupí annaya e'painon? Mírírí warantí Paapaya anna taruma'tí namai kai'ma.

³⁸ Mírírí yuuku'pí Pedroya: —Enpenatátí imakui'pí ankupí'píkon pí' moropai irumakatí tamí'nawírí Paapaya tíwanmíra iku'to'pe. Mírírí típo esenpatakonatí innape Jesus kupíiia'nikon wenai. Tamí'nawírí tíwanmíra iku'sa' tíiuya típo Paapaya Mori Yekaton Wanní yarima ayesa'kon pe —ta'pí Pedroya to' pí'. ³⁹ —Maasa pra mírírí pí' Paapa eseuríma'pí pena

Mori Yekaton Wanní yarima tíuya pí', amírí'ńikon pia moropai anmukukon pia yarima tíuya moropai tamí'nawíronkon aminkankon pia yarima tíuya manń'kan tńnmenkakon pia yarima tíuya —ta'pńiya.

⁴⁰ Mírírí warantí Pedroya to' panama'pí, to' teka'nunkai. Ta'pńiya to' pí': —Epa'katí imakuí'pí kupí pí' tíwe'sanon kore'ta pai. Maasa pra inkamoro taruma'tí Paapaya yai, ataruma'tíya'ńikon namai awe'pńika'tító'kon yuwatí —ta'pí Pedroya.

⁴¹ Mírírí típo innape Pedro maimu kupí tíuya'ńikon ye'nen to' esenpatakona'pí. To' waní'pí 3.000 kaisarí yonpa. Mírírí típo innape Jesus ku'nenan pokonpe to' emurukuntípítí'pí. ⁴² Mírírí yai Paapa maimu ke to' yenupa'pí Jesus naipontí'sanya. Tekkarikon yonpa tíuya'ńikon yai tímurukun pe to' e'pítí'pí. Moropai teepíremakon yai tímurukun pe to' e'pítí'pí. Mírírí warantí to' ko'mamí'pí innape Jesus kupí tíuya'ńikon ye'nen.

Innape Jesus Ku'nenan Yeseru

⁴³ Mírírí yai Jesus naipontí'sanya í' ikupí eseríkan pepńn ku'pítí'pí. Esenenmenkanto' kure'nan ku'pítí'pí to'ya. Mírírí ku'pítí'pí to'ya wenai, tu'kankon pemonkonyamí' esenenmenka'pí. Mírírí era'ma tíuya'ńikon wenai tamí'nawíronkonya to' nama'pí. ⁴⁴ Moropai tamí'nawíronkon innape Jesus ku'nenan ko'mamí'pí tímurukun pe. Moropai í' itesa' pe tíwe'to'kon mírírí tńrataikai to' waní'pí se' kaisarí. ⁴⁵ Inkamoro e'repa'pí temannekon ke, tńmńricon ke. Mírírí yepe'pí yapi'sa' tíuya'ńikon yai, mírírí yarataika'pí to'ya itu'se tiaronkon e'to' kaisarí. Mírírí kupí'pí to'ya tíwakńricon pe, mńi pe pra. ⁴⁶ Moropai wei kaisarí to' emurukuntípítí'pí epíremato' yewí' ta. Moropai tewí'kon kaisarí tekkarikon yonpapítí'pí to'ya tíwakńricon pe, taatausinpai, e'sentai pra. ⁴⁷ Inkamoro Paapa yapurípítí'pí tamí'nawíron pí'. Mírírí to' yeseru wenai, tiaronkon pemonkonyamí'ya tíwakńricon pe to' era'ma'pí. Mírírí ye'nen wei kaisarí Paapa yapurínenan epamí'pí. Maasa pra Uyepotoríkonya mírírí warantí ikupí'pí, mírírí warantí innape tíku'nenan e'pńka'tító'pe kai'ma. Mírírí warantí arínike to' ena'pí.

3

Pedroya Ma'takí'pan Warayo' Yepí'tí

¹ Tiwin wei Pedro wítí'pí João yarakkńrí Judeuyamí' epíremato' yewí' ta epíremai. Ko'mamí'ya to' wítí'pí teeserukon ta, Judeuyamí' eperepítí'pí ko'mamí' kaisarí epíremai. ² Moro warayo' ma'takí' pe tíwe'sen e'pítí'pí mírírí to' epíremato' mana'ta po. Morí itese' manń' mana'ta pia itonpayamí'ya yaapítí'pí wei kaisarí teewonsenon nítírí tńniru yapi'to'peiya kai'ma. Mńkńrí awaní'pí asakoi pepńn teesenpo'pí taata painon.

³ Mírírí yai mńkńrí prí'yawon pepńn ma'takí'pan warayo' sa'neya Pedro, João era'ma'pí, mana'ta po tíwe'senya. Mńkńrí'ya to' era'masa' tíuya pe tenya kainumí'pí to' nítírí tńniru yapísipa kai'ma. ⁴⁻⁵ Míríríya Pedro João ko'mamí'pí mńkńrí yenu píkńrí. Moropai ta'pí Pedroya ipí': —Anna era'makí' —ta'pńiya. Mńkńrí'ya to' era'ma'pí í' to' nítírí yapísipa kai'ma eesenumenka'pí teuren. ⁶ Tńise ta'pí Pedroya see warantí: —A'kń, í' rń ton pra man tńniru ton pra man aapia untńrń ton. Tńise Cristo nítírí'pí Paapa meruntńrń upńka'tító' Jesusya manń' Nazaréponya, tarń man uupia. Mírírí ke apńka'tíuya. Mírírí ye'nen Jesus maimu pe tauya apí', asakí' —ta'pńiya. ⁷ Moropai meruntń winon itenya pí' yapísí'pí Pedroya. Í'mń'sa'ka'pńiya, mńkńrń prí'yawon pepńn sa'ne. Mírírí pe rń mńkńrń e'mń'sa'ka'pń, morí pe satippe aapita'pí inń' ike'ne awanń pra. ⁸ Mírírí típo mńkńrń atausingpasa' arapunpítí'pí kure'ne. Mírírí ye'nen mńkńrńya Paapa yapurń'pí tíwakńrń pe taatausingpai moropai to' píkńrń eewomń'pí Judeuyamí' epíremato' yewí' ta. ⁹ Mírírí yai era'ma'pí aríníkonya. Mńkńrń prí'ya pra tíwe'sen e'mń'sa'kasaya Paapa yapurń era'ma'pí to'ya. ¹⁰ Mírírí ye'nen to' esenenmenka'pí kure'ne ipí'. —Mannń' mńkńrń, prí'ya pra tíwe'sen mana'ta po e'mń'sa'kakoi pepńn. Í' kai'ma see awe'mń'sa'kasa' mírírń? —Kai'ma to' esenenmenka'pí teesewankono'mai ipí'.

Aríníkon Pemonkonyamí' Yeurńma Pedroya

¹¹ Mírírí típo mńkńrń warayo' Pedro João nepí'tí'pí wanń'pí to' ra' píkńrń. Mńkńrń era'ma tíuya'ńikon wenai, pemonkonyamí' esenenmenka'pí kure'ne. Moropai to' eka'tumń'pí epíremanto' yewí' waikatoí varanda ta itese' Salomńo pata'se' ya, o'non pata Pedro João moropai warayo' ike'nan esepí'tńsa' wanń manń' pata. ¹² Mírírí yai aríníkon erepamń era'ma tíuya pe ta'pí Pedroya to' pí': —Uyonpayamń, í' wanń' awanń ye'nen eesewankono'makon mírírń? Í' kai'ma eesenumenkanon mírírń anna pí'? Í' wanń' awanń ye'nen anna yenu píkńrń aako'mamńkon? Mńserń warayo' esepí'tńsa' wenai anna meruntńrń ke yepí'tńsa' annaya kai'ma awanńkon? Morń anna yeseru wenai tńmeruntńrń tńsa' Paapaya kai'ma awanńkon ka'rí? ¹³ Mńkńrń esepí'tńsa' mírírń anna meruntńrń wenai pra tńise manń' Paapa poítńrń Jesus meruntńrń wenai. Mannń' anna tamokon Abrańo nurń'tń napurń'pí, moropai Isaque nurń'tń napurń'pí moropai Jacó nurń'tń napurń'pí. Mńkńrń Paapaya Jesus kupń'pí kure'ne.

Tiise amíri'nikonya irumaka'pí ipíkku pe tiwe'sanon ayesa'kon pia. Míikíri rumaka'píya'níkon Pilatos yenya' míikíri anrumakapai awaní tanne tiise “kaane” ta'píya'níkon itu'se pra awaní'píkon. ¹⁴ Míikíri waní'pí morí pe tiwe'sen pe imakui'pí ton pra tiwe'sen pe, tiise míiwíni tiise iwanmíri'píya'níkon. —Míikíri rumakakí —taaya'níkon pra awaníkon Pilatos pí'. Tiise tiaron warayo' pemonkon wíitípon rumakato'peiya ta'píya'níkon. ¹⁵ Míiríri warantí amíri'nikonya uuri'níkon ko'manto' esa' pe tiwe'sen wíi me'po'pí. Tiise míikíri pími'sa'ka'pí Paapaya. Míiríri epu'tí pí' anna man maasa pra era'ma'pí annaya. ¹⁶ Míiríri ye'nen míikíri Jesus meruntíri wenai míseri warayo' esepi'tísa' sírírí. Maasa pra innape ikupí'píya. Míiríri ye'nen Jesusya yepi'tí'pí tamí'nawíronkon amíri'nikonya era'ma tímapu'tíi.

¹⁷ —Uyonpayamí, amíri'nikonya iwí me'po'pí pakko pe awaníkon ye'nen, tamí'nawíri ayesa'kon pokonpe si'ma. Míiríri epu'tí pí' wai. ¹⁸ Tiise míiríri kupí'pí Paapaya. Pena penaronkon profetayamí' nuri'tíya ekaremekí'pí, í' kai'ma Paapa narima'pí píika'títon pe e'taruma'tí kupí. Míiríri yawíri ikupí'pí Paapaya ta'pí túya yawíri. ¹⁹ Míiríri ye'nen enpenatí imakui'pí ankupí'píkon pí', írumakatí, ayeserukon mo'taní'tí. Moropai Paapa pia eturumakatí tíwanmíra imakui'pí ankupí'píkon ku'to'peiya. Iipia eturumakatí ayekatonkon meruntíri ton tíito'peiya. ²⁰ Iipia eturumakatí aapia'níkon manni' Jesus tınmenka'pí píika'títon yarimato'peiya. ²¹ Tiise míikíri waní sírírí ka' po aai'pra. Tamí'nawíron miakanma túya weiyu píkrí aako'mamí, míiríri weiyu pí' Paapa eseuríma'pí penaronkon tímaimu ekareme'nenan profetayamí' wenai. ²² Moisés nuri'tíya ta'pí:

“Paapaya tímaimu ekareme'nen yarima kupí sírírí,

amíri'nikon kore'ta uuri yarimasa' túya warantí.

Míikíri maimu ekareme'nen waní kupí sírírí akore'ta'níkon ayonpakon pe.

Maasa etatí morí pe í' taiya apí'níkon.

²³ Aní'ya imaimu eta pra awaní ya,

míikíri mo'kaiya kupí sírírí típemonkonoyamí' kore'ta pai.

Iní'ri típemonkono pe pra ikupíya.

Míikíri wíiya kupí sírírí,”

Dt 18.15,18,19

ta'pí Moisés nuri'tíya —ta'pí Pedroya.

²⁴ —Tamí'nawíronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamí' nuri'tíya sírírí ekaremekí'pí. E'mai'ne Samuelya ekaremekí'pí. Moropai míiríri típo ite'ma'pí pí' tiaronkonya ekaremekí'pí. Sírírí yai eesera'ma manni' ekaremekí'pí to'ya. ²⁵ Í' etanto' Paapaya pena inkamoro wenai, míiríri waní sírírí amíri'nikon ton pe. See warantí ekaremekí'pí Paapaya Abraão pí' pena. Ta'píya:

“Apayanrí'san wenai tamí'nawíronkon

sírírí pata po tílko'mansenon pia morí

tíríya kupí.”

Gn 22.18; 26.4

ta'píya Abraão pí'. Míiríri waní sírírí amíri'nikon ton pe maasa pra amíri'nikon waní ipayanyamí' rí'san pe. ²⁶ Míiríri ye'nen Paapaya típoitírí menka'pí moropai yarima'píya e'mai' pe amíri'nikon píika'títon pe, morí ku'to'peiya amíri'nikon ton pe, moropai imakui'pí ankupí'píkon rumakakonpa akaisarí'nikon tiwin pí' si'ma.

Míiríri warantí Pedro eseuríma'pí to' pí'.

4

Pedro, João Yari To'ya Judeuyamí' Esanon Pia

¹ Pedro moropai João waní'pí pemonkonyamí' yenupa pí'. Míiríri tanne, Judeuyamí' esanon teepíremasanon esanon erepamí'pí to' kore'ta. Moropai tiaronkon saduceuyamí' moropai epíremanto' yewí' era'manen an esa'. ² Inkamoro'ya pemonkonyamí' yenupa to'ya eta'pí, to' eseuríma. Pedro eseuríma'pí Jesus Cristo pími'sa'ka'pí Paapaya pí'. —Míiríri ye'nen Jesus Cristo e'mí'sa'kasa' wenai isa'manta'san e'mí'sa'ka nírí —ta'píya. Míiríri eta túya'níkon pí' to' eseta'ka'pí, to' maimu pí'. To' ekore'ma'pí to' winíki. ³ Míiríri ye'nen to' yapísi me'po'pí to'ya. Moropai to' yarakkamo'pí to'ya míiríri ewaron neken yuwa'kato'pe to'ya, maasa pra ko'mamiya pata waní'pí míito'pe. ⁴ Tiise míiríri yai to' nekaremekí'pí itekare etatípono'sanya innape Jesus kupí'pí arínike. Míiríri ye'nen inkamoro innape Jesus ku'nenan ena'pí iní'panpí'. Tarípai 5.000 kaisarí to' waní'pí.

⁵ Míiríri erenma'sa' pe miarí Jerusalém po to' emurukuntí'pí, inkamoro ipíkkukon pe tiwe'sanon, yenupatonkon moropai tiaronkon pemonkonyamí' esa' pe tiwe'sanon emurukuntí'pí. ⁶ Inkamoro kore'ta to' waní'pí teepíremasanon esanon yepotorí Anás itese' moropai Caifás, João, Alexandre moropai tiaronkon Anás yonpayamí'. ⁷ Míiríri yai inkamoro Jesus naipontí'san arakkansa' túya'níkon enepí'pí to'ya inkamoro ipíkkukon rawíri. Míiríri ye'nen to' ekaranmapo'pí to'ya. —O'non ye'ka pe see míiríri kupíya'níkon míiríri? Aní'

meruntūri ke ikupīya'nikon mīrīri? Anī' maimu pe mīrīri kupīya'nikon? —ta'pī to'ya to' pī'. Anepu'pai to' wani'pī maasa pra warayo' esepi'tīsa' era'masa' tūya'nikon ye'nen.

⁸ Morī Yekaton Wannī wani'pī Pedro yarakkīrī. Mīrīri ye'nen Pedro eseurīma'pī eranne' pe pra. Ta'pīya to' pī': —Amīrī'nikon ipikkukon pemonkonyamī' esanon, epu'nenan, mīserī warayo' yepi'tīsa' annaya wenai anna yekaranmapo'ya'nikon. Mīrīri anepu'pai awanikon. Tarīpai etafī, —ta'pī Pedroya to' pī'. ⁹⁻¹⁰ Moropai ta'pīya: —Mīkīrī manni' Jesus Nazaré poinon, manni' anwī'pikon anpokapītī'pikon pakī'nan pona, mīkīrī pīmī'sa'kasa' Paapaya. Mīkīrī meruntūri wenai, mīkīrī maimu pe eesepe'tīsa' mīrīri —ta'pī Pedroya to' pī'. ¹¹ Ta'pī Pedroya inī'rī to' pī': —Manni' mīkīrī Paapaya taasa':

“manni' wītī konekanenya imakui'pī pe tī' wani' kai'ma yenusna',
ipīnamaya pra awanikon, iwanmīrīya'nikon.

Mīkīrī kupī'pī Paapaya ipikku pe,”

Sl 118.22

mīkīrī Jesus. ¹² Mīkīrī pia neken e'pīka'tīnto' eseporī mīrīri. Inī'rī tiaron iwarainon ton pra man sīrīrī pata po upīka'tīnenkon ton. Mīkīrī, Paapa nīrī'pī neken wani' uurī'nikon pīka'tīton pe, —ta'pī Pedroya.

¹³ Pedro eseurīma eta tūya'nikon yai inkamoro emurukuntī'san esenumenka'pī kure'ne to' pī'. Ta'pī to'ya: —Ī' kai'ma see to' eseurīma mīrīri pī' esenupa'sanon pepīn teuren tīse eranne' pe pra to' wani'. Moriya insamoro wani' sīrīrī Jesus yarakkīrī asarī'san pe kai'ma —ta'pī to'ya. ¹⁴ Mīrīri ye'nen moo to' wani'pī. Ī' taa to'ya pīn Jesus naipontī'san pī'. Maasa pra mīkīrī warayo' eke'nan to' nepī'tī'pī wani'pī to' pia. ¹⁵ Mīrīri tīpo to' yempa'ka'pī to'ya poro pona. Moropai tīwarīrī'nikon to' esiyu'pītī'pī to' eseurīmato' pī'. ¹⁶ —Ī' kupī e'painon to' yarakkīrī. Ikupī eserīke pra awanī to' winīkī maasa pra tamī'nawīrī Jerusalēm po anī' nīkupī eserīkan pepīn ku'sa' to'ya epu'sa' tamī'nawīronkonya man. Yenomī eserīke pra man, to' nīkupī'pī —ta'pī to'ya. ¹⁷ —Tīse taapai awanī sīrīrī to' pī' inī'rī Jesus pī' to' eseurīma namai tiaronkon pemonkonyamī'ya eta namai, to' eseurīmato' Jesus pī' emī'pannī'pai awanī sīrīrī —ta'pī to'ya.

¹⁸ Moropai to' yawonnīpī'pī to'ya inī'rī. Moropai ta'pī to'ya: —Inī'rī pemonkonyamī' yenu'paya'nikon yu'se pra anna wani' sīrīrī. Inī'rī mīkīrī warayo' pī' Jesus pī' eeseurīmakon yu'se pra anna man. Atī'napantī mīrīrī pīkīrī tīse —ta'pī to'ya to' pī'. ¹⁹⁻²⁰ Tīse Ī' kupī to'ya yentai awanī'pī. Mīrīri pī' Pedroya ta'pī: —Inna, annaya tīwī ikupī eserīke pra man. Anna eseurīma tīrumakī pra maasa pra anna nera'ma'pī, anna neta'pī mīrīrī ekaremekī annaya, —ta'pī to'ya. Moropai ta'pī to'ya: —Amīrī'nīkonya taa aawarīrī'nīkon rī esenumenkakon mīrīrī Ī' wani' yairī Paapa ton pe. Amaimukon yawīrī anna wani' kai'ma. Amīrī'nīkon nama annaya Paapa ka'rī nama annaya. Mīrīri epu'tīya'nikon e'pai awanī —ta'pī Pedroya.

²¹ Mīrīri tīpo inī' Ī' kupī to'ya eserīke pra to' wani'pī. Maasa pra pemonkonyamī'ya Paapa yapurī'pī warayo' to' napi'tī'pī era'ma tūya'nikon ye'nen. Mīrīri ye'nen to' eseurīma'pī neken to' yarakkīrī. —Inī'rī kīseurīmatī mīkīrī Jesus pī'. Eeseurīmakon yu'se anna wani' pra man —ta'pī to'ya to' pī'. Moropai to' epa'ka'pī, Ī' kupī to'ya yentai awanī'pī mīto'pe. ²² Mīkīrī warayo' esepi'tī'pī kono po awanī'pī 40 kono' yentai.

Innape Jesus Ku'nenan Epīrema

²³ Atarakkannīto' yewī' tapai teepa'ka tīpo'nīkon Pedro, Joāo wītī'pī tonpayamī' pia, innape Jesus ku'nenan pia. Inkamoro'ya ekaremekī'pī to' pī', Ī' taasa' a'yeke'tonon Judeuyamī' yenupanenanya moropai teepīremanon esanonya. ²⁴ Mīrīri eta tūya'nīkonya yai tamī'nawīrī sī'ma to' epīrema pia'tī'pī Paapa pī'. Ta'pī to'ya: —Anna yunkon, Paapa, amīrī pata koneka'tīpon, moropai ka' koneka'tīpon. Moropai tuna koneka'tīpon. Moropai tamī'nawīron sīrīrī pata po tīko'mansen koneka'pīya. ²⁵ Moropai pena eeseurīma'pī Morī Yekaton Wannī yai anna tamokon Davi nurī'tī apoitīrī eseurīma wenai. Ta'pīya:

“Ī' wani' awanī ye'nen pemonkonyamī', Judeuyamī' pepīn ekore'ma uwinīkī.

²⁶ Ī' wani' awanī ye'nen Uwinīkī imakui'pī kupī tūya'nīkon pī' to' esenumenka.

Tīse Ī' kupī to'ya eserīke pra awanī.

Ipikkukon reiyamī' pata esanon pokonpe to' emurukuntī'pī teepīkonpa Uyarakkīrī moropai pīka'tīton unarīma'pī yarakkīrī.

Tīse mīrīrī wani' Ī' pe pra rī”,

Sl 2.1,2

ta'pīya, pena Davi nurī'tī eseurīmato' wenai.

²⁷ Akī, pena Davi nurī'tī yai eeseurīma'pī, Paapa. Mīrīri warantī awe'kupī'pī sīrīrī amen. To' eseta'pī Ī' rī kupīkonpa pemonkonyamī' esa' pe tīwe'sen Herodes pokonpe moropai pata esanon Pōncio Pilatos pokonpe. To' eseta'pī anna yonpayamī' moropai anna yonpayamī' pepīn pokonpe teserukon konekakonpa kai'ma. Mīkīrī anarīma'pī pīka'tīton imakui'pī ton pīn Jesus winīkī, teepīto'kon yeseru konekakonpa to' eperepī'pī. Mīrīri eseta'pī pena innape rī awe'kupī sīrīrīpe eesepu'tīto'pe kai'ma. ²⁸ Mīrīri warantī pena eeseurīma'pī manni' yawīrī

siriri awe'kupí esera'ma siriri, Paapa. Siriri warantí ikupí'pí to'ya maasa pra awe'ku'to'pe ta'piya. Miriri warantí ta'piya itu'se awani ye'nen, meruntí ke awani ye'nen. ²⁹ Anna yunkon, Paapa, tamí' nawiri epu'tí pí' nai í' kai'ma anna winikí to' eseurímasa' epu'tí pí' nai, anna taruma'tí tuiya'níkon pí' to' eseurímasa'. Tíise Paapa, apoitírítonon anna pia meruntí tiki, meruntí ke amaimu pí' anna eseurímato'pe iní' panpí'. ³⁰ Moropai Paapa, anna pia itiki apoitírí imaku'pí ton pín Jesus wenai ani' níkupí eseríkan pepín ku'to'pe annaya, pri'yawonkon pepín yepi'títo'pe annaya ameruntíri ke. „Miriri era'ma tuiya'níkonya yai pemonkonyami' esenumenkato'pe kure'ne ameruntíri pí', —kai'ma to' epírema'pí Paapa pí'.

³¹ To' epírema ataretí'ka pe, tiwakíri pe Paapaya eta'pí. Miriri ye'nen ita to' e'to' witi eserentíki'ma'pí. Moropai Morí Yekaton Wanní ena'pí to' esa' pe iní' panpí' meruntí ke to' e'to'pe. Miriri típo iní' panpí' itekare ekaremekí'pí to'ya meruntí ke.

Tamí'nawiri Itesa' Pe Tíwe'to'kon Kupí To'ya Tiwinan Yemanne Warantí

³² Miriri yai tamí'nawironkon innape Jesus ku'nenan esenumenkapi'tí'pí se' kaisari. To' esenumenkato' e'piti'pí tiwin. Moropai to' yeseru e'piti'pí í' kai'ma to' ko'manto' wani'pí. Miriri ye'nen ani'ya taa pra awani'pí to' kore'ta: —Uyemanne siriri uuri siriri —kai'ma to' esenumenka pín. Tíise tamí'nawiri itesa' pe tíwe'to'kon kupí'pí to'ya tiwinan yemanne warantí. ³³ Miriri yai Jesus pími'sa'ka'pí Paapaya ekareme'piti'pí to'ya meruntí ke. Miriri ye'nen kure'ne mori pe to' e'to' ton tíri'pí Paapaya to' pia. ³⁴⁻³⁵ Moropai temannekon ke to' e'repa yai, tewí'kon ke, tímírikon ke, itepe'pí yapisi' to'ya, moropai miriri enepi' to'ya tamí'nawiri Jesus naiponti'san yenya itíri to'ya. Moropai miriri yonpa tíri Jesus naiponti'sanya to' pia, itu'se to' e'to' kaisari. Miriri ye'nen ani' e'taruma'tí pra awani'pí to' kore'ta. Miriri kupí'pí to'ya tamí'nawiri teesenumenkato'kon ke.

³⁶⁻³⁷ Inkamoro kore'ta tiwin warayo' wani'pí itese' José. Mii'kirí e'repa'pí tímíri ke. Itepe'pí yapisi'piya moropai enepi'piya tamí'nawiri Jesus naiponti'san yenya tíwe'taruma'tísanon píika'títo'pe Jesus naiponti'sanya kai'ma. Mii'kirí warayo' wani'pí Levi nurí'tí paari'pí pe. Ipata ese' wani'pí eesenpo'pí pata Chipre wono po. Mii'kirí e'piti'pí to' píika'tínen pe. Miriri ye'nen esati'pí Jesus naiponti'sanya Barnabé kai'ma, tiaron meruntíri ton tínen taato' miriri.

5

Ananias Safira Yekare

¹ Miriri típo tiaron warayo' wani'pí itese' Ananias. Mii'kirí wani'pí tíno'pí kenan. Ino'pí ese' wani'pí Safira. Mii'kirí esenumenka'pí tíwe'repa'pí tímíri ke, itepe'pí tíri'pa kai'ma Jesus naiponti'san pia. Miriri ke tíwe'taruma'tísanon píika'títo'pe to'ya. ² Tíise tamí'nawiri itíriya pín tamí'nawiri tíriya taa típo. Itonpa yarakkíri awe'nimi'pí. Miriri epu'tí'pí ino'piya. Miriri típo yapisi'piya itepe'pí. Miriri tíri'piya Pedro pia itonpa pe, tamí'nawiri tíriya pín. ³ Miriri ye'nen ta'pí Pedroya ipí':

—Í' wani' awani ye'nen miriri warantí Makui pata'se' ton tíriya ayewan ya? —ta'pí Pedroya ipí'. —Í' ton pe miriri warantí seru'ye' pe awani Morí Yekaton Wanní winikí —ta'piya. —Í' ton pe tamí'nawiri itíriya pra awani'pí itíriya taa típo? ⁴ Maasa pra anmíri wani'pí amíri pe pena. Moropai awe'repasa' típo itepe'pí wani niri amíri pe. Tíise í' ton pe yenku'tí yu'se esenumenkasa' anna winikí pra neken tíise Paapa winikí?

⁵ Miriri taa Pedroya, eta tuiya pe Ananias esenumi'pí, aasa'manta'pí. Miriri e'ku'sa' eta tuiya'níkon pe ariníkon ena'pí eranne' pe. ⁶ Mii'kirí yapi'se warayo'kon erepami'pí, kamisa ke ya'santi'pí to'ya. Moropai yenpa'ka'pí to'ya poro pona. Mii'kirí yu'na'tí'pí to'ya.

⁷ Miriri típo, tíko'man pe pu'kuru pra ino'píri'pí erepami'pí, í' e'ku'sa' epu'tíya pra tuiyo yarakkíri. ⁸ Mii'kirí ekaranmapo'pí Pedroya: —Ka'kí upi' —ta'piya. —Seení' neken wani tamí'nawiri anmírikon ke awe'repa'píkon yepe'pí pe? —ta'piya.

—Inna —ta'pí Safiraya. ⁹ Tíise ta'pí Pedroya:

—Í' ton pe see miriri warantí Paapa epu'to' ton tíriya'níkon siriri? Ataruma'tíya'níkon pepín kai'ma? Seru'ye' pe awaníkon Morí Yekaton Wanní winikí —ta'piya. Moropai ta'pí Pedroya: —A'kí, miriri warantí anyo seru'wasa' wenai aasa'manta'pí. Mii'kirí yu'na'tí warayo'konya amenrí to' ataretí'ka —ta'piya. —Moro to' man inkamoro yu'na'tí'ponkon —ta'piya. —Inkamoroya ayari níri siriri ayu'na'tí —ta'pí Pedroya ipí'.

¹⁰ Miriri eta tuiya pe, Safira esenumi'pí Pedro rawiri aasa'manta'pí. Mii'kirí yenpa'ka'pí warayo'konya moropai yu'na'tí'pí to'ya inyo yu'na'tí'pí tuiya'níkon winikí. ¹¹ Miriri eta tuiya'níkonya yai, innape Jesus ku'nenan ena'pí eranne' pe. Moropai tamí'nawironkon miriri yekare etanenan pemonkonyami' níri wani'pí eranne' pe.

Jesus Naiponti'sanya Pri'yawonkon Pepín Yepi'tí

¹² Tu'ke ite'ka Jesus naiponti'sanya tu'ke ikupí eserikan pepin ku'piti'pi. Moropai esenu-menkanto' ku'piti'pi to'ya pemonkonyami' nera'maton pe. Miriri yai tami'nawironkon in-nape Jesus ku'nenan emurukunpiti'pi epiremanto' yewi' waikato'i varanda ta itese' Salomao pata'se' ya'. ¹³ Tiaronkon emurukuntí pra awani'pi to' pokonpe maasa pra eranne' pe tiwanikon ye'nen. Tiise to' esurimapiti'pi mori pe to' pi'. ¹⁴ Moropai arinikon warayo'kon moropai wiri'sanyami'ya niri innape Uyepotorikon kupi'pi tiwiri. Miriri wenai arinke to' ena'pi. ¹⁵ Miriri Jesus naiponti'san nikupi'pi era'ma tiuya'nikon wenai, pri'yawonkon pepin enepi'pi to'ya o'non poro Pedro witi' e'ma ta. Tette' ta to' tiise inkamoro tiri'pi to'ya e'ma ena pona, miriri taawiri Pedro witi' yai, itekatonya miikiri napontisa' yai eesepi'tito'pe kai'ma. ¹⁶ Moropai arinikon pemonkonyami' Jerusalém woi tiiko' mansenonya tiaronkon pri'yawonkon pepin niri enepi'pi. Moropai o'ma'kon yarakkiri tiwe'sanon enepi'pi to'ya. Tami'nawiri inkamoro esepi'ti'pi miriri waranti.

Jesus Naiponti'san Taruma'ti To'ya

¹⁷ Moropai teepiremasanon esanon yepotori moropai miikiri yarakkironkon, Judeuyami' esanon saduceuyami', inkamoro kinmuwa'pi Jesus naiponti'san winiki. ¹⁸ Ta'pi to'ya: —To' arakkanpai awani siriri iniri to' esurima namai —ta'pi to'ya. Moropai to' yapisí me'po'pi to'ya moropai to' arakkamo me'po'pi to'ya imakui'pi kupitiponkon kore'ta. ¹⁹ Miriri ewaron ya', Paapaya inseri yarima'pi to' pia. Miikiriya mana'ta arakkanmoka'pi. Moropai to' yempa'ka'piya miriri atarakkannito' yewi' tapai. ²⁰ Ta'pi inseriya Jesus naiponti'san pi':

—Atiti, epiremanto' yewi' ta pemonkonyami' yenupatanti. Siriri itekare ekareme'tanti, tami'nawiri ipatikari enen ko'mannito' yekare —ta'pi inseriya Jesus naiponti'san pi'.

²¹ Moropai inseri maimu yawiri to' witi'pi penane pu'kuru to' ewomi'pi epiremanto' yewi' ta. Inkamoro ya to' yenupa'pi mari.

Miriri tiyo miriri wei yai, teepiremasanon esanon yepotori moropai miikiri yarakkironkon Judeuyami' esanon emurukuntí'pi tami'nawiri pemonkonyami' esa' pe tiwe'sanon eseta'pi teesurimakonpa tekarekon pi', tonpakon saduceuyami' pokonpe. Inkamoro emurukuntisa'ya ta'pi: —To' era'matanti, inkamoro arakkansa'kon —ta'pi to'ya. ²²⁻²³ Moropai surarayami' witi'pi atarakkannito' yewi' ta. Epori'pi to'ya atarakkannito' yewi' atarakkansa' wani'pi. Surarayami' era'manenanya era'ma ko'mannipi mana'ta po si'ma. Tiise i' e'ku'sa' epu'ti to'ya pra awani'pi miriri yai. Miriri arakkanmoka'pi to'ya tiise Jesus naiponti'san epori to'ya pin. Ani' ton pra awani'pi. Taripai i' kai'ma tiwanikon epu'ti to'ya pra to' ena'pi. To' enna'po'pi tesa'kon pia. Ekaremeki'pi to'ya, tami'nawiri.

—I' kai'ma to' epa'ka'pi epu'ti annaya pra man. Mana'ta man arakkansa' pe —ta'pi to'ya.

²⁴ Miriri eta tiuya'nikon ya yai, to' esananya i' kupi tiuya epu'ti pin niri to' waranti. ²⁵ Tiise miriri pe ri warayo' erepami'pi. Ta'piya: —A'ki manni'kan atarakkannito' yewi' ta to' wani manni'kan man sinpata epiremanto' yewi' ta pemonkonyami' yenupa pi' —ta'pi warayo'ya to' pi'. ²⁶⁻²⁷ Miriri eta tiuya'nikon pe tiwinari surarayami' esananya ta'pi surarayami' pi': —Ka'ne' pe to' era'matanti. To' witi'pi. To' enepi'pi to'ya. I' kupi to'ya pin to' winiki maasa pra pemonkonyami'ya tipa'tiptikon nama'pi to'ya ti' ke. Moropai to' ene'sa' to'ya yai, inkamoro pi' ta'pi Judeuyami' esanon pe tiwe'sananya: —Miriri waranti "Iniri pemonkonyami' kisenupati miikiri Jesus ese' pi'", ta'pi annaya api'nikon yuukuya'nikon pra awanikon siriri. ²⁸ Ankupi'pikon era'mati maasa i' ku'sa'ya'nikon miikiri ese' pi' eesurimakon ke pemonkonyami' Jerusalém cidaderi ponkonya etasa' era'mati. Miriri waranti tiise anna Judeuyami' esananya Jesus wi'pi taa pi' aako'mamikon miriri.

²⁹ Tiise Pedroya moropai tiaronkon Jesus naiponti'sanya inkamoro maimu yuuku'pi. Ta'pi to'ya: —Paapa maimu yawiri e'nipai awani siriri warayo'kon maimu yawiri e'ni yentai. ³⁰ Miikiri Paapa penaronkon utamokon napuri'pi miikiri Paapaya Jesus pimi'sa'ka'pi amiri'nikonya iwi me'posa' tiyo, paki'nan pona ipokapiti me'posa'ya'nikon tanne. ³¹ Miikiri Jesus kupi'pi Paapaya timeruntiri wini eereutato'pe, tami'nawironkon esa' pe, moropai upika'tinenkon pe. Paapaya itiri'pi manni'kan tipemonkonoyami' Judeuyami'ya imakui'pi pe tiwe'to'kon rumaka ya tiwanimira Paapaya iku'to'pe —ta'pi to'ya to' pi'. ³² —Miriri ekaremeki annaya siriri maasa pra era'ma pi' anna man tami'nawiri. Moropai Mori Yekaton Wanniya niri yempo pi' man tami'nawiri. Miikiri Mori Yekaton Wanní Paapa narima'pi timaimu yawiri tiiko'mansenon pia —ta'pi Pedroya to' pi'.

³³ Miriri eta tiuya'nikonya yai, inkamoro Judeuyami' esanon emurukuntí'san ekore'ma'pi iní panpi' to' winiki. Miriri to' ti'ka tiuya'nikon pi' to' esurima'pi. ³⁴ Tiise moro awani'pi warayo' to' kore'ta. Miikiri fariseu itese' Gamaliel to' yenupanen Judeuyami' yeseru pi'. Miriri ye'nen tami'nawironkon ninama pe awani'pi. Miikiri e'mi'sa'ka'pi. Ta'piya to' pi':

—Jesus naiponti'san yempa'katí maasa poro pona ka'ne' peri —ta'piya. Moropai to' yempa'ka'pi to'ya. ³⁵ Moropai eesurima pia'ti'pi arinikon emurukuntí'sanya eta tanne.

—Aki, uyonpayami' —ta'piya. —Aka, i' kupiya'nikon kai'ma kisenku'titi insamoro Jesus naiponti'san winiki. Maasa ekareme'kiuya etati —ta'piya. ³⁶ —Pena pu'kuru pra warayo' wani'pi itese' Teudas. Miki'ri wani'pi pemonkon esa' pe arinikon 400 kaisaronkon esa' pe Teudas wani'pi. Ipi'ku pe tiwe'to'pe awe'kup'i'pi. Tiise iwi'pi to'ya. Miriri' tupo inenupakon ri'san e'paraipika'pi. In'i'ri ipokonpe tiwani'pikon waranti' pra to' ena'pi. Miriri' waranti' to' atareti'ka'pi —ta'piya. ³⁷ —Moropai in'i'ri tiaron wani'pi Judas itese' Galilea pon —ta'piya. —Manni' yai tam'i'nawironkon pemonkonyami' ku'ne'ti to'ya yai, miki'ri wani'pi miriri' waranti'. Ipi'ku pe tiwe'to'pe awe'kup'i'pi. Ipemonkonoyami' wani'pi tu'ke inenupakon. Tiise miki'ri wani'pi to'ya. Moropai inkamoro inenupa ri'san e'paraipika'pi —ta'piya. ³⁸ —Miriri' waranti' naka inkamoro wani'. Miriri' ye'nen tiwi' to' ku'pai'nikon, maasa pra pemonkon yeseru pe awani' ya, i' pe pra ri' to' nenupa'san wani' —ta'pi Gamalielya. ³⁹ —Tiise miriri' waranti' pra Paapa meruntiri' pe to' wani'tanne, i' kupiya'nikon kai'ma kisenku'titi. Miriri' waranti' ikupi'pi' eesenumenkakon ya, Paapa winiki' imakui'pi kupiya'nikon miriri' —ta'piya to' pi'.

⁴⁰ Miriri' tupo miki'ri Gamaliel eseurimato' kupi'pi to'ya innape. Miriri' ye'nen, —Jesus naiponti'san yawonni'ti —ta'pi to'ya. To' yawonni'pi'pi to'ya. To' po'piti'tipo'nikon inkamoro rumaka'pi to'ya. To' rumaka' pe ta'pi to'ya: —Atiti, in'i'ri eeseurimakon yu'se anna wani' pra man miki'ri Jesus ese' pi' —ta'pi to'ya. ⁴¹ Moropai Pedro tiaronkon Jesus naiponti'san epa'ka'pi arinikon emurukunti'san kore'tapai taatausinpai maasa pra Jesus yekare pi' ekaremeki' tiuya'nikon wenai tiwe'taruma'tikon epu'ti to'ya eserike awani. Miriri' waranti' si'ma, to' atausinpasawani'pi kure'ne. Inkamoro witi'pi. ⁴² Inkamoroya wei kaisari Paapa maimu ekareme'piti'pi epiremanto' yewi' ta moropai tuutikon pe witi'kon kaisari. Piika'titon pe Jesus Paapa narima'pi wani' ekareme'piti'pi to'ya tiwiri, tirumakai pra.

6

Asaki'ne Mia' Pona Tiimo'tai'nikon Menka To'ya Jesus Naiponti'san Piika'tinenan Pe

¹ Tiko'man pe pu'kuru tiiko'manse pra Judeuyami' innape Jesus ku'nenan ena ko'manni'pi'pi arinike. Tiaronkon wani'pi miriri' yai grego maimu ta teeseurimasanon pe moropai tiaronkon wani'pi aramaico pe teeseurimasanon pe. Miriri' yai inkamoro grego maimu ta teeseurimasanon esiyu'piti' pia'ti'pi maasa pra tonpakon inyo isa'manta'san piika'ti to'ya pra awani to' yekkari ton ke era'ma tiuya'nikon wenai. ² Miriri' ye'nen Jesus naiponti'sanya to' muurukunti'pi. Inkamoro eseurima'pi i' kai'ma to' piika'ti tiuya'nikon pi'. Miriri' ye'nen ta'pi to'ya:

—Mori' pe pra awani Paapa maimu pi' eseuriman rumakasa' ya manni'kan tiwe'taruma'tisanon neken piika'tito'pe. Tiise ekareme'pai awani siriri' tirumakai pra —ta'pi to'ya. Miriri' ye'nen to' esenumenka'pi miriri' esenyaka'manto' kupitonkon menka tiuya'nikon pi'. ³ Miriri' ye'nen ta'pi to'ya: —Asaki'ne mia' pona tiimo'tai warayo'kon menkapai'nikon. Warayo'kon manni'kan epu'nenan yairi' tiwe'sanon to' yeseru innape Jesus ku'nenan, Mori' Yekaton Wann'i maimu yawiri' tiwe'sanon menkapai'nikon. Insamoro pia siriri' esenyaka'manto' rumakapai'nikon man iku'to'pe to'ya. ⁴ Tiise annaya irumaka pepin tiise wei ti'ka annaya e'pai awani epireman pi' kure'ne moropai itekare ekaremeki'pi' —ta'pi to'ya.

⁵ Inkamoro Jesus naiponti'san maimu eta tiuya'nikon yai inna ta'pi tam'i'nawironkonya. Miriri' ye'nen Estêvão mo'ka'pi to'ya. Miki'ri eturumakasa' wani'pi Mori' Yekaton Wann'i yenya' ipoitiri' pe tiwe'to'pe. Moropai tiaronkon menka'pi to'ya niri ipokonpe. Filipe moropai Prócoro, Nicanor, Timão, Pármenas, Nicolau Antioquia pon. Miki'ri wani'pi Judeu pe pra tiise Judeuyami' epiremato' yawiri' tiwe'sen pe awani'pi. ⁶ Miriri' tupo inkamoro warayo'kon enepi'pi to'ya Jesus naiponti'san pia. Moropai inkamoro epirema'pi to' pu'pai pona tenyakon tiri'pi to'ya Paapa esenyaka'mato' ku'to'pe to'ya kai'ma. ⁷ Miriri' waranti' Paapa maimu esekaremeki'pi innape Jesus ku'nenan wenai. Miriri' yai in'i' panpi' innape Jesus ku'nenan ena ko'manni'pi' arinike Jerusalém po. To' kore'ta marari' pra teepiremasananya niri innape Jesus kupi'pi.

Estêvão Yapisi To'ya

⁸ Miki'ri warayo' Estêvão wani'pi kure'ne Paapa nipiika'ti'pi pe. Miriri' ye'nen Paapa meruntiri' wani'pi iipia. Miriri' wenai i' ikupi' eserikan pepin moropai kure'nan esenumenkato' kupi'piya pemonkonyami' nera'maton pe. ⁹ Tiise miriri' wenai Estêvão winiki' tiaronkon iipi'san Judeuyami' Cirene cidaderi' poi moropai Alexandria cidaderi' poi wo'ma'ta pia'ti'pi. Inkamoro wani'pi epere'nito' yewi' tawonkon pena to' poitiri' pe si'san. Tari'pai to' poitiri' pe pra to' enasa'. Inkamoro moropai tiaronkon Judeuyami' iipi'san Cilicia pata poi moropai Ásia pata poinokon, inkamoro wo'ma'ta pia'ti'pi Estêvão pi'. Miriri' ye'nen iteseru anepu'pai to' wani'pi yairi' pra awe'to', imakui'pi pe awe'to', i' kupikonpa kai'ma

yarakkírí. ¹⁰Tíise Estêvãoya tamí' nawírí yapítanípí' pí yairí to' maimu yuuku' píiya. Maasa pra Morí Yekaton Wanní waní' pí iipia. ¹¹Mírírí ye' nen inkamoroya tiaronkon pemonkonyamí' ye' ma' pí eeseurímatonkon seru' ye' pe iwiníki.

—Inna era' ma' pí annaya. Imakui' pí pe Moisés yeseru winíki eeseuríma' pí. Moropai Paapa winíki eeseuríma' pí eta' pí annaya kai' ma —ta' pí to' ya.

¹²Mírírí warantí inkamoroya Judeuyamí' esanon moropai Moisés nurí'tíya yenupato' pí' yenupatonkon moropai pemonkonyamí' meruntítannípí' pí iní' panpí', Estêvão winíki í' ku' to' pe to' ya kai' ma. Moropai mírírí típo Estêvão yapisí' pí to' ya moropai yari' pí to' ya. Judeuyamí' esanon pe tíwe' sanon rawírí yari' pí to' ya. ¹³Moropai tiaronkon pemonkonyamí' yuwa' pí to' ya iní' rí iwiníki eeseurímatonkon seru' ye' pe. Inkamoroya ta' pí: —Mírírí eta' pí annaya eeseurímato' epíremanto' yewí' winíki moropai Moisés nurí'tíya yenupanto' winíki. Mírírí pí' teeseuríma pí' aako' mamí. ¹⁴Jesus Nazaréponya epíremanto' yewí' yanmaka moropai tamí' nawírí Moisés yeseru mo' tanípíiya kupí sírírí taapítíiya eta' pí annaya. Mírírí warantí to' eeseuríma' pí seru' ye' pe.

¹⁵Mírírí yai tamí' nawíronkon emurukuntí' sanya Estêvão era' ma' pí morí pe. Míikírí yenpata waní' pí inserí yenpata warantí era' ma' pí to' ya.

7

Estêvão Eeseurímato' To' Pí'

¹Mírírí típo teepíremasanon esanon yepotoríya Estêvão ekaranmapo' pí: —Inna pí' rí to' eeseuríma mírírí? —ta' píiya.

²Yuuku' pí Estêvão: —Uyonpayamí' uyuntonon, eeseuríma etatí —ta' píiya. —Pena morí pu' kuru a' ka pe tíwe' sen Paapa esenpo' pí utamokon Abraão nurí'tí pia, maasa Mesopotámia pata po aako' mamí tanne, Hará pona íko' manse attí pra tíise. ³Míikíríya ta' pí Abraão pí': “Apata yapai epa' kákí.

Apemonkonoyamí' kore' tapai atíkí,

o' non pata apata' se' ton ekaremekíuya manni' pata ya”,

Gn 12.1

ta' píiya. ⁴Mírírí ye' nen Abraão wítí' pí Caldéia poi íko' manse Hará pata pona. Mírírí típo, itun sa' mantasa' típo, Paapaya míikírí enepí' pí sírírí pata pona o' non pata uurí' níkon ko' mamí manni' pata ya'. ⁵Míikírí pia Paapaya iwaikkatoí pe sírírí pata tíisa' pra man mírírí yai. Tíise tamí' nawírí itírí túya taasai' ya waní' pí. Moropai apayanrí' san pata' se' pe awaní kupí sírírí, taasai' ya waní' pí inmuku ton pra tíise. ⁶Mírírí típo Paapaya ta' pí Abraão pí': “Inkamoro apayanyamí' rí' san ko' mamí pe man tiaron pata po ka' ran pe.

Mírírí pata ponkon poitírí pe to' ko' mamí pe man 400 kono' kaisarí.

Inkamoro e' taruma' tí pe man mararí pra tiaronkon poitírí pe mírírí to' pata ya' si' ma”, ta' píiya.

⁷Moropai Paapaya ta' pí Abraão pí': “Inkamoro amírí' níkon taruma' típonkon taruma' túya pe wai”, ta' píiya.

“Upemonkonoyamí' mo' kauya pe wai sírírí pata po si' ma upoitírí pe to' e' to' pe”, *Gn*

15.13,14

ta' píiya Abraão pí'. ⁸Mírírí ye' nen Paapa eseta' pí Abraão yarakkírí. Moropai Abraão níkupí ton tírí' píiya, tímukukon esenposa' yai tiwin semana kaisarí aako' mansa' típo Abraãoya Isaque mere pí' pí pottí ya' títo' pe. Mírírí yawírí Abraãoya íkupí' pí. Mírírí warantí Isaqueya níri íkupí' pí tímnu Jacó yarakkírí. Moropai Jacóya manni' kan tímukuyamí' pí' íkupí' pí mírírí warantí —ta' pí Estêvãoya.

⁹Inkamoro pí' Estêvão eeseuríma ko' mannípí' pí. Ta' píiya: —Manni' kan penaronkon utamokon rí' san Jacó munkíyamí' nurí'tíya tonpakon José yewanmírí' pí maasa pra tentai' níkon tíyunkonya yapurí ye' nen. Mírírí ye' nen íke to' e' repa' pí Egitó ponkon pia to' poitírí pe awe' to' pe kai' ma. Tíise míikírí yarakkírí Paapa waní' pí. ¹⁰Mírírí ye' nen Paapaya ípíika' tí' pí awe' taruma' títo' yapai. Egitó pata esa' rei Faraó pia José waní yai Paapaya míikírí kupí' pí tíwakírí pe era' mato' pe Faraóya. Mírírí ye' nen Faraóya ta' pí ípí': “Epu' nen pe awaní wenai, tarípai pata esa' pe eena pe nai kai' ma. Pata esa' pe eena pe nai moropai uyewí' tawonkon esa' pe níri eena pe nai”, ta' píiya José pí'.

¹¹Mírírí típo kure' ne iwan waní' pí Egitó pata po moropai Canaã pata po. Mírírí yai utamokon nurí'tíya kure' ne iwan epu' tí' pí. ¹²Mírírí yai Jacó nurí'tíya yekkarí waní yekare eta' pí Egitó po trigo waní. Mírírí ye' nen tímukuyamí' yarima' píiya tekkarikon ton yennai. ¹³Itakon te' ka pe to' wítisa' yai José esekaremekí' pí aní' pe tíwaní tonpayamí' pí'. Mírírí warantí José yonpayamí' epu' tí' pí Faraóya. ¹⁴Moropai ta' pí Joséya Jacó nurí'tí wítito' pe Egitó pona. Mírírí ye' nen Jacó wítí' pí 75 kaisarí típemonkonoyamí' pokonpe. ¹⁵Miarí Egitó po míikírí utamokon Jacó ko' mamí' pí tíisa' manta píkirí. ¹⁶Mírírí típo inmukuyamí' rí' san

utamokon e'ti'ka'pí. Mírírí típo to' esa'ri'pí menna'po'pí to'ya Siquém pata pona to' yu'na'tí. Maasa pra miarí utamokon Abraão nurí'tí nenna'pí pe awaní'pí. Hamor payanyami' rí'san pí' mírírí pata yenna'píya moropai ye'ma'píya tíniru ke típata pe awe'to'pe.

¹⁷ Abraão pí' í' kupí túya ta'pí túya kupí Paapaya pra tíse mírírí weiyu eseporí tanne, utamokon epansa' wani'pí mararí pra Egito pata po. ¹⁸ Mírírí yai tiaron Faraó ena'pí pata esa' pe José epu'nen pepín. ¹⁹ Míikíríya utamokon nurí'tí yenku'tí'pí moropai to' taruma'tí'píya kure'ne. Mírírí yai to' munkíyami' teesenposanon yempa'ka me'po'píya to' e'ti'kato'pe. ²⁰ Mírírí kore'ta Moisés esenpo'pí morí more. Míikírí tiwarikka'pí isanya itunya eseuríwi'ne kapoi kaisarí. ²¹ Mírírí típo míikírí yempa'kasa' to'ya tanne Moisés eporí'pí pata esa' Faraó yensiya. Míikírí tiwarikka'píya tínre pe. ²² Mírírí ye'nen míikírí esenupa'pí tamí'nawírí Egito ponkon esenupato' pí'. Epu'nen pe awaní'pí. Ipikku pe awaní'pí. Moropai teeseuríma epu'nen pe awaní'pí. Í' rí kupíya yai morí pe awaní'pí —ta'pí Estêvãoya.

²³ —Mírírí típo a'yeke'ton pe teenai asakí'ne pemonkon kono' kaisarí tíwani ye'ka pe Moisés esenumenka'pí ipemonkonoyami' anera'mapai tíwani pí'. ²⁴ Mírírí yai teepísanon era'ma'píya, Egito pon moropai tonpa Judeu yarakkírí. Míikírí taruma'tínen pí' eese'ma'pí, moropai íwi'píya. ²⁵ Mírírí pí' Moisés esenumenka'pí, uurí wenai upemonkonoyami'ya epu'tí típíika'tíkon Paapaya kai'ma, tíse epu'tí to'ya pín. ²⁶ Mírírí típo erenma'sa' pe iní'ri tiaronkon teepísanon era'ma'píya. Inkamoro pia atí'pí. Inkamoro wani'pí itonpayami' Judeuyami' pe. Inkamoro píika'tí kai'ma esenumenka'pí. To' rataikai atí'pí. Mírírí ye'nen ta'píya: “Warayo'kon, amírí'níkon uyonpayami', ayakon yarakkírí eekore'ma mírírí í' wani' awaní ye'nen?” ta'píya to' pí'.

²⁷ Tíise manni' tíwaníyakon taruma'tínenya Moisés tukka'pí. Ta'píya: “Amírí e'kupí mírírí anna yepuru pe. O'non ye'ka pe anna esa' pe akupí annaya kai'ma awaní mírírí?” ta'píya ipí'.

²⁸ “Uurí anwípai awaní mírírí, ko'manpara Egito pon warayo' wí'píya warantí?” Êx 2.14 ta'píya ipí'. ²⁹ Mírírí eta túya pe Moisés epe'pí. Atí'pí Egito pata poi Midíã pata pona ko'manse. Miarí Moisés munkíyami' ton esenpo'pí asakí'ne —ta'pí Estêvãoya.

³⁰ —Asakí'ne pemonkon kono' (40) kaisarí Moisés ko'mansa' tanne, inserí esenpo'pí iipia. Míikírí esenpo'pí keren po apo' mî'ní ye' taransen ya', manni' wí' itese' Sinai mírírí pia. ³¹ Mírírí ye'nen Moisésya era'ma'pí mírírí apo' teesewankono'mai kure'ne teesenumenkai. Mírírí era'mai awe'rennuku'pí iní' panpí' morí pe era'mapa kai'ma. Mírírí yai Paapa maimu eta'píya.

³² “Uurí atamokon nurí'tí yepotorí, Abraão nurí'tí napurí'pí, moropai Isaque nurí'tí napurí'pí, moropai Jacó nurí'tí napurí'pí”, Êx 3.6 ta'píya. Mírírí taiya eta túya yai, Moisés esi'nípi'pí awe'títika'pí kure'ne. Eranne' pe tíwani ye'nen era'maiya pín. ³³ Moropai Paapa eseuríma'pí. Ta'píya ipí': “A'sa'sa' mo'kakí, maasa pra sírírí pata wani' morí pe maasa pra uurí wani' ye'nen tarí”, ta'píya.

³⁴ “Upemonkonoyami' e'taruma'tí era'ma pí' wai kure'ne Egito po. To' karau eta pí' wai. Mírírí ye'nen inkamoro píika'tí awenna'papa Egito pona.

Ayarimauya sírírí”, Êx 3.5,7,8,10 ta'píya. Mírírí warantí Paapa eseuríma'pí Moisés yarakkírí —ta'pí Estêvãoya.

³⁵ —Míikírí Moisés manni' innape ikupí to'ya pra awaní'pí. Ta'pí to'ya ipí': “Anna yepotorí pe kai'ma awaní? Anna yepotorí pe akupí annaya pra man tiwin kin”, ta'pí to'ya ipí'. Tíise Paapaya iku'sa' wani'pí to' píika'títo'peiya kai'ma. Manni' mî'ní ye' taransen yawon esenpo'pí winípai Paapaya taasa' epu'tí'píya. ³⁶ Míikírí Moisésya típemonkonoyami' Judeuyami' mo'ka'pí Egito poi. Mírírí yai ikupí eserikan pepín kupí'píya, kure'nan esenumenkanto' kupí'píya, manni' tuna Suuyu tuna kure'nan nuurukutí to'ya yai. Moropai asakí'ne pemonkon kono' tíiko'mamí yai, keren po Moisésya ikupí'pí to' nera'maton pe —ta'pí Estêvãoya. ³⁷ —Míikírí Moisésya ta'pí típemonkonoyami' pí':

“Apíika'tínenkon ton yarima Paapaya pe man, tímaimu ekareme'nen uyarima'pí túya warantí”, ta'píya to' pí'.

“Ayonpakon perí tíwe'sen iipí pe man”, Dt 18.15 ta'píya to' pí'. ³⁸ Míikírí Moisés ko'mamí'pí keren po inkamoro típemonkonoyami' pokonpe. Miarí míikírí wani'pí utamokon nurí'tí pokonpe, moropai manni' inserí warainon ponkon pe awaní'pí wí' itese' Sinai pia yarakkírí eseuríma'pí. Mírírí yai míikírí Moisésya Paapa

winiḡpainon itekare ipatīkarī enen ko'mannīto' pī' teeseurīmasen yapisi'pī. Mīrīrī ekaremekī'pīya uurī'nīkon pī'.

³⁹ Miarī keren po tīwanīkon yai, innape Moisés kupī utamokon rī'sanya pra awanī'pī tesa'kon pe awanī. Mīrīrī ye'nen itentai to' ena'pī. Mīrīrī ye'nen enna'popai to' wani'pī Egito pona. ⁴⁰ Ta'pī to'ya Arāo pī':

“Unapurīkon ton konekaki e'mai' pe tuutīsanonya yaato'pe, to' wenaīrī wīfinto'pe. Maasa pra Moisés o'non poro renamo attī'pī mīrīrī, uurī'nīkon mo'ka'tīpon Egito pata poi.

O'non pata awanī esepu'tī pra awanī sīrīrī”,

Ex 32.1

ta'pī to'ya. ⁴¹ Mīrīrī ye'nen Arāoya ikoneka'pī to' napurī ton. Paaka more warantī ikoneka'pīya. Moropai mīkīrī paaka more yapurī'pī to'ya. Yapurī tīuya'nīkon wenai tekīnkon wī'pī to'ya yapurīkonpa kai'ma. Festa pī' to' wani'pī moropai kure'ne to' ataus-īnpa'pī mīkīrī tīkoneka'pīkon yapurī tīuya'nīkon pī'. ⁴² Mīrīrī ye'nen Paapa atarima'pī to' pia pai moropai to' rumaka'pīya sirikkīyami' yapurīto'pe to'ya. Mīrīrī kupī'pī to'ya Paapa maimu ekareme'nenanya taasa' yawīrī. See warantī imenuka'pī to'ya pena. Paapaya ta'pī inkamoro Judeuyami' pī':

“Yapurīkonpa ayekīnkon wīsa'ya'nīkon pepīn mīrīrī asakī'ne pemonkon kono' kaisarī (40) keren po awanīkon yai?

⁴³ Amīrī'nīkonya anapurīkon pe ankoneka'pīkon itese' Moloque yari'pī itewī' ton tappī tīkonekai.

Mīrīrī warantī rī nīrī anapurīkon Renfā yari'pīya'nīkon.

Mīrīrī ankupī'pīkon kaiwano' warainon awanī'pī yapurīkonpa.

Mīrīrī wenai apatakon yapai amīrī'nīkon yari' me'pouya kupī sīrīrī aminke, Babilōnia mīi winīkī”,

Am 5.25-27

ta'pī Paapaya. Mīrīrī warantī penaron Paapa maimu ekareme'nenanya imenuka'pī —ta'pī Estēvāoya.

⁴⁴ —Pena utamokon nuri'sanya tappī koneka'pī mīrīrī ta si'ma Paapa yapurīkonpa. Mīrīrī tappī ta Paapa wani'pī to' yarakkīrī keren po. Mīrīrī tappī koneka'pī to'ya iku'to'pe Moisésya ta'pī Paapaya yawīrī. Moisés pia Paapa nenpo'pī manni' warantī ikoneka'pī to'ya. ⁴⁵ Mīrīrī tappī yapī'sa' to'ya wani'pī. Moropai tītamokon nuri'tī sa'manta yai ipayanyami' rī'san pia awe'nīmī'pī. Tuutīkon yai mīrīrī tappī yari'pī to'ya Josué pīkīrī sīrīrī pata pona. Mīrīrī yai to' eseya'nama'pī sīrīrī pata ya tīko'mansenon yarakkīrī. Inkamoro mo'ka'pī to'ya maasa pra Paapaya to' yenpa'ka'pī inkamoro pata'pī ya' tīpemonkonoyami' ko'manto'pe. Mīrīrī tīpo mīrīrī tappī e'nīmī'pī tarī to' kore'ta tesa'kon pe Davi wani'pīkīrī. ⁴⁶ Mīkīrī Davi era'ma'pī Paapaya tīwakīrī pe. Mīrīrī ye'nen Daviya Paapa pī' esatī'pī epīremanto' yewī' ton konekapa kai'ma, utamokon Jacó nuri'tī napurī'pī yapurīpa kai'ma. ⁴⁷ Tīise ikonekaiya pīn. Inmuri'pī Salomāoya neken Paapa yapurīto' yewī' ton koneka'pī —ta'pī Estēvāoya.

⁴⁸ —Tīise mīrīrī wītī itenya ke warayo' nīkoneka'pī ta pī' Paapa ko'mamī eserike pra awanī. Maasa pra kure'nān mīkīrī tamī'nawīronkon yentainon. ⁴⁹ Mīrīrī pī' Paapa maimu ekareme'nen eseurīma'pī. Ta'pīya pena see warantī:

“Uuko'manto' wani'ka' po,

mīarī si'ma tamī'nawīron ko'mannīpīya.

Mīrīrī ye'nen sīrīrī pata wani' si'mīrīkkī pe.

Ipona u'pu tīrīuya eserike awanī.

⁵⁰ „Kure'ne itentai wani' ye'nen,

ī' ye'ka see wītī konekaya'nīkon ita uuko'manto' ton?

O'non pata pata nai uurī erī'ka'to' ton?

Tamī'nawīrī unkoneka'pī pe awanī

epu'tīya'nīkon pra naatī?”

Is 66.1,2

ta'pī Paapaya ta'pī Profetaya.

⁵¹ Moropai Estēvāo eseurīma ko'mannīpī'pī. Ta'pīya: —ī' wani' awanī ye'nen yuukuya'nīkon pra awanīkon mīrīrī? Paapa epu'nenan pepīn warantī awanīkon. ī' wani' awanī ye'nen sa'me pu'kuru ayewankon kupīya'nīkon? ī' wani' awanī ye'nen Paapa maimu anetapai pra awanīkon? Atamokon nuri'tī warantī awanīkon. Inkamoroaya Morī Yekaton Wannī yewanmīrī'pī warantī yewanmīrīya'nīkon. ⁵² Inkamoroaya pena Paapa maimu ekareme'nenan taruma'tī'pī. Morī Paapa poitīrī īpī'pī teeseurīmasanon tī'ka'pī to'ya nīrī. Mīrīrī warantī nīrī amīrī'nīkonya mīkīrī rumaka'pī iwīto'pe to'ya. ⁵³ Paapa winīpainon ankupīkon ton yapisi'pīya'nīkon inseriyami' wenai tīise mīrīrī yawīrī pra aako'mamīkon mīrīrī —ta'pī Estēvāoya.

⁵⁴ Eta tũya'nikon ya teepĩremanon wani'pĩ teekore'mai kure'ne Estẽvão winĩkĩ. ⁵⁵ Mĩrĩrĩ yai Morĩ Yekaton Wannĩ wani'pĩ Estẽvão esa' pe. Mĩrĩrĩ yai ka' yekaya era'ma'pĩya. Paapa era'ma'pĩya a'ka pe awanĩ. Moropai Jesus era'ma'pĩya Paapa meruntĩri winĩ aapĩta'pĩ'sa' satippe. ⁵⁶ Mĩrĩrĩ ye'nen ta'pĩya: —A'kĩ, ka' esettapurukasa' era'ma'pĩ' wai. Moropai Paapa narima'pĩ manni' pemonkon pe era'ma'pĩ' wai imeruntĩri winĩ —ta'pĩya.

⁵⁷ Tĩse anetapai pra tĩwanikon wenai tĩpanakon yettapurĩ'pĩ to'ya. Moropai meruntĩ ke tĩwentaimepĩtĩkon ye'ka pe Estẽvão winĩkĩ to' iipĩ'pĩ. ⁵⁸ Moropai inkamoroya yapisi'pĩ yenpa'ka'pĩ to'ya cidade poi. Mĩkĩrĩ pa'tĩ'pĩ pia'tĩ'pĩ to'ya tĩ'kon ke. Mĩrĩrĩ yai tĩponkon mo'ka'pĩ to'ya mĩkĩrĩ warayo' maasaron Saulo pia irumaka'pĩ to'ya era'mato'peiya kai'ma Estẽvão pa'tĩ tũya'nikon tanne. ⁵⁹ Mĩrĩrĩ yai tĩpa'tĩpĩtĩ to'ya tanne Estẽvãoya Jesus yanno'pĩ. Ta'pĩya: —Uyepotorĩ Jesus, uyekaton yapi'kĩ aapia uuko'manto'pe —ta'pĩya. ⁶⁰ Mĩrĩrĩ tĩpo awe'sekunka'pĩ moropai mĩkĩrĩ entaime'pĩ meruntĩ ke. Ta'pĩya: —Uyepotorĩ, insamoro kĩtaruma'tĩ imakui'pĩ to' nĩkupĩ wenai. Mĩrĩrĩ taa tĩpo Estẽvão sa'manta'pĩ. Mĩrĩrĩ era'ma'pĩ manni' maasaron Sauloya. Estẽvão wĩ taa to'ya pĩ' inna taasai'ya wani'pĩ.

8

Innape Jesus Ku'nenan Taruma'tĩ Sauloya

¹⁻² Estẽvão wĩ to'ya tĩpo tiaronkon innape Jesus ku'nenan Jerusalẽm ponkon karawa'pĩ mararĩ pra. Moropai inkamoroya Estẽvão esa'rĩ'pĩ yu'na'tĩ'pĩ. Mĩrĩrĩ weiyu yai innape Jesus ku'nenan manni'kan Jerusalẽm ponkon e'taruma'tĩ pia'tĩ'pĩ innape Jesus kupĩ to'ya wenai. Moropai kure'nan inkamoro ataimerunpa'pĩ moropai to' wĩtĩpĩtĩ'pĩ Judẽia pata pona moropai tiaron Samaria pata pona. Tĩse Jesus naipontĩ'san neken ko'mamĩ'pĩ miarĩ Jerusalẽm po.

³ Mĩrĩrĩ yai Sauloya innape Jesus ku'nenan taruma'tĩpĩtĩ'pĩ. Innape Jesus ku'to' to'ya anaretĩ'kapai awe'pĩtĩ'pĩ. Mĩrĩrĩ wenai to' yuwapĩtĩ'pĩya to' yewĩ'kon ta pĩ' tewonpĩ'se to' yapi'pĩtĩ'pĩya. To' tĩworoka'pĩ'se to' yenpa'kapĩtĩ'pĩya to' yewĩ' tapai atarakkannĩto' yewĩ' ta to' yarĩpa.

⁴ Mĩrĩrĩ wenai innape Jesus ku'nenan pemonkonyamĩ' ataimerunpa'pĩ moropai to' e'paraipĩka'pĩ. To' wĩtĩpĩtĩ'pĩ patakon kaisarĩ. Miarĩ tuutĩsa'kon yai itekare ekaremekĩ'pĩ to'ya, tĩwĩ ikupĩ to'ya pra.

Filipe Wĩtĩ Samaria Pona Itekare Ekareme'se

⁵ Inkamoro yonpa Filipe wĩtĩ'pĩ Samaria pata pona. Miarĩ itekare pĩ' eeseurĩma'pĩ nĩrĩ. Jesus wani' Paapa nĩmenka'pĩ pe ekareme'pĩtĩ'pĩya. ⁶ Moropai miarĩronkon pemonkonyamĩ'ya imaimu eta'pĩ morĩ pe tĩtĩ'napanse to' wani'pĩ. Moropai Paapa meruntĩri ke 'ĩ' ikupĩ eserĩkan pepĩn kupĩ Filipeya era'ma'pĩ to'ya. ⁷ Imakui'pĩ yekaton yarakkĩrĩ tĩwe'sanon pemonkonyamĩ' inkamoro yapai imariwa'yamĩ' yenpa'kaiya era'ma'pĩ to'ya. Moropai tiaronkon pri'yawonkon pepĩn eke'nankon moropai asakoi'kon pepĩn inkamoro yepĩ'tĩ Filipeya era'ma'pĩ to'ya. ⁸ Mĩrĩrĩ ye'nen kure'ne taatausinpai mĩrĩrĩ cidade ponkon pemonkonyamĩ' wani'pĩ.

Pia'san Pe Tĩwe'sen Simão Yekare

⁹ Miarĩ mĩrĩrĩ cidade po tĩko'mansen warayo' wani'pĩ itese' Simão. Mĩkĩrĩ Simão e'pĩtĩ'pĩ pia'san pe tĩwe'sen. Miarĩ Samaria pata ponkonya Simão yeseru era'mapĩtĩ'pĩ. 'ĩ' ikupĩ eserĩkan pepĩn ku'pĩtĩya. To' esenumenka'pĩ kure'ne. Mĩrĩrĩ ye'nen ipĩku pe Simão atapurĩ'pĩ to' rawĩrĩ. ¹⁰ Mĩrĩrĩ ye'nen taapĩtĩ'pĩ Samaria pata ponkonya, ipĩkkukon moropai 'ĩ' ton pĩnon, tamĩ'nawĩronkonya taapĩtĩ'pĩ ipĩ': —A'kĩ, mĩserĩ warayo' yeseru wani' mĩrĩrĩ. Paapa meruntĩri ke ikupĩ eserĩkan pepĩn ku'pĩtĩya kai'ma. Meruntĩ mĩkĩrĩ anna napurĩton taa pĩ' to' ko'mamĩ'pĩ. ¹¹ Kure'ne to' esenumenka'pĩ ipĩ'. Maasa pra pena pata pai 'ĩ' kupĩya era'mapĩtĩ'pĩ to'ya Samaria pata po. Mĩrĩrĩ ye'nen iwenairĩ to' wĩtĩpĩtĩ'pĩ 'ĩ' ikupĩ eserĩkan pepĩn ku'pĩtĩya ye'nen. ¹² Mĩrĩrĩ kore'ta Filipe maimu eta'pĩ to'ya, Jesus yekare ekaremekĩya ye'nen. Paapa wani' tamĩ'nawĩronkon esa' pe taa Filipeya wenai innape ikupĩ'pĩ to'ya. Mĩrĩrĩ eta tũya'nikon wenai innape ikupĩ'pĩ to'ya. Moropai warayo'kon pĩ' moropai wĩrĩ'sanyamĩ' pĩ' nĩrĩ, innape Jesus kupĩ to'ya wenai to' yepatakona'pĩya. ¹³ Inkamoro kore'ta nĩrĩ mĩkĩrĩ Simão pia'sanya innape ikupĩ'pĩ. Mĩrĩrĩ ye'nen eesenpatakona'pĩ nĩrĩ. Mĩrĩrĩ tĩpo Filipe yarakkĩrĩ aasari'pĩ itekare ekaremekĩ'pĩ Filipe wani' tanne. Mĩrĩrĩ yai ikupĩ eserĩkan pepĩn ku'pĩtĩ Filipeya era'ma'pĩya. Moropai Simão esenumenkapĩtĩ'pĩ ipĩ' kure'ne. —Filipe nĩrĩ ka'rĩ ikupĩ eserĩkan pepĩn ku'nen —taapĩtĩ'pĩya ipĩ'.

¹⁴ Mĩrĩrĩ yai Jerusalẽm ponkon Jesus naipontĩ'sanya Samariaponkonya innape Jesus ku'sa' yekare eta tũya'nikon ye'nen, Pedro João yarima'pĩ to' yekare etai, innape to' wani' etai. ¹⁵⁻¹⁶ Mĩrĩrĩ yai Pedro João yarakkĩrĩ teerepamĩkon yai inkamoro innape Jesus kupĩtĩpono'san eporĩ'pĩ to'ya. To' pona to' epĩrema'pĩ Morĩ Yekaton Wannĩ enasa' pra awanĩ ye'nen to' esa'.

Innape Jesus ku'sa' to'ya neken awanî'pî, mîrîrî wenai to' esenpatakonasa' wani'pî. ¹⁷ Mîrîrî ye'nen to' pu'pai pona nyakon tîrî'pî to'ya. Moropai to' epîrema'pî Morî Yekaton Wannî enato'pe to' esa' pe.

¹⁸ Mîrîrî era'ma'pî Simâoya. Warayo' pu'pai pona mia' tîlsa' yai Morî Yekaton Wannî iipi kai'ma eesenumenka'pî. ¹⁹ Mîrîrî ye'nen ta'pîiya Pedro pî': —Mîrîrî nîrî meruntî yu'se wai. Anî' pu'pai pona uyenya tîsau'ya ya, Morî Yekaton Wannî enato'pe itesa' pe —ta'pîiya. Mîrîrî ye'nen tîniru kainumî'pîiya Pedro pia, mîrîrî yepe' ton pe.

²⁰ Tîise imaimu yuuku'pî Pedroya: —Atîkî apo' ya' atînurîrî yarakkîrî, maasa pra Paapa meruntîrî anennapai wai kai'ma eesenumenka yairî pra —ta'pîiya. ²¹ —Anna pokonpe Paapa esenyaka'mato' pî' eeseniyaka'ma eserîke pra nai. Maasa pra yairî pra ayeseru awanî ye'nen, Paapa winîkî seru'ye' pe awanî ye'nen. ²² Esewankono'makî yairon pepîn eesenumenkato' winîpai irumakakî Paapa pî' tîwanmîra iku'to'peiya —ta'pîiya. ²³ —Maasa pra anna pî' kinmuwanî pî' nai kure'ne anna winîkî, î' kupî annaya era'maya ye'nen —ta'pî Pedroya ipî'. —Kure'ne imakui'pî pe ayeseru wanî, ayental imakui'pî enasa' man, —ta'pîiya. Tarîpai eesenumenka'pî mîrîrî ta'pî Pedroya pî', Paapaya ayenumî apo' ya' ta'pîiya pî'.

²⁴ Mîrîrî ye'nen Simâoya ta'pî: —Moriya esa'tî uurî ton pe Paapa pî' —ta'pîiya. —Esa'tî apo' ya' uyenumîya namai, manni' taaya'nîkon manni' ya' —ta'pî Simâoya.

²⁵ Mîrîrî tîpo, Paapa maimu ekaremekî tîpo Pedro João enna'po'pî Jerusalém pona Samaria poi. Mîrîrî pe, tuutîkon pe e'ma taawîrî Samaria pata poronkon pî' itekare ekaremekî'pî to'ya.

Etiopia Pon Yarakkîrî Filipe Eseurîma

²⁶ Samaria po Filipe wani' tanne, Uyepotorîkon narima'pî inserî eseurîma'pî Filipe yarakkîrî. —Ekonekakî moropai atîkî e'ma taawîrî —ta'pî inserîya. Filipe ekoneka'pî moropai attî'pî Jerusalém poi tuutîsen e'ma Gaza pona taawîrî. Mîrîrî e'ma wani'pî tu'ke pemonkonyamî' wîtîto'pe pra. ²⁷⁻²⁸ Moropai Filipe wîtî'pî miarî ya'. Mîrîrî e'ma ta warayo' eporî'pî Filipeya. Paapa yapurî wîtî'pî Jerusalém pona mîkîrî eporî'pîiya, tîwenna'posen tîpata Etiopia pon. Rainha poitîrî pe tîwe'sen, miarî tîniru konekanen pe awanî'pî, teesenyaka'masanon pia itînen pe. Mîrîrî ye'nen Rainha Candace poitîrî pe awanî'pî kure'ne. Mîkîrîya Paapa maimu ekareme'nen profeta Isaiás nuri'tî kaaretarî erenka'pî tuuti pe tararan po si'ma. ²⁹ Mîrîrî yai Morî Yekaton Wannîya ta'pî Filipe pî': —Ka'ne' pe e'rennu'kî iipia —ta'pîiya. —Atîkî yarakkîrî —ta'pî Morî Yekaton Wannîya.

³⁰ Mîrîrî ye'nen Filipe eka'tumî'pî ka'ne' pe. Moropai mîrîrî profeta Isaiás kaaretarî erenka mîkîrî warayo'ya eta'pî Filipeya. Moropai ekaranmapo'pîiya. —Mîrîrî erenkaya manni' epu'tî pî' nan? —ta'pî Filipeya ipî'.

³¹ Tîise mîrîrî yuuku'pî warayo'ya: —O'non ye'ka pe epu'tîuya e'painon anî'ya ekaremekî pra tîise? —ta'pîiya Filipe pî'. —Enu'kî uupia eereutapa —ta'pîiya. ³² Mîkîrî warayo' nîrenka'pî profeta Isaiás nuri'tî kaaretarî wani'pî see warantî:

Carneiro yapîsi to'ya moropai yarî to'ya iwîto' pata'se' ya'.

Mîkîrî itekîn wani' moo,

î' ku'nenan tîsi'po ya' tînenan winîkî.

Mîrîrî warantî nîrî mîkîrî wani,

î' taiya pepîn tîwinîkî imakui'pî ku'nenan pî'.

³³ Mîkîrî wani itaruma'tîsa' pe

tîise anî'ya taa pra awanî ipî'.

Morî mîkîrî î' imakui'pî kupîtîpon pepîn,

taa anî'ya pra awani.

Tarî aako'manto' ataretî'ka inmuku ton pra tîise.

Mîrîrî ye'nen anî' eseurîma eserîke pra awanî

inmukuyamî' rî'san pî', moropai ipayanyamî' rî san pî'.

Is 53.7,8

Mîrîrî warantî ekaremekî'pî Isaiás nuri'tîya pena.

³⁴ Mîrîrî ye'nen warayo'ya ta'pî Filipe pî': —Moriya, upî' ekareme'kî sîrîrî anî' pî' kin mîkîrî profeta Isaiás eseurîma mîrîrî? Tipî' rî ka'rî, tiaron pî' ka'rî eeseurîma? —ta'pî warayo'ya Filipe pî'. ³⁵ Mîrîrî ye'nen Filipeya ekaremekî pia'tî'pî mîrîrî profeta Isaiás kaaretarî eseurîma manni' wani' mîrîrî. —Jesus yekare pî' teeseurîmasen pe. Mîkîrî taruma'tî'pî to'ya tîise mîkîrîya î' taa pîn tîtaruma'tînan pî' tîwinenan pî'. Tamî'nawîrî mîkîrîya apî'tanîpî'pî î' tîkai pra —ta'pî Filipeya. Mîrîrî warantî Jesus yekare ekaremekî'pî Filipeya.

³⁶ Tuutîkon ye'ka pe teeseurîmakon pe to' erepamî'pî tuna ena pona. Mîrîrî ye'nen ta'pî mîkîrî warayo'ya: —Akî tuna tarî man, —ta'pî warayo'ya. Mîrîrî ye'nen ta'pîiya: —Esenpatakona ya, î' wani' awanî pepîn? ³⁷ Ta'pî Filipeya: —Tamî'nawîrî ayewan ke innape ikupî pî' nan? —ta'pî Filipeya. —Inna, innape Jesus Cristo kupî pî' wai Paapa munmu

pe awani —ta'pi warayo'ya Filipe pi'. ³⁸ Moropai miiki'ri warayo'ya tararan emi'panni'pi me'po'pi moropai to' auti'pi sa'niri. To' ena'pi tuna ka, moro yenpatakona'pi Filipeya. ³⁹ Miriri' tupo tuna kapai to' eseu'ka pe, Mori Yekaton Wanniya Filipe yari'pi. In'i eesera'ma pra eena'pi. Warayo'ya in'i era'ma pra eena'pi tiise miriri' tupo warayo' witi'pi tipata pona kure'ne taatausinpai. ⁴⁰ Miriri' tupo tiwinari Filipe esepu'ti'pi. Azoto cidaderi po tiwani epu'ti'piya. Moropai miiki'riya tuuti pe itekare ekareme'ki pinunpa'pi patakon poro Paapa wani piika'titon pe, Cesar'ia cidaderi pona teerepami' tipose.

9

Sauloya Innape Jesus Kupi (At 22.6-16; 26.12-18)

¹ Jerusalem po tiwani yai Sauloya innape Jesus ku'nenan taruma'tipiti'pi. Taapiti'piya to' pi': —Innape Jesus ku'to'yakon rumakaya'nikon pra awanikon ya, ati'kauya'nikon —ta'piya. Moropai atti'pi teepiremasanon esanon yepotori' pia. ² Miiki'ri witi'pi kaareta esa'se imaimu yaponse' tiaronkon innape Jesus ku'nenan taruma'ti Damasco po Judeuyami' epere'to' yewi' ta tuutipa kai'ma. Maasa pra miriri' kaareta wenai Jesusya tenupato'kon yawiri' tiiko'mansenen ekareme'ki Judeuyami' esanonya ya, to' yari'pa Jerusalem pona, warayo'kon moropai wiri'sanyami' atarakkannito' yewi' ta.

³ Miriri' tupo atti'pi. Aminke pra eerepami' winiki' Damasco pona e'ma ta a'ka ena'pi Saulo pona. ⁴ Miiki'ri esenumi'pi non pona. Moropai mai teeseurimasen eta'piya.

—Saulo, i' wani' ye'nen utaruma'tiya miriri'? —ta'pi maiya. ⁵ Moropai Sauloya ta'pi: —Ani' kin amiri, uyepotori'? —ta'pi Sauloya. Moropai Maiya ta'pi: —Uuri Jesus. Itaruma'ti pi' aako'mami' manni' —ta'pi maiya. ⁶ Moropai ta'piya: —E'mi'sa'kak'i, erepanki Damasco pona. Miar'i i' ankupi ton ekareme'ki to'ya.

⁷ Moropai warayo'kon yarakkiri' tuutisanon emi'pami'pi tiise i' taa to'ya pra awani'pi. Mai teeseurimasen eta'pi to'ya tiise ani' era'ma to'ya pin. ⁸ Moropai Saulo e'mi'sa'ka'pi non poi moropai tenu yonponka'piya tiise ani' era'maiya pra awani'pi. Enkaru'ne eenasawani'pi. Miriri' ye'nen itonpayami' yarakkironkonya itenya pi' yari'pi Damasco pona. ⁹ Miiki'ri ko'mami'pi eseurwi'ne wei kaisari' i' tera'mai pra. Miriri' yai ta're' yonpaiya pin moropai i' enri'ya pin.

¹⁰ Miar'i wani'pi Damasco po warayo' Jesus nenupa'pi itese' Ananias. Miiki'riya Uyepotorikonya tannoto' eta'pi tiuwe'ne'piti' waranti maasa pra iwe'nasa' pra tiise. Ta'pi Uyepotorikonya ipi': —Ananias —ta'piya. Yuuku'piya: —Tari wai —ta'pi Ananiasya.

¹¹ —Ekonekaki moropai atiki miriri' ito'saron e'ma taawiri Judas yewi' ta. Miar'i warayo' yuwata Tarso pon itese' Saulo. Miiki'ri man teepirema pi' —ta'piya. ¹² —Teepirema kore'ta tiwe'ne'piti' waranti warayo' esenpo era'ma'piya. Amiri era'ma'piya miriri. Tenya tiriya ipu'pai pona in'i'ri era'mato'peiya kai'ma —ta'pi Uyepotorikonya Ananias pi'.

¹³ Tiise Ananiasya Uyepotorikon maimu yuuku'pi see waranti: —Miiki'ri warayo' yekare pi' tu'kankon eseurima etasau'ya wai. Innape amiri ku'nenan winiki, Jerusalem ponkon innape tepotorikon ku'nenan taruma'tiya etasau'ya wai. ¹⁴ Miiki'ri erepansa' siriri Damasco pona kaareta yarakkiri. Tarironkon innape Jesus ku'nenan ekareme'sa' Judeuyami', teepiremasanon esanonya ya, to' yariya Jerusalem pona. Inkamoro api' esa'nenan yariya atarakkannito' yewi' ta —ta'piya.

¹⁵ Tiise Uyepotorikonya ta'pi Ananias pi': —Atiki maasa pra miiki'ri warayo' menkasau'ya siriri uuri ton pe, eesenyaka'mato'pe uuri ekareme'ki pi' manni'kan Judeuyami' pepin pi' moropai to' esa'kon pi' moropai Judeuyami' pi' niri. ¹⁶ Uuriya ekareme'ki siriri miiki'ri Sauloya timoron epu'to'pe uwenai, tam'i' nawiri umaimu ekareme'ki tiuya wenai —ta'piya.

¹⁷ Miriri' ye'nen Ananias witi'pi ito'saron e'ma taawiri Judas yewi' ta. Miar'i miiki'ri warayo' epori'piya. Saulo pu'pai pona tenya tiri'piya moropai ta'piya: —Uyakon Saulo, Uyepotorikonya uyarima pi' man aapia. Manni' Jesus Damasco ye'mari ta era'maya ne'tikiniya uyarima pi' man in'i'ri era'mapa kai'ma, moropai Mori Yekaton Wann'i enato'pe ayesa' pe —ta'piya. ¹⁸ Miriri' taiya pe itenu yapai moro' pi'pi warainon e'soroka'pi. Moropai Sauloya era'ma pia'ti'pi in'i'ri. Miriri' pe ri awe'mi'sa'ka'pi moropai eesenpatakona'pi. ¹⁹ Miriri' tupo tekkari yonpa'piya moropai pena tiwani'pi waranti merunti ke eena'pi. Moropai miiki'ri ko'mami'pi tu'ke pu'kuru pra wei kaisari' innape Jesus ku'nenan kore'ta Damasco po.

Sauloya Itekare Ekareme'ki Pia'ti Damasco po

²⁰ Miriri' pe ri Damasco po miiki'ri Sauloya itekare ekareme'ki pia'ti'pi Judeuyami' epere'to' yewi'kon ta pi'. Miiki'riya ekareme'ki e'piti'pi: —Jesus wani Paapa munmu pe —taapiti'piya.

²¹ Miriri' eta tiuya'nikon wenai to' wani'pi teesenumenkai ipi'. Ta'pi to'ya: —A'ki, manni' miiki'ri Saulo Jesus yapurinenan inkamoro taruma'tipititipon. Miiki'riya to' taruma'tipiti'pi.

Taripai mīikīri iipi'pī tariwaya innape Jesus ku'nenan taruma'tipa kai'ma to' yapi'se, inkamoro yaripa teepiremasanon esanon pia to' rumakapa kai'ma —ta'pī to'ya ipī'. ²² Tiise ekaremekī'pīiya inī' panpī' meruntī ke: —Mīikīri Jesus Paapa nīmenka'pī pīika'titon pe wanī yairon pe. Meruntī ke ekaremekī'pīiya. Mīrīri ye'nen Judeuyamī' Damasco ponkonya imaimu wa'tī eserike pra awanī'pī. Kure'ne to' esenumenka'pī ipī'.

²³ Mīrīri tīpo tīko'man pe wei tīiko'mamī tīpo, inkamoro Judeuyamī' emurukuntī'pī teeseurīmakonpa. Inkamoro ya teeserukon koneka'pī ī' kupīkonpa iwīnikīi. Ta'pī to'ya: —Iwīpai awanī sīrīri —ta'pī to'ya. ²⁴ Tiise mīrīri yekare eta'pī Sauloya. Mīrīri ye'nen ī' kupī to'ya kupī tīwīnikīi epu'tī'pīiya. Inkamoro ko'mamī'pī mīrīri cidade yewa'to' woi mana'ta era'ma pī' Saulo epa'ka ya yapisīkonpa, iwīkonpa kai'ma. Mīikīri nīmīkī pī' to' ko'mamī'pī ewaron wei iwīkonpa kai'ma. ²⁵ Tiise ewaron ya innape Jesus ku'nenan Saulo nenuupa'sanya Saulo yeka'ma'pī kure'nān waikara'pī ya'. Mīrīri ya' tīise yenu'tī'pī to'ya cidade iwa'to' poi wīnikīi poro pona. Mīrīri warantī Saulo wīito' to'ya esuwa'ka'pī.

Jerusalém Po Saulo Wanī

²⁶ Moropai mīikīri wītī'pī Jerusalém pona. Mīarī innape Jesus ku'nenan anepu'pai awanī'pī to' pokonpe tīwanīpa maasa pra innape Jesus ku'sa' tūya ye'nen. Tiise eranne' pe to' wanī'pī ipī' maasa pra tenku'tīya'nīkon nama tūya'nīkon ye'nen. ²⁷ Tiise Barnabē erepamī'pī. Saulo yarī'pīiya Jesus naipontī'san pia moropai eerepamī'pī. Ekaremekī'pīiya to' pī': —Sauloya Jesus era'ma'pī e'ma ta. Moropai yarakkīri eeseurīma'pī. Mīrīri ye'nen Saulo wanī tarīpai Jesus maimu pe teesenyaka'masen pe. Damasco po meruntī ke itekare ekareme'pītī'pīiya —ta'pī Barnabēya to' pī'. ²⁸ Mīrīri pata pai Sauloya Uyepotorīkon maimu ekaremekī'pia'tī'pī Jerusalém poro meruntī ke. ²⁹ Moropai grego maimu ta teeseurīmasanon yarakkīri eeseurīmapītī'pī. Tiise to' wakīri pe pra eeseurīma'pī. Mīrīri ye'nen iwī tūya'nīkon pī' to' esenumenka'pī. ³⁰ Mīrīri yekare etasa' tūya'nīkon ye'nen innape Jesus ku'nenanya Saulo yarī'pī Cesarēia cidaderī pona. Mīrīri pata pai yarīmakonpa kai'ma Tarso cidaderī pona attīto'pe to'sarī.

³¹ Mīrīri tīpo innape Jesus ku'nenan e'taruma'tīto' tī'napansa' wanī'pī Judēia pata po moropai Galilēia pata po moropai Samaria pata po. Mīrīri ye'nen inī' panpī' arinīke innape Jesus ku'nenan ena ko'mannī'pī, maasa pra Morī Yekaton Wannīya tīpīika'tikon wenai. Mīrīri warantī kure'ne Uyepotorīkon namapītī'pī to'ya.

Enēias Yekare

³² Pedroya innape Jesus ku'nenan era'mapītī'pī patakon kaisarī. Mīrīri yai attī'pī Lida cidaderī pona to' era'mapī'se. ³³ Mīarī warayo' eporī'pīiya eke'nepamī'pī itese' Enēias. Aako'mansa' wanī'pī eseurīwī'ne mia' pona tīmo'tai kono' kaisarī tīwe'mī'sa'kai pra. ³⁴ Mīikīri pī' ta'pī Pedroya: —Enēias, Jesus Cristoya ayepī'tī. Mīrīri ye'nen e'mī'sa'kakī. Ayette' yanmako'makī —ta'pīiya. Mīrīri eta tūya pe Enēias e'mī'sa'ka'pī. Moropai eeseepī'tīsa' wanī'pī. ³⁵ Mīrīri yai mīikīri e'mī'sa'kasa' era'ma tūya'nīkonya yai Lida ponkonya innape Jesus kupī'pī. Moropai Sarona ponkonya nīri innape ikupī'pī.

Dorcās Yekare

³⁶ Jope cidaderī po awanī'pī wīri' innape Jesus ku'nen. Mīikīri ese' wanī'pī Tabita, Grega maimu ta Dorcās. Mīikīri e'pītī'pī morī ku'pītī'pīiya. Tīwe'taruma'tīsanon pīika'tīpītī'pīiya. ³⁷ Mīrīri kore'ta, tīwīn wei prī'ya pra Dorcās ena'pī. Moropai aasa'manta'pī. Mīikīri esa'rī'pī rona'pī to'ya. Mīrīri tīpo yarī'pī to'ya kawīnpan wītī ta. ³⁸ Tiise Pedro yekare eta'pī innape Jesus ku'nenanya Lida cidaderī po, aminke pra Jope pī'. Mīrīri ye'nen asakī'ne warayo'kon yaipontī'pī to'ya ekareme'se Pedro pī'. To' wītī'pī. Moropai Pedro eporī'pī to'ya mīarī. Ta'pī to'ya ipī'.

—Pedro, aase ka'ne' pe Jope pona —ta'pī to'ya. ³⁹ Moropai Pedro ekoneka'pī. Attī'pī to' pīkīri. Eerepamī'pī mīarī, mīrīri ita to' e'to' wītī ta. Tiise kawīnpan pe wītī wanī'pī. Mīrīri ye'nen o'non pata mīikīri isa'manta'pī yaasa' to'ya pata' Pedro yawonnī'pī to'ya. Mīarī wīri'sanyamī' wanī'pī, inyo isa'manta'san. Inkamoro karawa'pī kure'ne. Ta'pī to'ya Pedro pī': —Akī Tabita nīsī'pīmī'pī upon seeni' pena enen tīwanī yai —ta'pī to'ya ipī'. Maasa pra inyo isa'manta'san pon ton sī'pīnpītī'pīiya mīito'pe.

⁴⁰ Moriya ta'pī Pedroya to' pī': —Epa'katī poro pona. Mīrīri tīpo to' epa'ka'pī tanne, Pedro e'sekunka'pī moropai eepīrema'pī. Mīrīri tīpo teepīrema ataretī'ka pe, eera'tī'pī isa'manta'pī wīnikīi. Moropai ta'pīiya ipī': —Tabita, e'mī'sa'kakī —ta'pīiya. Moropai tenu yarakkamo'pī Tabitaya moropai Pedro era'ma tūya pe awe'mī'sa'ka'pī tīmaikko pona. Pedro era'ma'pīiya. ⁴¹ Moropai Pedroya itenya pī' yapīsī'pī. Ipīika'tī'pīiya ī'mī'sa'ka'pī'. Mīrīri tīpo pemonkonyamī' innape Jesus ku'nenan yanno'pī Pedroya, inyo isa'manta'san pokonpe. Moropai Dorcās yenpo'pīiya to' yenu ya' enen. ⁴² Mīrīri yekare eta tūya'nīkon wenai innape

Uyepotorikon kupi'pi tu'kankon Jope cidaderi ponkonya. ⁴³ Miriri tipo Pedro ko'mami'pi paaka pi'pi sakari'manen Simao yewi' ta. Tu'ke wei kaisari aako'mami'pi Jope po.

10

Cornelioya Pedro Yanno Me'po

¹ Cesaréia cidaderi po warayo' wani'pi itese' Cornelio. Miikiri wani'pi 600 kaisaronkon surarayami' Italia ponkon esa' pe tiwe'sen pe. ² Miikiri wani'pi Paapa yapurinen pe. Tipemonkonoyami' pokonpe si'ma Paapa yapuri'pi to'ya. Moropai tu'ke mori ku'piti'piya, Judeuyami' i' ton pinon tipakkori'tasanon piika'tipiti'piya. Moropai wei kaisari eepiremapiti'pi Paapa pi'.

³ Tiwin wei ko'mamiya Cornelio we'ne'piti waranti awani'pi iwe'nasa' pra tiise. Era'ma'piya Uyepotorikon narima'pi. Inseri wani'pi itese' Cornelio. Miikiriya ta'pi ipi': —Cornelio. ⁴ Eranne' pe si'ma inseri era'ma'piya. Moropai ekaranmapo'pi Cornelioya: —I' wani' nai, uyepotori? —ta'piya. Inseriya yuuku'pi. Ta'piya ipi': —Paapaya tiwakiri pe eepiremato' etasa' man, maasa pra i' ton pinon piika'tisa'ya ye'nen. Api' Paapa atausinpasa' man —ta'pi inseriya ipi'. ⁵ —Miriri ye'nen apemonkonoyami' yarimaki Jope cidaderi pona to' witi'pe, warayo' itese' Simao Pedro yanno' to' witi'pe —ta'piya. ⁶ —Miikiri wani' Paaka pi'pi sakari'manen, tuna ena po aako'mami' manni' Simao yewi' ta —ta'piya.

⁷ Miriri tipo inseri witi'pi Cornelio piapai. Miriri ye'nen Cornelioya asaki'ne tipoitiritonon yanno'pi ka'ne' pe, moropai tiwin surara to' pokonpe. Miikiri surara wani'pi Paapa yapurinen pe niri. Moropai Cornelio esenyakamato' ku'nen pe awani'pi. Inkamoro yarima'piya Jope cidaderi pona. ⁸ Cornelioya to' pi' tam'nawiri i' ta'pi inseriya tipi' ekaremeki'pi to' pi': —A'ki siriripe uyewi' ta ko'mamiya epirema tanne, Paapa narima'pi inseri esenpon pi' man —ta'piya to' pi'. —Miikiriya taa pi' man upi': “Asaki'ne apemonkonoyami' yarimaki to' witi'pe warayo' itese' Pedro yanno' Jope cidaderi pona”, taa pi' man —ta'piya. —Miriri ye'nen atiti —ta'piya.

⁹ Tiaron wei yai to' witi'pi Jope cidaderi pona aminke pra to' erepami tanne, Jope cidaderi pi' ineka'ta pairi wei tiise, Pedro enuku'pi witi'neka'ta pona epirema. Miari eepirema tanne inkamoro warayo'kon erepami'pi Jope cidaderi pona. ¹⁰ Moropai Pedroya emi'nan epu'ti'pi tekari anonpai ena'pi. Maasa pra tekkarikon ton koneka wiri'ya tanne Pedro we'ne'piti waranti awani'pi. ¹¹ Tiwe'ne'pi'to' ya' era'ma'piya ka' esetapurukasa'. Miririya kure'nan kamisa warainon auti'pi ewa'tisa' pe asakiriri yaretikon pi'. Miriri auti'pi non tiPOSE iipi. ¹² Miriri ya' tu'ke si'kore'ta kamoyami' moropai o'ma'kon tiro'takon po taasa'senon moropai toronyami' wani' era'ma'pi Pedroya. ¹³ Miriri yai Pedroya mai eta'pi, Paapa eseurimato'. Ta'pi maiya Pedro pi': —E'mi'sa'kaki ayo' ton wiiki insanan yonpa moropai entamo'kaki —ta'piya ipi'.

¹⁴ Tiise Pedroya yuuku'pi: —Kaane Uyepotori. Maasa pra inkamoro ye'kakon anna nanikon pepin. Yaniuya eserike pra wai —ta'pi Pedroya.

¹⁵ Moropai iniri' Paapa eseurima'pi Pedro yarakkiri. —Inkamoro ye'ka anna nanikon pepin tikai pra e'ki uuri'nikupi'san pi' —ta'pi Paapaya Pedro pi'.

¹⁶ Miriri waranti Paapa eseurima'pi eseurwi'ne ite'ka. Ta'piya: —Insanan yonpa wiiki, entamo'kaki —ta'piya. Miriri tipo miriri kamisa warainon menna'po'pi Paapaya ka' pona.

¹⁷ Miriri tipo Pedro esenumenka'pi miriri tiwe'ne'pi'to' pi'. I' taato'pe epu'tiya pra awani'pi. Miriri ye'nen awani'pi yairi ma're eenap'i. Miriri tanne, warayo'kon Cornelio narima'san erepami'pi. O'non pata Simao yewi' wani' ekaranmapo' tiya'nikon tipo to' emi'pami'pi mana'ta pia. ¹⁸ To' emi'pami'pi witi' esa' yanno'pi to'ya. Moropai ekaranmapo'pi to'ya. —O'non pata warayo' nai Pedro itese' tari nai? —ta'pi to'ya. ¹⁹ Pedro esenumenka ko'manni'pi tanne tiwe'ne'pi'to' pi', Mori Yekaton Wanniya ta'pi: —Pedro, a'ki, eseurwi'nankon warayo'kon erepani'pi man. Inkamoroya ayuwa pi' man —ta'pi Mori Yekaton Wanniya ipi'. ²⁰ Moropai ta'piya Pedro pi': —Ekonekaki autiki to' pia. Tiwanmira atiki teesewankono'mai pra, uuti naka ta'ye' tikai pra atiki. Maasa pra uuriya to' yarimasa' siriri, to' ii'to'pe tariwaya aapia —ta'pi Mori Yekaton Wanniya.

²¹ Miriri ye'nen Pedro auti'pi to' pia. Moropai ta'piya warayo'kon pi': —Uuri Pedro, tari wai. Miikiri yuwaya'nikon manni' uuri —ta'piya. —I' kai aai'sakon siriri? —ta'piya to' pi'. ²² Inkamoroya yuuku'pi: —Surarayami' esa' Cornelioya anna yarimasa' siriri —ta'pi to' ya. —Miikiri warayo' wani mori pe pu'kuru maasa pra Paapa yapuriya ye'nen. Miriri ye'nen kure'ne tinamasen pe awani' Judeuyami' rawiri. Miikiri wenai Paapa narima'pi inseriya taasa' ipi' ayanno me'poto'peiya tewi' ta atipa kai'ma. Moropai i' kai'ma amiri eseurima anetapai awani —ta'pi to'ya ipi'. ²³ Moropai Pedroya ta'pi to' pi': —Ewonti —ta'piya warayo'kon pi'. Moropai to' ewomi'pi. Tiwin ewaron yuwa'ka'pi to'ya miari yarakkiri.

Eerenma'sa' pe Pedro ekoneka'pî. Moropai to' pikîri atti'pî. Moropai tiaronkon Jope ponkon innape Jesus ku'nenan Judeuyami' witi'pî nîri to' pokonpe. ²⁴ Moropai tiaron wei yai to' erepami'pî Cesaréia cidaderî pona. Mîrîri yai Cornélio moropai itonpayami' nepu'tikon emurukuntisa' wani'pî miari itewi' ta. Maasa pra to' etasai'ya wani'pî Pedro erepami' nîmikikonpa kai'ma. ²⁵ Mîrîri yai Pedro erepami'pî. Eewomi' tanne Cornélio iipi'pî iponaya. Mîikîri e'sekunka'pî Pedro eporî tîuya pe yapurîpa kai'ma. ²⁶ Tîise Pedroya ta'pî ipî': —E'mî'sa'kaki. Maasa pra uuri' awarainon warayo', Paapa warainon pepîn uuri' —ta'pî Pedroya ipî'.

²⁷ Moropai teeseurîmakon ye'ka pe, Pedro ewomi'pî Cornélio yewi' ta. Miarî arinîke pemonkonyami' emurukuntisa' wani'pî itewi' ta. Moropai Pedro eseurîma pia'ti'pî to' pî'. Ta'pîiya: —Epu'nenan amîri'nîkon anna Judeuyami' yeseru. Anna emurukuntî eserîke pra awani' amîri'nîkon Judeuyami' pepîn pokonpe —ta'pî Pedroya to' pî'. ²⁸ —Tîise Paapaya ekareme'sa' sîrîri upî', anî' kupîuya namai tiaronkon yentai. Anî' menkauya namai tamî'nawîri se' kaisari to' konekato'peuya, morî pe to' ku'to'peuya ta'pîiya upî' —ta'pî Pedroya. ²⁹ —Mîrîri ye'nen uyannosa'ya'nîkon ye'nen uui'sa' sîrîri uwakîri pe pu'kuru —ta'pîiya. —Mîrîri ye'nen anepu'pai wani' sîrîri kure'ne î' ton pe uyannosa'ya'nîkon —ta'pîiya to' pî'.

³⁰ Mîrîri yuuku'pî Cornélioya: —Eseurîwi'ne wei esuwa'kasa' man. Mîrîri rawîri epîrema tanne, uyewi' ta ko'mamîiya tiwinari' warayo' esenpo'pî aimutun ipon uupia —ta'pîiya. ³¹ —Mîikîriya ta'pî upî': “Cornélio, Paapaya eepîremato' etasa' man tiwakîri pe maasa pra tîipakkori'tisanon piika'tîsa'ya wani' morî pe”, ta'pîiya upî'. ³² Moropai ta'pîiya: “Pemonkonyami' yarimaki Jope cidaderî pona to' wîfito'pe warayo' itese Pedro yanno. Mîikîri wani' paaka pi'pî sakari'manen Simão yewi' ta, tuna ena po tîiko'mansen”, ta'pî inserîiya upî' —ta'pî Cornélioya. ³³ —Mîrîri ye'nen ayanno me'po'pîiya. Morî pe pu'kuru awani' sîrîri aai'sa' ye'nen anna kore'ta. Anna eperes'sa' sîrîri tari Paapa pia pu'kuru. Mîrîri ye'nen î' kai'ma Uyepotorîkonya î' taasa' api' ekaremekîya etato'pe annaya kai'ma —ta'pî Cornélioya Pedro pî'.

Pedro Eseurîmato' To' Pokonpe

³⁴ Mîrîri ye'nen Pedro eseurîma pia'ti'pî. —Uyonpayami' —ta'pîiya. —Eseurîma sîrîri î' kai'ma yarakkîri esekaremekî'pî une'ta'pî ekaremekîuya sîrîri. Anna Judeuyami' piika'ti' Paapaya epu'nenan uuri'nîkon. Amîri'nîkon Judeuyami' pepîn piika'tîiya pepîn kai'ma esenumenkakoi'kon anna. Tîise sîrîri pata pai epu'ti' pî' wai tarîpai Paapa wani' tamî'nawîronkon piika'tînen pe. ³⁵ Tamî'nawîronkon wakîmanen pe se' kaisari, e'sentai pra. Mîrîri ye'nen tauya sîrîri amîri'nîkon pî'. Tamî'nawîronkon innape tîku'nenan, yairî tîiko'mansenon wakîma Paapaya pata kaisaronkon. ³⁶ Sîrîri itekare ekaremekî'pî Paapaya anna pî', tîpemonkonoyami' Judeuyami' pî'. Ekaremekî'pîiya î' kai'ma tîpemonkono pe uuri'nîkon kupîiya innape Jesus Cristo ku'sa' uuri'nîkonya wenai. Mîikîri wani' tamî'nawîri e'ni tanne uyesa'kon pe. ³⁷⁻³⁸ Epu'tîya'nîkon î' e'ku'sa' tari Israel pata poro. E'mai' pe Judéia pata po João Batistaya ekaremekî'pî sîrîri itekare. Taapîti'pîiya: “Imakui'pî pe awe'to'kon rumakati moropai esenpatakonati”, taapîti'pîiya. Mîrîri tîpo tamî'nawîri Israel pata poro itekare esekaremekî'pî. Mîrîri yai Paapaya tîmeruntîri tîri'pî Jesus Nazaré poinon pia. Morî Yekaton Wannî wenai itîri'pîiya. Mîrîri merunti yarakkîri Jesus esenyaka'ma pia'ti'pî Galiléia pata po. Mîrîri yai morî ku'pîti'pî Jesusya pemonkonyami' pî'. Makui nîtaruma'tî'san piika'ti'pîiya maasa pra Paapa wani' ye'nen tîipia. Mîrîri ku'pîti'pî Jesusya tari tîwani yai. ³⁹ Mîrîri era'ma'pî annaya. Tamî'nawîri inkupî'pî tari anna pata po, Jerusalém po era'ma'pî annaya. Mîrîri tîpo Judeuyami', ipemonkonoyami'ya iwî'pî, ipokapîti'pî to'ya pakî'nan pona.

⁴⁰ Mîrîri tîpo, eseurîwi'ne wei tîiko'manse Paapaya i'mî'sa'ka'pî. Paapa meruntîri yai awe'mî'sa'kasa' esenpo'pî anna kore'ta. ⁴¹ Mîikîri era'masa' tamî'nawîronkon pemonkonyami'ya pra man, tîise Paapa nîmenka'san annaya neken era'ma'pî. Anna yekkari yonpa'pî annaya. Anna wuku enîri'pî annaya ipokonpe si'ma awe'mî'sa'kasa' tîpo. ⁴² Mîikîriya anna menka'pî moropai anna yaipontî'pî itekare ekareme'to'pe annaya. Mîrîri yai itekare ekaremekî' annaya yai taato'pe annaya pemonkonyami' pî'. Paapaya Jesus ku'sa' ipîkku pe tamî'nawîronkon esa' pe. Mîikîriya taa kupî sîrîri anî' wîti ka' pona, anî' wîti apo' ya'. Mîrîri warantî ikupî'pî Paapaya. ⁴³ Sîrîri ekaremekî'pî penaronkon, Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' nuri'sanya. Mîrîri eseposa' sîrîri. Mîrîri ye'nen anî'ya innape Jesus kupî ya tamî'nawîri imakui'pî inkupî'pî kupî Paapaya tîwanmîra tînmu Jesus Cristo wenai. Mîrîri warantî ekaremekî'pî to'ya pena —ta'pî Pedroya to' pî'.

Judeuyami' Pepîn Esa' Pe Morî Yekaton Wannî Ena

⁴⁴ Mîrîri yai Pedro eseurîma tanne, itekare pî' etanenan pemonkonyami' Judeuyami' pepîn Cornélio yewi' ta tîwe'sanon esa' Morî Yekaton Wannî ena'pî. ⁴⁵⁻⁴⁶ Mîrîri ye'nen Judeuyami' pepîn eseurîma tiaron mai ta, eta'pî Judeuyami' Pedro yarakkîri iipi'sanya

Paapa yapurí'pí to'ya. Morí pe anna píika'tísa' Paapaya sírírí taa to'ya eta'pí Judeuyamí'ya. Mírírí pí' innape Jesus ku'nenan Judeuyamí' Jope poi iipí'san Pedro yarakkírí ese-wankono'ma'pí kure'ne to' pí'. Ta'pí to'ya: —A'kí, Paapaya Judeuyamí' pepín pia nírí Morí Yekaton Wanní tírí ka'rí uurí'níkon warantí —ta'pí to'ya. Mírírí ye'nen Pedroya ta'pí to' pí':

⁴⁷—Insamoro Judeuyamí' pepín esa' pe Morí Yekaton Wanní enan pí' man uurí'níkon esa' pe tíwaní manní' warantí. Mírírí ye'nen aní'ya taa eseríke pra awaní to' esenpatakona pepín taa eseríke pra awaní —ta'pí Pedroya.

⁴⁸ Moropai to' esenpatakona'pí innape Jesus Cristo ku'sa' to'ya ye'nen. Mírírí típo ta'pí to'ya Pedro pí': —Anna kore'ta ako'mankí í' warapo rí wei kaisarí —ta'pí to'ya Pedro pí'.

11

Judeuyamí' Pepín E'píika'tísa' Waní

Ekaremekí Pedroya Jerusalém Ponkon Pí'

¹ Cesaréia po Pedro waní tanne, Judéia pata ponkon Jesus naipontí'san moropai tiaronkon innape Jesus ku'nenanya Judeuyamí' pepín yekare eta'pí. Í' kai'ma Paapaya to' píika'tí'pí eta'pí to'ya. Mírírí kore'ta Pedro erepamí'pí. ² Mírírí yai Jerusalém pona Pedro erepamí pe, Pedro pí' to' o'ma'ta pia'tí'pí. Ta'pí to'ya ipí': ³—Inkamoro uurí'níkon yeseru warainonkon pepín kore'ta aako'mansa' mírírí. Í' ton pe inkamoro yekkari enasa' ya yairí pra to' yeseru era'mai'ma —ta'pí to'ya. —Yairí pra awe'sa' mírírí uyeserukon yawírí pra kai'ma to' o'ma'ta'pí Pedro pí'.

⁴ Mírírí típo Pedroya tamí'nawírí tarakkírí e'kupí'pí, tínera'ma'pí ekaremekí'pí eta to'ya tanne, ikí'pí pata pai. Mírírí eta'pí to'ya tamí'nawírí í' kai'ma Pedro eseuríma. Ta'pí'ya: ⁵—A'kí Jope cidaderí po sí'ma uurí we'ne'pítí warantí waní'pí, uurí epírema tanne era'ma'pí'ya ka' esettapuruka moropai kamisa waraino kure'nan autí'pí ka' poi asakírírí yaretí pí' ewa'tísa' pe. Mírírí autí'pí non pona uupia —ta'pí Pedroya to' pí'. ⁶—Moropai era'ma'pí'ya. Mírírí ya' tu'ke kamoyamí' waní'pí moropai o'ma'kon, non poro tíro'takon po taasa'senan waní'pí, moropai toronyamí' waní'pí —ta'pí'ya. ⁷—Mírírí yai mai, Paapa maimu e'pí'ya. Ta'pí'ya upí': “Pedro, e'mí'sa'kakí ka'ne' pe ayo' ton wíikí moropai entamo'kakí”, ta'pí Paapaya upí' eta'pí'ya —ta'pí Pedroya.

⁸—Tíise yuuku'pí'ya: “Kaane, Uyepotorí, inkamoro ye'kakon yaní'ya eseríke pra wai, anna Judeuyamí' naníkon pepín, nura pe to' waní ye'nen”, ta'pí'ya —ta'pí'ya.

⁹—Tíise iní'rí Paapa maimu eta'pí'ya. See warantí: “Inkamoro ye'kakon pí' nurakon yaní'ya pepín tíkai pra e'kí. Uurí níkupí'san inkamoro tansenonkon pe”, ta'pí Paapaya upí' —ta'pí Pedroya. ¹⁰—Eseuríwí'ne ite'ka Paapa eseuríma'pí upí'. Ta'pí'ya: “E'mí'sa'kakí, ayo' ton wíikí, entamo'kakí uunupí'san pí' nura tíkai pra”, ta'pí'ya. Mírírí típo mírírí kamisa yanu'nípí'pí Paapaya ka' pona —ta'pí Pedroya.

¹¹—Mírírí tanne eseuríwí'nankon warayo'kon uyannoi ití'san erepamí'pí Cesaréia poi. Mírírí ita uurí e'to' wítí Simão yewí' ta to' erepamí'pí —ta'pí Pedroya. ¹²—Mírírí ye'nen upí' ta'pí Morí Yekaton Wanní'ya. To' píkirí uutíto'pe teesewankono'mai pra, tíwanmíra uutíto'pe, ta'pí'ya. Moropai to' píkirí uutí yai insamoro tíwin mía' pona tímo'tai kaisarí innape Jesus ku'nenan wítí'pí nírí uyarakkírí Jope poi. Mírírí yai tamí'nawírí anna erepamí'pí. Moropai anna ewomí'pí Cornélio yewí' ta. ¹³—Míikírí'ya ekaremekí'pí anna pí' í' kai'ma tíwaní inserí eseno'pí tewí' ta eepírema tanne Ta'pí'ya ipí': “Pemonkonyamí' anarimákí to' wítíto'pe Jope cidaderí pona warayo' yannoi itese' Pedro”, ta'pí inserí'ya ipí' —ta'pí Pedroya. ¹⁴—“Míikírí'ya í' kai'ma Paapaya taasa' ekaremekí yai innape Jesus kupí'ya'níkon moropai Paapaya apíka'tíkon tamí'nawírí apemonkonoyamí' pokonpe”, ta'pí inserí'ya ipí' —ta'pí Pedroya.

¹⁵—Moropai eseuríma pia'tí'pí to' kore'ta sí'ma, mírírí pe rí Morí Yekaton Wanní ena'pí to' esa' pe tamí'nawírí e'mai' pe uurí'níkon Judeuyamí' esa' pe tíwaní warantí —ta'pí Pedroya.

¹⁶—Mírírí yai enpenata'pí pena Joáoya ta'pí pí'. “Uurí'ya amírí'níkon yenpatakona tuna ke, tíise uye'ma'pí pí' aaipí manní'ya Morí Yekaton Wanní ke yenpatakona, mírírí warantí Morí Yekaton Wanní ena ayesa'kon pe”, ta'pí Joáoya waní yairí —ta'pí Pedroya. ¹⁷—Pena ta'pí Joáoya yawírí innape Judeuyamí' pepí'ya Paapa winí'painon Morí Yekaton Wanní ko'mamí to' esa' pe. Míikírí uurí'níkon esa' pe awaní manní' innape Uyepotoríkon pe Jesus Cristo kupí yai uyesa'kon pe eena'pí. Mírírí ye'nen aní' kin uurí Paapa yentai e'ku'to'pe? —ta'pí Pedroya.

¹⁸ Mírírí eta tí'ya'níkon pe Pedro pí' tíwo'ma'tato'kon tí'napanánpí'pí to'ya. Tarípai Paapa yapurí'pí to'ya. Ta'pí to'ya: —Paapaya Judeuyamí' pepí'ya innape tíku'to' weiyu ton tíisa', imakuí'pí to' níkupí'pí ku'sai'ya tíwanmíra. Mírírí ye'nen ipatíkarí enen ko'manníto' eposa' to'ya, kai'ma Paapa yapurí'pí to'ya.

Innape Jesus Ku'nenan Antioquia Ponkon Yekare

¹⁹ Innape Jesus ku'nenan e'paraiḡkasa' wani'ḡ titaruma'tikon to'ya wenai, Estevão sa'manta'ḡ pata'ḡ ya. Tiaronkon witi'ḡ Fenicia pona moropai Chipre pona, moropai Antioquia pona. Miriri waranti Paapa maimu ekaremeki'ḡ to'ya Judeuyami'ḡ pi' neken. ²⁰ Tiise tiaronkon Judeuyami'ḡ Chipre po tiwe'sanon moropai Cirene ponkon witi'ḡ Antioquia pona. Miarí itekare ekaremeki'ḡ pia'ti'ḡ to'ya Judeuyami'ḡ pepin pi'. Inkamoroa Uyepotorikon pe Jesus wani ekaremeki'ḡ Judeuyami'ḡ pepin pi'. ²¹ Inkamoro yarakkiri Uyepotorikon meruntiri wani'ḡ. Miriri itekare eta tiuya'nikon yai tu'ke pemonkonyami'ya innape Jesus kupi'ḡ. Miriri ye'nen Uyepotorikon pia to' eturumaka'ḡ.

²² Miriri tiḡo siriri itekare Judeuyami'ḡ pepin yekare, eta'ḡ innape Jesus ku'nenan Jerusalém ponkonya. Miriri ye'nen Barnabé yarima'ḡ to'ya, to' yekare eta Antioquia pona. ²³ Miarí Antioquia pona teerepansa' pe Barnabéya i' kai'ma Judeuyami'ḡ pepin piika'tisa' Paapaya era'ma'ḡ. Kure'ne mori pe Paapa e'to' pi' aatausinpa'ḡ. Miriri ye'nen ini' panpi' to' panama'piiya yairi tewankon ke Uyepotorikon yapuri'ḡ to' ko'manto'pe kai'ma. ²⁴ Miikiri Barnabé esa' pe Mori Yekaton Wanní wani'ḡ. Innape Jesus ku'nen pe awani'ḡ. Miriri ye'nen mori pe awani'ḡ innape iteseru wani'ḡ. Miriri wenai tu'kankon eturumaka'ḡ Uyepotorikon pia innape yapurikonpa.

²⁵ Moropai miriri tiḡo Barnabé witi'ḡ Tarso cidaderi pona Saulo yuwai. ²⁶ Miikiriya Saulo eposa' tiuya yai enepi'ḡ Antioquia pona. Inkamoro Saulo Barnabéya innape Jesus ku'nenan muurukuntipiti'ḡ tiwin kono' to' kore'ta tiwanikon yai. Miarí arinikon pemonkonyami'ḡ yenuapiti'ḡ to'ya. Miarí Antioquia po innape Jesus ku'nenan esati pia'ti'ḡ pemonkonyami'ya e'mai' pe crente kai'ma.

²⁷ Miriri yai tiaronkon profetayami'ḡ Paapa maimu ekareme'nen witi'sa' wani'ḡ Jerusalém poi Antioquia pona. ²⁸ Tiwin wani'ḡ itese' Ágabo. Miikiri e'mi'sa'ka'ḡ eseurimai Mori Yekaton Wanní meruntiri yai. Ta'piiya: —Awaní pe man kure'nan iwan tamí nawiri pata po —ta'piiya. Miikiriya taasa' yawiri awe'kupi'ḡ pena pata esanon reiyami'ḡ esa' pe Cláudio wani'ḡ. ²⁹ Miriri ye'nen innape Jesus ku'nenan esenumenka tiaronkon innape Jesus ku'nenan Judéia ponkon piika'ti tiuya'nikon pi'. Miriri itiri tiuya'nikon pikiri itiri'ḡ to'ya. ³⁰ Moropai miriri tiniru yarima'ḡ to'ya Barnabé moropai Saulo pi', miriri tiito'pe to'ya soosi esanon pia Jerusalém po.

12

Pedro Epa'ka Atarakkannito' Yewi' Tapai

¹ Miriri yai pata esa' rei Herodesya innape Jesus ku'nenan taruma'ti pia'ti'ḡ. ² Miikiriya Tiago João rui wií me'po'ḡi kasupara ke. ³ Miriri waranti Judeuyami'ya tiwakirikon pe miriri kupi miikiri Herodesya era'ma'ḡ. Miriri ye'nen Herodesya Pedro yapisi me'po'ḡi atarakkannito' yewi' ta yarakkamopa kai'ma. Miriri kupi'ḡi ti'festarikon weiyu yai. ⁴ Miikiri yapisi me'posa' tiuya yarakkamo'ḡi Herodesya atarakkannito' yewi' ta. Miriri yai era'manenan ton surarayami'ḡ yaiponti'ḡ asakiri'ne. To' wani'ḡ asaki'ne Pedro yarakkiri ita. Tiaronkon wani'ḡ asaki'ne mana'ta pia si'ma era'manenan pe. Miriri waranti ikupi'ḡ Herodesya maasa pra miriri ti'festarikon Páscoa itese' pata'ḡ pe anekareme'pai awani'ḡ pemonkonyami'ḡ pi'.

⁵ Miriri yai Pedro wani'ḡ atarakkannito' yewi' ta. Miikiri era'manenan wani'ḡ iipia. Miriri tanne innape Jesus ku'nenan epirema ko'manni'ḡ pi' Pedro pona. Kure'ne to' epirema'ḡ eepa'kato'pe kai'ma. ⁶ Tiise miriri tanne ta'ḡi Herodesya: —Penane i' kai'ma Pedro eseurima etauya kupi siriri pemonkonyami'ḡ pi' to' rawiri si'ma. Moropai i' taa pemonkonyami'ya etauya Pedro winiki —ta'ḡi Herodesya.

Miriri ewarono' ya, Pedro we'na'ḡi asaki'nankon surarayami'ḡ yarappana. Ewa'tisa' to'ya wani'ḡ sa'man ferro ke itenya pi' se' yataimiri. Tiaronkon wani'ḡ mana'ta pia si'ma era'manenan. ⁷ Miriri pe ri ka'ne' pe Uyepotorikon narima'ḡ Inseri esenpo'ḡi atarakkannito' yewi' ta. Kure'nan a'ka wani'ḡ. Miririya Inseriya Pedro yap'i'ḡ iratai wini tenmakai. Ta'piiya:

—Ka'ne' pe e'mi'sa'kaki. Miriri taiya pe sa'man ferro emo'ka'ḡi tiwariri itenya poi.

⁸ Ta'ḡi inseriya ipi': —Aworimi atunnu'ki, a'sa'sa' yeka'maki, aya'san yanunki, aase uyarakkiri —ta'piiya. ⁹ Miriri ye'nen Pedro epa'ka'ḡi atarakkannito' tapai atti'ḡi inseri wenari. Tiise epu'tiuya pin, tenpa'ka inseriya pe awani. Tiwe'ne'piti waranti ikupi'ḡi. ¹⁰ To' witi'ḡi mana'ta piawonkon iwaka'ḡi to'ya. Moropai kure'nan mana'ta ferro ke ikonekasa', epori to'ya pe aatarakkanmoka'ḡi tiwariri. Moropai to' epa'ka'ḡi. To' witi'ḡi kure'nan e'ma taawiri. Tuutikon pe ka'ne' pe inseri esera'ma pra eena'ḡi. Tiwinsari Pedro e'nimi'ḡ.

¹¹ Pedroya ta'pí tûiwarîri: —Tarîpai epu'ti pî' wai, innape awanî. Uyepotorîya inserî yari-masa' umo'kato'peiya Herodes yenyâ yapai. Moropai tamî'nawîrî î' anku'pai Judeuyamî' esanon wanî uyarakkîrî esuwa'kasa' sîrîrî —ta'pîiya.

¹² Î' esuwa'kasa' epu'ti tûuya tîpo, tarakkîrî Pedro wîti'pî Maria, João Marcos yan yewî' ta. Miarî arinîke pemonkonyamî' epere'sa' tanne epîremaî eerepamî'pî. ¹³ Mîikîriya mana'ta pa'tî'pî. Ka'ne' pe to' poitîrîpa' Rode itese' wîti'pî anî' pe awanî era'mai. ¹⁴ Tîise Pedro maimu pe epu'ti tûuya ye'nen, aatausinpâ'pî kure'ne. Eeka'tumî'pî ka'ne' pe ekareme'se teepîremasanon pî' mana'ta tarakkanmokai pra. —Pedro pe man —ta'pîiya. ¹⁵ Tîise innape ikupî to'ya pra awanî'pî.

—Aseruku, î' pî' aataka'ma —ta'pî to'ya ipî'. Tîise yuukuiya pra. —Inna, useruku pepîn —ta'pîiya. Moropai ta'pî to'ya: —Moriya Pedro pia tîwe'sen inserî pe awanî mirîrî —ta'pî to'ya.

¹⁶ Mirîrî tanne Pedroya mana'ta pa'tîpîti' ko'mannîpî'pî. Moropai mana'ta arakkan-moka'pî to'ya. Innape Pedro pe awanî era'ma tûuya'nîkon ye'nen, teesi'nî'se to' wanî'pî. ¹⁷ Mîikîriya tenya ke ta'pî moo, to' atî'napanto'pe. Moropai î' kai'ma uyepotorîkonya tîmo'kasa' atarakkannîto' yewî' tapai ekaremekî'pîiya to' pî'. —A'kî, Uyepotorîkonya inserî yarimasa' wanî'pî umo'kai. Mirîrî ekareme'tantî Tiago pî' moropai innape Jesus ku'nenan uyonyamî' pî' —ta'pîiya. Mirîrî tîpo eepa'ka'pî attî'pî tiaron pata pona.

¹⁸ Moropai erenma'sa' pe surarayamî' wanî'pî morî pe pra, teesiyu'pî'se tataimurunpai to' wanî'pî. Î' e'kupî'pî epu'ti to'ya pra awanî'pî Pedro yarakkîrî. —Î' kai'ma see eepa'ka'pî mirîrî? —ta'pî to'ya. ¹⁹ Inkamoro yaipontî'pî Herodesya yuwai to' wîtîto'pe kai'ma. Tîise eporî to'ya pra awanî'pî. Mirîrî anepu'pai Herodes wanî'pî tiaronkon mana'ta era'manenan winîpai. Tamî'nawîrî epu'sa' tûuya tîpo, to' tî'ka me'po'pîiya. Mirîrî tîpo Herodes wîti'pî Judéia pata poi Cesaréia cidaderî pona. Miarî mîikîrî ko'mamî'pî mararî.

Herodes Sa'manta

²⁰ Mirîrî yai mîikîrî pata esa' Herodes ekore'masa' Tiro cidaderî po tîiko'mansenon pî' moropai Sidom ponkon pî'. Mirîrî ye'nen inkamoro wanî'pî iipia itîipai, yarakkîrî eeseurîmapai. Maasa pra morî pe yarakkîrî ekonekapai to' wanî'pî. Maasa pra miarî pai ipata yapai tekkarikon ton yapî'nenan pe to' wanî'pî mîito'pe. Mirîrî ye'nen tiaronkon menka'pî to'ya to' wîtîto'pe iipia. Tîise e'mai' pe to' eseurîma'pî Blasto mîikîrî Herodes poitîrî pe tîwe'sen yarakkîrî. Mirîrî ye'nen mîikîrî eseurîma'pî Herodes yarakkîrî. Mirîrî yai Herodesya to' yarakkîrî teeseurîma weiyu ton mo'ka'pî. ²¹ Mirîrî teeseurîmato' weiyu pe tînmo'ka'pî eseposa' yai Herodes epontî'pî. Pata esa' pe tîwanî pon yeka'ma'pîiya. Moropai mîikîrî ereuta'pî taponse' pona pemonkonyamî' rawîrî. Eeseurîma'pî. ²² Mîikîrî eeseurîma eta tûuya'nîkon yai pemonkonyamî' entaimepîti'pî: —A'kî, warayo' pe neken awanî pepîn tîise unapurikon pe nîri awanî —ta'pî to'ya. Mirîrî taa to'ya pî', —Kaane, anapurîkon pepîn uurî. Mirîrî warantî uurî tapurî pra e'ti, Paapa neken yapurîti —taiya pra awanî'pî.

²³ Mirîrî ye'nen Uyepotorîkonya inserî yarima'pî mîikîrî yeparantîto'peiya kai'ma. Mirîrî ye'nen mirîrî pe rî yeparantî'pîiya. Mo'yamî'ya isiwisikkî yamî'pî. Moropai aasa'manta'pî.

²⁴ Tîise Paapa maimu esekaremekî ko'mannîpî'pî. Mirîrî ye'nen inî' panpî' tiaronkon pemonkonyamî'ya innape ikupî'pî. Moropai arinîke to' ena'pî.

²⁵ Mirîrî tîpo Barnabé Sauloya teesenya'mato'kon yaretî'ka'pî moropai inkamoro enna'po'pî Jerusalém poi Antioquia pona. Mirîrî yai inkamoroaya João Marcos yarî'pî tarakkîrî'nîkon.

13

Barnabé, Saulo Yarima To'ya

Paapa Maimu Ekareme'se

¹ Miarî innape Jesus ku'nenan kore'ta Antioquia po Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' moropai yenupatonkon wanî'pî. Barnabé, Simão meekoro kai'ma tesa'sen moropai Lúcio Cirene pon, Manaém manni' pata esa' Herodes yarakkîrî arenta'pî moropai Saulo. Inkamoro wanî'pî innape Jesus ku'nenan kore'ta Antioquia po. ² Tiwin wei inkamoroaya Paapa yapurî tanne tekkarikon tonpai pra, Morî Yekaton Wannîya ta'pî to' pî': —Barnabé Saulo nîkupî ton ku'sau'ya wai. Mirîrî ye'nen inkamoro mo'kafî akore'tapai'nîkon mirîrî ku'to'pe to'ya —ta'pîiya to' pî'. ³ Mirîrî ye'nen to' epîrema'pî tekkarikon tonpai pra. Barnabé Saulo pu'pai pona tenyakon tîrî'pî to'ya to' yarimakonpa kai'ma. Mirîrî tîpo to' esekaremekî'pî.

Chîpre Wono Po Itekare Ekaremekî To'ya

⁴ Morî Yekaton Wannîya Saulo Barnabé yarima yai, inkamoro wîti'pî Selêucia cidaderî pona. Miarî teerepansa'kon tîpo inkamoro asara'tî'pî apo'yen ya' tuutikonpa Chîpre

wono pona. To' asara'ti'pi to' witi'pi Salamina cidaderi pona. ⁵ Miarì teerepansa'kon yai inkamoro eseurima pia'ti'pi Paapa maimu ekaremeki pi'. Judeuyami' epere'pi'to'kon kaisari to' eseurima pia'ti'pi Paapa maimu ekaremeki pi'. Miriri yai Joao Marcos wani'pi to' pokonpe. ⁶ Miriri tupo iniri to' ese'ma'ti'pi. Inkamoro witi'pi miriri iwono ki'piya tiwe'sen Pafos cidaderi pona.

Miarì teerepansa'kon yai pia'san epori'pi to'ya, i' e'kupì kupi siriri ekareme'nen pe, tiise seru'ye' Judeu itese' Barjesus. ⁷⁻⁸ Tiise grego maimu ta Elimas kai'ma esati to'ya. Miki'ri Barjesus wani'pi miariron pata esa' pe tiwe'sen waniyakon pe awani'pi. Miki'ri pata esa' ese' wani'pi Sergio Paulo. Miki'ri wani'pi epu'nen pe. Miriri wenai Saulo Barnabe yanno me'po'piya Paapa maimu anetapai tiwani ye'nen to' winipai. Inkamoro ya itekare ekaremeki'pi. Tiise miriri pi' inna taiya yu'se pra miki'ri pia'san wani'pi. Miriri waranti Jesus naiponti'san maimu wa'ti'piya. ⁹ Tiise Saulo, tiaron itese' Paulo wani'pi Mori Yekaton Wannì yarakkiri tiwe'sen pe. Miriri ye'nen miki'ri pia'san yenu pikiri Paulo wani'pi. ¹⁰ Ta'piya ipi': —Amiri wani Makui munmu pe —ta'piya. —Amiri wani seru'ye' pe tiaronkon yenku'ti pi' tiiko'mansen pe. Amiri wani tami'nawiron mori yewanmirinen pe. I' ton pe see yairon Uyepotorikonya uyenuwato'kon miakanmaya seru'ye' pe —ta'pi Pauloya. ¹¹ —Taripai Paapaya ataruma'ti siriri —ta'pi Pauloya ipi'. —I' warapo wei kaisari i' era'maya pepin a'ka era'maya pepin. Enkaru'ne eena siriri taripai —ta'pi Pauloya ipi'.

Miriri taiya pe miki'ri yenu ewaronpami'pi i' era'maiya pra eena'pi. Miki'ri ataka'ma pia'ti'pi. Miriri ye'nen itenyi pi' taanen ton yuwa'pi miki'riya. ¹² Miriri era'ma tiuya yai miki'ri pata esa' Sergio Paulo miki'riya Paapa maimu kupi'pi innape. Kure'ne eesunenka'pi i' kai'ma uyenuwato'kon Uyepotorikonya pi'.

Antioquia Cidaderi Pona To' Witi, Pisidia Pata Pona

¹³ Paulo moropai itonpayami' inkamoro asara'ti'pi apo'yen ya', Pafos cidaderi poi. To' erepami'pi Perge pona. Miriri Perge wani'pi Panfilia pata po tiwe'sen pe. Miarì pai Joao Marcos enna'po'pi Jerusale'm pona. ¹⁴ Tiise tiaronkon witi'pi Perge poi Antioquia cidaderi pona. Miriri Antioquia wani'pi Pisidia pata po tiwe'sen pe. Miarì Antioquia po Sabado yai Judeuyami' epere'to'kon yewi' ta to' witi'pi. Moropai to' ereuta'pi. ¹⁵ Miarì inkamoro ya Moises nuri'ti kaaretari erenka'pi moropai Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' nuri'ti kaaretari niri erenka'pi to'ya. Miriri tupo miriri Judeuyami' epere'nito' yewi'kon esa' pe tiwe'senyi pemonkonyami' eseurimato'pe to' yarakkiri ta'pi. Miriri ye'nen ta'pi to'ya to' pi': —Uyonpayami', amiri'nikon pi' tauya i' ri ankapai awanikon ya eseurimapai awanikon ya, eseurimati'pemonkonyami' yausingpato' ton ekareme'ti —ta'pi to'ya to' pi'.

¹⁶ Miriri ye'nen Paulo e'mi'sa'ka'pi. Tiwe'mi'sa'ka pe tenya ke ta'piya. Maasa moo e'ti. Moropai ta'piya: —Uyonpayami', eseurima etati maasa amiri'nikon tari awanikon Judeuyami' moropai Judeuyami' pepin Paapa yapuri pi' awanikon —ta'piya. ¹⁷ Moropai Paulo eseurima pia'ti'pi: —Pena Paapaya utamokon menka'pi Egitto pata po to' wani yai. Miarì arinike to' epanto'pe to' menka'pi Paapaya. Moropai miki'ri Paapaya yari to' mo'ka'pi Egitto poi tipemonkonyami' kure'nan timertiri ke. ¹⁸ Inkamoro yari'piya to' pata ya to' enna'po yai. Tiise to' yapitanipi'pi miki'ri Paapaya keren po asaki'ne pemonkon (40) kono' kaisari. ¹⁹ Miriri tupo tipemonkono pata ton tiri'piya. Miki'riya Canaã po tiiko'mansenon asaki'ne mia' pona timo'tai pata ponkon ti'ka'pi. Miriri wenai miriri pata esa' pe inkamoro ipemonkonyami' enato'pe kai'ma Canaã pata po. ²⁰ To' ko'mami'pi 450 kono' kaisari siriri tipatakon esa' pe teenakon pikiri.

Miarì pemonkon niri menka'pi Paapaya i' pensa tiaronkonya to' taruma'ti yai to' piika'tinen ton. Miriri waranti pemonkon menka pi' Paapa ko'mami'pi Samuel esenpoto' weiyu erepami' pikiri. ²¹ Ipemonkonyami'ya tesa'kon ton esati yai Paapaya imenka'pi Saul itese'. Quis munmu pe awani'pi. Benjamim payanni'san yonpa pe awani'pi. Miki'ri Saul ko'mami'pi pata esa' pe asaki'ne pemonkon (40) kono' kaisari. ²² Miriri tupo Paapaya imo'ka'pi. Moropai tiaron pata esa' ton menka'piya, Davi. Miki'ri pi' Paapa eseurima'pi. “Miki'ri Davi wani jesse munmu pe. Miki'ri wani uwakiri pe pu'kuru maasa pra tami'nawiri iku'ki tauya ikupliya” ta'piya.

²³ Miki'ri payanni'san kore'ta Paapaya Jesus tiri'pi Judeuyami' piika'tinen ton pe taasa' tiuya yawiri. ²⁴ Tiise miki'ri iipi rawiri e'mai' pe Paapaya Joao Batista nuri'ti yarima'pi. Miki'riya Paapa maimu ekaremeki'pi Judeuyami' pi'. Ta'piya: “Amakuyikon rumakati moropai esenpatakona'ti”, taapiti'piya. ²⁵ Miriri teesenyakamato' yareti'ka tiuya kupi yai Joao Batistaya ta'pi pemonkonyami' pi': “Ani' kai'ma uuri pi' eesenumenkakon? Manni' aninmikikon kai'ma upi' awanikon, Paapa naiponti ton kai'ma”, ta'piya. “Tiise miki'ri pepin uuri. Maasa pra miki'ri wani kure'ne uyentai ipikku pe tiwe'sen pe. Miriri ye'nen i'sa'sa'yewa yeukauya eserike pra wani i' pe pra ri wani ye'nen”, ta'pi Joao Batistaya.

²⁶ Uyonpayami', Abraão payanni'san —ta'pi Pauloya. —Amiri'nikon Judeuyami' moropai Judeuyami' pepin, Paapa yapurinenan. E'pika'tinto' yokare ekaremekiuya etati —ta'piya. —Siri'ri itekare wani tami'nawironkon ton pe. Siri'ri itekare esekaremeki Jerusale'm po tami'nawiri Judeuyami' pi' moropai to' esanon pi'. ²⁷⁻²⁸ Tiise miriri'ri epu'ti to'ya pra to' wani. Piika'titon pe Jesus wani epu'ti to'ya pra wani. Teuren sabado kaisari' eta to'ya Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' kaaretari' erenka to'ya epu'ti to'ya teuren. Miriri'ri waranti tiise ikupi'pi to'ya tepu'se pra. Miiwini tiise Jesus yewanmiri to'ya itu'se pra to' wani. I' ri see imakui'pi inkupi'pi ton pra tiise, miiki'ri rumaka'pi to'ya Põncio Pilatosya iwí me'poto'pe kai'ma. Tami'nawiri awe'menukasa' Paapa kaaretari'ya taasa' yawiri'ri ikupi'pi to'ya tepu'se pra. ²⁹ Miriri'ri tiipo miiki'ri esa'ri'pi mo'ka'pi to'ya paki'nan poi. Miriri'ri yu'na'ti'pi to'ya. ³⁰ Tiise miiki'ri pimi'sa'ka'pi Paapaya. Miriri'ri tiipo tu'ke wei tiiko'mami yai, eesenpopiti'pi tinaiponti'san pia. Galilía poi tuutisanon Jerusale'm pona tipokon pe pia eesenpo'pi. ³¹ Miriri'ri ye'nen inkamoroya ekaremeki siri'ri Judeuyami' pi' tami'nawiri'ri Jesus e'mi'sa'kasa'.

³² Anna wani siri'ri tari akore'ta'nikon —ta'pi Pauloya. —Miriri'ri mori yokare pi' anna eseurimato'pe api'nikon ekareme'to'pe annaya —ta'piya. ³³ —Pena utamokon pi' i' ta'pi tiuya kupi'pi Paapaya amen uuri'nikon ton pe. Jesus pimi'sa'ka'piya. Pena miriri'ri e'menukasa' Salmo kaaretari' ya' capitulo 2. Ta'pi Paapaya:

“Unmu amiri.

Siri'ri'pe ayun pe wani

ekaremekiuya siri'ri tami'nawironkon pi'.”

Sl 2.7

ta'pi Paapaya. Jesus pi' Paapa eseurima'pi miriri'ri —ta'pi Pauloya.

³⁴ Siri'ri Paapa eseurima'pi Jesus e'mi'sa'ka pi' itesa'ri'pi kata pepin kai'ma eeseurima'pi. Ta'piya see waranti:

“I' ta'piuya yawiri'ri Davi pi', miriri'ri kupi'ya,”

Is 55.3

ta'piya. ³⁵ Moropai in'i'ri Paapa maimu e'menukasa' ya eesepori'ri miriri'ri, Salmo kaaretari' ya'. Ta'pi Paapa maimu ekareme'nenya, see waranti:

“Apoitiri'ri sa'manta

tiise miiki'ri esa'ri'pi

kupi'ya pepin tiwi aakatato'pe”,

Sl 16.10

ta'piya. Tiise Davi pi' eeseurimasa' pra awani'pi.”

³⁶ —Maasa pra tiiko'mami yai Davi'ya ikupi'pi i' kupi'ya yu'se Paapa wani'pi. Miriri'ri tiipo Davi sa'manta'pi moropai yu'na'ti'pi to'ya itesa'ri'pi itamori'san nuri'ti uruwasi pia. Moropai itesa'ri'pi kata'pi. ³⁷ Tiise Paapa nimi'sa'ka'pi miiki'ri esa'ri'pi kata pra awani'pi. Aako'mami ipatikari' —ta'pi Pauloya.

³⁸ Uyonpayami', tami'nawiri'ri amiri'nikon siri'ri epu'ti e'pai man, Jesus wenai imakui'pi anukupi'pikon kupi'ya tiifwanmira. Epu'tiya'nikon e'pai man Jesus wenai imakui'pi ton pra enan innape ikupi' ya. ³⁹ Moisés yeseruri'pi kupi'pi aako'mamikon ya apika'tikon pepin amakuyikon mo'ka pepin tiise tauya manni' api'nikon. ⁴⁰ Paapa maimu ekareme'nenan profeta nekaremeki'pi epu'tiya'nikon e'pai man, miriri'ri waranti awanikon namai.

⁴¹ Miriri'ri ekaremekiuya api'nikon. Ta'pi Paapaya:

“Aka, upi' tiwo'ma'tasanon eranne' pe e'ti.

Esenenmenkatí, tiwarí e'ti.

Maasa pra anera'makon ton kupi'ya kupi' siri'ri,

innape ikupi'ya'nikon yentai,

miriri'ri etaya'nikon tiise”.

Hc 1.5

ta'pi Paapaya. Miriri'ri waranti Paulo eseurima'pi.

⁴² Paulo Barnabé epa'ka yai miriri'ri Judeuyami' epere'to' yewi' tapai to' epa'ka yai inkamoro pemonkonyami'ya to' eta'pi in'i'ri to' ii'to'pe tiaron sabado yai in'i' panpi' itekare ekareme'se. ⁴³ Miriri'ri tiipo Judeuyami' moropai Judeuyami' pepin Judeuyami' yeseru yawiri'ri ena'san, inkamoro witi'pi to' pikiri. Inkamoro yeurima'pi to'ya i' kai'ma to' ko'manto'pe innape Paapa kupi'pi tiumakai pra to' ko'manto'pe maasa pra mori'pe tiwe'to' ke to' piika'tisa' Paapaya ye'nen. Miriri'ri waranti to' yeurima'pi to'ya.

⁴⁴ Miriri'ri tiipo tiaron sabado yai to' witi'pi Saulo Barnabé. Miriri'ri yai arinike to' wani'pi tami'nawiri'ri yonpa cidade ponkonya Paapa maimu etato'pe. ⁴⁵ Miriri'ri yai to' era'ma tiuya'nikon yai Judeuyami' esenenmenka'pi imakui'pi pe. To' kinmuwa'pi. Miriri'ri ye'nen imakui'pi pe Paulo winiki' to' eseurima'pi i' kai'ma eeseurimato' wenai.

⁴⁶ Imakui'pi pe tiwiniki'nikon Judeuyami' eseurima epu'ti tiuya'nikon ye'nen Paulo Barnabé eseurima'pi in'i' panpi' merunti ke. Ta'pi to'ya to' pi': —A'ki, siri'ri Paapa maimu ekaremeki annaya e'pai awani' e'mai' pe amiri'nikon Judeuyami' pi'. Tiise i' wani' awani' ye'nen miriri'ri yu'se pra awanikon siri'ri. Innape ikupi'ya'nikon pra awanikon. Miriri'ri ye'nen ipatikari' enen ko'mannito' iwanmiriya'nikon miriri'ri. Miriri'ri ye'nen anna witi' manni'kan

Judeuyami' pepin pi' ekareme'se. ⁴⁷ Maasa pra siriri ekareme'to'pe annaya ta'pi Paapaya pena. Paapaya itiri'pi. Ta'piya:
 "Amiri kupiuya siriri a'ka waranti
 manni'kan Judeuyami' pepin kore'ta.
 Itekare pi' eeseurima wenai
 Paapa maimu eta tami'nawironkonya.
 Miriri waranti tiwe'pika'tito'kon epori to'ya",
 ta'pi Paapaya pena.

Is 49.6

⁴⁸ Miriri ye'nen miriri eta tiuya'nikon yai Judeuyami' pepin atausinpasa' wani'pi maasa pra innape Jesus ku'sa' tiuya'nikon ye'nen. Mori pe era'ma'pi to'ya miriri Paapa maimu Paulo nekaremeki'pi yapuri'pi to'ya. Inkamoro menkasa' Paapaya wani'pi ipatikari to' komanto'pe. Miriri ye'nen innape ikupi'pi to'ya.

⁴⁹ Miriri waranti Paapa maimu esekaremeki'pi tami'nawiri miriri pata po. ⁵⁰ Tiise Judeuyami'ya tesa'kon pe tiwe'sen pi' ta'pi imaku'pi ku'to'pe to'ya Paulo winiki. Miriri ye'nen wiri'sanyami' ipikkukon Judeuyami' yeseru ya' ena'san meruntitanni'pi to'ya imaku'pi ku'to'pe to'ya Paulo Barnabe winiki. Miriri ye'nen Paulo Barnabe taruma'ti pia'ti'pi to'ya. Moropai to' yenpa'ka'pi to'ya miriri pata yapai. ⁵¹ Moropai inkamoro Jesus naiponti'sanya non atapi'sa' ti'sa'sa'kon pi' soroka'pi taserukon ta Paapa yena' to' rumaka tiuya taato', maasa pra itekare anetapai pra to' wani'pi. Miriri ye'nen inkamoro witi'pi Ikonio cidaderi pona. ⁵² Tiise innape Jesus ku'nenan Antioquia ponkon wani'pi taatausinpai kure'ne maasa pra Mori Yekaton Wannani wani'pi to' esa' pe.

14

Ikonio Cidaderi Po

Paulo Barnabe'ya Itekare Ekaremeki

¹ Ikonio cidaderi po tiwanikon yai miriri waranti ri Paulo Barnabe wani'pi Judeuyami' epereto' yewi'kon ta. To' ewomi'pi. Merunti ke Paapa maimu ekaremeki'pi to'ya. Miriri ye'nen tu'ke Judeuyami' pepin moropai Judeuyami'ya innape Jesus kupi'pi. ² Tiise Judeuyami' innape iku'nenan pepin eseurima'pi Judeuyami' pepin yarakkiri innape Jesus ku'nenan taruma'tito'pe to'ya. ³ Miriri yai Paulo Barnabe ko'mami'pi tu'ke wei kaisari miari Paapa maimu ekaremeki'pi merunti ke. I' kai'ma mori pe tiwe'to' wenai, unku'pi'pikon wenai pra Uyepotrikonya upiika'tikon pi' to' eseurima'pi. Miriri ye'nen Paapaya merunti ke Jesus naiponti'san e'to' ton tiri'pi. Maasa pra era'mato'pe pemonkonyami'ya yairon pe e'pika'tinto'yekare wani. Miriri ye'nen tinaiponti'san pia merunti tiri'piya. I' ikupi' eserikan pepin moropai kure'nan esenumenkanto' ku'to'pe to'ya kai'ma Paapaya itiri'pi. ⁴ Miriri yai to' e'menkasa' wani'pi. Tiaronkonya inna ta'pi Judeuyami' maimu pi' moropai tiaronkon wani'pi Jesus naiponti'san winiki tiwe'sanon pe. ⁵ Miriri ye'nen Jesus naiponti'san winiki tiaronkon eseurima'pi Judeuyami' moropai Judeuyami' pepin Paulo yu'se pra tiwanikon ye'nen. Moropai inkamoro esanon pokonpe i' anku'pai tiwe'to'kon kupi'pi to'ya. Miriri ye'nen ta'pi to'ya: —Iwipai'nikon awani siriri ti'kon ke —ta'pi to'ya. ⁶ Moropai miriri yekare eta tiuya'nikon yai Paulo Barnabe epe'pi Listra cidaderi pona moropai Derbe cidaderi pona. Miriri wani'pi Licadonia pata po tiwe'sen pe. Miriri patakon poro to' witi'pi. ⁷ Miari miriri waranti Paapa maimu ekaremeki'pi to'ya.

Listra Cidaderi Po Moropai Derbe Cidaderi Po Itekare Ekaremeki To'ya

⁸ Miari Listra cidaderi po teerepansa'kon yai warayo' epori'pi to'ya. Ma'taki pe eesenpo'pi. Teesenpo'pi pata pai asakoi pe pra awani'pi. Maasa pra eke'nan pe awani'pi. ⁹ Mii'kiria Paapa maimu ekaremeki' Pauloya eta'pi. Moropai mii'kiri era'ma tiuya pe Pauloya epu'ti'pi, innape Paapaya tepi'ti kupi'piya. ¹⁰ Miriri ye'nen ta'piya ipi', merunti ke: —E'mi'sa'kaki satippe. Asaki taiya pe mii'kiri warayo' arapumi'pi. Moropai awe'mi'sa'ka'pi satippe eena'pi. Moropai aasari pia'ti'pi.

¹¹ Miriri kupi' Pauloya era'ma tiuya'nikon yai arinikon pemonkonyami' insamoro entaimepi'ti'pi timaimukon ta. Ta'pi to'ya: —Paapayami' erepansa' man ukore'ta'nikon warayo'kon waranti —ta'pi to'ya. ¹² Miriri ye'nen inkamoro ese' ton tiri'pi to'ya to' kaisari Jupiter kai'ma Barnabe esati'pi to'ya. Moropai Paulo esati'pi to'ya, Mercurio kai'ma. Maasa pra teeseurimasen pe awani'pi. ¹³ Mii'kiri Jupiter soosiri wani'pi cidade poro po. Miriri ye'nen Jupiter pi' teepiremasenya tintiri ton yene'pi'pi miriri cidade ewonto' pia to' yapurikonpa. Mori yene'pi'piya yei yari'ku moropai coroa to' pia tintiri ton to' yapuripa kai'ma. Moropai tekinkon anwipai to' wani'pi taserukon ta Paulo Barnabe yapurikonpa.

¹⁴ Tiise miriri yekare etasa' tiuya'nikon yai Paulo Barnabe'ya teesewankono'makon pe tiponkon karakapiti'pi. Moropai to' eka'tumi'pi ka'ne' pe arinikon kore'ta. To' entaime'pi

meruntí ke. ¹⁵ Ta'pí to'ya: —Pemonkonyami', í' ton pe mîrîrî warantí ikupí yu'se awanîkon anna winîkî. Anna waní pepîn Paapa warantí, Paapa pe. Tîise anna waní amîrî'nîkon warantí warayo'kon pe —ta'pí to'ya. —Tîise anna waní sîrîrî tarî akore'ta'nîkon Paapa maimu ekareme'to'pe annaya. Inî'rî mîrîrî ye'ka yapurîya'nîkon namai irumakakonpa sîrîrî Paapa maimu ekaremekî annaya apî'nîkon —ta'pí to'ya. —Tîise Paapa pia neken enna'potí. Paapa yapurítí ipatîkarî tîiko'mansen. Manni' ka' koneka'tîpon moropai pata koneka'tîpon tuna koneka'tîpon tamî'nawîron sîrîrî pata po tîiko'mansen Paapa níkoneka'pî. Mîrîrî koneka'tîpon pia enna'potí —ta'pí to'ya to' pí'. ¹⁶ —Pena Paapaya ikupí'pí pemonkonyami' ko'manto'pe itu'se tîwe'to'kon yawîrî. Maasa pra tepu'tí to'ya pra awanî ye'nen. ¹⁷ Mîrîrî tanne Paapaya anî' pe tîwanî ekareme'pítí'pí tîwîrî morî kupí tîuya wenai epu'to'pe to'ya kai'ma. Mîikîrî Paapaya kono' yarima ka' poi. Mîikîrî Paapaya uyekkarikon emîsa' mo'ka weiyu ton tîrî. Mîikîrî Paapaya uyekkarikon ton tîrî. Mîikîrî Paapaya atausinpanto' tîrî uyewankon ya' —ta'pí to'ya. ¹⁸ Mîrîrî taa tîpo tekînon anwîpai to' ko'mamî'pí inkamoro yapurîpa, mîrîrî namai to' eseka'nunka tîise.

¹⁹ Mîrîrî tîpo iipî'san Antioquia cidaderî poi moropai Icónio cidaderî poi inkamoroya arinîkon meruntîannîpî'pí Paulo taruma'tîto'pe to'ya. Mîrîrî ye'nen Paulo pa'tîpítí pia'tí'pí to'ya tî'kon ke. Iworoka'pí to'ya moropai poro pona cidade poi aasa'mantasa' kai'ma. ²⁰ Tîise mîikîrî pia innape Jesus ku'nenan emurukuntí'pí iwoi. Moropai mîikîrî e'mî'sa'ka'pí inî'rî. Inî'rî eewomî'pí mîrîrî cidade ta. Moropai tiaron wei yai Paulo Barnabé wítí'pí Derbe cidaderî pona.

Antioquia Pona Paulo Barnabé Enna'po

²¹ Miarî Derbe cidaderî pona teerepansa'kon pe Paapa maimu ekaremekî'pí Paulo Barnabéya. Mîrîrî yai tu'ke innape Jesus kupí'pí to'ya. Mîrîrî tîpo to' enna'po'pí Lистра cidaderî pona Icónio cidaderî pona moropai Antioquia Písidia pata po tîwe'sen pona. ²² Miarî innape Jesus ku'nenan panama'pí to'ya inî' panpí' meruntí ke innape iku'to' to'ya e'to'pe to' píika'tí'pí to'ya. Maasa pra uyesa'kon pe Paapa yu'se enî ya, mararî pra e'taruma'tînto' yapítanîpí e'pai awanî kai'ma to' yeurîma'pí to'ya. ²³ Mîrîrî tîpo soosi esanon ton menka'pí Jesus naipontí'sanya soosikon kaisari. Inkamoro pona to' epîrema ko'mannîpí'pí tekkarikon tonpai pra esatí'pí to'ya Paapa pí'. Manni' innape to' níkupí'pí pí' esatí'pí to'ya, to' píika'tîto'peiya to' meruntîrî ton tîito'peiya kai'ma. ²⁴ Mîrîrî tîpo Paulo Barnabé enna'po'pí Písidia pata poro to'sari to' wítí'pí Panfília pata pona teerepamîkon píkirî. ²⁵ Miarî inkamoroya Paapa maimu ekaremekî'pí níri Perge po. Mîrîrî tîpo to' wítí'pí Atália peyakí pona to' erepamî'pí.

²⁶ Tarîpai inkamoro asara'tí'pí mîrîrî Atália peyakí po apo'yen ya' tuutîkonpa Antioquia cidaderî pona Síria pata po tîwe'sen pona. Mîrîrî pata wanî'pí pena inkamoro Paulo Barnabé rumaka to'ya Paapa esenyaka'mato' ku'to'pe to'ya pata'pí pe. Morî pe Paapa e'to' wenai mîrîrî teesenyaka'mato'kon aretî'kasa' to'ya wanî'pí. ²⁷ Mîrîrî ye'nen miarî teerepanse tamî'nawîronkon pemonkonyami' muurunkuntí'pí to'ya innape Jesus ku'nenan moropai inkamoro pí' í' kupí'pí Paapaya ekaremekî'pí to'ya. Inkamoro eseurîma'pí ekaremekî'pí to'ya í' ku'sa' Paapaya tîwenai'nîkon. Mîrîrî ekaremekî'pí to'ya. Moropai í' kai'ma Paapaya Judeuyamî' pepîn píika'tí'pí, mîrîrî ekaremekî'pí to'ya to' pí'. ²⁸ Mîrîrî tîpo inkamoro Paulo Barnabé ko'mamî'pí kure'ne miarî innape Jesus ku'nenan kore'ta.

15

Jesus Naipontí'san Moropai Soosi Esanon Pokonpe Paulo Barnabé Emurukuntí.

¹ Antioquia po tîwanîkon yai tiaronkon Judeuyamî'ya Judéa poi iipî'sanya innape Jesus ku'nenan yenupa'pí tesorukon ta. Ta'pí to'ya to' pí' see warantí: —Anî'ya tîmere pí'pí pottí ya'tîsa' pra awanî ya, awe'píika'tí eserîke pra awanî. Maasa pra Moisésya ta'pí yawîrî ikupí anî'ya pra awanî ye'nen awe'píika'tí eserîke pra awanî —taapítí'pí to'ya. ² Mîrîrî eta tîuya'nîkonya yai Paulo moropai Barnabéya inna taa pra awanî'pí. Mîrîrî ye'nen inkamoro to' yenupatîponkon pokonpe to' eseurîma'pí. —Mîrîrî ye'ka pepîn —ta'pí to'ya. Tîise inkamoroya yuuku pra awanî'pí. Maasa pra tesorukon yawîrî ikupí to'ya yu'se tîwanîkon ye'nen. Mîrîrî yeseru koneka tîuya'nîkon pra awanî ye'nen innape Jesus ku'nenanya Paulo moropai Barnabé moropai tiaronkon innape Jesus ku'nenan yarima'pí Jerusalém pona to' wítíto'pe inî' panpí' mîrîrî yekare epu'se to' wítíto'pe kai'ma Jesus naipontí'san pia, moropai soosi esanon pia. ³ Inkamoro ese'ma'tí'pí Antioquia poi. Tuutîkon pe to' wítí'pí Fenícia pata poro, moropai Samaria pata poro. Mîrîrî yai inkamoroya í' kai'ma Judeuyamî' pepînya innape Jesus ku'sa' ekaremekî'pí miarî to' pí'. Mîrîrî yekare eta tîuya'nîkon ya yai to' ena'pí kure'ne taatausinpai mîrîrî pí'.

⁴ Mîrîrî yai Jerusalém pona to' erepamî yai inkamoro pata'se' ton tîrî'pí innape Jesus ku'nenanya, moropai inaipontí'sanya moropai soosi esanonya to' pata'se' ton tîrî'pí.

Inkamoroya mîrîrî pe rî î' kupî'pî Paapaya ekaremekî'pî tîwenai'nîkon. Judeuyamî' pepînya innape Jesus kupî'pî imaimu eta tîuya'nîkon wenai. Mîrîrî ekaremekî'pî to'ya to' pî'.⁵ Mîrîrî tanne moro to' wani'pî fariseuyamî' innape Jesus kupî'tîponkon. Inkamoro ya ta'pî: — Judeuyamî' pepînya tîmere pî'pî pottî ya'tî to'ya e'pai awanî mîrîrî. Î' kai'ma Moisésya taasa' yawîrî ikupî e'pai awanî mîrîrî —ta'pî fariseuyamî'ya. —Mîrîrî warantî pra to' wani ya, to' e'pîka'tî pepîn —ta'pî to'ya.

⁶ Mîrîrî ye'nen inkamoro Jesus naipontî'san, moropai soosi esa' pe tîwe'sanon pokonpe to' emurukuntî'pî, mîrîrî yeseru konekakonpa kai'ma. ⁷ Mîrîrî pî' kure'ne teeseurîmakon aretî'ka pe, Pedro e'mî'sa'ka'pî moropai ta'pîiya: —Uyonpayamî', epu'nenan amîrî'nîkon morî pe î' kai'ma Paapaya umenka'pî akore'tapai'nîkon pena pu'kuru pra, sîrîrî tîmaimu ekareme'to'peuya kai'ma Judeuyamî' pepîn pî', mîrîrî Jesus yekare eta tîuya'nîkon yai innape iku'to'pe to'ya. ⁸ A'kî, Paapaya tamî'nawîronkon yewan epu'nenya Morî Yekaton Wannî yarîma'pî to' esa' pe aako'manto'pe uurî'nîkon pia yarîma'pî tîuya warantî. Mîrîrî wenai epu'tî pî' uurî'nîkon man innape to' e'pîka'tîsa' man. ⁹ Maasa pra imakui'pî to' nikupî'pî mo'ka'pî Paapaya innape tikupî to'ya wenai. Mîrîrî warantî nîrî uurî'nîkonya innape ikupî yai unkupî'pîkon imakui'pî mo'ka'pîiya. Mîrîrî ye'nen Paapaya uurî'nîkon era'ma se' kaisarî, e'sentai pra. ¹⁰ Tîise î' wani' awanî ye'nen taaya'nîkon tiaronkon pî', “Moisésya taasa' yawîrî e'pai awanîkon,” mîrîrî yawîrî pra e'nî tanne, mîrîrî yawîrî pra utamokon nuri'tiyamî' e'sa' tanne. Tîise î' wani' awanî ye'nen tiaronkonya mîrîrî amî'ne yarî yu'se awanîkon yarî yentainon. Mîrîrî warantî taaya'nîkon wenai Paapa ekore'ma yu'se ka'rî awanîkon apî'nîkon. ¹¹ Mîrîrî ye'ka pe pra neken. Maasa pra e'pîka'tînsa' epu'tî tî'noko'pî pe Jesusya uurî'nîkon ku'sa' wenai. Mîrîrî morî pe Paapa e'to' wenai nîrî inkamoro Judeuyamî' pepîn e'pîka'tîsa' man —ta'pî Pedroya.

¹² Tîise mîrîrî tîpo Pedro eseurîma eta tîuya'nîkon tîpo moo to' wani'pî, inî'rî Paulo moropai Barnabé eseurîma etakonpa. Inkamoro ya î' kai'ma ikupî eserîkan pepîn kupî'pî moropai kure'nan esenumenkato' kupî'pî Paapaya to' wenai. Mîrîrî ekaremekî'pî to'ya. Judeuyamî' pepîn pîka'tîsa' Paapaya ekaremekî'pî to'ya. ¹³ Paulo Barnabé eseurîma ataretî'ka pe, Tiago e'mî'sa'ka'pî. Moropai ta'pîiya: —Uyonpayamî', maasa eseurîma etatî —ta'pîiya. ¹⁴—Amenrî Simão eseurîma ataretî'ka eta'nîkon man. Paapaya tiaronkon menkasa' tîmîrî ton pe Judeuyamî' pepîn kore'tapai tîpemonkono pe to' e'to'pe kai'ma. Mîrîrî ye'nen epu'tî'nîkon Judeuyamî' pepîn sa'namanen pe Paapa wani'. ¹⁵ Pena sîrîrî pî' Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' nuri'tî eseurîma'pî. Imenuka'pî to'ya see warantî: ¹⁶ Paapaya ta'pî:

“Maasa uupî kupî sîrîrî Judeuyamî',
Davi payanî'san pîka'tîi.

Î' pe pra rî inkamoro wani',
tîise morî pe to' konekauya kupî sîrîrî,
pena to' e'sa' warantî.

„Maasa pra inkamoro esa' ton
tîrîuya kupî sîrîrî to' yonpa ke rî,
inkamoro ko'manto'pe morî pe.”

¹⁷ Mîrîrî unkupî'pî era'ma tîuya'nîkon wenai
uyuwa Judeuyamî' pepînya.
Inkamoro wani' unmenka'san pe
uurî ton pe to' e'to'pe.”

Am 9.11,12

Sîrîrî pî' Paapa eseurîma'pî ikonekatîpon. ¹⁸ Î' kai'ma ikupî tîuya ekaremekî'pîiya pena tîmaimu ekareme'nenan wenai —ta'pî Tiagoya.

¹⁹ —Mîrîrî ye'nen uurî esenumenkato' wani' uurî'nîkonya taa e'pai pra awanî Moisés maimuya taasa' yawîrî to' ko'mannîto'pe. Mîrîrî warantî awanî ya, sa'me awanî Judeuyamî' pepîn pia, innape Jesus ku'nenan pia. ²⁰ Uurî esenumenka kaareta anmenukapai awanî sîrîrî to' pia. Taato' to' pî', to' yeseru penaro' rumakato'pe to'ya, mia' ke ikonekasa' pia, to' napurî ton pe to' nîrîrî'pî sararu yanî to'ya namai. Moropai tapai awanî nîrî to' pî', se' tapairî wîrî'sanyamî' yarakkîrî to' wani' namai, moropai wîrî'sanyamî' wani' namai se' tapairî warayo'kon yarakkîrî. Tapai awanî nîrî i'mî ye'pî waikî'sa' yanî to'ya namai min epa'kasa' pra tîise. Inî'rî imînî yarakkîrî yanî to'ya namai. ²¹ Maasa pra mîrîrî warantî to' wani ya, inkamoro yewanmîrî to' yeseru yairî pra to' wani ye'nen. Maasa pra mîrîrî yekare epu'tî Judeuyamî'ya pena pata pai Moisés maimuya taasa' eta pî' to' ko'manpîti sábadô kaisarî to' epere'to' yewî'kon ta. Mîrîrî ye'nen mîrîrî teserukon rumakato'pe to'ya —ta'pî Tiagoya.

Judeuyamî' Pepîn Pia Kaareta Yarîma To'ya

²² Tiago eseurîmasa' tîpo, Jesus naipontî'sanya moropai soosi esanonya, tamî'nawîron innape Jesus ku'nenan pokonpe si'ma Antioquia pona kaareta yarîtonkon warayo'kon

menka'pi, Paulo moropai Barnabé pokonpe attítónkon. Judas itese' waikatoi Barsabás, moropai Silas asakí'ne neken to' menka'pi to'ya. Insamoro epu'tí'pi innape Jesus ku'nenanya yairí to' yeseru waní. ²³ Inkamoro yaipontí'pi to'ya mîrîrî kaareta yaato'pe to'ya kai'ma. Ta'pi to'ya:

Anna Jesus naipontí'san moropai soosi esanonya taa anna waní ayonpakon pe innape Jesus kupí'nikon wenai. Mîrîrî ye'nen anna maimu man amîrî'nikon Judeuyamí' pepin Antioquia ponkon moropai Síria ponkon moropai Cilícia ponkon pia.

²⁴ Akore'ta'nikon anna yonpayamí' wítísa' yai kure'ne ayewankono'ma'pikon to'ya epu'tí'pi' anna man. Inkamoroya í' kai'ma ayenupasa'kon ya anna maimu pe pra awaní mîrîrî. ²⁵ Mîrîrî ye'nen annaya tamí'nawírî sí'ma teesetai insamoro warayo'kon yarima sírîrî aapia'nikon, uyonpayamí'. To' wítí sírîrî uwakîrîkon pu'kuru uyonpayamí' Paulo, Barnabé pokonpe. ²⁶ Insamoro Paulo Barnabéya itekare ekaremekí'pi' to' ko'mamí'pi. Mîrîrî wenai to' anwípai tiaronkon waní'pi Uyepotorîkon Jesus Cristo yekare ekaremekí' to'ya wenai. ²⁷ Mîrîrî ye'nen Judas yarima moropai Silas yarima annaya sírîrî amîrî'nikon pia ayarakkírî'nikon to' eseurímato'pe morí pe sírîrî kaareta anna nîmenuka'pi'pi'. Inkamoroya ekaremekí' morí pe apí'nikon. ²⁸ Sírîrî yekare koneka'pi' Morí Yekaton Wanníya moropai annaya. Iní'rî Moisés maimuya taasa'yawírî awaníkon e'pai pra awaní. Maasa pra mîrîrî yawírî awaníkon ya sa'me awaní. Tíise ankupíkon ton ekaremekí' annaya epu'tíkonpa. ²⁹ Mîrîrî ye'nen mia' ke ikonekasa' to' napurí ton pe pia to' nítírî'pi sararu yaníya'nikon namai. Moropai í'mí ye'pi tíwaikkí'se iwísa' yaníya'nikon namai, imíní yarakkírî. Moropai imakui'pi kupí'pi' eesenumenkakon namai, se' tapairí wírî'sanyamí' yarakkírî awaníkon namai. Moropai wírî'sanyamí' waní namai se' tapairí warayo'kon yarakkírî. Mîrîrî warantí ikupíya'nikon ya, morí pe awaníkon.

Mîrîrî warantí kaareta menuka'pi' to'ya.

³⁰ Mîrîrî típo inkamoro Paulo Barnabé moropai Judas Silas ese'ma'tí'pi Antioquia pona. Mîrîrî kaareta yarí'pi to'ya. Miarí teerepansa'kon pe innape Jesus ku'nenan muurukuntí'pi to'ya moropai mîrîrî kaareta rumaka'pi' to'ya to' pia. ³¹ Moropai mîrîrî kaareta erenkasa' tíuya'nikon típo taatausinpai to' waní'pi. Í' taasa' kaaretaya epu'tí'pi to'ya mîrîrî yai. Mîrîrî ye'nen kure'ne to' atausinpa'pi. ³² Mîrîrî típo Paapa maimu ekareme'nenan Judas, Silas eseuríma'pi. Inkamoroya to' meruntítanní'pi iní'panpí'. Mîrîrî ye'nen taatausinpai to' waní'pi. ³³ Mîrîrî típo to' ko'mamí'pi mararí wei kaisarí moropai to' enna'po'pi Jerusalém pona taipontí'típonkon pia. Mîrîrî ye'nen to' esekaremekí'pi. Moropai inkamoroya ta'pi: —Inna, morí pe atítí —ta'pi to'ya to' pi'. ³⁴ Tíise teesekaremekí' típo e'nímípai Silas waní'pi. Mîrîrî ye'nen awe'nímí'pi.

³⁵ Moropai Paulo Barnabé e'nímí'pi nírî Antioquia po. Innape Jesus ku'nenan yenupa'pi to'ya. Moropai tiaronkonya nírî to' yenupa'pi Paapa maimu pí'.

Paulo Moropai Barnabé Epantaka

³⁶ Mîrîrî típo Pauloya ta'pi Barnabé pí': —Enna'ponpai awaní sírîrî uyonpakon innape Jesus kupítípono'san yekare etapí'se cidadekon poro —ta'piya. —Manní' o'non poro uurí'nikonya itekare ekaremekí' ne'tíkini mîrîrî poro wítínpai awaní sírîrî —ta'piya. —Morí pe to' ko'mamí' yekare etai —ta'piya. ³⁷ Mîrîrî yai Barnabéya ta'pi: —João Marcos yaapai man —ta'piya. ³⁸ Tíise Pauloya yuuku'pi: —Kaane, attí e'pai pra man. Maasa pra pena uupiapai'nikon Panfilia pata poi awenna'po'pi. Tamí'nawírî uurí'nikon asato' poro aasa'sa' pra waní'pi —ta'piya. Tíise, —Kaane —ta'pi Barnabéya. —Attí e'pai man. Tíise yuukuiya pra Paulo waní'pi. ³⁹ Mîrîrî pí' to' eseuríma'pi mîrîrî wenai. Mîrîrî típo to' epantaka'pi Paulo Barnabé yarakkírî. Mîrîrî ye'nen Barnabéya João Marcos yarí'pi tarakkírî. To' asara'tí'pi apo'yen ya' tuutíkon Chipre wono pona. ⁴⁰ Tíise Pauloya Silas menka'pi tarakkírî attító'pe kai'ma. Moropai inkamoro pona to' epírema'pi. Ta'pi to'ya: —Paapa, morí amírî. Mîrîrî morí pe awe'to' wenai insanan píika'tíkí morí pe to' wítító'pe —ta'pi to'ya. Mîrîrî típo to' ese'ma'tí'pi. ⁴¹ Mîrîrî yai Paulo Silas wítí'pi to'sarí Síria pata poro moropai Celícia pata poro. Inkamoroya mîrîrî warantí innape Jesus ku'nenan yausinpai'pi mîrîrî yai tuutísa'kon yai, taatausinpai to' ko'manto'pe kai'ma.

16

Timóteo Wítí Paulo, Silas Yarakkírî

¹ Moropai Paulo wítí'pi Derbe cidaderí pona moropai Listra cidaderí pona. Miarí Listra po Timóteo ko'manpítí'pi. Paapa yapurínen pe awaní'pi. Míikírî yan waní'pi Judeupa' pe moropai innape Jesus ku'nen pe. Tíise iyun waní'pi Judeu pe pra tíise grego pe. ² Morí pe Timóteo ko'manpítí'pi, tamí'nawíronkon innape Jesus ku'nenanya epu'tí'pi Listra ponkon moropai Icônio ponkonya. —Morí pe Timóteo yeseru man —taapítí'pi to'ya. ³ Timóteo anapai Paulo waní'pi tarakkírî'nikon. Tíise imere pí'pi pottí ya'tísai'ya pra iyun waní'pi.

Maasa pra Judeu pe pra awani'pi. Miriri epu'ti'pi tamirawironkonya Judeuyami' yeseru yawiri pra awani ye'nen ,to' kore'ta asari eserike pra awani'pi. Miriri ye'nen imere pi'pi potti ya'ti me'po'pi Pauloya tarakkiri'nikon attito'pe. ⁴ Moropai Paulo, Silas witi'pi Timoteo yarakkiri. To' witi'pi. Tu'ke cidadekon poro to' witi'pi. Kaareta pinunpa'pi to'ya. Miriri kaareta wani'pi Jerusalem ponkon eseurimato'. Miriri kaareta pona Jesus naiponti'san nekaremeki'pi moropai innape Jesus ku'nenan esanon nekaremeki'pi. Miriri pinunpa'pi Paulo pokonya. —Miriri kaaretaya taasa' yawiri ko'mannipai'nikon —taapiti'pi to'ya. ⁵ Miriri waranti merunti ke innape Jesus ku'nenan ena'pi. In'i panpi' epu'ti'pi to'ya moropai in'i panpi' innape ikupi'pi to'ya. Moropai tu'ke panpi' to' epami'pi wei kaisari.

Paulo We'ne'piti Macedonia Pon Warayo' Yarakkiri

⁶ Moropai Paulo pokon witi'pi. Miriri yai Mori Yekaton Wanniya ta'pi to' pi': —Katiti Asia pata pona Paapa maimu ekareme'se —ta'piya. Miriri ye'nen to' witi'pi Frigio-Galacia pata poro. ⁷ Moropai to' erepami'pi Misia pata pona. Miriri yai Bitinia pata pona itipai to' wani'pi teuren. Tise in'i'ri Mori Yekaton Wanniya to' witi'pi pra awani'pi. ⁸ Miriri ye'nen Misia pata yuwa'ka'pi to'ya moropai to'sari to' witi'pi Troade pona. ⁹ Miriri ewarono' ya' Paulo we'ne'piti waranti wani'pi. Miriri tiwe'ne'pi'to' ya' warayo' era'ma'piya, Macedonia poinon. Miikiri warayo'ya Paulo yeka'nunka'pi. Taapiti'piya: —Asi'ki Macedonia pona, anna piika'ti' asi'ki —kai'ma taapiti'piya, miikiri warayo'ya. Miriri waranti Paulo we'ne'piti'pi. ¹⁰ Moropai Paulo we'ne'piti'pi tupo anna ekoneka'pi Macedonia pona anna wifito'pe. Maasa pra anna witi'pi yu'se Paapa wani'pi epu'ti'pi annaya, itekare ekareme'se to' pi'.

Lidia, Filipos Ponya Innape Jesus Kupi

¹¹ Miriri ye'nen anna asarati'pi apo'yen ya' Troade poi. Miaripai anna witi'pi to'sari Samotracia wono pona. Moropai tiaron wei yai anna witi'pi anna erepami'pi Neapolis peyakipi pona. ¹² Miaripai anna witi'pi Filipos pona. Miriri Filipos cidaderi wani'pi ipikku pe tiwe'sen Macedonia pata pon. Romanoyami' ko'manto'pe awani'pi. Moro anna ko'mami'pi marari.

¹³ Moropai sabado yai anna epa'ka'pi cidade yapai iren ena pona. Moro Judeuyami' epiremato' pata wani kai'ma anna esenumenka'pi. Miriri ye'nen anna witi'pi. Moropai moro anna ereuta'pi moropai anna eseurima'pi wiri'sanyami' iti'san epiremai yarakkiri. ¹⁴ Miriri ya wiri' wani'pi itese' Lidia, Tiatura cidaderi pon. Miikiri wani'pi teesenyaka'masen suuyu kamisa morikon ke tiwe'repa pi'. Miikiri wani'pi Paapa yapurinen pe. Miririya anna eseurima eta'piya. Moropai Paapaya eesenumenkato' ton tiri'pi' taasa' Pauloya ku'to'peiya innape. ¹⁵ Miriri tupo miikiri moropai itewi' tawonkon esenpatakona'pi. Miriri tupo ta'piya anna pi': —Innape Uyepotorikon ku'nen pe wani taripai, epu'tiya'nikon ya, maai'ti uyewi' ta iko'manse —ta'piya anna pi'. Miriri ye'nen imaimu wenai anna witi'pi itewi' ta.

Atarakkannito' Yewi' Ta Paulo Silas Yari To'ya

¹⁶ Miriri tupo tiwin wei yai epiremanto' pata pona anna witi tanne, ikaraiwari poitiripa'ya anna epori'pi. Miikiri wani'pi o'ma' yarakkiri tiwe'sen pe. Miikiri eseurimapiti'pi pemonkonyami' yarakkiri maasa awe'kupiton pi' to' yarakkiri. Miriri wenai miikiri karaiwaritononya tu'ke tiniru yapipi'pi. ¹⁷ Miikiriya anna wenaimepiti'pi tiwentaimepi'se. Taapiti'piya: —Insanan warayo'kon wani Paapa ipikku poitiritonon pe. Api'nikon e'piika'tinto' yekare ekareme'nenan insamoro —kai'ma taapiti'piya. ¹⁸ Tu'ke wei kaisari aako'manpiti'pi miriri taa pi'. Miriri pi' Paulo eseta'ka tu'ka'pi. Moropai teera'ti ta'piya o'ma' pi': —Tauya api', Jesus Cristo maimu pe epa'kaki miikiri yapai —ta'piya. Miriri taiya pe ri o'ma' epa'ka'pi tiwinari.

¹⁹ Moropai miikiri karaiwaritononya epu'ti'pi. In'i'ri tiniru yapisi to'ya pepin maasa pra in'i'ri awe'kupiton pi' miikiri aurino'pi eseurima eserike pra awani'pi o'ma' epa'kasa' ye'nen. Miriri ye'nen Paulo, Silas yapisi'pi to'ya. Yari'pi to'ya miriri cidade esanon pia, ipikkukon pia. ²⁰ Moropai to' enepi tiuya'nikon pe, ta'pi to'ya ipikkukon pi': —Judeuyami' insamoro, imaku'pi kupi to'ya tari upatakon po. ²¹ To' yeseru uyeserukon waranti pra man. To' yeseru yawiri uuri'nikon ko'mami eserike pra man, Romanoyami' uuri'nikon miito'pe —ta'pi to'ya tesa'kon pi'.

²² Miriri pi' tamirawironkon pemonkonyami' entaimepiti'pi Paulo moropai Silas winiki. Moropai to' esanonya to' pon mo'ka'pi to' po'piti me'pokonpa. Moropai to' po'piti me'po'pi to'ya yei ke. ²³ Marari pra to' po'piti tiuya'nikon tupo to' yarakkamo'pi to'ya atarakkannito' yewi' ta. Moropai ta'pi to'ya atarakkannito' ko'manni'nen pi': —Insanan warayo'kon ko'manni'ki mori pe to' epa'ka namai —ta'pi to'ya ipi'. ²⁴ Miriri eta tiuya pe atarakkannito' ko'manni'nenya Paulo, Silas yari'pi quarto ta, itu'nakan ta moropai to' puu yeka'ma'pi to'ya yei amu'ne yai. Miriri waranti ikupi'piya to' epa'ka namai maasa pra itesa'ya ta'pi —Mori pe to' ko'manni'ki —kai'ma miito'pe.

²⁵ Míríríya anoinna yairí Paulo, Silas epírema'pí moropai to' eserenka'pí, Paapa yapurí'pí to'ya tiaronkon tarakkíronkonya eta tanne. ²⁶ Mírírí yai tiwinarí pata e'títítíkka'pí kure'ne. Moropai atarakkanníto' yewí' e'títítíkka'pí mana'takon esettapuruka'pí tamí'nawírí. Moropai tamí'nawíronkon yewa'títo'kon atarakkanmoka'pí. ²⁷ Mírírí yai to' ko'manní'nen paka'pí. Moropai mana'takon esettapurukasa' era'ma tíuya yai eranne' pe eena'pí. Tamí'nawíronkon ama'ye'kon epen pí' man kai'ma eesenumenka'pí. Mírírí ye'nen tikasuparai mo'ka'píiya tíwe'wípa kai'ma. ²⁸ Tíise Paulo entaime'pí aronne: —Aawarírí ke'wí tamí'nawírí anna man tarí —ta'píiya.

²⁹ Mírírí eta tíuya pe ta'píiya ipoítírí pí': —Uweiyu ton era'mata —ta'píiya. Moropai eeka'tumí'pí Paulo, Silas pia. Tíwe'títí'ka pe awe'sekunka'pí to' pia eranne' pe tíwaní ye'nen. ³⁰ Moropai to' yarí'píiya atarakkanníto' yewí' tapai. Moropai ta'píiya to' pí': —Uyonpayamí', í' ku'to'peuya e'píika'títo'pe —ta'píiya.

³¹ Moropai yuuku'pí Paulo, Silasya: —Jesus ku'kí innape —ta'pí to'ya ipí'. —Innape ikupíya ya, apíika'tí Paapaya, amírí moropai ayonpayamí' —ta'pí to'ya. ³² Moropai Uyepo-toríkon maimu pí' míkírí yeuríma'pí to'ya tiaronkon itewí' tawonkon pokonpe. ³³ Moropai mírírí yai Paulo, Silas ye'netíkon rona'píiya. Mírírí típo míkírí esenpatakona'pí tonpayamí' yarakkírí. ³⁴ Teesenpatakonasa' típo Paulo, Silas yarí'píiya tewí' ta. Miarí to' ya're' ton yenpo'píiya. Moropai kure'ne aatausinpasa' waní'pí míkírí moropai tonpayamí' innape Paapa ku'sa' tíuya'níkon ye'nen.

³⁵ Eerenma'sa' pe surarayamí' yaríma'pí cidade ponkon esananya atarakkanníto' yewí' ta. Teerepansa'kon pe ta'pí to'ya: —Inkamoro Paulo, Silas yenpa'kaki to' wítíto'pe —ta'pí surarayamí'ya. ³⁶ Mírírí ye'nen atarakkanníto' ko'manní'nenya to' maimu ekaremekí'pí Paulo, Silas pí'. Ta'píiya: —Surarayamí' yarímasa' cidade ponkon esananya man tarí amírí'níkon rumakato'peuya —ta'píiya. —Mírírí ye'nen attíkon eseríke awaní tíwanmíra —ta'píiya.

³⁷ Tíise ta'pí Pauloya: —Kaane, anna wítí pepín. Anna po'pítí'pí to'ya tamí'nawíronkonya era'ma tanne, anna Romanoyamí' tíise. Moropai ama' pe anna anarímapai to' waní tarípai, tiaronkonya epu'tí namai. Tíise tíwí to' naiípí anna rumakato'pe to'ya tíwarírí'níkon —ta'pí Pauloya.

³⁸ Moropai í' taasa' Pauloya ekaremekí'pí surarayamí'ya tesa'kon pí'. Moropai Paulo, Silas waní Romanoyamí' pe eta tíuya'níkon pe to' esa' ena'pí eranne' pe. ³⁹ Mírírí ye'nen to' wítí'pí Paulo, Silas pia. Morí pe to' eseuríma'pí to' yarakkírí: —Í' waní' pra man, tarípai —ta'pí to'ya. Moropai atarakkanníto' yewí' tapai Paulo, Silas yarí'pí to'ya. Moropai cidade yapai to' epa'kato'pe yeka'nunka'pí to'ya. ⁴⁰ Atarakkanníto' yewí' tapai teepa'kakon ya to' wítí'pí Lídía yewí' ta. Miarí innape Jesus ku'nenan era'ma'pí to'ya. Moropai to' meruntítannípí'pí to'ya. Mírírí típo to' ese'ma'tí'pí mírírí Filípos cidaderí poi.

17

Tessalónica Cidaderí Pona Paulo, Silas Wítí

¹ Inkamoro wítí'pí Anfípona cidaderí poro moropai Apolónia cidaderí poro. Moropai to' erepamí'pí Tessalónica cidaderí pona. Miarí Judeuyamí' epere'to' yewí'kon ta to' wítí'pí tesorukon ta. ² Seuríwí'ne sábadó kaisarí to' wítí'pítí'pí. Mírírí ya Paapa maimu e'menukasa' pí' pemonkonyamí' yeuríma'pí to'ya miarí, tesorukon yawírí. ³ Pauloya ekareme'pítí'pí í' kai'ma píika'títón Paapa nimenka'pí e'taruma'típai awaní'pí ekaremekí'píiya. Mírírí típo aasa'mantasa' típo, Paapaya í'mí'sa'ka ekaremekí'píiya nírí. Míkírí Jesus yekare pí' eeseuríma'pí: —Míkírí Jesus píika'títón Paapa naríma'pí tauya sírírí apí'níkon —ta'píiya. ⁴ Mírírí yai Paulo, Silas teurímakon yai, innape ikupí'pí aríníkon pemonkonyamí'ya. Tiaronkon Judeuyamí'ya moropai Paapa yapurínenan gregoyamí'ya moropai aríníkon wírí'sanyamí' ípíkkupa' pe tíwe'sananya nírí ikupí'pí innape.

⁵ Tíise innape iku'nenan pepín Judeuyamí' inkamoro kinmuwa'pí to' winíkí. Inkamoroya pemonkonyamí' se' tapaironkon rí eseporo rí tíwe'sanon warayo'kon yanno'pí. Í' rí see imakuí'pí ku'to'pe to'ya Paulo winíkí. Inkamoroya mararí pra pemonkonyamí' ekore'ma emapu'tí'pí Paulo, Silas winíkí. Mírírí yai to' ekatumí'pí Paulo, Silas yuwai Jasom yewí' ta. Mírírí yai tí' yenunpítí'pí to'ya mararí pra Jasom yewí' pona inna'ta ya'moríkka'pí to'ya, tíise Paulo eporí to'ya pín. ⁶ Mírírí ye'nen eporí tíuya'níkon warantí pra Jason woroka'pí to'ya. Yarí'pí to'ya ípíku pe tíwe'sen rawírí, pemonkonyamí' rawírí. Moropai tiaronkon innape Jesus ku'nenan pokonpe to' yarí'pí to'ya. Ta'pí to'ya: —Insamoro warayo'kon imakuí'pí kupí pí' to' waní sírírí cidade po. Ikupí'pí to'ya sinporo tarípai to' erepansa' taríwaya imakuí'pí ku'se —kai'ma to' eseuríma'pí. ⁷ —Inkamoro waní'pí Jasom yewí' ta tíise í' kai'ma yairí ípíkkukon yeseru yawírí ikupí to'ya pepín. Yairí pra to' ko'mamí —ta'pí to'ya. —Tiaron uyesa'kon moro man taa pí' to' ko'mamí, itese' Jesus —taa

to'ya. ⁸ Mírírí eta tíuya'níkon ya ariníkon pemonkonyamí' moropai to' esanon wani'pí iní' panpí' íri pe to' winíkí. ⁹ Mírírí ye'nen ípikkukonya ta'pí Jason moropai tiaronkon pí', tínu ru ye'mato'pe to'ya kai'ma. Mírírí típo to' rumaka'pí to'ya.

Beréia Cidaderí Pona Paulo, Silas Wítí

¹⁰ Mírírí típo eewaronpansa' pe tiaronkon innape Jesus ku'nenanya Paulo, Silas yari'pí Beréia cidaderí pona. Miarí eerepansa'kon yai to' wítí'pí Judeuyamí' epere'to' yewí'kon ta. ¹¹ Miarí pemonkonyamí' wani'pí morí pe panpí' Paapa maimu anetapai to' wani'pí Tessalónica ponkon warantí pra. Paapa maimu eta'pí to'ya tíwakíríkon pe. Mírírí ye'nen wei kaisarí to' esenupa'pítí'pí Paapa maimu e'menukasa' pí', anepu'pai tíwaníkon ye'nen. Innape Paulo nekaremekí'pí wani' anepu'pai to' wani'pí kure'ne. ¹² Mírírí warantí tu'kankon Judeuyamí'ya innape Jesus kupí'pí. Moropai tu'ke gregoyamí' moropai wírí'sanyamí' gregoyamí' ípikkupa'konya innape ikupí'pí níri.

¹³ Mírírí yai Beréia po Paulo, Silasya Paapa maimu ekaremekí eta'pí Tessalónica ponkon Judeuyamí'ya. Mírírí ye'nen to' wítí'pí miarí ya to' yekare pí'. Inkamoroya pemonkonyamí' pí' ta'pí imakui'pí ku'to'pe to'ya to' winíkí. ¹⁴ Mírírí yekare eta tíuya'níkon yai, innape Jesus ku'nenanya Paulo yari'pí tuna ena pona apo'yen ya' aasara'to'pe tíise Silas moropai Timóteo e'nímí'pí Beréia po. ¹⁵ Inkamoro innape Jesus ku'nenan morí pe Paulo yarakkírí tíwe'sananya yari'pí Atenas pona. Mírírí típo inkamoro Paulo pokonpe ití'san enna'po'pí Beréia pona. Inkamoroya Paulo maimu yari'pí Silas moropai Timóteo pia to' yannoto'. Ka'ne' pe to' wítíto'pe tepose Atenas pona ta'pí Pauloya.

Atenas Cidaderí Po Itekare Ekaremekí To'ya

¹⁶ Silas, Timóteo pokon eerepamí nímíkí pí' Paulo ko'mamí'pí Atenas po si'ma. Mírírí yai to' napuríkon mia' ke ikonekasa' era'ma'pí Pauloya miarí. Mírírí pí' eesewankono'ma'pí kure'ne Paapa yapurí to'ya pra awaní ye'nen. ¹⁷ Mírírí ye'nen Judeuyamí' epere'to' yewí' ta eeseuríma'pí Judeuyamí' moropai Judeuyamí' pepín yarakkírí, Paapa yapurínenan. Moropai wei kaisarí eeseurímapítí'pí tamí'nawíronkon epere'to' cidade arakkita tíwe'sen to' pata'se'. Miarí ariníkon erepamí. Mírírí ye'nen Paulo eeseurímapítí'pí to' pokonpe morí pe. Ekareme'pítí'píiya itekare. ¹⁸ Mírírí yai yenupatonkon wani'pí tiaronkon pemonkonyamí', inkamoro wani'pí Epicureuyamí' moropai Estóicoyamí'. Inkamoro eeseuríma'pí Paulo yarakkírí níri. Mírírí Paulo eeseuríma'pí epu'tí to'ya pín. Mírírí ye'nen to' esekaranmapo'pí. Ta'pí to'ya: —Í' see taa yu'se míserí wani' sírírí, epu'tí pra tíise? —ta'pí to'ya. —Pakko pe ka'ri awaní —ta'pí to'ya ipí'. Tiaronkonya yuuku'pí. Ta'pí to'ya: —Paapa aní' nepu'tí pepín pí' eeseuríma mírírí —ta'pí to'ya. Maasa pra Paulo eeseuríma'pí Jesus píika'títon pí'. Jesus wani' píika'títon pe ekaremekí'píiya. Moropai mírírí típo Paapaya i'mí'sa'ka'pí pí' eeseuríma'pí. ¹⁹ Mírírí ye'nen Paulo yari'pí to'ya tiaron ípikkukon eperepí pata'se' ya. Mírírí wani'pí Areópago ta. Moropai ta'pí to'ya Paulo pí': —Anepu'pai anna man mírírí anekaremekí'pí kai'ma amenan esenupanto' ekaremekí manni' —ta'pí to'ya. ²⁰ —Mírírí amírí eeseuríma manni' wani' mírírí epu'tí annaya pra man. Í' pí' eeseuríma? —ta'pí to'ya. —Mírírí ye'nen anetapai anna man —ta'pí to'ya. ²¹ Mírírí warantí ta'pí to'ya maasa pra tamí'nawíronkon wani'pí amenan yekare anetapaino pe. Inkamoro wani'pí Atenas ponkon moropai tiaronkon pata poinokon, moropai miarí tílko'mansenon pe. Inkamoroya í' rí yekare ekareme'pítí'pí tíwakíríkon pe.

²² Mírírí yai Paulo e'mí'sa'ka'pí mírírí to' pata'se' Areópago ta tamí'nawíronkon pemonkonyamí' rawírí. Ta'píiya: —Warayo'kon, Atenas po tílko'mansenon, aya'ramakon pí' wai wei kaisarí tamí'nawírí awaníkon mia' ke ikonekasa' yapurínenan pe, yapuríya'níkon eepíremakon yai. ²³ Maasa pra cidade poro uupí yai, eepere'to'kon yewí' pata'se'kon kaisarí era'ma pí' wai tiwin ayekínkon wílsa'ya'níkon yai, po'tí'ya'nikon yaponse' pí'. Mírírí pí' awe'menukasa' era'ma pí' wai —ta'pí Pauloya. —PAAPA ANÍ' NEPU'TÍ PEPÍN taato'. Inna, seru' pepín aní' nepu'tíkon pepín pí' yapurí pí' ko'manní pí' naatii, epu'tí'ma pra. Mírírí ye'nen mílírí ekaremekí'ya manni' epu'tíya'níkon yu'se wai —ta'píiya.

²⁴ —Míikírí Paapa wani' pata koneka'típon pe moropai tamí'nawírí sírírí pata po tílko'mansenoneka'típon. Míikírí wani' uyepotóríkon pe ka' ko'manní'nen pe, pata ko'manní'nen pe. Míikírí Paapa ko'mamí pepín warayo'kon níkoneka'pí wítí ta. ²⁵ Mírírí ye'nen mílírí Paapa wani' pepín í' koneka yu'se tímírí ton pe. Maasa pra mílírí Paapaya uurí'nikon ko'manto' ton tíri. Míikírí Paapaya uyettapusínkon ton tíri. Tamí'nawíron tíríiya uupí'nikon. ²⁶ E'mai'non warayo' koneka'píiya mílírí ko'manto'pe sírírí pata po. Míikírí wenai tamí'nawíronkon pemonkonyamí' ko'manto'pe. Maasa pra to' weiyu ku'ne'tí'pí Paapaya enen to' ko'manto' weiyu. Moropai to' pata ton ekaremekí'pí Paapaya tiwin pí' to' ko'manto'pe típatakon ya. Tamí'nawírí ikupí'píiya. ²⁷ Míikírí Paapaya ikupí'pí tíwa'to'pe kai'ma yuwa yai epoto'pe'nikon. Maasa pra aminke pra mílírí wani' uurí'nikon pí' tiwin pí'

e'ni tanne. ²⁸Í wani' awani' ye'nen maasa pra ipi' ko'manni' ye'nen. Ipikinsa' ko'manni' siriri. Manni' kan ayonpakon epu'nenanya taa manni' waranti. "Uuri' nikon wani' in mukuyami' pe niri" taa to'ya.

²⁹ Inmuku pe e'ni ye'nen, i' ton pe mia' ke ikonekasa' anapurikon ton konekaya' nikon? Miriri' waranti eesenumenkakon e'pai pra man. Maasa pra Paapa wani' pepin' miriri' ouro prata moropai ti' konekasa' waranti. ³⁰ Pena Paapaya tiwi' anapurikon yapurikonpa ikupi' pi, epu' tiya' nikon pra awanikon ye'nen. Maasa pra tepu' tiya' nikon yu' se awani' taripai. Tiise siriri' pata pai Paapaya tami' nawironkon pemonkonyami' ya imakui' pi tinkupi' pikon rumaka yu' se awani. ³¹ Maasa pra wei ku' ne' tisai' ya i' pensa pemonkonyami' imakui' pi rumaka' tiponkon pepin' yenumi' tiuya weiyu ku' ne' ti' piya. Miriri' kupiya miikiri' tiwin warayo' tinmenka' pi wenai. Miriri' epu' ti' tami' nawironkonya maasa pra miikiri' warayo' sa' mantasa' pimi' sa' ka' pi Paapaya. Miriri' ta' pi Pauloya to' pi.

³² Miriri' eta tiuya' nikon yai Jesus e' mi' sa' ka' pi yekare tiaronkon siira' pi ipi'. Tiise tiaronkonya ta' pi: —Miriri' ekaremekiya e'pai man ini' panpi' maasa epu' to' pe annaya — ta' pi to' ya. ³³ Miriri' ti' po Paulo witi' pi miari' pai. ³⁴ Miriri' yai tiaronkon warayo' konya innape Jesus kupi' pi. Inkamoro kore' ta warayo' wani' pi Dionisio itese'. Areopago ponkon kore' ta tiwe' sen. Moropai wiri' niri' itese' Damarisya innape ikupi' pi moropai tiaronkon.

18

Corintio Cidaderi Po Itekare Ekaremeki To'ya

¹ Miriri' ti' po Paulo witi' pi Atenas cidaderi' poi Corintio cidaderi' pona. ² Miarí Corintio cidaderi' po Judeu wani' pi itese' Áquila. Miikiri' wani' pi Ponto pata po esenpo' pi pe. Pena pu' kuru pra ri erepami' pi pe to' awani' pi Italia' poi tino' pi Priscila yarakkiri. Inkamoro ii' sa' wani' pi maasa pra reiyami' esa' pe tiwe' sen Claudiyoa tami' nawironkon Judeuyami' yempa' ka ye'nen. Epa' ka' pi pe awani' pi Roma poi. ³ Miikiri' era' mapi' se Paulo witi' pi eesenyaka' mato' ya'. Miriri' yai Pauloya era' ma' pi teesenyaka' mato' kupiya. Miriri' ye'nen miari' iipia Paulo esenyaka' ma' pi tappikon ton konekapiti' pi' to' esenyaka' ma' pi. ⁴ Tiise sábadokon kaisari' attipiti' pi Judeuyami' epere' to' yewi' kon ta Paapa maimu ekareme' piti' piya merunti ke. Maasa pra innape Jesus kupi' Judeuyami' ya moropai Gregoyami' ya yu' se Paulo wani' pi.

⁵ Moropai Silas, Timóteo pokon erepansa' yai Macedonia pata poi miriri' ye'nen Paulo esenyaka' ma pra eena' pi ini' ri. Tiise Paapa maimu ekaremeki' pi' neken eesenyaka' ma' pi wei kaisari. Taapiti' piya: —Jesus wani' Paapa nimenka' pi pe uplika' tinenkon pe —taapiti' piya. ⁶ Tiise miarironkon wani' pi itu' se pra. To' ekore' ma' pi Paulo pi' itu' se pra tiwanikon ye'nen. Miriri' ye'nen tipon pi' atapisi' pi kutupan tu' ma' piya, moropai ta' piya to' pi': —Aataka' masa' kon ya aawariri' nikon awanikon wenai. Innape ikupiya' nikon pra awanikon wenai aataka' masa' kon. Tiise uwenai pra —ta' piya to' pi'. —Taripai itu' se pra awanikon ye'nen uata' siriri' Judeuyami' pepin' pi' Paapa maimu ekareme' se —ta' piya.

⁷ Miriri' waranti to' nimi' piya. Paulo witi' pi Ticio yewi' ta. Miikiri' ko' mamí' pi miari. Ticio wani' pi tiaron itese' wani' pi Justo kai' ma esati' to' ya. Miikiri' wani' pi Judeu pe pra tiise Paapa yapurinen pe awani' pi. Miikiri' yewi' ta aako' mamí' pi. Miikiri' yewi' wani' pi Judeuyami' epere' to' yewi' pia aminke pra tiwe' sen pe. ⁸ Miarí Crispo itese' wani' pi Judeuyami' epere' to' yewi' esa' pe tiwe' sen. Miikiriya innape Jesus kupi' pi tami' nawiri' tipemonkonoyami' pokonpe si' ma. Moropai tu' kankon Corintio cidaderi' ponkonya Paapa maimu eta' pi moropai innape ikupi' pi to' ya. Miriri' wenai to' esenpatakona' pi.

⁹ Miriri' ti' po tiwinan ewarono' ya' Paulo we' ne' piti' waranti Paapa eseurima eta' piya. Ta' pi Paapaya: —Eranne' pe pra e' ki. Tiise itekare ekaremeki' pi' ako' manki' pemonkonyami' pi' maasa pra tu' ke upemonkonoyami' man tari' siriri' cidaderi' po —ta' pi Paapaya. ¹⁰ —Maasa pra uuri' ko' mamí' aapia. Ani' ya i' ri imakui' pi kupi' eserike pra awani' aapia wani' tanne — ta' piya. —Eseurimaki' teeseta' kai pra. ¹¹ Miriri' ye'nen Paulo ko' mamí' pi tiwin kono' arakkita pairi kaisari miari' Paapa maimu ekaremeki' pi' to' kore' ta.

¹² Miriri' yai pata esa' Claudiyoa Gálio tiri' pi pata esa' pe awe' to' pe Grécia pata po. Miriri' yai Judeuyami' emurukunti' pi iipia. Inkamoroya Paulo yapisi' pi. Miikiri' yari' pi to' ya pata esa' Gálio pia. ¹³ Ta' pi to' ya ipi': —Aki' miseri' warayo' man pemonkonyami' ya Paapa yapuri' yu' se tiise uyeserukon yawiri' pra —ta' pi to' ya.

¹⁴ Miriri' yai Paulo eseurima pia' ti tanne, Gáliyoa ta' pi Judeuyami' pi': —Siriri' miseri' warayo' ya i' kupi' epu' tiuya pra wai. Pemonkon wiisai' ya pra man tiise eseurima neken wenai enesa' ya' nikon uupia. ¹⁵ Miriri' ye' ka' pi' apiika' ti tiuya' nikon i' tauya eserike pra wai. Aawariri' nikon ayaserukon ta ikonekaya' nikon miriri' —ta' piya to' pi'. ¹⁶ Moropai to' yempa' ka' piya. ¹⁷ Taripai miikiri' Judeuyami' epere' to' yewi' esa' pe tiwe' sen miikiri' Sóstenes yapisi' pi to' ya moropai i' po' piti' pi to' ya, miikiri' pata esa' Gálio rawiri' si' ma. Miikiri' pi' —Aka sa' ne —taiya pra Gálio wani' pi, era' mapiti' piya iplika' tiya pra.

Áquila Wítí Éfeso Cidaderí Pona Tíno'pí Yarakkírí.

¹⁸ Mírírí yai Paulo ko'mamí'pí tu'ke wei kaisarí innape Jesus ku'nenan pokonpe Coríntio cidaderí po. Mírírí típo eesekaremekí'pí to' pí'. Moropai aasara'tí'pí apo'yen ya' Síria pona tuutípa, Áquila moropai Priscila pokonpe. Moropai apo'yen ya' taasara'tí rawírí Cencréia po tíwaní ye'ka pe Paulo epírema'pí. Eesekaremekí'pí Paapa esenyaka'mato' koneka tíuya ekaremekí'píiuya. Eeturumaka'pí itenya'. Mírírí ye'nen típu'pai sí'po ya'tí'piiya, mírírí ekareme'to' tíuya. ¹⁹ Moropai to' asara'tí'pí apo'yen ya'. Moropai inkamoro erepamí'pí Éfeso cidaderí pona. Moro Áquila Priscila e'nímí'pí. Mírírí yai Paulo ewomí'pí Judeuyamí' epere'to' yewí'kon ta. Mírírí yai Judeuyamí' yarakkírí eeseuríma'pí Paapa maimu pí'. ²⁰ Mírírí ye'nen Paulo ko'manto'pe ta'pí to'ya tíkore'ta'níkon tu'ke wei kaisarí. Tíise aako'mamí pra awaní'pí. Inna taiya pra awaní'pí. ²¹ Míikíríya ta'pí tuutí pe: —Enna'po yu'se Paapa waní ya, enna'po akore'ta'níkon —ta'piiya. Mírírí típo Paulo asara'tí'pí apo'yen ya'. Attí'pí Éfeso poi. ²² Míikírí wítí'pí Cesaréia pona. Míikírí ko'mamí pín apo'yen yapai teepa'ka pe rí attí'pí Jerusalém pona. Miarí Jerusalém po innape Jesus ku'nenan pí' eesekaremekí'pí ka'ne' pe pu'kuru moropai attí'pí Antioquia Síria pata pon pona.

²³ Tíko'man pe pu'kuru pra tíko'mamí típo miarí, attí'pí. Míikírí wítí'pí Galácia pata poro moropai Frígia pata poro. Mírírí yai tuutí pe innape Jesus ku'nenan meruntítanní'píiuya iní' panpí'.

Apoloia Itekare Ekaremeki

²⁴ Éfeso po pra Paulo tíise tíaron pata poro aasari tanne Judeu erepamí'pí Éfeso cidaderí pona itese' Apolo. Míikírí waní'pí Alexandria cidaderí po esenpo'pí pe. Míikírí waní'pí morí pe itekare ekareme'nen pe. Morí pe Paapa maimu e'menukasa' epu'nen pe awaní'pí. Míikírí waní mararí pra Paapa maimu yeseru pí' esenupa'pí pe. ²⁵ Mírírí ye'nen eeseurímato' e'pítí'pí morí pe taatausinpai yenupaton pe Jesus Cristo yekare pí'. Yairí awe'pítí'pí. Tíise míikírí waní'pí João Batista nekaremekí'pí itekare epu'nen pe neken awaní'pí. ²⁶ Míikírí eseuríma pia'tí'pí Judeuyamí' epere'to' yewí'kon ta meruntí ke. Míikírí eseuríma eta'pí Áquila moropai Priscilaya. Mírírí ye'nen yarí'pí to'ya tewí'kon ta. Iní' panpí' Paapa maimu pí' yeurímakonpa kai'ma. Í' kai'ma pemonkonyamí' píika'tí Paapaya pí' yeurímakonpa kai'ma yairí panpí' epu'to'peiya.

²⁷ Mírírí típo Apolo esenumenka yai tuutí pí' Grécia pata pona. Inarí ton kaareta menuka'pí innape Jesus ku'nenanya miaríronkon innape Jesus ku'nenan pia. Esatí'pí to'ya to' pí' morí pe yapí'to'pe to'ya kai'ma tewí'kon ta. Mírírí kaareta ke to' eseuríma'pí mírírí warantí. Miarí teerepansa' yai mararí pra inkamoro innape Jesus ku'nenan píika'tí'piiya, manni'kan morí pe tíwe'to' wenai Paapa ní'píika'tí'san. ²⁸ Miarí Judeuyamí' eseurímapítí yai Apolo waní'pí to' maimu yentai imaimu. Eeseurímapítí'pí to' yentai, tamí'nawíronkon pemonkonyamí'ya era'ma tanne. Mírírí ye'nen í' taa Judeuyamí'ya eseríke pra awaní'pí maasa pra to' yentai imaimu waní'pí. Eeseurímapítí'pí Paapa nímenka'pí waní píika'títon pe ekareme'pítí'piiya. Jesus waní Paapa nímenka'pí pe upíika'tínenkon pe taasa' imaimu e'menukasa'ya yawírí ekareme'pítí'piiya Judeuyamí' pí' miarí.

19

Éfeso Po Pauloya Itekare Ekaremeki

¹ Coríntio cidaderí po Apolo waní tanne Paulo wítí'pí a'mun poro. Míikírí erepamí'pí Éfeso cidaderí pona. Miarí innape Jesus ku'nenan eporí'piiya. Moropai inkamoro ekaranmapo'pí Pauloya. ² Ta'piiya to' pí': —Morí Yekaton Wanní ena'pí ayesa'kon pe innape ikupíya'níkon yayí? —ta'piiya to' pí'.

Inkamoroya yuuku'pí: —Míikírí Morí Yekaton Wanní moro awaní epu'tí annaya pra man —ta'pí to'ya ipí'.

³ Mírírí pí' ta'pí Pauloya: —Í' ye'ka kin itekare pí' eesenupa'píkon? Í' ye'ka itekare pí' inna ta'piya'níkon? —ta'piiya. Yuuku'pí to'ya: —João Batista nekaremekí'pí, itekare pí' inna ta'pí annaya. Mírírí wenai anna esenpatakona'pí —ta'pí to'ya ipí'.

⁴ Pauloya ta'pí to' pí': —Joãoya itekare ekareme'pítí'pí manni'kan imakui'pí pe tíwe'to'kon rumakanenanya irumakato'pe kai'ma. Irumakasa' to'ya típo to' esenpatakonato'pe taapítí'piiya —ta'pí Pauloya. —Moropai Joãoya níri taapítí'pí Judeuyamí' pí' innape ikupí to'ya e'pai awaní. “Manni' uye'ma'pí pí' tui'sen tauya manni'”, míikírí epu'tí to'ya yu'se awaní'pí. Míikírí João ye'ma'pí pí' tui'sen waní Jesus pe —ta'piiya. ⁵ Mírírí taiya eta tíuya'níkon yayí, inkamoro esenpatakona'pí innape Uyepotoríkon Jesus Cristo kupí tíuya'níkon wenai. ⁶ Mírírí típo Pauloya tenya tírí'pí to' pu'pai pona moropai eepírema'pí. Mírírí pe rí Morí Yekaton Wanní ena'pí to' esa' pe. Mírírí ye'nen inkamoroya tíaronkon maikon

kupí pia'tí'pí. Moropai inkamoroya Paapa maimu ekaremekí pia'tí'pí. ⁷ Inkamoro wani'pí asakí'ne pu' pona tũmo'tai yonpa warayo'kon.

⁸ Mírírí yai eseuríwí'ne kapoi kaisarí Paulo wítípítí'pí Judeuyamí' epere'to' yewí' ta. Míikírí eseurímapítí'pí meruntí ke pemonkonyamí' pí'. Eeseurímapítí'pí Paapa maimu pí' maasa pra tamí'nawíronkon esa' pe Paapa wani' epu'tí to'ya yu'se tiwani' ye'nen. ⁹ Tíise tiaronkonya innape ikupí pra awani'pí. Mírírí ye'nen imakui'pí pe to' eseurímapítí'pí Uyepotoríkonya uyenupató'kon winíki, tamí'nawíronkon rawírí si'ma. Mírírí típo Paulo epa'ka'pí moropai attí'pí innape Jesus ku'nenan pokonpe. Moropai míikírí eseurímapítí'pí wei kaisarí pemonkonyamí' yenupanen Tiranoya pemonkonyamí' yenupató' yewí' ta si'ma. ¹⁰ Mírírí kupí'píi'ya asakí'ne kono' kaisarí mírírí Ásia pata ponkon Judeuyamí' moropai Judeuyamí' pepinya Paapa maimu eta pikírí.

Ceva Munkiyamí' Yekare

¹¹ Moropai ikupí eseríkan pepín kure'nan esenumenkanto' ku'pítí'pí Paapaya Paulo winípai. ¹² Moropai Paulo pu'pai ya'san kamisa yaapítí'pí to'ya pri'yawonkon pepín pia. Mírírí tappí to' esepi'tito'pe kai'ma. Mírírí típo o'ma'kon yarakkírí tíwe'sanon pia yari'pí to'ya níri. Inkamoro yapai o'ma'kon yenpa'ka'píi'ya. Mírírí warantí Paapaya Paulo yapurí'pí tímeruntíri ke.

¹³⁻¹⁴ Miarí awani'pí teepíremasanon esa' Judeu itese' Ceva. Míikírí munkiyamí' wani'pí asakí'ne mia' pona tũmo'tai'níkon. Inkamoro e'pítí'pí pia'sanyamí' pe. Inkamoroya pemonkonyamí' yapai o'ma'kon yenpa'ka Pauloya Jesus meruntíri ke era'ma'pí. Moropai mírírí warantí anku'pai to' wani'pí. Inkamoro wítí'pí pemonkonyamí' o'ma'kon yarakkíronkon kore'ta. Moropai ta'pí to'ya míikírí o'ma' pí': —Pauloya ta'pí warantí taa annaya. Jesus ese' pí' epa'katí —ta'pí Ceva munkiyamí'ya. ¹⁵ Mírírí yai yuuku'pí tiwinan o'ma'ya. Ta'píi'ya to' pí': —Jesus epu'nen uurí, moropai Paulo epu'nen uurí. Tíise aní'kan amírí'níkon? Amírí'níkon wani' pepín Jesus pemonkonoyamí' pe —ta'píi'ya to' pí'. ¹⁶ Moropai o'ma' yarakkíronya Ceva munkiyamí' pa'típítí'pí. Míikírí wani'pí meruntí ke to' yentai. Moropai to' epe'pí wítí' tapai. To' wani'pí ne'ne' pe pu'kuru moropai to' pon karakapí'sai'ya wani'pí.

¹⁷ Mírírí eta'pí tamí'nawíronkon Éfeso ponkon pemonkonyamí'ya, Judeuyamí'ya moropai Judeuyamí' pepinya. To' wani'pí eranne' pe kure'ne. Mírírí ye'nen ta'pí to'ya: —Morí pe Uyepotoríkon Jesus man. Tamí'nawíron yentainon pe awani' —ta'pí tamí'nawíronkon pemonkonyamí'ya. ¹⁸ Moropai innape Jesus kupítíponkon iipi ko'manní'pí Paulo pia. Inkamoro erepamí'pí tamí'nawíronkon rawírí. Inkamoroya ta'pí: —Anna wani'pí pia'sanyamí' pe. Tíise mírírí rumaka annaya sírírí —ta'pí to'ya. ¹⁹ Mírírí yai yawa'wíkon moropai kaaretakon, tarenkon yaponse' enepí'pí to'ya. Moropai mírírí aranní'pí to'ya tamí'nawíronkonya era'ma tanne. Epe'ke'kon pe pu'kuru kaaretakon taren yaponse' wani'pí, 50.000 prata pun kaisarí. ²⁰ Mírírí warantí Paapa meruntíri era'ma'pí pemonkonyamí'ya. Ariníkon enapítí'pí Jesus pemonkono pe. Innape Jesus kupí'pí ariníkonya.

To' Esiyu'pítí Éfeso Po

²¹ Mírírí típo Paulo esenumenka'pí tuutí pí' Macedônia pata poro moropai Acaia pata poro moropai Jerusalém pona. Moropai ta'píi'ya: —Jerusalém poi ití'pai wani' Roma pona. ²² Mírírí yai Pauloya asakí'nankon warayo'kon típíka'tinenan yaríma'pí Macedônia pata pona, Timóteo moropai Erasto. Maasa pra iní' panpí' wei ko'manpai Paulo wani'pí Ásia pata po.

²³ Mírírí yai kure'nan esiyu'pí'níto' wani'pí Éfeso cidaderí po Uyepotoríkonya uyenupató'kon wenai. ²⁴ Mírírí ya warayo' wani'pí Demétrío itese'. Míikírí wani'pí teesenyaka'masen pe inke'kon prata konekapítí pí'. Mírírí konekapítí'píi'ya tinapuríkon wírí' itese' Diana soosíríkon warantí tíise simonkokon pe mírikí tíwe'repapa kai'ma. Mírírí ke awe'repapítí'pí. Mírírí yepe'pí yapí'pítí'píi'ya mararí pra. Moropai yarakkírí teesenyaka'masanon ye'mapítí'píi'ya mírírí yepe'pí ke. ²⁵ Míikíríi'ya inkamoro típonkon pe teesenyaka'masanon yanno'pí. Moropai tiaronkon prata pí' teesenyaka'masanon yanno'píi'ya. Ta'píi'ya to' pí': —Uyonpayamí', epu'nenan amírí'níkon uurí'níkonya kure'ne esenyaka'manní'pí yepe'pí yapí'se. ²⁶ Tíise sírírí pata pai iní'ri yapísí eseríke pra awani' epu'tí pí' wai —ta'píi'ya. —Tarípai sírírí pata pai era'maya'níkon sírírí. Moropai etaya'níkon í' kai'ma míserí Paulo eseuríma moropai ikupíi'ya. Taapítíi'ya unapuríkon Diana winíki, míikírí warayo'kon níkoneka'pí wani' pepín Paapa pe. Paapa warantí awani' pepín. Yairon pe awani' pepín taapítíi'ya. Mírírí taa tíuya ke pemonkonyamí' ra'tísai'ya man mararí pra, taríronkon moropai tamí'nawírí yonpa Ásia pata poronkon. Mírírí ye'nen iní'ri unapuríkon yapurí to'ya eseríke pra eena pe man. Í' pe pra rí eena pe man —ta'píi'ya. ²⁷ —Mírírí warantí awani' ya, uurí'níkon esenyaka'mato' píinama pemonkonyamí'ya pepín. Iní'ri yenna to'ya

eserike pra awani. Miriri era'ma pi' wai —ta'piiya. —Miriri neken pepin tiise unapurikon Diana yapuri pemonkonyami'ya pepin iniri'ri i' pe pra ri eenasa' ye'nen Paulo maimu wenai. Miriri waranti awani ya, tami'nawironkon tarironkonya miikiri yapuri pepin moropai tiaron pataponkonya yapuri pepin.

²⁸ Miriri eta tiuya'nikon yai arinikon ena'pi teekore'mai marari pra. Inkamoro entaimepiti pia'ti'pi. Ta'pi to'ya. —Ipikku pe Diana unapurikon wani tiaronkon yentainon kai'ma —ta'pi to'ya. ²⁹ Miriri to' entaimepi'to' eta'pi tami'nawironkon cidadeponkonya. Inkamoro arinikonya miikiri Aristarco moropai Gaio, Paulo ponkon pe asari'san Macedonia ponkon yapisi'pi moropai to' woroka'pi to'ya, arinikon emurukuntito' pata'se' ya'. ³⁰ Miriri yai arinikon yarakkiri eseurimapai Paulo wani'pi tiise innape Jesus ku'nenanya irumaka pra awani'pi iwi to'ya namai. ³¹ Tiaron ipikku pe tiwe'senya Paulo yonpayami'ya timaimukon yarima'pi Paulo witi namai miari ya arinikon emurukuntito' pata'se' ya'.

³² Miriri yai arinikon wani'pi i' taa tiuya'nikon epu'ti to'ya pra. Marari pra to' eseurima'pi. Tiaronkon eseurima'pi tiaron pe. Tiaronkonya ta'pi tiaron pe timaimukon epu'ti to'ya pra. Miriri ye'nen i' wani' to' wani epu'ti arinikonya pra awani'pi. ³³ Tiaronkon esenumenka'pi: —Yai pra Alexandre wenai ka'ri miriri kupi to'ya kai'ma. Maasa pra Alexandre yaasa' to'ya wani'pi arinikon rawiri. Miikiriya tenya ke moo e'ti ta'pi. Maasa pra eseurimapai awani'pi tiwainipaino pe pra awani anekareme'pai awani'pi. Tiise yuuku to'ya pra awani'pi. ³⁴ Tiise Judeu pe awani epu'sa' tiuya'nikon yai ini' panpi' to' entaimepiti'pi tami'nawiri. Asaki'ne hora kaisari to' entaimepiti'pi. Ta'pi to'ya: —Ipikku pe Diana man, unapurikon anna Efesoponkon yepotori pe kai'ma to' entaimepiti'pi.

³⁵ Miriri yai miriri cidade ponkon esa' pe tiwe'sen witi'pi to' kore'ta. Miikiriya to' ati'napanni'pi tiuya yuwa'pi. Ta'piiya: —Warayo'kon, Efesoponkon tami'nawironkonya epu'ti maasa pra miikiri unapurikon kure'nan Diana wani tari cidade po uuri'nikon kore'ta. Miikiri moropai iwarainon ikonekasa' ka' poi ena'pi, miriri wani usosirikon ta. Inkamoro ko'manni'nenan pe e'ni. ³⁶ Innape awani epu'ti tami'nawironkonya. Miriri ye'nen moo ati'napani'ti i' epu'ti ye'ka pe pra teesenumenkai pra mori pe epu'tiya'nikon yuwati —ta'piiya. ³⁷ —Inkamoro warayo'kon ene'sa'ya'nikon. Tiise i' ku'sa' to'ya pra man soosirikon winiki moropai i' ku'sa' to'ya pra man unapurikon Diana winiki. ³⁸ Tiise Demetrio moropai ipokonpe teesenayaka'masanon winiki i' ri ku'sa' to'ya ya, iweiyu ton imo'ka e'pai man ipikkukon rawiri to' yaato'pe. Miriri to'pe inkamoro wani miriri ipikkukon. Inkamoroya neken ikoneka e'painon. ³⁹ Tiise ani' moro awani ya, awiniki'nikon miriri koneka e'pai man arinikon pokonpe teepere'se uyeserukonya taasa' yawiri. ⁴⁰ Miriri waranti e'ni ya, uuri'nikon pi' taa Roma esa' pe tiwe'senya, i' epu'nenan pepin amiri'nikon, apemonkonyami' ko'manni'piya'nikon pepin taiya eserike awani uuri'nikon pi'. Miriri ye'nen i' kai'ma ekaremeki eserike pra awani ipi'. ⁴¹ Miriri taa tipo miikiriya tami'nawironkon yaiponti'pi to' witi'to'pe.

20

Paulo Witi Macedonia Pata Poro

Moropai Grecia Pata Poro

¹ Pemonkonyami' arinikon ati'napansa' tanne, innape Jesus ku'nenan yanno'pi Pauloya. Moropai inkamoro meruntitanni'piiya. Moropai to' pi' eesekaremeki'pi. Miriri tipo atti'pi Macedonia pata pona. ² Tuuti pe miriri pata poro atti'pi. Miriri yai innape Jesus ku'nenan meruntitanni'piiya marari pra. Miriri tipo Grecia pona eerepami'pi. ³ Miarí Paulo ko'mami'pi eseurwi'ne kapoi kaisari. Miarí pai tuuti pi' Paulo esenumenka tanne Siria pata pona Judeuyami' yekare eta'piiya yapisi tiuya'nikon pi' to' eseurimasa' i' ri kupikonpa iwiniki. Miriri ye'nen Macedonia pata poro Paulo esenumenka'pi tiwenna'po pi'. ⁴ Miikiri pokonpe pemonkonyami' witi'pi. Sópatro, Pirro munmu Beréia cidaderi pon, Aristarco moropai Segundo, Tessalónica ponkon, Gaio Derbe pon, Tíquico, moropai Tróximo Ásia pata poinokon moropai Timóteo. ⁵ Inkamoro witi'pi e'mai' pe. Moropai inkamoroya anna nımı'sa' wani'pi Tróade cidaderi po. ⁶ To' festari weiyu pata'pi yai, miriri festa awani'pi isa'moto' ton pin trigo puusa' ya'to' to'ya weiyu pe. Miriri tipo anna witi'pi Filipo cidaderi poi. Mia'taikin wei anna witi tipo anna erepami'pi to' pia Tróade pona. Moro anna ko'mami'pi tiwin semana kaisari.

Éutico Sa'mantasa' E'mi'sa'ka

⁷ Moropai domingo yai anna emurukunt'i'pi innape Jesus ku'nenan pokonpe. Miriri yai anna yekari yonpa'pi annaya timurukun pe si'ma. Miriri Paulo eseurima yai tu'kankon emurukuntisa' tanne anoinna pikiri eeseurima'pi maasa pra eerenma'sa' pe atti' wani'pi. ⁸ Miarí tu'ke lamparinha awittani'sa' wani'pi o'non pata anna emurukuntito' ta kawinpan

wittä ta. ⁹ Míriri yai maasaron warayo' waní'pí itese' Éutico enu'sa' waní'pí janela pona. Míriri yai Paulo eseuríma ko'manní'pí. Eeseuríma ko'manní'pí tanne, mĩkírí ena'pí iwe'nunpai. Míriri'pe rí iwe'na'pí ka'ne' pe. Mĩkírí ena'pí kawĩnpan wittä teeseurĩnon quarto janelarí poi. Mĩkírí yapísí'pí to'ya, tíse aasa'mantasa' waní'pí. ¹⁰ Moropai Paulo autí'pí lípia moropai awe'moríkka'pí moropai i'mĩ woi yapísí'pí. Moropai ta'píya to' pí': — Teesí'ní'se pra e'tí. Mĩkírí sa'mantasa' pra man tíse enen man —ta'píya. ¹¹ Míriri típo iní'rí Paulo enuku'pí kawĩnpan wittä ta. Miarí tekkari yonpa'píya. Míriri yai Paulo eseuríma ko'manní'pí pata terenma'ní'se. Míriri típo awautí'pí moropai attí'pí. ¹² Moropai mĩkírí warayo' yarí'pí to'ya itewí' ta enen. Míriri yai kure'ne taatausinpai to' waní'pí miarí.

Éfeso Soosirí Esanon Pí' Paulo Esekaremekí

¹³ Anna wítí'pí apo'yen ya' Assós Peyakí píkírí maasa pra miarí Paulo nímikí'pí annaya. Maasa pra miarí tĩnĩmí'to'pe annaya taasai'ya waní'pí. Mĩkírí ií'to' waní'pí a'mun poro mĩt'o'pe. ¹⁴ Anna eseposa' yai Assós peyakí po moropai anna asaratí'pí apo'yen ya'. Anna wítí'pí anna erepamí'pí Mitilene cidaderí pona. ¹⁵ Miarí pai anna wítí'pí erenma'sa' pe. Aminke pra Quio wono pí' irí'píkírí anna wítí'pí. Tiaron wei yai Samos po anna waní'pí. Míriri típo tiwin wei anna erepansa' pe Míleto peyakí pona. ¹⁶ Míriri yai Paulo esenumenkasa' waní'pí Éfeso cidaderí pona emí'panpai pra. Maasa pra tíko'man pe iko'manpai pra awaní'pí Ásia pata po. Eesemí'típasa' waní'pí erepanpai ka'ne' pe Jerusalém pona, Judeuyamí' festarí weiyu itese' Pentecoste esippia'tí rawírí teerepamípa kai'ma.

¹⁷ Miarí Míleto po sí'ma Pauloya soosi esanon Éfeso ponkon yanno me'po'pí to' yarakkírí teeseporípa kai'ma. ¹⁸ Inkamoro erepansa' pe Pauloya ta'pí to' pí': —Epu'nenan amírí'níkon o'non ye'ka pe uuko'mansa' sírírí wei eseuwa'ka manni' yai, tímurukun pe e'ní yai, Ásia pata pona erepamí'pí pata pai. ¹⁹ Míriri yai uurí esenyaka'ma'pí Uyepotorí ton pe ikupí'píya ípoitírí pe. Tiaronkon ma're waní'pí to' yentai e'kupí pín. Tiaron pensa ukaruwa'pí sa'man weiyu erepansa' yai upona. Maasa pra tu'ke ite'ka Judeuyamí' waní'pí imaku'pí anku'pai uwiníkí Paapa maimu ekaremekí'ya wenai. Míiwíni tíse esenyaka'ma'pí Uyepotorí ton pe. ²⁰ Amírí'níkonya nírí epu'tí apíka'títo'peuya'níkon í' kai'ma tamí'nawírí itekare ekaremekí'píya. Amírí'níkon yenupa'píya ariníkon rawírí sí'ma moropai ayewí'kon ta pí'. ²¹ Míriri yai taapítí'píya yairí Judeuyamí' pí' moropai Judeuyamí' pepín pí': —Awenpenatakon e'pai awaní imaku'pí anku'pí'píkon pí'. Paapa yapurítí innape Uyepotoríkon Jesus Cristo ku'tí —taapítí'píya.

²² Tarípai uutí sírírí Jerusalém pona. Morí Yekaton Wanníya uyarima sírírí innape imaimu yawírí ikupí'ya tíse í' e'kupí epu'tíya pra wai miarí. ²³ Míriri warantí Morí Yekaton Wanníya taasa' wenai epu'tíya o'non pata erepansa' ya moro e'taruma'títo' ton waní, atarakkamoto'pe waní. ²⁴ Tíse mírírí pí' uusa'mantato' pí' eranne' pe waní pra wai. Í' waní morí pe uurí pia tamí'nawírí esenyaka'mato'pe Uyepotorí Jesus nekaremekí'pí kupí'ya tamí'nawírí taretí'kai. Míriri esenyaka'mato' waní sírírí. See ye'ka Paapa maimu ekaremekí'ya pemonkonyamí' pí', pemonkonyamí' pí'ka'títo' Paapaya epe'míra.

²⁵ —Kure'ne akore'ta'níkon uuko'mansa' wai uyesa'kon pe Paapa waní ekaremekí pí'. Tarípai iní'rí uyera'maya'níkon pe pra naatí sírírí. Míriri epu'tí pí' wai. ²⁶ Míriri ye'nen tauya sírírí apí'níkon. Aní'kan ataka'masa' ya, típanamato'kon yawírí pra to' waní ya, uwenai pra aataka'masa'kon mírírí. ²⁷ Maasa pra uurí'ya tíwí Paapa maimu ku'sa' pra man, apí'níkon ekaremekí pí' uuko'mansa' wai. Tamí'nawírí í' itu'se Paapa e'to' ekaremekí'píya. ²⁸ Míriri ye'nen tauya, aawarírí'níkon etí'nĩnmatí moropai tiaronkon konekatí manni' carneiroy-amí' ko'manní'nenya to' koneka warantí. Maasa pra Morí Yekaton Wanníya amírí'níkon kupí'pí carneiroyamí' ko'manní'nenya tekĩnon ko'manní'pí warantí Paapa pemonkonyamí' innape Jesus ku'nenan ko'manní'píkonpa. Inkamoro waní inenna'san pe tĩnu Jesus Cristo mĩnĩ ke aasa'manta yai. ²⁹ Maasa pra epu'tí pí' wai uutí'pí yentakaya amírí'níkon pia yenku'tí ton seru'ye' erepamí akore'ta'níkon. Inkamoro erepamí kaikusi erepamí warantí carneiroyamí' yapí'se. Inkamoroya innape Jesus ku'nenan taruma'tí. ³⁰ Míriri yai seru'ye' pe ayonpakon rí e'to' weiyu erepamí. Tiaronkon amírí'níkon innape Jesus ku'nenan yenku'tí to'ya tesorukon kupí'konpa. Míriri yai Jesus rumakaya'níkon. ³¹ Míriri ye'nen tíwarí e'tí. Enpenatí eesenupa'píkon pí' wei ewaron kaisarí eseuríwí'ne kono' kaisarí ayenupa'níkon pí' uuko'mansa' tiwin pí' awaníkon tanne. Tiaron pensa ukaruwa'pí awenai'níkon. Míriri pí' enpenatí.

³² Tarípai Paapa yenya' arumakauya'níkon sírírí, morí pe amírí'níkon ko'manní'to'peiya tímaimu ke. Maasa pra tímaimu wenai morí pe tíwe'to' pí' ayenupaiya'níkon. Míriri wenai iní' panpí' aarentakon imírí ton pe. Morí tíríya aapía'níkon. Tamí'nawírí típemonkonyamí' konekaiya. ³³ Uurí'ya í' rí esa'sa' pra man, apratarí, ourorí uponton rí esa'sau'ya pra wai aní' pí'. ³⁴ Míriri epu'tí pí' naatí. Uurí esenyaka'ma'pí uyenyaka ke. Í' epoto'peuya kai'ma

uuri ton pe moropai upokonpe teesenyaka'masanon uyonpayami' ton pe. ³⁵ Tami'nawiri miriri esenyaka'ma'pi wenai epu'tiya'nikon. Teesenyaka'mai tiaronkon tiwe'taruma'tisanon pika'tito' ton epori miriri. Miriri ye'nen miriri waranti niri ako'manti. Moropai enpenatati Uyepotorikon Jesus maimu pi'. Ta'piya: "Ani'ya itisa' ya mikiri wani taatausinpai manni' intiri yapis'i'piti'pon atausinpa yentai", ta'piya —ta'pi Pauloya.

³⁶ Tami'nawiri teeseurima yareti'ka ti'po Paulo moropai innape Jesus ku'nenan e'sekunka'pi to' epirema'pi. ³⁷ Miriri taa ti'po tami'nawironkon karawa'pi taatapi'se Paulo pokonpe. Kure'ne teesewankono'mai to' wani'pi i' ta'pi Pauloya pi', in'ri uyera'maya'nikon kupi pepin siriri taasai'ya pi'. ³⁸ Miriri ye'nen to' witi'pi Paulo wenairi apo'yen ya' aasara'ti pikiri.

21

Jerusalém Pona Paulo Witi

¹ Miriri ti'po anna esekareme'pi to' pi' moropai anna asara'ti'pi apo'yen ya' anna witi'to'pe to'sari Cós wono ri pikiri. Moropai anna erepami'pi tiaron wei yai Rodes peyaki pona. Moropai miari pai anna witi'pi Pátara cidaderi' pona anna erepami'pi. ² Moropai anna epa'ka'pi apo'yen yapai. Tiaron apo'yen epori'pi annaya tuutisen Fenícia pona. Miriri ya' anna asara'ti'pi. Anna witi'pi. Moropai anna erepami'pi Chipre wono pia. ³ Tiwiri anna witi'pi Chipre poi wini pi' merunti wini Siria winiki. Moropai anna erepansa' pe Tiro cidaderi' pona, moro anna auti'pi, maasa pra apo'yen yapai i' kon ri mo'kato' to'ya wani'pi muto'pe. ⁴ Miari tiaronkon innape Jesus ku'nenan epori'pi annaya. Inkamoro pokonpe anna ko'mami'pi tiwin semana kaisari. Inkamoroya taa ko'manni'pi Mori Yekaton Wanniya taasa' wenai Paulo witi'pi namai Jerusalém pona. ⁵ Tiise anna witi'to' weiyu eseposa' yai anna ese'ma'ti'pi. Moropai inkamoro innape Jesus ku'nenan witi'pi tino'pikon yarakkiri tinmukukon pokonpe anna pikiri. Aminke cidade poi inkamoro pokonpe anna wani'pi. Miari anna e'sekunka'pi kasapan po moropai anna epirema'pi. ⁶ Miriri ti'po anna esekareme'pi to' pi'. Anna witi'pi apo'yen ya. Anna witi' tanne inkamoro enna'po'pi tewi'kon ta.

⁷ Miriri ti'po anna witi'pi Tiro cidaderi' poi anna erepami'pi Ptolemaida pona. Miari innape Jesus ku'nenan epori'pi annaya. Moropai to' pi' anna esekareme'pi. Inkamoro kore'ta tiwin wei yuwa'ka'pi annaya. ⁸ Erenma'sa' pe anna ese'ma'ti'pi miari pai moropai anna erepami'pi Cesaría pona. Miari innape Jesus ku'nenan ton pe pemonkonyami' ena emapu'tinen wani'pi itese' Filipe. Mikiri yewi' ta anna ewomi'pi. Moro anna ko'mami'pi. Mikiri Filipe wani'pi manni'kan asaki'ne mia' pona timo'tai'nikon (7) inmenkasa'kon Jerusalém po yonpa pe. ⁹ Mikiri munkiyami' wani'pi saakiri wiri'sanyami' inyo pinon. Inkamoroya Paapa maimu ekareme'piti'pi. I' awe'kupi kupi pi' ekareme'nenan pe to' wani'pi. ¹⁰ Tiaron pensa anna erepansa' ti'po Paapa maimu ekareme'nenan erepansa' wani'pi Judéia pata poi itese' Ágabo. ¹¹ Mikiri iipi'pi anna pia. Moropai Paulo woromi yapis'i'piya. Mikiriya tenya yewa'tipiti'pi moropai ti'pu. Moropai ta'piya: —Siriri wani Mori Yekaton Wanní nekareme'pi pe. See waranti seeni' woromi ton esa' yewa'ti Judeuyami'ya kupi siriri Jerusalém pe. Mikiri rumaka to'ya kupi siriri Judeuyami' pepin yena —ta'piya.

¹² Miriri eta annaya yai tiaronkon innape Jesus ku'nenan pokonpe si'ma Paulo yeka'nunka'pi annaya atti namai Jerusalém pona. ¹³ Tiise Pauloya yuuku'pi: —I' pi' see akaraukon miriri? Yairi ma're ukupi pi' nati —ta'piya. Moropai ta'piya: —Uri wani siriri uyaironpi'to' pi' neken eranne' pe pra wai moropai Jerusalém po uwi to'ya pi' eranne' pe wani pepin siriri. Uyepotori Jesus wenai eranne' pe pra wai eturumakasa' siriri —ta'piya. ¹⁴ Iwati annaya eserike pra awani'pi. Miriri ye'nen irumaka'pi annaya. Miriri ye'nen ta'pi annaya ipi': —Moriya itu'se Paapa e'to' ku'ki —ta'pi annaya.

¹⁵ Miriri ti'po anna yemanne koneka'pi annaya. Moropai anna witi'pi Jerusalém pona. ¹⁶ Anna witi yai Cesaría poi tiaronkon innape Jesus ku'nenan witi'pi anna pokonpe. Inkamoroya anna yari'pi witi ta anna e'to' ton ta. Mnasom yewi' ta, Chipre wono poinon pe tiwe'sen. Pena pata painon innape Jesus ku'nen pe awani'pi. Mikiri yewi' ta anna ko'mami'pi.

Paulo Erepami Jerusalém Pona

¹⁷ Jerusalém pona anna erepansa' yai innape Jesus ku'nenanya anna yapis'i'pi tiwakirikon pe taatausinpai. ¹⁸ Erenma'sa' pe Paulo witi'pi anna pokonpe soosi esa' Tiago yarakkiri teeseporipa kai'ma. Miriri yai tami'nawironkon inkamoro soosi esanon emurukuntisa' wani'pi miari. ¹⁹ Moropai inkamoro pi' Paulo esekareme'pi. Moropai tami'nawiri taasari'pi pi' Paulo eseurima'pi i' kai'ma Paapaya Judeuyami' pepin pika'ti'pi ekareme'piya to' pi'.

²⁰ Mírírí yekare eta tíuya'níkon ya inkamoro emurukuntí'san soosi esanonya ta'pí: — Morí pe man, Paapa —ta'pí to'ya. Moropai ta'pí to'ya Paulo pí: —Morí pe era'makí maasa uyakon tarí tu'ke iku'ne'tí yentai Judeuyamí' man innape Jesus ku'nenan pe. Tíise inkamoro waní mírírí mírírí warantí si'ma tesorukon kupí to'ya mírírí kure'ne. Moisés kaaretariya taasa' yawírí to' ko'mamí. ²¹ Inkamoroya etasa' í' kai'ma Judeuyamí' yenu-pasa'ya tiaron pata po tíwe'sanon, tesorukon rumakato'pe to'ya kai'ma. Moropai to' yenu-pasa'ya tesorukon tímukukon mere pi'pí pottí ya'tú to'ya namai, Judeuyamí' yesorukon kupí to'ya namai. ²² Inkamoroya innape amírí erepansa' epu'tí sirírí tarí. Mírírí ye'nen í' see kupí e'painon? ²³ Morí pe awaní e'painon amíríya ikupíya see warantí maasa pra tarí to' man uurí'níkon kore'ta asakíríronkon warayo'kon. Inkamoroya í' kupí Paapa ton pe ta'pí tíuya'níkon kupí. ²⁴ Mírírí ye'nen atíkí to' pokonpe í' taasa' Moisés nuri'tíya yenu-panto' yawírí kupíkonpa, yairí Paapa yapuríkonpa kai'ma. Moropai to' nítírí ton pe carneiroyamí' ye'mata Paapa yapuríto'pe to'ya, moropai típu'paikon si'po ya'túto'pe to'ya nírí. Mírírí warantí ikupíya ya, tamí'nawíronkonya epu'tí, awínkí to' eseurímato' waní seru'ye' pe kai'ma. Yairí aako'mamí Moisés kaaretariya taasa' yawírí epu'tí to'ya. ²⁵ Tíise Judeuyamí' pepín pí' innape Jesus ku'nenan pia kaareta yarima'pí uurí'níkonya. To' pí' taato' see warantí: “Paaka sararuri kísantí mia' ke ikonekasa' pia to' nítírí'pí tnapuríkon pe. Moropai imínírí'pí kísantí. Moropai iní'ri í'mí ye'pí tíwaikkí'se iwísa' kísantí. Moropai ta'pí se' tapairí warayo'kon waní namai wírí'sanyamí' yarakkírí. Moropai wírí'sanyamí' waní namai se' tapairí warayo'kon yarakkírí” mírírí warantí Judeuyamí' pepín pí' ta'pí uurí'níkonya —ta'pí to'ya.

²⁶ Mírírí ye'nen eerenma'sa' pe inkamoro asakíríronkon yarakkírí Paulo wítí'pí Moisés nuri'tíya yenu-panto' yawírí kupíkonpa. Moropai teepíremasanon pia to' wítí'pí epíremanto' yewí' ta, ekareme'se paaka to' nípó'tí ton ye'ma tíuya ta'pí Pauloya. Morí pe to' enato'pe Paapa winíkí kai'ma. Moropai iweiyu ton mo'ka'pí to'ya tekínkon po'tí tíuya'níkon weiyu ton. Mírírí warantí ikupí'pí to'ya Moisés kaaretariya taasa' yawírí.

Paulo Yapisi To'ya

²⁷ Asakí'ne mia' pona tíimo'tai'no wei ataretí'ka ko'mannípí tanne tiaronkon Judeuyamí' Ásia patapoiníkonya Paulo era'ma'pí epíremanto' yewí' ta. Inkamoroya ariníkon Judeuyamí' yausinpa'pí iní' panpí' Paulo winíkí to' ekore'ma'to'pe kai'ma. ²⁸ Moropai Paulo yapisi'pí to'ya. Moropai inkamoro entaimepítí pia'tí'pí. —Judeuyamí' anna píika'títí. Míserí warayo' pemonkonyamí' yenu-pa pinunpanen. Eerepansa' man tarí uurí'níkon kore'ta. Moisés kaaretariya yenu-panto' winíkí eseuríma íri pe, moropai epíremanto' yewí' winíkí. Moropai inkamoro yarakkírí tíwe'sanon Judeuyamí' pepín ewonsa' man uyeserukon yawírí pra. ²⁹ Mírírí ta'pí to'ya maasa pra Trófimo Éfeso pon era'masa' tíuya'níkon ye'nen Paulo yarakkírí cidade po. To' esenuomenka'pí Pauloya yaasa' kai'ma epíremanto' yewí' ta.

³⁰ Mírírí yai to' esiyu'pí to' eta'pí cidade ponkonya. Mírírí ye'nen pemonkonyamí' eka'tunsa' waní'pí to' pia. Inkamoroya Paulo yapisi'pí moropai iworoka'pí to'ya epíremanto' yewí' tapai. Mírírí típo mana'ta yarakkamo'pí to'ya. ³¹ Inkamoroya Paulo wíi kupí tanne, Romanoyamí' pe tíwe'sanon surarayamí' esa'ya itekare eta'pí, Jerusalém po to' ekore'masa' yekare. ³² Moropai ka'ne' pe ipemonkonyamí' yanno'píiya manni'kan ípíkkukon pokonpe. Moropai to' eka'tumí'pí to' kore'ta. Surarayamí' esa' era'ma tíuya'níkon ye'nen, ariníkon Paulo pa'típí'nenanya ipa'típí' tíuya'níkon emí'pannípí'pí.

³³ Mírírí yai surarayamí' esa' íipí'pí Paulo pia moropai yaironpítí me'po'píiya asakí'ne sa'man ferro ke. Moropai ekanamapo'píiya: —Aní kin míserí warayo'? Í' konekasá'ya nai mító'pe? —ta'píiya. ³⁴ Mírírí yai ariníkon entaimepítí'pí tiaronkonya í' taa tíuya'níkon epu'tí pra awaní'pí. Tiaron pe to' maimu waní'pí. Tiaron sinkaya iní'ri eesepe'tí pra. Mírírí ye'nen í' epu'tí surarayamí' esa'ya eserike pra awaní'pí. Mírírí ye'nen surarayamí' yaipontí'pí to' esa'ya Paulo yaato'pe to'ya tewí'kon ta. ³⁵ Aminke pra wítí ta enu'nító'pe ikonekasa' poro to' wítí yai Paulo yanumí'pí to'ya kawíne yaríkonpa. Maasa pra iwenairí ariníkon íipí'pí teekore'mai Paulo winíkí tíwaníkon ye'nen. ³⁶ To' entaimepítí'pí iní' panpí' iwenairí si'ma: —Iwítí iwítí —ta'pí to'ya.

Pemonkonyamí' Yarakkírí Paulo Eseuríma.

³⁷ Mírírí tewí'kon ta tawonnípí to'ya tanne, Pauloya ta'pí surarayamí' esa' pe tíwe'sen pí: —Amírí yarakkírí eseuríma e'painon? —ta'píiya.

Surarayamí' esa'ya yuuku'pí: —O'non ye'ka pe see eseuríma mírírí Grego pe? ³⁸ Amírí ka'ri waní manni' Egito pon pe. Manní' 4.000 surarayamí' kaisarí yaanen keren pona uyesa'kon yarakkírí epí? —ta'píiya.

³⁹ Pauloya yuuku'pí. Ta'píiya: —Uurí waní Judeu pe. Esenpo'pí Tarso cidaderí po. Ípíkku cidade Celícia pata po. Mírírí ye'nen maasa eseurímapai wai pemonkonyamí' yarakkírí —ta'píiya.

⁴⁰ Mírírí ye'nen surarayamí' esa'ya eeseurímato'pe ipata'se' ton tírípí. Moropai Paulo waní'pí satippe mírírí wítí ta enu'nító'pe ikonekasa' po. Míikíríya tenya ke moo e'tí ta'pí pemonkonyamí' pí'. Moropai tamí'nawíronkon atí'napansa' tanne eeseuríma'pí Judeuyamí' maimu pe. Ta'píiya:

22

(At 9.1-19; 26.12-18)

¹—Uyongpayamí', uyakontonon uyuntoton maasa eseuríma etatí.

² Í' kai'ma esekaremekí apí'níkon amírí'níkon rawírí sí'ma. Judeuyamí' maimu pe eeseuríma eta tíuya'níkon ye'nen ariníkon atí'napamí'pí. Moo to' waní'pí.

Moropai ta'pí Pauloya: ³—Uurí waní Judeu pe pu'kuru. Esenpo'pí pe waní Tarso cidaderí po Celícia pata po. Tíise uurí waní e'tíwari'ka'pí pe tarí Jerusalém po. Mírírí ye'nen uurí waní manní' yenupaton Gamaliel nenupa'pí pe. Mírírí ye'nen uurí waní esenupa'pí pe kure'ne utamokon yesorurí'pí pí' uyesorukon pí'. Mírírí ye'nen uurí waní'pí Paapa ton pe esenyaka mapai níri mírírí yai. ⁴ Taríronkon amírí'níkon waní manní' warantí. Mírírí yai Jesusya tenupato'kon tíiko'mansenon taruma'típítí'píuya. Tiaron pensa to' sa'manta'pí uwenai. Warayo'kon moropai wírí'sanyamí' yapi'pítí'píuya tarakkannító' yewí' ta to' yaapítí'píuya. ⁵ Mírírí epu'tí pí' teepíremasanon esanon yepotoríya morí pe, moropai panamatonkon esanon ya sírírí tauya manní' epu'tí yairí awaní, maasa pra kaareta esa'se uutí'pí to' pia, uutító'pe kai'ma Damasco pona innape Jesus ku'nenan Judeuyamí' yapi'se to' ene'to'peuya to' tewa'tí sa'man ferro ke kai'ma taríwaya Jerusalém pona to' taruma'tí.

⁶ Ta'pí Pauloya: —Damasco pona uutí tanne neka'ta pairí wei ena ko'mannípí tanne a'kaya uweiyu'ma'pí mararí pra, mírírí pe rí. ⁷ Moropai uurí esenumi'pí moropai ka' winípainon mai eta'píuya. “Saulo, í' ton pe utaruma'tí pí' aako'mamí mírírí?” ta'píiya. ⁸ Míikírí ekaranmapo'píuya. “Aní' kin amírí, uyepotorí?” ta'píuya. Moropai ta'píiya upí: “Uurí Jesus Nazaré poinon manní' itaruma'tí pí' aako'mamí manní” ta'píiya. ⁹ Mírírí yai upokonpe tuutísanon warayo'konya mírírí a'ka era'ma'pí. Tíise mai uyarakkírí teeseurímasen eta to'ya pra awaní'pí. ¹⁰ Moropai iní'rí ekaranmapo'píuya ipí. “Uyepotorí í' kupíuya e'painon?” ta'píuya. Moropai ta'píiya upí: “E'mí'sa'kakí atíkí Damasco pona. Miarí ankupí ton ekaremekíya. Mírírí ekaremekí to'ya apí”, ta'píiya. ¹¹ Mírírí a'kaya uweiyu'ma'pí pata pai enkaru'ne enasa' waní'pí. Mírírí ye'nen upokonpe tuutísanonya uyenya pí' uyari'pí Damasco pona.

¹² Mírírí yai Damasco po warayo' waní'pí itese' Ananias. Míikírí waní'pí Paapa yapurínen pe. Moropai uyesorukon yawírí tíwe'sen pe. Tamí'nawíronkon Judeuyamí' Damasco ponkonya inama'pí. ¹³ Míikírí erepamí'pí uupia. Míikíríya ta'pí upí: “Uyakon Saulo, iní'rí enkaru'ne pra enakí”, ta'píiya upí. Mírírí pe rí enkaru'ne pra ena'pí. Míikírí era'ma'píuya. ¹⁴ Míikíríya ta'pí upí: “Saulo, penaronkon utamokon nuri'tí napurí'pí Paapaya amírí menkasa' í' itu'se tíwe'to' epu'típa kai'ma, moropai míikírí yairon pe tíwe'sen era'mapa kai'ma moropai yarakkírí eeseurímapa”, ta'píiya. ¹⁵ “Maasa pra imírí ton pe ekaremekíya pe nai tamí'nawírí iwinípai anera'ma'pí moropai aneta'pí ekaremekíya pe nai tamí'nawíronkon pemonkonyamí' pí'. ¹⁶ Tíiko'manse pra e'mí'sa'kakí uyepotoríkon pí' awe'píika'títo' esa'kí, imakuí'pí ankupí'pí ku'to'pe Paapaya tíwanmíra”, ta'píiya upí. “Moropai innape ikupíya wenai esenpatakonakí”.

¹⁷ Paulo eseuríma ko'mannípí'pí: —Enna'po'pí Jerusalém pona. Mírírí yai epírema tanne epíremanto' yewí' ta uwe'ne'pítí warantí awaní'pí. ¹⁸ Uyepotorí era'ma'píuya. Míikíríya ta'pí upí: “Ka'ne' pe tarípai Jerusalém poi epa'kakí maasa pra taríronkon pemonkonyamí'ya eta pepín upí' eeseurímato”, ta'píiya.

¹⁹ Mírírí yuuku'píuya. Uyepotorí inkamoroya morí pe epu'tí pí' to' man maasa pra uurí wítípítí'pí Judeuyamí' epere'to' yewí'kon ta. Mírírí yai innape Jesus ku'nenan yapi'pítí'píuya. To' po'pítí'píuya. Mírírí epu'tí pí' to' man. ²⁰ Moropai Estevão manní' Uyepotoríkon pí' teeseurímasen wíi taa to'ya yai inna ta'píuya. Mírírí ye'nen to' pon yapísí'pí uuríya iwí to'ya tanne.

²¹ Uyepotoríkonya ta'pí upí: “Atíkí maasa pra ayarimauya sírírí aminke umaimu ekareme'se atípa Judeuyamí' pepín pí”

Romano Pe Tíwaní Ekaremekí Pauloya

²² Ariníkonya Paulo eseuríma eta'pí. Tíise Judeuyamí' pepín pí' eeseurímasa' ye'nen to' entaimepítí pia'tí'pí mararí pra meruntí ke. Ta'pí to'ya: —Poró pona yempa'katí. Iwítí. Iní'rí enen waní e'pai pra man —ta'pí to'ya.

²³ Inkamoro entaimepítí'pí típonkon tapi'se kakísiya yenunpítí'pí to'ya. Moropai kutupan yenunpítí'pí to'ya ka' yekaya tíwentaimepítíkon ye'ka pe. ²⁴ Mírírí ye'nen surarayamí' esa'ya típemonkonoyamí' yaipontí'pí Paulo yapi'to'pe to'ya miarí mírírí wítí sa'man pe ikonekasa'

ta yaato'pe to'ya. Moropai to' yaipontî me'po'piya i'po'pi'to'pe to'ya. Maasa pra î' ton pe Judeuyami' ekore'ma'pî tîpî' ekaremekîya yu'se awani'pî. ²⁵ Tîise maasa tewa'tî to'ya tanne i'po'pîfikonpa Pauloya ipîkku pe tîwe'sen surara ekaranmapo'pî. —Morî pe awani' e'painon pemonkon Romano pe tîwe'sen po'pi'to'pe, “Mîikîrî taruma'tî” Juizya taasa' pra tîise? —ta'piya.

²⁶ Mîrîri eta tîuya pe ipîkku pe tîwe'sen mîikîrî surara wîti'pî tesa'kon pia. Ta'piya: —Aka î' taasa'ya manni' pî' manni' warayo' man upatakon pon pe, Romano pe —ta'piya. Mîrîri warantî ta'piya maasa pra mîikîrî ye'ka tîpatakon yawon pe tîwe'sen po'pîti' to'ya eserike pra awani'pî.

²⁷ Surarayami' esa' wîti'pî ka'ne' pe Paulo yarakkîrî eseurîmai. Ekaranmapo'piya: —Ka'kî upî'. Amîri wani' upatakon pon pe, Romano pe? —ta'piya. —Inna —ta'pi Pauloya.

²⁸ Tarîpai surarayami' esa'ya ta'pî: —Uurî nîri wani'. Tîise kure'ne tîniru tî'ka'pîuya Romano pe e'to'pe kai'ma —ta'pî surarayami' esa'ya. Tîise ta'pî Pauloya: —Uurî esenpo'pî Romano pe maasa pra uyun wani' Romano pe —ta'piya.

²⁹ Mîrîri ye'nen ka'ne' pe inkamoro warayo'kon Paulo ekaranmapo'pî'nenan iipia si'ma inkamoroya Paulo rumaka'pî. Moropai mîikîrî to' esa' esi'nîpî'pî maasa pra Romano pe Paulo epu'tî tîuya ye'nen. Moropai Paulo yaironpîti' me'posa' tîuya ye'nen i'po'pi'to'pe to'ya. Mîrîri pî' eranne' pe mîikîrî ena'pî.

Teepîremanon Esanon Rawîri Paulo Enepî To'ya.

³⁰ Erenma'sa' teepîremanon esanon muurukuntî me'po'pî surarayami' esa'ya. Maasa pra î' wani' awani' ye'nen Judeuyami' ekore'masa' anepu'pai awani'pî Paulo winîkî. Mîrîri ye'nen Paulo rumaka' me'po'piya moropai Paulo enepî me'po'piya to' rawîri.

23

¹ Mîrîri yai Pauloya inkamoro emurukuntî'san era'ma'pî. Moropai ta'piya to' pî': —Uyonpayami' uurî wani' sîrîri tîpise î' rî imakui'pî unku'pî'pî ton pra Paapa winîkî —ta'piya.

² Mîrîri eta tîuya pe Ananias teepîremanon esanon yepotorîya pemonkonyami' Paulo pia tîwe'sanon yaipontî'pî inta pona ipa'tî to'pe to'ya kai'ma. ³ Mîikîrî teepîremanon esanon pî' ta'pî Pauloya: —Paapaya ataruma'tî mîrîri wenai. Amîri wani' mîrîri moro eereutasa' Moisés kaaretariya taasa' yawîri utaruma'tîpa kai'ma tîise î' ton pe upa'tî me'poya mîrîri? Moisés kaaretariya taasa' yawîri pra awani' mîrîri. Seru'ye' pe awani' mîrîri —ta'piya.

⁴ Inkamoro Paulo pia tîwe'sanoya ta'pî ipî': —Î' ton pe see mîrîri warantî uyesa'kon pe tîwe'sen Paapa poitîri winîkî imakui'pî pe eeseurîma? —ta'pî to'ya.

⁵ Mîrîri yuuku'pî Pauloya: —Uyonpayami', teepîremanon esanon yepotorî pe awani' epu'tîuya pra wai —ta'piya.

—Inna seru' pepîn Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' pemonkonyami' esa' pe tîwe'sen winîkî imakui'pî pe eseurîman namai. Êx 22.28

⁶ Inkamoro arinikon emurukuntî'san kore'ta tiaronkon saduceuyami' moropai fariseuyami' era'ma tîuya ye'nen Paulo eseurîma'pî meruntî ke. Ta'piya: —Uyonpayami', Uurî wani' fariseu pe. Maasa pra uyun fariseu. Tari wani' sîrîri itaruma'tîsa' pe maasa pra innape isa'manta'san e'mî'sa'kato' kupîuya wenai. ⁷ Mîrîri taiya eta tîuya'nîkon ye'nen inkamoro arinikon eseurîma pia'tî'pî mîrîri pî'. Teeseurîmakonpa to' epantakapîti'pî mîrîri pî'. ⁸ Maasa pra saduceuyami' wani'pî innape isa'manta'san e'mî'sa'ka ku'nenan pe pra. Moropai inseriyami' moro to' wani' ku'nenan pe pra to' wani'pî. Moropai pemonkon yekaton moro awani' ku'nenan pe pra to' wani'pî. Tîise tamî'nawîri mîrîri kupî fariseuyami'ya innape. Mîrîri epu'tî'pî to'ya tamî'nawîri.

⁹ Mîrîri ye'nen to' entaimepîti' pia'tî'pî inî' panpî'. Inkamoro kore'ta tîwe'sanon Moisés yeseru rî'pî pî' yenupatonkon fariseuyami' yonpayami' e'mî'sa'ka'pî. Inkamoroya ta'pî to' pî': —Î' rî imakui'pî era'ma annaya pra man mîserî warayo' winîkî. Yai pra inserî eseurîmasa' yarakkîrî. Mîwîni pra awani' ya yekaton awani' eseurîmasa' yarakkîrî —ta'pî to'ya. ¹⁰ Tîise to' ekore'mato' tî'napamî pra awani'pî. Mararî pra to' ekore'ma'pî. Mîrîri ye'nen surarayami' esa' esi'nîpî'pî Paulo merenkîpîti' to'ya kai'ma. Mîrîri ye'nen surarayami' autî'pî ka'ne' pe ta'piya Paulo mo'kato'pe to'ya to' kore'tapai. Inî'ri yaato'pe to'ya mîrîri wîtti' sa'man pe ikonekasa' ta.

¹¹ Moropai tiaron ewarono' ya' Uyepotorikon esenpo'pî Paulo pia. Mîikîriya ta'pî ipî': —Meruntî ke e'kî. Aasarî tari Jerusâlém po uyekare pî' eeseurîmasa' nai. Tarîpai attî kupî sîrîri uyekare pî' eseurîmai Roma cidaderî pona —ta'piya.

Paulo Anwîpai To' Wani.

¹² Erenma'sa' pe Judeuyami' emurukuntî'pî teserukon konekai î' koneka tîuya'nîkon pî'. Inkamoroya ta'pî tekkarikon yonpa to'ya pepîn tuna î' rî enîri to'ya pepîn Paulo

wii tũya'nikon pikĩri. Mĩrĩri ye'nen tĩmaimukon mana'poka to'ya eserĩke pra awanĩ'pĩ. ¹³ Inkamoro warayo'kon wanĩ'pĩ tesorukon koneka'tiponkon asakĩ'ne pemonkon (40) yentai to' wanĩ'pĩ. ¹⁴ Inkamoro witi'pĩ eseurĩmai teepĩremanan esanon yarakkĩri moropai Judeuyamĩ' esanon yarakkĩri. Ta'pĩ to'ya: —Anna yeseru koneka pĩ' anna man yairĩ anna yekkari yonpa annaya pepĩn moropai i' rĩ enĩri annaya pepĩn Paulo wii annaya pra awanĩ ya —ta'pĩ to'ya. —Mĩrĩri taa annaya sirĩri apĩ': ¹⁵ Surarayamĩ' esa' yaipontĩti Paulo yaato'peiya aapia'nikon. Manni' ipĩ' "Inĩ'rĩ iwinĩpai i' anepu'pai anna wanĩ", makai ipĩ' —ta'pĩ to'ya. —Anna wanĩ sirĩri inĩmikĩ pĩ' iwĩto'pe annaya e'ma ta eerepamĩ pra tĩse maasa —ta'pĩ to'ya.

¹⁶ Tĩse mĩrĩri to' eseurĩmato' eta'pĩ Paulo yenaru more warayo'ya. Mĩrĩri ye'nen mĩkĩri ewomĩ'pĩ surarayamĩ' yewĩ' ta moropai Paulo pĩ' ekaremekĩ'pĩya tamĩ'nawĩri. ¹⁷ Mĩrĩri ye'nen Pauloya ipĩkku pe tĩwe'sen surara yanno'pĩ. Moropai ta'pĩya: —Mĩserĩ maasaron yaakĩ ayesa'kon pia. Maasa pra inekaremekĩ ton moro man ipĩ'.

¹⁸ Mĩkĩri yari'pĩya surarayamĩ' esa' pia. Moropai ta'pĩya ipĩ': —Sinpata manni' arakkansa' manni' Pauloya uyanno pĩ' man. Moropai "Mĩserĩ warayo' maasaron yaakĩ iipia", taa pĩ' man. "Inekaremekĩ ton moro man ipĩ'", taa pĩ' man —ta'pĩya.

¹⁹ Surarayamĩ' esa'ya warayo' maasaron yapisi'pĩ itenya pĩ' moropai yari'pĩya tiaron winĩki. Ekananmapo'pĩya: —I' moro nai anekaremekĩ ton upĩ'? —ta'pĩya.

²⁰ Mĩkĩriya yuuku'pĩ: —Judeuyamĩ'ya taa pĩ' man penane Paulo yari'pa panamatonkon esa' pe tĩwe'sanon pia inĩ'rĩ iwinĩpai i' anepu'pai to' wanĩ, taa pĩ' to' man. Tĩise to' seruku kinĩ —ta'pĩya. ²¹ —Tĩise mĩrĩri pĩ' inna kĩkai maasa pra asakĩ'ne pemonkon kaisari yentai warayo'kon wanĩ e'ma ta Paulo nĩmikĩ pĩ' iwĩkonpa. Inkamoro'ya tesorukon konekasa' yairĩ. Tekkarikon yonpa to'ya pepĩn moropai i' rĩ enĩri to'ya pepĩn Paulo wii tũya'nikon pikĩri. Mĩrĩri ku'sa' to'ya man aasĩri. Tĩise amaimu neken nĩmikĩ pĩ' to' ko'mamĩ mĩrĩri i' taaya —ta'pĩya.

²² Surarayamĩ' esa'ya yuuku'pĩ: —Mĩrĩri taaya manni' upĩ' mĩrĩri kĩsekaremekĩ anĩ' pĩ'. Moropai ta'pĩya mĩkĩri maasaron warayo' pĩ': —Atĩki.

Cesaría Pona Paulo Yari To'ya

²³ Mĩrĩri tĩpo surarayamĩ' esa'ya asakĩ'ne ipĩkku pe tĩwe'sanon surarayamĩ' yanno'pĩ. Moropai ta'pĩya to' pĩ': —Surarayamĩ' mo'katĩ 200 kaisari moropai 70 kaisari kaware po atĩtonkon mo'katĩ. Moropai 200 kaisari to' mo'katĩ manni'kan teepĩto'kon yarakkĩri atĩtonkon nari' pe to' wĩtĩto'pe Cesaría cidaderĩ pona. Mĩrĩri ye'nen to' ekonekato'pe sirĩri ewarono' ya to' ese'ma'tĩto'pe 9 horas tĩise —ta'pĩya. ²⁴ —Moropai kawareyamĩ' epotĩ Paulo wĩtĩto' ton ipo. Mĩkĩri yaatĩ morĩ pe anĩ'ya mĩrĩri poro iwĩ namai. Murumakatĩ pata esa' Félix pia.

²⁵ Mĩrĩri tĩpo surarayamĩ' esa'ya kaareta menuka'pĩ. Taato' see warantĩ:

²⁶ Awanĩ kure'nan pata esa' pe tĩwe'sen pe Félix. Sirĩri kaareta menukauya aapia anepu'tĩ ton ekaremekĩuya apĩ'.

²⁷ Judeuyamĩ'ya mĩserĩ warayo' yapisi'pĩ moropai iwĩ yonpa'pĩ to'ya tĩise upatakon pon pe Romano pe awanĩ epu'sau'ya yai, mĩkĩri mo'ka'pĩuya pemonkonyamĩ' pokonpe si'ma iwĩ to'ya namai. ²⁸ Mĩrĩri anepu'pai uuri wanĩ'pĩ i' wenai iwinĩki Judeuyamĩ' ekore'masa'. Mĩrĩri ye'nen yari' me'po'pĩuya panamatonkon Judeuyamĩ' esanon rawĩri. ²⁹ Mĩrĩri tĩpo epu'tĩ'pĩya i' inkupĩ'pĩ ton pra awanĩ. Mĩrĩri ye'nen arakkamouya eserĩke pra awanĩ'pĩ. Moropai iwĩ eserĩke pra awanĩ'pĩ i' wenai pra. Tĩise iwinĩki to' ekore'masa' wanĩ'pĩ. Maasa pra to' yeseru yawĩri pra iteseru wanĩ ye'nen. ³⁰ Mĩrĩri tĩpo epu'tũya yai Paulo wĩkonpa tesorukon konekasa' Judeuyamĩ'ya yai esenumenka'pĩ aapia yarimauya pĩ'. I' anku'pai tĩwanikon ya aapia tĩise iku'to'pe to'ya kai'ma. Mĩrĩri neken ekaremekĩuya. Uyese' Cláudio Lísias.

Mĩrĩri warantĩ imenuka'pĩya.

³¹ Mĩrĩri warantĩ tesa'kon maimu yawĩri surarayamĩ' wanĩ'pĩ. Mĩrĩri ye'nen Paulo yapisi'pĩ to'ya moropai yari'pĩ to'ya ewaron ya Antipátride cidaderĩ pikĩri. ³² Erenma'sa' pe tiaronkon surarayamĩ' enna'po'pĩ tewĩ'kon ta tĩise kawareyamĩ' po tuutĩsanon neken witi'pĩ Paulo pokonpe. ³³ Inkamoro'ya yari'pĩ Cesaría cidaderĩ pona. Teerepansa'kon pe kaareta rumaka'pĩ to'ya pata esa' Félix pia moropai Paulo rumaka'pĩ to'ya nĩri iipia. ³⁴ Mĩrĩri kaareta era'ma tũya yai pata esa'ya Paulo ekananmapo'pĩ. —O'non pata pon amĩri? Moropai Pauloya yuuku'pĩ: —Celicia pata pon —ta'pĩya. ³⁵ Mĩrĩri epu'tũya pe ta'pĩya ipĩ': —Moriya inkamoro apĩ' tĩwo'ma'tasanon erepansa' yai mĩrĩri yai anepu'pai wai —ta'pĩya. Mĩrĩri pe rĩ yaipontĩ'pĩya pata esa' Herodes yewĩ' ta aako'manto'pe.

¹ Míriri yai mia'taikin wei kaisari tũko'mamikon tĩpo teepĩremanon esanon yepotori Ananias moropai tiaronkon Judeuyami' esanon moropai tiwin to' ton pe teeseurimasen Tértulo itese'. Inkamoro erepami'pĩ pata ko'manni'nen Félix pia. Miarĩ Paulo winĩkĩ to' eseurĩma'pĩ. ² Moropai Paulo yannosa' to'ya tĩpo, tĩmĩri'nikon pe teeseurimasen eseurĩma pia'tĩ'pĩ mĩikĩri pata ko'manni'nen rawĩri si'ma. Ta'pĩya: —Amĩri wani kure'nan pe pu'kuru pata ko'manni'nen pe. Mĩriĩ ye'nen morĩ pe pata ko'mannĩpia epu'nen pe awani ye'nen. Mĩriĩ ye'nen anna ko'mamĩ tũwanmĩra morĩ kupĩ pĩ' aako'mamĩ morĩ pe anna Judeuyami' ko'manto'pe kai'ma. ³ Mĩriĩ ye'nen “morĩ pe man” taa annaya apĩ' tamĩ'nawĩri i' ku'sa'ya ye'nen anna ton pe tarĩ neken pra tĩise tamĩ'nawĩri upatakon poro. ⁴ Tĩise kure'ne pu'kuru sĩriĩ pĩ' eseurĩmapai pra wai eseta'ka namai tĩise esatũya maasa inĩ' panpĩ' mararĩ eseurĩma etakĩ —ta'pĩya.

⁵ —Mĩserĩ warayo' epu'tĩ pĩ' anna man. Yasi'sirunpaton pe awani. Mĩikĩri wani Judeuyami' ekore'ma emapu'tĩnen pe tamĩ'nawĩri pata poro. Moropai mĩikĩri wani pakkokon esa' pe, manni'kan Jesus Nazaré poinon yapurĩnenan esa' pe. ⁶ Mĩriĩ neken pepĩn tĩise epĩremanto' yewĩ' kĩ'pa yu'se awani, Judeuyami' pepĩn yawonni'pĩ' yu'se awani. Uyenu-pato'kon Moisés kaaretariya yawĩri pra, mĩriĩ ye'nen yapisi'pĩ annaya, itaruma'tito'pe annaya kai'ma uyeserukonya taasa' yawĩri, teuren. ⁷ Tĩise surarayami' esa' Lĩsiasya surarayami' yarimasa' wani'pĩ imo'kai anna pia pai. ⁸ Mĩriĩ tĩpo mĩikĩri Lĩsiasya inkamoro ipĩ' teeseurĩmanonya yaipontisa' sĩriĩ ipĩ' eseurĩmai to' i'to'pe arawĩri si'ma. Mĩikĩri ekaranmapoya yai innape awani epu'tiya moropai etaya iwinĩpai innape awani epu'tiya innape anna eseurĩmasa' iwinĩkĩ. Mĩikĩri to' ton pe teeseurimasen Tértulo eseurĩma'pĩ to' rawĩri yairon pĩ'.

⁹ Moropai ta'pĩ Judeuyami'ya: —Yairon pĩ' taiya mĩriĩ —ta'pĩ to'ya.

¹⁰ Mĩriĩ tĩpo mĩikĩri pata ko'manni'nanya Paulo era'ma'pĩ. Moropai tĩpu'pai ke wĩu ta'pĩya eeseurĩmato'pe kai'ma. Moropai Paulo eseurĩma'pĩ: —Epu'tĩ pĩ' wai tu'ke kono' kaisari pemonkonyami' Judeuyami' esa' pe aako'mansa'. Mĩriĩ ye'nen uwakĩri pe pu'kuru upĩ'ri esekaremekĩ amĩriya epu'to'pe sĩriĩ arawĩri si'ma —ta'pĩya. ¹¹ —Tiaronkon ekaranmapokĩ, taato'pe to'ya apĩ' i' kai'ma Jerusalém po uuko'mamĩ'pĩ yekare asakĩ'ne pu' pona tũmo'tai wei kaisari (12) neken miarĩ Paapa yapurĩ uutisa' yai. ¹² Judeuyami'ya uyera'masa' pra man epĩremanto' yewĩ' ta to' pokonpe i' kai'ma esiyu'pĩ'sa' pra wai. To' epere'to'kon yewĩ' ta pĩ' i' kai'ma to' ekore'masau'ya pra wai. Moropai o'non poro uutisa' yai to' pata poro i' ku'sau'ya pra wai. ¹³ Mĩriĩ ye'nen ani'ya innape mĩriĩ ku'sau'ya ekaremekĩ eserĩke pra awani sĩriĩ seru'pe —ta'pĩya. ¹⁴ —Tĩise yairĩ tauya sĩriĩ apĩ'. Innape Jesusya yenupanto' ku'nen uuri. Judeuyami'ya taa yairĩ pra Jesusya yenupanto' wani, Moisés nuri'tiya yenupanto' yawĩri pra. Tĩise seru'ye' pe Judeuyami' wani mĩriĩ pĩ'. Tĩise sĩriĩ warantĩ Paapa yapurĩnen uuri. Mĩriĩ ye'nen tamĩ'nawĩri Moisés kaaretariya taasa' manni' ku'nen uuri innape. Moropai Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' kaaretari nĩri ku'nen uuri. ¹⁵ Innape Paapa winĩpainon nĩmĩ'nen uuri to' warantĩ, tamĩ'nawĩronkon e'mĩ'sa'ka kupĩ sĩriĩ. Morikon e'mĩ'sa'ka kupĩ sĩriĩ. Moropai imakui'san e'mĩ'sa'ka kupĩ sĩriĩ. ¹⁶ Mĩriĩ ye'nen tamĩ'nawĩri Paapa winĩkĩ morĩ ku'nen uuri moropai warayo'kon winĩkĩ nĩri.

¹⁷ Moropai inĩ'ri ta'pĩ Pauloya: —Jerusalém poi uutĩ tĩpo tu'ke kono' yuwa'ka'pĩya. Tĩise enna'po'pĩ inĩ'ri. Maasa pra uyonpayami' tĩwe'taruma'tisanon piika'tito' ton tĩniru enepĩ'pĩya. Moropai Paapa yapurĩ carneiro po'tĩ uupĩ'pĩ Jerusalém pona. ¹⁸ Moropai tamĩ'nawĩri Moisés nuri'tiya yenupanto' yawĩri iku'sau'ya tĩpo, morĩ pe e'to'pe Paapa pia, mĩikĩri yapurĩya tanne Judeuyami'ya uyeporĩ'pĩ epĩremanto' yewĩ' ta. Arĩnĩke pemonkonyami' esa' pra man. Mĩriĩ yai yairĩ pra i' ku'sau'ya pra wai epĩremanto' yewĩ' ta to' winĩkĩ. ¹⁹ Tĩise tiaronkon Judeuyami' Asia pata po tĩwe'sanon wani'pĩ. Inkamoro ya uera'ma'pĩ miarĩ moropai uwinĩkĩ to' eseurĩma'pĩ imakui'pĩ pe. Mĩriĩ ye'nen inkamoro neken iipĩ e'pai wani mĩriĩ apĩ' ekareme'se unku'pĩ'pĩ pĩ'. I' ton pe see to' i'sa' pra nai? ²⁰ Tĩise tari'waya iipĩ'sanya ekaremekĩ e'pai awani, panamatonkon rawĩri uyasa' to'ya yai. ²¹ Mĩriĩ yai i' unku'pĩ'pĩ eposa' to'ya pra awani'pĩ. Tĩise eseurĩma'pĩ neken epu'tĩ pĩ' wai meruntĩ ke. Ta'pĩya: “Tari wani sĩriĩ itaruma'tisa' pe maasa pra isa'manta'san e'mĩ'sa'kato' kupĩya ye'nen innape” —ta'pĩya.

²² Mĩriĩ eta tũya'nikon pe mĩikĩri pata ko'manni'nen Félix wani'pĩ Jesusya yenupanto' epu'nen pe. Mĩriĩ ye'nen i' taiya pĩn mĩriĩ pĩ'. Tĩise ta'pĩya: —Maasa surarayami' esa' Lĩsias i'sa' yai mĩriĩ ayaseru konekaya —ta'pĩya. Mĩriĩ warantĩ yaretĩ'ka'pĩya. ²³ Mĩriĩ tĩpo pata ko'manni'nanya ipĩku pe tĩwe'sen surara pĩ' ta'pĩ. Paulo era'manen ton surara tĩito'peiya ta'pĩya. Moropai tũwanmĩra itonpayami' iipĩ ya era'mapĩ'se i' wani' pra awani. I' rĩ tĩri to'ya iipia itĩito'pe to'ya ipĩika'tito'pe to'ya kai'ma.

²⁴ Tiaron pensa pata ko'manni'nen Félixya tĩno'pĩ Drusila Judeupa' yarakkĩri si'ma Paulo yanno me'po'pĩ eeseurĩmato'pe i' kai'ma innape Jesus Cristo ku'to' tũya pĩ'. ²⁵ Tĩise

Paulo eseurímato' eta tûuya pe i' kai'ma Paapa pia mori pe e'nîpai moropai i' kai'ma uwarîrî'nîkon eti'nîman e'pai awani ekaremekîya ipi'. Moropai i' kai'ma tiwinano'pi wei yai pemonkonyami' pi' taa Paapaya yai anî' wîti' ka' pona, anî' wîti' apo' ya' yekare ekaremekîya eta tûuya pi' pata ko'manni'nen ena'pi eranne' pe. Mîrîri ye'nen ta'piya: —Aasîri man atîki. Inî'ri anetapai wani ya, ayanno me'pouya —ta'piya. ²⁶Mîrîri neken pepîn, tîise pata ko'manni'nen wani'pi Pauloya tîpia tîniru tîri yu'se, mîrîri tîsai'ya pe irumakapa kai'ma. Mîrîri ye'nen yanno me'po'pîti'pîya tu'ke ite'ka moropai yarakkîri eeseurîmapîti'pi mîrîri yu'se tîwani ye'nen.

²⁷Asakî'ne kono' kaisari' pata ko'manni'nen pe tîwani tîpo Félix epa'ka'pi. Moropai mîkîri pata'pi ya Pórcio Festo ena'pi pata ko'manni'nen pe. Judeuyami' wakîri pe e'pai tîwani ye'nen Paulo nîmi'pi Félixia tarakkannîto' yewi' ta.

25

Paulo Eseurîma Tîpi' Festoya Epu'to'pe

¹Seurîwi'ne wei Cesaréia cidaderî pona teerepansa' tîpo pata ko'manni'nen pe ena'pi Festo wîti'pi Jerusalém pona. ²Mîrîri yai teepîremanon esanon moropai Judeuyami' esananya Paulo winîkîi imakui'pi pe teeseurîmato'kon ekaremekî pia'tî'pi. ³Mîrîri ye'nen esati'pi to'ya mîkîri pata ko'manni'nen pi'. Ta'pi to'ya: —Paulo yarima yu'se anna wani sîrîri tariwaya Jerusalém pona aai'to'pe —ta'pi to'ya. Tîise to' yeseru wani'pi Paulo wîi tûuya'nîkon pi' to' esenumenkasa' e'ma ta. ⁴Tîise pata ko'manni'nenya yuuku'pi: —Paulo man miari aai'pi eserike pra aatarakkansa' man —ta'piya. ⁵—Tîise enna'po sîrîri miari ya amenri, moropai itu'se awanîkon ya imakui'pi inkupi'pi pi' eseurîmapai awanîkon ya, uwenairî aase'nîkon, miari si'ma ipi' eeseurîmakonpa —ta'piya to' pi'.

⁶Mîrîri tîpo seurîwi'ne mia' pona tîimo'tai wei ou mia' tami'nawîri wei kaisari' pata ko'manni'nen ko'mami'pi miari Jerusalém po. Moropai mîrîri tîpo awenna'po'pi Cesaréia cidaderî po. Mîrîri tîpo erenma'sa' Cesaréia po eereuta'pi i' kupîtîponkon pi' teeseurîmakon pata'se' ya'. Moropai Paulo yanno me'po'piya. ⁷Paulo iipi'pi moropai mîkîri woima'tî'pi Judeuyami' Jerusalém poi iipi'sanya mîrîri pe ri. Inkamoro eseurîma pia'tî'pi iwinîkîi. Marari pra kure'nan to' eseurîma'pi. Tîise anî'ya ikupi' eserike pra awani innape maasa pra era'ma'tîpon ton pra awani ye'nen.

⁸Mîrîri yai Paulo eseurîma'pi tîpi'rî. Ta'piya: —Î' ri imakui'pi ku'sau'ya pra wai. Moisés kaaretariya taasa' winîkîi i' ku'sau'ya pra wai. Moropai i' ku'sau'ya pra wai epîremanto' yewi' ta, i' kai'ma eseurîmasa' pra wai iwinîkîi. Moropai imakui'pi ku'sau'ya pra wai reiyami' esa' pe tîwe'sen winîkîi —ta'piya.

⁹Inkamoro Judeuyami' wakîri pe e'pai tîwani ye'nen pata ko'manni'nenya Paulo ekanamapo'pi. Ta'piya: —Itîpai nan Jerusalém pona miari upi' mîrîri ayaseru ekaremekîpa?

¹⁰Mîrîri yuuku'pi Pauloya: —Uuri wani sîrîri tari mîkîri reiyami' esa' pe tîwe'sen poitîri pia. Mîkîri poitîri pe awani ye'nen amîriya ikoneka e'pai awani sîrîri tari. Î' ri unku'pi'pi wani ya mîrîri konekapa awani sîrîri tari —ta'pi Pauloya. —Judeuyami' winîkîi i' ku'sau'ya pra wai. Mîrîri epu'ti'pi' nai mori pe. ¹¹Tîise yairi pra uuri e'sa' ya sîrîri pata esa' winîkîi, imaimu yawîri pra e'sa' ya, mîrîri wenai uuri anwîpai awanîkon ya, i' wani' pra man. Eturumakasa' sîrîri uusa'mantato'pe. Tîise se' tapairi seru'ye'kon seru'ye' tîwe'sanon maimu winîpai inkamoro ye'ka'yenya' urumakaya'nîkon eserike pra naati —ta'piya. —Tîise tauya api', reiyami' esa' pe tîwe'sen pia neken uyarimatî —ta'piya. —Upi' i' anku'pai tîwani ya iku'to'peiya —ta'pi Pauloya.

¹²Mîrîri ye'nen i' kupî tûuya epu'tîya pra Festo wani'pi. Mîrîri ye'nen teeseurîma tîpo tîpemonkonoyami' yarakkîri moropai ta'piya Paulo pi': —Reiyami' esa' pe tîwe'sen pia urumakati taaya manni'. Moriya innape nai atti pe nai moriya —ta'pi pata ko'manni'nenya Paulo pi'.

Rei Agripa Yarakkîri Festo Eseurîma

Paulo Yekare Pi'

¹³Mîrîri tîpo tîko'man pe pu'kuru tîko'manse pra rei Agripa iipi'pi tîno'pi Berenice yarakkîri Cesaréia pona pata ko'manni'nen pe eena'pi Festo era'mapi'se. Moropai esekareme'se ipi'. ¹⁴Miari tîwanîkon yai tiaron pensa pata ko'manni'nen Festoya Agripa pi' Paulo yekare ekaremekî'pi. Ta'piya: —A'kî, tari warayo' man pata ko'manni'nen Félix nînimî'pi tarakkanto' yewi' ta —ta'piya. ¹⁵—Jerusalém pona uutîsa' yai teepîremanon esananya moropai Judeuyami' esanon eseurîma'pi iwinîkîi. Inkamoro ya esati'pi iwî me'poto'peuya kai'ma.

¹⁶Tîise ta'piya to' pi': “Anna Romanoyami'ya mîrîri kupî eserike pra man i' ri ku'sai'ya epu'tî'ma pra. Maasa pra anna yeseru pe awani pepîn. Tîise teepîremanon esanon yanno

e'pai awani i' inkupipi pi' to' eseurimato'pe. Yairi pra i' taasa' to'ya ya, moro awani tip'i eeseurima eserike awani?, ta'piuya to' pi'. —Miriri anna yeseru man —ta'piuya. ¹⁷ To' erepansa' yai taridaya erenma'sa' pe ereuta'pi eseurimanto'kon pata'se' ya. Moropai miikiri warayo' enepi me'po'piuya. ¹⁸ Tiise inkamoro iipi'pi, teeseurimasanon kure'ne imakui'pi inkupipi pi' to' eseurima kai'ma wani'pi teuren, tiise i' inkupipi pi' to' eseurima pra awani'pi. ¹⁹ Tiise to' eseurimato' wani'pi neken, kure'ne teepiremato'kon wenai. Moropai tiwin warayo' isa'manta'pi pi' Paulo eseurima wenai itese' Jesus pi'. Maasa pra Pauloya taapiti'pi: —Miikiri sa'mantasa' pra man enen awani siriri —taapiti'pi Pauloya wenai. ²⁰ Miriri ye'nen i' kai'ma to' yeseru koneka epu'tiuya pra awani'pi. Miriri ye'nen Paulo ekanmapo'piuya, Jerusalem pona itipai awani miari ipi' to' eseurimato' konekato'peuya kai'ma. ²¹ Tiise Pauloya yuku'pi: —Esati'piya reiyami' esa' pe tiwe'sen pia neken itipai tiwani ta'piuya. Miari i' ri kupiuya epu'to'peiya kai'ma. Miriri ye'nen ta'piuya tiwiri tari aako'mami, miriri ayarimato'peuya weiyu pikiri pata esanon pia —ta'piuya.

²² Tamina'wiri eta tiuya tipo reiya ta'pi Festo pi': —Maasa miikiri warayo' eseurimato' anetapai wai —ta'pi Agripaya.
—Penane etaya —ta'pi Festoya ipi'.

Paulo Eeurima Eta Rei Agripaya

²³ Erenma'sa' pe to' eseurimato' pata'se' ya' moropai ino'pi Bereniceyami' erepansa' yai to' pata'se' ya' mori pe to' erepami'pi teepontii, taatari'ku'tii inkamoro pokonpe surarayami' ipikku pe tiwe'sanon niri ii'sa' wani'pi, miriri cidade poi. Moropai pata ko'manni'nen Festoya Paulo enepi me'po'pi. ²⁴ Moropai Festoya ta'pi Agripa pi': —Tamina'wiri tari amiri'nikon wani. Miseri warayo' era'ma siriri. Miseri winiki Judeuyami' tarironkon moropai Jerusalem ponkon eseurima ko'manni'pi miriri. Upi' taa pi' to' ko'mami. “Aasa'manta e'pai man”, taa to'ya —ta'piuya. ²⁵ —Tiise i' ri imakui'pi inkupipi era'mauya pra wai. I' wenai iwi me'pouya eserike pra wai. Tiise eesepi'pi waranti reiyami' esa' pe tiwe'sen pia itipai, miriri kupiuya imaimu yawiri. ²⁶ Tiise siriri tiyose i' kai'ma kaareta menuka epu'tiuya pra wai iteseru pi' teeseurimasen. Miriri ye'nen rei pia miseri enepiuya arawiri'nikon. Ekanmapoto'peya'nikon kai'ma. Miriri waranti eeseurimasi' ya miriri ekaremekiuya e'painon kaareta ke —ta'piuya. —Maasa pra imakui'pi pe awani itekare epu'tii'ma pra atarakkannito' taawon yarimauya eserike pra man reiyami' esa' pe tiwe'sen pia. ²⁷ Miriri ye'ka pe tiise yarimasau'ya ya i' pe pra ri awani —ta'piuya.

26

¹ Miriri tipo ta'pi rei Agripaya Paulo pi': —Eeseurimato' pi' eseurimakii, ayekare pi' ri —ta'piuya.

Moropai Pauloya tenya ke weu ta'pi to' pi' teeseurimapa kai'ma. Ta'piuya: ² —Rei Agripa, siriripe mori pe pu'kuru esepu'ni pi' wai maasa pra eseurimato' pata'se' ton tiriya ye'nen, upi' Judeuyami' wo'ma'tato' pi' eseurimato'pe itiriya ye'nen. ³ Maasa pra amiriyaya mori pe anna Judeuyami' yeseru epu'ti tamina'wiri. Moropai epu'ti pi' nai, tiaron pensa anna esenumenkato' wani pepin tiwin, tiise tiaron pe anna esenumenka anna yonpa yeseru pi'.

⁴ Insanan Judeuyami'ya epu'ti pi' man. I' kai'ma uuko'mami'pi maasaron pe wani'pi pata pai. I' kai'ma uuko'mansa' more pe wani'pi pata pai upata ya' moropai Jerusalem po uuko'mansa' epu'ti pi' to' man. ⁵ Epu'nenan insamoro uuri wani'pi fariseu pe. Miriri ye'nen uuko'manpi'pi merunti ke Moises nuri'tiya yenupanto' yawiri. Miriri ye'nen taa inkamoroya e'painon yairon pi' eseurima itu'se tiwanikon ya, maasa pra epu'ti tiuya'nikon ye'nen. ⁶ Taripai tari wani siriri itaruma'tisa' pe maasa pra inimiki pi' uuko'mami siriri i' kupi tiuya ta'pi Paapaya utamokon nuri'ti pi'. Maasa isa'manta'san pimi'sa'kaiya. Miriri inimiki pi' uuko'mami ye'nen itaruma'tisa' pe wani siriri. ⁷ Uuriya neken inimiki pepin tiise tamina'wironkon Judeuyami'ya niri inimiki pi' utamokon Jaco payanni'sanya a'ka ya', ewaron ya', Paapa yapurinenanya inimiki, Paapaya itiri. Miriri inimiki pi' uuko'mami wenai uuri winiki Judeuyami' wo'ma'ta siriri, Rei Agripa —ta'pi Pauloya. ⁸ Moropai tiaronkon pi' ta'piuya: —I' wani' awani ye'nen kin innape Paapaya isa'manta'san pimi'sa'ka kupiuya'nikon pepin —ta'pi Pauloya.

(At 9.1-19; 22.6-16)

⁹ Iniri ta'piuya: —Pena uuri esenumenkapiti'pi. Tamina'wiron Jesus Nazare' poino yapurinenan winiki imakui'pi pe ku'piti'piuya iniri innape ikupi to'ya namai. ¹⁰ Miriri yai iku'piti'piuya Jerusalem po teepiremasanon esanon pia to' maimu yaponse' kaareta esa'se innape Jesus ku'nenan Paapa pemonkonoyami' yapi'se uutito' pi'. Moropai to' wii to'ya yai tiaronkonya i' taaya, inna taapiti'piuya —ta'piuya. ¹¹ —Tu'ke ite'ka uuriya to' taruma'ti'pi to' epereto' yewi'kon ta pi', Jesus winiki imakui'pi pe to' eseurimato'pe. To' yewanmiriuya ye'nen, uutipiti'pi tiaron cidadekon poro to' taruma'tii —ta'piuya.

¹² Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî: —To' antaruma'tîpai wanî ye'nen uutî'pî Damasco cidaderî pona teepîremasanon esanon maimu yaponse' kaareta yari'pîuya. ¹³ Tîise e'ma ta ineka'ta pairî wei ena tanne a'kaya uweiyu'ma'pî mararî pra, ka' poinonya uweiyu'ma'pî —ta'pîiya rei pî'. —A'ka wei yentainon. Mîrîriya uweiyu'ma'pî moropai uyonpayamî' upokonpe tuutîsanon nîrî. ¹⁴ Mîrîri ye'nen anna esenumî'pî non pona. Moropai mai eta'pîuya Judeuyamî' maimu pe. Ta'pîiya: “Paulo, î' ton pe utaruma'tîya? Aawarîri e'taruma'tîn pî' nai. Mannî' paaka ewa'tîsa' erepanpîti tîwa'tîto' pona warantî awanî mîrîri, Saulo”, taawon eta'pîuya.

¹⁵ Mîikîri ekaranmapo'pîuya. “Anî' amîri uyepotorî?” ta'pîuya.

Mîrîri tauya ya uyepotorî pî' ta'pîiya: “Uurî Jesus manni' utaruma'tîya manni'” ta'pîuya. ¹⁶ Moropai ta'pîiya: “E'mî'sa'kaki maasa pra aapia esenposa' sîrîri amo'kato'peuya kai'ma upoitîri pe tiaronkon pemonkonyamî' pî' anera'ma'pî ekaremekîpa kai'ma. Sîrîri anera'ma'pî pî' eseurîmakî moropai inî'rî î' ekaremekîya mîrîri pî' nîrî eseurîmakî. ¹⁷ Judeuyamî' pia moropai Judeuyamî' pepîn pia ayarimauya sîrîri. Mîrîri ye'nen apîika'tîuya sîrîri inkamoroya awî namai” ta'pîiya. ¹⁸ “Inkamoroya innape ukupî kupî sîrîri mîrîri ekaremekîya wenai. Ewaron tapai to' epa'ka a'ka ta Makui pia pai to' mo'kaya Paapa pia innape ukupî to'ya wenai imakui'pî to' nîkupî'pî kupîuya uuwanmîra. Mîrîri ye'nen inkamoro ena kupî sîrîri upemonkono pe umenka'san pe”, ta'pîiya Pauloya.

¹⁹ Paulo eseurîma ko'mannîpî'pî. Ta'pîiya: —Rei Agripa uwe'ne'pîti warantî Paapaya uyannoto' ka' po si'ma, mîrîri taasai'ya yawîri ikupî'pîuya. ²⁰ Mîrîri ye'nen e'mai' pe imaimu ekaremekî pia'tî'pîuya Damasco po. Moropai Jerusalém po moropai tamî'nawîri Judéia pata poro moropai Judeuyamî' pepîn pî'. Taapîti'pîuya imakui'pî ankupî'pîkon rumakati. Enna'potî Paapa yapurî. Mori kupî pî' ako'manti, awenpenatasa'kon esera'mato'pe. ²¹ Mîrîri tauya wenai Judeuyamî'ya uyapisi'pî epîremanto' yewî' ta wanî tanne. Uwî yu'se to' wanî'pî mîrîri wenai. ²² Tîise Paapaya upîika'tî'pî sîrîri tîpose. Mîrîri ye'nen tarî wanî sîrîri itekare ekaremekî pî' tamî'nawîronkon ton pe. Mannî'kan tîwe'taruma'tîsanon ton pe moropai ipîkku pe tîwe'sanon ton pe. Mîrîri ye'nen tauya Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî'ya ta'pî warantî, moropai Moisés kaaretariya ta'pî warantî tauya see warantî. ²³ Paapa nîmenka'pî, Cristo, e'taruma'tî e'pai awanî moropai mîikîri e'mî'sa'ka e'pai awanî tamî'nawîronkon isa'manta'san e'mî'sa'ka rawîri e'pîika'tînto' yekare ekaremekîpa kai'ma Judeuyamî' ton pe moropai Judeuyamî' pepîn ton pe nîrî awe'mî'sa'ka'pî.

²⁴ Mîrîri warantî tîpî'rî Paulo eseurîma tanne pata ko'mannî'nen Festo entaime'pî. Ta'pîiya: —Paulo, yawî' pe awanî mîrîri, kure'ne eesenupa'pîya ayawî' pe aku'sa' mîrîri —ta'pîiya.

²⁵ Tîise Pauloya Festo maimu yuuku'pî: —Pata ko'mannî'nen, Festo, ayawî' pe wanî pepîn sîrîri —ta'pîiya. —Eseurîma sîrîri yairon pî'. ²⁶ Mîrîri ye'nen ta'pî Pauloya rei pî': —Rei Agripa, uurî eseurîma e'painon arawîri si'ma meruntî ke maasa pra tamî'nawîri mîrîri epu'tîya epu'tîuya ye'nen. Maasa pra mîrîri eseurîma manni' Cristo e'mî'sa'ka pî' mîrîri epu'tî tamî'nawîronkonya maasa pra teesenonse pra awe'ku'sa' ye'nen tîise aronne. ²⁷ Mîrîri ye'nen tauya innape Paapa maimu ekareme'nenan profetayamî' ku'nen amîri? Innape to' kupîya epu'tî pî' wai.

²⁸ Mîikîri maimu yuuku'pî Rei Agripaya: —Mîrîri warantî innape Jesus kupîuya yu'se aako'mamî mîrîri mîto'pe?

²⁹ Moropai Pauloya ta'pî: —Paapa pî' esatîuya sîrîri warantî tîko'manse pra innape ikupîkonpa amîri neken pepîn tîise tamî'nawîri insanan eseurîma eta to'ya manni'kan ena yu'se wanî uurî warantî. Tîise uurî warantî taatarakkanse pra —ta'pî Pauloya.

³⁰ Mîrîri tîpo Rei Agripa moropai ino'pî Berenice, moropai pata ko'mannî'nen Festo, moropai tamî'nawîronkon to' pokonpe tîwe'sanon e'mî'sa'ka'pî. ³¹ Inkamoro wîti'pî teeseurîmakon ye'ka pe. —Mîserî warayo'ya î' ku'sa' pra man tîisa'mantapa, yarakkamopa kai'ma —ta'pî to'ya.

³² Rei Agripa eseurîma'pî pata ko'mannî'nen Festo yarakkîri Paulo yekare pî': —Irumaka e'painon tîise Reiyamî' esa' pe tîwe'sen César yarakkîri eseurîmapai tîwanî taasai'ya man. Mîrîri ye'nen yarimapai man iipia, Roma pona attîto'pe —ta'pî to'ya.

27

Roma Pona Paulo Wîti

¹ Mîrîri ye'nen apo'yen eposa' tîuya'nîkon yai, Paulo moropai tiaronkon atarakkannîto' tawonkon rumaka'pî to'ya surarayamî' esa' pe tîwe'sen Júlio yenya' to' yaato'peiya kai'ma Roma cidaderî pona. Moropai anna ataponka'pî Cesaréia poi. Anna wîti'pî. Uurî wanî'pî Paulo pokonpe moropai tiaronkon atarakkannîto' tawonkon kore'ta. ² Mîrîri yai Aristarco, Macedônia pata pon Tessalônica poinon wanî'pî anna kore'ta. Mîrîri yai anna asara'tî'pî apo'yen kure'nan Adramítio peya'pon ya, anna wîtîto'pe kai'ma Ásia peyakî poro.

³Tiaron wei yai ana erepami'pi Sidon peyakî pona. Mîrîrî yai morî pe Júlio wani'pi Paulo winîkî. Mîrîrî yai ta'pîiya ipî: —Eepa'kapai awani ya, epa'kakî. Ayonpayami' anera'mapai awani ya, atîkî to' pia —ta'pîiya. Moropai eepa'ka'pî tonpayami' pia i' rî to' nîrîrî yapîsîpa kai'ma. ⁴Inî'rî tiaron wei yai, anna ataponka'pî Sidon peyakî poi. Anna witi'pî pîrau wono po tiwe'sen pata itese' Chipre mîwîwî pi'. Maasa pra kure'ne anna ponaya a'situn wani'pi. Mîrîrî ye'nen tî'nan wani' anna witi'pi. ⁵Anna witi'pi ito'sari anna witi'pi Cilicia pata pona teerepanse pra. Moropai Panfilia pata pona teerepanse pra. Tîise anna erepami'pi Mirra peyakî pona. Mirra wani'pi Licia po. ⁶Moro surarayami' esa' Júlioya tiaron apo'yen Alexandria peyakîpon eposa' wani'pi tuutîsen Roma pona. Mîrîrî ye'nen uurî moropai Paulo moropai tiaronkon atarakkannîto' tawonkon yempa'ka'pî to'ya anna asara'tîto'pe mîrîrî apo'yen Roma pona tuutîsen ya. ⁷Mîrîrî tîpo anna ataponka'pî Mirra peyakî poi. Tînin pi' anna witi'pi maasa pra kure'ne sipa sipa wani' ye'nen. Tu'ke wei kaisari' anna witi'pi. Moropai anna erepami'pi aminke pra Cnido peyakî pia. To'sari' anna witi' pra wani'pi maasa pra kure'ne a'situn wani' ye'nen. Anna witi'pi pîrau wono itese' Creta, mîrîrî rî pikîrî Samona woi. ⁸Mîrîrî warantî anna witi'pi tînin pi' kure'ne a'situn wani' ye'nen. Moropai anna erepan tu'ka'pî pata'se' ya' itese' Bons Portos peyakî pona. Mîrîrî peyakî wani'pi aminke pu'kuru pra tiwe'sen Laséia pata pi'.

⁹Tîko'man pe tu'ke wei kaisari' anna witi' ko'mannîpi ye'nen, kure'ne a'situn e'to' weiyu erepami'pi. Maasa pra Judeuyami' festari' weiyu esuwa'kasa' wani'pi. Mîrîrî ye'nen nari' pe awani'pi. Anna witi' eserike pra. ¹⁰Mîrîrî ye'nen Pauloya ta'pi warayo'kon apo'yen esanon pi': —Tarîpai witi' e'pai pra man maasa pra witi'nikon ya, eseuronkan moropai apo'yen ya' tiwe'sen yen pe. Moropai uurî'nikon naari e'tî'kan —ta'pîiya. ¹¹⁻¹²Tîise mîkîrî apo'yen esa' wani'pi itî'pai. Moropai apo'yen yaanen nîrî wani'pi itî'pai. Ta'pi to'ya: —Tari' si'ma kono'piti iwa'ka eserike pra man maasa pra kure'ne a'situn wani'. Mîrîrî ye'nen witi'nikon, Fenice peyakî pona. Moro Creta po e'nî ya, kure'ne a'situn ton pra awani' mîrîrî pata po —ta'pi to'ya. Mîrîrî ye'nen innape apo'yen yaanen maimu kupî'pi Júlioya moropai apo'yen esa'ya. To' maimu wani'pi Paulo maimu yentai.

Kure'nan A'situn Erepami

¹³A'situn iipi'pi kamai' winîpai a'tu'mîra, marari' awani'pi. Mîrîrî ye'nen i' ta'pi tîuya'nikon yawîrî apo'yen esanon moropai yaanenanya teesenumenka'pikon yawîrî witi' ta'pi to'ya. Mîrîrî ye'nen apo'yen yapitanî'to'pe yenusna' tuna kata ferro kure'nan amî'ne mîrîrî ku'na'pî annaya apo'yen pona. Moropai anna ese'ma'tî'pi. Anna witi'pi aminke pra Creta wono a'mun winî rî pikîrî anna witi'pi. ¹⁴Tîise mîrîrî yai kure'nan a'situn iipi'pi ka'ne' pe manni' meruntî winîpainon, Creta wono winîpai aapi'pi. Mîrîrîya apo'yen tukka'pi ka'ne' pe meruntî ke. To'sari' yari' yu'se yaanenann tîise to' taruma'tî'pîiya yapitanî'pi to'ya yentai. ¹⁵Ira'tîpiti'pi a'situnya. Mîrîrî ye'nen tîwî a'situnya yaato'pe irumaka'pi to'ya. ¹⁶Iwono si'mîrîkî kamai' winî tiwe'sen itese' Claudia yuwa'ka'pi annaya. ¹⁷Tîise moro tiwe'taruma'tîi kanau apo'yen ra' pikîrî iwa'tîsa'. Inkamoro apo'yen ya' teesenyaka'masanonya iku'na'pi apo'yen pona. Moropai mîrîrî tîpo apo'yen yewa'tî'pi to'ya tami'nawîrî tîwoima'tîi sa'man ke. Inkamoro wani'pi eranne' pe maasa pra apo'yen witi' eserike awani'pi Libia pata winîkî kasapan pona. Mîrîrî ye'nen kamisa apo'yen ya' tiwe'sen, a'situn yapî'nen pe tiwe'sen satippe iwa'tîsa' yei pi', mîrîrî yeuka pi' to' esenumenka'pi. Moropai inu'tî'pi to'ya, mîrîrî apo'yen yaato'pe a'situnya kai'ma. ¹⁸Kure'nan a'situn ko'mami'pi marari' pra. Teeseuronkon kai'ma to' esenumenka'pi. Mîrîrî yai apo'yen ya' teesenyaka'masanonya apo'yen ya' tiwe'sen mannekon papo pia'tî'pi tuna ka. Apo'yen eseuronka namai amî'mîra e'nîto'pe. ¹⁹Erenma'sa' pe apo'yen ya' teesenyaka'masanonya apo'yen yawon itemannekon yewa'tî'pi'to' kon mîrîrî soroka'pi nîrî tuna ka, amî'mîra awe'to'pe.

²⁰Moropai anna ko'manpiti'pi. Tu'ke wei kaisari' annaya wei moropai kaiwano'yami' era'ma eserike pra awani'pi ewaron pe awani' ye'nen, asakî'ne semana kaisari'. Mîrîrî tanne a'situn ko'mami'pi marari' pra meruntî ke. Mîrîrî ye'nen anna esewankono'ma pia'tî'pi anna e'pîika'tî eserike pra awani' ye'nen. ²¹Mîrîrî ye'nen anna yekkarî yonpa annaya pepin tu'ke wei kaisari'. Mîrîrî ya Paulo e'mî'sa'ka'pi to' kore'ta. Ta'pîiya: —Uyonpayami', i' kai'ma eseurîma ne'tikini epu'tîya'nikon e'pai awani'pi. Creta po ko'mannîto'pe'nikon sîrîrî warantî e'nî pepin e'painon, yî'nîsa' pra awani' ya —ta'pîiya. ²²—Tîise esatîuya sîrîrî api'nikon. Eranne' pe pra e'tî. Maasa pra anî' sa'manta pepin uurî'nikon kore'ta. Apo'yen neken yen pe kupî sîrîrî —ta'pi Pauloya. ²³—Sîrîrî tauya maasa pra Uyepotorîya sîrîrî ewaron' ya manni' uyepotorî unapuri Paapaya inserî yarimasa' uupia. ²⁴Mîkîrîya taa pi' man upî: “Paulo, eranne' pe pra e'ki. Maasa pra amîrî witi' e'pai man reiyami' esa' pe tiwe'sen César pia. Mîrîrî ye'nen Paapaya morî kupî pi' man amîrî pi'. Anî' sa'manta pepin tami'nawîronkon manni'kan apokonpe tuutîsanon”, ta'pîiya upî. ²⁵Mîrîrî ye'nen tauya uyonpayami', meruntî ke eranne' pe pra e'tî. Maasa pra innape Paapa kupî pi' wai, i' ta'pi tîuya kupîya epu'tîuya

ye'nen. ²⁶ Tiise iwono pona a'situnya uyarikon siriri, miari esu'na'tin kasapan pona — ta'puiya to' pi'.

Apo'yen Ata'morikka

²⁷ Asaki'ne semana kaisari anna yari'pi a'situnya pirau po, itese' Mediterraneo. Miriri tipu ewaron ya', anoinna yairi, apo'yen ya' teesenyaka' masanonya a'mun winiki anna witi epu'sa' wani'pi. ²⁸ Miriri ye'nen kusan e'seusa yenumi'pi to'ya yareti pi' amii'ne yewa'tisa' to'ya wani'pi imairono epu'tikonpa kai'ma. Miriri mairono wani'pi 36 metros kaisari. Tiise marari tiiko'mamikon tipu iniri iku'ne'ti'pi to'ya. Itiri'puiya 27 metros kaisari. ²⁹ Inkamoro ena'pi eranne' pe apo'yen e'pa'ti ti' pona nama tiuya'nikon ye'nen. Miriri ye'nen yapitani'to'kon ferro amii'ne'kon miriri ma'pi to'ya apo'yen maikko wini emi'panto'pe kai'ma. Miriri tipu to' epirema'pi ka'ne' pe pata erenmapi yu'se tiwanikon ye'nen. ³⁰ Miriri yai apo'yen ya' teesenyaka' masanon wani'pi epepai apo'yen yapai. Maasa pra nari' pe awani'pi. Miriri ye'nen inkamoroya apo'yen po tiwe'sen kanau ma'pi tuna ka. Apo'yen yapitani'to' maa annaya siriri ipotti wini kai'ma to' eseurima'pi tiise seru'ye' to' wani'pi epepai tiwanikon ye'nen. ³¹ Miriri yai ta'pi Pauloya surarayami' esa' Julio pi' moropai surarayami' pi'. Ta'puiya: —Inkamoro apo'yen ya' teesenyaka' masanon witi'pi ya, i' kai'ma awe'pika'tikon e'painon? —ta'puiya. ³² Miriri ye'nen surarayami'ya miriri kanau yewa'tito' e'seusa ya'ti'pi moropai irumaka'pi to'ya tuna ka' to' epe namai.

³³ Miriri ewarono' erenmapi pra tiise Paulo wani'pi tekkarikon yonpa tami'nawironkonya yu'se. Ta'puiya: —Asaki'ne semana kaisari aako'mansa'kon a'situn ti'napami nimiki pi' emi'ne awanikon. ³⁴ Miriri ye'nen ayekkarikon yonpaya'nikon e'pai awani — ta'puiya. —Taripai mararon i' ri anena'ti, merunti ke awanikonpa, enen aako'mamikonpa aasa'mantakon namai. Maasa pra ani' sa'manta pepin, i' e'kupi pepin amiri'nikon yarakkiri —ta'puiya. ³⁵ Miriri pe ri Pauloya trigo puusa' yapisi'pi, Paapa pi' eepirema'pi tami'nawironkon rawiri si'ma, moropai miriri trigo puusa' pirikkapiti'puiya, moropai enapi pia'ti'puiya. ³⁶ Miriri eta tiuya'nikon pe taatausinpai to' ena'pi moropai tekkarikon yonpa'pi to'ya. ³⁷ Inkamoro pemonkonyami' wani'pi apo'yen yawonkon wani'pi tami'nawiri to' tiise, 276 kaisari. ³⁸ Tami'nawironkonya tekkarikon yonpasa' tipu, trigo yense'kon yenumi'pi to'ya tuna ka amii'mira apo'yen enato'pe kai'ma.

To' Erepami A'mun Pona Tiisa'mantai Pra

³⁹ Pata erenma'sa' pe, apo'yen ya' teesenyaka' masanonya pata epu'ti pra awani'pi. Tiise inkamoroya tuna esei'meto'ya era'ma'pi, kasapan pe tiwe'sen. Miriri ye'nen to' esenumenka'pi miari ya' apo'yen yaapai awani siriri, miari aako'manto'pe ta'pi to'ya. ⁴⁰ Miriri ye'nen inkamoroya apo'yen yapitani'to'pe to' nima'pi ferrokon amii'ne'kon miriri yewakon ya'ti'pi. Moropai miriri tipu to' nairekon yeuka'pi to'ya. Miriri ke to' e'kura'pi. Miriri tipu kamisa e'mai'non ipotti winon pimi'sa'ka'pi to'ya a'situn yapi'to'peiya, miriri a'mun winiki apo'yen witi'to'pe kai'ma. ⁴¹ Tiise a'situnya yari'pi. Moropai apo'yen erepamipi kasapan pona e'mai'non ipotti, miriri eesu'na'ti'pi. Miriri ye'nen imaikko wini kure'ne sipa sipaya ipa'tipiti'pi. Miriri ye'nen ya'morikka'puiya. Tiise maasa to' erepamipi pra tiise apo'yen esu'na'tisa' wani'pi kasapan pona. Miriri ye'nen miari awe'nimi'pi.

⁴² Moropai inkamoro apo'yen ya' surarayami' esenumenka'pi. Inkamoro ani'kan arakkansa'kon apo'yen ya' tinarikon ti'ka tiuya'nikon pi'. To' ti'kapai awani siriri. Maasa pra a'mun pona teerepansa'kon ya to' epe namai ta'pi to'ya. ⁴³ Tiise inkamoro maimu yuuku'pi to' esa'ya. Julioya ta'pi to' pi'. Maasa pra Paulo wii to'ya yu'se pra awani'pi. Miriri ye'nen ta'puiya: —Manni'kan tipinanukon epunenankamoro enato'pe e'pai awani miriri to' pinato'pe kasapan pona —ta'puiya. ⁴⁴ Moropai —Manni'kan tipinanukon epunenankamoro e'pika'ti e'pai awani miriri yei pona to' enuku moropai apo'yen pia'pi pona tiaronkon enuku. Miriri waranti to' witi e'painon a'mun yekaya —ta'pi Julioya. Miriri waranti to' e'pika'ti yu'se awani'pi miito'pe. Miriri ye'nen miriri waranti anna e'pika'ti'pi tami'nawironkon a'mun pona ani' e'pa'ti pra awani'pi moropai ani' sa'manta pra awani'pi. Tami'nawiri anna e'pika'ti'pi.

28

Malta Wono Po To' Wani

¹ Tami'nawiri anna e'pika'tisa' yai o'non pata anna wani ta'pi to'ya. Miriri yai epu'ti'pi annaya miriri iwono itese' Malta po anna wani. ² Miriri yai miari tiiko'mansenonya anna koneka'pi mori pe. Miriri yai kono' rena ko'mannipi'pi marari pra miari. Moropai komi' pe awani'pi. Miriri ye'nen kure'nan apo' tiruka'pi to'ya, arinikon atapinato' ton. ³ Miriri yai apo' keme ya'punu'pi yannuku'pi Pauloya, apo' keme ton. Miriri apo' keme yannukuiya tanne, iki wani'pi moro. Miikiri ya'nannipi pia'ti'pi apo'ya. Miriri ye'nen iki kuranta'pi moropai

Paulo ye'ka'p̄iia itenya pi'. ⁴ M̄ir̄ir̄i era'ma'pi miari t̄iiko'mansenonya. Īk̄i e'weyukasa' Paulo tenya pi' era'ma'pi to'ya. M̄ir̄ir̄i ye'nen inkamoroya ta'pi t̄iwar̄ir̄i'n̄ikon r̄i: —Ani' pe m̄iser̄i warayo' wan̄i pe awani? Pemonkon w̄it̄i'pon pe awani eser̄ike awani. M̄ir̄ir̄i ye'nen m̄iik̄ir̄i sa'manta e'pai awani. M̄ir̄ir̄i t̄inkup̄i'pi ye'mato'peiya. M̄iik̄ir̄i sa'manta pin tuna ka' taana'se, t̄iise aako'mami pep̄in kup̄i s̄ir̄ir̄i. Kai'ma to' esenumenka'pi. ⁵ Tenya pi' t̄iwe'sen Īk̄i ma'pi Pauloya apo' kore'ta. T̄iise i' kup̄iia pra awani'pi. T̄iwanm̄ira awani'pi ne'ne' epu't̄iia pra. ⁶ Inkamoroya itenya Īk̄i ne'ka'pi wo'ma'ta n̄im̄iki'pi, awoipi n̄im̄iki'pi to'ya. T̄iise i' wani' pra awani'pi. I' wani' pra epu'ti'pi aako'mami era'ma t̄iuya'n̄ikon wenai, inkamoroya teserukon miakanma'pi. Ta'pi to'ya ipi': —Paapa pe awani m̄ir̄ir̄i moriya —ta'pi to'ya.

⁷ M̄iari awani'pi warayo' itese' P̄ublio, patakon esa' pe t̄iwe'sen, m̄ir̄ir̄i iwono esa' pe t̄iwe'sen. M̄iik̄ir̄iia anna yapisi'pi t̄ipata ya mori pe. Moropai seur̄iw̄i'ne wei kaisari' anna ko'mami'pi iipia. ⁸ M̄iik̄ir̄i P̄ublio yun wani'pi miari pri'ya pra t̄iwe'sen. Eekom̄i'ma'pi moropai nuwasu' pi' t̄iwe'sen. M̄iik̄ir̄i pia Paulo ewomi'pi quarto ta moropai ipona tenya t̄iise eep̄irema'pi. M̄iik̄ir̄i esepi'ti'pi. ⁹ M̄ir̄ir̄i t̄ipo pri'yawonkon pep̄in m̄ir̄ir̄i iwono po t̄iwe'sanon iipi'pi Paulo pia. Inkamoro esepi'ti'pi. ¹⁰ M̄iari anna wani' yai inkamoroya tu'ke i' r̄i t̄ir̄i'pi anna yekkari ton. Moropai anna asara'ti yai apo'yen ya tu'ke it̄ir̄i'pi to'ya n̄ir̄i anna pia. Itu'se anna e'to' m̄ir̄ir̄i ara'tisa' to'ya wani'pi tu'ke apo'yen ya, anna witi' pe, anna yekkari ton.

Roma Cidaderi Pona Paulo Erepami

¹¹ M̄ir̄ir̄i yai seur̄iw̄i'ne kapoi kaisari' anna ko'mansa' t̄ipo, m̄ir̄ir̄i iwono po anna asara'ti'pi apo'yen ya'. Alexandria cidaderi poinon itese' wani'pi ipi' e'menuka'pi pe paapayami' monoi'pankon kai'ma. M̄ir̄ir̄i apo'yen wani'pi moro iwono po si'ma kono'piti yuwa'ka't̄i'pon pe. M̄ir̄ir̄i pata pai anna witi'pi. ¹² Moropai anna erepami'pi Siracusa cidaderi pona. M̄iari anna ko'mami'pi seur̄iw̄i'ne wei kaisari'. ¹³ M̄iari pai anna witi'pi moropai anna erepami'pi Régio cidaderi pona. Erenma'sa' pe anna witi tanne a'situn erepami'pi anna ye'ma'pi pi' win̄ipai tui'sen merunti ke. M̄ir̄ir̄i ye'nen asaki'ne wei t̄iise anna erepami'pi Potéoli cidaderi pona. M̄ir̄ir̄i pik̄ir̄i apo'yen ya' anna witi'pi. ¹⁴ M̄iari cidade po innape Jesus ku'nenan epori'pi annaya. Inkamoroya anna eta'pi t̄iupia'n̄ikon tiwin semana kaisari' anna ko'manto'pe kai'ma. ¹⁵ M̄ir̄ir̄i t̄ipo anna ese'ma'ti'pi Roma pona. M̄ir̄ir̄i yai innape Jesus ku'nenan Roma ponkonya anna yekare etasa' t̄iuya'n̄ikon yai inkamoro w̄it̄isa' wani'pi anna ponaya cidade itese' Pra'ca de Ápio pona. Moropai tiaronkon w̄it̄isa' wani'pi tiaron cidade pona itese' Tr̄ês Vendas pona. Inkamoro era'ma t̄iuya yai Paapa pi' —Mori pe man —ta'pi Pauloya. M̄ir̄ir̄i t̄ipo kure'ne aatausinpa'pi. ¹⁶ Roma pona teerepansa'kon yai t̄iwar̄ir̄i Paulo ko'manto'pe irumaka'pi to'ya tiwin surara itesa' ton yarakk̄ir̄i.

Atarakkansa' Pe Pauloya Itekare Ekaremeki

¹⁷ Seur̄iw̄i'ne wei teerepansa'kon t̄ipo, Pauloya Romaponkon epere'to' yewi' esanon Judeuyami' yanno me'po'pi t̄iupia to' ii'to'pe. Inkamoro erepansa' yai to' pi' ta'p̄iia: —Uyonpayami', i' ku'sau'ya pra wai uyonpakon Judeuyami' win̄ik̄i. Uyeserukon pe utamokon n̄it̄ir̄i'pi to' n̄apis'pi pi' uuko'mansa' s̄ir̄ir̄i, t̄irumakai pra. M̄iwin̄i t̄iise Judeuyami'ya uyapisi'pi Jerusalém po. Inkamoroya urumaka'pi Romanoyami' pia. ¹⁸ Inkamoroya uyekaranmapo'pi moropai uuri anrumakapai to' wani'pi. Maasa pra i' r̄i unku'pi'pi ton pra wani ye'nen, i' kup̄ikonpa uyarakk̄ir̄i. ¹⁹ T̄iise urumaka Judeuyami'ya yu'se pra awani'pi. M̄ir̄ir̄i ye'nen to' esati'piuya to' pi' rei esa' pe t̄iwe'sen César pia, uyeseru pi' eseur̄imapai wani ye'nen. Uyeseru pi' neken eseur̄imato'pe. Uyonpayami' i' kup̄it̄i'ponkon uwin̄ik̄i, inkamoro yeseru pi' eseur̄ima pep̄in. ²⁰ M̄ir̄ir̄i anekareme'pai wani ye'nen am̄ir̄i'n̄ikon pi' esati'piuya aaipikonpa. S̄ir̄ir̄i waranti eseur̄imapai wani ye'nen am̄ir̄i'n̄ikon pokonpe t̄iise uuri wani s̄ir̄ir̄i tar̄i yewa'tisa' pe sa'man ferro ke, maasa pra manni' Judeuyami'ya in̄im̄iki ko'manni'pi manni', m̄iik̄ir̄i pi' eseur̄ima wenai uyewa'tisa' to'ya s̄ir̄ir̄i.

²¹ M̄ir̄ir̄i ye'nen inkamoroya ta'pi: —Kaareta yapi'sa' annaya pra man, api' teeseur̄imasen Judeuyami' piapai'n̄ikon. Uyonpakon miari painon ii'sa' pra man ayekare ekareme'se anna pi'. I' kai'ma api' eseur̄imat̄on imakui'pi pe awani'pi ekaremek̄iton ii'sa' pra man —ta'pi to'ya. ²² T̄iise i' kai'ma ayekare pi' eseur̄ima anetapai anna man. Maasa pra eta'pi annaya man tam̄i'naw̄ironkon patakon kaisari' imakui'pi pe inkamoro innape Jesus ku'nenan to' kore'ta am̄ir̄i e'to'kon win̄ik̄i to' eseur̄ima.

²³ M̄ir̄ir̄i ye'nen teesepoto'kon weiyu ton mo'ka'pi to'ya Paulo eseur̄ima etakonpa kai'ma. M̄ir̄ir̄i weiyu esepo'sa' yai inkamoro arin̄ikon witi'pi Paulo pia. Inkamoro ko'mami'pi penane pata pai ewaron erepami'pik̄ir̄i. Paapa maimu ekaremek̄i'piia i' kai'ma tam̄i'naw̄ironkon esa' pe Paapa iipi ekaremek̄i'piia to' pi'. Moisés nuri'ti kaaretariya taasa' yaw̄ir̄i moropai Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' kaaretariya taasa' yaw̄ir̄i ekaremek̄i'piia. Maasa pra innape Jesus Paapa narima'pi kup̄i to'ya yu'se tiwan̄i ye'nen.

²⁴ Mírîrî yai tiaronkonya innape ikupî'pî. Tîise tiaronkonya innape ikupî pra awanî'pî.
²⁵ Mírîrî yai tamî'nawíronkon wítî'pî iipia pai tîwarîrî'níkon teesiyu'pî'se. Tîise to' wítî rawírî Pauloya ta'pî to' pî': —Yairon pî' pena Morî Yekaton Wannî eseurîma'pî. Paapa maimu ekareme'nen Profeta Isaiás nuri'tî winîpai amîrî'níkon tamokon pî' eeseurîma'pî. Ta'pî Paapaya Isaiás pî':

“Atîkî moropai ka'kî insanan pemonkonyami' pî'.

²⁶ ‘Amîrî'níkonya etapítî ko'mannîpî

tîise epu'tiya'níkon pepîn sírîrî tîpose.

Amîrî'níkonya era'mapítî tu'ke íte'ka

tîise í' kai'ma innape awanî era'maya'níkon pepîn'

makai to' pî'” ta'pîiya.

²⁷ “Maasa pra insamoro pemonkonyami' yewan waní

sa'man pe pu'kuru.

Anetapai pra to' wanî.

Mírîrî ye'nen inkamoroya tîpanakon yettapuru

eta tîuya'níkon namai.

Tenukon yenpi'nu'sa' to'ya

anera'mapai pra tîwaníkon ye'nen.

Mírîrî ye'nen epu'tî to'ya pepîn.

Mírîrî warantî pra to' wanî ya,

tenukon ke era'ma to'ya e'painon

moropai eta tîuya'níkonya tîpanakon ke

epu'tî to'ya e'painon.

Teesenumenkato' ke to' esenumenka ya

epu'tî to'ya e'painon.

Inkamoro enna'po e'painon uupia uyapurîi.

Mírîrî warantî awanî ya,

inkamoro pîika'tîuya e'painon”,

ta'pî Paapaya Isaiás pî' —ta'pî Pauloya.

²⁸ —Mírîrî ye'nen epu'tiya'níkon e'pai awanî'í' kai'ma Paapaya Judeuyami' pepîn pîika'tîto' ton yarimasa'. Inkamoroya sírîrî itekare eta kupî sírîrî —ta'pî Pauloya to' pî'. [²⁹ Mírîrî taa Pauloya etatîpo'níkon Judeuyami' wítî'pî iipiapai teekore'mai, tîwarîrî'níkon teesiyu'pî'se.]

³⁰ Asakî'ne kono' kaisarî Paulo ko'mamî'pî kapoi kaisarî te'masen wítî ta. Mírîrî ye'ma'pítî'pîiya. Mírîrî yai tamî'nawíronkon tîpia tuutisanon pokonpe awe'pítî'pî. ³¹ Mîikírîya í' kai'ma to' yenupapítî'pî tamî'nawíronkon esa' pe Paapa ena to' pî' ekareme'pítî'pîiya to' pî'. Moropai Uyepotoríkon Jesus Cristo yekare pî' eeseurîmapítî'pî meruntî ke tîpia teerepanse non kaisarî. Aní'ya imanenpa pra ekareme'pítî'pîiya.

Is 6.9,10

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ ROMA PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya. Mîikîrî Paulo wani'pî Jesus naiponti'pî pe. Imenuka'pîya moropai yarima'pîya innape Jesus ku'nenan pia, manni'kan cidade itese' Roma ponkon. To' pia itîpai awani'pî moropai ini' panpî' tiaronkon pia itîpai awani'pî manni'kan inkamoro mîiwîni'nokon. Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta menuka'pîya, î' kai'ma Jesus yekare wani' epu'to'pe to'ya. Aronne ekaremekî'pîya Jesusya yenupato' pî' moropai ipatîkarî ko'mannîto' eporî umeruntîrikon wenai pra, tîise epe'mîra Paapaya itîrî morî pe tîwe'to' wenai. Innape ikupî ya, Jesus piawon pe ena moropai ipatîkarî enen ko'mannîto' ton itîrîya.

Tiaron pî' eeseurîma nîrî. Tamî'nawîronkon pemonkonyami' wani' imakui'pî ku'nenan pe, imakui'pî pe tîwe'to' wenai. Mîrîrî ye'nen e'taruma'tînto' eporî Paapa winîpai. Mîikîrî Jesusya neken morî pe e'nîto'pe emapu'tî Paapa pia. Moropai ekaremekî'pîya î' kai'ma Morî Yekaton Wannîya upîika'tikon ini'rî imakui'pî kupî namai. Ekaremekî'pîya î' kai'ma Judeuyami' moropai Judeuyami' pepîn nîrî anpîika'tîpai Paapa wani.

Moropai aataretî'ka pe ekaremekî'pîya î' kai'ma innape Jesus ku'nenan ko'manto'pe morî pe, teesiyu'pî'se pra, moropai innape Jesus ku'nenan pepîn yarakkîrî inkamoro ko'manto'pe morî pe.

¹ Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka aapia'nîkon. Uurî wani' Jesus Cristo poitîrî pe. Moropai Paapa nîmenka'pî pe wani, moropai inaiponti'pî pe. Jesus Cristo yekare ekareme'nen pe e'to'pe kai'ma umenka'pîya. ² Pena pata pai sîrîrî e'pîika'tînto' yekare ekaremekî'pî Paapaya, mannankan penaronkon tîmaimu ekareme'nenan winîpai. Eeseurîma'pî î' kupî tîuya pî'. Moropai mîrîrî e'menukasa' sîrîrî Paapa maimu yaponse' po. ³ Mîrîrî eeseurîma'pî wani'pî teeseurîmasen pe Paapa munmu pî', manni' Uyepotorîkon Jesus Cristo pî'. Eesenpo'pî warayo' pe manni' Davi nuri'tî parî'pî pe awani'pî. ⁴ Moropai kure'ne tîmeruntîri ke Paapaya ekaremekî'pî, tîmmu pe pu'kuru Jesus wani' kai'ma. Mîrîrî ikupî'pîya Morî Yekaton Wannî wenai, isa'manta'san kore'tapai Jesus e'mî'sa'ka yai. Mîikîrî wani' Uyepotorîkon pe Jesus Cristo. ⁵ Mîikîrî wenai morî pe Paapa wani'pî uyarakkîrî. Mîrîrî ye'nen uyaiponti'pîya, Cristo poitîrî pe esenyaka'mato'pe, ani' tîmenkai pra tamî'nawîronkon Judeuyami' pepîn pî' imaimu ekareme'to'peuya, mîikîrî Cristo ton pe. Moropai innape iku'to'pe tiaronkonya innape ikupî tîuya'nîkon wenai Paapa maimu yawirî to' e'to'pe. ⁶ Inkamoro kore'ta amîrî'nîkon wani' sîrîrî Roma cidaderî ponkon. Moropai ayannosa'kon Paapaya wenai, Jesus Cristo pemonkono pe awanîkon.

⁷ Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon amîrî'nîkon, Paapa nîsa'namakon moropai inanno'san tîpemunkono pe pu'kuru awanîkonpa, amîrî'nîkon pia imenuka'pîya sîrîrî.

Paapa, uyunkonya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya aapia'nîkon morî epe'mîn tîrî yu'se wai. Moropai tîwanmîn tîrî to'ya yu'se wai.

Pauloya Paapa Yapurîto' Roma Ponkon Wenai

⁸ E'mai' pe Uyepotorî Paapa yapurîuya Jesus Cristo nikupî'pî wenai. Maasa pra tamî'nawîrî pata ponkonya innape iku'to'ya'nîkon yekare etasa' man. ⁹ Maasa pra Paapaya epu'tî apona'nîkon epîrema tîwîrî. Mannî' Paapa unapurî tamî'nawîrî uyewan ke Jesus Cristo, inmu yekare ekaremekî'ye'ka pe yapurîuya. ¹⁰ Esatîuya Paapa pî' î' kai'ma amîrî'nîkon era'mapî'se uutî yu'se tîwanî ya, uutî weiyu ton tîfto'peiya. ¹¹ Maasa pra uurî esenumenkato' wani' kure'ne amîrî'nîkon anera'mapai. Akore'ta'nîkon wani' ya, amîrî'nîkon anenupapai wai, mîrîrî ayenupato'ya'nîkon wenai, ini' panpî' meruntî ke eenakonpa. ¹² Maasa tauya sîrîrî amîrî'nîkon pî' tamî'nawîrî uurî'nîkon tîise, uurî moropai amîrî'nîkon wani' ipîika'tisa' pe mîrîrî yai. Innape uurîya iku'to' wenai amîrî'nîkon e'pîika'tî moropai innape iku'to'ya'nîkon wenai uurî e'pîika'tî.

¹³ Uyonyayami', epu'tîya'nîkon yu'se wai, tu'ke ite'ka esenumenka amîrî'nîkon pia itîipai, tîise tîwîrî umanenpanen ton esenpo. Mîrîrî wenai uutî pra wani. Itîipai wani'pî amîrî'nîkon yenupato'pe. Moropai akore'tawonkonya iku'to'pe innape, î' kai'ma manni'kan tiaronkon Judeuyami' pepînya ikupî'pî warantî. ¹⁴ Maasa pra sîrîrî wani' unkupî tonpe tamî'nawîronkon yarakkîrî manni'kan eranne'kon pî' moropai eranmînon pî'. Moropai epu'nenan pî' moropai epu'nenan pepîn pî' itekare ekareme'to'peuya. ¹⁵ Mîrîrî ye'nen uurî wani' sîrîrî e'pîika'tînto' yekare anekareme'pai amîrî'nîkon Roma ponkon pî' nîrî.

Jesus Cristo Yekare Wenai

Innape Iku'nenan Pîika'tî Paapaya

¹⁶ Maasa pra uuri eppepi eserike pra wai Jesus Cristo yekare ekaremekiuya pi'. Maasa pra innape miriri yekare kupi ani'ya ya, timeruntiri ke Paapaya ipika'ti imakui'pi inkupi'pi winipai. Anna Judeuyami', e'mai' pe itekare etatiponkon piika'ti Paapaya moropai amiri'nikon Judeuyami' pepin piika'ti'ya niri miriri yekare etaya'nikon wenai. ¹⁷ Maasa pra miriri e'piika'tinto' yekareya i' kai'ma mori pe pemonkon kupi Paapaya ekaremeki. Penaronkon yapisi'piya innape tikupi to'ya wenai. Moropai siriripe pemonkonyami' yapisiya niri innape tikupi to'ya wenai. Miriri waranti Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Paapa pia mori pe tiwe'sen ko'mami e'pai man innape Paapa kupi tiuya'nikon wenai, *Hc 2.4* taasa'ya man.

Pemonkonyami' Ko'mami

Si'kore'ta Imakui'pi Kupi Pi'

¹⁸ Moropai epu'ti'nikon man i' kai'ma Paapa ekore'ma tami'nawiri imakui'pi pemonkonyami' nikupi'pi winiki. Moropai miikiri Paapa, ka' ponya to' taruma'ti kure'ne miriri wenai. Paapa nama to'ya pepin tiwin kin. Moropai miriri imakui'pi teserukon wenai tiaronkon taruma'ti to'ya yairon epu'ti to'ya namai. ¹⁹ Pemonkonyami'ya Paapa epu'ti e'pai awani'pi. Maasa pra aronne awani miikiri epu'to'pe to'ya. Tami'nawiron siriri pata pon koneka'pi Paapaya, miriri tera'mai pemonkonyami'ya tepu'to'pe kai'ma. ²⁰ Miriri koneka'piya pata pai, Paapa yeseru esera'ma aronne. Merunti ke pu'kuru awani, Paapa pe pu'kuru awani esepu'to'pe. Ani'ya era'ma pepin tiise inkoneka'pi winipai epu'ti e'pai awani. Miriri ye'nen ani' e'wapu'ti eserike pra awani, —Paapa epu'nen pepin uuri — kai'ma. ²¹ Teuren Paapa epu'ti ye'ka pe yapuri to'ya pra awani, tapuri yu'se tiise. Taa to'ya pra awani Paapa pi': —Mori pe pu'kuru man, Paapa —taa to'ya pepin. Tiise inkamoro esenumenkato' wani se' tapairi, pakko pe to' wani teesenumenkato'kon ya'. Miriri ye'nen yairon pi' to' esenumenka eserike pra awani. ²² Epu'nen pe tiwanikon kai'ma taa to'ya, tiise pakko pe to' wani. ²³ Miriri ye'nen manni' Paapa, tiisa'mantases pepin, yapuri e'pai tiise mia' ke ikonekasa' yapuri to'ya, pemonkon waranti ikonekasa'. Moropai toron tawainunsen waranti ikonekasa', moropai siriri pata po taasa'senon o'ma'kon waranti ikonekasa', moropai manni'kan non poro tiro'takon poro taasa'senon warainokon yapuri to'ya. Miriri waranti inkamoro yapuri to'ya pakko pe tiwanikon ye'nen.

²⁴ Miriri ye'nen Paapaya inkamoro pemonkonyami' rumaka'pi tiwi itu'se tiwe'to'kon nura kupi pi' to' ko'manto'pe. Moropai inkamoroya kure'nan eppe'nito' kupi tipunkon ri ke. ²⁵ Inkamoroya yairi Paapa yapurito' ku'sa' tiwi seru' pe, Paapa nikoneka'pi yapurikonpa. Tiise manni' ikonekatipon yapuri to'ya pepin, manni' tapuri yu'se tiwe'sen tiwiri. Innape man.

²⁶ Miriri ye'ka imakui'pi kupi pemonkonyami'ya wenai Paapaya inkamoro rumaka'pi, marari pra nura eppe'nito' kupi pi' to' ko'manto'pe itu'se tiwe'to'kon pikiri. Miririya wiri'sanyami'ya nura kupi'pi, tiwarainokon wiri'sanyami' yarakkiri to' wani'pi, warayo'kon yarakkiri pra. ²⁷ Moropai warayo'konya wiri'sanyami' yarakkiri tiwe'to'kon rumaka'pi, tiwarainokon warayo'kon yarakkiri kure'nan eppe'nito' kupikonpa. Miriri ye'nen tinkupi'pikon imakui'pi wenai tiwe'taruma'tito'kon yapisi to'ya.

²⁸ I' kai'ma yairon Paapa anepu'pai pra tiwe'sa'kon wenai, tiwi Paapaya to' rumaka'pi, yairon pepin pi' to' esenumenka se' tapairi, manni' iku'painon pepin nura kupikonpa. ²⁹ Inkamoro yewan ya' tu'ke awani si'kore'ta imakui'pi. Miriri kupi pi' to' ko'mami. I' itesa' pe tiaron e'to' yu'se to' wani. Moropai tiaron pi' imakui'pi pe to' esenumenka. Moropai tiaron pi' to' kinmuwa, moropai tiaron wi' to'ya. Moropai tiaronkon yarakkiri eseyaton pi' to' wani. Moropai seru'ye' pe to' wani. Moropai tonpakon wani to' yewanma pe. Moropai imakui'pi pe tonpakon winiki to' eseurima ko'mannipi. ³⁰ Moropai —Imakui'pi miikiri — taa to'ya tiaronkon winiki. Moropai Paapa wani to' yewanma pe. Moropai tiaronkon mu'tunpa to'ya. Moropai mi' pe to' atapuri tiaronkon yentai e'pai tiwanikon pi'. Moropai tu'ke imakui'pi kupi tiuya'nikon yeseru ton yuwa to'ya. Moropai tunkon nama to'ya pepin. ³¹ I' yairi, i' yairi pra epu'ti to'ya pepin. Moropai i' ta'pi tiuya'nikon yawiri timaimukon kupi to'ya pepin. Moropai to' wani i' kai'ma tiaronkon sa'nama eserike pra. ³² Inkamoroya i' kai'ma Paapaya ta'pi epu'ti miriri. Paapaya ta'pi: —Ani' ko'mami ya, miriri imakui'pi kupi pi' miikiri sa'manta pe man —ta'piya. Tiise miriri epu'ti'ima ikupi pi' to' ko'mami tirumakai pra. Moropai itentainon panpi' kupi to'ya. Maasa pra tiaronkon imakui'pi ku'nenan pi' taa to'ya: —Miriri kupiya'nikon manni' man mori pe, i' wani' pra man —taa to'ya tiaronkon pi'.

2

Paapaya Pemonkonyami' Yako'menka Pe Man

¹ Mírírí ye'nen amírí nírí taruma'tí Paapaya e'pai man, ankupí'pí wenai. Amírí manní' tiaronkon yako'menka pí' tíwe'sen. Taaya eseríke pra nai tiaronkon yako'menkanen pe si'ma: —Uurí unkupí'pí ton pra wai —taaya eseríke pra nai. Mírírí taaya tiaronkon winíki, aawarírí ankupí'pí ton pra awe'kupí'pí kai'ma awaní tanne, tíse inkamoro níkupí'pí warantí iku'sa'ya. Mírírí ye'nen aawarírí rí eesewanmírí mírírí. —Inkamoro taruma'tí Paapaya e'pai man —taaya'níkon tanne, amírí nírí taruma'típai awaní. ² Tíse í' pensa Paapaya mírírí ye'ka imakui'pí ku'nenan yako'menka ya, epu'tí man yairon pe pu'kuru awaní. ³ Tíse amírí uyonpa, mírírí imakui'pí kupíya ye'ka pe, tiaronkon yako'menkaya. Inkamoro taruma'tí Paapaya tanne, —Utaruma'tíya pepín —kai'ma eesenumenka. Tíse —Kaane —tauya, Paapaya ataruma'tí nírí. ⁴ Morí pe Paapa e'to' kupí pí' nan tíwí? Morí pe awaní wenai utaruma'tíya pepín, kai'ma eesenumenka? Inna, morí míkírí, ka'ne' pe aní' taruma'tí yu'se e'koí pepín. Moropai mírírí wenai aní' esenumenka yu'se awaní imakui'pí tínkupí'pí winípai.

⁵ Tíse amírí yewan waní sa'me, moropai yuukuya pra aako'mamí. Mírírí wenai iní' panpí' awe'taruma'tí kupí pe nai, í' pensa Paapa ekore'ma imakui'pí kupítíponkon yarakkírí weiyu yai. Moropai mírírí yai pemonkonyamí' taruma'tíya yairí. ⁶ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

—Míkíríya itírí pe man, í' kai'ma aní' níkupí'pí wenairí inyakanmaíya. *Sl 62.12; Pv 24.12*

⁷ Tiaronkon morí itu'se Paapa e'to' kupí pí' títiko'mansenon pia itíríya, ipatíkari enen to' ko'manto' ton, mírírí taataretí'kasen pepín. Moropai morí tapurítok'on yuwa pí' títiko'mansenon pia itíríya. ⁸ Tíse manní'kan tíwarírí'níkon, itu'se tíwe'to'kon pí' neken títiko'mansenon taruma'tíya. Yairon yewanmírí tíuya'níkon wenai, imakui'pí kupí pí' to' ko'mamí. Inkamoro pí' Paapa ekore'ma to' níkupí'pí wenai. Mírírí ye'nen to' taruma'tíya pe man. ⁹ Paapaya e'taruma'tínto' tírí pe man mararí pra tamí'nawíronkon manní'kan imakui'pí ku'nenan ton pe, Judeuyamí' ton pe moropai Judeuyamí' pepín ton pe nírí. ¹⁰ Tíse Paapaya manní'kan morí ku'nenan pia morí tírí. Inkamoro yapuríya, moropai tíwanmín tíríya to' pia. Tamí'nawíronkon morí ku'nenan Judeuyamí' pia moropai Judeuyamí' pepín pia nírí itíríya. Mírírí warantí Paapaya ikupí. ¹¹ Maasa pra yairí Paapa waní tamí'nawíronkon yarakkírí, aní' tímenkai pra.

¹² Manní'kan Judeuyamí' pepínya Paapa maimu Moisés nurí'tíya yenupanto' epu'tí pra awaní. Tíse imakui'pí to' níkupí'pí wenai inkamoro taruma'tí Paapaya, tímaímu epu'tí to'ya pra tíse. Moropai Judeuyamí' Paapa maimu Moisés nurí'tíya yenupanto' epu'nenan teuren. Míiwíni tíse yawírí to' ko'mamí pepín, imakui'pí kupí to'ya. Mírírí wenai inkamoro taruma'tí Paapaya, tímaímu yawírí pra to' waní ye'nen. ¹³ Maasa pra Paapa pia inkamoro ye'ka, eta pe neken etanenan waní pepín morí pe. Tíse manní'kan, tímaímu yawírí iku'nenan, inkamoro pí' taa Paapaya: —Moríkon amírí'níkon. ¹⁴ Judeuyamí' pepínya Moisés nurí'tíya yenupanto' Paapa maimu epu'tí pepín. Tíse í' pensa teesenumenkakon yawírí Paapa maimu kupí to'ya ya, epu'tí ye'ka pe pra inkamoroya teesenumenkakon yawírí morí kupí teuren Moisés nurí'tíya yenupanto' Paapa maimu epu'tí'ma pra. ¹⁵ Morí tínkupíkon wenairí eesepu'tí to' yewan ya' awaní Paapa yeseru to' níkupí ton. Maasa pra tewankon ya' to' esenumenkato'ya ekaremekí í' waní yairon pe. Tiaron pensa epu'tí to'ya yairí pra tíwaníkon, moropai tiaron pensa yairí tíwaníkon epu'tí to'ya, to' esenumenkato' ya'. ¹⁶ Maasa awaní pe man sírírí warantí. Jesus Cristoya pemonkonyamí' yako'menka kupí sírírí Paapa maimu pe. Mírírí weiyu yai tamí'nawíron pemonkonyamí' esenumenkato' aní' nepu'tí pepín yenko pe man. Mírírí ekaremekí manní' itekare unekaremekíya.

Aní' Waní Judeu Pe Pu'kuru

¹⁷ Amírí'níkon kanan? Judeuyamí' pe amírí'níkon waní. Taaya'níkon: —Moisés nurí'tíya yenupanto' epu'nenan anna. Moropai míí pe aatapuríkon Paapa epu'nen pe, ípemonkono pe awaníkon ye'nen. ¹⁸ Itu'se Paapa e'to' epu'nen pe aatapuríkon. Moropai Moisés nurí'tíya yenupanto' pí' esenupa'pí pe aatapuríkon. Mírírí ye'nen yairon epu'nen pe awaníkon. ¹⁹ Taaya'níkon: —Seru' pepín anna waní manní'kan epu'nenan pepín yenupanenan pe —taaya'níkon, manní'kan enkaru'nankon pinunpanenan warantí. Moropai —Anna waní manní'kan ewaron ya' tíwe'sanon weiyu pe tíwe'sanon warantí —taaya'níkon. ²⁰ Moropai taaya'níkon: —Anna waní manní'kan pakkokon epu'nenan pepín píika'tínenan pe, moropai to' yenupanenan pe, epu'nen pe to' enato'pe —taaya'níkon. Inna, seru' pepín epu'tí pí' naatí tamí'nawírí Moisés nurí'tíya yenupanto' winípai tamí'nawírí í' yairí tíwe'sen. ²¹ Amírí'níkon atapurí tiaronkon yenupanen pe awaníkon pí'. Tíse í' waní' awaní ye'nen aawarírí eesenu-pakon pepín? Taaya'níkon tiaronkon pí' ama'ye' pe tíwe'se pra. Mírírí taa típo, í' ton pe ama'ye' pe awaníkon? ²² Moropai taaya'níkon tiaronkon pí' se' taparí tiaron no'pí yarakkírí tíwe'se pra. Mírírí taa típo, í' ton pe tiaron no'pí yarakkírí awaníkon? Moropai mia' ke ikonekasa' to' napurí yewanmírínenan amírí'níkon. Tíse í' ton pe inkamoro ye'ka yapurító'

to'ya yemanne yama'runpaya'nikon miririkon to' pata'se' yapai? ²³ Amiri'nikon atapuri tanne, mi pe Paapa maimu epu'tiya'nikon pi'. Tiise amiri'nikon wani Paapa yeppe'ni'nenan pe marari pra, maasa pra imaimu yawiri pra awanikon wenai. ²⁴ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Imakui'pi amiri'nikon Judeuyami' nikupi'pi wenai Judeuyami' pepin eseurima imakui'pi pe
Paapa winiki Is 52.5; Ez 36.22
taasai'ya man.

²⁵ Paapa pemonkonoyami' amiri'nikon Judeuyami', amerekon pi'pi ya'tito'ya'nikon wani ye'nen. Miriri wani mori pe seru' pepin, yairi Moises nuri'tiya yenupanto' yawiri ikupi'ya'nikon ya. Tiise yawiri pra awanikon ya, manni' timere pi'pi ya'titipon pepin waranti awanikon, ya'tito'ya'nikon wani se' tapairi miito'pe. ²⁶ Mannankan Judeuyami' pepin wani, timerekon pi'pi ya'titiponkon pe pra si'ma, tiise Moises nuri'tiya yenupanto' yawiri ikupi to'ya ya, moriya Paapaya inkamoro era'ma tipemonkonoyami' pe, manni'kan timere pi'pi ya'titiponkon waranti. ²⁷ Moropai Judeuyami' pepinya Paapa maimu yawiri iku'sa' wenai, amiri'nikon wani imakui'pi pe eesepu'ti. Maasa pra inkamoro wani pepin imere pi'pi ya'tisa'kon pe, moropai Moises nuri'tiya yenupanto' epu'titiponkon pe pra. Miwini tiise imaimu yawiri to' e'sa'. Tiise amiri'nikon imere pi'pi ya'tisa'kon pe si'ma, moropai awe'menukasa' epu'nen pe si'ma, yawiri pra awe'sa'kon. Miriri ye'nen imakui'pi pe awanikon eesepu'ti.

²⁸ Miriri ye'nen ani' wani Judeu pe pu'kuru seru' pepin imere pi'pi ya'tisa' pe yairi? Mannankan Judeuyami' timerekon pi'pi ya'tinenan? Kaane. Miriri neken ku'nenan wani pepin Judeu pe pu'kuru. ²⁹ Tiise yaironkon Judeuyami' wani mannankan teesera'masen ton tiri'pikon ya'tinenan pe pra, tiise itu'na to' yewan ya' etinyaka'ma'pi pe to' yeseru wani, inkamoro wani Judeu pe pu'kuru. Maasa pra Mori Yekaton Wann esenyaka'masa' to' yewan miakanma pi'. Manni' Moises nuri'tiya yenupanto'ya ikupi eserike pra awani. Miriri ye'nen inkamoro ye'ka pemonkonyami' wani Paapa napurikon pe, pemonkonyami' napurikon pe pra.

3

¹ Judeuyami' pi' taripai, o'non ye'ka pe esenumenkan pi' naati? Judeuyami' pepin yentai pra to' wani kai'ma esenumenkan pi' naati? Yai pra timerekon pi'pi ya'tisa'kon pe to' wani tanne, i' pe pra ri awani kai'ma esenumenkakon? ² Kaane, Paapaya to' yeseru ton tiri'pi marari pra tiaronkon Judeuyami' pepin yentai. Maasa pra pena e'mai' pe Paapaya timaimu tiri'pi Judeuyami' pia, miriri esa' pe to' e'to'pe.

³ Tiise tiaronkon Judeuyami' wani pin miriri yawiri, innape ikupi to'ya pra awani'pi. Yawiri pra to' wani ye'nen, i' taasa' tiuya yawiri Paapaya ikupi pepin ka'ri? ⁴ Kaane, ikupi'ya. Pemonkonyami' piika'tiya taasa' tiuya yawiri. Seru'ye' pe Paapa wani pepin tiwin kin. Tiwiri Paapa ko'mami e'pai awani yairon pe pu'kuru, teuren tami'nawironkon wani tanne seru'ye' pe. Aki, Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man, tiri' teeseurimasen pe: Paapa, amiri wani yairon pe pu'kuru teeseurimasen pe.

Teuren taa to'ya tanne api', yairon pepin amiri, taa to'ya ya,
tiise yairon pe pu'kuru awani eesepu'ti,

SI 51.4

⁵ Imakui'pi unku'pikon wenai, utarumatiya'nikon pra awani ya, mori pe Paapa e'to' eesera'ma. Miriri ye'nen —Utaruma'tiya e'pai pra awani maasa pra imakui'pi unku'pikon wenai mori pe Paapa e'to' era'ma pemonkonyami'ya —taa to'ya. ⁶ Tiise kaane, miriri waranti awani pepin. Yairon pe awani ya, o'non ye'ka pe kin pemonkonyami' yako'menkaiya e'painen? ⁷ Tiise ani'ya taa ya, seru' uuri e'to'ya, ini' panpi' mori pe Paapa e'to' moropai yairi awe'to' yeno, aronne panpi' mori pe eesera'mato'pe. Miriri ye'nen i' ton pe Paapaya uuri taruma'ti imakui'pi unku'pikon wenai? ⁸ Tiaronkon eseurima anna pi'. Tiaron pe anna yenupa Pauloya. Taa to'ya see waranti: —Moriya imakui'pi ku'pai'nikon man, miriri kupi wenai mori i' to'pe Paapa winipai —taa to'ya. Tiise i' pe pra ri taa to'ya. Epu'ti to'ya pepin. Miriri ye'nen inkamoro, miriri waranti eeseurima'san e'taruma'ti pe man, maasa pra itu'se to' e'sa' wenai.

Pemonkon Yairon Ton Pra Man Tiwin Kin

⁹ Miriri ye'nen mori pe panpi' uuri'nikon Judeuyami' era'ma Paapaya, manni'kan Judeuyami' pepin yentai kai'ma esenumenkakon? Kaane, maasa pra aasiri ta'piuya wai, imakui'pi pe tami'nawironkon wani, Judeuyami' moropai Judeuyami' pepin. ¹⁰ I' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':

Tiwin kin ani' yairon pemonkon ton pra man.

¹¹ Tiwin kin ani' yairon epu'nen ton pra man.

Tiwin kin aní' ton pra man Paapa yarakkírí tũko'mamí yuwanen.

¹² Tamí'nawíronkon waní aminke tũwe'sanon pe Paapa pí'.

Mírírí wenai tamí'nawíronkon waní í' pe pra rí.

Aní' morí kupí yuwanen ton pra man tiwin kin.

Sl 14.1-3; Sl 53.1-3; Ec 7.20

¹³ Inkamoro maimu waní

isa'manta'pí pemonkon esa'rí'pí katasa' warantí.

Íkí pe awaní. Seru'ye' pe to' maimu waní imakui'pí pe.

Moropai mírírí tímaimukon ke

pemonkon wíí to'ya teeseurímakon ke.

Mírírí to' eseurímato' waní

manní' íkiya ye'kansa' ya sa'mantan,

manní' kaisarí seru'ye' pe yenku'tínto' to'ya waní.

Sl 5.9; 140.3

¹⁴ Mírírí to' mata yapai,

mararí pra imakui'pí pe to' eseurímato' epa'ka.

Tonpakon mĩ'ma to'ya tímaimukon ke.

Sl 10.7

¹⁵ Inkamoroya ka'ne' pe tiaronkon taruma'tí

iwí tũuya'níkon pikírí.

¹⁶ O'non poro to' taasarí'píkon

tiaronkon taruma'tí to'ya.

¹⁷ Tiwin kin inkamoroya

morí pe e'ní tĩwanmĩra epu'tí pepín.

Is 59.7,8

¹⁸ Moropai aní' esenumenka pepín tiwin kin

Paapa nama tũuya'níkon pí',

Sl 36.1

taasa' Paapa maimuya man.

¹⁹ Akí, epu'tí'níkon man uurí'níkon Judeuyamí' pia í' kai'ma tamí'nawíron panamanto' tĩrípí Paapaya Moisés nuri'tí wenai. Itírípíya —Inna, morí uurí —taa namai. Tĩise, —Paapa pia imakui'pí uurí —taato'pe, maasa pra tamí'nawíronkon pemonkonyamí' waní imakui'pí pe. ²⁰ Mírírí ye'nen aní' waní pepín morí pe Paapa rawírí, Moisés nuri'tíya yenupanto' yawírí tĩwaní wenai. Tĩise míríríya imakui'pí pe e'níto' epu'tí emapu'tí.

Innape Iku'to' Wenai Yairi Enan Paapa Pia

²¹ Tĩise yairon pe pemonkon e'to'pe Paapaya neken ikupí, Moisés nuri'tíya yenupanto' yawírí e'ní wenai pra. Paapaya ikupí ekaremekí'pí penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamí' nuri'tíya. Tarípai eeseputí sirírí í' kai'ma Paapaya ikupí.

²² Paapaya pemonkon era'ma morí pe innape Jesus Cristo ku'toi'ya wenai. Mírírí kupíya tamí'nawíronkonya innape ikupí wenai, aní' menkaiya pepín. Tamí'nawíronkon se' kaisarí to' kupíya. ²³ Maasa pra Paapa pia tamí'nawíronkon pemonkonyamí'ya imakui'pí ku'sa'.

Moropai imakui'pí tesarukon wenai morí pe itu'se Paapa e'to' eposa' to'ya pra awaní'pí. ²⁴ Tĩise morí pe tĩwe'to' wenai Paapaya to' píika'tí tĩnmu Jesus Cristo wenai, í' ye'ma aní'ya wenai pra. Jesus Cristo sa'manta'pí pemonkonyamí' ye'mapa. Mírírí wenai imakui'pí to' níkupí'pí mo'ka'píya. Mírírí ye'nen —Yairon pe awaníkon —taa Paapaya to' pí'.

²⁵ Tĩnmu tĩrípíya aasa'mantato'pe. Tĩmíní kamo'pí Cristoya imakui'pí to' e'to' mo'kato'pe. Innape ikupí to'ya wenai Paapaya to' era'ma yairon pe. Mírírí wenai yairon pe tĩwaní ekaremekí'píya. Maasa pra penaronkon Cristo esenpo rawírí esi'san níkupí'pí imakui'pí wenai to' taruma'tísai'ya pra man. Inimikí'píya tĩnmu iipí'pí pikírí. ²⁶ Tĩise tarípai í' kai'ma yairon pe tĩwe'to' ekaremekíya Jesus Cristo níkupí'pí wenai, mírírí yairon pe tĩwe'to' wenai innape Jesus Cristo ku'nenan kupíya yairí to' e'to'pe.

²⁷ Mírírí yairí Paapaya ku'nísa' wenai atapurín e'painon? Kaane, tiwin kin atapurín pepín. Í' waní awaní ye'nen? Í' yu'se Paapa waní yairí e'níto'pe? Morí unkupíkon wenai, iipia ko'manní ka'rí? Kaane, mírírí wenai pra, tĩise innape Jesus Cristo ku'to' uurí'níkonya wenai, morí pe e'ní Paapa yarakkírí. ²⁸ Mírírí warantí era'ma'níkon í' kai'ma pemonkon kupí Paapaya morí pe innape Cristo kupíya wenai, Moisés nuri'tíya panamanto' yawírí awe'to' wenai pra. ²⁹ Aní' kin mĩkírí Paapa? Manní'kan Judeuyamí' neken Yepotorí ka'rí? Moropai manní'kan Judeuyamí' pepín Yepotorí níri ka'rí? Inna, seru' pepín. Paapa mĩkírí tamí'nawíronkon Yepotorí pe tĩwe'sen. ³⁰ Mírírí ye'nen Paapa waní tiwin. Morí pe Judeuyamí' era'maiya moropai morí pe Judeuyamí' pepín era'maiya níri, tĩise innape Cristo kupí to'ya wenai. ³¹ Tarípai í' taa pe nai, Moisés nuri'tíya yenupanto' pí'? —Tĩwí nasi. Iní' anetapai pra wai, maasa pra innape Jesus ku'nen uurí tarípai —taa e'pai nai? Kaane, mírírí warantí taa e'pai pra man. Maasa pra innape Jesus ku'nen pe enansa' ye'nen, yawírí ko'manní emapu'tíya.

4

*Mori Pe Abraão Era'ma'pi Paapaya**Innape Tiku'toi'ya Wenai*

¹ Í' taa e'painon penaron Abraão anna Judeuyamí' tamo nuri'ti pí? Í' kai'ma mori pe eena'pi Paapa yarakkíri? ² Abraão era'ma'pi Paapaya mori pe, mori inkupi'pi wenai pra. Inkupi'pi wenai mori pe iku'sa' Paapaya ya, aatapuri'pi e'painon teuren tíise míriri wenai pra. ³ Tíise Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':
Abraão'ya innape Paapa kupi'pi. Míriri innape tiku'toi'ya wenai mori pe era'ma'pi Paapaya.

Gn 15.6

taasai'ya man.

⁴ A'kí, aní' esenyaka'ma'pi ya, tepe'pi yapisi'ya e'pai awani. Míriri itepe'pi wani ese ye'ka pe ri, epe'mira títisen warantí pra, eesenyaka'ma'pi yepe'pi pe awani. ⁵ Í' kupi'pi teese'ka'nunkai pra tíise, aní'ya innape Paapa kupi'ya, innape tiku'toi'ya wenai Paapaya era'ma mori pe, imakui'pi ku'sai'ya tanne teuren tíise Paapaya mori pe míkiri kupi. ⁶ Míriri warantí ekaremekí'pi Davi nuri'tiya. Eeseuríma'pi manni'kan yairi Paapa níkupí'san yekare pi'. Imakui'pi to' níkupí'pi wenai to' taruma'tiya pra awani'pi. See warantí taasai'ya man:

⁷ Taatausinpai manni'kan

imakui'pi to' níkupí'pi

ku'sa' Paapaya tíiwanmíra.

Moropai tíronasai'ya'níkon pí'

to' atausinpa.

⁸ Taatausinpai inkamoro wani,

maasa pra Paapaya to' níkupí'pi imakui'pi wenai,

to' taruma'ti pepín.

Sl 32.1,2

taasai'ya man.

⁹ Síriri atausinpanto' pí' Davi nuri'ti eseurímato' wani manni'kan Judeuyamí' neken ton pe? Kaane, míriri wani manni'kan Judeuyamí' pepín ton pe níri. Maasa pra ta'pi Paapa maimu e'menukasa'ya tauya ne'tikini:

—Abraão'ya Paapa kupi'pi innape moropai míriri pikinsa',

mori pe Abraão kupi'pi Paapaya.

Gn 15.6

—taasai'ya man. ¹⁰ Í' wani' awani ye'nen Abraão era'ma'pi Paapaya yairi? Pena Abraão'ya tímere pi'pi ya'tisa' ye'nen, ka'ri? Kaane, míriri ku'sai'ya rawíri aasíri Paapaya taasa' Abraão pi': —Mori pe awani. ¹¹ Moropai mori pe Paapaya Abraão ku'sa' típo, tímere pi'pi pottí ya'ti'pi Abraão'ya. Míriri inkupi'pi wani'pi ekareme'nen pe. Í' kai'ma innape ikupi'ya wenai, yairi Paapaya ikupi'pi ekareme'nen pe, maasa tímere pi'pi pottí ya'tisai'ya pra tíise. Míriri warantí Abraão wani tamí'nawíronkon manni'kan innape Paapa ku'nenan yunkon pe, teuren tímerekon pi'pi ya'titíponkon pepín. Inkamoro ku'sa' Paapaya mori pe innape tiku'to' to'ya wenai, Abraão ku'sa' tiuya warantí. ¹² Moropai awani manni'kan tímerekon pi'pi pottí ya'titíponkon yunkon pe níri. Tíise míriri ya'tisa' to'ya wenai neken pra, tíise í' kai'ma Abraão yeseru kupi to'ya wenai to' yunkon pe awani, innape Paapa ku'to' to'ya wenai. Pena tímere pi'pi pottí ya'ti'pi Abraão'ya rawíri innape Paapa kupi'pi warantí to' wani.

*Í' Kupi Tiuya Ta'pi Tiuya Kupi Paapaya**Abraão Nuri'ti Yarakkíri*

¹³ Paapaya ta'pi Abraão nuri'ti pí' pena: —Síriri pata tíriuya pe wai apata pe moropai apayanyamí' rí'san pata pe níri. Míriri ta'pi Paapaya Abraão pi' Moisés nuri'tiya yenupanto' yawíri awani wenai pra. Tíise mori iku'sa' tiuya wenai Paapaya ta'pi, innape tímaimu kupi'ya ye'nen. ¹⁴ Tíise Moisés nuri'tiya yenupanto' yawíri tíwe'sanon pia neken, —Síriri pata esa' pe awani pe man —taasai'ya pra man. Maasa pra míriri warantí taasai'ya ya, innape iku'to' to'ya wani e'painon í' pe pra ri. Moropai í' taato' Paapaya wani e'painon í' pe pra. ¹⁵ Maasa pra aní'ya yapisi' pepín Paapa winípai, míriri Moisés nuri'tiya yenupanto' yawíri pra awani ye'nen. Tíise uuri'níkon taruma'ti Paapaya pe man. Tíise míriri Moisés nuri'tiya yenupanto' ton pra awani ya, aní'ya epu'ti pepín e'painon í' kai'ma imakui'pi pe tíwani. „Tíise moro man„. Utaruma'tíkon Paapaya pe man.

¹⁶ Tíise innape ikupi' wenairi neken Paapaya itíri uupia'níkon. Míriri pikinsa' eesepe'utí í' kai'ma kai'ma epe'mira Paapaya itíri uupia'níkon. —Itíriuya —ta'pi Paapaya tamí'nawíronkon Abraão payanni'san pia. Míriri kupi'ya pepín manni'kan neken Judeuyamí' Moisés'ya yenupanto' esanon pia, tíise manni'kan innape Paapa iku'nenan Abraão'ya innape ikupi'pi warantí tíwe'sanon pia níri itíri'piya. Maasa pra Abraão wani tamí'nawíronkon uuri'níkon innape iku'nenan yunkon pe. ¹⁷ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':

—Abraão, akupiiya pe wai tu'kankon pemonkonyami' tamokon pe *Gn 17.5*
—ta'piiya. Abraão nuri'ti wani uyunkon pe, miriri waranti i' ta'pi tiuya yawiri ikupi'pi Paapaya, manni' Paapa, innape Abraão nikupi'pi, manni' Paapa isa'manta'san pimi'sa'kanen, moropai manni' i' teesera'masen pepin esera'ma emapu'tinen.

¹⁸ Abraãoya innape ikupi'pi tiuya wenai i' kupiiya nimiki'pi. Teuren i' pensa ikupi'ya epu'ti ye'ka pe pra tiise inimiki'piiya. Miriri wenai tu'kankon pemonkonyami' tamokon pe eena'pi. I' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya ta'pi see waranti:

—Apayanyami' wani pe man tu'ke *Gn 15.5*

—ta'piiya. ¹⁹ Miriri yai Abraão kono po wani'pi eseuwarapo kono' 100 kaisari. Tiise miriri waranti si'ma eesenumenkato' e'piti'pi i' kai'ma a'yeke'ton pe teenasa' pi', moropai i' kai'ma eesenumenka'pi tino'pi Sara pi', tinre ton yenpoiya pra awani ye'nen. Tiise innape iku'toi'ya wani'pi tiwiriri, iwanmira eena pra. ²⁰ Miriri ye'nen Abraãoya innape iku'to' tiuya kupi pra awani'pi tiwanmira. Moropai —Innape naka Paapaya ikupi pe nai —taiya pra awani'pi. Tiise innape iku'toi'ya wani'pi in' panpi' merunti ke. Moropai miikiriya Paapa yapuri'pi. —Mori pe Paapa man —taapiti'piiya. ²¹ Maasa pra merunti ke Paapa wani epu'ti'piiya. Moropai tami'nawiri i' kupi ta'pi tiuya yawiri ikupi Paapaya epu'ti'piiya. Miriri ye'nen inimiki'piiya. ²² Miriri ye'nen innape ikupi Abraãoya wenai —Mori pe miikiri kupi'pi Paapaya —taato' e'menukasa' pra. ²³ Miikiri ton pe neken awe'menukasa' pra awani'pi tiise uuri'nikon ton pe niri awe'menukasa' wani'pi. ²⁴ Maasa pra innape Paapa kupi'nikon wenai, manni' Paapa Uyepotorikon Jesus Cristo pimi'sa'ka'tipon kupi innape. Uuri'nikon kupi'ya yairi, innape Cristo kupi wenai. ²⁵ Maasa pra Jesus rumaka'pi Paapaya aasa'mantato'pe umakuyikon ukupi'pikon wenai. Moropai miikiri pimi'sa'ka'pi Paapaya. Miriri pikinsa' yairi uuri'nikon kupi Paapaya.

5

Mori Pe E'ni Paapa Yarakkiri

¹ Tari'pai Paapaya uuri'nikon ku'sa' yairi innape tiku'to' uuri'nikon wenai. Teuren pena upi'nikon eekore'masa' wani'pi tiise Uyepotorikon Jesus Cristo wenai, teekore'mai pra eena'pi moropai aminke pra tarakkiri e'nito'pe ukupi'piiya'nikon. ² Moropai tarakkiri ko'manni emapu'ti'piiya innape ikupi'nikon wenai. Miriri ya mori yapisi pi' ko'manni iwinipai. Miriri ye'nen atausinpansa' siriri, tiwaranti e'nito'pe uuri'nikon kupi Paapaya ye'nen. Miriri pi' ta'nikon: —Mori pe man, Paapa. ³ Moropai miriri pi' neken pra tiise atausinpan niri tari e'taruma'tinto' pi'. Maasa pra epu'ti'nikon man e'taruma'tinto' wani yapitani'pi emapu'tinen pe. ⁴ Miriri yapitani'sa' ye'nen, in' panpi' mori pe e'ni, Paapa wakiri pe. Miriri pikinsa' in' panpi' inimiki'pi e'nito'kon tiriya. ⁵ Miriri waranti inimiki'nikon tanne, Paapaya uuri'nikon yenku'ti pepin tiwin kin. Maasa pra Paapaya uuri'nikon sa'nama'pi kure'ne. Mori Yekaton Wann i' tiri'piiya uyewankon ya' aako'manto'pe. Miikiri ko'mami wenai, epu'ti i' kai'ma Paapaya usa'namakon kure'ne.

⁶ Maasa pra pena uyenta'nikon imakui'pi wani tanne, Cristo sa'manta'pi uuri'nikon ton pe. Manni' yai Paapa nimenka'pi yai, aasa'manta'pi imakui'san, Paapa namanenan pepin ton pe. ⁷ A'ki, sa'me pu'kuru awani, manni' yairon ku'nen pata'se' ani' eturumaka tiisa'mantapa. Yai pra moro naka nai tiaron pemonkon pata'se' ya' ani' eturumaka tiisa'mantato'pe mori pe awani wenai. ⁸ Tiise i' kai'ma Paapaya usa'namato'kon tiuya ekaremeki siriri. Imakui'san pe uuri'nikon wani tiise, Cristo sa'manta'pi uuri'nikon piika'tipa.

⁹ Paki'nan po Cristo sa'manta'pi yai, timini kamo'piiya. Miriri wenai uuri'nikon nikupi'pi ye'masai'ya. Miriri ye'nen mori pe uku'sai'ya'nikon Paapa yarakkiri. Kure'ne upiika'ti'ya'nikon. Moropai epu'ti'nikon in'iri Paapa ekore'ma pepin upi'nikon, utaruma'ti'ya'nikon pepin, Cristo nikupi'pi wenai. ¹⁰ Teuren pena aminke e'ni'pi Paapa pi' teeyaton pe e'ni ye'nen. Tiise tiipia e'nito'pe uuri'nikon mana'poka'piiya tinmu sa'manta'pi wenai. Tari'pai uuri'nikon wani Paapa piawon pe pu'kuru. Miriri waranti upiika'ti'piiya'nikon tinmu sa'mantato' wenai, moropai tiwiri upiika'ti'ya'nikon tiipia erapani' pikiri. Maasa pra enen tinmu ko'mami ye'nen. ¹¹ Miriri pi' neken pra atausinpan tiise Paapa pemonkono pe e'ni pi' niri atausinpan, Uyepotorikon Jesus Cristo nikupi'pi wenai. Maasa pra miikiriya uuri'nikon kupi'pi Paapa waniyakon pe, iipiawon pe pu'kuru e'nito'pe.

Adão Yekare Moropai Cristo Yekare

¹² Pena e'mai'non warayo' Adão sa'manta'pi imakui'pi tinkupi'pi wenai. Miriri pata pai imakui'pi ku'nenan pemonkonyami' sa'manta tinkupi'pikon wenai. Miriri pikinsa' tiisa'mantassen pe tami'nawironkon pemonkonyami' wani. ¹³ Pena maasa Moisés pia timaimu rumaka Paapaya pra tiise, imakui'pi kupi pi' pemonkonyami' ko'mami'pi siriri pata po. Tiise Paapaya taasa' pra man to' pi': —Moisés pia untiri'pi umaimu yawiri awe'sa'kon pra naatii —taasai'ya pra man, maasa tiisa' tiuya pra tiwani ye'nen. ¹⁴ Miiwini tiise

tami'nawironkon pemonkonyami' wani'pi tiisa'mantasen pe siriri, Adao nuri'ti wani'pi pata pai Moises nuri'ti wani'pi pikiri, maasa pra imakui'pi kupi'pi to'ya. Paapa maimu yawiri pra Adao wani'pi waranti pra inkamoro wani'pi tiise imakui'pi kupi'pi to'ya. Mikiiri Adao nuri'ti wani'pi manni' aapi kupi manni' ekareme'nen pe.

¹⁵ Tiise manni' epe'mira Paapa nitiri uupia'nikon, miriri wani pepin manni' Adao nuri'ti nikupi'pi waranti. Maasa pra epu'ti'nikon Adao nikupi'pi wenai tu'kankon pemonkonyami' wani'pi tiisa'mantasanon pe, Adao nuri'ti sa'mantasa' waranti tiwe'sanon pe. Tiise in' panpi' epu'ti'nikon mori pe Paapa e'to' wani miriri waranti pra. Maasa pra tiwinan nikupi'pi wenai, tu'kankon pemonkonyami' piika'ti'pi Paapaya. Mori panpi' itiriyaya epe'mira, tiwinan warayo' wenai. Mikiiri wani Jesus Cristo pe. ¹⁶ Moropai awani tiaron pe Paapa nitiri uupia'nikon, mikiiri tiwinan warayo', Adao nikupi'pi imakui'pi waranti pra. Miriri imakui'pi pikinsa' Paapaya uyenunto'kon wani'pi. Miiwini tiise Jesus nikupi'pi wenai Paapaya ta'pi uuri'nikon pi' —Mori pe awanikon —ta'piiyaya teuren kure'ne imakui'pi kupi'pi tipo. ¹⁷ Inna seru' pepin mikiiri tiwinan warayo' nikupi'pi imakui'pi wenai tami'nawironkon pemonkonyami' ena'pi tiisa'mantasanon pe. Tiise itentai innape awani tiaron warayo' manni' Jesus Cristo nikupi'pi wenai ipatikari pemonkonyami' ko'mami enen iipia. Tami'nawironkon mannankan mori pe Paapa nikupi'sanya i' kai'ma tiiko'manto'kon epori Jesus Cristo wenai amenan pe tiiko'manto'kon yarakkiri, miriri epe'mira nitiri tenapisikon wenai.

¹⁸ Miriri ye'nen mikiiri tiwinan nikupi'pi imakui'piya tami'nawironkon pemonkonyami' sa'manta emapu'ti'pi. Tiise tiwinan nikupi'pi yairon wenai to' e'piika'tito'kon ton tiri'piya in'ri to' sa'manta namai. Moropai to' ko'manto' ton tiri'piya to' pia. ¹⁹ A'ki, tiwinan warayo' Paapa maimu yawiron pepin nikupi'pi wenai, tami'nawironkon ena'pi imakui'san pe. Miriri waranti niri tiwinan warayo' Paapa maimu yawiri tiwe'sen nikupi'pi wenai uuri'nikon kupi Paapaya mori pe.

²⁰ Moisesya yenupanto' wani in' panpi' imakui'pi pe e'ni epu'ti emapu'tinen pe, yawiri e'nisa' ye'nen. Tiise i' pensa imakui'pi pe e'ni epu'ti emapu'tisai'ya ya, i' kai'ma umakuyikon yentai Paapa wani epu'ti emapu'tiya, epe'mira upiika'tiya'nikon wenai. ²¹ Miriri waranti isa'manta'san pe uuri'nikon wani unku'pikon imakui'pi wenai. Miriri waranti niri Paapaya mori pe uku'sa'kon wenai uuri'nikon wani ipatikari enen tiiko'mansenen pe Uyepo-torikon Jesus Cristo nikupi'pi wenai.

6

I' Kai'ma Cristo Yarakkiri Ko'mannito'

¹ Miriri ye'nen o'non ye'ka pe esenumenkan pi' naati? I' kupi'nikon e'pai nai? Imakui'pi kupi'pi ka'ri ko'manni, in' panpi' mori pe Paapa e'to' waranti'pe itentai? ² Kaane, miriri ku'pai pra man. Maasa pra uuri'nikon wani isa'manta'pi enato' waranti, imakui'pi ku'nen pe pra. Miriri waranti e'nipai'nikon man imakui'pi kupi namai. ³ I' kai'ma innape awani epu'nen amiri'nikon, i' pensa uuri'nikon esenpatakona yai tiwin enani'pi Cristo yarakkiri. Miriri ye'nen esenpatakonanto'ya ekaremeki i' kai'ma Cristo sa'mantasa' waranti uuri'nikon sa'manta'pi niri yarakkiri. ⁴ Miriri waranti Cristo esu'na'ti'pi waranti uuri'nikon esu'na'ti'pi niri yarakkiri. Moropai Cristo pimi'sa'ka'pi Paapaya isa'manta'san kore'tapai timeruntiri ke. Miriri waranti niri uuri'nikon e'mi'sa'ka'pi, uuri'nikon ko'manto'pe amenan pe uyaserukon e'to'pe.

⁵ Inna, seru' pepin uuri'nikon sa'manta'pi Cristo yarakkiri, i' kai'ma Cristo sa'manta'pi manni' waranti. Moropai tiisa'manta'pi tipo, Cristo e'mi'sa'ka'pi waranti uuri'nikon niri e'mi'sa'ka'pi yarakkiri. ⁶ Miriri ye'nen in'ri manni' uyaserukon ri'pi penaro' uyewankon ya' tiwe'sen yawiri pra uuri'nikon enasa'. Paki'nan po Cristo sa'manta'pi waranti sa'mantansa' ye'nen, in'ri imakui'pi anku'pai pra enansa'. Miriri waranti aaretu'ka'pi. Miriri ye'nen uyentai'nikon imakui'pi ena pepin tiwin kin. ⁷ Maasa pra ani' sa'mantasa' ya Cristo yarakkiri, mikiiri wani imakui'pi yentai. Itesa' pe imakui'pi wani pepin, yawiri aako'mami namai.

⁸ Isa'manta'san pe e'ni ye'nen Cristo yarakkiri, yarakkiri niri ko'manni. Innape awani. ⁹ Moropai epu'ti'nikon man Cristo e'mi'sa'ka'pi sa'mantanto' winipai. Miriri ye'nen in'ri aasa'manta' pepin, sa'mantanto' yentai eenasa' ye'nen. ¹⁰ Tiisa'manta' yai, aasa'manta'pi tiwin ite'ka imakui'pi unku'pikon yareti'kapa kai'ma tami'nawiri. Moropai aako'mami taripai ipatikari Paapa wakiri pe pu'kuru.

¹¹ Miriri waranti niri amiri'nikon e'kupi isa'manta'pi waranti awanikonpa imakui'pi kupiya'nikon namai, tiise Paapa wakiri pe awanikonpa, maasa pra Jesus Cristo yarakkiri aako'mamikon ye'nen. ¹² Miriri ye'nen ayentai'nikon imakui'pi ena ki'titi. Ayaserukon ri'pi penaro' yawiri ikupiya'nikon kai'ma ke'ti. ¹³ Miriri waranti imakui'pi pata'se ton tiriya'nikon e'pai pra man, tiise eturumakati neken Paapa pia, itu'se tiwe'to' ku'to'peiya

amirí'nikon yarakkírí, ipemonkono pe awaníkon ye'nen. Maasa pra amirí'nikon wani'pí pena isa'manta'san pe, tarípai amirí'nikon kupí'piya enen tíko'mansenon pe. Mirírí ye'nen iipia eturumakatí tamí'nawírí morí ku'nenan pe awaníkonpa. ¹⁴ Tarípai iní'rí ayesa'kon pe imakui'pí ko'mamí pepín, ayentai'nikon eena pepín. Maasa pra amirí'nikon ko'mamí pepín Moisésya yenupanto' rí'pí kupí'pí, tíise aako'mamíkon tarípai morí pe Paapa e'to' ya'.

Paapa Poitírí Pe E'ni

¹⁵ Tauya apí'nikon. Moisésya yenupanto' yawírí pra enansa' ye'nen, imakui'pí kupí'nikon e'painon morí pe Paapa e'to' ya' enansa' ye'nen? Kaane, tiwin kin ikupí eseríke pra man. ¹⁶ Maasa pra epu'nenan amirí'nikon morí pe. Aní' eturumakasa' ya, tesa'kon yenya', míikírí ko'mamí ipoitírí pe. Tiwírí itesa'ya itu'se tíwe'to' yawírí iku'to'peiya yaipontí ko'mannípi. Mirírí warantí amirí'nikonya imenka e'pai awaní tarípai. Imakui'pí kupí'pí aako'mamíkon ya, inyakano'pí wani sa'mantanto'pe. Míiwini pra Paapa maimu yawírí aako'mamíkon ya, amirí'nikon kupíya yairon pe pu'kuru aako'mamíkonpa. ¹⁷ Tíise taa annaya, morí pe pu'kuru Paapa man. Maasa pra amirí'nikon wani'pí pena imakui'pí maimu yawírí tíwe'sanon pe. Tarípai amirí'nikon wani Paapa maimu yawírí tíwe'sanon pe tamí'nawírí ayewankon ke. Maasa pra eesenupa'pikon ipí' mirírí yapisi'piya'nikon. ¹⁸ Amirí'nikon piika'tí'piya imakui'pí winípai amo'kakonpa. Moropai amirí'nikon ena'pí Paapa poitírí pe. Manní' yairon itu'se Paapa e'to' ku'nen pe eena'pikon.

¹⁹ Eseuríma sirírí mirírí to' poitírí pí', maasa pra mararí neken epu'nen pe awaníkon ye'nen. Akí, pena amirí'nikon wani imakui'pí poitírí pe. Eeturumakasa'kon wani'pí tamí'nawírí imakui'pí si'ta kupí'pí aako'mamíkonpa. Tarípai tauya, eturumakatí Paapa poitírí pe, aako'manto'kon e'to'pe morí pe, Paapa yarakkírí, imakui'pí ton pra. ²⁰ Pena imakui'pí kupí'pí awaníkon yai, tiwin kin í' pensa itu'se Paapa e'to' yawírí iku'sa'ya'nikon pra naatíi. ²¹ Pena mirírí kupí'pí aako'mamíkon yai, í' morí yapisi'piya'nikon? Yapisíya'nikon pra naatíi, tíise eesewankono'manto'kon neken awaní'pí tíweppe'se. Maasa pra mirírí ku'sa' miakanno'pí wani mirírí sa'mantanto'pe. ²² Tíise mirírí winípai amirí'nikon epa'ka'pí imakui'pí yapai. Tarípai amirí'nikon wani Paapa pemonkono pe pu'kuru. Mirírí ye'nen morí eporíya'nikon. Maasa pra aako'manto'kon yeseru wani Paapa ton pe í' anku'pai eesepu'tikon. Moropai mirírí miakanno'pí wani epu'tíya'nikon ipatíkarí ko'manníto'pe. ²³ Maasa pra imakui'pí kupí'pí ko'manníto' miakanno'pí wani mirírí sa'mantanto'pe. Tíise uupia'nikon Paapa nítírí epe'míra, manní' Uyepotoríkon Jesus Cristo yarakkírí ko'manní weni, mirírí miakanno'pí wani mirírí ipatíkarí enen ko'manníto'pe.

7

Wírí Etinyoma'pí Yekare

¹ Tarípai, í' kai'ma tauya sirírí? Amirí'nikon wani penaronkon atamokon yenupanto' epu'nenan pe. Mirírí yawírí e'nípai awaní enen ko'manní pikírí. ² See warantí awaní. Wírí' tinyoma'pí ko'mamí e'pai awaní tínyo yarakkírí neken, mirírí ayeserukon yawírí. Í' pensa enen tínyo ko'mamí pikírí yawírí awaní e'pai awaní. Tíise tínyo sa'manta'pí típo, eeturumaka tíwínsarí iní'rí yarakkírí awaní pepín. ³ Tíise mirírí warantí pra tínyo sa'mantasa' pra tíise, wírí' wani ya tiaron warayo' yarakkírí, imakui'pí kupí'pí mikíríya mirírí. Tíise tínyo sa'manta'pí típo, tiaron warayo' yarakkírí eetinyoma ya, mirírí wani pepín imakui'pí pe, maasa pra inyo sa'manta'pí ye'nen.

⁴ Mirírí warantí awaní amirí'nikon yarakkírí, uyonpayamí'. Maasa pra pena Moisés nuri'tíya yenupanto' awaní'pikon. Tíise Cristoya aku'sa'kon mirírí yentai maasa pra pena Cristo sa'manta'pí yai, amirí'nikon sa'manta'pí nírí yarakkírí kai'ma. Tarípai amirí'nikon wani Cristo pemonkono pe. Mirírí ye'nen amirí'nikon wani imírí pe, Cristo manní' Paapa nímí'sa'ka'pí, míikírí yarakkírí aako'manto'pe. Moropai aako'mamíkon morí pe ayeserukon Paapa ton pe. ⁵ Maasa pra pena ko'manní'pí imakui'pí itu'se e'níto' yawírí ikupí'pí, Moisés nuri'tíya yenupanto' epu'tíi'ma pra. Tíise mirírí epu'sa' yai, iní' panpí' imakui'pí anku'pai e'níto' epu'tí'pí. Moropai mirírí kupí'pí weni epu'tí'pí mirírí miakanno'piya sa'mantanto'pe. ⁶ Tíise tarípai uurí'nikon wani imo'kasa' pe mirírí Moisés nuri'tíya yenupanto' winípai, maasa pra isa'manta'san pe e'ní'pí, miríríya uurí'nikon yaipontí pepín iní'rí. Tíise mirírí winípai emo'kanní'pí, Paapa wakírí pe e'níto'pe. Pena Moisés nuri'tíya yenupanto' yawírí pra tíise, Morí Yekaton Wanníya upíika'tíkon amenan pe ko'manto'pe Paapa wakírí pe.

Moisés Nuri'tíya Yenupanto'ya

Imakui'pí Pe E'níto' Yenpo

⁷ Moríya í' kai'ma eesenumenkaton Moisés nuri'tíya yenupanto' pí'. Mirírí wani kupíya'nikon imakui'pí pe? Kaane, mirírí wani pepín imakui'pí pe. Maasa pra mirírí Moisés

nuri'tiya yenupanto' wenai, imakui'pi pe uuri e'to' epu'ti'piuya. Siriri miriri ton pra awe'sa' ya, i' kai'ma imakui'pi pe e'to' epu'ti'piuya e'painon? Miriri wenai epu'ti'piuya maasa pra ta'piya:

—Tiaronkon ayonpa yemanne yu'se pra e'ki Êx 20.17; Dt 5.21
—ta'piya upi'. ⁸ Tiise miriri etasau'ya pe, epu'ti'piuya imakui'pi pe awani, tiaron yemanne yu'se wani ye'nen. Miriri waranti Moisés nuri'tiya yenupanto'ya uyenumenka'pi. Tiise miriri Moisés nuri'tiya yenupanto' ton pra awe'sa' ya, i' kai'ma imakui'pi pe e'to' epu'ti'piuya pepin e'painon. ⁹ Pena uuko'mami'pi Paapa wakiri pe kai'ma maasa Moisés nuri'tiya yenupanto' etauya pra awani yai. Tiise etasau'ya tipo, epu'ti'piuya i' kai'ma imakui'pi pe uuri wani. Maasa pra miriri yawiri pra wani ye'nen. ¹⁰ Moropai Paapa piapai aminke wani epu'ti'piuya. Teuren Moisés nuri'tiya yenupanto' tiri'pi Paapaya, yawiri tiiko'mansen ko'manto'pe Paapa pia ipatikari, upiika'tiya pra awani'pi. Maasa pra miriri yawiri uuko'mami eserike pra awani ye'nen. Miriri wenai iipiapai uuko'mami ipatikari epu'ti'piuya. ¹¹ Maasa pra imakui'piya uyenuku'ti'pi Moisés nuri'tiya yenupanto' wenairi. Miriri yawiri wani wenai ipatikari uuko'mami kai'ma esenumenka tanne umo'ka'piya Paapa piapai, yawiri pra wani ye'nen.

¹² A'ki, Moisés nuri'tiya yenupanto' wani mori pe. Moropai yawiri ko'manki ta'piya wani yairi mori pe ko'mannito'pe yawiri. ¹³ Miriri taasai'ya tanne, miriri mori pe tiwe'senya sa'mantanto' enepi'pi uupia? Kaane, tiwin kin miririya sa'mantanto' ene'sa' pra man, tiise imakui'pi yu'se e'to'ya ene'sa'. Paapa nitiri'pi unku'pi ton ku'sau'ya pra wani wenai marari pra imakui'pi pe uyera'ma Paapaya epu'ti'piuya.

Mori Kupi Yu'se E'ni Tanne

Imakui'pi Kupi pi' Ko'mannito'

¹⁴ Epu'ti'nikon man unku'pikon ton Moisés nuri'tiya yenupanto' wani'pi Morí Yekaton Wanní winipai. Tiise uuri wani pemonkon pe. Moropai eturumaka imakui'pi yu'se e'to' ku'to'peuya. Miriri ye'nen uyentai imakui'pi enasa', uyesa' pe eenasa'. ¹⁵ Miriri ye'nen i' kupiuya epu'tiuya pra awani. Maasa pra i' itu'se pra e'to' kupiuya uwakiri pe, itu'se e'to' kupiuya pra tiise. ¹⁶ Anku'pai e'to' pepin kupiuya tauya ya, miriri wenai eesepu'ti, innape Paapa nitiri'pi unku'pikon ton wani yairi. ¹⁷ Maasa pra uyeseru yenpoiya ye'nen, uuriya miriri kupi pepin tiise uyewan ya' tiwe'sen, imakui'piya ikupiuya emapu'ti. ¹⁸ Maasa pra epu'ti pi' wai, mori ton pra awani uyewan ya', tiise uyewan ya' wani uyeseru penaro'. Teuren mori anku'pai esenumenka tanne, tiise ikupiuya pepin. ¹⁹ Anku'pai pra e'to', miriri neken kupiuya. Miriri ye'nen mori anku'pai esenumenkato' kupiuya pra awani tiise, imakui'pi anku'pai pra esenumenkato' miriri neken kupiuya. Miriri waranti uyeseru wani. ²⁰ Tiise anku'pai pra e'to' kupiuya ya, uuriya ikupi pepin miriri. Tiise imakui'pi tiiko'mansen uyewan ya' wenai ikupiuya.

²¹ Miriri waranti i' esuwa'ka epu'ti pi' wai uyarakkiri. I' pensa mori kupi pi' esenumenka tanne, miriri kupiuya pra imakui'pi neken kupiuya. ²² Teuren i' kai'ma unku'pi ton pe Paapa eseurima'pi wani uwakiri pe pu'kuru. ²³ Tiise tiaron uyeseru era'mauya, miriri uya' tiiko'mansen. Morí anku'pai wani tanne ikupiuya pra awani emapu'tinen. Manni' uya' tiwe'senya uyentai imakui'pi ena emapu'ti. ²⁴ Miriri pikinsa' kure'ne esewankono'masa' wani, imakui'pi wani ye'nen. Ani'ya see umo'ka e'painon imakui'pi kupi pi' uuko'manto' winipai, manni' sa'mantanto' ya' uyaanen winipai? ²⁵ Tiise epu'ti pi' wai, moro awani tiwinan, Uyepotorikon Jesus Cristo. Miriri ye'nen tauya Paapa pi': —Mori pe man, maasa pra Jesus Cristo wenai upiika'tisa'ya ye'nen —tauya.

Siriri waranti uuko'manpiti. Esenumenkato' ya' itu'se Paapa e'to' anku'pai e'piti teuren, tiise moro awani uuko'manto' ya', itu'se Paapa e'to' pepin uyentainon.

8

Mori Yekaton Wanní Wani Uyesa'kon Pe

¹ Taripai iniri i' ton pra man tiwin kin mannankan Jesus Cristo yarakkiri tiwe'sanon sa'mantato' ton. ² Maasa pra Morí Yekaton Wanní Paapa nitiri'piya to' mo'kasa' ye'nen sa'mantanto' yapai. Miki'riya ko'mannito' ton tiri'pi Jesus Cristo yarakkiri ko'manni'nikon wenai. Miriri ye'nen uuri'nikon mo'ka'piya imakui'pi yapai moropai sa'mantanto' yapai epu'ti'nikon. ³ Miriri Moisés nuri'tiya yenupanto' nimo'ka eserikan pepin a'tu'mira e'ni wenai. Miriri uyeserukon imakui'pi kupi pi' ko'manni emapu'tinen mo'ka'pi Paapaya. Imo'ka'piya see waranti. Tiwinan tinmu yarima'piya siriri non pona. Aaipi'pi pemonkon pe eesempo'pi uuri'nikon waranti. Miriri imakui'pi pe e'nito' yaretu'kapa kai'ma aaipi'pi. ⁴ Paapaya miriri kupi'pi Moisés yenupani'pi yawiri e'nito'pe'nikon kai'ma. Tiise yawiri ko'mansa' pra awani.

Tiise ko'manni'nikon i' kai'ma Morí Yekaton Wanní Paapa nítirí'piya uyenupa'pikon yawírí. Iní'ri ko'manni' pepin uyeserukon itu'se e'nito' yawírí.

⁵ Maasa pra ko'manni'nikon ya uyeserukon unku'pikon ko'manní'pi' esenumenkan pi'. Esenumenkanto' wani' miríri pe ri. Tiise esenumenkan ya i' kai'ma Morí Yekaton Wanní níku'pi' pi' miríri wani' itu'se awe'to' yawírí. ⁶ Tiise i' kai'ma itu'se e'nito' yawírí esenumenkan pi' ko'manni'nikon ya, miríri esenumenka'ní'pi' miakanmaiya sa'mantanto' ke. Tiise i' kai'ma Morí Yekaton Wanní esenumenka warantí esenumenkan ya, miríri wani' ko'manníto'pe moropai tíwanmíra e'nito'pe. ⁷ Miríri ye'nen itu'se tíwe'to'kon yawírí teesenumenkasanon pemonkonyami'ya Paapa yapurí pra awani' miríri. Tiise Paapa yeyaton pe to' ko'mami' miríri, maasa pra tesorukon yawírí to' ko'mami' ye'nen, Paapa maimu yawírí ikupí to'ya eseríke pra awani' ye'nen. ⁸ Miríri ye'nen itu'se tíwe'to'kon yawírí to' ko'mami' wenai Paapa wakírí pe to' wani' pepin tiwin kin.

⁹ Tiise amírí'nikon ko'mami' pepin miríri warantí ayaserukon rí'pi kupí pi'. Tiise aako'mamíkon i' kai'ma itu'se Morí Yekaton Wanní e'to' yawírí, innape ayewankon ya' Morí Yekaton Wanní Paapa nítirí'pi' ko'mami' ye'nen. Tiise ani' wani' ya, manni' Morí Yekaton Wanní Cristo nítirí'pi' ton pra itewan ya', ipemonkono pe awani' pepin. ¹⁰ Tiise ayewankon ya' Morí Yekaton Wanní ko'mami' ye'nen teuren tísa'mantasan pe awaníkon tanne, amakuyikon wenai, tíse Morí Yekaton Wanní Paapa nítirí'pi' wani' tíko'mansen pe. Maasa pra amírí'nikon ku'sa' tíuya ye'nen yairí Paapa piawon pe. ¹¹ Míikírí Morí Yekaton Wanní Paapa winípainon ko'mami' ya ayewankon ya', Paapa, Jesus pími'sa'ka'típon sa'mantanto' winípai, míikíríya morí aako'manto'kon tíri nírí, manni' ayewankon ya' tíko'mansen wenai ikupíya.

¹² Miríri ye'nen uyonpayami', unku'pikon ton moro man, Paapa poítirí pe e'ní ye'nen. Iní'ri pena ikupí pi' ko'manní'pi' yawírí ko'manní' e'pai pra man. ¹³ I' wani' awani' ye'nen ayaserukon rí'pi kupí pi' aako'mamíkon ya, aasa'mantakon. Tiise Morí Yekaton Wanní Paapa nítirí'piya apíka'tíkon ya, miríri esenumenkato'kon ayaserukon winípai amírí'nikon sa'manta pepin tíse enen aako'mamíkon. ¹⁴ Maasa pra tamí'nawíronkon manni'kan Morí Yekaton Wanní Paapa nítirí'pi' pia tíko'manto'kon rumakatíponkon inkamoro wani' Paapa munkí pe pu'kuru. ¹⁵ Maasa pra Morí Yekaton Wanní Paapa nítirí'pi' amírí'nikon pia eranne' pe inamakonpa pra tíse Morí Yekaton Wanní tíri'piya tímuku pe aku'to'peiya'nikon. Moropai tímuku pe aku'sa'kon Morí Yekaton Wanníya pata pai taaya'nikon Paapa pi': — Paapa, uyun amírí — taaya'nikon ayunkon pe eenasa' ye'nen. ¹⁶ Morí Yekaton Wanní Paapa nítirí'pi' ko'mami' uyewankon ya' wenai, ta'nikon: — Uurí tarípai Paapa munmu. Moropai Morí Yekaton Wanníya nírí taa: — Amírí wani' Paapa munmu pe — taiya. ¹⁷ Maasa pra uurí'nikon wani' in mukuyami' pe. Miríri ye'nen i' pensa típemonkonoyami' pia morí tíriya yai, uurí'nikonya nírí yapisi. Moropai Cristo e'taruma'tí'pi' warantí tíwe'taruma'tí' ko'manní'sa' ya, i' pensa Cristo pia tíntirí pe tínkoneka'pi' tíriya yai, uurí'nikon nírí wani' ípia yapí'to'pe. Miríri wenai morí yapisiya kaisarí uurí'nikonya nírí inapisi yonpa yapisi.

Í Kai'ma Tiwinano'pi Wei Yai E'ní Pe Nai

¹⁸ Esenumenka i' kai'ma tarí e'taruma'tínto' pi'. Miríri wani' mararí neken taataretí'kasen pe. Tiise maasa panpi' era'ma'nikon kupí siríri kure'nan miríri yentainon morí esera'ma kupí siríri. ¹⁹ Maasa panpi' tiwinano'pi' wei yai Paapaya tímukuyami' pe e'ní yenko kupí siríri. Miríri nímiki pi' tamí'nawíronkon Paapa níku'pi'san siríri pata ponkon ko'mami' siríri. Moropai o'ma'kon tarí non po tíwe'sanon tíko'mansenonya inímiki ko'manní'pi' siríri. ²⁰ Maasa pra siríri pata po Paapa níku'pi'pi' wani' morí pe pra. Teuren pena morí pe awani'pi'. Miríri típo imakui'pi' pe eena'pi'. Tiise miríri warantí itu'se tíwani' ye'nen Paapaya ikupí'pi' tíwíríri awe'ku'sa' pra man miríri warantí. ²¹ Tiise Paapaya ta'pi': — Tiwinano'pi' wei yai aataretí'ka pe man. Iní'ri aako'mami' pepin miríri warantí tíse eetinyaka'ma. Miríri yai morí pe eena kupí siríri morí pe Paapa munkiyami' eena kaisarí morí pe Paapaya ikupí.

²² Epu'tí'nikon man siríri típo see tamí'nawíron Paapa níku'pi'pi' eseka'nunka ko'manní'pi' ne'ne' pe tíwe'to' pi', manni' wirí' eseka'nunka ko'manní'pi' tíne yenko tíuya yai eesenpo píkirí aako'mami' warantí. ²³ Miríri Paapa níku'pi'pi' tamí'nawíronya neken tímoron epu'tí pepin tíse uurí'nikon nírí manni'kan Paapa nítirí'pi' Morí Yekaton Wanní yapisitíponkonya nírí tímoronkon epu'tí ko'manní'pi'. Paapaya Morí Yekaton Wanní tíri'pi' uurí'nikon pia e'mai' pe. Tiise miríri yai tamí'nawírí morí pe uurí'nikon ku'sai'ya pra man. Miríri ye'nen tiwin wei ikupí tíuya ekareme'nen pe neken, Paapaya itírí'pi' uyewankon ya'. Miríri ye'nen i' pensa Paapaya ikupí nímiki pi' ko'manní' siríri. Morí pe tímukuyami' kupíya weiyu yai Paapaya morí pe ukupíkon kupí siríri. ²⁴ I' wani' awani' ye'nen kin iwaikkato' pe uurí'nikon e'píka'tísa' siríri, inímiki pi' ko'manní' temapu'tí. Tiise aapia'nikon tamí'nawírí awe'píka'tísa'kon kai'ma esenumenkakon miríri? Kaane, maasa e'píka'tínsa' pra man tamí'nawírí miríri ye'nen inímiki pi' ko'manní'nikon siríri. Miríri warantí tamí'nawírí

e'pika'tisan pe e'ni ya, inimi'ki pi' ko'manni' pepin e'painon. ²⁵ Miriri' ye'nen inimi'ki pi' ko'manni'nikon siriri' manni' uuri'nikon nera'ma'pi' pepin weiyu erepami' nimi'ki pi' ko'manni'nikon siriri' teeseta' kai pra.

²⁶ Miriri' waranti' Mori' Yekaton Wann' Paapa nitiri'piya uuri'nikon piika'ti. Atu'mira uuri'nikon epu'ti' tiya wena' upika'ti'ya'nikon. I' kai'ma Paapa yarakkiri' eseurimanpai e'ni tanne eseuriman eserike pra awani' tiise mi'kiri' Mori' Yekaton Wann' eseurima Paapa yarakkiri' i' ankapai e'nito' epu'ti'ya. Miriri' ekaremeki'ya teeseka'nunkai uuri'nikon ton pe. Esati'ya Paapa pi' uuri'nikon ton pe. Miriri' waranti' uuri'nikon piika'ti'ya. ²⁷ Moropai Paapa wani' pemonkonyami' yewan era'manen pe inepu'ti' pe awani'. Moropai Mori' Yekaton Wann' esenumenkato' epu'nen pe niri' awani'. Miriri' ye'nen i' kai'ma tipemonkonyami' ton pe i' esati'ya epu'ti'ya. Moropai miriri' inesati' wani' itu'se tiwe'to' yawiri' epu'ti' Paapaya.

²⁸ A'ki, epu'ti'nikon man, tami'nawiri' i' teesuwa'kasen manni'kan Paapa yapurinenan yarakkiri' miriri' pi' Paapa esenyaka'ma mori' pe manni'kan kupi'pa. Miriri' kupi'pa kai'ma uyarakkiri'nikon uuri'nikon yanno'piya. I' kai'ma itu'se tiwani' yawiri' ikupi'pa kai'ma. ²⁹ Maasa pra pena pata pai' timiri' pe Paapaya menkanni'pi' moropai upantaka'piya'nikon tinmu waranti' uuri'nikon enato'pe kai'ma miriri' kupi'piya. Moropai miriri' ku'sa' tiya tipo tinmu wani' e'mai' pe uruinankon pe uuri'nikon wani' ita'mi'san pe. ³⁰ Miriri' waranti' uyanno'piya'nikon moropai upantaka'piya'nikon. Uyanno'piya'nikon neken pepin tiise ukupi'piya'nikon mori' pe uuri'nikon e'to'pe. Yairi' uuri'nikon e'to'pe neken pra tiise tarakkiri' mori' yapisi' tinmuya yai yarakkiri' uuri'nikonya mori' yapito'pe ikupi'piya. Miriri' waranti' e'nito'pe ikupi'pi' Paapaya.

Uyepotorikon Jesus Cristo Wena'

Paapaya Usa'namato'kon

³¹ Tami'nawiron miriri' Paapa nikupi'pi' pi' i' ta'nikon e'painon? Paapaya uuri'nikon piika'tisa' tanne, ani' wani' e'painon uyentai'nikon Paapa yarakkiri' e'ni tanne? I' ton pra man. ³² Mi'kiri' Paapaya taasa' pra man tiwin kin see waranti': —Unmu tiwinan yarima'ya pepin aasa'mantato'pe inkamoro ton pe —taasai'ya pra man. Tiise itiri'piya i'ninma ye'ka pe pra tami'nawironkon uuri'nikon ton pe. Mi'kiri' tinmu tiisa' tiya pata pai' tami'nawiron mori' tiri'ya pepin e'painon uupia'nikon? Itiri'ya. ³³ Ani' kin eseurima e'painon uuri'nikon Paapa nimenka'san winiki' Paapaya ri' ta'pi' ani' eseurima pepin to' winiki' maasa pra yairi' pu'kuru unku'pi'san inkamoro. ³⁴ Ani'ya taa eserike pra man uuri'nikon pi': —Imaku'pi' ku'sa' to'ya —taiya ya upi'nikon, i' pe pra ri' awani'. I' wani' awani' ye'nen? Maasa pra Cristo sa'manta'pi uuri'nikon ton pe moropai awe'mi'sa'ka'pi' isa'manta'san kore'tapai. Mi'kiri' wani' enen Paapa meruntiri' wini' eereutasa'. Mi'kiri'ya esati' ko'manni'pi' Paapa pi' uuri'nikon ton pe. ³⁵ Miriri' ye'nen o'non pikiri' see Cristoya usa'namato'kon ki'pi' wani' siriri'? E'taruma'tinto' pikiri' ka'ri'? Kaane, sa'man tiwe'sen upona'nikon pikiri' ka'ri'? Tiaronkon pemonkonyami'ya utaruma'tito'kon pikiri'? Emi'ne ita're' pra e'ni pikiri'? I' ton pra itemanne ton pra e'ni pikiri'? Nari' ya' ko'manni' pikiri', sa'mantanto' upona'nikon teerepansen pikiri' ka'ri'? Kaane, tiwiriri' uupia'nikon aako'mami' ipatikari'. ³⁶ Miriri' waranti' e'taruma'tinto' pi' Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see waranti':

Awenai' anna, apemonkonyami' wani' siriri'

nari' ya' sa'mantanto' ya' wei' kaisari'.

Miriri' ye'nen anna koneka' pi' to' man

manni' carneiro aasa'manta ton weiyu yai waranti'

Sl 44.22

taasai'ya man. ³⁷ Miriri' waranti' awe'kupi' tanne, tami'nawiron miriri' yentai' e'nito'pe ukupi'ya'nikon, mi'kiri' manni' uuri'nikon sa'namati'ponya. ³⁸ A'ki epu'ti' pi' wai' seru'ye' pe pra. I'ya tiwin kin uuri'nikon pantaka pepin moropai mo'kaiya'nikon eserike pra awani' Paapa, usa'namati'ponkon yena' pai. Sa'mantanto'ya moropai enen ko'mannito'ya moropai ka' po' tiiko'mansenon inseriyami'ya, moropai tari' ipikku pe tiwe'sananya moropai Maku' pemonkonyami'ya moropai siriri'pe eesera'ma ko'manni'pi' manni'ya moropai maasa esera'ma kupi' manni'ya uuri'nikon mo'ka' eserike pra man. ³⁹ Moropai ka' kawinan tera'maseny moropai maiwiniki' tu'nakan pe tiwe'senya moropai tami'nawiron Paapa nikupi'piya uuri'nikon pantaka pepin moropai mo'kaiya pepin Paapa yena' pai, kure'ne usa'namasai'ya'nikon ye'nen. Maasa pra uuri'nikon wani' Jesus Cristo Uyepotorikon pemonkono pe.

¹ Í tauya etati yairon pí' eseuríma sírírí. Uurí waní Cristo pemonkono pe. Mírírí ye'nen seru'ye' pe eseuríma pepín. Moropai í' kai'ma esenumenkato' itu'na tiwe'sen mírírí ekaremekí Mori Yekaton Wanníya innape yairí eseurímasa' seru'ye' pra. ² Mírírí tanne esewankono'man pí' wai kure'ne uyewan ya'. Maasa pra upemonkonoyamí' waní pra awaní ye'nen Cristo pemonkono pe. ³ Mírírí ye'nen inkamoro upemonkonoyamí' e'taruma'tísa', í' kai'ma to' e'píika'tí eseríke pra era'mauya. Mírírí ye'nen tauya e'painon Paapa pí': —Paapa, inkamoro e'taruma'títo' pata'se' ya' uutíto'pe pa'ní'kí Cristo piapai, inkamoro uyonpayamí' wítí namai —tauya e'painon Paapa pí'. ⁴ Maasa pra inkamoro waní'pí títipemonkonoyamí' pe Paapa nimenka'san pe. Moropai Paapaya to' kupí'pí títimukuyamí' pe. Mírírí ye'nen morí pe tíwe'to' tírí tíuya ta'píiya to' pia. Moropai penaronkon to' yunkonyamí' yarakkírí Paapa eseta'pí. Moropai Moisés pia inkamoro níkupí ton tinekaremekí'pí tírí'píiya. Moropai Paapaya ta'pí inkamoro pí': —Sírírí warantí amírí'nikonya yairí uyapurí e'pai man. Moropai inkamoroya í' kupí tíuya taato' Paapaya yapisi'pí. ⁵ Inkamoro waní Abraão nurí'tí payaní'san pe. Moropai Cristo nírí waní to' yonpa pe tarí tíwaní yai pemonkon pe. Míikírí waní Paapa pe. Tamí'nawíron yentaino pe awaní. Mírírí ye'nen itese' yapurí'nikon e'pai man. “Morí pe pu'kuru man” taa e'pai man tíwírírí. Mírírí warantí e'pai man.

⁶ Pena Paapaya inkamoro kupí'pí morí pe. Tíise sírírí inkamoro ko'mamí pepín imaimu yawírí. Mírírí ye'nen í' ta'pí tíuya yawírí ikupí Paapaya pepín kai'ma esenumenkakon? Kaane, maasa pra tamí'nawíronkon Israelponkon waní pepín Paapa pemonkono pe. ⁷ Maasa pra Paapa pia tamí'nawíronkon Abraão payaní'san waní pepín ipayaní'san pe pu'kuru. Í' waní' awaní ye'nen? Paapaya ta'pí Abraão nurí'tí pí':

—Manní'kan neken anmu Isaque payaní'san inkamoro neken waní anmukuyamí' pe *Gn 12.12*

—ta'píiya Abraão pí'. ⁸ Míikírí manní' esenpo'pí Abraão nurí'tí munmu manní' esenpo pe man ta'pí Paapaya yawírí. Míikírí waní Paapa nimenka'pí pe moropai míikírí payaní'san waní Paapa nimenka'san pe nírí. Tíise tiaron manní' esenpo'pí Abraão munmu pe waní pepín Paapa nimenka'pí pe. Moropai ipayanyamí' rí'san nírí waní pepín Paapa nimenka'san pe. Maasa pra míikírí esenpo taasai'ya pra Paapa man míito'pe. ⁹ Tíise ta'píiya:

—Iní'rí uupí tiaron kono' yai aapia ayera'mapí'se.

Mírírí yai uui'sa' ya,

ano'pí Saraya tíne yenpo pe man tiwin warayo' pe,

Gn 18.10,14

—ta'píiya Abraão pí'.

¹⁰⁻¹² Moropai iní'rí ta'píiya manní'kan Rebeca munkíyamí' pí' eeseuríma'pí. Inkamoro yunkon pe Isaque Paapa nimenka'pí waní'pí. Mírírí warantí Paapaya inkamoro asakí'nankon menka'pí maasa tísankon ro'ta ya' to' tíise itu'se tíwaní yawírí ikupí'píiya maasa to' esenpo pra tíise. Mírírí ye'nen Paapa eseuríma'pí tímírí pe Rebeca yarakkírí. Ta'píiya:

—A'kí Rebeca, manní' anre e'mai' pe esenpo kupí manní',

míikírí waní pe man ite'ma'pí pí' eesenpo kupí manní' míikírí poitírí pe awaní pe man *Gn 25.23*

—ta'píiya Rebeca pí'. Mírírí ta'pí Paapaya maasa to' esenpo pra tíise moropai imakui'pí ku'sa' to'ya pra tíise moropai morí ku'sa' to'ya pra tíise Paapaya imenka'pí tiwin, itese' Jacó.

¹³ Pena Paapa maimu e'menukasa'ya taasai' man see warantí:

—Manní' Jacó waní'pí unsa'nama pe kure'ne, unmenka'pí pe awaní'pí.

Mírírí ye'nen ipayanyamí' rí'san nírí sa'namauya.

Tíise manní' Esau ními'píuya, imenka'píuya pra.

„Mírírí ye'nen ipayanyamí' rí'san nírí menka'píuya pra awaní'pí.”

Ml 1.2,3

—taasai'ya man.

¹⁴ Í' ta'níkon nai moriwa mírírí pí'? Paapa waní morí pe pra mírírí kupíiya ye'nen ta'níkon ka'rí? Kaane. ¹⁵ Maasa pra ta'píiya pena Moisés nurí'tí pí' tímaimu e'menukasa' manní' po:

Uurí etí'noko'mato' waní

manní' itu'se uurí e'to' pí' neken.

Moropai uurí e'wakíma to' waní

manní' anwakímapai uurí e'to' pí',

Êx 33.19

ta'píiya. ¹⁶ Mírírí ye'nen mírírí ye'ka pe awaní pepín anku'pai pemonkon esenumenka yawírí awaní pepín, yeka'nunkaiya yawírí awaní pepín, tíise teeti'noko'mato' yawírí neken Paapaya imenka. ¹⁷ Mírírí pí' pena Paapa maimu Moisés nurí'tí nímenuka'píya ta'pí pata esa' pe tíwe'sen Faraó nurí'tí pí'. Ta'píiya:

—Uuríya mírírí warantí pata esa' pe akupí'pí.

Mírírí aku'sau'ya wenai í' kai'ma umeruntíri esera'mato'pe awenai tamí'nawírí pata po,

kure'ne ipíkku pe waní epu'to'pe tamí'nawíronkonya

Êx 9.16

—ta'p̄iia. ¹⁸ Mírírí warantí Paapaya teetí'noko'mato' kupí manni' itu'se tíwe'to' yarakkírí moropai itewan sa'mannípiya itu'se tíwaní yawírí ikupíiia.

Típemonkono Pe Tiaronkon Menkato' Paapaya

¹⁹ Amírí'níkon yonpaya taa upí: —Mírírí warantí awaní ya, o'non ye'ka pe Paapaya uyeserukon yako'menka e'painon kin? Aní' waní pepín tiwin kin itu'se Paapa e'to' yentai? ²⁰ Tíise uwaníyakon, aní' amírí Paapa yarakkírí eesiyu'pítípa? Maasa era'maki. Manní' kamoteya taa pepín tíkapítípon pí':

—Í' ton pe sírírí warantí uka'sa'ya?

Is 29.16; 45.9

—taiya pepín. Maasa pra kamote kapítíponya ikapí itu'se tíwe'to' yawírí. ²¹ Míikíríia ikapí e'painon asakí'ne kamote mírírí rí non ke, tiwin ikapí e'painon morí pe moropai tiaron kapíiia e'painon mararí rí. O'non ye'ka pe itu'se tíwaní yawírí ikapíiia.

²² Mírírí warantí Paapaya ikupí'pí itu'se tíwe'to' yawírí. Mannankan imakui'pí ku'nenan yaretí'kapai awaní'pí. Teuren kure'ne inkamoro yapítanípí'piya to' tarumatí tíuya pra maasa pra itu'se awaní'pí, kure'ne teekore'mai tíwaní moropai kure'ne tímeruntírí waní epu'to'pe tamí'nawíronkonya. ²³ Moropai tiaronkon, mannankan i'noko'ma'sanya epu'to'pe í' kai'ma morí pe tíwe'to' waní, mannankan pia morí tírí tíuya ka' po to' ko'manto'pe típia. Í' kai'ma pena teesunenka'pí yawírí ikupí'píiia. Aní' amírí esiyu'pí yarakkírí mírírí warantí iku'sai'ya pí'? ²⁴ Mírírí ikupí'pí Paapaya Judeuyamí' ton pe neken pra tíise ikupí'píiia manni'kan Judeuyamí' pepín ton pe níri. Uurí'níkon yanno'píiia. ²⁵ See warantí imenuka'pí pena Paapa maimu ekareme'nen Oséias nurí'tíya tíkaaretarí po:

Mannankan upemonkono pe pra esi'san inkamoro esatíuya tarípai upemonkono pe.

Mannankan unwakíma'san pepín

inkamoro wakímauya

Os 2.23

ta'pí Paapaya Oséias wenai. ²⁶ Moropai iní'rí moro rí ta'píiia:

Paapaya ta'pí: —Amírí'níkon waní pepín upemonkono pe

tíise tarípai amírí'níkon waní

uurí Paapa, ipatíkarí tílko'mansen, munkíyamí' pe —ta'pí Paapaya,

Os 1.10

ta'píiia.

²⁷ Moropai pena Paapa maimu ekareme'nen Isaías nurí'ti eseuríma'pí Israelyamí' pí'.

Ta'píiia:

Israelyamí' waní mararí pra

kasapan warantí tíwe'sanon pe

tíise inkamoro kore'tapai

mararí neken e'píika'tí'san waní.

²⁸ Maasa pra tiaronkon aretí'ka Paapaya kai'ma

pena ta'pí tíuya yawírí ikupíiia.

Tiwinarí tu'kankon pemonkonyamí'

yaretí'kaiya kupí sírírí

Is 10.22,23

ta'píiia. ²⁹ Moro rí Isaías nurí'ti eseuríma'pí pena. Ta'píiia:

Sírírí Paapa meruntí pu'kuruya

upayankon rí'san ními'sa' pra awaní ya,

tamí'nawírí uurí'níkon yaretí'ka'píiia e'painon.

Pena Sodoma cidaderí po awaní'pí warantí

e'tí'ka'ní'pí e'painon.

Uurí'níkon yaretí'ka'píiia e'painon.

Moropai Gomorra ponkon yaretí'ka'píiia warantí.

Tíise tiaronkon upayankon rí'san píika'tí'píiia

Is 1.9

ta'píiia.

Israelyamí'ya Jesus Maimu Kupí Pra Awaní Innape

³⁰ Í' ta'níkon pe nai mírírí pí' moriya? Ta'níkon ka'rí Judeuyamí' pepín pí', Paapaya típemonkonoyamí' pe tapisíkon yuwasa' to'ya pra tíwaní pí'? Tíise Paapaya to' yapísí'pí innape tíku'to' to'ya wenai. ³¹ Tíise manni'kan Judeuyamí', Paapa nímenka'sanya í' kai'ma Paapaya tapisíkon yuwa'pí tíise tiwin kin eporí to'ya pra awaní'pí. Í' kai'ma Moisés nurí'tíya tenupa'píkon yawírí yuwa'pí to'ya tíise eporí to'ya pra awaní'pí. ³² Í' waní' awaní ye'nen? Eporí to'ya pín maasa pra Moisés nurí'tíya yenupanto' yawírí tíwaníkon wenai, morí pe tíwe'ku'sa'kon kai'ma, tíise innape ikupí tíuya'níkon yawírí pra. Mírírí ye'nen inkamoro e'pu'ma'pí tí' pona. ³³ Pena Paapa maimu ekareme'nenya ekareme'sa' yawírí to' e'pu'ma'pí. Maasa era'matí

tí' tíríuya sírírí seeni' wí' pona.

Mírírí pona to' e'pu'ma kupi sírírí.

Ipoi to' e'pu'masa' ya
to' atare'mo kupi sírírí.

Tiise manni' innape iku'nenan

inkamoro wani pepin tiweppe'se ipi'
ta'pí Paapa maimu e'menukasa'ya.

Is 8.14; 28.16

10

¹ Uyonpayami', tami'nawírí uyewan ke esenumenka í' kai'ma Judeuyami' e'pika'ti yu'se esenumenka, moropai esatí pí' uuko'mamí Paapa pí' inkamoro ton pe. ² Maasa pra epu'ti pí' wai inkamoro wani innape Paapa yapurinen pe tiwe'ku'sanon pe teuren. Tiise innape Paapa yapurító' to'ya wani pepin yairon pe, epu'ti to'ya pepin. ³ Epu'ti to'ya pepin í' kai'ma tarakkírí mori pe pemonkon kupi Paapaya. Mírírí ye'nen yuwa to'ya tiwinípai'nikon, mori pe Paapaya tikupikon tiri to'ya pepin. Teesenumenkakon yawírí inkamoroya ikupí, mori pe tiwe'ku'se. ⁴ Tiise Cristo wani Moisésya yenupanto' rí'pí yentai tiwe'sen pe. Mírírí ye'nen manni'kan innape iku'nenan wani yairi pu'kuru. Mírírí pikinsa' Paapaya to' yapisí.

⁵ Pena Moisés nuri'tiya imenuka'pí tikaaretarí po. Í' kai'ma pemonkonyami' yapisí tiuya ta'pí Paapaya yairi Moisésya yenupanto' yawírí to' wani wenai. See warantí ta'píiya:

—Aní'ya tami'nawírí mírírí Moisésya yenupanto' yawírí ikupí ya mīkíríya tīko'manto' ton eporí,

mírírí yawírí tiwani ye'nen

Lv 18.5

—ta'píiya. ⁶ Tiise innape iku'to'ya ekaremekí: aní' níkupí eseríkan pepin ku'pai pra awani mori pe e'nító'pe Paapa yarakkírí. Maasa pra ta'píiya see warantí:

—Mírírí warantí teesenumenka pra e'ti.

Aní' enuku pe nai ka' pona Cristo era'mai?

Dt 30.12

⁷ Teesekaranmapoi pra e'ti.

Aní' auti pe nai sa'manta'san kore'ta Cristo pími'sa'kakonpa miarí pai?

Dt 30.13

—ta'píiya. ⁸ Tami'nawírí mírírí ku'pai pra awani maasa pra mírírí pí' pena Moisés eseuríma'pí:

—A'kí aminke pra Paapa maimu man aapia'nikon epu'tikonpa,

antakon ya' man. Moropai ayewankon ya' man

Dt 30.14

—ta'píiya. Mírírí itekare anna nekaremekí'pí manni'. ⁹ Mírírí pí' eeseuríma ya, anta ke taaya ya, Jesus wani ayepotorí pe moropai innape ikupíya ya ayewan ke í' kai'ma Paapaya i'mi'sa'ka'pí isa'manta'san kore'tapai, awe'pika'ti. ¹⁰ Maasa pra uyewankon ke innape ikupí'nikon ya moropai innape Cristo kupi ekaremekí'nikon ya untakon ke, e'pika'tin. ¹¹ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantí:

—Aní'ya innape mīkírí kupi ya,

mīkírí wani pepin tiweppe'se tiwiníkí

Is 28.16

—taasai'ya man. ¹² Mírírí taiya tami'nawíronkon pí' manni'kan Judeuyami' pí' moropai Judeuyami' pepin pí' maasa pra tianperí pika'tinto' ton pra awani ye'nen sa'nírí to' tiise. Tami'nawíronkon yepotorí pe tiwani ye'nen, típí' tiwe'pika'tito'kon ton esa'nenan píika'tíiya.

¹³ Taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya manni' warantí píika'tíiya.

—Manni' uyepotoríkon pí' tiwe'pika'tito' ton esa'nen ya e'pika'ti

Jl 2.32

—taasai'ya man.

¹⁴ Yai pra tiaronya taa: —Tiise o'non ye'ka pe see innape ikupí ye'ka pe pra esatí to'ya e'painon? Moropai o'non ye'ka pe innape ikupí to'ya e'painon itekare etatípon pínon? Moropai o'non ye'ka pe eta to'ya e'painon aní'ya itekare ekareme'sa' pra tiise? ¹⁵ Moropai o'non ye'ka pe itekare esekaremekí e'painon aní' ekareme'nen yarimasa' pra tiise? ¹⁶ Tiise mírírí ekareme'nen yarimasa' Paapaya. A'kí, Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man see warantí:

—O'non ye'ka pe mori pe eesera'ma e'painon itekare ekareme'nenya ekaremekí ya *Is 52.7*

—taasai'ya man.

¹⁶ Tiise eta tiuya'nikon ya, tami'nawíronkonya innape mírírí itekare ku'sa' pra awani'pí. Mírírí pí' pena itekare ekareme'nen Isaiás nuri'ti eseuríma'pí. Ta'píiya see warantí:

—Uyepotorí, aní'ya see innape itekare anna nekaremekí'pí kupi e'painon?

Is 53.1

—ta'píiya. ¹⁷ Tiise innape iku'to' wani itekare eta wenai. Moropai itekare wani manni' ekareme'nenya Cristo yekare ekaremekí wenai. ¹⁸ Moriya ekaranmapouya. Inkamoroya kin itekare esekaremekí etasa' pra nai? Kaane, eta'pí to'ya. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' warantí:

Tami'nawírí pata po tīko'mansenon

pemonkonyami'ya imaimu etasa' man

Sl 19.4

taasai'ya man. ¹⁹ Iní'rí ekanamapouya. Mírírí yekare etasa' Israelyami'ya yai epu'tí to'ya pra kin nai? Mírírí yuuku'pí pena Moisés nuri'tíya. Imenuka'píya see warantí:

Paapaya ta'pí: —Amírí'níkon kinmuwa kupí sírírí tiaronkon pemonkonyami' amírí'níkon pepín píika'tíuya wenai.

Inkamoro pemonkonyami' epu'nenan pepín

pakkokon píika'tísau'ya wenai

eekore'makon upí' —ta'píya.

Dt 32.21

kai'ma imenuka'píya. ²⁰ Moropai pena Isaiás nuri'tí eseuríma'pí meruntí ke panpí'. Ta'píya:

Paapa esenpo'pí manni'kan tíwanenan pepín pia,

moropai tesa'nenan pepín pia eesekaremekí'pí

Is 65.1

ta'píya. ²¹ Tíise inkamoro Israelyami' pí' Isaiás nuri'tí eseuríma'pí. Ta'píya:

Wei kaisarí Paapa wani'pí to' anpíika'típai teuren

típíika'títo'kon Paapaya yu'se pra yewanmírí'pí to'ya.

Inkamoroya tewankon sa'manni'sa' wani'pí

Is 65.2

Paapa maimu aniyu'pai pra tíwaníkon ye'nen ta'píya.

11

Paapaya Israelyami' Inoko'ma

¹ Mírírí ye'nen ekanamapouya tarípai. Paapaya típemonkonoyami' yewanmírí'pí? Kaane, tiwin kin to' yewanmírísai'ya pra man. Maasa pra uurí píika'tí'píya. Uurí wani' inkamoro yonpa pe tíwe'sen pe. Uurí wani' Abraão nuri'tí payani'pí pe tíwe'sen pe moropai manni' Benjamim nuri'tí paari'pí pe wani. ² Paapaya manni'kan típemonkonoyami' tímenka'san yewanmírísai' pra man. Inkamoro epu'tí'píya pena maasa pata koneka tíuya pra tíise. Epu'nenan amírí'níkon í' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya taasa'. Manni' Elias nuri'tí eseuríma'pí Paapa pemonkonoyami' winíkíi. ³ See warantí ta'píya:

—Uyepotorí, inkamoroya amaimu ekareme'nenan tí'ka'pí moropai inkamoroya ayapurí pe tínpo'tíkon yaponse' soroka'pí.

Tarípai uurí neken e'nímísa' sírírí tiwínsarí tarípai inkamoro wani' uurí anwípai

1 Rs

19.10,14

—ta'píya. ⁴ Í' kai'ma mîikírí maimu yuuku'pí Paapaya? Ta'píya see warantí:

—Asakí'ne mia' pona tílmo'tai mil (7.000) kaisarí warayo'kon wani.

Inkamoro mannankan ikonekasa' to' napurí pe Baal itese' yapurínenan pepín. Tíise uurí neken yapurí to'ya

1 Rs 19.18

—ta'píya. ⁵ Mírírí warantí awe'ku'sa' sírírí. Tíise morí pe Paapa e'to' wenai to' wani aríníke pra tíise moro to' man Paapa nímenka'san tímírí ton pe. ⁶ Itu'se tíwe'to' wenai Paapaya to' menkasa' í' to' níkupí'pí wenai pra, maasa pra to' níkupí'pí wenai Paapaya to' menkasa' ya, moriya to' esenyaka'mato' yepe' pe itírí Paapaya e'painon, epe'míra itíríya pepín.

⁷ Í' taa pe nai mírírí pí'? Ta'níkon ka'rí Israelyami' tamí'nawíronkonya yairí tíwe'to'kon yuwa'pí teeseka'nunkai, tínkupí'píkon wenai. Tíise eposa' to'ya pra awani'pí. Tu'kankon pepín neken, Paapa nímenka'sanya eporí'pí. Tíise tiaronkon wani' Paapaya tannoto'kon anetapai pra. ⁸ Inkamoro pí' Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':

Paapaya ayewankon sa'manni'sa'

moropai eesenumenkato'kon níri.

Mírírí ye'nen inkamoroya era'ma eseríke pra awani' tenukon ke

moropai eta to'ya eseríke pra awani' típanakon ke

Dt 29.4; Is 29.10

ta'píya. ⁹ Moropai Davi nuri'tí eseuríma'pí mírírí pí'. Ta'píya:

To' atausinpató' weiyu yai

to' ena e'pai man morai' ya'

to' esenku'tí,

inkamoro e'to'pe itaruma'tísa'kon pe,

¹⁰ to' ku'kí, inkamoro yenu e'to'pe enkaru'ne

moropai tílwarírí tíwe'moríkai to' e'to'pe

tímoronkon epu'to'pe to'ya tínkupí'píkon wenai

Sl 69.22,23

ta'píya.

¹¹ Tarípai ekanamapouya. Inkamoro Judeuyami' atare'mosa' yai to' atare'mo'pí tamí'nawírí í' eporíkonpa pra? Kaane, tíise inkamoroya imakui'pí ku'sa' wenai manni'kan Judeuyami' pepín e'píika'títo'kon iipí'pí. Mírírí pikínsa' Judeuyami' kinmuwato'pe tíwinípai to' e'píika'tísa' wenai. ¹² Judeuyami' níkupí'pí imakui'pí wenai kure'nan morí pe Judeuyami' pepín e'to' wani. Tíípia'níkon tíntírí pe Paapa níkupí'pí yapísí to'ya pra Judeuyami' wani wenai Judeuyami' pepín pia itírí'píya. Tíise í' pensa inkamoro Judeuyami' enna'po ya,

tūpia'nikon Paapa nītirī yapisi to'ya ya, i' kai'ma mori pe panpi' tamī'nawironkon wani inī' panpi' itentai, inkamoro wenai.

Yei Panta Mo'tani'sa' Tiaron Parakon Pona Warainokon

¹³ Taripai eseurīma siriri amiri'nikon Judeuyami' pepin pi'. Maasa pra uuri wani Paapa naiponti'pi pe itekare ekareme'se amiri'nikon Judeuyami' pepin kore'ta. Miriri esenyaka'mato' pi' atausinpa. ¹⁴ Yai pra miriri kupiuya wenai uyonpayami' ikinmuwa emapu'tiuya. Miriri pikinsa' yai pra tiaronkon e'piika'ti emapu'tiuya. ¹⁵ Maasa pra Judeuyami' wani yewanmīrisa' pe, miriri pikinsa' Judeuyami' pepin ena'pi Paapa yonpa pe. Miriri tipo o'non ye'ka pe awani e'painon, inkamoro yapisi Paapaya yai? To' wani e'painon manni' isa'manta'san e'mi'sa'ka inī'ri enen tiwanikonpa waranti. ¹⁶ A'ki, e'mai'non ikei ekisa' wani ya mori pe itito'pe Paapa pia, moriya tamī'nawiron itonpakon niri ikeikon wani mori pe, imiri ton pe. Moropai yei kara wani ya mori pe Paapa pia itito'pe, moriya ipanta niri wani mori pe, imiri pe. Miriri waranti Judeuyami' wani. Paapa pemonkono pe to' tamokon e'sa' wenai to' payani'san niri wani ipemonkono ton pe.

¹⁷ Oliveira ye' pīnsa' imainanpasa' panta waikatī to'ya. Moropai miriri pata'pi ya' tiaron oliveira ye' imainanpasa' pepin ese ye'kari panta tiri to'ya tiaron mainanpasa' pata'pi ya'. A'ki tauya amiri'nikon Judeuyami' pepin wani manni' oliveira ye' ese ye'kari waranti. Taripai amiri'nikon awe'piika'tito'kon yapi'sa'ya'nikon inkamoro Judeuyami' wenai. ¹⁸ Miriri ye'nen amiri'nikonya ipanta ri'pi yewanmiri e'pai pra awani. Miriri pi' mi pe aatapurikon e'pai pra man. Maasa pra amiri'nikon wani taripai ipanta pe waranti. Ipantaya ikara yapitanipi eserike pra man tiise ikaraya neken ipanta yapitanipi. Miriri ye'nen taaya'nikon eserike pra man: —Anna wani Judeuyami' yentai tiwe'sanon pe —taaya'nikon eserike pra naatii. ¹⁹ Miriri ye'nen taaya'nikon: —Ipanta ya'tisa' to'ya miriri anna pata'se' ton pe, Paapa pemonkono pe anna e'to'pe. ²⁰ Inna, seru' pepin. Tiise enpenatati inkamoro ya'ti'pi Paapaya maasa pra innape ikupi to'ya pra awani ye'nen. Tiise amiri'nikon tiri'pi Paapaya oliveira ye' pi' manni' waranti maasa pra innape ikupi'ya'nikon ye'nen. Miriri pi' mi pe taatapuriri pra e'ti. Tiise eranne' pe e'ti miriri pi', Paapaya aya'tikon namai. ²¹ Miriri ye'nen aka tiwarī e'ti. Paapaya Judeuyami' timenka'san pu'kuru taruma'tito' tiuya ku'sa' pra man tiwi. Miriri ye'nen amiri'nikon taruma'tiuya pepin kai'ma kisenumekatī.

²² Maasa era'mati Paapa wani mori pe seru' pepin moropai nari' pe niri awani. Miikiri wani nari' pe manni'kan tena'ti'san winiki. Tiise mori pe awani awiniki'nikon tiwiriri innape tikupi pi' aako'mamikon ye'nen. Miwini pra awani ya amiri'nikon niri ya'tiuya. ²³ Tiise i' pensa Judeuyami'ya tiwi teserukon kupi ya moropai innape ikupi to'ya ya to' enna'po iniri ipata'se'kon ya', Paapaya to' enna'po emapu'ti. ²⁴ Amiri'nikon Judeuyami' pepin wani manni' oliveira se' tapairon panta ya'tisa' moropai itūsa' tiaron panta pata'pi ya' waranti. Manni' oliveira ye' imainanpasa' pona itūsa' pe. Judeuyami' wani manni' oliveira ye' imainanpasa' waranti. Miriri ye'nen Paapaya ikupi sa'me pra i' kai'ma miriri oliveira ye' pi' yannuku tiuya ipanta tena'ti'pi.

Mori Pe Paapa E'to' Tamī'nawiron Pi'

²⁵ Uyonpayami', ani' nepu'ti pepin yairon epu'ti'ya'nikon yu'se wai, aawariri'nikon epu'nen pe awanikon kai'ma eseenumenkakon namai. Maasa pra Israelyami'ya innape iku'to' pepin ko'mami pepin ipatikari. Tiise to' ko'mami tamī'nawiri innape ikupitonkon Judeuyami' pepinya innape iku'sa' pikiri. ²⁶ Miriri waranti neken tamī'nawiri Israelyami' e'piika'ti taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya manni' waranti. Piika'titon iipi pe man.

Moropai miikiriya tamī'nawironkon
Jacó payani'san nikupi'pi imakui'pi
mo'ka pe man.

²⁷ Miriri waranti to' yarakkiri eseta kupi siriri,
miriri imakui'pi to' nikupi'pi mo'kauya yai
ta'piya.

Is 59.20,21; 27.9; Jr 31.33,34

²⁸ Inkamoro Judeuyami'ya Paapa maimu yewanmīrisa' wenai Paapa yeyaton pe to' ena'pi, amiri'nikon Judeuyami' pepin wenai. Tiise Paapaya to' menkasa' wenai to' ena Paapa yonpa pe. Penaronkon tamokon wenai to' ena'pi. ²⁹ Maasa pra i' pensa Paapaya i' ta'pi tiuya teesenumekato' miakanma pepin, manni'kan tinmenka'san timiri ton pe yarakkiri. Moropai inkamoro kupi'ya mori pe. ³⁰ Amiri'nikon Judeuyami' pepin pena Paapa maimu yawiri pra awani'pikon. Tiise taripai amiri'nikon era'ma'pi Paapaya ti'noko'pi pe, maasa pra Paapa maimu yawiri pra Judeuyami' e'sa' ye'nen. ³¹ Miriri waranti ti'noko'pi pe Paapaya ayera'ma'pikon ye'nen, Judeuyami'ya niri ti'noko'mato'kon Paapaya yapisi, inkamoro wani Paapa maimu yawiri pra tiise. ³² Miriri ye'nen Paapaya tamī'nawiri to' ku'sa' to' e'to'pe

yarakkansa' warantí tîmaimu yawírí pra to' e'sa' ye'nen. Mírírí kupí'píiya teetí'noko'mato' yenpopa kai'ma tamí'nawíronkon ton pe.

³³ Ipíkku pe pu'kuru Paapa waní epu'tí yentai.

Moropai í' kai'ma kure'ne epu'nen pe awaní ekaremekí yentai.

Aní'ya kin teseru konekasa' Paapaya epu'tí e'painon?

Aní'ya Paapa esenumenkato' epu'tí e'painon?

³⁴ Aní'ya kin Paapa esenumenkato' epu'tí e'painon?

Aní'ya kin ipanama e'painon?

Is 40.13

³⁵ Aní'ya kin í' tírí'pí Paapa pia,

itepe'pí yapisípa iwínípai?

Jó 41.11

³⁶ Tamí'nawíron waní Paapa níkoneka'pí pe. Tamí'nawíron ko'mannípiya tímírí pra awaní. Mori pe pu'kuru man Paapa tauya tíwírírí.

12

Paapa Esenyaka'mato' Ku'to'pe Eturumakan

¹ Mírírí ye'nen uyonpayamí, kure'ne Paapaya u'noko'masa'kon wenai í' kai'ma antíríkon tíriya'níkon iipia tarípai? Kure'ne esatíuya sírírí. Eturumakatí Paapa pia tamí'nawírí awe'to'kon yawírí. Aako'mamíkon pikírí míkírí pí' neken teesenumenkai ako'mantí morí pe. Mírírí warantí aako'mamíkon ya Paapa wakírí pe aweníkon moropai yairí Paapa yapuríya'níkon mírírí. ² Síríri pata yeseru pí' tíwe'sanon pemonkonyamí' warantí pra e'tí. Tíise tíwí Paapaya ayeserukon, eesenumenkato'kon miakanmato'pe eturumakatí. Mírírí warantí neken epu'tíya'níkon í' itu'se Paapa e'to' waní, moropai awe'to' yawíron pe awaní epu'tíya'níkon, moropai awakíríkon pe awaní.

³ Morí pe pu'kuru tíwaní wenai uupia síríri esenyaka'mato' ton tírí'pí Paapaya. Mírírí ye'nen tauya apí'níkon tamí'nawírí awaníkon tanne. Tiaron yentai ke'ku'tí morí pe kai'ma. Tíise eesenumenkakon yay yairí esenumenkati. Tiwin pí' sí'ma apí'níkon rí atako'menkati. Yairí esenumenkati anukupíkon ton tíisa' Paapaya pí', í' kai'ma awe'to'kon pí' innape iku'to'ya'níkon yawírí. ⁴ Maasa pra tiwin uyesa'kon wani tanne, tu'ke ipantakon wani, uyemekon, u'pukon kai'ma. Tu'ke to' wani tanne se' kaisarí to' wani pepín. Tiwin pí' eesenyaka'mato' wani tiaron pe tiwin pí' tíise. ⁵ Mírírí warantí uurí'níkon wani tu'ke e'ní tanne. Tiwin uyesa'kon wani Cristo yarakkírí e'ní ye'nen. Mírírí warantí tiwin e'ní tiaronkon pokonpe. Tu'ke uyesa'kon epantakapí'sa' esenyaka'ma tiwin pí' warantí e'ní, tiwin uyesa'kon tíise. ⁶ Mírírí ye'nen tiwin pí' sí'ma í' kai'ma yapi'sa' epe'míra yapurí yuwapai'níkon. Mírírí yapisí'pí epe'míra Paapaya tíisa' ye'nen ukaisarí'níkon. Mírírí Paapa nítirí'pí wani ya, itekare ekareme'to'pe, mírírí ku'pai'níkon í' kai'ma innape iku'sa'níkon ye'nen. ⁷ Tíise yapurítok'pe awaní ya moriya yapurípai'níkon. Tíise yenupantok'pe awaní ya, moriya to' yenupapai'níkon. ⁸ Tíise tiaronkon yausingpato'pe awaní ya, moriya to' yausingpapai'níkon. Aní'ya temanne rataika ya tiaronkon pia, moriya mírírí ku'kí yairí pu'kuru. Tíise aní' wani ya ipíkku pe, tiaronkon esa' pe, inkamoro panamaya yuwakí epu'tí'ma aka. Aní'ya tiaronkon píika'tí ya, moriya to' píika'tíkí awakírí pu'kuru taatausingpai.

⁹ Mírírí warantí awe'sa'namato' e'to'pe yairí morí pe. Imakui'pí yu'se tíwe'se pra e'tí tíise morí kupíya'níkon yuwatí. ¹⁰ Eetí'nínmato'kon wenai tiaronkon sa'namaya'níkon e'pai man, Cristoya asa'namakon warantí, ayonpakon pe pu'kuru to' tíku'se. ¹¹ Paapa ton pe teesenyaka'mai e'tí enya'ne pe pra. Uyepotoríkon yapurítí taatausingpai ayewankon ya'. ¹² Taatausingpai pu'kuru inímíkí pí' ako'mantí. Awe'tarumatítok'kon yapítaní'tí meruntí ke, teesewankono'mai pra. Tíise eepíremakon pí' ako'mantí tírumakai pra. ¹³ Ayonpakon innape iku'nenan pia í' rí itesa' pe awe'to'kon yonpa antítí, manni'kan sa'ne í' ton pínon pia. Moropai tamí'nawíronkon aapia'níkon tui'sanon yapí'tí morí pe ayewí'kon ta.

¹⁴ Manni'kan amírí'níkon pí' tíwo'ma'tasanon wani ya, inkamoro píika'títok'pe Paapaya esatí Paapa pí' morí títo'peiya to' pia. Mírírí morí títo'peiya esatí to' taruma'tíya namai. ¹⁵ Atausinpatí taatausingpasanon pokonpe. Moropai akaruntí manni'kan tíkaruwasenon pokonpe. ¹⁶ Ako'mantí tímurukun pe tiaronkon pokonpe tiaron yentai míi pe tíwe'ku'se pra. Tíise ayonpa pe to' ku'tí, ipíkkukon pepín moropai tíwe'taruma'tísanon. Epu'nen pe tíwe'ku'se pra e'tí.

¹⁷ Imakui'pí pe tiaron tírepai pra e'tí. Tíise morí ke neken irepatí. Mori kupíya'níkon yuwatí tamí'nawíronkon nera'ma ton pe. ¹⁸ Epu'tíya'níkon pikírí morí kupíya'níkon yuwatí, morí pe aako'mamíkonpa tiaronkon pokonpe. ¹⁹ Uyonpayamí' tiaronkon pí' eese'makon tuwai pra e'tí. Maasa pra Paapaya inkamoro taruma'tí kupí sírírí míito'pe. Mírírí pí' taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

—Uurí ese'ma pe wai inkamoro yarakkírí uyeseru konekauya pe wai

Dt 32.35

—ta'pi Paapaya ²⁰ Tiise mîrîrî taasa' Paapa maimuya manni' yawîrî iku'tî.
Mîikîrî api'nîkon tiwo'ma'tasen wanî ya emi'ne,
mîikîrî ya're ton tîitî.

Moropai tuna aninnîpai awanî ya,
mîikîrî wo'patî.

Mîrîrî kupîya'nîkon ya yarakkîrî,
marari pra mîikîrî yeppe'nîpiya'nîkon

Pv 25.21,22

taasai'ya man ²¹ Ayentai'nîkon imakui'pî ena kî'tîitî. Tiise imakui'pî yentai awanîkon yuwatî
mori kupîya'nîkon wenai.

13

Î Kai'ma Ipîkku Pe Tiwe'sanon Maimu Yawîrî E'nî

¹ Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon e'pai awanî ipikkukon maimu yawîrî. Maasa pra inkamoro
wanî tamî'nawîrî Paapa nîkupî'san pe mîito'pe. Moropai intîrî'san pe to' wanî. ² Tiise
inkamoro maimu yawîrî pra anî' wanî ya, mîikîrî wanî pepîn Paapa maimu yawîrî maasa
pra Paapaya to' tîisa' tanne. Mîrîrî warantî teesenumenkasen wanî ya, tîiwarîrî rî mîikîrî
esewanmîrî mîrîrî. ³ Mîrîrî ye'nen inkamoro imakui'pî ku'nenen wanî eranne' pe, mîikîrî
ipîkku pe tiwe'sen pata esa' pî'. Tiise manni'kan morî ku'nenan wanî pepîn eranne' pe ipî'.
Mîrîrî ye'nen eranne' pe e'pai pra awanî ya, moriya morî ku'kî monopa mîrîrî kupîya ya,
mîikîrîya ayapurî. ⁴ Maasa inkamoro ya Paapa esenyaka'mato' koneka mîrîrî amîrî'nîkon
tonpe. Tiise imakui'pî kupîya ya, eranne' pe e'kî maasa pra meruntî ke mîikîrî wanî amîrî
taruma'tîiya. Inkamoro wanî Paapa esenyaka'mato' ku'nenan pe. Moropai pemonkon
imakui'pî ku'nen taruma'tînen pe to' wanî. ⁵ Mîrîrî warantî ipikkukon pe tiwe'sanon maimu
yawîrî awanîkon e'pai awanî inkamoro ya ataruma'tîkon namai. Moropai mîrîrî wenai
neken pra tiise eesenumenkato'kon wenai.

⁶ Mîrîrî ye'nen ane'makon ye'matî ipikkukon esenyaka'mato'pe maasa pra Paapa ton pe
to' esenyaka'ma ipoitîrî pe. ⁷ Mîrîrî ye'nen epe'mîra awe'to'kon ye'matî iipia. Tamî'nawîrî
epe'mîra awe'to'kon ye'matî. Inkamoro namatî tamî'nawîrî ipîkku pe tiwe'sanon yapurîtî.

Î Kai'ma Tiaronkon Koneka Yeseru

⁸ Tiaronkon pia epe'mîra tiwe'se pra e'tî. Tiise kure'ne epe'mîra awe'to'kon e'pai awanî, î'
kai'ma, tiaronkon sa'namato'ya'nîkon ke. Maasa pra anî'ya tiaronkon sa'nama ya, mîikîrî
wanî mîrîrî Paapa maimuya taasa' yawîrî. ⁹ Paapa maimuya taasa' see warantî:

—Tiaron no'pî yarakkîrî tiwe'se pra moropai pemonkon kî'wîi.

Ama'ye' pe tiwe'se pra tiaron yemanne yu'se pra *Êx 20. 13-15,17; Dt 5.17-19,21*

—taasai'ya man. Tamî'nawîrî mîrîrîkon wanî Paapa maimuya taato'pe. Moropai ta'piya:

—Tiaronkon sa'namatî, aawarîrî awe'sa'nama manni' warantî *Lv 19.18*

—ta'piya. ¹⁰ Anî'ya tiaronkon sa'nama ya, imakui'pî kupîya pepîn to' winîkîi. Maasa pra

e'sa'namanto' wanî Paapa maimuya taasa' manni' tamî'nawîrî yawîrî.

¹¹ Mîrîrî ye'nen mîrîrî yawîrî ikupîya'nîkon e'pai awanî. Maasa pra aasîrî e'pîika'tînto'
weiyu eseporî kupî sîrîrî. Mîrîrî ye'nen pakan e'pai man. Maasa pra aminke pra
e'pîika'tînto' weiyu wanî sîrîrî pena innape ikupî pia'tî yai awanî'pî warantî pra. ¹² Ewaron
pe tiwe'sen ataretî'kasa' sîrîrî. Tarîpai a'ka pe tiwe'sen erepansa' sîrîrî. Mîrîrî ye'nen
ewaron ya si'ma imakui'pî kupî pî' ko'mannîto' yemî'pannîpî yuwapai man. Tiise a'ka ta
si'ma meruntî ke e'nî yuwapai'nîkon man. ¹³ Tîwîrî ko'mannîpai'nîkon man a'ka ta, a'ka
ta tiwe'sen pemonkon wanî warantî, imakui'pî pe tiwe'se pra moropai teetînsen pe pra,
moropai se' tapairî wîrî'sanyamî' yarakkîrî tiwe'se pra, mîrîrî ye'ka nura tîku'se pra, moropai
teekore'masen pe pra, moropai ikînmuyen pe tiwe'se pra. ¹⁴ Tiise Jesus Cristo winîpîainon
yapî'tî eeseya'namakonpa mîrîrî ye'ka winîkîi, î' kai'ma aawarîrî'nîkon itu'se apunkon e'to'
yawîrî tîku'se pra.

14

Ayakon Winîkîi Teeseurîmai Pra E'kî

¹ Mannî' a'tu'mîra tiwe'sen akore'ta'nîkon innape Jesus kupî tîuya ye'ka pe mîikîrî yapî'tî
awakîrîkon pe. Mîikîrî yarakkîrî teesiyu'pî'se pra e'tî, î' tîiya ya api'nîkon. ² A'kî, tiaronkonya
taa tamî'nawîron pî' entamo'kan. Tiise tiaronkon teesenumenkato'kon ya' a'tu'mînanya taa:
—Kaane, tamî'nawîron enapî eserîke pra man, ipînsa' neken enapî —taa to'ya. ³ Mîrîrî ye'nen
anî'ya tamî'nawîron tena'sen enapî ya, mîikîrî ipînsa' neken ena'nen kupî e'pai pra awanî
tewanma pe. Mîrîrî ye'ka ipînsa' tena'sen ena'nenya tamî'nawîrî ena'nen yewanmîrî eserîke
pra awanî. Maasa pra Paapaya tîwakîrî pe mîikîrî yapî'sa' ye'nen. ⁴ Anî'kan amîrî'nîkon
tiaronkon poitîrî pe tiwe'sanon pî' eeseurîmakonpa? Maasa pra mîikîrî esa'ya neken taa

eserike awanî, morî pe awanî, morî pe pra awanî kai'ma. Moropai morî pe awanî taiya maasa pra mîrîrî warantî itesa'ya ikupî.

⁵ Tiaronkon esenumenka mîrîrî weiyu wanî tiaron wei yentai kai'ma. Moropai tiaronkon esenumenka se' kaisari wei wanî kai'ma. Mîrîrî ye'nen yairî tîwanîkon kai'ma to' wani teesenumenkakon yawîrî. ⁶ Tîise manni' ipikku pe mîrîrî weiyu ku'nen wani ya, mûkîrîya Paapa yapurîto'pe ikupî mîrîrî. Moropai manni' tamî'nawîron ena'nenya nîrî Paapa yapurîto'pe ikupî mîrîrî. Morî pe pu'kuru man taiya Paapa pî'. Moropai ipînsa' neken ena'nenya Paapa yapurîpa ikupî mîrîrî. Taiya: —Morî pe pu'kuru man —taiya Paapa pî'. ⁷ Maasa pra anî' ton pra man tîwarîrî tîko'mansen moropai tîwarîrî tîsa'mantassen ton pra man. Ko'mannîto' wani uyepotorîkon pia. ⁸ Sa'mantan ya moriya sa'mantan mîrîrî uyepotorîkon ton pe. Mîwîni pra awanî ya, enen e'nî ya, sa'mantan ya awanî Uyepotorîkon tonpe.

⁹ Maasa pra Yepotorî Wannî pe tîwanîpa kai'ma Cristo sa'manta'pî moropai awenna-pamî'pî. Mîrîrî ye'nen isa'manta'san yepotorî pe awanî moropai enenankon yepotorî pe awanî. ¹⁰ Tîise, î' wani' awanî ye'nen ayakon yewanmîrîya? Amîrî kanan, î' ton pe ayakon yu'se pra awanî? A'kî, tamî'nawîrî uuri'nîkon eseporî kupî sîrîrî Paapa rawîrî. Mîrîrî yai Paapaya uyako'menkakon kupî sîrîrî. ¹¹ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

—Innape Uurîya taasa' sîrîrî

î' pensa inna'pokauya pata pe pra —ta'pî Uyepotorîkonya.

—Urawîrî neken tamî'nawîronkon e'sekunka pe man unamai.

Mîrîrî yai inkamoroya taa kupî sîrîrî tamî'nawîrî si'ma:

“Amîrî wani tamî'nawîronkon yako'menkaton pe”, —ta'pî Uyepotorîkonya.

Is 45:23

taasai'ya man. ¹² Mîrîrî ye'nen tiwin pî' si'ma ukaisari'nîkon unku'pî'pikon ekaremekî kupî sîrîrî Paapa pî', tiaron pî' pra.

Imakui'pî Ya' Ayakon Ena Kîsemapu'tî

¹³ Mîrîrî ye'nen tiaronkon mu'tunpato' uuri'nîkonya emî'panni'pai'nîkon man. Moropai taaya'nîkon e'pai awanî: —Î' kupîuya pepîn uyakon mauya namai imakui'pî ya'. ¹⁴ Uyepotorîkon yarakkîrî e'nî wenai, epu'tî pî' wai tena'sen nura ton pra awanî. Tîise anî' esenumenka ya tena'sen pî' nura pe awanî kai'ma, moropai enapîiya, mûkîrîya imakui'pî kupî mîrîrî tiwinîkî. Mîrîrî ye'nen imakui'pî pe eena tîmîrî pe. ¹⁵ Yairî ma're ayakon ena emapu'tîya anenapî enapîya wenai, ayakon sa'namaya yuwaya pepîn mîrîrî, manni' imîrî ton pe Cristo sa'manta'pî tanne. Mîrîrî warantî ayekkari enapîya wenai ayakon kî'ma'nîpai. ¹⁶ Mîrîrî warantî imakui'pî pe tiaronkon eseurîma kî'mapu'tî awinîkî'nîkon, morî kupîya'nîkon kai'ma esenumenkasa'kon tanne. ¹⁷ Maasa pra Paapa wani uyesa'kon pe esepu'tî uyekkarikon enapî wenai pra, uwukukon enîrî wenai pra, tîise uyonpakon sa'nama wenai esepu'tî. Moropai morî pe uyonpakon yarakkîrî ko'manni' wenai, moropai taatausinpai ko'mannî wenai Morî Yekaton Wannî nîrîrî'pî wenai, mîrîrî warantî Paapa pemonkono pe e'nî esepu'tî. ¹⁸ Anî'ya mîrîrî warantî Cristo yapurî ya, Paapa wakîrî pe awanî. Moropai tonpayami' nîrî wakîrî pe awanî.

¹⁹ Mîrîrî ye'nen tîwanmîra e'nî yuwapai'nîkon. Moropai uyonpakon meruntîrî'tîpai'nîkon. ²⁰ Mannî' Paapa nîpîka'tî'pî kî'taruma'tî. Tamî'nawîrî yekkari wannî wani tena'sen pe. Tîise î' rî enapî wenai imakui'pî ya' uyonpakon ena emapu'tî ya, yairî pra awanî mîrîrî. ²¹ Tîise morî pe panpî' awanî uyo'kon rumaka ya, uwukukon rumaka ya, î' rî rumaka ya, imakui'pî ya' uyonpakon ena namai.

²² Tîise amîrî'nîkon yairî esenumenkato'kon tena'sen pî', tenî'sen pî', mîrîrî warantî esenumenkakon pî' aako'mamikon tîise moo, teesiyu'pî'se pra ayonpakon yarakkîrî. Paapaya neken epu'tî mîrîrî. Taatausinpai mûkîrî wani teesenumenkato' yawîrî î' rî ku'nen pe, maasa pra yairî tîwanî epu'tîya. —Yairî pra awanî tai'se —taiya pepîn. ²³ Tîise manni' a'tu'mînya tiyo' yanî ya teesenumenkato' yawîrî pra, imakui'pî kupîiya mîrîrî. Maasa pra —Yairî naka ikupîuya sîrîrî ta'ye' —taiya. —Mîrîrî ye'nen yairî pra awanî tai'se —kai'ma mîrîrî kupî anî'ya ya, imakui'pî kupîiya.

15

Tiaronkon Pî' Teesenumenkai Ko'mannî

E'pai Awanî

¹ Tîise uuri'nîkon innape iku'nenan manni'kan meruntî ke tîwe'sanon, moriya tiaronkon a'tu'mîra tîwe'sanon pîka'tî e'pai awanî. To' yeseru yapîtanîpî e'pai awanî to' tîyu'pî'se pra. ² Tîwin pî' si'ma ukaisari'nîkon tiaronkon pîka'tî e'pai awanî morî pe to' ko'manto'pe, inî' panpî' innape iku'to'pe to'ya. Upî'nîkon neken teesenumenkai pra to' pîka'tî e'pai awanî.

³ Maasa pra tîwarîrî Cristo etî'nînmasa' pra man. Tîise Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man.

—Paapa, mîrîrî awinîkî imakui'pî ku'to' to'ya yapîsî'pîuya upona.

Sl 69.9

—ta'pîiya. ⁴ Pena tamî'nawîrî awe'menukasa' manni' Paapa maimu po, mîrîrî wanî uyenupanenkon pe. Inîmîkî pî' e'nîto' ton tîriya. Moropai atausinpanto' ton tîriya. Î' taasa' tîuya kupî Paapaya nîmîkî pî' ko'mannî. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî yapîtanîpî eserîke awanî.

⁵ Mannî' Paapa, tînimî'to' tînen moropai atausinpanto' tînenya tiwin esenumenkato'kon tîrî yu'se wai aapia'nîkon, Jesus Cristo esenumenkato' yawîrî eesenumenkakonpa. ⁶ Mîrîrî warantî itîrî Paapaya tapurîkonpa, tamî'nawîrî awanîkon tanne tiwin esenumenkato'kon tîise, manni' Paapa, Jesus Cristo Uyepotorîkon yun yapurîkonpa.

Paapa Maimu Wanî Judeuyamî' Pepîn Tonpe

⁷ Mîrîrî ye'nen tiaronkon yapî'tî akore'ta'nîkon to' e'to'pe, î' kai'ma Cristoya amîrî'nîkon yapîsî'pî warantî. Moropai mîrîrî wenai Paapa yapurî tu'kankonya. ⁸ Maasa pra Cristo eturumaka'pî Judeuyamî' pia to' poitîrî warantî, î' kai'ma innape pu'kuru î' taasa' Paapaya ekaremekîpa kai'ma. Maasa pra mîrîrî kupî'pîiya î' taasai'ya yawîrî penaronkon anna tamokon pî'. ⁹ Moropai Judeuyamî' pepînya Paapa yapurî'to'pe nîrî morî pe awe'to' wenai. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' warantî:

Mîrîrî ye'nen ayapurî pî' wai kure'ne

Judeuyamî' pepîn kore'ta si'ma.

Moropai ayapurî pî' wai

ayapurîto' eserenkanto' ke

2 Sm 22.50; Sl 18.49

ta'pîiya: ¹⁰ Moropai ta'pîiya inî'rî:

Amîrî'nîkon Judeuyamî' pepîn, atausinpatî.

Paapa yapurînenan pokonpe

inmenka'san ipemonkonoyamî' pokonpe si'ma

Dt 32.43

ta'pîiya. ¹¹ Moropai inî'rî ta'pîiya:

Tamî'nawîronkon Judeuyamî' pepînya

tepotorîkon yapurî e'pai awanî.

Moropai kure'ne tamî'nawîronkon

pemonkonyamî'ya yapurî e'pai awanî.

Sl 117.1

ta'pîiya. ¹² Moropai Isaías nuri'tîya ta'pî nîrî:

Jessé nuri'tî payanî'san yonpa wanî pe man pata esa' pe.

Manni'kan Judeuyamî' pepîn esa' pe awanî pe man.

Inkamoroya inîmîkî ko'mannîpî

Is 11.10

ta'pîiya.

¹³ Paapaya, inîmî'to' ton tînenya aatausinpato'kon ton tîrî yu'se wai. Moropai tîwanmîra awe'to'kon ton tîriya yu'se wai aapia'nîkon, innape iku'nenan pia. Mîrîrî wenai Morî Yekaton Wannî meruntîrî yai morî intîrî nîmîkî pî' aako'mamîkon, teeseta'kai pra.

A'tu'mîra Paulo Esep'u'to'

¹⁴ Uyonpayamî' ayepu'tîkon pî' wai î' kai'ma amîrî'nîkon wanî morî pe pu'kuru. Moropai epu'nen pe pu'kuru awanîkon moropai tiaronkon panama epu'nen pe awanîkon epu'tî pî' wai. ¹⁵ Tîise sîrîrî kaareta menukauya pe kure'ne teesenumenka ye'ka pe, aronne sîrîrî eseurîmato' menukauya. Amîrî'nîkon yenpenatanî'to'pe eesenuwa'pîkon pî'. Sîrîrî konekauya maasa pra Paapaya itîisa' ye'nen esenyaka'mato'pe. Uwakîrî pe ikupîuya.

¹⁶ Maasa pra Cristo maimu pe teesenyakamase pe wanî manni'kan Judeuyamî' pepîn tonpe. Uurî esenyaka'ma manni' teepîremase esenyaka'ma warantî Paapa maimu ekaremekî pî' pemonkonyamî'ya Paapa yapurî'to'pe. Mîrîrî warantî itekare ekaremekîuya inkamoro Judeuyamî' pepîn e'to'pe Paapa pia untîrî'san pe to' e'to'pe. Moropai tîwakîrî pe Paapaya to' yapîsî, Morî Yekaton Wannî nîrona'san pe to' wanî wenai.

¹⁷ Mîrîrî ye'nen Cristo Jesus yarakkîrî wanî ye'nen uurî atausinpa kure'ne. Moropai Paapa ton pe esenyaka'ma pî' atausinpa. ¹⁸ Uurî pe rî eseurîma eserîke pra wai, tîise Cristo nîkupî'pî pî' neken eseurîma, manni' uyarakkîrî inkupî'pî wenai. Mîrîrî kupî'pîiya uwenai Judeuyamî' pepînya innape Paapa maimu kupî'pî. Mîrîrî e'sa' man mîrîrî unekaremekî'pî eta to'ya wenai, moropai uyeseru era'ma to'ya wenai. ¹⁹ Moropai Morî Yekaton Wannî meruntîrî wenai anî' nîkupî eserîkan pepîn kupî'pîiya wenai innape ikupî'pî to'ya. Mîrîrî warantî asarî ye'ka pe Jerusalém poro moropai Ílírîco pata poro asarî ye'ka pe itekare ekaremekî'pîuya. Awe'to' yawîrî Jesus Cristo pî' eseurîma'pî. ²⁰ Kure'ne eseka'nunka'pî tîwirî Paapa maimu ekareme'to'peuya manni'kan Jesus yekare etatîpono'san pepîn pî', o'non pata ya' tiaronkon wî'tî'pî pepîn ya' itekare ekareme'se. A'kî, tewî' koneka anî'ya pepîn tiaronya tewî' koneka pata'se' ya'. Mîrîrî warantî uutî pepîn o'non pata ya' tiaron wî'tî'pî itekare ekareme'se ya'. ²¹ Î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' manni' warantî:

Manni'kan i' pensa ipi' eseuriman
 etatipono'san pepinya era'ma kupi siriri.
 Moropai eta tiuya'nikon wenai
 innape ikupi to'ya kupi siriri,
 ta'piya.

Is 52.15

Paulo Esenenka Roma Pata Pona Tuuti Pi'

²² Miriri pi' esenyaka'ma ye'nen, tu'ke ite'ka aapia'nikon uutí eserike pra awani'pi. ²³ Tiise siriri esenyaka'mato' yareti'kasau'ya wai siriri pata po. Pena tu'ke kono' kaisari esenenka pi' uuko'mansa' wai amiri'nikon anera'mapai wani pi'. ²⁴ Taripai miriri kupiuya pi' esenenka siriri. Espanha pona uutí pe amiri'nikon era'mauya pi' esenenka siriri. Moropai upiika'tiya'nikon yu'se wani siriri Espanha pona uutíto' pi', marari akore'ta'nikon uuko'mami tipo. ²⁵ Tiise siriri uutí siriri Jerusalém pona, Paapa pemonkonoyami' ton pe miari. ²⁶ Maasa pra Jesus yapurinenan Macedônia ponkon moropai Acaia ponkonya tintirikon tiri'pi taatausinpai manni'kan Jerusalém ponkon tiwe'taruma'tisanon piika'tito'pe. ²⁷ Maasa pra Judeuyami' winipai mori e'piika'tinto' yapis'pi to'ya. Miriri ye'nen Judeuyami' pepinya to' piika'ti e'pai awani niri, itesa' pe tiwe'to'kon ke. ²⁸ Miriri ye'nen miari' nawiri to' nitiri'pi rumakasau'ya ya Jerusalém ponkon pia, miari pai uutí miriri Espanha pata pona. Miriri yai uutí pe amiri'nikon anera'mapai wani siriri. ²⁹ Miriri yai amiri'nikon pia erepansa' yai, epu'ti pi' wai kure'ne mori Cristo nitiri'pi pi' eseurima ayarakiri'nikon, tami'nawiri itu'se awe'to'kon pikiri.

³⁰ Esatiuya uyonpayami', Uyepotorikon Jesus Cristo wenai. Moropai kure'ne eti'ninmanto' Mori Yekaton Wanní nitiri'pi wenai esenyaka'man timurukun pe. Miriri ye'nen upiika'titi eepiremato'kon ke upona. ³¹ Upona epiemati Jesus epu'nenan pepin Judéia ponkonya uwi namai. Moropai uuri esenyaka'mato' e'to'pe Paapa pemonkonoyami' tonpe miari. ³² Miriri aapia'nikon uutí itu'se Paapa wani ya, akore'ta'nikon erepami kure'ne taatausinpai. Miriri yai apiika'tiuya'nikon moropai upiika'tiya'nikon niri. ³³ Moropai Paapa, tiwanmin tinen wani aapia'nikon yu'se wai. Miriri wani e'pai man.

16

Paulo Esekaremeki Pemonkonyami' Pi'

¹ Api'nikon manni' uwirisikon Febe Cesaréia soosiri ta teesenyaka'masen ekaremekiuya. ² Miikiri yapi'ti mori pe maasa pra uwirisikon pe awani ye'nen. Yapi'ti uyepotorikon Jesus Cristo pemonkono pe awani ye'nen. Mori pe yapi'ti Paapa pemonkonoyami'ya ikupi waranti. Ipiika'titi tami'nawiri i' itu'se awe'to' ke, iipia ititi. Maasa pra miikiriya tu'ke pemonkonyami' piika'ti'pi marari pra, moropai upiika'ti'piya niri.

³ Umaimu yarimauya Priscila pia moropai Áquila pia. Maasa pra inkamoro wani uyonpayami' pe. Jesus Cristo ton pe esenyaka'ma yonpari'san pe to' wani. ⁴ Inkamoro sa'manta yonpa'pi uuri piika'tikonpa. Miriri ye'nen kure'ne to' pi' mori pe man tauya. Uuriya taa neken pra tiise tami'nawironkon Judeuyami' pepin Paapa yapurinenanya taa niri.

⁵ Moropai umaimu man tami'nawironkon manni'kan to' pokonpe emurukuntí'san pi' niri. Moropai umaimu man Ipéneto manni' e'mai' pe Ásia patapai innape Cristo ikupitipon pia.

⁶ Moropai Maria pia niri, manni' kure'ne amiri'nikon ton pe esenyaka'ma'pi.

⁷ Moropai Andrônico pia niri. Moropai Júnias pia, inkamoro upata ya' tiwe'sanon Judeuyami', upokonpe atarakkannito' ta si'san. Inkamoro Jesus naipontí'san epu'ti'nikon mori pe. Pena e'mai' pe urawiri innape Jesus ku'nen pe to' ena'pi.

⁸ Moropai Ampliato pia niri. Miikiri wani uwakiri pe pu'kuru uyepotori pemonkono pe awani ye'nen.

⁹ Moropai Urbano uyonpakon esenyaka'man yonpa pia.

Moropai uwakiri uyonpa Estáquis pia niri.

¹⁰ Moropai Apeles manni' kure'ne innape Cristo kupi tiuya wenai timoron epu'titipon pia. Moropai Aristóbulo pemonkonoyami' pia umaimu man.

¹¹ Moropai Herodião upata ya' tiwe'sen Judeu pia.

Moropai tami'nawiri uyonpakon Narciso pemonkonoyami' innape Jesus ku'nenan pia.

¹² Umaimu man wiri'sanyami' pia niri, Trifena moropai Trifosa manni'kan uyepotorikon tonpe esenyaka'ma'san pia.

Moropai Péside miikiri niri esenyaka'ma'pi niri to' waranti.

¹³ Moropai umaimu yarimauya Rufo manni' uyepotorikon nimenka'pi timiri pe eesenyaka'mato'pe, miikiri pia umaimu man. Moropai isan pia niri maasa pra miikiriya kure'ne tinre waranti ukupi'pi mii'to'pe.

¹⁴ Moropai Asíncrito, Flegonte. Moropai Hermes moropai Pátrobas moropai Hermas moropai tamí'nawírí manni'kan innape Jesus kupítíponkon to' pia tíwe'sanon pia umaimu man.

¹⁵ Moropai Filólogo moropai Júlia moropai Nereu moropai itakon moropai Olimpás moropai tamí'nawíronkon to' pia tíwe'sanon Paapa pemonkonoyamí' pia umaimu man.

¹⁶ Tiaronkon sa'namaya'níkon pe to' pí' atapi'tí taatausinpai.

Tamí'nawíronkon Cristo pemonkonoyamí'ya aapia'níkon tímaimukon yarima sírírí.

Tiwinkano'pí Paulo Esekareme'to'

¹⁷ Uyonpayamí' esatúuya sírírí apí'níkon. Aka tíwarí e'tí, manni'kan amírí'níkon pantaka yu'se tíwe'sanon pí'. Maasa pra apanamato'kon yairí pra apanamakon to'ya. Í' kai'ma eesenupa'pikon yairí pra to' waní. Inkamoroya innape iku'to'ya'níkon manenpa to'ya. Mírírí ye'nen to' pia pai atarimatí. ¹⁸ Maasa pra sírírí ye'ka yapurínenanya Cristo yapurí eseríke pra man. Uyepotorí yapurí to'ya pepín. Tíise to' esenumenka kure'ne itu'se tíwe'to'kon pí' neken. Morí pe tíwe'ku'se tiaronkon yeuríma to'ya seru'ye' pe. Mírírí wenai pakkokon, mararí epu'nenan yenku'tí to'ya. ¹⁹ Tíise amírí'níkon waní Paapa maimu yawírí epu'sa' tamí'nawíronkonya. Mírírí wenai kure'ne taatausinpai uurí waní amírí'níkon pí'. Mírírí ye'nen epu'nen pe awaníkon yu'se wai morí winíkí. Tíise imakuí'pí winíkí, pakko pe e'ku'tí.

²⁰ Moropai Paapa tíwanmín esa'ya makuí kupí sírírí ama're'níkon. Maasa pra Paapa waní itentai. Morí pe uyepotoríkon Jesus Cristo nítirí aapia'níkon waní.

²¹ Timóteo, manni' esenyaka'ma waniyakonya tímaimu yarima aapia'níkon. Moropai upata yawonkon Lúcio, Jasom moropai Sosípato, inkamoroya níri tímaimukon yarima aapia'níkon.

²² Uurí Tércioya sírírí Paulo kaaretarí menuka sírírí. Umaimu yarimauya tamí'nawíronkon innape Cristo ku'nenan pia.

²³ Moropai Gaio upata'se' ton tírítípon, manni' o'non pata Paapa pemonkonoyamí' pokonpe emurukuntí pata'se' ton tíri típonya tímaimu yarima aapia'níkon. Moropai Erasto manni' esenyaka'ma'pí níri mírírí cidade po míkíríya tímaimu yarima. Moropai uyonpakon Quartoya tímaimu yarima aapia'níkon.

Tiwin Kono'pí Pe Teepírema Pe

Paapa Yapurító' Pauloya

[²⁴ Morí epe'mín tíri Uyepotoríkon Jesus Cristoya yu'se wai, tamí'nawírí amírí'níkon pia.]
²⁵ Paapa yapurí'níkon imaimu unekaremekí'pí wenai. Maasa pra mírírí Jesus Cristo pí' teeseurímasen pe awaní. Paapaya amírí'níkon koneka meruntí ke awaníkonpa, innape iku'to'ya'níkon pí'. Mírírí waní yairon pe Paapa maimuya taasa' yawírí, manni' penaronkon nepu'tí'pí pepín esonomí'pí. ²⁶ Tarípai mírírí yairon waní ekareme'sa' pe maasa pra penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayamí'ya ekaremekí'pí. Mírírí menuka'pí to'ya. Mírírí kupí'pí to'ya í' ta'pí Paapaya yawírí. Mírírí esepu'tí'pí tarípai tamí'nawírí pata po, mírírí ku'to'pe pemonkonyamí'ya innape moropai yawírí to' e'to'pe. ²⁷ Manni' Paapa tíwinano'pí tamí'nawíron epu'nen míkírí waní tapurísen pe ipatíkarí. Uyepotoríkon Jesus Cristo wenai yapurí'níkon. Mírírí warantí e'pai man. Moropai Uyepotoríkon Jesus Cristo e'to' waní yu'se wai aapia'níkon tamí'nawírí awaníkon tanne. Mírírí warantí itu'se wai.

SĪRĪRĪ KAARETA E'MAI'NON KAARETA PAULO NĪMENUKA'PĪ CORÍNTIO PONKON PIA

Paulo, Jesus Cristo naipontí'piya sĭrĭrĭ kaareta menuka'pĭ. Moropai yarima'piya innape Jesus ku'nenan pia miarĭ cidade itese' Corintio ponkon. Mĭikĭrĭ Pauloya itekare ekareme'sa' wani'pĭ miarĭ tĭwani yai. Mĭrĭrĭ eta tĭuya'nĭkon ya, innape Jesus kupĭ'pĭ to'ya moropai Jesus maimu yawĭrĭ to' ko'mamĭ pia'tĭ'pĭ.

Ī' wani' awani sĭrĭrĭ kaareta menuka'piya, maasa pra e'mai' pe inkamoro Corintio ponkonya kaareta yarima'pĭ iipia. Ī' kai'ma tĭiko'mamĭ anepu'pai to' wani'pĭ. Mĭrĭrĭ ye'nen Paulo yekaranmapo'pĭ to'ya. To' kaaretarĭ yapi'sa' tĭuya ya, sĭrĭrĭ kaareta menuka'piya, to' maimu yuukupa. Moropai to' yekare etasai'ya wani'pĭ, morĭ pe innape iku'se pra to' ko'mamĭ yekare. Mĭrĭrĭ ye'nen sĭrĭrĭ kaareta menuka'piya teserukon miakanmato'pe to'ya, Paapa wakĭrĭ pe to' ko'manto'pe. Mĭrĭrĭ ekaremekĭ'piya sĭrĭrĭ kaareta ya'.

¹ Uurĭ Pauloya sĭrĭrĭ kaareta menuka sĭrĭrĭ aapia'nĭkon, uyonpakon Sostenes yarakkĭrĭ si'ma. Uurĭ wani' Paapa nanno'pĭ pe itu'se tĭwani yawĭrĭ, Jesus Cristo naipontĭ ton pe.

² Aapia'nĭkon sĭrĭrĭ kaareta menuka'ya innape Jesus ku'nenan Corintio cidaderĭ ponkon pia. Amĭrĭ'nĭkon Paapa nanno'san tĭpemonkono pe awanĭkonpa, innape Jesus Cristo kupĭya'nĭkon wenai. Moropai mĭrĭrĭ kaareta wani' tamĭ'nawĭron pata ponkon ton pe, manni'kan Uyepotorĭkon Jesus Cristo pĭ' tĭwe'piika'tĭto'kon esa'nenan ton pe. Maasa pra mĭikĭrĭ Uyepotorĭkon wani' to' yepotorĭ pe nĭrĭ.

³ Epe'mĭra tĭntĭrĭ tĭrĭ Paapaya yu'se wai aapia'nĭkon, uyonpayamĭ'. Moropai tĭwanmĭra awe'to'kon ton nĭrĭ tĭrĭiya yu'se wai. Mĭrĭrĭ warantĭ itĭrĭ Uyepotorĭkon Jesus Cristoya yu'se wai aapia'nĭkon.

Paapa Nĭtrĭ Uupia'nĭkon Cristo Wenai

⁴—Morĭ pe man —tauya tĭwĭrĭ Paapa pĭ', maasa pra epe'mĭra morĭ tĭrĭ'piya aapia'nĭkon Jesus Cristo piawonkon pe awanĭkon ye'nen. ⁵ Maasa pra Cristo pia si'ma, mararĭ pra apiika'tĭ'piya'nĭkon tamĭ'nawĭron pĭ'. Jesus Cristo yekare epu'nenan pe awanĭkon emapu'tĭ'piya, moropai mĭrĭrĭ ekareme'nenan pe awanĭkon emapu'tĭ'piya. ⁶ Maasa pra imaimu etaya'nĭkon ya yai anna winĭpai, innape ikupĭ'piya'nĭkon aawanmĭra'nĭkon awani' pra. ⁷ Mĭrĭrĭ ye'nen tamĭ'nawĭrĭ Morĭ Yekaton Wannĭ nĭtrĭ yapisĭ'piya'nĭkon, itu'se awe'to' yawĭrĭ ikupĭkonpa. Ī' ton pra awanĭkon pepĭn, Uyepotorĭkon Jesus Cristo ii'to' weiyu erepamĭ nĭmĭkĭ pĭ' awanĭkon tanne. ⁸ Paapaya amĭrĭ'nĭkon ko'mannĭpĭ meruntĭ ke awanĭkonpa, yairĭ ayeserukon e'to'pe. Mĭrĭrĭ ye'nen Uyepotorĭkon Jesus Cristo ĭipi yai, tĭweppe'se pra awanĭkon imakui'pĭ ankupĭ'pĭkon wenai. ⁹—Imakui'pĭ amĭrĭ —anĭ'ya taa pepĭn api'nĭkon. Maasa pra tĭwĭrĭ Paapaya ikupĭ ĭ' taasa' tĭuya yawĭrĭ, manni' amĭrĭ'nĭkon yannotĭpon Uyepotorĭkon tĭnmu Jesus Cristo yarakkĭrĭ aako'mamĭkonpa imaimu yawĭrĭ. Mĭikĭrĭya ikupĭ pe man maasa pra taasa' tĭuya ye'nen.

Pĭrai'pĭ Corintio Ponkon Wani

¹⁰ Uyonpayamĭ', kure'ne esatĭuya sĭrĭrĭ Uyepotorĭkon Jesus Cristo maimu pe. Morĭ pe ako'mantĭ tĭwo'ma'tai pra, eesiyu'pitĭkon namai. Morĭ pe, yairĭ tiwin eesenumenkato'kon e'to'pe esatĭuya sĭrĭrĭ. ¹¹ Maasa pra Cloe yonpayamĭ' winĭpai ayekarekon eta'piya. Ekaremekĭ'pĭ to'ya ĭ' kai'ma tĭwo'ma'tai aako'mamĭkon yekare. ¹² Ayekarekon eta'piya see warantĭ: Taapĭtĭya'nĭkon aawo'ma'takon ye'nen: —Uurĭ Paulo yapurĭnen. Tiaronya taa: —Uurĭ Apolo yapurĭnen —taiya. Tiaronya taa: —Uurĭ Pedro yapurĭnen. Moropai tiaronya taa: —Uurĭ Cristo yapurĭnen —taiya.

¹³ Mĭrĭrĭ pĭ' tauya. Mĭrĭrĭ taakonpa tu'ke Cristo e'rataikapĭ'sa' nai? Moropai uurĭ, Paulo pokapĭtĭ'pĭ to'ya pakĭ'nan pona amĭrĭ'nĭkon ton pe uyapurĭkonpa? Innape Jesus kupĭya'nĭkon yai, Paulo ese' pĭ' eesenpatakona'pĭkon upemonkono pe awanĭkonpa? Kaane, uyese' yai anĭ' yenpatakonasau'ya pra wai. ¹⁴ Atausinpasa' kure'ne Paapa pĭ' maasa pra anĭ' yenpatakonasau'ya pra wai amĭrĭ'nĭkon kore'ta. Tĭise Crispo moropai Gaio neken yenpatakona'piya. ¹⁵ Mĭrĭrĭ ye'nen anĭ'ya taa eserĭke pra awani: —Paulo ese' pĭ' esenpatakona'san anna —taaya'nĭkon eserĭke pra awani. ¹⁶ Kaane, enpenatan pĭ' wai tiaronkon unenpatakona'san pĭ', Estefanas moropai ipemonkonoyamĭ'. Inkamoro neken, tiaronkon pĭ' enpenata pra wai. ¹⁷ Mĭrĭrĭ pĭ' atausinpasa', maasa pra Cristoya uyarimasa' pra man pemonkonyamĭ' yenpatakonaĭ tĭise uyarima'piya itekare ekareme'to'peuya. Uyarima'piya morĭ pe umaimu pe eseurĭmato'pe pra, epu'nen pe wani'pĭ eseurĭmato'pe pra. Tĭise Cristo sa'manta'pĭ pakĭ'nan po yekare ekareme'to'peuya aronne, umaimu pĭ', uyeseru pĭ' pemonkonyamĭ' esenumenka namai. Tĭise itekare pĭ' to' esenumenkato'pe, moropai

innape iku'to'pe to'ya, tekare ekareme'se uyarima'píya. Mírírí warantí pakí'nan po Cristo sa'mantato' yekareya innape ikupí emapu'tí. Morí anna eseurímato'ya emapu'tí pepín.

Cristo Níkupí'pí Wenai Epu'nen Pe Paapa E'to' Esera'ma Moropai Meruntí Ke Awaní Esepu'tí

¹⁸ Maasa pra pakí'nan po Cristo sa'manta'pí upiika'tíkonpa yekare waní apo' ya' tuutísanon pia, í' pe pra rí. Tíise uurí'níkon awe'píika'títonkon pia mírírí yekare waní upiika'títo'kon pe Paapaya itíisa'. Mírírí wenai kure'ne Paapa waní meruntí ke epu'tí'níkon. ¹⁹ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa' man see warantí:

—Epu'nen pe tíwaníkon kai'ma epu'nenan esenumenka.

Tíise epu'nen pe to' e'to' yarefí'kauya pe wai.

Moropai epu'nen pe pra to' kupíuya pe wai

Is 29.14

—ta'pí Paapaya.

²⁰ Mírírí warantí epu'nenan pe tíwe'sanon nepu'tí ku'sa' Paapaya mírírí í' pe pra rí. Mírírí ye'nen o'non pata míkírí morí pe teeseuríma epu'nen nai sírírí non po? O'non pata Moisés nurí'tíya yenupanto' epu'nen pe tíwe'sen nai? O'non pata sírírí pata yeseru pí' teesunupasen nai? Inkamoro nepu'tí ku'sa' Paapaya mírírí í' pe pra rí, maasa pra inkamoro nepu'tíya aní' píika'tí pepín tiwin kin. ²¹ Sírírí warantí Paapaya ikupí'pí. Maasa pra epu'nen pe tíwe'to'kon wenai pemonkonyamí'ya tepu'tí tírí Paapaya pepín, epu'nen pe tíwaní ye'nen. Tíise Paapaya ta'pí: —Pemonkonyamí' innape umaimu ku'nenan píika'tíuya Cristo sa'manta'pí wenai —ta'píya. Mírírí yekare ekaremekí annaya. Í' pe pra rí awaní pí' tiaronkon esenumenka tanne, tíise píika'títon pe awaní kiní. ²² Í' pe pra rí itekare waní kai'ma Judeuyamí' esenumenka maasa pra inkamoro Judeuyamí'ya títnera'makon ton esafí ko'manní'pí yairí itekare waní epu'tíkonpa. Mírírí warantí Judeuyamí' pepín esenumenka, maasa pra epu'nen pe tíwe'to'kon yuwa ko'manní'pí to'ya, yairí itekare anepu'pai tíwaníkon ye'nen. Tíise epu'tí to'ya pepín mírírí wenai. ²³ Tíise anna nekaremekí pakí'nan po Cristo sa'manta'pí yekare. Mírírí waní Judeuyamí' newanmírí pe. Moropai Judeuyamí' pepín pia mírírí yekare waní í' pe pra rí. ²⁴ Tíise manni'kan Judeuyamí' moropai Judeuyamí' pepín, Paapa nanno'san pia mírírí yekare waní meruntí ke, moropai epu'nen pe. Maasa pra mírírí wenai epu'nen pe Paapa e'to' esera'ma moropai kure'ne imeruntíri esera'ma. ²⁵ Mírírí Cristo sa'manta'pí waní'pí tiaronkon pia, í' pe pra rí warantí, tíise epu'nen pe kiní awaní'pí, kure'ne epu'nen pe pemonkonyamí' waní yentai. A'tu'míra awaní kai'ma e'ní tanne, tíise meruntí ke awaní'pí, pemonkonyamí' meruntíri yentai, maasa pra upiika'tínenkon pe tíwanípa kai'ma.

²⁶ Uyonpayamí', enpenatati maasa í' kai'ma Paapaya ayannosa'kon yai. Amírí'níkon waní'pí pemonkonyamí' rawírí pakko pe. Mararonkon pepín epu'nenan pepín waní'pí akore'ta'níkon. Moropai akore'ta'níkon mararonkon pepín meruntíkon pepín waní'pí. Moropai mararonkon pepín ipikkukon pepín waní'pí. Míiwíni tíise amenka'píya'níkon. ²⁷ Maasa pra Paapaya pakkokon menka'pí epu'nen pe tíwe'sanon yeppe'ní'pípa. Moropai meruntí ke tíwe'sanon yeppe'ní'pípa a'tu'mínan menka'píya. ²⁸ Moropai manni'kan pemonkonyamí' yewanmíríkon menka'píya. Moropai manni'kan ipikkukon pepín menka'píya. Moropai í' pe pra rí tíwe'sanon menka'píya. Insamoro menka'píya, maasa pra epu'nen pe tíwe'sanon e'to' epu'nen pe waní ekaremekípa kai'ma, í' pe pra rí. ²⁹ Mírírí ye'nen aní'ya taa eseríke pra awaní: —Epu'nen pe waní ye'nen umenkasa' Paapaya. Ipíku pe waní ye'nen umenkasa' Paapaya —taa eseríke pra awaní. Mírírí warantí aní' atapurí pepín Paapa rawírí. ³⁰ Tíise Paapaya ikupí wenai, uurí'níkon waní Jesus Cristo yarakkírí tíwe'sanon pe. Míkírí Cristoya uurí'níkon ton pe í' kupí tíuya pí' Paapa esenumenka epu'tí'níkon emapu'tí'pí. Maasa pra míkírí wenai, uurí'níkon enasa' man yairí Paapa pia. Míkírí wenai morí pe Paapaya uurí'níkon yapísí típemonkono pe. Moropai míkírí níkupí'pí wenai, uye'masai'ya'níkon imakuí'pí winípai. Mírírí waní epu'nen pe Paapa e'to'pe. ³¹ Mírírí ye'nen Paapa maimuya taasa' yawírí iku'pai'níkon. Taasai'ya see warantí:

—Aní' atapurí ya, míkírí atapurí e'pai awaní,
tamí'nawírí Uyepotoríkon níkupí'pí pí' tarakkírí
—taasai'ya man.

Jr 9.24

2

Cristo Epu'to' Ke Itekare Ekaremekí Pauloya

¹ Uyonpayamí', akore'ta'níkon waní yai, tiaronkon yentai epu'nen pe waní pí' eseurímasa' pra wai. Moropai tu'ke mai pí' eseurímasa' pra wai. Tíise yairon Paapa nekaremekí'pí pí' eseuríma'pí apí'níkon. ² Maasa pra akore'ta'níkon waní yai, tamí'nawíron esenumenkato' kupí'píuya uuwanmíra. Tíise uurí'níkon ton pe píika'títo'pe Cristoya pakí'nan po tíisa'manta'pí pí' neken eseurímato'pe kai'ma esenumenka'pí. ³ Amírí'níkon kore'ta uutísa' yai, a'tu'míra

wani'pi. Eranne' pe wani'pi amiri'nikon pi', marari pra e'kiki'ma'pi. ⁴ Miriri itekare ayenupa'piuya'nikon. Miriri e'sa' pra man mori pe umaimu wani wenai pra, moropai epu'nen pe wani wenai pra. Tiise akore'takon meruntikon Morí Yekaton Wanní níkupí'pi era'ma'piya'nikon, ani' níkupí eserikan pepín. Miriri wenai epu'ti'piya'nikon, yairi unekaremeki'pi wani. ⁵ Miriri ye'nen innape iku'to'ya'nikon wani pepín, epu'nen pe pemonkon e'to' wenai pra, tiise Paapa meruntiri wenai innape iku'sa'ya'nikon.

Paapa Wani Epu'nen Pe

Ekaremeki Cristo Naiponti'sanya

⁶ Tiise Paapa maimu yawironkon kore'ta wani yai, epu'nen pe Paapa nekaremeki'pi wani pi' ekaremeki annaya. Tiise eseurimato' wani pepín siriri non ponkon nepu'ti pi' pra moropai manni'kan pemonkonyami' esanon pe tiwe'sanon nepu'ti pi' pra, manni'kan ipatikari pemonkonyami' esa' pe tiiko'mansenen pepín. ⁷ Tiise miriri unekaremeki wani Paapa winipainon pe, pemonkonyami'ya epu'ti pepín, Paapa nenomi'pi pe awani. Miriri Cristo sa'manta'pi wenai pemonkonyami' piika'ti tiuya pi' Paapa esenumenka'pi pena, tiwaranti mori pe uuri'nikon e'to'pe. Pena esenumenka'pi maasa siriri pata koneka tiuya rawiri. ⁸ Pemonkonyami' esanon pe tiwe'sanon, siriri non ponkonya miriri epu'ti pra awani'pi. Siriri epu'sa' tiuya'nikon ya, miikiri ipikku, pata esa' pe tiwe'sen, tepotorikon winipainon pokapiti'pi to'ya pepín e'painon paki'nan pona. ⁹ Miriri waranti Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':

Paapaya i' koneka'pi manni'kan tapurinenan ton pe,
ani'ya era'masa' pra man siriri tiPOSE.

Moropai etasai'ya pra man.

Miriri pi' esenumenkasa' pra man tiwin kin

Is 64.4

taasai'ya man. ¹⁰ Tiise Paapaya uuri'nikonya epu'ti emapu'ti'pi, Morí Yekaton Wanní winipai. Miikiri Morí Yekaton Wanniya tami'nawiri Paapa esenumenkato' epu'ti. Miriri uuri'nikon nepu'ti pepín epu'tiuya tami'nawiri. ¹¹ Ani'ya pemonkon esenumenkato' epu'ti pepín, tiise tiwariri eesepu'ti. Miriri waranti Paapa esenumenkato' epu'ti ani'ya eserike pra awani. Tiise Morí Yekaton Wanniya neken tami'nawiri epu'ti. ¹² Uuri'nikon esenumenka pepín tari non po tiiko'mansenen Paapa epu'nenan pepín esenumenka waranti. Maasa pra inkamoro winipai uuri'nikon esenumenkato' wani pepín. Tiise Morí Yekaton Wanní Paapa winipainonya uuri'nikon esenumenka emapu'ti tami'nawiron Paapa nitiri'pi pi' uupia'nikon, itu'se tiwani ye'nen.

¹³ Miriri ye'nen mu pe anna eseurima pepín, ani'ya anna yenupa'pi yawiri. Tiise yairon pi' anna eseurima Morí Yekaton Wanniya anna yenupa'pi yawiri. Miriri yawiri Paapa esenumenkato' ekaremeki annaya, anna yenupa'pi Morí Yekaton Wanniya yawiri. ¹⁴ Tiise manni' pemonkon, Morí Yekaton Wanní yapisitipon pepín, miikiri wani iipainon anetapai pra. I' kai'ma see Morí Yekaton Wanniya yenupato' epu'tiuya eserike pra awani. Maasa pra Morí Yekaton Wanní wenai neken pemonkonya epu'ti miriri. ¹⁵ Tiise manni' pemonkon, manni' Morí Yekaton Wanní yarakkiri tiwe'sen, miikiri atako'menka tami'nawiron tiwe'ku'sen pi', maasa pra Morí Yekaton Wanniya epu'tiuya emapu'tisa'. Tiise miikiri Morí Yekaton Wanní yarakkiri tiwe'sen pi' ani' atako'menka eserike pra awani. ¹⁶ Miriri waranti Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man. See waranti taiya:

Ani'ya Uyepotorikon esenumenkato' epu'ti pepín.

Ani'ya Uyepotorikon panama pepín

Is 40.13

taasai'ya man. Tiise uuri'nikon esenumenka Cristo esenumenkato' waranti.

3

Paapa Poitirtonon Anna

¹ Tiise uyonpayami', amiri'nikon yarakkiri eseurima eserike pra awani'pi Morí Yekaton Wanní yarakkiri tiwe'sanon yarakkiri eseurima waranti. Siriri pata po tiiko'mansenen pemonkonyami' yarakkiri eseurima waranti amiri'nikon pi' eseurima e'pai awani'pi. Maasa pra moreyami'ya i' epu'ti pra waranti awanikon siriri tiPOSE. I' yairi awani epu'tiuya'nikon pepín, i' kai'ma Cristo maimu yawiri aako'mamikon epu'tiuya'nikon pepín. ² Cristo nekaremeki'pi manni' sa'me pra tiwe'sen pi' neken ayenupa'piuya'nikon. Sa'man panpi' pi' ayenupa'piuya'nikon pin, maasa pra epu'tiuya'nikon pra awani'pikon, more waranti. Manni' more, mana' pi' tiwe'senya neken mana' yu'na, maasa tekkari yonpaiya pra awani. Tiise siriri tiPOSE miriri waranti aako'mamikon, epu'tiuya'nikon pra. ³ Maasa pra amiri'nikon ko'mami siriri itu'se awe'to'kon yawiri, itu'se Morí Yekaton Wanní e'to' yawiri pra. Aako'mamikon aakinmuwakon pi' moropai eesiyu'pitikon pi'. Miriri waranti aako'mamikon ya, eesepu'ti, itu'se awe'to'kon yawiri aako'mamikon. Moropai manni'kan pemonkonyami',

síriri pata po tíko'mansenen ko'mamí warantí aako'mamíkon. ⁴ Maasa pra taapítíya'níkon: —Uurí Paulo nekaremekí'pí yawíron, moropai tiaronya taa manni': —Uurí Apolo nekaremekí'pí yawíron. Míriri taaya'níkon ya, ayeserukon waní míriri Paapa epu'nenan pepín yeseru warantí.

⁵ Aní' pe mĩkiri Apolo waní? Moropai aní' pe uurí, Paulo waní? Ipikku pe anna waní pepín, anapuríkon ton. Tíise anna waní Paapa poitírítonon pe neken. Míriri ye'nen Uyepotoríkon maimu ekaremekí annaya yai, innape ikupí'píya'níkon. Míriri kupí annaya tiwin pí' anna kaisari sí'ma, maasa pra anna níkupíton sí'ta taasa' Uyepotoríkonya ye'nen. ⁶ Manni' warayo'ya tĩpĩmĩ pími warantí Paapa maimu ekaremekí'píuya apí'níkon. Moropai mĩkiri warayo' nípĩmĩ'pí yamanní'piti tiaron warayo'ya aaro'tato'pe warantí, Apoloya amírí'níkon yenuap'pí. Tíise inkamoro ipímĩ'típono'sanya yaro'tannípĩ pepín. Tíise Paapaya neken yaro'tannípĩ. Míriri warantí niri amírí'níkon innape iku'to' kupí Paapaya kure'ne, annaya ikupí pepín. ⁷ Míriri ye'nen manni' warayo' ipímĩ'típono'pí moropai yamanní'pítípono'pí waní pepín míriri ipikku pe, tíise yarentanípítípon, Paapa waní míriri ipikku pe. ⁸ Míriri ye'nen inkamoro esenyaka'ma'san ipímĩ pí' moropai yamanní'piti pí' inkamoro waní se' kaisari maasa pra to' esenyaka'masa' ye'nen sa'niri. Ipímítípon waní aaro'ta yu'se, yamanní'pí'nen waní aarenta yu'se. Míriri ye'nen teesenyaka'ma'pikon yepe'pí yapisí to'ya tiwin pí' tũkaisari'níkon teesenyaka'ma'pikon pí'kiri. ⁹ Míriri warantí anna waní. Maasa pra uurí moropai Apolo yarakkiri anna waní teesenyaka'masanon pe Paapa yarakkiri. Moropai amírí'níkon waní Paapa umíri pe warantí teesenyaka'masanon esenyaka'mato'pe akore'ta'níkon.

Moropai amírí'níkon waní tewí' pe Paapa níkonkakon warantí. ¹⁰ Míriri ye'nen uurí waní wítí koneka pí' teesenyaka'masen warantí. Wítí konekanenya yapítani'nen ton sa'man tíri. Manni' warantí uuríya itekare Cristo yekare ekaremekí akore'ta'níkon innape ikupíkonpa. Míriri koneka'píuya epe'míra uupia Paapa nítrí'pí ke ikoneka'píuya. Uye'ma'pí pí' tiaronkonya ikoneka. Míriri ye'nen tíwari tiaronkonya ikoneka e'pai awaní, mori pe ikonekakonpa ayenupa'píuya'níkon yawíri. ¹¹ Maasa pra aasiri Paapaya Jesus Cristo tíri'pí. Wítí konekanenya sa'man tíri'pí ite'se' ton warantí, Paapaya itíri'pí uye'se'kon pe awe'to'pe. Aní'ya tiaron tíri eserike pra awaní, uyapítani'nenkon ton. Tíise míriri'kon pona tiaronkonya ikoneka se' tapairi, yeikon ke, moropai pari'kon ke, kuwai yarekon ke. Tíise míriri esera'ma kupí síriri tiwin wei, tíko'mansen pe pra awaní. ¹³ Í' pensa tui'pí yai, Cristoya epu'ti kupí síriri, í' ye'ka wani sa'man pe tíwe'sen pe. Tiwin pí' to' kaisari aronne eesera'ma. Maasa pra apo' ke Cristoya yarannípĩ tíuya yai, aní'ya pemonkonyami' yenupa yairi, epu'tíya apo' ke, yáron arami pepín. Tíise yei, pari', kuwai yare arami. Míriri warantí awaní Paapa pemonkonoyami'ya yenupató' pe, yairi pra tíwe'sen pe. ¹⁴ Tíise aní'ya míriri sa'man pona wítí konekasa' ya, mori tíko'mansen ke, míriri inkoneka'pí yarannípĩ apo'ya pepín. ¹⁵ Tíise tíko'mansen pepín ke inkoneka'pí arami tamí'nawíri. Míriri ye'nen esenyaka'ma'pí yepe'pí tíri Paapaya pepín, maasa pra yairi ikonekasai'ya pra awaní ye'nen. Mĩkiri waní pe man, tewí' arami tanne, inamai warayo' epa'ka warantí. Í' ton pra tíwani ye'ka pe awe'píika'ti. Míriri warantí mĩkiri e'píika'ti, í' yapisí pra Paapa winípai.

¹⁶ Itewí' pe Paapa ko'manto'pe awaníkon epu'tíya'níkon pra naatí? Morí Yekaton Wanní ko'mamí amírí'níkon ya' itewí' pe awaníkon ye'nen. ¹⁷ Míriri ye'nen aní'ya Paapa yewí' taruma'ti ya, mĩkiri taruma'ti Paapaya kupí síriri. Yairi pra ipemonkonoyami' yenuapaiya ye'nen, mĩkiri seru'ye' pe tíwe'sen taruma'ti Paapaya marari pra. Maasa pra Paapa yewí' míriri mori inmo'ka'pí imakui'san kore'tapai. Amírí'níkon, Paapa yewí' pe tíwe'sanon waní inmo'ka'san pe tímiri ton pe.

¹⁸ Aní' esenku'ti e'pai pra man. Akore'ta'níkon epu'nen pe tíwani kai'ma tíwe'sen pí' tauya síriri. Maasa pra mĩkiri esenku'tisa' míriri. Mĩkiriya epu'nen pe tíwe'to' yenumi e'pai awaní. Tiaronkon pia mĩkiri ena e'pai awaní epu'nen pe pra, pakko pe tíwe'sen warantí. Míriri warantí neken epu'nen pe pu'kuru awaní, epu'nen pe Paapa waní warantí. ¹⁹ Manni' epu'nen pe tíwe'sen waní ya teseru pí' neken, mĩkiri era'ma Paapaya í' pe pra ri. Míriri warantí awe'menukasa' waní'pí pena:

Paapaya inkamoro epu'nenan pe tíwe'ku'sanon nepu'ti yenpo í' pe pra ri. To' esenumenkato' wenai, to' yeseru wenai, aronne eesera'ma yairi pra to' waní *Jó 5.13* taasai'ya waní'pí. ²⁰ Moropai iní'ri awe'menukasa' waní'pí see warantí:

Inkamoro ye'kakon ipikkukon pe tîwe'sanon esenumenkato' wanî i' pe pra rî epu'ti Uyepo-
toríkonya

94.11

taasai'ya man. ²¹ Mîrîrî ye'nen pemonkon piapai i' yuwaya'nîkon e'pai pra awanîkon, apîka'tîya'nîkon. Tamî'nawîron tîisa' Paapaya i' ton pra awanîkon namai. ²² Moropai insamoro Apolo, Pedro, uurî, anna wanî apîka'tînenkon ton pe anna yapurîkonpa pra. Moropai aako'manto'kon wanî iwinîpainon pe. Moropai sa'mantanto' wanî Paapa nîrîrî'pî pe, tîpia amîrî'nîkon ko'manto'pe ipatîkarî. Sîrîrî awe'kupî manni' amîrî'nîkon yarakkîrî, moropai maasa awe'kupî ton, mîrîrî wanî tamî'nawîrî amîrî'nîkon ton pe itîrî'pîya. Tamî'nawîrî sîrîrî tîrî'pîya, awe'pîika'tîto'kon ton. ²³ Moropai amîrî'nîkon wanî Cristo pemonkono pe, mîikîrî poitîrîtonon pe. Moropai Cristo wanî Paapa narima'pî pe, tamî'nawîronkon esa' pe awe'to'pe.

4

Jesus Cristo Naipontîkon

¹ Amîrî'nîkonya anna epu'ti yu'se anna wanî Cristo poitîrîtonon pe. Anî'kan nepu'ti pîn imaimu ekareme'nenan pe anna wanî Cristo maimu pe. Mîrîrî epu'tiya'nîkon yu'se anna wanî. ² Sîrîrî warantî yairî Paapa poitîrî pe tîwe'sen wanî e'pai awanî tepotorî ton pe. Mîikîrî pia yairon pe awanî imaimu yawîrî awanî ye'nen. ³ Tîise amîrî'nîkon kore'ta tiaronkonya taa ya upî': —Yairon mîikîrî i' kupîtîpon pepîn —taaya'nîkon ya eesenumenkato'kon yawîrî, i' pe pra rî see, epu'tiya'nîkon pra awanî ye'nen. Mîrîrî warantî uuriya taa ya upî'rî: —Morî uurî —tauya ya, i' pe pra rî awanî, maasa pra epu'tiuya pra awanî ye'nen. ⁴ Yairî pra i' ku'sau'ya pra wai, teuren tamî'nawîrî epu'tiuya pra wai. Yai pra i' ku'sau'ya wai unepu'ti pepîn. Tîise anî'ya uyepu'ti, Uyepotoríkonya neken epu'ti. Mîrîrî ye'nen mîikîrîya neken taa upî', yairî pra awanî, yairî awanî. ⁵ Mîrîrî ye'nen mîrîrî warantî kîkatî tiaronkon nîkoneka'pî pi', maasa mîrîrî weiyu erepamî pra tîise. Tîise Uyepotoríkonya mîrîrî taa weiyu erepamî nîmî'tî. Mîikîrîya neken yenpo kupî sîrîrî, unepu'ti'pîkon pepîn. Moropai mîikîrîya i' kai'ma uyewankon ya' esenumenka'nî'pî yenpo. Mîrîrî yai, tiwin pi' e'nî tanne, Paapaya uyapurîkon kupî sîrîrî unkupî'pîkon pikîrî.

⁶ Uyonpayamî, eseurîma sîrîrî uurî pi' moropai Apolo pi' eesenupakonpa, i' kai'ma tiaron pemonkon yapurîya'nîkon ya yai, tiwinan yapurîkonpa pra. Maasa pra anî' yeseru wanî morî pe epu'to'pe'nîkon, taasa' Paapaya man mîito'pe. Imaimu e'menukasa' wenai epu'ti'nîkon, anî' esenumenkato' wenai pra, i' rî tiaron wenai pra. Mîrîrî ye'nen mîrîrî yawîrî iku'ti. Mîrîrî Paapa maimu yawîrî awanîkon ya, tiwin Cristo naipontî'pî kupîya'nîkon pepîn tiaronkonya ikupî yentai. ⁷ Mîrîrî warantî awanîpa anî'ya kîn ipikku pe akupî'pî tiaronkon yentai? Paapaya itîisa' pra nai, mîrîrî aapia manni' tamî'nawîrî? Tîise i' wani' awanî ye'nen ipikku pe aatapurîkon aawarîronkon pe tîwe'ku'se. Paapa nîrîrî'pî pe pra tîku'se aatapurîkon.

⁸ Aapia'nîkon tamî'nawîron epu'nen esa' pe awanîkon kai'ma tîise i' ton pra si'ma, pakko pe eenasa'kon man. —Ipikkukon pe tamî'nawîrî epu'nen tîisa' Paapaya anna pia —taaya'nîkon. Moropai tîwî anna, Cristo naipontî'san kupî'pîya'nîkon, anna maimu yawîrî pra awanîkon. Tiaronkon esa' pe awe'kupî'pîkon reyamî' pe. Mîrîrî warantî awanîkon ya, ayarakkîrî'nîkon anna nîrî wanî e'painon, reyamî' pe. Tîise mîrîrî warantî awanî pepîn. ⁹ Maasa pra uupia Paapaya manni'kan pemonkonyamî' tewanmarî'senon pata'se' ya' anna tînaipontî'san tîrî'pî. Mîrîrî ye'nen anna wanî warayo'kon manni'kan pemonkon wîitîpono'san warantî aasa'manta ton pe tamî'nawîronkonya era'ma tanne. Mîrîrî warantî anna wanî, pemonkonyamî'ya moropai inseriyamî'ya nîrî era'ma tanne. ¹⁰ Cristo wenai epu'nen pe anna e'to' tarîron rumaka'pî annaya imaimu ekareme'to'pe annaya kai'ma. Mîrîrî wenai pakko pe warantî anna wanî sîrîrî. Tîise amîrî'nîkon kaane, epu'nen pe awe'kupîkon Cristo pemonkono pe awanîkon ye'nen. Tîise anna wanî a'tu'mîra tîwe'sanon pe, anna maimu pîinama pra anî'ya e'pai awanî. Tîise amîrî'nîkon e'kupî meruntî ke, ipikku pe amaimukon wanî. Moropai anna wanî tamî'nawîronkon newanmîrîkon pe. Tîise amîrî'nîkon e'kupî tamî'nawîronkon napurîkon pe. Mîrîrî warantî eesenumenkakon anna pi'. ¹¹ Tîise i' kai'ma awanî anna yarakkîrî ekaremekîuya sîrîrî. Sîrîrî tîpose anna e'taruma'ti ko'manni'sa' man. Emî'nan pi' moropai tuna aninnîpai anna e'to' pi'. Anna pon ton pra mararon ye'rî sa'ne, anna pon pe tîise. Anna po'pîti to'ya. Moropai morî pe anna ko'mamî pata'se' ton pra anna wanî. ¹² Moropai anna esenyaka'mapîti taapî'ka'se mararî pra, anna yekkari yonpat'o'pe annaya kai'ma. Mîrîrî yai anna winîkî imakui'pî pe teeseurîmasanon pi', morî pe anna wanî to' winîkî. Mîrîrî warantî anna taruma'ti to'ya tanne, yapîtanîpî annaya, anna ekore'ma pra. ¹³ Anna pi' to' wo'ma'ta yai, to' maimu yuuku annaya morî pe, îrî pe pra.

Míiwíni tíise anna kupí to'ya nura emurukuntísa' poro pona típa'sen warantí. Moropai síríri típose anna wani to' pia nura warantí.

¹⁴ Tíise míríri warantí amírí'níkon yeppe'ní'to'peuya imenukauya pepín tíise ayunkon pe ayenupato'píuya'níkon unmkuyamí' warantí awaníkon ye'nen. ¹⁵ Innape Jesus kupí'píya'níkon pata pai tu'kankon ayenupatonkonya ayenupa'sa'kon tanne, tíise ayunkon epu'tíya'níkon e'pai awaní twín. Uurí neken wani ayunkon pe, maasa pra e'mai' pe Jesus Cristo yekare ekaremekí'píuya apí'níkon innape ikupíkonpa. ¹⁶ Míríri ye'nen uyeseru warantí ayaserukon yu'se wani. ¹⁷ Míríri wenai, uwakírí unmu Timóteo yarimauya síríri aapia'níkon. Míikírí wani unmu pe innape Jesus kupítípon pe moropai yairon pe awaní ye'nen. Míikírí yarimauya apíka'tí'níkon, atfíto'pe ayenpenataní'se'níkon uyeseru unkupí kupíkonpa. Í' kai'ma Cristo yekare pí' pemonkonyami' yenupauya tamí'nawíronkon soosikon tapí' ekareme'nen pe yarimauya.

¹⁸ Tiaronkon wani amírí'níkon kore'ta míi pe, innape akore'ta'níkon uutí pepín kai'ma. ¹⁹ Tíise itu'se Uyepotorikon wani ya, uutí ka'ne' pe amírí'níkon era'mapí'se. Míríri yai erepansa' pe inkamoro míi pe tíwe'sanon epu'tíuya. Í' kupí to'ya teeseurímakon yawírí epu'tíuya, í' tíku'se pra, tímaimukon pe neken to' eseuríma ko'mannípi epu'tíuya. ²⁰ Maasa pra uyesa'kon pe Paapa ena ya, umaimukon ke neken eseuríman pepín míríri, tíise imeruntíri wenai Cristo maimu yawírí ko'manní, morí tíku'se. ²¹ Míríri ye'nen uui'pí yai o'non ye'ka pe uui'pí yu'se awaníkon? Ayako'menkauya'níkon teekore'mai ka'ri uui'pí yu'se awaníkon, umaimu yawírí pra awaníkon ye'nen? Mori pe ka'ri uui'pí yu'se awaníkon, umaimu yawírí awaníkon ye'nen?

5

Innape Jesus Ku'nenya Imakui'pí Kupí

¹ Akore'ta'níkon imakui'pí kure'nan e'kupí ko'mannípi yekare eta pí' wai. Inkamoro Paapa epu'nenan pepínya míríri ye'ka kupí pepín e'painon. Tíise eta pí' wai warayo' wani akore'ta'níkon tíyun no'pí tímamaikírí yarakkírí tíwe'sen. ² Tíise o'non ye'ka pe míríri ye'ka e'kupí tanne akore'ta'níkon míi pe awaníkon kai'ma awaníkon? Míríri ye'ka e'ku'sa' pí' aweppepikon pra awaníkon. Teesewankono'mai e'tí míríri pí', ayonpakon sa'mantasa' pí' eesewankono'makon warantí. Míikírí warayo' míríri imakui'pí kupítípon, míikírí yenpa'katí akore'tapai'níkon. ³ Uurí wai tarí akore'ta'níkon pra miarí ayarakkírí'níkon eseurímato'pe. Tíise apokonpe'níkon wani síríri esenumenkato' ke í' kai'ma e'kupí'pí akore'ta'níkon pí' esenumenka ye'nen. Cristo naipontí'pí pe wani ye'nen, uurí esenumenkasa' wai í' kupí e'pai awaní pí' míikírí yarakkírí, Uyepotorikon Jesus maimu pe míikírí warayo', imakui'pí kupítípon yenpa'ka e'pai awaní. ⁴ Míríri ye'nen í' pensa eemurukuntíkon yai, akore'ta'níkon nírí e'pai wai esenumenkato' ke. Uyepotorikon Jesus Cristo wani nírí akore'ta'níkon. ⁵ Míikírí meruntíri yai míikírí warayo' imakui'pí kupítípon rumakafí Makui'yenya', itaruma'títo'peiya inkupí'pí wenai. Míríri wenai tíwe'taruma'tí epu'tí tíuya ya, awenpenatato'pe imakui'pí tinkupí'pí rumaka pí'. Míríri warantí neken awenpenatasa' ya, Uyepotorikonya píika'tí tuipí weiyu yaino ton pe.

⁶ Míríri ye'ka pí' míi pe awaníkon e'pai pra man. Maasa epu'tíya'níkon e'pai man. Mararon isa'moto' wani ya, kísere'na kore'ta, tamí'nawírí isa'moiya e'painon. Míríri warantí imakui'pí ku'sa' tiwinanya ya, tamí'nawíronkon amírí'níkon taruma'tíuya. ⁷ Míríri ye'nen míríri imakui'pí pe tíwe'sen yenpa'katí akore'tapai'níkon imakui'pí ton pra, morí pe awaníkonpa. Míríri warantí iku'tí, Judeuyamí'ya iku'pítí'pí warantí. Tewí'kon tapai isa'moto' mo'ka'pí to'ya moropai carneiro more wí'pí to'ya, festa pí' to' e'to'pe. Maasa pra to' enpenatapítí'pí í' pensa tesanonkon piapai teepa'kato'kon pí'. Míríri pí' to' atausinpa'pí kure'ne. Moropai manni' carneiro more wíisa' wani warantí, Cristo wíisa' wani'pí uurí'níkon mo'kapa kai'ma imakui'pí piapai. ⁸ Míríri ye'nen uurí'níkon kore'tapai imakui'pí yenpa'kanpai'níkon, morí pe atausinpanto'pe, amenan ko'manníto' pí'. Cristo, uurí'níkon ton pe aasa'manta'pí manni' pí' enpenatan pe yapurípai'níkon man, imakui'pí ton pra sí'ma. Tíise penaron imakui'pí uyeserukon tírumakai, yairon pe pu'kuru sí'ma yapurípai'níkon man.

⁹ Manni' tiaron kaareta menuka'píuya aapia'níkon ta'píuya apí'níkon, manni'kan nura ku'nenan, se' tapairí wírí'sanyamí' yarakkírí, warayo' yarakkírí tíwe'sanon pokonpe awaníkon namai. ¹⁰ Míríri ta'píuya, tíise manni'kan Paapa epu'nenan pepín piapai aatarimakonpa taasau'ya pra wai. Inkamoro wani imakui'pí ku'nenan pe, se' tapairí wírí' yarakkírí tíwe'sanon pe. Moropai tonpakon winípai í' yu'se teeseka'nunkasanon pe, moropai ama'ye'kon pe tíwe'sanon pe, moropai mia' ke ikonekasa' yapurínenan pe. Inkamoro pí' eseurímasa' pra wai to' kore'ta ko'manní namai. Maasa pra inkamoro kore'tapai atariman ya, síríri non yapai epa'kan e'painon, sa'mantan e'painon inkamoro pokonpe

e'ni namai. ¹¹ Tiiise tauya manni' apí'níkon. Manni' ayonpakon, innape Jesus ku'nen taiya manni', tiise teseru tiise yairi pra. Iteseru wani wíri'sanyami' yarakkíri tiwe'sen pe, moropai tiaronkon winípai í' yu'se tiwe'sen pe kure'ne, moropai mia' ke ikonekasa' yapurínen pe, moropai teetínsen pe, moropai imakui'pí pe tiaronkon winíki teeseurímasen pe, moropai ama'ye' pe tiwe'sen pe. Míikíri ye'ka ayonpakon yarakkíri awaníkon eseríke pra naatí. Iponkpe sí'ma ayeckarikon yonpaya'níkon eseríke pra naatí. Atarimatí iipiapai.

¹²⁻¹³ Uuriya Paapa epu'nenan pepínon yeseru yako'menka eseríke pra man, tiise Paapaya neken inkamoro ye'kakon yako'menka. Tiiise amírí'níkonya ayonpakon, innape Jesus ku'nenan yeseru yako'menka e'pai awaní. Maasa pra mírírí warantí Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':

—Míikíri warayo' imakui'pí kupítípono'pí yenpa'katí akore'tapai'níkon *Dt 17.7; 19.19; 21.21; 22.21,24; 24.7*

—taasai'ya. Mírírí ye'nen mírírí warantí iku'tí.

6

Tonpakon Sa'namanenan Pepínon

¹ Amírí'níkon kore'ta, innape Jesus ku'nenan, ayonpakon wani ya, asakí'ne inkamoro esiyu'pítí ya, í' ton pe inkamoro yariya'níkon innape Jesus ku'nen pepín ipíku pe tiwe'sen juiz pia? Í' wani' awaní ye'nen moro inkamoro innape Jesus ku'nenan, Paapa pemonkonoyami' pokonpe sí'ma iteseru konekaya'níkon pepín? ² Epu'tíya'níkon pra kin naatí, Paapa pemonkonoyami'ya Paapa epu'nenan pepín yeseru yako'menka kupí sírírí? Mírírí ye'nen mírírí warantí yako'menkaya'níkon kupí ye'nen, moriya sírírí mírírí íri pe ayonpakon e'to' konekaya'níkon yuwatí. ³ Epu'tíya'níkon pra kin naatí inseriyami' yeseru yako'menka uurí'níkonya? Mírírí yentai atako'menkan e'pai awaní tarí ko'manníto' pí'. ⁴ Mírírí ye'nen aní' teesiyu'pí'sen wani ya, Paapa epu'nen pe tiwe'sen menkatí í' rí míikíri níkupí'pí iteseru konekato'peiya. —Ipíku pepín míikíri —tíkai pra ipí' maasa pra morí pe ikupíya Paapa epu'nenan pepínya ikupí yentai. ⁵ Akore'ta'níkon manni' ayonpakon innape Jesus ku'nen ton pra kin nai mírírí ye'ka koneka ton? Mírírí pí' aweppépíkon eseríke pra naatí? ⁶ Moro awaní epu'tí pí' wai akore'ta'níkon. Tiiise amírí'níkonya ayonpakon yari, moro iteseru konekapaí tiise. Tiiise yariya'níkon manni' ipíku pe tiwe'sen juiz Paapa epu'nen pepín pia míikíríya iteseru konekato'pe kai'ma.

⁷ Mírírí warantí ayonpakon esiyu'pítí wenai, yairi pra awaníkon esepu'tí. Imakui'pí kupítípono'pí wani ya mírírí yapitanípiya'níkon e'pai awaní, íri pe yarakkíri tiwe'se pra. Ayama'runpatípono'pí wani ya, tíwí nísi yarakkíri awo'ma'tato' ton kíseporí. Mírírí warantí ikupíya'níkon ya, morí pe panpí' awaní. ⁸ Tiiise mírírí warantí pra amírí'níkonya imakui'pí kupí. Moropai ayonpakon yama'runpaya'níkon. Ayonpakon winíki mírírí kupí pí' aako'mamíkon, innape Jesus ku'nenan winíki.

⁹⁻¹⁰ Yairi awaní epu'tí pí' naatí imakui'pí ku'nenanya tíiko'manto'kon ton eporí pepín Paapa pia, tesa'kon pe míikíri wani pepín. Í' yapísí to'ya pepín iwínpai. Teesenku'tí pra e'tí inkamoro ye'kakon pí'. Maasa pra inkamoro wani se' tapairí wíri'sanyami' yarakkíri tiwe'sanon pe, moropai mia' ke ikonekasa' yapurínenan pe, moropai tiaronkon no'pí yarakkíri tiwe'sanon pe, moropai warayo'kon yarakkíri nura ku'nenan pe, moropai ama'ye'kon moropai í' yu'se teeseka'nunkasanon pe, moropai teetínsenon pe moropai imakui'pí pe tiaronkon winíki teeseurímasanon pe moropai seru'ye' yenu'títonkon pemonkon yama'runpaya. Insamoro ye'kakonya í' yapísí pepín tíwin kin Paapa winípai, maasa pra Paapa wani pepín to' esa' pe. ¹¹ Pena amírí'níkon kore'ta tiaronkon wani'pí mírírí warantí. Tiiise mírírí imakui'pí ankupí'píkon rona'pí Paapaya morí pe awaníkonpa imakui'pí ton pra. Moropai mírírí neken kupí'píya pra, tiise tímírí ton pe awaníkonpa amo'ka'píya'níkon, Uyepotoríkon Jesus Cristo sa'manta'pí wenai. Moropai Morí Yekaton Wanní, Paapa winípainon wenai morí pe akoneka'píya'níkon.

Í' Kai'ma Paapa Ton Pe Uyesa'kon Yapurító'

¹² Tiaronya taa upí': —Tami'nawírí anku'pai e'to' kupíuya eseríke awaní imakui'pí pe pra. Mírírí pí' tauya ipí': —Inna seru' pepín, tami'nawírí ikupíya, tiise yai pra mírírí wani pepín morí panpí' amírí ton pe. Moropai tiaronya taa upí': —Í' rí kupíuya e'painon itu'se wani píkirí, í' wani' pra awaní. Mírírí pí' tauya sírírí: —Inna, seru' pepín. Tiiise mírírí ena tíruya pepín e'painon uyentai. ¹³ Yai pra nura ku'nen wani imakui'pí tñkupí'pí anwapu'típai moropai umaimu yuukuyi see warantí: —Yekkari wanní wani Paapa níkupí'pí pe ena'to'pe. Moropai uro'takon wani uyeckarikon yense' pe Paapa níkupí'pí pe. Mírírí ye'nen í' rí enapíuya, itu'se uurí e'to' píkirí, í' wani' pra awaní. Mírírí pí' tauya sírírí: —Inna, seru' pepín. Mírírí to'pe ikupí'pí Paapaya, tiise mírírí yaretí'kaiya kupí sírírí sa'níri.

„Tĩise uyesa'kon yareti'kaiya pepin.„ Uyesa'kon ku'sai'ya pra man nura ku'to'pe uyonpakon yarakkiri. Moropai se' tapairi wiri'sanyami' yarakkiri e'nito'pe iku'sai'ya pra man. Tĩise ukupipi'ya'nikon Uyepotorikon yapurito'pe, moropai Uyepotorikonya uyesa'kon yapurito'pe timiri ton pe. ¹⁴ Miririto'pe uuri'nikon pimi'sa'ka Paapaya, Uyepotorikon pimi'sa'ka'pi tiuya waranti tumeruntiri ke.

¹⁵ Epu'tiya'nikon pra kin naati, Cristo piawon pe e'ni ye'nen, itesa' waikatoi pe uyesa'kon wani, manni' pemonkon waikatoi pe itemekon wani manni' waranti? Miriri waranti si'ma Cristo waikatoi pe tiwe'sen mo'kauya e'painon, manni' wiri' se' tapairon yarakkiri e'to'pe? Miriri kupiuya pepin e'painon tiwin kin. ¹⁶ Moropai epu'tiya'nikon pra kin naati, warayo' e'sa' ya se' tapairon wiri' yarakkiri tiwin to' ena sa'niri Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' yawiri? Taasai'ya see waranti:

—Inkamoro asaki'nankon ena tiwin to' esa', sa'niri to' wani ye'nen

Gn 2.24

—taasai'ya. ¹⁷ Miriri waranti ani' wani ya Uyepotorikon yarakkiri tiwe'sen pe, miikiri wani niri yarakkiri. Miikiri Uyepotorikon yarakkiri uyekatikon wani tiwin.

¹⁸ Miriri ye'nen se' tapairi wiri' yarakkiri tiwe'se pra e'ti. Maasa pra tiaron imakui'pi kupi'ya'nikon ya ayesa'kon e'taruma'ti pepin. Tĩise se' tapairi wiri' yarakkiri awanikon ya, aawariri'nikon ayesa'kon taruma'tiya'nikon marari pra, tiaron imakui'pi yentai. ¹⁹ Miriri ayesa'kon wani epu'tiya'nikon pra kin naati? Paapa Yekaton ko'manto' pe awani. Moropai Paapa winipaino pe awani. Miriri ye'nen aawarironkon pe awanikon pepin miriri. ²⁰ Tĩise timiri pe Paapaya amiri'nikon yenna'pi. Moropai aye'mapi'ya'nikon paki'nan pona tinmu sa'mantato' ke timiri ton pe. Miriri ye'nen Paapa yapuri pe ayesa'kon yapuri'ya'nikon epu'ti.

7

Tĩino'pitasenon Panamato'

¹ Taripai uyekaranmapoto'ya'nikon pi' ayeurima'ya'nikon siriri. Inna seru' pepin warayo' no'pita pra awani ya, mori pe awani. ² Tĩise tu'ke imakui'pi ku'to' moro awani. Miriri namai, se' tapairi wiri'sanyami' yarakkiri awani namai, warayo' no'pita e'pai awani, aako'manto'pe tino'pi yarakkiri. Moropai miriri waranti niri wiri' etinyoma e'pai awani tino yarakkiri aako'manto'pe. ³⁻⁴ Miriri ye'nen warayo' ino'pita'pi ko'mami e'pai awani mori pe tino'pi yarakkiri. Miriri ye'nen warayo'ya —Uno'pi yarakkiri e'pai pra wai —taa eserike pra awani. Maasa pra imiri pe awani ye'nen. Miriri waranti niri wiri'ya —Unyo yarakkiri e'pai pra wai —taa eserike pra awani. Maasa pra imiri pe awani ye'nen. ⁵ Miriri ye'nen inkamoro eti'ninma pepin tino yarakkiri moropai tino'pi yarakkiri, —Ayarakkiri e'pai pra wai —tikai pra. Tĩise sa'niri tiwe'to'kon mi'panipi e'pai awani, itu'se tiwanikon ya. Inkamoro eseta e'pai awani tiweiyukon ton tiku'ne'tii teepiremakon pi' taatapisikonpa. Miriri iku'sa' tiuya'nikon tupo, iniri mori pe to' ena tino'pi yarakkiri. Maasa pra yapitanipi to'ya eserike pra awani ya, Makuiya imakui'pi kupi to'ya emapu'ti. Miriri namai sa'niri to' ena e'pai awani, tino'pi yarakkiri.

⁶ Miriri waranti esenumenkato' pi' tauya siriri, ikupikonpa ayaipontiyu'nikon pepin. ⁷ Uuri pia mori pe awani, tami'nawironkon wani ya uuri waranti, ino'pi ton pra. Teuren tĩise tiwin pi' e'ni tanne, Paapaya uyeserukon ton tĩisa' miriri. No'pitanto' yeseru ton tiriya tiaronkon pia moropai ino'pi pra ko'manni yeseru ton tiriya tiaronkon pia.

⁸ Taripai eseurima siriri maasaronkon ino'pi pinon pi', moropai inyo isa'manta'san pi'. Tauya, mori pe awani e'painon tĩino'pita pra aako'mamikon ya, uuri waranti. ⁹ Tĩise yapitanipi'ya'nikon eserike pra awanikon ya, moriya ano'pita. Maasa pra mori pe awani aano'pitakon ya, pinin pi' aako'mamikon yentai, ano'pikon yarakkiri aako'mamikonpa.

¹⁰ Taripai eseurima siriri manni'kan ino'pita'san pi' moropai etinyoma'san pi'. Siriri tauya manni' uwinipainon pepin tĩise Uyepotorikon winipainon ukupikon ton pe inekaremaki'pi. ¹¹ Wiri' etinyoma'piya tino rumaka eserike pra awani. Irumakasai'ya ya, tiwinsari aako'mami e'pai awani, tiaron yarakkiri tiwe'se pra. Miiwini pra awani ya, tino yarakkiri tiiko'manto'pe etina'paka e'pai awani. Moropai warayo' ino'pita'piya tino'pi rumaka eserike pra awani.

¹² Taripai tauya siriri tiaronkon pi'. Uyepotorikonya taasa' pra man tari tiwani yai, tĩise uuriya taa siriri. Manni' warayo' innape Jesus ku'nen, miikiri no'pi wani ya innape Jesus ku'nen pe pra, tĩise mori pe to' ko'mami ya sa'niri, inyoya irumaka eserike pra awani. ¹³ Moropai wiri' innape Jesus ku'nen, inyo wani ya innape Jesus ku'nen pe pra, tĩise inkamoro ko'mami ya mori pe, ino'piya irumaka eserike pra awani. ¹⁴ Maasa pra miikiri warayo' innape Jesus ku'nen pepin miikiri pirema Paapaya innape Jesus ku'nen pe ino'pi wani wenai. Moropai tiaron warayo' innape Jesus ku'nen miikiri no'pi wani innape Jesus ku'nen pe pra. Tĩise Paapaya ino'pi pirema, innape Jesus ku'nen pe inyo wani wenai. Tĩise miriri waranti pra awani ya, mori pe miikiri munkiyami' wani pepin Paapa yarakkiri,

ipemonkono pe pra to' waní ye'nen. Tíise típemonkono pe inyo waní wenai, Paapaya to' pírema, to' ko'mannípiya morí pe.

¹⁵ Míriri ye'ka pe pra awaní ya, míkiri warayo' innape Jesus ku'nen pepín waní ya, iko'manpai pra innape Jesus ku'nen tíno'pi yarakkíri, moropai wíri' innape Jesus ku'nen pepín waní ya, iko'manpai pra tínyo innape Jesus ku'nen yarakkíri, moriya tíwi eepa'ka. Míriri warantí eepa'ka'pi ya, í' waní' pra man. Yarakkíri pu'kuru aako'mamí e'pai pra awaní. Maasa pra uurí'nikon yanno'pi Paapaya morí pe ko'manníto' pe tíuwanmíra, tíno'pi ke, tínyo ke. ¹⁶ Tíise innape Jesus kupíya pra tíise, yarakkíri aako'mamí ya, í' pensa innape Jesus kupí anyoya epu'tíya pra nai. Yai pra innape ikupíya awenai. Moropai warayo' í' pensa innape Jesus kupí míkiri ano'piya epu'tíya pra níri nai. Yai pra innape ikupíya awenai. Míriri ye'nen ayu'se awaní ya, yarakkíri ako'mankí.

Paapa Maimu Yawíri Neken

Ayeserukon Miakanmatí

¹⁷ Akaisari'nikon tiwin pí' si'ma míriri Uyepotoríkon nífirí'pi aapia'nikon yawíri ikupí pí' ako'mantí. Moropai o'non ye'ka pe awaní'pikon pena Paapaya ayannokon yai, míriri warantí ako'mantí. Míriri pí' tamí'nawíronkon yenupa'piuya soosikon kaisari. ¹⁸ Míriri ye'nen aní' waní ya, Judeuyamí' yeseru yawíri tímere pí'pí pottí ya'títípon waní ya innape Jesus kupíya rawíri, míriri warantí rí aako'mamí e'pai awaní, Judeu to' aweto' tenonse pra. Míriri warantí níri aní' waní ya, Judeuyamí' yeseru yawíri pra Paapaya tanno rawíri, míriri warantí aako'mamí e'pai awaní, tímere pí'pí pottí ta'tíi pra. ¹⁹ Maasa pra míriri ye'kaya í' kupí pepín míto'pe. Judeuyamí' yeseru ya' awaní ka'ri, kaane, tíise í' e'pai awaní innape Paapa maimu yawíri aako'mamí e'pai awaní. ²⁰ Míriri ye'nen tiwin pí' si'ma o'non ye'ka pe awaní'pikon pena Paapaya ayannokon yai, míriri yawíri ako'mantí. ²¹ Pena Paapaya ayanno ya, to' poitíri pe kin awe'sa' pra nan? Moriya ako'mankí to' poitíri pe. Í' waní' awaní pepín. Tíise í' pensa to' poitíri pe pra enato' weiyu erepamí ya, moriya epa'kaki. ²² Maasa pra tesa' kenankon inkamoro yanno Uyepotoríkonya ya, tarípai inkamoro waní Paapa pia itesa' pra. Maasa pra Paapaya to' mo'kasa' ye'nen, imakui'pi piapai. Míriri warantí tesa' kenankon pepínon waní míriri Paapa pia ipoitíri pe. ²³ Maasa pra tamí'nawíronkon amírí'nikon ye'masa' Paapaya síriri, se' kaisari. Míriri ye'nen Paapa maimu yawíri ako'mantí imíri pe awaníkon ye'nen, tiaron pemonkono pe pra. ²⁴ Míriri ye'nen uyonpayamí', tiwin pí' si'ma akaisari'nikon o'non ye'ka pe awaní'pikon ayanno'pikon Paapaya yai, míriri yawíri ako'mantí.

Inyo Isa'manta'san Pí' Moropai Maasaronkon Pí' Paulo Eseuríma

²⁵ Tarípai tauya síriri maasaronkon pí'. Uyepotoríkon winípainon pepín tíise uurí esenumenkato' síriri. Tíise innape eseurímato' kupíya'nikon eseríke awanikon, maasa pra yayíri tíwe'sen uku'sa' Uyepotoríkonya, tí'noko'pi pe uyeramasaí ya wenai. ²⁶ Míriri ye'nen uurí esenumenkato' waní warayo' ko'mamí e'pai awaní, tíwaní manni' warantí. Maasa pra ko'manníto' waní sa'me míto'pe. ²⁷ Tíise amírí waní ya tíno'pi ke, ano'pi yarakkíri teeturumakai pra e'kí. Tíise ino'pi pra awaní ya, moriya ako'mankí ino'pi pra. ²⁸ Tíise aano'pítasa' ya, míriri waní pepín imakui'pi pe. Moropai maasaron wíri' etinyoma ya, míriri níri waní pepín imakui'pi pe. Tauya síriri maasa pra amírí'nikon anpíka'típai waní ye'nen, sa'me ino'píta'san ko'manto' yeseru waní ye'nen, míriri warantí ayeserukon waní namai.

²⁹ Uyonpayamí' í' ankapai e'to' pí' tauya síriri. Tíiko'manse pu'kuru pra ko'manníto' ataretí'ka pe man. Míriri ye'nen tíno'pi ke awanikon ya, míkiri pí' neken kísenumenkatí. —Paapa pata'se' ton pra man —tíkai pra e'tí. ³⁰ Moropai esewankono'manto' erepansa' ya upona'nikon, míriri pí' neken kísenumenkatí. Moropai aatausinpato'kon erepansa' ya, ipíkku pe míriri pí' neken kísenumenkatí. Maasa pra ipatíkarí aako'mamí pepín. Moropai aye-mannekon ton yenna pí' kísenumenkai ipíkku pe. Maasa pra míríkon waní taataretí'kasen pe. ³¹ Míriri ye'nen ipíkku pe tamí'nawíri síriri pata yemanne pí' kísenumenkatí. Maasa pra tamí'nawíron síriri pata po tíwe'sanon ataretí'ka kupí síriri. „Míriri ye'nen ipíkku pe Paapa yapurí pí' ko'manpai'nikon.„

³² Tu'kan esenumenkato' winípai amírí'nikon anpíka'típai waní síriri. Míriri ye'nen warayo' ino'pi ton píni míkiri esenumenka Uyepotoríkon ton pe teesenyaka'ma pí' maasa pra anapurípai tíwaní ye'nen. ³³ Tíise warayo' tíno'pi kenan esenumenkato' waní tu'ke, síriri non po tíko'manto' yeseru pí'. Míriri kupíya, maasa pra tíno'pi anapurípai tíwaní ye'nen. ³⁴ Míriri ye'nen míkiri esenumenkato' waní asakí'ne kaisari. Eesenumenka tarí tíko'manto' yeseru pí' moropai eesenumenka Uyepotoríkon ton pe eesenyaka'mapai tíwaní pí'. Míriri warantí níri wíri'sanyamí' waní. Manní'kan inyo isa'manta'san moropai inyo pínon, inkamoro esenumenka Uyepotoríkon ton pe teesenyaka'makon pí', tiaron pí' teesenumenkai pra. Míriri ye'nen tamí'nawíri to' eturumaka Uyepotoríkon yenya'

eesenyaka'mato' kupíkónpa. Tíise manni'kan wírí'sanyamí' t́nyo kenankon inkamoro esenumenka sírírí pata po tíiko'manto'kon yeseru pí'. Maasa pra t́nyokon anapurípai tíwaníkon ye'nen.

³⁵ Mírírí warantí tauya sírírí amírí'níkon pí' maasa pra amírí'níkon anpíkai'típai waní ye'nen. —Sírírí warantí iku'tí —tauya pepín. Tíise yairon kupíya'níkon yu'se waní. Moropai Uyepotoríkon esenyaka'mato' kupíkónpa itenya' eeturumakakon yu'se waní, tu'ke teesenumenkaí pra.

³⁶ Taawasírí pí' —Ayarakkírí uuno'píta —taasa' warayo'ya típo, aako'mamí ya ino'pí pe pra moropai mírírí pí' eesenumenka yairí pra tíwaní pí', maasa pra taasa' tíuya yawírí ikupíya pepín. Moropai kure'ne eesenumenka ya tawasírí yarakkírí tíwaní pí', aano'píta e'pai awaní. Maasa pra yapítanípíya yentai awaní ye'nen. Mírírí kupíya ya, imakui'pí pe awaní pepín. Morí pe awaní, aano'píta ya. ³⁷ Tíise tawasírí yarakkírí tíwaní pí' eesenumenka pra awaní ya, ino'pítapai pra tíwaní ye'nen, í' waní' awaní pepín, tamí'nawírí yapítanípíya ya. Imakui'pí kupíya pepín mírírí. ³⁸ Tarípai manni' t́ino'pítasen no'píta ya, imakui'pí pe awaní pepín, tíise morí pe awaní. Moropai manni' t́ino'pítasen pepín ko'mamí ya ino'pí pra, í' waní' awaní pepín nírí. Mírírí waní morí pe panpí', maasa pra ino'pí ton pra awaní ye'nen.

³⁹ A'kí, wírí' t́nyo kenan ko'mamí e'pai awaní t́nyo yarakkírí, enen t́nyo waní pikírí t́rumakai pra. Tíise tiaronkón pensa t́nyo sa'mantasa' típo, míkírí eturumaka tíwínsarí, inyo pra. Míkírí ko'mamí itu'se tíwaní pikírí. Etinyomapai tíwaní ya, eetinyoma e'pai awaní, innape Jesus ku'nen yarakkírí. ⁴⁰ Tíise uurí pia eetinyoma pra awaní ya, morí pe panpí' aako'mamí e'painon mírírí warantí rí. Sírírí uurí esenumenkato' neken pepín, tíise uurí pia mírírí warantí nírí Morí Yekaton Wanní esenumenka.

8

Mia' Ke Ikonekasa' Pia To' Nítírí Entamo'kanto'

¹ Tarípai eseurímato' mo'tanípíya sírírí. Eseuríma sírírí mia' ke ikonekasa' pia to' nítírí'pí entamo'kanto' yaní eserike awaní pí', kaane ka'rí. Mírírí pí' taaya'níkon manni' warantí, tamí'nawírí uurí'níkon, innape iku'nenanya epu'tí pí' man, innape iku'nenan pepínya epu'tí yentai. ‚Mia' ke ikonekasa' nama pepín. Mírírí ye'nen to' nítírí'pí entamo'kanto' yaní ya, í' waní' awaní pepín, imakui'pí pe awaní pepín. Tíise mírírí esenumenkato' waní píika'títón pe pra, tíise mú pe uurí'níkon ku'nen pe. Tíise morí pe panpí' e'sa'naman yeseru waní mírírí, tiaronkon píika'tító'pe, maasa pra to' sa'nama wenai. ² Aní' esenumenka ya, í' epu'nen pe tíwaní kai'ma, tíise tamí'nawírí epu'tíya pepín, í' anepu'pai tíwaní. ³ Tíise aní' Paapa yapurínen waní ya, innape epu'tíya, í' kai'ma tíiko'mamí tonpakon yarakkírí. Moropai mírírí era'ma Paapaya tíwakírí pe.

⁴ Mírírí ye'nen mírírí entamo'kanto' mia' ke ikonekasa' pia to' nítírí'pí yaní pí' apanamauya'níkon sírírí. Mírírí mia' ke ikonekasa' waní aní' pe pra rí epu'tí man. Tíiko'mansen pe pra awaní. Tíise tiwinan moro awaní, Paapa neken epu'tí man. ⁵ Tíise taa to'ya, tu'ke paapayamí' waní, ka' po tíwe'sanon moropai non po tíwe'sanon. Moropai tu'ke yepotorí wanníyamí' waní taa to'ya, tíise to' esenku'tísa'. ⁶ Tíise uurí'níkon pia Paapa waní epu'tí man tiwinan neken. Míkírí waní uyunkon pe moropai míkíríya tamí'nawíron koneka'pí. Mírírí ye'nen míkírí ton pe uurí'níkon ko'mamí. Moropai epu'tí man tiwin Uyepotoríkon waní, míkírí Jesus Cristo. Moropai míkírí wenai tamí'nawíron ekoneka'pí. Mírírí ye'nen míkírí wenai uurí'níkon ko'mamí sírírí.

⁷ Tíise tamí'nawíronkon innape iku'nenanya mírírí epu'tí pra awaní. Tiaronkon esenumenka sírírí típose penaro' téserekon pí'. Entamo'kanto' waní míkírí mia' ke ikonekasa' pia itíisa' pe yapurító'pe kai'ma to' esenumenka. —Mírírí ye'nen entamo'kanto' yaníuya ya, mírírí yapuríuya imakui'pí pe —taa to'ya. Mírírí wenai ne'ne' pe to' esenumenkato' kupíya, maasa pra imakui'pí pe awaní kai'ma, yaní to'ya ye'nen. ⁸ Tíise uurí'níkon pia entamo'kanto' wenai pra Paapaya uurí'níkon yapísí. Yansa'níkon ya, mírírí yansa' wenai morí panpí' e'ní pepín Paapa pia. Moropai yansa' pra awaní ya, mírírí warantí rí morí panpí' e'ní pepín.

⁹ Míwíni tíise, tíwarí e'tí mírírí yansa'ya'níkon pí', yansa'ya'níkon pra awaníkon pí'. Teesenumenkato'kon yawírí pra, imakui'pí ya' tiaronkon a'tu'míra tíwe'sanon ena emapu'tíya'níkon namai, tíwarí e'tí. ¹⁰ Aní' waní ya a'tu'míra tíwe'sen, míkíríya amíríya í' kupí era'ma, í' waní' awaní pepín kai'ma iku'sa'ya epu'tí'ma. Mírírí ye'nen míkírí waní awarantí anku'pai, mia' ke ikonekasa' pia to' nítírí'pí ananpai awaní. ¹¹ Mírírí warantí míkírí ayonpa a'tu'míra tíwe'sen ataka'ma emapu'tíya. Í' waní yairí, í' waní yairí pra epu'tíya pra eena ikupíya. Manní' ayonpa, imírí ton pe Cristo sa'mantasa' tanne, imakui'pí ya' eena emapu'tíya. ¹² Sírírí warantí mírírí yaní ayonpaya emapu'tíya, yairí pra awaní kai'ma teesenumenka ye'ka pe, moropai mírírí wenai, ne'ne' pe esenumenkato' kupí pí'

aako'mamí ya, moriya imakui'pí kupíya mîrîrî Cristo winîkî. ¹³ Moriya uurî pia mîrîrî entamo'kanto' wenai, imakui'pí ya' uyonpa ena emapu'tíuya ya, inî'rî mîrîrî ye'ka pí' entamo'ka pepîn, imakui'pí kupí uyonpaya emapu'tíuya namai.

9

Teseru Pî Paulo, Jesus Naipontî'pí Eseurîma

¹ Uyaipontînen ton pra man, tíse Paapaya neken uyaipontî. Mîrîrî wenai, uuriya kin î' kupi pepîn e'painon, î' wanî yairî epu'tíuya pikîrî? Jesus naipontî'pí pepîn kin uurî? Inna, inaipontî'pí pe wanî, maasa pra Uyepotorîkon Jesus era'matîpon uurî. Moropai amîrî'nîkon wanî innape iku'nenan pe, uyepotorî ton pe esenyaka'ma'pí wenai. ² Teuren tiaronkonya Jesus naipontî'pí pe ukupî pepîn. Tíise amîrî'nîkonya ukupî maasa pra innape uku'sa'ya'nîkon ye'nen. Innape Jesus naipontî'pí pe wanî esepu'tî aronne, maasa pra Jesus yapisi'píya'nîkon ayesa'kon pe, umaimu wenai.

³ Tiaron pensa Jesus naipontî'pí pe pra uku'sa' tiaronkonya yai, inkamoro maimu yuukuuya mîrîrî warantî. ⁴ Jesus naipontî'pí pe wanî ye'nen, î' rî tîrî to'ya ya uupia, uwuku ton tîrî to'ya moropai uyo' ton tîrî to'ya esenyaka'ma' tanne, yapisiuya pepîn kin e'painon? Kaane, yapisiuya e'painon, tiaronkon Jesus naipontî'sanya yapisi warantî. ⁵ Moropai ino'pítapai esenumenka ya, innape Jesus ku'nen wîrî' yarakkîrî upikîrî yaríuya pepîn e'painon? Inna, yaríuya e'painon, tiaronkon Jesus naipontî'sanya iku'sa' warantî, moropai Jesus ya'mî'san warantî, moropai Pedro warantî. ⁶ Yai pra uurî moropai Barnabé, anna neken esenyaka'ma kin e'painon anna yekkari yonpato'pe annaya? Kaane, awinîpai'nîkon yapisi annaya e'painon, Jesus naipontî'san pe anna wanî ye'nen.

⁷ O'non pata kin surara pe tíwe'sen esenyaka'ma yekare eta'pí anî'ya tekkari ton yonpapa. Tekkarî yepe' ton pí' esenyaka'masa' pra man. Manni' warayo' tekkari ye' ton pîmîtîponya tînpîmî'pí yeperu enapî pepîn kin e'painon? Kaane, enapîya, teesenyaka'ma'pí yepe' pe. Moropai tiaron, paakayami' esa' pe tíwe'sen, mîkîriya to' manatî yekku mo'ka pepîn e'painon, tîwuku ton? Kaane, imo'kaiya, itepe' pe. ⁸ Mîrîrî ye'nen warayo'kon maimu pí' neken eseurîma pepîn sîrîrî. Tíise moro man penaro' Moisés nuri'tî nekaremekî'pí Paapa maimuya taasa' mîrîrî warantî. ⁹ Taasai'ya man see warantî:

—Trigo pikka pí' ayekîn paaka yenyaka'maya'nîkon tanne,

inta kewa'títî. Tîwî trigo yonpa tekkarikon yonpaiya

Dt 25.4

—taasai'ya man. Mîkîrî paaka neken pí' Paapa eseurîma naka sîrîrî? ¹⁰ Anna pí' ka'rî eeseurîma sîrîrî? Inna, anna, teesenyaka'masanon pí' taiya sîrîrî. Manni' teesenyaka'masen ipîmî'pí moropai mîkîrî iteperu mo'kanen inkamoro esenyaka'ma tîmîrî'nîkon ton itonpa mo'kakonpa kai'ma. ¹¹ Mîrîrî warantî mîkîrî ipîmîtîponya ipîmî warantî, itekare ekaremekî'pí annaya akore'ta'nîkon. Mîrîrî yepe'pí warantî awinîpai'nîkon antîrîkon anapî'pai anna wanî sîrîrî, anna yekkari yennato' ton. ¹² Tiaronkon, Paapa ton pe teesenyaka'masanonya awinîpai'nîkon antîrîkon yapisi tíuya'nîkon nîmîkî tekkarikon yennato' ton. Mîrîrî warantî annaya nîrî yapisi nîmîkî pepîn kin e'painon? Inna, awinîpai'nîkon yapisi annaya e'painon.

Awinîpai'nîkon yapisi annaya e'pai tíise, yapisi annaya pra man. Tíise tamî'nawîrî yapîtanîpî'pí annaya. Mararî pra anna esenyaka'ma'pí anna yekkari yennato'pe, Cristo maimu ekaremekî annaya tanne. Mîrîrî kupî'pí annaya, maasa pra mîrîrî itekare ekaremekî annaya manenpaiya namai. ¹³ A'kî, epu'nenan amîrî'nîkon, epîremanto' yewî' ta teesenyaka'masanon tekkarikon yonpa mîrîrî teesenyaka'mato'kon winîpai. Moropai epu'nenan nîrî amîrî'nîkon, manni'kan tînpo'tîkon pe pemonkonyami' nenepî'san po'tînenanya tiyo'kon ton mo'ka, mîrîrî to' nenepî'pí yonpa. ¹⁴ Mîrîrî warantî nîrî, Uyepotorîkonya ta'pî manni'kan imaimu ekareme'nenanya tekkarikon ton yapisi e'painon, innape imaimu ku'nenan winîpai.

¹⁵ Tíise sîrîrî típose, mîrîrî warantî e'sa' pra wai. Moropai mîrîrî ye'ka anesa'pai wanî pí' kaareta menukauya pepîn sîrîrî aapia'nîkon. Maasa pra anî' pí' î' tesa'se pra esenyaka'ma pí' atausinpa kure'ne. Mîrîrî ye'nen mîrîrî uyeseru mo'ka anî'ya tîrîuya pepîn. Iwan pí' uusa'manta e'pai awanî ya, uyepe' ton anesa'pai wanî yentai. Maasa pra epe'mîra Cristo maimu ekaremekî pí' atausinpa mararî pra. ¹⁶ Tíise mîrîrî Cristo yekare ekaremekîuya pí' mî' pe atapurî pepîn sîrîrî. Maasa pra itu'se wanî yawîrî ikupîuya pepîn sîrîrî. Tíise ukupî ton pe uyepotorîya itîsa' wenai, ikupîuya. Maasa pra mîrîrî e'pîika'tînto' yekare ekaremekîuya pra awanî ya, "ekenne" tauya e'painon, Paapaya utaruma'tî e'painon. ¹⁷ Tíise uuwarîrî uurî esenyaka'mato'pe wanî ya, itu'se wanî yawîrî, moriya itepe'pí nîmîkîuya e'painon. Tíise sîrîrî esenyaka'mato' Paapa nîrî'pí ukupî ton pe. Mîrîrî ye'nen itu'se e'to' yawîrî pra, tíise itu'se Paapa e'to' yawîrî ikupîuya. ¹⁸ Mîrîrî ku'sau'ya wenai î' ye'ka see itepe'pí yapisiuya e'painon? Anî' nîrîrî yapisiuya pepîn. Î' yapisiuya e'pai tíise, î' tesa'se

pra awinípai'níkon, itekare ekaremekí pí' uuko'mamí. Mírírí ye'ka ekaremekíuya ye'nen, taatausinpai pu'kuru waní. „Maasa pra ikupíuya Cristoya uyaipontí'pí iku'to'peuya yentai.”

¹⁹ Uurí waní uyesa' tíwe'sen ton pra, tíise tamí'nawíronkon pemonkonyamí' poitírí pe e'kupí. Í' rí kupíuya e'painon itu'se e'to' pikírí, teuren ikupíuya pepín, maasa pra inkamoro kore'ta tu'ke panpí' pemonkonyamí'ya innape Cristo maimu kupí yu'se waní ye'nen. ²⁰ Mírírí ye'nen Judeuyamí' kore'ta waní yai, to' warantí waní'pí. To' yeseru kupí'piuya, maasa pra inkamoroya innape ikupí yu'se waní ye'nen. Tíise uuwarírí waní ya, to' yeseru Moisés nurí'tí nekaremekí'pí yawírí uuko'mamí pepín. Tíise to' kore'ta waní ya, to' yeseru yawírí uuko'mamí to' pokon pe. Maasa pra inkamoroya innape Jesus kupí yu'se waní ye'nen. ²¹ Mírírí warantí nírí, Judeuyamí' pepín kore'ta waní ya, Moisés yeserurí'pí yawírí pra, inkamoro Judeuyamí' pepín warantí. Maasa pra inkamoroya innape nírí itekare kupí yu'se waní ye'nen. (Mírírí kupíuya yai, Paapa maimu yawírí pra waní pepín tauya tíise, imaimu yawírí waní maasa pra Cristo poitírí pe waní ye'nen.) ²² Moropai tiaronkon a'tu'mínan, mararí Cristo maimu epu'nenan inkamoro kore'ta waní ya, to' yeseru warantí uyeseru waní, to' yewankono'mauya namai. Maasa pra inkamoro ena yu'se waní ye'nen meruntí ke panpí'. Mírírí ye'nen tamí'nawíronkon kore'ta waní ya, inkamoro yeseru kupíuya, inkamoro yonpakon píika'títo'peuya. —Aka, yairí pra iteseru waní —taa to'ya namai, ikupíuya.

²³ Mírírí kupíuya tamí'nawírí maasa pra Cristo yekare eta tamí'nawíronkonya yu'se wai. Moropai inkamoro pokonpe Cristo winípainon morí pu'kuru yapí'to'peuya, mírírí kupíuya. ²⁴ A'kí, epu'nenan amírí'níkon. To' eka'tunto' ya' tamí'nawíronkon teeka'tunsenon eka'tumí iki'pí winíki. Tíise tamí'nawíronkonya to' nítírí yapísí pepín. Maasa pra yairí pra inkamoro eka'tumí. Tíise manni'kan neken, yairí teeka'tunsanonya to' nítírí yapísí. Mírírí warantí, morí pe ako'mantí Paapa nítírí yapísíkonpa. Yairí awaníkonpa Cristo maimu yawírí ako'mantí. ²⁵ A'kí, tamí'nawíronkon manni'kan pemonkonyamí' tiaronkon yentai meruntí ke awaníkonpa. Teeka'tumíkonpa ekoneka, í' tiaron tíku'se pra, tiwinan kupí pí' to' ko'mamí. Maasa pra mírírí ku'sa' tíuya'níkon típo, tiaronkon yentai to' e'sa' ya, to' napísí ton moro awaní mírírí, aro' pe. Tíise mírírí to' napísí'pí ko'mamí pepín ipatíkarí. Tíise morí pe uurí'níkon ekoneka sirírí non po, tiwin pí' sí'ma Paapa yeseru pí' taatapi'se, uyarakkokon, aro' yapí'to'pe'níkon, ipatíkarí tíiko'mansen. ²⁶ Mírírí ye'nen uurí eka'tumí pepín se' tapairí. Tíise ito'sarí eka'tumí manni' warayo' teeka'tunto' kí'pí ya' teeka'tunsen warantí. Moropai uurí waní manni' warayo' se' tapairí í' pa'típí'sen warantí pra, tíise uuko'mamí morí pe tepu'se. ²⁷ Mírírí ye'nen tesa' ye'tíno'piya ne'ne' epu'tí tíuya namai, manni' warantí uurí etí'ninma morí pe, imakuí'pí kupíuya namai. Maasa pra tiaronkon pí' mírírí itekare ekaremekíuya típo, Paapa pia uurí erepamí ya, —Cristo maimu yawírí pra aako'mansa' nai —taiya namai, yawírí uuko'mamí.

10

Mia' Ke Ikonekasa' Yapurí To'ya Namai

Pauloya To' Panama

¹ Uyonpayamí', awenpenatakon yu'se waní sirírí penaronkon utamokon rí'san manni'kan Judeuyamí', Moisés nurí'tí pikírí ití'san yarakkírí e'kupí'pí pí'. Inkamoro yarí'pí Paapaya tamí'nawírí katupuru wenairí moropai inkamoro rekku'nípí'pí Paapaya tamí'nawírí kure'nan pírana, suuyu itese' arakkita pí', tímeruntíri ke. ² Mírírí warantí tamí'nawíronkon inkamoro esenpatakona'pí Moisés wenairí to' wítíto'pe, Cristo wenairí wítínto'pe esenpatakonan warantí. Maasa pra katupuru, Paapa winípainon wenairí to' wítí ye'nen, moropai pírana arakkita pí' to' wítí ye'nen, Moisés wenairí to' wítí'pí ipemonkono pe. ³ Moropai inkamoroya tamí'nawírí sí'ma Paapa nítírí'pí yekkari waní enapí'pí keren po. ⁴ Moropai inkamoroya tamí'nawírí sí'ma tíwukokon pe Paapa nítírí'pí enírí'pí tí' yai. Manní' tí' waní'pí Cristo warantí, maasa pra míikíríya inkamoro ko'manní'pí'pí. ⁵ Mírírí warantí tamí'nawíronkon ko'manní'pí'pí Paapaya. Teuren míiwíni tíise tu'kankon waní'pí Paapa maimu yawírí pra. Mírírí wenai, Paapaya to' tí'ka pinunpa'pí keren poro.

⁶ Tarípai seení' tamí'nawíron e'kupí'pí pí' esenumenkan e'pai man, penaronkon pemonkonyamí' waní'pí warantí uurí'níkon waní namai, imakuí'pí yu'se e'ní namai. ⁷ Mírírí ye'nen mia' ke ikonekasa' kísapurítí, penaronkonya yapurí'pí warantí pra. Maasa pra awe'menkasa' man Paapa kaaretarí po. Taawon see warantí:

—Inkamoro Paapa pemonkonoyamí' eretasa' entamo'kanto' pí', moropai tekkarikon yonpa'pí to'ya.

Moropai tíwukokon enírí'pí to'ya.

Moropai mírírí típo, inkamoro mananu'pí taatausinpai.

Mírírí kupí'pí to'ya mia' ke ikonekasa' yapuríkonpa

—taasai'ya man. ⁸ Mírírí warantí nírí se' tapairí wírí'sanyamí' yarakkírí e'ní e'pai pra man, pena ikupí'pí to'ya warantí. Pena mírírí ku'sa' to'ya wenai, tu'ke 23.000 kaisarí pemonkonyamí' wí'pí Paapaya tiwin wei tíise. ⁹ Mírírí warantí penaronkonya Paapa yonpa'pí warantí, Cristo yonpapai pra man. Maasa pra pena mírírí warantí Paapa yonpasa' to'ya wenai, ikíiyamí' tírírí'pí Paapaya to' ye'kapí'to'pe to'ya, moropai to' e'tí'ka'pí. ¹⁰ Mírírí ye'nen amírí'nikonya ayesanonkon, Cristo nítírí'pí yasi'sirunpa e'pai pra man, penaronkonya tesanonkon Paapa nítírí'pí yasi'sirunpa'pí warantí. Moropai mírírí wenai Paapaya inserí yarima'pí to' tí'kai.

¹¹ Tamí'nawírí sírírí e'kupí'pí utamokon penaronkon yarakkírí. Mírírí waní uurí'nikon nepu'tí ton pe sírírípe, í' kai'ma Paapaya ikupí tímaimu yawírí pra tíiko'mansenon yarakkírí. Moropai mírírí menuka'pí penaronkonya, sírírípe uurí'nikon pí' ekareme'nen pe, sírírí pankon tíiko'mansenon. Maasa pra uurí'nikon ko'manto' man pata ataretí'ka kupí tanne. ¹² Mírírí ye'nen aní' esenumenka ya yairí tíwaní kai'ma, meruntí ke tíwaní pí', aka, míkírí ye'ka esenumí, Paapa piapai aatarima. Mírírí namai, tíwari múkírí ko'mamí e'pai awaní, imakuí'pí kupí tíuya namai. ¹³ Imakuí'pí anku'pai tamí'nawíronkon pemonkonyamí' e'to', mírírí rí erepamí sírírí apona'nikon. Tíise ayentainokon awaní tírírí Paapaya pepín. Maasa pra taasa' tíuya yawírí ikupí'ya. Imakuí'pí yapítanípikonpa meruntí tíríríya aapia'nikon, imakuí'pí kupí'ya'nikon namai.

¹⁴ Mírírí ye'nen uyonpamí' uwakíríkon pu'kuru mia' ke ikonekasa' kísapurítí. ¹⁵ Sírírí eseurímato', epu'nenan pí' eseuríma sírírí, amírí'nikon pí'. Mírírí ye'nen eseurímato' pí' esenumenkati, yairí, yairí pra ikupí'ya'nikon pí'. ¹⁶ Cristo sa'manta'pí pí' enpenatati. Uurí'nikon ton pe tímíní kansai'ya pí' enpenatan, mírírí uwukukon enírí yai. Moropai trigo puusa' yaku'nikon yai, uurí'nikon yarakkírí Cristo ko'mamí, maasa pra uurí'nikon ton pe tíisa'mantasa' wenai. Ipemonkono pe e'ní eesepu'tí, mírírí wenai. ¹⁷ Teuren aríníke e'ní tanne, mírírí tíwiran trigo puusa' pí'rikkapí'sa' yaku uurí'nikonya, tíwin pí' si'ma. Moropai mírírí ya'sa' wenai, tíwin e'ní ipemonkono pe esepu'tí.

¹⁸ Maasa enpenatati Judeuyamí' pí' manní'kan Paapa yapuríkonpa to' nípoto' yonpa yaanenani pí'. Mírírí yaní to'ya wenai, inkamoro pia Paapa ko'mamí típemonkono pe to' kupí tíuya ye'nen. ¹⁹ Í' ankapai waní epu'tí pí' naatí mírírí yekare pí'? Mírírí mia' ke ikonekasa' pia to' narí'pí entamo'kanto' waní tiaron pe? Kaane, entamo'kanto' rí waní. Mírírí mia' ke ikonekasa' waní to' yepotorí pe pu'kuru? ²⁰ Kaane, mírírí pí' eseuríma pepín sírírí. Tíise tauya manní'kan pí' mia' ke ikonekasa' yapurínenanya tínpotikon yari kiní imakuí'san o'ma'kon pia, makuí'poitírítonon pia, Paapa pu'kuru pia pra. Inkamoro waní esenku'tísa'kon pe. Mírírí ye'nen mírírí ye'ka ku'nenan kore'ta awaníkon yu'se pra wai. Inkamoro ye'kakon, makuí'poitírítonon yarakkírí aako'mamíkon yu'se pra wai. ²¹ Mírírí warantí si'ma Cristo sa'manta'pí pí' enpenatan pe tení'sen enírí ye'ka pe, makuí'poitírítonon pia to' narí'pí pí' entamo'kan eseríke pra man. Mírírí wenai asakí'ne yapurí e'pai pra man. ²² Mírírí kupí'nikon ya, Uyepotoríkon ekore'ma yu'se e'ní mírírí? Mírírí kupí'nikon wenai Uyepotoríkon yentai meruntí ke e'ní kai'ma e'ní mírírí?

²³ Tiaronkonya taa: —“Mírírí kí'ku'tí”, taa Paapaya pra awaní ya, í' itu'se e'níto' kupí uurí'nikonya í' waní' pra —taa to'ya. Inna seru' pepín. Tamí'nawírí tíku'sen waní morí pe, í' anku'pai e'níto' kupí, tíise mírírí tamí'nawíron unku'kon waní pepín morí pe, tiaronkon píika'tíya pra awaní ya. ²⁴ Mírírí ye'nen aní'ya itu'se tíwe'to' yawírí ikupí e'pai pra man. Tíise tiaronkon píika'títo'pe ikupí e'pai man.

²⁵ Mírírí ye'nen tamí'nawírí tansen, to' e'repato' yennaya'nikon ya, yennatí aní' tekaran-mapoi pra. Mía' ke ikonekasa' itíisa' mírírí? tíkai pra yennatí. Mírírí waní imakuí'pí pe awaní kai'ma teesenumenka pra yennaya'nikon. ²⁶ Aní' yekaranmapoya'nikon pepín maasa pra Paapa maimuya taasa' man

—Sírírí pata esa' pe, moropai tamí'nawírí sírírí pata po tíiko'mansen esa' pe Uyepotoríkon waní

SI 24.1

—taasai'ya man.

²⁷ Akí, pemonkon, innape Jesus ku'nen pepínya ayetakon ya, tewí' ta ipíkírí attí ya entamo'kai, tamí'nawírí intírí aapia yonpakí, í' waní' pra. —O'non pata pai seení' eporí pí' nan? —taa e'pai pra man. Yairí, yairí pra yaní'ya'nikon epu'tíkonpa, aní' kísekaranmapotí.

²⁸ Tíise mírírí tanne, tiaronya taa ya apí': —Seení' entamo'kanto' waní morí pe pra, maasa pra mia' ke ikonekasa' pia yaasa' sírírí —táiya ya apí', mírírí yaníya e'pai pra man. Maasa pra mírírí yansa' ya, imakuí'pí pe awaní kai'ma tiaron esenumenka. Moropai mírírí teesenumenkato' yawírí pra ikupí'ya emapu'tíya namai, mírírí kisaní. ²⁹ Amírí pia imakuí'pí pe awaní pepín, tíise míkírí pia imakuí'pí pe awaní. Mírírí ye'nen míkírí esenumenka wenai, mírírí yaníya pepín. Maasa pra —Í' waní' awaní pepín mírírí yaní'ya ya —eesenumenka ya, í' waní' kin awaní ye'nen tiaronya unku'pí ton ekaremekí e'painon,

teesenumenka yawírí? ³⁰ Morí pe man Paapa, taasau'ya tanne uyekkari pí' tíise, í' wani' kin awani ye'nen mírírí pí' tiaronkon wo'ma'ta?

³¹ Mírírí pí' tauya sírírí. Í' amírí'níkon nenapí moropai aninníríkon, tamí'nawírí í' kupíya'níkon manní', mírírí ku'tí Paapa yapuríto'pe tiaronkonya, anukupíkon era'masa' tíuya'níkon ya. ³² Tiaronkon ma'nípanen pe pra ako'mantí, innape Jesus ku'to'pe to'ya, manní'kan Judeuyamí'ya iku'to'pe, moropai Judeuyamí' pepínya nírí, moropai a'tu'mínankon innape Jesus ku'nenan ko'manto'pe iní' panpí' Paapa maimu yawírí. ³³ Mírírí ku'tí, uuríya ikupí manní' warantí. Tíwakíríkon pe uku'to'pe tamí'nawíronkonya tamí'nawírí í' kupíuya. Mírírí kupíuya upí'rí esenumenka wenai pra, tíise tamí'nawíronkon e'píka'tí yu'se wani ye'nen.

11

¹ Mírírí ye'nen uuríya ikupí manní' warantí ikupíya'níkon yu'se wai, í' kai'ma Cristo níkupí'pí warantí ikupí pí' uuko'mamí yawírí.

Í' Kai'ma Wírí'sanyamí' E'to' Soosi Ta Yekare

² Apí'níkon atausinpan pí' wai kure'ne, maasa pra uyeseru pí', unekaremekí'pí pí' awenpenatakon ye'nen. Moropai í' kai'ma esenupa'pí pí' ayenupa'píuya'níkon yawírí ikupí pí' aako'mamíkon ye'nen, atausinpasá' sírírí.

³ Tíise moro man unekaremekí ton, anepu'tíkon ton. Tamí'nawíronkon warayo'kon pu'pai pe Cristo wani. Moropai warayo'kon wani tíno'píkon pu'pai pe. Moropai Paapa wani Cristo pu'pai pe. Mírírí epu'tíya'níkon yu'se wai. ⁴ Mírírí ye'nen anukupíkon ton ekaremekíuya sírírí. Warayo'ya teepírema ye'ka pe, moropai Paapa maimu ekaremekí tíuya ye'ka pe, típu'pai ya'santísa' ya, míkíríya Cristo, tesa' pe tíwe'sen yeppe'nípi mírírí. ⁵ Tíise wírí'ya típu'pai ya'santísa' pra awani ya, tínyo kenan yeseru pe, mírírí warantí sí'ma eepírema ya, moropai Paapa maimu ekaremekíya ya, tesa' pe tíwe'sen, tínyo yeppe'nípiya mírírí. Mírírí warantí awani, manní' wírí'ya típu'pai ya'tísa' ya, tínyo yeppe'nípi manní' warantí. Maasa pra pemonkonyamí' esenumenka ipí' see warantí, eseporo rí tíwe'sen pe míkírí wani kai'ma. Mírírí wenai tínyo yeppe'nípiya, típu'pai ya'santísa' tíuya pra awani ya. ⁶ Moriya típu'pai ya'tísa' e'pai awani, ya'santí tíuya pra awani ya, tínyo kenan yeseru yawírí. Tíise típu'pai ya'tísa' pí' tíweppení epu'tí wírí'ya ya, moríya típu'pai ya'santíya e'pai awani. ⁷ Tíise warayo'ya típu'pai ya'santí yu'se awani pepín. Maasa pra tíwarantí míkírí warayo' kupí'pí Paapaya, tiaronkonya tapuríto'pe, títukupí'pí warayo' wenai. Tíise wírí' koneka'pí Paapaya, tiaronkonya inyo yapuríto'pe, ino'pí wenai. ⁸ Moropai iwenai inyo yapurí to'ya nírí maasa pra warayo' ku'sa' Paapaya pra man wírí' winípai, tíise wírí' kupí'pí Paapaya warayo' winípai. ⁹ Moropai warayo' konekasa' Paapaya pra man tíno'pí píka'tínen pe, tíise wírí' koneka'pí Paapaya inyo píka'tínen pe. ¹⁰ Mírírí ye'nen tínyo maimu pe wírí' e'pai awani. Típu'pai ya'santí wírí'ya ya, típu'pai pe warayo' wani ekaremekíya. Mírírí era'ma inseríyamí'ya tíwakíríkon pe.

¹¹ Míiwíni tíise Paapa pia, sa'nírí to' wani ípíku pe. Warayo' wani wírí' yu'se moropai wírí' wani warayo' yu'se. Tíwínsarí to' ko'mamí pepín, tíise sa'nírí to' ko'mamí. ¹² Maasa pra warayo' winípai wírí' konekasa' Paapaya. Moropai wírí' winípai warayo' esenpo emapu'tí'piya. Mírírí ye'nen tamí'nawírí mírírí wani Paapa níkupí pe. ¹³ Tarípai esenumenkatí aawarírí'níkon í' wani yairí Paapa pí' wírí' epírema ya, tínyo kenan yeseru pe pra, típu'pai ta'santíni pra? ¹⁴ Maasa pra warayo' wani ya kusan pe ípu'pai, wírí' pe pra sí'ma míkírí eppení maasa pra iteseru pepín míto'pe. ¹⁵ Tíise wírí' kusan pe ípu'pai wani ya morí pe awani. —Ema'non pe awani —taa to'ya. Maasa pra iteseru pe itíisa' pe awani, mírírí ípu'pai ya'san warantí kusan pe awe'to'pe. ¹⁶ Tíise akore'ta'níkon aní' wani ya, —Kaane, wírí' yeseru wani tiaron pe —taiya ya, í' kai'ma see tauya e'painon? Maasa pra —Tínyo kenan yeseru pe típu'pai ya'santí wírí'ya e'pai man —taa annaya tamí'nawíronkon innape Jesus ku'nenan pí'. Tiaron pe aní' panama annaya pepín. Moropai tamí'nawíronkon tiaronkon innape Jesus ku'nenan kore'ta, wírí'sanyamí' ko'mamí mírírí warantí.

Entamo'kanto' Uyepotoríkon Sa'manta Pí' Enpenatan Pe
(Mt 26.26-29; Mc 14.22-25; Lc 22.14-20)

¹⁷⁻¹⁸ Tarípai amírí'níkon anpanamapai wani sírírí ayeserukon wenai. Maasa pra mírírí ayekarekon eta'piuya moropai innape anku'pítíkon kupí'piuya. Tíise mírírí pí' ayapuríuya'níkon pra wai, maasa pra soosi ta eeperepítíkon kaisarí eesiyu'pítíkon pí' awaníkon. Mírírí wenai aní' píka'tíya'níkon pepín. Tíise tiaronkon yaka'maya'níkon. Paapa yeseru yawírí to' ko'mamí pepín amírí'níkon níkupí wenai. ¹⁹ A'kí, yai pra amírí'níkon kore'ta moro to' wani e'menka'san, awe'pantakasa'kon. Moropai mírírí wenai tamí'nawíronkonya epu'tí, aní'kan wani yairí tíwe'sanon pe, Cristo yeseru yawírí tíwe'sanon pe. ²⁰ Í' pensa eeperepíkon

yai entamo'kai, mîrîri eeperepîto'kon wanî pepîn Uyepotorîkon sa'mantato' pî' awenpenatato'kon pe. ²¹ Maasa pra awentamo'kakon yai, tiwin pî' si'ma awentamo'kato'kon yanîya'nîkon taasare'tîi, emî'ne tiaronkon tîise. Moropai amîrî'nîkonya enîri awukukon kure'ne eetîmîkon pîkîri, tiaronkon pia î' tîriya'nîkon pra. ²² Mîrîri warantî ikupîkonpa ayewî'kon ton pra kin nai? Ayewî'kon ta si'ma awentamo'kakon awukukon enîriya'nîkon e'painon itu'se awanîkon pîkîri. Tîise ayonpayamî'ya era'ma tanne, mîrîri warantî ikupîya'nîkon ya, Paapa pemonkonoyamî' innape Jesus ku'nenan yewanmîriya'nîkon esepu'tî mîrîri. Moropai manni'kan sa'ne î' ton pra tîwe'sanon inkamoro yeppe'nîpiya'nîkon mîrîri. Mîrîri kupîya'nîkon wenai î' kai'ma tauya e'painon apî'nîkon? Ayapurîuya'nîkon ka'rî mîrîri pî'? Kaane mîrîri pî' ayapurîuya'nîkon pra wai.

²³ Maasa pra sîrîri Uyepotorîya uyenuwato' uupia intîri'pî mîrîri ekaremekî'piuya apî'nîkon. Uyepotorîkon Jesus yapîsî to'ya yai, mîkîriya trigo puusa' yapîsî'pî moropai eepîrema'pî Paapa pî'. —Mori pe anna yuu ton tîri pî' nai —ta'piya. ²⁴ Mîrîri taasa' tîuya tîpo, mîrîri trigo puusa' pîrikka'piya moropai ta'piya: —Sîrîri wanî sîrîri uyesa' warantî, maasa pra sîrîri uyesa' tîriuya sîrîri, uusa'manta amîrî'nîkon ton pe. Mîrîri ye'nen sîrîri ya'tî uusa'manta pî' awenpenatakon pe. ²⁵ Mîrîri warantî nîri tîwentamo'kakon tîpo, pisa yapîsî'piya moropai ta'piya: —Sîrîri uva yekku wanî umîni warantî. Maasa pra uusa'mantato' wanî amanen pe î' kai'ma Paapa yarakkîri pemonkonyamî' esetato' pe. Moropai î' kai'ma tîpemonkonon pe Paapaya pemonkonyamî' kupî sîrîri umîni wenai —ta'piya. —Sîrîri enî'kî, moropai enîri pî' ako'mantî, amîrî'nîkon ton pe iku'sau'ya pî' awenpenatakonpa. ²⁶ Mîrîri ye'nen sîrîri yakuya'nîkon kaisari moropai uva yekku enîriya'nîkon kaisari Jesus îipi pîkîri, aasa'manta'pî pî' awenpenatakon ekaremekîya mîrîri.

²⁷ Mîrîri ye'nen se' tapairî anî'ya trigo puusa' yaku ya, moropai imîni pe uva yekku enîriya ya, yairî pra awanî. Imakui'pî kupîya, tîmîri ton pe Uyepotorîkon sa'mantato' yapurîya pepîn. ²⁸ Mîrîri namai Uyepotorîkon winîpainon trigo puusa' yaku rawîri, moropai uva yekku enîri rawîri, tiwin pî' si'ma î' uuri'nîkon nikupî'pî yako'menka e'pai awanî. Moropai mîrîri ekoneka e'pai awanî, mori pe e'nîto'pe Paapa yarakkîri. Mîrîri tîpo yaku moropai enîri. ²⁹ Maasa pra uuri'nîkon ton pe Jesus sa'manta'pî pî' teesenumenkai pra, anî'ya trigo puusa' yaku ya, yakuiya se' tapairî. Moropai mîrîri uva yekku enîriya se' tapairî. Moropai mîrîri wenai mîkîri taruma'tî Paapaya. ³⁰ Mîrîri warantî enî'sa'ya'nîkon ye'nen, amîrî'nîkon kore'ta tu'ke pri'ya pra awanîkon moropai a'tu'mîra awanîkon. Moropai tiaronkon sa'manta'pî mîrîri wenai. ³¹ Mîrîri namai uuri'nîkon esera'ma e'pai awanî, uyeserukon yako'menka e'pai awanî, î' ton pra esepu'nîto'pe esenumenkato' ya'. Mîrîri warantî e'nî ya, Paapaya uuri'nîkon taruma'tî pepîn. ³² Tîise mîrîri warantî imakui'pî pe e'nî ye'nen, Uyepotorîkonya uuri'nîkon taruma'tî mîrîri uyeserukon rumakato'pe, imakui'pî ku'nenan pokonpe uuri'nîkon yenumî tîuya namai apo' ya'.

³³ Mîrîri ye'nen uyonpayamî', î' pensa eeperepîkon ya, Uyepotorîkon sa'mantato' pî' tîwenpenatato' awentamo'kato'kon pî', tiaronkon nîmî'ti to' pokonpe awentamo'kakonpa. ³⁴ Tîise anî' wanî ya emî'ne akore'ta'nîkon, mîkîri entamo'ka e'pai awanî tewî' ta, eeperepîkon rawîri, Paapaya atarumatîkon namai. Mîrîri pî' neken tauya sîrîri. Tiaron moro man eseurîmato', tîise akore'ta'nîkon erepansa' yai, mîrîri pî' ayeurîmauya'nîkon.

12

Morî Yekaton Wannî Nîtrîkon

¹ Uyonpayamî', eseurîma sîrîri î' kai'ma Morî Yekaton Wannî nîtrî pî' esenyaka'manto'pe Paapa tonpe. Mîrîri epu'tîya'nîkon yu'se wai. ² Maasa pra pena Paapa epu'tîya'nîkon pra awanîkon yai, mia' ke ikonekasâ' eseurîmakoi pepîn yapurî'piya'nîkon teesenukî. ³ Mîrîri ye'nen epu'tîya'nîkon yu'se wai, î' wanî Paapa eseurîma Morî Yekaton Wannî wenai. Moropai mîrîri wanî pra awanî ya, î' wanî tiaron eseurîma. Sîrîri warantî epu'tîya'nîkon: Morî Yekaton Wannî maimu pe anî' eseurîma ya, eseurîma pepîn: —Jesus taruma'tîti —taiya pepîn, maasa pra Morî Yekaton Wannî wanî ye'nen îipia. Moropai Morî Yekaton Wannî ton pînya —Uyepotorî pe Jesus wanî —taa pepîn, maasa pra îipia Morî Yekaton Wannî ton pra awanî ye'nen.

⁴ Morî Yekaton Wannî nîtrî yeseru wanî tu'ke. Tîise tamî'nawîri mîrîri tîrtîpon wanî tiwin.

⁵ Mîrîri intîri'pî esenyaka'manto' yeseru wanî mîrîri tu'ke, tîise mîkîri uyepotorîkon wanî tiwin. ⁶ Tiwin pî' e'nî tanne, esenyaka'man epu'nen pe Morî Yekaton Wannî nîtrî ke. Tîise tiwinan Paapaya uuri'nîkon yenyaka'ma tiwin pî' e'nî tanne esenyaka'manto' ku'to'pe.

⁷ Mîrîri ye'nen esepu'tî, anî' pia Morî Yekaton Wannî wanî iteseru wenai. Maasa pra î' rî kupîya, ikupîya tamî'nawîronkon pîka'tîto'pe. Mîrîri ton pe Paapaya itîri'pî tiwin pî' uuri'nîkon kaisari. ⁸ See warantî ikupîya: Tiwinan pia epu'nen pe awe'to' ton tîriya, tiaronkon yeurîmato'peya Paapa yeseru pî'. Moropai tiaron pia itîriya pakko

pepín eeseurímato'pe, Paapa maimu pí' pemonkonyami'ya epu'to'pe í' kai'ma típíka'tíkon Paapaya. ⁹ Míikírí Morí Yekaton Wanníya ífírí tiaron pia innape tíku'to'íya ton, eepíremato'pe. Moropai tínesafí yapísí tíuya epu'tíiya. Moropai tiaron pia meruntí tíríiya prí'yawonkon pepín yepí'títo'peiya. ¹⁰ Moropai tiaron pia meruntí tíríiya ikupí eseríkan pepín ku'to'peiya. Moropai tiaron pia itíríiya itekare Paapa winípainon ekareme'to'peiya tiaronkon pí'. Moropai tiaron pia epu'nen tíríiya mírírí itekare tíwinípaino pe awaní epu'to'peiya, moropai tiaron winípaino pe awaní epu'to'peiya nírí, Morí Yekaton Wanní winípaino pe pra. Moropai tiaron pia itíríiya tiaronkon maikon ku'to'peiya to' maimu tepu'se pra. Moropai tiaron pia itíríiya, mírírí ye'ka tiaronkon maikon ekareme'to'peiya, í' taasa' mírírí maiya ekareme'to'peiya. ¹¹ Tamí'nawírí míríríkon waní míikírí Morí Yekaton Wanní níkupí pe. Míikíríya ífírí sí'ta tiwin pí' e'ní tanne, itu'se tíwaní píkirí.

Tiwin Uyesa'kon Tíise Tu'ke Iwaikkatoi Waní

¹² Mírírí warantí ikupíiya, maasa pra Cristo yarakkírí uurí'níkon e'to' waní pemonkon esa' warantí. Tiwin pemonkon esa' tíise tu'ke itemanne waní í'pukon, moropai itenyakon, itenukon míríríkon waní tu'ke. Mírírí tíise tu'ke tiwinan pemonkon pe awaní. Mírírí warantí uurí'níkon waní, Cristo esa' pe. ¹³ Tamí'nawíronkon uurí'níkon Judeuyamí, moropai Judeuyamí' pepín moropai itesa' pínon moropai tesa' kenankon waní tiwin. Maasa pra uurí'níkon yenpatakona tíuya yai Morí Yekaton Wanníya uurí'níkon kupí'pí tiwin, uyesa'kon pe awe'to'pe. Míikírí Morí Yekaton Wanní tírípí Paapaya tiwin pí' e'ní tanne uurí'níkon pia aako'manto'pe uyarakkírí'níkon.

¹⁴ Akí, pemonkon esa' waní pepín iwaikkatoi pe iku'sa' pe. Tíise awaní tamí'nawírí itemanne waní yarakkírí. ¹⁵ Mírírí warantí tíise í'puya taa ya: —Í' waní' awaní ye'nen itenya pe pra uurí waní'pí? Ipi' e'pai pra wai —taiya eseríke pra awaní. Maasa pra iwaikkatoi pe tíwaní ye'nen, ipoi eemo'ka eseríke pra awaní. ¹⁶ Moropai ipanaya taa ya: —Í' waní' awaní ye'nen itenu pe pra uurí waní'pí? Mírírí ye'nen emo'ka sírírí ipoi —taiya eseríke pra awaní, iwaikkatoi pe tíwaní ye'nen. ¹⁷ Tíise tamí'nawírí itenu pe awaní ya, o'non ye'ka pe í' rí eta uurí'níkon ya e'painon? Moropai tamí'nawírí ipana pe awaní ya, í' kai'ma í' pu'níku e'painon? Í' pu'níku pepín. ¹⁸ Tíise Paapaya tiwin pí' e'ní tanne ipata'se'kon ya' itírípí uyesa'kon pí' itu'se tíwaní yawírí. ¹⁹ Tíise tamí'nawírí tiwin e'pai itemanne waní ya, itesa' ton pra awaní e'painon. ²⁰ Tíise tiwin pra, tu'ke itemanne awaní tíise, tiwin itesa' awaní.

²¹ Mírírí ye'nen itenuya taa eseríke pra awaní itenya pí': —Ayu'se pra wai —taiya eseríke pra awaní. Moropai ipu'paiya taa eseríke pra awaní í'pu pí': —Ayu'se pra wai —taiya eseríke pra awaní. ²² Maasa pra mírírí a'tu'múra panpí' tíwe'sen temanne yu'se uyesa'kon waní. ²³ Moropai mírírí í' pe pra rí awaní kai'ma esenumenkanto' teuren tíise mírírí wakíma e'pai awaní. Moropai mírírí napontí morí pe e'níto'pe. Moropai iwaikkatoikon imakuí'pí pe panpí' tíwe'sen mírírí yenomí e'pai awaní, tiaronkonya era'ma namai. ²⁴ Tíise tiaronkon moríkon panpí' kupí pepín mírírí warantí. Mírírí warantí Paapaya tu'ke sí'ta ikupí'pí uyemannekon ton. Mírírí ye'nen morí pe tíwe'sen yenomí pepín, tíise imakuí'pí panpí' tíwe'sen mírírí yenomí e'pai awaní. ²⁵ Mírírí warantí ikupíiya, mírírí uyesa'kon yemane esenyaka'manto'pe tímurukun pe, í' iwaikkatoi e'taruma'tí namai, tíise morí pe, e'to' yawírí ko'manníto'pe. ²⁶ Mírírí ye'nen tiwin iwaikkatoiya tímoron epu'tí ya, tamí'nawírí uyesa'konya epu'tí ikaisarí. Mííwíni pra awaní ya, morí pe tiaron iwaikkatoi yapurí aní'ya ya, tamí'nawírí uyesa'kon yapuríya nírí.

²⁷ Mírírí warantí tiwin pí' e'ní tanne, uurí'níkon waní sírírí Cristo esa' pe. Iwaikkatoi pe e'ní sírírí. ²⁸ Mírírí ye'nen Paapaya típemonkonyamí' tírípí to' pata'se'kon ya' tonpayamí' kore'ta to' esenyaka'mato'pe. E'mai' pe tínaipontíkon ton tírípíiya to' pata'se' ya'. Moropai to' ye'ma'pí pí' tímaimu ekareme'nenan tírípíiya. Moropai inkamoro ye'ma'pí pí' pemonkonyamí' yenupanenan. Moropai mírírí típo tíku'sen pepín ku'nenan. Moropai mírírí típo prí'yawonkon pepín yepí'tínenan. Moropai tiaronkon píika'tínenankon. Moropai tiaronkon ye'mai'norí tonkon. Moropai tiaronkon maikon ku'nenan tonkon, ipí' teesenuapai pra. Tamí'nawírí inkamoro tírípíiya típemonkonyamí' kore'ta soosi ta to' esenyaka'mato'pe. ²⁹ Tíise inkamoro waní pepín tamí'nawírí taipontísanon pe. Moropai Paapa maimu ekareme'nenan pe tamí'nawíronkon waní pepín. Moropai pemonkonyamí' yenupanenan pe tamí'nawíronkon waní pepín. Moropai tamí'nawíronkonya tíku'sen pepín kupí pepín. ³⁰ Moropai tamí'nawíronkonya prí'ya pra tíwe'sanon yepí'tí pepín. Moropai tamí'nawíronkonya tiaron maikon kupí pepín teesenuapai pra ipí'. Moropai tamí'nawíronkonya í' taasa' mírírí tiaronkon maikonya ekaremekí pepín. ³¹ Tíise morí panpí' Morí Yekaton Wanní nítírí yu'se e'tí, mírírí yapísíkonpa.

Tarípai mírírí warantí aako'mamíkon tanne, ipíku panpí' ankupíkon ton ekaremekíuya sírírí.

13

E'sa'namanto'

¹ Tamí'nawíronkon pemonkonyami' maimu kupiuya ya mori pe, moropai inseriyami' maimu niri kupiuya ya, tiise e'sa'namato' ton pra awani ya, i' pe pra ri awani e'painon. I' ri tauya ya, tauya se' tapairi, turun turun taawon waranti, maasa pra tiaron yeurimauya umaimu ke neken, miikiri tisa'namai pra. ² Moropai uuriya mori pe Paapa maimu ekaremeki ya, tamí'nawíronkon pemonkonyami' pi' epu'nen pe wani ye'nen, moropai tamí'nawíron epu'tiuya ya, ani' nepu'ti pepin, tiise Paapa nepu'ti epu'tiuya ya, moropai kure'ne innape ikupiuya wenai wi' mo'tanipiuya ya, ipata'se' yapai tiaron pata pona, tiise e'sa'namato' ton pra awani ya tiaronkon yarakkiri i' pe pra ri uuri wani. ³ Moropai tamí'nawiri uyemanne pe tiwe'sen tiriuya ya, tiwe'taruma'tisanon pia to' piika'tito'peuya, moropai Paapa esenyaka'mato' wenai, uusa'mantato'pe eturumaka ya, upo'tito'pe to'ya, tiise e'sa'namato' ton pra si'ma miriri kupiuya ya, i' pe pra ri awani. I' eporiuya pepin miriri wenai.

⁴ Maasa pra e'sa'namanto' wani teekore'masen pe pra, mori pe awani. Moropai e'sa'namanto' wani ikinmuwani emapu'tinen pe pra. Moropai mi pe e'ni emapu'tinen pepin, tiaronkon yentai atapurin emapu'tinen pepin. ⁵ E'sa'namanto' yarakkiri e'ni ya, tiaronkon tinamai pra eseuriman pepin. Moropai uuwariri'nikon neken esenumenkan pepin tiise tiaronkon pi' niri enpenatan. Atatasi'sirunpai pra e'ni pepin, tiaronkon kupi pepin uyewanmakon pe, uwiniki'nikon to' nikupi'pi wenai, tiise to' sa'nama. ⁶ E'sa'namanto' yarakkiri tiwe'sen pemonkon atausinpa pepin imaku'pi pi'. Tiise aatausinpa yairon pi'. ⁷ Pemonkon tonpa sa'namanen ko'mami pepin teesewankono'mai tonpa pi'. Tiise innape ikupi pi' aako'mami. Tiwiri miikiriya mori kupi nimiki pi' aako'mami teeseta'kai pra. Tamí'nawiri yapitanipiya.

⁸ Siriri e'sa'namanto' wani ipatikari tiiko'mansen pe taatareti'kasen pe pra. Tiise miriri waranti pra Mori Yekaton Wanní nitiri wani. Maasa pra Paapa maimu ekareme'nenanya ekaremeki yareti'ka. Tamí'nawiri i' e'kupí to' nekaremeki'pi e'ku'sa' wani. Moropai tiaronkon maikon ku'nenan nikupi atareti'ka. Iniri to' eseurima pepin tiaronkon mai pe. Moropai Mori Yekaton Wanní epu'nen ke tiaronkon panama ani'ya ya, maasa miriri to' esenyaka'mato' atareti'ka. Iniri tiaronkon yenupa to'ya pepin. ⁹ Maasa pra see waranti awani siriri. Siriri tiPOSE Paapa winipainon epu'nen wani tamí'nawiri pra, mi pikiri neken epu'ti. Miriri ye'nen Paapa yeseru pi' pemonkonyami' yenupa marari, e'to' yawiri pra. ¹⁰ Tiise i' pensa Cristo erepami yai siriri non pona, awani kupi siriri e'to' yawiri, mi pikiri pra tiiko'mansen pe. Miriri yai mi pikiri tiwe'sen pi' eseuriman pepin, iniri yapuri pepin.

¹¹ A'ki, see waranti awani: Pena more pe wani yai, eseurimato' e'piti'pi more eseurimato' waranti. Moropai esenumenkato' e'piti'pi more esenumenkato' waranti. Taripei siriripe uuto'pansa ye'nen, iniri more esenumenka waranti esenumenka pra wai. Maasa pra iní panpi' epu'tiuya ye'nen. ¹² Tiise siriri tiPOSE tamí'nawiri epu'ti pepin, i' kai'ma Paapa yeseru wani. Ipoi'pi wanamari ya' esera'man waranti awani, maasa pra marari, iwaikkato'i pe esera'man. Siriripe marari epu'tiuya, tiise miriri yai e'to' yawiri epu'tiuya, tamí'nawiri uyepu'ti Paapaya waranti.

¹³ Tiise siriri tiPOSE Mori Yekaton Wanní nitiri'pi, unukupikon ton pe ko'mami siriri. Innape ikupi pi' ko'manni e'pai awani. Moropai iwinipai tamí'nawiri mori intiri yapisi nimiki pi' ko'manni e'pai awani. Moropai tiaronkon sa'nama pi' ko'manni e'pai awani. Moropai miriri kore'ta e'sa'namanto' wani ipikku pe, tiaronkon yentai.

14

Mori Yekaton Wanní Nitiri Tiaron

¹ Miriri ye'nen uyonpayami', kure'ne awe'sa'namakon e'pai awani. Moropai miriri Mori Yekaton Wanní nitirikon yuwaya'nikon e'pai awani. Tiise miriri kore'ta pemonkonyami' pi' Paapa maimu ekaremeki yuwaya'nikon e'pai awani. Miriri yu'se awanikon e'pai awani iní panpi', tiaron yuwaya'nikon yentai. ² Maasa pra ani' eseurima ya tiku'sen pepin mai ta, miikiri eseurima miriri Paapa pi' neken, pemonkonyami' pi' pra. Tiise eeseurima tekaton ke neken, yairon ani' nepu'ti pepin pi'. Miriri ye'nen ani'ya eeseurimato' epu'ti pepin. ³ Tiise ani'ya Paapa maimu ekaremeki ya, ekaremeki'ya pemonkonyami' ton pe, to' piika'tito' ton pe, to' meruntitanni'to'pe moropai merunti ke to' e'to'pe. ⁴ Tiise ani' teeseurimasen wani ya tiku'sen pepin mai ta, miikiri e'piika'ti tiwariri. Tiise ani'ya Paapa maimu ekaremeki ya, miikiriya tamí'nawíronkon innape Jesus ku'nenan piika'ti.

⁵ Tamí'nawíronkon amiri'nikonya tiku'sen pepin mai kupi yu'se wai seru' pepin. Tiise miriri yentai Paapa maimu ekaremeki'ya'nikon yu'se wai. Maasa pra ani'ya Paapa maimu ekaremeki ya, miikiri wani miriri manni' mai tiku'sen pepin ku'nen yentai, tamí'nawíronkonya imaimu eta waranti pra. Tiise ani'ya miriri imaimu ekareme'sa' ya tiaronkonya epu'to'pe,

mírírí warantí nírí tamí'nawíronkon innape Jesus ku'nenan píika'tíya e'painon. ⁶ Mírírí ye'nen uyonpayamí', í' pensa akore'ta'níkon erepansa' eseuríma ya tíku'sen pepín mai ta epu'tíya'níkon e'painon? Kaane, epu'tíya'níkon pepín. Tííse epu'tíya'níkon e'painon Paapaya itíísa' ya eseurímato'pe amírí'níkon pí' epu'nen tíísa' Paapaya ya, tímaimu í' e'kupí ekareme'to'peuya. Amírí'níkon yenupato'peuya itíísa'ia ya, mírírí epu'tíya'níkon e'painon.

⁷ Mírírí warantí nírí to' waiyi te'nunpasen flauta waní, moropai harpa. Ye'nunpanenya ye'nunpa í' kupí tíuya'níkon epu'to'pe etanenanya. Tííse aronne ye'nunpaya pra awaní ya, o'non ye'ka pe mírírí epu'tí to'ya e'painon? Epu'tí to'ya pepín. ⁸ A'kí, suraraya tísinarí ye'nunpa ya, tonpayamí' ekonekato'pe ye'nunpaya. Tííse morí pe aronne ye'nunpaya pra awaní ya, itonpayamí' ekoneka pepín e'painon epí tuutíkonpa. ⁹ Mírírí warantí nírí amírí'níkon eseurímato' waní. Tiaronkonya í' taato'ya'níkon pe awaní epu'tí pepín, maasa pra tiaron mai ta eseurímakon ye'nen. Mírírí amaimu eta to'ya pepín tiwin kin. Mírírí ye'nen eseurímato'kon waní í' pe pra rí aní'ya epu'tí pepín. ¹⁰ Inna seru' pepín, tu'ke mai man sírírí non po se' kaisaron pepín. Tííse tiwin pí' sí'ma iku'nenanya tímaimukon epu'tí. ¹¹ Tííse uuríya tiaron maimu eta ya, í' taato'pe epu'tíuya pepín, umaimu pe pra awaní ye'nen. Moropai mírírí warantí nírí mai ku'nenya umaimu epu'tí pepín. Mírírí ye'nen ka'ran pe awaní upí, tiaron pe awaní umaimu etaiya pra awaní ye'nen. ¹² Moriya mírírí Morí Yekaton Wanní nítírí yu'se awaníkon ya, yuwatí, tamí'nawíronkon innape Jesus ku'nenan píika'títo'kon ton.

¹³ Mírírí yu'se awaníkon ye'nen, aní' waní ya teeseurímasen tíku'sen pepín mai ta, míkíríya esatí e'pai awaní Paapa pí', mírírí mai tínkupí ekareme'to'ia ton tíito'peiya, pemonkonyamí'ya epu'to'pe. ¹⁴ A'kí, uurí epírema ya tiaron mai ta, uyekaton ke epírema, tííse mírírí mai pí' esenumenka pra, í' taato'pe awaní. ¹⁵ Mírírí ye'nen í' kupíuya e'pai man? Sa'nírí ikupíuya, epírema e'pai man tíku'sen pepín mai ta uyekaton ke, moropai umaimu ta nírí epírema epu'tí'ma esenumenkato' ya'. Mírírí warantí eserenka tíku'sen pepín mai ta uyekaton ke, moropai umaimu ta nírí eserenka epu'tí'ma. ¹⁶ Maasa pra tíku'sen pepín mai ta eepíremakon ya ayekatonkon ke, o'non ye'ka pe tiaron pemonkonya eepíremato'kon epu'tí, amaimukon epu'tí tíuya warantí pra? Mírírí ye'nen —Mírírí warantí morí amírí, Paapa —taiya pepín, eepíremato'kon eta tíuya yai, í' taaya'níkon pe epu'tí tíuya pra tíwaní ye'nen. ¹⁷ Teuren eepíremakon tanne morí pe tííse, amaimukon etanen e'píika'tí eseríke pra awaní, maasa pra amaimukon epu'tí tíuya warantí pra.

¹⁸ —Morí pe man, Paapa —tauya Paapa pí'. Maasa pra tíku'sen pepín mai ta epírema ye'nen, amírí'níkon yentái mai ku'nen uurí. ¹⁹ Tííse soosi ta innape Jesus ku'nenan epere'sa' yai, mararí, mia'taikinan mai ke neken to' anenupapai wai to' maimu ta, tu'kan 10.000 kaisarí mai ke, tiaron mai típu'sen pepín ta to' yenupauya yentái. Maasa pra í' taato'pe umaimu waní epu'tí to'ya yu'se waní ye'nen.

²⁰ Uyonpayamí', mírírí Morí Yekaton Wanní nítíríkon pí' moreyamí' warantí teesenumenkai pra e'tí. Tííse esenumenkakon yu'se wai a'yeke'ton pe tíwe'sen pemonkon esenumenkai warantí tepu'se. Tííse imakui'pí anukupíkon pí' more pe awaníkon yu'se wai mírírí tepu'se pra. Tu'ke mai, tepu'sen pepín ke eseurímakon ye'nen, kure'ne Paapa wakírí pe awaníkon kai'ma teesenumenkai pra e'tí. ²¹ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa' man, taasai'ya man see warantí:

—Insamoro upemonkonoyamí' pí' eseuríma taasa' Paapaya man.

Eseuríma pe wai pemonkonyamí' ka'ran pe tíwe'sanon winípai

tímaimukon ku'nenan winípai.

Tííse mírírí warantí eseuríma tanne,

upemonkonoyamí' ko'mamí umaimu típínamai pra

Is 28.11,12

—taasai'ya man, tímaimu yawíronkon pepín pí'.

²² Mírírí ye'nen epu'tí'níkon, tíku'sen pepín mai ku'to' tírí Morí Yekaton Wanníya manni'kan Paapa maimu yawíronkon pepín netaton pe, moropai títupí'píkon pí' to' esenumenkato'pe. Mírírí waní pepín imaimu yawíronkon ton pe. Tííse Paapa maimu ekareme'to'pe to'ya Morí Yekaton Wanníya itírí'pí, innape Cristo ku'nenan pia, iwakírí pe tíwaníkon epu'to'pe to'ya. Tííse innape Paapa ku'nenan pepín pia itíísa'ia pra man. ²³ Esenumenkati maasa. Tamí'nawíronkon innape Jesus ku'nenan eseuríma ya tíku'sen pepín mai ta, moropai pemonkonyamí' erepamí akore'ta'níkon, Paapa epu'nenan pepín. Mííwíni pra awaní ya tiaron erepamí Morí Yekaton Wanní nítírí'pí pí' esenupa'pí pepín. Mírírí mai tíku'sen pepín ta eseurímakon eta tíuya'níkon ya, inkamoroaya taa eseríke waní apí'níkon: —Ayawí'pankon inkamoro —taa eseríke awaní apí'níkon, amaimukon epu'tí to'ya pra awaní ye'nen. ²⁴ Tííse tamí'nawírí amírí'níkonya Paapa maimu ekaremekí ya aronne, moropai akore'ta'níkon pemonkon erepamí Paapa epu'nen pepín mííwíni pra awaní ya tiaron Morí Yekaton Wanní nítírí'pí pí' esenupa'pí pepín pemonkon erepamí ya, inkamoroaya amaimukon eta, moropai to' esenumenkai mírírí tíneta'píkon pí', imakui'pí pe tíwaníkon

pí'. Mírírí ye'nen innape awaní kupí to'ya, yairon pe awaní epu'tí tûuya'níkon ye'nen.
²⁵ Mírírí wenai inkamoro yeseru imakui'pí pe tíwe'sen yenpo Paapaya. Moropai inkamoro e'sekunka Paapa yapuríkonpa. Taa to'ya: —Yairí pu'kuru see Paapa man amírí'níkon pia —taa to'ya.

Í Kai'ma Soosi Ta E'ni Yeseru

²⁶ Uyonpayamí', tamí'nawírí eseuríma'pí seeni'. Í ankapai uurí e'to' waní sírírí see warantí: A'kí, soosi ta eemurukuntíkon yai Paapa yapurí, tiwin uyonpakon moro awaní teeserenkasen. Moropai tiaron moro awaní yenupaton. Moropai tiaron moro waní típí' Paapa nekaremekí'pí anekareme'painon. Moropai tiaron moro waní itekare anekareme'painon tíku'sen pepín mai ta. Moropai tiaron moro awaní tíku'sen pepín mai ta mîikírí nekaremekí'pí itekare anekareme'pai tíwe'sen í' taasa' maiya epu'to'pe. Tamí'nawírí mîiríkon kupí e'pai awaní tiaronkon innape Jesus ku'nenan píika'títo' ton pe. ²⁷ A'kí, akore'ta'níkon tiaronkon teeseurímasanon tíku'sen pepín mai ta waní ya, inkamoro eseuríma e'pai man asakí'ne eseuríwí'ne kaisarí neken, tamí'nawíronkon eseuríma pra. Tíise to' eseuríma e'pai awaní ese'ye'ma'pí pí'. Moropai tamí'nawíronkonya epu'to'pe, í' taasa' mírírí maiya ekareme'nenya ekaremekí' e'pai awaní, tíipia Morí Yekaton Wanní nítírí'pí wenai. ²⁸ Tíise í' taato'pe mírírí maiya ekareme'nen pe pra awaní ya, to' eseuríma e'pai pra awaní, tíise tíiwarírí'níkon neken Paapa yarakkírí to' eseuríma e'pai awaní tewankon ya'.

²⁹ Asakí'nankon eseuríwí'nankonya itekare ekaremekí' e'pai man. Moropai tiaronkonya to' nekaremekí' itekare eta e'pai man. ³⁰ Mírírí to' eseuríma tanne, Paapaya tekare ekaremekí' ya, tiaron akore'tawon pia, mîikírí e'mai' pe teeseurímasen tí'napamí e'pai man, tiaron eseuríma etapa. ³¹ Mírírí warantí tiwin pí' sí'ma eeseurímakon e'pai man. Mírírí wenai tamí'nawíronkonya epu'to'pe moropai epu'sa' tûuya'níkon wenai, iní' panpí' Paapa maimu yawírí to' ko'manto'pe tírumakai pra. ³² Teeseurímasen itekare Morí Yekaton Wanní nítírí'pí pí' mîikírí atí'napamí eseríke awaní, tiaron teeseurímasen pata'se' ton pe. ³³ Maasa pra se' tapairí eseuríman yu'se pra Paapa man, tiaronkon yaka'ma ye'ka pe. Tíise morí pe eseuríman yu'se awaní, e'to' yawírí e'níto'pe.

³⁴ Tamí'nawíronkon Paapa pemonkonyamí' yenupa'piuya warantí ayenupauya'níkon. Wírí'sanyamí' waní e'pai awaní tíití'napanse soosi ta. Maasa pra soosi ta inkamoro eseuríma tíri annaya pepín. Tíise tínyokon maimu yawírí to' waní e'pai awaní, pena Moisés nurí'tíya yenupató' yawírí. ³⁵ Í' rí anekaranmapopai tûwaníkon ya, tínyokon pí' ekananmapo to'ya e'pai awaní tewí' ta sí'ma, soosi ta pra. Maasa pra soosi ta wírí' eseuríma e'pai pra man, uurí'níkon yeppe'nípiya namai.

³⁶ Sírírí tuya manní' amírí'níkon pí' kupíya'níkon pra kenantí innape? Amírí'níkon pí' neken Paapa yekare ekaremekí'pí to'ya kai'ma eesenumenkakon? Kaane, tiaronkon pí' nírí ekaremekí'pí to'ya. ³⁷ A'kí, aní' esenumenka ya Paapa maimu ekareme'nen pe tûwaní pí', Morí Yekaton Wanní nítírí'pí ku'nen pe tûwaní pí'. Mîikíríya yairí seeni' unmenuka'pí waní epu'tí e'pai man, maasa pra umaimu pepín sírírí, tíise Uyepotoríkon maimu. ³⁸ Tíise aní'ya unekaremekí'pí píinama pra awaní ya, mîikírí maimu nírí kí'píinamatíi.

³⁹ Mírírí ye'nen uyonpayamí' Paapa maimu ekaremekí'ya'níkon yuwatí. Tíise tíku'sen pepín mai ku'nen pí' eeseuríma e'pai pra man kikatí. ⁴⁰ Tíise tamí'nawírí morí pe e'to' yawírí mírírí ayeserukon ku'tí soosi ta, se' tapairon pe pra.

15

Cristo E'mí'sa'ka'pí Yekare

¹ Uyonpayamí', Cristo yekare ekaremekí'uya sírírí apí'níkon, manní' ekaremekí'uya ne'tíkini moropai manní' innape e'píika'tínto' yekare kupí pí' aako'mamíkon manní'. ² Mírírí itekare wenai amírí'níkon e'píika'tí, innape ikupí pí' aako'mamíkon ya. Tíise manní' unekaremekí'pí waní ya, seru' pe, awe'píika'tíkon pepín. Í' pe pra rí innape iku'to'ya'níkon waní e'painon.

³ Tíise useruku pepín, maasa pra í' uurí esenupa'pí moropai unepu'tí'pí pí' amírí'níkon yenupa'piuya itekare ípíku pe tíwe'sen pí'. Mírírí waní Cristo sa'manta'pí yekare pe. Mîikírí sa'manta'pí imakui'pí unkupí'píkon mo'kapa kai'ma. Mírírí warantí awe'menukasa' Paapa maimuya taasa' yawírí. ⁴ Mîikírí sa'mantasa' típo yu'na'tí'pí to'ya uruwai ya'. Moropai aako'mamí'pí eseuríwí'ne wei kaisarí. Mírírí típo awe'mí'sa'ka'pí isa'manta'san kore'ta pai, Paapa maimuya taasa' yawírí. ⁵ Moropai tíwe'mí'sa'ka'ka típo, e'mai' pe eesenpo'pí Pedro pia. Moropai mírírí típo tiaronkon tínaipontí'san pia eesenpo'pí. Era'ma'pí to'ya. ⁶ Moropai iní'rí eesenpo'pí mararonkon pepín 500 yentainokon tapurínenan pia. Mírírí yai tu'kankonya era'ma'pí. Sírírípe tu'kankon to' yonparí'sankon sa'mantasa' pra man, sírírí típose enen to' ko'mamí, tíise tiaronkon to' yonparí'san sa'mantasa' sírírí. ⁷ Moropai inkamoroya

era'masa' típo, eesenpo'pí Tiago pia tiwinsari tíse. Moropai maasa panpí' iní'ri eesenpo'pí tamí'nawíronkon tínaiponti'san pia.

⁸ Tamí'nawíronkon pia teesenpo típo, tiwinkano'pí pe uupia eesenpo'pí, inímikíuya pra tíse. Maasa teesenpoto' weiyu erepamí pra tíse, more eesenpo warantí eesenpo'pí uupia, aní'ya inímikí pra tíse. ⁹ Maasa pra uurí sa'ne waní Cristo naiponti'san warantí pra, tíse to' ma're waní, to' kaisari e'kupí eserike pra wai. Maasa pra uurí waní yapurínenan taruma'títipon pe. Mírírí ye'nen Cristo naiponti'pí pe uyesatí to'ya pepín e'painon. ¹⁰ Míuwíni tíse Paapaya utaruma'tí pra awaní'pí tíse upíika'tí'píiya morí pe. Moropai tiaron, uyeseru ton itírí'píiya, morí pe tíwe'to' yawírí. Moropai uyaiponti'píiya esenyaka'mato'pe Cristo naiponti'san warantí. Esenyaka'ma pra uuko'mamí pra waní'pí. Tíise esenyaka'masa' wai tamí'nawíronkon Cristo naiponti'san yentai. Tíise uuwarírí ikupíuya pepín. Tíise Paapaya ikupí'pí, tímeruntírí tírí'píiya uupia, esenyaka'mato'pe itu'se tíwaní ye'nen. ¹¹ Sírí'ri epu'tí, itekare unekaremekí'pí waní tiaronkon Cristo naiponti'san nekaremekí'pí warantí. Mírírí ye'nen uuríya itekare ekareme'sa' ya, inkamoroya ekareme'sa' ya, mírírí rí itekare waní. Moropai ipíkku pe panpí' mírírí kupí'píya'níkon innape.

Uurí'nikon E'mí'sa'kato' Yekare

¹² Sírí'ri itekare anna nekaremekí'pí waní Cristo e'mí'sa'ka'pí ekareme'nen pe. Mírírí ye'nen o'non ye'ka pe tiaronkonya taa: —Isa'manta'san e'mí'sa'ka pepín? ¹³ Maasa es-enumenkati. Isa'manta'san e'mí'sa'ka pepín kai'ma eesenumenkakon ya, moriya Cristo e'mí'sa'kasa' pepín e'painon. ¹⁴ Moropai Cristo e'mí'sa'kasa' pra awaní ya, ipí' anna eseurímato' waní e'painon í' pe pra rí. Moropai innape iku'to'ya'níkon waní e'painon, í' pe pra rí. ¹⁵ Moropai mírírí warantí seru' pe anna eseuríma e'painon Paapa winíkí, maasa pra Cristo pími'sa'ka'pí Paapaya taa annaya ye'nen. Innape see isa'manta'san e'mí'sa'ka pra awaní ya, Paapaya Cristo pími'sa'ka'pí pepín e'painon. ¹⁶ Innape isa'manta'san e'mí'sa'ka pepín kai'ma eesenumenkakon ya, Cristo nírí e'mí'sa'ka'pí pepín e'painon. ¹⁷ Mírírí warantí Cristo e'mí'sa'kasa' pra awaní ya, innape iku'to'yakon waní í' pe pra rí, amakuyíkon yapai amo'kasai'ya pepín e'painon. Tíise aako'mamíkon e'painon imakui'pí ankupí'píkon yarakkírí. ¹⁸ Innape mírírí waní ya, mírírí warantí nírí ayonpayamí'kon isa'manta'san innape Cristo ku'nenan ko'mamí e'painon aataka'ma'san pe ipatíkarí. ¹⁹ Innape Cristo kupí ya, morí intírí yapísí sírí'ri, tarí enen e'ní tanne. Tíise sírí'ri neken yapísí ya, mararí pra esewankono'man e'painon, tamí'nawíronkon pemonkonyamí' esewankono'ma yentai. Maasa pra iwinípai ipatíkaron ko'manníto' yapísí kai'ma, esenku'tí'ní'pí e'painon.

²⁰ Tíise mírírí warantí pra awaní, maasa pra innape Cristo e'mí'sa'ka'pí waní. E'mai' pe awe'mí'sa'kasa' ye'nen, epu'tí'nikon ite'ma'pí pí' e'mí'sa'kan, ipatíkarí ko'manníto'pe yarakkírí. ²¹ Maasa pra tiwinan warayo' Adáo nurí'tíya imakui'pí kupí'pí wenai tamí'nawíronkon waní tísa'mantasanon pe. Mírírí warantí nírí tiwinan warayo' Cristo e'mí'sa'ka'pí wenai, tamí'nawíronkon isa'manta'san e'mí'sa'ka pe man. ²² See warantí awaní: Paapa maimu yawírí pra Adáo nurí'tí waní ye'nen, tamí'nawíronkon uurí'nikon típayaní'san sa'manta emapu'tí'píya. Mírírí warantí Paapa maimu yawírí Cristo ko'mamí'pí ye'nen, tamí'nawíronkon uurí'nikon típemonkonyamí' e'mí'sa'ka ipatíkarí ko'manto'pe emapu'tí'pí Cristoya. ²³ Tíise uurí'nikonya inímikí e'pai awaní. Maasa pra e'mai' pe Cristo e'mí'sa'ka'pí tamí'nawíronkon e'mí'sa'ka rawírí. Mírírí típo inímikí pí' ko'manní í' pensa Cristo iipí yai, ipemonkonyamí' e'mí'sa'kato' weiyu eseporí. ²⁴ Mírírí típo sírí'ri pata yaretí'ka Cristoya weiyu erepamí. Mírírí yai tamí'nawíronkon ipíkku pe tíwe'sanon, moropai meruntí ke tíwe'sanon, taataipontísanon, teesera'masanon moropai teesera'masanon pepín yaretí'kaiya. Moropai tamí'nawíronkon rumakaiya tíyun Paapa yenya', to' esa' pe awe'to'pe. ²⁵ Maasa pra tamí'nawíronkon esa' pe Cristo ko'mamí e'pai awaní, tamí'nawíronkon iteyatonon yaretí'ka Paapaya píkirí. ²⁶ Tamí'nawíronkon imakui'pí yaretí'ka tíuya típo, sa'mantanto', itu'se Paapa e'to' pepín, inewanmarí yaretí'kaiya pe man. ²⁷ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa' yawírí taasai'ya man:

—Paapaya tamí'nawíronkon esa' pe Cristo kupí pe man to' ko'manní'nen pe awe'to'pe *Sl 8.6* —taasai'ya man. Tamí'nawíron yentai Cristo ena taasa' Paapaya ya, ikupíiya tíse tentai Cristo ena pepín taasai'ya pra awaní. Maasa pra míikírí Paapaya ikupí'pí tamí'nawíronkon esa' pe. ²⁸ Tamí'nawíronkon esa' pe Cristo ena yai, míikírí eturumaka Paapa yenya' tesa' pe awe'to'pe. Manní' Paapa ipíkku pe Cristo kupítipon tiaronkon yentai. Mírírí yai Paapa ena kupí sírí'ri tamí'nawíronkon esa' pe.

²⁹ Tarípai isa'manta'san e'mí'sa'ka pra awaní pí' eesenumenkakon ya, ayekaran-mapouya'níkon. Í' ton pe pemonkonyamí' esenpatakona'pí tonpayamí', isa'manta'san ton pe? Í' pe pra rí awaní e'painon. ³⁰ Moropai anna kanan, í' ton pe see anna esenyaka'ma ko'manní'pí, anna moron tepu'se? Isa'manta'san e'mí'sa'ka pepín epu'tí ya, í' pe pra rí awaní e'painon. ³¹ Tíise uyonpayamí', uurí tamí'nawíron e'taruma'títo' yapitanípíuya sírí'ri wei

kaisari. Useruku pepin. Uyepotorikon Jesus Cristo pemonkonon pe awanikon wenai, innape ayapuruiya'nikon waranti, innape awani siriri. ³² A'ki, tari uuri esenyaka'ma ko'mannipi Efeso po. Marari pra tewai'se kaikusi yarakkiri teepisen kaisari. Tiise miriri kupiuya ya, tari neken siriri non po mori pe uuko'manto'pe, i' eporiuya pepin e'painon. Innape see isa'manta'san e'mi'sa'ka pepin ta'nikon ya, moriya taa e'painon:

Entamo'kanpai'nikon moropai uwukukon eni'pai'nikon.

Maasa pra penane sa'mantan pe man

Is 22.13

taa e'painon. Tiise miriri taa eserike pra man maasa pra isa'manta'san e'mi'sa'ka kupi siriri. ³³ Miriri ye'nen teeseku'ti pra e'ti. Ayonpakon imakui'pi ku'nen wenairi tuuti, ayaserukon mori pe awe'to'kon ki'ma'tani'ti. ³⁴ Tiise mori pe aako'mamikon yuwati yairi. Imakui'pi ku'to'ya'nikon mi'panni'ti. Akore'ta'nikon tiaronkon man, Paapa epu'nenan pepin. Siriri tauya siriri, ayonpayami'ya Paapa yeseru epu'ti pepin pi' aweppikon e'pai man.

I' Kai'ma Uyesa'kon E'mi'sa'kato' Yekare

³⁵ Yai pra tiaronya ekanamapo, i' ye'ka pe see isa'manta'san e'mi'sa'ka e'painon, to' pi'pi, to' esa'kata'pi tanne? Tiise i' ye'ka pe to' esa' wani kupi siriri? taiya. ³⁶ Pakko amiri. Paapaya isa'manta'san pimi'sa'ka pepin kai'ma eesenumenka. A'ki, i' ena'pi pimiya'nikon ya, miriri aro'ta pepin e'painon non ke ya'si'sa'ya'nikon pra awani ya. ³⁷ Maasa pra anpimikon wani trigo ena'pi pe. Miriri waranti pra awani ya, i' ri ena'pi pe tiwin miriki. Miriri pimiya'nikon itena'pi pe, ite'ye' pe pra tiise. ³⁸ Tiise Paapaya miriri i' ri ena'pi pinsa' yaro'tannipi, ite'ye' ton pe, itu'se tiwani pikiri. Maasa pra itiriya si'ta tiwin pi' ikaisari ite'ye' ton. ³⁹ Moropai tami'nawironkon enenankon pemonkonyami' moropai kamoyami' pun wani to' kaisari si'ta. Pemonkon pun wani kamo pun waranti pra. Kamo pun wani toron pun waranti pra. Moropai toron pun wani moro'yami' pun waranti pra. Moropai moro' pun wani tiaron pe ri. Miriri ye'nen tami'nawiri si'ta to' pun wani. ⁴⁰ Tami'nawiri siriri non ponkon wani mori pe. Moropai moro man niri ka' ponkon. Inkamoro wani niri mori pe tiise non ponkon waranti pra. Tiaron pe to' wani. ⁴¹ A'ki, wei ya'karu moro man iponaron pata weiyu'maiya mori pe, kapoiya iweiyu'masa' waranti pra. Moropai kapoi ya'karu moro man niri, pata ya'karu'maiya sirikkiamiyaya ya'karu'ma waranti pra. Moropai sirikkiamiyaya'karu niri moro man tiaron pe ya'karu'manen. Inkamoro niri ya'karu moro man tiwin pi' to' kaisari e'warainon pepin, tiise si'ta non tiwin pi' to' tiise.

⁴² Miriri waranti niri isa'manta'san e'mi'sa'ka yai awani. Maasa pra isa'manta'pi yu'na'tisa' ya, itesa'ri'pi wani tiisa'mantase pe. Tiise i' pensa awe'mi'sa'ka ya, awe'mi'sa'ka ini' aasa'manta non pe pra. Maasa pra tiaron pe itesa' wani kupi siriri tiisa'mantase pe pra. ⁴³ Moropai isa'manta'pi esa'ri'pi tari yu'na'tisa' ya, nura pe awani, moropai a'tu'mira awani. Tiise manni' yai, Paapaya i'mi'sa'ka yai, itesa' wani mori pe pu'kuru, merunti ke pu'kuru awani pe man. ⁴⁴ Moropai tari yu'na'tisa' ya tariron pe neken awani. Tiise i'mi'sa'ka tiuya yai, Paapaya itiri itesa' ton ipatikari ka' po tiiko'mansen triiya.

Inna seru' pepin tari awani non po tiiko'mansen esa' wani ya, moriya ka' po niri awani, ka' po tiiko'mansen esa' moro man. ⁴⁵ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

—E'mai'non warayo' Adão nuri'ti koneka'pi Paapaya tariron tiiko'mansen pe

Gn 2.7

—taasai'ya man. Tiise ikinni'non warayo' Cristo pimi'sa'ka'pi Paapaya, ipatikari aako'manto'pe. Miriri ipatikari to' ko'manto' ton triiya tipemonkonoyami' pia. ⁴⁶ Miriri ye'nen e'mai' pe ka' poinon uyesa'kon ton tiisai'ya pra man. Tiise siriri non po tiiko'mansen uyesa'kon ton itiri'piya. Moropai maasa uyesa'kon ton, ka' po tiiko'mansen triiya pe man. ⁴⁷ E'mai'non warayo' Adão nuri'ti koneka'pi Paapaya non ya'punu'pi ke. Tiise ka' poinon, ikinni'non warayo' Cristo pimi'sa'ka'piya. Moropai tiaron itesa' ton tri'piya, ka' po tiiko'mansen pe. ⁴⁸ Manni'kan tari tiiko'mansenon wani manni' warayo' non ya'punu'pi konekasa' waranti. Tiise manni'kan ka' po aako'mami tonkon wani, manni' ka' poi iipi'pi waranti. ⁴⁹ Uyesa'kon wani siriri tari tiiko'mansen Adão esa' waranti. Miriri waranti niri e'mi'sa'kan ya, amenan pe uyesa'kon wani pe man, ka' poi iipi'pi Cristo esa' waranti.

⁵⁰ Uyonpayami', siriri ankapai e'to' pu'kuru tauya siriri api'nikon. Tari tiiko'mansen uyesa'kon yarakkiri si'ma ka' pona iko'manse witi eserike pra man. Maasa pra uyesa'kon tiisa'mantase ko'mami pepin ipatikari Paapa pia. ⁵¹ Maasa unekaremeki etati, mori pe tepu'sen pepin pi' eseurima. Tami'nawironkon uuri'nikon sa'manta pepin kupi siriri. Tiise tiwin wei tiwinari tami'nawironkon esa' etinyaka'ma pe man. ⁵² Ka'ne' pe uyenukonya piriu taa manni' waranti, tiwinkano'pi pe tisinarikon ye'nunpa inseriya pe, isa'manta'san e'mi'sa'ka pe man, ini'ri aasa'mantaton pe pra. Miriri yai tami'nawiri uuri'nikon etinyaka'ma pe man. ⁵³ Maasa pra siriri uyesa'kon tiikatasen etinyaka'ma e'pai man, tiikatasen pe pra. Moropai tiisa'mantase etinyaka'ma e'pai man, tiisa'mantase pe pra. ⁵⁴ Miriri ye'nen uyesa'kon tiikatasen etinyaka'ma yai tiikatasen pe pra, moropai tiisa'mantase etinyaka'ma

yai tîsa'mantasan pe pra, í' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' yawírí awe'kupí mírírí.

⁵⁵ Sa'mantanto' pí' eranne' pe pra man, maasa pra aataretí'kasa' man.

Pemonkonyamí' enasa' man tîsa'mantasanon pe pra,

sa'mantanto' yentai to' enasa' ye'nen

Os 13.14

taasai'ya man. ⁵⁶ Sa'mantanto' pí' eranne' pe e'ni imakui'pí unkupí'píkon wenai, maasa pra Paapaya utarumatíkon, tímaimu yawírí pra e'ni ye'nen. ⁵⁷ Tîise Uyepotoríkon Jesus Cristo níkupí'pí wenai, sa'mantan pí' eranne' pe pra e'ni, maasa pra Paapaya utaruma'tíkon pepín. Mírírí ye'nen —Morí pe pu'kuru man —taa pí' ko'manní Paapa pí'.

⁵⁸ Mírírí ye'nen uyonpayamí', innape ikupí pí' ako'mantí, tíwí tíku'se pra. Meruntí ke ako'mantí. Uyepotoríkon esenyaka'mato' pí' eesenyaka'makon pí' ako'mantí tírumakai pra. Maasa pra epu'tí pí' naatí Uyepotoríkon ton pe eesenyaka'makon ya, í' pe pra rí eesenyaka'mato'kon waní pepín.

16

Innape Jesus Ku'nenan Judeuyamí' Píika'títo' To'ya

¹ Judéa pata ponkon innape Jesus ku'nenan píika'títo' ton pe anapisíkon pí' eseuríma sírírí. Manní'kan Galácia ponkon innape Jesus ku'nenan pí' ta'píuya yawírí ikupíya'níkon yu'se wai. ² Domingo kaisarí mírírí antíríkon pe anapisíkon yapí'tí, moropai ikonekatí yeporíya'níkon píkírí, tíwin pí' akaisarí'níkon. Aní'ya kure'ne panpí' yapísí ya, míkíríya itírí kure'ne panpí', moropai mararí panpí' yapí'nenya itírí mararí panpí'. Mírírí yannutí maasa pra akore'ta'níkon erepamí yai, yannukuya'níkon namai. ³ Moropai erepansa' ya akore'ta'níkon, kaareta yarímauya, manni'kan pemonkonyamí' yaananan pe amenka'píkon yarakkírí atí ton, mírírí tíniru yaato'pe to'ya Jerusalém pona. ⁴ Mírírí yai itípai waní ya, uutí moropai inkamoro wítí uyarakkírí.

Paulo Esenenekato' Í' Kai'ma Tíwaní Pí'

⁵ Maasa e'mai' pe uutí Macedônia pata poro, mírírí poro uutíto' man mîito'pe. Mírírí típo amírí'níkon kore'ta erepamí. Mírírí yai ayeporíuya'níkon. ⁶ Yai pra akore'ta'níkon uuko'mamí eseríke waní tu'ke wei kaisarí. Míiwíni pra awaní ya, tamí'nawírí kono' yaretí'kauya akore'ta'níkon. Mírírí warantí amírí'níkonya upíika'tí epu'tí pí' wai, o'non poro uutíto' manni' pí'. ⁷ Maasa pra ka'ne' pe rí amírí'níkon anera'mapai pra wai. Tîise akore'ta'níkon iko'manpai wai kure'ne, itu'se Uyepotoríkon waní ya akore'ta'níkon uuko'mamí. ⁸ Tîise maasa tarí Éfeso po uuko'mamí sírírí, Judeuyamí' festarí, Pentecoste itese' weiyu erepamí píkírí. ⁹ Uuko'mamí sírírí tarí, maasa pra Paapa maimu ekaremekíuya anetapai pemonkonyamí' waní ye'nen. Teuren tu'kankon pemonkonyamí' man, itu'sankon pepín waní uma'nípapai.

¹⁰ Akore'ta'níkon Timóteo erepansa' yai, míkírí yapí'tí morí pe pu'kuru. Maasa pra uurí esenyaka'ma warantí teesenyaka'masen pe níri Timóteo waní, Uyepotoríkon ton pe. ¹¹ Mírírí ye'nen ípínamaya'níkon e'pai awaní. Moropai ípíika'títí o'non poro attíto' yairí, morí pe tíiwanníra attíto'pe eerepanto'pe taríwaya uupía. Maasa pra míkírí íipi nímikí pí' waní sírírí tiaronkon uyonpakon pokonpe.

¹² Moropai uyonpakon Apolo pí' ta'píuya, tu'ke ite'ka amírí'níkon era'mapí'se attíto'pe tiaronkon uyonpakon yarakkírí. Tîise sírírí pu'kuru tuutí taiya pra man. —Í' pensa uutíto' weiyu eseposa' ya, uutí —taa pí' man.

Tíwinano'pí Paulo Maimu Coríntio Ponkon Pía

¹³ Mírírí ye'nen tíwarí panpí' ako'mantí. Moropai innape ikupí pí' ako'mantí. Meruntí ke ako'mantí a'tu'míra tíwe'se pra. ¹⁴ Tamí'nawíron eesenyaka'mato'kon konekatí, awe'sa namato'kon yarakkírí.

¹⁵ Akí, uyonpakon Estéfanas moropai itonpayamí' epu'tíya'níkon. Inkamoroya e'mai' pe innape Jesus kupí'pí tiaronkon rawírí Grécia pata po. Moropai míkírí eturumaka'pí Paapa esenyaka'mato' kupípa kai'ma, Paapa pemonkonoyamí' píika'típa kai'ma. ¹⁶ Mírírí ye'nen, uyonpayamí', míkíríya apanamato'kon yawírí ako'mantí. Moropai tiaronkon iwarainonkon teesenyaka'masanonya apanamakon yawírí ako'mantí. ¹⁷ Uurí atausinpasa' wai kure'ne, Estéfanas moropai Fortunato moropai Acaico pokon erepansa' pí' uupía. Maasa pra amírí'níkon ton pra awaní tanne, inkamoroya upíika'tí'pí ayenta'níkon. ¹⁸ Inkamoroya teerepansa'kon yai ayekarekon ekaremekí'pí upí', í' kai'ma aako'mamíkon yekare. Mírírí ye'nen uurí waní'pí kure'ne taatausinpai. Moropai inkamoroya amírí'níkon yausinpa'pí epu'tí pí' wai. Inkamoro ye'kakon pemonkonyamí' yapurí e'pai awaní.

¹⁹ Innape Jesus ku'nenan, Ásia pata po tîiko'mansenonya tîmaimukon yarima pí' man aapia'nîkon. Moropai Áquilaya moropai Priscilaya nîrî tîmaimukon yarima pí' man. Moropai innape Jesus ku'nenan Áquila, Priscila yewi' ta Paapa yapurîi teeperepî'senonya tîmaimukon yarima pí' man nîrî. ²⁰ Mîrîrî warantî tarîronkonya tîmaimukon yarima pí' man. Mîrîrî ye'nen ayonpakon yenyâ pí' atapi'tî tamî'nawîrî moro akore'ta'nîkon.

²¹ Tarîpai seeni' menukauya sîrîrî uyenyâ ke pu'kuru. "Umaimu man aapia'nîkon".

²² Anî' Uyepotorîkon yapurînen pepîn wani' ya, mîkîrî ko'mamî Paapa yewanma pe e'pai awani. Uyepotorîkon, ka'ne' pe asi'ki.

²³ Tamî'nawîron morî pe tîwe'to' tîrî Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai aapia'nîkon.

²⁴ Moropai uurîya a'nînmato'kon wani' kure'ne, uyonpa pe amîrî'nîkon ku'sa' Uyepotorîkon Jesus Cristoya ye'nen. Mîrîrî neken.

SÍRÍRÎ KAARETA ITAKON ITE'KA PE PAULO NÎMENUKA'PÎ CORÍNTIO PONKON PIA

Pauloya, Jesus Cristo naiponti'pîya sírîrî kaareta menuka'pîiya moropai yarima'pîiya innape Jesus ku'nenan pia cidade itese' Coríntio ponkon.

Î wani' awani wenai sírîrî kaareta menuka'pîiya, maasa pra to' yekare etasa' wani'pî, î' kai'ma tiaronkon pemonkonyami' wîtisa' inkamoro Coríntio ponkon pia. Moropai mûi pe inkamoro yenupapiti'pî, Jesus naiponti'san pe kai'ma. Tîise Jesus naiponti'san pe pra to' wani'pî. Seru'ye' pe to' wani'pî. Inkamoro yenku'ti'pî to'ya. Moropai Paulo yeseru pi' to' o'ma'ta'pî. Jesus naiponti'pî pe pra Paulo wani' taapiti'pî to'ya. Mírîrî ye'nen Paulo maimu piinama pra e'ti, taapiti'pî to'ya. Mírîrî waranti inkamoro yenku'ti'pî to'ya.

Mírîrî epu'ti tîuya ye'nen, sírîrî kaareta menuka'pî Pauloya. Ekaremekî'pîiya innape rî Jesusya yaiponti'pî, tîmaimu ekareme'se. Moropai inkamoro seru'ye'kon wani' pepîn Jesus naiponti'san pe ekaremekî'pîiya.

Moropai tiaron pi' eeseurîma'pî nîrî sírîrî kaareta po. Inkamoro esenumenka'pî tîniru yapisi'pî tonpayami' nîtirî moropai î' ton pînon Jerusale'm soosi tawonkon pia yarimato'pe to'ya. Mírîrî pi' Paulo eseurîma'pî, mori pe to' esenumenkato' wani'.

Mírîrî pi' teeseurîmasen sírîrî kaareta.

¹ Uurî Paulo, Jesus Cristo naiponti'pî itu'se Paapa wani' ye'nen. Uurîya sírîrî kaareta menuka sírîrî uyonpakon Timóteo uupia tîise. Sírîrî kaareta yarima'pîiya aapia'nîkon innape Jesus ku'nenan Coríntio po tîiko'mansenon pia. Moropai tamî'nawironkon Grécia pata poro tîiko'mansenon Paapa pemonkonoyami' pia nîrî yarima'pîiya sírîrî. ² Paapa pi' esatîuya moropai inmu Jesus Cristo pi'. Tamî'nawiron mori pe tîwe'to'kon moropai tîwanmîn tîito'pe to'ya aapia'nîkon. Sírîrî waranti esatîuya Paapa pi' moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo pi'.

Pauloya Paapa Pi' Morî Pe Man Taa

³ Uyepotorîkon Paapa, Jesus Cristo yepotorî moropai itun, mîikîrî yapurîpai'nîkon man. Maasa pra mîikîrî uyunkonya uurî'nîkon sa'nama ko'mannîpi. Moropai mîikîrî wani' upiika'tinenkon pe. ⁴ Mîikîrîya tamî'nawiron uurî'nîkon esewankono'mato' winîpai upiika'tikon. Moropai mîrîrî upiika'tito'ya'nîkon ke, manni'kan uurî'nîkon waranti, teesewankono'mai tîwe'sanon piika'tito'pe, manni' iwinîpai unapisi'pikon ke. ⁵ Innape pu'kuru man, e'taruma'tîn Cristo pemonkono pe e'nî ye'nen. Tîise e'taruma'ti'nîkon ya, iwinîpai e'piika'tinto' yapisi'nîkon. ⁶ Anna e'taruma'tito' wenai amîrî'nîkon e'piika'ti. Maasa pra anna piika'ti'pî Paapaya, amîrî'nîkon piika'tito'pe annaya, innape ikupîkonpa. Mírîrî ye'nen amîrî'nîkonya nîrî awe'piika'tito'kon yapisi, annaya yapisi'pî waranti, awe'taruma'tikon yapitanîpikonpa. ⁷ Mírîrî ye'nen epu'ti pi' anna man, anna e'taruma'ti'pî waranti awe'taruma'tikon ya, Paapaya ayausinpakon, eesewankono'makon winîpai, anna yausinpai'pî tîuya waranti.

⁸ Uyonpayami', î' kai'ma anna yarakkîrî e'kupî'pî Ásia pata po epu'tiya'nîkon e'pai man. Kure'ne anna e'taruma'tito' wani'pî, yapitanîpi annaya yentai. Anna sa'manta yonpa'pî mîrîrî wenai. ⁹ Mírîrî epu'ti'pî annaya, anna wîito'pe awani. Tîise mîrîrî e'kupî'pî anna yenupato'pe. Anna warîrî anna e'piika'tito' yuwa annaya namai, tîise Paapa winîpai anna e'piika'tito' ton epoto'pe annaya, manni' isa'manta'san pimi'sa'kanen winîpai. ¹⁰ Mîikîrîya anna piika'ti'pî mîrîrî nari' sa'mantanto' winîpai. Moropai epu'ti pi' anna man, tîwirî anna piika'ti'pî aako'mamî, ¹¹ amîrî'nîkon epîrema ko'mannîpi tanne, anna pona. Mírîrî waranti arinîkon epîremato' yuuku Paapaya. Moropai tu'kankonya "Mori pe man" taa Paapa pi', mori pe anna piika'tiya wenai.

Pauloya Coríntio Pona Tuutîto' Teseru Mo'tani'pî

¹² Anna atausinpato' man kure'ne, maasa pra tiaronkon winîki yairon kupi'pî annaya wenai. Moropai inî' panpi' amîrî'nîkon kore'ta anna ko'manpiti'pî seru' pe pra. Anna esenumenkato' wani' yairî epu'ti pi' anna man, anna yewan ya'. Maasa pra ipîkku pe epu'nenan esenumenka yawîrî pra ikupi'pî annaya. Tîise mori pe anna piika'ti'pî Paapaya wenai, ikupi'pî annaya. ¹³ Sírîrî anna nîmenuka'pî pi' esenumenkati. Î' pensa erenkaya'nîkon yai, aronne etaya'nîkon, moropai î' taato'pe awani epu'tiya'nîkon. Tiaron pe awani pepîn. ¹⁴ Tiaronkon amîrî'nîkon kore'tawonkonya epu'ti, yairî eseurîma. Mírîrî waranti tamî'nawironkon amîrî'nîkonya epu'ti yu'se wai. Moropai î' pensa Uyepotorîkon Jesus Cristo ii'to' weiyu erepamî yai, anna, ayenupati'ponkon pi' aatausinpakon. Mírîrî anna nîkupî'pî wenai anna pi' aatausinpakon, api'nîkon anna aatausimpa manni' waranti.

¹⁵ Míriri warantí epu'tíuya ye'nen, e'mai' pe uurí esenumenka'pí amírí'níkon era'mapí'se uutí pí'. Míriri uutísa' yai, amírí'níkon atausinpa itakon te'ka pe. ¹⁶ Maasa pra esenumenka'pí Macedônia pona uutí pe amírí'níkon anera'mapí'pai waní pí'. Moropai esenumenka'pí enna'po yai, iní'rí amírí'níkon poirí ii'pai waní. Moropai míriri yai, píika'tinan ton yu'se waní, Judéia pata pona enna'po yai. ¹⁷ Í' kai'ma yairí uurí esenumenkato' kupíya'níkon pra naatí? Manní' se' tapairí teesenumenkasen esenumenka warantí uurí esenumenka pepín. Taiya mīkíríya inna tíse teseru miakanmaiya tíwinarí moropai taiya kaane. Moropai tímaimu mana'pokaiya míriri pe rí. Míriri warantí uurí esenumenka pepín.

¹⁸ Í' ta'píuya amírí'níkon pí' waní pepín míriri warantí. Unekaremekí waní yairon pe, inna moropai kaane tauya pepín míriri pe rí. Tíse yairon pe pu'kuru Paapa eseuríma warantí, eseuríma. ¹⁹ Maasa pra Jesus Cristo, Paapa munmu pí' anna eseuríma'pí amírí'níkon kore'ta. Silas moropai Timóteo moropai uurí eseuríma'pí, ekaremekí'pí annaya. Taasa' annaya pra man —Yai pra innape awaní, kaane ka'ri míriri pe rí. Moropai míriri warantí Jesus Cristoya tímaimu mana'pokaiya pepín níri. ²⁰ Maasa pra Cristo níkupí'pí wenai, epu'tí'níkon tamí'nawírí í' kupí'pí'pí'pí'pí' Paapaya pena, ikupíya. Jesus Cristo pemonkono pe e'ní ye'nen ikupíya innape. Míriri wenai —Innape man, míriri warantí man —taa uurí'níkonya Paapa pí', kure'ne upíika'tíya'níkon ye'nen. ²¹ Maasa pra mīkírí Paapaya Cristo pemonkono pe anna ko'mamí, moropai amírí'níkon ko'mamí emapu'tí. Moropai mīkírí Paapaya uurí'níkon menka'pí tímírí pe e'nító'pe'níkon. ²² Mīkírí ko'mamí uyesa'kon pe. Uyesa'kon pe tíwaní wenai, mīkíríya uurí'níkon yeki'ka'pí tímírí pe e'ní ekareme'nen pe. Uyewankon ya' Morí Yekaton Wanní túsai'ya, tamí'nawírí í' tíriuya ta'pí tíuya tíri Paapaya ekareme'nen pe. Míriri ye'nen uurí'níkon esenku'tín pepín.

²³ Paapaya epu'tí pí' man, í' kai'ma uurí esenumenkato' waní. Síriri típose uutí pra waní Coríntio cidaderí pona akore'ta'níkon, maasa pra amírí'níkon aneppe'ní'pai pra awaní ye'nen. ²⁴ Míriri tauya pepín, amírí'níkon yaipontínen pe í' yapuríkonpa. Míriri ye'ka pe pra, tíse anna waní amírí'níkon pokonpe teesenyaka'masen pe, amírí'níkon e'to'pe taatausinpai. Maasa pra innape ikupí pí' aako'mamíkon, tírumakai pra.

2

¹ Míriri ye'nen uurí esenumenka'pí iní'rí, amírí'níkon pokonpe eseporí eseríke pra awaní pí', yairí ma're amírí'níkon anku'pai pra awaní ye'nen. ² Maasa pra yairí ma're amírí'níkon kupíuya ya, yairí ma're níri uurí ena. Míriri warantí awanikon tanne, aní'ya uyausinpa e'painon? Amírí'níkon neken, unewankono'ma'sanya uyausinpa míriri. ³ Míriri ye'nen manní' e'mai'non kaareta menuka'píuya aapia'níkon. Maasa pra amírí'níkon yewankono'mai ití'pai pra waní'pí. Maasa pra uyausinpatonkon pemonkonyamí'ya uye-wankono'ma yu'se pra waní'pí. Maasa pra epu'tí pí' wai, í' pensa taatausinpai uurí waní yai, amírí'níkon níri waní taatausinpai. ⁴ Míriri kaareta menuka'píuya kure'ne apí'níkon esewankono'ma ye'ka pe, moropai ukarau ye'ka pe. Tíse míriri menukasau'ya pra wai, amírí'níkon yeppe'ní'to'peuya. Tíse imenuka'píuya, í' kai'ma amírí'níkon sa'namauya epu'tíkonpa.

Imakui'pí Kupítípon Yausinpa E'pai Man

⁵ Tíse manní' pemonkon, amírí'níkon kore'ta yairí ma're ukupítípon, tíse uurí neken pepín, tiaronkon amírí'níkon kore'tawonkon níri kupí'píuya mararí pra yairí ma're. Síriri warantí imenukaya, meruntí ke pu'kuru eseurímato'pe pra ipí'. ⁶ Aasírí ariníkon amírí'níkonya yenpa'ka'pí akore'tapai'níkon. Míriri wenai kure'ne eesewankono'ma'pí imakui'pí tínkupí'pí pí'. Aasírí man. ⁷ Tarípai aawanmíra'níkon inukupí'pí kupíya'níkon e'pai man. Moropai yausinpayaníkon e'pai man, mararí pra yairí ma're yapítanípíuya yentai awaní namai. ⁸ Míriri ye'nen esatíuya síriri apí'níkon, í' kai'ma kure'ne tísanamaya'níkon epu'to'pe mīkíríya, isa'namakonpa. ⁹ Moropai míriri wenai manní' kaareta menuka'píuya aapia'níkon. Anepu'pai uurí waní'pí, innape umaimu yawírí awanikon. ¹⁰ Í' pensa tiaron níkupí'pí imakui'pí kupíya'níkon ya, aawanmíra'níkon, uuríya níri uuanmíra ikupí. Uuanmíra mīkírí níkupí'pí, (imakui'pí ku'sai'ya ya) míriri kupíuya, amírí'níkon wenai, Jesus Cristoya era'ma tanne. ¹¹ Míriri kupíuya uuanmíra, maasa pra Makui ena namai uyentai'níkon. Epu'tí man, í' kai'ma mīkírí esenyaka'mato' yeseru upí'níkon.

Coríntio Ponkon Pí'

Paulo Esenumenka Ko'manní'pí Tróade Po Sí'ma

¹² To'sarí aapia'níkon uutí pra tíse, Tróade cidaderí pona uutí'pí Cristo yekare ekareme'se. Miarí erepansa' yai epu'tí'píuya, í' kai'ma itekare pí' esenyaka'ma pata'se' ton tíri'pí Paapaya. ¹³ Míiwíni tíse kure'ne esenumenka ye'ka pe esenyaka'ma'pí, maasa

pra uyonpakon Tito yarakkîri eseporî pra wani wenai. Mîrîrî ye'nen esekaremekî'pî mororokonon pî' moropai uuti'pî Macedônia pata pona.

Cristo Wenai Tamî'nawîron Yentai E'ni

¹⁴ Tîise —Morî pe man —tauya Paapa pî', maasa pra Cristo pemonkono pe uku'sai'ya'nikon ye'nen. Mîrîrî wenai Cristo wani teyatnonon yentai ekaremekî Paapaya tamî'nawîronkonon pî'. Uurî'nikon pinunpa ko'mannîpiya itekare ekareme'se. Mannî' a'pusin soroka anî'ya ya, a'pusin pu'niku tamî'nawîronkonya. Mîrîrî warantî e'ni maasa pra uwenai'nikon itekare, tamî'nawîron yentai Cristo wani yokare epu'ti tamî'nawîronkonon pemonkonyami'ya. ¹⁵ Maasa pra anna wani, manni' a'pusin Cristo nitîri Paapa pia warantî tîwe'sanon pe. Mannî' a'pusin witi'pata po warantî, itekare anna nekaremekî eta manni'kan awe'pika'titonkonya, moropai aasa'mantatonkonya eta nîri. ¹⁶ Itu'sankon pepin pia awani imakui'pî pe, morî pe pra, innape ikupî to'ya pra awani ye'nen. Mîrîrî wenai Paapa pia tîko'manto'kon ton eporî to'ya pepin. Tîise manni'kan awe'pika'titonkonon pia awani morî pe, maasa pra innape ikupî to'ya ye'nen. Moropai ipatikarî enen tîko'manto'kon eporî to'ya. Mîrîrî ye'nen anî'ya sirîrî ye'ka esenyaka'mato' kupî kin e'painon? ¹⁷ Tîise annaya ikupî, maasa pra anna wani Paapa naiponti'san pe. Yairî pu'kuru ipî' teeseurîmasen pe anna wani irawîrî si'ma. Mîrîrî ye'nen anna wani pepin manni'kan tu'kankon pemonkonyami' warantî. Se' tapairî Paapa maimu ekaremekî pî' anna esenyaka'ma pepin, manni'kan pemonkonyami' se' tapairî tîwe'repasanon esenyaka'ma warantî. Tîise anna wani Cristo poitîri pe.

3

Paapa Yarakkîri Esetanto' Amenan

¹ Inî'rî annaya ekaremekî e'pai pra man, anî' pe anna wani. Tiaronkonya pemonkonyami' yaiponti kaareta menukato'pe to'ya, Cristo naiponti'san pe tiwanikon pî' teeseurîmasen. Tîise mîrîrî warantî, tiaronkonon esatî wanya pra man, imenukato'pe, amîrî'nikonya epu'to'pe. ² Maasa pra amîrî'nikon rî wani anna kaaretarî warantî. Ayeserukon era'ma tamî'nawîronkonya wenai, epu'ti to'ya, anna wani Paapa naiponti'pî pe itekare ekareme'se. Maasa pra anna yewan ya' awanikon, anna wakîri pe awanikon. Maasa pra anna winîpai innape iku'sa'ya'nikon. Yairî ayeserukon wani wenai, Cristoya apîka'tisa'kon epu'ti to'ya. ³ Mîrîrî wani Cristo nîmenuka'pî warantî. Mîrîrî erenka to'ya ya, Cristo yarakkîri aako'mamikon epu'ti to'ya. Î' kupî'pî Cristoya ayarakkîrî'nikon, ikupîiya pepin kaareta menukato' ke. Tîise Morî Yekaton Wannî meruntîri yai ikupî'piya, manni' ipatikaron tîko'mansen winîpainon. Kure'nan tî' pî' imenukasa' pe awani pepin, Moisés nuri'tiya imenuka'pî warantî pra, tîise uyewankon ya' itîrî'piya, yairî uyeserukon enato'pe.

⁴ Mîrîrî taa annaya sirîrî, maasa pra innape pu'kuru Paapaya ikupî, Jesus Cristo wenai. Mîrîrî epu'sa' annaya innape. ⁵ Mîrîrî ye'nen —Anna warîrî anna esenyaka'mato' koneka annaya sirîrî —taa annaya eserîke pra awani. Tîise ikoneka annaya yeseru wani Paapa winîpai tui'sen pe, anna winîpai pra. ⁶ Maasa pra mîkîriya neken anna kupî, amenan tarakkîrî esetanto' yokare ekareme'to'pe annaya. —Manni' pena Moisés nuri'ti nekaremekî'pî yawîrî ako'mantî —taa annaya pepin, tîise —Manni' Morî Yekaton Wannî yapî'ti, ameruntîri ton tîto'peiya —taa annaya. Maasa pra manni' Moisés nuri'ti nekaremekî'pî wani taruma'ti ton pe moropai sa'mantanto'pe, yawîrî pra e'ni ye'nen, maasa pra uurî'nikon yentai awani ye'nen. Tîise manni' Paapa winîpainon, Morî Yekaton Wannî nitîri wani ipatikarî enen ko'mannîto' tîinen pe.

⁷ Pena Moisés nuri'ti pia Paapaya timaimu tîrî'pî, kure'nan tî' pona imenukato'peiya. Moropai mîrîrî ekaremekî Moisésya yai, pemonkonyami'ya epu'ti'pî, î' kai'ma ipîkku pe Paapa e'to' wani. Epu'ti'pî to'ya kure'nan a'ka wenai, Paapa winîpainon. Mîrîrî era'ma'pî to'ya Moisés yenpata pî'. Mararî pra inke' pe awani'pî, era'ma to'ya yentai. Tîise mîrîrî wani'pî tîko'mansen pe pra, ka'ne'no pe. Moropai mîrîrî Moisés nekaremekî'piya pemonkonyami' taruma'ti'pî. ⁸ Tarîpai esenumenkan, mîrîrî yentai Paapa winîpainon Morî Yekaton Wannî nîkupî wani. „Mîrîrî pî' ekaremekî annaya.” ⁹ Pena Moisés nuri'ti esenyaka'mato' wani'pî morî pe pu'kuru teuren pemonkonyami' e'ti'ka'pî, yawîrî pra tîwe'sanon. Mîrîrî ye'nen itentai pu'kuru, morî pe Morî Yekaton Wannî esenyaka'mato' wani, yairî uurî'nikon kupî pî', uurî'nikon sa'manta namai. ¹⁰ Maasa pra manni' Moisés nuri'ti nekaremekî'pî e'mai' pe mîrîrî enasa' î' pe pra rî, maasa pra itentainon erepami'pî. Ikaisaron ton pra tîise, ite'ma'pî pî' Morî Yekaton Wannî nîkupî wani itentai, morî pe pu'kuru. ¹¹ Inna seru' pepin Moisés nuri'ti nekaremekî'pî wani'pî morî pe, tîise mî' pikîrî neken, tîko'mansen pe pra awani'pî. Tîise ite'ma'pî pî' Morî Yekaton Wannî nîkupî wani ipatikarî tîko'mansen pe, taataretî'kasen pe pra. Mîrîrî ye'nen itentai pu'kuru morî pe awani.

¹² Míriri ye'nen meruntí ke pu'kuru itekare ekaremekí annaya. Yairi uuri'níkon kupí Paapaya epu'tí annaya ye'nen, ekaremekí annaya teweppe'se pra. ¹³ Ekaremekí annaya pepín, manni' Moisés nuri'tíya ekaremekí'pí warantí. Miikíríya tenpata yettapurí'pí kamisa api'tími ke. Míriri kupí'piya, maasa pra Israel ponkonya tenpata ya'karu típami era'ma namai, yenonpítí'piya. ¹⁴ Inkamoro Israel ponkonya epu'tí pra awaní'pí maasa pra to' esenumenkato' wani'pí kamisa api'tími ke yettapusa' warantí. Siríri típose Israel pemonkonoyami'ya epu'tí pra awaní, Paapa maimu e'menukasa' erenka tíuya'níkon yai. Tíise inkamoro'ya epu'tí e'painon innape Cristo kupí tíuya'níkonya yai. ¹⁵ Míriri ye'nen Moisés nuri'tí nímenuka'pí erenka to'ya yai, epu'tí to'ya pepín, maasa pra tenpatakon yettapusa' warantí to' esenumenkato' wani' siríri típose. ¹⁶ Tíise míriri emo'ka e'painon, í' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' manni' warantí. Ta'piya: —Moisés nuri'tí yenpata yettaputo' emo'ka'pí, í' pensa Uyepotoríkon yarakkírí eseurímai awenna'posa' yai. Míriri warantí epu'nen pe e'ní, ma'nípanen emo'ka innape Uyepotoríkon kupí yai. Moropai epu'tí. ¹⁷ Siríri Uyepotoríkon taato' wani' Morí Yekaton Wanní pra. Moropai uyesa'kon pe Morí Yekaton Wanní wani' ya, miikírí maimu yawírí e'ní, Moisés nekaremekí'pí yawírí pra. ¹⁸ Tamí'nawíronkon uuri'níkon yenpata wani' inaponkasa' warantí tíwe'sen pe. Morí pe Paapa e'to' era'ma'pí Moisés'ya warantí, morí pe Uyepotoríkon e'to' era'ma uuri'níkonya, aronne. Míriri ípíku pe Uyepotoríkon e'to' wani' tui'sen pe iwínapai, manni' Morí Yekaton Wanní winípai. Moropai miikíríya uuri'níkon kupí tíwarantí e'níto'pe. Moropai míriri warantí uuri'níkon kupí pí' aako'mamí, iní' panpí' morí pe uyesserukon enato'pe.

4

Paapaya Itíri'pí Uupia'níkon

Tiaronkon Pí' Cristo Yekare Ekareme'to'pe

¹ Teesewankono'mai anna wani' pepín, maasa pra Paapaya teeti'noko'mato' yai anna esenyaka'mato' ton tíisa' ye'nen. ² Míriri ye'nen ama' pe anna esenyaka'ma pepín teesenonse. Seru'ye' pe aní' yenupa annaya pepín, Paapa maimu tepan'pí'se. Tíise annaya ekaremekí yeseru wani' yairi tíwe'sen kupí annaya tíwírí yairi. Míriri kupí annaya Paapa rawírí si'ma, tamí'nawíronkonya anna yako'menka tanne. ³ Maasa pra siríri itekare anna nekaremekí'pí esepu'tí pra awaní ya, moriya manni'kan ataka'ma'sanya epu'tí pra awaní, innape ikupí to'ya pra awaní ye'nen. ⁴ Inkamoro'ya innape ikupí pepín maasa pra siríri pata po imakui'pí yepotoríya to' esenumenkato' sa'manní'sa'. Miikíríya to' ma'nípa Cristo yekare epu'tí to'ya namai, manni' Cristo wani' yairon pe pu'kuru Paapa pe tíwe'sen pe. Enkaru'nanya era'ma eserike pra awaní warantí to' wani', Cristo epu'tí to'ya pra awaní ye'nen. ⁵ Miikírí Jesus Cristo, Uyepotoríkon pe tíwe'sen yekare ekaremekí annaya. Moropai anna wani' siríri apoitíronkon pe ekaremekí annaya. Maasa pra míriri anna winípainon, anna yekare pí' anna eseuríma pepín. ⁶ Pena ta'pí Paapaya:

—Ewaron pe tíwe'sen ena kupí siríri a'ka pe

Gn 1.3

—ta'piya. Míriri a'ka awitta warantí, teseru epu'tí annaya emapu'tí'piya anna yewan ya'. Maasa pra morí pe Jesus Cristo yeseru wenai, morí pe Paapa e'to' era'ma annaya.

⁷ Míriri ye'nen anna wani' siríri manni' itekare ekareme'nen pe, teuren í' pe pra rí anna esepu'tí, non ka'sa' warantí tíwe'sanon pe. Tíise non ka'sa' ya' awaní morí pe pu'kuru tíwe'sen. Míriri warantí anna ya' tíwe'sen, Paapa winípainon, ekaremekí annaya, meruntí ke pu'kuru Paapa wani' esepu'to'pe. Anna waríri anna esenumenkato' ekaremekí annaya pepín tíise iwínapainon neken. ⁸ Tu'ke ite'ka anna pona sa'man epu'níto' erepamí tíise anna yenumlíya pepín. Moropai tiaron pensa epu'tí annaya yentainon erepamí tíise tíwí ikupí annaya pepín míriri pí'. ⁹ Tu'ke anna winíki' íri pe tíwe'sanon wani' tíise moro awaní tiwin, morí pe tíwe'sen anna pí', anna rumakanen pepín. Tiaron pensa anna pa'típítí to'ya tíise anna wíi to'ya pepín. ¹⁰ Tíwírí anna asari nari' sa'mantanto' kore'ta pí' í' kai'ma Jesus asari yai nari' kore'ta pí' warantí. Míriri anna píika'tí Jesus'ya wenai, pemonkonyami'ya aako'mamí anna yewan ya' epu'tí. ¹¹ Uuri'níkon ko'manto' wani' siríri típose nari' pe, maasa pra innape Jesus kupí'níkon wenai sa'mantan eserike awaní. Tíise sa'mantan pepín uuko'manní'piya'níkon ye'nen. Míriri wenai esepu'tí enen Jesus wani'. ¹² Míriri warantí e'taruma'tínto' yapítanípi pí' anna ko'mamí siríri. Míriri yapítanípi annaya wenai, amírí'níkonya aako'manto'kon ton eposa' man.

¹³ Míriri warantí níri Paapaya upíika'tíkon kupí'pí annaya innape. Míriri ye'nen ípi' anna eseuríma'pí, Paapa maimu e'menukasa'ya taa warantí. Maasa pra ta'piya:

—Innape ikupí pí' wai, míriri ye'nen ípi' eseuríma'pí

Sl 116.10

—ta'piya. ¹⁴ Maasa pra epu'tí'níkon man Paapa Uyepotoríkon, Jesus pími'sa'ka'típonya uuri'níkon níri pími'sa'kaiya sa'mantanto' yapai. Moropai amírí'níkon yarakkírí uuri'níkon yari'ya Paapa pia. ¹⁵ Tamí'nawírí anna yarakkírí e'kupí'pí wani' morí pe amírí'níkon ton

pe. Míriri ye'nen iní' panpí' e'píika'tínto' yekare, anekaremekíkon eta tíuya'níkon ya, innape ikupí pemonkonyamí'ya. Míriri ye'nen iní' panpí' tu'ke pemonkonyamí'ya Paapa yapurí teepíremakon ke. —Morí pe pu'kuru man —taa to'ya.

Í Tera'masen Pepín Kupí Innape

¹⁶ Míriri ye'nen tiwin kin teesewankono'mai anna waní pepín. Teuren a'yeke'ton pe anna ena anna poi'píta anna esenyaka'mato' pí' tíise anna yekaton poi'píta pepín wei kaisarí amenan pe eena. ¹⁷ Maasa pra síriri mararon rí teesuwa'kasen esewankono'manto' míririya kure'ne atausinpanto', aatareti'ka ton pepín yeneví tarí non po esewankono'ma'ní'pí yentainon. ¹⁸ Maasa pra í' teesera'masen waní taríron mii'píkiri tíiko'mansen pe. Tíise teesera'masen pepín awaní ipatíkarí tíiko'mansen pe, taatareti'kasen pe pra. Míriri ye'nen kure'ne anna esenumenka pepín tarí teesera'masen pí', tíise í' teesera'masen pepín pí' anna esenumenka.

5

¹ Maasa pra epu'ti man, see warantí awaní pe man. Warayo'ya tappii yaranka, tíimo'ta yayi amenan tewí' ta. Míriri warantí í' pensa ita ko'manníto', upi'píkon atareti'ka ya, Paapaya amenan uyesa'kon ton tíri, ita ko'manníto'pe ka' po, taatareti'kasen pepín. Maasa pra mii'kíríya ikupí'pí, pemonkonya pra. ² Tarí anna ko'mamí tanne, anna eseka'nunka mararí pra uyesa'kon pe inkoneka'pí ka' po, míriri ta iko'manpai. ³ Ipon pra tíise'senya yeka'ma warantí uurí'níkonya yeka'ma itesa' pra esepu'ní namai. ⁴ Tarí upi'píkon ke anna ko'mamí píkirí, teesenumenkai anna ko'mamí. Sa'mantapai anna waní pepín, tíise amenan morí pu'kuru anna esa' ton yu'se anna waní, Paapa winípainon. Míriri yeka'ma'níkon ya, taríron uyesa'kon taatareti'kasen miakanmaiya, taatareti'kasen pe pra, ipatíkarí ko'manníto'pe Paapa pia. ⁵ Mii'kírí Paapaya míriri koneka'pí anna ton pe, anna miakanmapa kai'ma. Moropai mii'kíríya Morí Yekaton Wanní tíri'pí tamí'nawírí í' tíri tíuya anna pia ekareme'nen pe awe'to'pe.

⁶ Míriri ye'nen tíwírí kure'ne taatausinpai anna waní anna pona tamí'nawírí tui'sen pí'. Epu'ti man, tarí ko'manníto' uyesa'kon ta si'ma, aminke ko'manní Uyepotoríkon piapai, amenan uyesa'kon, ipatíkaron ke pra. ⁷ Aminke Uyepotoríkon piapai ko'manní ye'nen, innape Paapa kupí pí' ko'manní, era'ma pra tíise. ⁸ Tíise teesewankono'mai pra anna ko'mamí. Maasa pra upi'píkon piapai, Paapa pia iko'manse itípai anna waní ye'nen. ⁹ Míriri ye'nen tamí'nawíron yu'se e'ní yentai Paapa yapurí e'pai awaní tarí ko'manní ye'ka pe. Mii'wini pra awaní ya, iipia ko'manní ye'ka pe Paapa yapurí. ¹⁰ Maasa pra tamí'nawírí uurí'níkon ko'manto' esera'ma kupí síriri. Cristoya uurí'níkon yako'menka tiwin pí' uurí'níkon tíise. Míriri yayi ukaisarí'níkon ko'manníto' morí wenai, ko'manníto' í' pe pra rí wenai, yapisi iwínípai. Cristoya uurí'níkon repa kupí síriri.

Cristo Níkupí'pí Wenai

Paapaya Tíwaníyakon Ukupíkon

¹¹ Cristoya anna yako'menka epu'ti annaya ye'nen, Paapa nama annaya. Míriri ye'nen, yairon pí' pemonkonyamí' yenupa pí' anna waní, to' anpíika'típai anna waní ye'nen. Míriri kupí annaya epu'ti pí' Paapa man yairí pu'kuru. Moropai ayewankon ya' epu'tíya'níkon, yairí níri ikupí pí' anna man. ¹² Anna yeseru pí' atapurí pepín, ipikku pe anna waní epu'tíkonpa. Tíise tiaronkon yuukukonpa í' kai'ma anna yapuríya'níkon, manni'kan taat-apurísanon pí'. Maasa pra inkamoro atapurí morí pe teeseurímato', ipikku pe tíwe'to'kon wenai. Tíise tewankon ya' tíiko'mansen, imakui'pí teserukon pí' to' esenumenka pepín. ¹³ Tiaron pe anna yeseru era'maya'níkon ya, pakko pe anna waní kai'ma tiaronkon esenumenka'pí anna pí'. Tíise anna waní Paapa wakíri pe e'pai. Moropai míriri warantí anna ko'mamí. Yairon pí' anna eseuríma amírí'níkon píika'títo'pe annaya. ¹⁴ Maasa pra míriri kupí annaya Cristoya anna sa'nama ye'nen. Epu'ti pí' anna man, tiwin pemonkon sa'manta'pí tamí'nawíronkon pata'se' ya', tamí'nawíronkon sa'manta' e'pai tíise. Míriri wenai epu'tí'níkon tamí'nawíronkon sa'manta'pí Cristo yarakkírí. ¹⁵ Mii'kírí sa'manta'pí tamí'nawíronkon ton pe, míriri ye'nen iní'rí manni'kan enen tíwe'sanon, inkamoro ko'mamí namai tíwarírí'níkon itú'se tíwaníkon pí', tíise itú'se Cristo e'to' pí' to' ko'mamí. Manní' isa'manta'pí moropai tíisa'manta'pí típo, e'mí'sa'ka'pí ton pe to' ko'mamí.

¹⁶ Cristo yarakkírí uurí'níkon sa'manta'pí ye'nen, anna esenumenka pepín pemonkonyamí' pí', típi'níkon síriri pata po tíiko'mansenon esenumenka warantí. Teuren pena Cristo pí' anna esenumenka'pí inkamoro Paapa epu'nenan pepín esenumenka warantí. Tarípai iní'rí míriri warantí anna esenumenka pepín. ¹⁷ Maasa pra aní' waní ya Cristo yarakkírí tíiko'mansen pe, mii'kírí waní amenan teseru ton yapisítípon pe. Penaro' imakui'pí iteseru, míriri atareti'ka'pí. Tarípai amenan teseru ton yapisi'píiia iwínípai. Míriri waní kure'ne esenumenkanto' pe. ¹⁸ Tamí'nawírí míriri kupí'pí Paapaya Cristo níkupí'pí

wenai. Anna miakanmaiya teeyaton pe anna wani winípai tíwaníyakon pe anna e'to'pe. Moropai anna pia anna níkupí ton tírí'píya, í' kai'ma tiaronkon níri ena emapu'tito'pe Paapa waníyakon pe. ¹⁹ Anna nekaremekí itekare wani see warantí: Paapaya unkupí'píkon imakui'pí era'ma pepín, tíwanmíra iku'sa' tíuya ye'nen. Maasa pra Cristo níkupí'pí wenai ikupí'pí Paapaya tamí'nawírí tíwaníyakon pe e'níto'pe. Mírírí ekareme'to'pe annaya, Paapaya itírí'pí í' kai'ma ikupí tíuya pemonkonyami' yarakkírí, tíwaníyakon pe to' kupíya.

²⁰ Mírírí ye'nen anna wani sírírí Cristo naipontí'san pe ipí' teeseurímasanon pe. Akore'ta'níkon sí'ma, Paapa eseuríma warantí, esatí Paapaya anna wenai. Tíwí Paapaya amírí'níkon miakanma iteyaton pe awanikon wenai, tíwaníyakon pe ayinyakan-mato'peiya'níkon. ²¹ Maasa pra míkírí Cristo wani'pí tíwin kínn imakui'pí ton pra. Tíise Paapaya umakuyikon rumaka'pí ipona, iwenai tímoron epu'to'peiya kai'ma. Mírírí miakanno'pí pe, yairon yapi'to'pe uurí'níkonya, Paapa winípainon. Mírírí wenai tíwaníyakon uyapisiíya'níkon.

6

¹ Paapa esenyaka'mato' pí' teesenyaka'masanon pe anna wani ye'nen, esatí annaya apí'níkon see warantí: Epe'míra Paapa nítirí yapi'sa'ya'níkon yai, apíka'tí'píya'níkon. Mírírí ye'nen í' pe pra rí anapisi'píkon kí'ku'tí. ² Mírírí warantí taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya: Amírí píka'títo' weiyu eposa' yai,

amaimu, anesatí'pí eta'píuya.

Moropai manni' weiyu yai, apíka'tí'píuya,

imakui'pí ankupí'pí winípai.

Is 49.8

ta'pí Paapaya pena. Mírírí ye'nen tauya sírírí. Síríripe awani, Paapa winípainon e'píka'tínto' yapi'to'pe. Umaimu etatí, aasírí eeseposa' man, e'píka'tínto' weiyu.

³ Í' pe pra rí anna esenyaka'mato' kupí tiaronnya yu'se pra anna man. Mírírí ye'nen tiaronkon yaka'ma yu'se anna wani pepín anna yeseru ke. ⁴ Tíise tamí'nawírí Paapa esenyaka'mato' pí' anna esenyaka'ma yeseru ekaremekí annaya, mararon pepín yapítanípí'ma. Anna e'taruma'tí ye'ka pe kure'ne, í' yu'se anna wani wenai, moropai sa'man erepamí tanne anna pona, yapítanípí annaya. ⁵ Tiaron pensa anna po'pítí'pí to'ya, anna yarakkamo'pí to'ya, moropai mararonkon pepín pemonkonyami' eperepí'san ekore'ma'pí anna pí'. Moropai anna esenyaka'ma'pí mararí pra anna wetun pín, moropai anna yekkari yonpa annaya pín. Tamí'nawírí mírírí yapítanípí'pí annaya Paapa poítírí pe anna wani wenai. ⁶ Moropai mírírí wenai morí pe, nura pe pra anna yeseru e'to'pe yuwa annaya, yairí itekare ekareme'to'pe annaya. Moropai teekore'masen pe pra, moropai eranmíra anna e'to'pe yuwa annaya. Moropai Morí Yekaton Wanníya anna píka'tí ye'ka pe, tiaronkon sa'nama annaya, Paapaya anna sa'nama warantí. ⁷ Moropai yairí pu'kuru itekare ekaremekí annaya. Moropai Paapa meruntírí pe pu'kuru anna esenyaka'ma míkírí tonpe. Moropai yairí pu'kuru anna yeseru wani itekare ekaremekí yai moropai tiaronkon Paapa epu'nenan pepín maimu yuuku yai, anna yeseru wani yairí. ⁸ Tiaron pensa tiaronkonya anna yapurí anna yeseru wenai tíise tiaronkonya anna yewanmírí. Moropai tiaronkonya anna mu'tunpa, tiaronkonya anna sa'nama tanne. Tiaronkonya taa anna pí' seru'ye'kon, tíise yairon pí' anna eseuríma tanne. ⁹ Paapaya anna epu'tí mírírí morí pe tíise tiaronkon pemonkonyami' esenumenka í' pe pra rí tíwe'sanon pe anna wani kai'ma. Tu'ke ite'ka anna esenumenka anna sa'manta kai'ma, tíise sírírí típose enen anna ko'mamí sírírí. Teuren tiaron pensa anna taruma'tí to'ya tanne, tíise anna sa'mantasa' pra man. ¹⁰ Tiaron pensa anna wani teesewankono'mai teuren. Tíise taatausinpai anna ko'mamí tíwírí. Anna esera'ma'pí' ton pínon warantí, tíise tu'ke ipíku pe tiaronkon kupí'pí annaya. Í' ton pra warantí anna esepu'tí tanne tíise tamí'nawíron, Paapa winípainon esa' pe anna wani. Tamí'nawíron mírírí yapítanípí annaya tanne, Paapa esenyaka'mato' pí' anna ko'mamí yairí.

¹¹ Uyonpayami', Coríntio cidaderí ponkon, anna eseuríma'pí ayarakkírí'níkon tamí'nawírí anna nepu'tí pí'. Moropai í' kai'ma kure'ne amírí'níkon sa'nama annaya ekaremekí'pí annaya. ¹² Tíwírí amírí'níkon sa'nama pí' anna ko'mamí. Tíise amírí'níkonya anna sa'nama pra man, pena anna sa'nama'píya'níkon warantí. ¹³ Eseuríma apí'níkon un mukuyami' pí' eseuríma warantí. Amírí'níkon sa'nama'pí annaya warantí anna sa'namaya'níkon yuwatí, í' kai'ma ayewankon tísa'manní'se pra.

Paapa Epu'nenan Pepín Yeseru Yawírí Pra E'ní

¹⁴ Iní'ri innape Cristo ku'nenan pepín yarakkírí pra e'tí. Maasa pra imakui'pí ku'nenan pe to' wani, tíise amírí'níkon, innape iku'nenan ko'mamí imakui'pí tíku'se pra. Mírírí wani manni' paakayami' pími ye'pí pona títisén warantí, paaka yarakkírí kaware pona itíisa' ya, morí pe awani pepín. Mírírí warantí morí ku'nen ko'mamí pepín imakui'pí ku'nen yarakkírí. Maasa era'matí í' kai'ma a'ka ko'mamí ewaron yarakkírí? Aako'mamí pepín.

Mírírí warantí Paapa epu'nen pepín yarakkírí Paapa epu'nen ko'mamí pepín maasa pra to' yeseru waní tiaron pe, se' kaisarí pra. ¹⁵ Moropai o'non ye'ka pe morí pe Cristo ko'mamí e'painon Makui yarakkírí? Aako'mamí pepín, maasa pra to' esenumenka tiaron pe, se' kaisarí pra. Innape tíku'nenan pia morí tíri Paapaya, tíise innape tíku'nenan pepín píika'tíiya pepín. ¹⁶ Paapa yapurínen pe si'ma, mia' ke ikonekasa' yapurí eseríke pra awaní, Paapa epu'nenan pepín warantí. Maasa pra mia' ke ikonekasa' yarakkírí Paapa eseta pepín, eeseuríma pepín. Moropai tewí' pe uurí'níkon konekasai'ya, uya'níkon tíiko'manto'pe. Mírírí pí' Paapa eseuríma'pí pena:
 Uurí ko'mamí pe wai to' pokonpe.
 Moropai asarí inkamoro kore'ta.
 Uurí waní pe wai to' yepotorí pe,
 uyapuríto'pe to'ya,
 moropai inkamoro waní pe man upemonkono pe *Lv 26.12; Jr 32.38; Ez 37.27*
 ta'píiya. ¹⁷ Moropai mírírí wenai iní'ri Uyepotoríkonya taa:
 Amírí'níkon ataríma e'pai man,
 inkamoro ye'ka piapai.
 To' rumakatí, mírírí ye'ka nura kupíya'níkon namai.
 Tíise tiaron, morí teseru ke ako'mantí.
 Moropai mírírí yai amírí'níkon yapísíuya uwaníyakon pe *Is 52.11; Ez 20.34,41*
 taiya. ¹⁸ Moropai taa Uyepotoríkonya, meruntí pu'kuru manni'ya:
 Uurí waní pe wai ayunkon pe
 moropai amírí'níkon waní pe man un mukuyamí' pe *2 Sm 7.14; 7.8*
 taiya. Mírírí warantí taa Uyepotoríkonya upí'níkon.

7

¹ Uyonpayamí', uwakíríkon pu'kuru tamí'nawírí sírírí í' ta'pí Paapaya waní uurí'níkon ton pe. Mírírí ye'nen morí pe e'ní'níkon yuwa sírírí. Nura kupí pí' ko'manníto' rumakapai'níkon, imakuí'pí pí' esenumenkanto' rumakapai'níkon, imakuí'pí ko'mamí namai uyewankon ya'. Tíise morí pe ko'mannípai'níkon Paapa wakírí pe e'níto'pe, inamai'ma.

Paulo Atausinpato' Coríntio Ponkon Pí'

² Morí pe enatí anna pokonpe, maasa pra aní'kan taruma'tísa' annaya pra man amírí'níkon kore'ta. Aní'kan yenku'tísa' annaya pra man tiwin kin. Mírírí epu'tí pí' naatí. ³ Moropai amírí'níkonya imakuí'pí ku'sa' taasau'ya pra wai tiwin kin. Maasa pra pena ta'píuya see warantí, amírí'níkon waní uwakíríkon pe pu'kuru. Í' rí ton pra man uurí'níkon pantakannen ton. Mírírí warantí e'ní tanne, enen e'ní pikírí moropai sa'mantan pikírí. ⁴ Yairí aako'mamíkon epu'tí pí' wai. Mírírí pí' esenumenka ya, atausinpa' waní. Mírírí wenai upíika'tísa'ya'níkon. Iní' panpí' taatausinpai ko'manní pí' wai, e'taruma'tí tanne.

⁵ Akí, anna erepamí'pí pata pai Macedônia pata pona anna erí'ka'sa' pra man. Maasa pra tamí'nawíronkon patakon poro teesuwa'kasen sa'man waní'pí. Ekore'manto' moro awaní'pí, moropai eranne' pe anna kupí'píiya. ⁶ Tíise manni' Paapa, yairí ma're tíwe'sen yausinpanenya anna atausinpato' ton tíri'pí, uyonpakon Tito erepamí weiyu yai. ⁷ Moropai míkírí Tito erepanto' neken pí' pra, tíise itekare etauya ye'nen iwinípai. Í' kai'ma amírí'níkonya yausinpá'pí yekare pí' atausinpá'pí. Míkíríya ayekarekon ekaremekí'pí. Í' kai'ma uurí anera'mapai awaníkon yekare, moropai í' kai'ma kure'ne teesewankono'mai awaníkon, imakuí'pí ankupí'píkon pí', moropai í' kai'ma uurí anpíika'típai awaníkon yekare ekaremekí'píiya. Mírírí pí' iní' panpí' taatausinpai uurí waní.

⁸ Í' kai'ma uurí esewankono'ma pra wai kaareta menukasau'ya pí' aapia'níkon. Tíise amírí'níkon esewankono'ma'pí ipí' epu'sau'ya ya, esewankono'ma'pí, ukaaretaríya ayewankono'ma'píkon ye'nen. ⁹ Tíise mírírí ye'ka pe pra, uurí waní sírírí taatausinpai. Ukaaretaríya ayewankono'ma'píkon pí' pra tíise mírírí esewankono'mato'kon waní amírí'níkon esenumenkato'pe. Maasa pra mírírí esewankono'manto' tíri'pí Paapaya aapia'níkon imakuí'pí ankupí'píkon rumakakonpa. Moropai mírírí wenai amírí'níkon taruma'tísa' annaya pra man tiwin kin. ¹⁰ Maasa pra mírírí esewankono'manto' waní Paapa winípai tui'sen imakuí'pí unkupí'píkon winípai e'píika'tínto' eporí emapu'tínen pe. Mírírí ye'nen mírírí pí' teesewankono'mai e'nípai pra man. Tíise Paapa epu'nenan pepín pia awaní sa'mantanto'pe, maasa pra imakuí'pí tñkupí'píkon winípai to' esewankono'masa' pra awaní ye'nen. ¹¹ Maasa era'matí í' kupí'pí Paapaya amírí'níkon esewankono'mato' winípai. Ka'ne' pe imakuí'pí ankupí'píkon anrumakapai amírí'níkon waní'pí, pemonkon yairon pe awaníkonpa. Moropai ka'ne' pe anna pí' morí pe eekoneka'píkon anekareme'pai awaníkon. Moropai í' kai'ma teekore'mai awaníkon imakuí'pí ankupí'píkon pí' moropai eranne' pe awaní'píkon Paapaya ataruma'tíkon pí', moropai uurí íipí yu'se awaní'píkon

aapia'nikon. Moropai yairon kupi pi' iko manpai awanikon, moropai imakui'pi taruma'tipai awanikon. Tami'nawiri miriri wenai ekaremekiya'nikon mori pe, i' ri ton pra awanikon epu'to'pe annaya. ¹² Miriri ye'nen miriri kaareta menukasau'ya manni' imakui'pi kupitipon neken wenai pra, moropai manni' inkupi'pi imakui'pi wenai timoron epu'titipon wenai pra, tiise imenuka'piuya aronne Paapaya epu'to'pe, kure'ne amiri'nikonya anna sa'nama. ¹³ Miriri wenai kure'ne taatausinpai anna wani.

Miriri tiise ini' panpi' anna ena'pi taatausinpai Tito pokonpe. Maasa pra mori pe miiki'pi piika'ti'piya'nikon ini'ri api'nikon eesewankono'ma namai. ¹⁴ Maasa pra api'nikon eseurima'pi mori pe. Taripai akore'ta'nikon attisa' yai, innape eseurima'pi yawiri awani'pikon. Uyeppe'ni'piya'nikon pra awani'pikon. Moropai i' kai'ma Tito pi' ayekarekon ekareme'sa' annaya miriri niri wani'pi innape. ¹⁵ Miriri wenai ini' panpi' Tito e'sa'namato' ena kure'ne i' kai'ma tami'nawiri ayaserukon epu'ti tiuya wenai. Moropai imakui' yawiri awanikon epu'ti tiuya wenai moropai i' kai'ma yapisi'piya'nikon, eerepami yai akore'ta'nikon iwakiri pe. Miiki'ri nama'piya'nikon moropai mi' pe pra awani'pikon iwiniki. ¹⁶ Miriri wenai kure'ne taatausinpai uuri wani, maasa pra yairi awanikon epu'tiuya ye'nen.

8

Pauloya Panamanto' Tiniru Tiito' Pi'

¹ Uyonpayami, i' kupi'pi Paapaya epu'tiya'nikon yu'se wai Macedonia pata ponkon pi', innape tiku'nenan yarakkiri. Kure'ne inkamoro piika'ti'piya. ² Maasa pra miarironkon uyonpakonya sa'man teesuwak'kasen epu'ti'pi tarakkiri'nikon. Miriri pi' to' esewankono'ma pra awani'pi, tiise to' atausinpa'pi ini' panpi'. Teuren i' ton pra to' esepu'ti tanne, tintirikon tiri'pi to'ya ini' panpi' antipai tiwanikon pikiri. ³ Tauya amiri'nikon pi' inkamoroya itiri'pi tami'nawiri, ani'ya esati pra tiise. Moropai itentai panpi' itiri'pi to'ya kure'ne antipai tiwanikon ye'nen. ⁴ Moropai esati'pi to'ya anna pi' tintirikon tirikonpa Paapa pemonkonyami' Judia po' tiiko'mansenon piika'tikonpa kai'ma. Miriri kupikonpa esati'pi to' ko'mami'pi. ⁵ Moropai miriri kupi'pi to'ya kure'ne inimiki'pi annaya yentai. Maasa pra e'mai' pe to' eturumaka'pi Paapa yenya', itu'se Paapa e'to' yawiri tiiko'mamikonpa. Miriri tiipo anna pia to' eturumaka'pi, anna maimu yawiri to' e'to'pe. Maasa pra miriri yu'se Paapa wani epu'ti'pi to'ya. ⁶ Miriri ye'nen esati'pi annaya Tito pi' maasa pra e'mai' pe miiki'ri esenyaka'ma pia'ti'pi amiri'nikon kore'ta. Miriri ye'nen tiwiri aako'mami'pi awanikon miriri antirikon yapi'to'peiya areti'ka tiuya pikiri. ⁷ Moriya tami'nawiron anukupikon pi' eesekaremekikon, tiaronkon yentai awanikon. Innape iku'to'ya'nikon, moropai itekare ekareme'to'kon, moropai epu'nen pe awe'to'kon i' kai'ma tiaronkon anpiika'tipai awe'to'kon. Moropai anna sa'namato'ya'nikon wani. Moropai ini' panpi' ikupiya'nikon yu'se wai. Tiaronkonya itiri yentai antirikon tiriya'nikon yu'se wai, yarimakonpa manni'kan i' ton pinon pia.

⁸ Amiri'nikon yaipontuiya pepin miriri tirikonpa, tiise tiaronkon atausinpa miriri pi' epu'tikonpa. Miriri waranti amiri'nikon e'sa'namanto' esera'ma yairi pu'kuru awani. ⁹ Maasa pra epu'nenan amiri'nikon, kure'nan Uyepotorikon Jesus Cristo e'sa'namato'. Miiki'ri wani'pi ipikku pe tiise, miiki'riya ipikku pe tiwe'to' nimi'pi. I' ton pra tiwe'sen pe eena'pi. Amiri'nikon wenai, miriri ku'sai'ya amiri'nikon e'to'pe ipikku pe. Miriri kupi'piya, amiri'nikon piika'tipa.

¹⁰ Siriri uuri esenumenkato' miriri anukupikon ton pi': Moru pe awani uupia amiri'nikonya areti'ka ya, isara'ti'piya'nikon kono' eesuwaka'pi manni' pi'. I' ton pinon piika'tikonpa antiri'pikon tiri'piya'nikon e'mai' pe tiaronkonya itiri rawiri. Moropai miriri neken pra tiise e'mai' pe amiri'nikon wani'pi niri to' anpiika'tipai. ¹¹ Miriri ye'nen miriri eesenyaka'mato'kon yareti'katu. Miriri ku'ti awakirikon pe pu'kuru, taatausinpai e'mai' pe itiri'piya'nikon, miriri waranti ititi. I' aapia'nikon tiwe'sen yawiri ititi. ¹² Maasa pra ani' itinen niri yapisi Paapaya antipai tiwani ye'nen. Tintiri kaisari itiriya yu'se Paapa wani. Intiri ton esatiya pepin ipi' i' ton pra tiise.

¹³ Tauya pepin tiaronkonya itiri namai amiri'nikonya neken itito'pe. Moropai miriri kupikonpa tauya ya, amiri'ne pe awani e'painon amiri'nikon pia. Tiise timenkai pra tami'nawironkon amiri'nikon e'to'pe se' kaisari. ¹⁴ Siriripe amiri'nikon pia awani marari pra, miriri ye'nen manni'kan i' ton pinon piika'tiya'nikon e'pai awani. I' pensa itesa' pe inkamoro enasa' ya, inkamoroya niri amiri'nikon piika'ti eserike awani. Miriri waranti awe'piika'tikon ya, se' kaisari awanikon. ¹⁵ Miriri pi' pena Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man: Ta'piya: —Manni'kan tu'ke tekkarikon ton mo'ka'tiponkonya imo'ka'pi tiise itonpari'pi e'kupi pra awani'pi.

Moropai manni'kan tu'ke pra tekkarikon ton mo'kanenanya imo'ka'pi. Tiise to' ma're awe'sa' pra awani'pi.

—ta'piya. Miriri waranti e'pai awani amiri'nikon pokonpe.

Tito Moropai Tiaronkon Ayonpakon Wití Coríntio Pona

¹⁶ Paapa yapurí pí' wai kure'ne, maasa pra Tito waní ye'nen amírí'nikon anpíika'típai, anna waní manni' warantí. Paapaya ikupí'pí. ¹⁷ Míikírí Titoya í' taato' annaya típí' inna ta'pí. Mírírí pí' neken pra, tíse amírí'nikon yarakkírí esepopai awaní'pí mararí pra. ¹⁸ Míikírí yarakkírí tiwin uyonpakon yarima annaya sírírí. Míikírí waní kure'ne t́namasen pe eesenyaka'mato' wenai. Maasa pra míikírí esenyaka'ma Cristo yekare ekaremekí pí'. ¹⁹ Mírírí tíse míikírí uyonpakon waní imenkasa' pe atító'pe anna pokonpe, anna píika't́inen pe. Maasa pra antírí'pikon yarí annaya í' ton ṕnon pia t́tító'pe annaya. Mírírí wenai epu'tí to'ya, kure'ne inkamoro anpíika'típai anna waní, sírírí esenyaka'mato' pí', Paapa yapurí pe. ²⁰ Anna yarakkírí míikírí wítí tiaronkon eseuríma namai, anna winíkí, seeni' í' ton ṕnon píika'tító'pe anna narí wenai. ²¹ Anna esenyaka'ma yeseru waní yairí epu'tí Paapaya, tíse míikíríya neken pra, tíse pemonkonyamí'ya nírí epu'tí yu'se anna waní.

²² Mírírí ye'nen inkamoro pokonpe tiaron uyonpakon yarima annaya sírírí. Tu'ke ite'ka míikírí níkupí ton t́rírí'pí annaya míikíríya ikupí'pí awe'to' yawírí. Mírírí ye'nen epu'tí'pí annaya pemonkonyamí' anpíika'típai awaní. Moropai míikírí waní sírírípe kure'ne amírí'nikon anpíika'típai t́waní'pí eesenumenka. ²³ Tarípai Tito pí' ayeurímauya'nikon sírírí. Míikírí waní esenyaka'ma waniyakon pe, amírí'nikon píika't́inen pe. Moropai manni'kan, to' wítí mannan yarakkírí, inkamoro waní soosi tawonkon nímenka'san pe. Moropai inkamoro waní Cristo yapurínenan pe. ²⁴ Mírírí ye'nen inkamoro uyonpakon erepamí yai akore'ta'nikon, to' yapí'tí morí pe, awe'sa'namato'kon ke. Mírírí kupíya'nikon yai, tiaron pata po soosi tawonkonya awe'sa'namato'kon epu'to'pe, anna eseuríma'pí yawírí ikupí'píya'nikon esepu'to'pe.

9

Judéia Ponkon Innape Jesus Ku'nenan Pia To' Nítírí

¹ T́ntíríkon ke Judéia ponkon Paapa pemonkonoyamí' píika'tí to'ya pí' imenukauya e'pai pra man. ² Maasa pra epu'tí'pí wai, í' kai'ma to' anpíika'típai awaníkon. Mírírí ye'nen amírí'nikon yapurí'píuya kure'ne. Macedónia pata ponkon innape iku'nenan pí' ta'píuya wai apí'nikon, Grécia ponkon pí', í' ton ṕnon anpíika'típai awaní'pikon, eesuwa'ka'pí manni' kono' pata pai. Mírírí ye'nen mírírí pí' taatausinpai pu'kuru to' waní'pí. Moropai kure'ne to' anpíika'típai nírí to' ena'pí. ³ Tarípai insamoro uyonpakon yarimauya sírírí aapia'nikon to' wítító'pe, Tito pokonpe. Mírírí ye'nen í' ta'píuya yawírí inkamoroya antíríkon muurukuntisa'ya'nikon epoto'pe, iku'tí. Apí'nikon eseuríma'pí ayapurí'píuya'nikon e'to'pe yairí. Iku'tí í' pe pra rí eseurímasa' pe waní namai. ⁴ T́ise í' pensa uutí ya, insamoro tiaronkon Macedónia ponkon pokonpe. Mírírí yai aawanmíra'nikon ayeporíkon annaya namai ikonekatí. Í' konekasa'ya'nikon pra tíse, anna erepansa'ya anna epepí e'painon. T́naren apí'nikon morí pe eseurímasa' tanne, yawírí pra awe'sa'kon ya, epepí e'painon. Mírírí warantí nírí awepepíkon e'painon. ⁵ Mírírí ye'nen insamoro uyonpakon pí' esatíuya to' wítító'pe e'mai' pe urawírí, mírírí antíríkon pe ankonekakon mírírí konekai to' wítító'pe. Í' pensa miarí ya' erepansa' ya, epoto'peuya tamí'nawírí ankoneka'pikon ta'píya'nikon yawírí. Moropai tamí'nawíríkonnya epu'to'pe mírírí antíríkon t́ríya'nikon, itu'se awaníkon ye'nen, aní'ya esatí pí' pra.

⁶ Maasa enpenatátí sírírí pí'. Manni' mararí ípínenya mararí t́npímí'pí yeperu mo'ka. T́ise manni' mararí pra ípínenya mararí pra t́npímí'pí yeperu mo'ka. Mírírí warantí anne' pe, mararí t́ntírí t́ínenya, mararí nírí yapisiya tiaronkon winípai. T́ise morí pe, anne' pe pra t́ntírí t́ínenya, mararí pra morí yapisi tiaronkon winípai. ⁷ Mírírí ye'nen tiwin pí' sí'ma antítpai awe'to'kon pikírí teesenumenkai ayewankon ya' itítí. Teesewankono'mai pra moropai esatí pí' neken pra, tíse awakíríkon pe itítí. Maasa pra t́wakírí pe it́inen sa'nama Paapaya mararí pra. ⁸ Moropai mararí pra it́inen pe Paapa waní itu'se e'nító' tamí'nawírí itesa' pe awanípa. Moropai itu'se e'nító' yentai it́ríiya. Tiaronkon itu'sankon pia it́ríkonpa it́ríiya. ⁹ Mírírí warantí Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':

Mararí pra ípínenya t́nmírí ya' t́npímí ṕinsa' warantí,
 manni' Paapa yapurínenya itírí mararí pra
 manni'kan í' ton ṕnon sa'ne pia.
 Mírírí inkupí'pí wenai, ipatíkarí Paapaya irepa morí ke,
 iwanmíra awaní pepín

Sl 112.9

ta'píiya. ¹⁰ Moropai Paapaya t́pínsen ena'pí t́rírí anpímí ton moropai yekkari awaní t́ríiya. Mírírí warantí nírí aapia'nikon morí t́ríiya tiaronkon pia antíríkon ton. Moropai inkamoro píika't́isa'ya'nikon wenai, iní' panpí' morí yapisiya'nikon Paapa winípai. ¹¹ Mírírí ye'nen míikírí Paapaya amírí'nikon kupí ipíkku pe awaníkonpa, mírírí ye'ka pe awaníkonpa. Moropai anna wenai mírírí anarima'pikon yapí'sa' Paapa pemonkonoyamí'ya yai, Paapa yapurí to'ya, mírírí antíríkon yarimasa'ya'nikon wenai. —Morí pe man —taapítí to'ya awenai'nikon.

¹² Mírírí anarimakon waní pepín Paapa pemonkonoyamí' neken píika'tító'pe. Tíise mírírí waní iní' panpí' kure'ne Paapa pí' —Morí pe man —taa to'pe to'ya awaní. ¹³ Inkamoroya Paapa yapurí. Maasa pra mírírí to' píika'tító'ya'níkonya ekaremekí'pí, innape ikupíya'níkon neken pra, tíise í' kai'ma Cristo maimu yawírí awaníkon ekaremekíya. Moropai nírí Paapa yapurí to'ya kure'ne antíríkon típíika'tító'kon wenai moropai tamí'nawíronkon tiaronkon píika'tíya'níkon wenai. ¹⁴ Moropai inkamoro epírema ya, apona'níkon, kure'ne to' atausinpa apí'níkon. Moropai aapia'níkon í' kai'ma Paapaya morí pe tíwe'to' tíisa' wenai, amírí'níkon sa'nama to'ya. ¹⁵ —Morí pe man —taapai'níkon Paapa pí', maasa pra morí intírí'pí, manní' ikaisaron ton pín wenai.

10

Ipíku Pe Cristo Naipontí'pí Pe Tíwaní Pí'

Paulo Eseuríma

¹ Uurí manní' Paulo esatíuya sírírí apí'níkon, morí pe Cristoya esatí warantí. Teuren tiaronkonya taa tanne upí': —Tíweppe'sen míkírí akore'ta'níkon awaní ya, tíise aapia-pai'níkon aminke awaní yai, teekore'mai nari' pe e'koi míkírí —taa to'ya. ² Anna pí' tiaronkon esenumenka see warantí: Paapa epu'nenan pepín yeseru warantí Paulo yeseru waní kai'ma. Mírírí wenai erepamí ya akore'ta'níkon, inkamoro yeurímauya meruntí ke, nari' pe. Tíise amírí'níkon esatíuya morí pe, nari' pe pra, yairí ako'mantí, mírírí warantí ayeurímauya'níkon namai. ³ Inna seru' pepín, pemonkon pe tamí'nawíronkon pemonkonyamí' waní warantí, anna waní nírí. Tíise anna warírí, anna meruntí ke anna ekore'ma pepín anna yeyatonon pí', inkamoro Paapa epu'nenan pepín ekore'ma warantí. ⁴ Anna ekore'mato' waní imakuí'pí yarakkírí. Tíise anna meruntí waní pepín sírírí pata pon meruntí pe. Tíise awaní Paapa meruntí pe, sa'man pe tíwe'sen yaretí'kanen pe. ⁵ Mírírí ye'nen inkamoro seru'ye'konya yenupanto' yaretí'ka annaya Paapa meruntí ke. Yairí pra to' yenupato' waní inkamoro ekaremekí'pí annaya Paapa meruntí ke. Mírírí epu'sa' to'ya yai, innape Cristo kupí'pí to'ya. Maasa pra innape ipíku tenupato'kon kupí'pí pemonkonyamí'ya emapu'tí'pí to'ya, Paapa nekaremekí'pí pepín. Paapa epu'tí to'ya ma'nípanen tí'napanní'pí annaya. Moropai to' esenumenkato'kon etinyaka'ma'pí Paapa meruntí ke. Moropai Cristo maimu yawírí to' ena'pí. ⁶ Moropai amírí'níkon kore'ta aní' waní Cristo maimu yawírí epu'sa' annaya yai, imaimu yawíron pepín taruma'tí annaya.

⁷ A'kí, amírí'níkon pí' esenumenkati. Aní' esenumenka ya, Cristo maimu pe teeseuríma pí', moriya esenumenka e'pai awaní anna pí' nírí. Maasa pra anna eseuríma nírí Cristo maimu pe, amírí'níkon neken pra. ⁸ Yai pra uurí atapurí Uyepotoríya ipíku pe e'to' ton tíisa' wenai. Tíise sírírí intírí'pí ipíku pe e'to' waní amírí'níkon píika'tító'peuya, iní' panpí' aarentakonpa innape iku'to'ya'níkon wenai. Mírírí waní pepín amírí'níkon taruma'títou'ya pe. Mírírí ye'nen tíweppe'se waní pepín tiwin kin, maasa pra yairí eseurímasa' ye'nen. ⁹ Uurí esenumenka pra wai tiwin kin, í' taatou'ya ukaaretarí wenai teesi'ní'se awaníkon yu'se pra wai. ¹⁰ Tiaronkonya taa see warantí: —Sírírí kaareta Paulo nímenuka'pí waní meruntí ke eeseurímato'pe. Tíise ukore'ta'níkon tíwaní yai, eeseuríma pepín, eranne' pe tíwaní ye'nen. Mírírí ye'nen í' pe pra rí imaimu eeseurímato' waní —taa to'ya. ¹¹ Tíise inkamoroya epu'tí e'pai awaní, í' kai'ma kaareta po eseuríma waní akore'ta'níkon waní yai eseuríma warantí, tiaron pe pra.

¹² A'kí, ipíku pe anna atapurí kai'ma anna e'ku'pítí pepín tiwin kin, inkamoro ye'kakon e'ku'pítí manní' warantí ipíku pe tíwaníkon kai'ma. See warantí ipíkkukon waní pí' to' esenumenka. Moriya mírírí warantí uurí waní ye'nen, —Ipíku pe pu'kuru anna waní —taa to'ya. Tíise pakkokon kiní inkamoro. ¹³ Í' pí' anna atapurí pepín, tíise anna esenyaka'mato' pí', Paapaya itíisa' anna níkupí ton, mírírí pí' neken anna atausinpa. Moropai amírí'níkon pí' nírí anna atausinpa maasa pra Paapaya anna yarima'pí akore'ta'níkon esenyaka'mato'pe. ¹⁴ Amírí'níkon kore'ta esenyaka'mato' pí' anna eseuríma pepín se' tapairí maasa pra e'mai' pe anna erepamí'pí akore'ta'níkon tiaronkon erepamí pra tíise. Mírírí pí' anna eseuríma taatausinpai eseríke awaní. ¹⁵ Tiaron níkupí'pí pí' anna eseuríma pepín mii' pe, mírírí ku'sa' annaya kai'ma. Tíise anna níkupíton Paapa ní'tírí'pí pí' neken anna atausinpa. Maasa pra iní' panpí' innape ikupíya'níkon yu'se anna waní'pí. Mírírí amírí'níkon wenai anna esenyaka'mato' ena iní' panpí', tiaronkonya itekare etato'pe. Mírírí yu'se anna waní'pí tíwírí rí. ¹⁶ Mírírí yai anna wítí tiaron pata pona Cristo yekare ekareme'se, o'non pata aní'ya ekaremekí pra sírírí típose. Míríríya mii' pe anna atapurí pepín tiaron esenyaka'mato' pí', maasa pra aní' wítísa' pra man mító'pe.

¹⁷ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' see warantí:

—Aní' atapurí yai mii' pe, mii' pe aaturí e'pai awaní manní' Paapa níkupí'pí wenai Jr 9.24

—ta'píya. ¹⁸ Maasa pra ani' yapurí Paapaya ya, míikírí t́napurí yapisiya t́wakírí pe. T́ise manni' t́iwarírí taatapurísen yapisi Paapaya pepín, maasa pra í' pe pra rí awaní.

11

Paulo Eseurímato' Manni'kan Seru'ye'kon Pí'

¹ Eseurímato' pakko warantí yapitanípíya'níkon yu'se waní sirírí, upi'rí eseuríma tanne. Uurí eseurímato' yapítaní'tí. ² Í' kai'ma Paapaya a'nínmakon t́uya wenai, asa'namakon warantí, uuríya nírí a'nínmakon. Maasa pra amírí'níkon waní manni' maasaron wírí' warayo' yarakkírí si'pí pepín warantí. —Ano'pí pe míikírí wírí' t́rítuya neken tiwinan warayo' pia —ta'pí itunya warantí tauya nírí. Mírírí warantí tiwinan Cristo pia neken amírí'níkon t́rítuya yu'se wai. Mírírí ye'nen míikírí maimu yawírí neken aako'mamíkon e'pai man. ³ Maasa pra eesenku'tíkon nama pí' wai, í' kai'ma Eva nurí'tí yenku'tí'pí Makuíya warantí. Tu'ke yenupatonkonya ayenupakon wenai, yairon Cristoya yenu-panto' kupíya'níkon nama pí' wai tíwí. ⁴ Maasa pra amírí'níkon man ani'rí akore'ta'níkon teerepansen pí' taatausinpasen pe, manni'kan Jesus pí' teeseurímasonon tiaron pe ríse. T́ise mírírí warantí Jesus pí' anna nekaremekí pepín. Moropai —See warantí yekaton awaní yapisi e'pai man —taa to'ya tanne, mírírí ye'ka itekare etaya'níkon. T́ise míikírí waní pepín Paapa yekaton pe, manni' anapisi'píkon eesenpatakonasa'kon yai. Moropai mírírí itekare, inkamoro nekaremekí waní pepín anna winípai aneta'píkon pe, tiaron pe awaní. Míiwíni t́ise to' maimu anetapai awaníkon.

⁵ Moríya inkamoro ye'kakon eseurímato' etaya'níkon manni' warantí, uurí nírí eseurímato' etatí, maasa pra uurí waní pepín inkamoro ye'kakon yaipontísa' pe t́we'ku'sanon ma're. Ipíkku pe to' waní pí' eesenumenkakon. ⁶ Yai pra uurí waní pepín morí pe awaníkon. T́ise epu'nen pepín uurí, tauya pepín. Maasa pra Paapa epu't́uya, moropai itekare epu't́uya, ta'píuya amírí'níkon pí'. Yairon pí' eseuríma'pí epu't́í'píya'níkon.

⁷ Í' pensa akore'ta'níkon Paapa maimu ekaremekí'píuya epe'míra, uyepe'pí tiwai pra. Uurí esenyaka'ma'pí uyenya ke, akore'ta'níkon waní yai, amírí'níkon píka'títo'peuya. Mírírí warantí ipíkku pe pra uyera'ma'píya'níkon. Mírírí kupí'píuya ipíkku pe awaníkonpa. Mírírí kupí'píuya waní imakui'pí pe kai'ma eesenumenkakon? ⁸ Mírírí yai akore'ta'níkon esenyaka'ma tanne, tiaronkon soosi tawonkonya uye'ma'pí. Mírírí pí' taaya'níkon e'painon, yama'rumpa'píya. T́ise mírírí kupí'píuya amírí'níkon píka'títo'peuya kai'ma. ⁹ Moropai amírí'níkon kore'ta uuko'mamí yai, ut́inirurí ton esatí pí' uuko'mansa' pra wai ani' pí'. T́ise uyonpakon Macedónia poinokonya enepí'pí tamí'nawírí itu'se uurí e'to' kaisarí. Mírírí warantí awaní pe man, e'mai' pe akore'ta'níkon waní yai, moropai iní'rí tiaron pensa uutísa' yai, mírírí waní kupí sirírí ani' pí' esatí pí' anna ko'mamí pepín. ¹⁰ Ta'píuya wai yairí apí'níkon, yairí Cristo eseuríma warantí. Maasa pra ipemonkono pe waní ye'nen. Í' pensa esenyaka'ma'pí yepe' pí' esat́uya pepín tiwin kin. Mírírí pí' eseuríma ko'manní'pí tamí'nawírí Grécia pata po waní yai. Aní'ya uyeseru miakanma eseríke pra man. Í' kai'ma itekare ekaremekí'pí' esenyaka'mato' yeseru pí' eseuríma taatausinpai, uyepe' ton esat́uya pra. ¹¹ Í' waní awaní ye'nen mírírí tauya mírírí? Maasa pra amírí'níkon sa'namauya pra awaní wenai? Kaane, mírírí wenai pra. Paapaya epu't́í pí' man, í' kai'ma amírí'níkon sa'namauya.

¹² Í' kupí' pí' uuko'mamí manni', mírírí kupí' pí' uuko'mamí tíwírí. Inkamoro seru' yenupatonkon yaipontísa' pe t́we'ku'sanon inkamoro ye'ka pata'se' ton t́rí annaya namai. Moropai inkamoroya taa namai, teesenyaka'mato'kon waní anna esenyaka'mato' warantí, taa to'ya namai. ¹³ Maasa pra inkamoro warayo'kon e'kupí yaipontísa'kon pe t́ise seru'ye'kon inkamoro, yairon pí' teeseurímasonon pepín. Inkamoroya tiaronkon yenku'tí, Cristo maimu pe teesenyaka'masonon pe t́we'ku'se. ¹⁴ Mírírí ye'ka inkamoro waní pepín taa e'pai pra man. Maasa pra Makuí nírí etinyaka'ma eseríke awaní. Eesenpo inserí warantí, morí pe, a'ka pe, tiaronkon yenku'típa kai'ma. ¹⁵ Mírírí warantí tu'ke Makuí maimu pe teesenyaka'masonon yeseru waní mírírí. Inkamoroya morí kupí tiaronkon yenku'tíkonpa kai'ma. T́ise inkamoroya mírírí ku'pí t́uya'níkon miakanno'pí pe e'taruma'tínto' yapisi kupí sirírí itepe'pí pe.

T́we'taruma'títo' Pí' Paulo Eseuríma

¹⁶ Tu'ke ite'ka apí'níkon tauya, pakko pe pu'kuru waní pí' ani' esenumenka namai. Míi winí t́ise ani' esenumenka ya, moríya pakkokon maimu etaya'níkon warantí umaimu etatí. Mírírí etaya'níkon ya, eseuríma sirírí, uurí yeseru pí'. ¹⁷ Upi' eseuríma ya, eseuríma pepín mírírí Uyepotoríkon maimu pe. T́ise eseuríma sirírí míi pe e'níto' yeseru pí', pakko pe t́we'sen eseuríma warantí. ¹⁸ Mírírí warantí uyeyatonon waní teeseurímasonon t́pí'níkon. To' eseuríma teserukon yawírí. Mírírí warantí nírí uurí eseuríma. ¹⁹ Maasa pra amírí'níkon waní

epu'nenan pe pu'kuru. Tiiŕe insamoro pakkokon maimu etaya'nikon, epu'nen pe awanikon kai'ma esenumenakon wenai. ²⁰ Inkamoroya ayenku'ti'pikon, moropai ayesa'kon pe ayaiponti'pikon to'ya, moropai ayentai'nikon to' e'kupi'pi. Miriri waranti ataruma'tikon to'ya tanne, ayeppene'nikon to'ya tanne, i' taaya'nikon pepin to' pi'. ²¹ Anna wani'pi miriri ye'ka pe pra. Maasa pra anna wani'pi eranne' pe, miriri ye'ka kupi eserike pra.

Inna seru' pepin. Tiaronkon eseurima ya, tipi'nikon miriri ye'ka. Miriri waranti niri uuriya ikupi pakko waranti eseurima upi'. ²² Taa to'ya ya: —Hebreu pe anna wani, uuriya niri taa, —Hebreu uuri. Moropai —Israel ponkon pe anna wani —taa to'ya ya, uuriya niri taa: —Israel pon uuri. Moropai —Abrao nuri'ti payanyami' pe anna wani —taa to'ya ya, uuriya niri taa: —Abrao nuri'ti paripi uuri. ²³ Inkamoro wani Cristo poitiri pe? Tiiŕe uuri wani inkamoro yentai Cristo poitiri pe. (Teuren pakko waranti eseurimasa' tanne). Maasa pra inkamoro esenyaka'ma yentai uuri esenyaka'ma'pi. Moropai inkamoro yentai atarakannito' yewi' ta uutipiti'pi. Tu'ke ite'ka u'po'piti'pi to'ya inkamoro yentai. Moropai tu'ke ite'ka uusa'manta yonpa'pi. ²⁴ Mia'taikin ite'ka Judeuyami'ya u'po'piti'pi po'pinito' ke, 39 ite'ka'ne. ²⁵ Eseuriwi'ne ite'ka Romanoyami'ya u'po'piti'pi yei ke. Moropai tiwin ite'ka ti' ke upa'tipiti'pi to'ya. Eseuriwi'ne ite'ka apo'yen ya' uuti tanne, eeseuronka'pi. Moropai tiaron pensa tiwin wei kaisari uuko'mami'pi kure'nan pirana ka', apo'yen esuronkasa' yai. ²⁶ Tu'ke ite'ka itekare ekaremeki pi' asari yai, nari' esuwa'ka'pi uyarakkiri. Iren mairontasa' winipai urukutu' yai, moropai tu'kankon ama'ye'kon winipai, moropai tiaronkon pepin uyonpayami', Judeuyami' winipai moropai Judeuyami' pepin winipai. Moropai cidade po uutisa' yai, to' nikupi winipai moropai keren po nari' winipai, tiaron pensa apo'yen ya' uuti tanne, nari' esuwa'ka'pi. Moropai yonpari waniyakonkon seru'ye'kon winipai, nari' esuwa'ka'pi uyarakkiri. ²⁷ Esenyaka'mapiti'pi marari pra taapi'ka'se. Tiaron pensa uwetun pin, umoron epu'ti'piuya emi'nan pi', moropai upata'se' ton ton pra awani pi', moropai komi' pe awani pi', tu'ke upon ton pra awani ye'nen. ²⁸ Tami'nawiron miririkon tiŕe, uuri esenumenka ko'mannipi wei kaisari. Esewankono'ma manni'kan innape Jesus ku'nenan pi', soosikon kaisari. ²⁹ Maasa pra i' pensa tiaron wani ya a'tu'mira, uuri niri esepu'ni pi' wai a'tu'mira ikaisari. Moropai tiaronya imakui'pi ku'sa' ya, uuri wai teesewankono'mai ipi' marari pra.

³⁰ Upi'ri atapuri ya, moriya miriri atapurito'ya a'tu'mira wani ekaremeki. ³¹ Miriri epu'ti pi' Uyepotori, Jesus yun, Paapa man. Manni' mori pu'kuru ipatikaronya, i' kai'ma seru'ye' pe eseurima pepin epu'ti pi' man. ³² Pena Damasco cidaderi po wani yai, manni' pata esa'ya surara tiri'pi cidade mana'ta pona uyapi'nen ton, manni' rei Aretas nimenka'pi pata esa' pe awe'to'pe manni' ya. ³³ Tiiŕe uyonpayami'ya uyara'ti'pi waikara'pi ya'. Inkamoroya uyenu'ti'pi cidade yiwa'to' a'ta yai, poro po winiki, waikara'pi ya' wani tanne. Miriri waranti to' yenyai pai atari'ka'pi.

12

Paapa Winipainon Tiwe'ne'pi'to' Pi'

Paulo Eeurima

¹ Upi'ri uuri atapuri e'painon, teuren i' pe pra ri atapurito' wani. Tiiŕe eseurimapai wai i' kai'ma uwe'ne', visao Uyepotori nekaremeki'pi pi'. ² Pena Paapaya uyaripi'ka' ratai pona, paraiso itese'. Awani siriri asakiriri pu' pona tiimo'tai kono' esuwa'kasa'. Tiiŕe epu'tiuya pra wai awe'to' yawiri, uyesa' yari'piya, uyekaton neken ka'ri yari'piya. Ani'ya miriri epu'ti, Paapaya neken. ³ Iniri'ri tauya Paapaya uyaripi'pi uyesa' yarakkiri ka' pona, uyekaton neken ka'ri yari'piya epu'tiuya pra wai. Paapaya neken epu'ti. ⁴ Miar' eta'piya ani'ya ekaremeki eserikan pepin, see ye'ka pe ri mai ke, i' kai'ma ani'ya ekaremeki Paapaya itiri pepin. ⁵ Miriri etasau'ya wenai, atapuri miriri pi'. Tiiŕe atapuri eserike pra wai tiwin kin uuri pi'. Tiiŕe atapuri a'tu'mira uuri e'to' pi' neken. ⁶ Miriri ye'ka pi' atapuripi wani ya, atapuri e'painon maasa pra yairon pi' eseurima miriri. Miriri wenai pakko pe wani pepin miriri. Tiiŕe miriri ye'ka pi' eseurimapai pra wai. Maasa pra miriri wenai ani'ya uyapuri yu'se pra wai. Tiiŕe uyeesu' era'ma tiuya'nikon wenai moropai eta tiuya'nikon wenai, miriri pi' to' esenumenka yu'se wai.

⁷ Tiiŕe miriri waranti kure'ne atapuri namai, uyakinpanen ton ne'ne' erepami'pi upona. Paapaya itisa' upun yai, mi'ni ewonsa' waranti. Miriri erepami' epu'ti'piuya Makui narima'pi pe awani utaruma'tito'pe. ⁸ Miriri yai eseurimi'ne ite'ka Uyepotori pi' epirema'pi. Esati'piya ipi', uupiapai miriri mo'kato'peiya kai'ma. ⁹ Tiiŕe umaimu yuuku'piya: —Kaane, imo'kauya pepin. Tiiŕe apika'ti pi' uuko'mami, miriri ye'ka yapitanipipa. Aasiri aapia untiri pi' man. Maasa pra umeruntiri wani merunti ke a'tu'mira eesepu'ti tanne —ta'piya upi'. Miriri ye'nen uuri ena'pi in' panpi taatausinpai, a'tu'mira uuri e'to' pi' uuri atapuri. Miriri waranti Cristo meruntiri esera'mato'pe uwenai. ¹⁰ Miriri ye'nen taatausinpai uuko'mami

a'tu'mîra e'to' pî', moropai umu'tunpato' pî', moropai itu'se e'to' pî', moropai upokonomato' pî', moropai tiaron uyarakkîri teesuwa'kasen pî' Cristo wenai, taatausinpai uuko'mamî. Mîrîri ye'nen î' pensa a'tu'mîra esepu'ti ya, tîise meruntî ke esepu'ti maasa pra Cristoya itîri ye'nen uupia.

Paulo Esewankono'ma Ko'mannîpî

Coríntio Ponkon Soosi Tawonkon Pî'

¹¹ Eseurîma pî' wai pakko pe tîwe'sen eseurîma warantî. Maasa pra amîri'nîkonya mîrîri warantî eseurîma emapu'ti'pî. Tîise amîri'nîkon eseurîma e'pai awanî'pî, î' kai'ma morî pe uyeseru e'to' pî' taaya'nîkon e'pai awanî'pî. Inna seru' pepî, î' pe pra rî uuri wani. Tîise inkamoro, yaipontîsa' pe tîwe'ku'sanon ma're uuri wani pepî tiwin kin. ¹² Moro akore'ta'nîkon wani yai, Paapaya tu'kan kupî'pî uwenai. Tera'masen kupî'pîiya, esenu-panto' ton, moropai teesewankono'mai esenumenkanto' ton kupî'pîiya. Moropai anî' nîkupî eserîkan pepî kupî'pîiya akore'ta'nîkon, tînaipontî'pî pe wani epu'tikonpa. Inaipontî'pî pe uuko'mamî'pî tîrumakai pra. ¹³ Yai pra amîri'nîkon esenumenka ka'rî, tiaronkon pîika'ti'pî annaya, amîri'nîkon pîika'ti'pî annaya yentai. Î' kai'ma anna wani'pî? Amîri'nîkon kore'ta anna yeseru kupîya'nîkon pe naatî, ayewanmakon pe? Mîrîri warantî anna kupî'pîya'nîkon ya, Î' tesa'se pra anna ko'mansa' wenai, aawanmîra'nîkon anna ko'mamî'pî ku'ti.

¹⁴ Inî'ri teeseurînon ite'ka pe amîri'nîkon era'mapî'se uutî. Mîrîri yai nîri î' anesa'pai pra wai amîri'nîkon pî'. Atînirurîkon yu'se pra wai tîise amîri'nîkon neken yu'se wai kure'ne. Maasa era'matî moreyamî' yunkonya neken tîniru yannuku e'pai awanî, î' tînmukuyamî' e'to' itu'se yennapa. Moropai mîikîri munkîyamî'ya tîyûn ton pe yannuku pepî e'painon. ¹⁵ Mîrîri warantî uuriya nîri ayunkon warantî, uwakîri pe taatausinpai tamî'nawîri itesa' pe e'to' aretî'kauya. Uuri rî ataretî'ka pe wai, amîri'nîkon pîika'tito'peuya. Yai pra mîrîri kupîya wenai, uyapuriya'nîkon pepî e'painon, kure'ne amîri'nîkon sa'namatou'ya wenai?

¹⁶ Mîrîri ye'nen amîri'nîkonya innape epu'ti, î' kai'ma amîri'nîkon yenyaka'mai uutî pîn. Tîise tiaronkonya taa amîri'nîkon yenku'tisau'ya, uupia atînirurîkon tîrîkonpa kai'ma taa to'ya. ¹⁷ Î' pensa insamoro uyonpakon yarimasau'ya yai aapia'nîkon, uuri ton pe atînirurîkon era'mai to' yaipontîsau'ya pra wai. ¹⁸ Uuriya mîikîri Tito yarima'pî moropai tiaron uyon-pakon, innape Jesus ku'nen wîtito'pe yarakkîri. Tîise mîikîri wani'pî yairî teesenumenkasen pe anna esenumenka sa'nîri. Mîrîri ye'nen Titoya amîri'nîkon tenku'tî atînirurîkon mo'kasa' pra man.

¹⁹ Yai pra eesenumenkakon amîri'nîkon rawîri anna e'wapu'ti kai'ma, tîise kaane. Anna eseurîma Cristoya anna eseurîmato'pe ta'pî yawîri, Paapa rawîri si'ma. Moropai tamî'nawîri anna nîkupî'pî wani uyonpayamî', uwakîrîkon pu'kuru amîri'nîkon pîika'tito'pe. ²⁰ Tîise eppe'nî pî' wai kure'ne, î' kai'ma yairî pra awanîkon anepopai pra wani pî'. Eranne' pe wai mîrîri akore'ta'nîkon ekore'manto' eporîuya pî', moropai kinmuwanîto', moropai ese-wanmîrînto', moropai aawarîri'nîkon teesenumenkai awe'to'kon, moropai e'mu'tunpanto', eseurîmanto', moropai mîi pe awe'to'kon, moropai pîrai' pî' tîmurukon pe pra awanîkon anepopai pra wani pî' eranne' pe wai. Mîrîri warantî ayeporîuya'nîkon ya, awakîrîkon pe wani pepî, maasa pra ekore'ma kupî, mîrîri imakui'pî ayeserukon pî'. ²¹ Eranne' pe wai nîri inî'ri akore'ta'nîkon uutîsa' ya, eppe'pai pra wai Paapa rawîri si'ma awe-nai'nîkon. Moropai mîrîri pî' tîweppe'se ukarunpai pra wai mararî pra awenai'nîkon. Maasa pra pena imakui'pî kupî'pîya'nîkon, moropai mîrîri pî' tîwenpenatai irumakaya'nîkon pra aako'mamî'pîkon. Mîrîri imakui'pî kupîya'nîkon se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîri awanîkon ke, moropai tiaron nura ayeserukon kupî pî' aako'mamîkon tîrumakai pra. Mîrîri wenai eppe'pai pra wai.

13

Tiwinzano'pî Pauloya Panamanto'

¹ Sîrîri wani iteseurîno ite'ka pe uutîto' amîri'nîkon era'mapî'se. Erepana' ya, ikupîuya, î' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' warantî. See warantî taasai'ya:

—Anî'ya î' rî ku'sa' ya, mîikîri esepu'to'pe innape,

asakî'nankon pemonkonyamî'ya. Mîiwîni pra awanî ya,

eseurîwi'nankonya taa e'pai man

Dt 19.15

—taasai'ya man. ² Itakon ite'ka pe aapia'nîkon uutîsa' yai, ta'pîuya î' kupîuya manni'kan imakui'pî kupî'ponkon yarakkîri. Mîrîri warantî inî'ri tauya pe wai, aapia pra si'ma. Inî'ri erepamî yai, —aka sa'ne —tauya pe pra wai anî' pî' tiwin kin, tamî'nawîronkon imakui'pî iku'nenan pî'. ³ Maasa pra î' kai'ma Cristo eseurîma warantî uuri eseurîma anepu'pai awanîkon. Maasa era'matî, Cristo wani pepî a'tu'mîra. Tîise mîikîriya tîmeruntîri yepno, akore'ta'nîkon erepamî yai. ⁴ Tîise a'tu'mîra awanî'pî, î' pensa pakî'nan pona ipokapîti

to'ya yai. Tíise sírîrîpe aako'mamî Paapa meruntîri yai. Mîrîrî warantî nîrî anna wani a'tu'mîra Cristo wani'pî warantî. Tarîpai anna ko'mamî ye'nen yarakkîrî, imeruntîri yai anna ko'mamî, amîrî'nîkon pîika'tîto'pe annaya.

⁵ Mîrîrî ye'nen aawarîrî'nîkon rî esera'matî ayewankon ya', innape ikupî pî' aako'mamîkon epu'tîkonpa. Innape ayewankon ya' Cristo wani' epu'tî pî' naatî, ipemonkono pe awanîkon ya. ⁶ Mîrîrî ye'nen mîrîrî epu'tîya'nîkon ya, anna yeseru wenai, Cristo pemonkono pe anna wani, epu'tîya'nîkon, anna yewan ya' aako'mamîkon ye'nen. ⁷ Esatî annaya Paapa pî' imakui'pî kupîya'nîkon namai. Mîrîrî esatî annaya maasa pra morî pe anna esera'mato'pe pra, tíise morî kupî pî' awanîkonpa yairon. Moropai anna esenyaka'mato' esera'ma ya î' pe pra rî, î' wani' awanî pepîn. ⁸ Maasa pra Cristo maimu pe anna esenyaka'ma tanne, î' koneka annaya eserîke pra man yairon Paapa maimu yawîrî pra. Tíise mîrîrî yawîrî neken anna wani. ⁹ Aasîrî yairî ayeserukon wani ya, meruntî ke annaya ayaipontîkon pepîn e'painon. Mîrîrî pî' anna atausinpa e'painon. Mîrîrî ye'nen anna epîreman pî' man apona'nîkon yairon pe ayeserukon enato'pe. ¹⁰ Mîrîrî ye'nen sírîrî kaareta menukauya sírîrî aapia'nîkon e'mai' pe, uutî rawîrî amîrî'nîkon era'mapî'se. Maasa pra î' pensa uutîsa' ya, meruntî ke ataruma'tîuya'nîkon namai, Uyepotorî maimu pe. Maasa pra sírîrî Uyepotorî maimu wani ini' panpî' amîrî'nîkon ena emapu'tînen pe morî pe panpî'. Mîrîrî wani pepîn innape iku'to'ya'nîkon rumakaya'nîkon emapu'tînen pe pra.

Paulo Esekaremekî

¹¹ Uyonpayamî', ko'mannî'nîkon. Tamî'nawîrî Paapa pî' esatî pî' ako'mantî, morî pe amîrî'nîkon ku'to'peiya, morî pe tíwanî manni' warantî Paapaya aku'to'kon pe. Sírîrî apanamatou'ya etatî, mîrîrî taasau'ya manni'. Moropai morî pe tíwanmîra ako'mantî ayonpakon pokonpe. Teesiyu'pî'se pra ako'mantî ayonpakon pokonpe. Mîrîrî warantî aako'mamîkon ya, ayarakkîrî'nîkon Paapa ko'mamî. Mîlîkîrî Paapa wani e'sa'namanto' tínen pe, moropai tíwanmîn tínen pe.

¹² Ayonpakon yenya yapî'tî morî pe, eeseporîkon yai. ¹³ Tamî'nawîronkon uyonpakon Paapa yapurînenanya uupia tíwe'sanonya aapia'nîkon tímaimukon yarima sírîrî.

¹⁴ Esatî annaya Uyepotorîkon Jesus Cristo pî', tamî'nawîrî morî pe tíwe'to' títo'peiya aapia'nîkon. Moropai Paapaya morî pe teetî'nînmai aako'mamîkon emapu'tîto'pe esatî annaya. Moropai Morî Yekaton Wannîya tiwin eesenumenkato'kon e'to'pe tamî'nawîrî sí'ma, esatî annaya sírîrî.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ GALÁCIA PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya moropai innape Jesus ku'nenan Galácia poronkon pia yarima'pîya. Mîikîrî Paulo wani'pî Jesus naipontî'san yonpa pe. Inkamoro pia Paulo wîtisa' wani'pî itekare ekareme'se. Morî pe yapisî'pî to'ya moropai innape ikupî'pî to'ya. Mîrîrî tîpo Paulo wîtî'pî to' piapai. Moropai tîlko'mami tîpo, to' yekare eta'pîya, î' kai'ma tiaronkon erepami'pî inkamoro pia amenan yekare ekareme'se. Taapitî'pî to'ya, e'mai'pe to' neta'pî Paulo winîpai wani'pî morî pe teuren tîise mîi pîkîrî neken. Inî' panpî' itu'se awani. Judeuyami' yeseru kupî to'ya e'pai awani, ta'pî to'ya. Circumcisado pe e'pai to' wani Paapaya inkamoro yapi'to'pe tînmuku pe, ta'pî to'ya.

Moropai inî' ta'pî to'ya, Pauloya to' yenupato' wani' pepîn Paapa maimu pe maasa pra Paapa winîpainon pepin mîrîrî. Pemonkonyami' winîpainon mîrîrî Paulo nekaremekî'pî, ta'pî to'ya. Mîrîrî warantî inkamoro yenupa'pî to'ya. Mîrîrî ye'nen sîrîrî kaareta yarima'pî Pauloya inkamoro esenku'tî namai. Moropai to' yenupa'pîya î' kai'ma yairî to' ko'manto'pe.

Umainu Man Aapia'nîkon

¹ Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka aapia'nîkon. Uurî wani imenkasa' pe, yaipontîsa' pe, anî'rî pemonkon nîmenka'pî pe pra, tîise Jesus Cristo nîmenka'pî pe wani. Moropai Paapa, itun nîmenka'pî pe wani, manni' Paapa, isa'manta'san kore'tapai Jesus pîmî'sa'ka'tîpon. ² Tauya tamî'nawîronkon uyonpakon, tarî uupia to' wani manni'kanya tîmaimukon yarima pî' man amîrî'nîkon Galácia soosîrîkon tawonkon pia.

³ Morî epe'mîra tîntîrî tîrî Paapaya yu'se wai aapia'nîkon. Moropai tîwanmîra tîwe'to' tîrî Uyunkonya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya itîrî yu'se wai aapia'nîkon. ⁴ Mîikîrî Cristo eturumaka'pî tîisa'mantapa kai'ma, uurî'nîkon pîika'tîpa umakuyikon winîpai. Mannankan sîrîrî pata po tîlko'mansenon pemonkonyami' imakuî'san warantî e'nî namai, uurî'nîkon mo'kapa kai'ma aasa'manta'pî. Î' kai'ma itu'se Paapa, uyunkon e'to' yawîrî ikupî'pîya. ⁵ Jesus nîkupî'pî wenai, —Morî pe pu'kuru man, Paapa —taapai'nîkon man tîwîrî rî. Mîrîrî warantî taapai'nîkon.

Tiwinan Itekare Yairon

⁶ Mararî pra esenumenkan pî' wai teesewankono'mai uyewan ya'. Maasa pra manni' amîrî'nîkon yannotîpon morî pe, epe'mîn ke, mîikîrî rumakasa'ya'nîkon tiwinarî. Moropai mîikîrî tîrumakai tiaronkon nekaremekî yapi'sa'ya'nîkon. ⁷ Tîise tiaron Cristo yekare ye'ka ton pra man. Mîrîrî pî' eseurîma, maasa pra mîrîrî kai'ma amîrî'nîkon yaka'manenana moro to' man. Inkamoro eseurîma ko'mannîpî akore'ta'nîkon. Yairon Cristo yekare miakanma yu'se to' ko'mami. ⁸ Tîise anî'ya mîrîrî ye'ka miakanma ya, annaya, mîiwîni pra awani ya, inserî ka' poinonya ekaremekî ya tiaron pe, anna nekaremekî'pî warantî pra, mîikîrî e'taruma'tî apo' ya' yu'se wai. ⁹ Sîrîrî pî' pena anna eseurîma'pî. Inî'rî tauya sîrîrî. Anî'ya tiaron pe itekare ekaremekî ya, î' yapi'sa'ya'nîkon warantî pra, ipatîkarî mîikîrî e'taruma'tî apo' ya' yu'se wai.

¹⁰ Sîrîrî warantî eseurîma ya, pemonkonyami' yapurîyua sîrîrî? Kaane, tiwin kin mîrîrî pî' pra! Tîise Paapa yapurîyua pe eseurîmato' yu'se wani sîrîrî. Pemonkonyami' yapurîyua pe eseurîma ya, morî pe upî' to' eseurîmato'pe, moriya Cristo poitîrî pe wani pepîn e'painon.

Î' Kai'ma Yaipontîsa' Pe Tîwani Pî' Paulo Eseurîma

¹¹ Uyonyayami', tauya sîrîrî apî'nîkon. Sîrîrî Cristo yekare ekaremekîyua manni', mîrîrî wani pepîn tiwin kin pemonkon esenumenkato'. ¹² Tiwin kin anî' winîpai moropai anî'ya uyenyupasa' pra man. Tîise Jesus Cristo winîpai neken eta'pîyua. Moropai mîikîrîya yenpo'pî uupia, mîrîrî ekareme'to'peuya kai'ma.

¹³ Pena î' kai'ma uuko'manpîtî'pî yekare epu'tî'pîya'nîkon, anna Judeuyami' yeseru ya' uuko'manpîtî yai. Moropai î' kai'ma Cristo yapurînenan taruma'tîpîtî'pîyua mararî pra îrî pe to' winîkî. Moropai tamî'nawîron anku'pai e'to' ku'pîtî'pîyua to' winîkî, to' tî'kato'peuya. ¹⁴ Uurî e'pîtî'pî tamî'nawîron Judeuyami' yeseru yawîron pe, tiaronkon uyonyayami' yentai. Moropai î' kai'ma tamî'nawîrî yawîrî ikupîyua yuwapîtî'pîyua, î' kai'ma utamorî'san yeserurî'pî.

¹⁵ Tîise morî pe tîwe'to' wenai Paapaya umenka'pî pena, maasa esenpo pra tîise usan ro'ta yapai. Moropai uyanno'pîya î' kai'ma tîmîrî ton pe e'to'pe. ¹⁶ Moropai î' pensa sîrîrî anekareme'pai Paapa wani yai upî' tînmu yenpo'pîya. Ta'pîya tekare ekaremekîyua yu'se

tiwani mannankan Judeuyami' pepin pi'. Miriri etasau'ya pata pai, ani' winipi upanamen ton yuwasau'ya pra wai. ¹⁷ Moropai Jerusalém pona uutisa' pra wai mannankan taipontisanon pe, inmenkasa'kon pia, manni'kan urawiri tiwe'sanon. Inkamoro pia uutisa' pra wai upanamato'pe to'ya. Tiise uuti'pi Arabia pata ya' keren pona. Miarí uuko'mami'pi. Moropai miriri' tipo, enna'po'pi Damasco cidaderi pona. ¹⁸ Miarí uuko'mami'pi eseuríwi'ne kono' kaisari. Miriri' tipo, uuti' tu'ka'pi Jerusalém pona, Pedro anepu'pai wani ye'nen. Moropai miarí uuko'mami'pi asaki'ne domingo kaisari. ¹⁹ Moropai miriri' yai, tiaronkon Jesus naiponti'san era'masau'ya pra wai, tiise Tiago neken, manni' Uyepotori yakon era'ma'piuya. ²⁰ Miriri' waranti awani'pi, useruku pepin. Siriri' menukauya siriri, Paapaya epu'ti tanne, i' kai'ma yairi eseuríma siriri. ²¹ Moropai miriri' tipo, uuti'pi Siria pata poro moropai Cilicia pata poro. ²² Miriri' yai, uuri' asari tanne, Judéia soosiri tawonkonya uyepu'ti pra awani'pi. ²³ Eta pe neken uyekare eta'pi to'ya, tiaronkon eseuríma pi'. Taapiti'pi to'ya: —Taripi manni' uuri'nikon taruma'tipitiponya innape iku'sa' tiuya ekareme'piti'pi man, manni' uuri'nikonya innape iku'to' anareti'kapai e'piti'pi ya —taapiti'pi to'ya. ²⁴ Moropai uwenai inkamoroya taa pi' man Paapa pi': —Morí pe nai, Paapa. Kure'nan amiri, miikiri' anna taruma'tipon piika'tisa'ya nai —kai'ma Paapa yapuri'pi to'ya.

2

Paulo Moropai Tiaronkon Jesus Naiponti'san

Epori Tu'ka Pauloya

¹ Asakiriri pu' pona tiimo'tai (14) kono' uuko'mami' tipo, enna'po tu'ka'pi Jerusalém pona Barnabé yarakkiri. Moropai Tito niri yari'piuya uyarakkiri. ² Miarí ya uuti'pi, maasa pra Paapaya ekaremeki'pi upi' miari ya uutito'pe. Miarí erepansa' yai, anna emurukunti'pi manni'kan soosi esanon neken pokonpe. Anna emurukunti'pi anna eseurimato'pe iponari. Miriri' yai to' pi' Cristo yekare ekaremeki'piuya tami'nawiri manni' Judeuyami' pepin pi'. I' kai'ma unekaremeki' ko'mannipi ekaremeki'piuya. Maasa pra miriri esenyaka'manto' wani yu'se pra awani'pi i' pe pra ri. Tiise inna, miriri waranti ikupi'pi ako'manki, taa to'ya yu'se awani'pi. ³ Miriri eta tiuya'nikon ya, eta'pi to'ya mori pe, innape ikupi'pi to'ya. Miriri ye'nen uwaniyakon Tito, Judeu pepin tiise Grego, miikiri' ena e'pai man Judeu yeseru ya, taa to'ya pra awani'pi. ⁴ Tiise tiaronkon wani'pi moro, innape Jesus ku'nenan pe tiwe'ku'sanon moropai inkamoro emurukuntisa' wani'pi anna pokonpe. Tiise inkamoroya taa ko'mannipi Tito ena e'pai man Judeuyami' yeseru ya'. Inkamoro warayo'kon ewonsa' wani'pi ama' pe anna yako'menkakonpa kai'ma. I' kai'ma ikupi' annaya anera'mapai tiwanikon ye'nen, Jesus yarakkiri anna e'to' wenai. Inkamoro wani'pi i' kai'ma Moisés nuri'tiya yenupanto' yawiri anna wani yu'se. Tiise Cristo pemonkono pe e'ni ye'nen, unkupikon ton Moisés nuri'ti nekaremeki'pi kupi pepin. ⁵ Miriri ye'nen miriri'pi' inna, miriri yawiri ku'pai'nikon man, taasa' annaya pra man. Maasa pra yairon Cristo yekare, manni' aneta'pikon ko'manto'pe aapia'nikon, tiaron pe miakanma ani'ya namai.

⁶ Tiise manni'kan soosi esa' pe tiwe'sanon, uyentainokon pe ankupi'sanya upanamasa' pra man, amanen esenumenkato' ke. (Tiise uuri' pia ani' wani' pepin tiaron yentai tiise Paapaya ukupi'pikon se' kaisari e'nito'pe'nikon.) ⁷ Tiise inkamoroya i' kai'ma Paapaya esenyaka'mato' ton tiisa' era'ma'pi, Jesus Cristo yekare ekaremeki'pi' manni'kan Judeuyami' pepin pi'. I' kai'ma Paapaya Pedro kupi'pi Judeuyami' pi' itekare ekareme'to'peiya waranti. ⁸ Maasa pra Paapa esenyaka'ma manni' waranti Pedro yarakkiri Judeuyami' pi' itekare ekaremeki' pi'. Miriri waranti niri uuri' wenai Paapa esenyaka'ma Judeuyami' pepin pi' itekare ekareme'to'peuya. ⁹ Miriri ye'nen Tiagoya moropai Pedroya moropai Joaoya manni'kan soosi esa' pe tiwe'sananya epu'ti'pi, i' kai'ma Paapa nikupi'pi pe awani. Moropai inkamoroya tenyakon tiri'pi uuri' pia moropai Barnabé pia. Miriri ye'nen inna ta'pi annaya i' kai'ma Judeu pepin kore'ta anna esenyaka'ma pi', moropai inkamoro esenyaka'ma tanne Judeuyami' kore'ta. ¹⁰ Tiise esati'pi inkamoroya anna pi', anna wanmira manni'kan i' ton pinon sa'ne, to' kore'tawonkon kupi' annaya namai. Tiise miriri' kupi' yuwa pi' uuko'mami' siriri, uuwannira ikupi'ya pra itu'se wani ye'nen.

Paulo Eseuríma Pedro Pi' Merunti Ke

Antioquia Cidaderi Po

¹¹ Antioquia cidaderi po uuko'mami' tanne, Pedro erepami'pi miari ya. Miikiri pi' eseuríma'pi merunti ke, tami'nawironkon rawiri si'ma. Maasa pra iteseru wani'pi yairi pra. ¹² Pena iteseru wani'pi see waranti. Maasa inkamoro Tiago narima'san erepami' pra tiise, Pedroya tekkari yonpapiti'pi manni'kan innape Jesus ku'nenan pokonpe, Judeuyami' pepin pokonpe, Judeuyami' yeseru yawiri pra. Tiise inkamoro warayo'kon erepami'pi pata pai in'i'ri tekkari anonapai pra eena'pi Judeuyami' pepin pokonpe. Maasa pra eranne' pe

eena'pí inkamoro warayo'kon Jerusalém poi iipí'san pí', to' yeseru anku'pai tíwaní ye'nen. Judeuyamí' yeseru yawírí innape Jesus ku'nenan ko'mamí e'pai awaní, taa to'ya. Mírírí ye'nen iní'rí Judeuyamí' pepín pínamaíya pra eena'pí. ¹³ Moropai tiaronkon Judeuyamí' innape Jesus ku'nenan e'menka'pí Pedro pokonpe tíwaníkonpa Judeuyamí' pepín pokonpe tekkarikon anonpapai pra. Moropai Barnabé ena'pí to' warantí nírí aní' pínamaíya pra. Eranne' pe eena'pí iní'rí yairon anku'pai pra.

¹⁴ Mírírí era'mauya yai, epu'tí'píuya yairí pra awaní. Cristo yekare nekareme'to' yawírí pra awaní. Mírírí ye'nen ta'píuya Pedro pí' tamí'nawíronkon rawírí si'ma. —A'kí, Judeu pe pu'kuru awaní, tíse aako'mamí pepín Judeuyamí' yeseru yawírí. Ayekkari yonpapítí'píya Judeuyamí' pepín pokonpe to' warantí. Tíse “Taatarimai to' piapai”, taaya, “Judeuyamí' yeseru kupíya'níkon e'pai man”, taaya to' pí', to' piapai taatarimai. Tíse mírírí waní pepín yairí —ta'píuya ipí'.

Judeuyamí' Moropai Judeuyamí' Pepín E'píka'tí Innape Iku'pí To'ya Wenai

¹⁵ Ta'píuya Pedro pí': —Uurí'níkon waní Judeuyamí' pe esenpo'san pe. Manni'kan imakui'san, Moisés nuri'tíya yenu'panto' yawírí pra tíwe'sanon, Judeuyamí' pepín pe esenpo'san pe pra e'ní. ¹⁶ Tíse epu'tí, uurí'níkon innape Jesus ku'nenanya pemonkon yapisí Paapaya pepín Moisés nuri'tíya yenu'panto' rí'pí konekaiya wenai, tíse innape Jesus Cristo ku'to'ya wenai yapisíya morí pe. Mírírí ye'nen Judeuyamí' pepín warantí uurí'níkon nírí yapisí Paapaya innape Jesus Cristo ku'sa' wenai, mírírí Moisésya yenu'panto' rí'pí koneka wenai pra. Maasa pra aní' kupí Paapaya pepín morí pe Moisésya yenu'panto' rí'pí kupíya wenai.

¹⁷ Judeuyamí' esenumenka see warantí, í' pensa morí pe ukupíkon Paapaya yuwa ya, innape Jesus Cristo kupí wenai, uurí'níkon waní imakui'san pe Judeuyamí' pepín warantí. Imakui'pí pe e'ní, maasa pra Moisésya yenu'panto' rí'pí yawírí pra ko'manní wenai. To' esenumenka mírírí warantí, tíse to' esenku'tísa' man. Maasa pra Cristoya imakui'pí pe e'kí, Paapa maimu yawírí pra e'kí taasa' pra man. ¹⁸ Manni' pena esuwa'ka'pí ku'se enna'po eseríke pra man. Mírírí ye'nen taa eseríke pra man, Moisés nuri'tíya yenu'panto' rí'pí yawírí e'nípai'níkon. Maasa pra mírírí ta'níkon ya, imakui'pí pe rí ko'manní, mírírí yawírí ko'manní eseríke pra man. ¹⁹ Tarípai uurí, mírírí Moisés nuri'tíya yenu'panto' winíkí iní' í' ton pra wai. Manni' isa'manta'pí warantí waní sírírí iwiníkí. Tarípai enen esepu'tí sírírí Paapa winíkí neken. Uurí sa'manta'pí Cristo yarakkírí pakí'nan po aasa'manta yai. Maasa pra morí pe uurí'níkon yapisí Paapaya pepín, mírírí Moisés nuri'tíya yenu'panto' yawírí ko'manní wenai. ²⁰ Mírírí ye'nen uuwarírí uuko'mamí pepín enen, tíse Manni' Cristo enenan ko'mamí sírírí uyarakkírí. Moropai sírírí uuko'mamí Manni' innape Paapa munmu kupíuya ye'ka pe. Manni' usa'namatípon moropai uurí ton pe tíwarírí eturumaka'pí tísa'mantapa. ²¹ Morí pe uku'to' Paapaya kupí pí' wai innape. Maasa pra Moisés nuri'tíya yenu'panto' kupí wenai morí pe Paapaya uurí'níkon yapisí ya, moriya í' pe pra rí Cristo sa'manta'pí kupí mírírí.

3

Morí Yekaton Wanní Iipí

Innape Jesus Kupí Wenai Uyewankon Ya'

¹ Tarípai eseuríma etatí Galácia ponkon. Pakkokon amírí'níkon. Aní'ya amírí'níkon ma'tanípí'pí mító'pe mírírí warantí awaníkonpa. Maasa pra pena amírí'níkonnya unekaremekí'pí epu'tí'pí aronne, í' kai'ma pakí'nan po Jesus Cristo sa'manta'pí yekare epu'tí'píya'níkon. ² Tarípai ayekaranmapouya'níkon sírírí, Paapa winípainon Morí Yekaton Wanní yapisí'píya'níkon Moisés yenu'panto' rí'pí kupíya'níkon wenai? Innape Jesus Cristo yekare kupíya'níkon wenai ka'ri? Tarípai umaimu yu'tí. ³ Yapisí'píya'níkon innape Jesus kupíya'níkon wenai. Tíse í' ton pe Moisésya ayenu'píkon yawírí anku'pai awaníkon mírírí? Aawarírí'níkon morí pe e'pai awaníkon? ⁴ Innape Jesus kupí'píya'níkon patapai, tamí'nawíron í' e'kupí'pí ayarakkírí'níkon, amoronkon, aatausinpató'kon, mírírí kupí pí' naatí í' pe pra rí? Í' pe pra awe'sa' pra man. ⁵ Paapaya Morí Yekaton Wanní tírí aapia'níkon, moropai aní' níkupí pepín kupí ya akore'ta'níkon, mírírí Moisésya yenu'panto' rí'pí kupíya'níkon wenai? Mírírí wenai pra, tíse Cristo yekare etaya'níkon wenai, innape ikupí'píya'níkon wenai.

⁶ Mírírí warantí Abraão nuri'tí waní'pí. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man: —Míikíríya innape Paapa maimu kupí'pí moropai innape tikupíya wenai, Paapaya yapisí'pí yairí pu'kuru iku'sa' tíuya ye'nen Gn 15.6 —taasai'ya man. ⁷ Mírírí ye'nen epu'tí man, yaironkon pe e'ní Abraão nuri'tí payanní'san pe pu'kuru, innape ikupí ye'nen. ⁸ Pena Paapa maimuya ta'pí í' kai'ma Judeuyamí' pepín kupí tíuya yairon pe. Mírírí ekaremekí'píya e'mai' pe Abraão pí'. Ta'píya see warantí:

—Amírí wenai tamí'nawíron pata ponkon pemonkonyamí' ton pe morí kupíuya pe wai Gn 12.3; 18.18; 22.18

—ta'píuya. ⁹Mírírí ye'nen mírírí yawírí awaní. Abraão nurí'tí, manni' innape tíku'sa' Paapaya warantí tamí'nawíronkon innape tíku'nenan kupíuya, morí pe Abraão kupí'pí tíuya warantí.

¹⁰Manni'kan Moisésya yenupanto' rí'pí yawírí tíko'mansenon taruma'tí Paapaya pe man. Maasa pra imaimu menukasa'ya taasa' man:

—Tamí'nawíronkon yawírí pra tíko'mansenon tíwírí manni' awe'menukasa' ya' manni' tíwe'sanon,

inkamoro ye'ka taruma'tíuya pe man

Dt 27.26

—taasai'ya man. Epu'tí man, tamí'nawíronkon waní imaimu yawírí pra. ¹¹Inna, seru' pepín, aní' kupí Paapaya pepín yairon pe, mírírí Moisésya yenupanto' rí'pí kupíuya wenai. Maasa pra imaimu e'menukasa'ya taasa' man:

—Paapa pia morí pe tíwe'sen ko'mamí e'pai man innape ikupí tíuya wenai

Hc 2.4

—taasai'ya man. ¹²Tíise Moisésya yenupanto' rí'píuya taa pepín tiwin kin. —Innape Jesus ku'tí yairon pe awanikonpa —taiya pepín. Tíise taiya:

—Seení' konekakí, seení' kí'kupíi

—taiya.

—Mírírí yawírí tíwe'sen ko'mamí pe man morí pe

Lv 18.5

—taasai'ya man.

¹³Mírírí warantí uurí'nikon waní'pí Paapa nítaruma'tíkon pe teuren tíise upata'se' ya' Cristoya imo'ka'pí típona uurí'nikon píika'típa kai'ma, uye'ma'píuya'nikon pakí'nan pona tísa'manta yai. Í' kai'ma Paapa e'menukasa'ya taasa' man:

—Tamí'nawíronkon manni'kan imakui'san yei pí' e'weyokka'san waní Paapa nítaruma'tíkon pe

Dt 21.23

—taasai'ya man. ¹⁴Mírírí e'kupí'pí í' kai'ma morí kupí tíuya ta'pí Paapaya Abraão pí' e'ku'to'pe míikírí Jesus Cristo wenai manni'kan Judeuyamí' pepín ton pe. Moropai uurí'nikon tamí'nawíronkonya innape ikupí wenai Paapaya itíríuya ta'pí Morí Yekaton Wanní yapi'to'pe awe'kupí'pí.

Í' Ta'pí Tíuya Kupí Paapaya Abraão Yarakkírí

¹⁵Uyonpayamí' anepu'tíkon ton ekaremekíuya sírírí í' kai'ma ko'manní yekare. A'kí, í' pensa asakí'nankon pemonkonyamí' yai to' eseta. Teeseuríma'píkon kupí to'ya í' kai'ma ta'pí tíuya'nikon yawírí. Aní'ya í' kai'ma ta'pí tíuya miakanma eseríke pra awaní tiaron pe í' ta'pí tíuya. ¹⁶Mírírí warantí Paapaya tímaimu tírí'pí Abraão nurí'tí pia moropai ipa rí'pí pia. Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' tu'kankon pemonkonyamí' iparí'san pí' pra taasai'ya man. Tíise tiwinan pí' neken, iparí'pí Cristo pí' eeseuríma'pí. ¹⁷Í' ankapai uurí' e'to' pí' tauya sírírí. Paapaya esetanto' ton kupí'pí moropai mírírí yawírí ikupí tíuya ta'píuya. Mírírí típo 430 kono' esuwa'kasa' típo, Paapaya unkupíkon ton tírí'pí Moisés nurí'tí pia. Mírírí wenai iní'rí kupíuya pepín í' ta'píuya Abraão yarakkírí taiya pra awaní'pí. Mírírí ye'nen tíku'pí'píuya taa eseríke pra man. ¹⁸Maasa pra uurí'nikon yapísí Paapaya pepín Moisésya yenupanto' yawírí ko'manní wenai. Mírírí yawírí awaní ya moriya í' ta'pí tíuya Abraão nurí'tí pí' tímaimu kupíuya pepín e'painon. Tíise epe'míra Paapaya itírí'pí Abraão pia, ta'pí tíuya ye'nen.

¹⁹Mírírí wenai uurí'nikon yapísí ye'ka pe pra, tíise í' ton pe mírírí Moisésya yenupanto' ton tírí'pí Paapaya? Mírírí tírí'píuya í' kai'ma Paapa e'to' itu'se yawírí pra e'ní epu'típa kai'ma itírí'píuya. Tíise ipatíkarí aako'manto'pe pra, aako'manto'pe manni' Abraão parí'pí, ipí' Paapa eseuríma'pí, manni' erepamí píkirí. Míríríya í' pensa Moisés nurí'tí pia tímaimu tíisai'ya ya, Paapaya itírí'pí tímírí ton pe teeseurímasanon inseríyamí' wenai. ²⁰Tíise Abraão nurí'tí yarakkírí Paapa eseta yai, tímírí pe eeseuríma'pí yarakkírí, aní' tiaron wenai pra. Mírírí ye'nen ipíku pe panpí' Paapa esetato' waní Abraão nurí'tí yarakkírí, Moisés pia intírí'pí yentai.

Moisésya Yenupanto' Waní

Imakui'pí Pe E'níto' Epu'to'pe

²¹Mírírí ye'nen í' kai'ma esenumenkan mírírí pí'? Innape Moisés nurí'tí pia Paapa nítírí'pí waní, innape Abraão nurí'tí yarakkírí Paapa esetato' waní warantí? Inna, sa'nírí to' waní innape. Maasa pra Moisés nurí'tíuya yenupanto' yawírí tíko'mansenonya Paapa winípai tíko'manto' ton yapísí e'painon, teuren tíise yapísí to'ya pepín, maasa pra Paapa maimu yawírí to' waní pepín tiwin kin. ²²Mírírí warantí Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' imakui'pí ku'sa' tíuya'nikon ye'nen, tamí'nawíronkon yentai imakui'pí enasa' mírírí wenai. Mírírí ye'nen manni'kanya neken innape Jesus Cristo ku'nenanya tíwe'píika'títo'kon yapísí, ikupí tíuya ta'pí Paapaya yawírí.

²³ Tíise maasa Cristo erepamí pra tíise, pena Moisésya yenupanto' rí'píya uurí'nikon píka'tí'pí, í' kai'ma ko'manníto'pe ekaremekí'píya. Mírírí Moisésya yenupanto' rí'pí waní'pí uurí'nikon yenupato'pe awaní'pí, Cristo erepamí píkirí sírírí non pona. ²⁴ Tíise Cristo erepansa' ye'nen, epu'tí man, innape ikupí wenai, yairon pe Paapaya uurí'nikon yapísí, Moisés nuri'tíya yenupanto' yawírí ko'manní wenai pra. ²⁵ Tarípai eerepansa' man. Mírírí ye'nen iní'rí Moisésya yenupanto' rí'pí waní'pépin uyenupanenkon pe, maasa pra innape Cristo kupí ye'nen.

²⁶ Maasa pra innape ikupíya'nikon wenai tamí'nawírí amírí'nikon waní Paapa munkíyamí' pe manní' Jesus Cristo yarakkírí tíko'mansenon pe awanikon. ²⁷ Í' pensa amírí'nikon esenpatakona yai ta'píya'nikon: —Tarípai uurí Paapa pemonkono, penaro' uyeeserurí'pí kupíuya pépin tíise amenan pe uyeeseru ton yapísíuya sírírí. Amenan pon waní yeka'ma warantí uyeeseru ton yapísíuya Cristo winípai. ²⁸ Mírírí wenai taa eseríke pra awaní uurí Judeu, Judeu pépin yentainon taa pépin. Taa pépin níri uurí aní' poitírí pépin, to' poitírí yentainon taa pépin. Moropai taa pépin uurí warayo', wírí'yentainon taa eseríke pra awaní. Maasa pra Paapaya tamí'nawíronkon amírí'nikon era'ma, se' kaisari Jesus Cristo yarakkírí aako'mamíkon wenai. ²⁹ Aasírí amírí'nikon waní Cristo pemonkono pe tíwe'sanon pe. Mírírí ye'nen amírí'nikon waní níri Abraão nuri'tí payaní'san pe Cristo warantí. Mírírí ye'nen Abraão pí' Paapa nekaremekí'pí yapísíya'nikon pe naatí.

4

¹ Í' amírí'nikon pí' ankapai e'to' pí' tauya sírírí. Maasa era'matí. More pe tíise itun sa'manta yai, tamí'nawírí temanne pe awaní, tíise itesa' pe aako'mamí eseríke pra awaní, more pe awaní ye'nen. ² More pe awaní tanne, tiaron pemonkonya ko'manní'pí e'pai awaní. Míikírí waní more esa' pe. Moropai itemanne esa' pe awaní. Imaimu yawírí more ko'mamí í' pensa kure'ne teenasa' píkirí, iku'to'peiya ta'pí itun nuri'tíya píkirí. ³ Mírírí warantí níri anna Judeuyamí' waní'pí, more waní kaisari, maasa Cristo yekare eta pra tíise. Mírírí yai ko'manní'pí í' kai'ma pata yeseru yawírí e'píika'tínto'pe kai'ma. ⁴ Tíise í' pensa Paapa munmu erepanto' weiyu eseporí'pí, eesenpo'pí more pe wírí' yai. Moropai míikírí ko'mamí'pí Moisés nuri'tíya yenupanto' yawírí. ⁵ Mírírí yawírí aako'mamí'pí maasa pra uurí'nikon mo'kapa kai'ma mírírí Moisésya yenupanto' rí'pí winípai. Mírírí yawírí pra e'ní ye'nen e'taruma'tín kupí tanne uurí'nikon mo'ka'píya. Moropai uye'ma'píya'nikon tíisa'manta ke, Paapa munkí pe uurí'nikon enato'pe.

⁶ Uurí'nikon waní tarípai Paapa munkíyamí' pe. Mírírí ye'nen uyewankon ya' Paapaya Mori Yekaton Wanní yaríma'pí. Míikírí waní inmu yekaton pe. Míikíríya taa —Paapa, uyun —taiya. Mírírí wenai uyunkon pe Paapa waní epu'tí. ⁷ Moríya amírí'nikon waní pépin ipoitírí pe. Tíise in mukuyamí' pe pu'kuru awanikon. Moropai in mukuyamí' pe awanikon ye'nen, Paapaya tamí'nawíronkon tinnukuyamí' pia temanne tíri aapia'nikon.

Paulo Esewankono'ma

Galácia Po Tíiko'mansenon Pí'

⁸ Pena amírí'nikonya Paapa epu'tí pra awaní yai, mia' ke ikonekasa' yapurí'píya'nikon. Ipoitírí warantí aako'mamí'píkon tíise Paapa pe pra tíise. ⁹ Tíise tarípai amírí'nikonya Paapa epu'sa' man. Taipai'nikon man Paapaya amírí'nikon epu'sa' man. Tíise í' waní awaní ye'nen tiaron poitírí pe awe'to'pe enna'popai awanikon? Moisés nuri'tíya yenupanto' yawírí awaníkon ya, awe'píika'tíkon kai'ma esenumenkakon? Awe'píika'tíkon pépin. ¹⁰ Í' ton pe taaya'nikon, ípíku pe iweiyu ton tímo'kapí'se? Judeuyamí' yeeseru yawírí e'pai naatí? Kapoi era'tí pe yapurí moropai kono' mo'ta yai yapurí, amenan kono' ewomí yai yapurí taaya'nikon, í' pe pra rí tíise? ¹¹ Mararí pra apí'nikon esewankono'man pí' wai. Teuren kure'ne akore'ta'nikon uuko'mamí'pí esenyaka'ma pí' itekare ekaremekí'pí mírírí yawírí pra awaníkon sírírí. Mírírí ye'nen aapia'nikon í' pe pra rí mírírí unekaremekí'pí waní sírírí.

¹² Uyonpayamí', esatíuya sírírí apí'nikon í' kai'ma uurí waní warantí, Moisés nuri'tíya yenupanto' yawírí pra awaníkon yu'se wai. Inna seru' pépin uurí ena'pí amírí'nikon warantí mírírí Moisésya yenupanto' rí'pí yawírí pra. Mírírí yai í' kai'ma imakuí'pí pe uwiníkí eseurímasa'kon pra naatí. ¹³ Manní' yai Jesus Cristo yekare ekareme'se akore'ta'nikon erepamí'pí e'mai' pe, pri'ya pra waní ye'nen. ¹⁴ Tíise mírírí wenai uyewanmaríya'nikon pra awaní'píkon. Uyu'se awaníkon pín, pri'ya pra esepu'tí tanne. Tíise uyapísí'píya'nikon awakíríkon pe manní' Paapa naríma'pí inserí yapísíya'nikon warantí moropai Jesus Cristo erepamí akore'ta'nikon yapísíya'nikon warantí pu'kuru uyapísíya'nikon. ¹⁵ Amírí'nikon waní'pí kure'ne taatausinpai. Mírírí yai tíise í' kai'ma eenasa'kon mírírí? Tauya apí'nikon kure'ne aatausinpá'píkon í' antí'pai awaní'píkon uupia mararí pra kure'ne ayenukon rí tímo'kai antí'pai awaní'píkon uupia. ¹⁶ Mírírí warantí awaníkon típo, ayeyatonkon pe enasa' sírírí moríya. Maasa pra yairí eseuríma ye'nen, uyu'se pra eenasa'kon mírírí?

¹⁷ A'kí, insamoro warayo'kon wani kure'ne amí'ri'nikon winíki tíse inkamoro es-enumenkato' wani morí pe pra. To' esenumenka amí'ri'nikon pantaka yu'se iní'ri upínamaya'nikon namai. Upínamaya'nikon yentai típínamakonpa apantakon to'ya. ¹⁸ Inna, seru' pepín kure'ne amí'ri'nikon winíki to' esenumenka ya, morí kupíkonpa, í' wani' pra man. Mí'ri'ri warantí uurí esenumenka, ayarakkí'ri'nikon neken uurí wani' yai pra, tíse o'non pata aminke wani tanne. ¹⁹ Uyonpayamí, unsa'namakon, kure'ne apí'nikon esenumenka, unmukuyamí' warantí awanikon ye'nen. Uurí wani' asankon warantí. Manni' wí'ri', more yanya tímoron epu'tí tíre yepoto' tíuya weiyu yai warantí umoron epu'tíuya awenai'nikon. Maasa pra kure'ne itu'se wani' amí'ri'nikon ena Cristo warantí iteseru warantí aako'mamíkonpa. ²⁰ Kure'ne esenumenkan pí' wai akore'ta'nikon e'pai wani' pí' ayarakkí'ri'nikon eseurímato'pe, uurí pe pu'kuru, kure'ne apí'nikon teesewankono'mai uuko'mamí wenai.

Agar Moropai Sara Yekare Pí' Eeseuríma'pí Uurí'nikon Yenupato'pe

²¹ Amí'ri'nikon manni'kan Moisésya yenupanto' rí'pí yawí'ri e'pai'nikon. Maasa ka'tí upí'. Etasa'ya'nikon pra naatí, í' kai'ma Moisés nuri'tíya yenupanto' yekare? ²² Mí'ri'riya ta'pí pena Abraão nuri'tí munkiyamí' wani'pí asakí'ne warayo'kon. Tiwinan wani'pí ipoítí'ri'pa' Agar more pe. Moropai tiaron wani'pí ino'pí pu'kuru Sara more pe, ipoítí'ri'pa' pepín. ²³ Mí'kí'ri' ipoítí'ri'pa' more esenpo'pí í' kai'ma pemonkon esenpo warantí, tiaron pe pra. Tíise ipoítí'ri'pa' pepín ino'pí more esenpo'pí í' kai'ma kupí tíuya ta'pí Paapaya yawí'ri.

²⁴ Mí'ri'ri to' yekarekon wani' yenupanto'pe. Inkamoro asakí'nan wí'ri'sanyamí' yekare wani' í' kai'ma Paapa esetato'pe pemonkonyamí' yarakkí'ri. Tiwin wani' manni' wí' po Moisés nuri'tí pia tímaimu rumakaiya ekareme'nen pe, mí'kí'ri' Agar wani'. Mí'ri'ri Moisés nuri'tíya yenupanto' yawí'ri tíko'mansenon pe wani' to' poítí'ritonon warantí. ²⁵ Manni' wí', Sinai itese' wani' Arábia pata po tíwe'sen pe. Mí'ri'ri yekare ekareme'nen pe Agar wani'. Moropai manni'kan Jerusalém po tíko'mansenon, Judeuyamí' ko'mamí mí'ri'ri yawí'ri to' poítí'rikon warantí. ²⁶ Tíise manni'kan Cristo pemonkonoyamí' wani' Moisésya yenupanto' rí'pí yawí'ri tíwe'sanon pe pra, to' poítí'ri pe pra. Inkamoro ko'manto' wani' ka' po, taríron Jerusalém yentai tíwe'sen. Mí'ri'ri amanen Jerusalém wani' usankon pe. Mí'ri'ri ekareme'nen pe Sara, Abraão no'pí rí'pí wani', maasa pra ipoítí'ri'pa' pra tíwani' ye'nen. ²⁷ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Amí'ri' wí'ri', manni' í' pensa more yenpotí'pon pepín taatausinpai e'kí.

Amí'ri' í' pensa more morontasa' epu'tí'pon pepín.

Mararí pra entaimepí'kí aatausinpasa' wenai.

Maasa pra manni' wí'ri', inyo nírumaka'pí,

mí'kí'ri' payani'san wani' kupí sí'ri'ri mararí pra,

manni' tínyo yarakkí'ri tíko'mansen payani'san yentai taasai'ya man.

Is 54.1

²⁸ Tarí'pai uyonpayamí', amí'ri'nikon wani' manni' Abraão munmu, Isaque warantí. Maasa pra eesenpo'pí Paapa maimuya taasa' yawí'ri. Mí'ri'ri warantí ní'ri amí'ri'nikon wani' Paapa munkiyamí' pe, innape imaimu kupíya'nikon ye'nen. ²⁹ Isaque esenpo'pí Morí Yekaton Wanní wenai tíse Ismael esenpo'pí tíyun wenai. Mí'ri'ri pí'kínsa' takon taruma'tí pia'tí'pí Ismaelya. Mí'ri'ri warantí Moisésya yenupanto' rí'pí yawí'ri tíwe'sananya Cristo pemonkono pe tíwe'sanon taruma'tí sí'ri'ri. ³⁰ Tíise í' kai'ma Paapa maimu e'menukasa'ya nai? Taasai'ya man see warantí:

—Tíwí ano'pí poítí'ri'pa' yarimakí attíto'pe tíre yarakkí'ri.

Maasa pra mí'kí'ri' poítí'ri'pa' moreya tíyun winí'pai

intí'ri yapí'si eserí'ke pra man manni' ipoítí'ri'pa' pepín

ano'pí pu'kuru moreya intí'ri yapí'si manni' warantí

Gn 21.10

—ta'pí Paapaya Abraão pí' pena. ³¹ Mí'ri'ri ye'nen uyonpayamí', uurí'nikon wani' pepín tiwin kin manni' ipoítí'ri'pa' munkiyamí' warantí tíwe'sanon pe. Tíise manni' ipoítí'ri'pa' pepín, ino'pí pu'kuru munkí warantí e'ní.

5

Moisés Yenupanto' Rí'pí Yawí'ronkon Maimu

Tetai Pra E'tí

¹ Cristoya uurí'nikon mo'ka'pí penaro' uyeserukon winí'pai iní'ri mí'ri'ri yawí'ri es-eka'nunkan yuwa namai. Maasa pra pena mí'ri'ri warantí e'ní'pí yairon pe e'níto'pe teuren. Tíise Cristoya neken ukupíkon yairon pe. Mí'ri'ri ye'nen sa'me e'tí, iní'ri'ri penaro' ayeserukon yawí'ri awanikonpa tíwenna'poi pra e'tí.

² Maasa etafi. Yairon pi' uuri Paulo eseuríma sírírí see warantí. Amírí'nikon eturumaka ya, amerekon pi'pí pottí ya'tí pi' yairon pe eenakonpa Paapa pia, Judeuyami'ya ikupí warantí. Mírírí kupíya'nikon wenai, morí pe Cristoya akupíkon pepín. Mírírí yawírí aako'mamíkon ya, Cristo níkupí'pí waní e'painon í' pe pra rí aapia'nikon. ³ Iní'rí ankapai wai mírírí rí apí'nikon. Mírírí ye'ka ku'nen pemonkon waní ya, moriya mĩkíríya tamí'nawírí mírírí Moisés nuri'tíya yenupato' yawírí ikupí ko'mannípi e'pai awaní tíwa'kai pra. ⁴ Inkamoro esenumenka mírírí ku'sa' tíuya'nikon wenai Paapaya uyapísíkon kai'ma to' esenumenka, maasa pra Moisés nuri'tíya yenupanto' yawírí tíwaníkon ye'nen, tíse inkamoro atarimasa' mírírí mĩkírí Cristo morí pe ku'to' ton piapai, mírírí epe'míra Paapa nífírí anapí'pai pra tíwaníkon wenai. ⁵ Tíse uuri'nikonya inímíkí í' kai'ma Paapaya uuri'nikon yapísí, yairon pe uku'sai'ya'nikon ye'nen. Uuri'nikon yapísíya, epu'tí emapu'tí Morí Yekaton Wanníya. Mírírí pikínsa', moropai innape iku'to' wenai, Moisésya yenupanto' rí'pí kupí wenai pra, uuri'nikon yapísíya morí pe. ⁶ Mírírí warantí Cristo yarakkírí uuri'nikon waní tiaronkon yentai e'ku'ní pi' pra. Mírírí ye'nen mírírí amerekon pi'pí pottí ya'tí pra' waní í' pe pra, tíse e'sa'namanto', moropai innape Cristo ku'to' wenai uuri'nikon e'píika'tín.

⁷ A'kí uyonpayamí', pena amírí'nikonya Cristo níkupí'pí kupí'pí innape, moropai mírírí kupí'pí aako'manpítí'pí, awe'píika'tí'píkon. Tíse aní'ya mírírí kupíya'nikon pra awaní emapu'tí'pí, yairon yawírí aako'mamíkon namai? ⁸ O'non ye'ka pe amírí'nikon yeka'nunka'píiya tíwí ikupíkonpa? Mírírí kupítípono'pí waní amírí'nikon yarakkírí Paapa pe pra, manní' amírí'nikon yannotípon pe pra. ⁹ Taa to'ya manní' warantí: —Mararon kísere'na yai'meto' ke yai'mesa' ya, tamí'nawírí mírírí kísere'na yai'mes'ya waní —taa to'ya. Mírírí warantí tamí'nawírí amírí'nikon esenku'tí eseríke awaní seru'ye'kon pi'. ¹⁰ Tíse uyonpayamí', mírírí ye'ka kupí'pí aako'mamíkon eseríke pra akupíkon pi' wai. Tíse í' kai'ma yairí esenumenkató'kon ton erepamí kupí'pí wai yairí. Maasa pra Cristo yarakkírí e'ní ye'nen. Moropai manní' pemonkon, mírírí ye'ka kupíya'nikon emapu'títípon, mĩkírí ye'ka tarumata'í Paapaya eseríke awaní epu'tí pi' wai. Mírírí kupíya' aní' pe awaní tepu'ye'kon pra.

¹¹ Uyonpayamí', tiaronkon esenumenka amerekon pi'pí pottí ya'tí ekaremekí pi' uuko'mamí kai'ma. Tíse e'píika'tínto'pe mírírí Judeuyamí' yeseru ekaremekíya ya, Judeuyamí' ekore'ma pepín e'painon, eseurímato' pi'. Tíse Cristo sa'mantato' yekare ekaremekíya ye'nen, Judeuyamí' ekore'ma mírírí pi'. ¹² Moropai í' kai'ma inkamoro ye'ka pemonkonyamí'ya Judeuyamí' yeseru ya' amerekon pi'pí pottí ya'tí yu'se to' waní ya, uuri' pia ípi'pí neken ya'tí to'ya e'pai pra awaní, tíse tamí'nawírí tímerekon ya'tí to'ya to' esemuka e'pai awaní tiwín ite'ka.

¹³ Amírí'nikon yanno'pí Paapaya uyonpayamí', Moisés nuri'tíya yenupanto' yawírí eeseka'nunkakon namai. Tíse mírírí ye'ka winípai eemo'kasa'kon pi' ke'wapu'títí penaron ayeserukon rí'pí maimu pe. Tíse mírírí warantí pra eeti'nínmakon e'pai man. Mírírí wenai tiaronkon píika'títí. ¹⁴ Maasa pra tamí'nawíron Moisés nuri'tíya yenupanto' waní tiwín. Ta'píiya see warantí:

—Awaníyakon sa'namakí aawarírí awe'sa'nama manní' warantí

Lv 19.18

—ta'píiya. ¹⁵ Tíse eesiyu'pítíkon pi' aako'mamíkon ya, morí pe Cristo yarakkírí aako'mamíkon pepín. Mírírí ye'nen aka, tíwarí e'tí mírírí warantí aako'mamíkon namai.

Morí Yekaton Wanní Nama Taríron Ka'rí Uyaserukon Yawírí Ko'manní

¹⁶ Í' ankapai e'to' mírírí pi' tauya sírírí. Tíwí Paapa winípainon Morí Yekaton Wanníya amírí'nikon pinunpa o'non poro itu'se tíwaní pikírí. Mírírí kupí mĩkíríya tanne, tarí itu'se awe'to'kon maimu yawírí pra awaníkon. ¹⁷ Maasa pra tarí itu'se e'níto' uyaserukon waní Paapa winípainon Morí Yekaton Wanní yewanma pe, moropai itu'se Morí Yekaton Wanní e'to' waní uuri'nikon yewanma pe. Mírírí ye'nen inkamoro waní sa'nírí eseyaton pi'. Mírírí pikínsa' amírí'nikonya itu'se awe'to'kon kupí eseríke pra man. ¹⁸ Tíse Morí Yekaton Wanní maimu yawírí awaníkon ya, tiwín kin Moisésya yenupanto' rí'pí yawírí pra awaníkon.

¹⁹ A'kí, maasa era'matí. Imakuí'pí teserukon yawírí tíwe'sanon yeseru waní teesera'mai. To' yeseru waní se' tapairí tíwe'sanon pe wírí'sanyamí' yarakkírí. Se' tapairí wírí'sanyamí' waní warayo'kon yarakkírí. Nura kupí to'ya, to' epepí pepín. ²⁰ Moropai mia' ke ikonekasa' yapurínenan pe to' waní. Moropai pia'sanyamí' yapurínenan pe to' waní. Mírírí kupí tíuya'nikon wenai pemonkon yeyaton pe to' waní. Teepísanon pe to' waní. Teekore'masanon pe to' waní. Moropai tíkinmuwasenon pe to' waní. Moropai tu'ke í' yu'se tíwe'sanon pe to' waní. Inkamoro ye'kakon waní tíwe'pantakakon tíwarírí'nikon tiaronkon yarakkírí. ²¹ Inkamoro waní í' kai'ma tiaron yemanne yu'se tíwe'sanon pe. Teetínsenon pe to' waní. Teesiyu'pí'sanon pe to' waní. To' ko'mamí mararí pra mírírí ye'kakon imakuí'pí kupí pi'. Mírírí ye'nen tauya iní'rí pena ta'píiya warantí. Mírírí ye'kakon ku'nenan esa' pe Paapa waní pepín. Inkamoro wítí eseríke pra awaní Paapa pia. Ipatíkarí yarakkírí to' ko'mamí pepín.

²² Tíise Morí Yekaton Wanní maimu yawírí e'ní'níkon ya, e'ní see warantí: e'sa'naman, atausinpan, tíwanmíra e'ní, teekore'masen pe pra e'ní, nari' pe pra e'ní, mori pe e'ní yairí í' ta'pí yawírí e'ní, ²³ mii pe tíwe'sen pe pra e'ní, uuwarírí'níkon waní teetí'nínmasen pe e'ní. Mírírí warantí morí pe e'ní ya, aní'kanya yenupanto' puremekí pepín. ²⁴ Manní'kan Jesus Cristo yapisítíponkonya penaro' imakui'pí tesorukon rumaka'pí. Maasa pra pakí'nan pona Cristo sa'manta'pí wenai, morí pe uurí'níkon kupípa. Mírírí ye'nen iní' imakui'pí anku'pai pra enaní'pí. ²⁵ Morí Yekaton Wanníya upíika'tísa'kon ye'nen imaimu yawírí ko'manní yuwapai'níkon. Tíwí mükírí esenyaka'ma ko'manníto' ya' típai'níkon. ²⁶ Uurí'níkon atapurí eseríke pra man tiaron uyonpakon yentai ipíkku pe e'ní pí'. Aní' ekore'ma eseríke pra man mírírí warantí. Tiaron warantí ipíkku pe e'pai e'ní pí' o'ma'tan eseríke pra man. Mírírí warantí ikupí pí' ko'manní e'pai'níkon pra man.

6

Awe'píika'tíkon Yuwatí

¹ Uyonpayamí, aní'ya amírí'níkon kore'ta imakui'pí kupí eposa' ya, manni' Morí Yekaton Wanní maimu yawírí tíwe'senya mükírí píika'tí e'pai awaní, inkupí'pí wenai. Imakui'pí pe tñkupí'pí waní epu'to'peiya moropai irumakato'peiya. Tíise mírírí kupíya e'pai awaní mii pe tíwe'se pra, tíise morí pe. Moropai tíwarí si'ma ikupíya e'pai awaní, imakui'pí ya' nírí teena namai. ² Awe'píika'tíkon yuwatí ayonpakon pokonpe. To' meruntítannípi yuwatí to' atausinpató'pe. Moropai mírírí warantí ikupí pí' aako'mamíkon ya, Cristoya ta'pí yawírí ikupíya'níkon mírírí. Maasa pra ta'píya: —Ayonpakon sa'namatí, tíwí tíku'se pra., ³ Aní' esenumenka ya, tíwarírí ipíkku pe tíwaní pí', ipíkku pe pra si'ma, mükírí esenku'tísa' sa'ne mírírí tíwarírí. ⁴ Mírírí ye'nen tiwin pí' si'ma warírí waní esera'man e'pai awaní. Í' rí ku'sa', morí ku'sa' imakui'pí ku'sa' era'mapai man. Morí ku'sa' epu'tí ya, moriya mírírí pí' atapurín. Morí pe tiaron yeseru wenai iwarantí atapurín eseríke pra man. ⁵ Maasa pra tiwin pí' si'ma uyeserukon unku'pí'píkon esera'ma kupí sírírí. Mírírí ye'nen Cristo píia erepannisa' ya, uurí'níkon ya rí unku'pí'píkon ku'sa' ekaremekí kupí sírírí ipí'.

⁶ Amírí'níkon kore'ta Cristo yekare pí' ayenupanenkon waní ya, mükírí píika'tíya'níkon yuwatí, tamí'nawírí itu'se awe'to' pí' morí pe. Itekkarí ton pí' ito' ton ke, ipata'se' ton ke, míríríkon ke ipíika'tíya'níkon yuwatí.

⁷ Tauya sírírí see warantí. Paapa yenku'tíya'níkon kai'ma kísenku'títí, tamí'nawírí Paapaya epu'tí tanne. Maasa era'matí. Warayo'ya tñmírí píimí ya, mírírí ínpímí'pí aro'ta moropai eepeta. Mírírí tñpímí'pí mo'kaiya. Tiaron pe eepetasa' pra awaní. ⁸ Mírírí warantí nírí aní'ya morí ku'sa' ya, Morí Yekaton Wanní atausinpató' yawírí morí eporíya Morí Yekaton Wanní winípai, ipatíkarí tílko'manto' ton. Tíise aní'ya imakui'pí ku'sa' ya, itu'se teesenumenka yawírí, mükíríya imakui'pí yepé' pe e'taruma'tínto' eporí, aasa'manta ipatíkarí. ⁹ Mírírí ye'nen morí kupí pí' ko'manní teeseta'kai pra. Tíwírí ikupí pí' e'nípai man, maasa pra í' pensa yapisí weiyu erepamí yai, yapí to'pe'níkon. ¹⁰ Mírírí ye'nen tíwírí ikupí eseríkan waní ya, morí ku'pai'níkon man tamí'nawíronkon yarakkírí. Tíise ikupí ya, manni'kan uyonpakon innape Jesus Cristo kupítíponkon píika'tí yuwapai man, maasa pra inkamoro waní ye'nen uyonpakon pe. Moropai innape iku'nenan pepín nírí píika'títí.

Paulo Esekaremekí

Moropai Tiwinkano'pí Pe Panamaiya

¹¹ Uuríya sírírí kaareta menuka sírírí uyenya ke pu'kuru aapia'níkon. Maasa era'matí í' kai'ma inonkon pe imenukasau'ya.

¹² Tarípai tauya sírírí apí'níkon insamoro ayenupanenkon pí'. Inkamoro waní ipíkku pe tíwe'ku'sanon pe. —Amerekon pí'pí pottí ya'títí, —taa pí' to' ko'mamí teese'ka'nunkai. Mírírí kupíya'níkon yu'se to' waní típí'níkon Judeuyamí' o'ma'ta namai. Maasa pra Cristo sa'mantato' yekare neken ekaremekí to'ya ya, Judeuyamí'ya to' taruma'tí e'painon. ¹³ Tíise mírírí warantí amírí'níkon ena yu'se tíwe'sanonya tamí'nawírí Moisés nurí'tíya yenupanto' kupí pepín. Tíise tímaimukon pe mírírí ku'sa'ya'níkon wenai atapurípai to' waní. Taa to'ya: —Anna maimu pe iku'sa' to'ya —taa to'ya. Mírírí kupíya'níkon yu'se to' waní, poro po neken teesera'masen ton apí'píkon pí'. ¹⁴ Tíise uurí waní pepín inkamoro warantí. Jesus Cristo sa'mantato' neken ku'nen pe waní innape. Maasa pra Jesus sa'manta'pí wenai uurí nírí, uusa'manta'pí iwarantí. Mírírí ye'nen Paapa yapurínenan pepín warantí e'pai pra wai. Moropai mírírí wenai típia'níkon uurí yu'se pra to' waní, Cristo warantí waní ye'nen. ¹⁵ Í' waní awaní pepín Paapa píia, mírírí warantí e'ní ya, Judeuyamí' yeseru ya' e'ní tanne, to' yeseru ya' pra e'ní tanne. Tíise Paapa waní pemonkon yeseru miakanmapai amenan pe awe'to'pe. ¹⁶ Moropai tamí'nawíronkon manni'kan sírírí yawírí yapurínenan

wanî ya, inkamoro pia tíwanmîn moropai tí'noko'manto' wanî mîrîrî. Tamî'nawîronkon Paapa pemonkonyamî', innape yapurînenan pia Paapaya itîrî yu'se wanî.

¹⁷ Mîrîrî ye'nen anî'ya taa: —Cristo naipontî'pî pepîn amîrî, yu'se pra wai. Maasa pra sîrîrî uyesa'ya ekaremekî sîrîrî í' kai'ma erekî' pe wanî. Mîrîrîya Jesus Cristo wanîyakon pe wanî ekaremekî sîrîrî, uyera'manenanya uyera'mato'pe.

¹⁸ Uyonpayamî', morî epe'mîn tírî Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai tamî'nawîronkon amîrî'nîkon pia. Moropai ayarakkîrî'nîkon aako'mamî yu'se wai. Mîrîrî warantî e'pai man. Mîrîrî neken.

SĪRĪRĪ KAARETA PAULO NĪMENUKA'PĪ ĒFESO PONKON PIA

SĪrĪrĪ kaareta menuka'pĪ Pauloya moropai yarima'pĪiya innape Jesus ku'nenan Ēfeso ponkon pia. Roma po atarakkannĭto' yewĭ' ta tĭwanĭ tanne, imenuka'pĪiya. Ī kai'ma Paapa esenumenkato' wanĭ ekaremekĭ'pĪiya. Tamĭ'nawĭronkon pemonkonyamĭ' esa' pe Jesus kupĭiya pĭ' eeseurĭma'pĭ. Moropai ta'pĪiya nĭrĭ inkamoro wanĭ Jesus yarakkĭrĭ, tiwĭn to' enasa' ye'nen, tiaronkon pemonkonyamĭ'ya morĭ to' yeseru era'ma e'pai awanĭ.

¹ Uurĭ Paulo, Jesus Cristo naipontĭ'pĭ itu'se Paapa wanĭ ye'nen. SĪrĪrĪ kaareta menuka'ya amĭrĭ'nĭkon pia, Paapa nĭmo'ka'san tĭmĭrĭ ton pe, Ēfeso cidaderĭ ponkon pia. Amĭrĭ'nĭkon wanĭ innape Jesus Cristo kupĭ pĭ' tĭko'mansenon pe.

² Mannĭ' epe'mĭra Paapa nĭtĭrĭ moropai tĭwanmĭra e'nĭto' tĭrĭ Uyunkon Paapaya moropai Uyepotorĭkon Jesus Cristo yunya yu'se wai aapia'nĭkon.

Upĭka'tĭ Tĭuya'nĭkon Pĭ' Paapa Esenumenka'pĭ Cristo Wenai

³ Paapa, Uyepotorĭkon Jesus Cristo yun yapurĭpai'nĭkon. Maasa pra ka' winĭpainon, Morĭ Yekaton Wannĭ tĭrĭ tĭuya wenai uurĭ'nĭkon koneka'pĪiya morĭ pe. Ikupĭ'pĪiya Cristo nĭkupĭ'pĭ wenai. ⁴ Maasa pra pena, sĪrĪrĪ pata koneka tĭuya rawĭrĭ, Paapaya uurĭ'nĭkon menka'pĭ, Jesus Cristo nĭkupĭ ton wenai. Morĭ pe pu'kuru e'nĭto'pe moropai ĭ' rĭ imakui'pĭ unkupĭ'pĭkon ton pra e'nĭto'pe tĭrawĭrĭ umenka'pĪiya'nĭkon. Paapaya uurĭ'nĭkon sa'nama'pĭ kure'ne. ⁵ Mĭrĭrĭ ye'nen esenumenka'pĭ pena tĭnmukuyamĭ' pe uurĭ'nĭkon kupĭ tĭuya pĭ', Jesus Cristo wenai. Mĭkĭrĭ esenumenka'pĭ itu'se tĭwanĭ ye'nen. ⁶ Mĭrĭrĭ ye'nen uurĭ'nĭkonya yapurĭ e'pai awanĭ kure'ne. Maasa pra morĭ tĭrĭ'pĪiya epe'mĭra, tĭnmu kure'ne tĭnsa'nama wenai.

⁷ Maasa pra uurĭ'nĭkon wanĭ Jesus Cristo ne'ma'san pe, tĭmĭnĭ ĭ'kamo tĭuya yai pakĭ'nan pona. Mĭrĭrĭ wenai unkupĭ'pĭkon imakui'pĭ kupĭ'pĭ Paapaya tĭwanmĭra. Mĭrĭrĭ kupĭ'pĪiya maasa pra upĭ'nĭkon morĭ pe pu'kuru tĭwanĭ ye'nen. ⁸ Mararĭ pra tĭwakĭrĭ pe pu'kuru uurĭ'nĭkon pia ĭtĭrĭ'pĭ Paapaya, epu'nen pe pu'kuru tĭwanĭ ye'nen. ⁹ Moropai anĭ' nepu'tĭ pepĭn epu'to'pe uurĭ'nĭkonya ikupĭ'pĪiya. Ī kai'ma ikupĭ tĭuya pĭ' Jesus Cristo nĭkupĭ'pĭ wenai, manni' pĭ' esenumenka'pĭ pena. Mĭrĭrĭ yenpo'pĪiya uupia'nĭkon. ¹⁰ Moropai tamĭ'nawĭrĭ ekonekasa' yai, ikupĭiya ta'pĭ tĭuya yawĭrĭ. Tamĭ'nawĭronkon rumakaiya Cristo yenyā'. Tamĭ'nawĭrĭ ka' po tĭko'mansenon moropai non po tĭko'mansenon rumakaiya itenya', tamĭ'nawĭronkon esa' pe awe'to'pe. ¹¹ Tamĭ'nawĭrĭ sĪrĪrĪ kupĭ'pĭ Paapaya, pena ĭ' kai'ma teesenumenka'pĭ yawĭrĭ. Mĭrĭrĭ ye'nen mĭkĭrĭiya uurĭ'nĭkon menka'pĭ tĭpemonkono pe e'nĭto'pe Cristo wenai. Mĭrĭrĭ kupĭ'pĪiya itu'se tĭwanĭ ye'nen. ¹² Mĭrĭrĭ kupĭ'pĪiya tapurĭto'pe uurĭ'nĭkon Judeuyamĭ'ya, moropai, ipĭkku pe Paapa e'to' yapurĭto'pe. Maasa pra e'mai' pe innape Cristo ku'sa'nĭkon, moropai ĭnĭmĭkĭ pĭ' ko'mannĭ, ĭipia ko'mannĭto'pe.

¹³ Amĭrĭ'nĭkon yarakkĭrĭ nĭrĭ awe'kupĭ'pĭ mĭrĭrĭ warantĭ. Ī pensā yairon Cristo yekare e'pĭika'tĭnto' eta'pĪiya'nĭkon yai, ikupĭ'pĪiya'nĭkon innape. Moropai mĭrĭrĭ yai, Paapaya Morĭ Yekaton Wannĭ tĭrĭtĭuya taasa' tĭuya yawĭrĭ ĭtĭrĭ'pĭ aapia'nĭkon. Tĭmĭrĭ pe awanĭkon ekareme'nen pe ĭtĭrĭ'pĪiya. ¹⁴ Morĭ Yekaton Wannĭ tĭrĭ'pĪiya imakui'pĭ yapai tĭpemonkonoyamĭ' ye'ma'pĭ tĭuya ekareme'nen pe. Moropai tĭpia inkamoro yarĭ tĭuya ekareme'nen pe ĭtĭrĭ'pĪiya. Mĭrĭrĭ wenai uurĭ'nĭkonya epu'tĭ ĭ' taasa' tĭuya yawĭrĭ Paapaya ikupĭ. Mĭrĭrĭ ye'nen morĭ pe Paapa e'to' pĭ' yapurĭ e'pai awanĭ kure'ne.

Paulo Epĭremato'

¹⁵⁻¹⁶ Mĭrĭrĭ ye'nen uurĭ epĭrema sĪrĪrĭ. Innape Uyepotorĭkon Jesus Cristo kupĭ pĭ' awanĭkon moropai tamĭ'nawĭrĭ manni'kan innape iku'nenan sa'namaya'nĭkon yekare etasau'ya pata pai, epĭrema pĭ' uuko'mamĭ tĭtĭ'napanse pra. —Morĭ pe man —tauya Paapa pĭ' amĭrĭ'nĭkon wenai. SĪrĪrĭ warantĭ uurĭ enpenata tĭwĭrĭ rĭ amĭrĭ'nĭkon pĭ'. ¹⁷ Moropai Paapa Uyepotorĭkon Jesus Cristo yun manni' morĭ pu'kuru pĭ' esatĭuya. Amĭrĭ'nĭkon pia epu'nen pe awe'to'kon ton tĭto'peiya. Ī kai'ma tĭwanĭ ekareme'nen ton Morĭ Yekaton Wannĭ tĭto'peiya. Mĭrĭrĭ warantĭ neken ĭ' kai'ma Paapa wanĭ epu'tĭya'nĭkon ĭnĭ'panpĭ'. ¹⁸ Epĭrema sĪrĪrĭ. Esatĭuya Paapa pĭ' mĭkĭrĭiya anepu'tĭkon pepĭn epu'tĭya'nĭkon emapu'to'pe. Maasa pra amĭrĭ'nĭkon yanno'pĪiya ipatĭkarĭ aako'mamĭkonpa Cristo pia, moropai tamĭ'nawĭrĭ ĭtĭrĭ yapĭsikonpa. Tamĭ'nawĭrĭ mĭrĭrĭ epu'tĭya'nĭkon emapu'to'peiya esatĭuya sĪrĪrĭ. ¹⁹ Moropai epĭrema sĪrĪrĭ ĭ' kai'ma kure'ne Paapa meruntĭri wanĭ epu'tĭkonpa. Mĭrĭrĭ tĭmeruntĭrĭ tĭrĭ'pĪiya uurĭ'nĭkon pia, innape tĭku'nenan pia, (morĭ pe uyewankon konekato'pe tĭuya). ²⁰ Mĭrĭrĭ tĭmeruntĭrĭ yenpo'pĭ Paapaya pena kure'nan, ĭ' pensa Cristo pĭmĭ'sa'ka tĭuya yai. Moropai mĭrĭrĭ tĭmeruntĭrĭ ke mĭkĭrĭ tĭrĭ'pĪiya tĭmeruntĭrĭ winĭ eereutato'pe ka' po. ²¹ Mĭarĭ sĭ'ma tamĭ'nawĭronkon yentai ikupĭ'pĪiya. Mannĭ'kan epu'nenan, moropai ipĭkkukon, moropai tiaronkon esa'

pe tiwe'sanon, tamí'nawíronkon inkamoro sírírí pata po tíiko'mansenon yentai ikupí'piya. Moropai inkamoro yentai neken pra, tíise maasa amenan pata koneka Paapaya yai, ipíkku pe tiwe'sanon waní kupí sírírí. Inkamoro yentai nírí ikupí'piya. ²² Paapaya tamí'nawíron kupí'pí Cristo ma're awe'to'pe, moropai Cristo maimu yawírí to' ko'manto'pe. Maasa pra Cristo neken tírípíya tínmenka'san ton pe, inkamoro típemonkonoyamí tamí'nawíronkon yepotorí pe awe'to'pe. ²³ Maasa pra imenka'san waní Cristo waikatoi pe, itesa' warantí. Moropai inkamoro pu'pai pe Cristo ko'mamí tímírí pe to' waní ye'nen. Mírírí warantí tamí'nawírí awe'to' yawírí to' waní, tíise Cristo ton pín awaní ya, awe'to' yawírí awaní pepín. Maasa pra mīkírí ko'mamí tamí'nawírí tīnkoneka'pí yepoi, tamí'nawíronkon ko'manní'nen pe.

2

Sa'mantanto' Winípai E'píika'tínto'

¹ Pena amírí'nikon waní'pí isa'manta'san pe, maasa pra Paapa maimu yawírí aako'mansa'kon pra awanikon ye'nen, imakui'pí kupí'pí aako'mamikon ye'nen. ² Mírírí yai, sírírí pata po tíiko'mansenon ko'mamí'pí warantí aako'mamí'pikon. Inkamoro yaipontínen, Makui maimu yawírí aako'mamí'pikon. Mīkírí Makui waní sírírí pata po o'ma'kon, típoitírítonon yaipontínen pe, moropai Paapa maimu yawírí pra tíiko'mansenon yaipontínen pe. ³ Tamí'nawírí uurí'nikon nírí ko'mamí'pí pena, imakui'pí kupí'pí inkamoro ko'mamí'pí warantí. Itu'se e'níto' yawírí anku'pai uurí'nikon esenumenka'pí. Í' kai'ma esenumenkan yawírí ko'manní'pí. Tiaronkon pí' teekore'ma'pí warantí uurí'nikon pí' nírí Paapa ekore'ma'pí, mírírí imakui'pí pe e'níto' wenai. Mírírí wenai uurí'nikon antaruma'típai Paapa waní'pí. ⁴⁻⁵ Tíise mīkíríya uurí'nikon era'ma'pí tí'noko'pí pe, kure'ne usa'nama tíuya'nikon ye'nen. Ipatíkari enen ko'manníto' ton tírípíya. Teuren pena imakui'pí unukupí'pikon wenai, isa'manta'san warantí e'ní tanne, uurí'nikon ko'manto' ton tírípíya Jesus Cristo yarakkírí. Mírírí epe'míra Paapa nítírí'pí wenai, awe'píika'tísa'kon. ⁶ Paapaya Jesus Cristo pími'sa'ka yai, uurí'nikon nírí pími'sa'ka'píya yarakkírí. Moropai upata'se'kon ton tírípíya, ka' po sí'ma tamí'nawíronkon ko'manní'nen pe e'níto'pe Cristo pokonpe. ⁷ Paapaya mírírí kupí'pí maasa pra tíwírí tamí'nawíronkonya epu'to'pe, mararí pra morí tírí tíuya uupia'nikon epe'míra. Kure'ne usa'nama'píya'nikon moropai upí'nikon mírírí yenko'píya Jesus Cristo níkupí'pí wenai. ⁸ Maasa pra epe'míra Paapa nítírí'pí wenai amírí'nikon e'píika'tísa', innape ikupíya'nikon ye'nen. Itu'se amírí'nikon e'to' wenai pra, í' anukupí'pikon wenai pra, tíise amírí'nikon repa'píya epe'míra. ⁹ Awe'píika'tísa'kon pepín, morí anukupí'pikon wenai. Mírírí ye'nen aní' waní pepín mī pe mírírí pí'. ¹⁰ Maasa pra morí pe uurí'nikon waní Paapa níkoneka'san pe, Jesus Cristo piawonkon pe e'ní ye'nen. Moropai mīkírí yarakkírí ko'manní' wenai, morí kupí'pí ko'manníto'pe ukoneka'píya'nikon. Mírírí morí pí' Paapa esenumenka'pí pena ikupí'pí ko'manníto'pe.

Cristo Pemonkono Pe Judeuyamí' Pepín Ena

¹¹ Enpenatátí í' kai'ma pena awaní'pikon pí'. Amírí'nikon esenposa' pra man Judeuyamí' pe. Mírírí ye'nen Judeuyamí' mī pe tiwe'sanonya taa apí'nikon: —Paapa pemonkono pe pra awanikon maasa pra amerekon pí'pí ya'tí to'ya pra awaní'pí —taa to'ya. Tesa'kon pí' neken to' atapurí, 'tewankon yawon pí' pra., ¹² Enpenatátí, pena aako'mamí'pikon aminke Cristo pí'. Paapa pemonkonoyamí' imenka'san yonpa pe pra awaní'pikon. Mírírí ye'nen í' ta'pí Paapaya to' pí' yawírí ikupí'piya típemonkonoyamí' ton pe, tíise amírí'nikon ton pe pra. Iwinípainon morí nímíkíya'nikon pra awaní'pikon. Aako'mamí'pikon sírírí pata po Paapa tepu'se pra. Mírírí warantí awaní'pikon pena. ¹³ Pena amírí'nikon ko'mansa' aminke Paapa pí' tíise Cristo sa'manta'pí, imíní eti'kamo'pí pakí'nan pona. Mírírí inkupí'pí wenai típia amírí'nikon enepí'piya.

¹⁴ Maasa pra mīkírí rí Cristoya tíwanmíra awe'to'kon ton tírípí. Akupí'piya'nikon Judeuyamí' moropai Judeuyamí' pepín yarakkírí tíwinan warantí. Tíwin pemonkon warantí aako'mamí'pikon teesiyu'pí'se pra. Mīkíríya eseyaton pí' awe'to'kon yaretí'ka'pí. ¹⁵ Maasa pra Moisés nurí'tíya yenupantó', Judeuyamí' yeseru yaretí'ka'píya. Tarípai Jesus Cristo wenai tíwin akupí'piya'nikon. Mírírí ye'nen amenan pe amírí'nikon kupí'piya típemonkono pe. Mírírí warantí tíwanmín tírípíya. ¹⁶ Pakí'nan pona tíisa'manta yai, Cristoya eseyaton pí' e'níto' yaretí'ka'pí. Maasa pra morí pe uurí'nikon, Judeuyamí', Judeuyamí' pepín ena emapu'tí'piya Paapa yarakkírí, tīnkupí'pí wenai. Moropai ukupí'piya'nikon tíwinan pemonkon warantí. ¹⁷ Mírírí ekareme'se Cristo íipí'pí. Moropai mírírí ekareme'pítí'piya tamí'nawíronkon pí' tíwanmíra aako'mamí'pikon. Ekareme'píya amírí'nikon Judeuyamí' pepín pí', aminke Paapa pí' tiwe'sanon. Moropai Judeuyamí' pí' nírí ekareme'píya, aminke pra ípí' tiwe'sanon pí'. ¹⁸ Cristo níkupí'pí wenai uurí'nikon tamí'nawíronkon Judeuyamí' moropai Judeuyamí' pepín wítí tarípai Paapa pia. Maasa pra Morí Yekaton Wanníya uurí'nikon yarí, mīkírí ríya. Iní'rí uma'nípanekon ton pra.

¹⁹ Mířírí ye'nen amírí'níkon Judeuyamí' pepín waní pepín ka'ran pe tíwe'sen warantí. Tíise amírí'níkon waní tarípai Paapa pemonkonoyamí' pe. Inmukuyamí' pe awaníkon!
²⁰ Amírí'níkon waní Paapa yewí' konekasa' warantí. Moropai anna, Jesus naipontí'san moropai profetayamí' waní tí' warantí yapítanító'pe itíisa'. Maasa pra anna winípai itekare etasa'ya'níkon ye'nen. Tíise Jesus Cristo waní kure'nan tí' warantí tamí'nawírí uurí'níkon yapítaní'nen pe. ²¹ Míikíríya uurí'níkon ko'mannípí tamí'nawírí morí pe e'nító'pe. Moropai míikíríya iní' panpí' tepu'to'pe uurí'níkonya ikupí tímírí tonpe típia eturu-makantó'pe. ²² Mířírí warantí nírí amírí'níkon waní itewí' pe, Jesus Cristo yarakkírí awaníkon ye'nen. Tiaronkon innape iku'nenan pokonpe tiwin itewí' pe ukonekaiya'níkon, ita Paapa ko'mantó' ton, Morí Yekaton Wanní wenai. Mířírí warantí uurí'níkon waní.

3

Pauloya Itekare Ekaremekí Judeuyamí' Pepín Pí'

¹ Mířírí ye'nen uurí Paulo, Jesus Cristo poitírí waní sírírí tarí atarakkannító' ta itekare ekaremekíuya ye'nen amírí'níkon, Judeuyamí' pepín pí'. ² Upí' morí pe tíwaní ye'nen, iku'to'peuya Paapaya itírí'pí uupia, epu'tí pí' naatí. Amírí'níkon Judeuyamí' pepín kore'ta esenyaka'mato'pe itírí'píya. ³ Paapaya í' kai'ma ikupí tíuya ekaremekí'pí upí' Judeuyamí' pepín yarakkírí. Sírírí itekare, sírírí típose aní' nepu'tí pepín menuka'píuya aapia'níkon mararí, kure'ne pra. ⁴ Mířírí erenkasa'ya'níkon ya, epu'tí'píya'níkon sírírí. Í' kai'ma manní' aní' nepu'tí pepín. Cristo wenai Paapa níkupí ton pí' esenumenka epu'tí'píya'níkon. ⁵ Pena patapai aní' nepu'tí'pí pepín sírírí. Tíise sírírí patapai, Morí Yekaton Wanní wenai Paapaya yenpo'pí, sírírí epu'to'pe tínaipontí'sanya moropai Paapa maimu ekareme'nenanya. ⁶ Aní' nepu'tí pepín waní see warantí: Cristo níkupí'pí yekare eta tíuya'níkon wenai Judeuyamí' pepínya tíwe'píika'tító'kon ton yapísí e'painon Judeuyamí' pokonpe Paapa winípai. Inkamoro waní nírí Paapa munkíyamí' pe, tiwin pemonkon warantí to' e'to'pe Judeuyamí' yarakkírí. Moropai Jesus Cristo níkupí'pí wenai, inkamoro nírí píika'tí Paapaya. ⁷ Epe'míra tíntírí tírípí Paapaya uupia, moropai kure'ne meruntí ke urepa'píya, tímaimu ekareme'to'peuya. Mířírí wenai, Paapaya uurí yaipontí'pí sírírí itekare ekareme'to'peuya. ⁸ Teuren uurí waní tanne tamí'nawíronkon Paapa pemonkonoyamí' ma're, tíise Paapaya itírí'pí uupia tímaimu ekareme'to'peuya Judeuyamí' pepín pí'. Kure'ne aní'ya epu'tí yentái Cristo nítírí ton mířírí ekaremekíuya Judeuyamí' pepín pí'. ⁹ Moropai í' kai'ma Judeuyamí' pepín píika'tí Paapaya ekaremekíuya tamí'nawíronkonya epu'to'pe, manní' aní' nepu'tí pepín pena patapainon. Paapaya neken epu'tí'pí pena, tamí'nawíron konekatíponya. ¹⁰ Tíise sírírí innape iku'nenan Judeuyamí' moropai Judeuyamí' pepín tímó'ka'san wenai, tíwírí epu'nen pe tíwaní epu'tí ípíkkukonya. Manní'kan ka' po tíiko'mansenonya, inseríyamí'ya taa: — Kure'ne epu'nen pe Paapa waní. Mířírí taa to'ya, innape Paapa ku'nenan era'ma tíuya'níkon wenai. ¹¹ Mířírí epu'nen pe awaní esepu'tí. Uyepotoríkon Jesus Cristo yarima'píya wenai, tíwírí teesenumenkato' yawírí. ¹² Mířírí ye'nen Cristo yarakkírí e'ní wenai, innape ikupí ye'nen, Paapa pia uurí'níkon erepamí e'painon eranne' pe pra. ¹³ Mířírí ye'nen taya sírírí apí'níkon. Teesewankono'mai pra e'tí, tarí uurí e'taruma'tító' pí', maasa pra amírí'níkon ton pe e'taruma'tí sírírí. Tíise tamí'nawírí uyarakkírí awe'kupí manní' pí' taatausinpai e'tí, amírí'níkon ton pe e'taruma'tí ye'nen.

Kure'ne Cristoya Uurí'níkon Sa'nama

¹⁴ Tamí'nawírí mířírí wenai Paapa yapuríuya, epírema irawírí s'i'ma uyese'mu pona teenai. ¹⁵ Manní' Paapa, tamí'nawírí típemonkonoyamí' ka' ponkon pia itíinen moropai non ponkon. Tínmukuyamí' kai'ma to' esatí'píya. ¹⁶ Mararí pra antírí ton moro awaní aapia, aní'ya iku'ne'tí yentái. Mířírí yawírí to' meruntírí ton tíkí taya Paapa pí'. Morí Yekaton Wanní wenai itíikí to' yewan ya' taya. ¹⁷⁻¹⁸ Esatíuya nírí innape ikupíya'níkon wenai Cristo ko'mantó'pe ayewankon ya'. Moropai epírema sírírí amírí'níkonya Cristo e'sa'namato' epu'to'pe iní' panpí'. Maasa pra míikírí Cristoya asa'nama'píkon epu'tí pí' naatí, kure'ne. Mířírí ye'nen amírí'níkon rumakaiya pepín, ayapítanípíkon pí' aako'mamí. Mířírí epu'tíya'níkon yu'se waní sírírí morí pe, tamí'nawíronkon Paapa pemonkonoyamí' pokonpe s'i'ma, í' kai'ma Cristo e'sa'namato' waní kure'ne. Awene' tuna waní warantí, moropai tu'na awaní warantí, moropai kusan ikí'pí ton pra awaní warantí, moropai kawíne wí' waní warantí, Cristoya usa'namato'kon waní ikí'pí ton pra. ¹⁹ Inna, epírema sírírí amírí'níkon pona, maasa pra sírírí Cristo e'sa'namato' epu'tíya'níkon yu'se waní ye'nen, teuren tamí'nawírí epu'tíya'níkon eseríke pra tíise. Tíise iní' panpí' epu'tíya'níkon yu'se waní, Paapa pia eeturumaka ye'ka pe e'to' yawírí, tíwarantí aako'mamíkonpa, tiaronkon sa'nama pí'. Sírírí warantí esatíuya Paapa pí'.

²⁰ Moropai kure'ne taatausinpai Paapa yapuríuya. Imeruntírí uurí'níkon, inmo'ka'san pia intírí'pí wenai, moropai Jesus Cristo níkupí'pí wenai yapurípai'níkon man. Míikíríya

unesatî'pikon yentai itîriya epu'tiuya. Moropai î' kai'ma esatî pi' esenumenka'ni'pi yentai itîriya. ²¹ Mîrîrî ye'nen kure'ne Paapa yapurî pi' ko'mannî yu'se wai. Tamî'nawîronkon Cristo piawonkonya yapurî e'pai man tîwîrîrî, tîrumakai pra, sîrîrî pankonya moropai maasa teesenposanonya. Mîrîrî warantî awe'kupî yu'se wai.

4

Tiwin E'ni Cristo Yarakkîrî

¹ Mîrîrî ye'nen esatîuya sîrîrî apî'nîkon. Atarakkannîto' yewî' ta Jesus Cristo wenai awanî manni'ya esatî morî pe aako'mamîkonpa, î' kai'ma itu'se Paapa e'to' yawîrî. Mîrîrî yu'se awanî'pi amîrî'nîkon yanno tiuya yai. ² Mîrîrî ye'nen tîwîrî ako'mantî mîi pe pra, eranmîra moropai teekore'masen pe pra. Morî pe tiaronkon sa'namatî, moropai î' taato' to'ya yapîtanîpi pi' ako'mantî teekore'mai pra. ³ Tiwin eesenumenkato'kon ku'tî. Maasa pra mîrîrî warantî awanîkonpa Morî Yekaton Wannîya itîrî'pi aapia'nîkon. Teesiyu'pi'se aako'mamîkon namai tîwanmîra ako'mantî.

⁴ Tiwin uurî'nîkon wanî Paapa pemonkonoyamî' pe, teuren arinîke e'ni tanne.

Moropai tiwin uurî'nîkon pinunpanen wanî Morî Yekaton Wannî.

Moropai tiwin ka' pona wîfînto' nîmîkî pi' ko'mannî. Miarî morî pe e'ni kupî sîrîrî. Mîrîrî ton pe uurî'nîkon yanno'pi Paapaya.

⁵ Moropai Uyepotorîkon wanî tiwin.

Moropai innape Cristo ku'sa'nîkon, tiaron pepîn.

Moropai tiwin uurî'nîkon esenpatakonato' wanî, Cristo pemonkono pe e'ni ekareme'nen pe.

⁶ Moropai Paapa, mîikîrî yapurî, tiaron yapurî pepîn. Mîikîrî rî wanî tamî'nawîronkon uurî'nîkon yun pe moropai uyesa'kon pe awanî, moropai itu'se tiwe'to' kupî emapu'tiuya. Moropai uupia'nîkon aako'mamî.

⁷ Tiwin pi' si'ma, uurî'nîkonya ukaisari'nîkon Cristo nîtirî yapisî'pi, itîriya pikîrî. ⁸ Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' yawîrî itîrî'piya. Taasai'ya man:

Teenuku yai ka' pona,

mîikîrî Cristo ena'pi teyatnon yentai,

tamî'nawîronkon pemonkonyamî' rawîrî.

Moropai pemonkonyamî' pia tîntîrî tîrî'piya

Sl 68.18

taasai'ya man. ⁹ Î' kai'ma esenumenkan pi' naatî Cristo enuku'pi pi' ka' pona? E'mai' pe awautî'pi non yo'koi. ¹⁰ Mîrîrî tîpo mîikîrî rî enuku'pi ka' pona tamî'nawîron yepoi, ipîkku pe tîwanîpa kai'ma. Moropai tamî'nawîrî pata kaisari non po, ka' po aako'mamî sîrîrî, tamî'nawîronkon yentai tîwanîpa. ¹¹ Moropai tîntîrî tîrî'piya tîpemonkonoyamî' pia, pata ponkon kaisari, to' esenyaka'mato'pe tînaipontîkon pe, moropai tiaronkon e'to'pe Paapa maimu ekareme'nenan pe, moropai tiaronkon kupî'piya tîpemonkono pe pemonkonyamî' mo'kanenan ton pe. Moropai tiaronkon kupî'piya tîpemonkonoyamî' ko'mannî'nenan ton pe, moropai to' yenupanen ton pe. ¹² Insamoro kupî'piya tîpemonkonoyamî' piika'tînenan ton pe teesenyaka'mato'ku'to'pe to'ya. Moropai morî pe Cristo wanî warantî to' e'to'pe iwaikkatoî pe to' wanî ye'nen, itesa' warantî. ¹³ Mîrîrî ye'nen uyenupakon to'ya yai tamî'nawîrî uurî'nîkon ena tiwin esenumenkato' yarakkîrî innape ikupî ye'nen. Moropai uyenupakon to'ya yai, mîikîrî Paapa munmu epu'tî uurî'nîkonya kupî sîrîrî inî'panpi'. Moropai uurî'nîkon akîpi kupî sîrîrî Cristo warantî e'nîto'pe. Morî pe Cristo yeseru wanî manni' warantî uyeserukon ena. ¹⁴ Mîrîrî warantî uurî'nîkon yenupasa' to'ya wenai, moreyamî' warantî uurî'nîkon wanî pepîn, î' epu'nenan pepîn warantî. Maasa pra seru'ye'kon warayo'konya yenupanto' pi' inna taa, uurî'nîkon yenuku'tî to'ya mîrîrî yenupanto' to'ya wenai. Mîrîrî wanî inna warantî tîse inna taatîponkon yarî to'ya ataka'manto' ya'. Tîse inî'rî inna taa pepîn yenupanto' to'ya pi', innape Paapa kupî ye'nen. ¹⁵ Tîse eseurîman yairon pi' neken, yairî uyonpakon sa'namai'ma. Mîrîrî warantî ikupî'nîkon ya, tamî'nawîrî morî pe e'ni Cristo ton pe. Mannî' uurî'nîkon yaipontînen, upu'paikon pe tîwanî ye'nen. ¹⁶ Moropai uurî'nîkon wanî itesa' warantî. Tamî'nawîrî e'to' yawîrî, ma'tîkî' pe pra. Tîse tamî'nawîrî e'waikkatoimîrî uyesa'kon wanî ya, morî pe aako'mamî. Esenyaka'manto' kupî morî pe maasa pra tamî'nawîrî morî pe e'to' yawîrî awanî ye'nen. Mîrîrî warantî Cristo waikkatoî pe e'ni ye'nen. Imaimu yawîrî ko'mannî ya morî pe esenyaka'man, maasa pra tiaronkon sa'nama pi' ko'mannî ye'nen.

Cristo Nîtirî Amenan Ko'mannîto'

¹⁷ Mîrîrî ye'nen amîrî'nîkon pi' tauya sîrîrî Uyepotorîkon maimu pe. Taa pi' uuko'mamî meruntî ke see warantî: Inî'rî manni'kan Paapa epu'nenan pepîn ko'mamî manni' warantî aako'mamîkon namai. Maasa pra inkamoro esenumenkato' wanî î' pe pra rî. ¹⁸ Moropai inkamoro esenumenka imakui'pi kupî pi'. Ipatîkaron Paapa nîtirî'pi inkamoro ko'manto'

ton pra awani. Maasa pra pakko pe Paapa epu'ti to'ya pra to' wani ye'nen. Moropai itu'se pra to' wani maasa pra sa'man pe to' yewan wani ye'nen. ¹⁹ Inkamoro enasa' man aweppe'to' ton pra tami'nawiron imakui'pi tinkupikon pi'. Nura teserukon kupi pi' to' ko'mami. Moropai ini' panpi' ikupikonpa to' eturumakasa' wani. Miriri waranti itu'se tiwe'to'kon pi' to' ko'mami, tone' imakui'pi anku'pai to' wani. Miriri waranti Paapa epu'nenan pepin yeseru wani.

²⁰ Miriri kupi pi' aako'mamikonpa Cristoya ayenupasa'kon pra man. ²¹ Tiise amiri'nikonya eta'pi Cristo yekare. Moropai innape ikupi'piya'nikon imaimu yairon pi' eesenupa'pikon, iteseru pi'. ²² Moropai pena amiri'nikon esenupa'pi i' kai'ma penaro' ayeserukon kupi pi' aako'mamikon rumakakonpa. Miriri ayeserukonya ataruma'ti'pikon iwinkii pra ini' panpi'. ²³ Miriri winipai ayewankon moropai eesenumenkato'kon miakanma'nikon e'pai awani amenan pe. ²⁴ Miriri ye'nen amenan aponkon yeka'maya'nikon waranti amenan ayeserukon ton yeka'mati ayewankon ya' manni' Paapa yeseru waranti. Miriri ye'nen yairi aako'mamikon, yairi Paapa ko'mami waranti.

²⁵ Miriri ye'nen seru'ye' pe teeseurimai pra e'ti iniri. Eeseurimakon ya, yairi eeseurimakon yuwati ayonpakon yarakkiri. Maasa pra tami'nawiri uuri'nikon wani Cristo waikatoi pe, ipemonkonyami' yonpa pe.

²⁶ I' pensa eekore'makon ya, ayentai eekore'mato'kon ki'tiri imakui'pi kupiya'nikon namai. *Sl 4.4*

Eekore'makon ya, wei ewomi pikiri kako'manti. Tiise eekonekakon yuwati. ²⁷ Miriri waranti imakui'pi pata'se' ton ki'titi ayewan ya', Makui esenyaka'ma ko'manipi namai. ²⁸ Ani' e'sa' ya ama'ye' pe, iniri mukiriya yama'runpa e'pai pra man. Tiise esenyaka'ma neken e'pai awani, mori pe tiiko'mamipa. Moropai miriri waranti mukiriya i' ton pinon piika'ti e'painon.

²⁹ Eeseurimakon ya se' tapairi nura mai pi' eeseurimakon e'pai pra man. Tiise mori mai yapuriya'nikon yuwati. Miriri ke tiaronkon piika'tikonpa, moropai ini' panpi' epu'nen pe to' e'to'pe. ³⁰ Moropai yairi ma're Paapa winipainon Mori Yekaton Wanni tiku'se pra e'ti. Maasa pra mukiri Mori Yekaton Wanni wani Paapa pemonkono pe uuri'nikon wani ekareme'nen pe. Moropai mukiri wani ye'nen, Paapaya uuri'nikon mo'ka imakui'pi yapai epu'ti'nikon, umo'kaiya'nikon weiyu yai. ³¹ Miriri ye'nen tami'nawiri eekore'mato'kon rumakati. Moropai awe'mu'tunpato'kon rumakati. Moropai aatasi'sirunpato'kon rumakati. Miriri ye'ka wenai tiwentaimepi'se pra e'ti. Tiaronkon winiki eeseurimato'kon rumakati. Moropai tami'nawiri miriri imakui'pikon rumakati. ³² Tiise mori pe e'ti, tiaronkon yarakkiri eranmira. Moropai i' ri to' nikupi'pi awinkii'nikon miriri ku'ti aawanmira'nikon. I' kai'ma tiwanmira Jesus Cristo wenai Paapaya ankupi'pikon kupi'pi waranti iku'ti.

5

Paapa Munkiyami' Ko'mami Yeseru

¹ Amiri'nikon wani Paapa munkiyami' pe iwakiri pe pu'kuru. Miriri ye'nen o'non ye'ka pe Paapa wani manni' waranti awanikon yuwati. ² Miriri waranti i' ri kupiya'nikon kaisari, mori pe tiaronkon sa'nama pi' aako'mamikon yu'se wai. Maasa pra Cristoya uuri'nikon sa'nama'pi. Mikiiri e'tiri'pi uuri'nikon ton pe tiwariri. To' nitiri a'pusin Paapa wakiri pe, moropai Paapa yapuri pe to' nipo'ti waranti aasa'manta'pi, kure'ne usa'nama tiuya'nikon ye'nen. Miriri waranti tiaronkon sa'namaya'nikon e'pai awani.

³ Paapa pemonkono pe awanikon ye'nen, imakui'pi pe se' tapairi wiri'sanyami' yarakkiri ke'ti, moropai wiri'sanyami', se' tapairi warayo'kon yarakkiri ke'ti. Moropai nura tiku'se pra e'ti, moropai kure'ne i' yu'se kiska'nunkati. Miriri waranti Paapa pemonkonyami' ko'mami e'pai pra man. ⁴ Moropai eeseurimakon ya, nura pi' kiseurimati, tiise Paapa pi' —Mori pe man, Paapa —ka'ti neken. ⁵ Miriri waranti wiri'sanyami' yarakkiri tiwe'sanon tino'pi pepin yarakkiri, moropai nura pi' teesenumenkasanonya, moropai kure'ne i' yu'se teeseka'nunkasanonya Paapa winipainon i' yapis' pepin, i' pensa aai'pi ya tami'nawironkon esa' pe. Maasa pra inkamoro ye'kakon wani mia' ke ikonekasa' yapurinenan pe. Paapa yapuri to'ya pepin. ⁶ Miriri ye'nen mori pe ko'manpi'nikon, ani'ya yu'enku'tikon namai se' tapairon mai ke. Maasa pra Paapaya timaimu yawironkon pepin taruma'ti kupi siriri. ⁷ Miriri ye'nen inkamoro ye'kakon kore'ta tiwe'se pra e'ti.

⁸ Maasa pra pena amiri'nikon ko'mami'pi inkamoro ko'mami manni' waranti ewaron ya'. Tiise i' pensa Paapa pemonkono pe eena'pikon patapai mori pe ayeserukon enasa' a'ka ta. Miriri ye'nen ako'manti mori pe, Paapa pemonkono pe awanikon ye'nen. ⁹ Miriri waranti aako'mamikon ya, tiaronkon piika'tiya'nikon mori pe to' e'to'pe moropai ayeserukon wani yairi moropai eeseurimato'kon wani mori pe, seru'ye' pe pra. ¹⁰ I' ri Paapa wakiri pe tiwe'sen epu'tiya'nikon yuwati. ¹¹ Moropai imakui'pi to' yeseru, se' tapairon ki'ku'ti. Tiise

aronne ekareme'ti yairi pra awani epu'to'pe to'ya. ¹² Miriri ye'ka ama' pe to' nikupi pi' eseuriman eserike pra awani. Maasa pra yeppe'ni'ton pe awani ye'nen. ¹³ Uuri'nikon wani to' yeseru yenponenan pe ta'nikon ya to' pi': —Miriri wani mori pe pra. Manni' a'ka pe tiwe'senya tam'i'awiriri tera'masen pepin yenpo manni' waranti. ¹⁴ Maasa pra a'ka pe tiwe'senya tam'i'awiron esera'ma emapu'ti. Miriri ye'nen pena awe'menuka'pi see waranti: Amiri tiisa'mantai tiiko'mansen e'mi'sa'kakaki.

Moropai Cristoya amiri kupi a'ka ta aako'mamipa taasai'ya man.

¹⁵ Miriri ye'nen maasa era'mati mori pe i' kai'ma aako'manto'kon menkakonpa. Pakko pe kako'manti tiise epu'nen pe ako'manti. ¹⁶ Mori kupiya'nikon yuwati, maasa tikai pra. Maasa pra tu'ke imakui'pi ku'nenan man akore'ta'nikon. Inkamoroya aama'tinipikon namai iku'ti. ¹⁷ Pakko pe tiwe'se pra e'ti. Tiise i' kupiya'nikon yu'se Uyepotorikon e'to' miriri epu'ti. ¹⁸ Kure'ne mai' pi' teefinse pra e'ti. Maasa pra miririya aako'manto'kon taruma'ti. Tiise Mori Yekaton Wann'i esenyaka'mato'pe api'nikon eturumakati iipia. ¹⁹ Tiaronkon innape Jesus ku'nenan yarakkiri eseurimati eren ke. Eserenkati Paapa maimu e'menukas'a' erenkato' pi' moropai Paapa yapurito' pi'. Moropai Jesus yeseru pi' teeseurimasen eren pi' eserengkati Paapa yapuri pe. —Mori pe pu'kuru man, Paapa —kai'ma eserengkati. ²⁰ Miriri waranti Paapa uyunkon yapuriti tiwiri, tam'i'awiron ku'sai'ya wenai moropai Uyepotorikon Jesus Cristo wenai.

Warayo'kon Moropai To' No'pitanon

²¹ Ayonpakon niri maimukon yawiri ako'manti, Cristo namaya'nikon wenai.

²² Amiri'nikon wiri'sanyami' pi' tauya siriri, tino kenankon pi', anyokon maimu yawiri ako'manti, Uyepotorikon namaya'nikon wenai. ²³ Maasa pra inyo wani tino'pi pu'pai pe, tipemonkonoyami' pu'pai pe Cristo wani manni' waranti. ²⁴ Miriri ye'nen ipemonkonoyami', inmo'ka'san ko'mami Cristo maimu yawiri. Miriri waranti niri tino kenankon wiri'sanyami' ko'mami e'pai awani i' taasa' tino'ya yawiri.

²⁵ Tino'pi kenankon warayo'kon pi' tauya: ano'pikon sa'nama pi' ako'manti, tipemonkonon pe tinmo'ka'san sa'nama'pi Cristoya waranti. To' sa'nama tiuya ye'nen tiwariri awe'tiri'pi, inkamoro piika'tipa. Aasa'manta'pi mori pe to' e'to'pe. ²⁶ Innape timaimu kupi to'ya era'ma tiuya ye'nen, imakui'pi to' nikupi'pi rona'piya, mori pe to' e'to'pe. ²⁷ Miriri waranti ikupi'piya tiipia to' enepipa mori pe teken, imakui'pi ton pra. Timiri pe to' wani ye'nen, imakui'pi, nura tikuse pra to' ko'mami yu'se awani'pi, tiwaranti. ²⁸ Miriri waranti tino'pikon sa'nama pi' warayo'kon ko'mami e'pai awani. Tiwe'sa'namakon manni' waranti tino'pikon sa'nama to'ya e'pai awani miriri. Tino'pi sa'namanen wani ya, awe'sa'nama niri. ²⁹ Ani' esewaniri pepin tiwariri, tiise awe'sa'nama. Miriri waranti niri tipemonkonoyami' sa'nama Cristoya. ³⁰ Ipemonkonon pe e'ni ye'nen usa'namaiya'nikon miriri. ³¹ Pena Paapaya ta'pi:

—Warayo' no'pita yai, eemo'ka tun moropai tisan piapai moropai tino'pi yarakkiri eena.

Asaki'ne to' tiise tiwinan waranti to' enasa' miriri Gn 2.24
—taasai'ya man. ³² Esenenankanto' miriri kure'nan, maasa pra Cristo pi' eseurima moropai inmo'ka'san pi'. ³³ Moropai amiri'nikon warayo'kon pi' tauya niri, ano'pikon sa'namati awe'sa'namakon manni' waranti. Moropai wiri'sanyami' pi' tauya, anyokon namaya'nikon e'pai awani.

6

Moreyami' Moropai To' Yunkonyami'

¹ Moreyami' pi' tauya siriri moropai maasaronkon pi': Ayunkon asankon maimu yawiri ako'manti, Cristo nimo'ka'san pe awanikon ye'nen. Miriri kupi pi' aako'mamikon ya, yairi aako'mamikon. ²⁻³ Pena Paapaya timaimu ekaremeki'pi unkupikon pe: —Ayunkon asankon namati —ta'pi Paapaya.

—Miriri waranti aako'mamikon ya, mori pe aako'mamikonpa akupiyua'nikon moropai kusan pe aako'manto'kon wani siriri non po Dt 5.16
—ta'piya. Miriri wani ipikku pe unkupikon pe, maasa pra Paapaya ta'pi e'mai' pe miriri yawiri e'ni ya, mori triiya, taasa' tiuya yawiri.

⁴ Moropai to' yunkonyami' pi' tauya: wei kaisari anmukukon panamati Uyepotorikon yeseru ke irumaka pata pe pra. Tiise to' tekatonkai pra e'ti, tiise mori pe to' yenupati.

Ipoitiri Moropai Ikaraiwari

⁵ Amiri'nikon to' poitiritonon akaraiwarikon maimu yawiri iku'ti to' namaya'nikon ye'nen. Moropai miriri kupiya'nikon yai, aawo'ma'takon pe pra, yairi iku'ti Cristo yapuriya'nikon manni' waranti iku'ti. ⁶ Aapia awanikon yai neken inamaya'nikon kai'ma ke'ti. Tiise aapia'nikon pra tiise inamati. Manni' itu'se Paapa e'to' yawiri iku'ti awakrikon pe,

maasa pra Cristo pemonkono pe awanikon ye'nen. ⁷ Tiiise awakirikon pe esenyaka'mati, akaraiwarikon ton pe, i' kai'ma Uyepotorikon ton pe esenyaka'makon manni' waranti. Manni'kan warayo'kon ton pe pra neken esenyaka'makon. ⁸ Maasa pra amiri'nikonya tiwin pi' si'ma akaisari'nikon Uyepotorikon winipainon yapisi kupi siriri, manni'kan tesa' kenankonya moropai itesa' pinonya. Yapisiya'nikon kupi siriri, i' kai'ma ankupi'pikon yepe'pi pe.

⁹ Amiri'nikon, to' karaiwariyami', apoitirikon tiwakimai e'ti. Yairi pra iteseru era'maya wenai, ipi' teekore'mai pra see waranti ikupiya pra awani ya, ataruma'tiuya, tekai pra. Miriri ti'napanni'ti. Maasa pra amiriya epu'ti miriri moro to' esa' moropai ayesa' wani ka' po. Miikriya tami'nawironkon ko'mannipi se' kaisari, e'sentai pra.

Surara Waranti Ekore'manto'

¹⁰ Taripai tauya siriri api'nikon. Merunti ke ako'manti Uyepotorikon meruntiri kure'nan yarakkiri, ipemonkono pe awanikon ye'nen. ¹¹ Miriri ayuwa'nen ton aponkon yeka'mati, manni' surara epontisa' manni' waranti. Tami'nawiri miriri Paapa nitiri yapi'ti, merunti ke awanikonpa, Makuiya ayenumikon namai. Maasa pra miikriya uuri'nikon yenku'ti tiuya yuwa ko'mannipi tu'ke ite'ka. ¹² Maasa pra uuri'nikon epito' wani pemonkon yarakkiri pra tiise Makui meruntiri winiki moropai tipotiri pe uuri'nikon yaipontinanan winiki, moropai manni'kan imawariyami' moropai maariwayami' winiki. Manni'kan ka' poro taasa'senon meruntikon, imakui'san winiki uuri'nikon ekore'ma. ¹³ Miriri ye'nen tami'nawiri Paapa nitiri yapi'ti. Yapi'sa'ya'nikon ya, imakui'pi erepami yai apona'nikon meruntikon ke awanikon, ayenumi'ya'nikon pepin. Teuren amiri'nikon yarakkiri eekore'ma tiise ayenumi'ya'nikon pepin. Miriri ye'nen merunti ke e'ti.

¹⁴ Miriri ye'nen teekonekai e'ti. Paapa winipainon yairon pe tiwe'sen aworimi yewa'tiki, seru'ye' pe tiwe'sen winiki eeseya'namapa. Moropai yairi ayeseru ton yeka'maki, miriri sa'man aropo'ta yuwa'nen ton yeka'maya waranti. ¹⁵ Moropai ekonekati i' kai'ma Paapaya upi'ka'tisa'kon ekaremekikonpa tiaronkon pi', mori' pe to' enato'pe Paapa yarakkiri. Miriri itekare ekaremekiya wani a'sa'sa' yeka'maya waranti satippe aako'mamikonpa aatare'mokon namai. ¹⁶ Moropai innape ikupi pi' ako'manti. Miriri wani manni' awapu pe yapi'sa'ya manni' waranti. Miriri ye'nen tami'nawiri Makui rupeya apo'tikon eserike pra awani. Tiise apona'nikon eerepami yai, eesi'nipi. ¹⁷ Moropai miriri awe'pi'ka'tito'kon ton yapi'ti, manni' aro' apu'paikon yuwa'nen ton yeka'makonpa yapisiya'nikon waranti. Moropai Mori Yekaton Wanni nitiri yapi'ti akasuparaikon pe. Miriri wani Paapa maimu pe. ¹⁸ Tami'nawiri siriri ku'ti eepiremakon ke. Paapa pi' awe'pi'ka'tito'kon ton esati. Epiremati tiwiriri Mori Yekaton Wanni meruntiri yai. Miriri ye'nen ari'ke' pe e'ti, yairi ma're teenai pra. Moropai epiremati tiwiriri tami'nawironkon innape Paapa ku'nenan pona.

¹⁹ Moropai epiremati niri upona, Paapaya timaimu ekaremekiuya umeruntiri ton tiito'pe eranne' pe si'ma ekaremekiuya namai. Miriri unekaremeki e'to'pe aronne epu'to'pe to'ya. Miriri to' nepu'ti'pi pepin epu'to'pe to'ya, epiremati. ²⁰ Miriri ekaremekiuya wenai tari wani siriri atarakkannito' yewi' ta. Tiise upona epiremati tari si'ma itekare ekaremeki pi' uuko'manto'pe, merunti ke, eranne' pe pra e'to'pe. Maasa pra miriri itekare ekareme'to'peuya uuri yaiponti'pi Jesusya.

²¹ Uyonpakon Tiquico manni' yairon, Uyepotorikon esenyaka'mato' pi' teesenyaka'masenya tami'nawiri uekare ekaremeki api'nikon, i' kai'ma tari uuko'mami yekare epu'tikonpa. ²² Miriri ekareme'se akore'ta'nikon yarimauya siriri. I' kai'ma tami'nawiri anna yekare ekaremeki'ya yai, aatausinpakonpa.

Paulo Esekaremeki

²³ Uyunkon Paapaya moropai Uyepotorikon Jesus Cristoya amiri'nikon pia tiwanmin tiri yu'se wai, uyonpayami'. Moropai i' kai'ma tiaronkon sa'nama pi' aako'manto'kon ton tiri to'ya yu'se wai. Moropai innape tikupikon pi' aako'mamikonpa itiri to'ya yu'se wai.

²⁴ Moropai epe'mira Paapa nitiri ko'mami yu'se wai tami'nawiri manni'kan Uyepotorikon Jesus Cristo yapuri pi' tiiko'mansenon pia.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ FILÎPOS PONKON PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya moropai yarima'pîiya innape Jesus ku'nenan Filîpos ponkon pia. Miarî Paulo wîtîsa' wani'pî Jesus yekare ekareme'se. Moropai innape ikupî'pî to'ya imakui'pî tesorukon tîrumakai. Atos capitulo 16 ya' eeseporî mîrîrî.

Mîrîrî tîpo itekare ekaremekî pî' pinunpa'pîiya. Tîiko'mamî tîpo yapîsî'pî to'ya, atarakkannîto' yewî' ta yawonnîpî'pî to'ya. Mîrîrî yekare Filîpos ponkonya eta'pî moropai tonpakon itese' Epafrodito yarima'pî to'ya iipia. Mîrîrî yai sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya tarakkannîto' yewî' ta si'ma. Taatausinpai imenuka'pîiya, î' kai'ma tîwinîkî morî ku'sa' to'ya pî' eesurîma'pî morî pe man kai'ma. Moropai to' panama'pîiya î' kai'ma Jesus yeseru yawîrî to' ko'manto' pe.

¹ Uyonpayamî', Filîpos ponkon, uurî Pauloya kaareta menuka sîrîrî Timóteo yarakkîrî si'ma. Cristo Jesus poitîrî pe anna wani. Amîrî'nikon, Jesus Cristo nîmo'ka'san pia yarima annaya sîrîrî. Moropai yarima annaya nîrî Paapa munkiyamî' ko'mannî'nenan pia moropai to' pîika'tînenan pia nîrî.

² Uyonpayamî', Paapa, Uyunkonya tamî'nawîron morî tîrî yu'se wai aapia'nikon. Moropai tîwanmîra e'nîto' tîriya yu'se wai. Mîrîrî warantî itîrî Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai aapia'nikon.

Paulo Epîremato'

³ Amîrî'nikon pî' enpenata kaisarî tauya Paapa pî': —Morî pe to' pîika'tîsa'ya, Paapa —tauya ipî'. ⁴ Moropai apona'nikon epîrema kaisarî, atausinpa'sa wani amîrî'nikon pî'.

⁵ Maasa pra upîika'tîpî'pîya'nikon Cristo yekare ekaremekî pî'. Pena upîika'tîpî'pîya'nikon Cristo yapîsî'pîya'nikon pata pai sîrîrî tîpose. ⁶ Morî pe Paapa esenyaka'ma pia'tî'pî ayewankon ya'. Mîrîrî warantî eesenyaka'ma ko'mannîpî yaretî'ka tîuya pîkîrî, Jesus Cristo iipî pîkîrî. Mîrîrî epu'tî pî' wai.

⁷ Ayapurîuya'nikon maasa pra upîika'tî'pîya'nikon Jesus yekare ekaremekî pî', anetapai'nikon pî' moropai anetapai'nikon pepîn pî' nîrî. Mîrîrî rî kupî'pîya'nikon moro akore'takon wani tanne. Moropai tarî, atarakkannîto' yewî' ta wani tanne, ikupî'pî aako'mamîkon. Mîrîrî ye'nen kure'ne ayapurîuya'nikon. ⁸ Cristo Jesusya asa'namakon warantî asa'namauya'nikon. Innape man, useruku pepîn, mîrîrî epu'tî Paapaya.

⁹ Epîrema sîrîrî apona'nikon. Tauya Paapa pî': —Inî' panpî' tonpakon sa'namato'pe to'ya. Moropai inî' panpî' yairî epu'to'pe to'ya, pakko pe pra to' e'to'pe —tauya Paapa pî'. ¹⁰ Mîrîrî warantî amîrî'nikon yenupasa' Paapaya ya, morî kupîya'nikon tiwin. Mîrîrî ye'nen Cristo enna'po yai, nura pe pra awanîkon. Aweppîkon pepîn Cristo eporîya'nikon yai. ¹¹ Mîrîrî warantî morî pe aako'mansa'kon imakui'pî tîku'se pra, maasa pra ameruntîrîkon ton tîisa' Jesus Cristoya. Mîrîrî pî' taa to'ya: —Morî amîrî, Paapa, apemonkonoyamî' pî'. Inkamoro yairî to' ko'mamî mîrîrî. Tamî'nawîronkon yentainon amîrî, Paapa —taa to'ya.

Paulo Eseurîma Tîwe'taruma'tîto' Pî'

¹² A'kî, uyonpayamî', utaruma'tî'pî to'ya Paapa maimu ekaremekîuya wenai, moropai uyarakkamo'pî to'ya. Mîwîni tîise tu'ke pemonkonyamî'ya Paapa maimu eta ko'mannîpî moropai yapîsî to'ya. ¹³ Mîrîrî warantî î' wani' awani' ye'nen tarî wani atarakkannîto' yewî' ta, epu'tî tamî'nawîronkon surarayamî'ya. Moropai tiaronkonya epu'tî nîrî. ¹⁴ Tîise eranne' pe arinîkon uyonpayamî' wani pepîn mîrîrî pî'. Tîise meruntî ke to' ena'pî. Uyarakkansa' to'ya yekare etasa' tîuya'nikon ye'nen, inî' panpî' Paapa maimu ekaremekî to'ya teweppe'se pra.

¹⁵ Tîise tîkinmukon pe ekaremekî tiaronkonya. Upî' tîwo'ma'takon pe, Cristo yekare ekaremekî pî' to' wani. Tîise mîrîrî warantî pra tiaronkon wani. ¹⁶ Morî pe ekaremekî to'ya, tîwakîrî pe. Inkamoroya usa'nama maasa pra Cristoya uyarima'pî tîmaimu ekareme'se epu'tî to'ya. Moropai epu'tî to'ya nîrî, mîrîrî wenai uyarakkamo'pî to'ya. ¹⁷ Tîise tiaronkonya usa'nama pepîn. Uyentai to' e'kupî Cristo yekare ekaremekî to'ya. Mîrîrî pî' yairî ma're Paulo ena kai'ma to' esenumenka.

¹⁸ Tîise esewankono'ma pra wai mîrîrî pî'. Î' wani' pra man uupia. Morî pe, imakui'pî pe ekaremekî to'ya, atausinpa sîrîrî. Maasa pra Cristo yekare ekaremekî to'ya. Inna, mîrîrî pî' atausinpa ko'mannîpî. ¹⁹ Maasa pra epa'ka kupî sîrîrî. Eepîremasa'kon ye'nen, moropai Morî Yekaton Wannîya upîika'tîsa' ye'nen, epa'ka kupî sîrîrî. ²⁰ See warantî iko'manpai wai. Î' rî kupîuya ya, morî pe ku'to'peuya eppîpî namai. Moropai imakui'pî pe tiaronkon eseurîma namai Cristo pî'. Tîise eranne' pe pra iko'manpai wai, uusa'manta ya, enen wani

ya, Paapa yapurito'pe tiaronkonya miriri wenai. ²¹ Maasa pra uuri pia, mori pe awani Cristo yapuri pi' uuko'mami ya. Miriri waranti uusa'manta ya, itentai panpi' mori pe awani uupia, maasa pra Cristo pia pu'kuru uuko'mami. ²² Tiise uusa'manta pra wani ya, esenyaka'ma ko'mannipi Cristo ton pe, miikiri yapi'to'pe tiaronkonya. Miriri ye'nen i' kupiuya epu'tiuya pra wai. ²³ Maasa pra uuri esiwa'sa siriri uwoi. Miriri ye'nen i' koneka epu'tiuya pra wai, uuko'mami ka'ri tari, uusa'manta ka'ri. Tiise tauya api'nikon, taripai itipai wai kure'ne maasa pra iko'manpai wai Cristo yarakkiri. Miriri wani mori pe, tari uuko'mami yentai. ²⁴ Miwini tiise amiri'nikon pi' esenumenka ya, iniri tari iko'manpai wai, ini' panpi' amiri'nikon yenupato'peuya. ²⁵ Miriri ye'nen amiri'nikon kore'ta uuko'mami siriri amiri'nikon piika'tito'peuya, ini' panpi' Cristo epu'tikonpa. Innape awani epu'ti pi' wai. ²⁶ Moriya miriri pi' aatausinpato'kon eporiya'nikon Cristo Jesus piawon pe awanikon ye'nen. Aatausinpakon uuri erepami akore'ta'nikon pi'.

²⁷ Miriri ye'nen i' taasa' Cristoya, yawiri ako'manti. Miriri waranti amiri'nikon pia uutisa' pra awani ya, miriri epu'tiuya mori pe, yairi aako'mamikon. Moropai epu'tiuya amiri'nikon esenyaka'ma kure'ne Cristo yekare ekaremeki pi', tiwin esenumenkato'kon innape iku'to'yakon tiise. ²⁸ Miriri ye'nen eranne' pe pra e'ti ayeyatonkon pi'. Eranne' pe pra awanikon ya, amiri'nikon piika'tisa' Paapaya epu'ti to'ya. Moropai titaruma'tikon Paapaya epu'ti to'ya niri. ²⁹ Maasa pra Paapaya amiri'nikon mo'ka'pi innape tikupikonpa neken pra, tiise miikiri wenai awe'taruma'tikonpa niri amo'ka'piya'nikon. ³⁰ Miriri wenai awe'taruma'tikon siriri, pena uuri e'taruma'ti'pi, manni' anera'ma'pikon waranti. Moropai miriri pi' uuko'mami siriri epu'ti pi' naatii.

2

Tiaronkon Ma're Jesus Cristo E'kupi'pi

¹ Innape awani, ameruntirikon ton tiri Cristoya eesewankono'makon namai. Moropai kure'ne asa'namaiya'nikon. Moropai tiwin awanikon emapu'tisa' Mor' Yekaton Wanniya. Moropai a'noko'pikon pe tiaronkon era'maya'nikon, ayewankon ya' Mor' Yekaton Wann' ko'mami ye'nen. Miriri waranti Cristo wani aapia'nikon. ² Miriri ye'nen tauya api'nikon, timurukun pe e'ti. Teesiyu'pi'se pra ako'manti. Tiaron yu'se e'ti, amiri'nikon yu'se Cristo wani waranti. Tiwin ayeserukon nisi Cristo yeseru waranti. Miriri waranti awanikon ya, ini' panpi' atausinpa miriri pi'. ³ Moropai mi pe pra e'ti, tiaronkon yentai awanikon pi' teesenumenkai pra e'ti. ⁴ I' itu'se awe'to' pi' neken teesenumenkai pra e'ti tiise itu'se tiaronkon e'to' pi' niri esenumenkati.

⁵ Jesus Cristo esenumenka'pi waranti esenumenkati.

⁶ Maasa pra miikiri Jesus wani'pi Paapa kaisari pena.

Tiise, —Ipikku pe uuko'mami ipatikari —taiya pin.

⁷ Miriri ye'nen ipikku pe tiwe'to' kupi'piya tiwi.

Tami'nawiri rumaka'piya,

moropai ipikku pe pra eena'pi,

Paapa poitiri pe.

Maasa pra pemonkon pe eena'pi,

uuri'nikon waranti.

⁸ Pemonkon pe tiwan' yai,

tiaronkon ma're eena'pi, mi pe pra.

Aako'mami'pi Paapa maimu yawiri tiisa'manta pikiri.

Moropai paki'nan pona aasa'manta'pi,

ama'ye' sa'manta waranti.

⁹ Miriri ye'nen Jesus pimi'sa'ka tiuya yai,

ipikku pe Paapaya ikupi'pi, tami'nawironkon yentai.

Moropai tami'nawironkon ipikkukon ese' yentai

itese' ton tiri'pi Paapaya, uyepotorikon pe.

¹⁰ Miriri ikupi'piya

tami'nawironkonya Jesus yapurito'pe teesekunkai'ma.

Ka' ponkonya, non ponkonya, non yo'konya,

tami'nawironkonya taato'pe:

—Ipikku pe Uyepotori Jesus man,

tami'nawironkon yentainon —taato'pe to'ya.

¹¹ Moropai miriri yai,

tami'nawironkon pemonkonyami'ya taa Jesus Cristo pi':

—Anna yepotori amiri, Jesus,

anna yaipontinen —taa to'ya.

Mírírí warantí Paapa, uyunkon atausinpa kure'ne mírírí pí', yapurí to'ya ye'nen. Tiwakíri pe etaiya.

Morí Kupí pí' Iko'manpai'níkon

¹² Mírírí ye'nen uyonpayamí', akore'ta'níkon waní yai, umaimu yawírí aako'mamí'píkon. Mírírí warantí ako'mantí iní' panpí', uurí ton pra tíise. Aawarírí'níkon morí ku'tí, Paapa namai'ma. Imaimu yawírí ako'mantí, Paapa wakíri pe pra awaníkon namai. ¹³ Maasa pra Paapa esenyaka'ma ko'mannípi ayewankon ya', itu'se tíwe'to' anku'pai awaníkonpa. Mírírí warantí nírí kupíiya, itu'se tíwe'to' kupíkonpa.

¹⁴ Tamí'nawírí í' taasa' Paapaya ku'tí teesiyu'pí'se pra, tíiwo'ma'tai pra moropai teekore'mai pra iku'tí. ¹⁵ Moropai mírírí warantí ikupíya'níkon ya, imakui'pí pe tiaronkon eseuríma eseríke pra awaní apí'níkon. Maasa pra Paapa munkíyamí' pe awaníkon, imakui'pí ton pra. Tarí aako'mamíkon ama'ye'kon kore'ta, imakui'pí ku'nenan kore'ta. Tíise morí aako'manto'kon era'ma to'ya. Mírírí yai ka' pí' siirikkíyamí' esera'ma ewaron ya' warantí, ayeserukon era'ma to'ya morí pe, imakui'pí ku'nenan kore'ta. ¹⁶ Moropai inkamoro pí' itekare ekaremekí pí' aako'mamíkon, ko'manníto' ton tíinen. Mírírí warantí aako'mansa'kon ya, kure'ne atausinpa apí'níkon. Tarípai Cristo iipi yai, kure'ne atausinpa apí'níkon. Maasa pra í' pe pra rí esenyaka'masa' pra awaní ye'nen, maasa pra innape iku'sa'ya'níkon. ¹⁷ Penaronkonya Paapa repa'pí tekínon ke. Mírírí pí' Paapa atausinpa'pí. Mírírí warantí aatausinpa nírí, innape tíku'to'ya'níkon pí'. Moropai tímírí ton pe eesenyaka'mato' pí', innape Paapa ku'sa'ya'níkon uurí wenai. Mírírí wenai uwí to'ya yai pra. Tíise atausinpa mírírí pí' moropai amírí'níkon pí' atausinpa. ¹⁸ Mírírí ye'nen aatausinpakon e'pai awaní uurí pokonpe.

Timóteo Moropai Epafrodito Yekare Pí'

Paulo Eseuríma

¹⁹ Ka'ne' pe Timóteo anarimapai wai amírí'níkon pia, ayekarekon etai attíto'pe. Mírírí yu'se Uyepotorí Jesus waní ya, ikupíuya. Míikíríya í' kai'ma ayekarekon ekaremekí upí'. Mírírí pí' atausinpa. ²⁰ Míikírí, Timóteo warainon ton pra awaní. Míikíríya neken kure'ne tí'noko'pí pe ayera'makon. ²¹ Maasa pra tamí'nawíronkon esenumenka itu'se tíwe'to'kon pí' neken. Tíise itu'se Jesus Cristo e'to' kupí to'ya pepín. ²² Mírírí warantí pra Timóteo waní. Morí iteseru epu'tí pí' naatí. Timóteo esenyaka'mapítí'pí uyarakkírí, teesenyaka'masen tun yarakkíron warantí. Morí pe míikírí esenyaka'mapítí'pí uyarakkírí, Cristo yekare ekaremekí pí'. ²³ Tarípai anarimapai wai ka'ne' pe aapia'níkon. Tíise maasa í' kupí to'ya upí' epu'sau'ya yai, míikírí yarimauya. ²⁴ Moropai uutí nírí aapia'níkon, itu'se Paapa waní ya.

²⁵ Tíise e'mai' pe Epafrodito yarimapai waní sírírí. Míikírí waní uyonpakon pe, teesenyaka'masen uyarakkírí, Paapa esenyaka'mato' kupí pí' aatapi'sa'. Míikírí anarima'píkon uupia upíika'tínen pe awe'to'pe. ²⁶ Míikírí yarimaaya sírírí maasa pra amírí'níkon anera'mapai awaní. Míikírí esewankono'ma'pí pri'ya pra tíwaní yekare etasa'ya'níkon pí'. Mírírí ye'nen kure'ne anera'mapai awaní. Mírírí ye'nen yarimauya sírírí era'makonpa. ²⁷ Inna pri'ya pra awaní'pí kure'ne. Aasa'manta yonpa'pí. Tíise tí'noko'pí pe era'ma'pí Paapaya moropai yepí'tí'píiya. Míikírí neken pepín tíise uurí nírí era'ma'píiya tí'noko'pí pe, iní' panpí' esewankono'ma namai. ²⁸ Mírírí ye'nen uwakíri míikírí yarimauya sírírí taatausinpai era'makonpa, moropai ipí' teesenumenkai pra uuko'manto'pe. ²⁹ Tarípai míikírí yapi'tí taatausinpai Cristo pemonkono pe awaní ye'nen amírí'níkon warantí. Míikírí yapurítí moropai tiaronkon iwarínonkon nírí yapurítí. ³⁰ Aaipíkon eseríke pra awaní ye'nen, míikírí yarima'píiya'níkon upíika'tínen pe. Itekare ekaremekí pí' eesenyaka'ma'pí tíwírí, tíisa'manta epu'tí'ma. Mírírí ye'nen míikírí yapurítí.

3

Paapa Wakíri Pe E'ní Pí' Paulo Eseuríma

¹ Sírírí panpí' neken eseurímato' sírírí, uyonpayamí'. Kure'ne atausinpatí, uyepotoríkon piawon pe awaníkon ye'nen. Í' menuka'píuya pena, iní'rí imenukauya sírírí. Mírírí pí' eseta'ka pepín, maasa pra iní' panpí' yairí epu'tíkonpa, eesenku'tíkon namai. ² Aka, uyonpayamí', tíwari e'tí warayo'kon arinmaraka warainokon pí' amírí'níkon yenku'tí to'ya namai. Inkamoro yeseru waní imakui'pí pe. Inkamoroya taapítí: —Amere pí'píkon ya'títí Paapa munkí pe awaníkonpa. Mírírí api'píkon ya'tísa'ya'níkon pra awaní ya, Paapa munmu pe pra awaníkon —taa to'ya. ³ Tíise uurí'níkon waní Paapa munkíyamí' pe pu'kuru. Maasa pra Paapa yapurí uurí'níkon, Morí Yekaton Wanní meruntíri wenai. Mírírí ye'nen taatausinpai uurí'níkon ko'mamí Jesus Cristo níkupí pí', ípíku pe awaní ye'nen. Tíise

unkupikon pi', upi'pikon ya'tisa' wani ipikku pe pra, i' pe pra ri awani. ⁴ Tinkupi'pikon wenai Paapa maunka pi' to' esenumenka kai'ma.

Tiise miriri waranti uuri niri esenumenka e'painon, mori pe e'to' wenai. ⁵ Maasa pra uuri esenposa' tipo, umere pi'pi ya'ti'pi to'ya Moises nuri'ti taasa' yawiri eseurwi'ne mia' pona tilmo'tai wei tiise. Uyun, usan wani Israel pa'ri ri'san pe. Uuri wani Benjamin nuri'ti paari'pi pe. Tami'nawironkon utamokon wani'pi Abraao pa'riri'san pe, tiaronkon pepin. Moropai fariseu pe wani'pi, Moises nuri'tiya yenupanto' yawron. ⁶ Kure'ne esenyaka'mapiti'pi Paapa ton pe, Moises nuri'tiya yenupanto' yawiri. Jesus yapurinenan taruma'tipiti'piuya. Tami'nawiri i' taasa' Moises kaaretariya, miriri ku'piti'piuya yairi. Mori pe Paapa pemonkono pe wani kai'ma esenumenkapiti'pi, imakui'pi ton pra.

⁷ Tiise Cristo epori'piuya pata pai, epu'ti'piuya manni' uyeseruri'pi wani i' pe pra ri. Mori pe Cristo wani epu'ti'piuya, maasa pra imiri pe enasa' ye'nen. Tami'nawiri uyeseruri'pi yentai awani'pi. ⁸ Tari'pai tiaron mori panpi' epori'piuya. Uyepotori pe Jesus ena'pi. Imaimu yawiri iko'manpai wai tari'pai. Tami'nawiri mori unkupi'pikon yentai Jesus wani. Miriri ye'nen uyeseruri'pi unkupi'pi, tami'nawiri irumaka'piuya. I' ri nura sorokauya waranti uyeseruri'pi yenumi'piuya Cristo neken anepu'pai wani. ⁹ Moropai Jesus pemonkono pe e'pai wani. Maasa pra, Jesus rawiri erepansa' yai, —Moises nuri'tiya yenupanto' yawiri awani ye'nen, upemonkono pe awani —taiya pepin upi'. Tiise taiya: —Innape uku'sa'ya wenai, upemonkono pe awani —taiya. Yairi uyeseru epori'piuya Paapa winipai. Miriri tiri'piuya uupia innape tukupiuya yai. ¹⁰ Moropai Cristo neken anepu'pai wai kure'ne. Moropai Paapaya tinmu pimi'sa'ka'pi meruntiri niri yu'se wai. Cristo e'taruma'ti'pi uuri ton pe. Miriri waranti e'taruma'tipai wai miikiri wenai. Miikiri sa'manta'pi uuri tonpe, miriri waranti sa'mantapai wani miikiri wenai. ¹¹ Miriri waranti e'pai wai, uusa'manta yai u'mi'sa'kato'pe Paapaya. Miriri yu'se wani kure'ne.

Iki'pi Pikiri Paulo Ko'mami Paapa Nitiri Yapisipa

¹² Tami'nawiri itu'se Paapa e'to' pepin uuri. Tiise miriri pi' uuko'mami siriri. Jesus Cristoya ukupi'pi tipemonkono pe, mori pe pu'kuru e'to'pe. Miriri ye'nen pemonkon teeka'tunsen e'ma taawiri iki'pi tipose waranti uuri eka'tumi to'sari Jesus pikiri, iwaranti e'to'pe. ¹³ Uyonpayami', tami'nawiri itu'se Paapa e'to' ku'sau'ya pepin siriri. Miriri ye'nen miriri pi' uuko'mami siriri, pena esuwa'ka'pi pi' tiwenpenatai pra. Tiise maasa tui'sen pi' esenumenka ko'mannipi. ¹⁴ Teeka'tunsen eka'tumi eka'tunnito' iki'pi pikiri, epe'mira to' nitiri yapisipa kai'ma, uuri wani miriri waranti. Epe'mira Paapa nitiri yapi'to'peuya, imaimu yawiri uuko'mami. Maasa pra pena Paapaya uyanno'pi uuko'manto'pe tiipia. Miriri kupi'piuya Jesus Cristo nikupi'pi wenai. Miriri ye'nen ipatikari enen ko'mannito' tiriya uupia.

¹⁵ Miriri ye'nen, miriri waranti esenumenkanpai'nikon. Uuri'nikon yairon epu'nenan, Jesus pemonkono pe e'ni ye'nen. Tiise miriri waranti esenumenkakon pra awanikon ya, miriri ekaremeki Paapaya api'nikon. ¹⁶ Tiise unepu'tikon yawiri ko'mannipai'nikon.

¹⁷ Uyonpayami', uuko'mami waranti ako'manti. Moropai uwarainokon yeseru era'mati, tenupa'piuyakon yawiri to' ko'mami. ¹⁸ Tiise uuri waranti pra tiaronkon wani, ta'piuya sa'ri. Iniri tauya api'nikon, manni'kan pi' kure'ne esewankono'masa' siriri. Maasa pra Cristo yeyatonon inkamoro, Jesus sa'manta'pi yekare anetapainokon pepin. ¹⁹ Apo' ya' to' witi kupi siriri. Itu'se tiwe'tokon pi' neken to' esenumenka taatausinpai. Nurakon pi', imakui'pi tinkupikon pi' to' atausinpa. Mii pe ikupi to'ya, to' epepi e'pai tiise. Tari siriri non ponkon yeseru pi' to' esenumenka. ²⁰ Tiise uuri'nikon wani'ka'ponkon pemonkonoyami' pe tari non po. Miriri ye'nen Upiika'tinenkon Jesus Cristo iipi nimiti'pi ko'manni. Miikiri, uyepotorikon anera'mapai uuri'nikon wani kure'ne. ²¹ Miikiri meruntii. Tami'nawiri tuma're kupiuya e'painon. Miriri timeruntiri ke uuri'nikon miakanmaiya mori pe, tiwaranti. A'tu'minan, tiisa'mantasanon upi'pikon tiise upi'pikon miakanmaiya tipi'pi waranti.

4

To' Nikipikon Ton Ekaremeki Pauloya

¹ Miriri ye'nen mori pe yapitani'ti, Paapa maimu yawiri ako'manti tiwi tikai pra. Api'nikon kure'ne atausinpa' wani, uyonpayami'. Tiwiri ayapuruiya'nikon, unsa'namakon. Kure'ne amiri'nikon anera'mapai wani.

² Evodia, apanamauya siriri. Moropai Sintique, amiri niri panamauya siriri. Sa'niri amiri'nikon wani Cristo yonpa pe. Miriri ye'nen teekore'mai pra e'ti, tiise mori pe ekonekati. ³ Inna, uyakon, tauya niri api', inkamoro Evodia moropai Sintique piika'tiki, to' panamakii mori pe to' ko'manto'pe timurukun pe. Maasa pra inkamoro wiri'sanyami' esenyaka'mapiti'pi yarakkiri Paapa maimu ekaremeki pi'. Clemente yarakkiri niri to' esenyaka'mapiti'pi.

Moropai tiaronkon yarakkiri niri. Inkamoro ese' menuka'pi Paapaya, miriri kaareta ipatikari enen ko'mannito' pona.

⁴ Paapa pemonkono pe awanikon ye'nen atausinpati. Iniri'ri tauya api'nikon, taatausinpai ako'manti teeseta'kai pra. ⁵ Cristo iipi kupi siriri. Miriri ye'nen mori ku'ti tamirawironkon pi' eranmira awanikon epu'to'pe to'ya. ⁶ Tamirawiron yu'se awanikon pi' teesewankono'mai pra e'ti. Tiise Paapa yarakkiri esurimati. I' itu'se awe'to'kon esa'ti Paapa pi'. Miriri esatiya'nikon ya: —Mori pe man, Paapa —ka'ti ipi'. ⁷ Miriri waranti eepiremakon ya, ayewankon eretanipiya. Moropai mori pe eesenumenkato'kon konekaiya eranne' pe awanikon namai. Miriri tiwanmira e'nito', intiri wani kure'ne, esenumenkan yentai. Miriri waranti uyewankon, esenumenkanto' ko'mannipiya mori pe.

⁸ Uyonpayami', siriri eseurima miriri epu'tikonpa. Tamirawiron mori tekenan pi' esenumenkati. I' wani seru'ye' pe pra, moropai i' wani mori pe tiaronkon napuri ton, moropai i' wani yairi, moropai i' wani nura pe pra, moropai i' wani tiaron atausinpatope, i' wani mori pe tiaronkon nera'ma ton, moropai i' wani imakui'pi pe pra, tamirawiri miriri mori tekenan pi' esenumenkati. ⁹ I' esenupa'pikon moropai anapisi'pikon moropai aneta'pikon, moropai anera'ma'pikon uuri winipi, miriri waranti iku'ti. Maasa pra Paapa, uupia'nikon tiwanmin tiinen ko'mami aapia'nikon.

—Mori Pe Man —Taa Pauloya

¹⁰ Uyepotorikon pi' atausinpan pi' wai, maasa pra urepa'piya'nikon iniri Paapa yapuriya'nikon ye'nen. Pena pata pai uuri anrepapai aako'mami'pikon i' ton pra si'ma. Taripai siriri urepa'piya'nikon usa'namaya'nikon ye'nen. ¹¹ Awinipai'nikon i' ri esa'sau'ya pra wai, i' ton pra si'ma. Maasa pra i' awani ya marari, kure'ne miriri pi' atausinpa. Miriri miiri esenupa'pi. ¹² I' ton pra uuko'manpiti'pi. Moropai tu'ke temanne ke niri uuko'manpiti'pi i' tui'sen pi'. Teesewankono'mai pra uuko'mami. Emi'ne, asare'tisa' wani ya, taatausinpai uuko'mami. Miriri kure'ne, marari wani ya, taatausinpai uuko'mami. Miriri esenupa'pi. ¹³ Tamirawiron upona tui'sen yapitanipiya, maasa pra timeruntiri tiri Cristoya uupia.

¹⁴ Tiise e'taruma'ti tanne, upika'ti'piya'nikon. Miriri era'mauya uwakiri. ¹⁵ Uyonpayami', Filipos ponkon, pena Paapa maimu ekaremeki pia'tiuya yai amiri'nikonya yapisi'pi. Miriri ye'nen upika'ti'piya'nikon. Macedonia poi ese'ma'ti'pi pata pai Paapa pemonkonoyami'ya upika'ti pin, tiise amiri'nikon neken. Miriri epu'ti pi' naatii. ¹⁶ Tesselonica po wani yai, antirikon yarima'piya'nikon tiwin ite'ka pra, i' ton pra wani namai. ¹⁷ Miriri antiri'pi pi' neken esenumenka pepin. Tiise aapia'nikon in' panpi' mori tiri Paapaya yu'se wai mori pe upika'tisa'ya'nikon ye'nen. Miriri pi' esenumenka. ¹⁸ Miriri antiri'pikon enepi'pi Epafroditoya moropai yapisi'piya. Kure'ne itu'se uuri e'to' yentai anarima'pikon wani. Uwakiri pe yapisi'piya. Pena tpeumonkonoyami' nitirikon a'pusin yapisi'pi Paapaya waranti, miriri antiri'pikon niri yapisiya tiwakiri pe. ¹⁹ Moropai Uyun, Paapa mikiri tamirawiron esa' pe tiwe'sen. Miriri ye'nen tamirawiri itu'se awe'to'kon tiriya aapia'nikon, Cristo Jesus nikupi'pi wenai.

²⁰ Uyunkon Paapa pi', —Mori pu'kuru amiri—ta e'pai awani wei kaisari. Ipatikari Paapa yapuri e'pai awani. Innape pu'kuru awani.

Paulo Esekaremeki

²¹ Tamirawiri amiri'nikon Jesus pemonkonoyami' pia umaimu man. Moropai timaimukon niri yarima uyonpayami'ya, uupiwonkonya. ²² Timaimukon yarima tamirawironkon Jesus pemonkonoyami'ya, moropai inkamoro kore'ta Cesar poitritononya yarima niri.

²³ Moropai ayewankon ya' mori tiri Uyepotorikon Jesus Cristoya yu'se wai. Miriri neken.

SĪRĪRĪ KAARETA PAULO NĪMENUKA'PĪ COLOSSOS PONKON PĪA

Atarakkannĭto' yewĭ' ta Paulo wanĭ yai, sĭrĭrĭ kaareta menuka'pĭiya. Moropai innape Jesus ku'nenan Colosse ponkon pia yarima'pĭiya. Maasa pra inkamoro yenkutĭ tiaronkonya etasa' tĭuya ye'nen. Tiaron to' nĭkupĭ ton ekaremekĭ'pĭ to'ya Paapa yapurĭto'pe to'ya. Mĭrĭrĭ ye'nen Pauloya to' panama, tiaron tĭnkupĭkon ton yapĭsĭ to'ya namaĭ, maasa pra Jesus wanĭ to' pia, aasĭrĭ mĭkĭrĭ neken, tiaron yu'se pra awanĭ.

¹ Uurĭ Paulo, Jesus Cristo naipontĭ'pĭ pe wanĭ, itu'se Paapa wanĭ ye'nen. Uyonpakon Timŏteo yarakkĭrĭ wanĭ sĭrĭrĭ.

² Sĭrĭrĭ kaareta menukauya sĭrĭrĭ aapia'nĭkon, Paapa nĭmo'ka'san tĭmĭrĭ ton pe, Colossos cidaderĭ ponkon pia. Amĭrĭ'nĭkon innape Jesus Cristo kupĭ pi' tĭlko'mansenon pia yarimauya sĭrĭrĭ.

Manni' epe'mĭra Paapa Uyunkon nĭfĭrĭ morĭ aapia'nĭkon, moropai tĭwanmĭra awe'to'kon ton tĭrĭiya yu'se wai aapia'nĭkon.

Paulo Epĭremato'

³ Apona'nĭkon anna epĭrema kaisarĭ, Paapa, Uyepotorĭkon Jesus Cristo yun, yapurĭ pi' anna man tĭwĭrĭ, ⁴ maasa pra innape Jesus Cristo ku'sa'ya'nĭkon wenai moropai tamĭ'nawĭronkon Paapa pemonkonoyamĭ' sa'namaya'nĭkon ye'nen. ⁵ Sĭrĭrĭ kupĭya'nĭkon maasa pra epu'tĭya'nĭkon, tĭntĭrĭ pe, Paapa nĭkoneka'pĭ ka' po yapĭsĭya'nĭkon kupĭ sĭrĭrĭ. Mĭrĭrĭ nĭmĭkĭ pi' aako'mamĭkon, sĭrĭrĭ e'pĭika'tĭnto' yekare, yairon pu'kuru eta'pĭya'nĭkon pata pai. ⁶ Itekare etaya'nĭkon yai, mĭrĭrĭ yapĭsĭ'pĭya'nĭkon moropai innape awanĭ epu'tĭ'pĭya'nĭkon. Mĭrĭrĭ warantĭ nĭrĭ ekaremekĭ to'ya tiaronkon pi' tamĭ'nawĭrĭ pata po. Moropai innape ikupĭ to'ya. Mĭrĭrĭ warantĭ inĭ' panpĭ' pemonkonyamĭ' e'pĭika'tĭ'pĭ, amĭrĭ'nĭkon e'pĭika'tĭ'pĭ warantĭ, epe'mĭra Paapa nĭfĭrĭ'pĭ yapĭsĭya'nĭkon yai. ⁷ Sĭrĭrĭ itekare eta'pĭya'nĭkon uyonpakon Epafras winĭpai. Mĭkĭrĭ wanĭ teesenyaka'masen pe anna pokonpe Cristo ton pe. Mĭrĭrĭ pi' teesenyaka'ma pi' aako'mamĭ amĭrĭ'nĭkon ton pe. ⁸ Mĭkĭrĭya, ĭ' kai'ma amĭrĭ'nĭkon e'sa'namatŏ' ton tĭisa' Morĭ Yekaton Wannĭya aapia'nĭkon, ekaremekĭ'pĭ anna pi'.

⁹ Mĭrĭrĭ ye'nen tĭwĭrĭ esatĭ pi' anna ko'mamĭ Paapa pi' amĭrĭ'nĭkon ton pe. Ayekarekon eta'pĭ annaya pata pai, esatĭ annaya Paapa pi', aapia'nĭkon epu'nen tĭto'peiya, itu'se tĭwe'to' epu'tĭkonpa. Moropai tamĭ'nawĭrĭ Morĭ Yekaton Wannĭya itĭrĭ epu'tĭkonpa. ¹⁰ Mĭrĭrĭ wenai amĭrĭ'nĭkonya epu'tĭ, ĭ' kai'ma Uyepotorĭkon e'to' itu'se yawĭrĭ aako'mamĭkon, moropai tĭwĭrĭ ikupĭ pi' aako'mamĭkonpa. Mĭrĭrĭ warantĭ ikupĭ pi' aako'mamĭkon ya, tamĭ'nawĭrĭ morĭ pe ayeserukon esera'ma moropai Paapa yeseru yai epu'nen pe panpĭ' awanĭkon. ¹¹ Moropai Paapa pi' esatĭ annaya, tamĭ'nawĭrĭ meruntĭ ke awanĭkonpa imeruntĭrĭ ya'. Mĭrĭrĭ Paapa meruntĭrĭ wanĭ tamĭ'nawĭronkon meruntĭrĭ yentai. Mĭrĭrĭ wenai tamĭ'nawĭrĭ apona'nĭkon tui'sen yapitanĭpĭkonpa teekore'mai pra, ¹² moropai "Morĭ pe man" taakonpa taatausinpai, mĭrĭrĭ esatĭ pi' anna man Paapa pi'. Maasa pra amĭrĭ'nĭkon ku'sai'ya tarĭpai tĭpemonkono pe, tĭĭpia aako'mamĭkonpa a'ka ya'. ¹³ Mĭkĭrĭya uurĭ'nĭkon mo'ka'pĭ Makui winĭpai, ewaron ta ko'mannĭ tanne. Moropai uurĭ'nĭkon enepĭ'pĭiya tĭnmu, tĭnapurĭ'pĭ pia, uyesa'kon pe awe'to'pe. ¹⁴ Mĭkĭrĭ tĭnmu sa'mantasa' ke, imakui'pĭ unkupĭ'pĭkon ye'ma'pĭiya moropai tĭwanmĭra ikupĭ'pĭiya.

Paapa Yenponen Pe Cristo Wanĭ

¹⁵ Cristo wanĭ ĭ' kai'ma Paapa wanĭ yenponen pe, manni' Paapa, teesera'masen pepĭn, yenponen pe. Ipĭkku pe pu'kuru mĭkĭrĭ wanĭ inmu pe, tamĭ'nawĭronkon inkoneka'pĭ yentai.

¹⁶ Maasa pra mĭkĭrĭya tamĭ'nawĭron koneka'pĭ ka' po moropai sĭrĭrĭ non po.

Teesera'masen koneka'pĭiya, moropai teesera'masen pepĭn koneka'pĭiya. Inkamoro kore'ta tamĭ'nawĭronkon inserĭyamĭ' koneka'pĭiya, moropai manni'kan ipĭkkukon yepuru ton inserĭyamĭ' koneka'pĭiya.

Mĭkĭrĭya ikupĭ'pĭ tĭmĭrĭ ton pe, kure'ne tamĭ'nawĭronkonya tapurĭto'pe.

¹⁷ Tamĭ'nawĭron kupĭ tĭuya rawĭrĭ Cristo wanĭ'pĭ.

Moropai tamĭ'nawĭron ko'mannĭpi' pi' aako'mamĭ sĭrĭrĭ itu'se tĭwanĭ yawĭrĭ tĭma'tanĭ'se pra.

¹⁸ Pemonkon esa' yaiponti pi' ipu'pai ko'mamî manni' waranti, mîikîriya innape tîku'nenan yaiponti ko'mannîpi sîrîri.

Mîikîri wani ko'mannîto' esa' pe tîwe'sen pe.

Mîikîri e'mî'sa'ka'pi e'mai' pe isa'manta'san rawîri, ipikku pe tîwanîpa tamî'nawîronkon yentai.

¹⁹ Î kai'ma Paapa wani yenponen pe awani, maasa pra Paapa pe pu'kuru awani mîito'pe, itu'se Paapa e'to' yawîri. ²⁰ Mîrîri ye'nen mîikîri tînmu wenai Paapaya tamî'nawîron tînkoneka'san mana'po yu'se awani'pi tîpia. Tarîpai mîikîri Paapa enasa' man mori pe pemonkonyamî' yarakkîri. Maasa pra tînmu mîni eti'kamo'pi pakî'nan po aasa'manta yai. Mîrîri wenai tamî'nawîronkon tînkoneka'san mana'po'piya tîpia sîrîri non po tîwe'sanon moropai ka' po tîwe'sanon mana'po'piya.

²¹ Pena amîri'nîkon ko'mamî'pi aminke Paapa pi'. Paapa yeyaton pe awani'pikon. Maasa pra imakui'pi ankupikon ko'mannîpi wenai moropai imakui'pi eesenumenkato'kon wenai.

²² Tîise tînmu sa'mantato' wenai amîri'nîkon kupi'pi Paapaya tîwakri pe, amîri'nîkon yarîpa tîpia, mori pe imakui'pi ton pra. Mîrîri yai ani'ya taa eserîke pra awani: —Imakui'pi mîikîri —taiya pepin. ²³ Mîrîri kupi'ya, tîise innape ikupi'pi' aako'mamîkon e'pai awani, teeseta'kai pra. Mîikîri nîmikî pi' aako'mamîkon, manni' itekare aneta'pikon wenai. Manni' eta pi' tamî'nawîronkon ko'mamî, mîrîri itekare ekareme'nen pe uuri Paulo enasa' sîrîri.

Paulo Esenyaka'mato'

Innape Jesus Ku'nenan Ton Pe

²⁴ Atausinpan pi' wai e'taruma'tito' pi' amîri'nîkon wenai. Maasa pra Cristo e'taruma'ti'pi waranti, e'taruma'ti ko'mannîpi, unkupi ton pe inekaremekî'pi yawîri. Ipemonkonoyamî' ton pe, inmo'ka'san ton pe e'taruma'ti sîrîri. Inkamoro, inmo'ka'san wani itesa' waranti, iwaikkato pe to' wani. ²⁵ Moropai mîrîri waranti e'taruma'ti, maasa pra Paapaya uku'sa' sîrîri Jesus nîmo'ka'san poitîri pe. Mîrîri tîri'piya unkonekatton pe amîri'nîkon piika'tîton pe, ²⁶ mîrîri tamî'nawîri tîmaimu ekaremekî pi' uuko'manto'pe. Sîrîri itekare inonomî'pi, tamî'nawîronkon nepu'ti'pi pepin. Mîrîri yenposai'ya sîrîri tîpemonkonoyamî' pia. ²⁷ Mîrîri yenpo tîuya ta'piya, see waranti ipemonkonoyamî'ya mîrîri esenomî'pi epu'to'pe kai'ma. Mîrîri tîri'piya tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pia, Judeuyamî' pia neken pra. Pena ani' nepu'ti pepin mîrîri Cristo ko'mamî tamî'nawîronkon tîpemonkonoyamî' ya'. Mîrîri wenai mori pu'kuru yapisiya'nîkon Paapa winîpai epu'tiya'nîkon.

²⁸ Sîrîri waranti Cristo yekare ekaremekîuya tamî'nawîronkon pi'. Tamî'nawîri epu'nen pe e'to' ke apanamauya'nîkon, moropai ayenupauya'nîkon tiwin pi' awanîkon tanne, Cristo pi-awonkon pe awanîkonpa, tamî'nawîri mori pe awanîkonpa e'to' yawîri, Paapa pia amîri'nîkon yenpouya yai. ²⁹ Mîrîri yaino ton pe esenyaka'ma ko'mannîpi sîrîri. Umoren epu'tîuya ko'mannîpi sîrîri tîise Cristo nîtîri'pi umeruntîri pe, mîrîri ke esenyaka'ma sîrîri.

2

¹ Teeseka'nunkai uuri esenyaka'ma amîri'nîkon ton pe epu'tiya'nîkon yu'se wai. Paapa maimu ekaremekî pi' uuko'mamî tîwe'taruma'ti. Moropai manni'kan Laodicéia ponkon tonpe, moropai tamî'nawîronkon tiaronkon uyera'matîponkon pepin tonpe esenyaka'ma. ² Epîrema ko'mannîpi inkamoro ko'manto'pe meruntî ke taatausinpai moropai inkamoro ko'manto'pe tîwe'sa'namai tonpakon yarakkîri. Moropai Cristo yekare, pena ani' nepu'ti pepin, Paapa winîpainon tepu'se to' ko'manto'pe innape, mîikîri epu'to'pe to'ya yairi. Mîikîri, Paapa winîpainon wani Cristo pe. Mîrîri waranti Paapa pi' esati pi' uuko'mamî apona'nîkon. ³ Maasa pra mîikîri Cristo neken wani Paapa winîpainon, ani' nepu'ti pepin epu'tiya'nîkon emapu'tînen pe. Paapa nepu'ti epu'tiya'nîkon emapu'tîya. Maasa pra mîikîri ton pra si'ma mîrîri epu'tiya'nîkon eserîke pra awani. ⁴ Mîrîri ye'nen tauya sîrîri amîri'nîkon pi', tiaron seru'ye' erepansa' pi' akore'ta'nîkon, mîikîri eseurîma, mori pe mîikîri maimu pi' eesenku'tîkon namai. ⁵ Maasa pra uuri wani sîrîri aminke api'nîkon. Tîise esenumenkato' ya' amîri'nîkon pokonpe eseporî. Moropai kure'ne atausinpan pi' wai mori pe aako'mamîkon pi', moropai innape Cristo kupi'pi' aako'mamîkon yekare etauya pi'.

Cristo Yarakkîri Ko'mannîto'

⁶ Î kai'ma Jesus yapisi'piya'nîkon ayepotorîkon pe? Innape ikupi'piya'nîkon. Mîrîri waranti yarakkîri ako'manti. ⁷ Ipona apîtati manni' yei apîtasa' waranti manni' tîkara ke tîwani ye'nen. Aako'manto'kon rumakati iipia ini' panpi' meruntî ke awanîkonpa, innape ikupi'pi' î kai'ma eesenupa'pikon yawîri. Moropai —mori pe pu'kuru man, Paapa —taa pi' ako'manti tîwîrîri.

⁸ Aka, epu'nenan pe tîwe'ku'sanon pemonkonyamî' maimu pi', teesenku'ti pra e'ti. Maasa pra mîrîri wani î' pe pra rî epu'nen pe to' e'to'. Pemonkonyamî'ya neken tenupato'kon pi'

ayenupakon yu'se to' wani. Moropai siriri pata po tiiko'mansenon esenumenkato' ke ayenu-pakon to'ya. Tiise miriri wani pepin Cristoya yenupanto'pe. Inkamoroya ayenupakon pi' teesunku'ti pra e'ti. ⁹ Maasa pra tami'nawiri i' kai'ma Paapa wani manni' waranti Cristo wani miriri. Awani Paapa pe tiise pemonkon pe eena'pi tipun ke. ¹⁰ Moropai amiri'nikonya aako'mantokon yapisi'pi Paapa winipai, Cristo pemonkono pe awanikon ye'nen. I' ton pra awanikon pepin, maasa pra miikiri, ayesa'kon wani tami'nawironkon inseriyami', o'ma'kon, meruntikon, nari'kon yentai. Moropai tami'nawironkon ka' po tiwe'sanon yentai awani.

¹¹ Pena amiri'nikon Judeuyami' esenposa' yai, amerekon pi'pi potti ya'ti'pi to'ya Paapa pe-monkono pe awanikonpa kai'ma. Miriri waranti niri tipemonkono pe Cristoya amo'ka'pikon yai, imakui'pi anku'pai awe'to'kon mo'ka'piya imakui'pi kupiya'nikon namai. Miikiri Cristoya ikupi'pi, pemonkonya pra. ¹² Amiri'nikon esenpatakona yai, penaron imakui'pi ayeserukon yareti'ka'piya'nikon. Maasa pra Cristo sa'mantasa' ya, moropai esu'na'ti'pi ya, amiri'nikon esu'na'ti'pi. Moropai Paapaya Cristo pimi'sa'kasa' yai, amiri'nikon pimi'sa'ka'piya aako'mamikonpa, innape merunti ke Paapa wani kupi'piya'nikon ye'nen. ¹³ Amiri'nikon wani'pi pena isa'manta'san waranti itu'se apunkon e'to' yawiri ikupi'pi aako'mamikon ye'nen. Miriri imakui'pi kupi'piya'nikon wenai isa'manta'san waranti awani'pikon Paapa pemonkono pe pra. Tiise Paapaya Cristo pimi'sa'kasa' yai, amiri'nikon niri pimi'sa'ka'piya. Moropai anku'pikon imakui'pi kupi'piya tami'nawiri tiwamira. ¹⁴ Moropai uuri'nikon sa'mantato' yentai awani'pi. Maasa pra Moises nuri'tiya yenupanto'ya taasa' see waranti: —Ani'ya imakui'pi ku'sa' ya, miikiri sa'manta e'pai man —ta'piya. Imakui'pi unku'pikon wenai sa'mantan e'pai tiise yareti'ka'pi Cristoya, ini' sa'mantan namai. Paki'nan pona tiisa'manta yai, imakui'pi unku'pikon ye'ma'piya tami'nawiri. ¹⁵ Moropai paki'nan pona tiisa'manta yai, Cristoya teeyatonon yuwa'ka'pi. Manni'kan o'ma'kon, uyaipontikon pi' tiiko'mansenon, meruntikon, nari'kon, tami'nawiri inkamoro meruntiri yuwa'ka'piya. Inkamoro kupi'piya tami'nawironkonya era'ma tanne, i' pe pra ri to' enato'pe. Miriri waranti to' yentai Cristo ena'pi tiisa'manta'pi wenai.

¹⁶ Miriri ye'nen ani'ya taa ya api'nikon, sararu yaniya'nikon ya, imakui'pi kupiya'nikon miriri, taa to'ya. Moropai awukukon eniriya'nikon ya, imakui'pi pe niri awani. Moropai eesenyaka'makon ya, Paapa ton pe tiku'ne'tito' weiyu yai pra, moropai teera'tisen pe kapoi wani yai eesenyaka'makon ya, moropai eri'kannito' weiyu yai eesenyaka'makon ya, imakui'pi pe awani, taa to'ya. Inkamoro ye'kakon pinamaya'nikon e'pai pra man. ¹⁷ Maasa pra pena, siriri pi' Paapa esurima'pi seru' pepin, i' kai'ma Cristo iipi ekareme'to'peya. Taripai Cristo iipi'pi. Miriri ye'nen miikiri neken yapuripa'nikon, manni' aai'pi ekareme'nenan tapurii pra. ¹⁸ Tiaronkonya ayenupakon yairi pra ki'tiiti. Tiwe'ne' tina'ra'ma'pikon pi' ayenupakon to'ya ya, tiplinamai pra e'ti. Taa to'ya api'nikon amiri'nikon teka'nunkai amiri'nikon anenupapai to' wani inseriyami' yapurikonpa kai'ma. Moropai tepu'se awe'taruma'tikon yu'se to' wani. Teesenu'pikon pi' mii pe to' wani teuren. Tiise inkamoro ye'kakonya ayenupato'kon tiplinamai pra e'ti. Maasa pra pemonkon esenumenkato' wani waranti to' esenumenka. ¹⁹ Inkamoro ye'kakon wani pepin Cristo pemonkono pe. Maasa pra Cristo wani pepin to' pu'pai pe. Upu'paikon winipai tami'nawiri uyesa'kon wani e'waikkatoi pe, tipun ke. Miriri waranti niri Cristo meruntiri winipai uuri'nikon ipemonkonoyami' wani tiwin. Moropai uuri'nikon ko'mannipi Cristoya ini' panpi' epannito'pe moropai epu'to'pe itu'se Paapa e'to' yawiri. [Tiise inkamoro seru'ye'kon atarima Cristo piapai.]

Sa'mantan Tipo Cristo Yarakkiri Ko'manni

²⁰ Cristo pemonkono pe awanikon ye'nen aasa'mantasa' yai, amiri'nikon sa'manta'pi ayeserukon winipai. Miriri ye'nen ini'ri inkamoro siriri pata po tiiko'mansenon meruntikon amiri'nikon yaiponti pi' tiiko'mansenonya ayaipontikon eserike pra awani. Tiise i' ton pe miriri ye'ka warayo'kon maimu yawiri iko'manpai awanikon? Inkamoro pemonkono pe awanikon pepin. ²¹ Taa to'ya api'nikon miriri ye'ka kisapi'ti. Moropai miriri ye'ka kisena'ti, miriri ye'ka tappi pra e'ti, taa to'ya api'nikon. ²² Tiise miriri ye'kakon wani ipatikari tiiko'mansenon pepin. Taatareti'kasen pe miririkon wani. Miriri ye'nen —Miriri ye'ka kisapi'ti, miriri ye'ka kisena'ti—taa to'ya ya, i' pe pra ri awani. Maasa pra mai pe neken awani ye'nen, warayo'konya yenupanto'pe neken awani ye'nen. ²³ Miriri ye'nen yai pra miriri taa to'ya wani, miriri kisapi'ti, moropai miriri kisena'ti, moropai miriri kisapi'ti, moropai inseriyami' yapuri e'pai man, moropai tepu'se amoronkon epu'tiya'nikon e'pai man, taa to'ya wani epu'nen pe kai'ma. Tiise miriri ye'kaya imakui'pi anku'pai esenumenkato' yuwati eserike pra awani.

3

¹ Amîrî'nikon e'mî'sa'ka'san Cristo yarakkîrî, penaron ayeserukon rî'pî winîpai. Mîrîrî ye'nen ka'pon yu'se e'tî, o'non pata Cristo ereutasa'mannî'Paapa meruntîrî winî. ² Cristo winîpainon pî'neken esenumenkati, inî'rî tarîron yeseru pî' teesenumenkai pra. ³ Maasa pra tarîron yeseru pî' isa'manta'san warantî awanîkon. Tarîpai aako'manto'kon wani Cristo yarakkîrî. Moropai Cristo ko'mamî Paapa yarakkîrî. Mîrîrî ye'nen aako'manto'kon era'ma anî'ya pepîn. ⁴ Tîise î' pensa Cristo iipî yai, tamî'nawîronkonya era'ma. Morî pe pu'kuru aaipe era'ma to'ya. Mîrîrî yai Cristo yarakkîrî amîrî'nikon nîrî era'ma to'ya morî pe pu'kuru, Cristo wani mannî' warantî.

Uyeserukon Penaro' Moropai Amenan

⁵ Imakui'pî kî'ku'tî, isa'manta'pî warantî e'tî, maasa pra imakui'pî kupî pî' isa'manta'pî ko'mamî pepîn. Mîrîrî warantî e'tî. Pena awanî'pikon see warantî: Se' tapairî wîrî'sanyamî' yarakkîrî warayo'kon wani, tîno'pikon pepîn yarakkîrî. Moropai wîrî'sanyamî' nîrî wani warayo'kon yarakkîrî, tînyokon pepîn. Moropai tiaron nura kupî pî' warayo'kon ko'mamî imakui'pî pe teesenumenkato'kon yawîrî. Moropai kure'ne î' yu'se eesenumenkakon ko'mannî' ayemannekon ton. Mîrîrî ayemannekon neken anapurîpai awanîkon Paapa tapurî pra, mannî'kan mia' ke ikonekasa' yapurînenan warantî. Mîrîrî ye'nen isa'manta'pî warantî e'tî, mîrîrî ye'kakon yapurîya'nikon namai, imakui'pî anku'pai awanîkon namai. ⁶ Maasa pra mîrîrî ye'ka kupî pî' tîko'mansenon taruma'tî Paapaya kupî sîrîrî. ⁷ Pena amîrî'nikon ko'manpî'tî mîrîrî imakui'pî kupî pî'. Maasa pra penaron ayeserukon pî' aako'manpî'tî'pikon.

⁸ Tarîpai tamî'nawîrî mîrîrîkon rumakati. Eekore'mato'kon mararî pra teekore'mai awe'to'kon tiaronkon yarakkîrî rumakati. Ayewanmakon pe tiaronkon ku'to'ya'nikon rumakati. Moropai anî'rî eseurîma e'pai pra man tiaron winîkî imakui'pî pe. Mîrîrî ye'ka nura pî' teesurîmai pra e'tî. ⁹ Seru'ye' tiaronkon pî' tîwe'se pra e'tî. Maasa pra amîrî'nikonya penaron ayeserukon rî'pî rumaka'pî. Tamî'nawîrî imakui'pî anku'pî'pikon rumaka'pîya'nikon. ¹⁰ Moropai amenan ayeserukon ton yapîsî'pîya'nikon ayewankon ya'. Moropai morî pe amîrî'nikon kupî pî' Paapa ko'mamî sîrîrî, tîwarantî amîrî'nikon e'to'pe kai'ma, moropai tamî'nawîrî tepu'tîkonpa. ¹¹ Mîrîrî warantî amenan pe awanîkon ye'nen Judeu pe awanîkon ya, moropai Judeu pe pra awanîkon ya î' wani' awanî pepîn Paapa pia. Moropai amerekon pî'pikon ya'tîsa' to'ya ya, ya'tîsa' to'ya pra awanî ya, î' wani' awanî pepîn Paapa pia. Moropai pakko pe awanîkon ya, moropai eranne' pe awanîkon ya, moropai to' poitîrîtonon pe awanîkon ya, moropai to' poitîrî pe pra awanîkon ya, î' wani' awanî pepîn Paapa pia. Tîise Cristo ko'mamî ya, ayewankon ya' mîrîrî neken wani ipîkku pe. Maasa pra tamî'nawîronkon uurî'nikon yewan ya' Cristo ko'mamî.

¹² Paapa nîmenka'san pe awanîkon tîpemonkono pe. Morî pe tîwe'sanon pe awanîkon, insa'nama'san kure'ne. Mîrîrî ye'nen tiaronkon sa'namati. Tiaronkon winîkî morî ku'tî, moropai tiaronkon winîkî mî pe tîwe'se pra e'tî. Tîise eranmîra e'tî, moropai teekore'masen pe pra e'tî, î' rî etaya'nikon pî'. ¹³ Î' rî tiaronkon nîkupî awinîkî'nikon yapîtanî'tî, moropai î' ta'pî to'ya ku'tî aawanmîra'nikon. Tîwanmîra Uyepotorîkonya anku'pî'pikon imakui'pî kupî'pî warantî iku'tî. ¹⁴ Moropai mîrîrîkon tamî'nawîrî tauya mannî' yentai tîwe'sa'mamai ako'mantî tiaronkon pokonpe. Maasa pra mîrîrî e'sa'namato' weni, tamî'nawîrî morî pe aako'mamîkon tîmurukun pe.

¹⁵ Tamî'nawîrî amîrî'nikon wani Cristo pemonkono pe, tiwin pî' awanîkon tîise. Paapaya amo'ka'pikon morî pe aako'mamîkonpa tîmurukun pe. Mîrîrî ye'nen tîwanmîn Cristo winîpainon ko'manto'pe ayewankon ya' eturumakati, ayeserukon epu'tîkonpa. Moropai —Morî pe man, Paapa —taa pî' ako'mantî Paapa pî'. ¹⁶ Moropai Cristo yekare epu'tî pî' aako'mamîkon yu'se wai inî' panpî' epu'nen pe awanîkonpa. Moropai tamî'nawîrî mîrîrî anepu'tîkon ke tiaronkon yenupa pî' moropai to' panama pî' aako'mamîkon yu'se wai. Eserenkati Paapa maimu e'menukasa' erenkato' pî' moropai Paapa yapurîto' pî'. Moropai Jesus yeseru pî' teesurîmasen eren pî' eserenkati, Paapa yapurî pe. —Morî pe pu'kuru man Paapa —kai'ma eserenkati. ¹⁷ Mîrîrî tamî'nawîrî ikupîya'nikon mannî' moropai î' taaya'nikon mannî' warantî, iku'tî Uyepotorîkon Jesus maimu pe. Moropai ka'tî Paapa pî': —Jesus Cristo weni anna pîka'tîsa'ya nai morî pe —ka'tî Paapa pî'.

Î' Kai'ma Ko'mannî Amenan Uyeserukon Yarakkîrî

¹⁸ Tarîpai wîrî'sanyamî' tînyo kenankon panamauya sîrîrî. Anyokon maimu yawîrî tîwe'sen pe e'tî, wîrî'sanyamî'. Mîrîrî warantî ikupîya'nikon e'pai awanî, maasa pra mîrîrî yu'se Uyepotorîkon wani ye'nen.

¹⁹ Moropai warayo'kon tîno'pî kenankon panamauya sîrîrî. Ano'pikon sa'namati. To' ekore'mato' ton tepose pra morî pe e'tî to' yarakkîrî.

²⁰ Taripai moreyami' panamauya siriri Cristo pemonkonon pe si'ma anukupikon ton pi'. Ayunkon moropai asankon maimu yawiri iku'ti. I' taasa' to'ya ya, to' maimu yawiri iku'ti. Maasa pra miriri waranti ikupiya'nikon ya, Paapa ka' pon wakiri pe awani.

²¹ Taripai amiri'nikon to' yunkonyami' panamauya siriri. Imakui'pi anmukukon nikupi yako'menkaya'nikon yai, inkamoro tekatonkai pra e'ti, tise to' pika'tiya'nikon yuwati, to' esewankono'ma namai.

²² Taripai amiri'nikon tikarawai' kenankon panamauya siriri. Akaraiwarikon maimu yawiri e'ti tami'nawiron anukupikon pi'. —Uyera'maiya ye'nen ikupiuya aatausinpato'pe —kai'ma, teesenumenkai pra. Tise imaimu yawiri iku'ti ayera'maiya'nikon pra tise. Cristo pemonkonon pe awanikon ye'nen, yairi iku'ti. Maasa pra miiki'ri namaya'nikon ye'nen. ²³ Tami'nawiron i' ri anukupikon kupiya'nikon ya, iku'ti taatausinpai pu'kuru. Mori pe esenyaka'mati Uyepotorikon ton pe, warayo'kon ton pe pra neken. ²⁴ Maasa pra Uyepotorikonya arepakon kupi epu'tiya'nikon. Tipemonkonoyami' pia itiri tiuya ta'pi tiuya pantakaiya yai yapi'siya'nikon kupi siriri. Maasa pra Uyepotorikon pe Cristo wani ye'nen, miiki'ri ton pe esenyaka'makon miriri. ²⁵ Moropai manni'kan imakui'pi kupitiponkon pemonkonyami' tepu'se pra, inkamoro repaiya kupi siriri e'taruma'tito' ke, to' nikupi'pi wenai. Maasa pra Paapaya tironkon yuwa'ka pepin, tise tami'nawiri to' taruma'tiya.

4

¹ Taripai manni'kan tipoitiri kenankon panamauya siriri. Yairi e'ti apoitirikon pi', mori pe to' konekaya'nikon yuwati. Maasa pra moro man ayepotorikon ton ka' po. Miiki'riya ayera'makon.

Panamanto'

² Ako'manti tiwiri eepiremakon pi'. Moropai i' kai'ma taaya'nikon, manni' amaimukon pi' teesenumenkai epi'remati. Mori pe man Paapa, ka'ti eepiremato'kon ya'. ³ Moropai eepiremakon ya, anna pona epi'remati. Paapaya timaimu ekaremeki annaya pata'se' ton tiito'pe. Moropai Cristo yekare, siriri ti'pose ani' nepu'ti pepin ekareme'to'pe annaya epi'remati. Miriri wenai uuri wani siriri tari atarakkannito' ta. ⁴ Miriri ye'nen epi'remati uuriya Cristo yekare ekareme'to'pe aronne panpi', mori pe epu'to'pe to'ya. Miriri waranti ekaremekiuya e'pai awani miriri. ⁵ Amiri'nikon niri tepu'se awanikon e'pai man manni'kan Paapa epu'nenan pepin yarakkiri eeseurimakon ya. Moropai Cristo yekare ekaremeki yuwati, to' yarakkiri eeseurimakon kaisari. ⁶ Tironkon yarakkiri eeseurimakon ya, mori pe eseurimati, ini' panpi' amaimukon anetapai to' e'to'pe. Moropai inkamoro eseurima yai, yairi to' maimu yuuku epu'tiya'nikon yu'se wai.

Ti'winkano'pi Pe Paulo Esekareme'to'

⁷ Uyonpakan, uwakirikon pu'kuru Ti'quico, esenyaka'ma'pi yairi pu'kuru uyarakkiri, Uyepotorikon esenyaka'mato' pi'. Miiki'riya tami'nawiri amiri'nikon pi' uyekare ekaremeki. ⁸ Miiki'ri yarimauya siriri akore'ta'nikon ayausinpai'nikon atitito'pe. Moropai tami'nawiri tari anna ko'mami ekareme'to'peiya, aatausinpakonpa. ⁹ Miiki'ri yarakkiri Onesimo witi, manni' uwakiri moropai yairi tiwe'sen. Miiki'ri wani ayonpakan, akore'ta'nikon tiiko'mansen pe. Inkamoroya tami'nawiri i' kai'ma tari tiwe'ku'sen ekaremeki api'nikon.

¹⁰ Taripai Aristarco, uyarakkiri tiwe'sen atarakkannito' ta, miiki'riya timaimu yarima siriri aapia'nikon. Moropai Marcos, Barnabe yakon manen, miiki'riya niri timaimu yarima. Miiki'ri yekare epu'ti pi' naatii akore'ta'nikon tuuti pi' eeseurimasa'. Miriri ye'nen aakore'ta'nikon eerepami yai mori pe mapi'ti. ¹¹ Moropai Josue manni' Justo kai'ma tesa'sen, miiki'riya niri timaimu yarima aapia'nikon. Uyarakkiri teesenyaka'masanon kore'ta insamoro neken wani Judeuyami' pe. Insamoroya kure'ne upiika'ti'pi, i' kai'ma tesa'kon pe Paapa wani epu'to'pe pemonkonyami'ya ekaremeki pi'. ¹² Moropai Epafras, manni' ayonpakan akore'ta'nikon tiwe'sen, miiki'ri wani Jesus Cristo poitiri pe. Miiki'riya niri timaimu yarima aapia'nikon. Miiki'ri epi'rema ko'manni'pi. Paapa pi' esati pi' aako'mami kure'ne amiri'nikon ton pe. Esatiya innape Paapa kupi pi' aako'mamikonpa tiwiri. In'i panpi' epu'nen pe eenakonpa moropai i' taasa' Paapaya yawiri ikupikonpa kai'ma eepirema ko'manni'pi. ¹³ Epu'ti pi' wai miiki'ri esenyaka'ma'pi yeseru. Sa'man kupi'piya amiri'nikon tonpe moropai Laodicéia ponkon moropai Hierápolis ponkon tonpe niri. Miriri epu'ti pi' wai. ¹⁴ Taripai uwakirikon pu'kuru Lucas, manni' pri'yawonkon pepin pi' teesenyaka'maseny, moropai Demasya niri timaimu yarima pi' man. ¹⁵ Moropai umaimu yarima pi' wai uyonpakan Laodicéia ponkon pia, moropai Ninfa pia niri moropai manni'kan itewi' ta teeperepi'senon pia yarima pi' wai.

¹⁶ Siriri kaareta erenkasa'ya'nikon ti'po, marimatii Laodicéia ponkonya niri erenkato'pe. Moropai Laodicéia pona niri unarima'pi erenkaya'nikon e'pai man.

¹⁷ Moropai ka'ti Arquivo pi': —Ankupî pe Paapa nîrîrî'pî, mîrîrî kupî pi' ako'mankî mori pe, tamî'nawîrî yaretî'kaya pikîrî —ka'ti ipî'.

¹⁸ Tarîpai sîrîrî menukauya sîrîrî uyenya ke pu'kuru. Umaimu man aapia'nîkon. Aawanmîra'nîkon uuri kî'ku'ti tîise atarakkannîto' ta wani pi' enpenatati. Moropai tauya Paapa pi': —Morî pe to' pîremakî, Paapa —tauya.

SĪRĪRĪ KAARETA E'MAI'NON PAULO NĪMENUKA'PĪ TESSALŌNICA PONKON PIA

SĪrĪrĪ kaareta menuka'pĪ Pauloya innape Jesus ku'nenan Tessalōnica ponkon pia. Inkamoroaya itekare eta'pĪ Pauloya ekaremekĭ yai, miarĭ atĭisa' yai. MĪrĪrĪ yai innape ikupĭ'pĪ to'ya, Judeuyamĭ' yonpakon moropai Judeuyamĭ' pepĭn yonpakon. Miarĭpai tuutĭisa' tĭpo Pauloya Timŏteo yarima'pĪ to' pia, inkamoro meruntĭtannĭ'to'peiya. Timŏteo enna'posa' yai Paulo pia, inkamoro yekare ekaremekĭ'pĭiya. Taatausinpai eta tĭuya pe sĪrĪrĪ kaareta menuka'pĪ Pauloya.

Paulo eseurĭma itakon ite'ka Cristo ii'to' pĪ'. Moropai innape iku'nenan panamaiya mĪrĪrĪ weiyu nĭmĭkĭ pĪ' to' ko'manto'pe. Morĭ pe to' ko'mamĭ e'pai awanĭ, imaku'pĪ tĭku'se pra, maasa pra ĭ' pensa Cristo iipĭ eesepu'tĭ pepĭn.

¹ Uurĭ Pauloya sĪrĪrĪ kaareta menuka sĪrĪrĪ Silas moropai Timŏteo pokon pe tĭise uupia to' tĭise. SĪrĪrĪ kaareta yarimauya sĪrĪrĪ aapia'nĭkon uyonpayamĭ', Tessalōnica ponkon. AmĪrĭ'nĭkon Uyunkon Paapa moropai Uyepotorĭkon Jesus Cristo pemonkono pe tĭwe'sanon pia yarimauya sĪrĪrĪ.

Morĭ pe Paapa e'to' wanĭ aapia'nĭkon yu'se anna man. Moropai tĭwanmĭra awe'to'kon ke arepaiya'nĭkon yu'se anna man.

Tessalōnica Ponkon Ko'manto' Pĭ' Paulo Eseurĭma

² Tĭwĭrĭ rĭ taapĭtĭ annaya Paapa pĪ': —Morĭ pe man, Paapa, inkamoro Tessalōnica ponkon ayapurĭnenan wenai. AmĪrĭ'nĭkon pona anna epĭrema ko'mannĭpĪ. ³ Taa annaya Paapa Uyunkon pĪ': —Inkamoro esenyaka'ma ko'mannĭpĪ innape aku'sa' tĭuya'nĭkon ye'nen. Mararĭ pra to' esenyaka'ma amĪrĭ ton pe, asa'nama tĭuya'nĭkon ye'nen. Moropai Uyepotorĭkon Jesus Cristo iipĭ nĭmĭkĭ pĪ' to' ko'mamĭ teeseta'kai pra, Paapa. Morĭ pe man —taa annaya sĪrĪrĪ Paapa pĪ', apĭ'nĭkon anna enpenata ye'nen.

⁴ Uyonpayamĭ', Paapa nĭsa'namakon, amĪrĭ'nĭkon menka'pĪ Paapaya tĭmĭrĭ ton pe epu'tĭ pĪ' anna man. ⁵ Maasa pra itekare ekaremekĭ annaya yai, meruntĭ ke ekaremekĭ'pĪ annaya anna maimu ke neken pra, tĭise Morĭ Yekaton Wannĭya anna meruntĭrĭ ton tĭrĭ'pĪ, innape ikupĭkonpa, yairĭ awanĭ epu'tĭkonpa. ĭ' kai'ma anna ko'mamĭ'pĪ akore'ta'nĭkon anna wanĭ yai, epu'tĭ pĪ' naatĭi. AmĪrĭ'nĭkon pĭika'tĭ ton pe anna ko'mamĭ'pĪ. ⁶ MĪrĪrĪ yai anna yeseru era'masa'ya'nĭkon ye'nen, mĪrĪrĪ warantĭ aako'mamĭkon pia'tĭ'pĪ anna yeseru kupĭ pĪ', moropai Uyepotorĭkon Jesus yeseru kupĭ pĪ' nĭrĭ. MĪrĪrĪ warantĭ itekare yapĭsĭ'pĭya'nĭkon moropai mĪrĪrĪ wenai kure'ne awe'taruma'tĭ'pĭkon. Mĭwĭnĭ tĭise aatausinpatō'kon ton tĭĭpĭtĭ'pĪ Morĭ Yekaton Wannĭya. ⁷ MĪrĪrĪ ye'nen amĪrĭ'nĭkon ko'mamĭ warantĭ iko'manpai tamĭ'nawĭronkon Paapa pemonkonoyamĭ' ena'pĪ, Macedōnia pata ponkon moropai Grĕcia pata ponkon. ⁸ Maasa pra amĪrĭ'nĭkon wenai Paapa maimu etasa' Grĕcia pata ponkonya moropai Macedōnia pata ponkonya. Moropai inĭ' panpĭ' pata kaisaronkonya etasa' ĭ' kai'ma innape Paapa kupĭ'pĭya'nĭkon yekare eta'pĪ to'ya. MĪrĪrĪ warantĭ ayekarekon epu'tĭ tamĭ'nawĭronkonya annaya ekaremekĭ pra tĭise. ⁹ Maasa pra mĪrĪrĪ ekaremekĭ pĪ' to' ko'mamĭ amĪrĭ'nĭkon pĪ'. ĭ' kai'ma anna yapĭsĭ'pĭya'nĭkon morĭ pe, moropai ĭ' kai'ma mia' ke ikonekasa' anapurĭkon ton pe rumaka'pĭya'nĭkon, Paapa yapurĭkonpa. Moropai ĭ' kai'ma Yairon, Paapa Tĭiko'mansen poitĭrĭ pe eena'pĭkon ekaremekĭ pĪ' to' ko'mamĭ. ¹⁰ Moropai ĭ' kai'ma Paapa munmu enna'poto' ka' poi nĭmĭkĭ pĪ' awanĭkon ekaremekĭ pĪ' to' ko'mamĭ. Mĭkĭrĭ munmu, inĭ'mĭ'sa'ka'pĪ sa'manta'san kore'tapai, mĭkĭrĭ Jesus wanĭ Upĭika'tĭnenkon pe. Mannĭ' wei yai, pemonkonyamĭ' yenumĭ tĭuya yai, uurĭ'nĭkon yenumĭiya pepĭn upĭika'tĭsai'ya'nĭkon ye'nen.

2

Tessalōnica Po Teesenyaka'mato' Pĭ'

Paulo Eseurĭma

¹ Uyonpayamĭ', akore'ta'nĭkon anna wanĭ yai, anna esenyaka'ma'pĪ e'sa' pra man ĭ' pe pra rĭ. MĪrĪrĪ epu'tĭ pĪ' naatĭi. ² Akore'ta'nĭkon anna erepamĭ rawĭrĭ, anna e'taruma'tĭ'pĪ epu'nenan amĪrĭ'nĭkon Filĭpos cidaderĭ po. Miarĭ inkamoro Filĭpos ponkon eseurĭma'pĪ ĭrĭ pe anna winĭkĭi. Mĭwĭnĭ tĭise anna erepamĭ'pĪ aapia'nĭkon, moropai Paapa winĭpainon itekare ekaremekĭ'pĪ annaya apĭ'nĭkon. Maasa pra Paapaya anna meruntĭtannĭ'pĪ'pĪ. ³ Esenku'tĭ'san pe pra anna wanĭ. Innape ekaremekĭ'pĪ annaya apĭ'nĭkon imaku'pĪ anku'pai pra awĭnĭkĭi'nĭkon. Moropai amĪrĭ'nĭkon anenku'tĭpai pra anna wanĭ. ⁴ Tĭise itu'se Paapa e'to' yawĭrĭ anna eseurĭma. Maasa pra tĭimaimu ekareme'to'pe annaya ta'pĭiya, maasa pra yairĭ ikupĭ

annaya epu'ti'piya. Siriri itekare ekareme'sa' annaya pra man pemonkonyami' yapuri pe, tiise ekaremeki' annaya Paapa yapuri annaya ye'nen. Manni' Paapa anna esenumenkato' epu'nen. ⁵ Miriri anna eseurimato' epu'nenan amiri'nikon. Mori pe amiri'nikon yausingpato'pe anna eseurimasa' pra man. I' yu'se anna wani wenai anna eseurimasa' pra man. Tiniru yu'se anna wani wenai anna eseurimasa' pra man. Miriri epu'ti' pi' Paapa man tami'nawiri. ⁶ Moropai anna eseurimato' wenai amiri'nikonya moropai tiaronkonya anna yapuri e'pai pra man.

⁷ Tiise anna wani Cristo naiponti'san pe. Miriri ye'nen i' ri esati annaya e'painon api'nikon tiise siriri tiise i' esa'sa' annaya pra man, akore'ta'nikon anna wani yai. Tiise anna wani'pi eranmira akore'ta'nikon manni' wiri' tinmuku kenanya tinmukuyami' sa'nama mori pe. Miriri waranti anna wani'pi amiri'nikon pokonpe. ⁸ Amiri'nikon sa'nama pi' anna man kure'ne. Miriri ye'nen itekare Paapa winipainon ekaremeki'pi annaya api'nikon. Moropai ini' panpi' ikupi'pi annaya. Itu'se anna e'to' tiku'se pra anna ko'mami'pi. Amiri'nikon piika'tipiti'pi annaya, kure'ne asa'namakon annaya ye'nen. ⁹ Uyonpayami', akore'ta'nikon itekare Paapa winipainon ekareme'piti' annaya yai, anna esenyaka'mapiti'pi kure'ne. Wei kaisari moropai ewaron kaisari anna yekkari yep'e ton pi', amiri'nikon winipai anna yekkari ton esati annaya namai. Miriri epu'ti' pi' naatii.

¹⁰ Amiri'nikon innape Jesus ku'nenan winiki anna ko'mami'pi yeseru epu'ti' pi' naatii. Mori pe anna ko'mami'pi yairi. Miriri ye'nen ani' eseurima eserike pra awani anna winiki. Miriri epu'ti' pi' naatii tami'nawiri moropai Paapaya niri epu'ti' pi' man. ¹¹ Moropai epu'ti' pi' naatii i' kai'ma tiwan pi' awanikon tanne, amiri'nikon panama'pi annaya, manni' warayo'ya tinmukuyami' panama waranti. ¹² Itu'se Paapa e'to' yawiri aako'mamikonpa apanama'pikon annaya. Moropai ameruntitanni'pikon annaya innape iku'to'ya'nikon rumaka namai. Moropai kure'ne ayeka'nunka'pikon annaya Paapa wakiri pe ayeserukon enato'pe, manni' Paapa uuri'nikon yannotipon tipemonkono pe e'nito'pe moropai ipikku pe tiwe'to' yarakkiri ko'mannito'pe, mori a'ka ta.

¹³ —Mori pe man —taa annaya Paapa pi', maasa pra akore'ta'nikon anna wani yai, anna nekaremeki'pi itekare kupi'piya'nikon innape. Miriri ku'sa'ya'nikon pra awani anna maimu pe, tiise api'nikon Paapaya taasa' waranti ikupi'piya'nikon. Seru' pepin, miriri Paapa maimu pu'kuru wani, innape man. Miriri ye'nen Paapa esenyaka'ma ko'mannipi amiri'nikon innape tikupitiponkon yewan ya'. ¹⁴ Uyonpayami', ayonpakonya amiri'nikon taruma'ti'pi. Miriri waranti Judeuyami'ya tonpakon innape Jesus ku'nenan, Paapa pemonkonoyami' taruma'ti'pi niri. Miriri e'kupi'pi miari manni' Judeia pata po amiri'nikon kore'ta awe'kupi' waranti. ¹⁵ Inkamoro Judeuyami'ya Uyepotorikon Jesus wi'pi moropai penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' nuri'tiyami' wi'pi niri. Inkamoroya ri anna taruma'ti'pi. Paapa wakiri pe pra inkamoro nikupi'pi wani. Iteyaton pe to' wani, moropai pemonkonyami' yeyaton pe niri to' wani. ¹⁶ Miriri ye'nen inkamoroya itekare e'pika'tinto' yekare ekaremeki' annaya yu'se pra to' wani Judeuyami' pepin pi'. Miriri tinkupikon imaku'pi wenai, ini' panpi' ikupi'pi' to' ko'mami Paapa eseta'ka pikiri. Miriri ye'nen Paapaya to' yenumi pe man apo' ya'.

Tessalônica Cidaderi Pona Itipai Paulo Wani.

¹⁷ Uyonpayami', marari anna ko'mami akore'tapai'nikon tuutti. Tiise aminke anna wani pi' tiwi akupikon annaya pra man. Anna esenumenkato' man amiri'nikon yarakkiri moropai anna enpenatan pi' man api'nikon. Miriri ye'nen itipai anna wani siriri, kure'ne amiri'nikon anera'mapai anna wani ye'nen. ¹⁸ Enna'popai anna wani'pi akore'ta'nikon ini'ri. Moropai uuri wani'pi enna'popai. Miriri ye'nen tu'ke ite'ka enna'po yuwa'piuya tiise siriri tiise Makuiya umanepapiti'pi enna'po namai. ¹⁹ Amiri'nikon anera'mapai anna wani kure'ne maasa pra amiri'nikon niri wani anna atausinpatope tiaronkon innape ikupitiponkon kore'ta. Uyepotorikon Jesus iipi yai, anna atausinpa kupi siriri, maasa pra innape Jesus kupi'piya'nikon ekaremeki' annaya wenai. ²⁰ Miriri ye'nen amiri'nikon yapuri annaya, anna atausinpatope awanikon ye'nen.

3

¹ Amiri'nikon anera'mapai anna wani kure'ne yapitanipi annaya yentai awani. Miriri ye'nen anna esenumenkapi uuri e'nimi tiwinsari Atena cidaderi po. ² Moropai uyonpakon Timoteo yarima'pi annaya aapia'nikon. Miikiri esenyaka'ma'pi anna pokonpe Paapa maimu itekare ekaremeki'pi', Uyepotorikon Jesus Cristo pi' teeserumasesen. Miikiri yaiponti'pi annaya amiri'nikon yausingpai moropai apiika'ti'nikon innape iku'to'ya'nikon pi'. ³ Maasa pra awe'taruma'fikon wenai innape ikupiya'nikon pra awanikon namai. Amiri'nikonya epu'ti' i' kai'ma itu'se Paapa e'to' yawiri e'taruma'tin. ⁴ Amiri'nikon kore'ta anna wani yai, miriri ekaremeki'pi annaya api'nikon e'taruma'tin kupi. Miriri ye'nen

epu'tiya'nikon mîrîrî ye'ka e'kupî yai akore'ta'nikon. ⁵ O'non ye'ka pe aako'mamîkon epu'tiuya pra wani'pî. Mîrîrî yapîtanîpuya eserîke pra awani'pî. Mîrîrî ye'nen Timóteo yarima'pîuya ayekarekon epu'se attîto'pe, innape Jesus kupî pî' aako'mamîkon epu'se attîto'pe. Makui, uyeka'nunkanenkonya ataruma'tîsa'kon wenai irumaka'pîya'nikon kai'ma esenumenka'pî. Mîrîrî wenai i' pe pra rî anna esenyaka'mato' kupîya'nikon kai'ma wani'pî.

To' Yekare Enepi'pî Timóteoya Paulo Pia.

⁶ Tîise Timóteo erepansa' wani'pî Tessalónica cidaderî poi. Mîkîrîya ayekarekon enesa' wani'pî morî pe, i' kai'ma innape ikupî pî' aako'mamîkon yekare. Moropai i' kai'ma eeti'noko'makon mîrîrî ekaremekî'pîiya. Moropai anna pî' awenpenatapîfikon anna anera'mapai awanîkon ye'nen. Mîrîrî warantî amîrî'nîkon anera'mapai anna wani'pî. ⁷ Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', anna e'taruma'tî ye'ka pe ayekarekon etasa' annaya wenai, anna atausinpa amîrî'nîkon pî'. Maasa pra innape iku'to'yakon wenai, anna atausinpan pî' man. ⁸ Mîrîrî ye'nen, innape ikupî pî' aako'mamîkon etasau'ya wenai anna ko'mamî sîrîrî taatausinpai. Mîrîrî warantî ikupî pî' aako'mamîkon ya uyepotorîkon ton pe, anna ko'mamî taatausinpai. ⁹ Mîrîrî ye'nen awenai'nîkon anna atausinpa ye'nen —Mori pe man —taa annaya Paapa pî'. ¹⁰ Mîrîrî warantî anna epîremapîti wei kaisarî moropai ewaron kaisarî kure'ne teeseka'nunkai. Maasa pra amîrî'nîkon anera'mapai anna wani' ayenupato'konpe annaya. Inî' panpî' innape iku'to'ya'nîkon e'to'pe yairî.

¹¹ Uyunkon Paapaya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya anna ye'marî ton ekaremekî yu'se anna wani, amîrî'nîkon era'mapî'se anna wîtîto'pe. ¹² Inî'rî itu'se wani Uyepotorîkonya inî' panpî' awe'sa'namato'kon ton tîrî yu'se wani, i' kai'ma tamî'nawîronkon sa'namato'ya'nîkon e'to'pe. Mîrîrî awe'sa'namato'kon wani kure'ne i' kai'ma kure'ne asa'nama'pikon annaya warantî yu'se anna wani. ¹³ Moropai ameruntîrikon ton tîrî Paapaya yu'se anna wani, morî pe awanîkonpa, imakui'pî ton pra awanîkonpa Jesus Cristo iipi yai, tamî'nawîronkon tîpemonkonoyamî' pokonpe aai'pî yai.

4

Paapa Wakîri Pe Ko'mannî Pî' Paulo Eseurîma.

¹ Tarîpai uyonpayamî', i' kai'ma ayeserukon e'pai awani'pî' ayenupa'pikon annaya Paapa wakîri pe awanîkonpa epu'tiya'nîkon. Moropai morî pe aako'mamîkon mîrîrî warantî. Mîrîrî ye'nen esatî annaya sîrîrî moropai apanamakon annaya sîrîrî Uyepotorîkon Jesus maimu pe, mîrîrî kupî pî' ako'mantî. ² Maasa pra ayenupa'pikon annaya Uyepotorîkon Jesus maimu pe. Mîrîrî epu'nenan amîrî'nîkon.

³ Morî pe aako'mamîkon yu'se Paapa wani. Morî pe awanîkonpa tamî'nawîrî imakui'pî ton pra tiaronkon wîrî'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra, tiaronkon warayo'kon yarakkîrî tîwe'se pra. ⁴ Tiwin pî' sî'ma amîrî'nîkon esenumenka e'pai awani' aano'pîtakonpa tiwinan neken wîrî' yarakkîrî, morî pe, Paapa wakîri pe awanîkonpa. Moropai nura pe pra aako'mamîkon, ayonpayamî' wakîri pe nîrî awanîkonpa. ⁵ Tu'kankon wîrî'sanyamî' yarakkîrî tîwe'se pra, tu'kankon warayo'kon yarakkîrî tîwe'se pra, Paapa epu'nenan pepînya ikupî manni' warantî pra aako'mamîkon yu'se Paapa wani. ⁶ Mîrîrî warantî ayonpakon winikî imakui'pî kupîya'nîkon yu'se pra Paapa wani, to' no'pîtonon yarakkîrî tîwe'se pra. Mîrîrî ta'pîuya pena apî'nîkon inî'rî tauya sîrîrî. Mîrîrî ye'ka ku'nenan taruma'tî Uyepotorîkonya pe man. ⁷ Maasa pra Paapaya uyannosa'kon pra man mîrîrî ye'ka ku'to'pe. Tîise uyanno'pîya'nîkon morî pe ko'mannîto'pe imakui'pî ton pra. ⁸ Mîrîrî ye'nen anti'ya sîrîrî esenupanto' yewanmîrî ya, pemonkonya yenupanto' yewanmîrîya pepîn, tîise Paapaya yenupanto' yewanmîrîya, manni' Paapa amîrî'nîkon repanen Morî Yekaton Wannî ke. «Mîrîrî ye'nen mîrîrî ye'ka ku'nenan taruma'tîiya pe man.»

⁹ Inî'rî amîrî'nîkon pia kaareta anmenukapai pra wai, awe'sa'namato'kon pî' teeseurîmasen. Maasa pra Paapaya ayenupa'pikon yawîrî ikupî pî' aako'mamîkon ye'nen, i' kai'ma tiaronkon sa'namaya'nîkon ye'nen. ¹⁰ Mîrîrî awe'sa'namato'kon ke tiaronkon sa'namaya'nîkon Macedônia pata po. Mîrîrî ye'nen tauya uyonpayamî', mîrîrî kupî pî' ako'mantî inî' panpî'.

¹¹ Tîiwanmîra aako'mamîkon yuwatî. Eesenyaka'mato'kon pî' morî pe e'tî, tiaronkon esenyaka'mato' ya' teewonpî'se pra. Tîise teesenyaka'mai neken eporîya'nîkon, tiaronkon pî' i' esatî pî' tîwe'se pra. Pena mîrîrî ta'pî annaya yawîrî ako'mantî. ¹² Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, tiaronkon innape Paapa ku'nenan pepînya ayeserukon era'ma. Mîrîrî wenai ayapurîkon to'ya. Moropai mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, ayekkarikon ton eporîya'nîkon aawarîrî'nîkon tiaronkon pî' tesa'se pra.

Uyepotorîkon I'to' Yekare Pî' Eeseurîma.

¹³ Uyonpayamí, isa'manta'san yekare pí' anna eseuríma sírírí yairí awaní epu'tíkonpa. Í' kai'ma manni'kan isa'manta'san waní kupí ekaremekúya, maasa pra teesewankono'mai awaníkon namai. Manni'kan innape Paapa ku'nenan pepín, sa'manta'san e'mí'sa'ka pe pra tíwe'ku'sanon esewankono'ma warantí awaníkon namai ekaremekúya sírírí. ¹⁴ Tíise uurí'nikon innape Jesus sa'manta'pí ku'nenan moropai awe'mí'sa'ka'pí ku'nenan. Mírírí warantí innape Paapaya Jesus enepí epu'tí'nikon. Manni'kan innape iku'nenan sa'mantasa' pokonpe aapí epu'tí'nikon. ¹⁵ Uyepotoríkonya taasa' yawírí apí'nikon taa annaya sírírí see warantí: Uyepotoríkon ii'to' weiyu yai, uurí'nikon enen tíwe'sanon wítí pepín iipia, isa'manta'san rawírí. Tíise isa'manta'san wítí e'mai' pe. ¹⁶ Maasa pra Uyepotoríkon iipí yai, imaimu eta kupí sírírí moropai inseríyamí' yepotorí e'mai'non maimu eta moropai Paapa waiyi eta kupí sírírí. Mírírí yai inkamoro innape Jesus Cristo ku'nenan sa'manta'san pími'sa'kaiya kupí típonaya e'mai' pe. ¹⁷ Mírírí típo inkamoro ye'ma'pí pí' uurí'nikon enen tíwe'sanon eseporí kupí sírírí to' pokonpe e'nító'pe'nikon katupuru po. Mírírí yai to' pokonpe eseporí'nikon kupí sírírí Uyepotoríkon pokonpe. Moropai mírírí típo ipatkarí ko'manní kupí sírírí yarakkírí. ¹⁸ Mírírí ye'nen sírírí tauya manni' pí' taatausinpai e'tí. Meruntí ke e'tí. Tiaronkon meruntítanní'tí teesewankono'mai to' waní namai isa'manta'san yekare pí'.

5

Tíwarí E'pai Awaní Uyepotoríkon Ii'to' Pí'

¹ Uyonpayamí, í' pensa Uyepotoríkon ii'to' weiyu eseporí ekaremekúya e'pai pra man, maasa pra esepu'tí pra awaní epu'tí pí' naaftí. ² Mírírí epu'tíya'nikon morí pe Uyepotoríkon ii'to' weiyu manni' ama'ye' iipí warantí. Maasa pra tuipí ekaremekúya pepín. Tíise inímíki pra tíise aapí. Mírírí warantí inímíki pra tíise, Uyepotoríkon iipí pe man. ³ Mírírí yai tíiko'mansenon pemonkonyamí'ya taa kupí sírírí: —Tami'nawírí man morí pe. Morí pe ko'manní man í' e'kupí pra —taa to'ya. Tíise mírírí yai ka'ne' pe to' e'taruma'títo' waní kupí sírírí. Manni' wírí' more yan pe tíwe'sen moronta ka'ne' pe inímíkiya pra tíise, ne'ne' pe eena. Mírírí warantí e'taruma'tínto' waní pe man. Aní' esuwa'ka eseríke pra awaní pe man.

⁴ Tíise uyonpayamí, amírí'nikon innape Jesus ku'nenan ko'manto' awaní, manni'kan imakui'pí kupí pí' tíiko'mansenon ko'mamí warantí pra. Mírírí ye'nen Uyepotoríkon iipí yai, aawanmíra'nikon awaníkon pepín, inímíki pí' aako'mamíkon ye'nen. Ama'ye' iipí warantí pra aapí. ⁵ Tami'nawírí amírí'nikon ko'manto' waní Paapa pemonkonon pe a'ka ta tíiko'mansenon pe. Mírírí ye'nen morí pe aako'mamíkon, morí ayeserukon tírumakai pra. Ewaron ta tíiko'mansenon paakokon ko'mamí warantí pra ko'mannító' waní. Imakui'pí kupí pí' ko'manní pepín. ⁶ Mírírí ye'nen uurí'nikon waní e'pai pra man manni'kan tíwe'hasanon warantí. Maasa pra tíwe'hasanon waní inímíki to'ya pra. Inkamoro warantí pra uurí'nikon e'pai waní. Tíise enpen moropai tíwarí ipí' e'nípai'nikon. ⁷ Inkamoro tíwe'hasanon wetun ewaron ya'. Moropai ewaron ya' nírí teetínsenonya tíwukokon enírí teetínmíkonpa. ⁸ Tíise mírírí warantí pra uurí'nikon e'pai awaní. Maasa pra ewaron ya' tíiko'mansenon pepín uurí'nikon, Jesus nímíki pí' ko'manní ye'nen. Mírírí ye'nen innape ikupí pí' ko'mannípai'nikon. Paapa sa'nama pí' ko'mannípai'nikon, moropai inímíki pí' ko'manpai'nikon. Manni' suraraya típon sa'man moropai tarakko yeka'ma teeyatonya tíwí namai, mírírí warantí Makuiya utí'kakon pepín maasa pra epu'tí, Jesusya upíika'tí'nikon iwínípai, innape iku'sa' wenai moropai Paapaya usa'namakon wenai.

⁹ Maasa pra Paapaya uurí'nikon menkasa' pra man uurí'nikon taruma'típa kai'ma. Tíise umenka'píya'nikon Uyepotoríkon Jesus Cristo wenai e'píika'tínto'pe. ¹⁰ Míikírí Cristo sa'manta'pí uurí'nikon ton pe, tíipia ko'mannító'pe. Í' pensa tuipí yai, aapí enen e'ní tanne, míiwíni pra awaní ya, isa'manta'san pe e'ní tanne aapí ya, í' waní' awaní pepín. Iipia ko'manní. ¹¹ Mírírí ye'nen atausinpatí mírírí pí' moropai tiaronkon meruntítanní'tí, mírírí ikupí pí' aako'mamíkon manni' pí'.

Tíwin Kono'pí Pe To' Panama Pauloya.

¹² Uyonpayamí, esatí annaya apí'nikon kure'ne. Manni'kan akore'ta'nikon teesenyaka'masanon Uyepotoríkon níménka'san ayenupanenkon pe, apanamanenkon pe, inkamoro namatí. ¹³ Inkamoro ayenupanenkon konekatí morí pe. Moropai to' sa'namatí akore'ta'nikon to' esenyaka'ma wenai. Ako'mantí tíwanmíra tiaronkon pokonpe. ¹⁴ Iní' panpí' esatí annaya sírírí see warantí: Manni'kan pemonkonyamí' esenyaka'makoi'kon pepín panamaya'nikon yu'se anna waní, enya'ne to' waní namai. Moropai eranne' pe tíwe'sanon meruntítanní'píya'nikon yu'se anna waní, eranne' pe to' waní namai. Moropai a'tu'míra tíwe'sanon píika'tíya'nikon yu'se anna waní, imakui'pí kupí to'ya namai. Moropai tami'nawíronkon pokonpe morí pe awaníkon yu'se anna waní teekore'mai pra to' pokonpe. Tíise morí pe eeseurímakon to' pokonpe. ¹⁵ Imakui'pí kupí tiaronya ya awiníki'nikon, itenta

imakui'pi kî'ku'ti. Tîise morî pe aako'mamîkon yarakkîri yuwatî. Moropai tamî'nawîronkon yarakkîri morî pe e'ti.

¹⁶ Taatausinpai ako'mantî. ¹⁷ Eepîremakon pi' ako'mantî tîwîrî, tîrumakai pra. ¹⁸ Moropai “morî pe man Paapa”, ka'ti tamî'nawîrî aapia'nîkon tui'sen pi'. Mîrîrî taaya'nîkon yu'se Paapa wanî, Jesus Cristo pemonkono pe awanîkon ye'nen.

¹⁹ Morî Yekaton Wannî esenyaka'mato' akore'ta'nîkon kî'ma'tanî'ti. ²⁰ Paapa maimu ekareme'nenan nekaremekî kîsewanmarîti. ²¹ Tamî'nawîrî aneta'pîkon itekare yako'menkatî. O'non wanî morî pe tîwe'sen pe, mîrîrî morî epu'tiya'nîkon ya, mîrîrî yarakkîri ako'mantî. ²² Moropai imakui'pi pe tîwe'sen epu'tiya'nîkon ya, mîrîrî yu'se pra e'ti.

²³ Mannî Paapa tîwanmîn esa' pe tîwe'senya akupîkon yu'se wai imakui'pi ton pra. Moropai ayekatonkon moropai ayewankon moropai ayesa'kon kupîiya yu'se wai morî pe Uyepotorîkon Jesus Cristo ii'to' weiyu yaino ton pe. ²⁴ Mîrîrî kupî mîkîrî uyannokontîponya, î' taasa' tîuya yawîrî. Maasa pra seru'ye' pepîn mîkîrî.

²⁵ Uyonpayamî', anna pona nîrî epîrematî. ²⁶ Uyonpayamî', umaimu man amîrî'nîkon pia. ²⁷ Esatîuya sîrîrî tamî'nawîronkon uyonpayamî'ya eta tanne, sîrîrî kaareta erenkaya'nîkon yu'se wai itu'se Uyepotorîkon wanî ye'nen.

²⁸ Morî pe Uyepotorîkon Jesus Cristo e'to' wanî aapia'nîkon yu'se wai. Mîrîrî neken.

SÍRÍRÎ KAARETA ITAKON ITE'KA PE PAULO NÎMENUKA'PÎ TESSALÔNICA PONKON PIA

Tessalônica ponkon pia kaareta menuka'pî Pauloya itakon ite'ka. E'mai'non yapi'sa' tûuya'nîkon tîpo, morî pe epu'tî to'ya pra awanî'pî. Î' kai'ma Jesus iipî epu'tî tûuya'nîkon pra awanî ye'nen, to' esi'nîpî'pî. —Aasîrî Jesus ii'sa' man —kai'ma to' esenumenka'pî.

Mîrîrî ye'nen inî' panpî' Pauloya menuka'pî, morî panpî' epu'to'pe to'ya. Aasîrî Jesus ii'sa' pra awanî'pî. Maasa aai'pî pra tîise, imakui'sanya imakui'pî kupî inî' panpî'. Moropai Jesus iipî ya, inkamoro taruma'tîiya mararî pra, to' tîma'tanî'se.

Mîrîrî ye'nen Pauloya innape Jesus ku'nenan yeurîma see warantî: —Morî pe ako'mantî, eepîremakon pî' ako'mantî. Moropai Paapaya amîrî'nîkon ko'mannîpî morî pe, imakui'pî kupîya'nîkon namai.

¹ Uurî Pauloya sîrîrî kaareta menuka, Silas moropai Timóteo pokon pe tîise uupia. Uyonpayamî', aapia'nîkon Tessalônica cidaderî ponkon pia imenukauya. Amîrî'nîkon wanî Paapa, uyunkon pemonkono pe moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo pemonkono pe.

² Amîrî'nîkon repa to'ya yu'se anna man morî pe tîwe'to'kon ke moropai tîwanmîra tîwe'to'kon ke.

Awe'taruma'tîto'kon Wenai

Morî Pe Aako'mamîkon Kupî Sîrîrî

³ Uyonpayamî', awenai'nîkon Paapa yapurî annaya sîrîrî tîwîrî. Sîrîrî kupî pî' anna man maasa pra ayeserukon era'ma annaya wenai, inî' panpî' innape ikupî pî' aako'mamîkon ye'nen, moropai aawarîrî'nîkon tiaronkon sa'namaya'nîkon ye'nen. Mîrîrî ye'nen —Morî pe man —taa annaya Paapa pî'. ⁴ Mîrîrî ye'nen apî'nîkon anna eseurîma sîrîrî anna wakîrî pe pu'kuru Paapa yapurînenan pî' soosikon kaisarî. Anna eseurîma amîrî'nîkon pî' maasa pra tamî'nawîrî apona'nîkon tui'sen yapitanîpiya'nîkon ye'nen. Amaronkon epu'to'ya'nîkon moropai kure'ne awe'taruma'tîto'kon kore'ta innape ikupîya'nîkon ye'nen. Mîrîrî pî' anna wakîrî pe anna eseurîma.

⁵ See warantî esepu'tî yairî Paapa wanî. Apî'nîkon Paapa, uyesa'konya taa: —Î' pe pra rî awanîkon pepîn. Ewontî tarîwaya upata ya' —taiya. Mîrîrî ton pe awe'taruma'tîkon sîrîrî. ⁶ Yairî Paapa wanî maasa pra manni'kan amîrî'nîkon taruma'tîtîponkon taruma'tîiya kupî sîrîrî. ⁷⁻⁸ Tîise amîrî'nîkon erî'ka'to' ton tîrîiya kupî sîrîrî. Moropai anna erî'ka'to' ton nîrî tîrîiya anna e'taruma'tîto' winîpai. Mîrîrî kupîiya kupî sîrîrî î' pensa ka' poi Uyepotorîkon Jesus Cristo iipî yai tîpemonkonoyamî' inseriyamî' meruntikon pokonpe. Mîrîrî yai apo' kure'nan enepîiya kupî sîrîrî tarakkîrî manni'kan innape Paapa ku'nenan pepîn taruma'tîi. Moropai Uyepotorîkon Jesus maimu yawîrî pra tîiko'mansenon taruma'tîi aai'pî.

⁹ Inkamoro e'taruma'tî kupî sîrîrî mararî pra tînkupî'pikon imakui'pî yep'e'pî pe. Moropai inkamoro wanî aminke Uyepotorîkon pî', morî, meruntî piapai aminke to' ko'mamî ipatîkarî tîwe'taruma'tîkon pî'. ¹⁰ Mîrîrî kupî Paapaya pe man manni' tînekaremekî'pî weiyu yai, tîpemonkonoyamî', innape tîku'nenanya tapurîto'pe Jesus iipî yai. Mîrîrî yai kure'ne to' esenumenka ipî' taatausinpai. Amîrî'nîkonya nîrî yapurî mîrîrî inkamoro pokonpe, maasa pra innape itekare anna nekaremekî'pî ku'sa'ya'nîkon wenai.

¹¹ Mîrîrî ye'nen anna epîrema sîrîrî amîrî'nîkon pona. Esatî annaya Paapa pî', manni' Paapa amîrî'nîkon yannotîpon tîpia aako'mamîkonpa. Morî pe amîrî'nîkon kupîiya aapia'nîkon tîntîrî yapisîkonpa kai'ma esatî annaya. Innape Jesus kupîya'nîkon ye'nen, tamî'nawîron morî anku'pai awanîkon. Mîrîrî ye'nen ameruntîrîkon ton tîtîto'pe Paapaya esatî annaya mîrîrî kupîkonpa. ¹² Mîrîrî warantî tamî'nawîronkonya Uyepotorîkon Jesus yapurî morî ankupîkon wenai. Moropai ayapurîkon to'ya nîrî ipîkku pe akupî'pikon mîkîrîiya wenai. Maasa pra Paapaya moropai Uyepotorîkon Jesus Cristoya amîrî'nîkon repa'pî morî ke.

2

Paapa Yeyaton Pe Tîwe'sen

¹ Mîrîrî ye'nen, uyonpayamî', î' kai'ma Uyepotorîkon Jesus Cristo ii'to' weiyu ekareme'nen menukauya sîrîrî. Moropai î' kai'ma iipia epere'nî kupî ekaremekîuya sîrîrî apî'nîkon. ² Maasa pra teesenku'tîi awanîkon yu'se pra anna man, moropai teesi'nî'se awanîkon yu'se pra anna man. Tiaronkonya taa apî'nîkon: —Aasîrî Uyepotorîkon weiyu erepansa' man. Mîrîrî ekaremekî'pî itekare ekareme'nenya —taa to'ya. Moropai tiaronya ekaremekî'pî, Pauloya ekaremekî'pî, taa to'ya ye'nen. Innape kî'ku'tî mîrîrî itekare. ³ Tîise

inkamoro ye'kakonya ayenku'tito'kon pi' teesenku'tii awanikon e'pai pra man. Maasa pra Uyepotorikon ii'to' weiyu esepori rawiri, tu'kankon pemonkonyami' wani pe man Paapa yewanmirinenan pe. Maasa pra imaimu yawiri tiwe'sanon pe pra to' wani. Moropai tiwin pemonkon iipi pe man, Paapa yeyaton pe tiwe'sen. Tiise maasa miikiri ti'ka Paapaya pe man. ⁴ Miikiriya tami'nawironkon napuri yewanmiri. Moropai inkamoro yentai tiwani kai'ma eesenumenka. Miikiri wani kupi siriri Paapa pe e'pai tami'nawiron yentai. Paapa pe tiwani kai'ma eereuta kupi siriri Paapa soosiri ta ipata'se' ya, tami'nawironkon esa' pe tiwani kai'ma. Miikiriya taa kupi siriri: —Uuri Paapa —taiya kupi siriri.

⁵ Miriri pi' awenpenatakon pra naati? Siriri ekaremeki'piuya pena akore'ta'nikon wani yai api'nikon. ⁶ Miikiri pemonkon erepami akore'ta'nikon ma'nipanen moro man. Miriri ye'nen esepori pra aako'mami. Moropai ani' pe awani epu'ti pi' naati. Tiise miikiri esenpo pe man teesepoto' pata'pi weiyu yai, esenpo pe man. ⁷ Tiise aasiri Makui esenyaka'ma ko'mannipi siriri. Pemonkonyami'ya Paapa maimu yewanmiri emapu'ti pi' aako'mami ama' pe, ani'ya epu'ti pra. Tiise miikiri ima'napa pi' tiiko'manseny ima'napa ko'mannipi siriri, Paapaya timo'ka pikiri. ⁸ Miriri tiyo Paapaya imo'kasa' pata'pi ya, miikiri pemonkon, Paapa yeyaton esenpo pe man. Moropai miikiri pemonkon esenposa' tiyo, Uyepotorikon Jesus iipi. Miriri yai iwiya pe man timaimu ke. Tami'nawiri mori pe tiwe'to' ke tiwinari ima'tanipiya pe man. ⁹ Miikiri pemonkon Paapa yeyaton iipi pe man Makui meruntiri yarakkiri. Moropai miikiriya tu'kan tera'masen pepin kupi kupi siriri. Ikupi eserikan pepin kupi kupi siriri moropai esenumenkanto' kupi kupi siriri, pemonkonyami' yenku'ti ye'ka pe. ¹⁰ Miriri kupi kupi siriri pemonkonyami' ata'ka'ma'san yenku'tipa kai'ma imakui'pi pe. Inkamoro esenku'ti maasa pra yairon maimu anetapai pra tiwe'sa'kon wenai. Miriri ye'nen inkamoro piika'ti Paapaya pepin. ¹¹ Moropai miriri wenai Paapaya ikupi kupi siriri inkamoro seru'ye'kon maimu pi' inna taato'pe to'ya. ¹² Miriri kupi kupi inkamoro taruma'tipa, maasa pra yairon pi' inna taasa' to'ya pra awani ye'nen, moropai imakui'pi yapuri pi' to' ko'mansa' ye'nen.

Yairon Yekare Yawiri Ako'manti.

¹³ Uyonpayami', Paapa nisa'nama'san, —Mori pe man —taa annaya Paapa pi' tiwiri awenai'nikon. Maasa pra amiri'nikon menka'pi Paapaya e'mai' pe awe'piika'tikonpa. Mori Yekaton Wanniya Paapa ton pe amo'ka'pikon wenai moropai innape yairon ku'sa'ya'nikon wenai, apiika'tiya'nikon. ¹⁴ Paapaya amiri'nikon yanno'pi anna nekaremeki'pi itekare wenai, Uyepotorikon Jesus Cristo yarakkiri ipikku pe awanikonpa. ¹⁵ Miriri ye'nen uyonpayami', miriri aneta'pikon yairon yawiri ako'manti. Miriri eta'piya'nikon anna nekaremeki'pi wenai moropai anna nimenuka'pi wenai. Miriri yawiri ako'manti.

¹⁶ Esati annaya siriri Uyepotorikon Jesus Cristo pi', moropai Uyunkon Paapa pi'. Manni' uuri'nikon sa'namatipon, mori pe awe'to' wenai. Moropai tiwinipainon tui'sen nimiki pi' ko'manni emapu'tinen, manni' pi' esati annaya. ¹⁷ Aatausinpato'kon ton, ameruntirikon ton tiito'pe to'ya mori kupi pi' aako'manikonpa. Moropai mori pi' eeseurimakonpa esati annaya siriri.

3

Tipona To' Epiremato'pe Esati Pauloya.

¹ Miriri ye'nen uyonpayami', anna pona epiremati itekare anna nekaremeki'pi etato'pe pemonkonyami'ya, moropai yapi'to'pe to'ya i' kai'ma amiri'nikonya yapisipi waranti. ² Moropai epiremati imakui'san pemonkonyami' winipai Paapaya anna piika'tito'pe. Maasa pra tami'nawironkonya innape itekare ikupi pepin. ³ Tiise Uyepotorikon ko'mami yairi. Miikiriya i' ta'pi tiuya yawiri ikupi. Amiri'nikon kupi kupi merunti ke awanikonpa. Moropai amiri'nikon ko'mannipiya mori pe Makui piapai. ⁴ Anna nekaremeki'pi yawiri aako'manikon miriri. Moropai miriri waranti ikupi pi' aako'manikon maasa pra Uyepotorikonnya ikupi epu'ti pi' anna man. ⁵ Moropai Uyepotorikonnya apiika'tikon yu'se anna wani yapurikonpa, moropai tami'nawiron tui'sen yapitanipikonpa Cristoya yapitanipi'pi waranti. Miriri kupi Uyepotorikonnya yu'se anna man.

Enya'ne Pe Tiwe'sen Pi' Eeseurima.

⁶ Uyonpayami', Uyepotori Jesus Cristo maimu pe taa annaya siriri api'nikon. Uyonpakon enya'ne'kon piapai atarimati. Maasa pra inkamoro enya'ne'kon wani i' kai'ma ayenupa'pikon annaya yawiri pra, iko'manpai to' wani. ⁷ Maasa pra amiri'nikonya epu'ti mori pe i' kai'ma akore'ta'nikon anna ko'mami'pi yeseru. Miriri kupi'ya'nikon e'pai awani. Maasa pra anna ko'mansa' pra man akore'ta'nikon enya'ne'kon waranti. Moo teesenya'mai pra, anna ko'mami pra awani'pi. Miriri epu'ti pi' naati. ⁸ I' esati pi' anna ko'mansa' pra man ani'kan pi' epe'mira. Tiise anna esenyaka'ma'pi moropai anna eke'nepami'pi anna esenyaka'ma ke. Anna emi'pami pra wei moropai ewaron kaisari anna

esenyaka'ma'pî anî' pî' anna yekkari ton esatî annaya namai. ⁹ Inna seru' pepîn. Anna yekkari ton esatî annaya e'painon apî'nîkon tîise esatî annaya pin. Maasa pra sîrîri anna yeseru warantî ikupîya'nîkon yu'se anna wanî. ¹⁰ Akore'ta'nîkon anna wanî yai, ankupîkon ton kupî'pî annaya ikupîkonpa. Anî' wanî ya, teesenyaka'mai pra iko'manpai, mîikîriya tekkari yonpa pepîn e'pai awanî.

¹¹ Sîrîri pî' anna eseurîma sîrîri maasa pra akore'ta'nîkon inkamoro ye'kakon enya'ne'kon warantî tîwe'sanon wanî yekare etasa' annaya ye'nen. Î' tîkonekai pra iko'manpai to' wanî tîise tiaronkon ko'manto' pî' to' eseurîmapîti ko'mannîpî. ¹² Inkamoro pî' taa annaya sîrîri, mîrîri kupî to'ya namai. Uyepotorîkon Jesus Cristo maimu pe taa annaya sîrîri. Tîise mori pe to' ko'manto'pe tiaronkon pokonpe teesenyaka'makon pî', to' ko'manto'pe teesenyaka'mai neken tekkarîkon epori to'ya. ¹³ Tîise amîri'nîkon uyonpayamî', Paapa maimu yawîri mori kupî pî' ako'mantî teeseta'kai pra.

¹⁴ Yai pra moro awanî akore'ta'nîkon tîwe'sen mîikîri wanî ta'pî annaya yawîri pra iko'manpai. Mîikîri era'matî mori pe î' kai'ma iteseru wanî. Moropai yairi pra awanî ya, iipiapai atarimatî, mîrîri teseru wenai aweppe'to'pe. ¹⁵ Tîise mîikîri ki'ku'ti ayeyatonkon pe, tîise ipanamatî. Ayonpakon panamaya'nîkon warantî ipanamatî.

Paulo Esekaremekî

¹⁶ Mîikîri Paapa, tîwanmîn esa'ya tîwanmîn tîri yu'se wai aapia'nîkon. Apona'nîkon tui'sen tamî'nawîron erepamî tanne, tîwîri rî tîriya yu'se wai. Moropai aapia'nîkon Uyepotorîkon ko'mamî yu'se wai.

¹⁷ Sîrîri warantî uyenya ke imenukauya sîrîri. Tauya apî'nîkon, umaimu man aapia'nîkon. Sîrîri warantî imenukanen uuri tamî'nawîron ukaaretarî pî'. Sîrîri umaimu menukauya, uuriya innape imenukasa' epu'tîkonpa.

¹⁸ Morî pe Uyepotorîkon Jesus Cristo e'to' wanî aapia'nîkon yu'se wai. Mîrîri neken.

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON PAULO NÎMENUKA'PÎ TIMÓTEO PIA

Sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya maasaron Timóteo pia. Innape Jesus ku'nenan esa' pe Timóteo wani'pî. Mîkîrîya innape Jesus kupi'pî itekare eta tûya yai Pauloya ekaremekî wenai.

Mîrîrî ye'nen Pauloya ipanama, î' kai'ma iteseru e'pai awani, moropai î' kai'ma innape Jesus ku'nenan ko'mannîpî e'pai awani. Tu'ke soosi esanon yeseru ekaremekîya Timóteo pî'. Anî' e'pai awani soosi esa' pe ekaremekîya. Ipîkkukon pepîn, tu'ke temanne esanon pepîn tîise morî pe teseru kenankon, Paapa maimu yawîronkon, inkamoro neken e'pai awani soosi esa' pe.

Moropai Paulo eseurîma no'santonon pî' moropai wîrî'sanyamî' inyo sa'manta'san pî'. Innape Jesus ku'nenanya insamoro pîka'ti e'pai awani kai'ma Timóteo panamaiya. Moropai î' kai'ma soosi esanon namapai awani, maasa pra Paapa yeseru pî' uuri'nîkon panama to'ya ye'nen, morî pe e'nîto'pe.

Paulo Nîmenuka Timóteo Pia

¹ Uuri Pauloya sîrîrî kaareta menuka sîrîrî aapia, Timóteo. Uuri wani Cristo naiponti'pî pe maasa pra Upîka'tînenkon Paapaya ta'pî upî', moropai Cristo Jesus unnîmikîkonya nîrî ta'pî upî': —Atîkî umaimu ekareme'se. Mîrîrî ye'nen uuri wani Cristo naiponti'pî pe.

² Timóteo, amîrî wani unmu pe pu'kuru, maasa pra innape Cristo kupi'pîya uuri wenai.

Apona epîrema sîrîrî. Tauya Paapa, Uyunkon pî', moropai Cristo Jesus uyepotorîkon pî' nîrî: —Tamî'nawîron morî pe awe'to'kon ke Timóteo repati. Moropai a'noko'pîkon pe era'mati, moropai tîwanmîn tîfî iipia —tauya.

Yairon Pepîn Esenupanto' Pî' Paulo Eseurîma

³ Pena ese'mati pe Macedônia pona ta'piuya apî': —Tari Êfeso po ako'mankî. Moro manni'kan yairon pepîn ke to' yenupa to'ya, inkamoro pî' mîkai inî'rî to' yenupa to'ya namai. ⁴ Ta'piuya manni' waranti tauya sîrîrî inî'rî, mîkai inkamoro pî' penaronkon tîtamokon yekare rî'pî pî' to' yenupa to'ya namai, to' ese'kon rî'pî pî' to' esenupa namai. Maasa pra Paapa yeseru epu'to'pe to'ya, innape iku'to'pe to'ya, to' pîka'ti to'ya pra awani. Tîise to' esiyu'pî'to'pe neken to' yenupa to'ya. ⁵ Tîise apanamauya see waranti: innape Cristo yekare yairon ku'to'pe to'ya inkamoro yenupakî. Moropai mîrîrî kupi to'ya ya, imakui'pî ton pra si'ma, yairî to' ko'mamî ya, ne'ne' pe tewankon tîku'se pra, inî' panpî' Paapa yapurî to'ya, moropai innape pu'kuru tonpakon sa'nama to'ya. ⁶ Tîise mîrîrî winîpai tiaronkon, inkamoro yonpayamî' atarima'pî, yairon Cristo yekare kupi to'ya pepîn innape. Moropai to' eseurîma ko'mannîpî î' pe pra rî. ⁷ Maasa pra epu'ti'ma pra to' eseurîma, tînepu'tîkon pe pra. Tîise epu'nen pe tîwe'ku'se to' eseurîma teuren, tîise epu'ti to'ya pepîn. Mîiwîni tîise to' anenupapai to' wani Moisés nuri'tiya yenupanto' pî'.

⁸ Mîrîrî Moisés nuri'tiya yenupanto' epu'tî'nîkon man yairon pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen pemonkonyamî' yenupa ya, morî pe awani, tîise yapurî epu'tî'nîkon ya. ⁹ Mîrîrî epu'tî'nîkon e'pai awani, Moisés nuri'ti pî' Paapaya ekaremekî'pî morîkon yenupato'pe pra, tîise imakui'san yenupato'pe. Inkamoro Moisés nuri'tiya yenupanto' pureme'nenan yenupato'pe, moropai Paapa maimu pîinamanenan pepîn yenupato'pe, Paapa namane'nan pepîn yenupato'pe, moropai Paapa wakîri pe pra tîwe'sanon, imakui'pî kupi pî' tîlko'mansenon yenupato'pe, moropai manni'kan innape Paapa moro awani ku'nenan pepîn yenupato'pe, moropai pemonkonyamî', tîyunkon, tîsankon wînenan yenupato'pe, ekaremekî'pîya. ¹⁰ Moropai tiaron no'pî, tînyo yarakkîrî tîwe'sanon, moropai warayo' yarakkîrî taasa'senon nura ku'nenan moropai nura ku'nenan o'ma'kon yarakkîrî taasa'senon yenupato'pe, moropai tîwe'repato'kon ton pemonkon yama'runpanenan yenupato'pe, seru'ye'kon yenupato'pe, moropai tamî'nawîron mîrîrî ye'ka Paapa maimu, yairon esenupanto' yawîrî pra ku'nenan yenupato'pe ekaremekî'pî Paapaya Moisés nuri'ti pî'. ¹¹ Sîrîrî itekare Moisés nuri'tiya yenupanto' tauya manni' wani sîrîrî Jesus Cristo maimu ke panamanto'pe. Sîrîrî ekaremekî'peuya ta'pî Paapaya. Morî amenan itekare, morî pu'kuru Paapa, napurîkon winîpaimon sîrîrî.

Uuri'nîkon Era'ma Paapaya Tî'noko'pî

¹² Moropai —Morî pe man —tauya Uyepotorîkon Jesus Cristo pî'. Maasa pra meruntî tîrî'pîya uupia. Moropai tîmaimu rumakauya pepîn epu'tî'pîya. Mîrîrî ye'nen ukupi'pîya esenyaka'mato'pe tîmîrî ton pe. ¹³ Tîise pena eseurîmapî'ti'pî imakui'pî pe Jesus winîkî. Moropai ipemonkonoyamî' taruma'tîpî'ti'pîya. Moropai ekore'mapî'ti'pî to' winîkî. Mîiwîni

tíise uyera'ma'pí Cristoya tí'noko'pí pe. Maasa pra pena mîrîrî imakui'pí ku'pîtî'pîuya epu'tîuya pra awanî ye'nen. Maasa pra innape ikupîuya pîn. ¹⁴ Mîiwîni tíise urepa'pí Uyepotorîkonya kure'ne morî pe tíwe'to' ton ke. Mîrîrî ye'nen Cristo kupîuya innape tarîpai, moropai yapurîuya ipemonkono pe wanî ye'nen.

¹⁵ Sîrîrî panamanto' wanî yairon pe pu'kuru. Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkonya innape ikupî eserîke awanî. Tauya see warantî: —Jesus Cristo erepamî'pí sîrîrî pata pona imakui'pí ku'nenan pîika'tîi. Akî, inkamoro imakui'pí ku'nenan yentai, imakui'pí kupî'tipon pe uurî wanî. ¹⁶ Tíise uurî, imakui'san yentainon era'ma'pí Cristoya tí'noko'pí pe. Tîwî ukupîiya pra awanî'pí. Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' kupîiya pepîn tîwî. Tî'noko'pí pe uyera'ma'pí Cristoya warantî, tiaronkon nîrî era'maiya tí'noko'pí pe. Mîrîrî epu'tî manni'kanya, maasa innape ikupîtonkonya. Moropai ipatîkarî enen tîiko'manto'kon ton eporî to'ya.

¹⁷ Mîrîrî ye'nen epîrema sîrîrî. —Paapa, tamî'nawîronkon esa' pe awanî ipatîkarî. Aasa'manta ton pepîn amîrî. Eesera'maton pepîn amîrî. Amîrî neken wanî Paapa pe. Ayapurî pemonkonyamî'ya moropai ipîkku pe awanî ekaremekî to'ya ipatîkarî, amém —tauya Paapa pí'.

¹⁸ Moriya Timóteo, mîrîrî ta'pîuya mîkupîi apî' eseurîma'san Paapa maimu ekareme'nenanya taasa' yawîrî. Meruntî ke e'kî, Makui yentai awanîpa. ¹⁹ Innape ikupî pí' ako'mankî. Moropai morî kupî pí' ako'mankî, ne'ne' pe ayewan wanî namai. Maasa pra tiaronkonya ikupî pepîn mîrîrî warantî. Tíise yairon pepîn kupî pí' to' ko'mamî. Mîrîrî ke ne'ne' pe tewankon kupî to'ya. Mîrîrî ye'nen innape ikupî to'ya pepîn tarîpai. Tíise yairon pepîn kupî to'ya innape. ²⁰ Mîrîrî warantî Paapa winîkî imakui'pí pe teeseurîmasanon Himeneu, Alexandre. Inkamoro rumaka'pîuya Makui yenya', to' e'taruma'tîto'pe, mîrîrî warantî imakui'pí pe Paapa winîkî teeseurîmakon pí' to' ko'mamî namai.

2

Epîremanto' Pî' Paulo Eseurîma

¹ Eseurîma sîrîrî ayeserukon ton pí', î' kai'ma soosi ta awanîkon ya ikupîkonpa. E'mai' pe pu'kuru eepîremakon yu'se wanî sîrîrî. Î' itu'se awe'to'kon esatî Paapa pí', mîrîrî tíisai'ya pí' —Morî pe man, Paapa —ka'tî. Moropai epîrematî tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pona. ² Epîrematî pata esa' pe tíwe'sanon reiyamî' pona, tamî'nawîron ipîkku pe tíwe'sanon pona epîrematî morî pe ko'mannîto'pe. Tíiwanmîra ko'mannîto'pe, itu'se Paapa e'to' yawîrî uye-serukon e'to'pe, to' pona epîrematî. ³ Mîrîrî warantî ikupî'nîkon ya, morî pe awanî. Paapa, Upîika'tînenkon wakîrî pe awanî. ⁴ Maasa pra Paapa wanî tamî'nawîronkon anpîika'tîpai, moropai imaimu wanî yairon pe epu'tî to'ya nîrî yu'se awanî.

⁵ Maasa pra Paapa tiwînan, tiaron iwarainon ton pra awanî. Moropai pemonkon nîrî moro wanî tiwînan, morî pe Paapa yarakkîrî uurî'nîkon ena emapu'tînen, itese' Jesus Cristo mîikîrî.

⁶ Mîikîrî rî e'tîrî'pí tíiwarîrî tíisa'mantapa tamî'nawîronkon pîika'tîpa kai'ma. Mîrîrî ye'nen mîikîrî sa'mantato' ekaremekî'pí Paapaya, manni' tînku'ne'tî'pí weiyu yai, tamî'nawîronkon nepu'tî ton pe. Mîrîrî wenai Paapa wanî tamî'nawîronkon anpîika'tîpai epu'to'pe to'ya.

⁷ Uurî wanî yarîmasa' pe, Paapa narîma'pí pe Judeuyamî' pepîn yenupanan pe, amenan itekare, yairon innape iku'to' yekare ekareme'nen pe. Inna pí' rî eseurîma sîrîrî, seru'ye' pe wanî pepîn sîrîrî.

⁸ Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon warayo'kon epîrema yu'se wai pata kaisarî. Imakui'pí tîku'se pra to' epîrema yu'se wai. Moropai tonpakon pí' teekore'mai pra to' epîrema yu'se wai. Tonpakon yarakkîrî teesiyu'pî'se pra to' epîrema yu'se wai.

⁹ Wîrî'sanyamî' nîrî ko'mamî yu'se wanî morî pe teepontîi tîponkon ya, mîipankon warantî tîwanîkonpa pra. Maasa pra inkamoro mîipankon wanî morî pe teepontîi, epe'ke'kon tîponkon ya'. Moropai to' atakîna tîpu'paikon yari'kutî to'ya ouro ke, pérola ke ema'non pe teesera'makonpa. ¹⁰ Mîrîrî warantî pra ikupî wîrî'sanyamî'ya yu'se wai. To' pon wenai pra tíise to' yeseru wenai, tiaronkonya epu'to'pe, morî pe to' ko'mamî. Moropai morî pe tiaronkon yarakkîrî to' yeseru wanî yu'se wai. Morî pe to' ko'mamî e'pai awanî, Paapa yapurînenan pe tîwanîkon ye'nen.

¹¹ Moropai wíri'sanyami' Paapa maimu pí' to' esenupato'pe yu'se wai, moo si'ma, mii pe pra. ¹² Tíise tauya, warayo'kon yenupa wíri'sanyami'ya yu'se pra wai, to' yentai to' wani namai. Tíise wíri'sanyami' yu'se wai soosi ta moo. ¹³ Maasa pra Adão nuri'ti koneka'pí Paapaya e'mai' pe. Míikíri típo Eva nuri'ti koneka'píya. ¹⁴ Moropai Adão yenku'tísa' Makuiya pra man, tíise míikíri wíri' yenku'tí'píya. Moropai imakui'pí kupí'pí wíri'ya Paapa maimu yawíri pra. ¹⁵ Tíise inkamoro píka'ti Paapaya imakui'pí yapai, tímoronkon epu'ti to'ya tíise tímukukon yenpo túya'nikon ya. Innape ikupí pí' to' ko'mamí ya, to' píka'tíya. Mori pe to' ko'mamí ya moropai tiaronkon sa'nama pí' to' ko'mamí ya, to' píka'tíya.

3

Soosi Esa' Pe Tíwe'sen Yeseru Pí' Paulo Eseuríma

¹ Tarípai eseuríma síriri soosi esa' pe tíwe'sen yeseru pí'. Síri ri wani yairon pe pu'kuru. Ani' esenumenka ya, soosi esa' pe e'pai, míri ri mori esenyaka'mato' yu'se míikíri wani. ² Míri ri ye'nen míikíri yeseru e'pai awani mori pe, tiaronkon eseuríma namai imakui'pí pe iwiniki. Míikíri e'pai awani tiwin tíno'pí yarakkíri tíwe'sen pe, tiaron yarakkíri pra. Tíwaríri eeti'nínma e'pai awani, teseru epu'nen pe. Moropai míikíri e'pai awani tamí' nawíronkon nínama pe, yairi iteseru wani wenai. Moropai míikíri yeseru e'pai awani pemonkonyami' teerepanson típia yapí'nen pe mori pe. Moropai míikíriya pemonkonyami' yenupa e'pai awani mori pe. ³ Míikíri e'pai awani kure'ne mai' ení'nen pe pra, teetínsen pe pra. Moropai míikíri e'pai awani tonpa yarakkíri teekore'masen pe pra. Tíise míikíri e'pai awani tamí' nawíronkon yarakkíri mori pe tíwe'sen pe. Moropai míikíri e'pai awani teesiyu'pí'sen pe pra tonpa yarakkíri, í' rí etasa' túya pí'. Míikíri e'pai awani kure'ne tínuu yu'se teeseka'nunkasen pe pra. ⁴ Tíise míikíri e'pai awani mori pe, típemonkonyami' ko'manní' epu'nen pe. Míri ri wenai mori pe tímukuyami' panamaiya e'pai awani. Míri ri waranti iteseru wani wenai, inmukuyami'ya inama, í' taiya ya to' pí'. ⁵ Maasa pra ani' wani ya, tímukuyami' ko'manní'nen pe pra, í' kai'ma see míikíriya Paapa pemonkonyami' ko'manní' e'painon? Míri ri ye'nen mori pe iteseru era'maki. ⁶ Amenan pe innape Jesus kupítípon pepín menkaki, soosi esa' pe. Maasa pra amenan menkaya ya, míikíri atapuri e'painon. Tiaron yentai e'pai tíwani pí' mii pe awani. Míri ri wenai míikíri taruma'ti Paapaya. Míri ri waranti Makui atapuri'pí pena. Moropai Paapaya yenu'mí'pí. Míri ri waranti awani namai, amenan pe innape Jesus kupítípon kí'tíri soosi esa' pe. ⁷ Míri ri ye'nen mori pe iteseru era'maki. Innape Jesus ku'nenan pepínya inama e'pai awani, imakui'pí pe iwiniki to' eseuríma namai. Maasa pra imakui'pí pe iteseru wani ya, imakui'pí pe to' eseuríma. Moropai míikíri ena Makui yenia'. Teseru ku'to'peiya Makuiya yenku'ti. Míri ri namai, mori iteseru wani wenai, innape Jesus ku'nenan pepínya inama e'pai awani.

Soosi Esa' Tíwe'sen Píka'tínen Yeseru Pí'

Paulo Eseuríma

⁸ Míri ri waranti níri soosi esa' pe tíwe'sen píka'tínen yeseru e'pai awani níri mori pe. Yairi míikíri eseuríma e'pai awani se' tapairi pra. Kure'ne mai' ení'nen pe pra e'pai awani. Í' rí tama'runpai tíwe'sen pe pra, kure'ne itu'se tíwani ye'nen. ⁹ Tíise innape Cristo yekare kupí pí' to' ko'mamí e'pai awani. Míri ri itekare, unepu'tíkon pepín ekaremekí'pí Paapaya. Innape ikupí pí' to' ko'mamí e'pai awani, mori pe tewankon wani epu'tí'ma, ne'ne' ton pín, mori tíku'se. ¹⁰ Míri ri ye'nen mori pe to' yeseru era'maki, Timóteo. Innape yairi to' yeseru wani ya, inkamoro míkupí soosi esanon píka'tínenan pe.

¹¹ Wíri'sanyami' níri esenumenka e'pai awani mori pe. Kure'ne teeseurímasen pe pra se' tapairi tiaronkon winiki. Moropai tíwaríri'nikon to' etí'nínma e'pai awani. Tamí' nawíri í' kupí túya ya, ikupíya e'pai awani yairi tiaronkon tenku'ti pra.

¹² Míikíri soosi esanon píka'tínen no'pí e'pai awani tiwin. Míikíri soosi esanon píka'tínenya tímukuyami' ko'manní'pí e'pai awani mori pe. Moropai tewí' tawonkon níri ko'manní'piya e'pai awani. ¹³ Míri ri waranti inkamoro soosi esanon píka'tínenan esenyaka'mato' wani ya, mori pe tiaronkonya to' yeseru era'ma yairi to' wani. Míri ri wenai to' nama to'ya. Míri ri ye'nen iní' panpí' merunti ke inkamoro soosi esanon píka'tínenan eseuríma emapu'ti to'ya Jesus Cristo yekare pí'.

Pena Epu'sa' Pepín Pí' Paulo Eseuríma

¹⁴ Síri ri kaareta menukaiya aapia, Timóteo, innape Jesus ku'nenan yeseru pí' teeseurímasen. Míri ri pí' eseurímai itípai wai miari aapia. ¹⁵ Tíise erepami pra uuko'mamí ya, míri ri kaaretaya taasa' wenai, epu'tíya í' kai'ma uuri'nikonya ikupí soosi ta. Uuri'nikon wani Paapa pemonkono pe, manni' Paapa, enen tíko'mansen soosiri pe. Uuri'nikon wani imaimu yawíri tíko'mansenon pe. Uuri'nikon wani innape yairon ku'nenan pe, tiaronkon pemonkonyami'ya yairon epu'to'pe. ¹⁶ Unapuríkon esepu'ti pepín Paapaya yenpo píki'ri.

Unapuríkon waní uyenupanenkon pe í' kai'ma ko'manní itu'se Paapa e'to' yawírí. Maasa pra unapuríkon waní tiwinan pí' teeseurímasen pe see warantí:

Míikírí esenpo'pí pemonkon pe moropai míikírí pí' Morí Yekaton Wanní eseuríma'pí.
—Imakui'pí ton pín míikírí —ta'píiya ipí'.
Moropai míikírí era'ma'pí inseríyamí'ya.
Moropai míikírí yekare ekaremekí'pí pemonkonyamí'ya tu'kankon Paapa epu'nenan pepín pí',
pata kaisaronkon pí'.
Moropai míikírí yekare eta tíuya'níkon yai,
innape ikupí'pí to'ya.
Moropai míirí típo, Paapaya ka' pona yarí'pí.
Míikírí waní unapuríkon pe ipíkku pe.

4

Yairon Pepín Pí' Yenupatonkon Yeseru Pí'

Paulo Eseuríma

¹ Morí Yekaton Wanní eseuríma'pí aronne see warantí: —Maasa panpí' sírírí pata ataretí'ka winíki tiaronkon Paapa yapurínenanya yapurí pepín kupí sírírí, irumaka to'ya kupí sírírí. Mírírí yai tiaronkon Makui poitírítonon nenku'tí'san maimu eta to'ya. Mírírí pí' “inna” taa to'ya —ta'pí Morí Yekaton Wanníya. ² Inkamoro warayo'kon waní Makui poitírítonon nenku'tí'san pe. Mírírí ye'nen seru'ye' pe to' waní. Mírírí seru'ye' pe tíwe'to'kon epu'tí to'ya pepín tewankon ya, maasa pra kure'ne ikupí pí' to' ko'mamí. ³ Inkamoro warayo'konya taa: —No'pitan waní morí pe pra —taa to'ya. —Moropai yekkarí waní yonpato' waní morí pe pra —taa to'ya. Tíise mírírí Paapa níkupí'pí uyekkarikon pe waní morí pe ena'to'pe. —Morí pe man —taa e'pai awaní, uurí'níkon innape Paapa ku'nenanya ena'to'pe, uurí'níkon yairon epu'nenanya. ⁴ Maasa pra Paapa níkupí'pí waní morí pe. Yewanmírí'níkon e'pai pra awaní. Tíise yapisi e'pai awaní morí pe. —Morí pe man —taa e'pai awaní. ⁵ Maasa pra Paapa pia morí pe awaní taasai'ya ye'nen, teepíremai yapisi ye'nen.

Yairon Jesus Cristo Poitírí Pí' Paulo Eseuríma

⁶ Mírírí pí' uyonpakon innape Jesus ku'nenan panamaya ya, morí pe ikupíya mírírí. Mírírí warantí ikupíya ya, Jesus poitírí pe pu'kuru awaní. Moropai ini' panpí' amírí ena meruntí ke, mírírí yairon esenupanto' kupíya wenai innape, moropai mírírí yawírí aako'mamí wenai. ⁷ Tíise tauya api', penaronkon títamokon yekarerí'pí pí' teeseurímasanon eseuríma kisetai. Maasa pra to' eseurímato' waní Paapaya taasa' yawírí pra, se' tapairí to' eseuríma ko'mannípi. Mírírí ye'nen mírírí ye'ka kisetai. Tíise morí kupí pí' ako'mankí. Ini' panpí' eesenupa pí' ako'mankí, itu'se Paapa e'to' yawírí awanípa. ⁸ Aní' esenupa ya, í' rí amíi'ne yanunpítí pí' míikírí esenupa e'painon meruntí ke tíwanípa. Mírírí ye'nen teesenyaka'mato' konekaiya morí pe. Tíise mírírí yentai morí pe awaní, morí kupí pí' aako'mamí ya, itu'se Paapa e'to' yawírí. Maasa pra míikírí ko'mamí sírírí morí pe, moropai sírírí tílko'mamí yentai, maasa aako'mamí ipatíkarí Paapa pia.

⁹ Sírírí esenupanto' waní yairon pe pu'kuru. Mírírí kupí eseríke awaní innape tamí'nawírí uyewankon ke. ¹⁰ Mírírí ton pe uurí'níkon esenyaka'ma sírírí umoronkon tepu'se kure'ne, maasa pra aní' pe Paapa waní epu'tí'nikon man, míikírí enen tílko'mansen. Míikírí tamí'nawíronkon pemonkonyamí' píika'títón moropai innape tíku'nenan píika'tinen epu'tí'nikon man. ¹¹ Mírírí ye'nen mírírí ka'kí to' pí' moropai to' yenupakí.

¹² Timóteo, amírí waní maasaron pe tíwe'sen pe. Míiwíni tíise tamí'nawíronkonya ayeseru era'mato'pe iku'kí. Mírírí kupíya wenai apínamato'pe to'ya. Mírírí wenai innape Jesus ku'nenanya ayeseru era'mato'pe eeseurímato' wenai, ayeseru wenai, tiaronkon sa'namaya wenai, innape Paapa kupíya wenai, nura pe pra ayeseru waní wenai epu'to'pe to'ya. ¹³ Timóteo, innape Jesus ku'nenan emurukuntí'sanya eta tanne, Paapa maimu erenka pí' aako'mamí yu'se wai, miarí ya erepamí píkirí. Mírírí Paapa maimu ke to' yenupa pí', to' panama pí' ako'mankí. ¹⁴ Ankupí pe Paapa nekaremekí'pí kí'kupí aawanmíra. Maasa pra aapia epu'nen tírípíiya ikupípa. Pena manni'kan Paapa maimu ekareme'nenanya ekaremekí'pí, soosi esanon epírema yai apu'pai pona tenyakon títise, Paapa esenyaka'mato' kupípa. Mírírí yai ta'pí to'ya: —Amírí menkasá' Paapaya tímírí ton pe eesenyaka'mapa.

¹⁵ Mírírí ye'nen mírírí kupí pí' ako'mankí. Mírírí kupí pí' aako'mamí ya, morí pe panpí' ayeseru era'ma tamí'nawíronkonya. ¹⁶ Ayeseru epu'nen pe e'kí, moropai eesenupato' epu'nen pe nírí. Mírírí kupí pí' aako'mamí ya awe'píika'tí. Moropai ayeseru era'matíponkon moropai etatíponkon níri píika'tíya.

5

*Innape Jesus Ku'nenan Yeurímato' Pi'**Paulo Eseuríma*

¹ Timóteo, a'yeke'tonon pe tíwe'sanon yarakkíri eeseuríma ya, morí pe eseurímaki. To' panamaki ayun warantí to' tíku'se. To' panamaki meruntí ke, to' maimu tíyu'se pra. Moropai maasaronkon warayo'kon yarakkíri eeseuríma ya, to' yarakkíri eseurímaki morí pe níri. Inkamoro ku'ki ayakonon warantí. ² Moropai wíri'sanyami' níri, no'santonon yarakkíri eeseuríma ya, eseurímaki morí pe. Inkamoro ku'ki asanon warantí, to' panamaki. Moropai wíri'sanyami' maasaronkon moropai tínyo kenankon yarakkíri eeseuríma ya níri, morí pe eseurímaki. Inkamoro ku'ki awírísitonon warantí to' panamaki. Í' kai'ma to' winíki imakui'pi pe teesenumenkai pra to' panamaki.

³ Moropai wíri'sanyami' inyo isa'manta'san píika'tíya'níkon yu'se wai, inkamoro ipíika'tínen ton pínon. ⁴ Tíise manni'kan inyo isa'manta'san tímuku kenankon, típayan kenankon, inkamoro ye'ka píika'tíya eseríke pra nai. Maasa pra to' munkíyami'ya, to' payanyami'ya to' píika'tí e'pai awaní. Míríri kupí to'ya ya, tíyunkonya tarentanípi'píkon miakanma to'ya, tísanon ko'mannípi pí'. Míríri waní morí pe Paapa pia. ⁵ Tíise tiaronkon inyo isa'manta'san inmuku, ipayan ton pínon waní piwínsari, ipíika'tínen pra. Inkamoro píika'tíya'níkon e'pai awaní. To' yeseru waní morí pe. Paapa pí' tíiko'manto' ton esatí pí' aako'mamí. Eepírema wei kaisari moropai ewaron kaisari típíika'títo'pe Paapaya kai'ma. ⁶ Tíise tiaron inyo isa'manta'pi níri waní tíwe'píika'títo' yu'se pra. Maasa pra itu'se tíwe'to' yawíri ikupíya síríri pata yeseru pí' aatausinpá kure'ne. Tíwe'píika'títo' ton esatíya pepín Paapa pí'. Míríri ye'nen Paapaya míkíri era'ma í' pe pra rí. Isa'manta'pi warantí era'ma Paapaya teuren, enen rí eesepu'tí tanne. ⁷ Míríri ye'nen ka'ki, Timóteo, to' pí' í' kai'ma to' níkupí ton pe ta'piuya iku'to'pe to'ya. Míríri yawíri ikupí to'ya ya, morí pe awaní to' winíki aní' eseuríma pepín. ⁸ Tíise aní'ya tonpakon píika'tí pra awaní ya, tewí' tawonkon píika'tí pra awaní ya, imakui'pi pe awaní. Teuren Paapa yapurínen pe e'ní taa tanne, ikupíya pra awaní. Míríri ye'nen míkíri waní Paapa epu'nenan pepín yeseru yentai imakui'pi pe.

⁹ Inkamoro inyo isa'manta'san no'santonon sa'ne ese'kon mímenukai kaareta pona, Timóteo, to' píika'títo'pe soosi tawonkonya. Manni'kan 60 kono' yentainon ikono pí' tíwe'sanon. Manni'kan tiwin ite'ka etiyoma'san eturumakasa' inyo pra. ¹⁰ Inkamoro epu'tí tamí'nawíronkonya morí kupí pí' tíwe'sanon pe. Morí pe tímukukon panamatípon pe, moropai tiaronkon pemonkonyami' teerepanсенon yapi'nenan pe moropai Jesus nímo'ka'san píika'tínen, to' puu ronanan pe awaní tesorukon ta. Moropai típakkorí'tasanon píika'tínen pe moropai tamí'nawíron morí ku'nen pe awaní epu'tí to'ya. Inkamoro ye'ka ese'kon mímenukai.

¹¹ Tíise manni'kan tiaronkon inyo isa'manta'san maasa to' tíise, inkamoro ye'kakon ese'kon kí'tírí kaareta pona. Maasa pra inkamoro esenumenka iní'ri niyotapai tíwaníkon pí'. Míríri ye'nen Cristo ton pe esenyaka'mapai tíwe'to'kon yentai, niyotapai to' ena. ¹² Míríri warantí awaní ye'nen, ikupíya ta'pi tíuya Paapa pí' kupí to'ya pepín. Míríri waní morí pe pra. ¹³ Inkamoro ye'ka waní ya, míríri warantí imakui'pi pe awaní. To' asari ko'mannípi wítíkon kaisari enya'ne pe tíwaníkon ye'nen. Moropai inkamoro esenupa iní' panpi' imakui'pi pí'. Eseurímaiki pe to' waní, teeseuríma pí' tíiko'mansen tínepu'tí pepín pí', eseurímanpai pra tíise. ¹⁴ Míríri ye'nen inkamoro ye'ka inyo isa'manta'san, maasaronkon niyota yu'se waní síríri, tímuku ke to' e'to'pe, moropai tewí'kon ko'manní'nen pe to' e'to'pe. Míríri warantí to' waní ya, imakui'piya to' taruma'tí pepín. Moropai uwiníki'níkon uyeyatonkon eseuríma pepín. ¹⁵ Tíise tiaronkon inyo isa'manta'san wíri'sanyami' atarimasa' man ukore'tapai'níkon, Makui yeseru kupíkonpa.

¹⁶ Tíise wíri', innape Jesus ku'nen yewí' ta, tonpa, inyo isa'manta'pi waní ya, míkíri píika'tí e'pai awaní. Moropai tonpa píika'tíya ye'nen, soosi tawonkonya míkíri píika'tí pepín. Tíise aní' itonpa ton pín, tiwínsaron sa'ne píika'tí soosi tawonkonya.

¹⁷ Innape Jesus ku'nenanya soosi esa' pe tíwe'sanon nama e'pai awaní. Moropai míkíri píika'tí to'ya e'pai awaní, ípia tíntírikon ke. Maasa pra inkamoro esenyaka'ma morí pe ítekare ekaremeki pí', moropai innape Jesus ku'nenan yenupa pí'. Míríri ye'nen í' tíri to'ya e'pai awaní kure'ne panpi' to' pia. ¹⁸ Maasa pra Paapa maimuya taasa' man see warantí:

—Aní' esenyaka'ma ya, tekín paaka yarakkíri,

míki'riya inta yewa'tí e'pai pra man,

tekkari yonpaiya namai.

Tíise teesenyaka'ma tanne,

tíwí tekkari yonpató'peiya

itu'se tíwaní píki'ri.

Moropai iní'ri taiya see warantí:

—Teesenyaka' masenya teesenyaka' ma'pî yepe'pî yapisi' e'pai awani.

Lc 10.7

„Mîrîri warantî soosi esa' pe tîwe'sanonya yapisi' e'pai awani nîrî.”¹⁹ Timóteo, soosi esanon winîkî teeseurîmasen wani ya, imaimu kîsetai. Tîise asakî'nankon eseurîwî'nankon eseurîma ya, inkamoro maimu etakî morî pe. Mîrîri wani ya innape, moriya ikonekaki.²⁰ Mîrîri ye'nen inkamoro imakui'pî kupî'tîponkon panamakî tamî'nawîronkonya eta tanne. Mîrîri wenai imakui'pî anku'pai pra eranne' pe to' yonpayami' e'to'pe.

²¹ Paapaya eta tanne, moropai Jesus Cristoya eta tanne, moropai inseriyami' Paapa nîmenka'sanya eta tanne, taa pi' uuko'manpîti' apî', tamî'nawîri iku'kî tauya manni' esenu-panto' ku'kî yairî. Inkamoro panamakî tiwin pi' to' tîise se' kaisari', e'sentai pra.

²² Moropai tauya apî', ka'ne' pe teesemi'tapai uyepotorîkon esenyaka'mato' ku'nen ton kî'tîrîi iteseru epu'tîi'ma pra. Soosi esa' pe awe'to'pe ayenya kî'tîrîi ipu'pai pona, iteseru epu'tîya pra awani tanne. Yai pra imakui'pî iteseru wani. Mîrîri ye'nen —Mîikîri morî — tawon pe awani, imakui'pî pe awani tanne. Mîrîri wenai imakui'pî pe awani, mîikîri wani kaisari'. Mîrîri warantî awani namai, iteseru era'makî morî pe epu'tîpa. Moropai aawarîri esera'makî, morî pe awanîpa.

²³ Moropai tauya apî', teken pu'kuru tuna enîri pi' kako'mamîi, tîise vinho nîrî, marari neken menîrîi, pri'ya aako'mamîpa, ne'ne' pe ayewan wani namai. Maasa pra pri'ya pra e'koi amîri tu'ke ite'ka.

²⁴ Tiaronkon pemonkonyami' nîkupî'pî imakui'pî teesera'masen aronne, ikupî to'ya era'masa' ye'nen. Moropai mîrîri wenai to' e'taruma'tî, Paapaya to' taruma'tî rawîri. Tîise tiaronkon nîkupî'pî esera'ma pepîn aronne, maasa pra ikupî to'ya era'masa' pra awani ye'nen. Tîise maasa panpî' eesera'ma, Paapaya to' taruma'tîto' weiyu eseposa' yai.²⁵ Mîrîri warantî nîri morî kupî pi' tîwe'sen yeseru esera'ma aronne, tu'kankonya era'ma. Tîise tiaronkonya ikupî ama' pe. Morî kupî to'ya, eesera'ma pra tîise. Tîise maasa panpî' eesera'ma to' nîkupî'pî.

6

¹ Tikaraiwarîkon yentai to' poitîritonon wani e'pai pra awani. Tîise tamî'nawîri to' maimu yawîri to' wani e'pai awani. Maasa pra inkamoro wani to' namanenan pe. Mîrîri warantî ikupî e'pai man, inkamoro yeseru wenai anî' eseurîma namai imakui'pî pe Paapa winîkî, moropai imaimu esenupanto' winîkî. ² Moropai manni'kan Paapa yapurînen pe tîwe'sanon to' karaiwarîyami', inkamoro poitîriyami'ya taa e'pai pra awani: —Uurî Paapa yapurînen moropai ukaraiwarî nîri Paapa yapurînen nîri, mîrîri ye'nen ana wani e'warantî, e'kaisari'. Mîrîri ye'nen inamauya pepîn —taiya e'pai pra awani. Tîise eesenyaka'ma e'pai awani morî pe panpî' mîikîri ton pe. Maasa pra mîikîri ikaraiwarî wani innape Jesus ku'nen pe, mîikîri tîpoitîri'pîka'tînen pe. Mîrîri wenai morî pe panpî' eesenyaka'ma e'pai awani, mîikîri ton pe, manni' insa'nama'pî. Timóteo, mîrîri warantî ikupî pi' to' ko'manto'pe, makai to' pi'.

Yairon Pepîn Pi' Paulo Eseurîma

Moropai Ipîkku Pe E'nîto' Pi' Eeseurîma

³ Tîise tiaronkonya tiaron pe to' yenuya ya, inkamoroya yairî Uyepotorîkon Jesus Cristo maimu wani kupî pepîn. Maasa pra yairî pra teserukon wani ye'nen. ⁴ Inkamoro pemonkonyami' wani mîrîri warantî, to' anenupapai mîi pe tîwanikon ye'nen. Tîise î' epu'nenan pepîn inkamoro. Tonpakon yu'pî'pai to' wani. Tîimaimukon wenai inkamoro esiyu'pîti', moropai to' ekore'ma tu'ka mîrîri wenai. Mîrîri warantî to' e'to'ya to' kinmuwato' enepî, to' e'mu'tunpato' enepî. Mîrîri ye'nen tonpakon maimu kupî to'ya pepîn innape. ⁵ Mîrîri ye'nen inkamoro ye'ka wani pepîn morî pe, tonpakon yarakkîri teesiyu'pî'to'kon wenai. To' esenumenkato' ya' morî ton pra awani. Inkamoro esenumenka mîrîri: —Paapa esenyaka'mato' pi' e'nî ye'nen ipîkku pe enanto' —kai'ma.

⁶ Tîise Paapa yeseru ku'to'ya ipîkku pe pemonkon kupî. Imaimu yawîri ko'mannî ya, ipîkku pe e'nî, î' rî see Paapa winîpainon yapisi' pi' —Morî pe man —taa ya, moropai —Inî' panpî' yu'se wai —tîkai pra yapisi' ya. ⁷ Î' kin enepî'pî uurî'nîkonya esenpon yai sîrîri non pona? Î' ene'sa' pra man. Tarîpai î' yarî uurî'nîkonya kupî sîrîri non poi? Î' rî yarî pepîn. ⁸ Mîrîri ye'nen tauya, uyekkarikon wani ya, moropai uponkon wani ya, mîrîri pi' taataausinpai e'nîpai'nîkon, itesa' pe e'nî ye'nen. ⁹ Maasa pra ipîkku pe e'pai tîwe'sanonkon wani ya, inkamoro ye'kakon enan pi' man imakui'pî ya'. Tîise mîrîri itu'se tîwe'to'kon eporî to'ya yai, mîrîriya to' taruma'tî. ¹⁰ Maasa pra sîrîri non po kure'ne temannekon pi' teesenumenkasanonya kure'ne mîrîri yapurî. Tîise mîrîri wani mîrîri tamî'nawîron imakui'pî parakon pe. Mîrîri yu'se tîwanikon wenai tiaronkon esenumî innape Paapa ku'to' tîuya'nîkon winîpai. Mîrîri ye'nen to' e'taruma'tî kure'ne.

Timóteo Panama Pauloya

¹¹ Tíise amíri, Timóteo, Paapa pemonkono pe tíwe'sen. Míríri ye'nen tu'kan míríri ye'kakon yu'se tíwe'sanon kaisari kasi. Tíise yairi iku'ki itu'se Paapa e'to' yawíri. Innape ikupí'ma, tiaronkon i'noko'makí. Moropai apona teerepansen yapítani'kí, imakui'pí tíku'se pra. Morí pe tiaronkon yarakkíri e'ki, teekore'masen pe pra. ¹² Meruntí kupí pí' ako'mankí innape ikupí'ma. Míríri wenai innape eporíya ipatíkarí enen aako'manto' ton. Míríri ton pe Paapaya amíri menka'pí, manni' yai, innape ikupíya ekaremekí'píya yai, tu'kankonya ayera'ma tanne. ¹³ Tamí'nawíron ko'manto' ton tínen Paapaya eta tanne, moropai manni' Jesus Cristo eseuríma'pí Póncio Pilatos nuri'tí rawíri si'ma, mīkíríya eta tanne, sírípe tauya apí'. ¹⁴ —Iku'ki —ta'píuya kupíya yu'se wani síríri. Míríri kupí pí' ako'mankí tíwí tíku'se pra, imakui'pí pe awiníki tiaronkon eseuríma namai. Ikupí pí' ako'mankí Uyepotoríkon Jesus Cristo enna'poto' weiyu erepamí pikírí. ¹⁵ Paapaya ikupí kupí síríri maasa pra iweiyu ku'ne'tísa' tíuya ye'nen.

Manni' Paapa morí moropai tiwinsaron ipíku, ipíkkukon reiyamí' yentainon moropai uyesa'kon pe tíwe'sanon yentainon mīkírí.

¹⁶ Mīkírí neken wani ipatíkarí tíko'mansen pe aasa'manta ton pe pra aako'mamí.

Mīkírí ko'manto' wani morí pe, a'ka pe pu'kuru, imakui'pí ton pra.

Míríri ye'nen imakui'pí pe si'ma iipia erepanní eseríke pra awaní.

Aní'ya Paapa era'masa' pra man.

Míríri ye'nen síríri warantí si'ma era'ma pepín.

Mīkírí neken yapurí e'pai awaní, taapai'níkon.

Meruntí ke aako'mamí ipatíkarí!

Míríri warantí awaní!

¹⁷ Síríri pata po ipíku pe yemanne ke tíwe'sanon pí' mīkai, Timóteo. Mīi pe tíwaníkon kai'ma to' wani namai. Moropai temannekon ataretí'ka pepín kai'ma to' wani namai, maasa pra míríri wani taataretí'kasen pe. Tíise mīkai to' pí' Paapa neken yapuríto'pe to'ya. Maasa pra mīkírí wani taataretí'kasen pe pra. Tíise mīkírí wani tamí'nawíron esa' pe. Mīkíríya itírí uuri'níkon pia, tu'ke itu'se e'ní pikírí, atausinpanto'pe. ¹⁸ Morí kupí pí' to' ko'manto'pe, mīkai to' pí', mararí pra tiaronkon píika'títo'pe to'ya. Moropai tíwakíríkon pe, í' rí temannekon yonpa títo'pe to'ya mīkai. ¹⁹ Míríri warantí ikupí to'ya ya, maasa míríri yentai yapisí to'ya, taataretí'kasen pepín. Moropai enen tíko'manto'kon ton eporí to'ya ipatíkarí.

²⁰ Timóteo, iku'ki ta'pí yawíri, ikupí pí' ako'mankí tinyaka'mapí'se pra. Tiaronkon eseurímato' itu'se Paapa e'to' yawíri pra teeseurímasen maimu kísetai. Maasa pra epu'nen pe to' e'ku'sa'kon eseyu'pítí ya, to' eseurímato' wani í' pe pra rí, mīi pe neken to' wani. ²¹ Inkamoro esenku'tí'pí kure'ne morí pe teesenumenkakon kai'ma, míríri ye'nen innape Paapa yapurí to'ya pepín. Míríri warantí inkamoro atarima'pí Paapa piapai aminke, innape ikupí tíuya'níkon warantí pra.

Apona'níkon epírema síríri. Tauya Paapa pí'. —Tamí'nawíron morí pe awe'to' ke to' repakí —tauya Paapa pí'.

SÍRÎRÎ KAARETA ITAKON ITE'KA PE PAULO NÎMENUKA'PÎ TIMÓTEO PIA

Tiwin kano'pî pe Pauloya imenuka Timóteo pia. Tamî'nawîron kaaretakon menukaiya típo, sírîrî imenuka'pîiya.

Pauloya Timóteo panama eesenyaka'mato' pî'. Í' kai'ma eesenyaka'ma e'pai awanî Paapa ton pe ekaremekíya. Imenuka'pîiya atarakkannîto' ta tíwanî tanne. Sa' ite'ka yapisi'pî to'ya, miarî Roma cidaderî po. Atarakkannîto' yewî' ta tíwanî tanne, kaareta menuka'pîiya Timóteo pia, morî pe innape Jesus ku'nenan ko'mannî'to'peiya.

Inî'rî Paulo Nîmenuka'pî Timóteo Pia

¹ Uurî Paulo, Jesus Cristo naipontî'pî itu'se Paapa wanî ye'nen. Maasa pra Paapaya ta'pî: —Innape Jesus ku'nenan pia ipatîkarî enen ko'mannîto' tírîuya —ta'pîiya. Jesus Cristo níkupî'pî wenai, mírîrî itekare ekareme'se uyarima'pîiya.

² Timóteo, sírîrî kaareta menuka'pîiya aapia, maasa pra unmu pe amîrî wanî uwakîri pe, innape Jesus Cristo ku'sa'ya ye'nen.

Paapa pî' esatîuya, moropai Jesus Cristo Uyepotorîkon pî': —Tamî'nawîrî morî pe awe'to'kon títî. Moropai a'noko'pîkon pe era'matî, tíwanmîn títî —tauya, apona itíto'pe to'ya.

Pauloya Timóteo Panama Yairî Aako'manto'pe.

³ Apî' enpenata ya, taapítîuya Paapa pî', manni' unapuri utamokonya yapuri'pî warantî. Yairî yapurîuya imakui'pî tíku'se pra. Paapa pî' tauya: —Uwakîri pe man, Paapa, Timóteoya innape akupî'pî. ⁴ Wei ewaron kaisarî epírema apona ya, anera'mapai wanî. Maasa pra akaruwa'pî pî' enpenatapi'nî pî' wai. Mírîrî ye'nen amîrî amapai wanî, Timóteo, atausinpató'pe. ⁵ Maasa pra innape Jesus ku'nenan pe awanî pî' enpenata'pî. E'mai' pe ano' Lóide itese'ya ikupî'pî innape. Mírîrî típo asan Eunice itese'ya ikupî'pî innape. Tarîpai amírîya níri innape ikupî'pî, epu'tî pî' wai.

⁶ Mírîrî ye'nen mírîrî Paapa nítrî'pî pî' awenpenata yu'se wai. Ikonekaki, amîrî níkupî ton pe Paapa nítrî'pî. Mírîrî tírî'pîiya manni' yai Paapa esenyaka'mato' kupîpa apu'pai pona uyenya tírîuya ne'tíkini yai. ⁷ Mírîrî ku'kî, maasa pra Morî Yekaton Wannî, Paapa nítrî'pî uupia'níkonya ukupîkon pepín eranne' pe. Tíise meruntî ke e'nî emapu'tíya, moropai tiaronkon sa'nama emapu'tíya, moropai uuwarîrî'nîkon tíwe'panamai e'nî emapu'tíya, imakui'pî kupî namai.

⁸ Mírîrî ye'nen teweppe'se pra e'kî Uyepotorîkon yekare pî'. Moropai uurî pî' níri teweppe'se pra e'kî uurî atarakkansa' ye'nen, Uyepotorîkon yekare ekaremekíya wenai. Tíise meruntî ke yapítanî'kî, awe'taruma'tî ya itekare ekaremekíya wenai. Awe'taruma'títo' pî' eranne' pe pra e'kî. Tíise uurî e'taruma'tî warantî awe'taruma'tî, Paapaya ameruntîri ton tíisa' ye'nen. ⁹ Paapaya uurî'nîkon píika'tísa', moropai uyannosai'ya'nîkon morî pe ko'mannîto'pe. Mírîrî ikupî'pîiya morî unku'pî'pîkon wenai pra, tíise tíwarîrî morî antípai tíwanî ye'nen. Pena pata ekonekasa' pra tíise, mírîrî morî tírî tíuya pî' eesenumenka'pî Jesus Cristo yai. ¹⁰ Moropai sírîrî tírî'pîiya Uyepotorîkon Cristo Jesus íipi wenai. Míikírî Uyepotorîkon ena'pî sa'mantanto' yentai. Mírîrî wenai íipia enen ko'mannî ipatîkarî. Innape itekare kupî wenai sa'mantan pepín. Mírîrî ye'nen upi'pîkon kata pepín ipatîkarî. ¹¹ Mírîrî yekare ekareme'se umenkasa' Paapaya. Uurî Paapa narima'pî, pemonkonyamî yenupato'peuya itekare pî'. ¹² Mírîrî ye'nen teweppe'se pra wai, e'taruma'títo' pî' eppepî pepín, maasa pra Cristo Jesus unapurîkon ku'nenan uurî innape. Míikírî epu'nen uurî. Meruntî míikírî. Mírîrî ye'nen manni' untírî'pî íipia ko'manní'pîiya tuipî píikírî. Mírîrî epu'tî pî' wai.

¹³ Yairî itekare ekareme'kî manni' aneta'pî uwinípai. Ekareme'kî innape Cristo tíku'se, tiaronkon sa'namakî Cristo Jesus nítrî'pî ke. ¹⁴ Manni' itekare Paapa nítrî'pî ko'mannî'kî tiaronya inyakanma namai tiaron pe. Iko'mannî'kî Morî Yekaton Wannî meruntîri ke. Maasa pra aako'mamî uupia'nîkon.

¹⁵ Tamî'nawîronkon innape Jesus Cristo ku'nenan Ásiaponkonya unímî'pî epu'tî pî' nai. Figelo moropai Hermógenesya níri unímî'pî.

¹⁶ Tíise Onesíforo kaane, tí'noko'pî pe era'ma Paapaya yu'se wai Onesíforo, moropai itonpayamî níri. Maasa pra tu'ke ite'ka uyausinpapítî'pîiya yairî ma're ena namai. Míikírî eppe'sa' pra man uurî atarakkansa' pî'. ¹⁷ Míikírîya teerepansa' yai tarî Roma pona, uurî yuwa'pî mararî pra uyeporî tíuya píikírî. ¹⁸ Mírîrî ye'nen Uyepotorîkonya míikírî sa'nama

yu'se wai, tamí'nawíron aretí'ka tíuya weiyu yai. Míikírí yeseru epu'tí pí' nai morí pe, uurí píika'tí'píiya Éfeso po tíwaní yai.

2

Jesus Cristo Surarari Pe E'ni

¹ Moropai amírí unmu, meruntí ke e'kí umeruntírikon Jesus Cristo nítírí'pí ke. ² Sírírí itekare ayenupa'píuya tu'kankon pemonkonyamí'ya era'ma tanne, mírírí aneta'pí uwinípainon mírírí ke tiaronkon yenupakí. Manni'kan warayo'kon innape ikupítonkon tírumakai pra yenupakí, tiaronkon yenupato'pe to'ya mírírí ke nírí.

³ Awe'taruma'títo' yapítaní'kí uurí yarakkírí si'ma, Jesus Cristo poítírí pe awaní wenai. Suraraya tíwe'taruma'títo' yapítaní'pí manni' warantí yapítaní'kí. ⁴ Manni' suraraya, taipontínen maimu yawírí ikupí, tíwaríron tínkoneka pí' teesenumenkai pra. Taipontínen wakrí pe tíwanípa ikupíiya. ⁵ Manni' pemonkon teeka'tunsen eka'tumí e'painon teeka'tunto'pe ta'pí yawírí í' rí yapísípa kai'ma. Tíise yawírí pra eeka'tunsa' ya, míikíríya tínapísí yapísí pepín e'painon. Mírírí warantí nírí amíríya iku'kí ta'pí yawírí ikupí e'pai awaní, Jesus Cristo winípainon yapísípa. ⁶ Moropai warayo' umí ya' teesenyaka'masen esenyaka'ma mararí pra tímoron tepu'se. Moropai míikíríya teesenyaka'ma'pí epetasa' mo'ka tekkari ton e'mai' pe, mírírí ton pe teesenyaka'masa' ye'nen. Mírírí warantí amírí esenyaka'masa' ya, amoron tepu'se, Jesus Cristo winípainon nírí yapísíya. ⁷ Mírírí apí' tauya manni' pí' esenumenkakí. Maasa pra mírírí pí' eesenumenka ya, Uyepotoríkonya tamí'nawíron epu'tíya emapu'tí.

⁸ Enpenatakí Jesus Cristo pí', manni' awe'mí'sa'ka'pí pí', manni' Davi paari'pí pí'. Mírírí ekareme'nen itekare ekaremekíuya sírírí. ⁹ Sírírí ekaremekíuya wenai e'taruma'tí sírírí. Tari waní sírírí ewa'tísa' pe sa'man ferro ke, manni' pemonkon wítípon yewa'tí to'ya warantí. Tíise Paapa maimu man yewa'tísa' pe pra ekareme'to'pe ekareme'nenanya. ¹⁰ Mírírí ye'nen tamí'nawírí yapítaní'píuya típemonkono pe Paapa nímenka'san ton pe. Mírírí yapítaní'píuya maasa pra Jesus Cristoya to' píika'títo'pe moropai to' ko'manto'pe ipatíkarí típia morí pe.

¹¹ Sírírí esenupantó' waní yairon pe pu'kuru:

Jesus Cristo sa'mantasa' wenai,
uurí'níkon sa'mantasa' yarakkírí.

Mírírí ye'nen ko'manni' pe man yarakkírí.

¹² Moropai mírírí wenai e'taruma'tínto' yapítaní'pí ya,
tamí'nawíronkon esa' pe enan pe man
Cristo yarakkírí nírí.

Tíise "Unepu'tí pepín míikírí", ta'níkon ya,
míikíríya taa nírí: "Unepu'tíkon pepín míikírí",
taiya kupí sírírí upí'níkon.

¹³ Moropai yairí e'ní'níkon pra awaní ya,
míiwíni tíise Cristo ko'mamí yairí.

Maasa pra seru'ye' pe tíwe'sen pepín míikírí.

Í' taasa' tíuya ya, ikupíiya.

Teesenyaka'masen Wani Paapa Wakiri Pe

¹⁴ Tiaronkon yenupanenan pe anukupí'san pí' ka'kí sírírí unekaremekí'pí. Moropai to' panamakí Paapa rawírí si'ma, teesiyu'pí'se to' waní namai tímaimukon ke. Maasa pra mírírí warantí to' waní ya, morí pe awaní pepín tiaronkon esenumenkato' taruma'tí to'ya. ¹⁵ Mírírí kupíya yuwakí, tamí'nawírí Paapa wakírí pe awanípa. Manni' warayo' teesenyaka'mato' pí' míikírí epepí pepín maasa pra teesenyaka'ma epu'tí tíuya ye'nen. Mírírí warantí epu'kí morí pe, tamí'nawíronkon panamato'pe yairon Paapa maimu ke, teweppe'se Paapa winíkí awaní namai.

¹⁶ Tíise í' pe pra rí itu'se Paapa e'to' pepín pí' teeseurímasanon maimu kisetai. Maasa pra mírírí ye'ka waní pemonkonyamí' taruma'tínen pe. To' ataka'ma emapu'tíya. ¹⁷ Maasa pra inkamoro ye'kakonya yenupantó' waní erekí' pe tíwe'sen warantí, ne'ne' pe awaní. Mírírí ere'ya itesa' yaní warantí awaní. Asakí'ne to' man, warayo'kon mírírí ye'ka pí' yenupatonkon, Himeneu moropai Fileto to' ese'. ¹⁸ Inkamoro ya yairí tíwe'to'kon rumakasa' man. Yairon pepín pí' tiaronkon yenupasa' man. Aasírí Paapaya isa'manta'san pími'sa'ka'pí kai'ma to' yenupasa' to'ya. Mírírí ye'nen to' yaka'masa' to'ya man, innape yairon kupí to'ya pra awaní temapu'tí. ¹⁹ Tíise Paapa maimu waní yairon pe pu'kuru tíko'mansen pe. Wítí yanrakí nírí yu'na'tísa' itu'na meruntí ke aako'manto'pe. Mírírí warantí Paapa maimu waní meruntí ke aako'mamí. See warantí awe'menukasa' mírírí:

—Uyepotoríkonya tímírí ton pe tíwe'sanon epu'tí.

Moropai awe'menukasa' nîrî: —Manni'kan Jesus pî' Uyepotorî kon taawonanya yairî pra tîwe'to'kon rumaka e'pai awanî, inî'rî ikupî tîuya'nîkon namai. Mîrîrî warantî ko'mannî yairî, mo'tan pepîn.

²⁰ Ipîkku pe tîwe'sen yewî' kure'nan ta awanî pisakon Teken pra ouro pe moropai prata pe awanî pepîn, tîise awanî yei konekasa' moropai non ka'sa' nîrî. Tîise mîrîrî kore'ta wani tiaron pensa tînapurî pe imenka'pî. Ipîkku pe tîwe'sen erepana' yai mîrîrî ourokon, pratokon yapurîiya. Tîise yei konekasa' moropai non ka'sa' yapurîiya wei kaisarî. ²¹ Mîrîrî ye'nen Paapa ton pe anî' esenyaka'mato'pe, nura pe tîwe'to' rumaka e'pai awanî, morî kupî pî' aako'mamîpa. Mîrîrî pisakon, ouro ka'sa' yapurî to'ya warantî, Paapaya mîkîrî yapurî ipîkku pe.

²² Mîrîrî ye'nen itu'se maasaronkon e'to' imakuipî tîpînamai pra ako'mankî. Tîise yairon kupî pî' ako'mankî, innape ikupî pî' ako'mankî. Tiaronkon sa'nama pî' ako'mankî, moropai Paapa yapurî pî' ako'mankî. Moropai tîiwanmîra ako'mankî morî pe tîiko'mansenon pokonpe. Uyepotorîkon winîpai tîwe'pîka'tîto'kon ton esa'nenan pokonpe ako'mankî. ²³ Pakkokon se' tapairî teeseurîmasanon yarakkîrî kîseurîmai. Eseurîma ya, esiyu'pî'nîto' eseporî. Maasa pra î' taa tîuya'nîkon epu'tî to'ya pepîn. Mîrîrî ye'nen kîseurîmai to' yarakkîrî. ²⁴ Maasa pra Uyepotorîkon poitîrî pe tîwe'sen esiyu'pîtî e'pai pra man. Tîise mîkîrî e'pai awanî morî pe teekore'masen pe pra. Morî pe pemonkonyamî' yenupanen pe e'pai awanî. Taatasi'sirunpasen pe pra e'pai awanî î' etasa' tîuya pî'. ²⁵ Tîise mîkîrîiya itekare anetapai'nîkon pepîn yeurîma e'pai awanî tînin pî'. Maasa pra mîrîrî wenai Paapaya to' enpenatato' ton tîrî yai pra. Mîrîrî tîpo innape ikupî to'ya. ²⁶ Moropai esenku'tî'san pe pra to' ena. Maasa pra Makuiya to' yenku'tî'pî. Uurî'nîkonya kamo ye'marî ta iwîto' ton tîrî yai, aronne itîrî pepîn tîise tenonse tîtîsen, kamoya era'ma namai. Mîrîrî warantî Makuiya teseru ku'to'pe uyenku'tîkon. Mîrîrî ye'nen inkamoro mo'kato'pe itenya yapai itekare ekaremekî e'pai awanî to' pî'.

3

Jesus Ii'to' Weiyu Winîkî Sa'me Ena

¹ Timóteo, sîrîrî tauya pî' epu'kî. Maasa panpî' Jesus ii'to' winîkî sa'me pu'kuru awanî pe man mîrîrî yai. ² Sa'me awanî maasa pra teetî'nînmakon pî' pemonkonyamî' wani kupî sîrîrî tîiwarîrî'nîkon. Sa'me awanî maasa pra pemonkonyamî' eseka'nunka kupî sîrîrî kure'ne tînuru yu'se tîwanîkon pî'. Mîrîrî yu'se to' eseka'nunka mararî pra, maasa pra mîi pe tîwanîkonpa kai'ma to' eseka'nunka. Mîi pe tîwanîkon ye'nen, to' eseurîma mararî pra tîpî'nîkon epu'nen pe tîwanîkon pî'. Sa'me awanî maasa pra to' eseurîma imakuipî pe tiaronkon pemonkonyamî' winîkî. Sa'me awanî maasa pra —Morî pe man —taa to'ya pepîn tonpakon pî', moropai Paapa pî' nîrî taa to'ya pepîn. Tîise tîiwarîrî'nîkon tîiko'mamîkon pî' to' ko'mamî. Sa'me awanî maasa pra to' munkîyamî' wani pepîn tîyunkon maimu yawîrî. Sa'me awanî maasa pra Paapa nama to'ya pepîn kupî sîrîrî. ³ Sa'me awanî maasa pra tonpakon sa'namato' ton pra to' wani. Î' ta'pî tîuya'nîkon tonpakon pî' mana'poka to'ya pepîn sa'me to' wani. Imakuipî pe tiaronkon esenumenka emapu'tî to'ya tonpakon winîkî. Inkamoro etî'nînma pra awanî teserukon pî'. Inkamoro wani sokoro' pe tîwe'sanon pe. Mîrîrî ye'nen inkamoroya morî yewanmîrî, itu'se pra to' wani. Tonpakon yenku'tînenan pe to' wani. ⁴ Sa'me awanî maasa pra î' kupî to'ya teesenumenkai pra, yairon to' esenumenkato' ton pra awanî. Tiaronkon yentai epu'nen pe tîwanîkon pî' to' esenumenka. Kure'ne tari taatausinpatokon pî' to' atausinpa Paapa pî' taatausinpakon yentai. ⁵ Tîise taa to'ya: "Paapa yapurînenan anna" taa to'ya tîntakon ke neken, tewankon ya' yapurî ye'ka pe pra.

Mîrîrî ye'nen inkamoro ye'ka kore'ta kasi. ⁶ Inkamoro ewomî pe man tiaronkon kore'ta. Mîrîrî yai wirî'sanyamî', a'tu'mîra to' yewan tîwe'sanon yenku'tî to'ya kupî sîrîrî. Maasa pra to' esewankono'ma'pî imakuipî kupî tîuya'nîkon pî'. Mîrîrî ye'nen, to' yenku'tî to'ya teserukon ke. To' panama to'ya moropai innape to' maimu kupî to'ya teesenuktî. ⁷ Inkamoro wirî'sanyamî' ko'mamî yairon itekare eta pî', ipî' to' esenupa teuren tîise innape ikupî to'ya eserike pra awanî imakuipî anku'pai tîwanîkon ye'nen. ⁸ Inkamoro warayo'konya yairon pî' yenupanto' yewanmîrî manni'kan Janes moropai Jambres nurî'tî Moisésya tenupato'kon yewanmîrî'pî warantî. Maasa pra to' esenumenkato' ton pra awanî. Moropai innape yairon maimu kupî to'ya pepîn. Mîrîrî ye'nen tîwe'pîka'tîto'kon eporî to'ya pepîn. ⁹ Tîise inkamoro ko'mamî kupî pepîn sîrîrî mîrîrî kupî pî'. Maasa pra tamî'nawîronkonya to' nîkupî'pî epu'tî kupî sîrîrî yairon pe pra awanî. Mîrîrî warantî Moisés nurî'tîya tîpanamato'kon yewanmîrî'tîponkon esepu'tî'pî.

Tiwin Kono'pî Pe Pauloya Timóteo Panama.

¹⁰ Tîise amîrî, pemonkonyamî' panamatou'ya epu'nen, uyeseru epu'nen amîrî. Uuko'mamî'pî yeseru, î' yu'se wani, moropai î' kai'ma innape ikupî'pîuya moropai

teekore'masen pe pra waní epu'nen amíri. Pemonkonyami' sa'namanen pe waní epu'nen amíri. Moropai upona teerepansen yapítanipi'piuya epu'nen amíri. ¹¹ Tiaronkonya utaruma'ti'pi epu'nen amíri. Moropai e'taruma'ti'pi epu'nen amíri. Tami'nawíri í' e'kupí'pi Antioquia cidaderí po waní yai, Icônio po waní yai, Listra po waní yai, kure'ne utaruma'tito' yapítanipi'piuya epu'nen amíri. Tíise tami'nawíron winípai Uyepotoríya uko'ma'pi epu'nen amíri. ¹² Tami'nawíronkon Jesus Cristo maimu yawíri iko'manpai'nikon ko'mamí kupí sírírí tíwe'taruma'tíi, Jesus pemonkono pe tíwaníkon ye'nen. ¹³ Tíise manni'kan imakui'san warayo'konya, moropai yairon pepín pi' yenupanenanya pemonkonyami' yenku'tí ko'mannípi iní' panpi' teesenku'tíi.

¹⁴ Tíise amíri, Timóteo, yairon kupí pi' ako'mankí, manni' eesenupa'pi pi'. Innape ikupí'piya maasa pra mírírí pi' ayenupatíponkon epu'tí pi' nai innape to' waní yairí. ¹⁵ Moropai more pe awaní'pi pata pai sírírí Paapa maimu e'menukasa' pi' eesenupa'pi. Mírírí epu'tíya wenai epu'nen pe akupí'ya. Mírírí wenai innape Cristo Jesus kupí'piya. Mírírí ye'nen awe'piika'tísa' epu'tíya. ¹⁶ Maasa pra tímaimu menuka warayo'konya emapu'tí'pi Paapaya tami'nawíri. Mírírí ye'nen morí pe awaní uurí'níkon yenupanen pe yairon pi'. Morí pe awaní uyako'menkanen pe níri. Morí pe awaní yairon kupí pi' ko'manní emapu'tínen pe. ¹⁷ Mírírí warantí sírírí Paapa maimu man típemonkono yenupanen pe. Mírírí wenai tami'nawíri morí kupí pi' aako'mamí, tiaronkon piika'tí pi', maasa pra ipi' teesenupasa' ye'nen.

4

¹ Paapaya era'ma tanne, moropai Jesus Cristoya era'ma tanne, anukupí ton ekaremekíuya sírírí. Maasa pra Cristo enna'po kupí sírírí tami'nawíronkon esa' pe tíwanípa. Mírírí yai taiya kupí sírírí aní' waní morí pe, aní' waní imakui'pi pe taiya kupí sírírí to' pi', pemonkonyami' enenankon pi' moropai isa'manta'san pi'. ² Mírírí ye'nen yairon esenupanto' ekaremekí pi' ako'mankí títi'napanse pra, pemonkonyami' anetapainokon pi' moropai anetapainokon pepín pi' níri. Eseurímaki inkamoro imakui'pi kupí pi' tíwe'sanon pi' to' tí'napanto'pe. Tíise to' yausinpakí moropai inkamoro yenupakí morí pe to' ko'manto'pe, teeseta'kai pra. ³ Sírírí kupí pi' ako'mankí, maasa pra maasa panpi' yairon esenupanto' anetapai pra pemonkonyami' ena kupí sírírí. Inkamoroya tu'ke tenupanenkon ton yuwa kupí sírírí í' anetapai to' waní etakonpa, moropai itu'se tíwe'to'kon yawíri ikupíkonpa. ⁴ Mírírí ye'nen inkamoroya yairon esenupanto' rumaka kupí sírírí inkamoroya tenupato'kon etakonpa kai'ma. Tíise mírírí to' yenupató' to'ya waní í' pe pra rí, panton pe neken awaní. ⁵ Tíise amíri, tíwarí e'kí tami'nawíri tui'sen pi' teesenumenkai. Sa'man yapítaní'kí. Tiaronkon pi' itekare ekareme'kí. Tami'nawíron anukupí ton ku'kí tíwí tíku'se pra.

⁶ Tarípai tarí uuko'manto' ataretí'ka sírírí. Umíní ikamouya pe wai. Mírírí ke Paapa repauya manni'kanya tíwukukon ke Paapa repa'pi warantí. ⁷ Tami'nawíronkon pokonpe unukupí ton pe ta'pi Paapaya ku'sau'ya wai. Mírírí ye'nen yaretí'kasau'ya sírírí, manni' teeka'tunsenya teeka'tunto' yaretí'ka warantí. Moropai innape pu'kuru Paapa kupí pi' uuko'mansa' wai sírírí típose. ⁸ Tarípai uurí ton pe ikonekasa' yapísíuya kupí sírírí. Manni' warayo' teeka'tumí yaretí'katíponya típia to' nítirí yapísí warantí uupia Uyepotoríkon nítirí yapísíuya maasa pra yairí imaimu yawíri uuko'mansa' ye'nen. Míikírí pemonkonyami' yenupanen, yaironya itírí tui'sa' weiyu yai. Moropai uupia neken itíríya pepín, tíise tami'nawíronkon tínímíki pi' tíwe'sanon tíwakírikon pe, taatausinpai, inkamoro pia níri itíríya.

Típia Timóteo Ii'to'pe Pauloya Esatí

⁹ Ka'ne' panpi' aaiپی yuwakí, Timóteo, taríwaya uupia. ¹⁰ Maasa pra Demasya unímí'pi. Míikírí atausinpa'tí kure'ne sírírí pata yeseru pi'. Mírírí ye'nen attí'pi man Tesselóníca cidaderí pona. Moropai Crescente níri wítí'pi man Galácia pata pona. Moropai Tito wítí'pi man níri Dalmácia pata pona. ¹¹ Tíise Lucas neken man uyarakkírí. Mírírí ye'nen tauya apí'. Aaiپی yai, Marcos yuwakí ayarakkírí enepípa. Maasa pra míikíríya upíika'tí tarí esenyaka'mato' pi'. ¹² Tíise Tíquico yarima'piuya wai miarí ya', Éfeso cidaderí pona. ¹³ Aaiپی yai Tróade cidaderí po, Carpo yewí' ta unímí'pi uya'san menepí. Moropai ukaaretaríkon menepí. Ipičku pe manni' paaka pi'pi ikonekasa' yu'se wai.

¹⁴⁻¹⁵ Timóteo, tíwarí mísi' Alexandre pi', manni' ferro pi' teesenyaka'masen. Míikírí man kure'ne íri pe itekare unekaremekíkon winíkí. Uwiníkí imakui'pi kupí'piya mararí pra. Tíise míikírí taruma'tí Uyepotoríkonya pe man imakui'pi inkupí'pi wenai.

¹⁶ E'mai' pe pemonkonyami' esanon rawírí waní yai uyeseru pi' eseuríma'pi. Mírírí yai tiwinsarí waní'pi, aní' tiaron upíika'tínen ton pra. Tami'nawíronkonya upíika'tí pín, tíwí ukupí'pi to'ya. Tíise mírírí wenai Paapaya to' taruma'tí yu'se pra wai tíise tíwanmíra to' níkupí'pi kupí'ya yu'se wai. ¹⁷ Tíise tiwinsarí waní pín. Maasa pra Uyepotorí waní'pi uyarakkírí. Míikíríya umeruntírí ton tírí'pi. Meruntí ke itekare pi' eseurímató'pe iní' panpi'

tamî'nawîronkon Judeuyamî' pepîn neta ton pe. Moropai mîikîrîya umo'ka'pî nari' yapai kaikusi mata pia tiwe'sen mo'ka warantî umo'ka'pîiya. ¹⁸ Mîikîrî rî Uyepotorîya upîika'tî ko'mannîpî tamî'nawîron imakui'pî winîpai. Moropai mîikîrîya uyarî tîpata ya', ka' pona. Mîikîrî yapurî pî' ko'mannîpai'nîkon man ipatîkarî. Sirîrî warantî yapurî e'pai man.

Paulo Esekaremekî

¹⁹ Timóteo, umaimu man Áquila pia moropai ino'pî Priscila pia nîrî. Moropai umaimu man nîrî uyonpakon Onesiforo pia moropai tamî'nawîrî ipemonkonoyamî' pia. ²⁰ Uyonpakon Erasto nîmî'pîuya Coríntio cidaderî po. Moropai Trófimo nîmî'pîuya Mileto po, maasa pra pri'ya pra eenasa' wani'pî.

²¹ Timóteo, aai'pî yuwakî uupia ka'ne' pe panpî', kono'pîtî e'sara'tî rawîrî. Uyonpakon man tarî uupia. Êubulo, moropai Prudente moropai Lino moropai Cláudia, inkamoroya tîmaimukon yarima aapia moropai tamî'nawîronkon tiaronkonya nîrî tîmaimukon yarima aapia.

²² Timóteo, tauya Paapa pî': —Iipia ako'mankî, Paapa, tauya. —Moropai tamî'nawîrî morî pe awe'to' tîikî to' pia, tauya ipî'. Mîrîrî neken.

SĪRĪRĪ KAARETA PAULO NĪMENUKA 'PĪ TITO PIA

SĪrĪrĪ kaareta menuka'pĪ Pauloya Tito pia. Tito wani'pĪ Judeu pe pra moropai Paulo waniyakon pe awani'pĪ. MĪikĪrĪ Tito nĪmĪ'pĪ Pauloya Creta kĪrĪ po, miarĪronkon innape Jesus ku'nenan yenupato'peiya moropai morĪ pe to' ko'manni'to'peiya. MĪrĪrĪ ye'nen sĪrĪrĪ kaareta wenai Pauloya yeurĪma'pĪ, i' kai'ma morĪ pe aako'manto' e'pai awani. MĪrĪrĪ warantĪ morĪ iteseru era'ma tĪuya'nĪkon wenai, innape Jesus ku'to'pe tiaronkon nĪrĪ.

Pauloya Imenuka Tito pĪ

¹ UurĪ Pauloya sĪrĪrĪ kaareta menuka sĪrĪrĪ. Paapa poitĪrĪ pe wani, moropai Jesus Cristo naipontĪ'pĪ pe wani. Uyarima'pĪiya Paapa nĪmo'ka'san pia innape Jesus ku'to'pe to'ya, Paapa maimu yairon epu'to'pe to'ya moropai imaimu yawĪrĪ to' ko'manto'pe uyarima'pĪiya.

² MĪrĪrĪ ton pe uyarima'pĪiya. Maasa pra innape ikupĪ wenai enen ko'manni kupĪ ye'nen ipatĪkarĪ. MĪrĪrĪ epu'tĪ pĪ' man maasa pra pena pata ekonekasa' pra tĪise Paapaya ta'pĪ: — To' ko'mami pe man ipatĪkarĪ enen uupia —ta'pĪiya. Paapa mĪikĪrĪ seru'ye' pepĪn. MĪrĪrĪ ye'nen inĪmikĪ pĪ' ko'manni. ³ MĪrĪrĪ itekare anekareme'pai Paapa enasa' ya, ekaremekĪ me'po'pĪiya. MĪrĪrĪ itekare ekareme'se uyarima'pĪ mĪikĪrĪ Paapa, upĪika'tĪnenkonya.

⁴ SĪrĪrĪ kaareta yarimauya sĪrĪrĪ aapia, Tito. AmĪrĪ wani unmu pe pu'kuru maasa pra innape Jesus ku'sa'ya ikupĪ'pĪiya warantĪ.

Apona epĪrema sĪrĪrĪ. Paapa pĪ' esatĪuya: —MĪikĪrĪ Tito era'makĪ morĪ pe, tĪiwanmĪra awe'to'pe, moropai tamĪ'nawĪron morĪ pe awe'to' ke irepakĪ. MĪrĪrĪ warantĪ tauya Uyunkon Paapa pĪ', moropai Jesus Cristo upĪika'tĪnenkon pĪ'.

Tito Esenyaka'mato' Creta Wono Po

⁵ AmĪrĪ pokonpe wani yai, esenyaka'ma'pĪ tĪise aretĪ'kauya pra wani'pĪ. MĪrĪrĪ ye'nen amĪrĪ nĪmĪ'pĪiya Creta po yaretĪ'kapa. MĪrĪrĪ yai ta'pĪiya apĪ: —Innape Jesus ku'nenan era'manen pe warayo'kon mo'kakĪ pata kaisarĪ Creta wono po —ta'pĪiya. MĪrĪrĪ ye'nen manni'kan morĪ pe iteseru tĪwe'sanon ta'pĪiya yawĪrĪ to' mo'kakĪ. ⁶ Innape Jesus ku'nenan era'manen e'pai awani morĪ pe ipĪ' anĪ' eseurĪma namai imakui'pĪ pe iwinĪkĪi. Tiwin tĪno'pĪ kenan e'pai awani, in mukuyami' e'pai awani innape Jesus ku'nenan pe. Moropai anĪ'ya “imakui'pĪ ku'nenan mĪikĪrĪ munkĪyami'”, taa eserĪke pra awani. TĪyun, tĪsan maimu yawĪronkon pe e'pai to' wani, imakui'pĪ pe anĪ' eseurĪma namai to' pĪ'. ⁷ Paapa esenyaka'mato' pĪ' mĪikĪrĪ wani. MĪrĪrĪ ye'nen morĪ pe iteseru e'pai awani, ipĪ' tiaronkon eseurĪma namai imakui'pĪ pe. MĪi pe pra e'pai awani, sokoro' pe pra e'pai awani, teetĪnsen pe pra e'pai awani. Eekore'ma pra e'pai awani, temanne ton yu'se tĪwani ye'nen tiaronkon yenku'tĪiya e'pai pra awani. ⁸ TĪise morĪ pe pemonkonyami' teerepanson tĪpĪa yapĪsĪiya e'pai awani, morĪ Paapa yeseru era'ma tĪuya pĪ' taatausinpasen pe e'pai awani, imakui'pĪ era'ma tĪuya pĪ' pra. MorĪ pe awe'panama e'pai awani imakui'pĪ kupĪ tĪuya namai. Tonpayami' winĪkĪ imakui'pĪ kupĪiya pra e'pai awani tĪise itu'se Paapa e'to' yawĪrĪ aako'mami e'pai awani. ⁹ Innape yairon esenupanto' kupĪiya e'pai awani meruntĪ ke teesenupa'pĪ yawĪrĪ. MĪrĪrĪ warantĪ tiaronkon meruntĪtannĪpĪiya yairon esenupanto' yenupa tĪuya wenai. Moropai Paapa maimu yu'sankon pepĪn yako'menkaiya e'pai awani, yairĪ pra to' e'to' pĪ'.

¹⁰ Maasa pra tu'ke pemonkonyami' anĪ' anetapai'nĪkon pepĪn se' tapairĪ to' eseurĪmapĪtĪ, tiaronkon yenku'tĪ to'ya. ArĪnike to' man, Judeuyami' yeseru yawĪrĪ tĪwe'sanon kore'ta.

¹¹ Inkamoro tiaronkon yenupa'pĪ, to' ko'mami yairĪ pra. Tiaronkon yewĪ'kon tawonkon yenku'tĪ to'ya tamĪ'nawĪrĪ. To' yenupa to'ya tĪniru yapi'to'pe to'ya tiaronkon tenku'tĪi. MĪrĪrĪ wenai tu'ke tonpakon atarima emapu'tĪ to'ya Jesus piapai. MĪrĪrĪ ye'nen to' pĪ' taa me'poya e'pai awani, mĪrĪrĪ kupĪ to'ya namai inĪ'rĪ. ¹² Maasa pra tiwinan to' yonpa ipĪkku teeseurĪmasen nuri'tĪiya ta'pĪ: —Creta ponkon seru'ye'kon, o'ma'kon warainokon, enya'ne'kon, entamo'kapai neken to' wani kure'ne, teesenyaka'mai pra —ta'pĪiya.

¹³ Iseruku pepĪn mĪrĪrĪ. MĪrĪrĪ ye'nen to' yako'menkakĪ meruntĪ ke, innape Jesus ku'to'pe to'ya yairĪ. ¹⁴ To' yako'menkakĪ tĪpantonikon tĪpĪinamai pra to' e'to'pe, Paapa maimu yu'san pepĪn nekaremekĪ'pĪ tĪpĪinamai pra to' e'to'pe. ¹⁵ Maasa pra morĪ pe anĪ' yewan wani ya, morĪ pe aako'manto' wani tamĪ'nawĪrĪ. TĪise nura pe anĪ' yewan wani ya, moropai innape Paapa kupĪiya pra awani ya, tamĪ'nawĪrĪ aako'manto' wani nĪrĪ nura pe. Nura pe mĪikĪrĪ esenumenkato' wani ye'nen tamĪ'nawĪron era'maiya nura pe. ¹⁶ “Paapa epu'nenan anna”, taapĪtĪ to'ya teuren. TĪise imakui'pĪ to' nĪkupĪ'pĪ wenai, tamĪ'nawĪronkonya epu'tĪ, Paapa epu'tĪ to'ya pepĪn. Tewanmakon pe Paapa nĪkupĪ kupĪ to'ya, Paapa maimu yuuku to'ya pepĪn. MĪrĪrĪ ye'nen tiwin kin morĪ kupĪ to'ya pepĪn.

2

Yairon Esenupanto'

¹ Tiise amiri Tito, pemonkonyami' yenupaki yairon esenupanto' pi'. ² Ayeke'tonon panamaki teetinsen pe to' wani namai, tepu'se to' e'to'pe, tipona'nikon tui'sen kupi to'ya namai. To' panamaki to' pi' tiaronkon eseurima namai imakui'pi pe. Tiise mori pe to' yeseru e'to'pe to' panamaki, innape Jesus ku'to'pe to'ya, tiaronkon sa'namato'pe to'ya to' panamaki. Miriri wenai tipona'nikon tui'sen yapitani'to'pe to'ya to' panamaki.

³ Miriri waranti no'santonon panamaki, mori pe to' ko'manto'pe Paapa nama pi'. Imakui'pi pe to' eseurima namai tiaronkon pi', kure'ne mai' eniri to'ya namai. Miriri waranti to' panamaki tiaronkon wiri'sanyami' maasaronkon panpi' yenucato'pe to'ya, mori pi' to' panamaki. ⁴ Miririya wiri'sanyami' maasaronkon panpi' yenucato'pe to'ya, tinyokon sa'namato'pe to'ya, moropai tinmukukon sa'namato'pe to'ya, to' panamaki. Tiwariri'nikon to' eti'ninmato'pe, teserukon tepu'se to' ko'manto'pe, to' panamaki. ⁵ Tinyokon pi' neken to' atausinpatto'pe tiaron pi' pra, tewi'kon ta to' esenyaka'mato'pe miriri poro tuuti pra, mori pe eranmira to' ko'manto'pe, tinyokon maimu yawiri to' ko'manto'pe. Miriri waranti to' ko'manto'pe, imakui'pi pe tiaronkon eseurima namai Paapa maimu winiki, to' panamaki.

⁶ Miriri waranti warayo'kon, maasaronkon niri panamaki tiwariri'nikon to' eti'ninmato'pe teserukon tepu'se. ⁷ Amiri niri tami'nawiri yairon kupi pi' ako'manki, tiaronkonya ayera'mato'pe moropai anukupi'pi waranti iku'to'pe to'ya. Tepu'se to' panamaki seru'ye pra. ⁸ Yairi to' yeurimaki, "Iseruku miriri", taa to'ya namai. Api', "Yairon pepin miriri", taa to'ya namai. Yairon pe eseurima ya, inkamoro ayeyatonon eppepi eserike awani, maasa pra api' to' eseurima eserike pra awani imakui'pi pe.

⁹ Moropai tikaraiwarikon poitiritonon pe tiwe'sanon panamaki. Tikaraiwarikon maimu yawiri to' e'to'pe, tami'nawiri itu'se awe'to' yawiri to' e'to'pe imaimu tiyu'pi'se to' wani namai. ¹⁰ To' panamaki tikaraiwarikon yemanne yama'runpa to'ya namai, tiise mori pe tikaraiwarikon yemanne ko'manni'to'pe to'ya. Miriri wenai to' nikupi era'ma tami'nawironkonya mori pe. Miriri ye'nen Paapa, upiika'tinenkon pi' yenucato' eta to'ya niri mori pe.

¹¹ Miriri waranti innape Jesus ku'nenan ko'mami e'pai awani maasa pra tami'nawironkon pemonkonyami' anpiika'tipai tiwani pi' Paapa esekaremeki'pi. Jesus Cristo yarimasai'ya wenai, epu'ti i' kai'ma uuri'nikon sa'nama'piya, moropai uuri'nikon piika'ti'piya. ¹² Miriri ye'nen imakui'pi unkupikon rumakapai'nikon man. Imakui'pi anku'pai pra e'nipai'nikon man. Tiise mori pe ko'mannipai'nikon tiwe'panamai, imakui'pi kupi'nikon namai. Yairi Paapa maimu yawiri ko'mannipai'nikon man. ¹³ Miriri waranti iku'pai'nikon, uuri'nikon ko'mami tanne Jesus iipi nimiki pi', manni' Jesus unapurikon, kure'nan upiika'tinenkon. ¹⁴ Tiwariri aasa'manta'pi uuri'nikon ye'mapa kai'ma tami'nawiron imakui'pi kore'tapai, moropai mori pe uuri'nikon ronapa timiri ton pe e'nito'pe, mori ku'to'pe taatausinpai.

¹⁵ Miriri unekaremeki'pi ke to' yenupaki. Tami'nawironkon pemonkonyami' yeurimaki merunti ke. To' yako'menkaki, to' panamaki, to' yenupanen pe e'ki, amiri tipinamai pra to' ko'mami namai.

3

Innape Jesus Ku'nenan Yeseru Ton

¹ Innape Jesus ku'nenan yenpenatani'ki, tesa'kon pe tiwe'sen manni' ipikku pe tiwe'sen maimu yawiri to' e'to'pe mori anku'pai to' e'to'pe inkamoro tesa'kon ton pe. ² To' yenpenatani'ki imakui'pi pe to' eseurima namai, tiaronkon yarakiri, to' esiyu'piti namai, sokoro' pe to' wani namai, eranmira to' e'to'pe, mori pe to' e'to'pe tiaronkon pokonpe to' yenpenatani'ki.

³ Pena innape Jesus kupi rawiri pakko pe uuri'nikon wani'pi, ani' anetapai pra e'nipi. Esenku'tinsa' wani'pi, imakui'pi pi' eseka'nunka'ni'pi, uwakrikon pe imakui'pi kupi'pi uuri'nikonya. Tiaronkon uyonpakon mu'tunpa'pi. To' yemanne yu'se e'ni wenai kinmuwani'pi. Tiaronkon wani'pi uyewanmakon pe ipira moropai uuri'nikon kupi'pi tiaronkonya niri tewanmakon pe. ⁴ Tiise miriri ye'ka pe e'ni tanne, Paapaya upiika'tinenkonya usa'nama'pikon. ⁵ Moropai upiika'ti'piya'nikon, imakui'pi yapai umoka'piya'nikon. Mori unukupi'pikon wenai upiika'tiya pra awani'pi. Tiise kure'ne ti'noko'pi pe uuri'nikon era'ma'piya. Miriri ye'nen upiika'ti'piya'nikon. Mori Yekaton Wanniya umakuyikon rona'pi moropai uuri'nikon yenpo'piya enenan pe e'nito'pe Paapa winiki. Moropai amanen uyeserukon ton yeka'ma'piya mori pe ko'mannito'pe. ⁶ Miliki Mori Yekaton Wanniyarima'pi Paapaya upiika'tito'peiya'nikon, Jesus Cristo upiika'tinenkon nikupi'pi wenai. ⁷ Mori pe tiwani ye'nen, "Yairon pe awanikon taripai", taasa' Paapaya wani'pi upi'nikon, i' ri mori kupi pra tiise. Miriri ta'piya enen ko'mannito'pe tiipia ipitakari. Miriri nimiki pi' ko'manni.

⁸ Ayenku'tiuya pepîn. Innape tauya sîrîrî. Mîrîrî ye'nen mîrîrî unekaremekî'pî ke to' yenupakî innape Jesus ku'nenan pî', morî kupî pî' to' ko'manto'pe. Maasa pra mîrîrî unekaremekî'pî wanî morî pe pu'kuru. Moropai tamî'nawîronkon pîika'tîiya. ⁹ Tîise teesiyu'pî'se pra ako'mankî tiaronkon yarakkîrî, Moisés nuri'tîya yenupanto' pî', utamokon ese'kon rî'pî pî'. Maasa pra î' pe pra rî esiyu'pî'nîto' wanî. Mîrîrî wanî imakui'pî pe. Mîrîrî tîpînamai pra e'kî. ¹⁰ Esiyu'pî'nî emapu'tinen moro awanî ya akore'ta'nîkon, mîkîrî yeurîmakî. Moropai amaimu yuukuiya pra awanî ya, inî'rî yeurîmakî. Mîrîrî tîpo, yuukuiya pra aako'mamî ya, tîwî nîsi. Inî'rî mîkîrî yarakkîrî kasarî. ¹¹ Maasa pra imakui'pî ku'nen mîkîrî. Paapa maimu pînamaiya pepîn. Imakui'pî inkupî'pî wenai eesepu'tî.

Tîwinano'pî Pe Tito Panamaiya

¹² Aapia Ártemas ou Tíquico yarimasau'ya yai, mattî Nicópolis po eseponîto'pe. Maasa pra miarî Nicópolis po kono' aniwa'kapai wai. ¹³ Pemonkonyamî' ton pe teeseurîmasen Zenas moropai Apolo pîika'tîkî. To' ataponka ko'mannîpî. Mîrîrî ye'nen î' yu'se to' wanî ya, itîkî, î' ton pra to' wanî namai. ¹⁴ Uyonpakon innape Jesus ku'nenanya morî kupî e'pai awanî. Tîwe'taruma'tisanon pîika'tî to'ya e'pai awanî. Mîrîrî kupî tiuya'nîkon pî' to' esenupa e'pai awanî, morî pe tiaronkon pîika'tîto'pe to'ya, moropai î' ton pra tîwanîkon namai, to' esenyaka'ma e'pai awanî, enya'ne pe pra.

¹⁵ Tarîpai tauya apî'nîkon. Tamî'nawîronkon uupiawonkon maimu man aapia. Anna maimu man uyonpayamî' innape Jesus ku'nenan pia, aapiawonkon pia. Anna sa'namanenan inkamoro.

Moropai epîrema sîrîrî apona. Tauya Paapa pî': —Tamî'nawîrî morî pe awe'to' tîkî to' pia —tauya Paapa pî'. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA PAULO NÎMENUKA'PÎ FILEMOM PIA

Sîrîrî kaareta yarima'pî Pauloya tiwaniyakon Filemom pia. Atarakkannîto' yewî' ta si'ma imenuka'piya maasa pra Filemom poitîrî epe'pî wani'pî tesa' piapai moropai attî'pî Roma cidaderî pona. Tesa' yemanne yama'runpa'piya. Miarî Roma po itekare eta'piya Paulo winîpai. Moropai innape Jesus kupî'piya. Imakui'pî tesoru ruma'ka'piya moropai Paulo piika'ti'pî' iko'manpai awani'pî.

Mîrîrî ye'nen itesa' Filemom pia sîrîrî kaareta menuka'pî Pauloya. Ipoitîrî Onésimo pî' eeseurîma'pî. Iteseru etinyaka'mato' yekare ekaremekî'piya. Moropai Filemom pî' esatî'piya, morî pe yapi'to'peiya Onésimo enna'posa' yai. Maasa pra ipoitîrî pe neken pra, tîise itonpa pe pu'kuru awani, innape Jesus ku'sai'ya ye'nen.

Moropai sîrîrî kaareta yari'pî Onésimoya tesa' pia tiwenna'posa' yai. Onésimo yekare wenai esepu'ti' i' kai'ma uyeserukon etinyaka'ma innape Jesus kupî'ya. Moropai enna'po uyesa'kon Paapa pia ipoitîrî pe neken pra tîise, inmkuyami' pe pu'kuru.

¹ Uurî Paulo nîmenuka'pî sîrîrî. Uurî atarakkannîto' yewî' tawon, Cristo Jesus yekare ekaremekî'ya wenai. Uyonpakon Timóteo yarakkîrî si'ma, kaareta menuka annaya sîrîrî. Mîrîrî kaareta yarima annaya aapia, Filemom. Amîrî wani' anna wakîrî pe, moropai Paapa ton pe teesenyaka'masen pe awani' anna warantî. ² Moropai Áfia nîrî pia yarima annaya. Uyonpa pe mîikîrî wani, uwîrisi warantî. Moropai Arquipo pia nîrî kaareta yarima annaya. Mîikîrî wani' anna warantî, mararî pra teesenyaka'masen pe Cristo esenyaka'mato' pî'. Moropai ayewî' ta Paapa yapurî teeperepî'senon pia nîrî sîrîrî kaareta yarima annaya.

³ Moropai morî ke arepakon Paapaya yu'se wai. Moropai tîwanmîra awe'to'kon tîriya yu'se wai. Mîrîrî warantî Uyepotorîkon Jesus Cristoya nîrî itîrî yu'se wai.

⁴⁻⁵ Paapa yarakkîrî eseurîma ko'mannîpî amîrî ton pe. Tauya see warantî: —Paapa, morî pe man. Uwakîrî pe man maasa pra innape Jesus ku'nen Filemom taapitî tiaronkonya. Moropai apemonkonoyami' sa'namanen mîikîrî, taa to'ya nîrî —tauya Paapa pî'. ⁶ Mîrîrî ye'nen, innape ikupîya ye'nen, tiaronkon pî' itekare ekaremekî'pî' aako'mamî yu'se wai. Mîrîrî warantî ekaremekî'ya ya, morî Paapa nîrîkon epu'tiya. Uurî'nîkon ton pe itîsai'ya, Cristo pia e'nî ye'nen. ⁷ Moropai, uyonpa, atausinpasa' wani' tiaronkon sa'namaya ye'nen. Paapa pemonkonoyami' yausinpaya kure'ne.

Pauloya Filemom Esatî Onésimo Ton Pe

⁸ Mîrîrî ye'nen tauya e'painon see warantî. Mîrîrî ku'kî tauya ya apî', yairî awani, maasa pra Cristo narima'pî pe wani ye'nen. Tîise mîrîrî warantî tauya pepin. ⁹ Mîrîrî mîkupî tauya, maasa pra kure'ne asa'namauya. Mîrîrî warantî tauya a'yeke'ton pe wani ye'nen, atarakkannîto' yewî' ta wani ye'nen. ¹⁰ Mîrîrî warantî esatiuya sîrîrî. Onésimo pî' eseurîma sîrîrî. Mîikîrîya Jesus yapisî emapu'ti'piya atarakkannîto' yewî' ta si'ma. Mîrîrî wenai ummu pe awani mîrîrî. ¹¹ Pena morî pe pra mîikîrî e'pîti'pî apî'. Tîise tarîpai morî pe eenasa' sîrîrî apî', moropai upî' nîrî. Apîika'tinen pe pu'kuru eenasa' man tarîpai.

¹² Mîikîrî sa'namauya kure'ne. Tîise yarimauya sîrîrî aapia. ¹³ Mîikîrî pî' taapai wani'pî: —Tari ako'mankî upîika'tîpa atarakkannîto' yewî' ta wani tanne. Tari wani' Jesus yekare ekaremekî'ya wenai. Uyarakkîrî Filemom wani'ya, upîika'tîya eserike awani. Mîrîrî ye'nen ako'mankî upîika'tîpa Filemom yenta. ¹⁴ Tîise mîrîrî warantî tauya pra wai, mîrîrî makai taasa'ya pra tîise. Apoitîrî yu'se pra wai, itu'se pra awani tanne. Tîise i' ri itu'se wani ya, mîrîrî nîrî yu'se wai. ¹⁵ A'kî, aapiapai apoitîrî Onésimo epe'pî tîise mararî aako'mamî. Tarîpai awenna'po sîrîrî iko'manse ipatîkari aapia. ¹⁶ Awenna'po aapia apoitîrî pe awe'to'pe, tîise apoitîrî yentai awe'to'pe nîrî. Ayonpa pe pu'kuru awe'to'pe tarîpai awenna'po. Mîikîrî sa'namauya yentai sa'namaya e'painon, maasa pra apoitîrî pe neken pra awani, tîise ayonpa pe pu'kuru awani. Jesus yapi'sai'ya ye'nen. Yai pra mîrîrî wenai aapiapai attî tîrî'pî Paapaya. Mararî aako'mamî'pî aapiapai, tîise aapia aako'mamî ipatîkari tarîpai.

¹⁷ Mîrîrî ye'nen morî pe yapi'kî ayewî' ta. Uutîsa' ya, morî pe uyapisîya e'painon, awaniyakon pe wani ye'nen. Mîrîrî warantî ri Onésimo apoitîrî yapi'kî. ¹⁸ Moropai awinîkî imakui'pî ku'sai'ya ya, epe'mîra aapia awani'ya, mîkai upî' moropai aye'mauya. Uurîya aye'ma. ¹⁹ Inna pî' tauya sîrîrî. Aye'mauya. Uurî Pauloya imenuka, seeni' kaareta yonpa, aye'mauya pî' teeseurîmasen. Tîise enpenatakî kure'ne epe'mîra wani'pî uye'maya pra awani ye'nen. Uye'maya ya, i' pe pra awani, amîrî ke uye'maya e'pai awani maasa pra Jesus yapisîya emapu'tisau'ya ye'nen. ²⁰ Tîise uyonpa, mîrîrî warantî tauya sîrîrî apî'. Mîrîrî mîkupî kure'ne atausinpatî'pe, Cristo pemonkono pe e'nî ye'nen. ²¹ Umaimu yawîrî amîrî

wanî epu'tî pi' wai. Mîrîrî ye'nen seeni' kaareta menukauya sîrîrî eranne' pe pra. Î' taasau'ya neken kupîya pepîn, tîise ini' panpî' esa'sau'ya yentai.

²² Moropai ini'rî esatîuya sîrîrî, upata'se' ton konekaki. Yai pra uutî kupî sîrîrî aapia. Maasa pra eepîremasa'kon ye'nen, Paapaya upîika'tî aapia uutîto'pe.

²³ Tarîpai Epafra uupiawon atarakkannîto' yewî' tawonya tîmaimu yarima sîrîrî. Tarî mîikîrî wanî Cristo Jesus yekare ekaremekî tîuya wenai. ²⁴ Moropai uyarakkîronkon teesenyaka'masanon Marcos, Aristarco, Demas, Lucas, inkamoroya tîmaimukon yarima sîrîrî nîrî aapia.

²⁵ Ayewankon ya' morî tîrî Uyepotorîkon Jesus Cristoya yu'se wai. Mîrîrî neken.

SÎRÎRÎ KAARETA WANÎ INNAPE JESUS KU'NENAN JUDEUYAMÎ' TON PE

Anî'ya sîrîrî kaareta menuka'pî esepu'tî pepîn. Tîise imenuka'tîponya yarima'pî Judeuyamî' pia, innape Jesus ku'nenan, maasa pra to' yonpayamî' ko'mamî'pî tesorukon ta, tîtamokonya tenupato'kon yawîrî. Mîrîrî ye'nen innape Jesus ku'nenanya epu'tî pra awanî'pî, î' kai'ma Paapa yapurî to'ya. To' nenepî tekîn yu'se pra Paapa wanî naka? Teepîremasen wenai Paapa pî' esatî to'ya ka'ri? Mîrîrî warantî to' esenumenka maasa pra e'mai'nokon, innape Jesus ku'nenan munkiyamî' tîwanîkon ye'nen. Jesus era'masa' pra to' wanî'pî, eesepoto', aasa'mantato', awe'mî'sa'kato' era'manenana pepîn, insanana tîyuntotonya era'ma warantî pra. Mîrîrî ye'nen mîrîrî pî' teeseurîmasen pe sîrîrî kaareta wanî. Imenukatîponya to' maimu yuuku see warantî.

Jesus Cristo eturumaka'pî tîisa'mantapa tamî'nawîronkon ton pe. Morî pe pu'kuru mîrîrî wanî, penaronkon nenepî teepîremasena iwîto'pe yentai. Moropai tamî'nawîronkon teepîremasan yentai Cristo wanî. To' tamokon Moisés nuri'tî yentai awanî. Maasa pra Cristo nenepî'pî wanî tekîn minî pepîn, tîise tîmînî ti'kansa', tîisa'manta yai. Moropai ka' pona Paapa pia pu'kuru yarî'pîiya uuri'nîkon ton pe. Morî pe Paapaya yapisî'pî tîwakîri pe. Mîrîrî ye'nen Jesus ko'mamî Paapa meruntîrî winî ipîkku pe.

Uurî'nîkon ton pe tamî'nawîrî Cristo inkupî'pî wenai, innape Jesus ku'nenan ko'mamî e'pai man innape ikupî pî'. Mîrîrî innape Jesus ku'to' wanî yairon pe, tiaron yairon ton pra man.

Tînmu Wenai Paapa Eseurîma Sîrîrî

¹ Pena Paapa eseurîmapîti yai penaronkon utamokon nuri'tî yarakkîrî tu'ke teeseurîmato' yeseru ton eporî'pîiya inkamoro yarakkîrî teeseurîmapa kai'ma. Tu'ke ite'ka eeseurîmapîti'pî penaronkon tîmaimu ekareme'nenan nuri'tî yarakkîrî mîrîrî ekareme'to'pe to'ya. ² Tîise sîrîrî, Cristo, tînmu erepansa' yai, uyarakkîrî'nîkon eeseurîma'pî mîikîrî tînmu wenai. Moropai tînmu wenai Paapaya pata koneka'pî. Mîikîrî menka'pîiya tamî'nawîrî itesa' pe awe'to'pe kai'ma. ³ Mîikîrî inmu wenai, kure'ne ipîkku pe tîyun Paapa wanî epu'tî. Iwarantî tîwanî wenai, î' kai'ma tîyun wanî ekaremekîiya upî'nîkon. Mîikîrîya tamî'nawîron sîrîrî pata yapitanîpî ko'mannîpî meruntî pu'kuru tîmaimu ke. Moropai mîikîrîya pemonkonyamî' nikupî'pî imakui'pî mo'ka'pî. Mîrîrî mo'kasa' tîuya tîpo ka' po eereuta'pî ipîkku pata'se' ya'. Tamî'nawîronkon esa' tîwe'sen, Paapa meruntîrî winî eereuta'pî.

Ipîkku Pe Paapa Munmu Wanî Inseurîyamî' Yentai

⁴ Epu'tî'nîkon, tîyun pia eereutasa' ye'nen, eena'pî ipîkku pe, inseurîyamî' yentai. Moropai Paapaya mîikîrî ese' ton tîrî'pî tînmu pe, inseurîyamî', tîpoitîritonon ese' yentai. ⁵ Maasa pra Paapaya taasa' pra man tiwin kin inkamoro inseurîyamî' pî' tîise tînmu pî' neken ta'pîiya:

Unmu pu'kuru amîrî.

Sîrîrîpe tamî'nawîronkon pî'

ekaremekîiya sîrîrî,

ayun pe pu'kuru wanî

Sl 2.7

ta'pîiya. Moropai taasai'ya pra man tiwin kin inseurîyamî' pî':

Ayun pe wanî ekaremekîiya sîrîrî

Mîikîrî wanî unmu pe pu'kuru

2 Sm 7.14; 1 Cr 17.13

taasai'ya pra man to' pî'.

⁶ Î' pensa Paapaya e'mai'non tînmu yarima yai sîrîrî non pona, mîikîrîya ta'pî:

Tamî'nawîronkon inseurîyamî'ya

mîikîrî yapurîto'pe kai'ma

Dt 32.43

ta'pîiya. ⁷ Moropai Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':

Paapaya inseurîyamî' yaipontî

tîpoitîritonon pe to' wîtîto'pe, to' ii'to'pe kai'ma.

Imaimu pe inkamoro wanî.

A'situnya ya'se'ma imaimu pe warantî

moropai apo' awittasa' imaimu pe warantî,

Paapa maimu yawîron pe to' wanî.

Sl 104.4

taasai'ya man. ⁸ Tîise tînmu pî' taasai'ya, imaimu e'menukasa'ya:

Amîrî wanî Paapa pe pu'kuru.

Tamî'nawîronkon esa' pe aako'mamî

ipatikarî tîwe'tî'kasen pe pra.
 Mîrîrî yai tamî'nawîronkon ko'mannîpiya yairî.
 9 Morî ku'nen pe awe'to'pe awe'kupî'pî.
 Moropai imakui'pî,
 Paapa maimu yawîrî tîwe'sen pepîn piapai
 aatarima'pî,
 ayewanma pe ikupî'piya.
 Mîrîrî kupî'piya ye'nen, Paapa,
 ayepotorîya amîri menka'pî
 tamî'nawîronkon esa' pe awanîpa.
 Ipîkku pe pu'kuru
 inkamoro ayonpayamî'yentai
 akupî'piya taatausinpai. Sl 45,6,7
 Mîrîrî warantî Paapaya ta'pî tînmu pî'. 10 Moropai inî'rî mîikîrî pî' ta'piya:
 Yepotorî Wannî, tamî'nawîron
 konekatîpon amîri.
 Esippia'tî yai, pata moropai ka'
 koneka'piya ayenya ke pu'kuru.
 11 Mîrîrî ankoneka'pî tamî'nawîron
 esonomî kupî sîrîrî
 tîise amîri ko'mamî ipatikarî.
 Tamî'nawîrî teesera'masen ena ipoi'pî pe
 pon ena manni' warantî.
 12 Mîrîrî yanmako'maya kupî sîrîrî,
 mîrîrî mo'kapa moropai inyakanmapa pon miakanma warantî.
 Tîise amîri ko'mamî ipatikarî,
 î' pensa ipoi'pî pe eena piapai. Sl 102.25-27
 ta'piya. 13 Moropai Paapaya taasa' pra man inseriyamî' pî':
 Ereutakî umeruntîri winîkî
 ayeyatonon kupîuya pikîri ama're Sl 110.1
 taasai'ya pra man inseriyamî' pî' tîise tînmu pî' neken ta'piya. 14 Mîrîrî ye'nen anî'kan
 pe inkamoro inseriyamî' wanî? Inkamoro inseriyamî' wanî tamî'nawîrî, pemonkon esa'
 warantî pra tîise yekaton pe. Paapa poitîritonon pe to' wanî. Moropai inkamoro wanî
 yarimasa'kon pe. Paapa nîpîka'tikon, ipemonkonoyamî' pîka'tîi yarimasa'kon pe to' wanî.
 Tîise inkamoro yentai Paapa munmu wanî.

2

Paapa Munmu Winîpai E'pîka'tînto' Iipî

1 Mîrîrî ye'nen kure'ne esenumenkan e'pai awanî mîrîrî e'pîka'tînto' yekare Jesus winîpainon uneta'pikon pî'. Mîrîrî yairon yekare winîpai atariman namai esenumenkan-pai'nikon. 2 Pena Moisés nuri'tî pî' inseriyamî' nekaremekî'pî itekare wanî'pî yairon pe pu'kuru. Maasa pra ikupî tîuya taasa' tîuya yawîrî, Paapaya penaronkon tîmaimu yawîronkon pepîn taruma'tî'pî. 3 Mîrîrî yentai o'non ye'ka pe e'pîka'tî'nikon e'painon Jesus winîpainon mîrîrî e'pîka'tînto' yekare yewanmîrîsa'nikon ya? E'pîka'tînto' pepîn. Maasa pra Uyepotorîkon Jesus Cristoya ekaremekî'pî e'pîka'tînto' yekare upî'nikon. Moropai manni'kan etatîpono'sanya innape ikupîtîpono'sanya yairî awanî ekaremekî'pî upî'nikon. 4 Moropai yairî awanî epu'tî'nikon maasa pra Paapaya anî' nîkupî eserikan pepîn tu'kan kupî to'ya emapu'tî'pî. Moropai tiwin pî' to' tîise to' nîkupî ton meruntî tîrî'pî Paapaya si'ta to' kaisarî Morî Yekaton Wannî wenai. Î' kai'ma itu'se tîwanî yawîrî itîrî'pîya. Mîrîrî ye'nen yairon pe pu'kuru awanî epu'tî uurî'nîkonya.

Pemonkon Pe Cristo Ena'pî

Pemonkonyamî' Pîka'tîpa

5 Inseriyamî'ya pata ko'manni'to'pe Paapaya meruntî tîisa' pra man, manni' amenan pe ikoneka tîuya kupî manni', amenan inkoneka pî' eseurîman sîrîrî. 6 Tîise Paapa maimu e'menukasa' po ta'pî tiaronya:
 Paapa, anî'kan pemonkonyamî',
 to' pî' eesenumenkapa ipîkku pe?
 Î' ton pe morî pe to' munkiyamî' pî' awanî,
 inkamoro pîka'tîya?
 7-8 Pemonkonyamî' kupî'piya inkamoro

inseŕiyami' ma're tiwe'sanon pe.
 Tiise mîrîri tîpo ipîkku pe to' kupî'pîya,
 tami'nawîri ankoneka'san e'to'pe
 to' maimukon yawîri

Sl 8.4-6

taasai'ya. Tami'nawîri tînkoneka'san esa' pe pemonkonyami' ku'sa' Paapaya ye'nen, tiwin kin tiwinanya to' maimu yuwa'ka pepîn. Tiise sîrîri tîpose inkamoro pemonkonyami'ya tami'nawîron ko'mannîpi era'ma pra man. ⁹ Tiise tiwinanya tami'nawîron ko'mannîpi era'ma'nîkon sîrîri, mîikîri Jesus. Pemonkon pe inseŕiyami' ma're ikupî'pi Paapaya, maasa pra tami'nawîronkon pemonkonyami' ton pe aasa'mantato'pe kai'ma. Mîrîri wenai morî pe Paapa e'to' esera'ma pemonkonyami' yarakkîri. Tarîpai ipîkku pe, morî pe Jesus wani era'ma uuri'nîkonya. Tami'nawîronkon esa' pe eenasa', maasa pra tiwe'taruma'ti aasa'mantasa' wenai.

¹⁰ Î' ton pe Jesus e'taruma'ti yu'se Paapa wani'pi? Manni' Paapa tami'nawîron koneka'tîpon, moropai tami'nawîron ko'mannî'nen. Mîikîri ri wani'pi tu'kankon tînmukuyami' yu'se to' ko'manto'pe tîpia tami'nawîron esa' pe. Mîrîri kupîpa, tînmu yarima'pi Paapaya awe'taruma'tîto'pe. Mîrîri wenai tîpemonkonoyami' yarîton pe eena'pi ka' pona, tiwe'taruma'tîi tîisa'mantato' wenai. Mîrîri ye'nen mîikîri neken ena'pi e'pîika'tînto' esa' pe. ¹¹ Mîrîri ye'nen Jesus yonpa pe e'nî. Maasa pra morî pe pemonkonyami' ku'nen wani Paapa munmu pe. Moropai ipemonkonoyami', morî pe Jesus nîkupî'san wani nîri Paapa munkî pe. Mîrîri ye'nen Jesus eppepi pepîn tîpemonkonoyami' pi', "uyonpayami'" taapa. ¹² Mîrîri warantî esatîiya epu'tî'nîkon, maasa pra pena teeseurîma yai tîmaimu e'menukasa' po ta'pi Jesusya:

Paapa, eseurîma kupî sîrîri
 uyonpayami' pi' ayekaremekîuya
 moropai api' eserenka
 tami'nawîronkon emurukuntî'san kore'ta si'ma

Sl 22.22

ta'pîiya. ¹³ Inî'ri ta'pîiya:
 Innape mîikîri ku'nen uuri
 ta'pîiya. Moropai inî'ri ta'pîiya:

Is 8.17

Tarî wani sîrîri, Paapa,
 uupia anrumaka'san
 uyonpayami' yarakkîri.

Is 8.18

Mîrîri warantî Jesus eseurîma'pi upî'nîkon Paapa maimu e'menukasa' po.

¹⁴ Pemonkon pe itonpayami' wani ye'nen tîpun ke, moropai tîmîni ke, inkamoro warantî Jesus ena e'pai awani'pi pemonkon pe. Pemonkon pe eena'pi tîisa'mantapa kai'ma pemonkonyami' ton pe. Mîrîri tîisa'mantato' wenai, Makui, pemonkonyami' sa'mantato' ton ene'nen yaretî'kapa kai'ma pemonkon pe eena'pi. ¹⁵ Tîwîri pemonkonyami'ya imakui'pi kupî, itu'se Makui e'to' yawîri, tîiko'mamîkon pîkîri. Mîrîri wenai eranne' pe to' wani tîisa'mantato' pi', tiwe'taruma'tîto' pi'. Mîrîri ye'nen tîisa'mantato' wenai inkamoro pîika'tî'pi Jesusya. Makui meruntîri winîpai tîpemonkonoyami' mo'ka'pîiya. ¹⁶ Inna seru' pepîn inseŕiyami' pîika'tîi aai'sa' pra man. Tiise aai'pi'pi pemonkonyami', Abraão nuri'ti payanni'san pîika'tîi, manni'kan innape Paapa ku'nenen Abraãoya ikupî'pi warantî. ¹⁷ Mîrîri ye'nen pemonkon pe eena'pi tonpayami' warantî teepîremanon esanon yepotorî pe teenapa. Tonpayami' tonpe teeseurîmasen pe awani wenai Paapaya inkamoro yapîsi emapu'tînen pe eena'pi. Mîikîri tonpayami' tonpe teeseurîmasen wani pemonkonyami' sa'naman pe moropai innape to' nîkupî ton. Moropai innape imakui'pi to' nîkupî'pi ye'mapa, aasa'manta'pi inî'ri Paapa ekore'ma namai to' pi', tiise tîmîri ton pe to' yapî'to'peiya. ¹⁸ Mîrîri ye'nen Jesus wani uuri'nîkon pîika'tînen pe uyepu'to'kon, uyonpatokon winîpai. Maasa pra pena mîrîri ye'ka tonpatok' epu'tî'pîiya. Mîrîri wenai awe'taruma'tî'pi tiise itentai eena'pi, mîrîri ye'nen upîika'tîiya'nîkon.

3

Jesus Yapuri E'pai Awani Moisés Nuri'ti Yentai

¹ Mîrîri ye'nen uyonpayami', tîmîri pe amo'ka'pîiya'nîkon. Moropai tîntîri yapîsîkonpa amenka'pîiya'nîkon. Mîrîri wenai Jesus pi' esenumenkati kure'ne. Mîikîri wani Paapa narima'pi pe teepîremanon esanon yepotorî pe awe'to'pe uuri'nîkon ton pe. Mîikîri ri kupî uuri'nîkonya innape. ² Mîikîri wani'pi Paapa naipontî'pi pe, imaimu yawîri tîiko'mansen pe, pena Paapa pemonkonoyami' esa' pe tîwani yai Moisés nuri'ti ko'mami'pi warantî. ³ Tiise Jesus wani tîpoitîri Moisés nuri'ti yentai tiwe'sen pe. Epu'tî'nîkon maasa pra manni' pata esa' yapuri kure'ne ipoitîri yapuri yentai. Mîrîri warantî Jesus, pata esa' munmu yapuri e'pai awani, Moisés, Paapa poitîri yapuri yentai. ⁴ Inna seru' pepîn tami'nawîron pata wani

tesa'kon ke, tiwin pi' kaisari. Tiise Paapa wani tami'nawiron esa' pe. ⁵ Moropai Moises nuri'ti wani'pi pena teesenayaka'mato' pi'. Yairi pu'kuru awani'pi. Paapa maimu yawiri ikupi'piya Paapa pemonkonoyami' esa' pe. I' kai'ma Paapa yapuri to'ya ekaremeki'piya. Tami'nawiri inekaremeki'pi wani'pi maasa awe'kupiton pi' ekareme'nen pe. ⁶ Miriri waranti niri Cristo wani, Paapa maimu yawiri. Tiise Paapa poitiri neken pepin Cristo wani, Paapa munmu pe pu'kuru awani, moropai tami'nawironkon tipemonkonoyami' esa' pe awani. Uuri'nikon wani ipemonkono pe, innape ikupi pi' ko'manni ya, tirumakai pra. Moropai Paapa winpainon mori yapi'se nimiki pi' ko'manni ya, ipemonkono pe e'ni.

Paapa Pemonkonoyami' Eri'ka'to'

⁷ Miriri ye'nen etati i' kai'ma Morí Yekaton Wanniya ta'pi miriri innape ikupi rumakato' pi'. Ta'piya:

Siriripe Paapa maimu etaya'nikon ya yai,

⁸ anetapai pra ke'ti, pena

atamokon wani'pi anetapai pra waranti.

Tesa'kon pe Paapa yu'se pra to' wani'pi.

Moropai Paapa yonpa pi' to' ko'mami'pi keren po si'ma.

⁹ Miarí i' itu'se tiwe'to'kon tiruuya

anepu'pai to' wani'pi.

Innape ukupi to'ya pra awani'pi.

Teuren asaki'ne pemonkon kono' kaisari,

i' ri kupiuya to' piika'tito'pe era'matipo'nikon.

¹⁰ Miriri ye'nen marari pra ekore'ma'pi

inkamoro upemonkonoyami' winiki.

Moropai ta'piuya, insamoro wani siriri, teesenumenkato'kon yawiri.

Moropai i' pensa umaimu yawiri pra to' ko'mami.

Uyeseru anepu'pai pra to' wani.

¹¹ Miriri ye'nen to' winiki ekore'ma'pi.

Moropai ta'piuya, tiwin kin insamoro ewomi pepin manni' pata ya', untiri'pi ya'.

Teeri'ka'to'kon epori to'ya pepin uupia.

Sl 95.7-11

Miriri ta'piya tinena'poka ton pe pra. Miriri waranti Morí Yekaton Wanniya ta'pi manni'kan utamokon pi'.

¹² Aka uyonpayami', miriri waranti pra e'ti. Imakui'pi pe teesenumenkai innape ikupiya'nikon pra ke'ti. Paapa, ipatikari tilko'mansen piapai aatarimakon namai, tiwari e'ti. ¹³ Tiise amiri'nikon kore'ta tiaronkon yausinpaya'nikon yuwati, innape ikupi pi' to' ko'manto'pe. Siriripe, penanan wei tinimi'se pra, to' meruntitanni'ti, imakui'piya to' yenu'ki namai. To' yewan ya' eewonsa' ya anpinamapai pra to' wani namai. ¹⁴ Maasa pra innape ikupi pi' ko'manni ya, Cristo yapisi'pi pata pai atareti'kan pikiri, miriri yai iwaniyakon pe pu'kuru e'ni. Tami'nawiri i' tiruuya yapisi, imiri pe e'ni ye'nen.

¹⁵ Enpenatati, Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' pi'. Ta'piya:

Siriripe imaimu etaya'nikon ya, anetapai pra ke'ti.

Penaron atamokon wani'pi waranti pra e'ti.

Eta tiuya'nikon yai to' ekore'ma'pi,

tesa'kon pe Paapa yu'se pra to' wani'pi.

Miriri waranti pra e'ti

Sl 95.7,8

taasai'ya man.

¹⁶ Ani'kan inkamoro Paapa maimu etatipono'san moropai yawiri pra esi'san? Tami'nawironkon manni'kan Moises nuri'ti nimo'ka'san Egitto pata poi. ¹⁷ Ani'kan yarakkiri Paapa ekore'ma'pi asaki'ne pemonkon (40) kono' kaisari? Manni'kan imakui'pi ku'se enna'po'san moropai imakui'pi ya' ena'san manni'kan e'ti'ka'san keren po, inkamoro yarakkiri Paapa ekore'ma'pi. ¹⁸ Ani'kan yarakkiri Paapa eseurima'pi moropai ta'piya timaimu tinena'poka ton pepin. —Tiwin kin uupia eeri'ka'to'kon eporiya'nikon pepin — ta'piya. Eeseurima'pi manni'kan timaimu yawiri tiwe'sanon pepin pi'. ¹⁹ Miriri ye'nen epu'ti'nikon, inkamoro Paapa nekaremeki'pi teeri'ka'to'kon eposa' pra awani'pi, maasa pra innape iku'sa' to'ya pra awani wenai.

4

¹ Pena i' tiri tiuya ta'pi Paapaya waranti, siriripe tipemonkonoyami' pia tiri tiuya taa pi' aako'mami. Tinkoneka'pi, to' eri'ka'to'kon ton epori to'ya yu'se Paapa wani. Miriri ye'nen aka, tiwari e'ti, tami'nawiri Paapa nitiri yapiskonpa, tiwinanya yapisi pra awani namai. ² Maasa pra penaronkonya siriri itekare eta'pi waranti, uuri'nikonya e'piika'tinto' yekare etasa' man. Pena inkamoroya itekare eta yai, eta'pi to'ya, i' pe pra ri awani'pi to' pia. Maasa pra eta pe

neken eta'pí to'ya. Mírírí ye'nen teerí'ka'to'kon ton eporí to'ya pra awaní'pí, innape ikupí to'ya pra awaní ye'nen. ³ Tíise inkamoro warantí pra uurí'níkon waní maasa pra innape ikupí'níkon wenai. Mírírí ye'nen eporí pe man Paapa pia erí'ka'níto' ton, taasai'ya manní' yawírí. Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':

Í' pensa umaimu mana'pokauya pepín,
teekore'mai eseuríma'pí:

Innape ukupí to'ya pra awaní ye'nen,
tiwin kin uupia teerí'ka'to'kon
eporí to'ya pepín
taasa' Paapaya man.

Sl 95.11

Mírírí ta'píya tamí'nawírí erí'ka'níto' ton, títírí koneka yaretí'kasa' t'úya tíise. Maasa pra pena, pata koneka t'úya patapai, mírírí antítpai Paapa waní'pí innape iku'nenan pia. ⁴ Mírírí epu'tí'níkon maasa pra pena mírírí maimu e'menukasa' po tiaron pata awe'menukasa' man. Teeseurímasen asakí'ne mia' pona'no wei pí'.

Asakí'ne mia' pona'no wei yai Paapa erí'kapí'pí tamí'nawíron teesenyaka'mato' konekasa'
t'úya típo *Gn 2.2*

kai'ma awe'menukasa' waní'pí. ⁵ Moropai mírírí pí' rí eeseuríma'pí: —Inkamoroya untírí teerí'ka'to'kon ton eporí pepín tiwin kin —ta'píya.

⁶ Manní'kan e'mai' pe eta'típono'sanya itekare eta'pí tíise innape ikupí to'ya pra awaní'pí. Mírírí wenai eporí to'ya pra awaní'pí. Míiwíni tíise tiaronkonya eporí pe man, iipia teerí'ka'to'kon. ⁷ Mírírí epu'tí'níkon maasa pra pena mírírí esuwa'kasa' típo, Paapaya wei mo'ka'pí sírírípan weiyu pe awe'to'pe. Sírírí pí' eeseuríma'pí pena tu'ke kono' típo mírírí menukato'pe Davi nuri'tíya. Ta'píya o'non pata eeseurímasa' manní' pata:

Sírírípe Paapa maimu etaya'níkon ya,
innape anku'pai pra ke'tí.

Imaimu yawírí pra ke'tí

Sl 95.7,8

ta'píya. ⁸ Josué nuri'tíya pemonkonyamí' yari'pí pena to' erí'ka'to' pata'se' Canaã pona. Tíise mírírí to' erí'ka'to' pí' neken Paapa eseurímasa' pra man, tíise tiaron erí'ka'níto' pí' eeseuríma'pí, maasa uurí'níkon erí'ka'to' weiyu pí'. ⁹ Mírírí ye'nen mírírí erí'ka'níto' weiyu ko'mamí Paapa pemonkonoyamí' erí'ka'to' tonpe, í' kai'ma teesenyaka'ma típo Paapa erí'kapí'pí warantí, asakí'ne mia' pona'no wei yai eerí'kapí'pí warantí. ¹⁰ Maasa pra aní'ya Paapa pia teerí'ka'to' ton eposa' ya, míikírí eseka'nunka pepín, teerí'ka'to' ton eporípa. Tíise eerí'kapí, Paapa erí'kapí'pí warantí, tamí'nawíron konekasa' t'úya típo. ¹¹ Mírírí ye'nen tíwari e'nípai'níkon Paapa pia erí'ka'níto' yuwa'ka'namai. Aka, Paapa maimu yu'se pra e'nípai pra man, manní'kan penaronkonya Paapa maimu yuwa'ka'pí warantí pra. Moropai mírírí wenai teerí'ka'to'kon ton eporí to'ya pra awaní'pí Paapa pia.

¹² Maasa pra Paapa maimuya enen ko'manníto' ton enepí uupia'níkon. Meruntí ke awaní, moropai kasupara ipokasa' se' yataimírí ike' yentai awaní. Mírírí kasuparaya uyesa'kon ya'tí e'painon itu'na, uye'píkon yawon ukase'kon pikírí. Tíise mírírí yentai Paapa maimu waní yaso'katon pe, itu'nawon esenumenkanto' moropai uyekatonkon mírírí eseporí emapu'tíya sa'nírí. Moropai uyeserukon era'maiya yairon ku'sa' era'maiya moropai yairon pepín ku'sa' era'maiya, uyewankon ya' tíiko'mansen. ¹³ Mírírí ye'nen inaponkasa' pe awaní tamí'nawírí Paapa yenu ya'. Í' yenomí eseríke pra awaní Paapa yenu kaisarí. Tamí'nawíron tínkoneka'pí era'ma Paapaya. Tamí'nawíron waní a'ta ke itenu kaisarí' yenomí pata'se' ton pra. Mírírí ye'nen enpenatanpai'níkon míikírí pí', tamí'nawíron uurí'níkon níkupí'pí ekaremekí pe man, yairí e'ní yairí pra e'ní, manní' Paapa pí' enpenatanpai'níkon. Maasa pra uurí'níkon níkupí'pí yenpoiya kupí sírírí.

Jesus Waní Kure'ne Teepíremasan

Uurí'níkon Ton Pe

¹⁴ Mírírí ye'nen innape ikupí pí' ko'mannípai'níkon, yairí ma're teenai pra. Maasa pra moro man kure'nan uurí'níkon ton pe teepíremasanon esanon yepotorí. Manní' to'sarí eewomí'pí Paapa pia, Jesus míikírí Paapa munmu. ¹⁵ Míikírí teepíremasanon esanon yepotorí uurí'níkon ton pe ko'mamí t'ínoko'píkon pe uyera'makon pí', maasa pra a'tu'míra e'níto' wenai. Maasa pra pena míikírí yonpa'pí Makuiya tu'ke teseru ton tuwai, sírírípe uurí'níkon yonpa pí' aako'mamí manní' warantí. Tíise míikírí waní'pí imakui'pí ku'nen pe pra. ¹⁶ Mírírí ye'nen erepannípai'níkon man iipia eranne' pe pra Paapa nítírí yapi'se. Maasa pra uurí'níkon era'maiya t'ínoko'pí pe. Morí pe tíwe'to' wenai uurí'níkon píka'tíya. Míikírí yarakkírí eseurímanpai'níkon. Tíwírí míikírí winípai upíka'títo'kon yapísí pí' ko'manní, itu'se e'níto' pikírí.

5

¹ A'kí, insamoro teepíremasanon esanon yepotoríkon pí' esenumenkanpai'níkon. Inkamoro waní tonpayamí' warantí pemonkon pe. Moropai Paapaya inkamoro menka tiaronkon kore'tapai. Moropai to' esenyaka'mato' ton tíriya, tapuríto'pe to'ya kai'ma, yarakkírí teeseurímasen pe to' waní, tonpayamí' ton pe. Moropai inkamoroya típia'níkon tiaronkon nenepí'pí po'tí, to' níkupí'pí imakui'pí ton pe. ² Mori pe inkamoro waní tonpayamí' yarakkírí. Maasa pra to' warantí rí a'tu'míra tíwe'sanon pe inkamoro waní. Mírírí ye'nen tiaronkon pakkokon pí' to' ekore'ma pepín imakui'pí ku'nenan pí'. Tíise tí'noko'píkon pe to' era'ma to'ya. ³ Maasa pra a'tu'míra tíwaníkon wenai inkamoroya níri imakui'pí tínkupí'píkon ton pe ipo'tí e'pai awaní, tonpayamí' neken imakui'pí kupítípono'san níkupí'pí ton pe pra.

⁴ Aní'ya taa eseríke pra awaní tíwarírí: —Teepíremasen pe e'pai wai ipíku pe —taiya eseríke pra awaní. Tíise Paapaya neken imenkasa' yai, itu'se tíwaní yawírí, míikírí waní kure'nan teepíremasen pe. Í' kai'ma Arão nurí'tí yanno'pí Paapaya warantí to' menkaiya. ⁵ Mírírí warantí níri Cristoya taasa' pra man: —Teepíremasanon esanon yepotorí pe e'pai wai —taasai'ya pra man. Tíise Paapaya neken imenka'pí teepíremasanon esa' pe awe'to'pe. Ta'pí Paapaya ipí' see warantí:

Unmu pe pu'kuru awaní sírírí,
moropai sírírípe tamí'nawíronkon pí'
ekaremekíuya,

ayun pe uurí waní

Sl 2.7

ta'píya. ⁶ Moropai iní'rí tímaimu e'menukasa' po tiaron pata ya':

Teepíremasen pe awaní ipatíkaron pe,
imo'kauya pata pe pra.

Manni' teepíremasen Melquisedeque

waní'pí warantí awaní

Sl 110.4

ta'píya.

⁷ Pena tarí non po tílko'mamí yai Jesus epírema'pí. Meruntí ke, moropai tikarau ye'ka pe Paapa pí' esatí'píya tíisa'mantato' winípai típíka'títo'peiya. Moropai Paapaya míikírí maimu eta'pí maasa pra típia eeturumakasa' epu'tí tíuya ye'nen. ⁸ Teuren Paapa munmu pe sí'ma tíwe'taruma'títo' epu'tí'píya. Mírírí wenai í' kai'ma Paapa maimu yawírí tíwaní pí' eesenupa'pí. ⁹ Moropai teekonekasa' yai, tamí'nawírí tíyun maimu yawírí teenasa' yai, míikírí ena'pí ipatíkaron e'píika'tínto' esa' pe, tamí'nawírí manni'kan morí Paapa maimu yawírí tíwe'sanon píika'tínen pe awe'to'pe. ¹⁰ Moropai Paapaya míikírí Jesus kupí'pí teepíremasanon esanon yepotorí ton pe, pemonkonyamí' píika'títo'pe, manni' teepíremasanon esanon yepotorí Melquisedeque waní'pí warantí ikupí'píya.

Innape Iku'to' Kupí Ya Tíwí, Nari' Pe Awaní

¹¹ Tu'ke man Melquisedeque yekare pí' ayenupato'kon tíise í' kai'ma ekaremekí eseríke pra man. Maasa pra sa'man pe awaní, moropai enya'ne pe awaníkon. Eesenupapai pra aako'mamíkon sírírí típose. ¹² Teuren pena pata pai eta pí' aako'mansa'kon naatí. Aasírí yenupaton pe awaníkon e'páinon teuren. Tíise í' kai'ma iní' panpí' ayenupanenkon ton yu'se awaníkon. Sa'man pepín Paapa maimu pí' ayenupakon yu'se awaníkon. Mírírí ye'nen moreyamí' warantí awaníkon, sararu pí' awentamo'kakon eseríke pra naatí tíise amírí'níkon man mana' pí' tíwe'sen more warantí. ¹³ Mírírí tauya sírírí maasa pra sa'man pepín Cristo yekare pí' eesenupa'píkon neken. Iní' panpí' yu'se pra awaníkon. Mírírí ye'nen pakkokon moreyamí' warantí awaníkon, í' waní yairon pe, í' waní imakui'pí pe epu'tíya'níkon pra naatí. Mírírí pí' eesenupakon pra awaníkon ye'nen. ¹⁴ Tíise tíyo' ton yu'se more pe pra tíwe'sen waní warantí, míikírí Paapa maimu pí' teesenupasen waní. Sa'me panpí' Paapa yeseru pí' eesenupasa' awaní. Mírírí ye'nen morí epu'tíya moropai í' waní imakui'pí pe epu'tíya, mírírí pí' teesenupasa' ye'nen.

6

¹ Mírírí warantí arentan yuwapai'níkon man, more pepín eesenupasa' epu'nen pe warantí, epu'nen pe e'níto'pe'níkon. E'mai' pe eesenupaní'pí ya' ko'mannípai pra man. Pena itekare eta'pí see warantí. Penaron imakui'pí uyesseríkon rumakato' moropai innape Paapa ku'to' eta'pí uurí'níkonya. ² Moropai eta'pí uurí'níkonya, esenpatakonanto' yekare eta'pí, moropai í' kai'ma tiaron Paapa yapurínen pe tíwe'sen pona mia' tíito' yekare eta'pí. Moropai sa'mantan típo e'mí'sa'kanto' yekare eta'pí. Moropai tiwinano'pí wei yai, tui'pí yai, Paapaya pemonkonyamí' yenunto' ipatíkarí e'taruma'tínto' yekare eta'pí uurí'níkonya. ³ Mírírí etasa' pata pai epu'tí'níkon. Tarípai iní' panpí' epu'tí e'pai man. Moriya mírírí pí' eesenupapai'níkon man, Paapaya itírí ya.

⁴ Tiaron pensa Paapaya tiaronkon esenupa tiri pepin. Maasa pra o'non ye'ka pe pena innape Paapa kupitipono'san enna'posa' ya te'ma'pikon pi', i' kai'ma miriri tinkupi'pikon pi' to' enpenata e'painon iniri? To' enpenata eserike pra awani. Maasa pra inkamoro wani'pi Paapa epu'nenan pe. Moropai Paapa nitiri'pi ka' poinon epu'ti'pi to'ya. Moropai inkamoroya Mori Yekaton Wanni yapisipi. ⁵ Inkamoroya epu'ti'pi, Paapa maimu wani mori pe. Moropai Paapa nikupi'pi tumeruntiri ke era'ma'pi to'ya, ikupiya kupi waranti amenan pata ya. ⁶ Tiise tami'nawiri miriri epu'ti tiuya'nikon tipo, inkamoroya innape iku'to' tiuya'nikon rumaka ya, i' kai'ma to' enepi e'painon iniri to' enpenatato'pe? To' enepi eserike pra awani. Maasa pra inkamoro ye'ka wani iniri itakon ite'ka pe Cristo pokapi'nenan waranti. Moropai miriri kupi to'ya era'ma tiuya'nikon pi' tiaronkon wo'ma'ta Cristo pi' emapu'ti to'ya tami'nawironkon rawiri si'ma. Miriri waranti ikupi to'ya ya, ipatikari tiwe'taruma'tito' winipai to' epa'kato' ton pra awani.

⁷ Maasa era'mati. Pemonkonyami' wani non waranti. Kono' rena tu'ke ite'ka amansa' yai mori pe eena moropai i' ena'pi pimi miriri aro'tasa' epeta. Miriri mo'ka miriri umi esa'ya tiwakiri pe. Miriri waranti tiwakiri pe uuri'nikon yapisipi Paapaya, innape tikupi pi' ko'manni ya. ⁸ Tiise eepeta pra awani ya, moropai mi'ni ye' aro'ta, pari' aro'ta marari pra, miriri wani pepin mori pe. Moropai miriri era'ma itesa'ya i' pe pra ri. Miriri po'ti itesa'ya miriri. „Miriri waranti inkamoro pemonkonyami' tirumakatiponkon yenumi Paapaya.”

⁹ Tiise uyonpayami', miriri waranti eseurima tanne nari pi', miriri waranti awanikon kupiuya pra wai. Maasa pra mori anukupi'pikon wenai, epu'ti pi' wai i' kai'ma mori pe Paapaya amiri'nikon ku'sa', apiika'tiuya'nikon ye'nen. ¹⁰ Paapa wani pepin yairi tiwe'sen pe pra. Miriri ye'nen mi'kiriya tiwanmira amiri'nikon esenyakamato' kupi pepin. Moropai tiaronkon ipemonkonoyami' sa'namato'ya'nikon to' piika'tito'ya'nikon wenai, innape Paapa yapuriya'nikon esepu'ti. Moropai siriri tiPOSE awanikonkon piika'tito'ya'nikon kupiuya pepin tiwanmira. ¹¹ Miriri ye'nen kure'ne anna esenumenka tiwin pi' awanikon tanne, akaisari'nikon. Yairi ma're teenai pra ikupi pi' ako'manti aasamantakon pikiri, Paapa winipainon mori pu'kuru annimikikon yapisikonpa. ¹² Miriri ye'nen enya'ne pe awanikon e'pai pra man. Innape iku'nenan nikupi anku'pai pra ke'ti. Tiise e'ti manni'kan innape ikupi pi' tiiko'mansenon waranti, moropai teeseta'kai pra inimi'nenan waranti. Miriri kupi pi' aako'mamikon ya, i' tintiri pe Paapa nekaremeki'pi yapisiya'nikon pu'kuru.

I' Ta'pi Tiuya Ku'nen Paapa Wani

¹³ Epu'ti'nikon, seru'ye' pe pra i' kupi taa ya, uuri'nikonya taa uyentainon ipikku pe tiwe'senya eta tanne. Miriri wenai innape umaimukon wani eesepu'ti. Miriri waranti pena Paapaya ta'pi Abraao nuri'ti pi' i' kupi tiuya. Moropai timaimu tiri'piuya iipia, tinena'poka ton pe pra tinkupi tonpe. ¹⁴ Tiise etato'peiya tentainon ton pra awani ye'nen, Paapaya ta'pi timaimu mana'poka tiuya pe pra:

—Paapa uuri. Uyentainon ton pra man.

Miriri ye'nen tauya api'

mori pe apiremauya seru' pepin.

Moropai marari pra anmukuyami'

apayanyami' epami kupi siriri

Gn 22.17

—ta'piya Abraao nuri'ti pi'. ¹⁵ Miriri taasa' Paapaya ye'nen pena pata pai Abraao nuri'tiya inimiki ko'mannipi'pi teeseta'kai pra. Moropai miriri ta'pi Paapaya yawiri Paapa winipainon yapisipi'pi Abraao nuri'tiya.

¹⁶ Miriri waranti tiaronya —Iukupiuya —taa ya, ipikku pe tiwe'sen itentainonya eta tanne, innape awani epu'ti, —Iukupiuya pepin naka —tikai pra. Miriri ye'nen ani' esiyu'piti pepin imaimu pi'. ¹⁷ Miriri waranti niri tipemonkonoyami' pi' Paapaya timaimu ekaremeki'pi aronne epu'ti to'ya yu'se tiwani ye'nen. I' kupi tiuya taasa' tiuya maimu' yapi'nenanya yapi'to'pe. Moropai tiwiri teesurima'pi mo'tanipiya pepin. Miriri ye'nen eesurima'pi. —Paapa uuri, uyentainon ton pra man innape ikupiuya —ta'piya. Iku'pi tiuya ta'piya moropai i' pensa timaimu mana'pokaiya pepin. ¹⁸ Miriri ye'nen asaki'ne man. I' ta'pi Paapaya, iniri inyakanmaiya eserike pra. Maasa pra i' pensa Paapa wani pepin seru' pe. Moropai miriri wenai uuri'nikon, iipia eturumaka'sanya upiika'tiuya'nikon epu'ti, “yai pra itiriya” tikai pra. Miriri ye'nen inimiki pi' ko'manni teeseta'kai pra. ¹⁹ Manni' apo'yen ye'se' pe to' nitiri waranti, miriri innape iku'to' wani sa'man pe. Uyapitani'nenkon pe awani uyewankon ya. Miriri wenai Paapa pia pu'kuru erepanni nimiki pi' ko'manni, siriri innape iku'to' rumaka pepin tiwin kin. ²⁰ Maasa pra aasiri pemonkon ewonsa' man Paapa pia pu'kuru urawiri'nikon, mi'kir Jesus. Teepiremasanon esanon yepotori pe eenasa' man. Uuri'nikon ton pe eesurima siriri moropai ipatikari aako'mami upiika'tikon pi', pena teepiremasanon esanon yepotori Melquisedeque e'piti'pi waranti eena'pi.

7

*Melquisedeque Wanî'pî Ipîkku Pe**Moropai Teepîremasen Pe*

¹ Tarîpai eseurîma sîrîrî Melquisedeque yekare pî'. Melquisedeque mîikîrî Salêm ponkon esa' se tîwe'sen. Moropai pemonkonyamî' tonpe teepîremasen pe awanî'pî. Inkamoro tonpe eeseurîmapîti'pî Paapa yarakkîrî, tamî'nawîronkon yentainon pu'kuru. Pena Abraão nuri'tî enna'po ko'mannîpî tanne, pata esanon tî'ka tîpo, mîikîrî ponaya Melquisedeque wîti'pî epose. Moropai mîikîrî eporî tîuya pe, morî pe Abraão nuri'tî e'to'pe ta'pîiya Paapa pî'. ² Mîrîrîya Abraão nuri'tîya inkamoro tîntî'ka'san yemanne pantaka'pî mia' tamî'nawîrî yonpa kaisarî moropai tiwin itonpa tîrî'pîiya iipia, itonparî'pî yarakkîrî awe'nîmî'pî. Mîrîrî warantî itîrî'pîiya Melquisedeque pia. Mîikîrî ese' wani'pî Melquisedeque pe, taato' yairon esa' pe tîwe'sen. Moropai tiaron itese' wani'pî Salêm ponkon esa' pe awe'to'. Taato' wani' morî tîwanmîn esa' pe tîwe'sen. Mîrîrî warantî asakî'ne itese' wani'pî. ³ Mîikîrî Melquisedeque wani'pî o'non pata pai esenpo'pî pe esepu'tî pra. Itun moropai isan moropai tiaronkon itamorî'san esepu'tî pra awanî'pî. Mîrîrî ye'nen esenpo'pî esepu'tî pra awanî. Moropai aasa'manta'pî esepu'tî pra nîrî. Tîise mîikîrî ko'manto' wani' Paapa munmu warantî. Awanî teepîremasen pe ipatîkarî taataretî'kasen pe pra.

⁴ Maasa era'matî, î' kai'ma kure'ne Melquisedeque wani'pî. Maasa pra pena utamokon Abraão nuri'tîya teyatnon tî'kasa' tîuya yai, to' yemanne mo'kasa' tîuya yonpa mo'ka'pî iipia tîntîrî ton. Ipîkku pe Melquisedeque wani'pî. ⁵ A'kî, Moisés nuri'tî kaaretarîya taasa' yawîrî, teepîremasanon, manni'kan to' yemanne yonpa Levi payanî'sanya tonpakon winîpai yapîsî e'pai awanî tiwin. Teuren to' yonpayamî' pe tîwanikon ye'ka pe Abraão nuri'tî payanî'san pe si'ma. ⁶ Tîise mîikîrî Melquisedeque wani'pî Levi nuri'tî payanî'pî pe pra. Mîiwîni tîise Abraão nuri'tîya te'mato'pe esatî'pîiya manni' inmo'ka'pî iteyatonon piapai yonpa ke. Moropai morî pe Abraão nuri'tî ko'manto'pe ta'pîiya Paapa pî' manni' Abraão nuri'tî Paapa nîrî'pî yapîsîtîpono'pî. ⁷ A'kî, mîikîrî tiaron pîremanon wani' pepin inpîrema'pî ma're, tîise itentainon pe awanî. Mîrîrî ye'nen ipîkku pe Melquisedeque wani'pî Abraão nuri'tî yentai, morî pe aako'manto'pe taasai'ya ye'nen. ⁸ Moropai tiaron esenumenkanto' wani. Manni'kan Levi nuri'tî payanî'san tonpakon winîpai to' nîtîrî yapî'nenan wani' warayo'kon pe, tîisa'mantasanon pe. Tîise mîrîrî warantî pra Melquisedeque wani'pî. Maasa pra Paapa maimu e'menukasa' ya' eeseporî pepin Melquisedeque sa'mantato' pî' teeseurîmasen. ⁹ Moropai taa e'painon Abraão nuri'tîya ye'ma'pî temanne yonpa ke. Moropai Levi nuri'tîya nîrî ye'ma'pî mîrîrî yai. Teuren ipayanyamî' rî'sanya te'mato'kon yapîsî. ¹⁰ Maasa pra pena Levi nuri'tî esenposa' pra tîise Abraão nuri'tîya ye'ma'pî. Mîrîrî ye'nen taa'nîkon e'painon Abraão nuri'tî yarakkîrî Levi nuri'tî wani'pî Melquisedeque yarakkîrî eeseporî yai. Mîrîrî yai Levi nuri'tîya nîrî ye'ma'pî.

¹¹ Moisés nuri'tî nîmenuka'pî wani'pî Levi nuri'tî payanî'san yonpa wani' pe man teepîremasen pe taato'. Maasa pra inkamoro wani'pî Arão nuri'tî payanî'pî pe mîito'pe. Tîise inkamoro esenyaka'mato' wenai pemonkonyamî' e'pîika'tîsa' ya, inî'rî tiaron teepîremasen ton iipî'pî pepin e'painon. Tîise mîrîrî pîkînsa' aaipî e'pai awanî'pî, manni' Melquisedeque wani'pî warainon, Arão nuri'tî wani'pî warainon pepin. ¹² Mîrîrî ye'nen mîikîrî erepamî'pî pata pai, Moisés nuri'tî maimu rî'pî, î' kai'ma Paapa yapurî'pî teeseurîmasen, etinyaka'ma e'pai awanî maasa pra teepîremasen etinyaka'ma ye'nen. ¹³ Mîikîrî Uyepotorîkon Jesus pî' eseurîma sîrîrî. Mîikîrî e'sa' pra man Levi nuri'tî parî'pî pe tîise tiaron paarî'pî pe awanî'pî. Moropai inkamoro yonpa esenyaka'masa' pra man teepîremasanon warantî to' nîpo'tî po'tî pî'. ¹⁴ Mîikîrî esenpo'pî Judâ nuri'tî paarî'pî pe. Moropai î' pensa inkamoro Judâ nuri'tî payanî'san pî' Moisés nuri'tî eseurîmasa' pra man, pena teepîremasanon ton pî' teeseurîma yai.

Tiaron Teepîremasen Melquisedeque Warainon

¹⁵ Moropai esepu'tî aronne, amenan pe itîrî'pî Paapaya î' kai'ma pemonkonyamî' wîti tîipia. Maasa pra tiaron teepîremasen iî'sa' man, Melquisedeque warantî, Levi payanî'san warantî pra. ¹⁶ Mîikîrî enasa' pra man teepîremasen pe Levi nuri'tî paarî'pî pe tîwanî ye'nen. Moropai pemonkonyamî' maimu pe eenasa' pra man. Tîise tîisa'mantato' yentai tîiko'manto' wani' ye'nen, mîikîrî ena'pî teepîremasen pe. Mîrîrî ye'nen tîisa'mantasan pe pra awanî. ¹⁷ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Amîrî wani' pe man teepîremasen pe ipatîkarî
manni' Melquisedeque wani'pî warantî

Sl 110.4

¹⁸ Mîrîrî ye'nen mîrîrî mai penaro' yawîrî to' e'to' mîrîrî e'tî'ka'pî, maasa pra upîika'tîya'nîkon eserîke pra awanî ye'nen. ¹⁹ Maasa pra Moisés nuri'tî pî' Paapa

nekaremeki'pi unкупikon ton e'sa' pra awani'pi yairon pe pemonkon ku'nen pe. Mori pe ani' kupi'ya pepin. Tiise miriri yentai tiaron esenpo'pi mori moropai miikiriya uuri'nikon yari Paapa pia pu'kuru.

²⁰ Moropai tiaron esenumenkanto' wani teepiremasen Jesus pi'. Miriri tiise Paapaya ta'pi tinaena'poka tonpe pra Jesus pi', teepiremasen pe awe'to'pe ipatikari. Miriri waranti taasai'ya pra awani'pi tiaronkon Levi nuri'ti payanni'san pi'. ²¹ Tiise teepiremasen pe Jesus kupi' tu'ya yai, Paapaya ta'pi tinaena'poka tonpe pra. Pena Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' see waranti:

Paapaya ta'pi i' pensa inna'poka tu'ya pata pe pra:

—Amiri wani pe man

teepiremasen pe ipatikari

Sl 110.4

—ta'pi'ya ipi'. ²² Miriri waranti eeseurimasa' ye'nen, epu'ti'nikon Jesus ko'mami iipia ipatikari, uuri'nikon piika'tinen pe. Paapaya taasa' yawiri ikupi'pi'ya. Miriri wani Paapa yarakkiri wani mori pe e'ni emapu'tinen pe. Amenan esetanto' pe awani, mori pe panpi' manni' unкупikon ton pe inekaremeki Moises nuri'ti pi' yentai.

²³ Moropai tiaron esenumenkanto' wani teepiremasen Jesus pi'. Inkamoro teepiremasan wani'pi tu'ke. Maasa pra tiisa'mantassen pe to' wani ye'nen. E'mai' pe teepiremasen pe tiwe'sen ko'mami eserike pra awani'pi ipatikari. ²⁴ Tiise miriri waranti pra Jesus wani ipatikari teepiremasen pe aako'mami. Miriri ye'nen aasa'manta'pi pata'pi ya' tiaron ena teepiremasen pe taa eserike pra awani. ²⁵ Miikiri ko'manto' wani siriripe moropai ipatikari. Miriri ye'nen manni'kan Paapa pia itipainokon piika'ti pi' aako'mami. Miikiriya pemonkonyami' ton pe esati ko'mannipi Paapa pi', maasa pra teepiremasen pe ipatikari tiiko'mami ye'nen iki'pi ton pra.

²⁶ Miriri ye'nen Jesus wani ipikku pe, teepiremasanon esanon yepotori pe itu'se e'nito'pe'nikon. Miikiri wani mori pe pu'kuru. I' nura ton pra iipia. Moropai i' pensa imakui'pi kupitipon pe pra awani. Miikiri ko'mami'pi pena imakui'pi ku'nenan kore'ta tiise miikiri nikupi'pi imakui'pi ton pra awani'pi. Moropai miikiri yari'pi Paapaya ka' pona ipikku pe aako'manto'pe miari. ²⁷ Miikiri e'sa' pra man pena teepiremasanon esanon yepotorikon e'mai'nokon wani'pi waranti. Maasa pra wei kaisari' i' po'ti to'ya yu'se awani'pi tinkupi'pikon imakui'pi ton pe. Moropai miriri tipo tonpayami' nikupi'pi ton pe ipo'ti'pi to'ya. Inkamoro waranti pra awani'pi, imakui'pi tinkupi'pi ton pe i' po'ti'ya yu'se pra awani'pi. Tiise miikiri Jesusya ikupi'pi tiwin ite'ka tami'nawironkon tonpe. Eeturumaka'pi tiaronkonya tiwito'pe kai'ma tami'nawironkon nikupi'pi imakui'pi ye'mapa. ²⁸ Pena Moises nuri'ti maimuya taasa' yawiri teepiremasanon esanon yepotorikon ton menka'pi to'ya, warayo'kon. Pemonkon pe tiawiriy ye'nen e'to' yawironkon pepin, a'tu'minan pe to' wani. Tiise miriri tipo Paapaya timaimu tinaena'poka ton pepin wenai tinmu menka'pi teepiremasen pe awe'to'pe. Mori, e'to' yawiron tinmu menka'pi'ya, tiaronkon teepiremasanon yentainon. Miriri ye'nen miikiri ko'mami siriripe teepiremasanon esanon yepotori pe ipatikari, i' pensa aataretu'ka tonpe pra.

8

Jesus Wani Uuri'nikon Ton Pe

Teepiremasanon Esanon Yepotori Pe

¹ Tami'nawiron yentai siriri taa annaya manni' wani Jesus pi' teeseurimassen pe awani. Miikiri Jesus wani ipikku pe, kure'nann uuri'nikon tonpe teepiremasen esanon yepotori pe awani. Miikiri ereutasa' ko'mami tami'nawironkon esa' pe Paapa yaponse' merunti wini. ² Moropai miari si'ma Paapa pata'se' pu'kuru ya' miikiri esenyaka'ma ko'mannipi teepiremasanon esanon yepotori pe. O'non pata Paapa yapurito' pu'kuru pata, intiri'pi pata si'ma, pemonkonyami' nitiri'pi pe pra awani.

³ Tami'nawironkon manni'kan teepiremasanon esanon yepotori wani'pi imenkasa'kon pe, to' esenyaka'mato'pe Paapa pia tintirikon tiri pi'. Moropai tinpo'tikon tekinkon po'tito'pe to'ya tonpakon nikupi'pi imakui'pi ton pe, miriri wani'pi to' esenyaka'mato'pe. Miriri waranti uuri'nikon ton pe Jesus teepiremasen kure'nanya i' tiri e'pai awani'pi uuri'nikon tonpe. ⁴ Tari non po'tiwani ya, teepiremasen pe awani pepin e'painon. Maasa pra tari teepiremasen, miriri ku'nenan, wani tintirikon tiinenan i' kai'ma Moises nuri'tiya ta'pi yawiri ku'nenan wani miito'pe. Jesus esenyaka'mato' wani pepin Moises nuri'ti nekaremeki'pi yawiri. ⁵ Tiise inkamoro teepiremasanon esenyaka'mato' wani tari. Miriri wani ka' po'tiwe'sen patakanen pe neken, moropai itekatono'pi pe awani. Miriri ye'nen i' pensa Paapa yewi' konekaiya ya, Paapaya ta'pi Moises pi':

Aka, e'to' yawiri tami'nawiri i' ta'pi'ya moropai yenpo'pi'ya aapia era'mapa manni' wi' po miriri yawiri mikupii

Êx 25.40

ta'píiua. ⁶ Tíise Jesusya morí teesenyaka'mato' ton yapi'sa' manni'kan teepíremasanon esenyaka'mato' yentai. Maasa pra Moisés nuri'ti maimu yawíri to' esenyaka'ma'pí. Tíise mífírí Jesus ko'mamí sírírí Paapa moropai pemonkon yarappana tíwe'sen pe í' kai'ma morí pe pemonkon ena emapu'típa kai'ma Paapa yarakkírí. Mírírí warantí eesenyaka'mato' waní morí pe, e'mai' pe Moisés nuri'ti pia tímaimu esetanto' títírí'pí yentai. Maasa pra morí panpí' tíruya pe wai aapi'níkon taasai'ya ye'nen.

⁷ Sírírí e'mai'non í' ta'pí Paapaya Moisés nuri'ti pí' e'sa' ya, e'to' yawíri, amenan pe iní'ri í' taa Paapaya pepín e'painon. ⁸ Tíise Paapaya era'ma'pí í' kai'ma yairí pra pemonkonyamí' yeseru waní. Mírírí ye'nen ta'píiua:

—Í' pensa amenan mai to' níkupí tonpe konekauya kupí sírírí Israel ponkon tonpe. Moropai Judá nuri'ti pemonkonoyamí' ton pe ikonekauya kupí sírírí,

⁹ manni' pena atamokon tonpe ikupí'píiua warantí pra, í' pensa Egito pata yapai to' mo'kauya yai ikupí'píiua warantí pra. Maasa pra inkamoro e'sa' pra man mírírí yawíri.

Mírírí wenai inkamoro yewanmírí'píiua, to' piapai atarima'pí —ta'pí Uyepotoríkonya.

¹⁰ —Sírírí kupíiua maasa to' níkupíton pe insamoro Judeuyamí' tonpe.

Awaní pe man see warantí —ta'píiua.

—Ítíríiua to' esenumenkato'kon ya',

umaimu to' níkupíkon ton tíruya

to' yewan ya' aako'manto'pe,

yawíri iko'manpai to' e'to'pe,

tiaronya to' yai'pontí pra tíise.

Mírírí yai uurí waní to' yepotorí pe

moropai inkamoro waní upemonkonoyamí' pe.

¹¹ Mírírí yai aní'ya tíiko'mamí yonpa yenupa eserike pra awaní.

Moropai taiya eserike pra awaní tíwaníyakon pí':

“Paapa epu'kí,” taiya eserike pra awaní.

Maasa pra mírírí yai tamí'nawíronkonya uyepu'ti kupí sírírí tewankon ya'.

Manni'kan ipíku pe pra tíwe'sanonya

moropai ipíku pe tíwe'sanonya uyepu'ti kupí sírírí.

¹² Mírírí yai tamí'nawíri uuwanmíra to' níkupí'pí imakui'pí kupíiua

tiwin kin ipí' enpenata pepín

—ta'píiua.

¹³ Iní'ri eesetato'kon kupíiua pe wai amenan pe taasa' Paapaya yai, e'mai'non inkupí'pí epu'ti níkon tarípai, penaro' pe awaní moropai aataretí'ka kupí sírírí.

Jr 31.31-34

9

Paapa Yapuríto' Yeseru Sírírí Non Po Si'ma

¹ Pena e'mai' pe Paapaya etanto' pí' esenumenkanpai'níkon. Moisés nuri'ti pia itírí'píiua, í' kai'ma tapuríto' ekareme'nen pe. Mírírí ekaremekí'píiua í' kai'ma pemonkonyamí'ya tapuríto'pe Paapa ko'manto' ton títíkoneka'píkon ta si'ma sírírí non po. ² Ekaremekí'píiua manni' Paapa ko'manto' bodeyamí' pí'pírí'pí ke ikonekasa' arakkítawon e'mai'non yuwa'to' waní'pí tamí'nawíronkon ewonto'pe pra tíise manni'kan teepíremasanon neken ewomí Paapa yapurí. Mírírí morí ta awaní'pí apo', to' kuma'tu, moropai moro rí awaní'pí trigo puusa' to' nítírí'pí Paapa tonpe itawaní' po. ³ Mírírí típo itakon ite'karon waní'pí yuwa'sa' pe aní' ewomí namai. Iratai ta awaní'pí morí pu'kuru Paapa ko'manto' pata'se'. ⁴ Mírírí ese winí awaní'pí ouro konekasa' a'pusin to' nípo'ti yaponse'. Moropai ita nírí awaní'pí to' esetato' Paapa níkupí'pí yense'. Tamí'nawíri ouro pe awaní'pí ita, iporo. Mírírí ya' to' yuu pe Paapa nítírí'pí yense' waní'pí. Moropai mírírí ya' Aráo nuri'ti yenyawon rí'pí yei waní'pí manni' areta'pí. Moropai asakí'ne awene'kon tí' waní'pí o'non pata Paapa maimu e'menukasa' manni' yaponse' pí'. ⁵ Mírírí Paapa maimu yense' po to' waní'pí asakí'ne ese' yenpata winí tíwe'sanon ouro konekasa'kon inseriyamí' pe, manni'kan Paapa pia pu'kuru tíiko'mansenon. Inkamoro yapi'sa' yarappana í' kai'ma pemonkonya teseru koneka Paapa yarakkírí pata'se' pe awaní'pí. Mírírí pata Paapaya tíwanmíra imakui'pí kupí pata'se' pe awaní'pí. Tíise tamí'nawíri í' moro tíwe'sen ekaremekí eserike pra awaní sírírípe.

⁶ Tamí'nawíron Paapa yewí' konekasa' tíuya'níkon típo teepíremasanon ewomí pia'ti'pí wei kaisarí e'mai'non yuwa'to' morí ta neken. To' ewomí e'pítí'pí mírírí títíríkon yeserukon

yawírí mírírí ku'se. ⁷ Tíise itakon ite'karon yuwa'to' ta, teepíremanon esanon yepotorí ewomí e'pítí'pí tiwin ite'ka tiwin kono' tíise. Míikírí ewomí pín mún ton pra. Tíise míikíríya aní'rí wíisa' tíuya míní yarí e'pítí'pí Paapa pí' ekareme'se. Mírírí yaríiya imakui'pí tunkupí'pí ton pe. Moropai tonpayamí' níkupí'pí imakui'pí tñepu'tíkon pe pra iku'sa' to'ya ton pe yarí'píiya. ⁸ Mírírí Paapa yewí' ta, to' níkupí wenai Morí Yekaton Wanníya uyenupakon aronne epu'to'pe kai'ma. Manní' itakon ite'karon yuwa'to', morí pu'kuru Paapa ko'manto' ta, aní' ewomí pín. Aatarakkanmoka eseríke pra aako'mamí e'mai'non yuwa'to' ta neken teepíremanonya teeserukon kupí tanne. Mírírí pí' uyenupa'píkon Morí Yekaton Wanníya, maasa Paapa pia ewonníto' atarakkanmokasa' pra tíise. ⁹ Míríríya ekaremekí sírírípe uurí'níkon pí', epu'to'pe kai'ma. Pena Paapa pia to' nítíríya moropai tekínkon po'tí to'ya ya, morí pe e'to' yawírí pemonkon yewan miakanma eseríke pra awaní'pí, manní'kan Paapa yapurínenan yewan. Paapa pia pu'kuru to' ewomí eseríke pra. ¹⁰ Tamí'nawíron to' níkupí yeseru waní'pí yekkari waní tonpe neken, moropai to' wuku tonpe, moropai í' kai'ma teserukon ya' tenyakon rona to'ya tonpe. Moropai tiaron to' yeseru mírírí waní'pí poroporo neken pemonkon e'ronato' yeseru pe. Mírírí kupí'pí to'ya, í' pensa Paapaya amenan pe míríríkon yeseru mírírí miakanma píkirí.

¹¹ Tíise mírírí típo Cristo íipí'pí teepíremanon esanon yepotorí pe uurí'níkon tonpe. Moropai amenan ewonníto' yarakkanmoka'píiya. Míikírí ewomí'pí mírírí Paapa yewí' ta, ka' pon pu'kuru. Miarí uurí'níkon ton pe Paapa pí' esatí pí' aako'mamí, manní' morí e'to' yawírí yapuríto' pata'se' ta, pemonkon níkoneka'pí pata pra. Uupia'níkon morí tírí Paapaya emapu'tínen pe awaní, taasai'ya yawírí. ¹² Í' pensa teewomí yai, Cristo ewomí'pí tiwin ite'ka neken tamí'nawíronkon tonpe mírírí morí pu'kuru Paapa ko'manto' pata'se' ya'. Miarí ya' teewomí yai bode míní moropai paaka more míní yaasai'ya pra man tiwin kin Paapa pí' ekaremekípa. Tíise yarí'píiya tímíní tñi'kamo'pí pu'kuru. Moropai mírírí ke uurí'níkon ye'ma'píiya ipatíkarí tñípa ko'manníto'pe. ¹³ Mírírí bodeyamí' míní, moropai paakayamí' yuntonon míní, moropai paaka tñre yenpotípon pepínon tekínkon po'tísa' to'ya ya, arunu'pírí waní to' níkututuma pe pemonkonyamí' poro. Mírírí kupí to'ya yai, pemonkonyamí' yarakkírí nura pe to' e'to' ronaiya tíise poro po itu'na pra. ¹⁴ Maasa esenumenkatí, mírírí yentai Jesús míní ini'kamo'píya uurí'níkon rona. Morí Yekaton Wanní meruntíri yai Paapa pia míikírí eturumaka'pí tílwarírí tíisa'mantapa. Morí pe e'to' yawíron imakui'pí ton pín eeturumaka'pí. Mírírí wenai imíníya imakui'pí uyewankon ya' tñíko'mansen ronaiya. Manní' ne'ne' pe esenumenkanto' ku'nen mo'kaiya. Mírírí wenai yairí Paapa, manní' ipatíkaron tñíko'mansen yapuríto'pe íkupí'píiya. Mírírí warantí uurí'níkon píka'tíiya.

¹⁵ Mírírí ku'sa' tíuya wenai, Cristo waní Paapa yarakkírí pemonkon yarappana. Amenan esetanto' tíisai'ya waní, morí pe pemonkon enato'pe Paapa yarakkírí. Mírírí ye'nen penaro' yawíronkon níkupí'pí imakui'pí mo'kapa kai'ma aasa'manta'pí. Moropai inkamoro Paapa nanno'sanya ipatíkaron inekaremekí'pí yapí'to'pe aasa'manta'pí.

¹⁶ Epu'tí'níkon enen aní' waní tíise, ítemanne rí'pí yapísí pepín. Tíise aasa'manta típo neken, itonpa pe tíwe'senya míikírí isa'manta'pí yemanne rí'pí yapísí e'pai awaní. — Uusa'manta'pí ya, uyonpa rí'píiya uyemanne rí'pí yapísí e'pai man —taasai'ya ye'nen. ¹⁷ Tíise yapísíiya míikírí sa'manta'pí pata'pí pe neken. Maasa, aasa'manta pra tíise, yapísíiya eseríke pra awaní maasa pra í' pe pra awaní, enen aako'mamí píkirí. Tíise aasa'manta ya, mírírí yai neken yapísí e'pai awaní. ¹⁸ Mírírí warantí níri pena imakui'pí aní' níkupí'pí mo'ka Paapaya pepín, tekín wíisai'ya pra tíise. Itekín míní rí'pí wenai neken, Paapaya íkupí, taasai' tíuya yawírí. ¹⁹ Mírírí ye'nen e'mai' pe Moisés nuri'tíya to' níkupíton ekareme'sa' yai tamí'nawíronkon pemonkonyamí' pí', tamí'nawírí Paapa nekaremekí'pí, paaka more míní yapí'sa' tíuya moropai bode míní yapí'sa' tíuya yense' yapísí'píiya. Mírírí yai'me'píiya tuna yarakkírí. Moropai mírírí ke mírírí kaareta tñmenuka'pí yaponse' moropai tamí'nawíronkon pemonkonyamí' kuyukuyuma'píiya. Hissopo yare moropai carneiro sí'po suuyu íkí'pasa' í'ka' ke ikuyukuyuma'píiya. ²⁰ Mírírí kupí tíuya ye'ka pe ta'píiya to' pí': —Sírirí mín waní esetanto' ton Paapa níkupí'pí ekareme'nen pe.

Manní' upí' inekaremekí'pí íkupíkonpa *Êx 24.8*
—ta'píiya. ²¹ To' pona íkupí'pí tíuya warantí, Moisés nuri'tíya mín kuyukuyuma'pí mírírí Paapa yewí' poro, moropai ita tíwe'sen tamí'nawíron to' napuríkon poro. ²² Innape man. Moisés nuri'tíya yenupanto' yawírí tamí'nawíronkon waní ironasa' pe mírírí mín ke. Moropai to' makui, to' níkupí'pí kupí'pí Paapaya tíwanmírí mírírí wenai. Maasa pra aní' wíisa' pra awaní ya, umakuyíkon ronaiya eseríke pra awaní. Tíise mín ití'kamo'pí wenai neken e'ronan esepu'tí.

Cristo Ní'kamo'pí Imíníya Neken

Umakuyíkon Rona

²³ Inna seru' pepin tarí Paapa ko'manto' kupi'pi to'ya mori pe tekínon míni ke. Tíise míriri wani'pi ka' po tíwe'sen patakanen pe neken. Mori pe ironapiti'pi to'ya Paapa yapurikonpa míriri waranti. Tíise to' yekínon míni yentai mori pe ronaton yu'se ka' pon wani, manni' pata pemonkon yarakkiri Paapa esepoto'. ²⁴ Maasa pra Cristo ewonsa' pra man mori pu'kuru Paapa pata'se' ya pemonkon níkoneka'pi ya' pra, míriri ka' po tíwe'sen patakasa' ya' pra. Tíise míkiri ewomi'pi ka' po tíwe'sen ya' pu'kuru. Moropai siriripe Paapa pia aako'mami uuri'nikon tonpe teeseuríma pi', upiika'tíya'nikon. ²⁵ Míriri waranti pra pena teepiremasanon esanon yepotori ewonpiti'pi. Kono' kaisari eewonpiti'pi míriri mori pu'kuru Paapa pata'se' ya', tímíni yaase pra tíise paaka more míni yaapiti'piya. Tíise míriri waranti Cristo ewonsa' pra man tu'ke ite'ka. ²⁶ Míriri waranti ewonpi'sa' ya, kono' kaisari moriya tu'ke ite'ka Cristoya tímoron epu'ti e'pai awani e'painon pata ekoneka'pi pata pai. Tíise míkiri ewomi'pi tiwin ite'ka neken tamí'nawíronkon tonpe. Siriri yai tamí'nawíron atareti'ka kupi'ya eesepo'pi imakui'pi pe tamí'nawíronkon e'to' mo'kapa kai'ma. Tíiwariri tiwin ite'ka tíisa'mantapa eeturumaka'pi. ²⁷ Tamí'nawíronkon uuri'nikon sa'manta e'pai awani tiwin ite'ka neken. Moropai míriri típo Paapaya uuri'nikon yenunto' wani. ²⁸ Míriri waranti níri Cristo eturumaka'pi tíiwariri tiwin ite'ka tíisa'mantapa. Moropai pemonkonyami' níkupí'pi imakui'pi mo'ka'piya típona. Míriri típo míkiri esepo itakon ite'ka pe tarípai imakui'pi mo'kai pra, tíise tímíni pi' tíiko'mansenon píka'tíi aai'pi.

10

¹ Pena Moisés nuri'tíya yenupato' wani maasa Cristo níkupí ekareme'nen pe. Míriri wani'pi itekatonopi pe neken, mori pe tui'sen yekatonopi pe awani'pi, ima're tíwani ye'nen. Maasa pra kono' kaisari iku'piti to'ya e'pai awani'pi. Míriri ye'nen o'non ye'ka pe míriri Moisés nuri'ti nímenuka'piya pemonkon kupi e'painon mori pe e'to' yawiri, Paapa pia erepannito'pe. ² Siriri Paapa yapurínenan e'sa' ya, mori pe e'to' yawiri ironasa' pe imakui'pi títukupí'pikon winípai, míriri títukupikon ko'mannípi mí'pannipi'pi to'ya e'painon. Maasa pra mori pe to' wani e'painon teuren. ³ Tíise míwíni pra awani kono' kaisari tímakuyikon yepe' ton tekínon ene'piti pemonkonyami'ya. Míririya to' yenpenatanipi'pi tímakuyikon rona pi'. ⁴ Maasa pra paaka míniya moropai bode míniya ani' níkupí'pi imakui'pi mo'ka eserike pra awani tiwin kin.

⁵ Míriri ye'nen Cristoya ta'pi Paapa pi' tarí non pona teerepansa' yai:
—Paaka míni moropai ani'ri míni yari'uya

yu'se pra awani ye'nen,
uyesa' ton kupi'piya, Paapa, untiri tonpe aapia.

⁶ Maasa pra o'ma'kon to' nípo'tikon
itaponse' po
inkamoro yu'se pra awani iní'ri
to' níkupí'pi imakui'pi mo'kanen pe.

⁷ Míriri ye'nen tauya api':
Paapa, uuri tarí wai
itu'se awe'to' ku'to'peuya.

Í' kai'ma amaimu yaponse' po
upi' teeseurímasen e'menukasa'
manni'ya taasa' yawiri ikupí'uya

Sl 40.6-8
—ta'piya. ⁸ Míriri pi' esenumenkanpai'nikon. E'mai' pe ta'piya: —Paaka wíi to'ya yu'se pra awani. Ani' enepi to'ya yu'se awani pepin aapia tíno'pikon ton. (Míriri ta'piya míriri ku'to'pe to'ya kai'ma Moisés nuri'ti nímenuka'piya taasa' tanne.) ⁹ Moropai míriri típo ta'piya: —Uuri tarí wai Paapa, itu'se amiri e'to' ku'to'peuya —ta'piya. Míriri waranti tamí'nawiri to' níkupí ko'mannípi yareti'ka'pi Paapaya. Moropai míriri pata'pi ya' Cristo sa'mantato' tíri'piya. ¹⁰ Itu'se Paapa wani wenai Cristo sa'mantato' pí. Míriri aasa'mantato' wenai, uuri'nikon níkupí'pi imakui'pi mo'ka'piya. Moropai mori pe uuri'nikon kupi'piya. Maasa pra eeturumaka'pi tíisa'mantapa tiwin ite'ka tamí'nawíronkon níkupí'pi imakui'pi tonpe.

¹¹ Míriri ye'ka pe pra manni'kan teepiremasanon judeuyami' nípo'ti wani. Iko'noro wei kaisari tesorukon yawiri ikupí pi' to' e'piti. Tíise míriri to' níkupíya ani' níkupí'pi imakui'pi mo'ka eserike pra awani tiwin kin. ¹² Tíise míkiri teepiremasanon esanon yepotori Jesus Cristo eturumaka'pi tiwin ite'ka neken imakui'pi tamí'nawíronkon níkupí'pi mo'kapa. Míriri ku'sa' tíuya típo eereuta'pi ípíku pata'se' ya', Paapa meruntiri winiki. ¹³ Miarí míriri pata pai, míkiri Jesus ko'mami. Í' pensa Paapaya imaimu yawiri iteyatonon kupi inímiki pi' aako'mami, to' yentai awani ye'nen. ¹⁴ Maasa pra míriri tiwin ite'ka eeturumaka'pi wenai típemonkonoyami' kupi'piya mori pe e'to' yawiri ípatíkarí imakui'pi ton pra. Manni'kan innape iku'nenan makuyikon mo'kaiya.

¹⁵ Moropai Morí Yekaton Wanní eseuríma'pí mîrîrî yekare pí'. E'mai' pe ta'pîiya:

¹⁶—Sîrîrî wani esetato' ton pe to' yarakkîrî
manni' wei esuwa'kasa' tîpo ikupîuya —ta'pî Paapaya.
—Umaimu yeka'mauya to' yewan ya' aako'manto'pe,
moropai î' pona imenukasa' waranti

to' esenumenkato' ya' itîrîuya
tîwanmîra'nîkon ikupî to'ya namai,
—ta'pîiya. ¹⁷ Moropai inî'rî ta'pîiya:

Jr 31.33

—Î' pensa imakui'pî pe to' e'to' pî'
enpenata pepîn inî'rî
moropai to' nîkupî'pî imakui'pî pî'
enpenata pepîn tiwin kin

Jr 31.34

—ta'pîiya. ¹⁸ Mîrîrî waranti tîwanmîra imakui'pî unkupî'pîkon ku'sai'ya tîpo inî'rî tîmakuyikon
yepê' pe to' nîpo'ti'yu'se pra awani tarîpai.

Paapa Pia Erepannîpai'nîkon

¹⁹ Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', Jesusya pakî'nân pona tîmînî kamo'pî pata pai, î' rî umanen-
panenkon ton pra man morî pu'kuru Paapa pata'se' ya' ewonnîto'pe. ²⁰ Maasa pra mîkîrîya
amenan e'ma arakkanmoka'pî ewonnîto' ton. Aasa'manta'pî yai, tîpata'se' yuwa'to' kamisa
karaka'pî Paapaya. Mîrîrî ye'nen Paapa pia pu'kuru ewonnî tarîpai. Maasa pra pemonkon
pe Jesus sa'mantato' wenai imakui'pî unkupî'pîkon mo'ka'pîiya. Moropai uupia'nîkon morî
pe tîwe'to' tîsai'ya ye'nen, ewonnî Paapa pia ko'manse. ²¹ Tarîpai moro man tiwin kure'nân
teepîremasanon esanon yepotorî uurî'nîkon tonpe miarî Paapa yewî' esa' pe tîwe'sen. ²² Mîrîrî
ye'nen aminke pra erepannîpai'nîkon man Paapa pia. Yairî uyewankon ya' esenumenkan
ye'ka pe moropai innape ikupî'ma. Maasa pra morî pe esenumenkanto' enasa' man
ironasa' pe. Moropai morî pu'kuru tuna ke ironasa' pe uyesa'kon wani waranti, itu'na,
uyewankon ya' morî pe ko'mannî inî'rî imakui'pî kupî pî' ko'mannî pepîn. Mîrîrî ye'nen
iîpia pu'kuru erepannîpai'nîkon man. ²³ Moriya innape ikupî pî' ko'mannîpai'nîkon man.
Manni' ipî' eseurîman ko'mannîpî manni' maasa pra epu'ti man î' kai'ma yairî î' ta'pî tîuya
kupî Paapaya. ²⁴ Moropai morî pe e'nî yuwapai'nîkon tiaronkon yarakkîrî. Tiaronkon
pîika'tîpai'nîkon tamî'nawîrî morî pe to' sa'nama wenai moropai tiaronkon nîrî sa'namato'pe
to'ya. Moropai to' pîika'ti yuwato'pe to'ya. ²⁵ Tiaronkon wîti pra awani wenai epere'pî'nîto'
pata'se' ya' —Uurî nîrî uutî pepîn —tîkai pra e'nîpai'nîkon man. Tîise inkamoro yausinpa-
pai'nîkon man. Inî' panpî' itîipai to' e'to'pe, to' yausinpapai'nîkon man. Maasa pra aminke
pra Uyepotorîkon ii'to' weiyu esepônî pî' man mîito'pe. Mîrîrî ye'nen to' tarumakai pra to'
yausinpa yuwapai'nîkon man.

²⁶ Maasa pra yairon pu'kuru Paapa maimu eta tîpo tîpu'se imakui'pî kupî pî' ko'mannî
ya, inî'rî mîrîrî mo'kanen ton eporî eserîke pra man. Paapa maimu pîinama pra tanne tiaron
untîrîkon ton pra man imakui'pî yepê' ton. ²⁷ Mîrîrî ye'nen eranne' pe e'nî kupî sîrîrî. Maasa
pra apo' ya' teyatonton yenumî Paapaya nari' ya', apo' î' pensa eesi'nîpî neporî ton pepîn
ya'. ²⁸ Maasa era'makî. Pena Moisés nuri'ti nîmenuka'pî yawîrî pra tîwe'sen wani ya, mîkîrî
ye'ka wî'pî to'ya tî'nînmai pra. Tîise mîrîrî ku'pî'ti'pî to'ya pena anî'ya imakui'pî ku'sa' era'ma
asakî'nankonya ya. Mîiwi'nî pra awani ya, eseurîwî'nankonya era'masa' ya. ²⁹ Tarîpai o'non
ye'ka pe awani kupî sîrîrî Paapa munmu yewanmîrîtîpon yarakkîrî? Inkamoro ye'kaya
imînî tîrona tonkon kupî î' pe pra rî. Mannî' imînî wenai upîika'tîiya'nîkon yekare esepu'ti,
amenan esetato' yawîrî. Moropai o'non ye'ka pe e'pai awani Paapa Yekaton, isa'namanen,
winîkî tîwo'ma'tasen yarakkîrî? Maasa esenumenkati. Penaronkon Moisés nuri'ti maimu
yawîrî pra esi'san yentai tîwe'taruma'tito' yapîsîiya kupî sîrîrî. ³⁰ Maasa pra Paapa manni'ya
epu'ti man. Ta'pîiya:

—Ese'ma kupî sîrîrî inkamoro,
umaimu yewanmîrîtîponkon, yarakkîrî

Dt 32.35

—ta'pîiya. Moropai ta'pîiya inî'rî:

—Uyepotorîkonya tîpemonkonoyamî' yeseru yenpo kupî sîrîrî.

Moropai imakui'pî to' nîkupî'pîkon wenai,

inkamoro yenumîiya kupî sîrîrî

Dt 32.36; Sl 135.14

—ta'pîiya. ³¹ Akan neken taamî mannankan Paapa tîiko'mansenya to' yenumî kupî pe man.

³² Maasa enpenatati. Pena Jesus yekare etaya'nîkon yai, innape ikupî'pîya'nîkon, yairî
awani epu'ti'pîya'nîkon. Mîrîrî wenai tu'ke awe'taruma'ti'pîkon. Tîise mîrîrî rumakaya'nîkon
pra awani'pîkon. Yapîtanîpî pî' aako'mamî'pîkon. ³³ Tiaron pensa amîrî'nîkon mu'tunpa'pî
to'ya mararî pra. Moropai ataruma'ti'pîkon to'ya tamî'nawîronkon rawîrî si'ma. Moropai
amîrî'nîkonya tiaronkon e'taruma'ti' era'ma'pî a'noko'pîkon pe. Mîrîrî ye'nen to' waniyakon
pe to' pîika'ti yuwa'pîya'nîkon. Mîrîrî wenai to' kaisarî awe'taruma'ti'pîkon. ³⁴ Moropai

amîrî'nikonya atarakkamo'san piika'tî'pî. Tamî'nawîrî itesa' pe awe'to'kon mo'ka'pî to'ya tanne, mîrîrî yapitanîpî'piya'nikon aatausinpakon ye'ka pe. Aatausinpa'pikon maasa pra mîrîrî yentainon morî panpî' eporîya'nikon epu'tî'piya'nikon, tîwe'tî'kasen pepîn tîrî tîuya taasa' Paapaya yawîrî.

³⁵ Mîrîrî ye'nen meruntî ke e'tî a'tu'mîra teenai pra. Innape ikupî pî' aako'mamîkon ya, kure'ne morî yapisiya'nikon kupî sîrîrî. ³⁶ Mîrîrî yapisiya'nikon nîmîkî pî' ako'mantî teeseta'kai pra. Itu'se Paapa e'to' kupî pî' moropai î' tîrîuya ta'pî Paapaya yapisiya'nikon pikîrî ako'mantî. ³⁷ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Tîko'man pe aako'mamî pe pra man, tîise mararî aako'mamî.

Moropai manni' tui'sen, mîikîrî iipî.

Mîikîrî ko'mamî pepîn tîise aaipî.

³⁸ Mîrîrî yai upemonkonoyamî' morî pe pu'kuru tîwe'sanon

ko'mamî pe man innape ukupî pî'.

Tîise inkamoro enna'po ya te'ma'pikon pî',

inkamoro pî' atausinpa pepîn

Hc 2.3,4

ta'piya. ³⁹ Tîise uurî'nikon wani pepîn inkamoro ye'ka tîwenna'posanon warantî. Inkamoro wani awe'tî'katonkon pe. Tîise uurî'nikon wani innape iku'nenan pe moropai innape iku'sa' wenai, uurî'nikon wani e'piika'tî'san pe.

11

Penaronkonya Innape Paapa Ku'to'

Yeseru Ton Tîrî'pî

¹ Tauya sîrîrî innape Paapa ku'to' wani see warantî. Innape Paapa winîpainon yapisi kupî sîrîrî, manni' inîmîkî pî' ko'mannî manni' epu'tî'nikon. Moropai yapisi'kon moro awani epu'tî teesera'masen pepîn, innape Paapa kupî wenai. ² Mîrîrî warantî penaronkonya innape Paapa kupî'pî. Mîrîrî wenai Paapaya to' era'ma'pî tîwakîrî pe.

³ Innape ikupî wenai epu'tî'nikon î' kai'ma Paapaya tamî'nawîron koneka'pî tîmaimu ke. Ka' koneka'piya, kapoi, wei, sîrikkîyamî' anî' nera'makon pepîn koneka'piya tera'masen tonpe to' koneka'piya. Mîrîrî epu'tî, innape Paapa kupî ye'nen.

⁴ Mîrîrî warantî nîrî pena Abel nuri'tiya innape Paapa kupî'pî. Mîrîrî ye'nen Paapa pia tîntîrî tekîn po'tî'piya manni' tîrui Caim nuri'tî nîpo'tî yentainon. Innape Abel nuri'tiya ikupî ye'nen, tîwakîrî pe yairon pe Paapaya intîrî'pî era'ma'pî. Innape iku'to' tîuya wenai tîisa'manta tîpo inî'rî teeseurîmasen pe Abel nuri'tî wani. —Innape Paapa ku'nen pe e'tî — taiya upî'nikon.

⁵ Mîrîrî warantî nîrî Enoqueya innape Paapa kupî'pî. Mîrîrî wenai aasa'mantato' winîpai Paapaya yari'pî. Moropai mîikîrî esa'ri'pî yuwa'pî itonpayamî'ya tîise eporî to'ya pra awani'pî. Maasa pra Paapaya yari'pî wani'pî. Yariya rawîrî Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' wani'pî: —Tîwakîrî pe Paapaya era'ma'pî innape iku'to'ya wenai. ⁶ Anî'ya innape Paapa kupî ye'ka pe pra, tîwakîrî pe era'maiya pepîn tiwin kin. Maasa pra Paapa pia tuutîsenya innape moro Paapa wani ikupî e'pai awani. Moropai Paapa nîrîrî ton moro awani, manni'kan tîwanenan pia epu'tiya e'pai awani.

⁷ Mîrîrî warantî nîrî Noé nuri'tiya Paapa maimu eta tîuya yai innape ikupî'pî. Ta'pî Paapaya: —Pata yaretî'kauya pe wai tuna ke —ta'piya. Tîise maasa î' e'kupî era'masa' Noéya pra awani'pî. Tîise innape imaimu kupî'piya. Moropai kure'nan kanau koneka'piya. Mîrîrî ya' tîpemonkonoyamî' tarakkîronkon e'piika'tîto'pe kai'ma. Mîrîrî ku'sai'ya wenai tiaronkon pata ponkon tî'ka'pî Paapaya. Moropai innape tîku'sai'ya wenai yairon pe ikupî'pî Paapaya.

⁸ Mîrîrî warantî nîrî Abraão nuri'tiya innape Paapa maimu kupî'pî. Mîikîrî yanno'pî Paapaya moropai eese'ma'tî'pî tiaron pata pona. Attî'pî se' tapairî tuutîsen pemonkon wîfî warantî, o'non pata tuutî epu'tî ye'ka pe pra. Tîise apata ton tîrîuya ta'pî Paapaya pata pona attî'pî. Mîikîriya tîpata nîmî'pî. ⁹ Innape Paapa kupî tîuya wenai aako'mamî'pî miarî ka'ran pe, mîrîrî itîrî tîuya taasa' Paapaya manni' pata ya'. Mîikîrî ko'mamî'pî tappîi konekasa' ta. Mîrîrî warantî nîrî Isaque nuri'tî moropai Jacó nuri'tî ko'mamî'pî tappîi konekasa' ta. Maasa pra inkamoro pî' nîrî ta'pî Paapaya to' pata'se' ton itîrî tîuya pî' mîito'pe. ¹⁰ Mîrîrî warantî to' ko'mamî'pî maasa pra Abraão nuri'tiya ikoneka tîuya ta'pî Paapaya nîmîkî'pî tîpata'se' ton. Manni' Paapa nîkoneka'pî aako'mamî'pata'se' ton, sa'man ite'se'kon aataretî'ka neporî ton pepîn mîrîrî nîmîkî'piya.

¹¹ Innape ikupî pî' Abraão nuri'tî ko'mamî wenai tînmu ke eena'pî a'yeke'ton pe si'ma. Moropai ino'pî Sara nuri'tî nîrî, tînre yenponen pe pra si'ma tînre ke eena'pî. Mîikîriya innape î' kupî tîuya ta'pî Paapaya epu'tî'pî. ¹² Mîrîrî warantî mîikîrî Abraão nuri'tî ena'pî tu'kankon yunkon pe a'yeke'tonon pe si'ma. Mararî pra ipayanyamî' ton esenpo'pî ka' pî'

sirikkíyami' waní warantí. Moropai tu'ke kasapan waní warantí pírana ka, iku'ne'tí yentai ipayanyami' epami'pí.

¹³ Siríri warantí tamí'nawíronkon inkamoro penaronkon e'tí'ka'pí innape ikupí ye'ka pe. Teuren í' tíri tíuya ta'pí Paapaya era'masa' to'ya pra man tíise innape ikupí'pí to'ya. Maasa yapísí tíuya'níkon epu'tí'pí to'ya. Moropai to' esepu'tí'pí taríron pe pra tíwaníkon moropai to' esekaremekí'pí ka'ran pe tíwaníkon pí' siríri pata po, tuutísanon pe siríri pata poi to' waní. ¹⁴ Miríri warantí aní'kan esenumenka ya, típata'se'kon ton yuwa pí' to' ko'mamí eesepu'tí. ¹⁵ Inkamoro esenumenkasa' pra man tíwenna'pokon pí' típata'se'kon ya'. Enna'popai tíwaníkon ya, to' enna'po'pí e'painon. ¹⁶ Tíise típatakón ton yuwa'pí to'ya tiaron, itentainon morí ka' pon. Miríri wenai Paapa eppepí pepín to' yunkon pe, to' napurí pe tíwaní pí' maasa pra míkíríya to' pata'se' ton koneka'pí miarí morí pu'kuru.

¹⁷ Abraão nurí'tíya innape Paapa kupí'pí wenai, tímnu Isaque nurí'tí tíri'pí Paapa pia ipo'típa. Maasa pra innape tikupí'ya epu'típa tímnu Isaque nurí'tí wíto'peiya típia esatí'pí Paapaya. ¹⁸ Teuren Paapaya taasa' waní'pí, ipí' míkírí inmu Isaque nurí'tí wenai tu'ke payanyami' ton waní kupí siríri taasa'ya waní'pí. Míwíni tíise míkírí tíwinan tímnu wíi yonpa'pí Abraão nurí'tíya Paapa maimu pe. ¹⁹ Innape Abraão nurí'tíya ikupí'pí. Tímnu wíisa' tíuya típo, Paapaya í'mí'sa'ka eseríke ikupí'píya innape. Miríri ye'nen Paapa níkupí'pí waní'pí isa'manta'san kore'ta pai míkírí tímnu Isaque nurí'tí e'mí'sa'ka warantí, iwísa' tíuya ya. Innape miríri ku'sa' tíuya wenai tímnu yapísí'píya isa'manta'pí e'mí'sa'kasa' warantí.

²⁰ Miríri warantí nírí innape Paapa kupí'pí tíuya wenai Isaque nurí'tíya ta'pí tímukuyami' pí'. Morí títo'pe Paapaya maasa to' pia ta'píya Jacó nurí'tí pí' moropai Esaú nurí'tí pí'.

²¹ Miríri warantí nírí innape Jacó nurí'tíya Paapa kupí'pí. Miríri ye'nen tíisa'manta ye'ka pe Jacó nurí'tíya José nurí'tí munkíyami' pí' ta'pí morí títo'pe Paapaya to' pia twín pí' to' tíise. Miríri taa ye'ka pe míkírí apítasa' waní'pí tíme'sipu pona moropai Paapa yapurí'píya.

²² Miríri warantí nírí José nurí'tíya innape Paapa kupí'pí. Miríri ye'nen tíisa'manta rawírí Israelyami' epa'kato' pí' eeseuríma'pí Egito pata poi. Tímaimu tíri'píya to' pí' í' kupí to'ya e'pai awaní tíisa'mantasa' típo te'pí rí'pí yarakkírí, yaato'pe to'ya tarakkírí'níkon.

²³ Miríri warantí nírí innape Paapa kupí'pí Moisés yuntonon nurí'tíya. Miríri wenai eesenposa' típo yenomí'pí to'ya eseuríwí'ne kapoi kaisarí. Maasa pra míkírí era'ma'pí to'ya morí pe pu'kuru. Miríri ye'nen pata esa' pe tíwe'senya taasa' yawírí iwí to'ya pra awaní'pí. Inama to'ya pra to' waní'pí.

²⁴ Miríri nírí innape Paapa kupí'pí Moisés nurí'tíya. Miríri ye'nen kure'ne teenai míkírí pata esa' Faraó yensi more pe tesatí to'ya yu'se pra awaní'pí. ²⁵ Tíise míkírí waní'pí Paapa pemonkonoyami' e'taruma'tí kaisarí e'taruma'típa, mararí Egito ponkon kore'ta iko'manpai tíwaní yentai, imaku'pí kupí'pí tíuya pí' taatausinpai. Paapa pemonkonoyami' yarakkírí tíwe'taruma'tí era'ma'píya morí pe panpí' awaní. ²⁶ Morí pe panpí' awaní epu'tí'píya, tamí'nawírí Egito po tíwe'sanon esa' pe tíwaní yentai. Maasa pra mararí tíwe'taruma'tí epu'tí'píya Paapa pemonkonoyami' pokonpe, manni'kan kore'tapai maasa tímenka'pí píika'títón Paapa narima epu'tí'píya. Moropai típia Paapa nítírí kure'nan nímíkí pí' aako'mamí'pí. ²⁷ Innape Paapa kupí'píya wenai Egito pata yapai Moisés nurí'tí epa'ka'pí pata esa' namaiya pra. Tamí'nawíron yapítanípí'píya maasa pra Paapa aní' nera'ma pepín epu'tí'píya ye'nen. ²⁸ Innape Paapaya típemonkonoyami' píika'tí kupí'píya ye'nen, tekínkon tí'kato'pe to'ya ta'píya. Moropai inkamoroya tímna'takon kí'pato'pe to'ya mín ke ta'píya. Maasa pra Egito pona inserí íipi ya to' tí'kai, to' munkíyami' e'mai'nokon tí'kaiya namaí.

²⁹ Miríri warantí innape Paapa kupí'pí Israelyami'ya. Miríri ye'nen kure'nan pírana suuyu itese' rukku'nípi'pí to'ya a'mun po. Moropai to' ye'ma'pí pí' tui'sanon Egito ponkon ena'pí. Inkamoro yeuronka'pí tunaya. To' tí'ka'píya.

³⁰ Miríri warantí innape Paapa kupí'pí to'ya wenai Jericó cidaderí yuwa'to' kawínan ena'pí. Asakí'ne mia' pona wei kaisarí miríri yuwa'to' woi to' wítí ko'manní'sa' típo eena'pí. «Paapa maimu yawírí miríri kupí'pí to'ya.»

³¹ Miríri warantí nírí innape Paapa kupí'pí Raabe nurí'tíya. Manní' se' tapairon wírí' warayo'kon yarakkírí tíwe'sen. Míkírí sa'mantasa' pra man manni'kan típata yawonkon sa'manta yai. Inkamoro waní'pí Paapa maimu yawírí pra. Tíise morí pe manni'kan pata era'manenán Israelyami' yapísí'píya tewí' ta.

³² Í' tauya e'painon iní' panpí' siríri pí'? Maasa pra kure'ne eseuríma eseríke pra wai mararí wei man. Eesuríma eseríke pra wai Gideão nurí'tí níkupí'pí pí', moropai Baraque nurí'tí níkupí'pí pí', moropai Sansão nurí'tí níkupí'pí pí' moropai Jefe'té nurí'tí níkupí'pí pí' moropai Davi nurí'tí níkupí'pí pí' moropai Samuel nurí'tí níkupí'pí pí', moropai manni'kan Paapa maimu ekareme'nenan profetayamí' nurí'tí pí'. ³³ Miríri warantí innape Paapa kupí'pí to'ya. Miríri wenai to' eseya'nama mararonkon pepín tiaron pata ponkon yarakkírí. Moropai to' yentai to' waní'pí. Yairon kupí'pí to'ya. Miríri ye'nen Paapa winípainon, itírí

tíuya ta'pí Paapaya, yapisi'pí to'ya. Innape ikupí to'ya wenai kaikusiyamí' mata yettapurí'pí Paapaya. ³⁴ Innape ikupí tíuya'níkon wenai kure'nan apo' awittasa' yí'nípi'pí Paapaya, to' aramí namai. Moropai to' e'tí'ka yai tiaronkon sa'manta tanne, to' sa'manta pra awaní'pí. Teuren a'tu'míra to' waní'pí. Tíise meruntí ke to' ena'pí. Teeseya'namakon yai meruntí ke pu'kuru to' waní'pí. Mírírí ye'nen tiaron pata ponkon mararonkon pepínon yentai to' waní'pí. ³⁵ Mírírí warantí innape Paapa kupí'pí wírí'sanyamí'ya. Mírírí ye'nen to' yonpakon isa'manta'san pími'sa'ka'pí Paapaya iní'rí. Tiaronkon taruma'tí'pí to'ya tíwí innape iku'to' tíuya'níkon rumakato'pe to'ya. Tíise tíwí irumaka to'ya pra awaní'pí. Maasa epu'tí'pí to'ya tíwe'taruma'tíkon típo tíisa'mantasa'kon ya, morí yapisi' tíuya'níkon tíwe'mí'sa'kasa'kon yai. ³⁶ Moropai tiaronkon yeppe'nípi'pí to'ya. Moropai tiaronkon po'pítí'pí to'ya. Tiaronkon yewa'típítí'pí to'ya. Moropai atarakkanníto' yewí' ta to' yari'pí to'ya. ³⁷ Moropai to' sa'manta pikírí tiaronkon pa'típítí'pí to'ya tí'kon ke. Tiaronkon sara'mo'pítí'pí to'ya saasa ke arakkita pairí. Tiaronkon wí'pí to'ya kasupara ke. Tiaronkon ataimerunpa'pí mararí pra. To' asarí ko'manní'pí se' yentakaya, típonkon ton carneiro moropai bode pí'pí rí'pí yeka'ma'pí tíuya'níkon ye'ka pe. Í' ton pra tíwe'sanon pe to' waní'pí. Itaruma'tísa' pe to' waní'pí ipíra. To' e'taruma'títo' waní'pí tu'ke, tiwin pra. ³⁸ Inkamoro asarí'pí keren poro moropai wí' poro. Moropai to' ko'manpítí'pí yarantana pí'. A'takon non yakasa' yapí' to' ko'mamí'pí. Morí pe, yairon pe to' waní'pí, sírírí pata ponkon imakui'san kore'ta to' ko'mamí yentai.

³⁹ Inkamoro yeseru era'ma'pí Paapaya tamí'nawírí tíwakírí pe. Maasa pra innape tíkupí to'ya wenai to' pí' aatausinpa'pí. Tíise inkamoro e'tí'ka'pí maasa í' tíríuya ta'pí Paapaya tapi'se pra. ⁴⁰ Maasa pra Paapa esenumenka'pí tiaron pe maasa uurí'níkon koneka tíuya yai morí pe awe'to' yawírí, inkamoro níri konekaiya. Mírírí yai morí yapisi' to'ya pe man uurí'níkon yarakkírí.

12

Paapa Uyunkon Míikírí

¹ Mírírí ye'nen uurí'níkonya inkamoro mararonkon pepín níkupí'pí yekare eta'pí. Mírírí warantí uurí'níkonya iku'to'pe ekareme'nen pe awaní. Mírírí ye'nen tí tamí'nawírí innape ikupí manenpanen rumakapai'níkon man. Moropai imakui'pí unku'píkon kupí e'pai pra man atare'mon namai. Iní' ipí' enpenatanpai pra man. Tíise meruntí ke e'nípai'níkon man manni'kan teeka'tunsendon eka'tumí warantí. To'sarí uye'maríkon ta ko'mannípai'níkon yairí ma're teenai pra. ² Innape ikupí'pí ko'mannípai'níkon Jesus era'mai'ma. Maasa pra innape Paapa kupí wenai, míikíríya uurí'níkon píika'tí'pí. Moropai upíika'tíkon pí' aako'mamí típia erepanní pikírí. Míikírí yeseru pí' esenumenkanpai'níkon. Í' pensa míikíríya pakí'nan pona tíisa'mantato' yewanmírísa' pra man. Tíise aatausinpa'pí maasa pra í' kai'ma típia tíríuya ta'pí Paapaya yapisi' tíuya kupí ye'nen. Mírírí ye'nen í' kai'ma esenumenka pra awaní'pí kure'nan tíwe'pe'to' pí', tíisa'mantato' pí'. Tarípai míikírí ereutasa' sírírí, ipíkku pata'se' ya', Paapa, tamí'nawíronkon esa' pe tíwe'sen, yaponse' po imeruntíri winí. ³ Maasa esenumenkati í' kai'ma awe'taruma'tí'pí pí'. Í' kai'ma imakui'san kore'ta tíwaní yai típi' to' wo'ma'tato' yapítaní'pí'píya. Mírírí warantí níri amírí'níkonya yapítaní'pí e'pai awaní, yairí ma're teenai pra, moropai tírumakai pra.

⁴ Epu'tí pí' wai seru' pepín. Imakui'sanya ataruma'tí'píto'kon pí' yapítaní'pí pí' aako'mamíkon. Tíise ipíra amírí'níkon tíwí amíníkon tí'kanse ataruma'tísa'kon to'ya pra man sírírí típose. ⁵ Í' ta'pí Paapaya ku'sa'ya'níkon aawanmíra'níkon. Meruntí ke awaníkonpa Paapaya tímaimu ke ta'pí yairí ma're eenakon namai, tímukuyamí' pe amírí'níkon tíku'se. Ta'píya see warantí:

Maasa etakí unmu,

í' pensa Paapaya ataruma'tí wenai

í' kai'ma ayenupaiya etatí.

Ipiinamaya'níkon pra kenantí.

Moropai í' pensa apí' taiya ya:

—Yairí pra nai —taiya ya apí',

kísewankono'mai.

⁶ Maasa pra Paapa waní

tísa'namanenan yako'menkanen pe,

morí pe to' enato'pe.

Moropai tamí'nawíronkon tímumu pe

tínapisí'san panamaiya,

yairí pra to' yeseru waní namai

ta'píya.

⁷ Mîrîrî ye'nen e'taruma'tînto' yapîtanî'tî, Paapaya apanamato'kon eta ye'ka pe. Maasa pra î' kai'ma apî'nîkon Paapa esenyaka'ma tînmukuyamî' pe awanîkon ye'nen. Moro awanî sîrîrî more itun nako'menka'pî pepîn iteseru? Kaane, iteseru yako'menkasai'ya mîrîrî, itun pe tîwanî ye'nen. Mîrîrî warantî tamî'nawîronkon tînmukuyamî' yako'menka Paapaya. ⁸ Mîrîrî ye'nen yako'menkasa' pe pra awanîkon ya, inmuku pe pu'kuru awanîkon pepîn. Tîise tiaron munkî pe awanîkon. ⁹ Uyunkon tarîronya uuri'nîkon yako'menka'pî. Moropai mîikîrî nama'pî. Mîrîrî yentai Paapa nama'nîkon e'pai man, manni' uyunkon ka' pon uyako'menkanenkon. Mîrîrî warantî ikupîya'nîkon ya, moriya iipia ko'mannîto' pu'kuru eporî. ¹⁰ Uyunkon tarîronya uuri'nîkon yako'menkapî'tî'pî more pe e'nî'nîkon tanne teesenu-menkato' yawîrî. Morî pe uyeserukon yu'se tîwanî ye'nen yako'menkapî'tî'pî to'ya epu'tî tîuya'nîkon pîkîrî. Tîise Paapaya uuri'nîkon yako'menkato' wanî tîwîrî yairon pe. Morî pe tarakkîrî ko'mannîto'pe, tîwarantî ukupîya'nîkon. ¹¹ Î' pensa uuri'nîkon yako'menkanenya ya, uyako'menkato'kon wanî uuri'nîkon yewankono'manen pe. Yai pra yairî ma're enan, atausingpanto' ton pra. Tîise maasa panpî' uuri'nîkon yako'menkasa'kon yeseru ena morî pe. Moropai tîwanmîra e'nîto' esera'ma, maasa pra Paapaya uyako'menkasa'kon wenai.

Panamanto'

¹² Mîrîrî ye'nen tauya amîrî'nîkon wanî itenya ike'nepamî'san warantî ayenyakon pîmî'sa'katî taatausingpai. Moropai e'mî'sa'katî apîtatî ike'ne tîwe'sen warantî pra. Tîise meruntî ke enatî ayewankon ya'.

¹³ To'sarî aye'marîkon konekaya'nîkon warantî ayeserukon konekatî morî pe yawîrî aako'mamîkonpa yairî ma're teenai pra. Pv 4.26

Aako'mamîkon yai ayeserukon era'manenana a'tu'mînan esenomî namai, tîise morî pe taatausingpai to' ko'manto'pe.

¹⁴ Tîiwanmîra awanîkon yuwatî tamî'nawîronkon pokonpe. Moropai morî pe pu'kuru, itu'se Paapa e'to' yawîrî aako'mamîkon yuwatî. Maasa pra mîrîrî ku'sa' anî'ya pra awanî ya, Uyepotorîkon era'maiya pepîn tiwin kin. ¹⁵ Aka tîwarî e'tî, anî'ya tîpîka'tîto' Paapaya yewanmîrî namai, iipîapai aatarimaki namai. Aka mîikîrî ke'nen manni' mî'nî ye' aro'tasa' manni' warantî maasa pra mîrîrî mî'nî ye' arentasa' ya morî pe uuko'manto'pe ka'ka' Paapa taruma'tî. Mîrîrî warantî pra e'tî teekore'mai pra tiaronkon winikî. ¹⁶ Moropai tauya aka se' tapairî wîrî'sanyamî' yarakkîrî awanî tonpe anî' ke'nen. Moropai wîrî'sanyamî' ke'nen se' tapairî warayo'kon yarakkîrî. Moropai Paapa nîrîrî yewanmîrî anî'ya ke'nen. Maasa pra mîrîrî warantî Esaû nuri'tiya ikupî'pî. Tîipia Paapa nîrîrî'pî yewanmîrî'pîya. Eesenuwenka pra awanî'pî e'mai'non pe tîwanî pî' e'mai'non pia î' tîrî tîuya ta'pî Paapaya pî'. Maasa pra tiwinan prato awentamo'kanto' miakanma'pîya mîrîrî ke takon Jacó nuri'tî pia. ¹⁷ Mîrîrî tîpo î' kupî'pîya epu'nenan amîrî'nîkon. Mîrîrî entamo'kanto' miakanma'pî tîuya mana'poka yu'se awanî'pî. Mîrîrî esatî'pîya tun nuri'tî pî': "Inî'rî morî pe uuko'manto'pe ka'ka' Paapa pî'", ta'pîya tun pî'. Tîise yewanmîrî tîpo, î' kai'ma inna'pokaiya eserîke pra awanî'pî. Teuren tu'ke iteserukon yuwa'pîya tîkauware esatî'pîya. Tîise yapîsiya pîn.

¹⁸ Î' pensa amîrî'nîkon erepansa' pra man Paapa pia manni'kan penaronkon Judeuyamî' erepamî'pî warantî. Aminke pra inkamoro erepamî'pî mîrîrî wî' pia. Tîise mîrîrî yai eranne' pe to' wanî'pî. Mîrîrî apo' era'ma'pî to'ya moropai katupuru îrîkkutun wanî'pî nari' pe. Moropai miarî ewaron pe awanî'pî mararî pra a'situn wanî'pî. ¹⁹ Mîrîrîya eta'pî to'ya trombeta e'nato'. Mîrîrî kore'ta teeseurîmasen mai eta'pî to'ya. Mîrîrî eta tîuya'nîkon pe ta'pî to'ya eranne' pe tîwanîkon wenai inî'rî eeseurîma namai. ²⁰ Maasa pra yapîtanîpî to'ya eserîke pra to' wanî'pî î' kai'ma eeseurîmato'.

Ta'pî Paapaya tiwin kin anî'ya manni' wî' yapî namai

maasa pra wî' yapîsa' anî'ya ya,

iwî e'pai awanî tîpa'tîpî'se tî' ke,

pemonkonyamî' neken pepîn tîise to' yekînon nîrî ta'pîya.

Êx 19.12,13

²¹ Mîrîrî to' nera'ma'pî wanî'pî nari' pe. Mîrîrî pî' ta'pî Moisés nuri'tiya:

—Mararî pra e'kikî'ma sîrîrî eranne' pe wanî pî'

Dt 9.19

—ta'pîya.

²² Tîise mîrîrî ye'ka pata amîrî'nîkon îi'sa' pra man. Tîise aaipî'pîkon morî pu'kuru Paapa pata ya' tiaron wî' itese' Sião pona pena awe'kupî'pî warantî pra. Tîise morî Paapa cidaderî pona, amenan Jerusalém ka' pon pia aaipî'pîkon manni'kan mararonkon pepîn iku'ne'tî yentainokon inserîyamî' kore'ta. ²³ Amîrî'nîkon iipî'pî manni'kan e'mai'nokon Paapa munkiyamî' epere'sa' kore'ta taatausingpai pu'kuru manni'kan itese' e'menuka'san ka' po. Aaipî'pîkon Paapa pia manni' Paapa ipîkku tamî'nawîronkon yenunnen. Moropai o'non pata Paapa nîkupî'san yairî ipemonkonoyamî' yekaton ko'mamî morî pe awe'to' yawîrî. Mîrîrî pata pona aaipî'pîkon. ²⁴ Amîrî'nîkon iipî'pî Jesus pia manni' amîrî'nîkon yarakkîrî moropai Paapa arappana' tîwe'sen. Manni' Jesus nîkupî'pî amenan pe esepônîto'pe

Paapa yarakkîrî. Moropai manni' tîmîni ke uuri'nîkon kuyu kuyu ma'tîpon pia aai'pî'pîkon. Manni' imîni wanî morî pe manni' Abel nuri'tî mîni ti'kamo'pî yentai. Maasa pra Abel mîni rî'pî era'ma tûya yai Paapaya iwî'tîpon taruma'tî'pî. „Tîise Jesus mîni rî'pî era'ma tûya yai imakui'pî unkupî'pîkon kupîiya tîwanmîra.»

²⁵ Mîrîrî ye'nen aka moropai anetapai pra ke'tî teeseurîmasen eseurîmato'. Maasa pra manni'kan anetapai pra esi'san wî' poi teeseurîmasenya taasa' tanne, inkamoro e'pîika'tî pîn tîise to' e'tî'ka'pî. Mîrîrî ye'nen uuri'nîkon kanan, yewanmîrisa' ya ka' pon eseurîmato' o'non ye'ka pe e'pîika'tin e'painon? E'pîika'tin pepîn. ²⁶ Manni' yai wî' pia to' wanî yai mîikîrî teeseurîmasen maimuya non eserentîkî'ma emapu'tî'pî. Tîise tarîpai ta'pîiya:

—Inî'rî tiwinkano'pî pe eeserentîkî'ma emapu'tûya kupî sîrîrî tîise non neken pepîn tîise ka' nîrî Ag 2.6

—ta'pîiya. ²⁷ Sîrîrî wanî Paapa maimu pe inî'rî eeseurîma'pî tamî'nawîron inkoneka'pî eserentîkî'ma yai aataretî'ka kupî sîrîrî. Tîise mîrîrî kore'ta ipatîkarî tîiko'mansen ko'mamî kupî sîrîrî aataretî'ka pepîn.

²⁸ Mîrîrî ye'nen —Morî pe man, Paapa, anna pata'se' ton tîrî pî' nai anna pia —taa pî' ko'mannîpai'nîkon. Maasa pra uyesa'kon taataretî'kasen pepîn yapî'sa' ye'nen, ipatîkarî ko'mannî yarakkîrî. —Morî pe man, Paapa —taa pî' ko'mannî wenai, yapurîpai'nîkon man. Î' kai'ma tîwakîri pe epu'to'pe Paapaya inamai'ma yapurîpai'nîkon man.

²⁹ Maasa pra Paapa wanî nari' pe, manni' apo' warantî.

Manni'kan innape tapurînenan pepîn po'tîiya.

Dt 4.24

„Mîrîrî ye'nen inamai'ma Paapa yapurîpai'nîkon man.»

13

Paapa Yapurî Pî' Ko'mannî E'pai Awanî Uyeserukon Ke

¹ Uyonpakon sa'nama pî' ko'mannî e'pai awanî Cristo pemonkono pe e'nî'nîkon ye'nen. ² Moropai tiaronkon teerepansenon ayewî'kon ta yapî'to'ya'nîkon tîrumakai pra to' yapîsî pî' ako'mantî. Maasa pra penaronkon tiaronkon nuri'tîya tewî'kon ta teerepansenon tera'mapî'se'nîkon yapîsî'pî. To' yapîsî'pî to'ya anî'kan pe to' wanî tepu'tî pra ese ye'kakon pemonkonyamî' kai'ma tîise inserîyamî' kinî. ³ Moropai enpenatâtî nîrî mannankan atarakkannîto' ta atarakkamo'san pî'. To' kore'ta si'ma amoronkon epu'tîya'nîkon warantî to' pî' enpenatâtî. Moropai enpenatâtî nîrî mannankan sa'ne tîwe'taruma'tisanon pî'. Inkamoro e'taruma'tîto' ku'tî amîrî'nîkon e'taruma'tî to' yarakkîrî warantî.

⁴ Tarîpai tauya sîrîrî manni'kan tîno'pîtasenon pî' moropai teetinyomasenon pî', tîno'pîtasen no'pîta wanî morî pe tîno'pî yarakkîrî tîwanîpa. Moropai wîrî' e'to'pe tînyo yarakkîrî nîrî. Maasa pra imakui'pî pe awanî tîno'pî pepîn wîrî' yarakkîrî warayo' wanî ya. Moropai wîrî' wanî ya tînyo pepîn yarakkîrî, inkamoro taruma'tî Paapaya mîrîrî imakui'pî kupî to'ya ye'nen. ⁵ Tarîpai eseurîma sîrîrî yemanne awanî pî'. Kure'ne ayemannekon pîninmaya'nîkon pî' kîsenumenkatî atînîrurîkon yapîsîkon pî'. Tîise morî pe man ka'tî mîrîrî itesa' pe awe'to'kon pî' itenatî pu'kuru itu'se teeseka'nunkai pra. Maasa pra Paapaya ta'pî: Î' pensa tiwin kin arumakauya pepîn

moropai apîinamauya pra wanî pepîn

Dt 31.6

ta'pîiya. ⁶ Mîrîrî ye'nen meruntî ke sa'man pe apî'tan yuwapai'nîkon eseurîmanto' ke. Taapai'nîkon tiaronkon pî':

Paapa wanî sîrîrî upîika'tînen pe.

Mîrîrî ye'nen eranne' pe e'to' ton pra man.

Mîrîrî ye'nen î' kupî pemonkonya

e'painon uyarakkîrî?

Ikupîiya pepîn

Sl 118.6,7

taapai'nîkon.

⁷ Maasa enpenatâtî. Manni'kan e'mai' pe erepamî'san itekare ekaremekîtîponkon amîrî'nîkon pî'. Inkamoro ko'mamî'pî pî' enpenatâtî. To' ko'mamî'pî moropai inkamoro sa'manta'pî innape ikupî'ma. Mîrîrî ye'nen inkamoroaya innape ikupî'pî warantî innape ikupîya'nîkon yuwatî. ⁸ Maasa pra Jesus Cristo wanî sîrîrî pena tîwanî'pî warantî. Mîikîrî rî ko'mamî sîrîrîpe mîrîrî warantî. Moropai mîrîrî warantî rî nîrî aako'mamî ipatîkarî eetinyaka'ma'pî pra.

⁹ Mîrîrî ye'nen tiaronkonya ayenupato'kon tu'kan yeseru pî' kîsetatî. Maasa pra mîrîrî etaya'nîkon ya, yairî awe'to'kon winîpai apantakaiya'nîkon. Tîise morî pe awanî Paapa nitîrî winîpai meruntî ke ayekatonkon ena ya. Tîise ankupîkon winîpai aai'pî pepîn. Maasa pra mîrîrî ye'ka panamanto' yekkari awanî ena'to' pî' seeni' wanî morî pe, seeni' wanî imakui'pî pe taato' yawîrî awanîkon ya, mîrîrîya amîrî'nîkon pîika'tî pepîn. ¹⁰ Uuri'nîkon wanî

e'pika'ti'san pe Jesus Cristo sa'mantato' wenai. Tiise tiwe'pika'tikonpa tekinkon po'tinenan e'pika'ti pepin, innape Jesus kupi tiyua'nikon pra awani ye'nen.

¹¹ Teepiremasanon esanon yepotoriya Judeuyami' tonpe paaka mini yari yai Paapa pata'se' mori pu'kuru ta imakui'pi to' nikupi'pi yepe' pe, inkamoro o'ma'kon esa'ri'pi po'tipiti'pi to'ya poro po, cidade ta pra. ¹² Miriri ye'nen miriri waranti niri Jesus sa'manta'pi cidade po pra tiise poro po. Manni'kan imakui'pi kupitiponkon tonpe timini kamo'piya to' nikupi'pi ronapa kai ma. ¹³ Miriri ye'nen wifinpai'nikon man Jesus wenairi. Inkamoro tiwo'ma'tasanon wo'ma'tato' yapitanipai'nikon man, penaronkonya miriri kupi yapitanipi'pi Jesusya waranti. ¹⁴ Maasa pra siriri pata po ko'mannito' ipatikaron ton pra man. Tiise siriri tupo ipatikaron ko'mannito' nimiki pi' ko'manni manni' aai'pi kupi manni'.

¹⁵ Miriri ye'nen Paapa yapuripai'nikon man tiwiri ri Jesus Cristo nikupi'pi wenai. Miriri yapurito' wani unpo'tikon pe tiwe'sen waranti ifiri uuri'nkonya. Ipi' eseuriman ye'ka pe, mori Paapa anna piika'tinen taa ye'ka pe, yapuri'nikon imiri pe e'ni ye'nen. ¹⁶ Tiwi mori ku'to'ya'nikon tiku'se pra ikupi'pi' aako'mamikon e'pai man tiaronkon piika'tikonpa. Maasa pra miriri kupi pi' aako'manto'kon wani Paapa wakiri pe, manni' antirikon ayekinkon yentai.

¹⁷ Miriri ye'nen tauya manni'kan aye'mai'norikon pe tiwe'sanon inkamoro maimu yawiri ako'manti. Maasa pra inkamoro esenyaka'ma tiwiri ri amiri'nikon tonpe. Maasa pra epu'ti to'ya kupi tiyua'nikon amiri'nikon pi' Paapaya to' ekanmapo kupi siriri. Innape to' maimu yawiri awanikon ya, moriya inkamoro esenyaka'ma tiwakirikon pe pu'kuru taatausinpai. Tiise to' maimu yawiri pra awanikon ya, teesewankono'mai to' esenyaka'ma amiri'nikon piika'ti eserike pra tiwin kin.

¹⁸ Miriri ye'nen tauya eepiremakon pi' ako'manti. Esa'ti Paapa pi' anna ton pe niri. Maasa pra innape pu'kuru anna yewan ya' mori pe awani epu'ti pi' anna man. Maasa pra tiwiri ri yairon anku'pai anna wani ye'nen. ¹⁹ Moropai esatuya api'nikon i' kai'ma amiri'nikon kore'ta enna'poto'pe Paapaya iku'to'pe eepiremakon yu'se wai ka'ne' panpi' miriri ku'to'peiya eepiremakon yu'se wai.

Epiremanto'

²⁰⁻²¹ Paapa, anna yunkon, manni' tiwanmira e'nito' tinen amiri. Manni'kan itu'se awe'to'kon pia amaimu yawiri inkamoroya iku'to'pe. Moropai Jesus Cristo sa'manta'pi wenai tami'nawiri itu'se awe'to' ku'to'pe annaya anna piika'tiki. Maasa pra Paapa anna yepotori Jesus Cristo pimi'sa'ka'piya sa'mantanto' yapai. Miriri tiisa'mantato' wenai kure'ne ikupi'piya apemonkonoyami' pi' eesenyaka'ma ko'mannipi. Moropai ini'kamo'pi imini wenai amaimuya taasa' yawiri ikupi'piya. Miriri ye'nen i' pensa miriri inkupi'pi ena pepin i' pe pra ri. Miriri waranti Cristo yapuri e'pai man ipatikari mi pikiri pra. Miriri waranti e'pai man.

Panamanto' Iki'pi

²² Uyonpayami', esatuya siriri api'nikon titi'napanse panamanto' yekare etakonpa teeseta'kai pra. Maasa pra siriri kaareta unmenuka'pi wani kure'ne pu'kuru tiwe'sen pe pra.

²³ Moropai epu'tiya'nikon yu'se wai i' kai'ma uyonpakon Timoteo epa'ka'pi yekare atarakkannito' tapai. Ka'ne' pe mikiri ii'sa' ya uupia, uyarakkiri atti amiri'nikon era'mapi'se uuti yai.

²⁴ Taripai umaimu yarimauya tami'nawironkon manni'kan aye'mai'norikon pe tiwe'senon mororonkon pia. Moropai tami'nawiri Paapa pemonkonoyami' pia. Moropai uyonpakon, Italia ponkonya niri timaimukon yarima pi' man aapia'nikon.

²⁵ Paapaya epe'mira tintiri tiri yu'se wai tami'nawironkon amiri'nikon pia. Miriri neken.

SÍRÍRÎ KAARETA TIAGO NÎMENUKA'PÎ

Morî pe anî' nîmenuka'pî sîrîrî kaareta esepu'ti pra awanî. Seurîwî'nankon warayo'kon to' ese' Tiago eseporî Biblia po, tîise tu'kankon esenumenka Tiago, Jesus yakon nîmenuka'pî pe awanî. Mîikîrî pî' Paulo eseurîma (Gl 1.19).

Mîikîrî Tiagoya imenuka'pî tiaronkon Judeuyamî' pia, manni'kan e'pîraipîka'san tiaron pata poro. Inkamoro panamaiya morî kupî to'ya wenai, tiaronkonya epu'ti, innape Paapa pemonkono pe to' wanî. Innape Jesus ku'to' wanî yairî pu'kuru. Innape ikupî to'ya neken pepîn, tîise tewankon ya' iko'mannîpî to'ya yairî.

¹ Uurî Tiago wanî Paapa poitîrî pe, moropai Uyepotorîkon Jesus Cristo poitîrî pe nîrî. Uurîya kaareta yarima sîrîrî tamî'nawîronkon Judeuyamî' pia, pata kaisarî e'paraipîka'san Judeuyamî' pepîn kore'tawonkon pia. Umaimu man aapia'nîkon.

Epu'nîto'kon

² Uyonpayamî', sa'man erepamî ya apona'nîkon, teesewankono'mai pra e'ti, tîise atausinpatî ipî'. ³ Maasa pra sa'man yapîtanîpîya'nîkon ya, meruntî ke eenakon. Mîrîrî epu'nîto' yapîtanîpîya'nîkon e'pai awanî. Mîrîrî ye'nen innape ikupî pî' aako'mamîkon tîwî tîku'se pra. Moropai meruntî ke eenakon, sa'man yapîtanî'nenan pe. Mîrîrî epu'ti pî' naatîi. ⁴ Mîrîrî ye'nen sa'man yapîtanî'ti, meruntî ke awanîkonpa, tamî'nawîrî morî pe awanîkonpa itu'se Paapa e'to' yawîrî.

⁵ Tîise anî'rî akore'ta'nîkon manni' wanî ya, epu'nen ton pra, Paapa pî' esatîiya e'pai awanî, epu'nen tîto'peiya. Maasa pra anne' pepîn mîikîrî. Tîwakîrî pe mîikîrî repaiya teeseta'kai pra, tako'menkai pra. ⁶ Tîise innape pu'kuru ikupî'ma esatîiya e'pai awanî, itîrîya naka tîkai pra. Innape ikupî'ma Paapa pî' esatî anî'ya pra awanî ya, mîikîrî wanî ike'ne, tuna yaapîtî a'situnya manni' warantî. ⁷ Mîrîrî warantî tîwe'sen ya, Paapa winîpainon yapîsî tîuya kai'ma eesenumenka e'pai pra awanî. Maasa pra î' rî yapîsîiya pepîn. ⁸ Innape iku'nen pepîn esenumenkato' wanî pepîn tiwin. Ike'ne tîwe'sen î' rî yaapîtî a'situnya warantî eesenumenkato' wanî. Î' rî kupî tîuya epu'tîiya pepîn.

Ipîkkukon Moropai Î' Ton Pînon

⁹ Uyakon, amîrî î' ton pra sa'ne wanî. Tîise teesewankono'mai pra e'kî. Atausinpakî maasa pra Paapaya ayannosa' tîpia aako'mamîpa. ¹⁰⁻¹¹ Ipîkku kanan? Tu'ke temanne kenan tîise mîikîrî sa'manta. Parî' yari'ku ya'pî'ta warantî ipîkku sa'manta. Wei teepa'kasen a'ne' moropai yei yari'ku ya'pî'tanîpîya, moropai awe'soroka. Moropai morî pe awe'to' ton pra awanî. Mîrîrî warantî ipîkku e'tî'ka mîrîrî, itu'se tîwe'to' kupî pî' aako'mamî tanne. Mîrîrî ye'nen —Temanne kenan uurî teuren. Tîise Paapa pia î' pe pra man. Yairon pepîn uurî —kai'ma eesenumenka ya, aatausinpa e'pai awanî.

Epu'nîto'kon Moropai

Imakui'pî Kupî Emapu'tînenan

¹² Taatausinpasen mîikîrî pemonkon meruntî ke tîiko'mansen sa'man kore'ta si'ma. Maasa pra sa'man yentai tîwanî ye'nen, ipatîkarî tîiko'manto' ton yeporîiya. Mîrîrî Paapa nîrî tapurînenan pia, pena ta'pî tîuya yawîrî. ¹³ Imakui'pî anku'pai anî' wanî ya, —Sîrîrî esenumenkato' iipî Paapa winîpai —kîkatî. Maasa pra imakui'pî kupîya'nîkon emapu'tî Paapaya pepîn. Morî mîikîrî. Imakui'pî anku'pai Paapa wanî pepîn. Moropai anî'ya imakui'pî kupî emapu'tînen pepîn mîikîrî. ¹⁴ Mîrîrî ye'nen imakui'pî anku'pai anî' wanî ya, —Sîrîrî esenumenkato' uwinîpainon —ka'kî. Maasa pra imakui'pî anku'pai eesenumenka tîwarîrî. ¹⁵ Mîrîrî pî' eesenumenka ko'mannîpî ya, imakui'pî kupîya. Mîrîrî ya imakui'pî kupî pî' aako'mamî, maasa pra imakui'pî enasa' ye'nen itentai. Mîrîrî wenai aako'mamî pepîn Paapa pia.

¹⁶ Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', unsa'namakon, mîrîrî pî' teesenu' tîi pra e'ti. ¹⁷ Tamî'nawîrî morî tekenan Paapa winîpai tui'sen. Mararî mîrîkî imakui'pî ton pîn. Pata weiyu ton konekatîpon mîikîrî, morî. Moropai pata weiyu mo'ta warantî Paapa wanî pepîn. Teseru miakanmaiya pepîn. Tîise morî teseru kupî pî' aako'mamî. ¹⁸ Tîiwarîrî uurî'nîkon kupî'pîiya tînmukuyamî' pe yairon tîmaimu ekaremekî tîuya wenai. Mîrîrî kupî'pîiya itu'se tîwanî ye'nen. Tamî'nawîronkon tînkoneka'san pemonkonyamî' kore'tapai uurî'nîkon mo'ka'pîiya tîmîrî pe e'nîto'pe.

Etapai'nîkon Moropai Iku'pai'nîkon

¹⁹ Uyonpayami', unsa'namakon, siriri epu'ti. Tiaron eseurima ya, mori pe etati e'mai' pe, ka'ne' pe teesurimai pra, ka'ne' pe teekore'mai pra. ²⁰ Maasa pra teekore'masa'kon ya, mori itu'se Paapa e'to' kupiya'nikon pepin. ²¹ Miriri ye'nen tamihawiron i' imakui'pi pe tiwe'sen rumakati. Ayewankon ya' tiiko'mansen nura ankupikon rumakati. Moropai Paapa ma're tiwe'ku'se imaimu yapi'ti. Paapa neka'ma'pi ayewankon ya' yapi'ti, maasa pra miriri wenai awe'pika'tikon e'painon.

²² Imaimuya taasa' yawiri iku'ti, eta pe neken pra, teesenu'ti pra. ²³ Maasa pra an'ya imaimu eta, tiise imaimu yawiri ikupiya pepin, miikiri wani miriri wanamari yai teesera'masen waranti. ²⁴ Miikiri teesera'ma tupo atti. Moropai ka'ne' pe o'non ye'ka pe tiwan'pi kupiya tiwanmira. ²⁵ Tiise Paapa maimu pi' an' esenupa ya, moropai miriri yawiri aako'mami ya, tiwanmira tiku'se pra, miikiri ko'mami taatausinpai. Maasa pra Paapa maimu mori tekenan. Imakui'pi yentai e'ni emapu'tinen.

²⁶ An'ya taa: —Crente uuri —taiya ya, tiise imakui'pi pe eesurima, miikiri esenku'tisa' miriri. Moropai —Uuri crente —taiya se' tapairi. I' pe pra ri awani. ²⁷ Tiise an'ya yun pinon moropai isan pinon pika'ti ya, moropai inyo sa'manta'san pika'ti ya to' e'taruma'ti tanne, miriri yu'se Paapa wani. Moropai siriri non po tiiko'mansen ko'mami waranti pra aako'mami yu'se Paapa wani, imakui'pi tiku'se pra. Miriri ye'nen miriri waranti aako'mami ya, —Uuri crente —taiya ya, yairi awani.

2

Se' Kaisari Mori Pe Tiaronkon Yapi'pai'nikon

¹ Uyonpayami', tamihawironkon pemonkonyami' yapi'ti mori pe e'sentai pra. Maasa pra amiri'nikonya Uyepotorikon Jesus Cristo kupi innape. Miikiri Jesus mori pu'kuru, kame'nawironkon yentainon. Miikiri wenai mori pe tiaronkon yapi'ti. ² A'ki, eepere'sa'kon kore'ta ipikku warayo' ewomi mori pe teepontii moropai epe'ke ouro itenya yeperu pokon. Moropai ite'ma'pi pi' tiaron warayo' ewomi ipoi'pi tipon ya' teepontii. ³ Moropai miikiri mori pe eponti'pi pi' taaya'nikon: —Seeni' pata ereutaki mori ya' —taaya'nikon moropai itaponse' ton yenpoya'nikon. Tiise ipoi'pi sa'ne ipon pi' taaya'nikon: —Satippe e'ki, miriri ye'ka pe pra non pona ereutaki uyaponse' pia —taaya'nikon. ⁴ Miriri waranti taaya'nikon ya, se' kaisari to' kupiya'nikon pepin. E'sentai to' kupiya'nikon. Pemonkonyami' aako'menkanen pe awe'ku'sa'kon imakui'pi pe. Amiri'nikon imakui'pi pe teesenumenkasanon.

⁵ Etati uyonpayami', inkamoro i' ton pinon tiwe'taruma'tisanon menka'pi Paapaya timiri pe. Miriri ye'kakon menka'piya kure'ne innape tiku'to'pe to'ya. To' menka'piya tipata ponaron pe to' e'to'pe. Miriri epu'ti pi' naati maasa pra pena ta'piya: —Uyapurinenan pia upata tiru'ya, ipatikari to' ko'manto'pe uupia —ta'piya. ⁶ Tiise amiri'nikonya inkamoro tiwe'taruma'tisanon yewankono'ma. To' yeppe'ni'piya'nikon. Tiise an'kanya kin ataruma'tikon, moropai ayarikon surarayami' esa' pia? Ipikkukon, temanne kenankonya ataruma'tikon. I' ton pinonya aataruma'tikon pepin. ⁷ Moropai Jesus mori winiki to' eseurima imakui'pi pe. Miikiri aponaronkon Jesus pi' to' eseurima iri pe.

⁸ Tiise Paapa nekaremeki'pi yawiri, mori pe tamihawironkon yapisiya'nikon ya se' kaisari, mori pe awanikon. Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taa:

—Tiaronkon sa'namati aawariri'nikon awe'sa'namakon manni' waranti *Lv 19.18*

—ta'piya. ⁹ Tiise mori ipikku pe tiwe'sen wani ri'pi pi' tiaron yentai ikupiya'nikon ya, imakui'pi kupiya'nikon miriri. Unkupikon ton, Paapa nekaremeki'pi pureme'nenan amiri'nikon taripai. ¹⁰ Maasa pra an' wani ya, tamihawiron Paapa nekaremeki'pi yawiri, tiise tiwin inekaremeki'pi yonpa pureme'sai'ya ya, inekaremeki'pi pureme'sai'ya miriri. ¹¹ Maasa pra Paapa nekaremeki'pi:

—Tiaron no'pi, tiaron niyo yarakkiri kisi *Ex 20.14; Dt 5.18*

—ta'piya. Moropai in'ri miikiri riya ta'pi:

—Tiaron ki'wii. *Ex 20.13; Dt 5.17*

Miriri ye'nen tiaron no'pi yarakkiri pra tiise tiaron wii an'ya ya, miriri wenai Paapa nekaremeki'pi pureme'sai'ya miriri.

¹² Moropai tiwinano'pi wei yai, uuri'nikon ekanamapo Cristoya: —I' ton pe see umaimu yawiri pra aako'mami'pikon? —taiya upi'nikon. Miriri namai ako'manti Cristo maimu yawiri. Moropai mori pe eseurimati itu'se Cristo e'to' yawiri. Maasa pra Cristo maimu imakui'pi yentai e'ni emapu'tinen. ¹³ Maasa pra o'noko'pi pe tiaronkon era'masa' pra e'ni ya, uuri'nikon niri era'ma Paapaya pepin ti'noko'pi pe. Tiise o'noko'pi pe uyonpakon era'masa' ya, miriri wenai e'taruma'tinto' yuwa'ka'nikon.

¹⁴ Uyonpayamí, í' pe pra rí awaní pemonkonya taa: —Uurí inna taawon —taiya morí kupí'ma pra. Morí iteseru ton pra si'ma mírírí inna taatoí'ya ya neken awe'píika'tí pepín.
¹⁵⁻¹⁶ See warantí awaní. Ayonpa warayo', wírí' waní ya ipon ton pra, itekkari ton pra, moropai ipí' taaya'níkon: —Morí pe ako'mankí. Tíiwanmíra e'kí. Emí'ne pra ako'mankí. Komi' pe pra ako'mankí. Mírírí taaya'níkon tanne, itu'se mîlkírí e'to' tíisa'ya'níkon pra awaníkon ya, mîlkírí píika'tíya'níkon pepín. ¹⁷ Mírírí warantí inna taatíponya aní' píika'tí pepín. Inna taiya se' tapairí Paapa pemonkono pe pra si'ma. Mírírí warantí inna taato' neken waní isa'manta'pí warantí.

¹⁸ Yai pra aní'ya taa: —Inna taatípon mîlkírí, tíise tiaron pí' taiya: —Morí teseru kenan mîlkírí —taiya. Mírírí pí' tauya apí'níkon. O'non ye'ka pe epu'to'peuya innape iku'nen pe awaní iteseru morí pe pra si'ma? Epu'túya eseríke pra. Tíise aronne epu'túya innape ikupíya morí iteseru wenai. ¹⁹ Innape tiwin Paapa waní ku'nen amírí? Morí pe man. Tíise o'ma'kon, Makui poitírítonon nírí innape Paapa ku'nenan. Moropai mararí pra to' esi'nípi ipí'.

²⁰ Inna taawon neken morí kupí'ma pra e'píika'tí pepín. Pakko amírí. Inna taato' neken waní í' pe pra rí. Mírírí epu'tíya pra nan? ²¹ Í' wenai Paapaya Abraão nurí'tí utamokon era'ma'pí yairon pe? Mîlkírí Abraãoya tímму, Isaque, tír'pí Paapa pia tímpo'tí pata'se' pona. Mírírí kupí'píya Paapa maimu yawírí, innape ikupí túya ye'nen. Mírírí kupíya wenai, morí pe, yairon pe era'ma'pí Paapaya. ²² Innape imaimu kupí'pí Abraãoya epu'tí pí' naatíi inkupí'pí wenai. Moropai inkupí'pí wenai yairí innape tíku'toi'ya epu'tí'pí Paapaya. ²³ Mírírí warantí eesera'ma pena í' ta'pí Paapa kaaretaríya yawírí. Ta'píya:

—Innape Paapa kupí'pí Abraãoya.

Mírírí ye'nen yairon pe era'ma'pí Paapaya

Gn 15.6

—ta'píya. Taato' mírírí Paapa kaaretarí. Moropai tíwaníyakon pe Abraão esatí'píya. ²⁴ Mírírí ye'nen pemonkon era'ma Paapaya yairon pe, tímму yawírí aako'mamí wenai. Tíise inna taawon morí kupí'ma pra, mîlkírí era'maiya pepín yairon pe.

²⁵ Mírírí warantí Raabe nurí'tí e'píika'tísa' waní'pí. Pena mîlkírí Raabe waní'pí eseporo rí tíwe'sen wírí'. Tíise Paapa pemonkonoyamí' pata era'manenán yapisí'píya tewí' ta morí pe. To' píika'tí'píya tiaron e'ma ta pí' to' wítíto'pe ta'píya. Mírírí ku'sai'ya wenai Raabe era'ma'pí Paapaya yairon pe. ²⁶ Isa'manta'pí waní itekaton ton pra. Mírírí warantí awaní inna taatípon Paapa maimu yawírí pra si'ma. Tíwe'píika'títo' eporíya pepín.

3

Unukon

¹ Uyonpayamí, uurí'níkon tiaronkon yenupanenanya imakui'pí kupí ya, utaruma'tíkon Paapaya tiaronkon taruma'tí túya yentai. Mírírí epu'tí pí' naatíi. Mírírí ye'nen tiaronkon yenupanenan pe tu'ke amírí'níkon e'pai pra awaní. ² Maasa pra tamí'nawíronkon uurí'níkonya imakui'pí kupí unukon ke, uyesserukon ke, esenumenkanto' ke, tu'ke. Tíise aní'ya tíwi imakui'pí teeseurímato' rumakasa'ya, tamí'nawírí imakui'pí teseru rumakasai'ya mírírí. Moropai morí pe pu'kuru awaní.

³ A'kí, uurí'níkonya bridia yeka'ma sokoro'pan kaware mata ya' attíto'pe o'non poro itu'se e'níto' yawírí. ⁴ Moropai apo' yen pí' esenumenkanpai'níkon. Kure'nan mírírí a'situnya itukka. Tíise itesa'ya yarí sí'míríkkí naire ke, o'non poro itu'se tíwe'to' yawírí. ⁵ Mírírí warantí uurí'níkon waní. Sí'míríkkí pe unukon waní. Tíise kure'ne imakui'pí pí' eseuríman eseríke awaní tiaronkon tíma'taní'se.

A'kí, kure'nan yu' aramí sí'míríkkí apo' yarín wenai. ⁶ Mírírí warantí unukon waní, apo' warantí. Imakui'pí pe pu'kuru unukon waní uyawonkon pe. Mírírí imakui'pí sorokaiya mírírí tamí'nawírí uuko'manto'kon ya'. Uyewankon kí'píya. Mírírí imakui'pí Makui winípai tú'sen.

⁷ A'kí, tamí'nawíronkon o'ma'kon toronyamí, íkíyamí, moro'yamí esepannípi pemonkonyamí'ya tekínkon ton. ⁸ Tíise aní'ya tínu esepannípi eseríke pra awaní imakui'pí pe teeseuríma namai. Nari' pe awaní. Mai' warantí wíi ton pe awaní. Aní'ya íkoneka eseríke pra awaní.

⁹ Unukon ke Paapa, Uyepotoríkon yapurí moropai mírírí ke nírí uyonpakon pí' eseuríman imakui'pí pe. Inkamoro uyonpakon Paapa níkoneka'san tíwarantí. ¹⁰ Untakon yapai uumaimukon epa'ka morí pe moropai imakui'pí pe nírí. Mírírí warantí e'pai pra awaní, uyonpayamí'. ¹¹ A'kí, tiwinan yani yapai tuna epa'ka pepín morí moropai iní'ne nírí. ¹² Moropai paruru ye' epeta pepín laranja pe. Moropai kuwai ye' epeta pepín paruru pe. Mírírí warantí yani iní'ne pe teepa'kasen yapai morí tuna epa'ka pepín. Mírírí warantí untakon yapai tiwin epa'ka e'pai awaní, morí.

Yairon Epu'nen Pu'kuru

¹³ Moro nai epu'nen akore'ta'nikon? Moriya tauya, mori pe ako'manki, innape epu'nen pe awani epu'to'peuya. Mii pe pra, mori kupi pi' aako'mami ya, ayeseru era'mauya. Moropai miriri wenai, epu'nen pe awani epu'tiuya. ¹⁴ Tiise mii pe awanikon ya, itu'se awe'to'kon pi' neken eesenumenkakon ya: —Epu'nen uuri. Uuriya ayenupakon siriri —kikati. Seru'ye' pe awanikon, miriri waranti taaya'nikon ya. ¹⁵ Maasa pra miriri esenumenkanto' Paapa winipainon pepin. Tiise siriri non po tiiko'mansenon winipainon. Makui winipai tui'sen miriri esenumenkanto'. ¹⁶ Maasa pra tiaronkon yentai e'pai awanikon ya, moropai itu'se awe'to'kon pi' neken eesenumenkakon ya, eekore'makon, eesiyu'pitikon. Moropai tami'nawiri imakui'pi kupiya'nikon.

¹⁷ Tiise epu'nen Paapa winipainon miriri ye'ka pepin. Tekenan mori miriri esenumenkanto'. Moropai ayewankon konekaiya tiaronkon pi' eekore'makon namai. Eranmira amiri'nkon kupi'ya. Se' kaisari tiaronkon kupi emapu'tinen, e'sentai pra. Tiaronkon maimu yawiri aako'mamikon emapu'tinen. Tiaronkon sa'namaya'nikon emapu'tinen. Tiaronkon piika'tiya'nikon emapu'tinen. Miriri waranti ikupi pi' Paapa winipainon ko'mami, yairi, seru' pe pra. ¹⁸ Tiaronkon piika'tinenan ko'mami mori kupi pi', tiaronkon ekore'ma namai. Miriri ye'nen arinike inkamoroya mori kupi pia'ti.

4

Siriri Non Po Tiiko'mansenon Yeseru Yu'sankon

¹ O'non pata pai tui'sen eekore'mato'kon, eesiyu'pitito'kon? Aya'nikon tiiko'mansen miriri. Miriri wenai itu'se awe'to'kon pi' eeseka'nunkakon miito'pe. ² Miriri waranti aako'mamikon tiise i' ton pra awanikon. Tiaron wi'ya'nikon tiise i' itu'se awe'to'kon eporiya'nikon pepin. Tiaronkon yemanne yu'se awe'pitikon tiise yapisiya'nikon eserike pra awani. Miriri pi' eekore'makon moropai eesiyu'pitikon pi' aako'mamikon. Aapia'nikon i' ton pra awani, maasa pra Paapa pi' esatiya'nikon pra awanikon. ³ Esatiya'nikon, tiise yapisiya'nikon pra awanikon. Amiri'nkon pe aatausinpakonpa itu'se awanikon ye'nen yapisiya'nikon pepin. Maasa pra yairi pra esatiya'nikon.

⁴ Amiri'nkon wani see poro ri wiri'sanyami' pi' tiwe'sanon waranti. Maasa pra imakui'san yeseru era'maya'nikon awakirikon pe, Paapa pemonkono pe si'ma. Iri pe awanikon wenai, Paapa yeyaton pe eenakon. Maasa pra siriri non po tiiko'mansenon yeseru yu'se awanikon. Miriri waranti ani' wani ya, siriri non po tiiko'mansenon yarakkiri e'pai, Paapa yeyaton pe awani. ⁵ Moropai Paapa maimu e'menukasa'ya taa see waranti: —Mori Yekaton Wanni tiri'pi Paapaya uyewankon ya'. Kure'ne uuri'nkon yu'se awani moropai uuri'nkon ko'manni'nen pe awani imakui'pi kupi namai —taiya. Miriri ye'nen —Se' tapairi taasai'ya miriri —kikati. ⁶ Moropai uuri'nkon piika'ti Paapaya. Ini' panpi' umeruntirikon tiriya. Siriri waranti Paapa maimu e'menukasa':

Mii'pankon winiki Paapa ekore'ma
tiise mii'pankon pepin piika'tiya
taato' miriri.

Pv 3.34

⁷ Miriri ye'nen Paapa ma're e'ku'ti. Imaimu yawiri ako'manti. Merunti ke e'ti Makui winiki, moropai epe aapiapai'nikon. ⁸ Aminke pra Paapa pia erepanti, moropai aapia'nikon aako'mami. Imakui'pi ku'nenan pi' tauya, erepanti tiwi amakuyikon tiku'se. Moropai amiri'nkon asaki'ne teesenumekasanon pi' tauya, ayewankon ke innape iku'ti imakui'pi tirumakai. Tiwi tiwin eesenumenkato'kon nisi. ⁹ Imakui'pi anukupi'pikon pi' teesewankono'mai e'ti. Akarunti. Aatausinpapikon ra'titi akaruwato'kon pe. Esewankono'mati. ¹⁰ Paapa ma're tiwe'ku'se e'ti. Moropai amiri'nkon yapuriya.

Tonpayami' Pi' Teeseurimasanon Imakui'pi Pe

¹¹ Uyonpayami', imakui'pi pe kiseurimatii ayonpakon winiki. Ani' eseurima ya imakui'pi pe tonpa winiki, imakui'pi pe eseurima niri unukupikon ton pe Paapa nekaremeki'pi winiki. Paapa nekaremeki'pi yawiri pra awanikon ya itentai awe'kupikon. —Mori pe pra man —taaya'nikon Paapa maimu pi' ipureme'sa'ya'nikon wenai. ¹² Tiise Paapa neken unukupikon ton ekareme'nen. Miikiri neken uyesa'kon pe uuri'nkon piika'tiya, kaane ka'ri yenumi'ya itu'se tiwe'to' yawiri. Tiise amiri kanan? O'non ye'ka pe ayonpakon esa' pe awe'kupikon Paapa waranti?

¹³ A'ki, see waranti taawonan: —Siriri'pe penane anna witi siriri sinpata cidade pona. Miriri tiwin kono' yuwa'ka annaya esenyaka'mai kure'ne tiniru yapi'to'pe —kai'ma taawonan. ¹⁴ Tiise i' e'kupii penane epu'tiya'nikon pepin tiwin kin. Maasa pra aako'manto'kon wani katupuru waranti. Kure'ne aako'mami pepin, tiise ka'ne' pe atti. ¹⁵ Miriri ye'nen see waranti taaya'nikon e'pai wani: —Eneen uuko'mami yu'se Paapa wani ya, uuko'mami. Moropai i' kupi'ya yu'se Paapa wani ya, ikupi'ya —taaya'nikon e'pai awani. ¹⁶ Tiise aawariri'nkon

eeseurimakon taatapurii. Mírírí eeseurímato'kon waní imakui'pí pe. ¹⁷ Mírírí ye'nen aní'ya morí kupí pra awaní ya, morí kupí epu'tí'ma, imakui'pí kupí'ya níri mírírí.

5

Ipikkukon

¹ Moropai eeseuríma sírírí ipikkukon pí'. Eeseuríma etapai'níkon. Awe'taruma'tíkon kupí sírírí. Mírírí ye'nen akaruntí, entaimepí'tí teesewankono'mai. ² Maasa pra ayemannekon e'tí'ka pe man. Aponkon yaku o'ma'konya pe man. ³ Ayemannekon ouro pe, prata pe tíwe'sen karawa pe man. Mírírí ayemannekon karawasa' era'maya'níkon ya, awe'tí'kakon kupí epu'tí'ya'níkon. Akaraukon kupí sírírí tíwe'taruma'tí. Ayemannekon e'tí'ka kupí sírírí moropai amírí'níkon níri e'tí'ka kupí sírírí. Tu'ke ayemannekon konekaya'níkon, Cristo ii'to' weiyu aminke pra tíise. ⁴ A'kí, apoitírítonon teesenyaka'masanon anmíríkon pí' ye'maya'níkon pra awaníkon, inkamoro yenku'tí'ma. To' karau eta'pí Paapaya. Míikírí Uyepotoríkon meruntí tamí'nawíronkon yentainon. ⁵ Amírí'níkon ko'manpítí'pí tarí sírírí non po tu'ke ayemannekon pí', aya're'kon pí' taatausinpai. Í' itu'se awe'to'kon eporí'piya'níkon. Aakaiwantaní'sa'kon Paapaya awíkon kupí tanne. ⁶ Moropai moríkon pemonkonyamí' wíi me'po'piya'níkon, awiníkí'níkon í' ku'sa' to'ya pra tíise. Inkamoroya í' kupí eseríke pra awaní'pí maasa pra to' yentai awaníkon.

Uyepotoríkon Ii'to' Nímíkí Pí' Ko'manní

⁷ Mírírí ye'nen, uyonpayamí', e'taruma'tínto' pí' teesewankono'mai pra e'tí. Moropai Cristo íipí ními'tí teesemi'tapai pra, míi esa'ya tñpímí'pí yeperu nímikí warantí. Inímíkí pí' aako'mamí kono' renato'pe, moropai iní'ri inímíkí'ya tñpímí'pí epetato'pe. ⁸ Mírírí warantí teesemi'tapai pra e'tí. Ayewankon meruntí'tanní'tí. Maasa pra Uyepotoríkon íipí kupí sírírí.

⁹ Uyonpayamí', tíwo'ma'tai pra e'tí. Maasa pra imakui'pí pe eeseurímakon ya, ayonpa winíkí ataruma'tíkon Paapaya. Aka, míikírí ayesa'kon moro man mana'ta po. Aaipi kupí sírírí.

¹⁰ Uyonpayamí', penaronkon tímaimu ekareme'nen pe Paapa nímenka'san pí' esenu-menkanpai'níkon. Kure'ne to' e'taruma'tí'pí Paapa maimu ekaremekí tíuya'níkon wenai. Míi'wíni tíise mírírí pí' to' ko'mamí'pí tíwí tíku'se pra. ¹¹ A'kí, tamí'nawíronkon aní'kan meruntí ke tíko'mansenon, taatausinpasanon. Mírírí epu'tí pí' naatí. Enpenatanpai'níkon Jó nurí'tí yekare pí'. Tíwe'taruma'tí'ma innape Paapa kupí pí' aako'mamí'pí tíwí tíku'se pra. Mírírí típo tí'noko'pí pe era'ma'pí Paapaya, moropai morí tírí'piya Jó pia. Maasa pra Paapa waní morí pe, pemonkonyamí' sa'namanen pe.

¹² Uyonpayamí', tamí'nawírí ayeuríma'piya'níkon yentai ekaremekí'uya sírírí. Paapa pemonkono pe awaníkon ye'nen yairí teeseurímasanon amírí'níkon. Mírírí ye'nen inna taapai awaníkon ya, inna neken ka'tí. Moropai kaane taapai awaníkon ya, kaane neken ka'tí. Iní' panpí', —Useruku pepín, useruku pepín —kai'ma kíkati. Innape eeseurímakon epu'tí tiaronkonya yu'se awaníkon ya, inna, kaane, neken ka'tí, juro tíkai pra. Mírírí warantí eeseurímátí Paapaya ataruma'tíkon namai.

Epírematí

¹³ Aní' tíwe'taruma'tísen moro nai akore'ta'níkon? Paapa yarakkírí eeseuríma e'pai man. Aní' taatausinpasen moro nai akore'ta'níkon? Paapa yapurí'ya e'pai man teeserenska pe. ¹⁴ Aní' pri'yawon pepín moro nai akore'ta'níkon? Soosi esanon yannoíya e'pai man. Inkamoro epírema ipona e'pai man moropai íkarapaima to'ya kara'ke. Mírírí warantí íkupí to'ya Uyepotoríkon ese'yai, míikírí Uyepotoríkonya yepí'títo'pe. ¹⁵ Mírírí warantí to' epírema innape Paapa kupí'ma moropai míikírí pri'yawon pepín esepí'tí eseríke awaní. Míikírí yepí'tí Uyepotoríkonya. Moropai imakui'pí ku'sai'ya ya, tíiwanmíra íkupí Paapaya. ¹⁶ Mírírí ye'nen imakui'pí anukupí'píkon ekareme'tí ayonpakon pí'. Moropai epírematí ayonpakon pona eesepí'tíkonpa. Maasa pra morí ku'nen epírema ya, imaimu yawírí íkupí Paapaya.

¹⁷ Mírírí warantí Elias nurí'tí waní'pí pena. Uurí'níkon warantí awaní'pí pemonkon pe. Moropai míikírí epírema'pí kono' rena namai. Kure'ne eepírema'pí. Moropai kono' rena pra awaní'pí eeseuríwí'ne kono' arakkíta pairí kaisarí. ¹⁸ Mírírí típo eepírema'pí iní'ri kono' íi'to'pe. Moropai kono' yaríma'pí Paapaya. Moropai iní'ri yei ena'pí teperu ke tamí'nawírí.

¹⁹⁻²⁰ Uyonpayamí', aní' amírí'níkon kore'tawon atarima ya Paapa piapai, moropai iní'ri awenna'po emapu'tí tiaronnya ya, míikírí imakui'pí ku'nen piika'tí míikírí'ya aasa'manta namai. Moropai imakui'pí inukupí'pí mo'ka Paapaya. Mírírí pí' enpenatanpai'níkon.

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON PEDRO NÎMENUKA'PÎ

Pedroya sirîrî kaareta menuka'pî innape Jesus ku'nenan pia, manni'kan to' nîtaruma'ti'san innape iku'to' to'ya wenai. Inkamoro yenpenatanîpî'pî Pedroya ani' pe to' wani. Paapa, tamî'nawîronkon yentainon munkî pe pu'kuru to' wani. Moropai maasa kure'ne mori yapisi to'ya kupî Paapa winîpai. Mîrîrî ye'nen innape ikupî pî' to' ko'mamî e'pai awanî, tîiko'mamîkon pikîrî. Moropai morî pe to' ko'mamî e'pai awanî, imakui'pî tîku'se pra, kai'ma to' yeurîma'pî Pedroya sirîrî kaareta pî'.

¹ Uurî Pedro, Jesus Cristo naipontî'pî. Sirîrî kaareta menukauya aapia'nîkon Paapa pemonkonoyamî' pîrai'pî tîiko'mansenon apatakon ya' pra, ka'ran pe awanîkon manni' pia. Manni'kan Ponto pata po awanîkon mannan pia, moropai Galácia pata po awanîkon mannan pia, Capadócia pata po awanîkon mannan pia, Ásia pata po awanîkon mannan pia, moropai Bitînia pata po awanîkon mannan pia imenukauya sirîrî. ² Amîrî'nîkon wani Paapa, Uyunkon nîmenka'san pe, î' kupî tîuya pî' teesenumenka yawîrî. Moropai Morî Yekaton Wannî wenai, ipemonkono pe pu'kuru, morî pe awanîkonpa amenka'pîiya'nîkon. Uyepotorîkon Jesus Cristo maimu yawîrî aako'mamîkonpa amo'ka'pîiya'nîkon, mîkîrî mînî ini'kamo'pî wenai, imakui'pî yapai imo'kasa' pe awanîkonpa.

Uyonpayamî', inî' panpî' morî pe tîwe'to' tîrî Paapaya yu'se wai epe'mîra, moropai tîwanmîra e'nîto' tîrîiya yu'se wai aapia'nîkon.

Pedroya To' Yenpenatanîpî

Ipatîkarî Ko'mannîto' Nîmî'nen Pe E'nî

³ Paapa, Uyepotorîkon Jesus Cristo yun, yapurîpai'nîkon, kure'ne uurî'nîkon î'noko'masai'ya wenai. Isa'manta'san kore'tapai Jesus Cristo pîmî'sa'ka tîuya yai 'tîisa'mantato' ke in'e'ma'pî yapisi'pîiya tîwakîrî pe. Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon esenpo emapu'tî'pîiya tînmuku pe e'nîto'pe. Tarîpai innape tîpemkonoyamî' pia Paapa nîtîrî yapisi kupî sirîrî. Mîrîrî ye'nen iwînîpainon yapisi nîmîkî pî' ko'mannî sirîrî. ⁴ Amîrî'nîkon ton pe mîrîrî koneka ko'mannîpîiya ka' po. Î' pensa tîtîpansen pe pra, î' pensa aama'ta ton pe pra, moropai î' pensa aataretî'ka neporî ton pe pra man miarî. ⁵ Moropai sirîrî non po awanîkon tanne, amîrî'nîkon ko'mannîpîiya nîrî tîmeruntîrî yai. Tamî'nawîron ataretî'ka pikîrî aako'mannîpîiya'nîkon, tîpia aako'mamîkonpa, innape ikupîya'nîkon wenai. Moropai mîrîrî yai tamî'nawîronkonya era'ma, î' kai'ma morî pe inkoneka'pî wani, tamî'nawîrî awe'to' yawîrî.

⁶ Mîrîrî pî' taatausinpai pu'kuru awanîkon e'pai awanî teuren, e'taruma'tînto' îipî tanne. Yairî ma're awanîkon tiaron pensa, maasa pra tu'kan e'taruma'tînto' si'ta'non îipî amîrî'nîkon taruma'tînen ton. ⁷ Mîrîrî tu'kan e'taruma'tînto' îipî, yairî innape ikupîya'nîkon epu'to'pe. Maasa era'matî. Ouro yeka'ma to'ya awa' ya' teken ouro pe awanî epu'tîkonpa. Aaramî pra awanî ya, innape ouro pe awanî epu'tî to'ya. Mîrîrî warantî innape ikupî pî' aako'mamîkon awe'taruma'tîkon ye'ka pe. Mîrîrî amîrî'nîkonya innape iku'to' wani ouro tîwe'tî'kasen yentai tîwe'tî'kasen pe pra awanî ye'nen. Mîrîrî ye'nen ayonpaiya'nîkon awe'taruma'tîto'kon ke innape ikupî pî' aako'mamîkonpa. Moropai amîrî'nîkonya e'taruma'tînto' yapîtanî'sa' tîpo, Paapaya taa kupî sirîrî apî'nîkon: —Mori pe pu'kuru man —taiya Jesus Cristo i'to' weiyu eseposa' yai. Mîrîrî yai tamî'nawîronkonya era'ma emapu'tîiya î' kai'ma morî pe, îpîkku pe akupî'pîiya'nîkon. ⁸ Mîkîrî Paapa era'manen pe pra awanîkon, tîise yapurî ko'mannîpî amîrî'nîkonya. Maasa era'maya'nîkon ye'ka pe pra, innape Cristo kupî pî' aako'mamîkon ye'nen, aatausinpakon ko'mannîpî mararî pra. O'non ye'ka pe ekaremekî yentai aatausinpato'kon wani. ⁹ Maasa pra morî pe e'to' yawîrî amîrî'nîkon koneka yaretî'kaiya kupî sirîrî, tîwarantî awanîkonpa. Moropai apata'se'kon tîrîiya kupî sirîrî tîpia aako'mamîkonpa. Tamî'nawîrî mîrîrî kupîiya innape Cristo kupî'pîiya'nîkon wenai.

¹⁰⁻¹¹ Mîrîrî e'pîika'tînto' anepu'pai penaronkon profetayamî' nuri'ti wani'pî. Mîrîrî ye'nen kure'ne yuwa'pî to'ya. Inkamoroya ta'pî: —Î' ye'ka see mîrîrî Paapa nîtîrî e'pîika'tînto'? Î' pensa yarimaiya kupî sirîrî? Mîrîrî e'pîika'tînto' yekare ekaremekî'pî to'ya pena, tîise morî pe epu'tî'ma pra. Tîise Morî Yekaton Wannîya ekaremekî'pî to' pî', î' pensa mîrîrî e'kupî. —Maasa awe'kupî Cristo e'taruma'tî e'pai awanî. Moropai mîrîrî tîpo teeyatonon yentai eenasa' yai, îpîkku pe ikupî Paapaya —ta'pîiya. ¹² Inkamoro penaronkon tîmaimu ekareme'nenan pî' sirîrî aneta'pîkon ekaremekî'pî Paapaya pena. Paapaya ta'pî: —Amîrî'nîkon ton pe awe'kupî pepîn, tîise manni'kan maasaronkon ton pe awe'kupî pe man

—ta'piya to' pi'. Míriri ye'nen manni'kan itekare ekareme'nenanya ekareme'sa' siriri api'nikon taripai. Inkamoroya ekaremeki'pi api'nikon ka' poinon, Morí Yekaton Wanní, Paapa narima'pi meruntiri yai. Siriri e'pika'tinto' yekare wani mori pe pu'kuru, miriri anepu'pai niri inseriyami' wani.

Paapaya Uyannokon Imakui'pi Ton Pra E'nito'pe

¹³ Míriri epu'tiya'nikon ye'nen, aka, tiwari e'ti, aawariri'nikon eti'ninmati, ayaserukon epu'nenan pe. Moropai tami'nawiri mori pe Paapaya akupikon nimiki pi' aako'mamikon, i' pensa Cristo iipi weiyu yaino ton pe. ¹⁴ Paapa munki pe awanikon ye'nen, imaimu yawiri ako'manti. Pena imakui'pi yu'se awe'to'kon yawiri aako' manpiti'pikon, maasa pra i' kai'ma aako'mamikon yu'se Paapa wani epu'tiya'nikon pra awani'pi. Tiise epu'tiya'nikon taripai, miriri ye'nen miriri waranti pra ako'manti. Imakui'pi yu'se tiwe'se pra ako'manti. ¹⁵ Morí pe e'ti, maasa pra mori pe pu'kuru Paapa wani, imakui'pi ton pra. Miki'ri ri amiri'nikon yannotipon waranti e'ti. Imakui'pi winipai atarimati moropai tami'nawiri i' kupiya'nikon kaisari mori ku'ti. ¹⁶ Míriri waranti Paapa maimu e'menukasa'ya taa:

—Imakui'pi winipai atarimati,

imakui'pi winipai atarimasa' pe uuko'mami waranti.

Mori pe e'ti, mori pe pu'kuru tiwe'sen pe uuko'mami waranti

Lv 11,44,45; 19,2; 20,7

—taa Paapaya.

¹⁷ Eepiremakon ya, Paapa esa'nenan amiri'nikon ayunkon pe. Manni' Paapa wani yairi, yairi pra tami'nawironkon ko'manto' wani ekareme'nen pe, ani' timenkai pra. To' nikupi'pi yako'menkaiya tiwin pi' to' kaisari. Míriri ye'nen tiwari e'ti, miki'ri namati aako'mamikon pikiri. ¹⁸ Maasa pra pena aako' manpiti'pikon ayaserukon yarakkiri, i' kai'ma penaronkon atamokonya ayenupa'pikon yawiri. Míriri aako'manto'kon wani'pi i' pe pra ri. Tiise epu'tiya'nikon ye'nen maasa'kon pe awanikon miriri ayaserukon winipai, manni' epe'ke aatareti'kasen pepin. Míriri ke aye'masa'ya'nikon, ouro ke moropai prata ke pra, taatareti'kasen ke pra. ¹⁹ Tiise amiri'nikon wani ye'masa'kon pe moropai imo'kasa'kon pe mori pu'kuru Jesus Cristo mini ke. Miki'ri wani carneiro, Paapa pia to' nitiri waranti tiwe'sen pe. I' ri imatiki ton pra tiwe'sen pe awani, imakui'pi ton pra. ²⁰ Miki'ri wani pena Paapa nimenka'pi pe siriri non pona yarimapa, maasa siriri pata koneka tiuya rawiri. Moropai miki'ri yempo'piya amen pata atareti'ka rawiri, amiri'nikon piika'tinen ton pe. ²¹ Miki'ri wenai amiri'nikonya Paapa yapuri. Innape ikupiya'nikon manni' Cristo pimi'sa'ka'tipon, tami'nawiron yentai ikupitipon. Míriri waranti innape ikupiya'nikon moropai i' tiriuaya ta'pi Paapaya yapisiya'nikon nimiki pi' aako'mamikon.

²² Taripai amiri'nikon wani yairon Paapa maimu yawiri. Míriri wenai imakui'pi ayaserukon rumakasa'ya'nikon. Míriri ye'nen seru'ye' pe pra ayonpakon, manni'kan innape Jesus ku'nenan, sa'namaya'nikon kure'ne. Míriri waranti awe'sa'namato'kon yuwati ini' panpi', tami'nawiri ayewankon ke. ²³ Maasa pra miki'ri Paapa i' pensa aasa'manta ton pepinya amiri'nikon esenpo emapu'ti'pi, tinmuku pe awanikonpa. O'non ye'ka pe ikupi'piya? Ayunkon tiisa'mantasan wenai pra tiise innape imaimu kupiya'nikon wenai, Paapaya ikupi'pi. Míriri imaimu wani ipatkarí enen ko'mannito' ton tinen pe, aatareti'ka pepin. ²⁴ Míriri waranti Paapa maimu e'menukasa'ya taa:

Tami'nawironkon pemonkonyami' wani

pari' keren po tiwe'sen waranti.

Moropai inkamoro esera'ma mori pe

miriri pari' yari'ku waranti.

Tiise tiwin wei pari' a'pi'ta moropai yari'ku e'soroka.

Míriri waranti to' wani, tiisa'mantatonkon pe.

²⁵ Tiise Uyepotorikon maimu wani

ipatkarí tiiko'mansen pe,

Is 40,6-8

taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya. Míriri ekaremeki'pi to'ya eta'piya'nikon siriri itekare Paapa maimu.

2

Yewanmrisa' Ti' Wani

Ipatkarí Ko'mannito' Tinen Pe

¹ Míriri imakui'pi ayaserukon winipai amo'kasai'ya'nikon ye'nen, tami'nawironkon imakui'pi piapai epa'kati. Tami'nawiron tiaronkon pi' imakui'pi esenumenkato' pia pai epa'kati, yenku'titon piapai, seru'ye' pe e'nito' yapai, uyewanmakon pe tiaron era'mato' piapai, moropai tiaronkon winiki imakui'pi eseurimanto'. Mírironkon piapai epa'kati. ² Moropai Paapa maimu yu'se e'ti kure'ne. Manni' more esenposen wani tisan manati yu'se

waranti e'ti. Míri'ri waranti awanikon ya, iní' panpí' Paapa epu'tíya'níkon. Moropai míri'ri wenai amíri'níkon píka'tíya tu'se tiwaní pikíri. ³ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taa:

Amíri'níkonya morí pe Paapa e'to' epu'tí tarípai Sl 34.8
taiya. Míri'ri ye'nen imaimu anetapainon pe e'ti.

⁴ Erepan'ti Uyepotoríkon pia, míkíri to' newanma'pí, itu'se pra to' wani'pí tíse Paapa pia imenkasa' pe awani'pí, ipíkku pe awani'pí. ⁵ Erepan'ti ípia, Paapaya amíri'níkon yenyaka'mato'pe, tílko'manto'pe akore'ta'níkon. Manni' tí' ke wítti konekanen esenyaka'ma waranti eesenyaka'ma uuri'níkon ke. Tíse Paapa níkoneka esera'ma pepín. Moropai tímíri ton pe teepíremasen pe akupíya'níkon, antíri'kon enepíkonpa Paapa pia. Míri'ri antíri'kon wani' Paapa wakíri pe pu'kuru, maasa pra amíri'níkon ton pe Cristo níkupí'pí kupí'píya'níkon innape. ⁶ Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taa:

Uuri nímenka'pí, tiwinan tí' wani' ipíkku pe pu'kuru, tiaronkon tí' yentai.

Míri'ri tíri'uya Sião cidaderí po, unkoneka yapítani'nen pe.

Aní'ya míkíri kupí ya innape, míkíri eppepí pepín tiwin kin,

ipí' yairí ma're eena pepín, Is 28.16
taasai'ya míri'ri. ⁷ Síri'ri tí', innape ikupíya'níkon manni' wani' morí pe pu'kuru, amíri'níkon pia. Tíse manni'kan innape iku'nenan pepín pia, nari' pe awani' míri'ri. Paapa maimu e'menukasa'ya taa:

Manni' tí' wítti konekanen newanmíri'pí, míri'ri enasa' man ipíkku pe pu'kuru tiaronkon yentai. Sl 118.22

taasai'ya. ⁸ Moropai tiaron pata Paapa maimu e'menukasa'ya taasa':

Síri'ri tí' wani' ipona pemonkonyami' e'pu'mato'pe moropai ipona atare'moto'pe,

taasai'ya man. Inkamoro e'pu'ma maasa pra innape ikupí to'ya pra awani' ye'nen. Míri'ri wenai to' newanmíri'pí Cristoya to' taruma'tí'pí. Is 8.14

⁹ Tíse amíri'níkon wani' pepín míri'ri waranti. Amíri'níkon wani' imenka'san pe tiaronkon kore'tapai. Moropai tamí'nawíronkon esa' Paapa ton pe teepíremasen pe awanikon. Míkíri pemonkono pe awanikon, Paapa epu'nen pe. Tímíri ton pe inmo'ka'san pe awanikon. Amíri'níkon menka'píya tínkupí moríkon ekareme'nen pe. Míkíri'ya amíri'níkon pakkokon mo'ka'pí, ewaron ta awanikon tanne, Paapa epu'tíya'níkon pra awanikon tanne. Moropai amíri'níkon tíri'píya morí ta, a'ka ta aako'mamíkonpa, morí pe Paapa wani' tepu'se. ¹⁰ Maasa pra pena amíri'níkon e'sa' pra man Paapa pemonkono pe. Tíse tarípai amíri'níkon wani' ipemonkono pe pu'kuru. Pena Paapaya aai'noko'makon epu'tíya'níkon pín. Tíse aai'noko'mato'kon Paapaya epu'tíya'níkon tarípai.

Paapa Poitíri Pe E'ni

¹¹ Uyonpayami', Paapa epu'nenan pepín kore'ta aako'mamíkon, to' yonpa pe pra. Míri'ri ye'nen apí'níkon esatí'uya síri'ri, iní'ri í' itu'se awe'to'kon yawíri ikupíya'níkon namai, maasa pra míri'ri'ya ayekatonkon taruma'tí, aminke Paapa piapai aatarimakon emapu'tíya. ¹² Tíse morí pe ako'manti inkamoro Paapa epu'nenan pepín kore'ta awanikon ye'nen. Morí pe ayaserukon e'pai awani' era'mato'pe to'ya. Teuren apí'níkon to' eseuríma imakui'pí pe amu'tunpakon to'ya. Tíse yairí ayaserukon era'ma tí'ya'níkon wenai to' esenumenka, moropai Paapa yapurí to'ya í' pensa aai'to' weiyu erepami' yai.

Ipíkkukon Maimu Yawíri Ako'manti

¹³ Uyonpayami', Uyepotoríkon níkupí'pí wenai tamí'nawíronkon ipíkku tíwe'sanon síri'ri non ponkon maimu yawíri e'ti. Manni' rei, tamí'nawíronkon esa', míkíri maimu yawíri e'ti. ¹⁴ Moropai manni'kan míkíri nímenka'san tiaronkon esa' pe to' e'to'pe, inkamoro maimu yawíri e'ti. Maasa pra inkamoro wani' manni'kan imakui'pí kupítíponkon taruma'tínen pe, moropai morí kupítíponkon yapurínen pe inkamoro wani. ¹⁵ Míri'ri waranti morí kupíya'níkon yu'se Paapa man. Maasa pra morí ayaserukon era'ma to'ya wenai, manni'kan Paapa epu'nenan pepín, apí'níkon imakui'pí pe teeseurímakon atí'napami. ¹⁶ Tarípai imakui'pí unkupí'píkon wenai tíwe'taruma'tísanon pe e'ni pepín maasa pra Cristoya umo'ka'píkon iwinípai. Míwíni tíse —Paapaya utaruma'tí pepín tarípai —kai'ma, itu'se e'níto' yawíri ko'manní e'pai pra man. Tíse Paapa poitíri pe, imaimu yawíri ako'manti. ¹⁷ Tamí'nawíronkon pemonkonyami' yapuríya'níkon yuwatí. Moropai ayonpakon, innape Jesus ku'nenan sa'namatí. Moropai Paapa nama pí' ako'manti. Moropai tamí'nawíronkon esa' pe tíwe'sen namatí. Míri'ri waranti ikupí'pí' ako'manti.

Cristo E'taruma'ti'pi Waranti

E'taruma'tin E'pai Awani

¹⁸ Taripai amiri'nikon to' poitiritonon apanamauya'nikon siriri. Inkamoro akarai-warikon maimu yawiri e'ti moropai to' namati. Manni' amiri'nikon konekanen mori pe, miikiri maimu yawiri e'ti. Tiise miikiri neken pepin tiise manni' tiaron imakui'pi pe amiri'nikon taruma'tinen miikiri maimu yawiri niri e'ti. ¹⁹ I' ku'sa'ya'nikon wenai pra awe'taruma'tito'kon yapitanipiya'nikon ya mori pe awani. Maasa pra miriri waranti itu'se Paapa e'to'pe awani epu'tiya'nikon. Miriri wenai miikiriya amiri'nikon koneka mori pe. ²⁰ Tiise tiaron pensa imakui'pi ku'sa'ya'nikon ya, miriri wenai awe'taruma'tikon e'pai awani. Moropai yapitanipiya'nikon e'pai awani teesewankono'mai pra, maasa pra iku'sa'ya'nikon ye'nen. Moropai miriri wenai ani'ya ayapurikon pepin. Tiise ani' e'taruma'ti ya, i' ri imakui'pi ku'sai'ya wenai pra, moropai miriri yapitanipiya mori pe, teesewankono'mai pra, miriri yapitani'sai'ya tipo, Paapaya miikiri koneka mori pe. ²¹ Maasa pra miririto'pe, i' ri tiku'se wenai pra amoronkon epu'tikonpa Paapaya amenka'pikon. Maasa esenumenkati uuri'nikon e'pika'tito'pe Cristo e'taruma'ti'pi yeseru pi'. Imakui'pi tinkupi'pi wenai pra yapitanipi'piya'nikony tiwaranti yapitanipikonpa. ²² Miikiri yeseru wani'pi see waranti: I' pensa miikiriya imakui'pi ku'sa' pra man tiwin kin.

Moropai i' pensa seru'ye' pe

miikiri eseurimasa' pra man tiwin kin,

Is 53.9

taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya. ²³ Pena iwiniki imakui'pi pe to' eseurima yai i' kai'ma imakui'pi pe to' maimu yu'sai'ya pra man. Pena tipa'tipiti to'ya yai taasai'ya pra man to' pi': —Taripai ese'ma —kai'ma eesenumenkasa' pra man. Tiise Paapa yanya' eeturumaka'pi tami'nawiri to' nikupi'pi ye'ma Paapaya epu'ti'piya. Yairi ikupiya epu'ti'piya. ²⁴ Moropai miikiri Cristoya imakui'pi unku'pikon mo'ka'pi tipona, paki'nan pona tiisa'manta yai. Tami'nawiri imo'ka'piya iniri ikupi'nikon namai, isa'manta'piya i' kupi pepin waranti e'nito'pe imakui'pi winiki. Moropai miriri pata'pi ya, mori kupi pi' ko'mannito'pe umo'ka'piya'nikon. Miikiri ya'so'kato' wenai amiri'nikon e'pika'ti'pi. ²⁵ Maasa pra man amiri'nikon wani'pi ataka'ma'san pe Paapa piapai, tiko'manni'nen piapai carneiro ataka'masa' waranti. Tiise taripai awenna'posa'kon siriri, ayesa'kon pe tiwe'sen pia, manni' ayeatonkon ko'manni'nen pia.

3

Pedroya Tinyo Kenankon Panama

¹ Miriri waranti niri amiri'nikon wiri'sanyami' tinyo kenankon panamauya. Anyokon maimu yawiri e'ti. Yai pra Paapa epu'nen pe pra anyokon wani, tiise ayeserukon wenai eesenumenka ya, Paapa maimu epu'tiya, miikiriya innape ikupi. Tiise mori pe ayeserukon neken era'ma tiuya wenai, yarakkiri Paapa maimu pi' eeseurima yu'se awani pepin. ² Maasa pra inkamoroya ayeserukon era'ma mori pe, i' ri imakui'pi kupi'ya'nikon pra awanikon. Moropai innape Paapa namaya'nikon era'ma to'ya. ³ Miriri ye'nen mori pe, ema'non pe awanikon tuwai pra e'ti. Moropai apu'paikon tikanai, moropai ouro ke, epe'ke taatari'ku'ti, aponkon mori pu'kuru teka'mai teekonekai pra e'ti. ⁴ Tiise mori pe awe'to'kon nisi ayewankon ya'. Maasa pra miriri i' pensa aatareti'katon pepin. Miriri ye'nen eranmira moropai tiwammira awanikon yuwati. Miriri waranti ayeserukon wani wenai kure'ne tiwakiri pe Paapaya akupikon. ⁵ Maasa pra pena penaronkon wiri'sanyami' Paapa yapurinenan nuri'ti ekonekapiti'pi eranmira tiwanikonpa moropai tiwammira tiwanikonpa. Miriri ye'nen inkamoro e'piti'pi tinyokon maimu yawiri, ⁶ pena Sara nuri'ti e'piti'pi miriri waranti. Tinyo Abraao nuri'ti maimu yawiri awani'pi. Miriri ye'nen esa'piti'piya tepotori pe, inama tiuya ye'nen. Miriri waranti ikupi'ya'nikon ya anyokon yarakkiri, moriya miikiri Sara payani'san pe awanikon. Iwaranti awanikon mori ayeserukon wani ya, moropai innape ikupi'ya'nikon wenai, teesewankono'mai pra aako'mamikon.

Tino'pi Kenankon Panamaiya

⁷ Taripai amiri'nikon warayo'kon tino'pi kenankon panamauya siriri, ano'pikon yarakkiri aako'manto'kon pi'. Epu'tiya'nikon e'pai man inkamoro wani a'tu'mira panpi', amiri'nikon waranti pra. Miriri ye'nen mori pe ano'pikon ko'mannipiya'nikon e'pai man. Maasa pra tarakkiri ipatikari aako'manto'kon tiri Paapaya sa'niri, amiri pia, ano'pi pia, itu'se tiwani ye'nen. Miriri ye'nen ano'pikon yapuri ye'ka pe, mori pe miikiri ko'manni'ti, i' pensa eepiremakon yai awe'manepakon namai.

Mori Kupi Wenai Umoronkon Epu'ti

⁸ Siriri eseurimato' yareti'kauya siriri. Tauya api'nikon tami'nawiri si'ma eesenumenkato'kon e'pai awani tiwin. Moropai ayonpakon wani ya, timoron epu'nen miikiri

kaisari amoronkon epu'tiya'nikon e'pai awani. Moropai ayonpakon yarakkiri tiwe'sa'namai e'ti. Moropai a'noko'pikon pe esera'mati. Moropai tiaronkon yentai tiwe'ku'se pra e'ti. ⁹ Miriri ye'nen ani'ya imakui'pi kupi ya awiniki'nikon, miikiri winiki imakui'pi tiku'se pra e'ti. Api'nikon teeseurimasen wani ya, iwinkii imakui'pi teeseurimai pra e'ti. Tiise imakui'pi pe awiniki'nikon eseurima'pi maimu miakanmati mori ke. Maasa pra Paapaya ayanno'pikon arepakonpa mori ke. ¹⁰ Innape awani epu'ti'nikon, maasa pra miriri waranti Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' ye'nen. See waranti taasa'ya:

Ani' wani ya, mori pe tiiko'manto' yu'se taatausinpai,
miikiriya mori pe teeseurima yuwa e'pai awani,
imakui'pi pe eeseurima namai.

Moropai miikiri eseurima e'pai pra awani
seru'ye' pe, tiaronkon yenku'ti pi'.

¹¹ Miriri ye'ka imakui'pi winipai
eepe e'pai awani.

Tiise mori i' yu'se Paapa wani neken
kupiya e'pai awani.

Tiwanmira aako'mami
yuwaiya e'pai awani.

Moropai teesiyu'pi'se pra aako'mami
yuwaiya e'pai awani.

¹² Maasa pra inkamoro ye'ka yaironkon
koneka pi' Uyepotorikon ko'mami

tiwiri wei kaisari,
moropai tiwiri to' epiremato'
eta pi' aako'mami.

Tiise Uyepotorikon ekore'masa' ko'mami
imakui'pi ku'nenan winiki,
taasa' Paapa maimu e'menukasa'ya man.

Sl 34.12-16

¹³ Mori anku'pai awanikon wenai, awiniki'nikon ani'ya imakui'pi kupi e'painon? Ani'ya ikupi pepin tiwin kin. ¹⁴ Miiwini pra awani ya, kure'ne taatausinpai e'pai awanikon mori ayaserukon wenai awe'taruma'tikon tanne. Maasa pra Paapaya arepakon mori ke.

Miriri ye'nen atausinpati,
ataruma'tinenkon pi' eranne' pe pra e'ti,
teesi'ni'se pra e'ti.

Is 8.12

¹⁵ Tiise Cristo nama pi' ako'manti ayewankon ya, moropai itenya' eeturumakati tiwiri ayepotorikon pe awe'to'pe. Moropai tiwiri tepu'se ako'manti, i' kai'ma Paapa winipai mori yapisi pi' nimikiya'nikon anepu'pai pemonkon e'to' ekaremekikonpa. ¹⁶ Miriri ye'nen siriri ku'ti mori pe, tiaronkon yentai awe'kupikon ye'ka pe pra. Mori pe eeseurimakon eesewankono'mato'kon epu'tiyakon namai ayewankon ya. Miriri waranti api'nikon teeseurimasen wani ya, miikiri epepi, maasa pra ayaserukon era'ma tiuya'nikon wenai, mori pe ayaserukon wani Cristo pemonkono pe awanikon ye'nen. ¹⁷ Miriri mori kupiya'nikon wenai awe'taruma'tikon ya, mori pe panpi' awani. Imakui'pi ku'sa'ya'nikon wenai awe'taruma'tito'kon yentai awani, awe'taruma'tikon yu'se Paapa wani ya. ¹⁸ Maasa pra miriri waranti Cristo e'taruma'ti'pi tiisa'manta yai amiri'nikon ton pe. Aasa'manta'pi tiwin ite'ka tami'nawironkon ton pe imakui'pi to' nikupi'pi wenai. Maasa era'mati. Miikiri mori teken ku'nen sa'manta'pi uuri'nikon, yairi pra tiwe'sanon, imakui'pi ku'nenan ton pe. Aasa'manta'pi uuri'nikon yairi kai'ma Paapa pia. Miikiri wi'pi to'ya tari, pemonkon pe awani tanne, tiise aasa'mantasa' tipo Paapaya amenan pe itekaton ko'manto'pe ikupi'pi.

¹⁹ Moropai miikiri witi'pi itekare' ekareme'se itekaton'pi pe si'ma. Manni'kan pemonkonyami' e'ti'ka'san yekaton'pi pi' ekaremeki'piya. ²⁰ Manni'kan inkamoro e'ti'ka'san yekaton'san pena innape Paapa maimu yawiri esi'san pepin teuren, Paapaya to' nimiki'pi innape tikupi to'ya pena tikanau ton koneka pi', Noe nuri'ti ko'mami ya. Tiise innape ikupi to'ya pin. Tu'kankon pepin pemonkonyami'ya eseurwi'ne mia' pona tiimo'tai'nikonya neken innape ikupi'pi. Moropai inkamoro e'piika'ti'pi kure'nan tuna winipai. ²¹ Miriri tuna wani esenpatakonanto' pi' teeseurimasen pe. Siriri esenpatakonato' wani pepin nura upi'pikon pi' tiwe'sen ronato'pe, tiise imakui'pi uyaseruri'pikon rumakato'pe awani. Tiwanmira imakui'pi unku'pi'pikon ku'sa' Paapaya epu'ti'nikon, Jesus Cristo pimi'sa'ka'piya wenai. ²² Miikiri yanu'ni'pi'pi Paapaya ka' pona. Moropai eereutasa' wani Paapa meruntiri wini. Miikiri wani tami'nawironkon inseriyami' esa' pe ipikku pe tiwe'sanon moropai merunti ke tiwe'sanon esa' pe aako'mami ka' po.

4

Uyesserukon Etinyaka'masa' Morí Pe

¹ Míriri ye'nen Cristoya timoron epu'ti'pi tari pemonkon pe tiwani yai. Míriri waranti amoronkon epu'tikon apitati, Cristoya timoron epu'ti'pi waranti. Maasa pra ani'ya timoron epu'sa'ya, miikiri wani pepin imakui'pi anku'pai, itentai imakui'pi wani pepin iniri. ² Míriri ye'nen siriri pata pai aako'mami tari itu'se Paapa e'to' yawiri, itu'se tiwe'to' yawiri pra. ³ Maasa pra pena kure'ne aako'manpiti'pikon i' pe pra ri imakui'pi kupi'pi, manni'kan Paapa epu'nenan pepinya ikupi'ko'mannipi waranti. Míriri yai aako'mami'pikon se' tapairi wiri'sanyami' yarakkiri, itu'se apunkon e'to' kupi'pi. Kure'ne awukukon mai' eniri pi' awani'pikon, eesiyu'pitikon pi' aako'mami'pikon, moropai eetimikon pi' aako'mami'pikon. Moropai nura pi' aako'mami'pikon, mia' ke ikonekasa' yapuri ye'ka pe. ⁴ Taripai manni'kan Paapa epu'nenan pepin wani kure'ne teesenumenkai api'nikon. Moropai inkamoro eseurima api'nikon imakui'pi pe, maasa pra iniri tinkupikon kupiya'nikon pra awanikon wenai. ⁵ Tiise maasa inkamoro tinkup'i'pikon ekaremeki kupi'piri Paapa pi', tami'nawironkon enankonya moropai isa'manta'sanya ekaremeki. Moropai inkamoro yenumiya kupi'piri to'nikupi'pikon wenai. ⁶ Míriri ye'nen siriri Cristo yekare esekaremeki'pi. Tami'nawironkonya eta'pi. Isa'manta'sanya niri eta'pi. Inkamoro sa'manta'pi, tami'nawironkon pemonkonyami' sa'manta waranti, imakui'pi tinkupi'pikon wenai. Miwini tiise to' yekaton ko'mami enen ipatikari, manni' Paapa ipatikari tiiko'mansen waranti, innape iku'sa' to'ya ya.

⁷ Tiise tami'nawiron atareti'kato' man aminke pra. Míriri ye'nen amiri'nikon e'pai man mori pe ayesserukon tepu'se, teeti'ninmai, eepiremakonpa. ⁸ Tami'nawiron i' yentai tiaronkon yarakkiri awe'sa'namakon e'pai awani. Maasa pra ani' sa'naman ya, uwiniki'nikon imakui'pi inkupi'pi kupi'uwannimira'nikon. ⁹ Moropai tiaronkon teerepanenon yapi'nen pe e'ti awakirikon pe, teekore'mai pra. ¹⁰ Moropai mori pe eeseyaka'mato'kon pe aapia'nikon tiwin pi' si'ma, Paapa nrumaka'pi yapuriya'nikon yuwati. Míriri yapuri wenai mori pe awani, tiaronkon piika'tiya'nikon, itu'se Paapa e'to' yawiri. ¹¹ Ani' wani ya itekare ekareme'nen pe miikiriya ekaremeki e'pai awani, mori pe Paapaya timaimu pu'kuru ekaremeki waranti. Moropai ani' wani ya tiaronkon piika'ti pi' tiwe'sen pe, miikiriya to' piika'ti e'pai awani, timeruntiri Paapa nitiri'pi ke. Míriri ku'ti. Míriri kupiya'nikon wenai, Paapa yapurito'pe tiaronkonya Uyepotorikon Jesus Cristo wenai. Manni' Paapa mori pu'kuru tiwe'to' pi' yapuri tami'nawironkon e'pai awani. Moropai imeruntiri pu'kuru, iki'pi ton pin pi' yapuri e'pai man. Míriri waranti e'pai man.

Innape Jesus Kupi' Wenai E'taruma'tin

¹² Uyonpayami' uwakirikon pu'kuru, tauya siriri api'nikon. Kure'ne yairi ma're teesenumenkai pra e'ti awiniki'nikon tui'sen pi', i' kai'ma amoronkon epu'tiya'nikon manni' pi'. Míriri wani pepin anepu'tikon pe pra tiise epu'nenan amiri'nikon. ¹³ Tiise tenyaka ya taatausinpai e'ti awe'taruma'tito'kon pi'. Maasa pra Cristo e'taruma'ti'pi waranti awe'taruma'tikon míriri. Míriri ye'nen i' pensa aapi yai, kure'ne aatausinpakon, mori pe, merunti ke awani era'maya'nikon pi'. ¹⁴ Amiri'nikon wani taatausinpai teuren, amu'tunpasa'kon tanne, Cristo yapurinen pe awanikon wenai. Maasa pra míriri wenai epu'tiya'nikon mori pu'kuru Paapa winipainon Yekaton Wanni ko'mami aapia'nikon. ¹⁵ Awe'taruma'tikon ya, awe'taruma'tikon e'pai awani Cristo yapuriya'nikon wenai. Tiaronkon wisa'ya'nikon wenai pra, moropai ama' pe awe'sa'kon wenai pra, moropai i' ri imakui'pi ku'sa'ya'nikon wenai pra, moropai tiaronkon ko'manto' pi' eeseurimakon wenai pra. ¹⁶ Tiise amiri'nikon e'taruma'ti ya, innape Jesus kupiya'nikon wenai. Míriri pi' tiweppe'se pra e'ti. Tiise kure'ne Paapa yapuriti, maasa pra ayestatikon to'ya ye'nen, Cristo piawon pe tiwe'sanon taa to'ya pi'. Teesewankono'mai pra e'ti. ¹⁷ Maasa pra i' kai'ma tiwin pi' si'ma unkupi'pikon era'mato' weiyu erepami kupi'piri. E'mai' pe manni'kan Paapa yapurinenanya tinkupi'pikon era'ma kupi'piri. Míriri e'kupi ya uuri'nikon yarakkiri, itentai awe'kupi'piri manni'kan Paapa maimu ku'nenan pepin yarakkiri. To' e'piika'ti pepin tiwin kin. ¹⁸ Míriri waranti Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man:

Sa'me awani morikon yentai imakui'pi ena namai,
to' e'taruma'ti tiri Paapaya ya,
i' kai'ma iniri panpi' Paapa maimu yawironkon pepin
e'taruma'ti e'pai awani?
Moropai imakui'pi ku'nenan
e'taruma'ti e'pai awani niri, kure'ne
taasa' Paapa maimuya man.

Pv 11.31

¹⁹ Míriri ye'nen manni'kan timoronkon epu'nenan maasa pra itu'se Paapa wani wenai, mori kupi to'ya wenai, inkamoro eturumaka e'pai awani Paapa tikupitiponkon pia, manni'

î' ta'pî tîuya yawîrî ku'nen tîwîrî. Mîikîrî pia to' eturumaka e'pai awanî. Moropai morî kupî pî' to' ko'mamî e'pai awanî tîrumakai pra.

5

Paapa Pemonkonoyamî' Wanî

Carneiroyamî' Itekinnan Warantî

¹ Tarîpai manni'kan soosi esa' pe tîwe'sanon panamauya sîrîrî. Maasa pra uurî nîrî wani mîrîrî warantî soosi esa' pe. Uurîya Cristoya tîmoron epu'tî era'ma'pî itaruma'tî to'ya yai. Moropai î' pensa aaipî yai, tamî'nawîronkonya era'ma, î' kai'ma ipikku pe yapurî Paapaya. Uurî nîrî yapurîya pe man apokonpe. ² Mîrîrî ye'nen morî pe aapia'nîkon Paapa nîrîrî'san ipemonkonoyamî' ko'manni'tî, manni' carneiroyamî' ko'manni'nenya tekînon ko'mannîpî warantî. Mîrîrî ku'tî morî pe itu'se Paapa e'to' yawîrî. Mîrîrî kî'ku'tî eekore'makon kore'ta pairî. Moropai mîrîrî pî' kîsenyaka'matî tîniru yu'se awanîkon pî' pra tîise to' pî' esenyaka'matî kure'ne to' anpîika'tîpai awanîkon ye'nen. ³ Inkamoro aapia'nîkon Paapa nîrumaka'san yentai tîwe'se pra eesenyaka'matî. Tîise morî ayeserukon era'ma to'ya wenai, awarantî'nîkon e'pai to' e'to'pe, inkamoro ko'manni'tî. ⁴ Mîrîrî warantî î' pensa kure'nan tiaronkon yentainon uyesa'kon iipî yai, mîikîrî nîrîrî morî pu'kuru yapisiya'nîkon kupî sîrîrî î' pensa aataretî'ka ton pe pra. Aako'mamî tîwîrî morî pe ipatîkarî.

⁵ Tarîpai amîrî'nîkon maasaron panpî' panamauya sîrîrî. Ayentai'nîkon tîwe'sanon a'yeke'tonon panpî' ku'tî ayesa'kon pe, inkamoro maimu yawîrî iku'tî. Moropai mîî pe pra e'tî, tiaronkon yentai tîwe'ku'se pra. Maasa pra Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man: Mîî pe tîwe'sanon wani Paapa yeyaton pe.

Tîise manni'kan mîîpankon pepîn pîika'tî Paapaya

Pv 3.34

taasa' man. ⁶ Mîrîrî ye'nen mîî pe tîwe'se pra e'tî, ayepotorîkon pe Paapa ku'tî, imaimu yawîrî aako'mamîkonpa moropai ipikku pe amîrî'nîkon yapurîto'peiya, î' pensa tînku'ne'tî'pî weiyu yai. ⁷ Moropai tamî'nawîrî kure'ne eesenumenkato'kon mîrîrî rumakatî Paapa yenya', maasa pra mîikîrîya neken tamî'nawîrî ikoneka amîrî'nîkon ton pe.

⁸ Mîrîrî ye'nen tîwarî e'tî moropai teetî'nînse e'tî, ayeserukon tepu'se. Maasa pra ayeyatonkon Makui moro man akanaimî'tîkon pî', manni' kaikusiya tîkamo kanaimî'tî warantî. Akanaimî'tîiya'nîkon ayapisîkonpa. ⁹ Tîise meruntî ke e'tî. Innape Paapa kupî pî' ako'mantî, î' pensa Makui erepamî yai itentai awanîkonpa. Maasa pra tiwinsaronkon pepîn amîrî'nîkon, pata kaisarî ayonpakon innape Jesus ku'nenan e'taruma'tî ko'mannîpî awarantî'nîkon.

¹⁰ Tîise amoronkon epu'tîya'nîkon e'pai awanî mararî. Moropai mîrîrî tîpo morî pe Paapaya akonekakon. Ameruntîrîkon tîrîiya meruntî ke awanîkonpa, innape tîkupî pî' aako'mamîkonpa. Mannî' Paapa kure'ne morî pe tîwe'to' tîinen moropai amîrî'nîkon yanotîponya ipatîkarî morî ya' aako'mamîkonpa, Jesus Cristo piawon pe awanîkon ye'nen. ¹¹ Mîikîrî Paapa meruntî pu'kuru, ipatîkaron tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen yapurîpai'nîkon man. Mîrîrî warantî e'pai awanî.

¹² Sîrîrî kaareta menukauya sîrîrî Silasya upîika'tî tanne. Maasa pra mîikîrî uyonpa wani yairî pu'kuru tîwe'sen pe. Sîrîrî kaareta ke, anausipapai wani sîrîrî. Tauya sîrîrî, innape uurî'nîkon pîika'tî Paapaya, morî pe tîwe'to' yawîrî. Mîrîrî ye'nen innape iku'tî, apîika'tîiya nîmikî pî' ako'mantî.

¹³ Moropai innape Jesus ku'nenan Paapa nîmenka'san "Babilônia" ponkonya tîmaimukon yarima sîrîrî. Moropai uyonpa, Marcosya tîmaimu yarima nîrî. ¹⁴ Mîrîrî ye'nen tauya tiaronkon ayonpakon yarakkîrî se'yenya pî' taatapi'se e'tî.

Mîrîrî warantî tamî'nawîrî manni'kan Cristo pemonkono pe tîwe'sanon pia tîwanmîn wani yu'se wai.

SĪRĪRĪ KAARETA ITAKON ITE'KA PE PEDRO NĪMENUKA'PĪ

SĪrĪrĪ kaareta menuka'pĪ Pedroya Judeuyamĭ' pepĭn innape Jesus ku'nenan pia. Inkamoro esatĭiya innape Jesus kupĭ pi' to' ko'manto'pe moropai imaimu yawĭrĭ to' ko'manto'pe imakui'pĭ tĭku'se pra. Maasa pra tamĭ'nawĭrĭ ĭ' itu'se e'nĭto' tĭrĭ'pĭ Paapaya yairĭ ko'mannĭto'pe. Mĭrĭrĭ warantĭ to' ko'mamĭ yu'se Paapa wanĭ taa Pedroya to' pĭ'.

Moropai Pedroya ekaremekĭ ĭ' kai'ma tiaronkon seru'ye'konya inkamoro yenupa pĭ' yuwa ko'mannĭpĭ, Paapa piapai to' atarimato'pe. Inkamoroya taa —Tamĭ'nawĭrĭ eesenu-menkato'kon yawĭrĭ aako'mamĭkon ya, ĭ' wani' pra man. Imakui'pĭ pi' aatausinpapai awanĭkon ya, ĭ' wani pra man —taa to'ya. Tĭise Pedroya to' yenpenatanĭpĭ ĭ' kai'ma Jesus yarĭma Paapaya kupĭ sĭrĭrĭ tewanmĭrĭnenan yenumĭ. Inkamoro seru'ye'konya taa: —Aa Jesus ĭipi pepĭn. Mĭrĭrĭ ye'nen imaimu tĭpĭnamai pra ko'mannĭ —taa to'ya. Tĭise innape Jesus ku'nenan ko'mamĭ Jesus ĭipi nĭmikĭ pĭ'. Maasa pra ta'pĭ tĭuya yawĭrĭ Paapaya ĭkupi, Jesus yarĭmaiya kupĭ sĭrĭrĭ.

¹ SĪrĪrĪ kaareta menukauya aapia'nĭkon. Uurĭ wanĭ Simāo Pedro pe, Jesus Cristo poitĭrĭ pe moropai inaipontĭ'pĭ pe. Imenukauya aapia'nĭkon, innape pu'kuru ĭkupi pĭ' tĭiko'mansenon pia innape ĭkupi pĭ' anna ko'mamĭ warantĭ. Paapaya moropai Upĭika'tĭnenkon Jesus Cristoya upĭika'tĭ'pĭkon anĭ' tĭimenai pra, yairĭ tĭiwanĭkon ye'nen.

² Apona'nĭkon epĭrema, aapia'nĭkon morĭ pe tĭiwe'to' moropai tĭiwanmĭn tĭuto'pe Paapaya epe'mĭra, inĭ' panpĭ', kure'ne Paapa moropai Uyepotorĭkon Jesus Cristo epu'tĭya'nĭkon ye'ka pe.

Paapaya Yanno't Moropai Imenkantoi'ya

³ Uyonyayamĭ, Paapa pe tĭiwani ye'nen, tamĭ'nawĭrĭ itu'se e'nĭto' tĭisai'ya man tĭmeruntĭrĭ yai. Itĭrĭ'pĭiya ipatĭkarĭ enen ko'mannĭto'pe, moropai morĭ pe itu'se Paapa e'to' yawĭrĭ ko'mannĭto'pe. Inĭ' panpĭ' mĭĭkĭrĭ epu'tĭ'nikon wenai itĭrĭ'pĭiya. Uurĭ'nĭkon yanno'pĭiya morĭ pe tĭiwarantĭ e'nĭto'pe maasa pra morĭ pe pu'kuru tĭiwani ye'nen. ⁴ Mĭrĭrĭ warantĭ mĭĭkĭrĭya itĭrĭuya ta'pĭ tĭuya yawĭrĭ itĭrĭ'pĭ. Mĭrĭrĭ kure'nan pu'kuru ĭkupi'pĭ wenai, imakui'pĭ anku'pai e'nĭto' kupĭ namai itĭrĭ'pĭiya, sĭrĭrĭ non po tĭiwe'sanon nĭkupi ko'mannĭpĭ kupĭ namai. Moropai itĭrĭ'pĭiya morĭ pe tĭiwarantĭ uurĭ'nĭkon e'to'pe.

⁵ Mĭrĭrĭ ye'nen morĭ pe awanĭkon yuwatĭ, innape ĭku'to'ya'nĭkon ye'ka pe morĭ pe awanĭkonpa. Moropai morĭ pe awanĭkon ye'ka pe epu'nen pe awanĭkon yuwatĭ. ⁶ Moropai epu'nen pe awanĭkon ye'ka pe aawarĭrĭ'nĭkon eeti'nĭnmakon yuwatĭ. Aawarĭrĭ'nĭkon eeti'nĭnmakon ye'ka pe innape ĭkupi pĭ' ako'mantĭ tĭerumakai pra. Moropai innape tĭrumakai pra aako'mamĭkon ye'ka pe, itu'se Paapa wanĭ warantĭ aako'mamĭkon yuwatĭ. ⁷ Moropai itu'se Paapa wanĭ warantĭ aako'mamĭkon ye'ka pe ayonpakon yarakkĭrĭ ese yu'se aako'mamĭkon yuwatĭ. Moropai ese yu'se ayonpakon yarakkĭrĭ awanĭkon ye'ka pe, to' sa'namaya'nĭkon yuwatĭ. ⁸ SĪrĪrĪ kupĭya'nĭkon e'pai awani mĭrĭrĭ. Tamĭ'nawĭrĭ sĭrĭrĭ kupĭya'nĭkon ya, inĭ' panpĭ' morĭ kupĭya'nĭkon esepu'tĭ Uyepotorĭkon Jesus Cristo wenai. Morĭ kupĭya'nĭkon wenai ĭ' pe pra rĭ awanĭkon pepĭn. Tĭise inĭ' panpĭ' Uyepotorĭkon Jesus Cristo epu'tĭya'nĭkon yairĭ. ⁹ Tĭise manni' sĭrĭrĭkon ton pĭn wani ya, mĭĭkĭrĭ wani mĭrĭrĭ enkaru'nan warantĭ. Mĭl'wĭni pra awani ya, manni' pemonkon mararĭ era'manen warantĭ awani. Maasa pra mĭĭkĭrĭ wanmĭra imakui'pĭ ĭkupi'pĭ pena mĭrĭrĭ rona'pĭ Jesusya epu'tĭiya pra eenasa' mĭrĭrĭ.

¹⁰ Mĭrĭrĭ ye'nen uyonyayamĭ, yairĭ awanĭkon yuwatĭ inĭ' panpĭ'. Mĭrĭrĭto'pe Paapaya amĭrĭ'nĭkon yanno'pĭ moropai amenka'pĭiya'nĭkon. Mĭrĭrĭ kupĭya'nĭkon ya, yairĭ, aatare'mokon pepĭn ipatĭkarĭ, innape ĭku'to'ya'nĭkon rumakaya'nĭkon pepĭn. ¹¹ Mĭrĭrĭ warantĭ aako'mamĭkon ya, ĭ' rĭ amanenpanenkon ton pra awani ka' pona eewonto' pĭ'. Uyepotorĭkon pĭika'tĭton Jesus Cristoya ayapisikon yarakkĭrĭ aako'mamĭkonpa ipatĭkarĭ.

¹² Mĭrĭrĭ ye'nen amĭrĭ'nĭkon anenpenatanĭ'pai wai sĭrĭrĭkon pĭ', teuren tamĭ'nawĭrĭ epu'tĭya'nĭkon tanne, moropai meruntĭ ke aako'mamĭkon tanne, maasa pra innape yairon itekare ku'sa'ya'nĭkon ye'nen. ¹³ Esenenka, yairĭ awani amĭrĭ'nĭkon yenpenatanĭ'to'peuya enen uuko'mamĭ pĭkĭrĭ. ¹⁴ Maasa pra uusa'manta kupĭ epu'tĭ pĭ' wai. Jesus Uyepotorĭkonya ta'pĭ upĭ': —Aasa'manta kupĭ pe nai. ¹⁵ Mĭrĭrĭ ye'nen uusa'manta rawĭrĭ tamĭ'nawĭron pĭ' amĭrĭ'nĭkon enpenatato'pe sĭrĭrĭ menukasau'ya moropai sĭrĭrĭkon pĭ' awenpenataton tĭiwĭrĭ yu'se wai, uusa'mantasa' tĭipo.

Inke Pe Jesus Etinyaka'ma'pĭ Pĭ Pedro Eseurĭma

¹⁶ Uyonpayamí, anna nera'ma'pí ekaremekí annaya sírírí. Í kai'ma meruntí ke Uyepotoríkon Jesus Cristo waní, moropai í' kai'ma aai'pí kupí ekaremekí annaya. Í kai'ma anna nepoppítí'pí ekaremekí annaya pepín apí'níkon. Maasa pra anna yenu ke era'ma'pí annaya, ipíkku pe awe'to' era'ma'pí annaya. ¹⁷ Wí' po anna waní tanne, Paapaya Jesus yapurí era'ma'pí annaya. Manní' ipíkku, tamí'nawíronkon yentainon Paapa maimu eta'pí annaya, ka' winípai eeseuríma'pí. Ta'píya:
—Miserí unmu, uwakírí pu'kuru.

Kure'ne ipí' atausinpató'

Mt 17.5; Mc 9.7; Lc 9.35

—ta'pí Paapaya. ¹⁸ Mírírí mai ka' poinon eta'pí annaya Uyepotoríkon Jesus Cristo pokonpe anna waní tanne wí' po, o'non pata a'ka pe eetinyaka'ma'pí morí pe Paapa warantí.

¹⁹ Mírírí ye'nen epu'tí'níkon sírírí itekare waní yairí pu'kuru. Manní'kan Paapa maimu ekareme'nenan penaronkon profetayamí' nuri'tí nekaremekí'pí pe awaní mírírí. Mírírí inkamoro nekaremekí'pí pínamaya'níkon ya, morí pe yairon pe awaníkon. Maasa pra mírírí itekare waní ewaron ta e'ní ya uweiyukon warantí, ewaron weiyu'manen pe. Maasa pra í' e'kupí epu'tí'níkon emapu'tínen pe awaní. Ewaron ta asarí ya uweiyukon ton yuwa uye'maríkon era'mato'pe, pata erenmapí píkírí. Mírírí warantí uweiyukon pe itekare waní, í' kai'ma ko'manníto' ekaremekíya Uyepotoríkon Jesus Cristo iipi píkírí. Mírírí yai tamí'nawíron epu'tí aronne, manní' kaiwano' pata erenmapíyakanya pata erenmapí ekaremekí warantí. ²⁰ Aní'ya tiwin kin sírírí itekare Paapa maimu e'menukasa' profetayamí' nekaremekí'pí ekaremekí eseríke pra man tii'warírí. Mírírí epu'tíya'níkon yu'se wai, í' epu'tí yu'se awaníkon yentai. ²¹ Maasa pra sírírí itekare profetayamí' e'euríma'pí waní epu'nen pe tíwaníkon wenai pra, tíise inkamoro yeuríma'pí Morí Yekaton Wanníya, sírírí itekare Paapa winípainon pí' to' e'eurímato'pe.

2

Seru'ye' Pe Yenupatonkon Waní Soosi Ta (jd 4-13)

¹ Pena seru'ye' pe teeseurímasanon profetayamí' esenpo'pí penaronkon pemonkonyamí' kore'ta. Moropai sírírípe níri mírírí ye'kakon seru'ye' pe yenupatonkon esenpo kupí sírírí akore'ta'níkon. Inkamoroya ayenupakon kupí sírírí seru'ye' pe tíwe'to'kon ke ayaka'makon to'ya. Inkamoroya taa: —Imakui'pí yapai uurí'níkon mo'kapa Uyepotoríkon sa'manta pra awaní'pí —taa to'ya. Mírírí wenai Paapa piapai aatarimakon kupí. Mírírí ye'nen inkamoroya mírírí kupí wenai, ka'ne' pe to' pona to' taruma'títo' Paapaya erepamí kupí sírírí. ² Inkamoro ye'kakonya tenupato'kon yawírí tu'ke pemonkonyamí' ko'mamí akore'ta'níkon. To' yeseru nura kupí pí' to' ko'mamí. Se' tapairí wírí'sanyamí' yarakkírí to' ko'mamí. Inkamoro níkupí'pí wenai, tiaronkon e'euríma pia'tí kupí sírírí imakui'pí pe innape Paapa maimu yairon winíkí. ³ Kure'ne tíniru yu'se tíwaníkon wenai inkamoro seru'ye' pe yenupatonkonya amírí'níkon yenyaka'ma, moropai seru'ye' pe tínepoppítíkon pí' ayenku'tíkon pí' to' ko'mamí. Tíise pena pata pai Paapa waní to' yenumí yu'se. Imakui'pí to' níkupí ko'manní'pí epu'tíya mírírí. Maasa pra era'ma pí' aako'mamí sírírí típose, awe'nasa' pra man. To' taruma'títo' tíuya weiyu erepamí nímikí pí' aako'mamí.

⁴ Maasa pra pena mírírí warantí níri ikupí'pí Paapaya inseríyamí' yarakkírí. Manní'kan inseríyamí' imakui'pí kupítíponkon yenumí'píya ewaron pe tíwe'sen tu'nakan ya, tíwí to' kupíya pra. Inkamoro yewa'típítí'píya sa'man ferro ke, inkamoro ko'manto'pe pí' pensa tamí'nawíronkon yenumí tíuya weiyu erepamí píkírí. ⁵ Mírírí warantí níri Paapaya penaronkon kupí pra awaní'pí tíwí. Tíise to' taruma'títo' ton tírípíya kure'nan tuna ke, tímaimu yawírí pra to' waní wenai. Tíise Paapaya Noé nuri'tí neken píika'tí'pí. Míikírí Noéya ekareme'pítí'pí. —Yairí ako'mantí —taapítí'píya to' pí'. Míikírí Noé píika'tí'píya. Moropai ipokonpe asakí'ne mia' pona tímo'tai kaisarí neken, to' píika'tí'píya. ⁶ Moropai pena mírírí warantí níri Paapaya Sodoma moropai Gomorra cidaderí taruma'tí'pí apo' ke, kure'ne imakui'pí pe mírírí pata ponkon waní wenai. Inkamoro aramí'pí tamí'nawírí. Mírírí kupí'píya í' kai'ma sírírí pankon pemonkonyamí' itu'se tíwe'to' yawíronkon pepín yarakkírí ikupí tíuya ekaremekípa kai'ma. ⁷ Inkamoro kore'tapai tiwin warayo' Ló nuri'tí, yairí tíwe'sen píika'tí'pí Paapaya. Míikírí e'pítí'pí mararí pra teesewankono'mai mírírí pata po tíko'mansenon yeseru waní ye'nen imakui'pí pe. ⁸ Maasa pra to' kore'ta aako'manpítí'pí. Moropai wei kaisarí míikírí esewankono'mapítí'pí tewan ya' to' níkupí era'ma tíuya yai, moropai to' e'euríma eta tíuya yai imakui'pí pe. ⁹ Mírírí warantí Paapaya manní'kan warayo'kon morí kupítíponkon píika'tí'pí. „Noé nuri'tí píika'tí'píya moropai Ló nuri'tí píika'tí'píya.„ Mírírí warantí morí pe tíwe'sanon, tímaimu yawíronkon sírírípankon píika'tíya to' esewankono'mato' winípai. Moropai í' kai'ma manní'kan imakui'pí kupítíponkon koneka Paapaya to' pata'se' ton ya', í' pensa tamí'nawíronkon yenumí tíuya weiyu erepamí píkírí, to'

ko'manto'pe. ¹⁰ Paapaya inkamoro taruma'ti yentai manni'kan tesorukon itu'se tiwe'to'kon yawiri nura anku'pai tiwe'sanon taruma'tiuya. Moropai ipikku pe Paapa e'to' namanenan pepin, imaimu yawironkon pepin taruma'tiuya kure'ne.

Insamoro epepi pepin tinkupikon pi', moropai miu pe to' wani. Moropai inkamoro eseurima imakui'pi pe inseriyami' winiki. To' nama to'ya pepin. ¹¹ Tiise insamoro inseriyami' wani merunti ke pu'kuru inkamoro yentai. Miiwini tiise insamoro yenuptonkon seru'ye' pe winiki to' eseurima pepin imakui'pi pe Paapa rawiri si'ma. ¹² Tiise insamoro warayo'kon wani tesorukon yawiri anku'pai, teesenumenkai pra, manni' o'ma' nari' yu' yawon waranti. Miihiri wani wo'nanni yai teposen pe moropai tiwisen pe, nari' pe awani ye'nen. Miriri waranti inkamoro yeseru wani, maasa pra teesenumenkai pra to' eseurima ko'mannipi tinepu'tikon pepin winiki. Miriri wenai inkamoro wiito' erepami kupi siriri manni' o'ma' yu' yawon wii waranti.

¹³ Moropai inkamoroya tiaronkon taruma'ti'pi tiuya'nikon ye'ma kupi siriri tiwe'taruma'tikon ke. Maasa pra Paapa yapuri tiuya'nikon kai'ma, inkamoroya itu'se tiwe'to'kon kupi itu'se tiwanikon pikiri. A'ka ya', aronne, tiweppe'se pra tiise tiwakiri pe ikupi to'ya. Miriri ye'nen akore'ta'nikon tekkarikon yonpa to'ya yai, kure'ne yeppe'ni'tonkon pe to' wani. ¹⁴ Inkamoro ye'kakon wani se' tapairi wiri' yarakkiri e'pai tiwanikon pi' to' esenumenka tiwiri. Imakui'pi kupi tiuya'nikon pi' to' eseta'ka pepin. Moropai inkamoroya pemonkonyami', a'tu'mira tiwe'sanon yenku'ti. Imakui'pi kupi to'ya emapu'ti to'ya. I' yu'se tiwe'to'kon pi' to' eseka'nunka ko'mannipi, maasa pra miriri pi' to' esenupasa' ye'nen. Inkamoro ye'ka miriri ku'nenan ti'ka tiuya taasa' Paapaya man. ¹⁵ Maasa pra inkamoro asari ko'mannipi taataka'mai yairon ko'mannito' winipai taatarimai. Inkamoro esenumenka penaron manni' Beor munmu Balaao nuri'ti esenumenka'pi waranti. Miihiri esenumenka'pi imakui'pi kupi tiuya pi' kure'ne tiniru yapisi tiuya pi'. ¹⁶ Tiise miihiri yuwati'pi Paapaya, itu'se Paapa e'to' anku'pai pra awani wenai. Atti yaponse' itekin eseurimato'pe ikupi'piya. Miriri waranti miihiri nukupi ma'nipa'pi Paapaya.

¹⁷ Inkamoro seru'ye'kon yenuptonkon wani tuna yakasa' tuna ton pin waranti. Moropai katupuru yari a'situnya waranti to' wani. Maasa pra inkamoro yenuptanto'ya tiaronkon yenku'ti, Inkamoro ye'ka pata'se' ton konekasa' Paapaya itu'nakan ya', ewaron pe pu'kuru tiwe'sen ya' to' ko'manto'pe. ¹⁸ Maasa pra inkamoro eseurima miu pe si'ma, moropai to' eseurimato' wani i' pe pra ri. —I' wani' awani pepin nura yu'se awanikon ya —taa to'ya. Miriri wenai amen imakui'pi rumakatiponkon esenumenka tesoruki'pi pi' emapu'ti to'ya. ¹⁹ Inkamoro eseurima mori pe. —Ani' maimu yawiri pra uwariri'nikon ko'mannito' wani mori pe —taa to'ya. Tiise to' esenku'tisa' wani, maasa pra miriri nura tinkupikon kupi pi' to' ko'mami ye'nen. Maasa pra tiwin pi' to' tiise to' yentai pu'kuru nura enasa' ye'nen. Ani'ya taa ya, itesa' pin uuri, tiise iteseru moro awani, inkupi ko'mannipi. Miriri maimu pe awani, maasa pra itentai pu'kuru awani ye'nen. ²⁰ Tiise imakui'pi, nura tesorukon winipai ani' e'pika'ti ya, innape Uyepotorikon, Upiika'tinenkon, Jesus Cristo ku'sa' tiuya'nikon wenai, moropai miihiri enna'po ya, te'ma'pi pi', imakui'pi kupi pi', itentai pu'kuru imakui'pi ena. Miihiri yeseru ena pena e'mai' pe teseru wani'pi yentai, imakui'pi ya' awenna'posa' ye'nen. ²¹ Mori pe panpi' awani e'painon yairon yekare etasai'ya pra awe'sa'ya. Maasa pra itekare eta'piya moropai irumaka'piya. Awenna'po'pi te'ma'pi pi'. Miriri waranti aatarima'pi mori Paapa maimu tineta'pi winipai. ²² Miriri ye'kakon pemonkonyami' pi' teesurimasen siriri yairon itekare:

—Arinmaraka enna'pokoi tinarakka'pi ena'se.

Pv 26.11

Moropai porco ronasa' ya mori pe, tiise awenna'po in'i'ri kuisa' ta esenumenka e'ki'pai —taato' siriri itekare.

3

Uyepotorikon Erepanto' Weiyu

¹ Uyonpayami', uwakirikon pu'kuru, siriri kaareta menukauya itakon te'ka pe aapia'nikon. Siriri kaareta unmenuka'pi manni' e'mai'non moropai siriri itakon ite'karon, miriri ke amiri'nikon yenpenatanipiuya yairi esenumenkakonpa miriri ye'kakon pi'.

² Awenpenatakon yu'se wai penaronkon Paapa maimu ekareme'nenan nekaremeki'pi pi' moropai Uyepotorikon Upiika'titon nifiri'pi pi'. Miriri inaiponti'sanya ekaremeki'pi api'nikon, anukupikon tonpe.

³ E'mai' pe epu'tiya'nikon yu'se wai. Aminke pra Jesus ii'to' weiyu tiise, pemonkonyami' esenpo kupi siriri akore'ta'nikon. Inkamoro wani imakui'pi itu'se tiwe'to'kon ku'nenan pe, marari pra itentai'nikon enasa' ye'nen. Inkamoro o'ma'ta kupi siriri api'nikon, innape iku'sa'ya'nikon pi'. ⁴ Taa to'ya api'nikon: —Miihiriya tui'pi ta'pi pena innape nai? Tiise o'non pata miihiri nai? Miriri yekare eta'pi penaronkon utamokonya, tiise to' sa'manta'pi

man, inî'rî to' e'mî'sa'ka pra awanî'pî. Î' ta'pîiya yawîrî î' e'ku'sa' pra man, mîrîrî warantî ko'mannî pî' man. Î' pensa pata ekoneka'pî pata pai sîrîrî tîpose ko'mannî pî' man. Mîikîrî iipî pe pra man —taa to'ya. ⁵ Inkamoro ye'kakon amîrî'nîkon pî' tîwo'ma'tasanon enpenata pepîn tîku'se î' e'kupî'pî pî'. To' enpenata pepîn pena Paapa nekaremekî'pî pî' moropai î' kai'ma Paapaya tîmaimu ke ka' moropai non koneka'pî pî'. To' enpenata pepîn î' kai'ma non koneka'pî Paapaya tuna winîpai moropai tuna arakkita. ⁶ Moropai to' enpenata pepîn nîrî mîrîrî tuna ke Paapaya penaronkon tî'ka'pî pî'. ⁷ Tîise ka' moropai non sîrîrîpe awanî manni' konekasa' Paapaya man tîmaimu ke, manni' imaimu ka' moropai non koneka'pî tîuya ke. Î' pensa itaruma'tîto' tîuya apo' ke weiyu yainon ton pe iko'mannîpîiya, tamî'nawîronkon pemonkonyamî' imakui'san yenumî tîuya yaino ton pe.

⁸ Uyonpayamî', uwakîrîkon pu'kuru, sîrîrîkon tîku'se pra e'tî aawanmîra'nîkon. Maasa era'matî. Paapa pia tiwinan wei wanî mîrîrî 1.000 kono' warantî. Moropai mîrîrî 1.000 kono' kaisaron wanî mîrîrî tiwinan wei warantî. Uurî'nîkon esenumenkato' warantî Paapa esenumenkato' wanî pepîn. ⁹ Î' koneka tîuya ta'pî tîuya konekapa Paapa ko'mamî pepîn sîrîrîpe tiaronkon esenumenka warantî. Tîise mîikîrîya anîmikîkon ko'mannîpî maasa pra anî' e'taruma'tî yu'se pra tîwanî ye'nen. Tîise imakui'pî teserukon pî' tamî'nawîronkon enpenata yu'se awanî, moropai irumaka to'ya yu'se awanî.

¹⁰ Tîise Uyepotorîkon ii'to' weiyu wanî ama'ye' ii'to' warantî, anî'ya epu'tî pra tîise. Mîrîrî weiyu yai ka' esera'ma kupî pepîn sîrîrî. Kure'nan teesetasen yî'nî' ton wanî kupî sîrîrî. Moropai tamî'nawîron kawîne tîwe'sen moropai non po tîwe'sen aramî kupî sîrîrî apo' ke. Non moropai tamî'nawîron non po tîwe'sen esonomî kupî sîrîrî.

¹¹ Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron atareti'ka epu'tîya'nîkon ye'ka pe, o'non ye'ka pe ayeserukon e'pai awanî? Ayeserukon e'pai man morî pe, imakui'pî ton pra, itu'se Paapa e'to' yawîrî. Mîrîrî ye'nen mîikîrî tînamai, iipia eeturumakakon e'pai awanî mîrîrî. ¹² Moropai Paapa ii'to' weiyu nîmikî pî' ako'mantî. Moropai tamî'nawîron itu'se Paapa e'to' kupî pî' ako'mantî, teesemi'tapai ka'ne' panpî' aai'to'pe. Maasa pra mîrîrî weiyu erepamî yai, ka' atareti'ka pe man apo' ke. Moropai tamî'nawîron pata po tîwe'sen awai'na kupî sîrîrî apo' ke. ¹³ Tîise Paapaya amenan ko'mannîto' ka' moropai pata koneka tîuya ta'pî. O'non pata yaironkon ko'mamî pata'se' ton ta'pîiya. Mîrîrî nîmikî pî' ko'mannî sîrîrî.

¹⁴ Mîrîrî ye'nen uyonpayamî', uwakîrîkon pu'kuru, mîrîrî weiyu yaino nîmikî pî' aako'mamîkon pe tamî'nawîron konekatî morî pe, yairî Paapa pia awanîkonpa. Morî ku'tî, —Imakui'pî mîikîrî —taa to'ya namai apî'nîkon. Moropai tîwanmîra yarakkîrî aako'mamîkonpa, morî pe ako'mantî. ¹⁵ Epu'tî, maasa tui'pî pra tîise, pemonkonyamî' e'pîika'tî nîmikî pî' Paapa ko'mamî. Sîrîrî itekare pî' uwakîrîkon pu'kuru uyonpakon Paulo eseurîma'pî. Epu'nen pe awe'to' ton tîrî'pî Paapaya. Mîrîrî menuka'pîiya aapia'nîkon, sîrîrî yekare pî' teeseurîmasen. ¹⁶ Moropai sîrîrî yekare pî' teeseurîmato' menuka'pîiya tamî'nawîron tîkaaretarî po. Mîrîrî inmenuka'pî ikaaretarî pon tiaron pensa sa'me awanî, anî'ya epu'tî yentai. Mîrîrî ekaremekî manni'kan epu'nenan pepînya yairî pra. Inkamoro wanî itekare ku'nenan pe teuren, tîise a'tu'mîra to' wanî, ka'ne' pe irumaka to'ya. Inkamoroya Paulo nîmenuka'pî ekaremekî tiaron pe, itu'se tîwe'to'kon pîkîrî. Mîrîrî warantî Paapa maimu, tiaronkon nîmenuka'pî, ekaremekî to'ya nîrî yairî pra. Mîrîrî wenai tîiwarîrî'nîkon rî tîwe'taruma'tîto'kon eporî to'ya.

¹⁷ Tîise uyonpayamî', aasîrî mîrîrî epu'tîya'nîkon pu'kuru. Mîrîrî ye'nen tauya, aka tîwarî e'tî, inkamoro imakui'sanya ekaremekî'pî yawîrî tîwe'se pra innape iku'to'ya'nîkon yapai amîrî'nîkon mo'ka to'ya namai. ¹⁸ Tîise inî' panpî' epe'mîra Paapa nîrîrî'pî pî' epu'tî pî' ako'mantî. Moropai inî' panpî' Uyepotorîkon Jesus Cristo epu'tî pî' ako'mantî, [imaimu yawîrî awanîkon wenai]. Mîikîrî yapurîpai'nîkon morî pe awe'to' pî' sîrîrîpe moropai ipatîkarî. Mîrîrî warantî yapurî e'pai man.

SÎRÎRÎ KAARETA E'MAI'NON JOÃO NÎMENUKA'PÎ

Sîrîrî kaareta menuka'pî Joãoya, manni' Jesus nenupa'pî, Jesus yarakkîrî taasa'sen tari awani yai. Mîikîrî Joãoya imenuka'pî moropai tiaronkon innape Jesus ku'nenan pia yarima'pîiya. Maasa pra tiaronkonya inkamoro yenku'tisa' awani'pî. Seru'ye' pe taapîti'pî to'ya: —Paapa narima'san anna, anna maimu etati, —taapîti'pî to'ya. Tîise Paapaya to' yarimasa' pra awani'pî. Seru'ye' pe inkamoroya to' yenupa'pî. Mîrîrî ye'nen Joãoya imenuka'pî to' esenku'ti namai. Moropai tonpayami' sa'namato'pe to'ya, mori pe to' ko'manto'pe imakui'pî tiku'se pra imenuka'pîiya. Paapa munkiyami' pe to' wani ye'nen, mori tiku'se to' ko'mami e'pai man. Mîrîrî ekareme'se imenuka'pî Joãoya.

Enen Ko'mannîto' Tîinen

¹ Kaareta menuka annaya sîrîrî, Jesus Cristo, ko'mannîto' tîinen yekare ekareme'nen. Tamî'nawîron koneka Paapaya pra tîise Cristo wani'pî iipia. Sîrîrî non po tiwani yai, Cristo eseurîma etapîti'pî annaya. Era'ma'pî annaya anna yenu ke pu'kuru. Mîrîrî yai i' kai'ma Cristo ko'manto' era'mapîti'pî annaya. Moropai Cristo yapîpîti'pî annaya anna yenya ke. Mîikîrî pu'kuru Paapa nekaremekî'pî, enen ko'mannîto' tîinen. ² Mîikîrî ko'mannîto' tîinen erepamî'pî sîrîrî non pona. Era'ma'pî annaya. Ipatikari ko'mannîto' tîinen era'ma'pî annaya. Innape awani taa annaya tamî'nawîronkon pî'. Mîikîrî ekaremekî annaya sîrîrî apî'nîkon. Pena pata pai Cristo ko'manpîti'pî Paapa yarakkîrî. Mîrîrî tipo eerepamî'pî anna kore'ta. ³ Anna nera'ma'pî, imaimu anna neta'pî tauya manni', mîikîrî ekaremekî annaya apî'nîkon innape ikupîkonpa, annaya ikupî'pî warantî. Mîrîrî wenai mori pe aako'mamîkon anna yarakkîrî anna waniyakon pe. Moropai Paapa yarakkîrî mori pe ko'mannî iwanîyakon, moropai inmu Jesus Cristo waniyakon pe ko'mannî nîrî. ⁴ Seeni' kaareta menukayua aapia'nikon anna atausinpa kaisari' aatausinpakonpa awe'to' yawîrî Paapa nîkoneka'pî pî'.

A'ka pe Paapa Wani

⁵ A'kî, a'ka wani mararon ewaron ton pra. Mîrîrî warantî Paapa wani a'ka pe pu'kuru, maasa pra imakui'pî ton pra tiwani ye'nen. Mîikîrî wani mori pe pu'kuru ewaron ton pra. Mîrîrî ekaremekî'pî Cristoya anna pî' pena. Mîrîrî ekaremekî annaya sîrîrî, apî'nîkon nîrî. ⁶ Mori pe ko'mannî pî' wai Paapa yarakkîrî ta'nîkon ye'ka pe, imakui'pî kupi'pî ko'mannî ya, seru'ye' pe eseurîman moropai yairon maimu yawîrî ko'mannî pepîn. Tîise ewaron ta ko'mannî. ⁷ Tîise a'ka ya' Paapa ko'mamî warantî mori pe ko'mannî ya, imaimu yawîrî, ko'mannî mori pe uyonpakon yarakkîrî, i' wani' pra. Moropai tamî'nawîron imakui'pî unku'pîtikon rona Paapaya, tînmu Jesus minî wenai.

⁸ Tîise ta'nîkon ya: —Imakui'pî kupîtipon pepîn uuri. Mori uuri —ta'nîkon ya, uuwarîrî'nîkon esenku'tîn. Moropai yairon maimu wani pepîn uyewankon ya'. ⁹ Tîise Paapa pî' imakui'pî unku'pî'pîkon ekaremekî'nîkon ya, tîiwanmîra ikupîiya, taasa'tiuya yawîrî, maasa pra yairî tiwani ye'nen. Moropai yairon pepîn uyeserukon ronaiya, tipî' ekaremekî yai, uyewankon ya' aako'mamî namai. ¹⁰ Tamî'nawîronkonya imakui'pî ku'sa' taasa' Paapaya man. Tîise ta'nîkon ya: —Imakui'pî unku'pî'pî ton pîn —ta'nîkon ya, Paapa wani seru'ye' pe kai'ma ekaremekî'nîkon. Mîrîrî ye'nen Paapa maimu wani pepîn uyewankon ya'.

2

Cristoya Upîka'tikon

¹ Unmukuyami', sîrîrî kaareta menukayua aapia'nikon imakui'pî kupîya'nikon namai. Tîise imakui'pî kupîya'nikon ya, uuri'nîkon ton pe Jesus eseurîma Uyunkon Paapa yarakkîrî umakuyikon yaretî'kapa. Mîikîrî Jesus Cristo, yairî pu'kuru tiwe'sen. ² Moropai imakui'pî wenai uuri'nîkon pî' Paapa ekore'mato' yi'nîpî'pî Jesusya tîisa'manta ke. Moropai mîrîrî yai umakuyikon yepe' pe neken Jesus sa'mantasa' pra man. Tîise tamî'nawîronkon pemonkonyami' nîkupî'pî imakui'pî yepe' pe aasa'manta'pî.

³ Moropai Jesus nekaremekî'pî yawîrî ko'mannî ya, innape iku'nen pe e'nî epu'tî. ⁴ —Innape Jesus ku'nen uuri —taa ya, inekaremekî'pî yawîrî pra si'ma, seru'ye' pe e'nî. Yairon maimu wani pepîn uyewankon ya'. ⁵ Tîise imaimu yawîrî anî'rî wani ya, innape Paapa sa'namaiya tewan ke. Mîrîrî warantî ipemonkono pe e'nî epu'tî'nikon. ⁶ —Paapa piawon uuri —kai'ma anî' eseurîma ya, mori pe aako'mamî yu'se Paapa wani, Cristo ko'mamî warantî.

Cristo Nekaremekî'pî Unkupîkon Ton

⁷ Uyonpayami', pena Cristo pemonkonoyami' pe eenakon yai, tiwinan Paapa nekaremeki' pi ayeserukon ton pe eta'piya'nikon. Miriri ekareme'nen pe siriri kaareta menukauya aapia'nikon. Amenan ekaremeki'uya pepin, tiise penaron. ⁸ Miiwini tiise amenan pe imenukauya aapia'nikon. Amenan pe Cristoya ekaremeki'pi moropai amenan waranti eta'piya'nikon. Pata erenmapi pe, ewaron ya' unera'ma'pikon marari era'ma mori pe panpi'. Miriri waranti unepu'ti'pikon Cristo iipi rawiri epu'ti taripai mori pe panpi'.

⁹ —A'ka ya' iko'mankoi uuri, mori ya' —taawon pemonkon wani ya, tiise miriri tanne tonpa kupi'ya tewanma pe, miikiri ko'mami ewaron ta, imakui'pi ya', siriri tipose. ¹⁰ Tiise tonpa sa'namanen ko'mami a'ka ya', mori ya'. Imakui'pi ya' aatare'mo pepin. ¹¹ Tiise tewanma pe tonpa ku'nen ko'manni pi' man ewaron ta aminke Paapa pi'. Ewaron ta aasari teseru kupi pi' tiise o'non pata tuuti epu'ti'ya pra awani, maasa pra enkaru'nan waranti awani, ewaron wenai. Te'mari ton era'maiya pepin.

¹² Unmukuyami', seeni' kaareta menukauya aapia'nikon.

Maasa pra imakui'pi ankup'i'pikon kupi'pi Paapaya tiivanmira uuri'nikon ton pe, tinmu nikupi'pi wenai.

¹³ Moropai a'yeke'tonon pia niri siriri kaareta menukauya,

Jesus epu'nenan pe awanikon ye'nen,

manni' Paapa piawon miikiri Jesus,

pena tami'nawiron koneka Paapaya rawiri.

Moropai amenankon panpi' warayo'kon pia niri,

siriri kaareta menukauya,

Makui yentainon pe eena'pikon ye'nen.

¹⁴ Moropai moreyami' pia imenukauya,

uyunkon, Paapa epu'nenan pe awanikon ye'nen.

A'yeke'tonon pia niri imenukauya,

Jesus epu'nenan pe awanikon ye'nen, manni' Paapa piawon,

pena tami'nawiron koneka Paapaya rawiri.

Moropai amenankon panpi' warayo'kon pia imenukauya,

merunti ke awanikon ye'nen.

Paapa maimu ko'manni pi' man ayewankon ya'.

Moropai eena'pikon Makui yentaino pe.

Siriri Non Po Tiiko'mansanon Yeseru Yu'se Pra E'ni

¹⁵⁻¹⁶ Tiaronkonya Paapa sa'nama pra awani. Iteyaton pe to' wani. Imakui'pi itu'se tiwe'to'kon pi' to' eseka'nunka. Moropai i' ri tintera'makon anapi'pai to' wani. Moropai mararon pepin temannekon wenai, mii pe to' wani. Uyunkon piapainon pepin to' yeseru. Paapa sa'namanenan pepin yeseru pe awani. To' yeseru ki'ku'ti awakirikon pe. To' yemanne yu'se pra e'ti. ¹⁷ Moropai tami'nawironkon imakui'pi ku'nenan moropai i' yu'se to' e'to' atareti'ka. Tiise itu'se Paapa e'to' yawiri tiiko'mansen ko'mami ipatikari Paapa pia ka' po.

Cristo Yeyatonon

¹⁸ Unmukuyami', siriri non pona Cristo enna'po kupi siriri. Moropai aminke pra aai'to' esepori tanne, iteyaton iipi kai'ma itekare eta'piya'nikon. Aasiri Cristo yeyatonon esenposa' man, arinike. Miriri ye'nen ka'ne' pe Cristo enna'po epu'ti'nikon. ¹⁹ Pena, ukore'ta'nikon inkamoro Cristo yeyatonon wani'pi. Tiise to' witi'pi ukore'tapai'nikon. Miriri waranti ukaisari'nikon pe pra to' wani epu'tikon. Maasa pra ukaisari'nikon pe to' e'sa' ya, to' witi'pi pepin e'painon ukore'tapai'nikon. Tiise to' witi'pi.

²⁰ Tiise miriri waranti pra amiri'nikon wani. Maasa pra Mori Yekaton Wannii ewomi'pi ayewankon ya' innape Cristo kupi'ya'nikon yai. Moropai imaimu innari epu'tiya'nikon.

²¹ Innari epu'nenan pepin amiri'nikon, tauya pra wai. Miriri taato'peuya kai'ma imenukauya pra wai. Tiise seeni' kaareta menukauya aapia'nikon maasa pra innari epu'tiya'nikon ye'nen. Moropai seru'ye' pe eseurimakoi wani pepin yairon ekareme'nen pe. Epu'nenan amiri'nikon. ²² Ani' wani seru'ye' pe ekaremeki'uya siriri. Seru'ye' manni' pemonkon Jesus wani Paapa nimenka'pi pepin taawon. Miikiri wani Cristo yeyaton pe. Uyunkon Paapa epu'ti'ya pra awani. Moropai inmu Jesus epu'ti'ya pra awani. ²³ —Paapa munmu epu'ti'ya pra wai. Unepu'ti' pepin miikiri —taawon wani ya, Uyunkon Paapa wani pepin iipia. —Tiise Paapa munmu yapurinen uuri. Ipemonkono uuri —taawon pia Uyunkon Paapa ko'mami.

²⁴ Pena innape Jesus kupi'piya'nikon Paapa maimu eta'piya'nikon yai. Ayewankon ya' aneta'pikon ko'manni'nen pe e'ti. Ayewankon ya' aneta'pikon Paapa maimu ko'mami ya, Paapa munmu pia aako'mamikon moropai Uyunkon pia. ²⁵ Miriri waranti pena Jesusya ta'pi upi'nikon: —Ka' po aako'mamikon ipatikari enen —ta'piya.

²⁶ Tiaronkon wani amiri'nikon anenku'tipai. Miriri ye'nen seeni' kaareta menuka pi' wai aapia'nikon eesenku'tikon namai. ²⁷ Morí Yekaton Wanní, Jesus naiponti'pi ayewankon ya' tauya manni', miiki'ri ko'mami ayewankon ya'. Tami'nawiron pi' ayenupaiya'nikon. Yairon pu'kuru Miiki'ri, seru'ye' pepin. Tiaronya ayenupakon e'pai pra man. Morí Yekaton Wanníya ayenupa'pikon yawiri'ri Jesus pia ako'manti.

Paapa Munkiyami'

²⁸ Taripai unmukuyami', Jesus pia ako'manti. Miriri waranti' ko'manni ya, Jesus nama pepin eerepami' yai, moropai unku'pikon wenai epe'ni pepin, aai'pi yai. ²⁹ Yairon pe pu'kuru Paapa wani' epu'tiya'nikon. Miriri ye'nen yairon kupi' pi' ko'manni ya, inmuku pe e'ni. Miriri niri' epu'tiya'nikon.

3

¹ A'ki, uuri'nikon sa'nama uyunkon Paapaya kure'ne. Innape awani' epu'ti'nikon, tinmukukon pe uku'sai'ya'nikon ye'nen. Moropai innape inmuku pe e'ni. Paapa epu'nenan pepin imakui'sanya epu'ti' pra awani' inmuku pe e'ni, maasa pra Paapa epu'ti' to'ya pra awani'. ² Uyonpayami', siriri Paapa munki' pe e'ni. I' waranti' enan kupi' siriri' ka' po, ekaremekiya pra Paapa wani'. Tiise ini'ri Jesus erepami' yai, era'ma'nikon i' ye'ka pe awani'. Miriri waranti' Jesus era'ma wenai, iwaranti' enan kupi' siriri', era'ma yai. ³ Innape miriri waranti' Jesusya ukupikon teerepami' yai kai'ma esenumenkan ya, imakui'pi rumaka, mori pe e'nito'pe mori pe Jesus wani' waranti'.

⁴ Imakui'pi kupi' pi' ani'ri ko'mami ya, Paapa maimu yawiri' pra aako'mami niri. Tiwinan uyeserukon miriri, imakui'pi kupi' pi' ko'mannito' moropai Paapa maimu yawiri' pra ko'mannito'. ⁵ Moropai Jesus iipi'pi siriri' non pona imakui'pi unku'pikon mo'kai. Miriri epu'ti' pi' naatii. Moropai Jesus pia imakui'pi ton pra awani'. ⁶ Miriri ye'nen Jesus pia tiiko'mansen ko'mami pepin imakui'pi kupi' pi'. Miriri imakui'pi kupi' pi' ani' ko'mami ya, Jesus epu'nen pe pra awani'. Moropai Jesus era'manen pe pra awani'.

⁷ Unmukuyami', mori kupi' pi' tiiko'mansen wani' mori pe, mori pe Cristo wani' waranti'. Miriri waranti' pra awani' kai'ma tiaronya ayenku'tikon ki'titi. ⁸ Imakui'pi kupi' pi' tiiko'mansen wani' makui'poitiri' pe. Makui' wani'pi imakui'pi kupi' pi' pena tami'nawiron koneka Paapaya yai. Moropai ikupi' pi' aako'mami siriri' ti'pose. Paapa munmu erepami'pi siriri' non pona makui' esenyaka'ma'pi pemonkonyami' pi' yarankai.

⁹ Uyunkon pe Paapa wani' ya, imakui'pi kupi' pi' ko'manni pepin. Enen tiiko'manto' tiri'pi Paapaya uuko'manto'kon ton pe, tiwaranti' ko'mannito'pe kai'ma. Miriri ye'nen imakui'pi kupi' pi' ko'manni pepin, inmuku pe e'ni ye'nen. ¹⁰ Morí kupi' pi' tiiko'mansen pepin wani' pepin Paapa munki' pe. Moropai tonpa sa'namanen pepin wani' pepin Paapa munki' pe niri. Miriri waranti' ani'kan wani' Paapa munki' pe moropai ani'kan wani' makui' munki' pe esepu'ti'.

Ese' Yu'se Ako'manti'

¹¹ Ese' yu'se ako'manti' kai'ma itekare eta'piya'nikon innape Jesus kupiya'nikon yai. ¹² Penaro' Caim nuri'ti wani'pi makui' pemonkono pe. Moropai takon wi'piya. Miiki'ri waranti' kako'mamiti. I' wani' awani' ye'nen takon wi'pi Caimya? Morí ku'nen pe takon wani' ye'nen, iwi'piya maasa pra Caim wani'pi imakui'pi ku'nen pe.

¹³ Miriri ye'nen imakui'pi ku'nenanya tewanmakon pe akupikon pi' teesi'ni'se pra e'ti. ¹⁴ Innape Jesus kupi' rawiri' isa'manta'san waranti' e'ni'pi Paapa winiki. Taripai enen e'ni iwiniki. Miriri epu'ti' ipemonkonoyami' sa'nama ye'nen. Tonpa sa'namanen pepin ko'mami isa'manta'pi waranti' Paapa winiki, enen awani' pepin. ¹⁵ Moropai tewanma tonpa ku'nen wani' tonpa wi'nen waranti'. Moropai tonpa wi'nen wani' ipatikari' Paapa pia aako'manto' ton pra. Miriri epu'ti' pi' naatii. ¹⁶ I' kai'ma uyonpakon sa'nama epu'ti'nikon, maasa pra Cristoya usa'nama'pikon kure'ne. Uuri'nikon ton pe enen tiiko'manto' tiri'piya. Aasa'manta'pi uuri'nikon ton pe. Miriri waranti' ipemonkonoyami' uyonpakon piika'tito'pe kai'ma sa'mantan ya, i' wani' pra awani'. Sa'mantanpai'nikon. ¹⁷ Tekkari ke, temanne ke ani' wani' ya, yai pra i' ton pra tonpa wani' era'maiya, tiise ti'noko'pi pe pra, Paapa sa'namaiya pra awani' miriri. ¹⁸ Unmukuyami', yai pra uyonpakon sa'nama umaimukon ke neken. —Asa'nama pi' wai —taa tanne, ipiika'ti pra awani'. Miriri waranti' pra e'ni'pai'nikon. Innape uyonpakon sa'namanpai'nikon unku'pikon ke, seru' pe pra.

¹⁹⁻²⁰ Miriri waranti' ko'manni ya, innape yairon pe e'ni epu'ti'. Moropai Paapa maimu yawiron pepin uuri' kai'ma esenumenkan ya, uyewankon ya, mi'wini tiise esi'ni'ni pepin Paapa pi'. Maasa pra esenumenkanto' uyewankon yentai Paapa wani' moropai tami'nawiron epu'tiya' moropai uyapisiya'nikon. ²¹ Uyonpayami', imakui'pi unku'pikon uyewankon yawon rona pi' Paapa man,. Tami'nawiri' tiwanmira ikupi' pi' man kai'ma

esenumenkan ya uyewankon ya', eranne' pe pra e'ni mîrîrî Paapa pî'. ²² Moropai itu'se e'nîto' esatî Paapa pî' moropai itîrîiya, maasa pra imaimu yawîrî e'nî, moropai iwakîrî pe tîwe'sen kupî pî' ko'mannî. ²³ Moropai innape tînmu Jesus Cristo kupî uurî'nîkonya yu'se Paapa wanî moropai uyonpakon sa'nama yu'se awanî. Mîrîrî Jesus nekaremekî'pî unku'pîkon pe. ²⁴ Moropai inekaremekî'pî yawîrî tîiko'mansen ko'mamî Paapa pia moropai Paapa ko'mamî nîrî iipia. Morî Yekaton Wannî yarima'pî Paapaya uyewankon ya'. Mîrîrî ye'nen uupia'nîkon Paapa ko'mamî epu'tî.

4

Seru'ye'kon Moropai Yaironkon

¹ Apia'nîkon pemonkon erepansa' ya moropai —Morî Yekaton Wannî maimu pe uui'sa' sîrîrî amîrî'nîkon yenupai —taiya ya, innape imaimu kî'ku'tî, mîrîrî warantî taiya ye'nen. Tîise maasa, esenumenkanpai'nîkon yenupato'i'ya pî', innape Paapa winîpainon epu'to'pe. Maasa pra mararonkon pepîn Paapa maimu ekareme'nenan pe tîwanî seru'ye' pe to' wanî. Pata poro to' asarî arinîke. ² Mîikîrî pemonkonya taa ya: —Jesus wanî Paapa nîmenka'pî pe, mîikîrî esenpo'pî pemonkon pe —taiya ya, Paapa maimu pe taiya mîrîrî. —Innape Morî Yekaton Wannî maimu pe —taaya'nîkon. Mîrîrî warantî esenumenkakon. ³ Tîise mîrîrî warantî Jesus pî' eeseurîma pra awanî ya, Paapa maimu pe eeseurîma pepîn. Tîise Cristo yeyatonon maimu pe eeseurîma. Pena eta'pîya'nîkon Cristo yeyaton iipî kupî sîrîrî. Aasîrî tu'ke pemonkonyamî' esenumenka mîikîrî esenumenka warantî.

⁴ Unmukuyamî', Paapa pemonkono pe awanîkon. Eesenku'tîsa'kon pepîn to' maimu wenai. Mîrîrî warantî awanî maasa pra Paapa ko'mamî ayewankon ya'. Moropai Paapa wanî imakui'pî ku'nenan yewankon ko'mannî'nen yentai. ⁵ Inkamoro imakui'pî ku'nenan. Mîrîrî ye'nen to' eseurîma teesenumenkato'kon yawîrî. Moropai mîrîrî wenai, imakui'pî ku'nenanya to' eseurîma eta tîwakîrikon pe. ⁶ Tîise uurî'nîkon Paapa munkiyamî'. Paapa epu'nenya anna eseurîma eta tîwakîrî pe. Tîise Paapa pemonkonoyamî' pepînya anna eseurîma eta pepîn. Mîrîrî wenai eesepu'tî anî' yewan ya' Morî Yekaton Wannî ko'mamî moropai anî' yewan ya' yenku'tînen ko'mamî.

Pemonkonyamî' Sa'namanen Paapa

⁷ Uyonpayamî', asa'namauya'nîkon kure'ne. Ese' yu'se e'nîpai'nîkon maasa pra Paapa wanî uyonpakon sa'nama emapu'tînen pe. Moropai mîikîrî tonpa sa'namanen pe Paapa munmu wanî, moropai Paapa epu'nen pe mîikîrî wanî. ⁸ Tonpa sa'namanen pepîn wanî Paapa epu'nen pe pra, maasa pra Paapaya tamî'nawîronkon sa'nama. Mîrîrî warantî iteseru wanî. ⁹ Paapaya tiwinan tînmu yarima'pî sîrîrî non pona aasa'mantato'pe, ipatîkarî uurî'nîkon ko'manto'pe iipia. Mîrîrî ye'nen ta'nîkon: —Innape Paapaya usa'namakon —ta'nîkon. ¹⁰ See warantî Paapaya usa'nama'pîkon, uurî'nîkonya tîisa'nama wenai pra. Mîiwîni tîise tîwarîrî usa'nama'pîya'nîkon. Moropai tînmu yarima'pîya aasa'mantato'pe imakui'pî unku'pî'pîkon ye'mapa kai'ma. Mîrîrî ye'nen î' kai'ma uyonpakon sa'naman epu'tî'nîkon.

¹¹ Uyonpayamî', mîrîrî warantî Paapaya usa'nama'pîkon kure'ne. Mîrîrî ye'nen ipemonkono pe, uyonpakon sa'namapai'nîkon. ¹² Anî'ya Paapa era'ma pra awanî'pî sîrîrî tîpose. Tîise uyonpakon sa'nama uurî'nîkonya ya, Paapa ko'mamî uyewankon ya'. Moropai innape isa'nama uurî'nîkonya. Moropai uyeserukon era'ma tiaronkonya, Paapa yeseru pe awanî warantî.

¹³ Paapaya tekaton yarima'pî uyewankon ya'. Mîrîrî ye'nen uurî'nîkon ko'mamî iipia epu'tî, moropai aako'mamî uyewankon ya' epu'tî. ¹⁴ Uyunkon, Paapaya tînmu yarima'pî tamî'nawîronkon pîika'tînen pe awe'to'pe. Mîikîrî inmu era'ma'pî annaya. Moropai mîikîrî yekare ekaremekî pinunpa annaya tamî'nawîronkon pî'. ¹⁵ Anî'ya taa ya: —Innape Jesus wanî Paapa munmu pe —taiya ya, Paapa ko'mamî itewan ya'. Moropai mîikîrî ko'mamî Paapa pia. ¹⁶ Moropai Paapaya usa'namakon epu'tî —Innape uurî'nîkon sa'namaiya —ta'nîkon.

Tamî'nawîronkon yu'se Paapa wanî. Iteseru pe awanî. Tamî'nawîronkon sa'namanen ko'mamî Paapa pia. Moropai Paapa ko'mamî itewan ya'. ¹⁷ Tarî sîrîrî non po Cristo warantî ko'mannî, imakui'pî kupî pra, uyonpa tîisa'namaî. Mîrîrî ye'nen eranne' pe pra e'nî. Imakui'pî ku'nenan taruma'tî Paapaya yai, uurî taruma'tîiya pepîn, ta'nîkon. Mîrîrî ye'nen inî' panpî' Paapa yu'se e'nî. ¹⁸ Paapa yu'se e'nî ya, eranne' pe pra e'nî. Tîise imakui'pî ku'nenan taruma'tîiya ya, uurî taruma'tîiya kai'ma esenumenkan ya, kure'ne Paapa yu'se e'nî pepîn. Tîise innape Paapa yu'se e'nî ya, eranne' pe e'nîto' ataretî'ka.

¹⁹ Paapa yu'se pra e'pîtî tanne, uurî'nîkon yu'se awanî'pî. Mîrîrî ye'nen itu'se e'nî sîrîrî. Moropai ipemonkonoyamî' yu'se e'nî. ²⁰ Tîise anî'ya, tewanna pe tonpa ku'nenya taa: —Paapa yu'san uurî —taiya ya, seru'ye' pe awanî. Maasa pra wei kaisarî tonpa era'ma tîuya ye'ka pe isa'namaiya pepîn. O'non ye'ka pe Paapa sa'namaiya e'painon, era'maiya pra tîise?

²¹ Moropai Paapaya ta'pí upi'níkon: —Uurí yu'se awaníkon ya, ayonpakon nírí yu'se e'tí — ta'píya.

5

Imakui'pí Yentainokon

¹ Aní'ya innape Paapa nimenka'pí pe Jesus waní kupí ya, mīkírí waní Paapa munkí pe. Uyunkon Paapa sa'nama aní'ya ya, Paapa munkiyamí' sa'namaiya nírí tamí'nawírí. ² Mírírí ye'nen Paapa sa'nama ya, moropai imaimu yawírí ko'manní ya, —Uurí Paapa munkiyamí' sa'namanen —ta'níkon, seru'ye' pe pra. ³ Maasa pra innape Paapa sa'nama ya, imaimu yawírí tamí'nawíron kupí pí' ko'manní. Paapa maimu pí' eseta'kakon pepín, —Uyeta'kanen —taa pepín Paapa maimu pí'. ⁴ Paapa munkí pe e'ní. Mírírí ye'nen uyeserukon waní pepín imakui'pí ku'nenan yeseru warantí. Paapaya ukupíkon meruntí ke, imakui'pí ku'nen yeseru warainon kupí pí' ko'manní namai. Innape Jesus kupí pí' ko'manní ye'nen, sírírí non pon imakui'pí yentai e'ní. ⁵ Aní' waní sírírí non po tíwe'sen imakui'pí yentai ekaremekíuya apí'níkon. Innape Paapa munmu pe Jesus waní ku'nenan, inkamoro waní imakui'pí yentai.

Jesus Cristo pí' Ekareme'nenan

⁶ Paapa nimenka'pí, Jesus pí' eseuríma mírírí. Mīkírí pu'kuru iipí'pí sírírí non pona, eesen-patakona'pí tuna kata. Moropai teesenyaka'mato' kupí pí' tílko'mamí típo, mīkírí pu'kuru sa'manta'pí uurí'níkon ton pe. Mīkírí, eesenpatakona'pí manni', mīkírí sa'manta'pí nírí uurí'níkon ton pe. Tímíní kamo'píya. Innape pu'kuru awaní epu'tí'níkon, maasa pra Morí Yekaton Wanníya ekaremekí, mīkírí Morí Yekaton Wanní, seru'ye' pepín. ⁷⁻⁸ —Innape Paapa munmu pe Jesus waní —taa Morí Yekaton Wanníya uyewankon ya'. Moropai innape awaní epu'tí uurí'níkonya í' kai'ma eesenpatakona'pí wenai, moropai í' kai'ma aasa'manta'pí wenai. Eseuríwí'ne to' waní innape awaní ekareme'nenan. Eseuríwí'ne to' waní tíise se' kaisarí ekaremekí to'ya, tiaron pe rí pepín. ⁹ Í' rí pí' pemonkonyamí' eseuríma ya, se' kaisarí, mírírí pí' uurí'níkonya taa: —Innape awaní to' eseuríma'pí. A'kí, tu'ke to' tíise se' kaisarí ekaremekí to'ya era'makí —taa. Moriya Paapa eseuríma'pí ku'pa'níkon innape, pemonkonyamí' yentainon mīkírí mīto'pe. Moropai ta'pí Paapaya. —Unmu pu'kuru mīseni' warayo' —ta'píya.

Tinmu pí' eseuríma mírírí. ¹⁰ —Innape Paapa kupí pí' wai —kai'ma esenumenkan ya uyewankon ya', innape awaní epu'tí uurí'níkonya Paapa eseuríma'pí tinmu pí'. Aní'ya innape Paapa eseuríma'pí kupí pra awaní ya —Seru'ye' pe Paapa waní —taiya. Maasa pra Paapa nekaremekí'pí tinmu yekare kupíya pra awaní innape. ¹¹ Paapaya ipatíkarí enen ko'manníto' ton tírípí uurí'níkon pia. Mírírí enen ko'manníto' eporí inmu pia, innape ikupí wenai. Mírírí itekare Paapa nekaremekí'pí. ¹² Paapa munmu yapisítípon ko'mamí nírí ipatíkarí Paapa pia. Tíise Paapa munmu yapisítípon pepín ko'mamí pepín ipatíkarí Paapa pia.

Ipátíkarí Enen Ko'manníto'

¹³ Mírírí ekareme'nen pe sírírí kaareta menukauya aapia'níkon, innape Paapa munmu ku'nenan pia. Imenukauya ipatíkarí Paapa pia aako'manto'kon ton esa' pe awaníkon epu'tíkonpa. ¹⁴ Í' rí esatí ya itu'se Paapa e'to' yawírí, tíwakírí pe eseurímanto' etaiya. Mírírí ye'nen eranne' pe pra itu'se e'níto' esatí ipí'. ¹⁵ Itu'se Paapa e'to' yawírí esatí ya, innape unaimukon etaiya epu'tí. Moropai innape unesatí'píkon tíríya epu'tí nírí.

¹⁶⁻¹⁷ Yairí pra e'níto' waní imakui'pí pe Paapa pia tamí'nawírí. Moro awaní imakui'pí aní'ya ikupí ya Paapaya ikupí pepín tíwanmíra. Moropai awaní imakui'pí, mírírí ye'ka kupí yai ekaremekí ya Paapa pí' tíwanmíra ikupíya. Mírírí ye'ka imakui'pí kupí tiaronya era'maya'níkon ya, ipí' meseurímatí Paapa yarakkírí. Mepírematí. Paapa pí' mesatí ipatíkarí tíipia mīkírí ko'manto' ton títo'peiya. Tíise imakui'pí moro man tiaron. Mírírí ye'ka kupí aní'ya ya, Paapaya ikupí pepín tíwanmíra. Mírírí ye'ka kupítípon ko'mamí pe man ipatíkarí apo' ya'. Mírírí ye'ka kupítípon pí' meseurímatí Paapa yarakkírí tauya pepín.

¹⁸ Paapa munkí pe tíwe'sen ko'mamí pepín imakui'pí kupí pí'. Mírírí epu'tí uurí'níkonya. Paapa munmuya iko'mannípí morí pe. Moropai makuíya yapisí eseríke pra awaní. ¹⁹ Paapa munkí pe e'ní epu'tí mírírí. Tíise imakui'pí kupí pí' tílko'mansenon waní makuí poítírí pe tamí'nawírí. ²⁰ —Paapa munmu iipí'pí sírírí non pona, seru' pepín. Innape awaní —taa uurí'níkonya. Epu'nen tírípíya uyewankon ya' Paapa epu'to'pe, yairon pe awaní. Moropai mīkírí yairon pia e'ní maasa pra inmuya upíika'tí'píkon. Paapa pe pu'kuru mīkírí waní. Moropai tíipia ipatíkarí ko'manníto'pe emapu'tínen pe mīkírí waní.

²¹ Unmukuyamí', í' rí kísapurítí Paapa pe tíku'se.

SĪRĪRĪ KAARETA ITAKON ITE'KA PE JOÃO NĪMENUKA'PĪ

Itakon ite'ka pe João, Jesus nenupa'piya imenuka'pi. E'mai'non kaareta menuka tiuya warantĭ, itakon ite'ka pe imenuka'piya. SĪrĪrĪ kaareta yarima'piya wĪrĪ' pia. AnĪ' pe awanĪ'pĪ esepu'tĪ pepĪn. Yai pra soosi taato' pe mĪikĪrĪ wĪrĪ' wanĪ.

¹ UurĪ João, a'yeke'ton, apanamanenkon. SĪrĪrĪ kaareta menukauya sĪrĪrĪ aapia, moropai annukuyamĪ' pia nĪrĪ. AmĪrĪ Paapa nĪmenka'pĪ tĪpemonkono pe awe'to'pe, ma'non. Innape iku'nenan pe e'nĪ ye'nen, asa'namauya'nĪkon. Moropai tiwĪnsarĪ asa'namanenkon pepĪn tĪse tamĪ'nawĪronkon Paapa maimu epu'nenanya asa'namakon nĪrĪ. ² MĪrĪrĪ warantĪ awanĪ maasa pra Paapa maimu ko'manpĪtĪ uyewankon ya'. IpatĪkarĪ aako'mamĪ uyewankon ya'.

³ MorĪ tĪrĪ pĪ' Paapa man upona'nĪkon tĪwarĪrĪ antĪpĪi tĪwanĪ ye'nen. TĪ'noko'pĪ pe uyera'makon pĪ' awanĪ. MorĪ pe uyewankon ereutanĪpĪ pĪ' man. MĪrĪrĪ ye'ka ko'mannĪto' ton eporĪ pĪ' man uyunkon Paapa winĪpai moropai inmu Jesus Cristo winĪpai. Moropai innarĪ epu'to'pe emapu'tĪiya'nĪkon. Moropai uyonpakon sa'namato'pe emapu'tĪiya'nĪkon.

Yairon maimu yawĪronkon

⁴ Tiaronkon annukuyamĪ' ko'mamĪ yairon maimu yawĪrĪ eporĪ pĪ' wai. MĪrĪrĪ pĪ' atausĪnpa'pĪ. MĪrĪrĪ warantĪ ko'mannĪ e'pai taa pĪ' Paapa man. ⁵ TarĪpai amenan Paapa nekaremekĪ'pĪ menukauya pepĪn aapia tĪse penaron. MĪrĪrĪ eta'pĪ annaya innape Jesus kupĪ'pĪ annaya yai. —Ese' yu'se e'nĪpai'nĪkon —mĪrĪrĪ taato' eta'pĪ annaya. MĪrĪrĪ warantĪ ko'manpai'nĪkon, ma'non. ⁶ Paapa maimu yawĪrĪ ko'mannĪ ya, uyonpakon sa'nama innape. Paapaya ta'pĪ: —Ayonpakon sa'namatĪ —ta'piya. MĪrĪrĪ eta'piya'nĪkon innape Jesus kupĪ'piya'nĪkon yai. MĪrĪrĪ yawĪrĪ aako'mamĪkon yu'se Paapa man.

⁷ SĪrĪrĪ non poro arinĪke yenku'tĪ tonkon epa'kasa'. Innape Jesus Cristo esenpo'pĪ pemonkon pe kupĪ' to'ya pepĪn. MĪrĪrĪ warantĪ taa pemonkonya ya, mĪikĪrĪ wanĪ pemonkonyamĪ' yenku'tĪnen pe, Cristo yeyaton pe. ⁸ TĪwarĪ ako'mantĪ, ayenupa'pĪkon annaya kupĪya'nĪkon namai tĪwĪ, eesenku'tĪkon namai. TĪse itu'se Paapa e'to' kupĪ' pĪ' ako'mantĪ aapia'nĪkon Paapa nĪtĪrĪ ton ayepe'pĪkon pe yapĪsĪkonpa tamĪ'nawĪrĪ, Jesus pia eerepamĪkon yai.

⁹ Cristoya ayenupa'pĪkon yawĪrĪ anĪ' ko'mamĪ pra awanĪ ya, tĪse Cristo maimu yuwa'kaiya ya, mĪikĪrĪ pia Paapa wanĪ pepĪn. TĪse Cristoya uyenupa'pĪkon yawĪrĪ tĪiko'mansen pia Uyunkon Paapa wanĪ moropai inmu wanĪ. Sa'nĪrĪ to' wanĪ Īpia. ¹⁰ Moropai ayenupakonpa kai'ma akore'ta'nĪkon tiaron erepamĪ yai, tĪwarĪ e'tĪ. Cristoya ayenupa'pĪkon yawĪrĪ pra eeseurĪma ya, akore'ta'nĪkon aako'manto'pe kĪ'tĪtĪ ayewĪ'kon ta. —UwakĪrĪ pe aai'sa' nai. MorĪ pe ako'mankĪ —tĪkai pra e'tĪ ĪpĪ'. ¹¹ Maasa pra Cristoya ayenupa'pĪkon yairĪ pra ayenupaiya'nĪkon tanne, —MorĪ pe ako'mankĪ —taa pĪ' aako'mamĪkon ya, ĪpĪka'tĪya'nĪkon mĪrĪrĪ. MĪikĪrĪ pokonpe imakui'pĪ kupĪya'nĪkon mĪrĪrĪ.

¹² Tu'ke itekare man apĪ'nĪkon unekaremekĪ ton, tĪse kaareta ke anekareme'pai pra wai. Maasa pra aapia'nĪkon itĪpai wanĪ sĪrĪrĪ. MĪrĪrĪ yai ekaremekĪuya apĪ'nĪkon, se' kaisarĪ atausĪnpanto'pe mararĪ pra.

¹³ TĪmĪrĪ pe Paapa nĪmenka'pĪ apasi, mĪikĪrĪ munkĪyamĪ' maimu man aapia'nĪkon.

SÎRÎRÎ KAARETA TESEURÎNON JOÃO NÎMENUKA'PÎ

Teeseurîno ite'ka pe João, Jesus nenupa'piya kaareta menuka'pî. Sîrîrî kaareta yarima'piya tonpa itese' Gaio pia. Mîikîrî Gaio panama'piya î' kai'ma soosi tawonkon, innape Jesus ku'nenan ko'mannî'to'peiya.

¹ Uurî João, a'yeke'ton, apanamanenkon. Aapia sîrîrî kaareta menuka'uyaya sîrîrî, Gaio. Innape asa'namauya.

² Uyonpa, apona epîremakoi uurî. —Inkupî ton pona morî tîikî —tauya Paapa pî'. —Morî pe iko'mannî'kî moropai pri'ya iko'mannî'kî eeseparantî namai —tauya Paapa pî'. Tarakkîrî aako'manto' ko'mannî'pî Paapaya morî pe epu'tî pî' wai. ³ Tiaronkon uyonpakon Jesus epu'nenan erepamî'pî aapiapai rî iipî'san. —Yairon pu'kuru mîikîrî Gaio, yairon maimu yawîrî tîiko'mansen —taapî'tî'pî to'ya. Mîrîrî pî' atausinpa'pî mararî pra. ⁴ Yairon maimu kupî pî' uyonpayamî' ko'mamî etauya uwakîrî pe. Mîrîrî kaisaron tiaron atausinpa'to' ton pra wai.

Gaio Yeseru

⁵ Uyonpa, tîwîrî Jesus pemonkonoyamî' pîika'tîya'nîkon pî' aako'mamî, inkamoro epu'tîya pra tîise. ⁶ —Morî pe anna sa'nama'piya anna pokonpe e'pî'tî yayi —kai'ma, ankoneka'pî yekare ekaremekî'pî aapiapai iipî'sanya tarî soosi ta eperepî'san pî'. ⁷ To' ese'ma'tî'pî Jesus yekare ekareme'se. Paapa pemonkono pe pra tîwe'sanon pî' î' rî esatî to'ya pra man. ⁸ Mîrîrî warantî inkamoro Jesus yekare ekaremekî'pî teesenyaka'masanon pîika'tîpai'nîkon. Itu'se to' e'to' ton tîipai'nîkon to' pia. Mîrîrî warantî to' pîika'tîya, to' pokonpe esenyaka'man yairon maimu ekaremekî'pî.

Diótrefes Moropai Demétrio

⁹ Mororonkon Jesus pemonkonoyamî' pia kaareta menuka'piuya tîise apanamanenkon pe uyapurîya pra Diótrefes wanî. Tonpayamî' yentai e'pai awanî. Moropai umaimu pînamaiya pra awanî. ¹⁰ Mîrîrî ye'nen inkoneka'pî pî' eesurîma kupî sîrîrî aapia erepamî yayi. Seru'ye' awe'seru'tî upona. Moropai mîrîrîya yepî'tî pepîn. Tîise Jesus pemonkonoyamî' aminkankon erepamî ya, tonpa pe to' yapisiya pepîn. Moropai morî pe to' anapî'pai tiaron wanî ya, —Kaane, tîwî to' nîsi. To' yapî'se pra e'kî —taiya. Moropai imaimu tîpînamai pra tiaronya to' anapî'pai awanî ya, —Inî'rî soosi ta kewomîi —taiya mîikîrî to' yapisi'tipon pî'.

¹¹ Uyonpa, imakui'pî ku'nenan warantî pra e'pai man. Morî ku'nenan warantî e'nîpai'nîkon. Morî kupî pî' ko'mannî ya, Paapa pemonkono pe e'nî. Tîise imakui'pî kupî pî' ko'mannî ya, Paapa pemonkono pe e'nî pepîn. Paapa epu'sa' pepîn mîrîrî.

¹² Tarî tamî'nawîronkon eseurîma morî pe Demétrio pî'. Yairon maimu yawîron mîikîrî. Mîrîrî ye'nen morî pe awanî epu'tî. Anna eseurîma nîrî ipî'. Morî pe iteseru wanî, useruku pepîn, mîrîrî epu'tî pî' naatî.

Aapia'nîkon umaimu man

¹³ Tu'ke itekare man apî' unekaremekî ton, tîise kaareta ke anekareme'pai pra wai. ¹⁴ Tîise aapia itîipai wai. Mîrîrî yayi esera'man moropai eseurîman.

¹⁵ Paapaya tîwanmîn tîrî yu'se wai aapia. Tarîronkon Paapa pemonkonoyamî' maimu man aapia. Umaimu nîrî aapiawonkon Paapa pemonkonoyamî' pia. Mekareme'kî to' pî' tiwin pî' to' tîise.

SĪRĪRĪ KAARETA JUDAS NĪMENUKA'PĪ

SĪrĪrĪ kaareta menuka'pĪ Judasya, manni' Jesus yakon. Innape Jesus ku'nenan pia yarima'pĪiya maasa pra tiaronkon tenupasanonya to' yenku'ti'pĪ. Taapiti'pĪ to'ya: —Innape Jesus ku'sa'ya'nĪkon wenai awe'pĪika'tisa'kon. MĪrĪrĪ ye'nen ĩ' rĪ kupiya'nĪkon ya imakui'pĪ pe itu'se awe'to'kon pikĪrĪ, ĩ' wani' awani' pepĪn. AasĪrĪ awe'pĪika'tisa'kon. MĪrĪrĪ ye'nen Judasya to' yeurĪma'pĪ. Seru'ye' pe inkamoro to' yenupasanon wani. Imakui'pĪ ku'sa' to'ya ya, Paapaya to' taruma'tĪ, penaronkon imakui'san taruma'tĪ'pĪ tĪuya waranti. MĪrĪrĪ ye'nen morĪ pe to' ko'manto'pe imakui'pĪ pe pra ekaremekĪ'pĪiya.

¹ UurĪ Judas Jesus Cristo poitĪrĪ moropai Tiago yakon pe wani. SĪrĪrĪ kaareta menukauya manni'kan Paapa nanno'san pia, isa'nama'san, moropai Jesus Cristo nĪko'mannĪpĪkon pia imenukauya.

² AmĪrĪ'nĪkon pia inĪ' panpĪ' e'tinnĪ'mato'kon moropai tĪwanmĪra awe'to'kon ton moropai awe'sa'namato'kon tĪrĪ Paapaya yu'se wai aapia'nĪkon.

*Seru'ye' Yenupatonkon Wani Soosi Ta
(2Pe 2.1-17)*

³ Uyonpayami' uwakĪrĪkon pu'kuru, tami'nawĪrĪ ĩ' anku'pai e'to' menukauya sĪrĪrĪ aapia'nĪkon, ĩ' kai'ma uurĪ'nĪkon e'pĪika'tisa' pĪ'. MĪrĪrĪ pĪ' eseurĪmapai wani tanne, epu'tĪ'pĪuya tiaron pĪ' eseurĪma e'pai awani. Tauya api'nĪkon, merunti ke e'tĪ. Innape yairon yekare kupĪ pĪ' ako'manti, tiaron pe tĪnyaka'ma pra. Manni' Paapa nitĪrĪ'pĪ tami'nawĪronkon tĪpemonkonoyami' pia tiwin ite'ka to' pĪika'tito'pe. Tiaronkon panamati, tiaron pe mĪrĪrĪ yairon yekare kupĪ to'ya namai. ⁴ Maasa pra tiaronkon warayo'kon Paapa epu'nenan pepĪn erepansa' man, to' erepami' era'masa' pra tĪise uyonpakon kore'ta. Inkamoro ya yairon Paapa maimu mo'tani'sa' man tiaron pe. Inkamoro ya taa see waranti: —Imakui'pĪ unku'pĪkon kupĪ Paapaya tĪwanmĪra. MĪrĪrĪ ye'nen ĩ' rĪ imakui'pĪ kupĪ ya, ĩ' wani' pra awani —taa to'ya. MĪrĪrĪ kupĪ inkamoro ya maasa pra imakui'pĪ tĪnkupĪ'pĪkon esera'ma namai tĪwapukon. Moropai inkamoro ya Jesus Cristo tiwinan uyenupanenkon Uyepotorikon yewanmĪrĪ, mĪrĪrĪ to' e'wapu'tito' wenai. Pena Paapa maimu e'menukasa'ya taasa' man ĩ' kai'ma to' taruma'tĪ tĪuya e'taruma'tĪnto' ya'.

⁵ AmĪrĪ'nĪkon anenpenatani'pai wai tami'nawĪrĪ epu'tĪya'nĪkon tanne, teuren Paapaya tĪpemonkonoyami' pĪika'tĪ'pĪ Egito pata poi to' mo'ka tĪuya yai. TĪise mĪrĪrĪ tĪpo, manni'kan innape tĪimaimu kupĪtĪpono'san pepĪn tĪ'ka'pĪ Paapaya tami'nawĪrĪ. ⁶ Maasa enpenatati inseriyami' Paapa nĪkupĪ'san inkamoro wani pra awani'pĪ, tĪpata'se'kon pe Paapa nitĪrĪ'pĪ ya'. Maasa pra to' atarima'pĪ mĪrĪrĪ tĪpata'se'kon yapai. TarĪpai inkamoro yewa'tĪpĪ'sa' Paapaya sa'man ferrokon ke ipatĪkarĪ inkamoro ko'mami' tu'nakan ewaron pe tĪwe'sen ya'. ĩ' pensa tami'nawĪronkon taruma'tĪ Paapaya weiyu erepami' pikĪrĪ to' ko'mami. ⁷ Enpenatati inĪ'rĪ ĩ' kai'ma Sodoma po moropai Gomorra po moropai tami'nawĪrĪ iwoi tĪiko'mansenon kupĪ'pĪ Paapaya pĪ'. Inkamoro inseriyami'ya imakui'pĪ kupĪ'pĪ waranti ikupĪ to'ya. Se' tapairĪ wĪrĪ'sanyami' yarakkĪrĪ moropai warayo'kon yarakkĪrĪ to' wani'pĪ. MĪrĪrĪ wenai ipo'tĪ'pĪ Paapaya apo' ke. MĪrĪrĪ yai awe'kupĪ'pĪ waranti awe'kupĪ kupĪ ekareme'nen pe awani sĪrĪrĪ tami'nawĪronkon pĪ' aronne.

⁸ MĪiwĪni tĪise insamoro pemonkonyami' ko'mami Sodoma ponkon moropai Gomorra ponkon ko'mami'pĪ waranti. Inkamoro we'ne'pĪtĪ tĪwetunkon ya' ĩ' kai'ma inĪ' panpĪ' imakui'pĪ kupĪ to'ya. MĪrĪrĪ wenai tewankon kĪ'pa to'ya nura ke mĪrĪrĪ kupĪ tĪuya'nĪkon yai. Inkamoro ya ipĪkku pe Paapa e'to' yewanmĪrĪ, innape ikupĪ to'ya pepĪn. Moropai inkamoro eseurĪma imakui'pĪ pe inseriyami' winĪkĪi, tĪweppe'se pra. ⁹ MĪrĪrĪ ye'ka kupĪ inseriyami' yepo'torĪ Miguelya pepĪn e'painon. Tiwin ite'ka Miguel esiyu'pĪtĪ'pĪ Makui yarakkĪrĪ, epu'tĪkonpa kai'ma ani' e'nĪmĪ Moises pĪ'pĪrĪ'pĪ yarakkĪrĪ. TĪise mĪrĪrĪ yai Miguelya taa pra awani'pĪ Makui pĪ' imakui'pĪ pe. TĪise ta'pĪiya: —Paapaya amĪrĪ yuwati —ta'pĪiya. ¹⁰ TĪise insamoro pemonkonyami' eseurĪma ko'mannĪpĪ tĪnepu'tĪkon pepĪn pĪ'. TĪnkupĪkon tesarukon kupĪ ko'mannĪpĪ ĩ' pĪ' teesenumenkai pra, manni'kan o'ma'konya ikupĪ ko'mannĪpĪ waranti. MĪrĪrĪ wenai inkamoro e'taruma'tĪ ko'mannĪpĪ, tĪwe'tĪ'kakon pikĪrĪ.

¹¹ Aka sa'ne inkamoro. Inkamoro ko'mami ĩ' kai'ma Cain nuri'tĪ ko'mami'pĪ waranti. Inkamoro eturumaka tĪniru yu'se tĪwanĪkon ye'nen, ĩ' kai'ma Balaão nuri'tĪ eturumaka'pĪ yairĪ pra tĪniru yu'se tĪwanĪ ye'nen waranti. Moropai CorĪ nuri'tĪ wani'pĪ tĪpanamato' yawĪrĪ e'pai pra. MĪrĪrĪ ye'nen mĪikĪrĪ wĪ'pĪ Paapaya mĪrĪrĪ wenai. MĪrĪrĪ waranti inkamoro wani nĪrĪ. TĪpanamato'kon yawĪrĪ e'pai pra to' wani. MĪrĪrĪ ye'nen inkamoro tĪ'ka Paapaya.

¹² Inkamoro wani ya, akore'ta'nikon ayekkarikon yonpaya'nikon ya yai, timurukun pe si'ma, ayeppe'ni'nenkon pe to' wani nura tesorukon wenai. Tipi'nikon neken inkamoro esenumenka, tiaronkon pi' teesenumenkai pra. Inkamoro wani manni' a'situn nari, katupuru waranti tiwe'sanon pe. Katupuru iipi ya, kono' rena kai'ma esenumenkan teuren, tiise aarena pepin, a'situnya yari ye'nen. Moropai inkamoro wani manni' yei teperu tiinen pepin waranti. Teperu tiitoi'ya yai, tiinen pepin waranti to' wani. Moropai inkamoro wani yei yarokasa' moropai miriri yenunsa' a'pi'tasa' waranti to' wani isa'manta'san pe. ¹³ Moropai inkamoro wani nura waranti, tuna apasa' ya, nura esera'ma. Miriri waranti to' nikupi nura esera'ma. Moropai inkamoro wani niri manni' kaiwano'yami' tipata'se'kon yapai teepa'kasenon waranti. Miriri ye'nen Paapaya to' pata'se' ton koneka'pi ipatikari to' ko'manto'pe tu'nakan pe tiwe'sen ya' ewaron pu'kuru ta. Miriri waranti inkamoro ko'mami pe awani.

¹⁴ Pena Enoque eseurima'pi inkamoro e'taruma'ti kupi pi'. Manni' Enoque wani'pi Adao nuri'ti payani'pi pe. Asaki'ne mia' pona tiimo'tai'non ipayanyami' esenpo'pi tipo, Enoque esenpo'pi. Miikiri eseurima'pi manni'kan imakui'san pi'. Ta'piya: —Uyepotorikon iipi kupi siriri tu'kankon inseriyami' yarakkiri. ¹⁵ Miikiriya tami'nawironkon nikupi'pi yako'menkaiya. Moropai imakui'san yenumi kupi siriri e'taruma'tinto' ya' imakui'pi pe to' yeseru wani ye'nen moropai imakui'pi pe Paapa winiki to' eseurima ye'nen, to' yenumiya kupi siriri —ta'piya. ¹⁶ Insamoro pemonkonyami' wani tiwiri teekore'makon pi', moropai taa pi' to' ko'mami tiaronkon pi' amiri pu'kuru miito'pe. Miriri taa inkamoroya maasa pra itu'se tiwanikon pikiri taa pi' to' ko'mami. To' eseurima ko'mannipi mi pe si'ma tiaronkon yentai tiwanikon pi' moropai tiaronkon yapuri to'ya tiwakirikon pe tiku'to'pe'nikon to'ya. Maasa pra to' yausinpa to'ya teeseurimato'kon ke tiwakirikon pe to' kupi tiuya'nikon pe tiwe'ku'se.

Tiaron Uyeserukon Ton Pi' Panamanto'

¹⁷ Tiise uyonpayami', awenpenatakon yu'se wai i' kai'ma itekare ekareme'nenan Uyepotorikon Jesus Cristo naiponti'san nekaremeki'pi pi'. ¹⁸ Ta'pi to'ya pena: —i' pensa tiwinano'pi wei erepami rawiri tu'ke warayo'kon esenpo kupi siriri amiri'nikon kore'ta. Paapa epu'nenan pepin, manni'kan warayo'kon itu'se tiwanikon yawiri tiwe'sananya Paapa mu'tunpa pe man —ta'pi to'ya. ¹⁹ Inkamoroya amiri'nikon pirai'pika pe man. Maasa pra inkamoro nikupi yeseru wani to' yentai pu'kuru tariron pi' neken to' esenumenka. Inkamoro esenumenka pepin tiwin kin Paapa winipainon pi'. Miriri ye'nen Mori Yekaton Wanni ko'mami pepin to' pia.

²⁰ Tiise amiri'nikon uyonpayami', ako'manti ini' panpi' innape iku'to'ya'nikon kupi pi'. Moropai eepiremakon pi' ako'manti Mori Yekaton Wanni meruntiri yai. ²¹ Moropai ako'manti e'sa'namanto' Paapa winipainon kupi pi'. Moropai Uyepotorikon Jesus Cristo nitiri nimi'ti. A'noko'ma tiuya'nikon ye'nen, ipatikari enen ko'mannito' tiriya nimi'ti.

²² Moropai manni'kan innape anku'pai si'ma innape iku'nenan pepin tiwe'namasanon, inkamoro ye'ka era'mati a'noko'pikon pe. ²³ Inkamoro ye'kakon pemonkonyami' mo'kati e'taruma'tinto' pata'se' ya' to' witi namai. Moropai inkamoro sa'namati, moropai tiaronkon niri sa'namati. Tiise imakui'pi to' nikupi tinamai e'ti maasa pra iku'sa' to'ya itu'se tiwanikon yawiri. Miriri ye'ka namati. Miriri to' nikupi anku'pai tiwe'se pra yewanmiriti.

Epiremanpai'nikon Paapa Yapuri Pe

²⁴⁻²⁵ Miikiri tiwinan Paapa, Upiika'tinenkon yapuripai'nikon man, Uyepotorikon Jesus Cristo wenai. Miikiriya neken amiri'nikon ko'mannipi imakui'pi ya' eenakon namai. Moropai Paapaya neken amiri'nikon kupi mori pe awanikonpa, imakui'pi ton pra. Moropai miikiri Paapaya amiri'nikon yausinpa, mori pe pu'kuru tarakkiri awanikonpa ka' po. Mani' Paapa a'ka pe pu'kuru tiwe'sen, moropai kure'nan ipikku pe tiwe'sen, moropai merunti pu'kuru, moropai ipikku pe tiwan wenai, tami'nawironkon esa' pe tiwe'sen. Pena, pata ekoneka pra tiise, aako'mami'pi merunti ke. Siriripe miriri waranti aako'mami ipatikari. Miriri waranti miikiri yapuripai'nikon man.

APOCALIPSE WANÍ PAAPA NENPO'PÍ JOÃO PIA INNAPE TĪKU'NENAN NEPU'TĪ TON PE

Tiwinkano'pí pe sírírí kaareta waní Paapa maimu e'menukasa' kíní'pí pe. Jesus nenupa'pí Joãoya imenuka'pí a'yeke'tonon pe si'ma. João wani'pí Jesus Cristo naiponti'pí pe, imaimu yawírí itekare ekaremekí tũya wenai yapisí'pí to'ya. Moropai yari'pí to'ya ikírí pona, kure'nán pírana araikkita'wón pona. Itaruma'tí'pí tũya'níkon pe tiwínsarí aako'mamí emapu'tí'pí to'ya, Jesus maimu yawírí awaní ye'nen.

Joãoya imenuka'pí í' ekaremekí'pí Jesusya típí'. Mírírí Jesus nekaremekí'pí wani'pí esenomi'pí pe pena pata pai, aní'ya epu'tí pra awaní'pí. Tũse Joãoya era'ma'pí tenu ke, iwe'ne'pí'to' warantí tũse taapaka'se awaní'pí. Mírírí inera'ma'pí aní'ya ikupí eseríkan pepín, tiaronkon e'kupí'san moropai tiaronkon e'kupí sírírí moropai tiaronkon e'kupí kupí sírírí. Tamí'nawírí mírírí Joãoya ekaremekí'pí soosi tawonkon pí', asakí'ne mia' pona tũmo'tai soosikon kaisarí. Mírírí imenuka'píya tũwanmíra to' e'to'pe, moropai innape Jesus kupí pí' to' ko'manto'pe. Maasa pra kure'ne inkamoro e'taruma'tí'pí Jesus maimu yawírí tĩwaníkon ye'nen. Mírírí ye'nen sírírí kaareta erenka tũya'níkon yai, meruntí ke to' ena'pí. Maasa pra tamí'nawíronkon yentaino pe Jesus í'to' pí' teeseurímásen mírírí, sírírí kaareta. Tiwin wei tamí'nawíronkon ípikkukon yentai Paapa wani'era'ma kupí sírírí. Moropai Makui yentai awaní nírí. Aasírí mírírí pe awaní sírírí tũse sírírípe era'ma pepín. Tũse tiwin wei era'ma'níkon kupí sírírí.

Mírírí Jesus nenpo'pí Joãoya era'mato'pe wani' ípíku pe. Í' kai'ma imakui'pí pe pu'kuru Makui wani'era'ma'píya. Moropai Makui poitírítionon epí kupí sírírí Paapa yarakkírí era'ma'píya. Moropai Paapa níkonaka'pí ko'manníto'kon ton pe itese' Nova Jerusalém era'ma'píya. Morí pe, inke' pe, yari'kusa' pe awaní era'ma'píya.

Sírírí kaareta erenkaya'níkon ya, tu'ke inekaremekí'pí wani' sa'me, yai pra epu'tí yentai awaní. Tũse tamí'nawírí erenkaya'níkon ya, epu'tíya'níkon Paapa wani' tamí'nawíronkon meruntíkon yentai, moropai ípatíkarí aako'mamí mírírí warantí. Moropai inmu nírí, Paapa yekín carneirinho taa to'ya ípí' manní' wani' tamí'nawíronkon yentai. Moropai amírí nírí ena tamí'nawíronkon yentai, Paapa munmu pe eenasa' ya.

¹ Sírírí kaareta po awe'menukasa' wani' tamí'nawírí í' e'kupí ekareme'to' Jesus Cristoya. Paapaya epu'toi'ya ton tírí'pí Jesus pia, í' e'kupí kupí ekaremekípa kai'ma típoitírítionon pí'. Jesus Cristoya inserí yaríma'pí típoitírí João pia, tamí'nawírí mírírí awe'kupí kupí manní' epu'tí Joãoya emapu'títo'pe'ya kai'ma. ² Tamí'nawírí mírírí tĩnera'ma'pí, tĩneta'pí ekaremekí'pí Joãoya. Sírírí wani' yairon, Paapa maimu pe moropai Jesus Cristo nekaremekí'pí pe. ³ Aní'ya sírírí kaareta erenkasa' ya, morí yapisí'ya Paapa winípai. Moropai aní'kanya sírírí eta ya, moropai míríríya taasa' yawírí to' ko'mamí ya, inkamoro wani' atausinpa'san pe, maasa pra Paapa winípai morí yapisí' to'ya. Maasa pra aminke pra tamí'nawíronkon e'ku'to' weiyu eseporí kupí sírírí.

Kaareta Wani

Asakí'ne Mia' Pona Tũmo'tai'non Soosikon Pia

⁴ Uurí Joãoya sírírí kaareta menuka asakí'ne mia' pona tũmo'tai'non soosikon Ásia pata po tíwe'sanon pia.

Epe'míra morí pe tíwe'to' tírí Paapaya yu'se wai aapia'níkon. Moropai tĩwanmín tíríríya yu'se wai, uyonpayamí'. Manní' Paapa tũko'mansen ípatíkarí. Pena awaní'pí moropai aako'mamí ípatíkarí aasa'mantaton pe pra. Moropai Morí Yekaton Wanníya nírí itírí yu'se wai, manní' morí pu'kuru, e'to' yawíron, Paapa yaponse' piawon. ⁵ Moropai Jesus Cristoya nírí itírí yu'se wai, mĩkírí, yairon Paapa yekare ekareme'nen, manní' Paapa nípímí'sa'ka'pí e'mai' pe, tamí'nawíronkon isa'manta'san rawírí, iní'rí aasa'manta namai. Moropai mĩkíríya tamí'nawíronkon pata esa' pe tíwe'sanon esanon sírírí pata ponkon ko'mannípi.

Mĩkíríya uurí'níkon sa'nama kure'ne. Pakí'nan pona tũsa'manta'pí patapai umó'ka'píya'níkon umakuyíkon winípai, tímíní kamo'pí tũya wenai. ⁶ Moropai mĩkíríya uurí'níkon kupí'pí típemonkono pe e'níto'pe. Moropai teepíremasenyá Paapa yapurí warantí, yapuríto'pe'níkon ukupíya'níkon, tíyun maimu yawírí e'níto'pe. Mírírí ye'nen mĩkírí, Jesus Cristo yapurípai'níkon man. —Morí pe man, meruntí man —taapai'níkon ípatíkarí aataretí'ka ton pe pra. Mírírí warantí man.

⁷ A'kí, mĩkírí íipí kupí sírírí katupuru po, tamí'nawíronkonya era'ma tanne.

Manni'kan itaruma'títipono'sanya nîrî
era'ma kupî sîrîrî.
Mîrîrî yai tamî'nawîronkon pemonkonyamî' pata ponkon
karau kupî sîrîrî era'ma tiuya'nîkon pî'.
Mîrîrî warantî man.

⁸Taa Uyepotorîkon Paapaya: —Uurî wani e'mai'non pe pu'kuru moropai aataretî'kato'pe. Eesippia'tito'pe wani moropai tamî'nawîron kî'pî pe —taiya, manni' Paapa ipatîkaronya, moropai manni' pena esi'piya, moropai manni' Paapa awanîtonya, meruntî tamî'nawîronkon yentainonya.

Joãoya Jesus Era'ma

⁹Uurî mîikîrî João, ayonpakon. Uyesa'kon Jesus nîmo'ka'san yonpa pe wani apokonpe'nîkon. Mîrîrî wenai e'taruma'tito' yapîtanîpiuya awe'taruma'tito'kon yapîtanîpiya'nîkon kaisarî. Mîrîrî ye'nen itekare ekaremekî'nîkon tîwî tîku'se pra. Mîrîrî wenai uurî yapîsî'pî to'ya uyenumîkonpa iwono pona. Manni' iwono ese' Patmos. Mîrîrî uuko'mamî'pî yairon Jesus Cristo nekaremekî'pî ekaremekî'ya ye'nen. ¹⁰Uyepotorîkon weiyu yai, epîreman weiyu yai, uyesa' pe Mori Yekaton Wannî ena'pî. Moropai uyeurîma'piya. Moropai mai eta'piuya unpo winî. Aronne, meruntî ke mîrîrî mai wani'pî trombata e'nato' warantî. ¹¹Mîrîrî maiya ta'pî upî': —Mîrîrî era'maya manni' menukaki. Moropai mîrîrî anmenuka'pî yarimaki soosikon asakî'ne mia' pona tîmo'tai'nonkon kaisarî, Êfeso cidaderî pona, moropai Esmirna pona, moropai Pêrgamo pona, moropai Tiatira pona moropai Sardes pona moropai Filadêfia pona moropai Laodicéia pona —ta'piya upî'.

¹²Mîikîrî era'mai uurî era'tî'pî unpo winî si'ma teeseurîmasen. Moropai era'ma'piuya asakî'ne mia' pona tîmo'tai'non apo' yaponse'. Mîrîrî wani'pî ouro konekasa' pe. ¹³Mîrîrîkon kore'ta warayo' era'ma'piya manni' pemonkon pe eesenpo'pî warainon kusan ipon irupukon pîkîron era'ma'piuya. Ipîkku pon warantî ipon wani'pî. Moropai imota woinon woromî ton era'ma'piuya. Mîrîrî wani'pî ouro pe nîrî. ¹⁴Mîikîrî pu'pai wani'pî aimutun pe kato'ka warantî. Mîikîrî yenu wani'pî apo' awittasa' warantî inke' pe. Nari' pe awani'pî. ¹⁵Mîikîrî puu wani'pî apo' ya' ferro yeka'masa' yai, aarîntî'apo' yarin' pe tenai warantî. Moropai mîikîrî maimu wani'pî kure'ne tuna kumasa' meru warantî meruntî ke. ¹⁶Mîikîrî yenyâ meruntî winî, asakî'ne mia' pona tîmo'tai' kaiwano'yamî' wani'pî. Mîikîrî mata yapai kasupara warainon epa'ka'pî se' yataimîrî ipokasa'. Mîikîrî yenpata wani'pî a'ka pe pu'kuru ineka'ta pairî wei wani'ya'karu warantî.

¹⁷Mîikîrî era'ma'uya pe esi'nîpî'pî kure'ne. Mîrîrî ye'nen esenumî'pî irawîrî, i'pu pia isa'manta'pî warantî. Tîise mîikîriya tenya tîrî'pî meruntî winon upona. Ta'piya upî': —Eranne' pe pra e'kî. Maasa pra uurî mîikîrî tamî'nawîron e'kupî pra tîise esi'pî. Moropai tamî'nawîron ataretî'kasa' tîpo uuko'mamî ipatîkarî —ta'piya. ¹⁸—Uurî mîikîrî manni' ipatîkarî tîiko'mansen. Uurî sa'manta'pî teuren tîise e'mî'sa'ka'pî. Mîrîrî ye'nen sa'mantanto' yentai wani, ipatîkarî tîiko'mansen pe. Uurî wani sa'mantanto' esa' pe, moropai sa'mantanto' pata'se' arakkanmokbanen pe wani sîrîrî.

¹⁹Mîrîrî ye'nen tamî'nawîrî mîrîrî anera'ma menukaki. Mîrîrî awe'kupî manni', moropai awe'kupî kupî manni' nîrî menukaya e'pai man. ²⁰Mîrîrî asakî'nan mia' pona tîmo'tai'non kaiwano' anera'ma'pî uyenya meruntî winon ya' moropai asakî'nan mia' pona tîmo'tai'non apo' yaponse' pe anera'ma'pî wani see warantî: Manni'kan asakî'ne mia' pona tîmo'tai'nonkon kaiwano'yamî' wani inseriyamî' pe. Inkamoro wani' asakî'nan mia' pona tîmo'tai'non soosi tawonkon ko'manni'nen pe. Moropai mîrîrî asakî'nan mia' pona tîmo'tai'non apo' yaponse' wani mîrîrî soosikon pe —ta'piya.

2

Êfeso Ponkonya Itekare Eta

¹Moropai ta'piya: —Êfeso pon soosi ko'mannî'nen inserî pia kaareta menukaki, see warantî taato':

Sîrîrî itekare wani umaimu pe. Uurî manni' asakî'ne mia' pona tîmo'tai'non kaiwano'yamî' wani uyenya meruntî winon ya'. Moropai era'mapi'se asarî ko'mannîpî manni' asakî'nan mia' pona tîmo'tai'non konekasa' ourokon apo' yaponse' kore'ta pî'.

²Epu'tî pî' wai tamî'nawîrî î' anukupî'pîkon. Kure'ne eesenyaka'masa'kon epu'tî pî' wai, tîrumakai pra. Teuren tu'ke amîrî'nîkon yonpa tonkon seru'ye'kon erepamî'pî aapi'nîkon unaipontî'san pe tiwe'ku'se. Tîise inkamoro wani'pî seru'ye' pe. Seru'ye' pe inkamoro wani epu'tî'piya'nîkon. Mîrîrî ye'nen, to' maimu pînamaya'nîkon pra awanîkon. ³Moropai mîrîrî wenai irumakaya'nîkon pra awani'pîkon. Tamî'nawîrî awe'taruma'tito'kon yapîtanîpiya'nîkon uwenai, tîrumakai pra, moropai yairî ma're teenai pra.

⁴ Tīse i' taatou'ya man tarīpai apī'nikon. Inī'rī kure'ne uyapuri'ya'nikon pra eenasa'kon naatī e'mai' pe uyapuri'piya'nikon warantī. Moropai ayonpakon sa'namaya'nikon pra eenasa'kon. Mīrīrī man morī pe pra. ⁵ Tīse maasa enpenatafī, i' kai'ma amīrī'nikon atarimasa' pī' uupiapai. Mīrīrī pī' teesenumenkai ayeserukon mo'tanī'ti imakui'pī winīpai. Moropai e'mai' pe ikupī'piya'nikon warantī iku'tī. Tīse ayeserukon mo'tanī'piya'nikon pra awanīkon ya, uupi' aapia'nikon moropai amo'kauya'nikon apata'se'kon yapai, moropai manni' apo' yawittanīpi yaponse' mo'kauya. ⁶ Tīse morī moro man aapia'nikon. Amīrī'nikonya manni'kan nicolaitayamī' nikupī'pī yewanmīrī, yairī pra to' yeseru wanī ye'nen. Mīrīrī warantī nīrī uuri'ya yewanmīrī yairī pra to' yeseru wanī ye'nen.

⁷ Mīrīrī ye'nen tauya sīrīrī anetapainon wanī ya, sīrīrī itekare etakī, i' kai'ma Morī Yekaton Wannī eseurīma soosikon tawonkon pī'.
Moropai imakui'pī yentai eena'pī ya, Paapaya itīrī, tīnmīrī ya' tīwe'sen yekkari wanī ena'to'peiya. Mīrīrī tauya manni', ipatīkarī enen ko'mannīto' tīnen eporīiya —ta'piya.

Esmirna Ponkonya Itekare Eta

⁸ Inī'rī ta'piya: —Esmirna pon, soosi ko'mannī'nen, inserī pia kaareta menukakī, see warantī taato':

Sīrīrī itekare wanī umaimu pe. Uurī manni' tamī'nawīron e'kupī rawīrī esi'pī, moropai tamī'nawīron atarefī'kasa' tīpo uuko'mamī. Uurī manni' isa'manta'pī tīse enen wanī sīrīrī tarīpai. ⁹ Epu'tī pī' wai tamī'nawīrī i' kai'ma awe'taruma'tito'kon. Inna seru' pepīn, i' ton pra tīwe'sanon pe awanīkon, tīse i' kai'ma ipikku pe awanīkon Paapa pia. Moropai manni'kan Judeu pe to' esenposa' ye'nen, Paapa pemonkono pe tīwe'ku'sanon epu'tī pī' wai. Tīse Paapa pemonkono pe pra kinī to' wanī. Inkamoro eseurīma ko'mannīpi imakui'pī pe apī'nikon. Inkamoro wanī manni'kan Makui pemonkonoyamī' epere'to' tawonkon pe. ¹⁰ Tīse inkamoro ye'ka pī' eranne' pe pra e'tī ataruma'tito'kon to'ya pī'. Maasa pra ataruma'tikon to'ya kupī sīrīrī mararī pra. Maasa etatī, mīkīrī Makuiya amīrī'nikon yonpayamī' taruma'tī kupī sīrīrī ayapi'sa' tūya'nikon yai atarakannīto' ta ayonpakonpa kai'ma. Tīse ipatīkarī ayapisiya'nikon pepīn. Mīi pīkīrī neken mia' tamī'nawīrī wei kaisarī neken aako'mamīkonpa tīkī'pī ke awanī kupī sīrīrī. Mīrīriya meruntī ke e'tī, yairī ayeserukon aasa'mantakon pīkīrī. Mīrīrī warantī yairī tīwe'sanon wanī ya, inkamoro pia ipatīkarī enen ko'mannīto' tīrīuya.

¹¹ Mīrīrī ye'nen tauya sīrīrī apī'nikon anetapainon wanī ya, etakī i' taa Morī Yekaton Wannīya soosikon tawonkon pī'. Tamī'nawīrī mīrīrī yapitanīpītīpon wanī ya, mīkīrī sa'manta pepīn Paapa piapai. Tīse aako'mamī ipatīkarī iipia —ta'piya.

Pérgamo Ponkonya Itekare Eta

¹² Inī'rī ta'piya: —Pérgamo pon soosi ko'mannī'nen inserī pia kaareta menukakī, see warantī taato':

Sīrīrī itekare wanī umaimu pe. Uurī manni' kasupara se' yataimīrī ipo'kasa' esa' pe tīwe'sen. ¹³ Aako'manto'kon epu'tī pī' wai tamī'nawīrī. Aako'mamīkon manni' pata, makui ko'mamī manni' ya'. Mīrīrī patawonkon ko'mamī Makui maimu yawīrī. Ayonpakon Antipas nurī'tī wī'pī to'ya yairī umaimu ekaremekīiya wenai. Irumakaiya pra awanī ye'nen, apata'se'kon ya' iwī'pī to'ya, manni' pata Makui ko'mamī pata ya'. Mīwīnī tīse innape pu'kuru ukupī pī' aako'mansa'kon naatī.

¹⁴ Tīse moro man amīrī'nikon pī' taatou'ya, itu'se pra uurī e'to'. Moro to' man tiaronkon ayonpakon Balaão nurī'tīya tenupato'kon yawīrī tīwe'sanon. I' kai'ma Israelponkonya imakui'pī kupī emapu'tito'pe Balaque nurī'tīya ta'pī to'ya, mia' ke ikonekasa' pia to' nīrīrī'pī sararu yanto'pe to'ya tīkai, moropai se' tapairī wīrī'sanyamī' yarakkīrī to' e'to'pe tīkai. ¹⁵ Mīrīrī warantī nīrī akore'ta'nikon nicolaitayamī'ya ayenupato'kon yawīrī tiaronkon ayonpakon wanī. ¹⁶ Mīrīrī ye'nen tauya apī'nikon, enpenatafī. Ayeserukon miakanmatī. Mīwīnī pra awanī ya, ka'ne' pe uupi' mīrīrī inkamoro, yairī pra tīwe'sanon, inkamoro yenunse, mīrīrī unta yapai teepa'kasen umaimu ke, kasupara warainon ke.

¹⁷ Mīrīrī ye'nen tauya apī'nikon. Anetapainon wanī ya, etatī, i' taa Morī Yekaton Wannīya mīrīrī soosikon tawonkon pī'. Moropai imakui'pī yentai ena'pī pia, ayukon ton manā tīrīuya Paapa winīpainon. Manni' manā yenonsa' pe esi'pī. Moropai tiwin pī' to' kaisarī tī' aimutun tīrīuya. Moropai mīrīrī tī' pī' ese' wanī e'menukasa' wanī, anī' nepu'tī pepīn. Tīse mīkīrī neken, yapi'nenya epu'tī —ta'piya.

Tiatira Ponkonya Itekare Eta

¹⁸ Iní'ri ta'piya: —Tiatira soosiri ko'manni'nen inseri pia kaareta menukaki, see waranti taato':

Siriri itekare wani uuri Paapa munmu yekare pe. Uuri manni' apo' arintasa' inke' pe waranti uyenu wani. Moropai u'pu wani bronze yawai'nani'sa' inke' pe tiku'se apo'ya waranti esi'pi pe. ¹⁹ Tami'nawiri i' ikupiya'nikon manni' miriri epu'ti pi' wai. Kure'ne mori pe aako'mansa'kon awe'sa'namakan pi'. Yairi aako'mansa'kon. Eesenyaka'masa'kon marari pra tiwi tiku'se pra, yapitanipi pi' tirumakai pra. Miriri kupi pi' aako'mamikon epu'ti pi' wai. Pena e'mai' pe ikupi'piya'nikon yentai siriripe ikupiya'nikon.

²⁰ Tiise api'nikon i' taatou'ya moro man, mori pepin. Manni' wiri' imakui'pi Jezabel nuri'ti warainon, Paapa maimu ekareme'nen pe tiwe'ku'senya upemonkonoyami' innape uku'nenan yeka'masa' yairon pepin e'ma taawiri. To' yenupasai'ya se' tapairi wiri'sanyami' yarakkiri to' e'to'pe kai'ma. Moropai mia' ke ikonekasa' pia to' nifiri'pi yanto'pe to'ya, taasai'ya. Miriri ki'kupii taasa'ya'nikon pra awanikon. Miriri wani mori pe pra. ²¹ Teuren miriri imakui'pi tinkupi rumakato'peiya ta'piya ipi' teuren. Tiise irumakaiya pra aako'mami, miriri imakui'pi ku'to' tiuya. ²² Miriri ye'nen miikiri taruma'tiuya kupi siriri paran ke, moropai manni'kan, yarakkiri esi'san pokonpe to' tiise, inkamoro e'taruma'ti kupi siriri marari pra, ikaisaron ton pra. Miriri kupiuya to' yarakkiri imakui'pi tinkupi'pikon winipai, to' enpenata pra awani ye'nen. ²³ Miikiri warainokon ti'kauya kupi siriri. Miriri kupiuya yai tami'nawironkon soosi tawonkon, innape uku'nenanya uyepu'ti kupi siriri. I' kai'ma esenumenkanto' moropai itu'se pemonkon e'to' epu'nen pe wani epu'ti to'ya. Miriri ye'nen ankupi'pikon yawiri untiri tiriuuya aapia'nikon. ²⁴ Tiise amiri'nikon kore'ta moro Tiatira po tiaronkon man imakui'pi yawiri tiiko'mansenon pepin. I' taa inkamoro ye'kaya, to' maimu yawiri pra to' wani. To' yeseru pi' to' esenupasa' pra awani, miriri Makui yeseru, manni' yenonsa' esi'pi, kupikonpa. Inkamoro pi' tauya siriri: "Tiaron ankonekakon ton tiriuuya pepin". ²⁵ Tiise miriri aapia'nikon, manni' yairon pi' ayenupa'pikon yawiri ko'manti uui'pi pikiri.

²⁶⁻²⁷ Tami'nawiri miriri yapitanipitiponkon wani ya, moropai inkamoro ko'mami ya, itu'se uuri e'to' kupi pi', tami'nawiron atareti'ka pikiri. Inkamoro pia itiriuuya, tami'nawironkon pataponkon esa' pe to' enato'pe.

Miriri tenya' manni' ferro ke
inkamoroya imakui'san ya'punuka kupi siriri,
non ka'sa' ini pe
iku'sa' ya'punuka waranti.

SI 2.9

²⁸ Inkamoro repayau mori untiri ke, manni' kaiwano' erenmapiyakan warainon. ²⁹ Miriri yekare anetapainon wani ya etaki, i' kai'ma Mori Yekaton Wanniya taa soosikon tawonkon pi' —ta'piya.

3

Sardes Ponkonya Itekare Eta

¹ Iní'ri ta'piya: —Sardes soosiri ko'manni'nen inseri pia kaareta menukaki, see waranti taato':

Siriri itekare wani umaimu pe. Uupia mori pu'kuru, e'to' yawiron, Paapa Yekaton man. Moropai asaki'ne mia' pona tiimo'tai'nonkon kaiwano'yami' man uyenya'. Epu'ti pi' wai tami'nawiri i' kupi pi' aako'mamikon. Tiaronkonya taa: "Enenankon inkamoro, Paapa pemonkonoyami' inkamoro" taa to'ya api'nikon teuren, tiise isa'manta'san pe awanikon tanne, aminke Paapa piapai aatarimasa'kon tanne. ² Miriri ye'nen tauya enpen e'ti. Aako'manto'kon pi' enpenatati. Atu'mira awanikon. Moropai merunti ke enati aako'manto'kon konekatati mori pe awanikonpa, tiwi ikupiya'nikon namai. Maasa ipatikari aasa'mantakon rawiri miriri yuwati. Maasa pra tami'nawiri ankupi'pikon epu'ti pi' wai. Miriri ankupikon ko'manni pi' man e'to' yawiri pra Uyun Paapa pia. ³ Miriri ye'nen tauya enpenatati i' kai'ma esenupa'pikon pi' moropai aneta'pikon pi'. Miriri yawiri ako'manti. Moropai ayeserukon miakanmatati mori pe. Miriri waranti aakurantakon pra awanikon ya, ama'ye' iipi waranti, uui'pi aapia'nikon. I' pensa uui'pi weiyu epu'tiya'nikon pra naati.

⁴ Tiise epu'ti pi' wai tiaronkon ayonpakon man moro Sardes po mori pe tiwe'sanon tiponkon tiki'pai pra tiiko'mansenon. Inkamoro ko'mami pe man uyarakkiri, mori pu'kuru aimutun tiponkon ya'. Maasa pra mori pe to' yewan wani, iki'pasa' pe pra. ⁵ Tami'nawiri manni' imakui'pi yentai ena'pi ya, eponti pe man inkamoro waranti, mori pu'kuru aimutun tiponkon ya'. Itese' mo'kauya pepin tiwin kin, ipatikari enen ko'mannito' kaareta poi. Tiise Uyun Paapa moropai inseriyami' rawiri si'ma, eseurima ipi': "Miikiri upemonkono" tauya

ipí'. ⁶ Mírírí yekare anetapainon waní ya, etakí í' taa Morí Yekaton Wanníya soosikon tawonkon pí'
—ta'píiya.

Filadélfia Ponkonya Itekare Eta

⁷ Iní'rí ta'píiya: —Filadélfia soosírí ko'manní'nen inserí pia kaareta menukákí, see warantí taato':

Sírírí itekare waní umaimu pe. Uurí morí pu'kuru Paapa piawon, moropai yairon pu'kuru yepuru. Meruntí man uupia. Umaimu pe Paapa ko'manto' mana'ta yarakkanmokauya, aní' ewonto'pe. Moropai yarakkamouya ya, aní' ewomí pepín tiwin kin. ⁸ Aní'ya imo'ka eseríke pra awaní. Tamí'nawírí í' kupí pí' aako'mamíkon epu'tí pí' wai. Kure'ne ameruntírikon ton pra man epu'tí pí' wai. Mararonkon amírí'níkon, í' ton pínon pe awaníkon. Tíise umaimu tíwa'kai pra awaníkon. “Jesus epu'nen pepín uurí” taaya'níkon pra awaníkon. Mírírí ye'nen apata'se'kon ton tíisau'ya wai. ⁹ Maasa etatí, manni'kan Makui pemonkono eperé'to' tawonkon waní seru'ye'pe. Inkamoro eseuríma Judeuyamí' pe tíwaníkon ye'nen, Paapa pemonkono pe tíwaníkon, taa'to'ya. Tíise inkamoro waní pepín upemonkono pe. Tíise inkamoro íipí emapu'tíuya kupí sírírí arawírí'níkon tese'mukon pona tenai. Moropai mírírí yai, inkamoroya epu'tí kupí sírírí, í' kai'ma upemonkono pe kure'ne asa'namanenkon pe uurí waní. ¹⁰ Amírí'níkon e'sa' man umaimu yawírí í' ta'píiya yawírí. Yapítaní'sa'ya'níkon naatí teekore'mai pra. Mírírí ye'nen amírí'níkon píika'tíuya í' pensa e'taruma'tínto' erepamí yai, sírírí non pona. Maasa pra tamí'nawíronkon pemonkonyamí' epu'to' waní kupí sírírí, sírírí non po.

¹¹ Ka'ne' pe uupí kupí sírírí. Mírírí ye'nen mírírí innape ukupí pí' aako'mamíkon manni' warantí, ako'mantí, tírumakai pra. Mírírí iku'tí, aní'ya epe'míra untírí mo'ka namai aapiapai'níkon. ¹² Manní' meruntí ke yapítanípítípon waní ya, míkírí kupíuya pe wai manni' uyun yewí' yapítaní'to' yanraki' warantí aako'manto'pe. Í' pensa míkírí epa'ka pepín iní'rí mírírí pata pai. Moropai míkírí pona Uyepotorí Paapa ese' menukauya. Moropai aako'manto' ipata ese' manni' amenan cidaderí Jerusalém ese' menukauya ipona. Manní' ka' poi aapi kupí manni' Paapa winípainon. Moropai amenan uyese' menukauya níri míkírí pí', ipatíkarí aako'manto'pe upata ya'. ¹³ Mírírí ye'nen sírírí itekare anetapainon waní ya, etakí í' taa Morí Yekaton Wanníya soosikon tawonkon pí'
—ta'píiya.

Laodicéia Ponkonya Itekare Eta

¹⁴ Iní'rí ta'píiya: —Laodicéia soosírí ko'manní'nen inserí pia kaareta menukákí, see warantí taato':

Sírírí itekare waní umaimu pe. Uurí waní sírírí Amém, mírírí warantí awe'kupí taato'pe. Uurí yairon pu'kuru teeseurímasen. Tamí'nawíron Paapa níkoneka'pí, uurí winípainon. ¹⁵ Tamí'nawírí epu'tí pí' wai í' kupí pí' aako'mamíkon. Kure'ne Paapa yeseru yu'se pra awaníkon pepín. Moropai tiwin kin Paapa yeseru yu'se pra awaníkon pepín. A'ne' warantí pra, moropai i'ní' warantí pra, tíise tíkuinan warantí awaníkon. Mírírí ye'nen o'non ye'ka warantí awaníkon yu'se wai. ¹⁶ Tíise tíkuine awaníkon ye'nen a'ne' pe pra moropai i'ní' pe pra, ayarakkapítíuya'níkon unta yapai, uwakírí pe pra awaníkon ye'nen. ¹⁷ Amírí'níkonya taa aawarírí'níkon: “Ípíkku pe anna waní, tamí'nawíron esa' pe anna waní. Í' itu'se anna e'to' waní anna pia”, taaya'níkon. Tíise epu'tíya'níkon pepín, imakui'pí pe eesenumenkakon, imakui'san amírí'níkon. Í' ton pínon amírí'níkon, ipon pínon. Moropai enkaru'nankon itenu pínon warainonkon. ¹⁸ Mírírí ye'nen amírí'níkon panamauya sírírí. Upí' ayemannekon ton yennatí. Maasa pra morí uwinípainon waní ouro apo' ke yaimenkasa' warantí, imakui'pí pe pra. Mírírí ye'nen ípíkku pe pu'kuru awaníkon pe man uupia. Upí' yennatí aponkon ton, aimutun aneka'makon ton, imakui'pí pe awe'to'kon napontínen ton, aweppépikon namai. Moropai ayenukon yepí' ton yennatí upí', morí pe í' era'makonpa, yairon uupiapainon epu'tíkonpa.

¹⁹ Uurí waní tamí'nawírí ayako'menkanenkon pe moropai taruma'títon pe níri. Tamí'nawírí unsa'namakon kupíuya mírírí warantí. Mírírí namai tepu'se e'tí moropai ayaserukon mo'taní'tí tíwenpenatai. ²⁰ Maasa etatí. Uurí waní aminke pra aapia'níkon. Aako'manto'kon ta ewonpai wai. Mírírí ye'nen aní' mana'ta pa'tíuya ya, moropai aní'ya umaimu eta ya, mana'ta yarakkanmoka moropai uurí ewomí íipia. Moropai míkírí yarakkírí uyekkari yonpauya. Moropai míkíríya uyarakkírí tekkari yonpa, tímurukun pe ko'manní ye'nen.

²¹ Tamí'nawíron yapítaní'sa' aní'ya ya, míkírí ereutato'pe tauya, uyaponse' pona uyarakkírí, ípíkku pe awe'to'pe. Tamí'nawíron yapítaní'sau'ya ye'nen, uyunya tarakkírí

ereutato'pe ta'pî warantî nîrî, uuriya ereutati taa apî'nikon. ²² Mîrîrî yekare anetapainon wani'ya, etakî î' taa Morî Yekaton Wannîya soosikon tawonkon pî' —ta'pîya.

4

Paapa Yapuri'to' Ka' Po

¹ Mîrîrî tîpo era'ma'pîuya inî'rî. Mîrîrî yai ka' mana'ta atarakkanmokasa' era'ma'pîuya. Moropai mai eta'pîuya. Mîrîrî wani'pî meruntî ke, to' waiyi trombeta e'nato' warantî. Pena e'mai' pe uyarakkîrî eseurîma'pî pe manni' wani'pî. Mîikîrîya ta'pî upî': —Enu'kî tarîwaya. Moropai apî' ekareme'to'peuya î' awe'kupî ton sîrîrî tîpo —ta'pîya. ² Mîrîrî pe rî Morî Yekaton Wannî ena'pî uyesa' pe. Mîrîrî yai ka' po era'ma'pîuya ereutanto'. Mîrîrî pona ereuta'pî pemonkon era'ma'pîuya. ³ Mîikîrî yenpata wani'pî inke' pe, manni' morî pu'kuru tî' jase moropai sardônio warantî. Mîrîrî ereutanto' woi merenmere' wani'pî inke' pe pu'kuru manni' tî' esmeralda sakari warantî. ⁴ Mîrîrî ereutanto' woi tiaronkon ereutanto'kon wani'pî eseuwarapo 24 kaisari. Moropai mîrîrî po eseuwarapo 24 kaisari ipikkukon ereutasa' wani'pî. Inkamoro ponkon wani'pî aimutunkon pe. Moropai inkamoro pu'pai po to' yarakko pe ouro konekasa' wani'pî. ⁵ Mîrîrî arakkita tîwe'sen ereutanto' piapai, sisiuppan epa'kapitî'pî wara'napi warantî. Mai epa'ka'pî tîrîn taa wara'napiya warantî. Mîrîrî rawîrî asakî'ne mia' pona tîmo'tai kaisari apo'ya wittanî'sa' wani'pî. Mîrîrî wani Paapa Yekaton pe, manni' morî pu'kuru, e'to' yawîron pe. ⁶ Mîrîrî ereutanto' rawîrî awani'pî kure'nân pîrana warainon, tî' cristal manni' awai'nân warantî awani'pî.

Mîrîrî woi se' yataimîrî e'winî pairî asakîrîrî tîko'mansenon wani'pî. Inkamoro yenu wani'pî tamî'nawîrî taretî'kai iporo. E'mai' pe irawîrî moropai ite'ma'pî pî'. ⁷ Mîikîrî e'mai'non wani'pî Leão, kaikusi warantî. Moropai ite'ma'pî pokon wani'pî paaka yunkon warantî. Moropai to' eseurîno wani'pî warayo' yenpata ke. Moropai to' saakîrîrîno wani'pî kuwanu awainunsa' warantî. ⁸ Tamî'nawîrî tiwin pî' insamoro tîse to' yapi'sa'kon wani'pî to' kaisari eseuwarapo'ne tiwin mia' pona tîmo'tai'ne. Mîrîrî pî' yenu ton wani'pî tamî'nawîrî taretî'kai iporo moropai itu'na pî'. Moropai inkamoro eserenka ko'mannî'pî'pî wei kaisari moropai ewaron kaisari. To' eserenkato' atî'napamî pepîn. Tîise taa pî' to' ko'mamî see warantî:

—Anna Yepotorî Paapa, tiwinan amîrî,
tiaron awarainon ton pîn.

Morî pu'kuru amîrî, imakui'pî ton pîn.
Meruntî tamî'nawîron yentainon amîrî.

Pena esi'pî amîrî,

moropai sîrîrîpe tîko'mansen amîrî,

moropai ipatîkari aako'mamî kupî sîrîrî, Paapa

—taapitî'pî to'ya. ⁹ Mîrîrî warantî teeserenkakon kaisari inkamoro asakîrîronkonya Paapa yapuri'pî. —Morî pe pu'kuru man —ta'pî to'ya tamî'nawîron pî'. Manni' ereutanto' pona teereutasen pî', manni' pî', ipatîkari tîko'mansen pî' ta'pî to'ya. ¹⁰ Moropai inkamoro eseuwaraponkon 24 kaisaronkon ipikkukon e'sekunka'pî irawîrî, moropai inkamoro ya yapuri'pî. Moropai inkamoro ya tîpu'paikon poi tarakko pe tîwe'sen ouro konekasa' mo'ka mîikîrî, ipatîkari tîko'mansen rawîrî moropai taapitî to'ya:

¹¹ —Anna Yepotorî Paapa, morî pe amîrî wani'ye'nen,
ayapurî e'pai anna wani.

Mîrîrî ye'nen ayapurito' annaya yapi'kî etakî.

Ayapurî annaya maasa pra tamî'nawîron koneka'pîya
itu'se awani ye'nen.

Mîrîrî ye'nen tamî'nawîron ko'mamî

mîrîrî itu'se awani ye'nen, Paapa

—taapitî to'ya.

5

Kaareta Moropai Carneiro

¹ Moropai mîikîrî ereutanto' pona eereuta'pî era'ma'pîuya. Mîikîrî yenya' meruntî winî kaareta yanmako'masa' wani'pî. Mîrîrî kaareta wani'pî se' yataimîrî imenukasa' pe. Moropai ipona yapi'sa' pe awani'pî asakî'ne mia' pona tîmo'tai'nonkon kaareta ke. ² Moropai inserî meruntî era'ma'pîuya. Mîikîrîya ekanmapopitî'pî meruntî ke pu'kuru: —Anî' moro nai morî pe pu'kuru, sîrîrî kaareta yarakkanmokato'pe? —ta'pîya. ³ Tîise anî' ton pra awani'pî ka' po. Moropai non po mîrîrî kaareta yarakkanmoka ton moropai ya' tîwe'sen era'maton ton pra awani'pî. ⁴ Mîrîrî ye'nen ukaruwa'pî marari pra. Maasa pra mîrîrî

kaareta yarakkanmokanen ton pra awani'pi. Moropai ya tiwe'sen era'manen ton pra awani'pi miito'pe. ⁵ Miriri ye'nen tiwinan, ipikku pe tiwe'senya ta'pi upi': —Tikarawai pra e'ki. A'ki, leao, kaikusi warainon era'maki. Miikiri wani Judayami' yonpa pe pu'kuru. Moropai Davi nuri'ti paari'pi pe awani. Miikiri tamí'nawiron yentai tiwe'sen. Miriri ye'nen kaareta yarakkanmokaiya. Miriri asaki'ne mia' pona tiimo'tai'non kaareta ipo awani manni' waikatfiya moropai yarakkanmokaiya —ta'piya.

⁶ Miriri yai carneiro era'ma'piuya iwisa' pe. Satippe awani'pi miriri ereutanto' kore'ta. Miikiri woima'tisa' inkamoro asakirironkonya wani'pi, moropai ipikkukonya niri. Miikiri retikon wani'pi asaki'ne mia' pona tiimo'tai kaisari. Moropai itenu wani'pi miriri warapo niri. Miririkon wani'pi mori pu'kuru, e'to' yawiron Paapa Yekaton pe, tamí'nawiri siriri pata po yarimasa' pe. ⁷ Moropai miikiri carneiro witi'pi miikiri ereuta'pi yenyawon, merunti wini tiwe'sen kaareta yapisi'piya. ⁸ Miriri kupi miikiriya era'ma tiuya'nikon ye'nen inkamoro asakirironkon moropai manni'kan 24 kaisaronkon ipikkukon e'sekunka'pi tese mukon pona irawiri. Tiwin pi' to' tiise to' kaisari to' yenya' harpa moropai ourokon konekasa' wani'pi, a'pusin, to' nipo'ti yense'. Miriri a'pusin yaa tiwe'sen wani Paapa pemonkonoyami' epiremato' pe. ⁹ Inkamoro eserenka ko'manni'pi amenan eren eserenkanto' pi'. Ta'pi to'ya:

Mori pe amiri neken wani
siriri kaareta yapisipa
moropai yapi'to'kon mo'kapa.
Maasa pra iwisa' pe awani'pi.
Miriri amini kamo'piya wenai
pemonkonyami' yenna'piya Paapa ton pe.
Tami'nawiron pata ponkon kore'tapai,
manni'kan tamí'nawiron mai ku'nenan kore'tapai,
inkamoro yenna'piya to' timenkai pra.
¹⁰ Inkamoro kupi'piya Paapa,
anna yepotori yapurinenan pe to' e'to'pe,
teepiremasanon pe to' e'to'pe.
Moropai inkamoro enato'pe pata esa' pe to' kupi'piya
kai'ma to' eserenka'pi marari pra.

¹¹ Moropai iniri era'ma'piuya. Miriri yai eta'piuya tu'kankon inseriyami' o'non pata iku'ne'ti yentainokon eta'piuya. Inkamoro wani'pi asakirironkon yaponse' woi. Moropai ipikkukon woi to' wani'pi. ¹² Moropai inkamoro eserenka ko'manni'pi merunti ke to' maimu wani'pi. Ta'pi to'ya:

Manni' carneiro iwi'pi wani mori pe pu'kuru,
i' pe pra ri awani pepin.
Miriri ye'nen merunti ke tiwe'to' pi',
moropai ipikku pe tiwe'to' pi',
moropai epu'nen pe tiwe'to' pi',
moropai kure'nan mori pe tiwe'to' pi'
atausinpanpai'nikon.
Marari pra yapuripai'nikon man
ta'pi to'ya.

¹³ Miriri yai tamí'nawironkon pemonkonyami' ka' ponkonya moropai non yo'konkonya moropai tuna kawonkonya. Moropai tamí'nawironkon pata ponkon eserenka ko'manni'pi eta'piuya. To' eserenka'pi see waranti:

Itaponse' pona eereutasa' manni'
moropai miikiri carneiro wani mori pe pu'kuru,
annaya yapuri e'pai awani.
Mori pe tiwe'to' pi',
ipikku pe tiwe'to' pi',
moropai merunti ke pu'kuru tiwe'to' pi'
yapuri pi' anna man, ti'napanse pra
kai'ma to' eserenka'pi. ¹⁴ Miriri waranti taa to'ya tanne, inkamoro asakirironkon enenankonya yuuku'pi. —Inna, miriri waranti e'pai man. Moropai inkamoro asakirironkon e'sekunka'pi tese mukon pona to' ena'pi. Moropai yapuri'pi to'ya.

¹ Mírírí yai mîikírí carneiroya e'mai'non kaareta yapi'to' asakí'nan mia' pona tîmo'tai'non yonpa yarakkamo era'ma'pîuya. Moropai inkamoro asakírironkon yonpaya ta'pî meruntí ke. Inaimu waní'pî tîrín taa wara'napiya warantí. —Así'kí —taiya eta'pîuya. ² Moropai era'ma'pîuya. Míríríya kaware aimutun era'ma'pîuya. Mîikírí kaware po tîwe'sen yenya' yurapa waní'pî. Moropai mîikírí pia aro' tîrî'pî to'ya, tamí'nawíron yentai awaní ye'nen. Moropai mîikírí epa'ka'pî meruntí ke teyatotonon yarakkírí eseya'namai. Teeyatotonon yentai tîwanípa eepa'ka'pî.

³ Moropai mírírí tîpo mîikírí carneiroya itakon ite'kanon kaareta yapi'to' yarakkanmoka'pî. Moropai inkamoro yonpa itakonya taa eta'pîuya upí', así'kí kai'ma. ⁴ Míríríya tiaron kaware epa'ka'pî. Mîikírí waní'pî suuyu pe. Ipo tîwe'senya meruntí yapisí'pî. Tínepi ton sírírí non pona kure'nan eseya'namanto', í' kai'ma tiaronkon e'tí'kato'pe tonpakon yarakkírí. Mîikírí yenya' kure'nan kasupara e'tírí'pî.

⁵ Moropai iní'rí carneiroya iteseuríno ite'ka kaareta yapi'to' yarakkanmoka'pî. Moropai inkamoro eseurínoya taa eta'pîuya, así'kí kai'ma. Míríríya kaware írîkutun era'ma'pîuya. Mîikírí po tîwe'sen yenya' í' rí ku'ne'títo' waní'pî. ⁶ Míríríya mai warainon eta'pîuya inkamoro asakírironkon kore'tapai eta'pîuya. Míríríya ta'pîuya: —Tiwin trigo ku'ne'títo' tíise tiwin wei kaisarí esenyaka'manní'pî yepe'pî pe awaní, epe'ke pe pu'kuru. Moropai eseuríwí'ne cevada ku'ne'títo' tíise, mírírí nírí waní'pî tiwin wei kaisarí esenyaka'manní'pî yepe'pî pe. Epe'ke pe pu'kuru awaní maasa pra mararí mîrîkkí awaní'pî. Tíise tîwarí e'tí, kaiwan moropai vinho ama'ta namai. —ta'pî to'ya.

⁷ Moropai mírírí tîpo carneiroya itasakíríríno ite'ka kaareta yapi'to' yarakkanmoka'pî. Míríríya inkamoro saakírírínoya taa eta'pîuya, así'kí kai'ma. ⁸ Mîikírí era'ma'pîuya. Míríríya kaware enkaimu'nan era'ma'pîuya. Mîikírí po tîwe'sen esatí'pî to'ya sa'mantanto' kai'ma. Moropai iwenarí tamí'nawíronkon sírírí pata ponkon sa'manta'san waní'pî. Inkamoro meruntí yapi'sa' arakkita pairon rataikasa' kaisarí sírírí pata ponkon pemonkonyamí' wîikonpa teepíkon yaí. Moropai to' e'tí'ka iwan pí'. Moropai inkamoro e'tí'ka paran pí'. Paran pí' neken pepín tíise yo'ma'konya kaikusiyamí'ya to' tí'ka.

⁹ Mírírí tîpo carneiroya mia'taikinon kaareta yapi'to' yarakkanmoka'pî. Míríríya to' nîpo'tí Paapa yapuríkonpa yaponse' yo'koi Paapa maimu ekareme'nenan ekaremeki to'ya weni, to' nítí'ka'san yekaton era'ma'pîuya. Manní'kan yairí pu'kuru esi'san wíisa to'ya yekaton'san. ¹⁰ Inkamoro entaimepítí ko'manní'pî meruntí ke pu'kuru. Taa pí' to' ko'mamí: —Anna Yepotorí Paapa tamí'nawíron yentainon meruntí pu'kuru. Moropai morí pu'kuru imakuí'pî ton pín. Moropai yairon pu'kuru. Í' pensa sírírí pata po tílko'mansenon pemonkonyamí' taruma'tíya kupí sírírí? Mírírí yai manní'kan anna tí'katíponkon pemonkonyamí' pí' ese'ma kupí sírírí? —ta'pî to'ya. ¹¹ Inkamoro ya tîkaisarí'nikon tîponkon ton yapisí'pî, aimutunkon. Moropai inkamoro pí' ta'pí Paapaya: —Erí'kapíkon e'pai man iní'panpí' manní'kan ayonpakon esenyaka'man yonpayamí' moropai manní'kan ayonpakon amírí'nikon sa'manta'pî warantí, to' sa'manta kupí mannan erepamí pí'kírí —ta'pîya to' pí'.

¹² Moropai mírírí tîpo, mírírí pe rí carneiroya tiwin mia' pona tîmo'tai'non kaareta yapi'to' yarakkanmoka era'ma'pîuya. Yarakkamosai'ya tîpo, meruntí ke pata eserentíkí'ma'pî mararí pra. Moropai wei ena'pí ewaron pe, teesewankono'masenya írîkutun tîpon yeka'masa' warantí. Moropai kapoi ena'pí suuyu pe, mîn warantí. ¹³ Moropai sirikkíyamí' e'soroka'pí ka' poi non pona. Kure'ne a'situn waní ya, teperu kenan yei yeperu ya'píre sorokaiya warantí to' e'soroka'pí. ¹⁴ Mírírí tîpo ka' esera'ma pra eena'pí, kaareta atanmoko'ma warantí eesera'ma pra iní'rí eena warantí. Moropai tamí'nawíron wí'kon moropai iwonokon mo'tapítí'pî tîpata'se'kon yapai tiaron pata', meruntí ke eeserentíkí'ma ye'nen.

¹⁵ Mírírí yai tamí'nawíronkon pemonkonyamí' esenomí'pí tí' ta' a'ta ya'. Ípikkukon reiyamí' sírírí pata po tîwe'sanon, moropai pemonkonyamí' esanon, moropai surarayamí' esanon ípikkukon, moropai ípikkukon, yemanne ke'kon sírírí non po, moropai meruntíkon pu'kuru, moropai pemonkonyamí' poítírítanon moropai itesa'pínon, tamí'nawírí inkamoro esenomí'pí mararí pra eranne' pe tîwaníkon ye'nen. ¹⁶ Moropai inkamoro entaimepítí ko'manní'pî. Taapítí'pî to'ya wí'kon pí', moropai tí'kon pí': —Anna pona enatí anna wí'pa, anna yenontí. Mîikírí erutasa' manní' yenu yapai anna yenontí. Moropai mîikírí carneiro ekore'mato' winípa anna yenontí —taapítí'pî to'ya teuren. ¹⁷ —Maasa pra kure'nan e'taruma'tínto' weiyu erepansa' man, Paapaya utaruma'tíkon weiyu. Aní'ya mírírí yapítanípí eseríke pra man —taapítí'pî to'ya.

7

144.000 Kaisaronkon Israelyamí'

¹ Mírírí tîpo asakírironkon inseríyamí' era'ma'pîuya. Inkamoro waní'pî satippe, patakon kí'pí ya', wei epa'ka winí, moropai wei ewomí winí, moropai meruntí winí, moropai

kamai' wini kai'ma. Inkamoroya a'situn yapitanîpî'pî, aata'se'ma namai. Mararî pîrana poro ya'se'maiya namai. Moropai yeikon ya'se'maiya namai. ² Moropai inî'rî tiaron inserî esenpo'pî wei epa'ka winîpai. Era'ma'pîuya Paapa tîko'mansenyâ tîpemonkono yeki'kato' yarakkîrî. Mîkîrî entaime'pî meruntî ke pu'kuru, manni'kan asakîrîronkon inserîyami' pata kî'pîya tîwe'sanon pî', manni'kan meruntî yapisitîponkon sîrîrî pata po, moropai pîrana po imakui'pî kupî tonkon pî'. ³ Mîkîrîya ta'pî: —Maasa imakui'pî kî'ku'tî pata po moropai pîrana po moropai yeikon pî'. Maasa Uyepotorîkon Paapaya tîpoitîrîtonon yeki'ka tanne to' yepin pî' —ta'pîuya. ⁴ Mîrîrî tîpo î' warapo kaisarî inkamoro, to' yepin pî' tîpemonkono tonpe, Paapa neki'ka'san ekaremekî'pî to'ya upî'. Inkamoro wani'pî eseuwarapo 144.000 kaisarî. Inkamoro wani'pî tamî'nawîronkon Israel pari'pî pe, ipemonkono pe tiwin pî' to' tîise.

⁵⁻⁸ Tiwin pî' to' tîise eseuwarapo 12.000 kaisarî'ne to' wani'pî:

Judá payanyamî' 12.000 kaisarî,
 moropai Rubem payanyamî' 12.000 kaisarî,
 moropai Gade payanyamî' 12.000 kaisarî,
 moropai Aser payanyamî' 12.000 kaisarî,
 moropai Naftali payanyamî' 12.000 kaisarî,
 moropai Manassés payanyamî' 12.000 kaisarî,
 moropai Simeão payanyamî' 12.000 kaisarî,
 moropai Levi payanyamî' 12.000 kaisarî,
 moropai Issacar payanyamî' 12.000 kaisarî,
 moropai Zebulom payanyamî' 12.000 kaisarî,
 moropai José payanyamî' 12.000 kaisarî,
 moropai Benjamim payanyamî' 12.000 kaisarî.
 Eseuwarapo'ne to' wani'pî Paapa poitîrîtonon.

Arinîkon Iku'ne'tî Yentainokon

⁹ Mîrîrî tîpo arinîkon pemonkonyamî' o'non pata iku'ne'tî yentainokon era'ma'pîuya. Inkamoro wani'pî tamî'nawîron pata ponkon pe. Tepu'se pra to' wani'pî si'ta mai wani'pî. Inkamoro wani'pî satippe mîrîrî ereutanto' rawîrî moropai carneiro rawîrî to' wani'pî. Inkamoro epontîsa' wani'pî aimutun tîponkon ya'. Moropai inkamoro yenya' yu' yare wani'pî, imakui'pî yentai tîwanîkon ye'nen. ¹⁰ Inkamoro entaimepîti'pî meruntî ke pu'kuru: —Anna Yepotorî Paapa taponse' po manni',

moropai carneiro winîpai anna e'pîika'tîto' iipî.
 Kure'ne anna pîika'tî'pî to'ya

—ta'pî to'ya. ¹¹ Mîrîrî yai tamî'nawîronkon inserîyami' wani'pî satippe Paapa ereutato' taponse' woi, moropai inkamoro ipikkukon yaponse' woi, moropai asakîrîronkon manni'kan enenankon woi. Mîrîrîya inkamoro inserîyami' esenum'pî Paapa ereutato' rawîrî non pona, tenpatakon tîrennu'se. Moropai inkamoroya Paapa yapurî'pî. ¹² Ta'pî to'ya: —Inna, mîrîrî warantî e'pai man.

Yapurîpai'nîkon man!

Morî pe, ipikku pe nai.

Epu'nen pe nai, Paapa.

“Morî pe man, Paapa”, taapai'nîkon man!

Anna nînama amîrî.

Meruntî pu'kuru amîrî Paapa, anna yepotorî.

Mîrîrî warantî taa pî' ko'manpai'nîkon ipatikarî, tî'napanse pra.

Inna mîrîrî warantî nîsi

—ta'pî to'ya.

¹³ Mîrîrîya tiwin ipikkukon yonpaya uyekaranmapo'pî: —Anî'kan see insamoro aimutunkon to' pon? O'non patapai to' ii'sa' mîrîrî? —kai'ma.

¹⁴ —Inna pa'ye, Uyepotorî. To' epu'tîuya pra wai. Amîrîya neken to' epu'tî —ta'pîuya.

Mîrîrî ye'nen ta'pîuya upî': —Insamoro wani' manni'kan kure'nan e'taruma'tînto' kore'tapainonkon pe. Tarîpai insamoro e'pîika'tîsa' mîrîrî winîpai. Morî pe to' e'ronasa', tîponkon ronasa' to'ya aimutun pe, carneiro mîni ke. Imakui'pî to' nîkupî'pî mo'kasai'ya wani'pî.

¹⁵ Mîrîrî ye'nen carneiro yaponse' ereutanto' rawîrî satippe to' wani' mîrîrî.

Moropai inkamoroya epîremanto' yewî' ta si'ma yapurî ko'mannîpî'pî wei kaisarî moropai ewaron kaisarî.

Mîrîrî ye'nen mîkîrî taponse' pona eereutasa' manni' ya',

to' koneka ko'mannîpî,

to' yarakkîrî tîwanî ye'nen.

¹⁶ Míriri ye'nen inkamoroya iní'ri emi'nan epu'ti pepín.

Moropai iní'ri tuna aninnípai to' wani' pepín.

Moropai iní'ri a'ne' pe wei epu'ti to'ya pepín.

Weiya to' yeki'ka pepín iní'ri.

¹⁷ Maasa pra mîikírî carneiro,

ereutanto' kore'ta wani' manni',

mîikírî ko'mami' to' esa' pe.

Moropai mîikírîya to' pinunpa,

to' yari'ya tîwarîri teepa'kasen

ipatikaron ko'mannîto' tuna ení'se.

Moropai Paapaya inkamoro yenu ya'mananîpi

to' karawato' winîpai.

Míriri típo iní'ri to' karau pepín

—ta'piya upi'.

8

Asakí'ne Mia' Pona Tîimo'tai'no Kaareta Yapi'to'

¹ Asakí'ne mia' pona tîimo'tai'non yonparî'pi tiwinano'pi yarakkamo carneiroya yai, tamí'nawíron atí'napami'pi ka' po. Tiwin hora yonpa wani'pi moo, i' awe'kupí nímikí pi' tamí'nawíronkon ko'mami'pi.

² Míririya inseriyami' era'ma'piuya asakí'ne mia' pona tîimo'tai'níkon Paapa rawírî to' wani'pi satippe. Inkamoroya asakí'ne mia' pona tîimo'tai'non te'nunpasen trombeta yapisi'pi tikaisari'níkon.

³ Moropai tiaron inseri iipi'pi. Mîikírî yenya' ouro konekasa' wani'pi, pisa warantí to' nípo'ti yense'. Moropai mararî pra a'pusin tíri'pi to'ya iipia, ipo'tító'peiya tamí'nawíronkon Paapa pemonkonoyami' epíremato' pokonpe. Moropai míriri rumaka'piya Paapa yapuríto'pe to' nípo'ti yaponse' ouro konekasa' pona, manni' ereutanto' rawírî tíwe'sen pona.

⁴ Moropai mîikírî inseri Paapa rawírî awani' manni', yenyapai míriri típo'tisen a'pusin ure'tírî enuku'pi ka' ekaya. Manni'kan Paapa pemonkonoyami' epíremato' pokonpe awani'pi. ⁵ Míriri ye'nen inseriya míriri ouro konekasa' pisa warantí yapisi'pi. Míriri yannîpi'piya, apo' míriri Paapa yapurí pe to' nípo'ti yaponse' po tíwe'sen ke. Moropai ka' po si'ma míriri yenumi'pi mîikírîya non pona. Míriri yenumsai'ya típo, mararî pra wara'napiyami' e'mopiti'pi. Moropai sisiuppan wani'pi mararî pra. Moropai pata eserentíkí'ma'pi mararî pra.

To' Ne'nunpa Trombetakon

⁶ Míriri pe ri inkamoro inseriyami' asakí'ne mia' pona tîimo'tai'nonkon ekoneka'pi trombeta ye'nunpakonpa kai'ma.

⁷ Míririya e'mai'non inseriya trombeta ye'nunpa'pi. Moropai ye'nunpasai'ya típo, apo' moropai kono' rona'pi tí'kon pe. Míriri wani'pi mín pokonpe atai'me'pi pe. Míriri e'soroka'pi non pona. Míririya arakkita pairi yonpa pata po tíwe'sen yarannîpi'pi. Yeikon yarannîpi'piya. Moropai tamí'nawírî parí'kon enenankon yarannîpi'piya.

⁸ Moropai tiaron inseriya trombeta ye'nunpa'pi. Míririya wí' taransen warainon wani'pi. Moropai míriri yenumi'pi to'ya kure'nan pírana ka. Míriri yenumsa' to'ya típo, arakkita pairi yonpa pírana ena'pi mín pe. ⁹ Míriri ye'nen míriri tuna katawonkon o'ma'kon e'ti'ka'pi arakkita pairi yonpa. Moropai arakkita pairi yonpa tuna poro tíwe'sanon apo'yenkon arami'pi, to' e'ti'ka'pi tamí'nawírî.

¹⁰ Moropai to' eseuríno inseriya trombeta ye'nunpa'pi. Míririya kure'nan kaiwano'ya apo' yapi'sa' taaramípa warainon ena'pi ka' poi iren ka' arakkita pairi yonpa. Moropai tuna yeutta eepa'kato' ka eena'pi. ¹¹ Míriri kaiwano' ena'pi ese' wani'pi mai' pe. Míriri ye'nen arakkita pairi yonpa tuna ena'pi mai' pe. Míriri ye'nen tu'ke pemonkonyami' e'ti'ka'pi, míriri tuna tení'se.

¹² Moropai to' saakírîrîno inseriya trombeta ye'nunpa'pi. Moropai míririya arakkita pairi yonpa wei moropai kapoi moropai kaiwano' yi'nîpi'pi. Míriri ye'nen arakkita pairi yonpa a'ka pe awe'to' esi'nîpi'pi. A'ka pe pra awani'pi wei arakkita pairi yonpa. Moropai ewaron arakkita pairi yonpa aako'mami'pi, a'ka pe pra.

¹³ Míriri típo era'ma'piuya toron kure'nan kuwanu awainunsa' wani'pi kawíne ka'ra'ta. Moropai meruntí ke eeseuríma'pi. Mîikírîya ta'pí: —Tamí'nawíronkon pemonkonyami' non po tíko'mansenon, eeseka'nunkakon pe naatí. “Ekenne” taaya'níkon pe naatí. Te'nunpasen trombeta ye'nunpa inseriyami' yonparí'san, eseuríwí'nankonya etaya'níkon ya yai, “ekenne” taaya'níkon pe naatí.

9

¹ Moropai mia'taikinon inseriya tiwayi trombeta ye'nunpa'pi. Mirirya kaiwano', manni' non pona ena'pi ka' poi era'ma'piuya. Mii'kirya nari' itu'nakan yettapuru yarakkanmokato' yapisi'pi. ² Moropai mii'kirya miriri' itu'nakan yettapurika'pi. Miriri' yapai ure'ti epa'ka'pi marari' pra kure'nan apo' tirukasa' ure'sin waranti. Miriri' ure'sinya wei moropai pata ewaronpanni'pi ewaron pe. ³ Miriri' ure'ti kore'ta wa'napi'yami' epa'ka'pi marari' pra. Inkamoro e'soroka'pi non pona. Moropai inkamoro wani'pi eki'katonkon pe, mari'tiya eki'kansa' waranti ne'ne' pe. ⁴ Inkamoro pi' ta'pi to'ya, pari' moropai yeikon taruma'ti to'ya namai. Moropai tiaron taro'tasen taruma'ti to'ya namai. Tiise pemonkonyami' neken taruma'tito'pe to'ya, manni'kan Paapa neki'ka'san pepin to' yepin pi', inkamoro taruma'tito'pe to'ya. ⁵ Moropai ta'pi to'ya, inkamoro pemonkonyami' ti'ka kairayami'ya namai. Tiise to' taruma'tito'pe to'ya neken. Mia'taikin kapoi kaisari inkamoroya ne'ne' epu'to'pe mari'tiya yeki'kansa' kaisari. ⁶ Miriri' yai tiwe'taruma'tikon kapoi pi' inkamoro wani isa'mantapai miriri' wenai. Tiise to' sa'manta pepin tiwin kin. Maasa pra sa'mantanto' epe to' piapai, to' wiya eserike pra.

⁷ Inkamoro wa'napi'yami' wani'pi kawareyami' waranti, teepikonpa ekoneka'san waranti. Inkamoro pu'paikon po wani'pi aro' pe ouro konekasa' warainonkon. Moropai inkamoro yenpata wani'pi warayo' yenpatakon waranti. ⁸ Moropai to' pu'pai si'po wani'pi wiri' pu'pai waranti. Moropai inkamoro yee wani'pi kaikusi yeekon waranti. ⁹ Moropai inkamoro rippo'ta pon to' e'napontito' teyatkon namai wani'pi sa'man ferro waranti. Moropai inkamoro yapi'sa' e'nato' wani'pi mararon pepin kawareyami'ya tararan yeku'nasa' teeka'tunsen epli tuutikonya e'nato' waranti. ¹⁰ Moropai inkamoro yauki pi' to' yekikon wani'pi mari'ti yeki' waranti. Miriri' taukikon pi' wani' manni' tekikon ke pemonkonyami' yeki'ka to'ya e'pai awani mia'taikin kapoi kaisari. ¹¹ Inkamoro wani'pi tesa'kon ke mii'kir to' esa'ya to' ko'manni'pi. Mii'kir wani'pi inseri pe, Makui poitiri pe, manni' nari' itu'nakan ko'manni'nen pe tiwe'sen. Mii'kir ese' wani'pi hebraico maimu pe Abadom kai'ma. Moropai Grego pe awani'pi Apoliom kai'ma. Taruma'titon taato' miriri'.

¹² E'mai'non e'taruma'tinto' esuwa'kasa' man. Tiise miriri' tupo in'i'ri panpi' asaki'ne ite'ka itentainon e'taruma'tinto' iipi pe man kure'nan.

¹³ Moropai miriri' tupo, tiwin mia' pona tiimo'tai'nonya trombeta ye'nunpa'pi. Mirirya mai eta'piuya saakiriron iretikon winipai tiwinan maimu. Manni'kan miriri' Paapa yawiri tiwe'sen to' nipo'ti yaponse' ouro konekasa' winipai. ¹⁴ Miriri' maiya ta'pi tiwin mia' pona tiimo'tai'non inseri pi', mii'kir trombeta yarakkiri awani manni' pi': —Inkamoro saakirironkon inseriyami' rumakaki ewa'tisa' pe to' wani' mannan. Miriri' kure'nan iren Eufrates pia to' wani' mannan —ta'piuya. ¹⁵ Miriri' ye'nen inkamoro inseriyami' saakirironkon rumaka'pi to'ya. Inkamoro wani'pi ekoneka'san pe miriri' horari yai, moropai miriri' Paapaya iku'ne'tisa' weiyu yai, moropai miriri' kono' pi' teepikonpa. Arakkita pairi yonpa pemonkonyami' ti'kakonpa kai'ma. ¹⁶ Moropai to' pemonkonyami' iipi eta'piuya. Inkamoro wani'pi eseuwarapo 200 milhoes kaisari kawareponkon, mararon pepin.

¹⁷ Moropai kawareyami' era'ma'piuya. Moropai inkamoro ponkon era'ma'piuya. Inkamoro rippo'ta ya'san iwa'to' wani'pi suuyu pe, apo' waranti. Moropai awani'pi rora pe niri, ti' safira itese' waranti. Moropai enkai'mu'ne awani'pi, enxofre waranti. Moropai kawareyami' pu'pai wani'pi nari' pe, kaikusi, leao pu'pai waranti. Inkamoro mata yapai apo' epa'kapiti'pi. Moropai ure'ti epa'ka'pi. Moropai enxofre epa'ka'pi. ¹⁸ Miriri' eseurwi'nan e'kupi'pi e'taruma'tinto'ya pemonkonyami' ti'ka'pi. Arakkita pairi yonpa to' wi'piuya. Apo'ya moropai ure'tiya moropai enxofreya kawareyami' mata yapai teepa'kasenya. ¹⁹ Inkamoro kawareyami' meruntiri wani'pi to' mata ya, moropai to' yauki pi'. Inkamoro yauki wani'pi ikiyami' waranti tupo'pai ke. Miriri' ye'nen pemonkonyami' yeparanti'pi to'ya miriri' ke.

²⁰ Tiise isa'manta'san pepin pemonkonyami' yonpari'sanya imakui'pi ku'to' tiuya'nikon rumaka pra to' wani'pi. Makui poitirironon yapuri pi' to' ko'mami'pi. Moropai mia' ke ikonekasa' bronze pe, moropai yei konekasa' pemonkon waranti tenu ke, tiise era'manen pepin. Tipana kenan tiise etanen pepin, moropai ti'pu kenan tiise asakoi pepin yapuri'pi to'ya. ²¹ Moropai imakui'pi tinkupi'pikon pi' tiwenpenatai tesorukon mo'tanipi to'ya pra to' wani'pi. Pemonkonyami' wi'pi tiuya'nikon wenai to' enpenata pin. Moropai pia'san pe tiwe'to'kon rumaka to'ya pra to' wani'pi. Moropai se' tapairi wiri'sanyami' yarakkiri tiwe'to'kon rumaka to'ya pin. Moropai ama'ye' pe tiwe'to'kon rumaka to'ya pra niri to' wani'pi.

10

¹ Mířriri típo tiaron inseri merunti auti era'ma'piuya ka' poi. Miikiri e'wontisa' wani'pi katupuru ke, aimutun pe tiponya wani waranti. Moropai miikiri pu'pai yepoi merenmere' wani'pi. Moropai itenpata wani'pi inke' pe, wei waranti. Moropai i'si ye'pi wani'pi apo' e'trukasa' kakisiya esera'ma waranti. ² Miikiri yenya' kaareta si'mirikki yarakkanmokasa' wani'pi. Moropai miikiriya ti'pu merunti winon tuisa' wani'pi pirana pona. Moropai kamai' winon i'pu wani'pi non pona. ³ Moropai miikiri entaime'pi merunti ke. Kaikusi, leao etun waranti. Miikiri entaimesa' típo, asaki'ne mia' pona tiimo'tai'nikon wara'napiyamí' e'tirinka'pi, imaimu yuuku'pi to'ya. ⁴ Inkamoro eseurima'pi. To' eseurimato' menukayu míriri teuren, tiise mai eta'piuya ka' winipainon. Ta'piuya upi': —Míriri konekaki timenukai pra. Í' taa inkamoro asaki'ne mia' pona tiimo'tai'nikon wara'napiyamí'ya, manni' ki'menukai —ta'piuya.

⁵ Moropai miikiri inseri satippe pirana po moropai non po unera'ma'piya merunti winon tenya yanumi'pi ka' ekaya. ⁶ Moropai innape miikiri eseurima'pi Paapa ipatikari tiiko'mansen ese' pi', manni' tamí'nawiron konekatipon, ka' moropai pata moropai tuna moropai tamí'nawiron patapon konekatipon ese' pi'. Miikiri inseriya ta'pi: —Iní'ri tiko'man pe aako'mami pra man —ta'piuya. ⁷ Í' pensa asaki'ne mia' pona'no ite'ka inseriya trombeta ye'nunpa yai, í' kai'ma taasa' tiuya manni' yawiri ikupi Paapaya pe man, manni' ani' nepu'ti pepin. Pena í' kai'ma ta'pi tiuya yawiri, tipoitirinton penaronkon profetayami' nuri'ti pi' taasa' tiuya yawiri ikupiya pe man.

⁸ Míriri mai uneta'pi wani'pi ka' winipainon pe. Eeseurima'pi iní'ri uyarakkiri. Ta'piuya upi': —Atiki moropai miikiri inseri pirana po ti'pu tuisa'ya manni', moropai non po i'pu wani manni', yenya' kaareta yarakkanmokasa' pe wani manni' yapi'ta —ta'piuya.

⁹ Míriri ye'nen uuti'pi moropai míriri kaareta esati'piuya ipi'. Miikiriya ta'pi upi': —Maa, siriri kaareta yapi'ki moropai ya'ki. Siriri yakuya ya, yenko'masa'ya pe aro'ta ya, so'ri ke ikupiya. Tiise anta ya' awani ya, a'ki'ku pe pu'kuru awani, wan waranti —ta'piuya. ¹⁰ Moropai míriri kaareta si'mirikki yapisí'piuya miikiri inseri yenya pai. Moropai míriri yakupiuya. Unta ya' awani tanne, a'ki'ku pe awani'pi wan waranti. Tiise míriri kaareta yenko'masau'ya típo, uro'ta ya' so'ri ke awani'pi. ¹¹ Míriri ye'nen upi' ta'piya: —Taripai iní'ri í' kupi Paapaya pe man ekaremekiya e'pai man arinikon pemonkonyami' pi', tamí'nawironkon pata ponkon pi', manni'kan tu'kan mai ku'nenan tepu'se pra pemonkonyami' pi', moropai ipikkukon pata esanon reiyami' pi' ekaremekiya e'pai man —ta'piuya.

11

Asaki'nankon Paapa Maimu Ekareme'nen

¹ Moropai míriri típo í' ku'ne'tito' yapisi'piuya, kusan yei warainon. Moropai ta'pi to'ya upi': —E'mi'sa'kakí moropai epiremanto' yewi' ku'ne'tipi'ki. Moropai Paapa yapuri tiuya'nikon pe to' nipo'ti yaponse' ku'ne'tiki. Moropai epiremanto' yewi' ta teepiremasanon nuri ku'ne'tiki. ² Tiise poro po wini tiwe'sen ki'ku'ne'ti. Maasa pra míriri wani Judeuyami' pepin erepanto' pata'se' pe. Inkamoro ya mori pu'kuru cidade taruma'ti pe man eseuwarapo 42 kapoi kaisari. ³ Míriri yai asaki'ne kaisari upi' teeseurimasanon yarimauya pe man, saaku ya' teepontii teesewankono'masa'kon ekareme'to'pe to'ya to' kore'ta. Moropai inkamoro ya Paapa maimu ekaremeki kupi siriri eseuwarapo 1.260 wei kaisari to' pi' —ta'piuya upi'.

⁴ Inkamoro asaki'nankon upi' teeseurimasanon wani manni' yei, oliveira ye' asaki'nan waranti. „Manni'kan pi' Paapa maimu ekareme'nen Zacarias nuri'ti nekaremeki'pl., Moropai asaki'nan apo' yaponse' waranti to' wani, manni'kan satippe Uyepotori, pata ponkon ko'manni'nen rawiri tiwe'sanon. ⁵ Inkamoro anti'kapai ani'kan wani ya, inkamoro mata yapai apo' epa'ka, moropai míriri ke teyatonkon ti'ka to'ya. Míriri waranti ani'kan wani ya to' taruma'ti yu'se, inkamoro, to' taruma'tinenan e'ti'ka pe man. ⁶ Maasa pra inkamoro pia merunti wani. Míriri to' maimu pe kono' rena eserike pra awani ka' poi, Paapa maimu ekaremeki pi' to' ko'mami pikiri kono' rena pepin. Moropai inkamoro pia merunti wani, to' maimu pe min pe tuna yanikon enato'pe. Moropai inkamoro pia merunti wani, timaimukon ke, tu'ke si'ta e'taruma'tinto' ii'to'pe non pona, itu'se tiwanikon pikiri.

⁷ Í' pensa inkamoro asaki'nankonya Paapa maimu ekaremeki tiuya'nikon yaretí'ka yai, itu'nakan nari' ya' tiwe'sen o'ma' iipi pe man. Moropai eeseya'nama to' yarakkiri. Moropai miikiri o'ma'ya inkamoro ti'ka pe man. ⁸ Moropai inkamoro esa'ri'pi ko'mami pe man e'ma ta kure'nan cidade po. O'non pata to' yepotori pokapiti'pi to'ya manni' cidade po. Míriri cidade esati to'ya manni' imakui'pi kupi'pi to'ya pata'pi Sodoma moropai Egito waranti, imakui'pi pe awani ye'nen. ⁹ Míriri yai tamí'nawiron patakon ponkonya to' esa'ri'pi era'ma ko'manni'pi pe man eseuríwi'ne wei arakkita pairi kaisari. Ani'ya to' esa'ri'pi yu'na'ti tiri to'ya pepin míriri yai. ¹⁰ Míriri kupi to'ya pi' tamí'nawiron pata ponkon pemonkonyami'

wani taatausinpai, marari pra inkamoro sa'mantasa' ye'nen. Marari pra taatausinpai, tiaronkon pia i' ri tiri to'ya epe'mira. Maasa pra inkamoro asaki'nankon profetayami', pemonkonyami' yewankono'matiponkon atareti'kasa' ye'nen, to' atausinpa pe man.

¹¹ Tiise miriri tupo, eseurwi'ne wei arakkita pairi kaisari tiise, inkamoro yettapusin ton iipi'pi Paapa winipai, iniri enen to' e'to'pe. Miriri ye'nen inkamoro e'mi'sa'ka'pi iniri. Moropai era'masa' tami'nawironkonya yai, kure'ne eranne' pe to' ena'pi. ¹² Moropai inkamoro asaki'nankon profetayami'ya mai eta'pi ka' winipainon. Ta'pi maiya: —Enu'ti tariwaya —kai'ma mai eseurima'pi. Moropai teera'makon teyatankonya tanne, inkamoro profetayami' enuku'pi katupuru po ka' pona.

¹³ Miriri pe ri kure'ne pata eserentiki'ma'pi. Miririya iwaikkatoi pe cidade yanka'pi. Miriri cidade ponkon isa'manta'san wani'pi eseuwarapo 7.000 kaisari pemonkonyami'. Miriri e'kup'i era'masa' tiuya'nikon pe, to' yonpari'san e'nimi'sanya Paapa ka' pon yapuri'pi, ipikku pe awe'to' wenai.

¹⁴ Siriri itakon ite'karon e'taruma'tinto' esuwa'kasa' man. Tiise era'mati maasa iten-tainon, iteseurino ite'ka iipi pe man ka'ne' pe, tiiko'manse pra.

To' Asaki'nen Mia' Pona Tiimo'tai'no Trombeta

¹⁵ To' yonpari'pi inseriya asaki'neno mia' pona tiimo'tai'no trombeta ye'nunpa'pi. Moropai tu'kankon maimu wani'pi ka' po, merunti ke pu'kuru. Taapiti'pi maiya:

—Tari'pai Uyepotorikon Paapa pia

merunti pu'kuru man,

tami'nawironkon pemonkonyami' ko'manni'nen pe,

moropai inmenka'pi Cristo pia niri.

Inkamoro esa' pe aako'mami ipatikari,

iki'pi ton pra

—ta'piya. ¹⁶ Miriri taa to'ya tanne, inkamoro ipikkukon eseuwaraponkon 24 kaisaronkon Paapa rawiri taponse'kon pona ereuta'san, inkamoro e'sekunka'pi tese'mukon pona, moropai itenpatakonnenuki'pi non pona. Moropai inkamoroya Paapa yapuri'pi. ¹⁷ Ta'pi to'ya:

Anna yepotori Paapa,

merunti pu'kuru tami'nawiron yentainon amiri.

Ipatikari tiiko'mansen amiri.

Moropai pena esi'pi,

siriripe niri aako'mami.

“Mori pe pu'kuru man”, taa annaya api.

Maasa pra merunti ke pu'kuru awe'to' ke,

tami'nawironkon esa' pe eenasa' ye'nen,

ayapuri annaya, Paapa.

¹⁸ Innape aku'nenan pepin,

inkamoro ekore'masa' ko'mami marari pra,

maasa pra inkamoro taruma'tito'ya erepansa' ye'nen.

Isa'manta'san yenunto'ya weiyu erepansa' man.

Moropai apemonkonoyami', innape akupitiponkon penaronkon

profetayami' ye'maya weiyu erepansa' man.

Moropai tami'nawironkon ayapurinenan,

moropai tami'nawironkon innape aku'nenan anama tiuya'nikon ye'nen,

manni'kan ipikkukon, moropai ipikkukon pepin ye'maya,

to' nikupi'pi wenai miriri yai.

Tiise manni'kan non ponkon ma'tanipitiponkon

taruma'tito'ya weiyu erepansa' siriri

ta'pi to'ya.

¹⁹ Miriri tupo Paapa yapuri yewi' esettapuruka'pi, ka' po awani manni'. Moropai ita tiwe'sen, Paapa yarakkiri esetanto' imaimu yense' manni', miriri esera'ma'pi, esettapurikasa' tanne. Miririya marari pra sisiupan wani'pi. Tirin tirinpan wani'pi marari pra. Moropai wara'napiyami' wani'pi. Moropai pata eserentiki'ma'pi. Moropai marari pra kono' rena'pi ti'kon pe.

12

Wiri' Moropai O'ma'

¹ Miriri yai kure'nan ani' nepu'ti pepin tera'masen ton esenpo'pi ka' po. Miikiri wani'pi wiri' pe. Miikiri eponti'pi wei ya'. Miikiri puu yo'koi kapoi wani'pi. Moropai miikiri pu'pai po aro' wani'pi, kaiwano'yami' ke, asaki'ne pu' pona tiimo'tai kaisari. ² Miikiri wani'pi more

yan pe. Mírírí ye'nen awentaimepítí ko'mannípí'pí ne'ne' more waní'pí, tînre yenpo tíuya yai. ³ Moropai tiaron tera'masen ton esenpo'pí ka' po, o'ma' itese' dragão, kure'nan kuratu warainon. Míikírí waní'pí suuyu pe. Míikírí pu'pai waní'pí asakí'ne mia' pona tîmo'tai kaisarí. Moropai iretí waní'pí mia' tamí'nawírí kaisarí. Moropai míikírí pu'pai po nírí aro' waní'pí, inke' pe ipu'paikon kaisarí. ⁴ Míikíríya tauki ke arakkita pairí yonpa sirikkíyamí' woroka'pí ka' poi. Inkamoro soroka'piya non pona. Moropai míikírí emí'pamí'pí wírí' rawírí í' pensa tînre yenpo wírí'ya ya, yanípa kai'ma. ⁵ Moropai wírí'ya tînre yenpo'pí warayo' pe. Míikíríya tamí'nawíronkon ko'mannípí pe man meruntí ke, mírírí tenya' awaní manni', sa'man ferro yarakkírí si'ma. Nari' pe awaní pe man. Tíise míikírí mo'ka'pí Paapaya moropai yari'piya tîpia. Moropai taponse' pona itírí'piya. ⁶ Moropai míikírí wírí' epe'pí o'non pata pemonkon ton pín ya'. Míikírí pata'se' ton konekasa' Paapaya, miarí aako'manto'pe. Miarí Paapaya míikírí ko'mannípí eseuwarapo 1.260 wei kaisarí.

⁷ Mírírí típo to' epí'pí ka' po. Inseríyamí' esa' Míguel epí'pí tiaronkon inseríyamí' pokonpe si'ma, míikírí dragão yarakkírí. Moropai míikírí dragão epí'pí yarakkírí mararí pra, tîpemonkonoyamí' pokonpe si'ma. ⁸ Tíise míikírí dragão yentai to' waní'pí. Mírírí ye'nen dragão moropai inseríyamí', ipemonkonoyamí' ko'mamí eserike pra awaní'pí ka' po, to' ma're tîwaníkon ye'nen. ⁹ Mírírí ye'nen míikírí kure'nan dragão yenumí'pí to'ya poro pona. Manní' míikírí penaro' íkí, makui, seru'ye' tamí'nawíronkon yenku'tí pí' tîiko'mansen míikírí. Míikírí yenumí'pí to'ya non pona. Moropai ipemonkonoyamí' nírí yenumí'pí to'ya yarakkírí.

¹⁰ Mírírí típo mai eta'piya meruntí ke ka' winípai. Ta'piya:

—Tarípai Paapa winípai e'piika'tinto' erepansa' man!

Moropai Paapaya í' kai'ma tîmeruntíri,

moropai í' kai'ma tamí'nawíronkon ko'manní'nen pe tîwe'to' yenposai'ya man.

Moropai í' kai'ma inmenka'pí,

Cristoya tamí'nawíronkon ko'mannípí tîmaimu pe,

manní' yenposai'ya man.

Maasa pra manni'kan uyonpakon pokonoma pí' tîiko'mansen

Paapa pí' wei kaisarí moropai ewaron kaisarí,

míikírí yenumí'pí to'ya man ka' poi non pona.

¹¹ Mírírí ye'nen uyonpakon ena'pí míikírí yentai, carneiro mîní wenai.

Maasa pra aasa'manta'pí inkamoro ton pe.

Moropai mírírí pí' to' eseuríma ko'mannípí'pí,

tísa'mantato'kon tînamai pra.

¹² Mírírí ye'nen taatausinpai e'tí,

innape Paapa yapurínenan, tamí'nawíronkon ka' po to' waní manni'kan.

Tíise non ponkon, amírí'nikon atausinpa pepín.

Maasa pra awe'taruma'tíkon pe naatí,

moropai tamí'nawíronkon tuna kawonkon nírí.

Maasa pra Makui erepansa' man amírí'nikon kore'ta.

Míikírí ekore'masa' man mararí pra,

maasa pra mararí neken non po tîiko'manto' epu'tí tíuya ye'nen.

¹³ Non pona tenunsa' to'ya epu'tí tíuya pe, dragãoya míikírí wírí', warayo' pe tînre yepotípon pokonoma pia'tí'pí. Moropai iwenairí attí'pí yapísípa kai'ma. ¹⁴ Tíise míikírí wírí'ya asakí'ne tapi'sa' ton yapísí'pí, kure'nan kuwanu yapí'sa' warainon, awainumípa tîpata'se' pe Paapa níkoneka ya', o'non pata pemonkon ton pín ya'. Míikírí ko'mannípí Paapaya miarí, eseuríwi'ne kono' arakkita pairí kaisarí, mírírí warapo kono' kaisarí míikírí íkí, makuíya ipokonoma namai. ¹⁵ Mírírí ye'nen míikírí íkíya tuna kamo'pí tînta yapai kure'ne iren warantí, míikírí wírí' ye'ma'pí pí' mírírí tunaya yaato'pe kai'ma. ¹⁶ Tíise nonya míikírí wírí' píika'tí'pí. Non esenkaramo'pí, moropai mírírí tuna, dragão mata yapai teepa'kasen tuna yenko'ma'piya. ¹⁷ Míríríya míikírí wírí' pí' dragão ekore'ma'pí mararí pra. Mírírí ye'nen ipayanyamí' rí'san pí' teese'ma kupí'pí dragãoya, manni'kan Paapa maimu yawírí tîwe'sanon, yairon Jesus nekaremekí'pí yawírí tîwe'sanon pí'.

¹⁸ Moropai mírírí típo, míikírí dragão waní'pí satippe kasapan po, pírana ena po.

13

Asakí'nankon O'ma'kon

¹ Moropai mírírí típo, kure'nan tuna katapai o'ma' eseuca era'ma'piya. Míikírí retí waní'pí mia' tamí'nawírí kaisarí. Moropai ipu'pai waní'pí asakí'ne mia' pona tîmo'tai kaisarí. Moropai iretíkon kaisarí tiwin pí' tíise aro' pe waní'pí, rei pe. Moropai ipu'pai

pi' awe'menukasa' wani'pi Paapa pe tiwani pi' teeseurimasen, seru'ye' pe. ² Miikiri o'ma' unera'ma'pi wani'pi kaikusi waranti araremene. Miikiri puukon wani'pi inonkon pe, tiaron o'ma' urso puu waranti. Moropai miikiri mata wani'pi leao mata waranti. Miikiri pia dragaoya timeruntiri tiri'pi. Moropai taponse' pona eereutato'pe ikupi'piya. Moropai tami'nawiri timaimu pe i' ku'to'peiya ikupi'ya. ³ Tiwin miikiri o'ma' pu'pai yonpa wani'pi ereki' pe aasa'mantato' teuren. Tiise aasa'manta pra, ereki' pe tiwe'sen esepi'tisa' wani'pi. Miikiri esepi'tisa' era'ma'pi tami'nawironkon siriri nonponkonya. Miriri pi' to' esenumenka'pi marari pra teesewankono'mai. Moropai miikiri o'ma' wenairi to' witi pia'ti'pi. ⁴ Moropai dragao yapuri'pi tami'nawironkonya, maasa pra tami'nawiri timaimu pe i' ku'to'pe o'ma'ya timeruntiri tiisai'ya ye'nen. Moropai miikiri o'ma' yapuri'pi niri to'ya. Ta'pi to'ya: —Ani' moro nai merunti pu'kuru miseri o'ma' warainon? Ani' moro nai yarakkiri eeseya'nama ton, merunti pu'kuru itentainon? —ta'pi to'ya.

⁵ Moropai miikiri o'ma' pia timeruntiri ton e'tisa' wani'pi, taatapuri'pa Paapa pe tiwe'ku'se. Miriri ye'ka timaimu pe imaku'pi kupi'pi aako'mami eseuwarapo 42 kapoi kaisari neken. ⁶ Miikiri eseurima pia'ti'pi imaku'pi pe Paapa winiki moropai Paapa ese' winiki, moropai Paapa pata, o'non pata aako'mantato' winiki seru'ye' pe eseurima pia'ti'pi. Moropai tami'nawironkon ka' po tiiko'mansenon winiki imaku'pi pe eseurima pia'ti'pi. ⁷ Merunti pu'kuru yapisi'piya, timaimu wenai tami'nawironkon Paapa pemonkonyami' yarakkiri teepipa, moropai to' yentai teenapa. Moropai tami'nawironkon pemonkonyami' esa' pe e'tiri'pi iipia. Manni'kan tami'nawironkon pata ponkon, si'ta mai ku'nenan, manni'kan pemonkonyami' tepu'se pra, tami'nawironkon esa' pe eena'pi. ⁸ Tami'nawironkon tari non po tiiko'mansenonyami' miikiri yapuri' pe man. Manni'kan ko'mannito' kaareta po itese' ton pinonya yapuri' pe man. Manni' kaareta esa' wani' carneiro pe. Miikiri wani' aasa' mantaton pe pena, maasa pata koneka pra tiise.

⁹ Miriri ye'nen tauya api'nikon siriri anetapai awanikon ya, etaki mori pe.

¹⁰ Ani' yarakkamo to'ya ya,

miikiri yarakkamo to'ya e'pai awani miriri.

Moropai ani' wii to'ya ya kasupara ke,

miikiri sa'manta e'pai man kasupara kamo pe.

Miriri ye'nen miriri yapitanipiya' nikon yuwati. Paapa pemonkono pe awanikon wenai, yairi awanikon yuwati.

¹¹ Moropai miriri tipo tiaron o'ma' e'mi'sa'ka era'ma'piuya non poi. Miikiri reti wani'pi asak'ne carneiro reti waranti awani'pi. Tiise miikiri maimu wani'pi dragao maimu waranti. ¹² Miikiriya tami'nawiri e'mai'non o'ma' meruntiri yapuri'pi miriri yai. Miikiriya tami'nawironkon pemonkonyami' pi' ta'pi pata ponkon pi'. Miikiri e'mai'non o'ma' yapurito'pe to'ya ikupi'piya, manni' aasa'mantato' ereki' tiwe'to' yapai o'ma' esepi'ti'pi yapurito'pe to'ya. ¹³ Kure'ne ani' nikupi' eserikan pepin kupi'pi itakon ite'karon o'ma'ya. Miikiriya kure'nan apo'ena emapu'ti'pi ka' poi siriri non pona, era'ma' tami'nawironkon pemonkonyami'ya tanne. Miriri pi' to' esi'nipi'pi marari pra. ¹⁴ Miriri wenai tami'nawironkon pemonkonyami' siriri non po tiiko'mansenon yenku'ti'piya, miikiri e'mai'non o'ma' ton pe. Moropai miikiri itakon ite'karon o'ma'ya ta'pi tami'nawironkon siriri pata ponkonya tinapurikon ton konekato'pe kai'ma, manni' ereki' pe esi'pi tiise aasa'manta pra esi'pi waranti. ¹⁵ Miikiri itakon ite'karon o'ma'ya merunti yapi'sa' tiuya ke, miriri to' nikoneka'pi, tinapurikon pi' miriri puuma'pi, enen awe'to'pe, moropai eseurimato'pe. Moropai miikiriya manni'kan innape tapurinenan pepin ti'kato'pe kai'ma tami'nawiri, ikupi'piya. ¹⁶ Moropai miikiriya tami'nawironkon pemonkonyami'ya tenyakon merunti winon pi' moropai tepinkon pi' eesera'ma ton yeki'kato'pe ta'pi. Pemonkonyami' ipikkukon pi' moropai miipankon pepin pi', moropai yemanne ke'kon pi' niri, moropai i' ton pinon pi' niri, moropai to' poitiritonon pi', moropai to' poitiritonon pepin pi' ta'piya, itu'se pra to' tiise to' teka'nunkai. ¹⁷ Maasa pra ani'ya i' yenna eserike pra awani'pi. Moropai ani' e'repa eserike pra awani'pi, miriri tera'masen ton pra si'ma tenyakon pi' moropai tepinkon pi'. Miriri wani'pi miikiri o'ma' ese' pe. Moropai itese' ku'ne'tito'pe awani'pi.

¹⁸ Miriri epu'to'pe, kure'ne epu'nen pe e'ni'yu'se awani' miriri. Ani' wani'ya, pakko pe pra epu'nen pe, o'ma' ese' ku'ne'tinen pe awani'ya, miikiriya iku'ne'ti. Maasa pra miriri wani' pemonkon ese' pe. Miriri iku'ne'tito' wani' eseuwarapo 666 kaisari awani.

14

E'pika'ti'san Eserenkato'

¹ Miriri tipo carneiro era'ma'piuya satippe o'non pata epiremanto' yewi' konekasa' to'ya manni' wi' po itese' Sião. Miikiri yarakkiri eseuwaraponkon 144 mil kaisaronkon pemonkonyami' wani'pi. Miikiri ese' wani'pi moropai iyun ese' niri e'menukasa' wani'pi to'

yepin pí'. ² Mírírí yai ite'nato' ka' poinon eta'píuya kure'nan tuna kumasa' etun kaisarí awaní'pí. Moropai tírin taa wara'napiya warantí awaní'pí. It'e'nato' waní'pí níri manni' tísinarí harpa ye'nunpanen kaisarí it'e'nato' eta'píuya. ³ Mírírí yai inkamoro eseuwaraponkon 144 mil kaisaronkon waní'pí ereutanto' rawírí. Moropai manni'kan asakíronkon enenankon níri waní'pí. Moropai manni'kan eseuwaraponkon 24 kaisaronkon ipíkukon níri waní'pí. Inkamoro eserenka ko'manní'pí amanen eserenkanto' pí'. Maasa pra inkamoro waní Carneiro nenna'san pe tarí non po. Inkamoro neken esenupa e'pai awaní'pí mírírí eserenkanto' pí'. ⁴ Insamoro waní yaironkon pe pu'kuru tíwe'sanon pe. Maasa pra í' pensa wírí' yarakkírí esi'san pe pra to' waní. Tíise míkírí carneiro wenairí tuutísanon pe to' waní o'non poro atti ya. Inkamoro waní Carneiro nenna'san pe tiaronkon pemonkonyamí' kore'tapai. Moropai inkamoro waní e'píka'tí'san pe, Paapa pia to' nífiríton pe e'mai' pe moropai carneiro pia níri. ⁵ Inkamoro waní seru'ye' pe pra tíwe'sanon. Tíise to' waní yairon pe pu'kuru tíwe'sanon pe.

Eseuríwí'nankon Inseríyamí'ya Itekare Ekaremekí

⁶ Mírírí típo tiaron inserí awainunsa' era'ma'píuya kawíne. Míkíríya morí itekare, Paapa winípainon ipatíkaron yekare, ekaremekí'pí. Mírírí ekaremekí'píya tamí'nawíronkon pemonkonyamí' non po tílko'mansenenon pí'. Tamí'nawíron pata ponkon pí' tepu'se pra, sí'ta mai ku'nenan pí' ekaremekí'píya. ⁷ Míkíríya ta'pí meruntí ke pu'kuru: —Paapa namatí moropai ipíku pe Paapa e'to' pí' yapurítí. Maasa pra pemonkonyamí' yenunto' Paapaya weiyu erepansa' man. Mírírí ye'nen Paapa yapurítí manni' ka' moropai non konekatípon. Moropai pírana ton konekatípon moropai ya'mí yapai tuna epa'ka emapu'títípon yapurítí —ta'píya.

⁸ Moropai tiaron inserí wítí'pí e'mai'non ye'ma'pí pí'. Míkíríya ta'pí: —Kure'nan Babilónia itese' esenunsa' man. Iwuku enírí'pí tamí'nawíronkon pata ponkonya. Paapa piapai to' ataríma'pí mararí pra. Tínyo piapai se' tapairon wírí' wítí warantí inkamoro ataríma'pí Paapa piapai. Tarípai mírírí Babilónia ataretí'kasa' man —ta'píya.

⁹ Moropai tiaron inserí to' eseuríno wítí'pí míkírí ite'ma'pí pí' ití'pí wenairí. Míkíríya ta'pí meruntí ke pu'kuru: —Aní'ya o'ma' yapurí ya, moropai iwarantí mia' ke ikonekasa' yapurí ya, moropai tepin pí' imírí pe tíwanípa yapí'sa' ya mílwíni pra waní ya tenya pí' yapísíya ya, ¹⁰ míkíríya níri tamí'nawíron Paapa ekore'mato' yapísí. Manni' tense' ya' ini'kamo'pí teekore'mai. Tamí'nawíronkon mírírí warantí ikupítíponkonya e'taruma'tínto' yapísí kupí sírírí apo' ya', moropai enxofre ya' tímoronkon epu'tí to'ya moríkon inseríyamí' rawírí sí'ma moropai míkírí carneiro rawírí. ¹¹ Mírírí apo' ure'sin ko'mamí ipatíkarí eesi'nípí pepín. Mírírí kore'ta aní' erí'kapí pepín. Tíise aako'mamí wei ewaron inkamoro o'ma' moropai mia' ke ikonekasa' yapurínenan tíise ikore'ta, moropai manni'kan to' yepin pí' teesera'masen itese'. ¹² Mírírí yai yairí pu'kuru Paapa pemonkono ko'mamí e'pai waní yapítanípí pí'. Yairí Paapa maimu ku'nenan innape Jesus ku'nenan e'pai awaní yairí.

¹³ Moropai mai eta'píuya ka' poinon. Ta'píya: Sírírí menukákí: “Tarípai morí pe pu'kuru manni'kan Uyepotoríkon pemonkonoyamí' sa'manta innape ikupí'ma” —ta'píya.

—Inna seru' pepín —kai'ma yuuku'pí Morí Yekaton Wanníya. —Inkamoro erí'kapí tarípai teesenyaka'mato'kon winípai. Maasa pra inkamoroya teesenyaka'ma'píkon yepe'pí yarí kupí sírírí tarakkírí'níkon —ta'píya.

Emírí'pí Mo'ka To'ya

¹⁴ Moropai era'ma'píuya. Míríríya katupuru aimutun era'ma'píuya. Mírírí kore'ta pemonkon warainon ereutasa' era'ma'píuya. Míkírí pu'pai po aro' pe ikonekasa' ouro waní'pí. Moropai míkírí yenya' arroz ya'títo'pe iku'sa' ike' ipokasa' waní era'ma'píuya. ¹⁵ Moropai tiaron inserí epa'ka'pí epíremanto' yewí' tapai. Moropai awentaime'pí meruntí ke pu'kuru míkírí katupuru kore'ta ereuta'pí pí'. Ta'píya: —Mírírí ayenya manni' yapuríkí mírírí ya'tíkí aasírí ya'típai eenasa' man. Aasírí sírírí pata pon mo'kapai eenasa' man —ta'píya. ¹⁶ Moropai mírírí taasai'ya típo míkírí katupuru po ereuta'píya non pon ya'tí'pí mírírí tenya' manni' ke. Moropai imo'ka'píya.

¹⁷ Mírírí típo tiaron inserí epa'ka'pí epíremanto' yewí' tapai ka' poi. Moropai míkírí yenya' níri ike' pe ipokasa' waní'pí. ¹⁸ Mírírí típo tiaron inserí mírírí apo' esa' pe tíwe'sen epa'ka'pí Paapa yapurí pe to' nípo'tí yaponse' piapai. Míkírí entaime'pí meruntí ke pu'kuru. Míkírí inserí ike' pe ipokasa' itenya tíwe'sen pí'. Ta'píya: —Mírírí ayenya manni' ke mírírí uva yeperu yaponse' te'pokon ya'tíkí. Maasa pra aasírí tamí'nawírí uva yeperu emísa' man. ¹⁹ Mírírí ye'nen míkíríya uva ya'tí'pí tamí'nawírí sírírí non po. Moropai mírírí yenumí'píya kure'nan Paapa ekore'manto' yense' ya'. Mírírí uva yekku yasú'ka to'ya yense' warainon ya' yasú'kato'pe to'ya. ²⁰ Moropai mírírí uva yasú'ka'pí to'ya warantí manni'kan pemonkonyamí' e'tí'ka'pí cidade po pra. Mírírí itense' ya' mím waní'pí uva yekku warantí.

Eepa'ka'pî mararî pra. Esewarapo 300 quilómetros kaisarî mân eka'tunsa' ki'pî wani'pî. Moropai mai winîki awani'pî tiwin metro arakkita pairî kaisarî imairono wani'pî.

15

Inseriyami' Moropai Tiwinano'pî E'taruma'tînto'

¹ Mîrîrî tîpo tiaron kure'nan anî' nepu'tî pepîn tîwe'ku'sen era'ma'pîuya ka' po. Inkamoro wani'pî asakî'ne mia' pona tîmo'tai'nonkon inseriyami' e'taruma'tînto' yense' yarakkîrî tîwe'sanon pe. Mîrîrî wani'pî tiwinkano'pî Paapa ekore'mato' pe awani. Mîrîrî warantî tamî'nawîron Paapa ekore'mato' yaretî'kasa' wani'pî. ² Mîrîrî tîpo kure'nan tuna, pîrana era'ma'pîuya, pattîre warainon. Mîrîrî wani'pî apo' yarakkîrî yai'mesa' warantî. Moropai manni'kan o'ma' moropai iwarantî mia' ke ikonekasa' yentai yapurîtîponkon pepîn era'ma'pîuya. Manni'kan o'ma' ese' ku'ne'tîto' yarakkîronkon pepîn era'ma'pîuya. Inkamoro wani'pî satippe pîrana ena po, mîrîrî tuna awai'nan, pattîre warainon. Inkamoro yai tîpia'nikon Paapa nîrîrî'pî tîsinarîkon harpa ye'nunpa'pî. ³ Inkamoro yai Moisés nuri'tî, Paapa poitîrî yeremu kupî'pî. Moropai Carneiro erenkato' pî' to' eserenka'pî:

Paapa, anna yepotorî, amîrî wani

meruntî ke pu'kuru tamî'nawîron yentai tîwe'sen pe.

Î' kai'ma ipîkku pe pu'kuru awani ye'nen

kure'nan esenumenkato' ton ku'sa'ya, Paapa.

Moropai tamî'nawîronkon esa' pe tîwe'sen pe awani, Paapa.

Yairon pu'kuru amîrî, tamî'nawîron pî'

moropai yairon pu'kuru esenumenkato' amîrî,

î' pensa seru'ye' pepîn!

⁴ Anî' anamanen pepîn ton pra man, Paapa.

Tîise tamî'nawîronkonya anama

ipîkku pe pu'kuru awani ye'nen.

Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon wani

ipîkku pe awe'to' anekareme'pai

ipîkku pe pu'kuru awani epu'tî tîuya'nikon ye'nen.

Maasa pra morî pu'kuru, imakui'pî ton pîn

amîrî neken tamî'nawîronkon yentainon, Paapa.

Mîrîrî ye'nen tamî'nawîronkon pata ponkonya ayapurî

yairon pe pu'kuru awani epu'tî tîuya'nikon ye'nen.

Yairon pe pu'kuru ayeseru wani

era'ma tamî'nawîronkonya, Paapa

kai'ma to' eserenka'pî.

⁵ Mîrîrî pe ri ka' pon epîremanto' yewî' atarakkanmoka'pî. Moropai mîrîrî tawon yuwa'to' tarakkanmokasa' wani'pî ita Paapa ko'manto' era'ma'pîuya. ⁶ Mîrîrî tapai asakî'ne mia' pona tîmo'tai'nonkon inseriyami' epa'ka'pî. Inkamoro kaisarî to' yenyai' pata ponkon e'taruma'tîto' yense'kon wani'pî. Inkamoro pon wani'pî morî pe pu'kuru, aimutun pe. Moropai inke' pe to' pon, teepîremanon pon warantî wani'pî. Moropai inkamoro pia woromî ton wani'pî ouro konekasa'. To' mota woinokon wani'pî. ⁷ Inkamoro inseriyami' pia to' kaisarî Paapa ekore'mato' yense'kon tîrî'pî, manni'kan asakîrîronkon enenankon yonpaya. Asakî'ne mia' pona tîmo'tai' kaisarî tîrî'pîuya to' pia. Manni' Paapa ipatîkarî tîko'mansen ekore'mato' tîrî'pîuya. ⁸ Mîrîrî tîpo, mîrîrî epîremanto' yewî' ta ere'tî wani'pî, mararî pra tannî'se. Mîrîrî wani'pî morî pe pu'kuru Paapa wani ekareme'nen pe. Moropai meruntî ke pu'kuru awani. Mîrîrî ye'nen anî' ewomî eserîke pra awani'pî, mîrîrî pata ponkon e'taruma'tîto' tîpamî pra tîise, inkamoro asakî'ne mia' pona tîmo'tai'nonkon inseriyami' nenepî'pî.

16

Paapa Ekore'mato' Yense'kon

¹ Mîrîrî tîpo mai meruntî pu'kuru eta'pîuya, epîremanto' yewî' ta teeseurîmasen. Inkamoro asakî'ne mia' pona tîmo'tai'nonkon inseriyami' pî' ta'pîuya: —Atîtî moropai mîrîrî asakî'ne mia' pona tîmo'tai'non Paapa ekore'mato' yense'ya, manni' kantî non pona.

² Mîrîrîya e'mai'non inseriya tenya' manni' kamo'pî non pona. Mîrîrî wani'pî paran pe awî'pî'nîto'pe wani'pî mararî pra ne'ne' pe awani'pî. Mîrîrî epa'ka'pî manni'kan o'ma' pemonkono pe tîwanîkonpa tepînkon pî' tera'masen tîrî tîpono'san pî', moropai mîkîrî o'ma' konekasa' yapurîtîpono'san pî'.

³ Moropai itakon ite'karon inseriya tenya' tiwe'sen kamo'pi kure'nan pirana ka'. Tiwinari tuna ena'pi pemonkon sa'mantasa' mini eti'kansa' waranti min pe. Miriri ye'nen tami'nawiri tuna kawonkon enenankon o'ma'kon e'ti'ka'pi.

⁴ Moropai iteseurinnon ite'ka inseriya tenya' tiwe'sen kamo'pi iren ka' moropai tuna teepa'kasen ya'mi ya'. Miriri ye'nen miririkon irenkon era'ti'pi min pe. ⁵ Moropai miikiri imaimu yawiri tuna e'to' inseri eseurima eta'piuya. Ta'piya see waranti:

—Yairon pu'kuru amiri,

ikupiuya ta'piya yawiri ikupiya ye'nen,

e'taruma'tinto' kupiya ye'nen.

Mori pu'kuru see amiri, imakui'pi ton pin.

Ipatikaron tiiko'mansen,

pena aako'mami'pi

moropai siriripe aako'mami ko'manni'pi ipatikari.

⁶ Inkamoro Paapa pemonkonoyami' ti'ka'pi.

Moropai penaronkon imaimu ekareme'nenan

profetayami' nuri'ti mini kamo'pi to'ya.

Miriri wenai inkamoro e'taruma'ti,

min pe to' wuku wani.

Miriri eni'to'pe to'ya iku'sa'ya,

maasa pra miriri yu'se inkamoro e'sa' ye'nen.

⁷ Moropai iniri mai eta'piuya. Tiise miriri wani'pi Paapa yapuri to'ya to' nipo'ti yaponse' winipai tui'sen wani'pi. Ta'piya:

—Paapa, anna yepotori,

merunti pu'kuru tami'nawiron yentainon.

Innape pu'kuru ayeseru man

i' kupiuya ta'piya yawiri ikupiya ye'nen.

Yairi pu'kuru nai, Paapa

—ta'piya.

⁸ Moropai to' saakiririno inseriya tenya' tiwe'sen kamo'pi wei ya'. Miriri ye'nen pemonkonyami' yeki'kato'peiya ikupi'piya a'ne' pe awe'to'pe apo' pe. ⁹ Miririya inkamoro pemonkonyami' yeki'ka'pi apo'ya. Moropai inkamoro ekore'ma'pi Paapa winiki. Imakui'pi pe to' eseurima'pi Paapa pi', miriri e'taruma'tinto' esa' pe tiwe'sen pi'. Tiise imakui'pi pe tiwe'to'kon rumaka to'ya pra to' wani'pi. Ipiuku pe Paapa e'to' pi' yapuri to'ya pra to' wani'pi tiwin kin.

¹⁰ Moropai to' mia'taikinon inseriya tenya' tiwe'sen kamo'pi o'ma' yaponse' pona. Miriri ye'nen ipemonkonoyami' pata'se' ena'pi ewaron pe. Miriri yai inkamoro ya tinukon ye'kapiti'pi marari pra ne'ne' pe epu'ti tiuya'nikon wenai. ¹¹ Miriri wenai imakui'pi pe Paapa, ka' pon winiki inkamoro pemonkonyami' wani'pi, ne'ne' pe tiwanikon wenai moropai ereki' pe tiwanikon wenai. Tiise tiwi imakui'pi kupi pi' tiiko'mamikon tirumakai, Paapa yapuri to'ya pra to' wani'pi.

¹² Miriri tiwo to' tiwin mia' pona'no inseriya tenya' tiwe'sen kamo'pi kure'nan iren Eufrates ka. Miriri ye'nen iren kure'nan apa'pi, awa'muna'pi. Ipiikkukon pata esanon tui'sanon wei epa'ka winipai ye'mari ton pe aapa'pi. ¹³ Miririya imakui'san yekaton eseuriri'ne awani nurakon piritiku warainonkon era'ma'piuya. Inkamoro iipi'pi dragao mata winipai, moropai o'ma' mata winipai, moropai seru'ye' profeta mata winipai to' iipi'pi. ¹⁴ Inkamoro wani'pi Makui poiuritonon yekaton pe, manni' ani' nikupi eserikan pepin ku'nenan pe. Inkamoro eseuriri'nankon yekaton awani witi'pe man tami'nawiri pata poro, pata esanon kaisari. Inkamoro ya tami'nawironkon muurukuntii teepikonpa, tiwinano'pi kure'nan wei yai, Paapa, merunti pu'kuru tami'nawiron yentainon weiyu yainon tonpe.

¹⁵ —Maasa etati —ta'piya. —Uuipi pe wai ama'ye' iipi waranti. Miriri yai mori pu'kuru manni'kan enpen tiwe'sanon ekoneka'san, tiponkon yapisitiponkon wani. Maasa pra inkamoro asari pepin ipon pra. Moropai to' eppepi pepin tami'nawironkon rawiri —ta'piya.

¹⁶ Miriri tiwo inkamoro eseuriri'nankon yekaton wanniya inkamoro ipikkukon pata esanon muurukuntii to' pata'se' ya'. Itese' hebraico pe Armagedom kai'ma tesa'sen ya'.

¹⁷ Moropai to' atareti'kato' tiwinano'pi inseriya tenya' tiwe'sen kamo'pi kawine pata po. Miriri yai merunti mai eseta'pi ereutanto' epiremanto' yewi' ta tiwe'sen winipai. Ta'piya: —Tami'nawiron e'ku'sa' man —kai'ma. ¹⁸ Miriri yai sisiupan wani'pi. Marari pra teesetasen wani'pi moropai wara'napi wani'pi. Moropai kure'nan pata eserentiki'mato' wani'pi. I' pensa pena Paapaya warayo' ton koneka yai, e'kupi'pi pepin. Miriri wani'pi tiaronkon e'taruma'tinto'kon yentai pu'kuru awani'pi. ¹⁹ Miririya kure'nan cidade rataikapiti'pi eseuriri'ne ne kaisari. Moropai tami'nawiron pata cidadekon kaisaron yareti'ka'pi. Miriri

yai Paapa enpenata'pî kure'nan Babilônia itese' pî'. Moropai teekore'mato'yense' intapikîri tanni'se tîri'pîiya, mîrîriya kure'ne to' taruma'tîto'pe kai'ma. ²⁰ Mîrîri yai tamî'nawîron iwono pe tîwe'sanon esenomî'pî, eesera'ma pra eena'pî. Moropai tamî'nawîron wî'kon esenomî'pî, eesera'ma pra eena'pî. ²¹ Mîrîri yai kono' rena'pî kure'nan inonkon pe tî'kon kaisarî awe'soroka'pî pemonkonyamî' pona. Mîrîri tî'kon yamai'nati wani'pî 50 quilos kaisarî. Mîrîri wenai pemonkonyamî' ekore'ma'pî Paapa winîki. Moropai to' eseurîma'pî imakui'pî pe, ipî' kono'ya tîtaruma'tikon wenai, maasa pra kure'ne e'taruma'tînto' wani'ye'nen.

17

Se' Tapairon Wîri'

¹ Mîrîri tîpo asakî'ne mia' pona tîmo'tai'nîkon yonpa pata ponkon e'taruma'tîto' yense' itenya' tîwe'sen mîikîri ipî'pî uupia upî' kai. —Asi'kî uupia, î' kai'ma mîserî wîri' se' tapairon e'taruma'tîto' ekareme'to'peuya. Mannî' kure'nan cidade tu'kan irenkon ena po ikonekasa' pe wîri' wani'. ² Mîikîri yarakkîri pata esanonkon esanon reiyamî'ya imakui'pî kupî'pî, ipî' tîwanîkon ke. Moropai sîrîri pata po tîiko'mansenon pemonkonyamî' etînsa' wani'pî imakui'pî se' tapairî wîri'sanyamî' yarakkîri tîwanîkon ke.

³ Moropai Mori Yekaton Wannî wani'pî uyarakkîri uyesa' pe. Moropai inserîya uyarî'pî keren pona. Miarî wîri' ereutasa' era'ma'pîuya o'ma' suuyu pe tîwe'sen pona. Mîikîri pî' awe'menukasa' wani'pî Paapa ese'kon maasa pra imakui'pî pe Paapa pe mîikîri e'kupî'pî. Moropai mîikîri o'ma' pu'pai wani'pî asakî'ne mia' pona tîmo'tai kaisarî. Moropai iretî wani'pî mia' tamî'nawîri kaisarî. ⁴ Mîikîri ipo tîwe'sen wîri' epontîsa' wani'pî suuyu tîpon ya'. Mîrîri ipon poro yari'ku'tasa' pe wani'pî ourokon ke. moropai morîkon pu'kuru epe'ke'kon tî'kon ke, moropai pérolakon ke. Mîikîriya tenya' yanunsa' wani'pî tu'kan î' kon nurakon yense' intapikîri tanni'se. Mîrîri wani'pî inkupî'pî imakui'pî yense' pe, se' tapairî warayo'kon yarakkîri awani'pî yense' pe. ⁵ Mîikîri yepin pî' awe'menukasa' wani'pî, anî' nepu'tî pepîn ekareme'nen.

BABILÔNIA WANÎ KURE'NE IPÏKKU PE.

MÏSERÏ WANÎ TAMÎ'NAWÏRONKON SE' TAPAIRONKON WÏRI'SANYAMÏ YANKON PE.

MOROPAI TAMÎ'NAWÏRON IMAKUI'PÏ SÏRÏRÏ PATA PO TÏWE'SEN YENTAI IMAKUT'PÏ PE AWANÎ.

⁶ Mîrîri yai mîikîri wîri' etînsa' era'ma'pîuya, Paapa pemonkonoyamî' mîni' pî'. Mannî'kan yairî pu'kuru Jesus yapurî to'ya wenaî, to' nîti'ka'san mîni' pî' eetînsa'.

Mîikîri era'mauya pe mararî pra esi'nîpî'pî ipî'. ⁷ Moropai inserîya uyekaranmapo'pî. Ta'pîiya: —Î' wani' awani' ye'nen eesi'nî'sa' mîrîri? Apî' ekaremekîuya î' taato'pe mîrîri anî' nepu'tî pepîn wîri' yekare wani'. Moropai o'ma' yekare wani'. Wîri' ereutasa' manni' ipona, asakî'ne mia' pona tîmo'tai'non ipu'pai, moropai mia' tamî'nawîron iretîkon. ⁸ Mannî' o'ma' era'maya manni' enen mîikîri wani'pî. Tarîpai enen pra man. Mîikîri epa'ka kupî sîrîri kure'nan itu'nakan yapai. Moropai aatîpamî kupî sîrîri. Moropai sîrîri pata po tîiko'mansenon pemonkonyamî' Paapaya pata koneka'pî pata pai to' ese'kon imenukasa'kon pepînkon ipatîkarî enen ko'mannîto' kaaretarî po, inkamoro esi'nîpî kupî sîrîri o'ma' era'ma tîuya'nîkon ya pî'. Mîikîri wani'pî enen, tîise mîikîri man enen pra. Tîise eesenpo kupî sîrîri inî'ri.

⁹ Sîrîri epu'tîto'pe mararî pra epu'nen pe e'nî e'pai awanî. Mîrîri asakî'ne mia' pona tîmo'tai'non ipu'pai wani' asakî'ne mia' pona tîmo'tai'non wî'kon pe ipona wîri' ereutasa' manni'. Moropai mîrîrikon wani' nîri' asakî'ne mia' pona tîmo'tai'nonkon ipîkkukon pata esanon, reiyamî' pe. ¹⁰ Mia'taikin to' yonpayamî' sa'manta'pî. Tiwinan wani' pata esa' pe. Moropai tiaron esenpo pra man maasa. Tîise mîikîri esenposa' ya, kure'ne aako'mamî' pe pra man. Mararî neken aako'manto' wani' pe man. ¹¹ Moropai mîikîri o'ma' enen esi'pî e'mai' pe, tîise mîikîri man enen pra tarîpai, mîikîri wani' mîrîri o'ma'kon asakî'ne mia' pon tîmo'tai'nîkon yonpa pe, to' eseurîwî'ne mia' pona tîmo'tainorî pe. Mîikîri sa'manta kupî sîrîri, aako'mamî' pepîn.

¹² Mannî' o'ma' mia' tamî'nawîron iretî anera'ma'pî wani' mia' tamî'nawîronkon reiyamî' pe, maasa pata esanon pe esi'san pe pra. Tîise inkamoroya meruntî yapîsî kupî sîrîri, meruntî ke sîrîri pata esa' pe tîwanîkonpa mîikîri o'ma' yarakkîri. Tîise kure'ne to' ko'mamî' pepîn. Mararî neken to' ko'mamî'. ¹³ Tamî'nawîri insamoro reiyamî' eseta pe man. Inkamoroya meruntî tîri pe man o'ma' pia, pemonkonyamî' esa' pe awe'to'pe. ¹⁴ Inkamoro eseya'nama pe man carneiro yarakkîri, tîise to' yentai awanî pe man. Maasa pra tamî'nawîronkon ipîkkukon yentai tîwanî ye'nen, to' yepotorî pe tîwanî ye'nen, pemonkonyamî' esanon esa' pe tîwanî ye'nen. Tamî'nawîronkon tapurînenan tîmenka'san pokonpe si'ma to' yentai eena pe man.

¹⁵ Moropai iní'rí inseríya ta'pí upí: —Manni' tunakon anera'ma'pí o'non pata se' tapairon wíri' ereutasa' manni', inkamoro wani ariníkon pemonkonyamí' pe. Tu'kankon pata ponkon, tamí'nawíron si'ta mai ku'nenan ariníkon pemonkonyamí' tepu'se pra to' wani. ¹⁶ Moropai o'ma' retí anera'ma'pí moropai o'ma'ya mĩkĩrĩ se' tapairon wíri' pokonoma pe man. Tamí'nawíri itesa' awe'to' mo'ka to'ya kupi sĩrĩrĩ. Moropai í' ton pra inĩmĩkĩ to'ya ipon pra. Moropai yani to'ya, apo' ke itĩpannĩpi to'ya pe man. ¹⁷ Maasa pra Paapaya inkamoro esenumenkato' ton tĩrĩ'pĩ mĩrĩrĩ ku'to'pe to'ya. Mĩrĩrĩ ye'nen to' esenumenkapi' o'ma' pia meruntĩ tĩrĩ tũya'nĩkon pĩ', pemonkonyamí' esa' pe awe'to'pe. Moropai mĩkĩrĩ ko'mamĩ pe man, itu'se Paapa e'to' pikĩrĩ, í' pensa í' ta'pĩ Paapaya e'kupĩ pikĩrĩ. ¹⁸ Mĩkĩrĩ wĩri' anera'ma'pĩ wani kure'nan cidade pe. Tamí'nawíronkon pata esanon ipĩkkukon reiyamí' esa' pe awani — ta'pĩya.

18

Babilônia Cidaderi Atareti'ka

¹ Moropai mĩrĩrĩ típo tiaron inserĩ autĩ era'ma'pĩuya ka' poi. Mĩkĩrĩ wani'pĩ meruntĩ ke pu'kuru. Moropai mĩkĩrĩ ya'karuya tamí'nawíron ya'karu'ma'pĩ tamí'nawĩrĩ. ² Moropai mĩkĩrĩ entaimepĩtĩ'pĩ meruntĩ ke pu'kuru.

—Kure'nan Babilônia itese' atareti'ka pe man!

Tarĩpai Makui poitĩritonon ko'manto'pe eena pe man.

Moropai imakui'pĩ yekatonyamĩ' nurakon ko'mamĩ moro.

Tamí'nawíronkon toronyamĩ' nurakon

itarumai'san ko'mamĩ miarĩ.

³ Maasa pra mĩkĩrĩya tamí'nawíronkon pemonkonyamí' wo'papĩtĩ'pĩ, tũpia tíwe'sen teni'sen ke.

Moropai tamí'nawíronkon ipĩkkukon pata esanon,

reiyamí'ya imakui'pĩ kupi'pĩ yarakkĩrĩ.

Se' tapairĩ wĩri'sanyamĩ' yarakkĩrĩ to' wani'pĩ.

Moropai manni'kan warayo'kon

yemanne ke'kon tíwe'repasanon ena'pĩ ipĩkku pe,

maasa pra tu'kankon wani'pĩ imakui'pĩ iteseru yu'se

—ta'pĩya.

⁴ Mĩrĩrĩya tiaron mai eta'pĩuya ka' poi. Ta'pĩya:

Epa'katĩ upemonkonoyamĩ'.

Imakui'pĩ tĩkupĩ'pĩkon wenai

tíwe'taruma'tisanon kore'tapai

epa'katĩ sĩrĩrĩ cidade poi.

To' pokonpe awe'taruma'tĩ namai epa'katĩ.

⁵ Maasa pra kure'ne imakui'pĩ ku'sa' to'ya man Paapa winĩkĩ.

Mĩrĩrĩ pĩ' Paapa enpenatan pĩ' man,

tĩwanmĩra iku'sai'ya pra.

⁶ Mĩrĩrĩ ye'nen mĩkĩrĩ ese'ma e'pai man

inkupĩ'pĩ yepe'pĩ pe.

Tĩise ye'ma e'pai awani e'mai' pe inkupĩ'pĩ kaisarĩ pra

tĩise itentai asakĩ'ne ite'ka.

Moropai mĩrĩrĩ itenya' manni' yannĩpi e'pai awani mai' ke,

awe'taruma'tito'pe mararĩ pra,

tiaronkon taruma'tĩ tũya yentai.

⁷ Mĩkĩrĩ e'taruma'tĩ moropai esewankono'ma e'pai awani

e'mai' pe aatausinpa'pĩ moropai aatapuri'pĩ waranti.

Maasa pra mĩ pe eeseurĩmapĩtĩ'pĩ tĩwarĩrĩ:

—Uurĩ wani sĩrĩrĩ ipĩkkupa' rainha waranti ereutasa' sĩrĩrĩ.

Moropai taapĩtĩ'pĩya: —Uurĩ wani pepĩn inyo isa'manta'pĩ pe.

E'taruma'tĩ pepĩn tiwin kin

tĩise tĩwanmĩra uuko'mamĩ

—taapĩtĩ'pĩya, aatapuri ye'ka pe.

⁸ Mĩrĩrĩ ye'nen tiwin wei tĩise

kure'nan pata ponkon e'taruma'tito' erepamĩ pe man.

Moropai kure'nan iwan erepamĩ,

moropai esewankono'manto' erepamĩ,

moropai sa'mantanto' erepamĩ,

inĩmĩkiya pra tĩise.

Moropai mīkírī yarannīpī apo'ya pe man.
Maasa pra mīkírī yenumi Uyepotorikon Paapaya,
merunti ke pu'kuru tīwani ye'nen
ta'pī mai ka' poinonya.

⁹ Moropai inkamoro ipikkukon pata esanon reiyami' yarakkírī imakui'pī kupitiponkon,
moropai iwenai Paapa piapai atarima'san tiaron yapurikonpa, inkamoro entaimepitī
pe man mararī pra. Moropai to' karau pe man, apo' awittasa'ya mīkírī arannīpī'pī
era'ma tūya'nikon pī'. ¹⁰ Inkamoro ko'mamī pe man aminke iipiapai, maasa pra mīkírī
e'taruma'tito' nama tūya'nikon ye'nen. Moropai taa to'ya:

—Ane! Ekenne, amírī wani ipikku pe pu'kuru.
Merunti ke tīwe'sen pe Babilônia cidaderī wani teuren.
Tīise tiwin hora kaisarī
ataruma'tito' ton erepansa' sirírī tiwinarī
—taa to'ya.

¹¹ Moropai ipikkukon yemanne ke'kon sirírī pata ponkon nírī entaimepitī pe man.
To' esewankono'ma mírírī wenai. Maasa pra inírī aní'ya to' yemanne, to' e'repato',
yenna eserike pra awani ye'nen. ¹² Aní'ya to' ourorī, moropai to' pratarī, moropai tī'
epe'ke'kon pu'kuru, moropai pérolas yenna pra awani ye'nen, to' esewankono'ma pe
man. Moropai aní'ya to' kamisarikon morikon pu'kuru, kamisa suuyukon, moropai kamisa
seeta rekkarukon, moropai kamisa ere'sinkon, moropai to' e'repato'kon yeikon morikon
moropai ikonekapi'sa'kon epe'ke'kon pu'kuru yeikon, moropai bronze moropai sa'man
ferro, moropai tu'kan yenna to'ya pra awani ye'nen to' esewankono'ma. ¹³ Moropai canela
kuya'wari poro to' nírírī, moropai yo' wani wosi, moropai to' nīpo'ti a'pusin, moropai
mirra, moropai kara'kon moropai to' wukukon teni'senkon, moropai kaiwan' rī puuto'kon,
moropai trigo kutupan, moropai trigo yena'pī, moropai to' yekinnon paakayamī, moropai
carneiroyamī, moropai kawareyamī, moropai to' tararanikon, moropai to' poitiritonon,
moropai tiwin kin pemonkon ke to' e'repato' yenna to'ya pra to' wani ye'nen, to' esewankono'ma.

¹⁴ Mírírī pī' inkamoro yemanne ke'konya ta'pī mírírī ipikku cidade pī': —Tami'nawírī
itu'se awani'pī manni' morikon itu'se eeseka'nunka'pī, mírírī ataretí'kasa' man. Moropai
tami'nawírī ipikku pe awe'to' ataretí'kasa' man, ipatikarī inírī eporiya pata pe pra.
Tami'nawírī onourokon yennapitī'pīya tarīpai inírī eporiya pe pra nai. ¹⁵ Moropai inkamoro
mírírī cidade po si'ma ipikku pe ena'san, inkamoro ko'mamī pe man aminke mīkírī
e'taruma'tito' pī', eranne' pe tiwanikon ye'nen. Inkamoro entaimepitī pe man moropai to'
esewankono'ma mararī pra ipi'. ¹⁶ Inkamoro ya taa:

—Ane, ekenne amírī wani'pī
kure'nān cidade pe ipikku pe pu'kuru.
Morikon kamisa ke epontí'pī pe epe'ke'kon ya'.
Moropai kamisa suuyukon ya'
moropai kamisa epe'ke ere'sinkon ya' epontí'pī pe.
Moropai mori pe pu'kuru aatarī'ku'tí'pī
ourokon tī'kon epe'ke ke.
Moropai pérolakon ke aatarī'ku'tí'pī.

¹⁷ Teuren tīise tiwin hora wani tanne,
tami'nawírī ipikku pe awe'to' ataretí'kasa' man
—taa to'ya pe man.

Moropai tami'nawírīkon apo'yen ya' teesenyaka'masanon esanonyamī moropai
tami'nawírīkon apo'yen ya' tuutisanon, tuna po teesenyaka'masanon, inkamoro wani'pī
aminke ipi' era'mapí'se. ¹⁸ Mírírī cidade awittasa' ure'sin era'ma tūya'nikon yai,
inkamoro entaimepitī'pī. —Í' pensa sirírī ye'ka cidade kaisaron era'masa' pra man —
kai'ma to' entaimepitī'pī. ¹⁹ Moropai inkamoro ya kutupan yenunpitī'pī tīpu'paikon pona
teesewankono'makon ye'nen. Inkamoro entaimepitī'pī mararī pra moropai to' karawa'pī.
—Ane, ekenne amírī kure'nān cidade

o'non pata ipikku pe pu'kuru anna ena pata'se'.
Anna ena'pī ipikku pe apo'yen esa' pe,
tami'nawírī kure'nān tuna po.
Teuren tīise tiwin hora wani tanne,
aatarētí'kasa' man tami'nawírī.
Inírī eesera'ma pepin
—taapití'pī to'ya.

²⁰ Tīise taatausinpa pu'kuru e'tí

pemonkonyami' ka' ponkon,
 siriri cidade imakui' pi pata'se' atareti'ka ye'nen.
 Taatausinpai pu'kuru e'ti,
 Paapa pemonkonoyami' inaiponti'san
 moropai manni'kan imaimu ekareme'nenan profetayami'.
 Maasa pra Paapaya miriri cidade ponkon yenunsa' siriri taripai,
 awiniki'nikon inkupi'pi wenai.

²¹ Miririya tiwin inseri merunti pu'kuru e'mi'sa'ka'pi kure'nan ti' yarakkiri tenya'. Moropai miriri ti' yenumi'piya kure'nan tuna, pirana ka. Moropai ta'piya:

—Siriri waranti kure'nan Babilonia cidaderi
 yenumi to'ya kupi siriri teekore'mai,
 ini'ri eesera'ma pe pra man.

²² Miriri yai ani'ya te'nunpasen harpa ye'nunpanen eta pepin.

Moropai tiaron te'nunpasen to' sinari ye'nunpa eseta pepin.

Moropai flauta to' ne'nunpa ye'nunpanen eta pepin.

Moropai trombete ye'nunpanen eta pepin.

Moropai teesenyaka'masanon esera'ma pepin ini'ri.

Moropai a' pi' teesenyaka'masanon eseta pe pra man.

²³ Moropai a'ka ton pra awani pe man,

a'kuma'tu lamparinha ton pra tiwin kin.

Moropai taatausinpai tiwe'marimasanon maimu eseta pepin kupi siriri,

maasa pra tami'nawiri atareti'kasa' man.

Maasa pra manni'kan yemanne ke'kon tiwe'repasanon

tami'nawironkon yentai esi'san,

inkamoroya tami'nawironkon siriri pata ponkon yenku'ti'pi
 tetarumukon ke —ta'pi inseriya.

²⁴ Miriri wenai manni' kure'nan Babilonia e'taruma'ti'pi.

Maasa pra miriri cidade po Paapa pemonkonoyami' taruma'ti'pi to'ya ye'nen,

moropai manni'kan Paapa maimu ekareme'nenan profetayami' wi'pi to'ya ye'nen,

Paapaya to' taruma'ti'pi.

19

¹ Moropai miriri tiyo mai eta'piya merunti pu'kuru, tu'kankon ka' ponkon maimu warainon. Ta'pi to'ya:

—Paapa yapuriti,

iipia e'pika'tinto' wani ye'nen.

Iipia mori pe pu'kuru tiwani wenai,

moropai merunti ke pu'kuru tiwani wenai

upika'tiya'nikon.

² Paapa yapuriti,

maasa pra i' ikupi tiya taasai'ya manni' wani

yairon pe pu'kuru, seru'ye' pe wani pepin.

Manni' se' tapairon wiri'

imakui'pi kupi pi' tiiko'mansen yenunsai'ya man.

Mikiri wiri'ya tami'nawironkon pemonkonyami' ki'pa'pi,

imakui'pi tinkupi'pi wenai,

Paapa poitirironon ti'kasai'ya wenai,

mikiri yenunsai'ya man.

³ Moropai ini'ri inkamoro entaime'pi:

—Paapa yapuriti marari pra, maasa pra mikiriya miriri kure'nan cidade arannisa' ye'nen.

Miriri ure'tiri enuku ko'manni'pi ipatikari

esi'nipi ton pe pra.

⁴ Miriri yai inkamoro eseuwaraponkon 24 kaisaronkon ipikkukon moropai manni'kan asakironkon enenankon ena'pi tese'mukon pona. Moropai inkamoroya Paapa yapuri'pi.

Manni' taponse' po eretasa' manni' pi' ta'pi to'ya:

—Amem, miriri waranti Paapa yapuri e'pai man

—ta'pi to'ya.

Carneiro Yarakkiri Eseponito'

⁵ Miriri tiyo erutanto' winipai tui'sen mai eseta'pi. Ta'piya:

—Uyepotorikon Paapa yapuriti

tami'nawironkon ipoitirironon. Tami'nawironkon pemonkonyami' inamanenan

manni'kan ipikkukon moropai
manni'kan mīpankon pepin, Paapa yapuriti
—ta'piya.

⁶ Iniri teesetasen mai eta'piuya arinikon pemonkonyami' maimu warainon. Moropai kure'nan tuna kumasa' etun waranti niri awani'pi. Moropai merunti ke wara'napi e'tirinkasa' waranti niri awani'pi. Ta'piya:

—Paapa yapuriti,
maasa pra Uyepotorikon manni' Paapa merunti pu'kuru wani
tami'nawironkon pata ponkon esa' pe awani.

⁷ Miriri ye'nen kure'ne taatausinpai e'nipai'nikon man.
Moropai ipikku pe pu'kuru Paapa e'to' pi' yapuripai'nikon man.
Maasa pra kure'nan atausinpan weiyu erepansa' man,
Carneiro e'marima weiyu erepansa' man.

Moropai miikiri yawasiri ekonekasa' man,
yarakkiri teeseporipa.

⁸ Miikiriya tapon ton yapi'sa' man
mori pu'kuru kamisa, inke' pu'kuru,
nura pe pra tiwe'sen teepontipa kai'ma.

Miriri kamisa mori pu'kuru ipon wani, i' kai'ma mori pe pu'kuru yairi imakui'pi ton pra Paapa pemonkonoyami' nikupi'pi wani ekareme'nen pe.

⁹ Moropai inseriya ta'pi upi': —Siri'ri menukaki. “Taatausinpai manni'kan pemonkonyami' wani tawasiri yarakkiri Carneiro e'marimato' festari'pi' etasa'kon wani.” Moropai iniri inseriya ta'pi': —Siri'ri Paapa maimu wani yairon pe pu'kuru tiwe'sen pe —ta'piya.

¹⁰ Miriri etauya pe, uyese'mu pona ena'pi yapurito'peuya kai'ma. Tiise miikiriya ta'pi upi': —Kaane. Miriri waranti uuri tapuri pra e'ki. Maasa pra uuri wani awaniyakon pe. Moropai ayonpayami' waniyakon pe niri, manni'kan Jesus nekaremeki'pi yawiri tiiko'mansenon. Paapa yapuriti, maasa pra Jesus nekaremeki'pi yairon wani manni' profetayami' nekareme'ki'pi pe, tiaron pepin.

Aimutun Kaware Po Tiwe'sen

¹¹ Miriri pe ri ka' esettapurukasa' era'ma'piuya. Moropai kaware aimuton esenpo'pi tiwin. Miikiri kaware po tiwe'sen esati'pi to'ya i' ta'pi tiuya yawiri tiwe'sen, moropai yairon pu'kuru kai'ma. Miriri ye'nen yairi miikiriya pemonkonyami' wati, moropai to' winiki yairi eeseya'nama. ¹² Miikiri yenu wani'pi apo' awittasa' waranti. Moropai miikiri pu'pai po tu'kan aro' wani'pi, rei pe. Moropai miikiri pi' ese' wani, e'menukasa' wani'pi ani' nepu'ti pepin. Tiise miikiriya neken epu'ti'pi tiwariri. ¹³ Miikiri ya'san wani'pi min ka' yamanni'sa' pe. Miikiri ese' wani Paapa maimu pe. ¹⁴ Miikiri pokonpe arinikon surarayami' warainonkon iipi'pi ka' poi aimutunkon kawareyami' po. Moropai inkamoro epontisa' wani'pi aimuton kamisa, mori pu'kuru nura pe pra tiwe'sen ya'. ¹⁵ Miikiri mata yapai kure'nan kasupara warainon se' yataimiri ipokasa' epa'kapiti'pi. Miriri ke tu'ke pata ponkon yarakkiri eeseya'namato'pe. Miikiri ena tami'nawironkon esa' pe.

Kusan yei warainon sa'man ferro ke to' ko'mannipiya. *Sl.2.9*
Moropai miikiriya to' yeki'tipapiti, itense' ya' uva yeki'tipa to'ya waranti. Miikiri Paapa tami'nawironkon yentainon ekore'mato' yense' ya' tiise. ¹⁶ Miikiri pon pi' moropai i'si pi' e'menukasa' wani'pi. Taato' see waranti:

REI PU'KURU MIIKIRI,
TAMI'NAWIRONKON REIYAMI' YENTAINON.
MOROPAI UYEPOTORIKON PU'KURU MIIKIRI,
TAMI'NAWIRONKON YEPOTORI WANNI YENTAINON.

¹⁷ Moropai tiaron inseri era'ma'piuya satippe wei ya'. Miikiri entaime'pi merunti ke pu'kuru tami'nawironkon toronyami' kawine awainumi'san pi': —Asi'ti ka'ne' pe emurukuntiti kure'nan entamo'kanto', Paapa nikoneka pi' awentamo'kakonpa. ¹⁸ Entamo'kai asi'ti insamoro ipikkukon pata esanon reiyami' pi', moropai ipikkukon surarayami' esanon, moropai surarayami' pi', moropai to' yekinnon kawareyami' pi', moropai to' po esi'san pemonkonyami' pi', moropai itesa' pinon pi'. Ipikkukon pi', moropai manni'kan mīpankon pepin pi', tami'nawironkon inkamoro pi' entamo'kai asi'ti —ta'piya.

¹⁹ Moropai o'ma' era'ma'piuya. Moropai pata esanon reiyami', moropai surarayami', inkamoro emurukuntisa' wani'pi. Inkamoro epere'sa' wani'pi manni' kaware po tiwe'sen moropai isurarariyami' yarakkiri pokonpe teepikonpa kai'ma. ²⁰ Tiise miikiri o'ma' yarakkamo'pi to'ya, miikiri seru'ye' profeta pokonpe tiise, manni' kure'nan esi'ni'nito' ton kupitipon miikiri o'ma' ton pe. Moropai miriri inkupi'pi wenai, o'ma' pemonkonoyami'

yenku'ti'píiua, manni'kan tepinkon pí' o'ma' ese' yapisítiponkon, o'ma' yapurítiponkon. Míriri ye'nen mĩkĩrĩ o'ma' moropai seru'ye' profeta yenumĩ'pĩ to'ya apo'ya', enen to' tĩise, enxofre pokonpe to' aranto'pe. ²¹ Moropai mĩkĩrĩ surarariyamĩ' tĩ'ka'pĩ to'ya kasupara ke, manni' aimutun kaware po tĩwe'sen mata yapai eepa'ka manni' ke. Moropai tamĩ'nawĩronkon toronyamĩ'ya inkamoro yanĩ'pĩ mararĩ pra, itu'se tĩwe'to'kon yentai, itu'se pra teenai.

20

Mil Kono' Kaisari

¹ Míriri tĩpo ka' poi inserĩ autĩ era'ma'pĩuua kure'nán itu'nakan yarakkanto' chawe yarakkĩrĩ awanĩ'pĩ. Moropai sa'man karena amĩ'ne yarakkĩrĩ awanĩ'pĩ. ² Mĩkĩriya o'ma' dragão yapisĩ'pĩ. Manni' penaro' íkĩi pe esi'pĩ Makui, Satanás. Moropai mĩkĩrĩ yewa'tĩ'pĩiua eseuwarapo mil kaisari kono' aako'manto'pe yewa'tisa' pe. ³ Moropai mĩkĩrĩ inserĩya makui yenumĩ'pĩ kure'nán itu'nakan ya'. Míriri itu'nakan mana'ta yettapurĩ'pĩiua mĩrĩrĩ yarakkamo'pĩiua tenyawon chawe ke. Maasa pra inĩ'rĩ sĩrĩrĩ pata ponkon pemonkonyamĩ' yenku'tĩ'pĩ' aako'mamĩ namai, mĩrĩrĩ mil kaisari kono' atareti'ka pikĩrĩ. Míriri warapon mil kaisaron kono' atareti'kasa' yai inĩ'rĩ eeturumaka e'pai awanĩ, tĩise mararĩ aako'manto'pe, kure'ne pra.

⁴ Moropai mĩrĩrĩ pe rĩ tiaronkon ereutanto'kon era'ma'pĩuua. Mírĩrĩkon pona ereuta'sanya meruntĩ pu'kuru yapisĩ'pĩ pemonkonyamĩ' yenumĩ. Moropai manni'kan innape Jesus ku'nenan isa'manta'san yekatonon'pĩ era'ma'pĩuua. Inkamoro pĩmĩrĩkkĩtĩ'pĩ to'ya Paapa maimu ekaremekĩ to'ya wenai. Manni'kan yairĩ esi'san o'ma' moropai mia' ke ikonekasa' yapurítiponkon pepĩn, moropai tepinkon pí' moropai tenyakon pí' o'ma' winĩpainon eesera'ma ton yapisítiponkon pepĩn, inkamoro e'mĩ'sa'ka'pĩ enen. Moropai inkamoro ena'pĩ tamĩ'nawĩronkon esa' pe Cristo yarakkĩrĩ mil kono' kaisari. ⁵ (Tĩise tiaronkon isa'manta'san ena pra awanĩ'pĩ enen maasa, mil kono' atareti'ka pikĩrĩ to' ko'mamĩ'pĩ.) Míriri wanĩ e'mai'non e'mĩ'sa'kanto' pe. ⁶ Morĩ pe pu'kuru inkamoro wanĩ taatausĩnpai, e'mai'non e'mĩ'sa'kanto' yai to' e'mĩ'sa'ka ye'nen. Maasa pra inĩ'rĩ to' sa'manta pepĩn sa'mantanto' yentai to' enasa' ye'nen. Inkamoro wanĩ pe man tepĩremasanon Paapa moropai Cristo rawĩrĩ teesenyaka'masanon. Moropai Cristo pokonpe si'ma inkamoroya pata ponkon ko'mannĩ'pĩ mil kono' kaisari.

Makui Yentai Cristo Wani

⁷ Moropai tamĩ'nawĩrĩ mĩrĩrĩ mil kono' kaisari atareti'kasa' tĩpo, Makui eturumaka taatarakkanto' yapai. ⁸ Moropai mĩkĩrĩ wĩtĩ pata poro tamĩ'nawĩronkon pemonkonyamĩ' yenku'tĩ tamĩ'nawĩrĩ patakon kaisari. Míriri kupĩiua Gogue pata po moropai Magogue pata po. Mĩkĩrĩ Makuiya inkamoro pemonkonyamĩ' yannuku teepĩkonpa. Mararĩ pra iku'ne'tĩ yentai to' wanĩ, tu'ke kasapan warantĩ. ⁹ Inkamoro e'paraipĩka pata kaisari. Moropai inkamoroya Paapa pemonkonoyamĩ' ko'manto' woima'tĩ, manni' cidade Paapa nĩsa'nama kure'ne. Tĩise ka'ne'pe kure'nán apo' autĩ'pĩ ka' poinon. Moropai mĩrĩrĩya inkamoro tĩ'ka'pĩ. ¹⁰ Míriri yai mĩkĩrĩ makui, yenku'tĩton yenumĩ'pĩ to'ya kure'nán apo' iku'pĩ pe tĩwe'sen ka', enxofre yarakkĩrĩ, o'non pata manni' o'ma' moropai ipoiti'rĩ profeta seru'ye' yenunsa' to'ya manni' pata. Moropai miarĩ inkamoro ko'mamĩ timoronkon epu'tĩ'pĩ ipatĩkarĩ aatareti'ka tonpe pra, wei kaisari moropai ewaron kaisari.

Tiwinano'pĩ Pe Paapaya Yenumĩto'

¹¹ Moropai inĩ'rĩ kure'nán ereutanto' aimutun era'ma'pĩuua. Moropai ipona ereuta'pĩ era'ma'pĩuua nĩrĩ. Moropai pata teesera'masen atareti'ka'pĩ moropai ka' atareti'ka'pĩ nĩrĩ. Inĩ'rĩ eesera'ma pra eena'pĩ, aatĩpamĩ'pĩ ye'nen. ¹² Moropai isa'manta'san nĩrĩ era'ma'pĩuua. Manni'kan ipĩkkukon moropai ipĩkkukon pepĩn, manni'kan ereutanto' rawĩrĩ satĩppe esi'san era'ma'pĩuua. Moropai kaaretakon yarakkanmoka'pĩ to'ya moropai tiaron kaareta yarakkanmoka'pĩ to'ya nĩrĩ, mĩrĩrĩ ipatĩkarĩ enen ko'mannĩto' kaaretarĩ. Mírĩrĩya inkamoro isa'manta'san yenumĩ'pĩ to'ya í' to' nĩkupĩ'pĩ wenairĩ. Í' kai'ma kaareta pona awe'menukasa' manni' yawĩrĩ ikupĩ to'ya. ¹³ Moropai tuna ka isa'manta'san yekatonon'pĩ e'mĩ'sa'ka'pĩ. Moropai tamĩ'nawĩronkon isa'manta'san pata'se' yawonkon e'mĩ'sa'ka'pĩ. Moropai to' nĩkupĩ'pĩ wenai to' yenumĩ'pĩ Paapaya. ¹⁴ Míriri ye'nen inkamoro isa'manta'san yenumĩ to'ya iku'pĩ pe tĩwe'sen apo' ya'. (Míriri iku'pĩ pe tĩwe'sen apo' wanĩ itakon ite'ka pe sa'mantanto', maasa pra aminke Paapa pí' e'taruma'tĩn ipatĩkarĩ.) ¹⁵ Míriri ye'nen anĩ' itese' ton pra tĩwe'sen mĩrĩrĩ ipatĩkarĩ enen ko'mannĩto' kaareta po, mĩkĩrĩ yenumĩ'pĩ to'ya iku'pĩ pe tĩwe'sen apo' ya'.

21

Eseuríwí'ne mia' pona'no wani'pí tí' berilo pe.

Itasakírírino mia' pona tũmo'tai'non wani'pí tí' topázio pe.

Mia'taikin mia' pona tũmo'tai'non wani'pí tí' crisópraso pe.

Tiwin pu' pona tũmo'tai'non wani'pí tí' jacinto pe.

Asakí'ne pu' pona tũmo'tai'non wani'pí tí' ametista pe.

Tami'nawírí inke'kon míríríkon tí' ke yari'ku'tasa' pe awani'pí, suuyu pe, rora pe, tu'ke si'ta moríkon tí'kon ke. ²¹ Moropai mírírí mana'takon wani'pí manni' tí' epe'ke'kon pu'kuru pérola pe awani'pí. Mírírí ye'nen teken mírírí tí' ke ikonekasa' pe mírírí mana'ta wani'pí. Tiwin pí' tũse tiwinan pérola ke ikonekasa' pe awani'pí. Tũse cidade ta wani'pí iporo asanito' tekenan pu'kuru ouro konekasa' pe awai'ne, a'kare, pattíre warantí.

²² Miarí cidade po epíremanto' yewí' ton pra awani'pí. Maasa pra Uyepotoríkon Paapa wani' moro, meruntí pu'kuru manni' tami'nawíron yentainon. Moropai Carneiro níri wani' moro. To' ko'manto' wani' epíremanto'pe. ²³ Miarí cidade po wei yu'se wani' pepín. Moropai kapoi yu'se wani' pepín iweiyu'manen ton. Maasa pra Paapa ya'karuya iweiyu'masa' ko'mami. Moropai Carneiro ya'karuya ya'karu'masa' ko'mami ye'nen. ²⁴ Mírírí ye'nen tami'nawíron pata ponkon sírírí pata po tũko'mansenon asarí iweiyu ta. Moropai manni'kan ipíkkukon pata esanon reiyami'ya ipíkku pe tũwe'to'kon enepi mírírí yai. ²⁵ Mírírí cidade mana'ta ko'mami ipatíkarí a'ta ke, aatarakkamo pepín tiwin kin. Maasa pra miarí ewaron ton pra awani. ²⁶ Mírírí yai tami'nawíron pata ponkonya ipíkku pe tũwe'to'kon enepi cidade pona. ²⁷ Tũse miarí manni'kan imakui'san ewomí pepín tiwin kin. Moropai manni'kan tũwepe'sanon ewomí pepín. Moropai seru' pe tũwe'sanon ewomí pepín. Tũse mírírí cidade pona manni'kan neken tese'kon e'menukasa' ipatíkarí enen ko'manníto' kaaretarí po ewomí, inkamoro mĩkírí Carneiro pemonkono pe tũwe'sanon.

22

¹ Moropai inseríya enen ko'manníto' tũnen, tuna iren yenko'pí. Mírírí wani'pí inke' pe moropai awai'ne awani'pí tí' cristal warantí. Mírírí tuna wani'pí Paapa yaponse' moropai Carneiro yaponse' piapai tui'sen pe. ² Moropai mírírí wani'pí cidade arakkita pí' tuutísen pe. Mírírí iren ratai po tũwe'sen yeikon wani'pí se' yataimírí. Mírírí wani'pí enen ko'manníto' tũnen pe. Moropai teepetasen pe awani'pí tiwin kono' tũse asakí'ne pu' pona tũmo'tai kaisarí. Kapoi kaisarí teperu tíriya. Moropai mírírí yei yare wani'pí tami'nawíron pata ponkon pri'yawonkon pepín tũmoronkon epu'nenan yepi'tínen pe awani'pí. ³ Miarí cidade po Paapa nítaruma'ti ton pra wani, tũse tami'nawíron wani' morí pe. Moropai Paapa yaponse' moropai Carneiro yaponse' wani' pe man miarí. Moropai ipemonkonoyami', yapurínenanya yapurí miarí. ⁴ Inkamoro ya Paapa yenpata era'ma ko'mannípí miarí. Moropai mĩkírí ese' e'menukasa' wani' inkamoro yapurínenan yepin pí'. ⁵ Miarí ewaron ton pra awani pe man. A'ka pe pu'kuru, mírírí ye'nen uweiyukon ton lamparinha yawittanípí yu'se e'ní pepín. Moropai wei ya'karu yu'se e'ní pepín. Maasa pra inkamoro ya'karu pe pu'kuru Paapa wani. Inkamoro ko'mami ipatíkarí miarí. Inkamoro ko'mami ipíkku pe, rei pe ipatíkarí.

Jesus Enna'poto' Síríri Non Pona

⁶ Mírírí ye'nen inseríya ta'pí upí': —Síríri mai wani' síríri yairí pu'kuru tũwe'sen pe. Moropai innape pu'kuru ikupí yu'se wani. Mĩkírí Uyepotorí Paapaya tekaton tíri'pí manni'kan tímaimu ekareme'nenan profetayami' pia. Mírírí warantí inserí yarima'píya tapurínenan pia, manni' awe'kupí kupí manni' ekareme'to'peíya —ta'pí inseríya.

⁷ Jesusya ta'pí: —Maasa etakí. Ka'ne' pe uupí kupí síríri. Mírírí ye'nen morí tíríuya pe wai, manni'kan innape iku'nenan pia. Innape awe'kupí kupí manni' ku'nenan pia, manni' kaareta pona e'menuka'pí ku'nenan wani —ta'píya.

⁸ Mírírí eta'pí uurí Joáoya. Moropai tami'nawírí míríríkon era'ma'píuya. Mírírí etauya ataretí'ka pe moropai era'mauya pe, uyese'mu pona ena'pí inserí rawírí, yapuríto'peuya kai'ma, tami'nawíron yenposai'ya ye'nen. ⁹ Tũse ta'píya upí': —Mírírí warantí uurí tapurí pra e'kí. Maasa pra awaníyakon uurí. Moropai ayonpayami' manni'kan profetayami' waníyakon uurí. Moropai tami'nawíronkon manni'kan innape yairí kaareta pona e'menuka'pí ku'nenan waníyakon uurí. Tũse Paapa neken yapuríkí.

¹⁰ Moropai inserí eseuríma ko'mannípí: —Mírírí kaareta anmenuka'pí konekaya kai'ma kisi. „Tũse ayonpayami'ya erenka e'pai man.„ Maasa pra í' e'kupí kupí síríri taasai'ya manni' mírírí e'ku'to' eseporí pe man aminke pra awe'ku'to'pe. ¹¹ Tami'nawíron ataretí'kato' weiyu erepansa' ye'nen, aní'ya imakui'pí kupí ya, mĩkíríya rí imakui'pí kupí ko'mannípí mírírí. Moropai aní' wani' ya nura pe, mĩkírí rí ko'mami mírírí nura pe. Tũse aní' wani' ya morí ku'nen pe, mĩkíríya morí kupí ko'mannípí mírírí. Aní' wani' ya morí pe yairon pe pu'kuru, imakui'pí ton pra, mĩkírí ko'mami e'pai wani' mírírí warantí —ta'pí inseríya.

¹² Jesusya ta'pî: —Maasa etatî. Ka'ne' pe uui'pî kupî sîrîrî. Uui'pî yai manni'kan î' to' nîkupî'pî wenairî, to' pia untîrî enepîuya uyarakkîrî, to' kaisarî itîitî'peuya. ¹³ Uurî wani' e'mai' pe tîwe'sen pe. Moropai aataretî'kato'pe wani'. Tamî'nawîron ye'mai'norî moropai tamî'nawîron ataretî'kato' moropai eesippia'tîto' moropai ikî'pî uurî.

¹⁴ Morî pe pu'kuru manni'kan tîponkon ronananan wani'. Tîponkon ronasa' to'ya warantî, imakui'pî to' nîkupî'pî eemo'kasa', Cristo mîni' wenai'. Mîrîrî ye'nen inkamoroya ipatîkarî enen ko'mannîto' tînen yei yeperu enapî'î' wani' pra. Moropai î' wani' pra inkamoro ewomî mîrîrî cidade mana'ta yai. ¹⁵ Tîise manni'kan imakui'pî kupî pi' tîiko'mansenon arinmaraka warainokon pia'sanyamî', moropai pemonkonyamî' yetarumu'tînenan, moropai tu'ke nura ku'nenan, moropai pemonkon wînenan, moropai mia' ke ikonekasa' yapurînenan, moropai seru'ye'kon seru'ye' pe tiaronkon yenku'tînenan teeseurîmato'kon ke moropai tînkupîkon ke, inkamoro ye'ka wani' poro po. To' ewomî pepîn tiwin kin —ta'pîiya.

¹⁶ Jesusya ta'pî: —Uupiawon pu'kuru inserî yarima pi' wai, sîrîrî yekare ekareme'se attîto'pe amîrî'nîkon pi' soosikon kaisarî. Uurî wani' Davi nuri'ti pari'pî pe. Uurî wani' manni' kaiwano' erenmapîyakan warantî —ta'pîiya.

¹⁷ Mîrîrî pi' Morî Yekaton Wannîya moropai Carneiro yawasirîya taa: —Asî'kî see! Moropai manni'kan etanenanya nîrî taa: —Asî'kî see! Manni' tuna aninnîpainon wani' ya, asî'kî. Moropai anî' wani' ya tuna epe'mîn aninnîpai, enî'tane'kî mîrîrî tuna ipatîkarî enen ko'mannîto' tînen.

Sîrîrî Eseurîmato' Yaretî'kauya

¹⁸ Sîrîrî yairon pu'kuru pi' uurî João eseurîma sîrîrî. Î' kai'ma awe'kupî ton pi' kaareta eseurîma etanenana pi' ekaremekîuya. Anî' wani' ya mîrîrî esekaremekî'pî yepanni'pî'nen pe, mîikîrî taruma'tîto' tîuya yakî'nîpî Paapaya sîrîrî pona e'menuka'pî e'taruma'tînto' ke. ¹⁹ Moropai anî'ya sîrîrî kaareta pona e'menuka'pî yonpa mo'ka ya, aasîrî awe'menukasa' tanne, Paapaya mîikîrî mo'ka, mîrîrî yei ipatîkarî enen ko'mannîto' yeperu enapîiya namai. Moropai mîikîrî mo'kaiya morî pu'kuru cidade po aako'mamî namai, manni' kaaretaya imîrî pe tîwe'sen ekareme'sa', manni' mo'kaiya.

²⁰ Manni' tamî'nawîron ekaremekîtîponya taa: —Useruku pepîn ka'ne' pe uui'pî kupî sîrîrî.

Moriya mîrîrî warantî ka'ne' pe asî'kî, Uyepotorî Jesus!

²¹ Epe'mîra Uyepotorîkon Jesus Cristo nîtirî, morî pu'kuru wani' tamî'nawîronkon amîrî'nîkon pia, uyonpayamî'. Mîrîrî neken tauya sîrîrî.